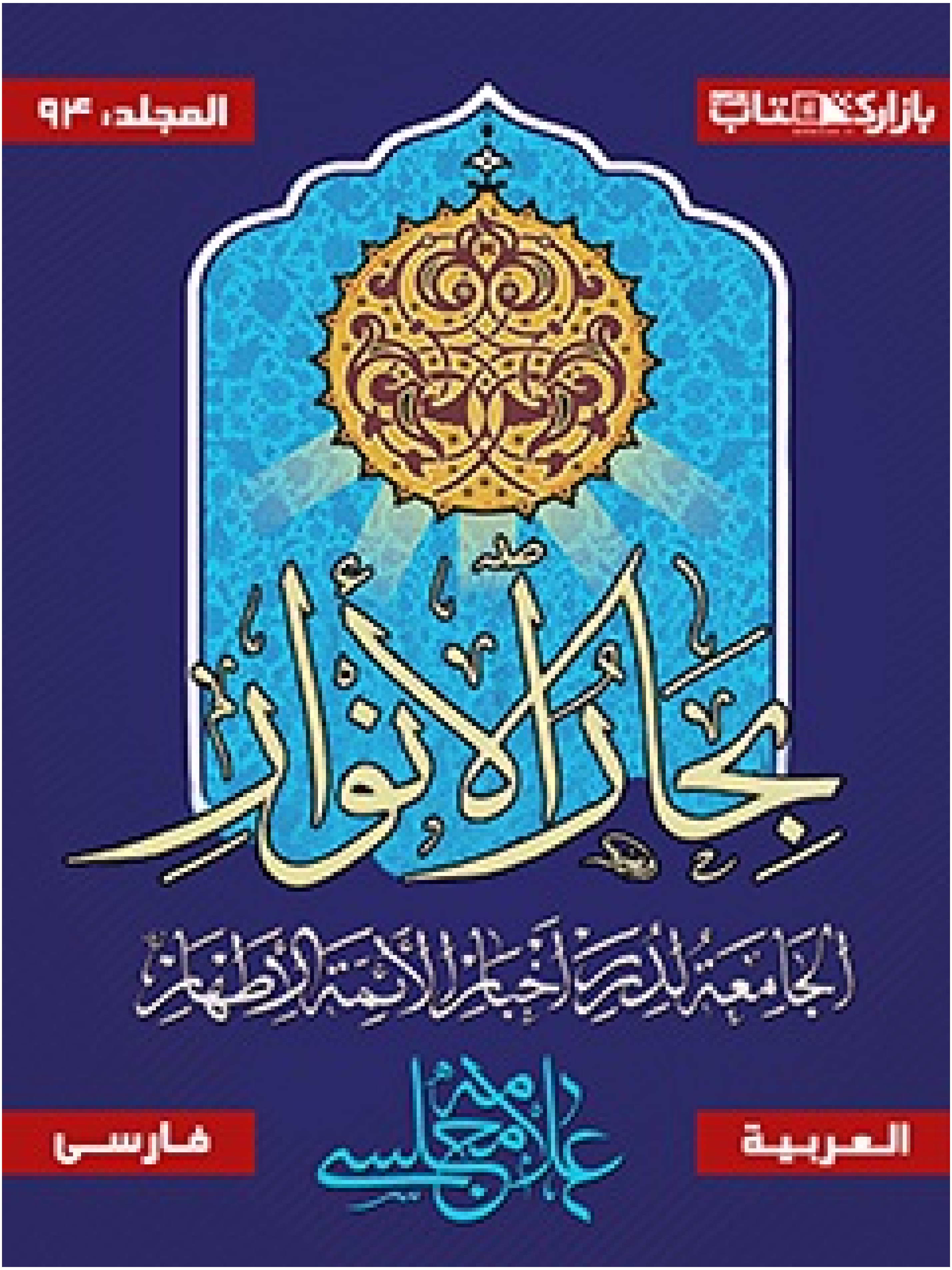

بازار کتاب
المجلد، ٩٤
بحار الأنوار
الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار
علامه مجلسی
العربية
فارسی

بسم الله الرحمن الرحیم

بحارالانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار علیهم السلام با ترجمه فارسی

کاتب:

محمدباقر بن محمدتقی علامه مجلسی

نشرت فی الطباعة:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

رقمی الناشر:

مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة

الفهرس

بحار الانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار المجلد ۹۴: کتاب روزه

اشاره

سرشناسه: مجلسی محمد باقربن محمدتقی ۱۰۳۷ - ۱۱۱۱ق.

عنوان و نام پدیدآور: بحارالانوار: الجامعه لدرر أخبار الائمه الأطهار تالیف محمدباقر المجلسی.

مشخصات نشر: بیروت داراحیاء التراث العربی [۱۴۴۰].

مشخصات ظاهری: ج - نمونه.

یادداشت: عربی.

یادداشت: فهرست نویسی بر اساس جلد بیست و چهارم، ۱۴۰۳ق. [۱۳۶۰].

یادداشت: جلد۲۴،۵۲،۶۵،۶۶،۶۷،۸۷،۹۲،۹۱،۹۴،۱۰۳،۱۰۸(چاپ سوم: ۱۴۰۳ق.=۱۹۸۳م.=[۱۳۶۱]).

یادداشت: کتابنامه.

مندرجات: ج .۲۴. کتاب الامامه. ج.۵۲. تاریخ الحجه. ج۶۵،۶۶،۶۷. الایمان و الکفر. ج.۸۷. کتاب الصلاه . ج. ۹۱،۹۲ .الذکر و الدعا. ج. ۹۴. کتاب السوم. ج.۱۰۳.فهرست المصادر. ج.۱۰۸.الفهرست.-

موضوع: احادیث شیعه — قرن ۱۱ق

رده بندی کنگره: BP۱۳۵/م۳ب ۳۱۳۰۰ ی ح

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۸۰۹۴۶

ص: ۱

**[ترجمه]

سرشناسه : مجلسی، محمد باقربن محمدتقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۱ق.

عنوان قراردادی : بحار الانوار .فارسی .برگزیده

عنوان و نام پدیدآور : ترجمه بحارالانوار/ مترجم گروه مترجمان؛ [برای] نهاد کتابخانه های عمومی کشور.

مشخصات نشر : تهران: نهاد کتابخانه های عمومی کشور، موسسه انتشارات کتاب نشر، ۱۳۹۲ -

مشخصات ظاهری : ج.

شابک : دوره : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۶-۵ ؛ ج.۱ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۷-۲ ؛ ج.۲ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۸-۹ ؛ ج.۳ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۹-۶ ؛ ج.۴ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰۷۰-۲ : ؛ ج.۵ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۱-۹ : ؛ ج.۶ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۲-۶ : ؛ ج.۷ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۳-۳ : ؛ ج.۸ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۴-۰ ؛ ج.۱۰ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۶-۴ : ؛ ج.۱۱ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۳-۲ : ؛ ج.۱۲ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۶-۵ : ؛ ج.۱۳ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۵-۶ : ؛ ج.۱۴ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۶-۳ : ؛ ج.۱۵ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۷-۰ : ؛ ج.۱۶:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۸-۷ ؛ ج.۱۷:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۹-۴ ؛ ج.۱۸ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۰-۰ ؛ ج.۱۹:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۱-۷ ؛ ج.۲۰:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۲-۴ ؛ ج.۲۱: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۳-۱ ؛ ج.۲۲:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۴-۸ ؛ ج.۲۳:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۵-۵

مندرجات : ج.۱. کتاب عقل و علم و جهل.- ج.۲. کتاب توحید.- ج.۳. کتاب عدل و معاد.- ج.۴. کتاب احتجاج و مناظره.- ج. ۵. تاریخ پیامبران.- ج.۶. تاریخ حضرت محمد صلی الله علیه وآله.- ج.۷. کتاب امامت.- ج.۸. تاریخ امیرالمومنین.- ج.۹. تاریخ حضرت زهرا و امامان والامقام حسن و حسین و سجاد و باقر علیهم السلام.- ج.۱۰. تاریخ امامان والامقام حضرات صادق، کاظم، رضا، جواد، هادی و عسکری علیهم السلام.- ج.۱۱. تاریخ امام مهدی علیه السلام.- ج.۱۲. کتاب آسمان و جهان - ۱.- ج.۱۳. آسمان و جهان - ۲.- ج.۱۴. کتاب ایمان و کفر.- ج.۱۵. کتاب معاشرت، آداب و سنت ها و معاصی و کبائر.- ج.۱۶. کتاب مواعظ و حکم.- ج.۱۷. کتاب قرآن، ذکر، دعا و زیارت.- ج.۱۸. کتاب ادعیه.- ج.۱۹. کتاب طهارت و نماز و روزه.- ج.۲۰. کتاب خمس، زکات، حج، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، عقود و معاملات و قضاوت

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

ناشر دیجیتالی : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

یادداشت : ج.۲ - ۸ و ۱۰ - ۱۶ (چاپ اول: ۱۳۹۲) (فیپا).

موضوع : احادیث شیعه -- قرن ۱۱ق.

شناسه افزوده : نهاد کتابخانه های عمومی کشور، مجری پژوهش

شناسه افزوده : نهاد کتابخانه های عمومی کشور. موسسه انتشارات کتاب نشر

رده بندی کنگره : BP۱۳۵/م۳ب۳۰۴۲۱۶۷ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۴۸۹۸۵

ص: ۱

**[ترجمه]

تتمه أبواب صوم شهر رمضان و ما يتعلق بذلک و يناسبه

باب ۵۳ ليله القدر و فضلها و فضل الليالی التی تحتملها

الآيات

البقره شَهْرُ رَمَضانَ الَّذِی أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ (۱) النحل يُنَزِّلُ الْمَلائِكَهَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلی مَنْ يَشاءُ مِنْ عِبادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لا إِلهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ (۲) الدخان حم- وَ الْكِتابِ الْمُبِينِ- إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَيْلَهٍ مُبارَكَهٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ- فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ- أَمْراً مِنْ عِنْدِنا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ (۳) القدر إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ- وَ ما أَدْراكَ ما لَيْلَهُ الْقَدْرِ- لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ- تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ هِیَ حَتَّی مَطْلَعِ الْفَجْرِ.

lt;meta info="- شَهرُ رَمَضان الذی أُنزِلَ فيه القرآن. - . بقره / ۱۸۵ -

{ماه رمضان همان ماه است كه [در آن] قرآن فرو فرستاده شده است.}

- يُنَزِّلُ الْمَلائكَهَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَیَ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنذِرُواْ أَنَّهُ لَا إِلهَ إِلاَّ أَنَا فَاتَّقُونِ. - . نحل / ۲ -

{فرشتگان را با «روح»، به فرمان خود، بر هر كس از بندگانش كه بخواهد، نازل می كند، كه بيم دهيد جز من معبودی نيست. پس از من پروا كنيد.}

- حم * وَ الْكِتَابِ الْمُبِينِ * إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِی لَيْلَهٍ مُّبَارَكَهٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ * فِيهَا يُفْرَقُ كلُ ُّأَمْرٍ حَكِيمٍ * أَمْرًا مِّنْ عِندِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ. - . دخان / ۵-۱ -

{حاء، ميم. سوگند به كتاب روشنگر. [كه] ما آن را در شبی فرخنده نازل كرديم؛ [زيرا] كه ما هشدار دهنده بوديم. در آن [شب] هر [گونه] كاری [به نحوی] استوار فيصله می يابد. اين] كاری است [كه] از جانب ما [صورت می گيرد]. ما فرستنده [پيامبران] بوده ايم.} - إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ * وَ مَا أَدْرَئكَ مَا لَيْلَهُ الْقَدْرِ * لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيرٌ مِّنْ أَلْفِ شهْرٍ * تَنَزَّلُ الْمَلَئكَهُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبهِّم مِّن كلُ ِّأَمْرٍ * سَلَامٌ هِیَ حَتیَ مَطْلَعِ الْفَجْرِ. - . قدر / ۵-۱ -

{ما [قرآن] را در شب قدر نازل كرديم. و از شب قدر چه آگاهت كرد. شب قدر از هزار ماه ارجمندتر است. در آن [شب] فرشتگان، با روح، به فرمان پروردگارشان، برای هر كاری [كه مقدر شده است]، فرود آيند. [آن شب] تا دمِ صبح، صلح و سلام است.}

**[ترجمه]

أقول

سیجی ء ما یناسبه فی أبواب أعمال شهر رمضان من أبواب عمل السنه

**[ترجمه]در باب های اعمال ماه رمضان از باب های عمل سال، موارد مناسب با آن ذکر خواهد شد.

**[ترجمه]

الأخبار

«1»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: فِی تِسْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ یَلْتَقِی الْجَمْعَانِ قُلْتُ مَا مَعْنَی قَوْلِهِ یَلْتَقِی الْجَمْعَانِ قَالَ یَجْمَعُ

۱- ۱. البقره: ۱۸۵.

۲- ۲. النحل: ۲.

۳- ۳. الدخان: ۱- ۵.

فِيهَا مَا يُرِيدُ مِنْ تَقْدِيمِهِ وَ تَأْخِيرِهِ وَ إِرَادَتِهِ وَ قَضَائِهِ (۱).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: از امام صادق علیه السلام نقل شده که فرمود: در نوزدهم ماه رمضان دو گروه با هم ملاقات می کنند. گفتم: معنای «دو گروه با هم ملاقات می کنند» چیست؟ فرمود: آنچه را بخواهد، مقدم بدارد یا مؤخر بدارد و اراده و قضای خویش را گرد می آورد. - . تفسیر عیاشی ۲ : ۶۴، از اسحاق بن عمار روایت شده است که گفته است: شنیدم که حضرت سخن می گفت و عده ای از او این سؤال را می پرسیدند که آیا روزی ها در شب نیمه شعبان تقسیم می شود؟ گوید: حضرت در پاسخ فرمود: نه، به خدا سوگند این امر تنها در شب نوزدهم و بیست و یکم و بیست و سوم ماه رمضان صورت می گیرد. در شب نوزدهم دو گروه با هم ملاقات می کنند، در شب بیست و یکم هر گونه کاری به نحوی استوار فیصله می یابد و در شب بیست و سوم خداوند هر چه را از آن اراده فرماید جاری سازد، این همان شب قدر است که خداوند عزوجلّ فرموده است: {بهتر از هزار ماه است.} گوید: عرض کردم: معنای سخن «دو گروه با هم ملاقات می کنند» چیست؟ فرمود: خداوند هر آنچه را از پیش افتادن یا به تأخیر انداختن و اراده و تقدیر خویش مشیت فرموده است، گرد می آورد. گوید عرضه داشتم: این که در شب بیست و سوم آن را جاری می سازد، به چه معناست؟ فرمود: خداوند در شب بیست و یکم آن را فیصله می دهد و اجرای اراده او در این شب با بدا همراه است. چون شب بیست و سوم فرا رسید، آن را به عنوان سرنوشت حتمی جاری گرداند که حضرت تبارک و تعالی در آن بدایی حاصل نسازد. ر. ک: کافی ۴ : ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۲»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ قَالَ: خَاصَمَنِي رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَهِ فِي لَيْلَهِ الْفُرْقَانِ حِينَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَقَالَ الْمَدِينِيُّ هِيَ لَيْلَهُ سَبْعَ عَشْرَهَ مِنْ رَمَضَانَ قَالَ فَدَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقُلْتُ لَهُ وَ أَخْبَرْتُهُ فَقَالَ لِي جَحَدَ الْمَدِينِيُّ أَنْتَ تُرِيدُ مُصَابَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّهُ أُصِيبَ لَيْلَهَ تِسْعَ عَشْرَهَ مِنْ رَمَضَانَ وَ هِيَ اللَّيْلَهُ الَّتِي رُفِعَ فِيهَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ علیه السلام (۲).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: از عمرو بن سعید روایت شده که گفت: مردی از اهالی مدینه در مورد شب فرقان یعنی شبی که دو گروه با یکدیگر روبرو می شوند، با من مجادله می کرد. مدنی گفت: این شب، شب هفدهم رمضان است. من نیز به خدمت حضرت امام صادق علیه السلام رسیدم و حضرت را از ماجرا آگاه نمودم. پس فرمود: مدنی انکار کرده است، تو ضربت خوردن امیر المؤمنین علیه السلام را اراده می‌کنی. حضرت در شب نوزدهم ماه رمضان ضربت خورد، یعنی همان شبی که عیسی بن مریم علیه السلام در آن عروج کرد.

**[ترجمه]

«۳»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ حُمْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: الْأَجَلُ الَّذِي يُسَمَّى فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ هُوَ الْأَجَلُ الَّذِي قَالَ اللَّهُ

تَعَالَی فَإِذا جاءَ أَجَلُهُمْ لا یَسْتَأْخِرُونَ ساعَهً وَ لا یَسْتَقْدِمُونَ (۳).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: از حضرت امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: اجلی که در شب قدر مقدر می شود، همان اجلی است که خداوند در مورد آن فرموده است: «فإذا جاء أجلهم لا یستأخرون ساعهً و لا یستقدمون» - . اعراف / ۳۴ - ،{چون

اجلشان فرا رسد، نه [می توانند] آن را ساعتی پس اندازند و نه پیش.} - . تفسیر عیاشی ۲ : ۲۶۲ و ۱۲۳ -

**[ترجمه]

«۴»

مُجَالِسُ الشَّیْخِ، عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُبَیْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِیٍّ قَالَ: کُنْتُ عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَالَ لَهُ أَبُو بَصِیرٍ مَا اللَّیْلَهُ الَّتِی یُرْجَی فِیهَا مَا یُرْجَی قَالَ فِی إِحْدَی وَ عِشْرِینَ أَوْ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ قَالَ فَإِنْ لَمْ أَقْوَ عَلَی کِلْتَیْهِمَا قَالَ مَا أَیْسَرَ لَیْلَتَیْنِ فِیمَا تَطْلُبُ.

ص: ۲

۱- ۱. تفسیر العیّاشیّ ج ۲ ص ۶۴، عن إسحاق بن عمّار قال: سمعته یقول و ناس یسألونه یقولون: الارزاق تقسم لیله النصف من شعبان، قال: فقال علیه السلام: لا و اللّه ما ذلک الا فی لیله تسعه عشره من شهر رمضان و احدی و عشرین و ثلاث و عشرین، فان فی لیله تسع عشره یلتقی الجمعان، و فی لیله احدی و عشرین یفرق کل أمر حکیم، و فی لیله ثلاث و عشرین یمضی ما أراد اللّه عزّ و جلّ من ذلک، و هی لیله القدر التی قال اللّه عزّ و جلّ« خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ» قال: قلت: ما معنی قوله« یلتقی الجمعان»؟ قال: یجمع اللّه فیها ما أراد من تقدیمه و تأخیره و ارادته و قضائه، قال: قلت: فما معنی یمضیه فی ثلاث و عشرین؟ فقال: انه یفرقه فی لیله احدی و عشرین، و امضاؤه و یکون له البداء، فإذا کانت لیله ثلاث و عشرین أمضاه فیکون من المحتوم الذی لا یبدو له فیه تبارک و تعالی راجع الکافی ج ۴ ص ۱۵۸.

۲- ۲. تفسیر العیّاشیّ ج ۲ ص ۶۴، عن إسحاق بن عمّار قال: سمعته یقول و ناس یسألونه یقولون: الارزاق تقسم لیله النصف من شعبان، قال: فقال علیه السلام: لا و اللّه ما ذلک الا فی لیله تسعه عشره من شهر رمضان و احدی و عشرین و ثلاث و عشرین، فان فی لیله تسع عشره یلتقی الجمعان، و فی لیله احدی و عشرین یفرق کل أمر حکیم، و فی لیله ثلاث و عشرین یمضی ما أراد اللّه عزّ و جلّ من ذلک، و هی لیله القدر التی قال اللّه عزّ و جلّ« خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ» قال: قلت: ما معنی قوله« یلتقی الجمعان»؟ قال: یجمع اللّه فیها ما أراد من تقدیمه و تأخیره و ارادته و قضائه، قال: قلت: فما معنی یمضیه فی ثلاث و عشرین؟ فقال: انه یفرقه فی لیله احدی و عشرین، و امضاؤه و یکون له البداء، فإذا کانت لیله ثلاث و عشرین أمضاه فیکون من المحتوم الذی لا یبدو له فیه تبارک و تعالی راجع الکافی ج ۴ ص ۱۵۸.

۳- ۳. تفسیر العیّاشیّ ج ۲ ص ۱۲۳ و ۲۶۲.

قَالَ قُلْتُ فَرُبَّمَا رَأَيْنَا الْهِلَالَ عِنْدَنَا وَ جَاءَنَا مَنْ يُخْبِرُنَا بِخِلَافِ ذَلِكَ فِي أَرْضٍ أُخْرَى فَقَالَ مَا أَيْسَرَ أَرْبَعَ لَيَالٍ تَطْلُبُهَا فِيهَا قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَيْلَةُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ لَيْلَةُ الْجُهَنِيِّ فَقَالَ إِنَّ ذَلِكَ لَيُقَالُ-(۱) قُلْتُ إِنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ خَالِدٍ رَوَى فِي تِسْعَ عَشْرَةَ يُكْتَبُ وَفْدُ الْحَاجِّ فَقَالَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ يُكْتَبُ وَفْدُ الْحَاجِّ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَ الْمَنَايَا وَ الْبَلَايَا وَ الْأَرْزَاقُ وَ مَا يَكُونُ إِلَى مِثْلِهَا فِي قَابِلٍ فَاطْلُبْهَا فِي إِحْدَى وَ ثَلَاثٍ وَ صَلِّ فِي كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا مِائَةَ رَكْعَةٍ وَ أَحْيِهِمَا إِنِ اسْتَطَعْتَ إِلَى النُّورِ(۲)

وَ اغْتَسِلْ فِيهِمَا قَالَ قُلْتُ فَإِنْ لَمْ أَقْدِرْ عَلَى ذَلِكَ وَ أَنَا قَائِمٌ قَالَ فَصَلِّ وَ أَنْتَ جَالِسٌ قُلْتُ فَإِنْ لَمْ أَسْتَطِعْ قَالَ فَعَلَى فِرَاشِكَ (۳) قُلْتُ فَإِنْ لَمْ أَسْتَطِعْ قَالَ فَلَا عَلَيْكَ أَنْ تَكْتَحِلَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ بِشَيْ ءٍ مِنَ النَّوْمِ فَإِنَّ أَبْوَابَ السَّمَاءِ تُفَتَّحُ فِي رَمَضَانَ وَ تُصَفَّدُ الشَّيَاطِينُ وَ تُقْبَلُ أَعْمَالُ الْمُؤْمِنِينَ نِعْمَ الشَّهْرُ رَمَضَانُ كَانَ يُسَمَّى عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله الْمَرْزُوقَ (۴).

وَ مِنْهُ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْحَسَنِ أَخِيهِ عَنْ زُرْعَةَ عَنْ سَمَاعَةَ قَالَ: قَالَ لِي صَلِّ فِي لَيْلَةِ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ لَيْلَةِ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ

۱- ۱. هو عبد اللّه بن انيس الجهنىّ أبو يحيى المدنىّ حليف بنى سلمه من الأنصار، سأل رسول اللّه صلّى اللّه عليه و آله عن ليله القدر و قال: انى شاسع الدار، فمرنى بليله انزل لها قال: انزل ليله ثلاث و عشرين. راجع أسد الغابه ج ۳ ص ۱۲۰، و روى الصدوق فى الفقيه ج ۲ ص ۱۰۳ قال: و فى روايه عبد اللّه بن بكير، عن زراره، عن أحدهما عليه السلام قال: سألته عن الليالى التى يستحب فيها الغسل فى شهر رمضان فقال: ليله تسع عشره و احدى و عشرين و ثلاث و عشرين، و قال: ليله ثلاث و عشرين هى ليله الجهنىّ.

۲- ۲. يعنى الفجر.

۳- ۳. ما بين العلامتين زياده من المصدر، و رواه فى التهذيب ج ۱ ص ۲۶۳، و تراه فى الكافى ج ۴ ص ۱۵۶ و هكذا فى الفقيه ج ۲ ص ۱۰۳.

۴- ۴. أمالى الطوسىّ ج ۲ ص ۳۰۱.

شَهْرِ رَمَضَانَ فِی کُلِّ وَاحِدَهٍ مِنْهُمَا إِنْ قَوِیتَ عَلَی ذَلِکَ مِائَهَ رَکْعَهٍ سِوَی الثَّلَاثَ عَشْرَهَ وَ اسْهَرْ فِیهِمَا حَتَّی تُصْبِحَ فَإِنَّ ذَلِکَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یَکُونَ فِی صَلَاهٍ وَ دُعَاءٍ وَ تَضَرُّعٍ فَإِنَّهُ یُرْجَی أَنْ یَکُونَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ فِی أَحَدِهِمَا وَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ فَقُلْتُ لَهُ کَیْفَ هِیَ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ قَالَ الْعَمَلُ فِیهَا خَیْرٌ مِنَ الْعَمَلِ فِی أَلْفِ شَهْرٍ وَ لَیْسَ فِی هَذِهِ الْأَشْهُرِ لَیْلَهُ الْقَدْرِ وَ هِیَ تَکُونُ فِی رَمَضَانَ وَ فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ فَقُلْتُ وَ کَیْفَ ذَلِکَ فَقَالَ مَا یَکُونُ فِی السَّنَهِ وَ فِیهَا یُکْتَبُ الْوَفْدُ إِلَی مَکَّهَ(۱).

وَ مِنْهُ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنِ ابْنِ بُکَیْرٍ عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ قَالَ هِیَ فِی إِحْدَی وَ عِشْرِینَ أَوْ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ قُلْتُ أَ لَیْسَ إِنَّمَا هِیَ لَیْلَهٌ قَالَ بَلَی قُلْتُ فَأَخْبِرْنِی بِهَا قَالَ وَ مَا عَلَیْکَ أَنْ تَفْعَلَ خَیْراً فِی لَیْلَتَیْنِ (۲).

وَ مِنْهُ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عُبْدُونٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الزُّبَیْرِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ رِزْقٍ الْغُمْشَانِیِّ عَنْ یَحْیَی بْنِ الْعَلَا قَالَ: کَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَرِیضاً مُدْنِفاً فَأَمَرَ فَأُخْرِجَ إِلَی مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَکَانَ فِیهِ حَتَّی أَصْبَحَ لَیْلَهَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ (۳).

**[ترجمه]مجالس الشیخ: علی گوید: نزد امام صادق علیه السلام بودم که ابو بصیر به حضرت عرض کرد: شبی که در آن انسان هر آن چه خواهد آرزو کند چه شبی است؟ فرمود: شب بیست و یکم یا بیست و سوم است. عرضه داشت: اگر بر دو شب توان نداشته باشم؟ حضرت فرمود: طلب حاجت در دو شب چه آسان است!

- گوید: - عرض کردم: چه بسا ما هلال را در منطقه خود ببینیم، ولی فردی دیگر بیاید و خلاف آن را در سرزمینی دیگر خبر دهد؟ فرمود: چقدر آسان است چهار شب که در آنها حاجت بخواهی. گفتم: جانم به فدایت! شب بیست و سوم شب جُهنی است؟ فرمود: یقیناً این گونه گفته می شود - . او عبد الله بن انیس جهنی، ابو یحیی مدنی، هم پیمان بنی سلمه از انصار است. از رسول خدا صلی الله علیه و آله در خصوص شب قدر سؤال کرد و گفت: من از خانه ام دور هستم، شبی را به من امر فرما تا به خاطر آن شب، اطراق کنم. فرمود: شب بیست و سوم فرود آی. ر.ک: اسد الغابه ۳ : ۱۲۰، صدوق نیز در کتاب خود الفقیه ۲ : ۱۰۳ این گونه روایت کرده است: در روایتی از زراره از یکی از دو امام [صادق یا باقر] علیهما السلام آمده است که گفت: از حضرت در مورد شب هایی در ماه رمضان که غسل در آن مستحب است، پرسیدم، حضرت فرمود: شب نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم و فرمود: شب بیست و سوم لیله الجهنی است. - .

گفتم: سلیمان بن خالد روایت کرده است که شب نوزدهم نام کاروان حج گزاران نوشته می شود، حضرت فرمود: ای ابا محمد، نام گروه حج گزاران، مرگ ها، مصیبت ها و رزق و روزی ها و مواردی از این قبیل تا شب قدر آینده در شب قدر نوشته می شود، پس این شب را در شب بیست و یک یا بیست و سه جستجو کن و در هر یک از این دو شب صد رکعت نماز بگذار و اگر توانستی این دو شب را بیدار باش [تا سپیده دم و در این دو شب غسل کن، گوید: عرض کردم: اگر نتوانستم ایستاده نماز به پا دارم چه؟ فرمود: نشسته نماز بخوان. عرضه داشتم: اگر آن را هم نتوانستم چطور؟ فرمود: در بستر خویش بخوان]. - . مطالب میان قلاب از منبع اضافه شده است، این مطلب را در التهذیب ۱ : ۲۶۳ نیز ذکر کرده است. همچنین در کافی ۴ : ۱۵۶ و الفقیه ۲ : ۱۰۳ آن را می بینید. -

گفتم: و اگر نتوانستم؟ فرمود: باکی نیست که اول شب سرمه از خواب در چشم کشی، یعنی اندکی بخوابی. به درستی که در های آسمان در ماه رمضان گشوده شوند و شیاطین در زنجیر گردند و اعمال مؤمنان مورد قبول درگاه حق واقع شود. آری! در زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله ماه رمضان «مرزوق» نامیده می شد. - . امالی طوسی ۲ : ۳۰۱ -

از امالی طوسی: با همین اسناد از سماعه روایت شده که گفته است: به من فرمود: اگر توان آن را داشتی، در هر یک از شب های بیست و یک و بیست و سه ماه رمضان، صد رکعت منهای سیزده (هشتاد و هفت رکعت) نماز به پا دار و تا صبح شب زنده داری کن. مستحب است این شب زنده داری با نماز و دعا و تضرع همراه باشد؛ چرا که امید می رود شب قدر یکی از این دو شب باشد و شب قدر بهتر است از هزار شب.

به او گفتم: چگونه بهتر از هزار شب است؟ فرمود: هر عمل [شایسته ای] در این ماه بهتر است از عمل در هزار ماه که در آن ها شب قدر وجود ندارد و این شب فقط در ماه رمضان قرار دارد و در این شب هر کاری به طور استوار فیصله می‌یابد، گفتم: چگونه؟ فرمود: هر اتفاقی که در آن سال رخ می دهد، در این شب مقدر می شود و در آن گروه حج گزاران برای مکه نوشته می شود. - . امالی طوسی ۲ : ۳۰۱ -

از کتاب امالی طوسی: با همین اسناد از زراره از امام محمد باقر علیه السلام روایت شده است که گوید: از حضرت در مورد شب قدر پرسیدم، فرمود: یکی از دو شب بیست و یک یا بیست و سه ماه رمضان است. گفتم: آیا این شب، فقط یک شب نیست؟ فرمود: آری، گفتم: پس مرا از آن شب آگاه کن، فرمود: آنچه بر عهده توست این است که در دو شب عمل نیک انجام دهی. - . امالی طوسی ۲ : ۳۰۱ -

از کتاب امالی طوسی: به نقل از یحیی بن علا روایت شده: امام صادق علیه السلام سخت بیمار بود. حضرت دستور داد تا او را به مسجد رسول الله صلی الله علیه و آله ببرند، چنین کردند و ایشان تا صبحگاه شب بیست و سوم ماه رمضان در آنجا بود. - . امالی طوسی ۲ : ۲۸۹ -

**[ترجمه]

«۵»

دَعَوَاتُ الرَّاوَنْدِيِّ، عَنْ زُرَارَةَ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: تَأْخُذُ الْمُصْحَفَ فِي ثَلَاثِ لَيَالٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَتَنْشُرُهُ وَ تَضَعُهُ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ تَقُولُ- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكِتَابِكَ الْمُنْزَلِ وَ مَا فِيهِ وَ فِيهِ اسْمُكَ الْأَكْبَرُ وَ أَسْمَاؤُكَ الْحُسْنَى وَ مَا يُخَافُ وَ يُرْجَى أَنْ تَجْعَلَنِي مِنْ عُتَقَائِكَ مِنَ النَّارِ وَ تَدْعُو بِمَا بَدَا لَكَ مِنْ حَاجَةٍ.

وَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: أَنَّ لَيْلَةَ الثَّالِثِ وَ الْعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ هِيَ لَيْلَةُ الْجُهَنِيِّ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ وَ فِيهَا تَثْبُتُ الْبَلَايَا وَ الْمَنَايَا وَ الْآجَالُ وَ الْأَرْزَاقُ

۱- ۱. أمالی الطوسیّ ج ۲ ص ۳۰۱.

۲- ۲. أمالی الطوسیّ ج ۲ ص ۳۰۱.

۳- ۳. أمالی الطوسیّ ج ۲ ص ۲۸۹.

وَ الْقَضَايَا وَ جَمِيعُ مَا يُحْدِثُ اللَّهُ فِيهَا إِلَى مِثْلِهَا مِنَ الْحَوْلِ فَطُوبَى لِعَبْدٍ أَحْيَاهَا رَاكِعاً وَ سَاجِداً وَ مَثَّلَ خَطَايَاهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَ يَبْكِي عَلَيْهَا فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ رَجَوْتُ أَنْ لَا يَخِيبَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ قَالَ يَأْمُرُ اللَّهُ مَلَكاً يُنَادِي فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فِي الْهَوَاءِ أَبْشِرُوا عِبَادِي فَقَدْ وَهَبْتُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمُ السَّالِفَةَ وَ شَفَّعْتُ بَعْضَكُمْ فِي بَعْضٍ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ إِلَّا مَنْ أَفْطَرَ عَلَى مُسْكِرٍ أَوْ حَقَدَ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ.

وَ رُوِيَ: أَنَّ اللَّهَ يَصْرِفُ السُّوءَ وَ الْفَحْشَاءَ وَ جَمِيعَ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ فِي اللَّيْلَةِ الْخَامِسَةِ وَ الْعِشْرِينَ عَنْ صُوَّامِ شَهْرِ رَمَضَانَ ثُمَّ يُعْطِيهِمُ النُّورَ فِي أَسْمَاعِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ وَ أَنَّ الْجَنَّةَ تُزَيَّنُ فِي يَوْمِهِ وَ لَيْلَتِهِ.

**[ترجمه]دعوات راوندی: امام صادق علیه السلام فرمود: در سه شب از ماه رمضان مصحف شریف را برمی داری و می گشایی و در مقابلت می گیری و می گویی:

«خداوندا! به حق کتابی که فرو فرستاده ای و هر آنچه در آن است و در آن اسم اعظمت و اسماء حسنایت است، و به آنچه از آن بیم و امید می رود، از تو می خواهم که مرا در زمره نجات یافتگانت از آتش جهنم قرار دهی.» و هر حاجتی که خواستی می خواهی.

از حضرت امام صادق علیه السلام روایت شده است که شب بیست و سوم ماه رمضان شب جهنی است که در آن هر کاری به طور استوا فیصله می‌یابد و گرفتاری ها و مرگ ها و عمر ها و روزی ها و قضا و قدر و هر آنچه از این قبیل که خداوند در آن شب برای یک سال رقم می زند، مشخص می شود. پس خوشا به حال بنده ای که آن شب را با رکوع و سجود احیا کند و گناهان خویش را روبروی چشمانش حاضر کند و بر آن ها بگرید. پس اگر چنین کند، امید آن دارم دست خالی باز نگردد ان شاء الله.

همچنین فرمود: در ماه رمضان خداوند به فرشته ای دستور می دهد که هر روز در آسمان ندا دهد: به بندگانم بشارت دهید، گناهان گذشته شما را بخشیدم و برخی از شما را در شب قدر شفیعان برخی دیگر قرار دادم، مگر کسی را که با شراب افطار کند یا به برادر مسلمان خود کینه داشته باشد .

روایت شده است که خداوند هر گونه بدی و زشتی و تمام انواع بلا را در شب بیست و پنجم از روزه داران ماه رمضان برطرف می‌کند. سپس به گوش و چشم آنان روشنایی می بخشد و بهشت در آن روز و آن شب آراسته می شود.

**[ترجمه]

«۶»

أَقُولُ قَالَ ابْنُ أَبِي الْحَدِيدِ فِي شَرْحِ النَّهْجِ فِي أَمَالِي ابْنِ دُرَيْدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا الْجُرْمُوذِيُّ عَنِ ابْنِ الْمُهَلَّبِيِّ عَنِ ابْنِ الْكَلْبِيِّ عَنْ شَدَّادِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ الْفِهْرِيِّ عَنِ ابْنِ عَرَادَةَ قَالَ: قِيلَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام أَخْبِرْنَا عَنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ قَالَ مَا أَخْلُو مِنْ أَنْ أَكُونَ أَعْلَمُهَا فَأَسْتُرَ عِلْمَهَا وَ لَسْتُ أَشُكُّ أَنَّ اللَّهَ إِنَّمَا يَسْتُرُهَا عَنْكُمْ نَظَراً لَكُمْ لِأَنَّكُمْ لَوْ أَعْلَمَكُمُوهَا عَمِلْتُمْ فِيهَا وَ تَرَكْتُمْ غَيْرَهَا

وَ أَرْجُو أَنْ لَا تُخْطِئَكَمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

**[ترجمه]مولف:

ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه از ابن عراده نقل کرده است: به امیر المؤمنین علیه السلام گفته شد ما را از شب قدر آگاه کن؟ فرمود: بعید نیست که من از آن آگاه باشم و آن را پنهان دارم و تردیدی ندارم که خداوند به سبب لطف خود بر شما آن را از شما پنهان می دارد؛ زیرا اگر شما را از آن آگاه گرداند، فقط در آن شب دعا و مناجات می کنید و شب های دیگر را وامی گذارید و امیدوارم که این شب از دست شما نرود إن شاء الله.

**[ترجمه]

«۷»

كِتَابُ الْغَارَاتِ، لِإِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ رَفَعَهُ عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَهَ: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ عَلِيّاً علیه السلام عَنِ الرُّوحِ قَالَ لَيْسَ هُوَ جَبْرَئِيلَ قَالَ عَلِيٌّ جَبْرَئِيلُ مِنَ الْمَلَائِكَهِ وَ الرُّوحُ غَيْرُ جَبْرَئِيلَ وَ كَانَ الرَّجُلُ شَاكّاً فَكَبُرَ ذَلِكَ عَلَيْهِ فَقَالَ لَقَدْ قُلْتَ عَظِيماً مَا أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ يَزْعُمُ أَنَّ الرُّوحَ غَيْرُ جَبْرَئِيلَ قَالَ علیه السلام أَنْتَ ضَالٌّ تَرْوِی عَنْ أَهْلِ الضَّلَالِ يَقُولُ اللَّهُ لِنَبِيِّهِ- أَتى أَمْرُ اللَّهِ فَلا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحانَهُ وَ تَعالى عَمَّا يُشْرِكُونَ- يُنَزِّلُ الْمَلائِكَهَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلى مَنْ يَشاءُ مِنْ عِبادِهِ (۱)- فَالرُّوحُ غَيْرُ الْمَلَائِكَهِ وَ قَالَ- لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ- تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ

۱- ۱. النحل: ۱- ۲.

فِيها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ (١) وَ قالَ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَ الْمَلائِكَهُ صَفًّا(٢) وَ قالَ لِآدَمَ وَ جَبْرَئِيلُ يَوْمَئِذٍ مَعَ الْمَلَائِكَهِ- إِنِّی خالِقٌ بَشَراً مِنْ طِينٍ- فَإِذا سَوَّيْتُهُ وَ نَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِی فَقَعُوا لَهُ ساجِدِينَ (٣) فَسَجَدَ جَبْرَئِيلُ مَعَ الْمَلَائِكَهِ لِلرُّوحِ وَ قالَ لِمَرْيَمَ فَأَرْسَلْنا إِلَيْها رُوحَنا فَتَمَثَّلَ لَها بَشَراً سَوِيًّا(٤) وَ قالَ لِمُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلی قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ- بِلِسانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ- وَ إِنَّهُ لَفِی زُبُرِالْأَوَّلِينَ (٥) وَ الزُّبُرُ الذِّكْرُ وَ الْأَوَّلِينَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مِنْهُمْ- فَالرُّوحُ وَاحِدَهٌ وَ الصُّوَرُ شَتَّی قالَ سَعْدٌ فَلَمْ يَفْهَمِ الشَّاكُّ مَا قَالَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام غَيْرَ أَنَّهُ قالَ الرُّوحُ غَيْرُ جَبْرَئِيلَ فَسَأَلَهُ عَنْ لَيْلَهِ الْقَدْرِ فَقَالَ إِنِّی أَرَاكَ تَذْكُرُ لَيْلَهَ الْقَدْرِ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيهَا قَالَ لَهُ عَلِيٌّ علیه السلام إِنْ عَمِيَ عَلَيْكَ شَرْحُهُ فَسَأُعْطِيكَ ظَاهِراً مِنْهُ تَكُونُ أَعْلَمَ أَهْلِ بِلَادِكَ بِمَعْنَى لَيْلَهِ الْقَدْرِ قَالَ قَدْ أَنْعَمْتَ عَلَيَّ إِذاً بِنِعْمَهٍ قَالَ لَهُ عَلِيٌّ علیه السلام إِنَّ اللَّهَ فَرْدٌ يُحِبُّ الْوَتْرَ وَ فَرْدٌ اصْطَفَى الْوَتْرَ فَأَجْرَى جَمِيعَ الْأَشْيَاءِ عَلَى سَبْعَهٍ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَ خَلَقَ سَبْعَ سَماواتٍ وَ مِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَ (٦) وَ قَالَ خَلَقَ سَبْعَ سَماواتٍ طِباقاً(٧) وَ قَالَ فِی جَهَنَّمَ لَها سَبْعَهُ أَبْوابٍ (٨) وَ قَالَ سَبْعَ سُنْبُلاتٍ خُضْرٍ وَ أُخَرَ يابِساتٍ (٩) وَ قَالَ سَبْعَ بَقَراتٍ سِمانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجافٌ (١٠) وَ قَالَ حَبَّهٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنابِلَ (١١) وَ قَالَ سَبْعاً مِنَ الْمَثانِی وَ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ (١٢) فَأَبْلِغْ حَدِيثِی أَصْحَابَكَ لَعَلَّ اللَّهَ يَكُونُ قَدْ جَعَلَ فِيهِمْ نَجِيباً إِذَا هُوَ سَمِعَ حَدِيثَنَا

۱- ۱. القدر: ۳- ۴.

۲- ۲. النبأ: ۳۸.

۳- ۳. ص: ۷۲.

۴- ۴. مريم: ۱۷.

۵- ۵. الشعراء: ۱۹۳.

۶- ۶. الطلاق: ۱۲.

۷- ۷. الملک: ۳.

۸- ۸. الحجر: ۴۴.

۹- ۹. يوسف: ۴۶.

۱۰- ۱۰. يوسف: ۴۳.

۱۱- ۱۱. البقره: ۲۶۱.

۱۲- ۱۲. الحجر: ۸۷.

نَفَرَ قَلْبُهُ إِلَى مَوَدَّتِنَا وَ يَعْلَمُ فَضْلَ عِلْمِنَا وَ مَا نَضْرِبُ مِنَ الْأَمْثَالِ الَّتِی لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ بِفَضْلِنَا.

قَالَ السَّائِلُ بَيِّنْهَا فِی أَیِّ لَيْلَهٍ أَقْصِدُهَا قَالَ اطْلُبْهَا فِی سَبْعٍ الْأَوَاخِرِ وَ اللَّهِ لَئِنْ عَرَفْتَ آخِرَ السَّبْعَهِ لَقَدْ عَرَفْتَ أَوَّلَهُنَّ وَ لَئِنْ عَرَفْتَ أَوَّلَهُنَّ لَقَدْ أَصَبْتَ لَيْلَهَ الْقَدْرِ قَالَ مَا أَفْقَهُ مَا تَقُولُ قَالَ إِنَّ اللَّهَ طَبَعَ عَلَى قُلُوبِ قَوْمٍ فَقَالَ- إِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذاً أَبَداً(۱) فَأَمَّا إِذَا أَبَيْتَ وَ أَبَى عَلَيْكَ أَنْ تَفْهَمَ فَانْظُرْ فَإِذَا مَضَتْ لَيْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَاطْلُبْهَا فِی أَرْبَعٍ وَ عِشْرِينَ وَ هِیَ لَيْلَهُ السَّابِعِ وَ مَعْرِفَهُ السَّبْعَهِ فَإِنَّ مَنْ فَازَ بِالسَّبْعَهِ كَمَّلَ الدِّينَ كُلَّهُ وَ هِیَ الرَّحْمَهُ لِلْعِبَادِ وَ الْعَذَابُ عَلَيْهِمْ وَ هُمُ الْأَبْوَابُ الَّتِی قَالَ اللَّهُ تَعَالَى- لِكُلِّ بابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ (۲) يَهْلِكُ عِنْدَ كُلِّ بَابٍ جُزْءٌ وَ عِنْدَ الْوَلَايَهِ كُلُّ بَابٍ.

**[ترجمه]کتاب الغارات: نوشته ابراهیم بن محمد ثقفی به نقل از اصبع بن نباته آورده است که مردی از علی علیه السلام در مورد «روح» پرسید، آیا او جبرئیل نیست؟ حضرت در پاسخ فرمود: جبرییل از ملائکه است و روح غیر از جبرئیل است. آن مرد در تردید بود و سخن حضرت بر وی شگفت آمد، گفت: سخنی عجیب گفتی، هیچ یک از مردم نپندارد که روح غیر از جبرئیل باشد. علی علیه السلام فرمود: تو مردی گمراهی و از گمراهان نقل سخن می کنی، خدای تعالی به پیامبرش می فرماید: «أَتی أَمْرُ اللَّهِ فَلا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحانَهُ وَ تَعالی عَمَّا یُشْرِکُونَ* یُنَزِّلُ الْمَلائِکَهَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلی مَنْ یَشاءُ مِنْ عِبادِهِ»، - . نحل / ۲-۱ - {[هان] امر خدا در رسید، پس در آن شتاب مکنید. او منزه و فراتر است از آنچه [با وی] شریک می سازند. فرشتگان را با «روح»، به فرمان خود، بر هر یک از بندگانش که بخواهد نازل می کند.}. پس روح غیر از ملائکه است. و نیز فرمایند: «لَیْلَهُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ* تَنَزَّلُ الْمَلائِکَهُ وَ الرُّوحُ فِیها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ»، - . قدر / ۴-۳ - {شب قدر از هزار ماه ارجمندتر است. در آن [شب] فرشتگان، با روح، به فرمان پروردگارشان برای هر کاری[که مقدر شده است] فرود می آیند.} و فرموده است: «یَوْمَ یَقُومُ الرُّوحُ وَ الْمَلائِکَهُ صَفًّا»، - . نبأ / ۳۸ -

{روزی که «روح» و فرشتگان به صف می ایستند.} نیز در چنین روزی به حضرت آدم و جبرییل و ملائکه فرمود: «إِنِّی خالِقٌ بَشَراً مِنْ طِینٍ * فَإِذا سَوَّیْتُهُ وَ نَفَخْتُ فِیهِ مِنْ رُوحِی فَقَعُوا لَهُ ساجِدِینَ»، - . ص / ۷۲-۷۱ - {من بشری را از گل خواهم آفرید. پس چون او را[کاملًا] درست کردم و از روح خویش در آن دمیدم، سجده کنان، برای او [به خاک] بیفتید.} [این خطاب به ملائکه بود و جبرئیل نیز از ملائکه بود.] پس جبرئیل با ملائکه بر روح سجده کردند و درباره مریم فرموده است: «فَأَرْسَلْنا إِلَیْها رُوحَنا فَتَمَثَّلَ لَها بَشَراً سَوِیًّا»، - . مریم / ۱۷ - {پس روح خود را نزد او فرستادیم تا به [شکل] بشری خوش اندام بر او نمایان شد.} و در حق محمد صلی الله علیه و آله فرموده است: «نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِینُ * عَلی قَلْبِکَ لِتَکُونَ مِنَ الْمُنْذِرِینَ * بِلِسانٍ عَرَبِیٍّ مُبِینٍ * وَ إِنَّهُ لَفِی زُبُرِ الْأَوَّلِینَ»، - . شعراء / ۱۹۶-۱۹۳ - {«روح الأمین» آن را بر دلت نازل کرد، تا از [جمله] هشداردهندگان باشی. به زبان عربی روشن و [وصف] آن در کتاب های پیشینیان آمده است.} «زبر» به معنی «ذکر» یعنی کتاب است. اما «اولین»، رسول خدا صلی الله علیه و آله هم جزء ایشان است. پس روح یکی است و صورت ها گوناگون.

سعد گوید: آن مرد که در تردید افتاده بود، سخن امیر المؤمنین را در نیافت جز این که گفت: روح غیر از جبرئیل است. پس از علی علیه السلام در مورد لیله القدر پرسید و گفت: می بینم که از «لیله القدر» یاد می کنی، شبی که ملائکه و روح در آن شب فرود می آیند، علی علیه السلام فرمود: اگر مشروح آن بر تو روشن نشد، ظاهر مطلب را برای تو خواهم گفت، تا تو داناترین مردم سرزمین خود به معنی «لیله القدر» باشی.

آن مرد گفت: اگر چنین کنی مرا نعمتی بخشیده ای. علی علیه السلام گفت: خدا یکتاست و فرد را دوست دارد. خدا بی همتاست و فرد را برگزیده است. و قاعده هفت را بر تمام اشیاء جاری ساخت: خدای عزّ و جلّ فرموده است: «خَلَقَ سَبْعَ سَماواتٍ وَ مِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَ»، - . طلاق / ۱۲ - {هفت آسمان و همانند آن ها هفت زمین آفرید.} و «خَلَقَ سَبْعَ سَماواتٍ طِباقاً»، - . ملک / ۳ - {هفت آسمان را طبقه طبقه بیافرید.} و در مورد جهنّم فرموده: «لَها سَبْعَةُ أَبْوابٍ»، - . حجر / ۴۴ - {[دوزخی] که برای آن هفت در است.} و فرموده: «سَبْعَ سُنْبُلاتٍ خُضْرٍ وَ أُخَرَ یابِساتٍ»، - . یوسف / ۴۶ - {هفت خوشه سبز و [هفت خوشه] خشکیده دیگر.} و فرموده: «سَبْعَ بَقَراتٍ سِمانٍ یَأْکُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجافٌ»، - . یوسف / ۴۳ - {هفت گاو فربه [را دیدم] که هفت [گاو] لاغر آن ها را می خورند.} و «حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنابِلَ»، - . بقره / ۲۶۱ - {(همانند) دانه ای است که هفت خوشه برویاند.} و فرموده: «سَبْعاً مِنَ الْمَثانِی وَ الْقُرْآنَ الْعَظِیم»، - . حجر / ۸۷ - {سبع المثانی [سوره فاتحه] و قرآن بزرگ (را عطا کردیم)}.

پس سخن مرا به یارانت برسان، شاید خداوند در میان آن ها فرد ستوده‌ای قرار داده باشد که وقتی سخن ما را بشنود دلش به محبت ما گراید و برتری علم ما و مثل هایی را که می زنیم بداند، مثل هایی که معنی آن ها را جز کسانی که به برتری ما آگاهند، در نمی یابند.

مرد سئوال کننده گفت: به من بگو این شب را در چه شبی جستجو کنم؟ فرمود: در هفت شب آخر، به خدا سوگند اگر آخر این هفت شب را بشناسی نخستین شبِ آن را شناخته ای و اگر اولین را دریابی به شب قدر پی برده ای. مرد گفت: نمی فهمم چه می گویی. فرمود: خداوند متعال بر دل های قومی مهر زده و در حق آنان فرموده است: «إِنْ تَدْعُهُمْ إِلَی الْهُدی فَلَنْ یَهْتَدُوا إِذاً أَبَداً»، - . کهف / ۵۷ - {اگر آن ها را به سوی هدایت فرا خوانی، باز هرگز به راه نخواهند آمد.} اما اگر نخواستی بفهمی و فهم سخن بر تو دشوار آمد، پس بنگر: چون شب بیست و سوم ماه رمضان به سر آید، آن را در شب بیست و چهارم بطلب و آن شب هفتم است و در مورد شناخت هفت شب، هر کس به این هفت شب پی برد، تمام دین را کامل کرده و این شب ها رحمت و عذابی است برای بندگان. این شب ها دروازه هایی هستند که خداوند می فرماید: «لِکُلِّ بابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُوم» - . حجر / ۴۴ - ، {از هر دری بخشی معین از آنان [وارد می شوند].} در هر در جزیی هلاک می شوند و [کلید] تمام درها در ولایت است.

**[ترجمه]

«۸»

وَ مِنْهُ، عَنْ یَحْیَی بْنِ صَالِحٍ عَنْ مَالِکِ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبَایَةَ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله اعْتَکَفَ عَاماً فِی الْعَشْرِ الْأُوَلِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ اعْتَکَفَ فِی الْعَامِ الْمُقْبِلِ فِی الْعَشْرِ الْأَوْسَطِ مِنْهُ فَلَمَّا کَانَ الْعَامُ الثَّالِثُ رَجَعَ مِنْ بَدْرٍ فَقَضَی اعْتِکَافَهُ فَنَامَ فَرَأَی فِی مَنَامِهِ لَیْلَةَ الْقَدْرِ فِی الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ کَأَنَّهُ یَسْجُدُ فِی مَاءٍ وَ طِینٍ فَلَمَّا اسْتَیْقَظَ رَجَعَ مِنْ لَیْلَتِهِ وَ أَزْوَاجُهُ وَ أُنَاسٌ مَعَهُ مِنْ أَصْحَابِهِ ثُمَّ إِنَّهُمْ مُطِرُوا لَیْلَةَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ فَصَلَّی النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله حِینَ أَصْبَحَ فَرُئِیَ فِی وَجْهِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله الطِّینُ فَلَمْ یَزَلْ یَعْتَکِفُ فِی الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّی تَوَفَّاهُ اللَّهُ.

**[ترجمه]از کتاب غارات: از امیر المؤمنین علیه السلام روایت شده است که فرمود: یک سال رسول خدا صلی الله علیه وآله دهه اول ماه رمضان را اعتکاف فرمود، سال بعد دهه میانی را اعتکاف کرد، سال سوم وقتی از غزوه بدر بازگشت اعتکاف به جای آورد و به خواب رفت. در خواب دید که شب قدر در ده شب پایانی است و خود را دید گویی که در آب و گل و لای سجده می کند. چون از خواب برخاست، همان شب به همراه همسران و جمعی از صحابه بازگشت و در شب بیست و سوم باران در گرفت و پیامبر صلی الله علیه و آله نماز به جای آورد. چون صبح شد، بر سیمای حضرت گِل دیده شد. از آن پس همواره ده شب آخر را اعتکاف می فرمودند تا روزی که خداوند جان حضرت را باز پس گرفت.

**[ترجمه]

«۹»

كِتَابُ الْمُقْتَضَبِ، لِأَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ غَزْوَانَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَ مِنَ الْأَيَّامِ الْجُمُعَةَ وَ مِنَ الشُّهُورِ شَهْرَ رَمَضَانَ وَ

۱- ۱. الكهف: ۵۷.

۲- ۲. الحجر: ۴۴.

مِنَ اللَّيَالِی لَيْلَهَ الْقَدْرِ الْخَبَرَ.

۱۴ و عن محمد بن عثمان الصيدنانی عن إسماعيل بن إسحاق القاضی عن سليمان بن حرب عن حماد بن زيد عن عمر بن دينار عن جابر بن عبد الله عن النبی صلی الله عليه و آله: مثله.

**[ترجمه]كتاب المقتضب نوشته احمد بن محمد بن عياش از امام صادق از پدرانش عليهم السلام روايت كرده است كه فرمود: رسول خدا صلی الله عليه و آله فرمود: خداوند از ميان روزها، روز جمعه، از بين ماه ها، ماه رمضان و از ميان شب ها، شب قدر را برگزيد، ادامه روايت.

همين روايت با واسطه از جابر بن عبد الله به نقل از پيامبر صلی الله عليه و آله نقل شده است.

**[ترجمه]

«۱۰»

مُجَالِسُ الشَّيْخِ، عَنِ الْمُفِيدِ عَنِ ابْنِ قُولَوَيْهِ عَنِ الْكُلَيْنِی (۱)

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْوَلِيدِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عِيسَی الْقَمَّاطِ عَنْ عَمِّهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: أُرِیَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله عليه و آله بَنِی أُمَيَّهَ يَصْعَدُونَ مِنْبَرَهُ مِنْ بَعْدِهِ يُضِلُّونَ النَّاسَ عَنِ الصِّرَاطِ الْقَهْقَرَی فَأَصْبَحَ كَئِيباً حَزِيناً قَالَ فَهَبَطَ عَلَيْهِ جَبْرَئِيلُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله عليه و آله مَا لِی أَرَاكَ كَئِيباً حَزِيناً قَالَ يَا جَبْرَئِيلُ إِنِّی رَأَيْتُ بَنِی أُمَيَّهَ فِی لَيْلَتِی هَذِهِ يَصْعَدُونَ مِنْبَرِی مِنْ بَعْدِی يُضِلُّونَ النَّاسَ عَنِ الصِّرَاطِ الْقَهْقَرَی فَقَالَ وَ الَّذِی بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنَّ هَذَا شَیْ ءٌ مَا اطَّلَعْتُ عَلَيْهِ ثُمَّ عَرَجَ إِلَی السَّمَاءِ فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ نَزَلَ عَلَيْهِ بِآیٍ مِنَ الْقُرْآنِ يُؤْنِسُهُ بِهَا- أَ فَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْناهُمْ سِنِينَ- ثُمَّ جاءَهُمْ ما كانُوا يُوعَدُونَ- ما أَغْنی عَنْهُمْ ما كانُوا يُمَتَّعُونَ (۲) وَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ- وَ ما أَدْراكَ ما لَيْلَهُ الْقَدْرِ- لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ جَعَلَ اللَّهُ لَيْلَهَ لِنَبِيِّهِ صلی الله عليه و آله خَيْراً مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مُلْكِ بَنِی أُمَيَّهَ(۳).

**[ترجمه]مجالس الشيخ: از مفيد از ابن قولويه از كلينی - . كافی ۴ : ۱۵۹ و سند آن را صحيح آورديم. -

به اسناد خود از امام صادق عليه السلام روايت شده كه فرمود: رسول خدا صلی الله عليه و آله در خواب ديد پس از او بنی اميه از منبرش بالا می روند و مردم را از راه راست به قهقرا و گمراهی می كشانند. صبح اندوهگين و افسرده از خواب برخاست. جبرييل بر او فرود آمد و گفت: ای رسول خدا! چه شده كه تو را افسرده و محزون می بينم؟ فرمود: ای جبرييل! امشب در خواب ديدم بنی اميه بعد از من از منبرم بالا می روند و مردم را از راه راست دور می كنند. جبرييل گفت: سوگند به كسی كه تو را به حق فرستاد، من از اين واقعيت بی خبر بودم. سپس به آسمان عروج كرد و طولی نكشيد كه با آياتی از قرآن بر او فرود آمد و با اين آيات به او آرامش و الفت بخشيد: « أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْناهُمْ سِنِينَ، ثُمَّ جاءَهُمْ ما كانُوا يُوعَدُونَ، ما أَغْنی عَنْهُمْ ما كانُوا يُمَتَّعُونَ»، - . شعراء / ۲۰۵ - {مگر نمی دانی كه اگر آنان را سال ها برخوردار كنيم، آن گاه آنچه كه [بدان] بيم داده

می شوند بدیشان برسد، آنچه از آن برخوردار می شدند، به کارشان نمی آید [و عذاب را از آنان دفع نمی کند]؟} و خداوند این آیات را بر وی نازل کرد: « إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ* وَ ما أَدْراکَ ما لَیْلَهُ الْقَدْرِ* لَیْلَهُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ»، - . قدر / ۳-۱ - {ما [قرآن را] در شب قدر نازل کردیم. و از شب قدر، چه آگاهت کرد. شبِ قدر از هزار ماه ارجمندتر است.} خداوند شبی را برای پیامبر خویش قرار داد که از هزار ماه حکومت بنی امیه برتر بود. - . آن را در منبع چاپی نیافتیم و همین روایت را از امام صادق علیه السلام در ج ۲ ص ۳۰۰ و در التهذیب : ج ۱ ص ۲۶۳ روایت کرده است. در الفقیه : ج ۲ ص ۱۰۱ نیز آن را می بینید. -

**[ترجمه]

«۱۱»

الْهِدَایَهُ، قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: اغْتَسِلْ لَیْلَهَ تِسْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ- وَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ وَ اجْهَدْ أَنْ تُحْیِیَهُمَا وَ ذَکَرَ أَنَّ لَیْلَهَ الْقَدْرِ

ص: ۸

۱- ۱. الکافی ج ۴ ص ۱۵۹ و صححنا السند علیه.

۲- ۲. الشعراء: ۲۰۵.

۳- ۳. لم نجده فی المصدر المطبوع و رواه فی ج ۲ ص ۳۰۰ بإسناده عن أبی الحسن محمّد بن أحمد بن الحسن بن شاذان القمّیّ عن أبی أحمد عبد العزیز بن جعفر بن قولویه عن ابن عیسی، عن ابن خلف، عن موسی بن إبراهیم المروزی، عن أبی عبد اللّه علیه السلام و رواه بسند المتن فی التهذیب ج ۱ ص ۲۶۳، و تراه فی الفقیه ج ۲ ص ۱۰۱.

يُرْجَى فِى لَيْلَهِ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ وَ قَالَ عليه السلام لَيْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ اللَّيْلَهُ الَّتِى فِيها يُفْرَقُ كُلَّ أَمْرٍ حَكِيمٍ وَ فِيهَا يُكْتَبُ وَفْدُ الْحَاجِّ وَ مَا يَكُونُ مِنَ السَّنَهِ إِلَى السَّنَهِ وَ قَالَ عليه السلام يُسْتَحَبُّ أَنْ يُصَلَّى فِيهَا مِائَهُ رَكْعَهٍ تَقْرَأُ فِى كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ- [فِى أَنَّ الصَّوْمَ عَلَى أَرْبَعِينَ وَجْهاً](۱).

**[ترجمه]الهدایه: امام صادق علیه السلام فرمود: در شب نوزده، بیست و یک و بیست و سه ماه رمضان غسل کن و بکوش تا شب را بیدار بمانی و فرمود: احتمال می رود شب قدر، شب بیست و یکم و بیست و سوم باشد. نیز فرمود: شب بیست و سوم شبی است که در آن هر امر محکمی تقسیم می شود و نام گروه حاجیان و هر آنچه از این سال تا سال دیگر واقع می شود، ثبت می گردد. مستحب است که در این شب صد رکعت نماز خوانده شود که در هر رکعت، یک حمد و ده بار سوره توحید خوانده می شود .

**[ترجمه]

«۱۲»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْ أَبِى جَعْفَرٍ عليه السلام: فِى قَوْلِ اللَّهِ- تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيها قَالَ تَنَزَّلُ فِيهَا الْمَلَائِكَهُ وَ الْكَتَبَهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَكْتُبُونَ مَا يَكُونُ فِى السَّنَهِ مِنْ أَمْرِهِ وَ مَا يُصِيبُ الْعِبَادَ وَ الْأَمْرُ عِنْدَهُ مَوْقُوفٌ لَهُ فِيهِ الْمَشِيَّهُ فَيُقَدِّمُ مَا يَشَاءُ وَ يُؤَخِّرُ مَا يَشَاءُ وَ يَمْحُوا اللَّهُ ما يَشاءُ وَ يُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتابِ.

وَ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: سَلُوا اللَّهَ الْحَجَّ فِى لَيْلَهِ سَبْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ فِى تِسْعَ عَشْرَهَ وَ فِى إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ فِى ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ فَإِنَّهُ يُكْتَبُ الْوَفْدُ فِى كُلِّ عَامٍ لَيْلَهَ الْقَدْرِ وَ فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ.

وَ عَنْ أَبِى جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: عَلَامَهُ لَيْلَهِ الْقَدْرِ أَنْ تَهُبَّ رِيحٌ فَإِنْ كَانَتْ فِى بَرْدٍ دَفِئَتْ وَ إِنْ كَانَتْ فِى حَرٍّ بَرَدَتْ.

وَ عَنْهُ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله نَهَى أَنْ تُغْفَلَ عَنْ لَيْلَهِ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ لَيْلَهِ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ أَوْ يَنَامَ أَحَدٌ تِلْكَ اللَّيْلَهَ.

وَ عَنْهُ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: مَنْ وَافَقَ لَيْلَهَ الْقَدْرِ فَقَامَهَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۲).

وَ عَنْ أَبِى جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما السلام أَنَّهُ قَالَ: أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله رَجُلٌ مِنْ جُهَيْنَهَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِى إِبِلًا وَ غَنَماً وَ غِلْمَهً وَ أُحِبُّ أَنْ تَأْمُرَنِى بِلَيْلَهٍ أَدْخُلُ فِيهَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَأَشْهَدُ الصَّلَاهَ فَدَعَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فَسَارَّهُ فِى أُذُنِهِ فَكَانَ

۱- ۱. قوله« فی أن الصوم علی أربعین وجها» کذا وقع فی نسخه الأصل بخط أحد کتاب المؤلّف قدّس سرّه، و هو سهو منه، بل

هـذا عنوان لما بعـده ينقل فيه الصـدوق- ره- حديث الزهرى عن علىّ بن الحسـين عليه السـلام فى أن الصوم على أربعين وجها كما مرّ فى ج ۹۶ ص ۲۶۲.

۲- ۲. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۱.

الْجُهَنِيُّ إِذَا كَانَتْ لَيْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ دَخَلَ بِإِبِلِهِ وَ غَنَمِهِ وَ أَهْلِهِ وَ وُلْدِهِ وَ غِلْمَتِهِ فَبَاتَ تِلْكَ اللَّيْلَهَ بِالْمَدِينَهِ فَإِذَا أَصْبَحَ خَرَجَ بِمَنْ دَخَلَ مَعَهُ فَرَجَعَ إِلَى مَكَانِهِ.

وَ عَنْهُ صلى الله عليه و آله: أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ لَيْلَهِ الْقَدْرِ فَقَالَ هِيَ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ.

وَ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله عَنْ لَيْلَهِ الْقَدْرِ فَقَالَ الْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَقَدْ رَأَيْتُهَا ثُمَّ أُنْسِيتُهَا إِلَّا أَنِّي رَأَيْتُنِي أُصَلِّي تِلْكَ اللَّيْلَهَ فِي مَاءٍ وَ طِينٍ فَلَمَّا كَانَتْ لَيْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ مُطِرْنَا مَطَراً شَدِيداً وَ وَكَفَ الْمَسْجِدُ فَصَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ إِنَّ أَرْنَبَهَ أَنْفِهِ لَفِي الطِّينِ.

وَ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: الْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ فَإِنَّ الْمَشَاعِرَ سَبْعٌ وَ السَّمَاوَاتِ سَبْعٌ وَ الْأَرَضِينَ سَبْعٌ وَ بَقَرَاتٍ سَبْعٌ وَ سَبْعَ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ(۱).

وَ عَنْهُ عليه السلام: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله كَانَ يَطْوِي فِرَاشَهُ وَ يَشُدُّ مِئْزَرَهُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ كَانَ يُوقِظُ أَهْلَهُ لَيْلَهَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ وَ كَانَ يَرُشُّ وُجُوهَ النِّيَامِ بِالْمَاءِ فِي تِلْكَ اللَّيْلَهِ وَ كَانَتْ فَاطِمَهُ عليها السلام لَا تَدَعُ أَحَداً مِنْ أَهْلِهَا يَنَامُ تِلْكَ اللَّيْلَهَ-(۲) وَ تُدَاوِيهِمْ بِقِلَّهِ الطَّعَامِ وَ تَتَأَهَّبُ لَهَا مِنَ النَّهَارِ وَ تَقُولُ مَحْرُومٌ مَنْ حُرِمَ خَيْرَهَا.

وَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: لَيْلَهُ سَبْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ اللَّيْلَهُ الَّتِي الْتَقَى فِيهَا الْجَمْعَانِ وَ لَيْلَهُ تِسْعَ عَشْرَهَ فِيهَا يُكْتَبُ الْوَفْدُ وَفْدُ السَّنَهِ وَ لَيْلَهُ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ- اللَّيْلَهُ الَّتِي مَاتَ فِيهَا أَوْصِيَاءُ النَّبِيِّينَ عليهم السلام وَ فِيهَا رُفِعَ عِيسَى عليه السلام وَ قُبِضَ مُوسَى عليه السلام وَ لَيْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ يُرْجَى فِيهَا

ص: ۱۰

۱- ۱. زاد في المصدر: و الإنسان يسجد على سبع.

۲- ۲. ما بين العلامتين ساقط من الأصل، أضفناه من المصدر. و قوله« تداويهم» و« تتأهب» و« تقول» كلها في الأصل بصيغه التأنيث، و في نسخه الكمباني بصيغه المذكر الغائب تبعا لقوله« و كان صلّى اللّه عليه و آله يرش وجوه النيام بالماء»، لكنه سهو في سهو.

لَیْلَهُ الْقَدْرِ(۱).

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از امام باقر علیه السلام در مورد این فرمایش خدای متعال: «تَنَزَّلُ الْمَلائِکَهُ وَ الرُّوحُ فِیها»، - . قدر / ۴ - روایت شـده است که فرمود: در این شب فرشـتگان و کاتبان به آسـمان دنیا فرود می آینـد و هر آنچه را از امر پروردگار در این سال رخ می دهـد و آنچه به بنـدگان می رسد، می نویسـند. این امر نزد پروردگار است و خواست پروردگار در آن است. هر آنچه را بخواهد مقدم می‌دارد و هر آنچه را خواهد به تأخیر می اندازد و «یَمْحُوا اللَّهُ ما یَشاءُ وَ یُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْکِتابِ»، - . رعد / ۳۹ - {خداوند آنچه را بخواهد محو یا اثبات می کند و اصل کتاب نزد اوست.}

از امام علی علیه السلام نیز روایت شده است که فرمود: شب هفدهم، نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم ماه رمضان از خدا حج بخواهید که نام گروه حاجیان هر سال در شب قدر نوشته می شود و در این شب هر امر محکمی تقسیم می گردد.

از امام محمـد باقر علیه السـلام روایت شده که فرمود: نشانه شب قدر این است که بادی بوزد، اگر این باد سـرد باشد، گرم می شود و اگر گرم باشد، سرد می گردد.

از همان حضـرت از پدرانش علیهم السـلام روایت شده است که رسول خدا صـلی الله علیه و آله منع فرموده از این که از شـب بیست و یکم و بیست و سوم غفلت شود یا این که کسی در چنین شبی بخوابد.

نیز از او روایت شده که فرمود: کسی که شب قدر را دریابد و آن شب برای عبادت به پاخیزد، خداوند گناهان گذشته و آینده او را بیامرزد. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۱ -

از امام محمـد باقر علیه السـلام روایت شـده: مردی از جُهینه به محضـر رسول خـدا صـلی الله علیه و آله آمـد و عرض کرد: ای رسول خـدا من گله ای شتر و گوسـفند و چنـدی غلام دارم، می خواهم شبی از ماه رمضان را به من دسـتور فرمایی تا به مدینه داخل و در نماز حاضـر شوم. رسول خدا او را نزد خود خواند و در گوشش رازی را گفت. وقتی شب بیست و سوم شد جُهنی با شتران و گوسـفندان و اهل و فرزنـدان و غلامان خویش وارد مـدینه شـد و وقتی صـبح شـد با همانان که وارد شـهر شده بود آنجا را ترک گفت و به وطن خویش بازگشت.

از حضـرت امام باقر علیه السلام نقل شده است که از او در خصوص شب قدر پرسیده شد و حضرت در پاسخ فرمود: این شب در ده شب آخر ماه رمضان واقع است.

از امام علی علیه السـلام روایت شـده: از رسول خـدا صـلی الله علیه و آله در مورد شب قدر سؤال شد، حضـرت پاسخ داد: این شب را در ده شب آخر ماه رمضان جستجو کنید، من این شب را در خواب دیدم سپس فراموش کردم، ولی با این وجود دیدم که آن شب میـان آب و گـل نماز می گزارم و چون شب بیست و سوم فرارسـید، باران شدیـدی بر ما باریـد و (سـقف مسـجد چکه کرد. رسول خدا به امامت ما نماز گزارد و نوک بینی حضرت گل آلود شد.

از حضـرت علی علیه السلام روایت شده: آن [شب] را در ده شب پایانی جستجو کنید؛ چرا که مشاعر هفت تاست و آسمان ها

هفت تـا و زمین هـا هفت تا هسـتند و هفت گاو و هفت خوشه سبز وجود دارد. - . در منبع اضافه شـده است: و انسان بر هفت چیز سجده می کند. -

نیز از حضـرت علی علیه السـلام روایت شده که رسول خدا صـلی الله علیه و آله در ده شب آخر ماه رمضان بستر خویش را در هم می پیچیـد و کمر خـود را برای عبـادت می بست و شب بیست و سـوم اهلش را بیـدار می فرمـود و در آن شب بر صـورت خفتگان آب می پاشید.

[حضـرت فاطمه سـلام الله علیها نیز نمی گذاشت هیچ یک از اهالی خانه در آن شب بخوابد] - . ما بین کروشه در نسـخه اصل ذکر نشده است و ما آن را از منبع اضافه کردیم. - و با طعام اندک آنان را مهیا می نمود و از روز برای آن شب آماده می شد و می فرمود: محروم کسی است که از خیر این شب بی بهره گردد.

از امـام محمـد بـاقر علیه السـلام روایت شـده است که فرمود: شب هفـدهم مـاه رمضـان، شبی است که در آن دو گروه بـا هم برخورد می کننـد، و نـام صف حاجیـان آن سـال در شب نوزدهم نوشـته می شود. شب بیست و یکم شـبی است که جانشـینان پیامبران علیه السـلام در آن به دیـدار حضـرت حق شـتافتند و در این شب حضـرت عیسـی علیه السـلام عروج نمود و حضـرت موسی علیه السلام قبض روح شد و امید می رود شب بیست و سوم، شب قدر باشد. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۲ -

**[ترجمه]

«۱۳»

لی، [الأمـالی] للصـدوق أَحْمَـدُ بْنُ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَـدِّهِ عَنِ ابْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ عَمْرٍو الشَّامِیِّ عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام قَالَ: إِنَّ عِدَّهَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنا عَشَرَ شَهْراً فِی کِتابِ اللَّهِ یَوْمَ خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ (۲) فَغُرَّهُ الشُّهُورِ شَهْرُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ هُوَ شَهْرُ رَمَضَانَ وَ قَلْبُ شَهْرِ رَمَضَانَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ وَ نَزَلَ الْقُرْآنُ فِی أَوَّلِ لَیْلَهٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَاسْتَقْبِلِ الشَّهْرَ بِالْقُرْآنِ (۳).

**[ترجمه]امالی شـیخ صـدوق: از امام صادق علیه السـلام روایت شده: « إِنَ عِدَّهَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنا عَشَـرَ شَـهْراً فی کِتابِ اللَّهِ یَوْمَ خَلَقَ السَّمـاواتِ وَ الْأَرْض»، - . توبه / ۳۶ - {در حقیقت، شـماره ماه ها نزد خدا، از روزی که آسمان ها و زمین را آفریده، در کتـاب [علم] خـدا، دوازده مـاه است.} گلچین مـاه هـا، مـاه خـدای عزوجلّ و آن، ماه رمضان و قلب ماه رمضان، شب قـدر است. قرآن در اولین شب ماه رمضان نازل شد، پس با قرآن به پیشواز این ماه برو. - . امالی صدوق : ۳۸ -

**[ترجمه]

«۱۴»

لی، [الأمالی] للصـدوق الْعَطَّارُ عَنْ سَـعْدٍ عَنِ الْأَصْـبَهَانِیِّ عَنِ الْمِنْقَرِیِّ عَنْ حَفْصٍ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ علیه السـلام أَخْبِرْنِی عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَـلَّ- شَـهْرُ رَمَضانَ الَّذِی أُنْزِلَ فِیهِ الْقُرْآنُ (۴) کَیْفَ أُنْزِلَ الْقُرْآنُ فِی شَـهْرِ رَمَضَانَ وَ إِنَّمَا أُنْزِلَ الْقُرْآنُ فِی مُدَّهِ عِشْـرِینَ

سَنَهً أَوَّلُهُ وَ آخِرُهُ فَقَالَ علیه السلام أَنْزِلَ الْقُرْآنُ جُمْلَهً وَاحِدَهً فِی شَهْرِ رَمَضَانَ إِلَی الْبَیْتِ الْمَعْمُورِ ثُمَّ أَنْزِلَ مِنَ الْبَیْتِ الْمَعْمُورِ فِی مُدَّهِ عِشْرِینَ سَنَهً(۵).

۱۶ فس، [تفسیر القمی] مرسلا: مثله (۶) کتاب فضائل الأشهر الثلاثه،: مثله.

**[ترجمه]امالی شیخ صدوق: حفص می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: در مورد این سخن خداوند عزوجلّ: «شَهْرُ رَمَضانَ الَّذی أُنْزِلَ فیهِ الْقُرْآن» - . بقره / ۱۸۵ - {ماه رمضان [همان ماه] است که در آن، قرآن فرو فرستاده شده است.} به من خبر ده که چگونه قرآن در ماه رمضان نازل شده در صورتی که قرآن طی بیست سال از اول تا آخرش فرو فرستاده شده است. حضرت علیه السلام فرمود: همه قرآن به یک باره در ماه رمضان بر بیت المعمور نازل شده و در مدت بیست سال از بیت المعمور [بر پیامبر] نازل شده است. - . امالی صدوق : ۳۸ -

تفسیر قمی: مثل همین روایت را آورده است. - . تفسیر قمی : ۵۶ -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: همانند این روایت را آورده است.

**[ترجمه]

أقول

قد مضی کثیر من الأخبار فی باب فضل شهر رمضان.

**[ترجمه]در باب فضیلت ماه رمضان روایات بسیاری ذکر شد.

**[ترجمه]

«۱۵»

لی، [الأمالی] للصدوق فِی الْخُطْبَهِ الَّتِی خَطَبَهَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ علیهما السلام بَعْدَ وَفَاهِ أَبِیهِ قَالَ: أَیُّهَا النَّاسُ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ نَزَلَ الْقُرْآنُ وَ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ رُفِعَ عِیسَی ابْنُ مَرْیَمَ وَ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ قُتِلَ یُوشَعُ بْنُ نُونٍ وَ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ مَاتَ أَبِی أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام (۷).

**[ترجمه]امالی صدوق: امام حسن علیه السلام در خطبه ای که پس از وفات پدر گرامی‌اش ایراد نمود، فرمود: ای مردم! در این شب قرآن نازل شد و عیسی بن مریم علیه السلام عروج کرد و در این شب یوشَع بن نون کشته شد و در این شب پدرم امیر المؤمنین علیه السلام از دنیا رفت. - . امالی صدوق : ۱۹۲ -

**[ترجمه]

لی، [الأمالی] للصدوق رُوِیَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: صَبِیحَهُ یَوْمِ لَیْلَهِ الْقَدْرِ مِثْلُ لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَاعْمَلْ وَ اجْتَهِدْ(۸).

ص: ۱۱

۱- ۱. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۲.

۲- ۲. براءه: ۳۶.

۳- ۳. أمالی الصدوق ص ۳۸.

۴- ۴. البقره: ۱۸۵.

۵- ۵. أمالی الصدوق ص ۳۸.

۶- ۶. تفسیر القمّیّ: ۵۶.

۷- ۷. أمالی الصدوق ص ۱۹۲.

۸- ۸. أمالی الصدوق ص ۳۸۸.

**[ترجمه]امالی صدوق: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: صبح شب قدر همانند شب آن است، پس عبادت کن و بکوش. - . امالی صدوق : ۳۸۸ -

**[ترجمه]

«۱۷»

ب، [قرب الإسناد] مُحَمَّدُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنِ ابْنِ بُكَيْرٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنِ الْغُسْلِ فِی رَمَضَانَ وَ أَيَّ اللَّيْلِ أَغْتَسِلُ -(۱) قَالَ تِسْعَ عَشْرَهَ وَ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ فِی لَيْلَهِ تِسْعَ عَشْرَهَ يُكْتَبُ وَفْدُ الْحَاجِّ وَ فِيهَا ضُرِبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام وَ قَضَى ص لَيْلَهَ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ الْغُسْلُ أَوَّلَ اللَّيْلِ قَالَ فَقُلْتُ لَهُ فَإِنْ نَامَ بَعْدَ الْغُسْلِ قَالَ فَقَالَ أَ لَيْسَ هُوَ مِثْلَ غُسْلِ الْجُمُعَهِ إِذَا اغْتَسَلْتَ بَعْدَ الْفَجْرِ كَفَاكَ (۲).

**[ترجمه]قرب الإسناد: ابن بکیر گفته است: از امام صادق علیه السلام در باره غسل در ماه رمضان پرسیدم و این که در چه شبی غسل کنم؟ فرمود: شب نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم. در شب نوزدهم اسامی حاجیان نوشته می شود و در این شب امیر المؤمنین علیه السلام ضربت خورد و در شب بیست و یکم به لقاء خدا پیوست. غسل باید اول شب باشد. به حضرت عرض کردم: اگر بعد از غسل بخوابد. فرمود: آیا این غسل مانند غسل جمعه نیست که اگر بعد از طلوع فجر غسل کردی، کفایت می کند؟ - . قرب الإسناد : ۱۰۲ -

**[ترجمه]

«۱۸»

فس، [تفسير القمی] أَبِی عَنِ النَّضْرِ عَنْ يَحْيَى الْحَلَبِیِّ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ لَيْلَهُ الْقَدْرِ نَزَلَتِ الْمَلَائِكَهُ وَ الرُّوحُ وَ الْكَتَبَهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَكْتُبُونَ مَا يَكُونُ مِنْ قَضَاءِ اللَّهِ تَعَالَى فِی تِلْكَ السَّنَهِ فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يُقَدِّمَ شَيْئاً أَوْ يُؤَخِّرَهُ أَوْ يَنْقُصَ شَيْئاً أَوْ يَزِيدَ أَمَرَ الْمَلَكَ أَنْ يَمْحُوَ مَا يَشَاءُ ثُمَّ أَثْبَتَ الَّذِی أَرَادَ قُلْتُ وَ كُلُّ شَیْ ءٍ هُوَ عِنْدَ اللَّهِ مُثْبَتٌ فِی كِتَابٍ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَأَيُّ شَیْ ءٍ يَكُونُ بَعْدَهُ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ ثُمَّ يُحْدِثُ اللَّهُ أَيْضاً مَا يَشَاءُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى (۳).

**[ترجمه]تفسیر قمی: از امام صادق علیه السلام روایت شده: وقتی شب قدر فرا رسید، فرشتگان و روح و کاتبان الهی به آسمان دنیا فرود می آیند و هر آنچه را که از قضای خدای متعال در آن سال رخ می دهد می نویسند، پس اگر خداوند اراده کرده باشد که امری را به پیش و یا به تأخیر اندازد یا از چیزی بکاهد یا به آن بیفزاید، به فرشته دستور می دهد تا هر آنچه را او می خواهد محو گرداند و هر چه را اراده کرده ثبت کند. گفتم: همه چیز در نزد خداوند در کتابی ثبت و ضبط شده است؟ فرمود: آری. عرض کردم: و چه چیزی پس از آن رخ می دهد؟ فرمود: سبحان الله! پس از آن نیز هر آنچه خداوند تبارک و تعالی بخواهد ایجاد می کند. - . تفسیر قمی : ۳۴۳، نیز در همین کتاب ذکر شده: «و همه چیز در نزد او به مقداری ثابت، در کتاب وجود دارد». -

**[ترجمه]

«۱۹»

فس، [تفسیر القمی]: حم- وَ الْكِتابِ الْمُبِينِ- إِنَّا أَنْزَلْناهُ يَعْنِي الْقُرْآنَ- فِي لَيْلَةٍ مُبارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ وَ هِيَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ أَنْزَلَ اللَّهُ الْقُرْآنَ فِيهَا إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ جُمْلَةً وَاحِدَةً ثُمَّ نَزَلَ مِنَ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فِي طُولِ عِشْرِينَ سَنَةً- فِيها يُفْرَقُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ أَيْ يُقَدِّرُ اللَّهُ كُلَّ أَمْرٍ مِنَ الْحَقِّ وَ مِنَ الْبَاطِلِ وَ مَا يَكُونُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ وَ لَهُ فِيهِ الْبَدَاءُ وَ الْمَشِيَّةُ يُقَدِّمُ مَا يَشَاءُ وَ يُؤَخِّرُ مَا يَشَاءُ مِنَ الْآجَالِ وَ الْأَرْزَاقِ وَ الْبَلَايَا وَ الْأَعْرَاضِ وَ الْأَمْرَاضِ وَ يَزِيدُ فِيهَا مَا يَشَاءُ وَ يُلْقِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام وَ يُلْقِيهِ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى الْأَئِمَّةِ عليهم السلام حَتَّى يَنْتَهِيَ ذَلِكَ إِلَى صَاحِبِ الزَّمَانِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

ص: ۱۲

۱- ۱. فی الأصل و نسخه الکمبانیّ« و أول اللیل أغتسل» و هو تصحیف، و ما اخترناه نص المصدر المطبوع بالنجف، و رواه فی الوسائل و فیه« أی اللیالی أغتسل» و هو أشبه.

۲- ۲. قرب الإسناد ص ۱۰۲.

۳- ۳. تفسیر القمّیّ: ۳۴۳، و فیه« و کل شی ء عنده بمقدار مثبت فی کتابه؟».

وَ يَشْتَرِطُ لَهُ فِيهِ الْبَدَاءَ وَ الْمَشِيَّهَ وَ التَّقْدِيمَ وَ التَّأْخِيرَ.

قَالَ حَدَّثَنِی بِذَلِکَ أَبِی عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْکَانَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ وَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ وَ أَبِی الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ قَالَ وَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ یُونُسَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ عَنْ أَبِی الْمُهَاجِرِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ قَالَ: یَا أَبَا الْمُهَاجِرِ لَا یَخْفَی عَلَیْنَا لَیْلَهُ الْقَدْرِ إِنَّ الْمَلَائِکَهَ یَطُوفُونَ بِنَا فِیهَا(۱).

**[ترجمه]تفسیر قمی: «حم * وَ الْکِتابِ الْمُبِینِ * إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهٍ مُبارَکَهٍ إِنَّا کُنَّا مُنْذِرِینَ» {حاء، میم. سوگند به کتاب روشنگر، [که] ما آن را [یعنی قرآن را] در شبی فرخنده نازل کردیم؛ [زیرا] که ما هشداردهنده بودیم.} این شب، شب قدر است که خداوند در آن، قرآن را یکباره بر بیت المعمور نازل کرد و سپس از بیت المعمور در طول بیست سال بر رسول خدا صلی الله علیه و آله فرو فرستاد. {در این شب}، یعنی شب قدر، {هر امر محکمی تقسیم می شود} - . دخان / ۴ - ؛ یعنی خداوند هر امری را از حق و باطل و هر آنچه را در آن سال رخ می دهد، مقدر می فرماید و بدا و مشیت از آن اوست. هر آنچه از مرگ و رزق و روزی، مصیبت ها و اعراض و امراض که بخواهد، مقدم می‌دارد و هر آنچه را اراده کند، به تأخیر اندازد و هر آنچه را بخواهد می افزاید. رسول خدا صلی الله علیه و آله آن را به امیر مؤمنان علیه السلام می‌سپارد و امیر مؤمنان نیز آن را به امامان علیه السلام می‌سپارد تا این که در پایان به حضرت صاحب الزمان صلوات الله علیه می رسد و بدا و مشیت و پیش انداختن و به تأخیر افکندن را برای او شرط می کند.

ابو المهاجر از امام باقر علیه السلام روایت کرده که به وی فرمود: ای ابو المهاجر! شب قدر بر ما پوشیده نیست، فرشتگان در این شب گرداگرد ما می چرخند. - . تفسیر قمی : ۶۱۵ در مورد سوره دخان. -

**[ترجمه]

«۲۰»

فس، [تفسیر القمی] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ عَنْ یَحْیَی بْنِ زَکَرِیَّا عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ کَثِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: فِی قَوْلِهِ ما أَصابَ مِنْ مُصِیبَهٍ فِی الْأَرْضِ وَ لا فِی أَنْفُسِکُمْ إِلَّا فِی کِتابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَها(۲) صَدَقَ اللَّهُ وَ بَلَّغَتْ رُسُلُهُ وَ کِتَابُهُ فِی السَّمَاءِ عِلْمُهُ بِهَا وَ کِتَابُهُ فِی الْأَرْضِ إِعْلَامُنَا فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ فِی غَیْرِهَا- إِنَّ ذلِکَ عَلَی اللَّهِ یَسِیرٌ(۳).

**[ترجمه]تفسیر قمی: از امام صادق علیه السلام در مورد آیه: «ما أَصابَ مِنْ مُصِیبَهٍ فِی الْأَرْضِ وَ لا فِی أَنْفُسِکُمْ إِلَّا فِی کِتابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَها» - . حدید / ۲۲ - {هیچ مصیبتی نه در زمین و نه در نفس های شما [به شما] نرسد، مگر آنکه پیش از آنکه آن را پدید آوریم، در کتابی است.} روایت شده است که خداوند راست گفت و پیامبرانش ابلاغ کردند و کتاب او که در آسمان است، حاوی علم اوست و کتابی را که در زمین است، اعلام ماست در شب قدر و سایر شب ها. «إِنَّ ذلِکَ عَلَی اللَّهِ یَسِیرٌ.» - . حدید / ۲۲ - {این [کار] بر خدا آسان است.} - . تفسیر قمی : ۶۶۵ -

**[ترجمه]

«۲۱»

فس، [تفسیر القمی] أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِیسَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ النَّضْرِ عَنْ یَحْیَی الْحَلَبِیِّ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَهَ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام: فِی قَوْلِ اللَّهِ وَ لَنْ یُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْساً إِذا جاءَ أَجَلُها(۴) قَالَ إِنَّ عِنْدَ اللَّهِ کُتُباً مَوْقُوفَهً یُقَدِّمُ مِنْهَا مَا یَشَاءُ وَ یُؤَخِّرُ فَإِذَا کَانَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ أَنْزَلَ اللَّهُ فِیهَا کُلَّ شَیْ ءٍ یَکُونُ إِلَی مِثْلِهَا فَذَلِکَ قَوْلُهُ وَ لَنْ یُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْساً إِذا جاءَ أَجَلُها إِذَا أَنْزَلَ وَ کَتَبَهُ کُتَّابُ السَّمَاوَاتِ وَ هُوَ الَّذِی لَا یُؤَخِّرُهُ (۵).

**[ترجمه]تفسیر قمی: از امام باقر علیه السلام در شأن این قول خداوند روایت شده است: «وَ لَنْ یُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْساً إِذا جاءَ أَجَلُها.»، - . منافقون / ۱۱ - { و[لی] هر کس اجلش فرا رسد، هرگز خدا [آن را] به تأخیر نمی افکند.} در نزد خداوند نوشته‌ ای است نگهداشته شده که خداوند هر کدام را بخواهد پیش می‌دارد و هر یک را بخواهد به تأخیر اندازد، و در شب قدر هر چیزی از این قبیل را که قرار است رخ دهد، نازل می کند. این است معنای فرموده خداوند: «وَ لَنْ یُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْساً إِذا جاءَ أَجَلُها» وقتی اجل فرود آید و نویسندگان آسمان ها آن را ثبت کنند، آن را به تأخیر نیندازد. - . تفسیر قمی : ۶۸۲ -

**[ترجمه]

«۲۲»

فس، [تفسیر القمی] أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِیسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ کَثِیرٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ: فِی قَوْلِهِ سَأَلَ سائِلٌ بِعَذابٍ واقِعٍ قَالَ سَأَلَ رَجُلٌ عَنِ الْأَوْصِیَاءِ وَ عَنْ شَأْنِ لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ مَا یُلْهَمُونَ فِیهَا فَقَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله سَأَلَ عَنْ عَذَابٍ وَاقِعٍ ثُمَّ کَفَرَ بِأَنَّ ذَلِکَ لَا یَکُونُ فَإِذَا وَقَعَ

۱- ۱. تفسیر القمّیّ: ۶۱۵ فی سوره الدخان، و ما بین العلامتین ساقط عن الکمبانیّ.

۲- ۲. الحدید: ۲۲.

۳- ۳. تفسیر القمّیّ: ۶۶۵.

۴- ۴. المنافقون: ۱۱.

۵- ۵. تفسیر القمّیّ: ۶۸۲.

فَلَيْسَ لَهُ دَافِعٌ مِنَ اللَّهِ ذِی الْمَعارِجِ قَالَ تَعْرُجُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِی صُبْحِ لَيْلَهِ الْقَدْرِ إِلَيْهِ مِنْ عِنْدِ النَّبِیِّ وَ الْوَصِیِ (۱).

**[ترجمه]تفسیر قمی: در شأن این فرموده خداوند: «سَأَلَ سائِلٌ بِعَذابٍ واقِعٍ.»، -. معارج / ۱ - {پرسنده ای از عذاب واقع شونده ای پرسید.} از امام موسی کاظم علیه السلام روایت شده است: مردی در خصوص اوصیا و منزلت شب قدر و این که در آن شب چه چیزی به آن ها الهام می شود، سؤال کرد، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: او از عذابی واقع شونده پرسید، سپس کفر ورزید و تصور کرد که این عذاب واقع نخواهد شد، پس چون به وقوع پیوست: «لَيْسَ لَهُ دافِعٌ * مِنَ اللَّهِ ذِی الْمَعارِجِ»، -. معارج / ۲-۱ - {آن را بازدارنده ای نیست.[و] از جانب خداوندِ صاحب درجات [و مراتب] است.} و خداوند فرمود: «تَعْرُجُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ»، -. معارج / ۴ - {فرشتگان و روح بالا می روند.} در صبح لیله القدر به سوی او از جانب پیامبر و وصی صلی الله علیه و آله. -. تفسیر قمی : ۶۹۵ -

**[ترجمه]

«۲۳»

فس، [تفسير القمی]: إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ فَهُوَ الْقُرْآنُ أُنْزِلَ إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ جُمْلَهً وَاحِدَهً وَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فِی طُولِ عِشْرِينَ سَنَهً- وَ ما أَدْراكَ ما لَيْلَهُ الْقَدْرِ إِنَّ اللَّهَ يُقَدِّرُ فِيهَا الْآجَالَ وَ الْأَرْزَاقَ وَ كُلَّ أَمْرٍ يَحْدُثُ مِنْ مَوْتٍ أَوْ حَيَاهٍ أَوْ خِصْبٍ أَوْ جَدْبٍ أَوْ خَيْرٍ أَوْ شَرٍّ كَمَا قَالَ اللَّهُ فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ (۲) إِلَى سَنَهٍ قَوْلُهُ تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيها قَالَ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَهُ وَ رُوحُ الْقُدُسِ عَلَى إِمَامِ الزَّمَانِ وَ يَدْفَعُونَ إِلَيْهِ مَا قَدْ كَتَبُوهُ مِنْ هَذِهِ الْأُمُورِ قَوْلُهُ لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ قَالَ رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله كَأَنَّ قُرُوداً تَصْعَدُ مِنْبَرَهُ فَغَمَّهُ ذَلِكَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ (۳)

سُورَهَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ قَوْلُهُ لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ تَمْلِكُهُ بَنُو أُمَيَّهَ لَيْسَ فِيهَا لَيْلَهُ الْقَدْرِ قَوْلُهُ كُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ قَالَ تَحِيَّهٌ يُحَيَّا بِهَا الْإِمَامُ إِلَى أَنْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ وَ قِيلَ لِأَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام تَعْرِفُونَ لَيْلَهَ الْقَدْرِ فَقَالَ وَ كَيْفَ لَا نَعْرِفُ وَ الْمَلَائِكَهُ يَطُوفُونَ بِنَا بِهَا(۴).

**[ترجمه]تفسیر قمی: «إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ»، -. قدر / ۱ - {ما آن را در شب قدر نازل کردیم.} یعنی همان قرآن که به یکباره بر بیت المعمور و در طول بیست سال بر پیامبر صلی الله علیه و آله نازل شد. «وَ ما أَدْراكَ ما لَيْلَهُ الْقَدْرِ»، -. قدر / ۲ - {و از شب قدر، چه آگاهت کرد.} خداوند در آن شب اجل ها و رزق و روزی ها و هر امری که رخ می دهد؛ از مرگ و زندگی گرفته تا حاصلخیزی و خشکسالی یا خیر و شر را مقدر می‌کند، همان طور که خداوند فرموده است: «فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»، -. دخان / ۴ - {هر امر محکمی در این شب تقسیم می شود.} تا یک سال. این سخنش: «تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيها»، -. قدر / ۴ - {در آن [شب] فرشتگان، با روح، فرود آیند.} بدین معناست که فرشتگان و روح القدس بر امام زمان علیه السلام فرود می آیند و آنچه را که از این امور نوشته اند به او تحویل می دهند. در شأن این فرموده اش: «لَيْلَهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ»، -. قدر / ۳ - {شب

قدر بهتر است از هزار ماه.} گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله در خواب دید بوزینه هایی از منبرش بالا می روند و از این

خواب انـدوهگین شد. پس خداوند سوره «إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ» را نازل فرمود. این سـخنش «لَیْلَهُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَـهْرٍ»: {شب قدر برتر است از هزار شب} حکومت بنی امیه که شب قدری در آن ها نیست. در شأن این سخن « کُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ » گفته است: سـلامی که با آن به امام تحیت گفته می‌شود تا زمانی که سپیده دمیده شود. به امام باقر علیه السلام عرض شد: شب قدر را می شناسـید؟ فرمود: چگونه نشناسـیم، در حالی که فرشتگان در آن شب گرداگرد ما حلقه می زنند؟ - . تفسیر قمی : ۷۳۲- - ۷۳۱

**[ترجمه]

«۲۴»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السـلام] جَعْفَرُ بْنُ عَلِیِّ بْنِ أَحْمَـدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِیزِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ النَّوْفَلِیِّ قَالَ: قَالَ سُـلَیْمَانُ الْمَرْوَزِیُّ لِلرِّضَا علیه السلام أَ لَا تُخْبِرُنِی عَنْ إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ فِی أَیِّ شَیْ ءٍ أُنْزِلَتْ قَالَ یَا سُـلَیْمَانُ لَیْلَهُ الْقَـدْرِ یُقَـدِّرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِیهَا مَا یَکُونُ مِنَ السَّنَهِ إِلَی السَّنَهِ مِنْ حَیَاهٍ أَوْ مَوْتٍ أَوْ خَیْرٍ أَوْ شَـرٍّ أَوْ رِزْقٍ فَمَا قَدَّرَهُ فِی تِلْکَ اللَّیْلَهِ فَهُوَ مِنَ الْمَحْتُومِ (۵).

ص: ۱۴

۱- ۱. تفسیر القمّیّ: ۶۹۵.

۲- ۲. الدخان: ۴.

۳- ۳. فی المصـدر المطبوع: فأنزل اللّه: إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ* وَ ما أَدْراکَ ما لَیْلَهُ الْقَدْرِ* لَیْلَهُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَـهْرٍ تملکه بنو أمیّه إلخ.

۴- ۴. تفسیر القمّیّ: ۷۳۱- ۷۳۲ و قوله:« بها» أی فیها.

۵- ۵. عیون أخبار الرضا علیه السلام ج ۱ ص ۱۸۲.

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: سلیمان مروزی به امام رضا علیه السلام عرض کرد: آیا در مورد آیه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ» به من خبر نمی دهی که چه چیزی در این شب نازل شد؟ فرمود: ای سلیمان! خداوند عزوجلّ در شب قدر تمام رخدادهای آن سال را از زندگی یا مرگ یا خیر یا شر یا روزی را تا سال دیگر مقدر می فرماید. هر چیزی هم خداوند در آن شب مقدر کند حتمی است. - . عیون اخبار الرضا ۱ : ۱۸۲ -

**[ترجمه]

أقول

قد مضی بعض الأخبار فی باب فضل النصف من شعبان (۱).

**[ترجمه]برخی روایات در خصوص فضیلت نیمه شعبان ذکر شده است. - . بلکه در قسمت بعدی باب ۵۷ ذکر خواهد شد. -

**[ترجمه]

«۲۵»

ل، [الخصال] ابْنُ الْمُتَوَکِّلِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی علیه السلام: أَنَّ أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام قَالَ لِابْنِ عَبَّاسٍ إِنَّ لَیْلَهَ الْقَدْرِ فِی کُلِّ سَنَهٍ وَ إِنَّهُ یَتَنَزَّلُ فِی تِلْکَ اللَّیْلَهِ أَمْرُ السَّنَهِ وَ لِذَلِکَ الْأَمْرِ وُلَاهٌ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ مَنْ هُمْ قَالَ أَنَا وَ أَحَدَ عَشَرَ مِنْ صُلْبِی أَئِمَّهٌ مُحَدَّثُونَ (۲).

**[ترجمه]الخصال: از امام جواد علیه السلام روایت شده که امیر مؤمنان علیه السلام به ابن عباس فرمود: شب قدر در هر سالی هست. در این شب فرمان سالیانه فرود می آید و این امر پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله والیانی دارد. ابن عباس گفت: آن ها کیستند؟ فرمود: من و یازده تن از نسل من، امامانی که محدَّث هستند - حدیث به آن ها القا می شود - - . الخصال ۲ : ۷۹ - .

**[ترجمه]

«۲۶»

ل، [الخصال] بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لِأَصْحَابِهِ آمِنُوا بِ لَیْلَهِ الْقَدْرِ إِنَّهَا تَکُونُ لِعَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام وَ وُلْدِهِ الْأَحَدَ عَشَرَ مِنْ بَعْدِی (۳).

**[ترجمه]الخصال: از امام جواد علیه السلام روایت شده: رسول خدا صلی الله علیه و سلم به اصحابش فرمود: به شب قدر ایمان بیاورید. آن شب پس از من به علی بن ابی طالب و یازده فرزند او تعلق دارد. - . الخصال ۲ : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۲۷»

ك، [إكمال الدين] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ (۴)

عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ سَهْلٍ وَ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ: مِثْلَهُ (۵)

**[ترجمه]إكمال الدين: با واسطه از حسن بن عباس همين حديث روايت شده است. - . كمال الدين ۱ : ۳۹۷ و ۴۲۲ و همين روايت در كتاب الغيبه شيخ طوسى ص ۱۰۰ آمده است. -

**[ترجمه]

أقول

قد مضت أخبار الغسل فی باب الأغسال.

**[ترجمه]اخبار غسل در ابواب غسل‌ها گذشت.

**[ترجمه]

«۲۸»

ل، [الخصال] أَبِی عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ حَرِیزٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: الْغُسْلُ فِی سَبْعَهَ عَشَرَ مَوْطِناً- لَیْلَهِ سَبْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ هِیَ لَیْلَهُ الْتِقَاءِ الْجَمْعَیْنِ لَیْلَهُ بَدْرٍ وَ لَیْلَهِ تِسْعَ عَشْرَهَ وَ فِیهَا یُکْتَبُ الْوَفْدُ وَفْدُ السَّنَهِ وَ لَیْلَهِ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ هِیَ اللَّیْلَهُ الَّتِی مَاتَ فِیهَا أَوْصِیَاءُ النَّبِیِّینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ وَ فِیهَا رُفِعَ عِیسَی ابْنُ مَرْیَمَ وَ قُبِضَ مُوسَی علیهما السلام وَ لَیْلَهِ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ

ص: ۱۵

۱- ۱. بل سیجی ء بعد کراس فی الباب ۵۷.

۲- ۲. الخصال ج ۲ ص ۷۹، و حدیث العباس بن حریش هذا تمامه فی الکافی ج ۱ ص ۲۴۲.

۳- ۳. الخصال ج ۲ ص ۷۹، و حدیث العباس بن حریش هذا تمامه فی الکافی ج ۱ ص ۲۴۲.

۴- ۴. الصحیح کما فی المصدر المطبوع عند نقل الحدیثین فی ص ۳۹۷ و ۴۲۲« ابن الولید عن محمّد العطار» و هکذا نقله فی ج ۳۶ ص ۳۷۴ من هذه الطبعه الحدیثه، فما فی الأصل- و قد جعلناه فی الصلب- من طغیان قلمه الشریف.

۵- ۵. کمال الدین ج ۱ ص ۳۹۷ و ۴۲۲ و مثله فی کتاب الغیبه للشیخ الطوسیّ ص ۱۰۰.

تُرْجَی فِیهَا لَیْلَهُ الْقَدْرِ.

وَ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْبَصْرِیُّ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام اغْتَسِلْ فِی لَیْلَهِ أَرْبَعٍ وَ عِشْرِینَ فَمَا عَلَیْکَ أَنْ تَعْمَلَ فِی اللَّیْلَتَیْنِ جَمِیعاً الْخَبَرَ(۱).

**[ترجمه]الخصال: از امام باقر علیه السلام روایت شده است: غسل در هفده مورد است. شب هفدهم ماه رمضان که همان شب برخورد دو گروه و شب بدر است. شب نوزدهم که در آن نام واردین به بیت الله الحرام نوشته می شود. شب بیست و یکم که در آن شب اوصیای پیغمبران علیهم السلام از دنیا رفته اند و عیسی بن مریم عروج یافته و موسی علیه السلام قبض روح شده است، شب بیست و سوم که امید است شب قدر باشد.

عبد الرحمن بن ابی عبد الله بصری روایت می کند: امام صادق علیه السلام به من فرمود: شب بیست و چهارم غسل کن. عیب ندارد که در هر دو شب غسل کنی، ادامه روایت. - . الخصال ۲ : ۹۵ -

**[ترجمه]

«۲۹»

ل، [الخصال] أَبِی عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنِ الْفُضَیْلِ قَالَ: کَانَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام إِذْ کَانَتْ لَیْلَهُ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ أَخَذَ فِی الدُّعَاءِ حَتَّی یَزُولَ اللَّیْلُ فَإِذَا زَالَ اللَّیْلُ صَلَّی (۲).

**[ترجمه]الخصال: روایت شده وقتی شب بیست و یک و بیست و سه فرا می رسید، امام باقر علیه السلام شروع به مناجات می فرمود تا این که شب سپری می شد و آن گاه نماز می گزارد. - . الخصال ۲ : ۱۰۱ -

**[ترجمه]

«۳۰»

ل، [الخصال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ سُلَیْمَانَ الْجَعْفَرِیِّ قَالَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ علیه السلام: صَلِّ لَیْلَهَ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ لَیْلَهَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ مِائَهَ رَکْعَهٍ تَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ مَرَّهً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ (۳).

**[ترجمه]الخصال: از امام موسی کاظم علیه السلام روایت شده است: شب بیست و یک و بیست و سه صد رکعت نماز به جای آور و در هر رکعت یک حمد و ده توحید بخوان. - . الخصال ۲ : ۱۰۱ -

**[ترجمه]

«۳۱»

ل، [الخصال] أَبِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِی جَمِیلَهَ عَنْ رِفَاعَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: لَیْلَهُ الْقَدْرِ هِیَ أَوَّلُ السَّنَهِ وَ هِیَ آخِرُهَا.

قال الصدوق رحمه الله اتفق مشایخنا رضی الله عنهم فی لیله القدر علی أنها لیله ثلاث و عشرین من شهر رمضان و الغسل فیها من أول اللیل و هو یجزی إلی آخره (۴).

**[ترجمه]الخصال: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: شب قدر اول سال [آینده] و آخر سال [گذشته] است.

شیخ صدوق رحمه الله گفته است: بزرگان ما - که خدا از آنان خوشنود باشد - اتفاق نظر دارند که شب قدر، شب بیست و سوم ماه رمضان است و غسل آن از اول شب است و تا آخر شب کفایت می کند. - . الخصال ۲ : ۱۰۲ -

**[ترجمه]

«۳۲»

ل، [الخصال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنِ ابْنِ عَمِیرَهَ عَنْ حَسَّانَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَقَالَ الْتَمِسْهَا لَیْلَهَ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ لَیْلَهَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ (۵).

**[ترجمه]الخصال: حسّان بن مهران گوید: از امام صادق علیه السلام در مورد شب قدر پرسیدم، فرمود: در شب بیست و یک و بیست و سه آن را جستجو کن. - . الخصال ۲ : ۱۰۲ -

**[ترجمه]

«۳۳»

ما، [الأمالی] للشیخ الطوسی الْمُفِیدُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِیدِ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ: سُئِلَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَقَالَ تَنَزَّلُ فِیهَا الْمَلَائِکَهُ وَ الرُّوحُ وَ الْکَتَبَهُ إِلَی السَّمَاءِ الدُّنْیَا فَیَکْتُبُونَ مَا هُوَ کَائِنٌ فِی أَمْرِ

۱- ۱. الخصال ج ۲ ص ۹۵.

۲- ۲. الخصال ج ۲ ص ۱۰۱.

۳- ۳. الخصال ج ۲ ص ۱۰۱.

۴- ۴. الخصال ج ۲ ص ۱۰۲.

۵- ۵. الخصال ج ۲ ص ۱۰۲.

السَّنَهِ وَ مَا يُصِيبُ الْعِبَادُ فِيهَا قَالَ وَ أَمْرٌ مَوْقُوفٌ لِلَّهِ تَعَالَى فِيهِ الْمَشِيَّهُ يُقَدِّمُ مِنْهُ مَا يَشَاءُ وَ يُؤَخِّرُ مَا يَشَاءُ وَ هُوَ قَوْلُهُ تَعَالَى يَمْحُوا اللَّهُ ما يَشاءُ وَ يُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتابِ (۱).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: از امام محمد باقر علیه السلام در مورد شب قدر پرسیده شد. فرمود: فرشتگان و روح و کاتبان به آسمان دنیا فرود می آیند و هر آنچه را که در دستور سالیانه وجود دارد و در آن سال به بندگان می رسد، می نویسند. و امر بستگی به مشیت پروردگار دارد. هر آنچه بخواهد پیش می فرستد و هر چه بخواهد به تأخیر می اندازد. این همان معنای قول خدای متعال است: «يَمْحُوا الله ما يَشاءُ وَ يُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتابِ» - . رعد / ۳۹ - {خدا آنچه را بخواهد محو یا اثبات می کند، و اصل کتاب نزد اوست.} - . امالی طوسی ۱ : ۶۰ و ۵۹ -

**[ترجمه]

«۳۴»

ما، [الأمالی] للشیخ الطوسی الْمُفِيدُ عَنِ الْجِعَابِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ سُلَيْمَانَ الْمَرْوَزِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْعَبْسِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَهَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَهَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَهَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرٌ مُبَارَكٌ افْتَرَضَ اللَّهُ صِيَامَهُ تُفَتَّحُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجِنَانِ وَ تُصَفَّدُ فِيهِ الشَّيَاطِينُ وَ فِيهِ لَيْلَهٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ فَمَنْ حُرِمَهَا حُرِمَ يُرَدِّدُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ (۲).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: این ماه، رمضان است، ماهی مبارک که خداوند در آن روزه داری را واجب فرمود. درهای بهشت در این ماه گشوده و شیاطین در زنجیر می شوند. شبی در این ماه است که برتر از هزار ماه است. هر که از این شب بی نصیب گردد، محروم می شود. این جمله را سه بار تکرار کرد. - . امالی طوسی ۱ : ۷۱ -

**[ترجمه]

«۳۵»

ما، [الأمالی] للشیخ الطوسی بِالْإِسْنَادِ الْمُتَقَدِّمِ إِلَى حَمَّادِ بْنِ سَلَمَهَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي سَلَمَهَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَهَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ الْقَدْرِ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ (۳).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کسی که از روی ایمان و برای ثواب در ماه رمضان روزه بگیرد، خداوند گناهان گذشته اش را می آمرزد. هر کسی هم شب قدر را از روی ایمان و برای ثواب نماز بخواند، خداوند گناهان گذشته اش را می آمرزد. - . امالی طوسی ۱ : ۱۴۹ و همچنین است حدیث اول. -

**[ترجمه]

«۳۶»

ع، [علل الشرائع] أَبِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنِ السَّیَّارِیِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَجُلًا سَأَلَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ قَالَ أَخْبِرْنِی عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ کَانَتْ أَوْ تَکُونُ فِی کُلِّ عَامٍ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لَوْ رُفِعَتْ لَیْلَهُ الْقَدْرِ لَرُفِعَ الْقُرْآنُ (۴).

**[ترجمه]علل الشرایع: داود بن فرقد گوید: شنیدم مردی از امام صادق علیه السلام پرسید، به من خبر ده آیا شب قدر هر سال بوده یا هست؟ حضرت فرمودند: اگر شب قدر برداشته شود، قرآن هم برداشته می شود. - . علل الشرایع ۲ : ۷۵ -

**[ترجمه]

«۳۷»

ع، [علل الشرائع] عَلِیُّ بْنُ أَحْمَدَ عَنِ الْأَسَدِیِّ عَنِ النَّخَعِیِّ عَنِ النَّوْفَلِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ لَمْ یُکْتَبْ فِی اللَّیْلَهِ الَّتِی فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ لَمْ یَحُجَّ تِلْکَ السَّنَهَ وَ هِیَ لَیْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ لِأَنَّ فِیهَا یُکْتَبُ وَفْدُ الْحَاجِّ وَ فِیهَا یُکْتَبُ الْأَرْزَاقُ وَ الْآجَالُ وَ مَا یَکُونُ مِنَ السَّنَهِ

ص: ۱۷

۱- ۱. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۵۹ و ۶۰.

۲- ۲. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۷۱.

۳- ۳. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۱۴۹ و هکذا الحدیث الأول.

۴- ۴. علل الشرائع ج ۲ ص ۷۵.

إِلَی السَّنَهِ قَالَ قُلْتُ فَمَنْ لَمْ یُکْتَبْ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ لَمْ یَسْتَطِعِ الْحَجَّ فَقَالَ لَا فَقُلْتُ کَیْفَ یَکُونُ هَذَا قَالَ لَسْتُ فِی خُصُومَتِکُمْ مِنْ شَیْ ءٍ هَکَذَا الْأَمْرُ(۱).

**[ترجمه]علل الشرایع: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: هر کسی که در آن شب، یعنی شبی که تمام امور از روی حکمت فیصله می‌یابد و آن شب بیست و سوم ماه مبارک رمضان است، نامش در صف حاجیان نوشته نشود، آن سال به حج نخواهد رفت؛ چرا که در آن شب نام حاجیان آن سال نوشته می شود و همچنین ارزاق و عمرها و آنچه در سال پیش می آید مقدّر می گردد. راوی می گوید: عرض کردم: پس کسی که در شب قدر نامش نوشته نشود به حج نخواهد رفت؟ فرمود: خیر. عرض کردم: چطور چنین می باشد؟ حضرت پاسخ داد: من با شما جر و بحثی ندارم، واقع امر چنین است.
-. علل الشرایع ۲ : ۱۰۵ -

**[ترجمه]

«۳۸»

مع، [معانی الأخبار] ابْنُ مُوسَی عَنِ ابْنِ زَکَرِیَّا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی السَّرِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ یُونُسَ عَنِ ابْنِ طَرِیفٍ عَنِ ابْنِ نُبَاتَهَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَا عَلِیُّ أَ تَدْرِی مَا مَعْنَی لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَقُلْتُ لَا یَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی قَدَّرَ فِیهَا مَا هُوَ کَائِنٌ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ فَکَانَ فِیمَا قَدَّرَ عَزَّ وَ جَلَّ وَلَایَتُکَ وَ وَلَایَهُ الْأَئِمَّهِ مِنْ وُلْدِکَ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۲).

**[ترجمه]معانی الاخبار: از حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام روایت شده است: رسول خدا صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! می دانی لیله القدر به چه معناست؟ عرض کردم: خیر ای رسول خدا! حضرت فرمود: خداوند تبارک و تعالی در آن شب، تقدیر و سرنوشت تمام موجودات را تا روز قیامت مقدر می کند و در آنچه خدای عزّ و جلّ مقدر فرموده، ولایت تو و ولایت امامان از نژاد تو، تا روز قیامت نیز هست. -. معانی الاخبار : ۳۱۵ -

**[ترجمه]

«۳۹»

مع، [معانی الأخبار] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَیْدِ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ صَالِحٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ: ذُکِرَ عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ قَالَ مَا أَبْیَنَ فَضْلَهَا عَلَی السُّوَرِ قَالَ قُلْتُ وَ أَیُّ شَیْ ءٍ فَضْلُهَا قَالَ نَزَلَتْ وَلَایَهُ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام فِیهَا قُلْتُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ الَّتِی نُرَجِّیهَا فِی شَهْرِ رَمَضَانَ قَالَ نَعَمْ هِیَ لَیْلَهٌ قُدِّرَتْ فِیهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ وَ قُدِّرَتْ وَلَایَهُ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام فِیهَا(۳).

**[ترجمه]معانی الاخبار: فضل بن عثمان گوید: در محضر امام صادق علیه السلام آیه «إِنّا أنزلناهُ فی لیلهِ القدر» تلاوت شد، حضرت فرمود: چه واضح است برتری این سوره بر سایر سوره ها. گوید: عرضه داشتم: برتری آن در چیست؟ فرمود: ولایت

امیر المؤمنین علیه السلام در آن شب نازل شده است. عرض کردم: در شب قدری که ما در ماه رمضان امید درک آن را داریم؟ فرمود: آری. شبی که در آن، آسمان ها و زمین مقدّر شده و ولایت امیر المؤمنین علیه السّلام در آن مقدَّر و معیّن شده است. - . معانی الاخبار: ۳۱۶ -

**[ترجمه]

«۴۰»

ثو، [ثواب الأعمال] مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنِ الْبَزَنْطِیِّ عَنْ أَبَانٍ عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام: أَنَّ النَّبِیَّ صلی الله علیه و آله لَمَّا انْصَرَفَ مِنْ عَرَفَاتٍ وَ سَارَ إِلَی مِنًی دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَاجْتَمَعَ إِلَیْهِ النَّاسُ یَسْأَلُونَهُ عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَقَامَ خَطِیباً فَقَالَ بَعْدَ الثَّنَاءِ عَلَی اللَّهِ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّکُمْ سَأَلْتُمُونِی عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ لَمْ أَطْوِهَا عَنْکُمْ لِأَنِّی لَمْ أَکُنْ بِهَا عَالِماً اعْلَمُوا أَیُّهَا النَّاسُ أَنَّهُ مَنْ وَرَدَ عَلَیْهِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَ هُوَ صَحِیحٌ سَوِیٌّ فَصَامَ نَهَارَهُ وَ قَامَ وِرْداً مِنْ لَیْلِهِ وَ وَاظَبَ عَلَی صَلَوَاتِهِ وَ هَجَرَ إِلَی جُمُعَتِهِ وَ غَدَا إِلَی عِیدِهِ فَقَدْ أَدْرَکَ لَیْلَهَ الْقَدْرِ وَ فَازَ بِجَائِزَهِ الرَّبِّ قَالَ:

۱- ۱. علل الشرائع ج ۲ ص ۱۰۵.
۲- ۲. معانی الأخبار ص ۳۱۵.
۳- ۳. معانی الأخبار ص ۳۱۶.

فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَازَ وَ اللَّهِ بِجَوَائِزَ لَیْسَتْ کَجَوَائِزِ الْعِبَادِ(۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام باقر علیه السلام روایت شده، وقتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از عرفات بازگشت و رهسپار منی شد وارد مسجد گردید و مردم گرد حضرت حلقه زدند و از او در مورد شب قدر پرسیدند. حضرت برای ایراد خطبه برخاست و پس از حمد و ثنای پروردگار فرمود: اما بعد، شما از من درباره شب قدر پرسیدید. من آن را از شما پنهان نداشته ام؛ چرا که به آن علمی نداشتم، ای مردم! بدانید کسی که ماه رمضان را دریابد و سالم و تندرست باشد و روزش را روزه بگیرد و پاسی از شبش را به دعا مشغول گردد و بر نماز خویش مداومت نماید و به نماز جمعه برود و در نماز عید فطر شرکت کند، شب قدر را درک کرده و به پاداش پروردگار نائل شده است. راوی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: به خدا سوگند به پاداشی دست یافته است که همانند پاداش بندگان نیست. - . ثواب الاعمال : ۵۹ -

**[ترجمه]

«۴۱»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنِ ابْنِ أُذَیْنَهَ عَنِ الْفُضَیْلِ وَ زُرَارَهَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ حُمْرَانَ: أَنَّهُ سَأَلَ أَبَا جَعْفَرٍ علیه السلام عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ- إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهٍ مُبارَکَهٍ قَالَ نَعَمْ هِیَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ وَ هِیَ فِی کُلِّ سَنَهٍ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ فِی الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ فَلَمْ یُنْزَلِ الْقُرْآنُ إِلَّا فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ- فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ قَالَ یُقَدَّرُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ کُلُّ شَیْ ءٍ یَکُونُ فِی تِلْکَ السَّنَهِ إِلَی مِثْلِهَا مِنْ قَابِلٍ مِنْ خَیْرٍ أَوْ شَرٍّ أَوْ طَاعَهٍ أَوْ مَعْصِیَهٍ أَوْ مَوْلُودٍ أَوْ أَجَلٍ أَوْ رِزْقٍ فَمَا قُدِّرَ فِی تِلْکَ اللَّیْلَهِ وَ قُضِیَ فَهُوَ مِنَ الْمَحْتُومِ وَ لِلَّهِ فِیهِ الْمَشِیَّهُ قَالَ قُلْتُ لَهُ لَیْلَهُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ أَیَّ شَیْ ءٍ عَنَی بِهَا قَالَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ فِیهَا مِنَ الصَّلَاهِ وَ الزَّکَاهِ وَ أَنْوَاعِ الْخَیْرِ خَیْرٌ مِنَ الْعَمَلِ فِی أَلْفِ شَهْرٍ لَیْسَ فِیهَا لَیْلَهُ الْقَدْرِ وَ لَوْ لَا مَا یُضَاعِفُ اللَّهُ لِلْمُؤْمِنِینَ لَمَا بَلَغُوا وَ لَکِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یُضَاعِفُ لَهُمُ الْحَسَنَاتِ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: حُمران گوید: از امام باقر علیه السلام درباره این سخن خداوند عزوجل پرسیدم: «إنَّا أنزَلناهُ فی لیلهٍ مبارکهٍ»، - . دخان / ۳ - { ما آن را در شبی فرخنده نازل کردیم.} فرمود: آری! این شب، شب قدر است و هر سال در ده روز آخر ماه رمضان است. قرآن فقط در شب قدر نازل شد. خداوند عزوجلّ فرموده: «فیها یُفرَقُ کلُّ أمرٍ حکیم»، - . دخان / ۴ - {هر امر محکمی در این شب تقسیم می شود.} فرمود: در شب قدر هر آن چیزی که باید تا سال بعد اتّفاق افتد از خیر یا شر، طاعت یا معصیت، ولادت یا مرگ و یا روزی مقدّر می گردد. و هر آنچه در آن شب مقدّر شد و اراده حضرت حق بر انجام آن تعلّق گرفت، از امور قطعی و حتمی است؛ چرا که مشیّت خدا در آن است.

راوی گوید: به حضرت عرضه داشتم: «لیلهُ القدرِ خیرٌ من ألفِ شَهر»، {شب قدر بهتر است از هزار شب.} مقصود خداوند چه چیزی بوده؟ حضرت فرمود: انجام عملی شایسته همچون نماز و زکات و هر نوع کار خیری در این شب بهتر است از انجام همین عمل در هزار ماه دیگر که شب قدری نداشته باشد. اگر چنین نبود که خداوند پاداش عمل مؤمنان را چند برابر کند، هرگز بدان نمی رسیدند، ولی خداوند حسنات آنان را چندین برابر می کند. - . ثواب الاعمال : ۶۱ -

**[ترجمه]

«۴۲»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَسَّانَ عَنِ ابْنِ مِهْرَانَ عَنِ ابْنِ الْبَطَائِنِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِی بَصِيرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْعَنْكَبُوتِ وَ الرُّومِ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ- لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ فَهُوَ وَ اللَّهِ يَا بَا مُحَمَّدٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَا أَسْتَثْنِی فِيهِ أَحَداً وَ لَا أَخَافُ أَنْ يَكْتُبَ اللَّهُ عَلَيَّ فِی يَمِينِی إِثْماً وَ إِنَّ لِهَاتَيْنِ السُّورَتَيْنِ مِنَ اللَّهِ مَكَاناً(۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: ابو بصیر روایت کرده است که امام صادق علیه السلام فرمود: ای ابا محمد! هر کسی در شب بیست و سوم ماه رمضان سوره عنکبوت و روم را بخواند، به خدا سوگند که اهل بهشت است. کسی را استثنا نمی کنم و خوف آن را ندارم که خداوند به سبب این سوگند گناهی در نامه اعمالم ثبت کند. به راستی که این دو سوره نزد خداوند از جایگاهی والا برخوردارند. -. ثواب الاعمال : ۹۹ -

**[ترجمه]

«۴۳»

یر، [بصائر الدرجات] سَلَمَةُ بْنُ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ إِنَّ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ تُكْتَبُ فِيهَا الْآجَالُ وَ تُقَسَّمُ فِيهَا الْأَرْزَاقُ

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۵۹.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۶۱.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۹۹.

وَ تَخْرُجُ صِكَاكُ الْحَاجِّ فَقَالَ مَا عِنْدَنَا فِي هَذَا شَيْ ءٌ وَ لَكِنْ إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ تِسْعَ عَشْرَةَ مِنْ رَمَضَانَ يُكْتَبُ فِيهَا الْآجَالُ وَ يُقَسَّمُ فِيهَا الْأَرْزَاقُ وَ يُخْرَجُ صِكَاكُ الْحَاجِّ وَ يَطَّلِعُ اللَّهُ عَلَى خَلْقِهِ فَلَا يَبْقَى مُؤْمِنٌ إِلَّا غَفَرَ لَهُ إِلَّا شَارِبُ مُسْكِرٍ فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ أَمْضَاهُ ثُمَّ أَنْهَاهُ قَالَ قُلْتُ إِلَى مَنْ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَقَالَ إِلَى صَاحِبِكُمْ وَ لَوْ لَا ذَلِكَ لَمْ يَعْلَمْ مَا يَكُونُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ(۱).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: محمد بن عمران از امام صادق علیه السلام چنین روایت می کند: به حضرت عرض کردم: مردم می گویند در شب نیمه شعبان عمر ها نوشته می شود و رزق و روزی تقسیم می گردد و سند حاجیان ثبت می شود. فرمود: در این مورد چیزی پیش ما نیست، ولی در شب نوزدهم مرگ ها نوشته می شود و روز ی ها تقسیم می شود و سند حاجیان صادر می شود و خداوند بر بندگانش نظر می افکند. مؤمنی نمی ماند مگر این که خداوند گناهانش را می آمرزد، مگر باده خوار. وقتی شب بیست و سوم فرا رسید، در آن هر امر محکمی فیصله یافته و آن را قطعی و نهایی می گرداند. می گوید: عرض کردم به چه کسی فدایت شوم؟ حضرت پاسخ داد: به صاحب شما. و اگر چنین نشود، پی نخواهد برد که چه اتفاقاتی در آن سال رخ می دهد. - . بصائر الدرجات : ۲۲۲ -

**[ترجمه]

«۴۴»

یر، [بصائر الدرجات] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ حَرِيشٍ قَالَ: عَرَضْتُ هَذَا الْكِتَابَ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام فَأَقَرَّ بِهِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ عَلِيٌّ علیه السلام فِي صُبْحِ أَوَّلِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي كَانَتْ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَاسْأَلُونِي فَوَ اللَّهِ لَأُخْبِرَنَّكُمْ بِمَا يَكُونُ إِلَى ثَلَاثِمِائَةٍ وَ سِتِّينَ يَوْماً مِنَ الذَّرِّ فَمَا دُونَهَا فَمَا فَوْقَهَا ثُمَّ لَا أُخْبِرَنَّكُمْ بِشَيْ ءٍ مِنْ ذَلِكَ بِتَكَلُّفٍ وَ لَا بِرَأْيٍ وَ لَا بِادِّعَاءٍ فِي عِلْمٍ إِلَّا مِنْ عِلْمِ اللَّهِ وَ تَعْلِيمِهِ وَ اللَّهِ لَا يَسْأَلُنِي أَهْلُ التَّوْرَاةِ وَ لَا أَهْلُ الْإِنْجِيلِ وَ لَا أَهْلُ الزَّبُورِ وَ لَا أَهْلُ الْفُرْقَانِ إِلَّا فَرَّقْتُ بَيْنَ كُلِّ أَهْلِ كِتَابٍ بِحُكْمِ مَا فِي كِتَابِهِمْ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَ رَأَيْتَ مَا تَعْلَمُونَهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ هَلْ تَمْضِي تِلْكَ السَّنَةُ وَ بَقِيَ مِنْهُ شَيْ ءٌ لَمْ تَتَكَلَّمُوا بِهِ قَالَ لَا وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّهُ فِيمَا عَلِمْنَا فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ أَنْ أَنْصِتُوا لِأَعْدَائِكُمْ لَنَصَتْنَا فَالنَّصْتُ أَشَدُّ مِنَ الْكَلَامِ (۲).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: حسن بن عباس بن حریش گوید: کتابی را به امام باقر علیه السلام عرضه داشتم، حضرت به آن اقرار نموده و فرمود: امام حسین علیه السلام فرمود: در صبح اولین شب قدر پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله امام علی علیه السلام فرمود: از من سؤال کنید که به خدا سوگند از عالم ذر به شما خبر می دهم، آنچه را که در سیصد و شصت روز و روزهای پیش و پس از آن رخ می دهد. در مورد چیزی از آن با تکلف یا تفسیر به رأی یا ادعای دانستن چیزی به شما خبر نمی دهم، مگر به واسطه علمی که خداوند به من بخشیده و با تعلیم او. به خدا سوگند که اهل تورات یا انجیل یا زبور یا قرآن از من پرسشی نمی کنند، مگر این که میان تمام پیروان هر کتاب، با حکمی که در کتاب خود آن هاست تفاوت قائل شوم. فرمود: به امام حسین علیه السلام عرض کردم: آیا به نظر شما آنچه در شب قدر از آن آگاه می شوید، بعد از سپری شدن آن سال، چیزی در مورد آن می ماند که از آن سخن نگفته باشید؟ فرمود: سوگند به کسی که جانم در دست اوست نه!

اگر در آنچه در شب قدر بدان علم یافتیم امر شده بود که در برابر دشمنانتان سکوت اختیار کنید، قطعاً سکوت می کردیم که سکوت سخت تر از سخن گفتن است. - . بصائر الدرجات : ۲۲۳ و ۲۲۲ -

**[ترجمه]

«۴۵»

یر، [بصائر الدرجات] الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبَّاسِ بْنِ حَرِیشٍ أَنَّهُ عَرَضَهُ عَلَی أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام فَأَقَرَّ بِهِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: إِنَّ الْقَلْبَ الَّذِی یُعَایِنُ مَا یَنْزِلُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ لَعَظِیمُ الشَّأْنِ قُلْتُ وَ کَیْفَ ذَاکَ یَا بَا عَبْدِ اللَّهِ قَالَ [لَیُشَقُّ وَ اللَّهِ بَطْنُ ذَلِکَ الرَّجُلِ ثُمَّ یُؤْخَذُ إِلَی قَلْبِهِ](۳) یُکْتَبُ عَلَی قَلْبِ ذَلِکَ الرَّجُلِ بِمِدَادِ النُّورِ فَذَلِکَ (۴) جَمِیعُ الْعِلْمِ ثُمَّ یَکُونُ الْقَلْبُ مُصْحَفاً لِلْبَصَرِ

ص: ۲۰

۱- ۱. بصائر الدرجات ص ۲۲۲.

۲- ۲. بصائر الدرجات ص ۲۲۳ و ۲۲۲.

۳- ۳. زیاده من المصدر المطبوع.

۴- ۴. الفـذلک و الفـذلکه یراد بهـا فی کلام العلماء اجمال ما فصل اولا، و کل ما هو. نتیجه متفرعه علی ما سـبق حسابا کان أو غیره، و هی منحوته من قول الحاسب إذا اجمل حسابه« فذلک کذا و کذا» اشاره الی نتیجه الحساب و حاصله.

وَ يَكُونُ اللِّسَانُ مُتَرْجِماً لِلْأُذُنِ إِذَا أَرَادَ ذَلِكَ الرَّجُلُ عِلْمَ شَيْ ءٍ نَظَرَ بِبَصَرِهِ وَ قَلْبِهِ فَكَأَنَّهُ يَنْظُرُ فِي كِتَابٍ قُلْتُ لَهُ بَعْدَ ذَلِكَ فَكَيْفَ الْعِلْمُ فِي غَيْرِهَا أَ يُشَقُّ الْقَلْبُ فِيهِ أَمْ لَا قَالَ لَا يُشَقُّ لَكِنَّ اللَّهَ يُلْهِمُ ذَلِكَ الرَّجُلَ بِالْقَذْفِ فِي الْقَلْبِ حَتَّى يُخَيَّلَ إِلَى الْأُذُنِ أَنَّهَا تَكَلَّمَ بِمَا شَاءَ اللَّهُ مِنْ عِلْمِهِ وَ اللَّهُ واسِعٌ عَلِيمٌ (۱).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: حسن بن عباس بن حُرَیش گوید: آن را به امام باقر علیه السلام عرضه داشتم، حضرت به آن اقرار فرمود و گفت: امام حسین علیه السلام فرمود: قلبی که بر آنچه در شب قدر فرود می آید ناظر باشد، منزلتی والا دارد. عرض کردم: چطور یا ابا عبد الله! فرمود: [دل آن مرد باز شده و به قلب او راه یافته می شود] - . این قسمت از نسخه چاپی اضافه شده است. - بر قلب آن مرد با قلمی از نور نوشته می شود و آن تمام علم است. سپس قلب کتابی برای چشم و زبان مترجمی برای گوش می شود و وقتی آن مرد بخواهد به چیزی علم پیدا کند، با چشم و دل خویش به آن می نگرد، گویی او به کتابی نگاه می کند. پس از آن پرسیدم: علم در شب های دیگر چطور است؟ آیا قلب در آن باز می‌شود یا خیر؟ فرمود: خیر قلب گشوده نمی‌شود ولی خداوند با افکندن در دل، به آن مرد الهام می کند تا جایی که به گوش چنین القا می شود که گویا به واسطه دانشی که خداوند اراده کرده، سخن گفته است «واللّهُ واسعٌ عَلیمٌ »، - . بقره / ۲۴۷ - {و خداوند گشایشگر داناست.} - . بصائر الدرجات : ۲۲۴ و ۲۲۳ -

**[ترجمه]

«۴۶»

یر، [بصائر الدرجات] عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يُونُسَ عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَ رَأَيْتَ مَنْ لَمْ يُقِرَّ بِمَا يَأْتِيكُمْ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ كَمَا ذُكِرَ وَ لَمْ يَجْحَدْهُ قَالَ أَمَّا إِذَا قَامَتْ عَلَيْهِ الْحُجَّةُ مِمَّنْ يَثِقُ بِهِ فِي عِلْمِنَا فَلَمْ يَثِقْ بِهِ فَهُوَ كَافِرٌ وَ أَمَّا مَنْ لَمْ يَسْمَعْ ذَلِكَ فَهُوَ فِي عُذْرٍ حَتَّى يَسْمَعَ ثُمَّ قَالَ علیه السلام يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ (۲).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: عمر بن زید روایت می کند: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: نظر شما در مورد کسی که به آنچه در شب قدر بر شما فرود می آید آنچنان که گفته شده، اقرار نکند و آن را انکار هم نکند، چیست؟ فرمود: اما اگر از سوی افرادی که در علم ما مورد اطمینان هستند بر او اقامه دلیل شود، ولی به او اطمینان نکند کافر است. اما کسی که اقامه دلیل از فرد مورد وثوق را نشنود معذور است تا زمانی که آن را بشنود. سپس فرمود: «یُؤمِنُ باللهِ و یُؤمِنُ للمُؤمِنین»، - . توبه / ۶۱ - {به خدا ایمان دارد و [سخن] مؤمنان را باور می کند.} - . بصائر الدرجات : ۲۲۴ -

**[ترجمه]

«۴۷»

یر، [بصائر الدرجات] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَحْيَى عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام

قَالَ کَانَ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام کَثِیراً مَا یَقُولُ: الْتَقَیْنَا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ التَّیْمِیُّ وَ صَاحِبُهُ وَ هُوَ یَقُولُ إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ یَتَخَشَّعُ وَ یَبْکِی فَیَقُولَانِ مَا أَشَدَّ رِقَّتَکَ بِهَذِهِ السُّورَهِ فَیَقُولُ لَهُمَا إِنَّمَا رَقَقْتُ لِمَا رَأَتْ عَیْنَایَ وَ وَعَاهُ قَلْبِی وَ لِمَا رَأَی قَلْبُ هَذَا مِنْ بَعْدِی یَعْنِی عَلِیّاً علیه السلام فَیَقُولَانِ أَ رَأَیْتَ وَ مَا الَّذِی یَرَی فَیَتْلُو هَذَا الْحَرْفَ- تَنَزَّلُ الْمَلائِکَهُ وَ الرُّوحُ فِیها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ کُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ هِیَ حَتَّی مَطْلَعِ الْفَجْرِ قَالَ ثُمَّ یَقُولُ هَلْ بَقِیَ شَیْ ءٌ بَعْدَ قَوْلِهِ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی- کُلِّ أَمْرٍ فَیَقُولَانِ لَا فَیَقُولُ هَلْ تَعْلَمَانِ مَنِ الْمَنْزُولُ إِلَیْهِ بِذَلِکَ فَیَقُولَانِ لَا وَ اللَّهِ یَا رَسُولَ اللَّهِ فَیَقُولُ نَعَمْ فَهَلْ تَکُونُ لَیْلَهُ الْقَدْرِ مِنْ بَعْدِی فَیَقُولَانِ نَعَمْ قَالَ فَهَلْ تَنْزِلُ الْأَمْرُ فِیهَا فَیَقُولَانِ نَعَمْ فَیَقُولُ إِلَی مَنْ فَیَقُولَانِ لَا نَدْرِی فَیَأْخُذُ بِرَأْسِی فَیَقُولُ إِنْ لَمْ تَدْرِیَا

ص: ۲۱

۱- ۱. بصائر الدرجات ص ۲۲۳ و ۲۲۴.

۲- ۲. بصائر الدرجات ص ۲۲۴.

هُوَ هَذَا مِنْ بَعْدِی قَالَ فَإِنْ کَانَا یَفْرَقَانِ (۱) تِلْکَ اللَّیْلَهَ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مِنْ شِدَّهِ مَا یَدْخُلُهُمَا مِنَ الرُّعْبِ (۲).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: علی بن ابی طالب علیه السلام بسیار می فرمود: در محضر رسول خدا صلی الله علیه و آله با تیمی [ابوبکر] و همراهش ملاقات کردم و حضرت سوره إنا أنزلناه فی لیله القدر را با خشوع و گریه تلاوت می فرمود. آن دو به حضرت عرض می کردند: چه بسیار است رقت و دل نازکیت نسبت به این سوره! حضرت به آنها می فرمود: دلم رقت یافت به سبب آنچه چشمانم دید و قلبم دریافت و به سبب آنچه قلب این فرد پس از من خواهد دید. مقصودش امام علی علیه السلام بود. آن دو گفتند: تو می دانی او چه می بیند؟ و او این سخنان را بر زبان می آورد: «تَنَزَّلُ الْمَلائِکَهُ وَ الرُّوحُ فِیها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ کُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ هِیَ حَتَّی مَطْلَعِ الْفَجْرِ»، - . قدر / ۵-۴ - {در آن [شب] فرشتگان، با روح، به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری [که مقرّر شده است] فرود آیند؛ [آن شب] تا دَمِ صُبح، صلح و سلام است.} امام علی علیه السلام فرمود: سپس فرمود: آیا بعد از سخن خداوند تبارک و تعالی «کُلَّ أَمْرٍ» حرفی باقی ماند؟ گفتند: نه. پیامبر فرمود: آیا می دانید این آیه بر چه کسی نازل شده است؟ گفتند: نه به خدا سوگند نمی دانیم ای رسول خدا! فرمود: آری! و آیا این شب پس از من نیز خواهد بود؟ عرضه داشتند: آری. فرمود: و آیا فرمان الهی در آن شب نازل می شود؟ گفتند: آری. فرمود: به چه کسی نازل می شود؟ گفتند: نمی دانیم. پس رسول خدا صلی الله علیه و آله سر مرا گرفت و فرمود: اگر نمی دانید او کیست باید بگویم که این فرد بعد از من، علی است. فرمود: اگر آن دو نفر پس از رسول اکرم صلی الله علیه و آله آن شب را تشخیص می دادند، به سبب شدت هراسی که بر جانشان می افتاد. - . بصائر الدرجات : ۲۲۴ -

**[ترجمه]

«۴۸»

یر، [بصائر الدرجات] ابْنُ یَزِیدَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ بُکَیْرٍ عَنِ ابْنِ بُکَیْرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ لَیْلَهَ الْقَدْرِ یُکْتَبُ مَا یَکُونُ مِنْهَا فِی السَّنَهِ إِلَی مِثْلِهَا مِنْ خَیْرٍ أَوْ شَرٍّ أَوْ مَوْتٍ أَوْ حَیَاهٍ أَوْ مَطَرٍ وَ یُکْتَبُ فِیهَا وَفْدُ الْحَاجِّ ثُمَّ یُفْضَی ذَلِکَ إِلَی أَهْلِ الْأَرْضِ فَقُلْتُ إِلَی مَنْ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ فَقَالَ إِلَی مَنْ تَرَی (۳).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: در شب قدر تمام وقایع یک سال از خیر و شر و مرگ و حیات و باران و نام گروه حاجیان نوشته می شود و به اهل زمین اعلام می گردد. گفتم: به کدام یک از زمینیان؟ فرمود: به کسی که می بینی. - . بصائر الدرجات : ۲۲۰ -

**[ترجمه]

«۴۹»

یر، [بصائر الدرجات] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ سَیْفِ بْنِ عَمِیرَهَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ - إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ - وَ ما أَدْراکَ ما لَیْلَهُ الْقَدْرِ قَالَ نَزَلَ فِیهَا مَا یَکُونُ مِنَ السَّنَهِ إِلَی السَّنَهِ مِنْ مَوْتٍ أَوْ مَوْلُودٍ قُلْتُ لَهُ

إِلَی مَنْ فَقَالَ إِلَی مَنْ عَسَی أَنْ یَکُونَ إِنَّ النَّاسَ فِی تِلْکَ اللَّیْلَهِ فِی صَلَاهٍ وَ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَهٍ وَ صَاحِبُ هَذَا الْأَمْرِ فِی شُغُلٍ تَنَزَّلُ الْمَلَائِکَهُ إِلَیْهِ بِأُمُورِ السَّنَهِ مِنْ غُرُوبِ الشَّمْسِ إِلَی طُلُوعِهَا مِنْ کُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ هِیَ لَهُ إِلَی أَنْ یَطْلُعَ الْفَجْرُ(۴).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: داود بن فرقد روایت می کند: از حضرت درباره این فرمایش خداوند عزوجل سؤال کردم: «إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ * وَ ما أَدْراکَ ما لَیْلَهُ الْقَدْرِ» {ما [قرآن را] در شب قدر نازل کردیم. و از شب قدر، چه آگاهت کرد.} فرمود: تمام وقایعی که از این سال تا سال آینده رخ می دهد؛ از مرگ یا میلاد در این شب نازل می شود. عرض کردم: به چه کسی؟ فرمود: به چه کسی می تواند نازل شود؟ مردم در این شب مشغول نماز و دعا و نیایش و طلب حاجت هستند و صاحب این فرمان مشغول به فرود آمدن فرشتگان به او در مورد امور سالیانه، برای هر کاری که مقدر شده است، می باشد. آن شب تا دمِ صبح، صلح و سلام است. -. بصائر الدرجات : ۲۲۰ -

**[ترجمه]

«۵۰»

یر، [بصائر الدرجات] الْعَبَّاسُ بْنُ مَعْرُوفٍ عَنْ سَعْدَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ مَا عِنْدِی فِیهِ شَیْ ءٌ وَ لَکِنْ إِذَا کَانَتْ لَیْلَهُ تِسْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ قُسِمَ فِیهَا الْأَرْزَاقُ وَ کُتِبَ فِیهَا الْآجَالُ وَ خَرَجَ فِیهَا صِکَاکُ الْحَاجِّ وَ اطَّلَعَ اللَّهُ إِلَی عِبَادِهِ فَغَفَرَ اللَّهُ لَهُمْ إِلَّا شَارِبَ مُسْکِرٍ فَإِذَا کَانَتْ لَیْلَهُ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ ثُمَّ یُنْهَی ذَلِکَ وَ یُمْضَی قَالَ قُلْتُ إِلَی مَنْ قَالَ إِلَی صَاحِبِکُمْ وَ لَوْ لَا ذَلِکَ لَمْ یَعْلَمْ (۵).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: عبد الله بن سنان روایت می کند: از حضرت درباره نیمه شعبان پرسیدم. فرمود: در این مورد چیزی نمی دانم، ولی در شب نوزدهم روز ی ها تقسیم می شود و مرگ ها نوشته می شود و قرارداد حاجیان امضا می شود و خداوند بر بندگانش نظر رحمت می افکند و گناهانشان را می آمرزد مگر باده خوار مست. وقتی شب بیست و سوم فرا رسید، یعنی شبی که در آن هر امر محکمی تقسیم می شود، این حکم امضا می شود و سپس به اطلاع می رسد. می گوید: عرض کردم به چه کسی فدایت شوم؟ حضرت پاسخ داد: به صاحب شما و اگر چنین نشود، پی نخواهد برد که چه اتفاقاتی در آن سال رخ می دهد. -. بصائر الدرجات : ۲۲۰ -

**[ترجمه]

«۵۱»

یر، [بصائر الدرجات] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِیزِ عَنْ یُونُسَ عَنِ الْحَارِثِ

ص: ۲۲

۱- ۱. کذا فی الأصل و المصدر، و الظاهر: فان کانا لیعرفان تلک اللیله ....

۲- ۲. بصائر الدرجات ص ۲۲۴.

۳- ۳. بصائر الدرجات ص ۲۲۰.

۴- ۴. بصائر الدرجات ص ۲۲۰.

۵- ۵. بصائر الدرجات ص ۲۲۰.

بْنِ الْمُغِيرَهِ الْبَصْرِيِّ وَ عَنْ عَمْرٍو عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ هِشَامٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَی فِی کِتَابِهِ- فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ قَالَ تِلْکَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ یُکْتَبُ فِیهَا وَفْدُ الْحَاجِّ وَ مَا یَکُونُ فِیهَا مِنْ طَاعَهٍ أَوْ مَعْصِیَهٍ أَوْ مَوْتٍ أَوْ حَیَاهٍ وَ یُحْدِثُ اللَّهُ فِی اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ مَا یَشَاءُ ثُمَّ یُلْقِیهِ إِلَی صَاحِبِ الْأَرْضِ قَالَ الْحَارِثُ بْنُ الْمُغِیرَهِ الْبَصْرِیُّ فَقُلْتُ وَ مَنْ صَاحِبُ الْأَرْضِ قَالَ صَاحِبُکُمْ (۱).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: هشام روایت می کند که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: غرض باری تعالی از این آیه در کتابش چیست: «فیها یُفرَقُ کُلُّ أمرٍ حکیم» فرمود: مقصود شب قدر است که در آن نام گروه حاجیان نوشته می شود و در هر آن چیزی که باید تا سال بعد اتّفاق افتد از طاعت یا معصیت، ولادت یا مرگ مقدّر می گردد و خداوند در آن شب و روز، هر آنچه خواهد ایجاد کند و سپس آن را به صاحب زمین الهام کند. حارث بن مغیره بصری گوید: عرض کردم: صاحب زمین کیست؟ فرمود: صاحب شما. - . بصائر الدرجات : ۲۲۱ -

**[ترجمه]

«۵۲»

یر، [بصائر الدرجات] إِبْرَاهِیمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ یَحْیَی بْنِ أَبِی عِمْرَانَ الْهَمْدَانِیِّ عَنْ یُونُسَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ عَنْ أَبِی الْمُهَاجِرِ عَنْ أَبِی الْهُذَیْلِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: یَا أَبَا الْهُذَیْلِ أَمَا لَا یَخْفَی عَلَیْنَا لَیْلَهُ الْقَدْرِ إِنَّ الْمَلَائِکَهَ یُطِیفُونَنَا فِیهَا(۲).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: ابو هذیل از امام باقر علیه السلام روایت می کند که فرمود: ای ابو هذیل! آگاه باش که شب قدر از ما پنهان نیست. فرشتگان در آن شب گرداگرد ما می چرخند. - . بصائر الدرجات : ۲۲۱ -

**[ترجمه]

«۵۳»

یر، [بصائر الدرجات] مُحَمَّدُ بْنُ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ سَیْفِ بْنِ عَمِیرَهَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ الَّتِی تَنَزَّلُ فِیهِ الْمَلَائِکَهُ فَقَالَ تَنَزَّلُ الْمَلائِکَهُ وَ الرُّوحُ فِیها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ کُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ هِیَ حَتَّی مَطْلَعِ الْفَجْرِ قَالَ ثُمَّ قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِمَّنْ وَ إِلَی مَنْ وَ مَا یَنْزِلُ (۳).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: داود بن فرقد روایت می کند، از امام صادق علیه السلام درباره شب قدر پرسیدم که فرشتگان در آن پیوسته فرود می آیند. حضرت فرمود: «تَنَزَّلُ الْمَلَائِکَهُ وَ الرُّوحُ فِیهَا بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن کلُ ِّأَمْرٍ* سَلَامٌ هِیَ حَتیَ مَطْلَعِ الْفَجْرِ» - . قدر / ۵-۴ - {در آن [شب] فرشتگان، با روح، به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری [که مقدر شده است]، فرود آیند. [آن شب] تا دمِ صبح، صلح و سلام است.} سپس امام صادق علیه السلام به من فرمود که چه چیزی، از چه کسی و به چه کسی نازل می شود. - . بصائر الدرجات : ۲۲۱ -

**[ترجمه]

«۵۴»

یر، [بصائر الدرجات] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ النَّضْرِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُوسَی عَنْ سَعِیدِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ: کُنْتُ عِنْدَ الْمُعَلَّی بْنِ خُنَیْسٍ إِذْ جَاءَ رَسُولُ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقُلْتُ لَهُ سَلْهُ عَنْ لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَلَمَّا رَجَعَ قُلْتُ لَهُ سَأَلْتَهُ قَالَ نَعَمْ فَأَخْبَرَنِی بِمَا أَرَدْتُ وَ مَا لَمْ أُرِدْ قَالَ إِنَّ اللَّهَ یَقْضِی فِیهَا مَقَادِیرَ تِلْکَ السَّنَهِ ثُمَّ یَقْذِفُ بِهِ إِلَی الْأَرْضِ فَقُلْتُ إِلَی مَنْ فَقَالَ إِلَی مَنْ تَرَی یَا عَاجِزُ أَوْ یَا ضَعِیفُ (۴).

**[ترجمه]بصائر الدرجات: سعید بن یسار گوید: نزد مُعلّی بن خُنَیس بودم که فرستاده امام صادق علیه السلام آمد. به او گفتم: از او در مورد شب قدر سؤال کن. وقتی بازگشت به او گفتم: پرسیدی؟ گفت: آری! از هر آنچه می خواستم و نمی خواستم خبر داد. گفت: خداوند در آن شب مقادیر آن سال را مقرر می کند و سپس آن را به سوی زمین می فرستد. گفتم: به چه کسی؟ گفت: به کسی که می بینی ای عاجز (یا ضعیف)! - . بصائر الدرجات : ۲۲۱ -

**[ترجمه]

«۵۵»

یر، [بصائر الدرجات] مُحَمَّدُ بْنُ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُوسَی عَنْ مُعَلَّی بْنِ خُنَیْسٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا کَانَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ کَتَبَ اللَّهُ فِیهَا مَا یَکُونُ قَالَ ثُمَّ یَرْمِی بِهِ قَالَ قُلْتُ إِلَی مَنْ قَالَ إِلَی مَنْ تَرَی یَا أَحْمَقُ (۵).

یر، [بصائر الدرجات] محمد بن عیسی عن علی بن الحکم عن الحسن بن موسی: مثله (۶).

۱- ۱. بصائر الدرجات ص ۲۲۱.

۲- ۲. بصائر الدرجات ص ۲۲۱.

۳- ۳. بصائر الدرجات ص ۲۲۱.

۴- ۴. بصائر الدرجات ص ۲۲۱.

۵- ۵. بصائر الدرجات ص ۲۲۲.

۶- ۶. بصائر الدرجات ص ۲۲۲.

**[ترجمه]بصائر الـدرجات: معلّی بن خُنَیس از امام صادق علیه السـلام روایت می کنـد: در شب قـدر خداوند هر آنچه را رخ می دهد ثبت می کند سپس آن را به سوی زمین می فرستد. معلی گوید: گفتم به که؟ فرمود: به کسی که می بینی ای احمق! -. بصائر الدرجات : ۲۲۲ -

بصائر الدرجات: از حسن بن موسی همین حدیث روایت شده است. -. بصائر الدرجات : ۲۲۲ -

**[ترجمه]

«۵۶»

یر، [بصائر الـدرجات] أَحْمَـدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ أَوْ غَیْرِهِ عَنْ سَـیْفِ بْنِ عَمِیرَهَ عَنْ حَسَّانَ عَنِ ابْنِ دَاوُدَ عَنْ بُرَیْـدَهَ قَالَ: کُنْتُ جَالِساً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صـلی الله علیه و آله وَ عَلِیٌّ مَعَهُ إِذْ قَالَ یَا عَلِیُّ أَ لَمْ أُشْـهِدْکَ مَعِی سَـبْعَهَ مَوَاطِنَ الْمَوْطِنُ الْخَامِسُ لَیْلَهُ الْقَدْرِ خُصِّصْنَا بِبَرَکَتِهَا لَیْسَتْ لِغَیْرِنَا(۱).

**[ترجمه]بصائر الـدرجات: بُرَیده گوید: محضـر رسول خدا صـلی الله علیه و آله نشسـته بودم و علی علیه السـلام همراه ایشان بـود، پیـامبر فرمـود: ای علی، آیـا تو را در هفت موقعیت به همراه خویش حاضـر نکردم؟ موقعیت پنجم، شب قـدر است. مـا به برکت این شب مخصوص شده ایم و نه غیر ما. -. بصائر الدرجات : ۲۲۲ -

**[ترجمه]

«۵۷»

ضا، [فقه الرضا علیه السـلام]: صَلِّ فِی لَیْلَهِ إِحْـدَی وَ عِشْـرِینَ وَ ثَلَاثٍ وَ عِشْـرِینَ مِائَهَ رَکْعَهٍ یقرءون [تَقْرَءُونَ] فِی کُلِّ رَکْعَهٍ فَاتِحَهَ الْکِتَـابِ مَرَّهً وَاحِـدَهً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَـدٌ عَشْـرَ مَرَّاتٍ وَ احْسُـبُوا الثَّلَاثِینَ الرَّکْعَهَ مِنَ الْمِائَهِ فَإِنْ لَمْ تُطِقْ ذَلِکَ مِنْ قِیَامٍ صَـلَّیْتَ وَ أَنْتَ جَالِسٌ وَ إِنْ شِـئْتَ قَرَأْتَ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ مَرَّهً مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ إِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحْیِیَ هَاتَیْنِ اللَّیْلَتَیْنِ إِلَی الصُّبْحِ فَافْعَلْ فَإِنَّ فِیهَا فَضْلًا کَبِیراً وَ النَّجَاهَ مِنَ النَّارِ وَ لَیْسَ سَهَرُ لَیْلَتَیْنِ یَکْبُرُ فِیمَا أَنْتَ تُؤَمِّلُ.

وَ قَدْ رُوِیَ: أَنَّ السَّهَرَ فِی شَـهْرِ رَمَضَانَ فِی ثَلَاثِ لَیَالٍ- لَیْلَهِ تِسْعَ عَشْـرَهَ فِی تَسْبِیحٍ وَ دُعَاءٍ بِغَیْرِ صَـلَاهٍ وَ فِی هَاتَیْنِ اللَّیْلَتَیْنِ أَکْثِرُوا مِنْ ذِکْرِ اللَّهِ جَـلَّ وَ عَزَّ وَ الصَّلَاهِ عَلَی رَسُولِهِ فِی لَیْلَهِ الْفِطْرِ فَإِنَّهَا لَیْلَهٌ یُوَفَّی فِیهَا الْأَجِیرُ أَجْرَهُ وَ اغْتَسِلْ فِی لَیْلَهِ تِسْعَ عَشْـرَهَ مِنْهَا وَ فِی لَیْلَهِ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ فِی ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ وَ إِنْ نَسِیتَ فَلَا إِعَادَهَ عَلَیْکَ.

**[ترجمه]فقه الرضا علیه السـلام: در شب بیست و یکم و بیست و سوم صـد رکعت نماز بخوان که در هر رکعت یک حمد و ده سوره خوانده می‌شود. سی رکعت از این صد رکعت را به شـمار آورید. اگر نتوانستی ایسـتاده بخوانی نشسـته به جای آور. اگر خواستی، در هر رکعت یـک مرتبه قُـل هُوَ اللهُ أحَـد بخوان و اگر توانستی این دو شب را تا صـبح احیا کنی چنین کن؛ چرا که در این دو شب فضـیلت بسـیاری نهفته است و نجات از آتش دوزخ در آن است. شب زنـده داری دو شب در مقابل چیزی

که تو بـدان امید داری زیاد نیست. روایت شده است که شب زنده داری در رمضان در سه شب است: شب نوزدهم که با ذکر تسبیح و دعـا و مناجـات است و نمـاز نـدارد. در این دو شب بسـیار ذکر خداونـد عزوجـل را بگوییـد و در شب فطر بر رسول گرامیش بسـیار صلوات بفرستید؛ که در این شب هر کس عمل نیکو انجام داده باشد پاداش خویش را می ستاند. در شب های نوزده، بیست و یک و بیست و سه غسل کن و اگر فراموش کردی نیازی نیست دوباره آن را انجام دهی.

**[ترجمه]

«۵۸»

سر، [السرائر] مُوسَى بْنُ بَكْرٍ عَنْ حُمْرَانَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ قَالَ هِيَ لَيْلَةُ ثَلَاثٍ أَوْ أَرْبَعٍ قُلْتُ أَفْرِدْ لِي إِحْدَاهُمَا قَالَ وَ مَا عَلَيْكَ أَنْ تَعْمَلَ فِي اللَّيْلَتَيْنِ هِيَ إِحْدَاهُمَا(۲).

**[ترجمه]السـرائر: حُمران گویـد: از امـام صـادق علیه السـلام درباره شب قـدر سؤال کردم. فرمود: شب سوم یا چهارم است. عرض کردم: یکی از این دو شب را به من بگـو. فرمـود: آنچه بر توست این که هر دو شب را عبـادت کنی. شب قـدر یکی از این دو شب است. – . السرائر : ۴۶۳ –

**[ترجمه]

«۵۹»

سر، [السـرائر] مُوسَـى بْنُ بَكْرٍ عَنْ زُرَارَةَ عَنْ عَبْـدِ الْوَاحِـدِ الْأَنْصَـارِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْـدِ اللَّهِ علیه السـلام عَنْ لَيْلَةِ الْقَـدْرِ قَالَ إِنِّي أُخْبِرُكَ بِهَا لَا أُعَمِّي عَلَيْكَ هِيَ لَيْلَةُ أَوَّلِ السَّبْعِ وَ قَدْ كَانَتْ تَلْتَبِسُ عَلَيْهِ لَيْلَةُ أَرْبَعٍ وَ عِشْرِينَ (۳).

**[ترجمه]السـرائر: عبد الواحد انصاری گوید: از امام صادق علیه السـلام درباره شب قدر پرسـش کردم. حضرت فرمود: به تو خـبر می دهـم و آن را از تـو پنهـان نمی دارم. و آن شب، اولین شب از هفت شب است که شب بیست و چهـارم بـا آن اشـتباه گرفته می شد. – . السرائر : ۴۶۳ –

**[ترجمه]

«۶۰»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ حُمْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ

۱– ۱. بصائر الدرجات ص ۲۲۲.

٢- ٢. السرائر: ٤٦٣.

٣- ٣. السرائر: ٤٦٣.

ثُمَّ قَضى أَجَلًا وَ أَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ (۱) قالَ الْمُسَمَّى مَا سُمِّيَ لِمَلَكِ الْمَوْتِ فِي تِلْكَ اللَّيْلَهِ وَ هُوَ الَّذِي قَالَ اللَّهُ- فَإِذا جاءَ أَجَلُهُمْ لا يَسْتَأْخِرُونَ ساعَهً وَ لا يَسْتَقْدِمُونَ (۲) وَ هُوَ الَّذِي سُمِّيَ لِمَلَكِ الْمَوْتِ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ وَ الْآخَرُ لَهُ فِيهِ الْمَشِيَّهُ إِنْ شَاءَ قَدَّمَهُ وَ إِنْ شَاءَ أَخَّرَهُ (۳).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: حمران گوید: از امام صادق علیه السلام درباره این فرمایش خداوند متعال پرسیدم: «ثُمَّ قَضى أَجَلاً وَ أَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ»، - . الأنعام / ۲ - {آنگاه مدّتی را [برای شما عمر] مقرّر داشت. و اَجَل حتمی نزد اوست. با این همه، [بعضی از] شما [در قدرت او] تردید می کنید.} فرمود: اجل مسمی آن چیزی است که در آن شب برای ملک الموت نام برده شده و این همان اجلی است که خداوند در مورد آن می فرماید: «فَإِذا جاءَ أَجَلُهُمْ لا يَسْتَأْخِرُونَ ساعَهً وَ لا يَسْتَقْدِمُونَ»، - . یونس / ۴۹ - {پس چون اجلشان فرا رسد، نه [می توانند] ساعتی آن را پس اندازند و نه پیش.} و همان اجلی است که در شب قدر برای ملک الموت نام برده شده و اجل دیگر، مشیت الهی در آن دخیل است، اگر بخواهد آن را پیش اندازد و اگر بخواهد به تأخیر افکند. - . تفسیر عیاشی ۱ : ۳۵۴ -

**[ترجمه]

«۶۱»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِهِ شَهْرُ رَمَضانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ كَيْفَ أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ وَ إِنَّمَا أُنْزِلَ الْقُرْآنُ فِي عِشْرِينَ سَنَهً مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ فَقَالَ علیه السلام نَزَلَ الْقُرْآنُ جُمْلَهً وَاحِدَهً فِي شَهْرِ رَمَضَانَ إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ثُمَّ أُنْزِلَ مِنَ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ فِي طُولِ عِشْرِينَ سَنَهً ثُمَّ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله نَزَلَتْ صُحُفُ إِبْرَاهِيمَ فِي أَوَّلِ لَيْلَهٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ أُنْزِلَتِ التَّوْرَاهُ لِستٍّ مَضَيْنَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ أُنْزِلَتِ الْإِنْجِيلُ لِثَلَاثَ عَشْرَهَ لَيْلَهً خَلَتْ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ أُنْزِلَ الزَّبُورُ لِثَمَانِيَ عَشَرَهَ مِنْ رَمَضَانَ وَ أُنْزِلَ الْقُرْآنُ لِأَرْبَعٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ رَمَضَانَ (۴).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: ابراهیم از امام صادق علیه السلام روایت می کند: در رابطه با فرمایش خدای متعال: «شَهْرُ رَمَضانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآن»، - . بقره / ۱۸۵ -

{ماه رمضان [همان ماه] است که در آن، قرآن فرو فرستاده شده است.} از حضرت پرسیدم: چگونه در ماه رمضان نازل شده است، در صورتی که قرآن در بیست سال از اول تا آخرش فرو فرستاده شده است؟ حضرت علیه السلام فرمود: همه قرآن به یک باره در ماه رمضان بر بیت المعمور فرود آمده و در مدت بیست سال از بیت المعمور [بر پیامبر] نازل گشته است. سپس فرمود: نبی اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: صحف ابراهیم در شب اول ماه مبارک رمضان نازل شد و تورات شش روز از رمضان گذشته بود، انجیل سیزده شب از ماه مبارک سپری شده بود، زبور هجده روز و قرآن بیست و چهار روز از ماه رمضان گذشته بود که نازل شدند .

**[ترجمه]

باب ۵۴ وداع شهر رمضان و کیفیته

الأخبار

أقول

سیجی ء إن شاء الله کثیر من أدعیه الوداع و آدابه فی أبواب أدعیه شهر رمضان من أبواب أعمال السنه.

**[ترجمه]إن شاء الله بسیاری از ادعیه وداع و آداب آن در ابواب دعاهای ماه رمضان از باب های اعمال سال ذکر خواهد شد.

**[ترجمه]

«۱»

ج، [الإحتجاج]: کَتَبَ الْحِمْیَرِیُّ إِلَی الْقَائِمِ علیه السلام یَسْأَلُهُ عَنْ وَدَاعِ شَهْرِ رَمَضَانَ مَتَی یَکُونُ فَقَدِ اخْتَلَفَ فِیهِ أَصْحَابُنَا فَبَعْضُهُمْ یَقُولُ یُقْرَأُ فِی آخِرِ لَیْلَهٍ مِنْهُ وَ بَعْضُهُمْ یَقُولُ فِی آخِرِ یَوْمٍ مِنْهُ.

ص: ۲۵

۱- ۱. الأنعام: ۲.

۲- ۲. یونس: ۴۹.

۳- ۳. تفسیر العیّاشیّ ج ۱ ص ۳۵۴.

۴- ۴. تفسیر العیّاشیّ ج ۱ ص ۸۰.

التَّوْقِيعُ الْعَمَلُ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ فِی لَیَالِیهِ وَ الْوَدَاعُ یَقَعُ فِی آخِرِ لَیْلَهٍ مِنْهُ فَإِذَا خَافَ أَنْ یَنْقُصَ الشَّهْرُ جَعَلَهُ فِی لَیْلَتَیْنِ (۱).

**[ترجمه]الإحتجاج: حمیری خطاب به حضرت قائم عجلّ الله تعالی فرجه الشریف نامه نوشت و از حضرت سؤال کرد که وداع ماه رمضان در چه زمانی صورت می گیرد؛ چرا که یاران ما بر سر آن اختلاف نظر پیدا کرده اند؛ برخی می گویند در آخرین شب ماه مبارک خوانده می شود و برخی می گویند در آخرین روز.

توقیع حضرت بیرون آمد که: «اعمال ماه مبارک در شب های آن است و وداع در آخرین شب ماه انجام می شود. اگر بیم از آن باشد که ماه ناقص شود، در دو شب آخر خوانده شود. - . الإحتجاج : ۲۶۹. در «غیبت» شیخ طوسی ص ۲۴۶ نیز آن را می بینی. -

**[ترجمه]

«۲»

ضا، [فقه الرضا علیه السلام]: وَدَاعُ الشَّهْرِ فِی آخِرِ لَیْلَهٍ مِنْهُ وَ تَقْرَأُ دُعَاءَ الْوَدَاعِ.

**[ترجمه]فقه الرضا علیه السلام: وداع ماه مبارک در آخرین شب آن است و دعای وداع را می خوانی .

**[ترجمه]

باب ۵۵ فضائل شهر رجب و صیامه و أحکامه و فضل بعض لیالیه و أیامه

الأخبار

أقول

سیجی ء بعض ما یناسب هذا الباب فی باب أعمال شهر رجب من أبواب عمل السنه فلا تغفل.

**[ترجمه]برخی از مطالب مرتبط به این باب در باب اعمال ماه رجب از ابواب اعمال سال خواهد آمد. پس غافل نشو.

**[ترجمه]

«۱»

کِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، ثو، [ثواب الأعمال](۲) لی، [الأمالی] للصدوق مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی إِسْحَاقَ بْنِ أَحْمَدَ اللَّیْثِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ الرَّازِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الْمُفْتِی عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ یَحْیَی بْنِ عَیَّاشٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِی هَارُونَ الْعَبْدِیِّ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: أَلَا إِنَّ رَجَبَ شَهْرُ اللَّهِ الْأَصَمُّ وَ هُوَ

شَهْرٌ عَظِيمٌ وَ إِنَّمَا سُمِّيَ الْأَصَمَّ لِأَنَّهُ لَا يُقَارِنُهُ شَهْرٌ مِنَ الشُّهُورِ حُرْمَةً وَ فَضْلًا عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يُعَظِّمُونَهُ فِي جَاهِلِيَّتِهَا فَلَمَّا جَاءَ الْإِسْلَامُ لَمْ يَزْدَدْ إِلَّا تَعْظِيماً وَ فَضْلًا أَلَا إِنَّ رَجَبَ وَ شَعْبَانَ شَهْرَايَ-(۳) وَ شَهْرَ رَمَضَانَ شَهْرُ أُمَّتِي أَلَا فَمَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ يَوْماً إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً اسْتَوْجَبَ رِضْوَانَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ وَ أَطْفَى صَوْمُهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ غَضَبَ اللَّهِ وَ أَغْلَقَ عَنْهُ بَاباً مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ وَ لَوْ أَعْطَى مِثْلَ الْأَرْضِ

۱- ۱. الاحتجاج ص ۲۶۹، و تراه فی غیبه الشیخ الطوسیّ ص ۲۴۶.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۴۹- ۵۳، و کتاب الفضائل مخطوط.

۳- ۳. فی ثواب الأعمال: الا ان رجبا شهر اللّه و شعبان شهری و رمضان شهر أمتی.

ذَهَباً مَا كَانَ بِأَفْضَلَ مِنْ صَوْمِهِ وَ لَا يَسْتَكْمِلُ أَجْرَهُ بِشَيْ ءٍ مِنَ الدُّنْيَا دُونَ الْحَسَنَاتِ إِذَا أَخْلَصَهُ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَهُ إِذَا أَمْسَى عَشْرُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ إِنْ دَعَا بِشَيْ ءٍ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِلَّا ادَّخَرَ لَهُ مِنَ الْخَيْرِ أَفْضَلَ مِمَّا دَعَا بِهِ دَاعٍ مِنْ أَوْلِيَائِهِ وَ أَحِبَّائِهِ وَ أَصْفِيَائِهِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ يَوْمَيْنِ لَمْ يَصِفِ الْوَاصِفُونَ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْكَرَامَةِ وَ كُتِبَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ عَشَرَةٍ مِنَ الصَّادِقِينَ فِي عُمُرِهِمْ بَالِغَةً أَعْمَارُهُمْ مَا بَلَغَتْ وَ يُشَفَّعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي مِثْلِ مَا يُشَفَّعُونَ فِيهِ وَ يَحْشُرُهُمْ مَعَهُمْ فِي زُمْرَتِهِمْ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ وَ يَكُونَ مِنْ رُفَقَائِهِمْ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّارِ خَنْدَقاً أَوْ حِجَاباً طُولُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَاماً وَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ عِنْدَ إِفْطَارِهِ لَقَدْ وَجَبَ حَقُّكَ عَلَيَّ وَ وَجَبَ لَكَ مَحَبَّتِي وَ وَلَايَتِي أُشْهِدُكُمْ يَا مَلَائِكَتِي أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ عُوفِيَ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا مِنَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ الْبَرَصِ وَ فِتْنَةِ الدَّجَّالِ وَ أُجِيرَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أُجُورِ أُولِي الْأَلْبَابِ التَّوَّابِينَ الْأَوَّابِينَ وَ أُعْطِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فِي أَوَائِلِ الْعَابِدِينَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَةَ أَيَّامٍ كَانَ حَقّاً عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يُرْضِيَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ بُعِثَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَ كُتِبَ لَهُ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ حَسَنَاتٌ وَ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ يُقَالُ لَهُ تَمَنَّ عَلَى رَبِّكَ مَا شِئْتَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّةَ أَيَّامٍ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ لِوَجْهِهِ نُورٌ يَتَلَأْلَأُ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنْ نُورِ الشَّمْسِ وَ أُعْطِيَ سِوَى ذَلِكَ نُوراً يَسْتَضِي ءُ بِهِ أَهْلُ الْجَمْعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ بُعِثَ مِنَ الْآمِنِينَ حَتَّى يَمُرَّ عَلَى الصِّرَاطِ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ يُعَافَى مِنْ عُقُوقِ الْوَالِدَيْنِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحِمِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سَبْعَةَ أَيَّامٍ فَإِنَّ لِجَهَنَّمَ سَبْعَةَ أَبْوَابٍ يُغْلِقُ اللَّهُ عَلَيْهِ بِصَوْمِ كُلِّ يَوْمٍ بَاباً مِنْ أَبْوَابِهَا وَ حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ.

وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَمَانِيَهَ أَيَّامٍ فَإِنَّ لِلْجَنَّهِ ثَمَانِيَهَ أَبْوَابٍ يَفْتَحُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بِصَوْمِ كُلِّ يَوْمٍ بَاباً مِنْ أَبْوَابِهَا وَ قَالَ لَهُ ادْخُلْ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجِنَانِ شِئْتَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ تِسْعَهَ أَيَّامٍ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ هُوَ يُنَادِي بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَا يُصْرَفُ وَجْهُهُ دُونَ الْجَنَّهِ وَ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ لِوَجْهِهِ نُورٌ يَتَلَأْلَأُ لِأَهْلِ الْجَمْعِ حَتَّى يَقُولُوا هَذَا نَبِيٌّ مُصْطَفًى وَ إِنَّ أَدْنَى مَا يُعْطَى أَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّهَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ عَشَرَهَ أَيَّامٍ جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ جَنَاحَيْنِ أَخْضَرَيْنِ مَنْظُومَيْنِ بِالدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ يَطِيرُ بِهِمَا عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ إِلَى الْجِنَانِ وَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِ حَسَنَاتٍ وَ كُتِبَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ الْقَوَّامِينَ لِلَّهِ بِالْقِسْطِ وَ كَأَنَّهُ عَبَدَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَلْفَ عَامٍ قَائِماً صَابِراً مُحْتَسِباً وَ مَنْ صَامَ أَحَدَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ لَمْ يُوَافَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ عَبْدٌ أَفْضَلُ ثَوَاباً مِنْهُ إِلَّا مَنْ صَامَ مِثْلَهُ أَوْ زَادَ عَلَيْهِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ اثْنَيْ عَشَرَ يَوْماً كُسِيَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ حُلَّتَيْنِ خَضْرَاوَيْنِ مِنْ سُنْدُسٍ وَ إِسْتَبْرَقٍ وَ يُحَبَّرُ بِهِمَا(۱)

لَوْ دُلِّيَتْ حُلَّهٌ مِنْهُمَا إِلَى الدُّنْيَا لَأَضَاءَ مَا بَيْنَ شَرْقِهَا وَ غَرْبِهَا وَ لَصَارَتِ الدُّنْيَا أَطْيَبَ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلَاثَهَ عَشَرَ يَوْماً وُضِعَتْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مَائِدَهٌ مِنْ يَاقُوتٍ أَخْضَرَ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ قَوَائِمُهَا مِنْ دُرٍّ أَوْسَعَ مِنَ الدُّنْيَا سَبْعِينَ مَرَّهً عَلَيْهَا صِحَافُ الدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ فِي كُلِّ صَحْفَهٍ سَبْعُونَ أَلْفَ لَوْنٍ مِنَ الطَّعَامِ- لَا يُشْبِهُ اللَّوْنُ اللَّوْنَ وَ لَا الرِّيحُ الرِّيحَ فَيَأْكُلُ مِنْهَا وَ النَّاسُ فِي شِدَّهٍ شَدِيدَهٍ وَ كَرْبٍ عَظِيمٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَرْبَعَهَ عَشَرَ يَوْماً أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ الثَّوَابِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَ لَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ مِنْ قُصُورِ الْجِنَانِ الَّتِي بُنِيَتْ بِالدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ.

وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَهَ عَشَرَ يَوْماً وَقَفَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مَوْقِفَ الْآمِنِينَ فَلَا يَمُرُّ بِهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَ لَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَ لَا رَسُولٌ إِلَّا قَالَ طُوبَاكَ أَنْتَ آمِنٌ مُقَرَّبٌ مُشَرَّفٌ

۱- ۱. حبره حبرا: زينه و حبر الامر فلانا سره، و أحبره: أكرمه و نعمه و سره.

مَغْبُوطٌ مَحْبُورٌ سَاكِنٌ لِلْجِنَانِ.

وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّةَ عَشَرَ يَوْماً كَانَ فِي أَوَائِلِ مَنْ يَرْكَبُ عَلَى دَوَابَّ مِنْ نُورٍ تَطِيرُ بِهِمْ فِي عَرْصَةِ الْجِنَانِ إِلَى دَارِ الرَّحْمَنِ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ وُضِعَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى الصِّرَاطِ سَبْعُونَ أَلْفَ مِصْبَاحٍ مِنْ نُورٍ حَتَّى يَمُرَّ عَلَى الصِّرَاطِ بِنُورِ تِلْكَ الْمَصَابِيحِ إِلَى الْجِنَانِ تُشَيِّعُهُ الْمَلَائِكَةُ بِالتَّرْحِيبِ وَ التَّسْلِيمِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ يَوْماً زَاحَمَ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام فِي قُبَّتِهِ فِي قُبَّةِ الْخُلْدِ عَلَى سُرُرِ الدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ تِسْعَةَ عَشَرَ يَوْماً بَنَى اللَّهُ لَهُ قَصْراً مِنْ لُؤْلُؤٍ رَطْبٍ بِحِذَاءِ قَصْرِ آدَمَ وَ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام فِي جَنَّةِ عَدْنٍ فَيُسَلِّمُ عَلَيْهِمَا وَ يُسَلِّمَانِ عَلَيْهِ تَكْرِمَةً لَهُ وَ إِيجَاباً لِحَقِّهِ وَ كَتَبَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ يَصُومُ مِنْهَا كَصِيَامِ أَلْفِ عَامٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ عِشْرِينَ يَوْماً فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ عَزَّ وَ جَلَّ عِشْرِينَ أَلْفَ عَامٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَحَداً وَ عِشْرِينَ يَوْماً شُفِّعَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي مِثْلِ رَبِيعَةَ وَ مُضَرَ كُلُّهُمْ مِنْ أَهْلِ الْخَطَايَا وَ الذُّنُوبِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ اثْنَيْنِ وَ عِشْرِينَ يَوْماً نَادَى مُنَادٍ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ أَبْشِرْ يَا وَلِيَّ اللَّهِ مِنَ اللَّهِ بِالْكَرَامَةِ الْعَظِيمَةِ وَ مُرَافَقَةِ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقاً وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلَاثَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً نُودِيَ مِنَ السَّمَاءِ طُوبَى لَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ نَصِبْتَ قَلِيلًا وَ نَعِمْتَ طَوِيلًا طُوبَى لَكَ إِذَا كُشِفَ الْغِطَاءُ عَنْكَ وَ أَفْضَيْتَ إِلَى جَسِيمِ ثَوَابِ رَبِّكَ الْكَرِيمِ وَ جَاوَرْتَ الْخَلِيلَ فِي دَارِ السَّلَامِ.

وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَرْبَعَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً فَإِذَا نَزَلَ بِهِ مَلَكُ الْمَوْتِ تَرَاءَى لَهُ فِي صُورَةِ شَابٍّ عَلَيْهِ حُلَّةٌ مِنْ دِيبَاجٍ أَخْضَرَ عَلَى فَرَسٍ مِنْ أَفْرَاسِ الْجِنَانِ وَ بِيَدِهِ حَرِيرٌ أَخْضَرُ مُمَسَّكٌ بِالْمِسْكِ الْأَذْفَرِ وَ بِيَدِهِ قَدَحٌ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوٌّ مِنْ شَرَابِ الْجِنَانِ فَسَقَاهُ

إِیَّاهُ عِنْدَ خُرُوجِ نَفْسِهِ یُهَوِّنُ بِهِ عَلَیْهِ سَکَرَاتِ الْمَوْتِ ثُمَّ یَأْخُذُ رُوحَهُ فِی تِلْکَ الْحَرِیرِ فَتَفُوحُ مِنْهَا رَائِحَهٌ یَسْتَنْشِقُهَا أَهْلُ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ فَیَظَلُّ فِی قَبْرِهِ رَیَّانَ حَتَّی یَرِدَ حَوْضَ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله.

وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً فَإِنَّهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ تَلَقَّاهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ بِیَدِ کُلِّ مَلَکٍ مِنْهُمْ لِوَاءٌ مِنْ دُرٍّ وَ یَاقُوتٍ وَ مَعَهُمْ طَرَائِفُ الْحُلِیِّ وَ الْحُلَلِ فَیَقُولُونَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ النَّجَاهُ إِلَی رَبِّکَ فَهُوَ مِنْ أَوَّلِ النَّاسِ دُخُولًا فِی جَنَّاتِ عَدْنٍ مَعَ الْمُقَرَّبِینَ الَّذِینَ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ ذَلِکَ الْفَوْزُ الْعَظِیمُ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً بَنَی اللَّهُ لَهُ فِی ظِلِّ الْعَرْشِ مِائَهَ قَصْرٍ مِنْ دُرٍّ وَ یَاقُوتٍ عَلَی رَأْسِ کُلِّ قَصْرٍ خَیْمَهٌ حَمْرَاءُ مِنْ حَرِیرِ الْجِنَانِ یَسْکُنُهَا نَاعِماً وَ النَّاسُ فِی الْحِسَابِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سَبْعَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً أَوْسَعَ اللَّهُ عَلَیْهِ الْقَبْرَ مَسِیرَهَ أَرْبَعِمِائَهِ عَامٍ وَ مَلَأَ جَمِیعَ ذَلِکَ مِسْکاً وَ عَنْبَراً وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَمَانِیَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ النَّارِ سَبْعَهَ خَنَادِقَ کُلُّ خَنْدَقٍ مَا بَیْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ مَسِیرَهَ خَمْسِمِائَهِ عَامٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ تِسْعَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ وَ لَوْ کَانَ عَشَّاراً وَ لَوْ کَانَتِ امْرَأَهً فَجَرَتْ بسبعین امرأه [سَبْعِینَ مَرَّهً](۱)

بَعْدَ مَا أَرَادَتْ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ وَ الْخَلَاصَ مِنْ جَهَنَّمَ لَغَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلَاثِینَ یَوْماً نَادَی مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ یَا عَبْدَ اللَّهِ أَمَّا مَا مَضَی فَقَدْ غُفِرَ لَکَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فِیمَا بَقِیَ وَ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِی الْجِنَانِ کُلِّهَا فِی کُلِّ جَنَّهٍ أَرْبَعِینَ أَلْفَ مَدِینَهٍ مِنْ ذَهَبٍ فِی کُلِّ مَدِینَهٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ قَصْرٍ فِی کُلِّ قَصْرٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ بَیْتٍ فِی کُلِّ بَیْتٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ مَائِدَهٍ مِنْ ذَهَبٍ عَلَی کُلِّ مَائِدَهٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ قَصْعَهٍ فِی کُلِّ قَصْعَهٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ لَوْنٍ مِنَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ لِکُلِّ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ مِنْ ذَلِکَ لَوْنٌ عَلَی حِدَهٍ وَ فِی کُلِّ بَیْتٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ

۱- ۱. فی نسخه الوسائل« فجرت سبعین مره».

أَلْفِ سَرِيرٍ مِنْ ذَهَبٍ طُولُ كُلِّ سَرِيرٍ أَلْفَا ذِرَاعٍ فِي أَلْفَيْ ذِرَاعٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ جَارِيَةٌ مِنَ الْحُورِ عَلَيْهَا ثَلَاثُمِائَةِ أَلْفِ ذُؤَابَةٍ مِنْ نُورٍ يَحْمِلُ كُلَّ ذُؤَابَةٍ مِنْهَا أَلْفُ أَلْفِ وَصِيفَةٍ تُغَلِّفُهَا(۱) بِالْمِسْكِ وَ الْعَنْبَرِ إِلَى أَنْ يُوَافِيَهَا صَائِمُ رَجَبٍ هَذَا لِمَنْ صَامَ شَهْرَ رَجَبٍ كُلَّهُ.

قِيلَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَمَنْ عَجَزَ عَنْ صِيَامِ رَجَبٍ لِضَعْفٍ أَوْ لِعِلَّةٍ كَانَتْ بِهِ أَوِ امْرَأَةٌ غَيْرُ طَاهِرٍ يَصْنَعُ مَا ذَا لِيَنَالَ مَا وَصَفْتَهُ قَالَ يَتَصَدَّقُ كُلَّ يَوْمٍ بِرَغِيفٍ عَلَى الْمَسَاكِينِ وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُ إِذَا تَصَدَّقَ بِهَذِهِ الصَّدَقَةِ كُلَّ يَوْمٍ نَالَ مَا وَصَفْتُ وَ أَكْثَرَ إِنَّهُ لَوِ اجْتَمَعَ جَمِيعُ الْخَلَائِقِ كُلُّهُمْ مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ عَلَى أَنْ يُقَدِّرُوا قَدْرَ ثَوَابِهِ مَا بَلَغُوا عُشْرَ مَا يُصِيبُ فِي الْجِنَانِ مِنَ الْفَضَائِلِ وَ الدَّرَجَاتِ.

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فَمَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى هَذِهِ الصَّدَقَةِ يَصْنَعُ مَا ذَا لِيَنَالَ مَا وَصَفْتَ قَالَ يُسَبِّحُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ إِلَى تَمَامِ ثَلَاثِينَ يَوْماً بِهَذَا التَّسْبِيحِ مِائَةَ مَرَّةٍ- سُبْحَانَ الْإِلَهِ الْجَلِيلِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ سُبْحَانَ الْأَعَزِّ الْأَكْرَمِ سُبْحَانَ مَنْ لَبِسَ الْعِزَّ وَ هُوَ لَهُ أَهْلٌ (۲).

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه، ثواب الاعمال - . ثواب الاعمال : ۵۳-۴۹ و کتاب فضائل نسخه خطی است. - و أمالی صدوق: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: بدانید و آگاه باشید که رجب ماه «اصمّ» الهی است. ماه بزرگی است. بدین جهت «اصمّ» نامیده شده که هیچ یک از ماه ها در احترام و فضیلت و برتری به پای این ماه نمی رسد. اهل جاهلیت در دوران جاهلی این ماه را تکریم می کردند و وقتی هم که اسلام آمد، جز بزرگی و برتری چیزی به آن افزوده نشد.

بدانید و آگاه باشید که رجب و شعبان ماه من هستند - . در ثواب الاعمال آمده است که رجب ماه خداست و شعبان ماه من است و رمضان ماه امت من است. -

و ماه رمضان ماه امت من است، بدانید کسی که روزی را در ماه رجب از روی ایمان و برای رضای خدا روزه گیرد، مستوجب رضوان بزرگ خداوند می شود و روزه آن روز او آتش خشم خدا را خاموش می گرداند و یکی از درهای جهنم را به روی او می بندد. اگر به قدر تمام زمین به او طلا بخشند، از پاداش روزه او گران مایه تر نیست و اگر او با نیتی خالص این عمل را انجام دهد، اجر او را چیزی از امور دنیایی را بدون حسنات کامل نمی کند. شب هنگام ده حاجت او برآورده می شود. اگر برای دنیا دعا کرده باشد خداوند عزوجلّ به او می بخشد، در غیر این صورت خیری را برای او ذخیره می کند که بهتر از دعاهای دوستان، عزیزان و یاران باوفای اوست.

کسی که دو روز از رجب را روزه بگیرد، هیچ کس از اهل آسمان و زمین نمی تواند کرامتی را که نزد خداوند دارد توصیف کند و پاداشی مانند پاداش تمام عمر ده تن از راستان، هر چه عمرشان طولانی باشد، برایشان نوشته می‌شود و در روز قیامت نیز به مانند آنان شفاعت می شود و همراه آنان محشور می گردد تا این که وارد بهشت شود و از دوستان آنان باشد.

کسی که سه روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند عزوجل میان او و آتش دوزخ خندق یا حائلی به فاصله هفتاد سال سیر کردن قرار می دهد و خداوند عزوجل به هنگام افطار به او می فرماید: حق تو بر من واجب و محبت و ولایت من برای تو لازم شد. ای فرشتگان! شما را گواه می گیرم که حقیقتاً گناهان گذشته و آینده او را آمرزیدم.

و هر کس چهار روز از رجب را روزه گیرد، از تمام بلایا مصون می گردد؛ از دیوانگی گرفته تا جذام و پیسی و فتنه دجال و

از عـذاب قبر ایمن است و پاداش خردمنـدان توبه پیشه و روی آورنـده به خـدا برای او نوشـته می شود و نامه عملش پیشاپیش صف عبادت کنندگان، به دست راست او سپرده می شود.

هر کس پنج روز از رجب را روزه بگیرد، بر خداست که در روز قیامت او را خوشـنود گرداند و با سیمایی فروزان همچون ماه شب چهارده محشور گردد و به تعـداد شن های صـحرای عالـج - . عالـج شامل بخش وسـیعی از صـحرای جزیره العرب است. (مترجم) [۱] - برای او حسـنات نوشـته می‌شـود و بی حسـاب وارد بهشـت شـود و بـه او گفتـه می شـود: هر چه آرزو داری از پروردگارت بخواه.

هر کس شـش روز از ماه رجب را روزه بگیرد، در حالی از قبرش بیرون می آید که فروغ سیمایش از پرتو آفتاب درخشنده تر است و به غیر از آن نوری به او بخشیده می شود که اهل محشر از پرتو آن بهره مند می شوند. و در زمره کسانی برانگیخته می شود که از آتش دوزخ در امانند تا این که بدون حساب از صـراط عبور می کند و از ناخشـنودی پدر و مادر و قطع صـله رحم در امان می ماند .

هر کسی که هفت روز از رجب را روزه بگیرد، به ازای هر روز روزه، خداوند یکی از دروازه های هفتگانه جهنم را به روی او می بندد و بدن او را بر آتش دوزخ حرام می کند.

و کسـی که هشت روز از رجـب روزه بگیرد، خداونـد به ازای هر روز روزه، یکی از درهـای هشـتگانه بهشت را به روی او می گشاید و به او می فرماید: از هر کدام از درهای بهشت که خواستی وارد شو.

و کسـی که نه روز از رجب را روزه بگیرد، در حالی از قبر خارج می شود که ندای «لا إلهَ إلاَّ الله» بر زبانش جاری است و جز به سوی بهشت رو نمی کنـد. بـا چهره ای نورانی از قبر خـارج می شود که بر اهـل محشـر می تابـد، تا این که می گوینـد: این پیامبری است برگزیده. کمترین چیزی که به او بخشیده می شود این است که بی حساب وارد بهشت می گردد.

کسـی که ده روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند دو بال سبز مزین به مروارید و یاقوت به او عنایت فرماید که با آن دو بال با سرعتی برق آسـا از صـراط به سوی بهشت پرواز می کنـد و خداونـد زشتی هـای او را به نیکی هـا بـدل کنـد و نام او در زمره مقربین درگـاه الهی که برای رضـای خـدا در میـان مردم به عـدالت رفتـار می کننـد، نوشـته می شـود. گویی او بـا اسـتقامت و شکیبایی، هزار سال برای خدا عبادت کرده است.

و کسـی که یازده روز از رجب را روزه بگیرد، هیـچ بنده ای در روز قیامت با خدا ملاقات نخواهد کرد که پاداشـش از او بهتر باشد، مگر کسی که به اندازه او یا بیشتر از او روزه بگیرد.

و کسـی که دوازده روز از رجب را روزه بـدارد، دو جـامه سبز رنـگ از سـندس و اسـتبرق بر او پوشاننـد و او را با آن آراسـته کنند. اگر یکی از این دو جامه را در دنیا به تماشا بگذارند، شـرق تا غرب عالم را روشن گرداند و دنیا خوش عطرتر از مشک گردد.

کسی که سیزده روز را روزه بگیرد، در روز قیامت خوانی از یاقوت سبز در سایه عرش الهی مهیا سازند که پایه های آن از مروارید و هفتاد برابر از دنیا گسترده تر است. بر روی آن طبق هایی از مروارید و یاقوت است و در هر طبقی هفتاد هزار رنگ غذاست. نه رنگشان مانند هم است و نه عطرشان. در حالی از آن سفره بهره مند می شود که مردم در ناراحتی سخت و اندوهی عظیم به سر می برند.

و کسی که چهارده روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند عزوجل پاداشی از قصرهای بهشتی که با مروارید و یاقوت ساخته شده، آنقدر به او عنایت فرماید که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه به ذهن کسی خطور کرده است.

کسی که پانزده روز از رجب را روزه بدارد، در روز قیامت در جایگاه کسانی که از عذاب الهی در امانند، می ایستد. هر فرشته مقرب یا پیامبری و رسولی که از او بگذرد به او می گوید: خوشا به حالت! تو در امانی و به جوار قرب الهی مشرف شده ای و همه حسرت این جایگاه تو را می خورند و خوش و شادمان در باغ های بهشت مأوی خواهی گزید.

و کسی که شانزده روز از رجب را روزه بدارد، طلایه دار کسانی است که سوار بر مرکبی از نور در عرصه بهشت به سوی سرای رحمت بی نهایت حضرت حق به پرواز در می آیند.

کسی که هفده روز از رجب را روزه بگیرد، روز قیامت هفتاد هزار چراغ از نور بر سر راه او در صراط گذاشته می شود تا با پرتو آن چراغ ها از صراط عبور کند و به سوی بهشت رهسپار شود و فرشتگان با درود و خوش آمدگویی او را همراهی می کنند.

کسی که هجده روز از رجب را روزه بگیرد، در بهشت جاوید بر تخت هایی از مروارید و یاقوت در قصر حضرت ابراهیم علیه السلام همنشین او خواهد بود.

کسی که نوزده روز از رجب را روزه گیرد، خداوند قصری از مروارید تر در جوار قصر حضرت آدم و حضرت ابراهیم علیهما السلام در بهشت عدن برای او بنا می کند. او به آن دو بزرگوار سلام می دهد و آن دو نیز با احترام و به منظور ادای حقش، سلامش را پاسخ می دهند. به ازای هر روزی که روزه می گیرد پاداش روزه هزار سال برای او نوشته می شود.

کسی که بیست روز از رجب را روزه بدارد، گویی که بیست هزار سال خداوند عزوجلّ را عبادت کرده است .

کسی که بیست و یک روز از رجب را روزه گیرد، شفاعت او در روز قیامت درباره بسیاری از مردم همچون خطاکاران و گنهکاران دو طایفه «ربیعه» و «مضر» پذیرفته می شود.

کسی که بیست و دو روز از رجب را روزه بدارد، منادی از آسمان ندا در می دهد: ای دوست خدا! از جانب خدا تو را بشارت می‌دهم به کرامتی بزرگ و همراهی با پیامبران و راستگویان و شهدا و بندگان شایسته که خداوند بر آنان نعمت بخشید و چه نیکو دوستانی هستند آن ها.

کسی که بیست و سه روز از رجب را روزه بدارد، از آسمان ندا می آید: خوشا به حالت ای بنده خدا! اندکی زحمت کشیدی

و نعمتی بسیار به دست آوردی. خوشا به حالت آن هنگامی که پرده از پیش رویت برداشته شود و به سوی پاداش عظیم پروردگار بخشنده خویش رهنمون گردی و در دارالسلام با ابراهیم خلیل علیه السلام هم جوار گردی.

کسی که بیست و چهار روز از رجب روزه بگیرد، فرشته مرگ در تمثال جوانی زیبا با جامه ای سبز و سوار بر یکی از اسب های بهشتی و با حریری سبز در دست و معطر به مُشکی بسیار خوشبو و با قدحی زرین و لبریز از شراب بهشتی بر او هویدا گردد و هنگام خروج جانش آن را به او می نوشاند تا سختی های مرگ بر او آسان گردد، سپس روح او را در آن حریر قرار می دهد و بوی عطری از آن برمی آید که به مشام اهل هفت آسمان می رسد. او در قبر سیراب و شاداب می ماند تا این که به حوض پیامبر صلی الله علیه و آله وارد گردد.

کسی که بیست و پنج روز از رجب را روزه بگیرد، به هنگام خروج از قبر هفتاد هزار فرشته با پرچمی از درّ و یاقوت و با زیور آلات و لباس های زیبا و کم نظیر به پیشواز او می شتابند و می گویند: ای دوست خدا! بشتاب به سوی پروردگار خویش. و او از اولین کسانی است که به همراه مقربینی که خدا از آن ها خوشنود است، در بهشت های جاودان وارد می شوند و آن ها نیز از او خوشنودند. این است رستگاری بزرگ .

و کسی که بیست و شش روز از رجب را روزه بدارد، خداوند در سایه عرش برای او صد قصر از درّ و یاقوت بنا نهد که بر سر هر قصری خیمه ای سرخ از حریر بهشتی است و در ناز و نعمت در آنجا ساکن می شود، در حالی که باقی مردم در حال حساب و بازخواست به سر می برند.

کسی که بیست و هفت روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند قبر او را به اندازه مسافت چهارصد سال گسترش می دهد و تمام این فاصله را با مشک و عنبر آکنده می سازد.

کسی که بیست و هشت روز از رجب را روزه بدارد، خداوند عزوجل میان او و آتش هفت گودال قرار می دهد که وسعت هر گودالی به اندازه مسافت میان آسمان و زمین - که پانصد سال است - می باشد.

کسی که بیست و نه روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند او را می آمرزد؛ گر چه کسی باشد که به دستور ظالم یک دهم اموال مردم را می گرفته و یا زنی بدکاره باشد که هفتاد زن را به فساد کشانده باشد. البته اگر هدفش از این روزه داری، جلب خشنودی خداوند و رهایی از آتش دوزخ باشد، خداوند یقیناً گناهانش را می آمرزد.

و کسی که سی روز از ماه رجب را روزه بدارد، منادی از آسمان ندا می دهد که ای بنده خدا! امّا گناهانی که در گذشته مرتکب شده ای آمرزیده شد، اینک عمل خود را در باقی عمر از نو شروع کن. و خداوند عزوجلّ در تمام بهشت های خویش جایگاهی را به او ارزانی می دارد که در هر بهشتی چهل هزار شهر [از طلا] وجود دارد و در هر شهری چهل میلیون قصر، در هر قصری چهل میلیون خانه، در هر خانه چهل میلیون خوان زرین، بر هر خوانی چهل میلیون قدح [کاسه]، در هر قدحی چهل میلیون نوع غذا و نوشیدنی، هر غذا و نوشیدنی رنگی جداگانه دارد و در هر خانه ای چهل میلیون تخت زرین است که اندازه هر کدام از این تخت ها دو هزار ذراع در دو هزار ذراع است. بر هر تختی دختری از حوران بهشتی آرمیده است که سیصد

هزار گیسو از نور دارد، هر کدام از این زلف ها را یک میلیون کنیزک حمل می کنند و با مشک و عنبر خوشبو می نمایند تا این که روزه دار ماه رجب پیش او بیاید. این برای کسی است که کل ماه رجب را روزه بگیرد .

عرض کردند: ای رسول خدا! اگر کسی از روی ناتوانی یا بیماری یا زنی که پاک نباشد و نتواند روزه بگیرد، چه کاری انجام دهد تا به آنچه فرمودی برسد؟ فرمود: هر روز گرده نانی به مساکین صدقه بدهد. سوگند به کسی که جانم در دست اوست اگر هر روز این صدقه را بدهد، به آنچه گفتم یا بیشتر از آن می رسد. اگر تمام مخلوقات آسمان و زمین گرد آیند تا مقدار ثواب او را اندازه بگیرند، به یک دهم فضائل و درجاتی که در بهشت بدان ها دست می یابد نمی رسند.

عرض شد: ای رسول خدا صلی الله علیه و آله! کسی که نتواند این مقدار صدقه را بپردازد چه کند تا به آنچه بشارت دادید دست یابد؟ فرمود: هر روز صد مرتبه خدای عزوجل را این چنین تسبیح گوید تا سی روز تمام شود: سبحان اللّٰه الإله الجلیل، سبحان من لا ینبغی التّسبیح إلّا له، سبحان الأعزّ الأکرم، سبحان من لبس العزّ و هو له أهل.

پاک و منزه است خداوند بزرگ، منزه است کسی که تسبیح تنها شایسته ذات اوست، منزه است خدایی که عزیزترین و گرامی ترین است. منزه است کسی که لباس عزت پوشیده و تنها اوست سزاوار آن. - . امالی صدوق : ۳۲۳-۳۱۹ -

**[ترجمه]

«۲»

أمالی الشیخ، عن الحسین بن عبید الله عن التلعکبری و الصدوق عن علی بن بابویه عن محمد بن أبی إسحاق إبراهیم بن أحمد اللیثی إلی آخر السند: و اقتصر علی ذکر الدعاء المذکور فی آخر السند و أشار إلی الفضائل مجملا(۳).

**[ترجمه]امالی الشیخ: به آوردن دعای ذکر شده در آخر سند اکتفا کرده و به طور خلاصه به فضائل اشاره کرده است.

**[ترجمه]

«۳»

کِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، وَ مَجَالِسُ الصَّدُوقِ، الطَّالَقَانِیُّ عَنِ الْجَلُودِیِّ عَنِ الْمُغِیرَهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَلَمَهَ عَنْ حُسَیْنِ بْنِ حَسَنٍ عَنْ عَامِرٍ السَّرَّاجِ عَنْ سَلَّامٍ الْخَثْعَمِیِّ عَنِ الْبَاقِرِ علیه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ یَوْماً وَاحِداً

۱- ۱. غلفها: ضمخها و لطخها، و عن ابن درید أنّها لغه عامیّه و الصواب غللها و غلاها تغلیه.

۲- ۲. أمالی الصدوق ص ۳۱۹- ۳۲۳.

۳- ۳. لا یوجد فی الأمالی المطبوع.

مِنْ أَوَّلِهِ أَوْ وَسَطِهِ أَوْ آخِرِهِ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّهَ وَ جَعَلَهُ مَعَنَا فِی دَرَجَتِنَا یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ مَنْ صَامَ یَوْمَیْنِ مِنْ رَجَبٍ قِیلَ لَهُ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَکَ مَا مَضَی وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنْ رَجَبٍ قِیلَ لَهُ قَدْ غُفِرَ لَکَ مَا مَضَی وَ مَا بَقِیَ فَاشْفَعْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْ مُذْنِبِی إِخْوَانِکَ وَ أَهْلِ مَعْرِفَتِکَ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَهَ أَیَّامٍ مِنْ رَجَبٍ أُغْلِقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ النِّیرَانِ السَّبْعَهُ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِیَهَ أَیَّامٍ مِنْ رَجَبٍ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّهِ الثَّمَانِیَهُ فَیَدْخُلُهَا مِنْ أَیِّهَا شَاءَ(۱).

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و مجالس صدوق: از امام باقر علیه السلام روایت شده است: هر کس یک روز از رجب را، از اول یا وسط یا آخر آن روزه بگیرد، خداوند بهشت را بر او واجب می کند و روز قیامت او را همراه ما و هم رتبه با ما قرار می دهد.

و کسی که دو روز از رجب را روزه بگیرد به او گفته می شود: گناهان گذشته ات آمرزیده شد! اینک عمل خود را [در باقی عمر] از سر گیر. پس هر که را از برادران و آشنایان گنهکارت می خواهی شفاعت کن. کسی که هفت روز از رجب روزه بگیرد، دروازه های هفتگانه دوزخ بر او بسته می شود و کسی که هشت روز روزه بگیرد، دروازه های هشتگانه بهشت بر او گشوده می شود، پس از هر کدام که بخواهد وارد آن می شود. - . امالی صدوق : ۴ -

**[ترجمه]

«۴»

وَ مِنْهُمَا، عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَامِدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ دُرُسْتَوَیْهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِی دَاوُدَ الطَّیَالِسِیِّ عَنْ شُعْبَهَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ أَبِی سُلَیْمَانَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِیَّ صلی الله علیه و آله یَقُولُ: مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ رَجَبٍ إِیمَاناً وَ احْتِسَاباً جَعَلَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی بَیْنَهُ وَ بَیْنَ النَّارِ سَبْعِینَ خَنْدَقاً عَرْضُ کُلِّ خَنْدَقٍ مَا بَیْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ (۲).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و مجالس صدوق: انس گوید: شنیدم که پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله می فرمود: کسی که یک روز از رجب را از روی ایمان با نیت خالص و برای خشنودی خدا روزه بگیرد، خداوند تبارک و تعالی میان او و آتش هفتاد گودال قرار می دهد که عرض هر گودال به مقدار مسافت میان آسمان و زمین است. - . امالی صدوق : ۷ -

**[ترجمه]

«۵»

وَ مِنْهُمَا، وَ مِنَ الْعُیُونِ، الطَّالَقَانِیُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ رَغْبَهً فِی ثَوَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ وَ مَنْ صَامَ یَوْماً فِی وَسَطِهِ شُفِّعَ فِی مِثْلِ رَبِیعَهَ وَ مُضَرَ وَ مَنْ صَامَ یَوْماً فِی آخِرِهِ جَعَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ مُلُوکِ الْجَنَّهِ وَ شَفَّعَهُ فِی أَبِیهِ وَ أُمِّهِ وَ ابْنِهِ وَ ابْنَتِهِ وَ أَخِیهِ وَ أُخْتِهِ وَ عَمِّهِ وَ عَمَّتِهِ وَ خَالِهِ وَ خَالَتِهِ وَ مَعَارِفِهِ وَ جِیرَانِهِ وَ إِنْ کَانَ فِیهِمْ مُسْتَوْجِبٌ لِلنَّارِ(۳).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشـهر الثلاثه و مجالس صدوق و العیون: از امام رضا علیه السلام روایت شده است: کسی که روز اول رجب را به اشتیـاق ثـواب خـدای عزوجـل روزه بگیرد بهشت بر او واجب می شود. و کسـی که روز وسـط رجب را روزه بگیرد، گنهکارانی مانند دو طایفه ربیعه و مضـر را شـفاعت کند و کسی که روز آخر را روزه بدارد، خداوند او را از پادشاهان بهشـت قرار می دهـد و او را شــفیع پـدر و مـادر و پســر و دخـتر و برادر و خـواهر و عمـو و عمـه و دایی و خـاله و آشـنایان و همسایگانش قرار می دهـد، هر چند که در میان آنان کسـی مسـتحق آتش جهنم باشد. - . نسـخه خطی فضائل الاشـهر الثلاثه، این حدیث در امالی صدوق : ص ۷ و عیون الاخبار : ج ۱ ص ۲۹۱ نیز آمده است. -

**[ترجمه]

«۶»

وَ مِنْهُمَا، السِّنَانِيُّ عَنِ الْأَسَدِيِّ عَنِ النَّخَعِيِّ عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى الصَّادِقِ علیه السلام فِي رَجَبٍ وَ قَدْ بَقِيَتْ مِنْهُ أَيَّامٌ فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيَّ قَالَ لِي يَا سَالِمُ هَلْ صُمْتَ فِي هَذَا الشَّهْرِ شَيْئاً قُلْتُ لَا وَ اللَّهِ يَا ابْنَ

ص: ۳۲

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۴.

۲- ۲. أمالی الصدوق ص ۷.

۳- ۳. فضائل الأشهر الثلاثه مخطوط، و الحدیث فی أمالی الصدوق ص ۷، عیون الأخبار ج ۱ ص ۲۹۱.

رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَقَالَ لِی لَقَدْ فَاتَکَ مِنَ الثَّوَابِ مَا لَمْ یَعْلَمْ مَبْلَغَهُ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّ هَذَا شَهْرٌ قَدْ فَضَّلَهُ اللَّهُ وَ عَظَّمَ حُرْمَتَهُ وَ أَوْجَبَ لِلصَّائِمِینَ فِیهِ کَرَامَتَهُ قَالَ فَقُلْتُ لَهُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَإِنْ صُمْتُ مِمَّا بَقِیَ شَیْئاً هَلْ أَنَالُ فَوْزاً بِبَعْضِ ثَوَابِ الصَّائِمِینَ فِیهِ فَقَالَ یَا سَالِمُ مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ آخِرِ هَذَا الشَّهْرِ کَانَ ذَلِکَ أَمَاناً مِنْ شِدَّهِ سَکَرَاتِ الْمَوْتِ وَ أَمَاناً لَهُ مِنْ هَوْلِ الْمُطَّلَعِ وَ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ مَنْ صَامَ یَوْمَیْنِ مِنْ آخِرِ هَذَا الشَّهْرِ کَانَ لَهُ بِذَلِکَ جَوَازاً عَلَی الصِّرَاطِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنْ آخِرِ هَذَا الشَّهْرِ أَمِنَ یَوْمَ الْفَزَعِ الْأَکْبَرِ مِنْ أَهْوَالِهِ وَ شَدَائِدِهِ وَ أُعْطِیَ بَرَاءَهً مِنَ النَّارِ(۱).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و مجالس صدوق: سالم روایت می کند: چند روزی از ماه رجب مانده بود که به محضر امام صادق علیه السلام رسیدم. حضرت به من نظری افکند و فرمود: ای سالم! آیا در این ماه روزه ای گرفتی؟ عرض کردم: به خدا سوگند نه ای پسر رسول خدا. فرمود: ثوابی را از دست داده ای که مقدار آن را فقط خدا می داند. این ماه، ماهی است که خداوند عزوجلّ آن را فضیلت بخشیده و حرمت بسیاری برای آن قائل شده و کرامت خویش را برای روزه دارانش واجب نموده است. گوید: عرضه داشتم: ای پسر رسول خدا! اگر در روزهای باقی مانده اندکی روزه بگیرم آیا بعضی از ثواب روزه داران آن را به دست می آورم؟ فرمود: ای سالم! کسی که یک روز از آخر این ماه را روزه بگیرد، این روزه او را از سختی های مرگ و هراس از مردن و عذاب قبر در امان می دارد. و هر که دو روز از آخر این ماه را روزه بدارد، این روزه، وسیله گذر او از پل صراط می شود و کسی که سه روز از آخر این ماه را روزه بگیرد، از هول و هراس و سختی های روز قیامت مصون شود و آزادی از عذاب دوزخ به او داده شود. - . امالی صدوق : ۱۱ -

**[ترجمه]

«۷»

قل، [إقبال الأعمال] رَوَی الشَّیْخُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورْیَسْتِیُّ فِی کِتَابِ الْحُسْنَی بِإِسْنَادِهِ إِلَی الْبَاقِرِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ(۲).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: امام باقر علیه السلام از پدر گرامی اش از امام علی علیه السلام روایت فرموده: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس اولین روز رجب را روزه بگیرد بهشت بر او واجب می شود. - . الاقبال : ۶۳۴ -

**[ترجمه]

«۸»

لی، [الأمالی] للصدوق الْوَرَّاقُ عَنْ سَعْدٍ عَنِ النَّهْدِیِّ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَزِیدَ عَنْ سُفْیَانَ الثَّوْرِیِّ قَالَ حَدَّثَنِی جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِیهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَخِیهِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِیهِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیهم السلام قَالَ: مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ رَجَبٍ فِی أَوَّلِهِ أَوْ فِی وَسَطِهِ أَوْ فِی آخِرِهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنْ رَجَبٍ فِی أَوَّلِهِ وَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ فِی وَسَطِهِ وَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ فِی آخِرِهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ أَحْیَا لَیْلَهً مِنْ لَیَالِی رَجَبٍ

أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَ قُبِلَ شَفَاعَتُهُ فِي سَبْعِينَ أَلْفَ رَجُلٍ مِنَ الْمُذْنِبِينَ وَ مَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فِي رَجَبٍ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ فِي الْجَنَّهِ مِنَ الثَّوَابِ بِمَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَ لَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ(۳).

كتاب فضائل الأشهر الثلاثه، عن أبى محمد جعفر بن نعيم الحاجم عن

ص: ۳۳

۱- ۱. أمالى الصدوق ص ۱۱.

۲- ۲. الإقبال ص ۶۳۴.

۳- ۳. أمالى الصدوق ص ۳۲۳.

أحمـد بن إدريس عن محمد بن الحسـين بن أبی الخطاب عن إسـماعیل بن مهران عن علی بن عبد الله الوراق عن سـعد بن عبد الله: مثله.

**[ترجمه]امالی صـدوق: از امام علی علیه السـلام روایت شده است: کسـی که یک روز را از اول یا وسط یا آخر رجب روزه بگیرد، گناهان گذشته او بخشوده می شود. و کسی که سه روز را از اول رجب، سه روز از وسط و سه روز را از آخر آن روزه بگیرد، گناهان گذشـته و آینـده او آمرزیـده می شود. کسـی که یک شب از آن را احیا دارد، خداونـد او را از آتش برهاند و شفـاعت او برای هفتاد هزار گنهکار پـذیرفته شود. کسـی که در ماه رجب برای خـدا صـدقه ای دهـد، خداونـد روز قیامت در بهشت پاداشـی به او کرامت دهد که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه به ذهن بشری خطور کرده است. - . امالی صدوق : ۳۲۳ -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از سعد بن عبدالله همین روایت آمده است.

**[ترجمه]

«۹»

لی، [الأمـالی] للصـدوق ابْنُ مُوسَـی عَنِ الْأَسَـدِیِّ عَنِ النَّخَعِیِّ عَنِ النَّوْفَلِیِّ قَالَ سَـمِعْتُ مَالِکَ بْنَ أَنَسٍ الْفَقِیهَ یَقُولُ: وَ اللَّهِ مَا رَأَتْ عَیْنِی أَفْضَلَ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیه السـلام زُهْـداً وَ فَضْـلًا وَ عِبَادَهً وَ وَرَعاً وَ کُنْتُ أَقْصِـدُهُ فَیُکْرِمُنِی وَ یُقْبِلُ عَلَیَّ فَقُلْتُ لَهُ یَوْماً یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صـلی الله علیه و آله مَا ثَوَابُ مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ رَجَبٍ إِیمَاناً وَ احْتِسَاباً فَقَالَ وَ کَانَ وَ اللَّهِ إِذَا قَالَ صَدَقَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَـدِّهِ قَـالَ قَـالَ رَسُولُ اللَّهِ صـلی الله علیه و آله مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ رَجَبٍ إِیمَاناً وَ احْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ فَقُلْتُ لَهُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ فَمَا ثَوَابُ مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ شَـعْبَانَ فَقَالَ حَـدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَـدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صـلی الله علیه و آله مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ إِیمَاناً وَ احْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ (۱).

**[ترجمه]امالی صدوق: مالک بن انس فقیه می گفت: به خدا کسی را در زهد و فضل و عبادت و پارسایی برتر از امام جعفر صادق علیه السلام ندیده ام. نزد او می رفتم مرا گرامی می داشت و مورد عنایت قرار می داد. روزی به او گفتم: ای پسر رسول خدا! ثواب کسی که یک روز از ماه رجب را از روی ایمان و خلوص نیت و برای خدا روزه بگیرد چیست؟ حضرت که هرچه می گفت به خـدا راست بود، فرمود: پـدرم از پدرش از جد خویش برایم گفت: رسول خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: کسـی که یـک روز از مـاه رجب را از روی ایمان و خلوص نیت و برای خـدا روزه بگیرد گناهانش آمرزیـده می شود. عرض کردم: ای پسـر رسول خدا! ثواب کسی که یک روز از شعبان را روزه بگیرد چیست؟ به همان سند فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسـی که یـک روز از مـاه شـعبان را از روی ایمـان و خلوص نیت و برای خـدا روزه بگیرد گناهانش آمرزیـده می شود. - . امالی صدوق : ۳۲۴ -

**[ترجمه]

«۱۰»

كِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ الدَّقَّاقِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْكَوفِيِّ عَنْ مُوسَی بْنِ عِمْرَانَ النَّخَعِيِّ: مِثْلَهُ.

وَ مِنْهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ يَحْيَی عَنِ الْمُغِيرَهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَلَمَهَ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَامِرٍ السَّرَّاجِ عَنْ سَلَامٍ النَّخَعِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عليهما السلام: مَنْ صَامَ سَبْعَهَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ أَجَازَهُ اللَّهُ عَلَی الصِّرَاطِ وَ أَجَارَهُ مِنَ النَّارِ وَ أَوْجَبَ لَهُ غُرُفَاتِ الْجِنَانِ.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از موسی بن عمران نخعی مثل همین حدیث روایت شده است.

از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام محمد باقر علیه السلام روایت شده است: کسی که هفت روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند او را از صراط عبور می دهد و از آتش دوزخ مصون می دارد و اتاق های بهشتی را بر او واجب می کند.

**[ترجمه]

«11»

لی، [الأمالی] للصدوق ابْنُ عُبْدُوسٍ عَنِ ابْنِ قُتَيْبَهَ عَنْ حَمْدَانَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَلْحَهَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ يَوْمَ سَبْعَهٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ صِيَامِ سَبْعِينَ سَنَهً(2).

کتاب فضائل الأشهر الثلاثه،: مثله.

**[ترجمه]امالی صدوق: امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که روز بیست و هفتم ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند ثواب روزه هفتاد سال را برای او می نویسد. -. امالی صدوق : ۳۴۹ -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: همین روایت را نقل کرده است.

**[ترجمه]

«12»

ل، [الخصال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَی عَنِ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۳۲۴.

۲- ۲. أمالی الصدوق ص ۳۴۹.

أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ كَثِيرٍ النَّوَّاءِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ نُوحاً عليه السلام رَكِبَ السَّفِينَةَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ فَأَمَرَ مَنْ كَانَ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا ذَلِكَ الْيَوْمَ وَ قَالَ مَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ تَبَاعَدَتِ النَّارُ عَنْهُ مَسِيرَةَ سَنَةٍ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ مِنْهُ أُغْلِقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ النِّيرَانِ السَّبْعَةُ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجِنَانِ الثَّمَانِيَةُ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً أُعْطِيَ مَسْأَلَتَهُ وَ مَنْ زَادَ زَادَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ (١).

كتاب فضائل الأشهر الثلاثه، و ثواب الأعمال، عن ابن الوليد عن الحسن بن الحسين عن عبد العزيز عن سيف بن المبارك عن أبيه عن الحسن عليه السلام: مثله (٢) ثو، [ثواب الأعمال] أبی عن سعد عن ابن عيسى: مثل ما مر(٣) ما، [الأمالی] للشيخ الطوسی الحسين بن عبيد الله عن أحمد بن محمد العطار عن أبيه عن محمد بن أحمد بن يحيى عن أحمد بن محمد بن عيسى: مثله (۴).

**[ترجمه]الخصال: از امام صادق عليه السلام روايت شده است: حضرت نوح عليه السلام اولين روز ماه رجب بر كشتى سوار شد و به همراهانش دستور فرمود تا آن روز را روزه بگيرند و فرمود: هر كه آن روز را روزه بگيرد آتش دوزخ به اندازه مسافت يک سال از او دور مى شود. و كسى كه هفت روز از آن را روزه بگيرد، درب هاى هفتگانه دوزخ به روى او بسته مى شود و كسى كه هشت روز روزه بگيرد، درب هاى هشتگانه بهشت به رويش گشوده مى گردد و كسى كه پانزده روز روزه بگيرد حاجتش برآورده مى شود و كسى كه بيشتر روزه بگيرد خداوند عزوجل بر او فزونى مى دهد. - . الخصال ٢ : ٩٢ و به سندى ديگر ٩٣ -

كتاب فضائل الاشهر الثلاثه و ثواب الاعمال: از امام حسن عليه السلام همين روايت ذكر شده است. - . در ثواب الاعمال آن را نيافتيم. -

ثواب الاعمال: از ابن عيسى همين روايت آمده است. - . ثواب الاعمال : ۴٨ -

امالى شيخ طوسى: از احمد بن محمد بن عيسى همين روايت نقل شده است. - . در نسخه چاپى وجود ندارد. -

**[ترجمه]

«١٣»

ما، [الأمالی] للشيخ الطوسی الْمُفِيدُ عَنِ ابْنِ قُولَوَيْهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الْجَوْهَرِيِّ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ كَثِيرٍ: مِثْلَهُ وَ زَادَ فِي آخِرِهِ قَالَ وَ فِي السَّابِعِ وَ الْعِشْرِينَ مِنْهُ نَزَلَتِ النُّبُوَّةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ مَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ كَانَ ثَوَابُهُ ثَوَابَ مَنْ صَامَ سِتِّينَ شَهْراً(۵).

**[ترجمه]امالى شيخ طوسى: از كثير همين روايت آمده و در آخر آن افزوده شده است: فرمود: روز بيست و هفتم اين ماه بود كه نبوت بر رسول خدا صلى الله عليه و آله نازل شد و كسى كه اين روز را روزه بگيرد، ثواب روزه او همچون ثواب كسى است كه شصت ماه را روزه بگيرد. - . امالى طوسى ١ : ۴۴ -

**[ترجمه]

«۱۴»

كِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الصَّفَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِیِّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَحْيَى عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ علیه السلام: لَا تَدَعْ صِيَامَ يَوْمِ سَبْعَهٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِی نَزَلَتْ فِيهِ النُّبُوَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ ثَوَابُهُ مِثْلُ سِتِّينَ شَهْراً لَكُمْ.

ص: ۳۵

۱- ۱. الخصال ج ۲ ص ۹۲ و بسند آخر ص ۹۳.

۲- ۲. ثواب الأعمال، لم نجده.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۴۸.

۴- ۴. لا یوجد فی المصدر المطبوع.

۵- ۵. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۴۴.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشـهر الثلاثه: امام جعفر صادق علیه السـلام فرمود: روزه روز بیست و هفتم ماه رجب را ترک نکن؛ چرا که این روز، روزی است که نبوت بر پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله نازل شد و ثواب روزه این روز، برابر با ثواب شصت ماه روزه است.

**[ترجمه]

«۱۵»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِیهِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ الصَّقْرِ عَنْ أَبِی الطَّاهِرِ مُحَمَّدِ بْنِ حَمْزَةَ بْنِ الْیَسَعِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ بَکَّارٍ الصَّیْقَلِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: بَعَثَ اللَّهُ مُحَمَّداً لِثَلَاثٍ لَیَالٍ مَضَیْنَ مِنْ رَجَبٍ فَصَوْمُ ذَلِکَ الْیَوْمِ کَصَوْمِ سَبْعِینَ عَاماً.

قال أبی رحمه الله قال سعد بن عبد الله إن ذلک غلط من الکاتب و ذلک أنه ثلاث بقین من رجب ل، [الخصال] ابن الولید عن الحسن بن الحسین عن عبد العزیز بن المهتدی عن سیف بن المبارک بن یزید عن أبیه عن أبی الحسن علیه السلام: مثله (۱).

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام رضا علیه السلام روایت شده است: سه شب از ماه رجب گذشته بود که خداوند محمد را مبعوث کرد و روزه آن روز مثل روزه هفتاد سال است.

پدرم رحمه الله گفته است: سعد بن عبدالله گفت: این اشتباهی از سوی کاتب است و درست آن است که سه شب از رجب باقی مانده بود.

الخصال: با سندی دیگر مثل همین روایت از امام موسی کاظم علیه السلام آمده است.

**[ترجمه]

«۱۶»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] بِالْإِسْنَادِ إِلَی دَارِمٍ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: رَجَبٌ شَهْرُ اللَّهِ الْأَصَبُّ یَصُبُّ اللَّهُ فِیهِ الرَّحْمَةَ عَلَی عِبَادِهِ وَ شَهْرُ شَعْبَانَ تَشَعَّبُ فِیهِ الْخَیْرَاتُ وَ فِی أَوَّلِ یَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ یَغُلُّ الْمَرَدَةَ مِنَ الشَّیَاطِینِ وَ یَغْفِرُ فِی کُلِّ لَیْلَةٍ سَبْعِینَ أَلْفاً فَإِذَا کَانَ فِی لَیْلَةِ الْقَدْرِ غَفَرَ اللَّهُ بِمِثْلِ مَا غَفَرَ فِی رَجَبٍ وَ شَعْبَانَ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ إِلَی ذَلِکَ الْیَوْمِ إِلَّا رَجُلٌ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ أَخِیهِ شَحْنَاءُ فَیَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْظِرُوا هَؤُلَاءِ حَتَّی یَصْطَلِحُوا(۲).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: امام رضا علیه السلام از پدران بزرگوارشان علیهم السلام روایت می فرماید: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: رجب ماه «اصبّ» خداست. از این جهت «اصب» نامیده شده که خداوند در آن ماه، رحمت خویش را بر بندگان خویش فرو می ریزد. ماه شعبان ماهی است که خیرات در آن منشعب و پراکنده می شود و در اولین روز ماه رمضان لشکرهای شیاطین در زنجیر می شوند و در هر شب ماه مبارک هفتاد هزار بنده آمرزیده می شود. وقتی شب قدر

رسید، خداوند به اندازه تعداد کسانی که در ماه رجب و شعبان و رمضان تا آن روز آمرزیده است، بیامرزد، مگر مردی که میان او و برادرش عداوتی باشد، پس خداوند عزوجل بفرماید: به این ها مهلت دهید تا خود را اصلاح کنند. - . عیون الاخبار ۲ : ۷۱ -

**[ترجمه]

«۱۷»

ب، [قرب الإسناد] الْبَزَّازُ عَنْ أَبِی الْبَخْتَرِیِّ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیٍّ علیه السلام قَالَ: کَانَ یُعْجِبُهُ أَنْ یُفَرِّغَ الرَّجُلُ أَرْبَعَ لَیَالٍ مِنَ السَّنَهِ- أَوَّلَ لَیْلَهٍ مِنْ رَجَبٍ وَ لَیْلَهَ النَّحْرِ وَ لَیْلَهَ الْفِطْرِ وَ لَیْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ (۳).

**[ترجمه]قرب الإسناد: از امام علی علیه السلام روایت شده: برای ایشان جالب بود که انسان چهار شب از سال را از کار دنیایی فارغ شود: اولین شب رجب، شب عید قربان، شب عید فطر و شب نیمه شعبان. - . قرب الإسناد : ۳۷ -

**[ترجمه]

«۱۸»

ج، [الإحتجاج]: کَتَبَ الْحِمْیَرِیُّ إِلَی الْقَائِمِ علیه السلام إِنَّ قِبَلَنَا مَشَایِخُ وَ عَجَائِزُ یَصُومُونَ

ص: ۳۶

۱- ۱. الخصال ج ۲ ص ۹۳، لکنه مثل الحدیث المرقم ۱۲، و هذا الاختلاط نشأ بعد استدراک المؤلّف و کتابه فی هامش نسخه الأصل، و السهو فی مکان الرمز الذی جعل فی المتن علامه للاستدراک، و أمّا فی المتن فهذا الحدیث تلوا لحدیث المرقم ۱۲ المنقول عن الخصال.

۲- ۲. عیون الأخبار ج ۲ ص ۷۱.

۳- ۳. قرب الإسناد ص ۳۷.

رَجَبَ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ أَكْثَرَ وَ يَصِلُونَ شَهْرَ شَعْبَانَ بِشَهْرِ رَمَضَانَ وَ رَوَى لَهُمْ بَعْضُ أَصْحَابِنَا أَنَّ صَوْمَهُ مَعْصِيَةٌ فَأَجَابَ علیه السلام قَالَ الْفَقِيهُ يَصُومُ مِنْهُ أَيَّاماً إِلَى خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً ثُمَّ يَقْطَعُهُ إِلَّا أَنْ يَصُومَهُ عَنِ الثَّلَاثَةِ الْأَيَّامِ الْفَائِتَةِ لِلْحَدِيثِ أَنَّ نِعْمَ شَهْرُ الْقَضَاءِ رَجَبٌ (۱).

**[ترجمه]الإحتجاج: حمیری به حضرت قائم عجّل الله تعالی فرجه الشریف نامه نوشت که در اطراف ما مردان و زنان سالخورده ای هستند که بیش از سی سال است که ماه رجب را روزه می دارند و آن را به ماه شعبان و رمضان وصل می کنند. یکی از اصحاب ما ضمن نقل حدیثی گفته است که روزه آن ها معصیت است.

در پاسخ گفت: فقیه (امام موسی کاظم علیه السلام) می فرماید: روزهایی از آن را روزه بدارد تا پانزده روز، سپس آن را قطع کند، جز این که آن سه روز آن را برای روزه های قضای خود قرار دهد؛ بنابر حدیثی که فرموده: «بهترین ماه برای قضای روزه های واجب، ماه رجب است.» - . الإحتجاج : ۲۷۳ -

**[ترجمه]

«۱۹»

كِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَةِ، وَ ثَوَابُ الْأَعْمَالِ، مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ سَيْفِ بْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ علیه السلام قَالَ: رَجَبٌ نَهَرٌ فِي الْجَنَّةِ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ اللَّبَنِ وَ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ سَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ ذَلِكَ النَّهَرِ(۲).

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و ثواب الاعمال: از امام موسی کاظم علیه السلام روایت شده: رجب نام رودی در بهشت است که از شیر سفیدتر و از عسل شیرین تر است. کسی که روزی را از رجب روزه بدارد، خداوند عزوجل از آن رود به او می نوشاند. - . ثواب الاعمال : ۴۸ -

**[ترجمه]

«۲۰»

وَ مِنْهُمَا، بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ علیه السلام: رَجَبٌ شَهْرٌ عَظِيمٌ يُضَاعِفُ اللَّهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ وَ يَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتِ مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ تَبَاعَدَتْ عَنْهُ النَّارُ مَسِيرَةَ مِائَةِ سَنَةٍ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ(۳).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و ثواب الاعمال: با همین اسناد امام موسی کاظم علیه السلام فرمود: رجب ماهی عظیم است که خداوند در آن اعمال نیک را چند برابر می کند و زشتی ها را محو می گرداند. کسی که یک روز از رجب را روزه بگیرد، آتش به مسافت صد سال از او دور می شود و کسی که سه روز را روزه بگیرد، بهشت بر او واجب می شود. - . ثواب الاعمال : ۴۹ -

**[ترجمه]

«۲۱»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ الصَّقْرِ عَنْ أَبِی طَاهِرٍ مُحَمَّدِ بْنِ حَمْزَهَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ بَکَّارٍ عَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: بَعَثَ اللَّهُ مُحَمَّداً صلی الله علیه و آله لِثَلَاثِ لَیَالٍ مَضَیْنَ مِنْ رَجَبٍ فَصَوْمُ ذَلِکَ الْیَوْمِ کَصَوْمِ سَبْعِینَ عَاماً.

قال سعد بن عبد الله کان مشایخنا یقولون إن ذلک غلط من الکاتب و إنه لثلاث بقین من رجب (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام رضا علیه السلام روایت شده: خداوند حضرت محمد صلی الله علیه و آله را در شب سوم رجب مبعوث فرمود، ثواب روزه داری آن روز مثل روزه هفتاد سال است.

سعد بن عبدالله گوید: بزرگان ما می گویند این اشتباه از جانب نویسنده است و این امر سه شب از رجب مانده بود، رخ داد. - . ثواب الاعمال : ۵۳ -

**[ترجمه]

«۲۲»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: لَا تَدَعْ صِیَامَ یَوْمِ سَبْعَهٍ وَ عِشْرِینَ مِنْ رَجَبٍ فَإِنَّهُ هُوَ الْیَوْمُ الَّذِی أُنْزِلَتْ فِیهِ النُّبُوَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ ثَوَابُهُ مِثْلُ سِتِّینَ شَهْراً لَکُمْ (۵).

۱- ۱. الاحتجاج ص ۲۷۳.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۴۸.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۴۹.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۵۳.

۵- ۵. ثواب الأعمال ص ۶۸، فی حدیث.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده: روزه روز بیست و هفتم رجب را ترک نکن؛ چرا که این روز، روزی است که نبوّت بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله نازل شد و ثواب آن روز مانند ثواب شصت ماه روزه داری شماست. - . ثواب الاعمال : ۶۸، در ذیل حدیثی آمده است. -

**[ترجمه]

«۲۳»

م، [تفسیر الإمام علیه السلام] قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: إِنَّ مَنْ عَرَفَ حُرْمَهَ رَجَبٍ وَ شَعْبَانَ وَ وَصَلَهُمَا بِشَهْرِ رَمَضَانَ شَهْرِ اللَّهِ الْأَعْظَمِ شَهِدَتْ لَهُ هَذِهِ الشُّهُورُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ کَانَ رَجَبٌ وَ شَعْبَانُ وَ شَهْرُ رَمَضَانَ شُهُودَهُ بِتَعْظِیمِهِ لَهَا وَ یُنَادِی مُنَادٍ یَا رَجَبُ یَا شَعْبَانُ وَ یَا شَهْرَ رَمَضَانَ کَیْفَ عَمَلُ هَذَا الْعَبْدِ فِیکُمْ وَ کَیْفَ طَاعَتُهُ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَیَقُولُ رَجَبٌ وَ شَعْبَانُ وَ شَهْرُ رَمَضَانَ یَا رَبَّنَا مَا تَزَوَّدَ مِنَّا إِلَّا اسْتِعَانَهً عَلَی طَاعَتِکَ وَ اسْتِمْدَاداً لِمَوَادِّ فَضْلِکَ وَ لَقَدْ تَعَرَّضَ بِجُهْدِهِ لِرِضَاکَ وَ طَلَبَ بِطَاقَتِهِ مَحَبَّتَکَ فَقَالَ لِلْمَلَائِکَهِ الْمُوَکَّلِینَ بِهَذِهِ الشُّهُورِ مَا ذَا تَقُولُونَ فِی هَذِهِ الشَّهَادَهِ لِهَذَا الْعَبْدِ فَیَقُولُونَ یَا رَبَّنَا صَدَقَ رَجَبٌ وَ شَعْبَانُ وَ شَهْرُ رَمَضَانَ مَا عَرَفْنَاهُ إِلَّا مُتَقَلِّباً فِی طَاعَتِکَ مُجْتَهِداً فِی طَلَبِ رِضَاکَ صَائِراً فِیهِ إِلَی الْبِرِّ وَ الْإِحْسَانِ وَ لَقَدْ کَانَ یُوصِلُهُ إِلَی هَذِهِ الشُّهُورِ فَرِحاً مُبْتَهِجاً أَمَّلَ فِیهَا رَحْمَتَکَ وَ رَجَا فِیهَا عَفْوَکَ وَ مَغْفِرَتَکَ وَ کَانَ مِمَّا مَنَعْتَهُ فِیهَا مُمْتَنِعاً وَ إِلَی مَا نَدَبْتَهُ إِلَیْهِ فِیهَا مُسْرِعاً لَقَدْ صَامَ بِبَطْنِهِ وَ فَرْجِهِ وَ سَمْعِهِ وَ بَصَرِهِ وَ سَائِرِ جَوَارِحِهِ وَ لَقَدْ ظَمِئَ فِی نَهَارِهَا وَ نَصَبَ فِی لَیْلِهَا وَ کَثُرَتْ نَفَقَاتُهُ فِیهَا عَلَی الْفُقَرَاءِ وَ الْمَسَاکِینِ وَ عَظُمَتْ أَیَادِیهِ وَ إِحْسَانُهُ إِلَی عِبَادِکَ صَحِبَهَا أَکْرَمَ صُحْبَهٍ وَ وَدَّعَهَا أَحْسَنَ تَوْدِیعٍ أَقَامَ بَعْدَ انْسِلَاخِهَا عَنْهُ عَلَی طَاعَتِکَ وَ لَمْ یَهْتِکْ عِنْدَ إِدْبَارِهَا سُتُورَ حُرُمَاتِکَ

فَنِعْمَ الْعَبْدُ هَذَا فَعِنْدَ ذَلِکَ یَأْمُرُ اللَّهُ تَعَالَی بِهَذَا الْعَبْدِ إِلَی الْجَنَّهِ فَتَلَقَّاهُ مَلَائِکَهُ اللَّهِ بِالْحِبَاءِ وَ الْکَرَامَاتِ وَ یَحْمِلُونَهُ عَلَی نُجُبِ النُّورِ وَ خُیُولِ النَّوَّاقِ وَ یَصِیرُ إِلَی نَعِیمٍ لَا یَنْفَدُ وَ دَارٍ لَا تَبِیدُ- لَا یَخْرُجُ سُکَّانُهَا وَ لَا یَهْرَمُ شُبَّانُهَا وَ لَا یَشِیبُ وِلْدَانُهَا وَ لَا یَنْفَدُ سُرُورُهَا وَ حُبُورُهَا وَ لَا یَبْلَی جَدِیدُهَا وَ لَا یَتَحَوَّلُ إِلَی الْغُمُومِ سُرُورُهَا- لَا یَمَسُّهُمْ فِیهَا نَصَبٌ وَ لَا یَمَسُّهُمْ فِیهَا لُغُوبٌ قَدْ أَمِنُوا الْعَذَابَ وَ کُفُّوا سُوءَ الْحِسَابِ وَ کَرُمَ مُنْقَلَبُهُمْ وَ مَثْوَاهُمْ (۱).

**[ترجمه]تفسیر الإمام علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که حرمت رجب و شعبان را بشناسد و آن دو را به ماه رمضان، ماه بزرگ خداوند متصل کند، این سه ماه روز قیامت برای او گواهی می دهند و ماه رجب و شعبان و رمضان به واسطه احترامی که برای آن ماه ها قائل شده، گواهان او هستند و هاتفی ندا دهد: ای رجب! ای شعبان! و ای ماه رمضان! عمل این بنده در شما چگونه بوده و طاعت او در حق خدای عزوجل چطور بود؟ ماه های رجب و شعبان و رمضان می گویند: توشه ای از ما برنگرفت مگر در طلب یاری برای اطاعت تو و درخواست کمک از فضل و کرم تو. با کوشش خود را در معرض خشنودی تو قرار داد و با توان خویش محبت تو را درخواست کرد .

خداوند نیز به فرشتگان گماشته شده بر این ماه ها می فرماید: شما درباره این گواهی در خصوص این بنده چه می گویید؟ می گویند: ای پروردگار ما! رجب و شعبان و رمضان راست گفتند. ما او را نشناختیم مگر متعهد در طاعت تو، کوشا در طلب خشنودی تو، روی آورنده به نیکی و احسان. شادمان و خوشحال این ماه ها را به هم متصل می کرد. در این ماه امیدوار به

رحمت تو و آرزومند عفو و بخشش و آمرزش تو بود. در این ماه از آنچه او را منع کرده بودی، اجتناب می کرد و به آنچه محول کرده بودی کوشا بود. با شکم و دامن و گوش و چشم و سایر اعضایش روزه بود. روز هنگام تشنه و به وقت شب در زحمت و کوشش بود. در این ماه ها بسیار بر فقرا و بیچارگان انفاق می کرد و بخشش و احسانش بر بندگانت فزونی می یافت. به بهترین وجه با این ماه ها همراهی کرد و به بهترین صورت با آن ها وداع نمود. پس از بیرون آمدن از این ماه ها بر طاعتت باقی ماند و پس از سپری گشتن آن ها پرده محرمات تو را ندرید، چه نیکو بنده ای است، این بنده.

در این هنگام خداوند متعال دستور می فرماید تا این بنده را به بهشت برند. پس فرشتگان خدا با کرامت و بخشش به دیدار او می شتابند و مرکب هایی اصیل از نور و اسبانی ماهر او را حمل می کنند و به سوی نعمت بی پایان و خانه ای نابود نشدنی می برند. ساکنان آن بیرون نمی آیند و جوانان آن سالخورده و کودکان آن پیر نگردند. شادی و سرور آن پایانی ندارد و تازه آن کهنه نمی شود. خوشی آن به غم تبدیل نمی گردد. نه سختی به آن ها می رسد و درد و رنجی. از عذاب در امانند و از حسابرسی سخت مصون. جایگاه انتقال و استقرار آنان گرامی است. - . تفسیر الإمام : ۲۹۸-۲۹۷ -

**[ترجمه]

«۲۴»

ین، [کتاب حسین بن سعید] و النوادر عَنْ فَضَالَهَ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ أَبِی زِیَادٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: رَجَبٌ شَهْرُ الِاسْتِغْفَارِ لِأُمَّتِی أَكْثِرُوا فِیهِ الِاسْتِغْفَارَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ

ص: ۳۸

۱- ۱. تفسیر الإمام: ۲۹۷- ۲۹۸.

رَحِيمٌ وَ شَعْبَانُ شَهْرِی اسْتَكْثِرُوا فِی رَجَبٍ مِنْ قَوْلِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ سَلُوا اللَّهَ الْإِقَالَهَ وَ التَّوْبَهَ فِيمَا مَضَی وَ الْعِصْمَهَ فِيمَا بَقِیَ مِنْ آجَالِكُمْ وَ سُمِّیَ شَهْرُ رَجَبٍ شَهْرَ اللَّهِ الْأَصَبَّ لِأَنَّ الرَّحْمَهَ عَلَی أُمَّتِی تُصَبُّ صَبّاً فِيهِ وَ يُقَالُ الْأَصَمُّ لِأَنَّهُ نَهَی فِيهِ عَنْ قِتَالِ الْمُشْرِكِينَ وَ هُوَ مِنَ الشُّهُورِ الْحُرُمِ.

**[ترجمه]کتاب حسین بن سعید و النوادر: از امام صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: رجب ماه استغفار امت من است. در این ماه بسیار استغفار کنید که خداوند آمرزنده و مهربان است. شعبان ماه من است. در رجب ذکر «استغفر الله» را بسیار بگویید و از خدا بخواهید از خطایتان بگذرد و توبه شما را از گناهان گذشته‌تان بپذیرد و برای باقی عمر از خدا طلب پرهیزکاری و پاکی کنید. ماه رجب ماه «اصبّ» نامیده شده؛ زیرا در این ماه رحمت بر امت من پیوسته فرو می ریزد و به آن « اصمّ » گفته می شود؛ زیرا خداوند در این ماه از پیکار با مشرکین نهی کرده و آن از ماه های حرام است.

**[ترجمه]

«۲۵»

ضا، [فقه الرضا علیه السلام] أَبِی عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ عَلِيّاً علیه السلام كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُفَرِّغَ الرَّجُلُ نَفْسَهُ فِی أَرْبَعِ لَيَالٍ مِنَ السَّنَهِ- لَيْلَهِ الْفِطْرِ وَ لَيْلَهِ النَّحْرِ وَ لَيْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ أَوَّلِ لَيْلَهٍ مِنْ شَهْرِ رَجَبٍ.

**[ترجمه]فقه الرضا علیه السلام: امام صادق علیه السلام از پدر بزرگوارش روایت می کند که برای امام علی علیه السلام جالب بود از این که مردی چهار شب از سال را از امور دنیایی فارغ شود: اولین شب رجب، شب عید قربان، شب فطر و شب نیمه شعبان.

**[ترجمه]

«۲۶»

قل، [إقبال الأعمال] رُوِیَ: أَنَّ رَجُلًا مَرَّ بِرَجُلٍ أَعْمَی مُقْعَدٍ فَقَالَ أَ مَا كَانَ هَذَا يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَی الْعَافِيَهَ فَقِيلَ لَهُ أَ مَا تَعْرِفُ هَذَا هَذَا الَّذِی بَهَلَهُ بُرَيْقٌ (۱) وَ كَانَ اسْمُ بُرَيْقٍ عِيَاضاً فَقَالَ ادْعُ لِی عِيَاضاً فَدَعَاهُ فَقَالَ ذَاكَ أَحْرَی أَنْ تُحَدِّثَنَا قَالَ إِنَّ بَنِی الضَّبْعَاءِ كَانُوا عَشَرَهً وَ كَانَتْ أُخْتُهُمْ تَحْتِی فَأَرَادُوا أَنْ يَنْزِعُوهَا مِنِّی فَنَشَدْتُهُمُ اللَّهَ تَعَالَی وَ الْقَرَابَهَ وَ الرَّحِمَ فَأَبَوْا إِلَّا أَنْ يَنْزِعُوهَا مِنِّی فَأَمْهَلْتُهُمْ حَتَّی دَخَلَ رَجَبُ مُضَرَ(۲)

شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ فَقُلْتُ اللَّهُمَّ أَدْعُوكَ دُعَاءً جَاهِداً عَلَی بَنِی الضَّبْعَاءِ فَاتْرُكْ وَاحِداً كَسِيرَ الرِّجْلِ وَ دَعْهُ قَاعِداً أَعْمَی ذَا قَيْدٍ يَعْنِی الْقَائِدَ

**[ترجمه]اقبال الاعمال: روایت شده فردی از کنار مردی نابینا و زمینگیر عبور می کرد، پرسید آیا این مرد از خدا طلب

عافیت نمی کند؟ گفتند: آیا این مرد را نمی شناسی؟ این همان کسی است که بُرَیق نفرینش کرد. اسم بُرَیق، عیاض بود. گفت عیاض را بگویید نزد من آید، او هم چنین کرد. گفت: سزاوارتر است تا با ما در این موضوع سخن بگویی. گفت: بنی ضیعا ده نفر بودند که خواهرشان در اختیار من بود، بر آن شدند تا او را از من بگیرند. آن ها را به خدا و به نزدیکی و خویشاوندی مان قسم دادم، ولی آن ها زیر بار نرفتند و فقط می خواستند او را از من بگیرند، من نیز به آنان مهلت دادم تا این که رجب مضر - . در خطبه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در سال حجه الوداع آمده است که: ... تعداد ماه ها نزد خدا دوازده ماه است: چهار ماه از این ماه ها حرام هستند که سه ماه متوالی است و یکی هم رجب مضر است که بین جمادی [الثانی] و شعبان قرار دارد. این نامگذاری به علت آن است که با رجب ربیعه اشتباه گرفته نشود؛ زیرا این قبیله ماه رمضان را حرام می دانست و آن را رجب می نامید. حضرت صلی الله علیه و آله مشخص کرد که مقصود او رجب مضر است که بین جمادی و شعبان واقع است، نه رجب ربیعه که بعد از شعبان قرار دارد. - ماه حرام خدا فرا رسید، گفتم: خداوندا! از تو می خواهم تا بنی ضیعا را هلاک کنی و یکی از آن ها را پاشکسته باقی بگذاری و زمین گیر و کور و دربند رها کنی.

**[ترجمه]

أَقُولُ

وَ رَأَيْتُ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى عِوَضَ اللَّهُمَّ يَا رَبِّ قَالَ فَهَلَكُوا جَمِيعاً لَيْسَ هَذَا-(۳) فَقَالَ بِاللَّهِ مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ حَدِيثاً أَعْجَبَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ أَ فَلَا أُحَدِّثُكَ

ص: ۳۹

۱- ۱. بهله: أی لعنه، و ابتهل إلی اللّه تعالی باخلاص و اجتهاد و تضرع أن یستأصل عدوه.

۲- ۲. فی خطبه النبیّ صلّی اللّه علیه و آله عام حجه الوداع ... ان عده الشهور عند اللّه اثنا عشر شهرا: منها أربعه حرم: ثلاثه متوالیه و رجب مضر الذی بین جمادی و شعبان. و ذلک احتراز من رجب ربیعه لأنّها کانت تحرم رمضان و تسمیه رجبا، فبین علیه الصلاه و السلام انه رجب مضر الذی یقع بین جمادی و شعبان، لا رجب ربیعه الذی یقع بعد شعبان.

۳- ۳. لیس هذا، یعنی غیر هذا، و« لیس» هذا حرف.

بِأَعْجَبَ مِنْ هَذَا قَالَ حَدِّثْ حَتَّى يَسْمَعَ الْقَوْمُ قَالَ إِنِّی کُنْتُ مِنْ حَیٍّ مِنْ أَحْیَاءِ الْعَرَبِ فَمَاتُوا کُلُّهُمْ فَأَصَبْتُ مَوَارِیثَهُمْ فَانْتَجَعْتُ (۱) حَیّاً مِنْ أَحْیَاءِ الْعَرَبِ یُقَالُ لَهُمْ بَنُو مُؤَمِّلٍ کُنْتُ بِهِمْ زَمَاناً طَوِیلًا ثُمَّ إِنَّهُمْ أَرَادُوا أَخْذَ مَالِی فَنَاشَدْتُهُمُ اللَّهَ تَعَالَی فَأَبَوْا إِلَّا أَنْ یَنْتَزِعُوا مَالِی وَ قَدْ کَانَ رَجُلٌ مِنْهُمْ یُقَالُ لَهُ رَبَاحٌ فَقَالَ یَا بَنِی مُؤَمِّلٍ جَارُکُمْ وَ خَفِیرُکُمْ (۲)

لَا یَنْبَغِی لَکُمْ أَخْذُ مَالِهِ قَالَ فَأَخَذُوا مَالِی فَأَمْهَلْتُهُمْ حَتَّی دَخَلَ رَجَبُ مُضَرَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ فَقُلْتُ اللَّهُمَّ أَزِلْهَا عَنْ بَنِی الْمُؤَمِّلِ وَ ارْمِ عَلَی أَقْفَائِهِمْ بِمِکْتَلٍ (۳)

بِصَخْرَةٍ أَوْ عَرْضِ جَیْشٍ جَحْفَلٍ إِلَّا رَبَاحاً إِنَّهُ لَمْ یَفْعَلْ

**[ترجمه]در روایت دیگری به جای «اللهم» «یاربی» دیدم.

گفت: پس همه به جز این یکی هلاک شدند.

آن مرد گفت: به خدا قسم تا به امروز سخنی عجیب تر از این نشنیده بودم. مردی دیگر از میان جمع گفت: آیا می خواهی عجیب تر از این را به تو بگویم؟ گفت: بگو تا همه بشنوند. گفت: من از یکی از قبایل عرب بودم که همگی از دنیا رفتند و ارثشان به من رسید. من به یکی از طوایف عرب به نام بنی مؤمل پناه بردم. مدتی طولانی میان آن ها بودم تا این که آن ها بر آن شدند تا اموال مرا غصب کنند. آن ها را به خدا قسم دادم، ولی زیر بار نرفتند مگر این که مالم را به زور از من بگیرند. مردی از آنان که نام او رباح بود، گفت: ای بنی مؤمل! این همسایه و پناهنده شماست. شایسته شما نیست که مال او را بگیرید. گوید: پس مالم را از من گرفتند. من نیز به آن ها مهلت دادم تا این که رجب مضر، ماه حرام خدا رسید، دعا کردم: خدایا اموالم را از بنی مؤمّل بگیر و تکه‌ای صخره یا لشکری عظیم بر سر آن ها نازل کن، به جز رباح که او با من چنین نکرد.

**[ترجمه]

وَ رَأَیْتُ فِی رِوَایَةٍ أُخْرَی عِوَضَ اللَّهُمَّ یَا رَبِّ أَشْفَانِی بَنُو الْمُؤَمِّلِ فَارْمِ ثُمَّ ذَکَرَهَا تَمَامَهَا قَالَ فَبَیْنَمَا هُمْ یَسِیرُونَ فِی أَصْلِ جَبَلٍ أَوْ فِی سَفْحِ جَبَلٍ إِذْ تَدَاعَی عَلَیْهِمُ الْجَبَلُ فَهَلَکُوا جَمِیعاً إِلَّا رَبَاحاً فَإِنَّهُ نَجَّاهُ اللَّهُ تَعَالَی فَقَالَ وَ اللَّهِ مَا رَأَیْتُ کَالْیَوْمِ حَدِیثاً أَعْجَبَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ أَ فَلَا أُحَدِّثُکَ بِأَعْجَبَ مِنْ ذَلِکَ فَقَالَ حَدِّثْ حَتَّی یَسْمَعَ الْقَوْمُ فَقَالَ إِنَّ أَبِی وَ عَمِّی وَرِثَا أَبَاهُمَا فَأَسْرَعَ عَمِّی فِی الَّذِی لَهُ وَ بَقِیَ مَالِی فَأَرَادَ بَنُوهُ أَنْ یَنْزِعُوا مَالِی فَنَاشَدْتُهُمُ اللَّهَ تَعَالَی وَ الْقَرَابَةَ وَ الرَّحِمَ فَأَبَوْا إِلَّا أَنْ یَنْزِعُوا مَالِی فَنَاشَدْتُهُمُ اللَّهَ تَعَالَی فَأَمْهَلْتُهُمْ حَتَّی دَخَلَ رَجَبُ مُضَرَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ فَقُلْتُ:

اللَّهُمَّ رَبَّ کُلِّ آمِنٍ وَ خَائِفٍ***وَ سَامِعاً نِدَاءَ کُلِّ هَاتِفٍ

إِنَّ الْخُنَاعِیَّ أَ مَا تُقَاصِفُ***لَمْ یُعْطِنِی الْحَقَّ وَ لَمْ یُنَاصِفْ

۱- ۱. انتجع الکلاء: طلبه فی موضعه، و انتجع فلانا: طلب معروفه و جواره.

٢ - ٢. خفره، أجاره و منعه و حماه و آمنه، فهو خفير: و الخفير يطلق على المجير و المجار و المراد هنا المجار، و قد كانوا يأخذون من خفيرهم جعلا ليمنعوه من العدو.

٣- ٣. مكتل، كمنبر: الشديده من شدائد الدهر، و جيش جحفل: كثيف مجتمع.

فَاجْمَعْ لَهُ الْإِحْنَهَ أَلَّا لَاطَفَ**بَیْنَ الْقِرَانِ السَّوْءِ وَ التَّرَاصُفِ (۱)

قَالَ فَبَیْنَا بَنُوهُ وَ هُمْ عَشَرَهٌ فِی بِئْرٍ إِذَا انْهَارَتْ عَلَیْهِمُ الْبِئْرُ وَ کَانَتْ قُبُورُهُمْ فَقَالَ بِاللَّهِ مَا رَأَیْتُ کَالْیَوْمِ حَدِیثاً أَعْجَبَ فَقَالَ الْقَوْمُ أَهْلُ الْجَاهِلِیَّهِ کَانَ یُصْنَعُ بِهِمْ مَا تَرَی فَأَهْلُ الْإِسْلَامِ أَحْرَی بِذَلِکَ فَقَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَاهِلِیَّهِ کَانَ اللَّهُ یَصْنَعُ بِهِمْ مَا تَسْمَعُونَ لِیَحْجُزَ بَعْضَهُمْ عَنْ بَعْضٍ وَ إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ السَّاعَهَ مَوْعِدَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ وَ السَّاعَهُ أَدْهَی وَ أَمَرُّ.

قال راوی هذا الحدیث هذه قصه عجیبه مشهوره تروی من وجوه و قال معنی بهله أی لعنه من قول الله ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَی الْکاذِبِینَ (۲) و روی غیر هذه الروایات و إنما اقتصرنا علی ما ذکرناه لیکون أنموذجا فی بیان إجابه الدعوات.

**[ترجمه]در روایتی دیگر دیدم به جای «اللهم» «یا رب! بنی مؤمل مرا بدبخت کردند پس نازل کن... » آمده و سپس تمام ماجرا را ذکر کرده بود.

گفت: [یک روز] در حالی که آن ها در کوهپایه یا دامنه کوه راه می رفتند، کوه بر سرشان فرو ریخت و همه به جز رباح نابود شدند و خداوند تعالی حقیقتاً او را نجات داد.

گفت: به خدا سوگند که تا امروز سخنی شگفت تر از این نشنیده بودم که یکی از میان جمع گفت: می خواهی عجیب تر از آن را به تو بگویم؟ گفت: بگو تا همه بشنوند. گفت: پدرم و عمویم از پدرشان ارث بردند، عمویم به سرعت حق خود را برداشت و حق من باقی ماند. پسرانش بر آن شدند تا مالم را بگیرند. آن ها را به خداوند متعال و به قوم و خویشی مان قسم دادم، ولی آن ها زیر بار نرفتند، جز این که آن را از من بگیرند، من نیز آنان را به خداوند تعالی قسم دادم و به آن ها مهلت دادم تا این که رجب مضر، ماه حرام خداوند فرا رسید، پس گفتم:

خداوندا، ای پروردگارِ هر ایمن و بیمناک و ای شنونده فریاد هر فریادبرآورنده! آیا خناعی را در هم نمی شکنی و نابود نمی کنی، با این که او در مورد من انصاف نکرد و حق مرا نداد؟

گفت: ده پسر او در چاهی بودند که چاه بر سر آن ها فرو ریخت و به گورستان آنان تبدیل شد .

آن مرد گفت: به خدا سوگند تا امروز سخنی شگفت تر از این نشنیده بودم. آنان به او گفتند: اهل جاهلیت این گونه عذاب می شدند، مسلمانان به این امر سزاوارتر هستند. گفت: خداوند با اهل جاهلیت چنین می کرد تا مانع از آزار آنان به یکدیگر شود و خداوند قیامت را میعادگاه مسلمانان قرار داده و قیامت [بسی] سخت تر و تلخ تر است.

راوی این حدیث گفته است: این داستانی عجیب است که به صورت های مختلف نقل می شود و گفته: معنای [واژه] «بَهَلَه» [که در مورد نفرین بریق آمده] به معنای «لَعَنَه» است، همانند فرمایش خداوند:«ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَی الْکاذِبِینَ»، - . آل عمران / ۶۱ - {سپس مباهله کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.} غیر از این روایات نیز نقل شده، ولی ما در این جا به روایاتی که به عنوان نمونه برای اجابت دعاها ذکر کردیم، اکتفا می کنیم.

**[ترجمه]

كِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، عَنِ الْمُظَفَّرِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الْمُظَفَّرِ الْعَلَوِيِّ السَّمَرْقَنْدِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْعُودٍ الْعَيَّاشِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ إِشْكِيبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ أَبِي جَمِيلَهَ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبِي رُمْحَهَ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ سَمِعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليهما السلام يَقُولُ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَهِ نَادَى مُنَادٍ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ أَيْنَ الرَّجَبِيُّونَ فَيَقُومُ أُنَاسٌ يُضِيءُ وُجُوهُهُمْ لِأَهْلِ الْجَمْعِ عَلَى رُءُوسِهِمْ تِيجَانُ الْمُلْكِ مُكَلَّلَهً بِالدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ أَلْفُ مَلَكٍ عَنْ يَمِينِهِ وَ أَلْفُ مَلَكٍ عَنْ يَسَارِهِ وَ يَقُولُونَ هَنِيئاً لَكَ كَرَامَهُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ يَا عَبْدَ اللَّهِ فَيَأْتِي النِّدَاءُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ عِبَادِي وَ إِمَائِي وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَأُكْرِمَنَّ مَثْوَاكُمْ وَ لَأُجْزِلَنَّ عَطَايَاكُمْ وَ لَأُوتِيَنَّكُمْ مِنَ الْجَنَّهِ غُرَفاً تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهارُ خالِدِينَ فِيها نِعْمَ أَجْرُ الْعامِلِينَ إِنَّكُمْ تَطَوَّعْتُمْ بِالصَّوْمِ لِي فِي شَهْرٍ عَظَّمْتُ حُرْمَتَهُ

ص: ۴۱

۱- ۱. الخناعی: نسبه الی خناعه- کثمامه- ابن سعد بن هذیل بن مدرکه بن الیاس ابن مضر، و القصف: الکسر، أی یا ربّ لا تقصف و لا- تکسر الخناعی و الحال أنّه لم یناصف و لم یعطنی النصف؟ و الاحنه: الحقد و العداوه و القران- بالکسر- التتابع اثنین اثنین و التراصف: التتابع و الانضمام کلا.

۲- ۲. آل عمران: ۶۱.

وَ أَوْجَبْتُ حَقَّهُ مَلَائِكَتِي أَدْخِلُوا عِبَادِي وَ إِمَائِيَ الْجَنَّةَ.

ثُمَّ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ علیهما السلام هَذَا لِمَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ شَيْئاً وَ لَوْ يَوْماً وَاحِداً فِي أَوَّلِهِ أَوْ وَسَطِهِ أَوْ آخِرِهِ.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشـهر الثلاثه: ابو رمحه حضرمی گوید: از امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: در روز قیامت هاتفی از درون عرش نـدا در دهـد: کجاینـد رجبیون؟ مردمانی برمی خیزند که از سیمایشان بر اهل محشـر نورانیت می بارد. بر سرهایشان تاج های پادشاهی است که به دُرّ و یاقوت مزین شده است. به همراه هر یک، هزار فرشته در سمت راست و هزار فرشـته در سـمت چپ است و می گوینـد: ای بنـده خدا! گوارا باد بر تو عزت و کرامتی که از جانب خدای عزوجلّ به تو بخشـیده شـده است. پس از جانب خداونـد بلنـد مرتبه نـدایی بیایـد که ای بندگان و کنیزان من! به عزت و بزرگیم سوگند که جایگاهتـان را نیکو گردانم و عطایایتـان را بزرگ قرار دهم و از بهشت به شـما ارزانی می دارم: {غرفه هایی از بهشت را که از زیر آن هـا رود ها روان است، در آنجا جاودان خواهنـد بود و چه خوب است پاداش عاملان.} - . عنکبوت / ۵۸ - شما با میل خـود برای من روزه گرفتیـد، در مـاهی که حرمت آن را بزرگ گردانیـدم و حق آن را بر گردن فرشـتگانم واجب گردانیـدم. فرشتگان من! بندگان و کنیزان مرا به بهشت وارد کنید. سپس امام صادق علیه السلام فرمودند: این برای کسی است که اندکی از رجب را و لو یک روز از اول یا وسط یا آخر آن را روزه بگیرد.

**[ترجمه]

«۲۸»

وَ مِنْهُ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ تَمِيمٍ الْقَزْوِينِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحٍ الْهَرَوِيِّ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا علیه السلام: مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَ مَنْ صَامَ يَوْمَيْنِ مِنْ رَجَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَ أَرْضَاهُ وَ أَرْضَى عَنْهُ خُصَمَاءَهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ لِرُوحِهِ إِذَا مَاتَ حَتَّى يَصِلَ إِلَى الْمَلَكُوتِ الْأَعْلَى وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً قَضَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ كُلَّ حَاجَةٍ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَهُ فِي مَأْثَمٍ أَوْ فِي قَطِيعَةِ رَحِمٍ وَ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَجَبٍ كُلَّهُ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَ أُعْتِقَ مِنَ النَّارِ وَ دَخَلَ الْجَنَّةَ مَعَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشـهر الثلاثه: از حضـرت علی بن موسی الرضا علیه السلام روایت شده است: کسی که اولین روز رجب را روزه بگیرد، خداونـد در روز ملاقات از او خوشـنود خواهـد بود و کسـی که دو روز از رجب را روزه بگیرد، در روز دیدار، خداوند از او راضـی است. کسـی که سه روز از رجب را روزه بگیرد، روز ملاقات هم خداوند از او خوشـنود می شود، هـم او را خوشـنود می کنـد و هـم مخالفـانش را از او راضـی می گردانـد. کسـی که هفت روز از رجب را روزه بگیرد، چـون بمیرد، درهای آسمان های هفتگانه به روح او گشوده می شود تا این که به ملکوت اعلی برسد و کسی که هشت روز از رجب را روزه بگیرد، درهای هشتگانه بهشت به روی او گشوده می شود و کسی که پانزده روز از رجب را روزه بدارد، خداوند تمام حاجـات او را برآورد، مگر این که حاجت او برای گناهی یا قطع رحمی باشـد و کسـی که تمام رجب را روزه بگیرد، به مانند روزی که از مادر زاده شـده از گناهانش به در آید و از آتش دوزخ خلاصـی یابد و همراه با {برگزیدگان و نیکان} - . ص /

۴۷ – وارد بهشت گردد.

**[ترجمه]

«۲۹»

قل، [إقبال الأعمال] فَأَمَّا عِوَضُ الصَّوْمِ فَقَدْ رَأَيْنَا وَ رَوَيْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ يَعْقُوبَ الْكُلَيْنِيِّ وَ غَيْرِهِ عَنِ الصَّادِقِينَ علیهم السلام: أَنَّ الصَّدَقَةَ عَلَى مِسْكِينٍ بِمُدٍّ مِنَ الطَّعَامِ يَقُومُ مَقَامَ يَوْمٍ مِنْ مَنْدُوبَاتِ الصِّيَامِ وَ رُوِيَ عُوِّضَ عَنْ يَوْمِ الصَّوْمِ دِرْهَمٌ.

و لعل التفاوت بحسب سعه الیسار و درجات الاقتدار و سیأتی روایه فی أواخر رجب أنه یتصدق عن کل یوم منه برغیف عوضا عن الصوم الشریف و لعله لأهل الإقتار تخفیفا للتکلیف و قد مر عوض لأهل الإعسار فی خبر أبی سعید الخدری من التسبیحات فلا ینبغی للموسر أن یترک الاستظهار بإطعام مسکین عن کل یوم من أیام الصیام المندوبات و یقتصر علی التسبیحات (۱)

بل یتصدق و یسبح احتیاطا للعبادات.

**[ترجمه]اقبال الاعمال: محمد بن یعقوب کلینی از یکی از دو امام باقر یا صادق علیهما السلام روایت می کند: صدقه به مقدار یک مد طعام به مسکین همانند یک روز روزه مستحبی است و روایت شده، یک درهم جایگزین یک روز روزه می شود.

شاید تفاوت بر اساس وسعت دارایی و میزان توانایی است. روایتی در مورد اواخر رجب خواهد آمد که به جای هر روز روزه شریف، یک قرص نان صدقه دهد. شاید این به منظور تخفیف در تکلیف برای تنگ دستان باشد و در روایت ابو سعید خدری در مورد تسبیحات، [صدقه] به عنوان جایگزین [روزه] برای تنگ دستان آمده است و [برای کسی که توان مالی دارد، شایسته نیست که احتیاط را در اطعام مسکین در ازای هر روز روزه مستحبی ترک کند و به ذکر تسبیحات بسنده نماید]، بلکه باید صدقه دهد و محض احتیاط، برای عبادت های خود تسبیح هم بگوید.

**[ترجمه]

أقول

سیأتی بعض الأخبار فیه فی فضائل شعبان.

**[ترجمه]برخی از روایات در خصوص فضیلت های ماه شعبان ذکر خواهد شد.

**[ترجمه]

«۳۰»

۱- ۱. ما بين العلامتين ساقط عن الكمبانىّ.

عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ الْقَصَبَانِيِّ الْبَغْدَادِيِّ عَنْ أَبِي عِيسَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ هِلَالٍ وَ كَانَ أَهْلُ الْمِصْرِ يُسَمُّونَهُ شَيْطَانَ الطَّاقِ لِإِيمَانِهِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَحْرٍ الْبَلَوِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ الْعَلَاءِ الْمَدَنِيِّ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ عَنْ جَمَاعَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِي الْحُسَيْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ الْقَصَبَانِيِّ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحُسَيْنِ بْنِ سَيْفٍ الْعَدْلِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَحْفُوظِ بْنِ الْمُبَارَكِ الْأَنْصَارِيِّ الْبَلَوِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ الْمَدَنِيِّ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ حَمْزَةَ الْعَلَوِيِّ ره عَنْ أَبِي غَانِمٍ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحَارِثِيِّ بِمَكَّةَ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْعَلَوِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ وَ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِي الْحُسَيْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الدِّينَوَرِيِّ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ نُعَيْمِ بْنِ عَمْرِو بْنِ قَرْقَارَةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الْيَنْبُعِيِّ بِالْمَدِينَةِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ وَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ قُولَوَيْهِ عَنْ أَبِي عِيسَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ هِلَالٍ الطَّائِيِّ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْعَلَوِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْحُسَيْنِ قَالَتْ لَمَّا قَتَلَ أَبُو الدَّوَانِيقِ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَسَنِ بَعْدَ قَتْلِ ابْنَيْهِ مُحَمَّدٍ وَ إِبْرَاهِيمَ.

وَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليهم السلام عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ حَمْزَةَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ الْمَدِينِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَلَوِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحُسَيْنِ بَعْدَ قَتْلِ ابْنَيْهِ مُحَمَّدٍ وَ إِبْرَاهِيمَ: حُمِلَ ابْنِي دَاوُدُ بْنُ الْحُسَيْنِ مِنَ الْمَدِينَةِ مُكَبَّلًا بِالْحَدِيدِ مَعَ بَنِي عَمِّهِ

الْحَسَنِيِّينَ إِلَى الْعِرَاقِ فَغَابَ عَنِّی حِيناً وَ كَانَ هُنَاكَ مَسْجُوناً فَانْقَطَعَ خَبَرُهُ وَ أَعْمِیَ أَثَرُهُ وَ كُنْتُ أَدْعُو اللَّهَ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْهِ وَ أَسْأَلُهُ خَلَاصَهُ وَ أَسْتَعِينُ بِإِخْوَانِی مِنَ الزُّهَّادِ وَ الْعُبَّادِ وَ أَهْلِ الْجِدِّ وَ الِاجْتِهَادِ وَ أَسْأَلُهُمْ أَنْ يَدْعُوا اللَّهَ لِی أَنْ يَجْمَعَ بَيْنِی وَ بَيْنَ وَلَدِی قَبْلَ مَوْتِی فَكَانُوا يَفْعَلُونَ وَ لَا يُقَصِّرُونَ فِی ذَلِكَ وَ كَانَ يَتَّصِلُ أَنَّهُ قَدْ قُتِلَ وَ يَقُولُ قَوْمٌ لَا قَدْ بُنِیَ عَلَيْهِ أُسْطُوَانَةٌ مَعَ بَنِی عَمِّهِ فَتَعَظَّمَ مُصِيبَتِی وَ اشْتَدَّ حُزْنِی وَ لَا أَرَى لِدُعَائِی إِجَابَهً وَ لَا لِمَسْأَلَتِی نُجْحاً فَضَاقَ بِذَلِكَ ذَرْعِی وَ كَبِرَتْ سِنِّی وَ دَقَّ عَظْمِی وَ صِرْتُ إِلَى حَدِّ الْيَأْسِ مِنْ وَلَدِی لِضَعْفِی وَ انْقِضَاءِ عُمُرِی قَالَتْ ثُمَّ إِنِّی دَخَلْتُ عَلَى أَبِی عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليهما السلام وَ كَانَ عَلِيلًا فَلَمَّا سَأَلْتُهُ عَنْ حَالِهِ وَ دَعَوْتُ لَهُ وَ هَمَمْتُ بِالانْصِرَافِ قَالَ لِی يَا أُمَّ دَاوُدَ مَا الَّذِی بَلَغَكِ عَنْ دَاوُدَ وَ كُنْتُ قَدْ أَرْضَعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ بِلَبَنِهِ فَلَمَّا ذَكَرَهُ لِی بَكَيْتُ وَ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ أَيْنَ دَاوُدُ- دَاوُدُ مُحْتَبَسٌ بِالْعِرَاقِ وَ قَدِ انْقَطَعَ عَنِّی خَبَرُهُ وَ يَئِسْتُ مِنَ الِاجْتِمَاعِ مَعَهُ وَ إِنِّی لَشَدِيدَهُ الشَّوْقِ إِلَيْهِ وَ التَّلَهُّفِ عَلَيْهِ وَ أَنَا أَسْأَلُكَ الدُّعَاءَ لَهُ فَإِنَّهُ أَخُوكَ مِنَ الرَّضَاعَهِ قَالَتْ فَقَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَا أُمَّ دَاوُدَ فَأَيْنَ أَنْتِ عَنْ دُعَاءِ الِاسْتِفْتَاحِ وَ الْإِجَابَهِ وَ النَّجَاحِ وَ هُوَ الدُّعَاءُ الْمُسْتَجَابُ الَّذِی لَا يُحْجَبُ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَا لِصَاحِبِهِ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ثَوَابٌ دُونَ الْجَنَّهِ قَالَتْ قُلْتُ وَ كَيْفَ لِی بِهِ يَا ابْنَ الْأَطْهَارِ الصَّادِقِينَ قَالَ يَا أُمَّ دَاوُدَ فَقَدْ دَنَا هَذَا الشَّهْرُ الْحَرَامُ يُرِيدُ عليه السلام شَهْرَ رَجَبٍ وَ هُوَ شَهْرٌ مُبَارَكٌ عَظِيمُ الْحُرْمَهِ مَسْمُوعٌ الدُّعَاءُ فِيهِ فَصُومِی مِنْهُ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ- الثَّالِثَ عَشَرَ وَ الرَّابِعَ عَشَرَ وَ الْخَامِسَ عَشَرَ وَ هِیَ الْأَيَّامُ الْبِيضُ ثُمَّ اغْتَسِلِی فِی يَوْمِ النِّصْفِ مِنْهُ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَ صَلِّی الزَّوَالَ ثَمَانَ رَكَعَاتٍ تُرْسِلِينَ فِيهِنَّ وَ تُحْسِنِينَ رُكُوعَهُنَّ وَ سُجُودَهُنَّ وَ قُنُوتَهُنَّ تَقْرَءِينَ فِی الرَّكْعَهِ الْأُولَى بِفَاتِحَهِ الْكِتَابِ وَ قُلْ يا أَيُّهَا الْكافِرُونَ وَ فِی الثَّانِيَهِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِی السِّتِّ الْبَوَاقِی مِنَ السُّوَرِ الْقِصَارِ مَا

أَحْبَبْتِ ثُمَّ تُصَلِّينَ الظُّهْرَ وَ تَرْكَعِينَ بَعْدَ الظُّهْرِ ثَمَانَ رَكَعَاتٍ تُحْسِنِينَ رُكُوعَهُنَّ وَ سُجُودَهُنَّ وَ قُنُوتَهُنَّ وَ لْتَكُنْ صَلَاتُكِ فِي أَطْهَرِ أَثْوَابِكِ فِي بَيْتٍ نَظِيفٍ عَلَى حَصِيرٍ نَظِيفٍ وَ اسْتَعْمِلِي الطِّيبَ فَإِنَّهُ تُحِبُّهُ الْمَلَائِكَةُ وَ اجْهَدِي أَنْ لَا يَدْخُلَ عَلَيْكِ أَحَدٌ يُكَلِّمُكِ أَوْ يَشْغَلُكِ وَ تَرَكَ الدُّعَاءَ الْمُصَنِّفُ أَوِ النَّاسُ ثُمَّ قَالَ فَإِذَا فَرَغْتِ مِنَ الدُّعَاءِ فَاسْجُدِي عَلَى الْأَرْضِ وَ عَفِّرِي خَدَّيْكِ عَلَى الْأَرْضِ وَ قُولِي لَكَ سَجَدْتُ وَ بِكَ آمَنْتُ فَارْحَمْ ذُلِّي وَ فَاقَتِي وَ كَبْوَتِي لِوَجْهِي وَ اجْهَدِي أَنْ تَسُحَّ عَيْنَاكِ وَ لَوْ مِقْدَارَ ذُبَابٍ دُمُوعاً فَإِنَّهُ آيَةُ إِجَابَةِ هَذَا الدُّعَاءِ حُرْقَةُ الْقَلْبِ وَ انْسِكَابُ الْعَبْرَةِ فَاحْفَظِي مَا عَلَّمْتُكِ ثُمَّ احْذَرِي أَنْ يَخْرُجَ عَنْ يَدَيْكِ إِلَى يَدِ غَيْرِكِ مِمَّنْ يَدْعُو بِهِ لِغَيْرِ حَقٍّ فَإِنَّهُ دُعَاءٌ شَرِيفٌ وَ فِيهِ اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَ أَعْطَى وَ لَوْ أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقاً وَ الْبِحَارَ بِأَجْمَعِهَا مِنْ دُونِهَا وَ كَانَ ذَلِكَ كُلُّهُ بَيْنَكِ وَ بَيْنَ حَاجَتِكِ لَسَهَّلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْوُصُولَ إِلَى مَا تُرِيدِينَ وَ أَعْطَاكِ طَلِبَتَكِ وَ قَضَى لَكِ حَاجَتَكِ وَ بَلَّغَكِ آمَالَكِ وَ لِكُلِّ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ الْإِجَابَةُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى ذَكَراً كَانَ أَوْ أُنْثَى وَ لَوْ أَنَّ الْجِنَّ وَ الْإِنْسَ أَعْدَاءٌ لِوَلَدِكِ لَكَفَاكِ اللَّهُ مَئُونَتَهُمْ وَ أَخْرَسَ عَنْكِ أَلْسِنَتَهُمْ وَ ذَلَّلَ لَكِ رِقَابَهُمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَالَتْ أُمُّ دَاوُدَ فَكَتَبَ لِي هَذَا الدُّعَاءَ وَ انْصَرَفْتُ إِلَى مَنْزِلِي وَ دَخَلَ شَهْرُ رَجَبٍ فَتَوَخَّيْتُ الْأَيَّامَ وَ صُمْتُهَا وَ دَعَوْتُ كَمَا أَمَرَنِي وَ صَلَّيْتُ الْمَغْرِبَ وَ الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَ أَفْطَرْتُ ثُمَّ صَلَّيْتُ مِنَ اللَّيْلِ مَا سَنَحَ لِي وَ بِتُّ فِي لَيْلِي وَ رَأَيْتُ فِي نَوْمِي مَا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَ الْأَنْبِيَاءِ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الْأَبْدَالِ وَ الْعُبَّادِ وَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه و آله فَإِذَا هُوَ يَقُولُ يَا بُنَيَّةِ يَا أُمَّ دَاوُدَ أَبْشِرِي فَكُلُّ مَنْ تَرَيْنَ أَعْوَانُكِ وَ شُفَعَاؤُكِ وَ كُلُّ مَنْ تَرَيْنَ يَسْتَغْفِرُونَ لَكِ وَ يُبَشِّرُونَكِ بِنُجْحِ حَاجَتِكِ فَأَبْشِرِي بِمَغْفِرَةِ اللَّهِ وَ رِضْوَانِهِ فَجُزِيتِ خَيْراً عَنْ نَفْسِكِ وَ أَبْشِرِي بِحِفْظِ اللَّهِ لِوَلَدِكِ وَ رَدِّهِ عَلَيْكِ إِنْ شَاءَ قَالَتْ أُمُّ دَاوُدَ فَانْتَبَهْتُ مِنْ نَوْمِي فَوَ اللَّهِ مَا مَكَثْتُ بَعْدَ ذَلِكَ إِلَّا مِقْدَارَ مَسَافَةِ الطَّرِيقِ مِنَ الْعِرَاقِ لِلرَّاكِبِ الْمُجِدِّ الْمُسْرِعِ حَتَّى قَدِمَ عَلَيَّ دَاوُدُ فَقَالَ:

يَا أَمَّاهْ إِنِّی لَمُحْتَبَسٌ بِالْعِرَاقِ فِی أَضْیَقِ الْمَحَابِسِ وَ عَلَیَّ ثِقْلُ الْحَدِیدِ وَ أَنَا فِی حَالِ الْإِیَاسِ مِنَ الْخَلَاصِ إِذْ نِمْتُ فِی لَیْلَهِ النِّصْفِ مِنْ رَجَبٍ فَرَأَیْتُ الدُّنْیَا قَدْ خُفِضَتْ لِی حَتَّی رَأَیْتُکِ فِی حَصِیرٍ فِی صَلَاتِکِ وَ حَوْلَکِ رِجَالٌ رُءُوسُهُمْ فِی السَّمَاءِ وَ أَرْجُلُهُمْ فِی الْأَرْضِ عَلَیْهِمْ ثِیَابٌ خُضْرٌ یُسَبِّحُونَ مِنْ حَوْلِکِ وَ قَالَ قَائِلٌ جَمِیلُ الْوَجْهِ حِلْیَتُهُ حِلْیَهُ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله نَظِیفُ الثَّوْبِ طَیِّبُ الرِّیحِ حَسَنُ الْکَلَامِ فَقَالَ یَا ابْنَ الْعَجُوزَهِ الصَّالِحَهِ أَبْشِرْ فَقَدْ أَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ دُعَاءَ أُمِّکَ فَانْتَبَهْتُ فَإِذَا أَنَا بِرَسُولِ أَبِی الدَّوَانِیقِ فَأُدْخِلْتُ عَلَیْهِ مِنَ اللَّیْلِ فَأَمَرَ بِفَکِّ حَدِیدِی وَ الْإِحْسَانِ إِلَیَّ وَ أَمَرَ لِی بِعَشَرَهِ آلَافِ دِرْهَمٍ وَ أَنْ أُحْمَلَ عَلَی نَجِیبٍ وَ أُسْتَسْعَی بِأَشَدِّ السَّیْرِ فَأَسْرَعْتُ حَتَّی وَصَلْتُ إِلَی الْمَدِینَهِ قَالَتْ أُمُّ دَاوُدَ فَمَضَیْتُ بِهِ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَسَلَّمَ عَلَیْهِ وَ حَدَّثَهُ بِحَدِیثِهِ فَقَالَ لَهُ الصَّادِقُ علیه السلام إِنَّ أَبَا الدَّوَانِیقِ رَأَی فِی النَّوْمِ عَلِیّاً علیه السلام یَقُولُ لَهُ أَطْلِقْ وَلَدِی وَ إِلَّا لَأَلْقَیْتُکَ فِی النَّارِ وَ رَأَی کَأَنَّ تَحْتَ قَدَمَیْهِ النِّیرَانَ فَاسْتَیْقَظَ وَ قَدْ سَقَطَ فِی یَدِهِ (۱) فَأَطْلَقَکَ.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از فاطمه دختر عبدالله بن ابراهیم بن حسین پس از قتل دو پسر او محمد و ابراهیم روایت شده است که پسرم داود بن حسین به همراه پسر عمویان حسینی با غل و زنجیر آهنین از مدینه به عراق برده شد و مدتی از دیدگانم پنهان شد و در آن جا زندانی بود و از او بی خبر شدم و اثری از او نبود. من پیوسته به درگاه خدا دعا و ناله و زاری می کردم و رهایی پسرم را از او می خواستم و برادران پارسا و عابد و اهل جهد و تلاش خویش را به یاری می طلبیدم و از آن ها می خواستم تا برای من به درگاه خدا دعا کنند تا قبل از مرگم پسرم را نزد من بازگردانند. آن ها نیز چنین می کردند و در این کار کوتاهی نمی کردند.

خبر می رسید که او کشته شده و عده ای می گفتند: نه، بر روی او و پسر عموهایش ستونی ساخته شده است. پس مصیبتم عظیم و اندوهم شدید شد و می دیدم که نه دعایم مستجاب می شود و نه حاجتم برآورده می گردد. در کارم فرو ماندم و عاجز شدم، پیر شدم و استخوان هایم سست شد و به سبب ناتوانیم و به سر رسیدن عمرم، از جستجوی پسرم ناامید شدم.

گوید: سپس به محضر امام جعفر صادق علیه السلام رفتم که در بستر بیماری بود، وقتی حال حضرت را جویا شدم برایش دعا کردم و قصد خروج کردم که فرمود: چه خبری از داود به تو رسیده است، ای ام داود؟ من امام صادق علیه السلام را با شیر او شیر داده بودم. وقتی حضرت اسم او را بر زبان آورد گریستم و عرض کردم: فدایت شوم، داود کجاست؟ او در عراق زندانی است و خبری از او به من نمی رسد و از رسیدن به او ناامید شده ام، ولی بسیار مشتاق دیدار او هستم و از حسرت دیدار او به سوز و گداز افتاده ام. از تو می خواهم تا برای او دعا کنی که او برادر رضاعی توست .

گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود: چرا دعای گشایش و استجابت و کامیابی را نمی خوانی؟ و آن دعایی مستجاب است که از خدای عزوجلّ پوشیده نیست و صاحب این دعا در درگاه خداوند پاداشی به غیر از بهشت ندارد. گوید: عرض کردم: چگونه به آن دست یابم، ای فرزند پاک زادان راستگو؟

فرمود: ای ام داود! این ماه حرام نزدیک است، (منظور حضرت علیه السلام ماه رجب بود) این ماه، ماهی مبارک است که حرمت آن بزرگ است و دعای آن مستجاب. سه روز از آن را روزه بگیر؛ روزهای سیزدهم، چهاردهم و پانزدهم که أیام البیض است، روز نیمه رجب به هنگام ظهر غسل کن و هشت رکعت نماز با تأنی به جای آور و رکوع و سجود و قنوت آن را به خوبی ادا کن. در رکعت اول سوره حمد و «قل یا أیها الکافرون» و در رکعت دوم «قل هو الله احد» را می خوانی و در شش

رکعت بـاقی مانـده یکی از سوره های کوتاه را که دوست داشتی می خوانی. سـپس نماز ظهر را می خوانی و پس از نماز ظهر هشت رکعت نماز می گذاری و رکوع و سـجده و قنوت آن را به خوبی به جای می آوری. باید نمازت را با پاکیزه ترین لباس هایت و در خانه ای تمیز و بر روی حصـیری پاکیزه بخوانی. از عطر اسـتفاده کن که فرشتگان دوست دارند. سعی کن کسی بر تو وارد نشود تا با تو سخن بگوید یا تو را مشغول سازد. – گردآورنده یا رونویس دعا را از قلم انداخته اند. –

سپس فرمود: وقتی از دعـا فـارغ شـدی سـر بر سـجده بگـذار و گونه هایت را به خاک بمال و بگو: بر تو سـجده کردم و به تو ایمـان آوردم، پس به خواری و فقر من و به رو در افتـادنم رحم کن. بکوش تـا اشـکی از چشـمانت جـاری سازی؛ هر چنـد به مقـدار یـک مگس. حقیقتاً سوز دل و ریختن اشـک نشانه اسـتجابت دعاست. پس آنچه را به تو آموختم حفظ کن و بر حـذر باش از این که این دعا از دست تو به کسی برسد که برای غیر حق دعا می کند؛ چرا که این دعایی شریف است که اسم اعظم خداوند در آن است و اگر کسـی به اسم اعظم او دعا کند، مسـتجابش گرداند و به او ببخشد؛ هر چند که آسـمان ها و زمین و به غیر از آن ها تمام دریاها نیز بسـته باشـد و تمام این ها بین تو و خواسـته ات فاصـله کنـد، خداوند دستیابی به خواسـته ات را برای تو آسان می گرداند و درخواسـتت را به تو می بخشد و حاجتت را برآورده می سازد و تو را به آرزوهایت می رساند. هر کسـی که این دعا را بخوانـد، چه مرد باشد و چه زن، خداوند متعال آن را مسـتجاب گرداند و اگر جن و انس دشـمن پسـر تو باشند، خداوند سختی و سنگینی آن ها را از تو دور و زبان آنان را در مورد تو لال می کند و آن ها را رام تو می سازد إن شاء الله.

ام داود گویـد: پس دعـا را برای من نوشت و به منزل رفتم تـا این که ماه رجب رسـید، در آن روزها قصـد روزه کردم و روزه گرفتم و همـان طور که دسـتور فرموده بود دعا کردم و نماز مغرب و عشا را خوانـدم و افطار کردم. سـپس پاسـی از شب را به مقـداری که توانسـتم نمـاز خوانـدم. شب فرا رسـید، خوابیـدم و تمام فرشـتگان و پیامبران و شـهدا و صالحان و عابـدانی را که برایشان درود فرسـتاده بودم، در خواب دیـدم و پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله را دیـدم که به من می فرمود: ای دخترکم، ای مادر داودا! بر تو بشارت باد. تمام کسانی که می بینی یاوران و شفیعان تو هستند و همه اینان که می بینی برای تو طلب آمرزش می کننـد و برآورده شـدن حـاجتت را به تو بشـارت می دهنـد. پس بشـارت بـاد تو را به آمرزش و خشـنودی پروردگار. تو به پاداشی نیک نائل گشتی و تو را بشارت باد به این که خداوند فرزندت را حفظ کند و او را به نزدت بازگرداند إن شاء الله.

ام داود گوید: از خواب بیدار شدم و به خدا سوگند پس از این خواب طولی نکشـید مگر به اندازه طی مسافت عراق تا این جا توسط یک سوار کوشا و سـریع، تا این که داود سـر رسید و گفت: مادرم! من در تنگ ترین زندان عراق زندانی بودم و آهنی سنگین بر جسـمم بود. دیگر از نجات ناامیـد شـده بودم تا این که در شب نیمه رجب خوابیـدم و در خواب دیدم که دنیا بر من سر تعظیم فرود آورده است، و تو را در حصـیری در حال نماز دیدم و در اطرافت مردانی بودند که سـرهاشان در آسمان بود و پاهاشان در زمین. جامه هایی سبز بر تن داشتند و در گرد تو تسبیح می گفتند. یکی از آن ها که زیبارو و زیورش، زیور پیامبر صلی الله علیه و آله و پیراهنش پـاکیزه، خـوش عطر و خـوش زبـان بـود، گفت: ای فرزنـد پیرزن نیکـو کـار! شادمـان بـاش که خداوند عزوجل دعای مادرت را برآورد. پس از خواب برخاستم و به ناگه فرستاده ابو الدوانیق را دیدم. شبانه مرا نزد او بردند. او دسـتور داد تا زنجیرم را بگشایند و به من نیکی کنند. دسـتور داد تا ده هزار درهم به من دهند و بر اسبی اصـیل سوار کنند و از من خواستند تا با سرعت هر چه تمام تر حرکت کنم و من به سرعت راه پیمودم تا این که به مدینه رسیدم.

ام داود گوید: پس او را به محضـر امام جعفر صادق علیه السـلام بردم و به او سـلام کرد و ماجرا را برای حضـرت بازگو کرد. امام علیه السـلام فرمود: ابوالدوانیق در خواب علی علیه السـلام را دیده بود که به او می گفت: فرزندم را آزاد کن، در غیر این صورت تو را به آتش می انـدازم و دیـده بود که گویی در زیر پایش آتش است. پس از خواب بیـدار شـده و از کرده خویش پشیمان شده و تو را آزاد کرد.

**[ترجمه]

«۳۱»

کِتَابُ النَّوَادِرِ، لِفَضْلِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ الْحُسَيْنِيِّ الرَّاوَنْدِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِی الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خِرَامٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ شَبَابَةَ بْنِ سَوَّارٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ أَدْرَكَ شَهْرَ رَجَبٍ فَاغْتَسَلَ فِی أَوَّلِهِ وَ فِی وَسَطِهِ وَ فِی آخِرِهِ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ (۲).

**[ترجمه]کتاب النوادر: رسول خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: کسی که ماه رجب را درک کند و در اول و وسط و آخر آن غسل کند، همچون روزی که از مادر زاده شده، از گناهانش پاک شود. -. نسخه خطی کتاب النوادر -

**[ترجمه]

«۳۲»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَمِّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ صَالِحٍ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ شِبْلٍ قَالَ سَمِعْتُ رَجُلًا يُحَدِّثُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ:

۱- ۱. سقط فی یده: أی ندم علی ما فعل، و تحیر، و هو من باب الکنایه.

۲- ۲. کتاب النوادر هذا مخطوط.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: إِنَّ فِی الْجَنَّهِ قَصْراً لَا یَدْخُلُهُ إِلَّا صُوَّامُ رَجَبٍ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است: در بهشت قصری است که تنها روزه داران رجب به آن داخل می شوند.

**[ترجمه]

«۳۳»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِی شَیْبَهَ عَنْ جُبَیْرِ بْنِ جبایه عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَبَّاسِ قَالَ: کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِذَا جَاءَ شَهْرُ رَجَبٍ جَمَعَ الْمُسْلِمِینَ حَوْلَهُ وَ قَامَ فِیهِمْ خَطِیباً فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَی عَلَیْهِ وَ ذَکَرَ مَنْ کَانَ قَبْلَهُ مِنَ الْأَنْبِیَاءِ علیهم السلام فَصَلَّی عَلَیْهِمْ ثُمَّ قَالَ أَیُّهَا الْمُسْلِمُونَ قَدْ أَظَلَّکُمْ شَهْرٌ عَظِیمٌ مُبَارَکٌ وَ هُوَ شَهْرُ الْأَصَبِّ یَصُبُّ فِیهِ الرَّحْمَهَ عَلَی مَنْ عَبَدَهُ إِلَّا عَبْداً مُشْرِکاً أَوْ مُظْهِرَ بِدْعَهٍ فِی الْإِسْلَامِ أَلَا إِنَّ فِی شَهْرِ رَجَبٍ لَیْلَهً مَنْ حَرَّمَ النَّوْمَ عَلَی نَفْسِهِ وَ قَامَ فِیهَا حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَی النَّارِ وَ صَافَحَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ وَ یَسْتَغْفِرُونَ لَهُ إِلَی یَوْمٍ مِثْلِهِ فَإِنْ عَادَ عَادَتِ الْمَلَائِکَهُ ثُمَّ قَالَ مَنْ صَامَ یَوْماً وَاحِداً مِنْ شَهْرِ رَجَبٍ أُومِنَ مِنَ الْفَزَعِ الْأَکْبَرِ وَ أُجِیرَ مِنَ النَّارِ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از عبد الله بن عباس روایت شده: وقتی ماه رجب فرا رسید، رسول خدا صلی الله علیه و آله مسلمانان را به گرد خود جمع کرد و خطبه ای در میان ایشان ایراد فرمود. پس از حمد و ثنای پروردگار، از پیامبران قبل از خود علیهم السلام یاد کرد و بر آنان درود فرستاد و فرمود: ای مسلمانان! ماهی بزرگ و مبارک بر شما وارد شده است. این ماه، ماه « اَصبّ » است که در آن ماه، خداوند رحمت خویش را بر هر کسی که او را عبادت کند فرو می ریزد، مگر بنده مشرک یا آورنده بدعت در اسلام. بدانید و آگاه باشید که در ماه رجب شبی وجود دارد که هر کسی در آن شب، خواب را بر چشمانش حرام کند و به عبادت برخیزد، خداوند جسم او را بر آتش حرام می کند و هفتاد هزار فرشته با او دست می‌دهند و برای او طلب آمرزش می کنند تا [دوباره] چنین روزی فرا رسد. پس اگر دوباره چنین کند، فرشتگان نیز دوباره برایش طلب آمرزش می کنند. سپس فرمود: کسی که یک روز از رجب را روزه بگیرد، از دلهره عظیم در امان خواهد بود و از آتش نجات یابد.

**[ترجمه]

«۳۴»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ الْمُثَنَّی عَنْ عَفَّانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَوَانَهَ عَنْ أَبِی بِشْرٍ عَنْ مَیْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی اخْتَارَ مِنَ الْکَلَامِ أَرْبَعَهً وَ مِنَ الْمَلَائِکَهِ أَرْبَعَهً وَ مِنَ الْأَنْبِیَاءِ أَرْبَعَهً وَ مِنَ الصَّادِقِینَ أَرْبَعَهً وَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَرْبَعَهً وَ مِنَ النِّسَاءِ أَرْبَعَهً وَ مِنَ الْأَیَّامِ أَرْبَعَهً وَ مِنَ الْبِقَاعِ أَرْبَعاً فَأَمَّا خِیَرَتُهُ مِنَ الْکَلَامِ فَسُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ فَمَنْ قَالَهَا عَقِیبَ کُلِّ صَلَاهٍ

كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَ مَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ وَ رَفَعَ لَهُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ وَ أَمَّا خِيَرَتُهُ مِنَ الْمَلَائِكَهِ- فَجَبْرَئِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ وَ عِزْرَائِيلُ وَ أَمَّا خِيَرَتُهُ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَاخْتَارَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا وَ مُوسَى كَلِيماً وَ عِيسَى رُوحاً وَ مُحَمَّداً حَبِيباً وَ أَمَّا خِيَرَتُهُ مِنَ الصِّدِّيقِينَ فَيُوسُفُ الصِّدِّيقُ وَ حَبِيبٌ النَّجَّارُ وَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ-(۱)

وَ أَمَّا خِيَرَتُهُ مِنَ الشُّهَدَاءِ فَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا وَ جِرْجِيسُ

ص: ۴۷

۱- ۱. سقط ذكر الصديق الرابع، و لعله خربيل مؤمن آل فرعون كما فى الروايات و قد ذكر الحديث بسند آخر فى الخصال ج ۱ ص ۱۰۷ و ليس فيه ذكر الصديقين.

النَّبِیُّ وَ حَمْزَهُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ جَعْفَرٌ الطَّیَّارُ وَ أَمَّا خِیَرَتُهُ مِنَ النِّسَاءِ فَمَرْیَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَ آسِیَهُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَهُ فِرْعَوْنَ وَ فَاطِمَهُ الزَّهْرَاءُ وَ خَدِیجَهُ بِنْتُ خُوَیْلِدٍ وَ أَمَّا خِیَرَتُهُ مِنَ الشُّهُورِ فَرَجَبٌ وَ ذُو الْقَعْدَهِ وَ ذُو الْحِجَّهِ وَ الْمُحَرَّمُ وَ هِیَ الْأَرْبَعُ الْحُرُمُ وَ أَمَّا خِیَرَتُهُ مِنَ الْأَیَّامِ فَیَوْمُ الْفِطْرِ وَ یَوْمُ عَرَفَهَ وَ یَوْمُ الْأَضْحَی وَ یَوْمُ الْجُمُعَهِ وَ أَمَّا خِیَرَتُهُ مِنَ الْبِقَاعِ فَمَکَّهُ وَ الْمَدِینَهُ وَ بَیْتُ الْمَقْدِسِ وَ فَارَ التَّنُّورُ بِالْکُوفَهِ(۱) وَ إِنَّ الصَّلَاهَ بِمَکَّهَ بِمِائَهِ أَلْفِ صَلَاهٍ وَ بِالْمَدِینَهِ بِخَمْسٍ وَ سَبْعِینَ أَلْفَ صَلَاهٍ وَ بِبَیْتِ الْمَقْدِسِ بِخَمْسِینَ أَلْفَ صَلَاهٍ وَ بِالْکُوفَهِ بِخَمْسٍ وَ عِشْرِینَ أَلْفَ صَلَاهٍ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله روایت شده: خداوند تعالی از میان سخنان چهار سخن، از میان فرشتگان چهار نفر، از میان پیامبران چهار تن، از بین راستگویان چهار نفر، از میان شهدا چهار نفر، از زنان چهار تن، از روزها چهار روز و از مکان ها، چهار مکان را برگزیده است؛ اما چهار کلام برگزیده او عبارت است از: سبحانَ اللهِ و الحمدُ لِلهِ و لا إلهَ إلّا اللهُ و اللهُ أکبرُ. هر کسی که بعد از هر نماز آن را بخواند، خداوند برای او ده حسنه می نویسد و ده گناه را از او محو می کند و ده درجه او را بالا می برد. اما فرشتگان برگزیده او: جبرئیل، میکائیل، اسرافیل و عزراییل هستند. اما پیامبران برگزیده او: ابراهیم را به عنوان دوست خود اختیار کرد و موسی را به عنوان هم سخن خویش، عیسی را روح خود و محمد را به عنوان محبوب خود برگزید. اما از راستگویان یوسف صدّیق، حبیب نجار و حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام را برگزید. - . راستگوی چهارم را از قلم انداخته است. شاید آنچنان که در روایات آمده او خربیل مؤمن آل فرعون باشد. این حدیث با سند دیگری در الخصال : ج ۱ ص ۱۰۷ ذکر شده و راستگویان در آن نیست. - اما شهدای برگزیده او، یحیی بن زکریا، جرجیس نبی، حمزه بن عبد المطلب و جعفر طیار هستند. اما زنان برگزیده او، مریم دختر عمران، آسیه دختر مزاحم همسر فرعون، حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها و حضرت خدیجه دختر خویلد هستند. اما ماه های برگزیده او رجب، ذی قعده، ذی حجه و محرم است که چهار ماه حرام محسوب می‌شوند. اما روزهای برگزیده او روز [عید] فطر، روز عرفه، روز [عید] قربان و روز جمعه و مکان های برگزیده او مکه و مدینه و بیت المقدس و فار التّنور در کوفه است. - . در الخصال آمده است: از سرزمین ها چهار تا را برگزید. خدای عزوجلّ فرموده است: «و التین و الزیتون و طور سینین و هذا البلد الأمین» {سوگند به [کوه] تین و زیتون و طور سینا

و این شهر امن [و امان].} تین مدینه و زیتون بیت المقدس و طور سینین کوفه و هذا البلد الأمین، مکه است. - نماز در مکه به منزله صد هزار نماز، در مدینه هفتاد و پنج هزار، در بیت المقدس پنجاه هزار و در کوفه بیست و پنج هزار نماز است .

**[ترجمه]

«۳۵»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ سَهْلِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِیمِ عَنْ عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ یَعْقُوبَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ مَیْمُونٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ خَلَفٍ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ کَعْبَ الْأَحْبَارِ فَقَالَ یَا کَعْبُ إِنِّی سَمِعْتُ رَجُلًا یَقُولُ مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَهَ مَرَّهٍ فِی کُلِّ یَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ بَنَی اللَّهُ لَهُ عِشْرِینَ أَلْفَ قَصْرٍ فِی الْجَنَّهِ مِنْ دُرٍّ وَ یَاقُوتٍ أَ تُصَدِّقُ ذَلِکَ فَقَالَ کَعْبٌ نَعَمْ أَ وَ عَجِبْتَ مِنْ ذَلِکَ وَ عِشْرِینَ أَلْفَ أَلْفٍ وَ مَا لَا یُحْصَی مِنْ ذَلِکَ ثُمَّ قَرَأَ کَعْبٌ مَنْ ذَا الَّذِی یُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضاً حَسَناً فَیُضاعِفَهُ

لَهُ أَضْعافاً كَثِيرَةً(۲) فَالْكَثِيرُ مِنَ اللَّهِ مَنْ يُحْصِيهِ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از قاسم بن خَلَف روایت شده است: مردی از کعب الأحبار پرسید: ای کعب! شنیدم که مردی می گفت: کسی که در هر روز از رجب صد بار سوره «قُل هُوَ اللهُ أحَد» را بخواند، خداوند در بهشت برایش بیست هزار قصر از مروارید و یاقوت می سازد، آیا تو این سخن را تأیید می کنی؟ گفت: آری، آیا تو از آن و از بیست میلیون و تعداد بی شمار آن تعجب کرده ای؟ سپس این آیه را خواند: «مَنْ ذَا الَّذِی یُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضاً حَسَناً فَیُضاعِفَهُ لَهُ أَضْعافاً کَثِیرَةً»، - . بقره / ۲۴۵ - {کیست آن کس که به [بندگانِ] خدا وام نیکویی دهد تا [خدا] آن را برای او چند برابر بیفزاید؟} پس کثیری را که خداوند می بخشد، چه کسی می تواند بشمارد؟!

**[ترجمه]

«۳۶»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَمِّهِ أَبِی عَمْرٍو الزَّاهِدِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ أَبِی الْحَسَنِ الْقَارِی عَنِ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَیْثٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ وَهْبِ بْنِ مُنَبِّهٍ (۳): وَ هِیَ لِثَلَاثٍ بَقِینَ مِنْ رَجَبٍ وَ هِیَ لَیْلَهُ الْبَعْثِ وَ لَیْلَهُ الْمِعْرَاجِ فَمَنْ صَلَّی تِلْکَ اللَّیْلَهَ اثْنَتَیْ عَشْرَهَ رَکْعَهً یَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ

ص: ۴۸

۱- ۱. فی الخصال: و اختار من البلدان أربعه، فقال عزّ و جلّ« وَ التِّینِ وَ الزَّیْتُونِ وَ طُورِ سِینِینَ وَ هذَا الْبَلَدِ الْأَمِینِ» فالتین: المدینه، و الزیتون بیت المقدس، و طور سینین: الکوفه، و هذا البلد الأمین: مکّه.

۲- ۲. البقره: ۲۴۵.

۳- ۳. کذا فی الأصل، و قد سقط منه صدر الحدیث نحو سطر.

فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى عَلَى النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله مِائَهَ مَرَّهٍ وَ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی وَ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِائَهَ مَرَّهٍ ثُمَّ یَقْرَأُ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ یَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّی لَا شَرِیکَ لَکَ وَ لَا أُشْرِکُ بِکَ شَیْئاً أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ یَقُولُ- سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِبَادَهَ عِشْرِینَ سَنَهً وَ بَرَاءَهً مِنَ النَّارِ وَ اسْتَجَابَ دعاه [دُعَاءَهُ] مَا لَمْ یَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِیعَهِ رَحِمٍ أَوْ هَلَاکِ قَوْمٍ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از وهب بن منبّه روایت شده: این شب سه روز باقی مانده ماه رجب است که به آن شب بعثت و شب معراج گفته می شود. کسی که در آن شب دوازده رکعت نماز گزارد و در هر رکعت یک فاتحه و سه «قُل هُوَ اللهُ أحَد» بخواند و پس از پایان نماز صد صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله بفرستد و بگوید: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی وَ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ {خداوندا مرا و مردان و زنان مؤمن را ببخش} سپس چهار مرتبه فاتحه الکتاب و چهار مرتبه «قُل هُوَ اللهُ أحَد» بخواند، سپس چهار بار بگوید: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّی لَا شَرِیکَ لَکَ وَ لَا أُشْرِکُ بِکَ شَیْئاً {خدایا! تو پروردگار من هستی، هیچ شریکی نداری و من هیچ شریکی را برای تو قرار نمی دهم} سپس چهار بار بگوید: سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ {پاک و منزه است خدا، سپاس از آن اوست، خدایی جز الله نیست و خدا بزرگتر از آن است که وصف شود}، خداوند عبادت بیست سال و ایمنی از آتش را برای او بنویسد و دعای او را تا زمانی که برای گناه یا قطع رحم یا نابودی قومی نباشد، مستجاب گرداند.

**[ترجمه]

«۳۷»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الرَّبِیعِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعَاوِیَهَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَلِکٍ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: کُنَّا مُحْدِقِینَ بِالنَّبِیِّ فِی مَقْبَرَهٍ فَوَقَفَ ثُمَّ مَرَّ ثُمَّ وَقَفَ ثُمَّ مَرَّ فَقُلْتُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا رَسُولَ اللَّهِ مَا وُقُوفُکَ بَیْنَ هَؤُلَاءِ الْقُبُورِ فَبَکَی رَسُولُ اللَّهُ بُکَاءً شَدِیداً وَ بَکَیْنَا فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ یَا ثَوْبَانُ هَؤُلَاءِ یُعَذَّبُونَ فِی قُبُورِهِمْ سَمِعْتُ أَنِینَهُمْ فَرَحِمْتُهُمْ وَ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ یُخَفِّفَ عَنْهُمْ فَفَعَلَ فَلَوْ صَامُوا هَؤُلَاءِ أَیَّامَ رَجَبٍ وَ قَامُوا فِیهَا مَا عُذِّبُوا فِی قُبُورِهِمْ فَقُلْتُ یَا رَسُولَ اللَّهِ-(۱) صِیَامُهُ وَ قِیَامُهُ أَمَانٌ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ قَالَ نَعَمْ یَا ثَوْبَانُ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً مَا مِنْ مُسْلِمٍ وَ لَا مُسْلِمَهٍ یَصُومُ یَوْماً مِنْ رَجَبٍ وَ قَامَ لَیْلَهً یُرِیدُ بِذَلِکَ وَجْهَ اللَّهِ تَعَالَی إِلَّا کَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِبَادَهَ أَلْفِ سَنَهٍ صِیَامٍ نَهَارُهَا وَ قِیَامِ لَیْلُهَا وَ کَأَنَّمَا حَجَّ أَلْفَ حَجَّهٍ وَ اعْتَمَرَ أَلْفَ عُمْرَهٍ مِنْ مَالٍ حَلَالٍ وَ کَأَنَّمَا غَزَا أَلْفَ غَزْوَهٍ وَ أَعْتَقَ أَلْفَ رَقَبَهٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِیلَ وَ کَأَنَّمَا تَصَدَّقَ بِأَلْفِ دِینَارٍ وَ کَأَنَّمَا اشْتَرَی أُسَارَی أُمَّتِی فَأَعْتَقَهُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ وَ کَأَنَّمَا أَشْبَعَ أَلْفَ جَائِعٍ وَ آمَنَهُ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ هَوْلِ مُنْکَرٍ وَ نَکِیرٍ.

قِیلَ یَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله هَذَا الثَّوَابُ کُلُّهُ لِمَنْ صَامَ یَوْماً وَاحِداً أَوْ قَامَ لَیْلَهً

ص: ۴۹

۱- ۱. ما بین العلامتین أضفناه طبقا لما استظهره المحدث النوریّ فی هامش المستدرک ج ۱ ص ۵۹۵. و نسخه الأصل- و هو

عندى الآن- خال، كما فى طبعه الكمبانىّ ص ١١٣.

مِنْ شَهْرِ رَجَبٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله هَذَا لِمَنْ لَا يُنْكِرُ قُدْرَةَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ثَوَابُ رَجَبٍ أَبْلَغُ أَمْ ثَوَابُ شَهْرِ رَمَضَانَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لَيْسَ عَلَى ثَوَابِ رَمَضَانَ قِيَاسٌ وَ لَكِنْ شَهْرُ رَجَبٍ شَهْرٌ عَظِيمٌ فَقِيلَ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى قِيَامِهِ قَالَ مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَ صَلَّى قَبْلَ الْوَتْرِ رَكْعَتَيْنِ بِمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ مِنَ الْقُرْآنِ أَرْجُو أَنْ لَا يُبْخَلَ عَلَيْهِ بِهَذَا الثَّوَابِ قَالَ ثَوْبَانُ مُنْذُ سَمِعْتُ ذَلِكَ مَا تَرَكْتُهُ إِلَّا قَلِيلًا.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از ثوبان روایت شده: در آرامگاهی به پیامبر چشم دوخته بودیم، ایستاد و پس از مدتی به راه افتاد، سپس ایستاد و پس از مدتی دوباره به راه افتاد. عرض کردم: پدر و مادرم به فدایت ای رسول خدا! چرا بین این قبرها درنگ می کنی؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله سخت گریست و ما نیز گریستیم. پس از این که (از زیارت قبور) فارغ شد فرمود: ای ثوبان! این ها در قبرهای خود عذاب می شوند. من ناله های آن ها را شنیدم و به آن ها رحمت فرستادم و از خدا خواستم تا در عذاب آنان تخفیف دهد و او نیز چنین کرد. اگر این ها [در ماه رجب روزه گرفته و به عبادت پرداخته بودند، در قبرشان عذاب نمی شدند. گفتم: ای رسول خدا!] - . ما بین کروشه را بر اساس آنچه محدث نوری در حاشیه مستدرک : ج۱ ص ۵۹۵ آورده است، اضافه کردیم و نسخه اصل فاقد آن است. همانطور که در نسخه کمپانی : ص۱۱۳ ساقط شده است. - آیا روزه و عبادت این ماه موجب امان از عذاب قبر است؟ فرمود: آری ای ثُعبان! سوگند به کسی که مرا به حق به پیامبری مبعوث کرد، هیچ مرد یا زن مسلمانی نیست که در ماه رجب برای رضای خدا، روز را روزه بگیرد و شب را به عبادت برخیزد، مگر این که خداوند ثواب هزار سال عبادت روزه در روز و نماز در شب را برای او بنویسد و گویی که او با مالی حلال، هزار حج و هزار عمره به جای آورده است. گویی در هزار غزوه شرکت کرده و هزار برده از نسل اسماعیل را آزاد کرده است و گویی که هزار دینار صدقه داده و اسیران امت مرا خریده و در راه خدا آزاد کرده و گویی که هزار گرسنه را سیر کرده است. خداوند او را از عذاب قبر و هراس از نکیر و منکر در امان دارد. گفته شد: ای رسول خدا! آیا تمام این ثواب برای کسی است که یک روز از ماه رجب را روزه بگیرد یا یک شب از آن را عبادت کند؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: این برای کسی است که به قدرت خداوند عزوجلّ ایمان داشته باشد. گفته شد: یا رسول الله! ثواب رجب بیشتر است یا رمضان؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: ثواب رمضان با هیچ چیز قابل قیاس نیست، ولی ماه رجب، ماهی بزرگ است. عرض کردند: اگر کسی نتواند شب را برای عبادت بیدار بماند چه؟ فرمود: کسی که نماز عشا را بخواند و قبل از وتر دو رکعت با آنچه خداوند از قرآن به او آموخته، بخواند، امید آن دارم که این ثواب از او مضایقه نشود. ثعبان گفت: از زمانی که این سخن را شنیدم، این عمل را ترک نکردم به جز اندکی .

**[ترجمه]

«۳۸»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِي الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ أَيَّامَ الْبِيضِ مِنْ رَجَبٍ أَوْ قَامَ لَيَالِيَهَا وَ يُصَلِّي لَيْلَةَ النِّصْفِ مِائَةَ رَكْعَةٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ هَذِهِ الصَّلَاةِ اسْتَغْفَرَ سَبْعِينَ مَرَّةً رُفِعَ عَنْهُ شَرُّ أَهْلِ السَّمَاءِ وَ شَرُّ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ شَرُّ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ وَ إِنْ مَاتَ فِي هَذَا الشَّهْرِ مَاتَ وَ

يَقْضِى اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ خَمْسُمِائَةٍ مِنْهَا مِنْ حَوَائِجِ الْآخِرَةِ وَ خَمْسُمِائَةٍ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا كُلَّ حَاجَةٍ مَقْضِيَّةٌ غَيْرُ مَرْدُودَةٍ وَ بَنَى اللَّهُ تَعَالَى لَهُ فِى الْجَنَّةِ مِائَةَ قَصْرٍ مِنْ زُمُرُّدٍ فِى كُلِّ قَصْرٍ مِائَةُ دَارٍ فِى كُلِّ دَارٍ مِائَةُ بَيْتٍ فِى كُلِّ بَيْتٍ مِائَةُ سَرِيرٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ مِائَةُ فِرَاشٍ مِنْ أَلْوَانٍ وَ عَلَى كُلِّ فِرَاشٍ زَوْجَةٌ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ لِكُلِّ زَوْجَةٍ أَلْفُ حَاجِبٍ يَدْخُلُ فِى كُلِّ بَيْتٍ أَلْفُ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ مَائِدَةٌ عَلَيْهَا أَلْفُ قَصْعَةٍ فِيهَا أَلْوَانٌ مِنَ الطَّعَامِ وَ ذَلِكَ كُلُّهُ لِمَنْ صَامَ أَيَّامَ الْبِيضِ مِنْ رَجَبٍ وَ قَامَ لَيَالِيَهَا وَ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ ذلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده: کسی که ایام البیض را در ماه رجب روزه بگیرد یا شب های آن را برای عبادت به پا خیزد و شب نیمه رجب صد رکعت نماز بگذارد و در هر رکعتی ده بار «قُل هُوَ اللهُ أحد» بخواند و پس از اتمام نماز، هفتاد بار استغفار کند، شر اهل آسمان و اهل زمین و شر ابلیس و سپاهیانش از او دور می شود و اگر در این ماه بمیرد، خداوند هزار حاجت او را برآورده می سازد که پانصد تای آن ها از حاجات اخروی است و پانصد دعا از خواسته های دنیوی. هر خواسته ای یقیناً برآورده و بی بازگشت است و خداوند در بهشت برای او صد قصر زمردین می سازد که در هر قصری صد عمارت و در هر عمارت صد خانه است. در هر خانه ای صد تخت و بر هر تختی صد بستر رنگارنگ است و بر هر بستری زوجی از حوریان بهشتی است و هر زوجی هزار حاجب دارد. به هر خانه ای هزار فرشته وارد می‌شود، به دست هر فرشته سفره ای است با هزار طبق در آن و درون طبق ها انواع غذاهای رنگارنگ است. و تمام این ها برای کسی است که [أیام] البیض رجب را روزه بگیرد و شب های آن را به عبادت برخیزد و این نماز را بخواند که این کار بر خدا آسان است.

**[ترجمه]

«۳۹»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِى الْمَحَاسِنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ رَجَبٍ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِى كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ

أَحَدٌ ثَلَاثِينَ مَرَّةً فَإِذَا اسْتَغْفَرَ اللَّهَ وَ سَجَدَ وَ سَبَّحَهُ وَ مَجَّدَهُ وَ كَبَّرَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ لَمْ يُكْتَبْ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ إِلَى مِثْلِهَا مِنَ الْقَابِلِ وَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ قَطْرَةٍ تَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ فِي تِلْكَ السَّنَةِ حَسَنَةً وَ أَعْطَاهُ بِكُلِّ رَكْعَةٍ وَ سَجْدَةٍ قَصْراً فِي الْجَنَّةِ مِنْ زَبَرْجَدٍ وَ أَعْطَاهُ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنَ الْقُرْآنِ الَّذِي قَرَأَهُ مَدِينَةً مِنْ يَاقُوتٍ وَ يُتَوَّجُ بِتَاجِ الْكَرَامَةِ.

**[ترجمه]از كتاب النوادر: از انس بن مالک روایت شده: رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود: کسی که در شب نیمه رجب ده رکعت نماز بگزارد، در هر رکعت یک فاتحه و سی مرتبه «قُل هُوَ اللهُ أحد» بخواند، سپس صد مرتبه از خداوند طلب آمرزش کند و به سجده رود و او را تنزیه و ستایش و تجلیل گوید، تا سال بعد و چنین زمانی، خطاهای او نوشته نمی شود و خداوند به هر قطره ای که در آن سال از آسمان جاری می شود برای او حسنه می نویسد و به هر رکعت و سجده، قصری از یاقوت کبود در بهشت به او می بخشد و به هر حرفی که از قرآن بخواند شهری از یاقوت به او عطا فرماید و تاج بزرگی و کرامت بر سر او گذاشته می شود.

**[ترجمه]

«۴۰»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِي الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ وَ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ السِّجْزِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ وَ مِنْهُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: فِي سَابِعٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى مُحَمَّداً فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ كَانَ كَفَّارَةَ سِتِّينَ سَنَةً وَ يَعْصِمُهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ أَوْ فِي لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيداً وَ يَجْعَلُ اللَّهُ رُوحَهُ فِي حَوَاصِلِ طَيْرٍ أَخْضَرَ يَسْرَحُ فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ شَاءَ وَ يَجْعَلُ اللَّهُ لَهُ نَصِيباً فِي عِبَادَةِ الْعَابِدِينَ وَ الْمُجَاهِدِينَ وَ الشَّاكِرِينَ وَ الذَّاكِرِينَ الَّذِينَ لا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لا هُمْ يَحْزَنُونَ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِذَا صَامَهُ الْعَبْدُ وَ الْأَمَةُ وَ قَامَ لَيْلَهُ غَفَرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ رَبِّهِ إِنْ كَانَ ذُنُوبُهُ بِعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ وَ قَطْرِ الْمَطَرِ وَ وَرَقِ الشَّجَرِ وَ أَيَّامِ الدَّهْرِ وَ يَجْعَلُ اللَّهُ لَهُ نَصِيباً فِي ثَوَابِ جَبْرَئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ إِسْرَافِيلَ وَ مَلَكِ الْمَوْتِ وَ الرُّوحَانِيِّينَ مَعَهُ وَ الْكَرُوبِيِّينَ وَ حَمَلَةِ الْعَرْشِ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ يَجْعَلُ اللَّهُ لَهُ نَصِيباً فِي عِبَادَةِ مَلَائِكَةِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ وَ إِذَا أَتَى مَلَكُ الْمَوْتِ لِيَقْبِضَ رُوحَهُ قَبَضَهُ عَلَى الْإِيمَانِ وَ يَخْرُجُ مِنْ قَبْرِهِ وَ وَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَ يَمُرُّ عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ وَ يُعْطَى كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَ يُثَقَّلُ مِيزَانُهُ وَ لَا يَخَافُ إِذَا خَافَ النَّاسُ وَ يُعْطِيهِ اللَّهُ فِي جَنَّةِ الْفِرْدَوْسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَدِينَةٍ فِي كُلِّ مَدِينَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ قَصْرٍ كُلُّ قَصْرٍ مِنْهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا وَ فِي كُلِّ قَصْرٍ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَ لَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ.

**[ترجمه]از كتاب النوادر: از ابن عباس رضى الله عنه روايت شده كه رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود: خداوند متعال در بیست و هفتم رجب محمد صلى الله عليه و آله را به پیامبری مبعوث فرمود، پس کسی که آن روز را روزه بگیرد، کفاره شصت سال او خواهد بود و خداوند متعال او را از ابلیس و لشکریان او حفظ می کند. پس اگر در آن روز یا آن شب بمیرد، شهید مرده است و خداوند روح او را در شمایل پرنده ای سبز قرار می دهد که در هر جایی از بهشت که بخواهد آزادانه می گردد و خداوند نصیبی از عبادت عبادت پیشگان و مجاهدان و شکرگزاران و ذاکرینی را که نه هراسی بر دل دارند و نه

اندوهگین می شوند، برای او قرار می‌دهد.

سوگند به کسی که مرا به حق فرستاد، هر گاه بنده در این روز روزه بگیرد و شب را به عبادت برخیزد، اگر گناهان او به تعداد ستارگان آسمان و قطره های باران و برگ های درختان و روزهای روزگار باشد، خداوند گناهانی را که بین او و پروردگار خویش است می آمرزد و بهره ای از ثواب جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و فرشته مرگ و روحانیون و کروبیون و حاملان عرش برای او قرار می دهد و سوگند به کسی که مرا به حق فرستاد، خداوند نصیبی از عبادت فرشتگان هفت آسمان به او عطا می کند و وقتی فرشته مرگ برای قبض روح او آمد، جان او را با ایمان بستاند و با سیمایی به روشنی ماه شب چهارده از قبر بیرون می آید و به صورتی برق آسا از صراط می گذرد و نامه اش را به دست راست می دهند و میزان اعمالش سنگین می شود و وقتی مردم بترسند، او نمی ترسد و خداوند در بهشت هفتاد هزار شهر به او کرامت می کند، در هر شهری هفتاد هزار قصر است که هر کدام از این قصرها بهترند از دنیا و هر آنچه در آن است و در هر قصری چیزی است که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه به ذهن بشری خطور کرده است.

**[ترجمه]

«۴۱»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ

ص: ۵۱

عَقِيلِ بْنِ شِمْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحِيمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ يَقُولُ: فِی سَبْعٍ وَ عِشْرِينَ لَيْلَةً خَلَتْ مِنْ رَجَبٍ بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَی مُحَمَّداً صلی الله علیه و آله فَمَنْ صَلَّی تِلْكَ اللَّيْلَةَ اثْنَتَیْ عَشْرَةَ رَكْعَةً فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ قَرَأَ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ كَانَ كَفَّارَةَ سِتِّينَ سَنَةً.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از ابن عباس روايت شده: حضرت مى گفت: در شب بيست و هفتم رجب خداوند متعال حضرت محمد صلى الله عليه و آله را مبعوث فرمود. پس كسى كه در آن شب دوازده ركعت نماز بگزارد و پس از پايان نماز هفت مرتبه فاتحه الكتاب را بخواند و سپس آن روز را روزه بگيرد، كفاره شصت سال او خواهد بود.

**[ترجمه]

«۴۲»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ عَنْ عَقِيلِ بْنِ شِمْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی عُثْمَانَ عَنْ هُذَيْلِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ صَالِحِ بْنِ بُنَانٍ عَنْ سُلَيْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ الْحَسَنَ بْنَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يَقُولُ: إِنَّ جَبْرَئِيلَ أَتَی إِلَیَّ بِسَبْعِ كَلِمَاتٍ وَ هِیَ الَّتِی قَالَ اللَّهُ تَعَالَی- وَ إِذِ ابْتَلی إِبْراهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِماتٍ فَأَتَمَّهُنَّ (۱) وَ أَمَرَنِی أَنْ أُعَلِّمَكُمْ وَ هِیَ سَبْعُ كَلِمَاتٍ مِنَ التَّوْرَاةِ بِالْعِبْرِيَّةِ فَفَسَّرَهَا لِعَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ- يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَبِّ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ يَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ فَهَؤُلَاءِ سَبْعُ كَلِمَاتٍ فَلَمَّا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله دَخَلَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ وَ نَحْنُ نَتَذَاكَرُ هَذَا الْحَدِيثَ فَلَمَّا سَمِعَ عَبْدُ اللَّهِ كَبَّرَ فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَرَآهُ يُكَبِّرُ وَ يُهَلِّلُ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ الَّذِی بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنَّ هَذِهِ الْأَسْمَاءَ أَنْزَلَهَا جَبْرَئِيلُ عَلَی إِبْرَاهِيمَ وَ كَانَ يُرَدِّدُهَا فَفِيهِنَّ اتَّخَذَهُ اللَّهُ خَلِيلًا وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يَجْمَعُهُنَّ فِی جَوْفِهِ إِلَّا جَعَلَهُ اللَّهُ فِی جَوْفِهِ حِجَاباً- لَا يَخْلُصُ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ أَبَداً وَ لَا يُسَلَّطُ عَلَيْهِ أَبَداً حَتَّی يَلْقَی اللَّهَ عَلَی ذَلِكَ فَيُنْزِلَهُ دَارَ الْجَلَالِ فَمَنْ دَعَا بِهِنَّ فِی سَبْعِ لَيَالٍ بَقِينَ مِنْ رَجَبٍ عِنْدَ انْفِجَارِ الصُّبْحِ أَعْطَاهُ اللَّهُ جَوَائِزَهُ وَ وَلَايَتَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يَا عَبْدَ اللَّهِ أَ تَدْرِی كَيْفَ فَعَلَ إِبْرَاهِيمُ لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ قَالَ لَمَّا نَزَلَ جَبْرَئِيلُ سَأَلَهُ إِبْرَاهِيمُ كَيْفَ يَدْعُو بِهِنَّ قَالَ صُمْ رَجَباً حَتَّی إِذَا بَلَغْتَ سَبْعَ لَيَالٍ آخِرَ لَيْلَةٍ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ بِقَلْبٍ وَجِلٍ ثُمَّ سَلِ اللَّهَ الْوَلَايَةَ

۱- ۱. البقره: ۱۲۴.

وَ الْمَعُونَهَ وَ الْعَافِيَهَ وَ الرِّفْعَهَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ النَّجَاهَ مِنَ النَّارِ.

**[ترجمه]از کتاب النوادر: سلیمان گوید: شنیدم که حضرت حسن بن علی بن ابی طالب علیه السلام از پدر بزرگوارش نقل می کرد که فرمود: شنیدم رسول خدا صلی الله علیه و آله می فرمود: جبرئیل با هفت کلمه بر من فرود آمد و این همان کلماتی است که خداوند در مورد آن ها فرموده: «و إذِ ابتَلَی إبراهیمَ ربُّه بکلماتٍ فأَتَمَّهُنَّ»، - . بقره / ۱۲۴ - {و چون ابراهیم را پروردگارش با کلماتی بیازمود، و وی آن همه را به انجام رسانید.} و به من امر فرمود تا آن‌ها را به شما بیاموزم و این کلمات، هفت کلمه هستند به زبان عبری از تورات و آن ها را برای حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام تفسیر فرمود: «یا الله، یا رحمن، یا ربّ، یا ذا الجلال و الإکرام، یا نور السماوات و الأرض، یا قریب، یا مجیب.» این ها آن هفت کلمه بودند.

وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله برخاست، عبدالله بن سلام وارد شد و ما در حال صحبت در مورد این حدیث بودیم. وقتی عبدالله آن را شنید تکبیر گفت و رسول خدا صلی الله علیه و آله وارد شد و او را دید که تکبیر و لا إله إلا الله می گفت؛ پس فرمود: چه شده ای عبدالله؟ عرض کرد: ای رسول خدا قسم به کسی که تو را به حق مبعوث کرد که جبرئیل این نام ها را بر ابراهیم نازل کرد و او پیوسته آن را تکرار می کرد و به سبب همین نام ها بود که خداوند او را به عنوان دوست خود برگزید. هیچ بنده ای این اسامی را در دل خود جای نمی دهد مگر این که خداوند در دل او حائلی قرار دهد که شیطان به هیچ وجه به آن راه پیدا نکند و هرگز بر او مسلط نشود تا این که خداوند را در آن حال ملاقات کند، پس او را در دار الجلال فرود آورد. پس کسی که در هفت شب باقیمانده رجب به هنگام دمیدن صبح به این نام ها دعا کند، خداوند پاداش ولایت خود را به او می بخشد.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: ای عبدالله! آیا می دانی که وقتی خداوند این کلمات را بر او نازل کرد ابراهیم چه کرد؟ عرض کرد: وقتی جبرئیل فرود آمد ابراهیم از او پرسید، چگونه به این اسماء دعا کند؟ گفت: رجب را روزه بدار تا این که به هفت شب آخر برسی. در آخرین شب با دلی ترسان برخیز و دو رکعت نماز بگزار، سپس دوستی و یاری و سلامتی و سربلندی در دنیا و آخرت و نجات از آتش را از خداوند بخواه .

**[ترجمه]

«۴۳»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی الْمَحَاسِنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَکِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْقِطَعِیِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِکٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ قَرَأَ فِی رَجَبٍ وَ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ کُلَّ یَوْمٍ وَ لَیْلَهٍ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ آیَهَ الْکُرْسِیِّ وَ قُلْ یا أَیُّهَا الْکافِرُونَ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ وَ الْمُعَوِّذَتَیْنِ کُلَّ هَذِهِ السُّوَرِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ یَقُولُ- سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ یُصَلِّی عَلَی النَّبِیِّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ- اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَلَی کُلِّ مَلَکٍ وَ نَبِیٍّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ یَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ یَقُولُ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَرْبَعَمِائَهِ مَرَّهٍ قَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ مَنْ قَرَأَ هَذِهِ السُّوَرَ وَ الْآیَاتِ مِنَ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ فِی هَذِهِ الثَّلَاثَهِ أَشْهُرٍ لَا یَفُوتُهُ یَوْمٌ وَ لَیْلَهٌ لَوْ کَانَ ذُنُوبُهُ بِعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ وَ قَطْرِ الْمَطَرِ وَ

وَرَقِ الْأَشْجَارِ وَ عَدَدِ الرَّمْلِ وَ زَبَدِ الْبَحْرِ يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا فَرَغَ مِنْ هَذِهِ الشُّهُورِ وَ قَرَأَ هَذِهِ السُّوَرَ وَ الْآيَاتِ يَوْمَ الْفِطْرِ يُنَادِی مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدِی أَنْتَ وَلِيِّی حَقّاً حَقّاً حَقّاً وَ لَکَ عِنْدِی بِكُلِّ حَرْفٍ قَرَأْتَهُ فِی هَذِهِ الثَّلَاثَهِ الْأَشْهُرِ شَفَاعَهٌ فِی الْإِخْوَانِ وَ الْأَخَوَاتِ وَ لَوْ كَانَ ذُنُوبُهُمْ بِعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ فِيمَا بَيْنِی وَ بَيْنَهُمْ غَفَرْتُ لَهُمْ بِكَرَامَتِکَ عَلَيَّ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ لَوْ أَنَّ عَبْداً قَرَأَ هَذِهِ السُّوَرَ وَ الْآيَاتِ فِی دَهْرِهِ مَرَّهً وَاحِدَهً فِی هَذِهِ الثَّلَاثَهِ أَشْهُرٍ يُعْطِيهِ اللَّهُ بِكُلِّ حَرْفٍ قَرَأَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ حَسَنَهٍ كُلُّ حَسَنَهٍ أَثْقَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ جِبَالِ الدُّنْيَا.

وَ مَنْ قَرَأَ هَذِهِ السُّوَرَ وَ الْآيَاتِ مِنَ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ يُعْطِيهِ اللَّهُ سَبْعَمِائَهِ حَاجَهٍ عِنْدَ النَّزْعِ وَ سَبْعَمِائَهِ حَاجَهٍ فِی الْقَبْرِ وَ سَبْعَمِائَهِ حَاجَهٍ إِذَا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ مِثْلَ ذَلِکَ عِنْدَ تَطَايُرِ الْكُتُبِ وَ مِثْلَ ذَلِکَ عِنْدَ الْمِيزَانِ وَ مِثْلَ ذَلِکَ

ص: ۵۳

عِنْدَ الصِّرَاطِ وَ يُظِلَّهُ اللَّهُ فِی ظِلِّ عَرْشِهِ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ یُحَاسَبُ حِسَاباً یَسِیراً وَ یُشَیِّعُهُ إِلَی الْجَنَّهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ وَ یَسْتَقْبِلُهُ خَازِنُ الْجَنَّهِ وَ یَقُولُ لَهُ تَعَالَ حَتَّی أُرِیَکَ مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَکَ فِی هَذِهِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ فَیَذْهَبُ بِهِ خَازِنُ الْجَنَّهِ إِلَی سَبْعِمِائَهِ أَلْفِ مَدِینَهٍ فِی کُلِّ مَدِینَهٍ سَبْعُمِائَهِ أَلْفِ قَصْرٍ فِی کُلِّ قَصْرٍ سَبْعُمِائَهِ أَلْفِ دَارٍ فِی کُلِّ دَارٍ سَبْعُمِائَهِ أَلْفِ بَیْتٍ فِی کُلِّ بَیْتٍ سَبْعُمِائَهِ سَرِیرٍ عَلَی کُلِّ سَرِیرٍ فُرُشٌ مِنْ أَلْوَانٍ شَتَّی وَ حُورٌ عِینٌ فَطُوبَی لِمَنْ رَغِبَ فِی هَذَا الثَّوَابِ وَ مَنْ قَرَأَ هَذِهِ السُّوَرَ وَ الْآیَاتِ وَ الْأَذْکَارَ وَ لَمْ یُنْکِرْ قُدْرَهَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَقُولُ- فَلا تَعْلَمُ نَفْسٌ ما أُخْفِیَ لَهُمْ مِنْ قُرَّهِ أَعْیُنٍ جَزاءً بِما کانُوا یَعْمَلُونَ (۱).

**[ترجمه]از کتاب النوادر: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده: کسی که در ماه های رجب و شعبان و رمضان هر روز و شب، هر کدام از سوره های فاتحه الکتاب، آیه الکرسی، قل یا أیُّها الکافرون، قل هو اللهُ و معوذتین (فلق و ناس) را سه بار بخواند، سپس سه بار بگوید: سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ. سپس سه بار این گونه بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات فرستد: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ و بر هر فرشته و پیامبر سه مرتبه درود فرستد، سپس سه بار بگوید: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ و چهارصد بار ذکر أستَغفِرُ اللهَ را بگوید – رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: – سوگند به کسی که مرا به حق مبعوث فرمود، هر مرد یا زنی که در این سه ماه پیوسته و هر روز و شب این سوره ها و آیات را بخواند، اگر گناهان او به تعداد ستارگان آسمان و قطرات باران و برگ درختان و تعداد ریگ های [بیابان] و کف دریا باشد، خداوند گناهانی را که بین او و خداست می آمرزد.

و فرمود: سوگند به کسی که مرا به حق مبعوث فرمود، وقتی بنده از این ماه ها بیرون آید و در روز عید فطر این سوره ها و آیات را بخواند، هاتفی از آسمان ندا دهد: خداوند متعال می فرماید: ای بنده من! حقیقتاً حقیقتاً حقیقتاً که تو دوست من هستی و به تعداد حروفی که در این سه ماه خواندی در نزد من حق شفاعت برادران و خواهران خویش را داری؛ هر چند که گناهان آنان بین من و آن‌ها، به تعداد ستارگان آسمان باشد، به سبب احترامی که نزد من داری، گناهانشان را می بخشم.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: سوگند به کسی که مرا به حق مبعوث کرد، اگر بنده ای در عمر خود یک بار این آیات و سوره ها را در این سه ماه بخواند، به ازای هر حرفی که خوانده، هفتاد هزار حسنه به او ببخشد و هر حسنه ای در نزد خداوند سنگین تر از کوه های دنیا است.

هر مرد و زنی که برای خشنودی خدا این سوره ها و آیات را بخواند، خداوند هفتصد حاجت به هنگام جان کندن، هفتصد حاجت در قبر، هفتصد حاجت به هنگام خروج از قبر و همین تعداد حاجت را به هنگام پراکندن نامه‌های اعمال و همین قدر هنگام حسابرسی و همین تعداد را در صراط برآورده سازد و خداوند در روز قیامت سایه عرش خویش را بر او افکند و حسابرسی او آسان شود و هفتاد هزار ملک او را تا بهشت مشایعت می کنند و خزانه دار بهشت به استقبال او می آید و به او می گوید: بیا تا به تو نشان دهم آنچه را که خداوند در این ماه های سه گانه برای تو فراهم کرده است. پس خزانه دار بهشت او را به هفتصد هزار شهر می برد که در هر شهری هفتصد هزار قصر است و در هر قصری هفتصد هزار عمارت و در هر عمارت هفتصد هزار خانه و در هر خانه هفتصد تخت و بر هر تختی بستر هایی با رنگ های گوناگون و حوریان بهشتی است. پس خوشا به حال کسی که به این ثواب مشتاق باشد.

کسی که این سوره ها و آیات و ذکرها را بخواند و قدرت خداوند عزوجل را انکار نکند، خداوند متعال می فرماید: «فَلا تَعْلَمُ

نَفْسٌ ما أَخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّهِ أَعْيُنٍ جَزاءً بِما كانُوا يَعْمَلُونَ»، - . سجده / ۱۷ - {هیچ کس نمی داند چه چیز از آنچه روشنی بخش دیدگان است به [پاداش] آنچه انجام می دادند برای آنان پنهان شده است.}

**[ترجمه]

«۴۴»

أَمَالِي الشَّيْخِ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ دَاوُدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَبَشِيٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ الرَّزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ شَمُّونٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ سَمَاعَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ صِيَامَ سَنَهٍ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَهَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ سَبْعَهُ أَبْوَابِ النَّارِ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَهَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّهِ الثَّمَانِيَهُ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَهَ عَشَرَ يَوْماً حَاسَبَهُ اللَّهُ حِسَاباً يَسِيراً وَ مَنْ صَامَ رَجَباً كُلَّهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ رِضْوَانَهُ وَ مَنْ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ رِضْوَانَهُ لَمْ يُعَذِّبْهُ (۲).

**[ترجمه]امالی الشیخ: از امام صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که سه روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند برای او به ازای هر روز، ثواب روزه یک سال را می نویسد و کسی که هفت روز از رجب را روزه بدارد، هفت دروازه آتش دوزخ به روی او بسته می شود و کسی که هشت روز از آن را روزه بدارد هشت دروازه بهشت به روی او گشوده می شود و کسی که پانزده روز را روزه بگیرد خداوند حسابرسی او را آسان می کند و کسی که کل رجب را روزه بگیرد، خداوند خشنودی خویش را برای او ثبت می کند و کسی که خداوند خشنودی خویش را برای او بنویسد او را عذاب نخواهد داد. - . این حدیث را در کتاب مصباح المتهجد شیخ طوسی : ص ۵۵۵ نیز می بینی. -

**[ترجمه]

«۴۵»

وَ مِنْهُ، عَنِ الْمُفِيدِ عَنِ ابْنِ قُولَوَيْهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ قَالَ وَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَلِيٍّ الْحَسَنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَشْنَاسَ الْبَزَّازُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَيَّاشٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ السَّمَّاكِ فِي جَامِعِ الْمَدِينَهِ سَنَهَ أَرْبَعِينَ وَ ثَلَاثِمِائَهٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْخُتَّلِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ الْأَكْفَانِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ هَارُونَ بْنِ عَنْتَرَهَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَوْلَانَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: إِنَ

۱- ۱. السجده: ۱۷.

۲- ۲. لم نجده فی المصدر، و تراه فی مصباح المتهجد له ص ۵۵۵.

رَجَباً شَهْرٌ عَظِيمٌ مَنْ صَامَ مِنْهُ يَوْماً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ أَلْفِ سَنَةٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْهُ يَوْمَيْنِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ أَلْفَيْ سَنَةٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ ثَلَاثِ آلَافِ سَنَةٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ فَيَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً بُدِّلَتْ سَيِّئَاتُهُ حَسَنَاتٍ وَ نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ قَدْ غُفِرَ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ وَ مَنْ زَادَ زَادَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ (۱).

**[ترجمه]از امالی الشیخ: از سرورمان امیر مؤمنان علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: رجب ماهی عظیم است و کسی که یک روز از آن را روزه بدارد، خداوند روزه هزار سال را برای او می نویسد و کسی که دو روز از آن را روزه بگیرد خداوند روزه دو هزار سال را برای او بنویسد و کسی که سه روز را روزه بگیرد خداوند روزه سه هزار سال را برای او بنویسد و کسی که هفت روز از رجب را روزه بگیرد درهای جهنم به روی او بسته می شود و کسی که هشت روز را روزه بگیرد درهای هشتگانه بهشت به روی او گشوده می شود و از هر کدام که بخواهد وارد بهشت شود. کسی که پانزده روز از رجب را روزه بدارد، زشتی های او به حسنات مبدل می شود و هاتفی از آسمان ندا دهد که گناهان [گذشته ات] را آمرزیدم، اینک عمل خود را [در باقی عمر] از سر گیر. و کسی که روزهای بیشتری را روزه بدارد خداوند ثوابش را افزون خواهد فرمود. - . این حدیث را در المصباح: ص ۵۵۴ نیز می بینی. -

**[ترجمه]

«۴۶»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: أَنَّهُ ذَكَرَ رَجَباً فَقَالَ مَنْ صَامَهُ عَاماً تَبَاعَدَتْ عَنْهُ النَّارُ عَاماً فَإِنْ صَامَهُ عَامَيْنِ تَبَاعَدَتْ عَنْهُ النَّارُ عَامَيْنِ كَذَلِكَ حَتَّى يَصُومَهُ سَبْعَةَ أَعْوَامٍ فَإِذَا صَامَهُ سَبْعَةَ أَعْوَامٍ أُغْلِقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ النِّيرَانِ السَّبْعَةُ فَإِنْ صَامَهُ ثَمَانِيَةَ أَعْوَامٍ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ فَإِنْ صَامَهُ عَشَرَةً قِيلَ لَهُ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ وَ مَنْ زَادَ زَادَهُ اللَّهُ (۲).

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت شده که حضرت از رجب یاد کرد و سپس فرمود: کسی که یک سال در رجب روزه بگیرد آتش به اندازه یک سال از او دور می شود و اگر دو سال رجب را روزه بگیرد آتش به اندازه دو سال از او دور می گردد. تا وقتی که هفت سال را روزه بگیرد که درهای هفتگانه آتش جهنم بر او بسته می شود. پس اگر هشت سال رجب را روزه بدارد درهای هشتگانه بهشت بر او گشوده می شود. اگر ده سال آن را روزه بدارد، به او گفته می شود: عمل خود را [در باقی عمر] از سر گیر و کسی که بیش از ده سال روزه بدارد، خداوند ثوابش را افزون تر خواهد فرمود. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۴ و مابین کروشه از منبع اضافه شده است. -

**[ترجمه]

باب ۵۶ فضائل شهر شعبان و صیامه و فضل أول یوم منه

الأخبار

أقول

سیجی ء ما یناسب هذا الباب فی باب عمل شهر شعبان من أبواب أعمال السنه.

**[ترجمه]موارد مناسب با این باب در باب عمل ماه شعبان از باب های اعمال سال خواهد آمد.

**[ترجمه]

«۱»

م، [تفسیر الإمام علیه السلام]: لَقَدْ مَرَّ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام عَلَی قَوْمٍ مِنْ أَخْلَاطِ الْمُسْلِمِینَ لَیْسَ فِیهِمْ مُهَاجِرِیٌّ وَ لَا أَنْصَارِیٌّ وَ هُمْ قُعُودٌ فِی بَعْضِ الْمَسَاجِدِ فِی أَوَّلِ یَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ وَ إِذَا هُمْ یَخُوضُونَ فِی أَمْرِ الْقَدَرِ وَ غَیْرِهِ مِمَّا اخْتَلَفَ النَّاسُ فِیهِ قَدِ ارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمْ وَ اشْتَدَّ فِیهِ مَحْکَمَتُهُمْ وَ جِدَالُهُمْ فَوَقَفَ عَلَیْهِمْ وَ سَلَّمَ فَرَدُّوا عَلَیْهِ وَ أَوْسَعُوا لَهُ وَ قَامُوا إِلَیْهِ یَسْأَلُونَهُ الْقُعُودَ إِلَیْهِمْ فَلَمْ یَحْفِلْ بِهِمْ ثُمَّ قَامَ لَهُمْ وَ نَادَاهُمْ یَا مَعَاشِرَ الْمُتَکَلِّمِینَ فِیمَا لَا یَعْنِیهِمْ وَ لَا یَرِدُ عَلَیْهِمْ أَ لَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ لِلَّهِ عِبَاداً قَدْ أَسْکَتَهُمْ خَشْیَتُهُ مِنْ غَیْرِ عِیٍّ وَ لَا

۱- ۱. لم نجده فی المصدر و تراه فی المصباح ص ۵۵۴.

۲- ۲. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۴ و ما بین العلامتین زیاده من المصدر.

بَكَمٍ وَ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْفُصَحَاءُ الْعُقَلَاءُ الْبَالِغُونَ الْعَالِمُونَ بِاللَّهِ وَ أَيَّامِهِ.

وَ لَكِنَّهُمْ إِذَا ذَكَرُوا عَظَمَهَ اللَّهِ انْكَسَرَتْ أَلْسِنَتُهُمْ وَ انْقَطَعَتْ أَفْئِدَتُهُمْ وَ طَاشَتْ عُقُولُهُمْ وَ هَامَتْ حُلُومُهُمْ إِعْزَازاً لِلَّهِ وَ إِعْظَاماً وَ إِجْلَالًا لَهُ فَإِذَا أَفَاقُوا مِنْ ذَلِکَ اسْتَبَقُوا إِلَى اللَّهِ بِالْأَعْمَالِ الزَّاكِيهِ يَعُدُّونَ أَنْفُسَهُمْ مَعَ الظَّالِمِينَ وَ الْخَاطِئِينَ وَ إِنَّهُمْ بُرَآءُ مِنَ الْمُقَصِّرِينَ وَ الْمُفَرِّطِينَ أَلَا إِنَّهُمْ لَا يَرْضَوْنَ لِلَّهِ بِالْقَلِيلِ وَ لَا يَسْتَكْثِرُونَ لِلَّهِ الْكَثِيرَ وَ لَا يُدِلُّونَ (۱) عَلَيْهِ بِالْأَعْمَالِ فَهُمْ فِيمَا(۲) رَأَيْتَهُمْ مُهَيَّمُونَ مُرَوَّعُونَ خَائِفُونَ مُشْفِقُونَ وَجِلُونَ فَأَيْنَ أَنْتُمْ مِنْهُمْ يَا مَعْشَرَ الْمُبْتَدِعِينَ أَ لَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِالْقَدَرِ أَسْكَتُهُمْ مِنْهُ وَ أَنَّ أَجْهَلَ النَّاسِ بِالْقَدَرِ أَنْطَقُهُمْ فِيهِ يَا مَعْشَرَ الْمُبْتَدِعِينَ (۳)

هَذَا يَوْمُ غُرَّهِ شَعْبَانَ الْكَرِيمِ سَمَّاهُ رَبُّنَا شَعْبَانَ لِتَشَعُّبِ الْخَيْرَاتِ فِيهِ قَدْ فَتَحَ رَبُّكُمْ فِيهِ أَبْوَابَ جِنَانِهِ وَ عَرَضَ عَلَيْكُمْ قُصُورَهَا وَ خَيْرَاتِهَا بِأَرْخَصِ الْأَثْمَانِ وَ أَسْهَلِ الْأُمُورِ فَأَبَيْتُمُوهَا وَ عَرَضَ لَكُمْ إِبْلِيسُ اللَّعِينُ تَشَعُّبَ شُرُورِهِ وَ بَلَايَاهُ فَأَنْتُمْ دَائِباً تَنْهَمِكُونَ فِي الْغَيِّ وَ الطُّغْيَانِ تَتَمَسَّكُونَ بِشُعَبِ إِبْلِيسَ وَ تَحِيدُونَ عَنْ شُعَبِ الْخَيْرِ الْمَفْتُوحِ لَكُمْ أَبْوَابُهُ هَذَا غُرَّهُ شَعْبَانَ وَ شُعَبُ خَيْرَاتِهِ الصَّلَاهُ وَ الصَّوْمُ وَ الزَّكَاهُ وَ الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَ الْقَرَابَاتِ وَ الْجِيرَانِ وَ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَ الصَّدَقَهُ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَ الْمَسَاكِينِ تَتَكَلَّفُونَ مَا قَدْ وُضِعَ عَنْكُمْ وَ مَا قَدْ نُهِيتُمْ عَنِ الْخَوْضِ فِيهِ مِنْ كَشْفِ سَرَائِرِ اللَّهِ الَّتِي مَنْ فَتَّشَ عَنْهَا كَانَ مِنَ الْهَالِكِينَ أَمَا إِنَّكُمْ لَوْ وَقَفْتُمْ عَلَى مَا قَدْ أَعَدَّ رَبُّنَا عَزَّ وَ جَلَّ لِلْمُطِيعِينَ مِنْ عِبَادِهِ فِي هَذَا الْيَوْمِ لَقَصَرْتُمْ عَمَّا أَنْتُمْ فِيهِ وَ شَرَعْتُمْ فِيمَا أُمِرْتُمْ بِهِ قَالُوا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ مَا الَّذِي أَعَدَّهُ اللَّهُ فِي هَذَا الْيَوْمِ لِلْمُطِيعِينَ لَهُ؟ قَالَ

ص: ۵۶

۱- ۱. من الدلال و هو المنه و الغنج.

۲- ۲. في المصدر المطبوع: فهم متى ما رأيتهم مهمومون. الخ، و المهيم: المحب المفرط الفاني في المحبوب، و المهيمون: العشاق الموسوسون.

۳- ۳. ما بين العلامتين ساقط من نسخه الكمباني.

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام أَلَا لَا أَحِدِّثُکَمْ إِلَّا بِمَا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ لَقَدْ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ جَیْشاً ذَاتَ یَوْمٍ إِلَی قَوْمٍ مِنْ أَشِدَّاءِ الْکُفَّارِ فَأَبْطَأَ عَلَیْهِمْ خَبَرُهُمْ وَ تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِهِمْ وَ قَالَ لَیْتَ لَنَا مَنْ یَتَعَرَّفُ أَخْبَارَهُمْ وَ یَأْتِینَا بِأَنْبَائِهِمْ بَیْنَا هُوَ قَائِلٌ هَذَا إِذْ جَاءَهُ الْبَشِیرُ بِأَنَّهُمْ قَدْ ظَفِرُوا بِأَعْدَائِهِمْ وَ اسْتَوْلَوْا(۱)

وَ صَیَّرُوا بَیْنَ قَتِیلٍ وَ جَرِیحٍ وَ أَسِیرٍ وَ انْتَهَبُوا أَمْوَالَهُمْ وَ سَبَوْا ذَرَارِیَّهُمْ وَ عِیَالَهُمْ.

فَلَمَّا قَرُبَ الْقَوْمُ مِنَ الْمَدِینَهِ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله بِأَصْحَابِهِ یَتَلَقَّاهُمْ فَلَمَّا لَقِیَهُمْ وَ رَئِیسُهُمْ زَیْدُ بْنُ حَارِثَهَ وَ کَانَ قَدْ أَمَّرَهُ عَلَیْهِمْ فَلَمَّا رَأَی زَیْدٌ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله نَزَلَ عَنْ نَاقَتِهِ وَ جَاءَ إِلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ قَبَّلَ رِجْلَهُ ثُمَّ قَبَّلَ یَدَهُ فَأَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ قَبَّلَ رَأْسَهُ ثُمَّ نَزَلَ إِلَی رَسُولِ اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَهَ فَقَبَّلَ رِجْلَهُ وَ یَدَهُ وَ ضَمَّهُ رَسُولُ اللَّهِ إِلَیْهِ ثُمَّ نَزَلَ إِلَیْهِ قَیْسُ بْنُ عَاصِمٍ الْمِنْقَرِیُّ فَقَبَّلَ یَدَهُ وَ رِجْلَهُ وَ ضَمَّهُ رَسُولُ اللَّهِ إِلَیْهِ ثُمَّ نَزَلَ إِلَیْهِ سَائِرُ الْجَیْشِ وَ وَقَفُوا یُصَلُّونَ عَلَیْهِ وَ رَدَّ عَلَیْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ خَیْراً ثُمَّ قَالَ لَهُمْ حَدِّثُونِی خَبَرَکُمْ وَ حَالَکُمْ مَعَ أَعْدَائِکُمْ وَ کَانَ مَعَهُمْ مِنْ أُسَرَاءِ الْقَوْمِ وَ ذَرَارِیِّهِمْ وَ عِیَالاتِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ مِنَ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّهِ وَ صُنُوفِ الْأَمْتِعَهِ شَیْ ءٌ عَظِیمٌ.

فَقَالُوا یَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ عَلِمْتَ کَیْفَ حَالُنَا لَعَظُمَ تَعَجُّبُکَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لَمْ أَکُنْ أَعْلَمُ ذَلِکَ حَتَّی عَرَّفَنِیهِ الْآنَ جَبْرَئِیلُ وَ مَا کُنْتُ أَعْلَمُ شَیْئاً مِنْ کِتَابِهِ وَ دِینِهِ أَیْضاً حَتَّی عَلَّمَنِیهِ رَبِّی کَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ وَ کَذلِکَ أَوْحَیْنا إِلَیْکَ رُوحاً مِنْ أَمْرِنا ما کُنْتَ تَدْرِی مَا الْکِتابُ وَ لَا الْإِیمانُ إِلَی قَوْلِهِ صِراطٍ مُسْتَقِیمٍ (۲) وَ لَکِنْ حَدِّثُوا بِذَلِکَ إِخْوَانَکُمْ هَؤُلَاءِ الْمُؤْمِنِینَ لِأُصَدِّقَکُمْ فَقَدْ أَخْبَرَنِی جَبْرَئِیلُ (۳) فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِنَّا لَمَّا قَرُبْنَا مِنَ الْعَدُوِّ بَعَثْنَا عَیْناً لَنَا لِیُعَرِّفَ أَخْبَارَهُمْ وَ عَدَدَهُمْ لَنَا فَرَجَعَ إِلَیْنَا یُخْبِرُنَا أَنَّهُمْ قَدْرُ أَلْفِ رَجُلٍ وَ کُنَّا أَلْفَیْ رَجُلٍ وَ إِذَا الْقَوْمُ قَدْ خَرَجُوا إِلَی ظَاهِرِ بَلَدِهِمْ فِی أَلْفِ رَجُلٍ وَ تَرَکُوا فِی الْبَلَدِ ثَلَاثَهَ آلَافٍ تَوَهَّمْنَا أَنَّهُمْ أَلْفٌ وَ أَخْبَرَنَا

ص: ۵۷

۱- ۱. فی المصدر المطبوع: و أسلبوهم و صیروهم.

۲- ۲. الشوری: ۵۲.

۳- ۳. فی المصدر المطبوع: أخبرنی جبرئیل بصدقکم فقالوا.

صَاحِبُنَا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ فِيمَا بَيْنَهُمْ نَحْنُ أَلْفٌ وَ هُمْ أَلْفَانِ وَ لَسْنَا نُطِيقُ مُكَافَحَتَهُمْ وَ لَيْسَ لَنَا إِلَّا التَّحَاصُنُ فِي الْبَلَدِ حَتَّى تَضِيقَ صُدُورُهُمْ مِنْ مُقَاتَلَتِنَا فَيَنْصَرِفُوا عَنَّا فَتَجَرَّأْنَا بِذَلِكَ عَلَيْهِمْ وَ زَحَفْنَا إِلَيْهِمْ فَدَخَلْنَا بَلَدَهُمْ وَ أَغْلَقُوا دُونَنَا بَابَهُ فَقَعَدْنَا نُنَازِلُهُمْ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْنَا اللَّيْلُ وَ صِرْنَا إِلَى نِصْفِهِ فَتَحُوا بَابَ بَلَدِهِمْ وَ نَحْنُ غَارُّونَ (۱)

نَائِمُونَ مَا كَانَ فِينَا مُنْتَبِهٌ إِلَّا أَرْبَعَةُ نَفَرٍ- زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ فِي جَانِبٍ مِنْ جَوَانِبِ عَسْكَرِنَا يُصَلِّي وَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ-(۲) وَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ فِي جَانِبٍ آخَرَ يُصَلِّي وَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَ قَتَادَةُ بْنُ النُّعْمَانِ فِي جَانِبٍ آخَرَ يُصَلِّي وَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَ قَيْسُ بْنُ عَاصِمٍ فِي جَانِبٍ آخَرَ يُصَلِّي وَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ فَخَرَجُوا فِي اللَّيْلَةِ الظَّلْمَاءِ الدَّامِسَةِ وَ رَشَقُونَا بِنِبَالِهِمْ وَ كَانَ ذَلِكَ بَلَدَهُمْ وَ هُمْ بِطُرُقِهِ وَ مَوَاضِعِهِ عَالِمُونَ وَ نَحْنُ بِهَا جَاهِلُونَ فَقُلْنَا فِيمَا بَيْنَنَا دُهِينَا وَ أُوتِينَا هَذَا لَيْلٌ مُظْلِمٌ لَا يُمْكِنُنَا أَنْ نَتَّقِيَ النِّبَالَ لِأَنَّا لَا نُبْصِرُهَا فَبَيْنَا نَحْنُ كَذَلِكَ إِذْ رَأَيْنَا ضَوْءاً خَارِجاً مِنْ فِي قَيْسِ بْنِ عَاصِمٍ الْمِنْقَرِيِّ كَالنَّارِ الْمُشْتَعِلَةِ وَ ضَوْءاً خَارِجاً مِنْ فِي قَتَادَةَ بْنِ النُّعْمَانِ كَضَوْءِ الزُّهَرَةِ وَ الْمُشْتَرِي وَ ضَوْءاً خَارِجاً مِنْ فِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ كَشُعَاعِ الْقَمَرِ فِي اللَّيْلَةِ الْمُظْلِمَةِ وَ نُوراً سَاطِعاً مِنْ فِي زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ أَضْوَأَ مِنَ الشَّمْسِ الطَّالِعَةِ وَ إِذَا تِلْكَ الْأَنْوَارُ قَدْ أَضَاءَتْ مُعَسْكَرَنَا حَتَّى إِنَّهُ أَضْوَأُ مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ وَ أَعْدَاؤُنَا فِي مُظْلِمَةٍ شَدِيدَةٍ فَأَبْصَرْنَاهُمْ وَ عَمُوا عَنَّا فَفَرَّقَنَا زَيْدٌ عَلَيْهِمْ حَتَّى أَحَطْنَا بِهِمْ وَ نَحْنُ نُبْصِرُهُمْ وَ هُمْ لَا يُبْصِرُونَنَا فَنَحْنُ بُصَرَاءُ وَ هُمْ عُمْيَانٌ فَوَضَعْنَا عَلَيْهِمُ السُّيُوفَ فَصَارُوا بَيْنَ قَتِيلٍ وَ جَرِيحٍ وَ أَسِيرٍ وَ دَخَلْنَا بَلَدَهُمْ فَاشْتَمَلْنَا عَلَى الذَّرَارِيِّ وَ الْعِيَالِ وَ الْأَثَاثِ وَ الْأَمْوَالِ وَ هَذِهِ عِيَالاتُهُمْ وَ ذَرَارِيُّهُمْ وَ هَذِهِ أَمْوَالُهُمْ وَ مَا رَأَيْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعْجَبَ مِنْ تِلْكَ الْأَنْوَارِ مِنْ أَفْوَاهِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ الَّتِي عَادَتْ ظُلْمَةً عَلَى أَعْدَائِنَا حَتَّى مَكَّنَنَا مِنْهُمْ.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فَقُولُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى مَا فَضَّلَكُمْ بِهِ مِنْ شَهْرِ شَعْبَانَ هَذِهِ كَانَتْ غُرَّةَ شَعْبَانَ وَ قَدِ انْسَلَخَ عَنْهُمُ الشَّهْرُ الْحَرَامُ وَ هَذِهِ الْأَنْوَارُ

۱- ۱. أي غافلون، من الغره- بالكسر- و هي الغفله.

۲- ۲. ما بين العلامتين ساقط من الأصل و من النسخه الكمبانيّ أيضا، أضفناه من المصدر.

بِأَعْمَالِ إِخْوَانِكَمْ هَؤُلَاءِ فِی غُرَّهِ شَعْبَانَ أَسْلِفُوا لَهَا أَنْوَاراً فِی لَيْلَتِهَا قَبْلَ أَنْ يَقَعَ مِنْهُمُ الْأَعْمَالُ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَا تِلْكَ الْأَعْمَالُ لِنُثَابَ عَلَيْهَا(۱)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَمَّا قَيْسُ بْنُ عَاصِمٍ الْمِنْقَرِيُّ فَإِنَّهُ أَمَرَ بِمَعْرُوفٍ فِی يَوْمِ غُرَّهِ شَعْبَانَ وَ قَدْ نَهَی عَنْ مُنْكَرٍ وَ دَلَّ عَلَی خَيْرٍ فَلِذَلِکَ قُدِّمَ لَهُ النُّورُ فِی بَارِحَهِ يَوْمِهِ عِنْدَ قِرَاءَتِهِ الْقُرْآنَ وَ أَمَّا قَتَادَهُ بْنُ النُّعْمَانِ فَإِنَّهُ قَضَی دَيْناً كَانَ عَلَيْهِ فِی غُرَّهِ شَعْبَانَ فَلِذَلِکَ أَسْلَفَهُ اللَّهُ النُّورَ فِی بَارِحَهِ يَوْمِهِ وَ أَمَّا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَهَ فَإِنَّهُ كَانَ بَرّاً بِوَالِدَيْهِ فَكَثُرَتْ غَنِيمَتُهُ فِی هَذِهِ اللَّيْلَهِ فَلَمَّا كَانَ مِنْ غَدٍ قَالَ لَهُ أَبُوهُ إِنِّی وَ أُمَّکَ لَکَ مُحِبَّانِ وَ إِنَّ امْرَأَتَکَ فُلَانَهَ تُؤْذِينَا وَ تَبْغِينَا وَ إِنَّا لَا نَأْمَنُ أَنْ تُصَابَ فِی بَعْضِ هَذِهِ الْمَشَاهِدِ وَ لَسْنَا نَأْمَنُ أَنْ تُسْتَشْهَدَ فِی بَعْضِهَا فَتُدَاخِلَنَا هَذِهِ فِی أَمْوَالِکَ وَ يَزْدَادَ عَلَيْنَا بَغْيُهَا وَ غَيُّهَا فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ مَا كُنْتُ أَعْلَمُ بَغْيَهَا عَلَيْكُمْ وَ كَرَاهِيَتَكُمَا لَهَا وَ لَوْ كُنْتُ عَلِمْتُ ذَلِکَ لَأَبَنْتُهَا مِنْ نَفْسِی وَ لَكِنِّی قَدْ أَبَنْتُهَا الْآنَ لِتَأْمَنَا مَا تَحْذَرَانِ فَمَا كُنْتُ بِالَّذِی أُحِبُّ مَنْ تَكْرَهَانِ فَلِذَلِکَ أَسْلَفَهُ اللَّهُ النُّورَ الَّذِی رَأَيْتُمْ.

وَ أَمَّا زَيْدُ بْنُ حَارِثَهَ الَّذِی كَانَ يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ نُورٌ أَضْوَأُ مِنَ الشَّمْسِ الطَّالِعَهِ وَ هُوَ سَيِّدُ الْقَوْمِ وَ أَفْضَلُهُمْ فَلَقَدْ عَلِمَ اللَّهُ مَا يَكُونُ مِنْهُ فَاخْتَارَهُ وَ فَضَّلَهُ عَلَی عِلْمِهِ بِمَا يَكُونُ مِنْهُ إِنَّهُ فِی الْيَوْمِ الَّذِی وَلِیَ هَذِهِ اللَّيْلَهَ الَّتِی كَانَ فِيهَا ظَفَرُ الْمُؤْمِنِينَ بِالشَّمْسِ الطَّالِعَهِ مِنْ فِيهِ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ مُنَافِقِی عَسْكَرِهِمْ يُرِيدُ التَّضْرِيبَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام وَ إِفْسَادَ مَا بَيْنَهُمَا فَقَالَ لَهُ بَخْ بَخْ لَکَ لَا نَظِيرَ لَکَ فِی أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ صَحَابَتِهِ هَذَا بَلَاؤُکَ وَ هَذَا الَّذِی شَاهَدْنَاهُ نُورُکَ فَقَالَ لَهُ زَيْدٌ يَا عَبْدَ اللَّهِ اتَّقِ اللَّهَ وَ لَا تُفْرِطْ فِی الْمَقَالِ وَ لَا تَرْفَعْنِی فَوْقَ قَدْرِی فَإِنَّکَ لِلَّهِ بِذَلِکَ مُخَالِفٌ وَ بِهِ كَافِرٌ وَ إِنِّی إِنْ تَلَقَّيْتُ مَقَالَتَکَ هَذِهِ بِالْقَبُولِ لَكُنْتُ كَذَلِکَ يَا عَبْدَ اللَّهِ أَ لَا أُحَدِّثُکَ بِمَا كَانَ فِی أَوَائِلِ الْإِسْلَامِ وَ مَا بَعْدَهُ حَتَّی دَخَلَ

۱- ۱. فی المصدر المطبوع: لنثابر عليها: و معنی المثابره: المواظبه.

رَسُولُ اللَّهِ الْمَدِينَهَ وَ زَوَّجَهُ فَاطِمَهَ علیها السلام وَ وُلِدَ لَهُ الْحَسَنُ وَ الْحُسَیْنُ علیهما السلام قَالَ بَلَی قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله کَانَ لِی شَدِیدَ الْمَحَبَّهِ حَتَّی تَبَنَّانِی لِذَلِکَ فَکُنْتُ أُدْعَی زَیْدَ بْنَ مُحَمَّدٍ إِلَی أَنْ وُلِدَ لِعَلِیٍّ الْحَسَنُ وَ الْحُسَیْنُ علیهما السلام فَکَرِهْتُ ذَلِکَ لِأَجْلِهِمَا وَ قُلْتُ لِمَنْ کَانَ یَدْعُونِی أُحِبُّ أَنْ تَدْعُونِی زَیْداً مَوْلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَإِنِّی أَکْرَهُ أَنْ أُضَاهِیَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ فَلَمْ یَزَلْ ذَلِکَ حَتَّی صَدَّقَ اللَّهُ ظَنِّی وَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله ما جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَیْنِ فِی جَوْفِهِ (١) یَعْنِی قَلْباً یُحِبُّ مُحَمَّداً وَ آلَهُ یُعَظِّمُهُمْ وَ قَلْباً یُعَظِّمُ بِهِ غَیْرَهُمْ کَتَعْظِیمِهِمْ أَوْ قَلْباً یُحِبُّ بِهِ أَعْدَاءَهُمْ بَلْ مَنْ أَحَبَّ أَعْدَاءَهُمْ فَهُوَ یُبْغِضُهُمْ وَ لَا یُحِبُّهُمْ وَ مَنْ سَوَّی بِهِمْ مَوَالِیَهُمْ فَهُوَ یُبْغِضُهُمْ وَ لَا یُحِبُّهُمْ ثُمَّ قَالَ وَ ما جَعَلَ أَزْواجَکُمُ اللَّائِی تُظاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهاتِکُمْ وَ ما جَعَلَ أَدْعِیاءَکُمْ أَبْناءَکُمْ إِلَی وَ أُولُوا الْأَرْحامِ بَعْضُهُمْ أَوْلی بِبَعْضٍ فِی کِتابِ اللَّهِ یَعْنِی الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ أَوْلَی بِبُنُوَّهِ رَسُولِ اللَّهِ فِی کِتَابِ اللَّهِ وَ فَرْضِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُهاجِرِینَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلی أَوْلِیائِکُمْ مَعْرُوفاً إِحْسَاناً وَ إِکْرَاماً لَا یَبْلُغُ ذَلِکَ مَحَلَّ الْأَوْلَادِ- کانَ ذلِکَ فِی الْکِتابِ مَسْطُوراً(٢) فَتَرَکُوا ذَلِکَ وَ جَعَلُوا یَقُولُونَ زَیْدٌ أَخُو رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ فَمَا زَالَتِ النَّاسُ یَقُولُونَ لِی هَذَا وَ أَکْرَهُهُ حَتَّی أَعَادَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله الْمُوَاخَاهَ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام.

ثُمَّ قَالَ زَیْدٌ یَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّ زَیْداً مَوْلَی عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام کَمَا هُوَ مَوْلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَلَا تَجْعَلْهُ نَظِیرَهُ فَلَا تَرْفَعْهُ فَوْقَ قَدْرِهِ فَتَکُونَ کَالنَّصَارَی لَمَّا رَفَعُوا عِیسَی علیه السلام فَوْقَ قَدْرِهِ فَکَفَرُوا بِاللَّهِ الْعَظِیمِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَلِذَلِکَ فَضَّلَ اللَّهُ زَیْداً بِمَا رَأَیْتُمْ وَ شَرَّفَهُ بِمَا شَاهَدْتُمْ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً إِنَّ الَّذِی أَعَدَّهُ اللَّهُ لِزَیْدٍ فِی الْآخِرَهِ لَیَصْغُرُ فِی جَنْبِهِ مَا شَهِدْتُمْ فِی الدُّنْیَا مِنْ نُورِهِ إِنَّهُ لَیَأْتِی یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ نُورُهُ یَسِیرُ أَمَامَهُ وَ خَلْفَهُ وَ یَمِینَهُ وَ یَسَارَهُ وَ فَوْقَهُ وَ تَحْتَهُ مِنْ کُلِّ جَانِبٍ مَسِیرَهَ أَلْفِ سَنَهٍ.

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَ وَ لَا أُحَدِّثُکُمْ بِهَزِیمَهٍ تَقَعُ فِی إِبْلِیسَ وَ أَعْوَانِهِ وَ جُنُودِهِ

١- ١. الأحزاب: ۴.

٢- ٢. الأحزاب: ۶.

أَشَدَّ مِمَّا وَقَعَتْ فِی أَعْدَائِكُمْ قَالُوا بَلَی یَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً إِنَّ إِبْلِیسَ إِذَا كَانَ أَوَّلُ یَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ بَثَّ جُنُودَهُ فِی أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَ آفَاقِهَا یَقُولُ لَهُمُ اجْتَهِدُوا فِی اجْتِذَابِ بَعْضِ عِبَادِ اللَّهِ إِلَیْكُمْ فِی هَذَا الْیَوْمِ وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَبُثُّ مَلَائِكَتَهُ فِی أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَ آفَاقِهَا یَقُولُ لَهُمْ سَدِّدُوا عِبَادِی وَ أَرْشِدُوهُمْ وَ كُلُّهُمْ یَسْعَدُ بِكُمْ إِلَّا مَنْ أَبَی وَ تَمَرَّدَ وَ طَغَا فَإِنَّهُ یَصِیرُ فِی حِزْبِ إِبْلِیسَ وَ جُنُودِهِ.

وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا كَانَ أَوَّلُ یَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ أَمَرَ بِأَبْوَابِ الْجَنَّهِ فَتُفَتَّحُ وَ یَأْمُرُ شَجَرَهَ طُوبَی فَتُطْلِعُ أَغْصَانَهَا عَلَی هَذِهِ الدُّنْیَا ثُمَّ أَمَرَ بِأَبْوَابِ النَّارِ فَتُفَتَّحُ وَ یَأْمُرُ شَجَرَهَ الزَّقُّومِ فَتُطْلِعُ أَغْصَانَهَا عَلَی هَذِهِ الدُّنْیَا ثُمَّ یُنَادِی مُنَادِی رَبِّنَا عَزَّ وَ جَلَّ یَا عِبَادَ اللَّهِ هَذِهِ أَغْصَانُ شَجَرَهِ طُوبَی فَتَمَسَّكُوا بِهَا تَرْفَعْكُمْ إِلَی الْجَنَّهِ-(۱) وَ هَذِهِ أَغْصَانُ شَجَرَهِ الزَّقُّومِ فَإِیَّاكُمْ وَ إِیَّاهَا- لَا تُؤَدِّیكُمْ إِلَی الْجَحِیمِ قَالَ فَوَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً إِنَّ مَنْ تَعَاطَی بَاباً مِنَ الْخَیْرِ فِی هَذَا الْیَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِ شَجَرَهِ طُوبَی فَهُوَ مُؤَدِّیهِ إِلَی الْجَنَّهِ وَ مَنْ تَعَاطَی بَاباً مِنَ الشَّرِّ فِی هَذَا الْیَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِ شَجَرَهِ الزَّقُّومِ فَهُوَ مُؤَدِّیهِ إِلَی النَّارِ.

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَمَنْ تَطَوَّعَ لِلَّهِ بِصَلَاهٍ فِی هَذَا الْیَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ تَصَدَّقَ فِی هَذَا الْیَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ عَفَا عَنْ مَظْلِمَهٍ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ أَصْلَحَ بَیْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ وَ الْوَالِدِ وَ وَلَدِهِ وَ الْقَرِیبِ وَ قَرِیبِهِ وَ الْجَارِ وَ جَارِهِ وَ الْأَجْنَبِیِّ وَ الْأَجْنَبِیَّهِ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ خَفَّفَ عَنْ مُعْسِرٍ مِنْ دَیْنِهِ أَوْ حَطَّ عَنْهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ.

وَ مَنْ نَظَرَ فِی حِسَابِهِ فَرَأَی دَیْناً عَتِیقاً قَدْ آیَسَ مِنْهُ صَاحِبُهُ فَأَدَّاهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ كَفَلَ یَتِیماً فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ كَفَّ سَفِیهاً عَنْ عِرْضِ مُؤْمِنٍ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ أَوْ شَیْئاً مِنْهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ

ص: ۶۱

۱- ۱. ما بین العلامتین ساقط عن الأصل و الکمبانیّ أضفناه من المصدر، و هکذا فیما سلف و یأتی.

قَعِدَ يَذْكُرُ اللَّهَ وَ لِنَعْمَائِهِ يَشْكُرُهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ عَادَ مَرِيضاً وَ مَنْ شَيَّعَ فِيهِ جَنَازَةً وَ مَنْ عَزَّى فِيهِ مُصَاباً فَقَدْ تَعَلَّقُوا مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدَهُمَا فِي هَذَا الْيَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ مَنْ كَانَ أَسْخَطَهُمَا قَبْلَ هَذَا الْيَوْمِ فَأَرْضَاهُمَا فِي هَذَا الْيَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ وَ كَذَلِكَ مَنْ فَعَلَ شَيْئاً مِنْ سَائِرِ أَبْوَابِ الْخَيْرِ فِي هَذَا الْيَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ.

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً وَ إِنَّ مَنْ تَعَاطَى بَاباً مِنَ الشَّرِّ وَ الْعِصْيَانِ فِي هَذَا الْيَوْمِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِ شَجَرَةِ الزَّقُّومِ فَهُوَ مُؤَدِّيهِ إِلَى النَّارِ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً فَمَنْ قَصَّرَ فِي صَلَاتِهِ الْمَفْرُوضَةِ وَ ضَيَّعَهَا فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ- [وَ مَنْ كَانَ عَلَيْهِ فَرْضُ صَوْمٍ فَفَرَّطَ فِيهِ وَ ضَيَّعَهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ] وَ مَنْ جَاءَهُ فِي هَذَا الْيَوْمِ فَقِيرٌ ضَعِيفٌ يَعْرِفُ سُوءَ حَالِهِ فَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِ حَالِهِ مِنْ غَيْرِ ضَرَرٍ يَلْحَقُهُ وَ لَيْسَ هُنَاكَ مَنْ يَنُوبُ عَنْهُ وَ يَقُومُ مَقَامَهُ فَتَرَكَهُ يُضَيَّعُ وَ يَعْطَبُ وَ لَمْ يَأْخُذْ بِيَدِهِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنِ اعْتَذَرَ إِلَيْهِ مُسِيءٌ فَلَمْ يَعْذِرْهُ ثُمَّ لَمْ يَقْتَصِرْ بِهِ عَلَى قَدْرِ عُقُوبَةِ إِسَاءَتِهِ بَلْ أَرْبَى عَلَيْهِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ ضَرَبَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ وَ الْوَالِدِ وَ وَلَدِهِ أَوِ الْأَخِ وَ أَخِيهِ أَوِ الْقَرِيبِ وَ قَرِيبِهِ أَوْ بَيْنَ جَارَيْنِ أَوْ خَلِيطَيْنِ أَوْ أُخْتَيْنِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ شَدَّدَ عَلَى مُعْسِرٍ وَ هُوَ يَعْلَمُ إِعْسَارَهُ فَزَادَ غَيْظاً وَ بَلَاءً فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ كَانَ عَلَيْهِ دَيْنٌ فَكَسَرَهُ (۱)

عَلَى صَاحِبِهِ وَ تَعَدَّى عَلَيْهِ حَتَّى أَبْطَلَ دَيْنَهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ جَفَا يَتِيماً وَ آذَاهُ وَ تَهْزِمُ (۲)

مَالَهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ وَقَعَ فِي عِرْضِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ وَ حَمَلَ النَّاسَ عَلَى ذَلِكَ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ تَغَنَّى بِغِنَاءٍ حَرَامٍ يَبْعَثُ فِيهِ عَلَى الْمَعَاصِي فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ قَعَدَ يُعَدِّدُ قَبَائِحَ أَفْعَالِهِ فِي الْحُرُوبِ وَ أَنْوَاعَ ظُلْمِهِ لِعِبَادِ اللَّهِ فَيَفْتَخِرُ بِهَا فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ كَانَ جَارُهُ مَرِيضاً فَتَرَكَ عِيَادَتَهُ اسْتِخْفَافاً بِحَقِّهِ فَقَدْ تَعَلَّقَ

۱- ۱. أی نقضه و صرفه عن صاحبه، و ماطله بحقه.

۲- ۲. تهزم حقه: تهضمه و ظلمه و غصبه، و فی المصدر المطبوع بدل تهزم: تهضم.

بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ مَاتَ جَارُهُ فَتَرَكَ تَشْيِيعَ جَنَازَتِهِ تَهَاوُناً بِهِ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ أَعْرَضَ عَنْ مُصَابٍ وَ جَفَاهُ إِزْرَاءً عَلَيْهِ وَ اسْتِصْغَاراً لَهُ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ عَقَّ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدَهُمَا فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ مَنْ كَانَ قَبْلَ ذَلِكَ عَاقّاً لَهُمَا فَلَمْ يُرْضِهِمَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ هُوَ يَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ كَذَا مَنْ فَعَلَ شَيْئاً مِنْ سَائِرِ أَبْوَابِ الشَّرِّ فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً إِنَّ الْمُتَعَلِّقِينَ بِأَغْصَانِ شَجَرَةِ طُوبَى تَرْفَعُهُمْ تِلْكَ الْأَغْصَانُ إِلَى الْجَنَّةِ وَ إِنَّ الْمُتَعَلِّقِينَ بِأَغْصَانِ شَجَرَةِ(۱) الزَّقُّومِ تَخْفِضُهُمْ تِلْكَ الْأَغْصَانُ إِلَى الْجَحِيمِ.

ثُمَّ رَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله طَرْفَهُ إِلَى السَّمَاءِ مَلِيّاً وَ جَعَلَ يَضْحَكُ وَ يَسْتَبْشِرُ ثُمَّ خَفَضَ طَرْفَهُ إِلَى الْأَرْضِ فَجَعَلَ يَقْطِبُ (۲) وَ يَعْبِسُ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّداً بِالْحَقِّ نَبِيّاً لَقَدْ رَأَيْتُ شَجَرَةَ طُوبَى تَرْتَفِعُ أَغْصَانُهَا وَ تَرْفَعُ الْمُتَعَلِّقِينَ بِهَا إِلَى الْجَنَّةِ وَ رَأَيْتُ فِيهِمْ مَنْ تَعَلَّقَ مِنْهَا بِغُصْنٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ تَعَلَّقَ بِغُصْنَيْنِ أَوْ بِأَغْصَانٍ عَلَى حَسَبِ اشْتِمَالِهِمْ عَلَى الطَّاعَاتِ وَ إِنِّي لَأَرَى زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ قَدْ تَعَلَّقَ بِعَامَّةِ أَغْصَانِهَا فَهِيَ تَرْفَعُهُ إِلَى أَعْلَى عَلَائِهَا فَبِذَلِكَ ضَحِكْتُ وَ اسْتَبْشَرْتُ ثُمَّ نَظَرْتُ إِلَى الْأَرْضِ فَوَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً لَقَدْ رَأَيْتُ شَجَرَةَ الزَّقُّومِ تَنْخَفِضُ أَغْصَانُهَا وَ تَخْفِضُ الْمُتَعَلِّقِينَ بِهَا إِلَى الْجَحِيمِ وَ رَأَيْتُ مِنْهُمْ مَنْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ وَ رَأَيْتُ مِنْهُمْ مَنْ تَعَلَّقَ بِغُصْنَيْنِ أَوْ بِأَغْصَانٍ عَلَى حَسَبِ اشْتِمَالِهِمْ عَلَى الْقَبَائِحِ وَ إِنِّي لَأَرَى بَعْضَ الْمُنَافِقِينَ قَدْ تَعَلَّقَ بِعَامَّةِ أَغْصَانِهَا وَ هِيَ تَخْفِضُهُ إِلَى أَسْفَلِ دَرَكَاتِهَا فَلِذَلِكَ عَبَسْتُ وَ قَطَبْتُ.

ثُمَّ أَعَادَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ يَنْظُرُ إِلَيْهَا مَلِيّاً وَ هُوَ يَقْطِبُ وَ يَعْبِسُ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ يَا عِبَادَ اللَّهِ لَوْ رَأَيْتُمْ مَا رَآهُ نَبِيُّكُمْ مُحَمَّدٌ إِذاً لَأَظْمَأْتُمْ

ص: ۶۳

۱- ۱. ما بين العلامتين ساقط من الأصل، أضفناه من المصدر.

۲- ۲. قطب قطوبا: زوى ما بين عينيه و كلح، و كذلك العبوس، و في الكمبانيّ« يعطب» و هو سهو.

لِلَّهِ بِالنَّهَارِ أَكْبَادَكُمْ وَ لَجَوَّعْتُمْ لَهُ بُطُونَكَمْ وَ لَأَسْهَرْتُمْ لَهُ لَيْلَكَمْ وَ لَأَنْصَبْتُمْ فِيهِ أَقْدَامَكَمْ وَ أَبْدَانَكمْ وَ لَأَنْفَدْتُمْ بِالصَّدَقهِ أَمْوَالَكَمْ وَ عَرَضْتُمْ لِلتَّلَفِ فِي الْجِهَادِ أَرْوَاحَكُمْ قَالُوا وَ مَا هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فِدَاكَ الْآبَاءُ وَ الْأُمَّهَاتُ وَ الْبَنُونَ وَ الْبَنَاتُ وَ الْأَهْلُونَ وَ الْقَرَابَاتُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً لَقَدْ رَأَيْتُ تِلْكَ الْأَغْصَانَ مِنْ شَجَرَهِ طُوبَى عَادَتْ إِلَى الْجَنَّهِ فَنَادَى مُنَادِي رَبِّنَا خُزَّانَهَا يَا مَلَائِكَتِي انْظُرُوا كُلَّ مَنْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِ طُوبَى فِي هَذَا الْيَوْمِ فَانْظُرُوا إِلَى مِقْدَارِ مُنْتَهَى ظِلِّ ذَلِكَ الْغُصْنِ فَأَعْطُوهُ مِنْ جَمِيعِ الْجَوَانِبِ مِثْلَ مِسَاحَتِهِ قُصُوراً وَ دُوراً وَ خَيْرَاتٍ فَأَعْطَوْهُ ذَلِكَ فَمِنهُمْ مَنْ أُعْطِيَ مَسِيرَهَ أَلْفِ سَنَهٍ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ أُعْطِيَ ثَلَاثَهَ أَضْعَافِهِ وَ أَرْبَعَهَ أَضْعَافِهِ وَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ عَلَى قَدْرِ قُوَّهِ إِيمَانِهِمْ وَ جَلَالَهِ أَعْمَالِهِمْ وَ لَقَدْ رَأَيْتُ صَاحِبَكُمْ زَيْدَ بْنَ حَارِثَهَ أُعْطِيَ أَلْفَ ضِعْفِ مَا أُعْطِيَ جَمِيعَهُمْ عَلَى قَدْرِ فَضْلِهِ عَلَيْهِمْ فِي قُوَّهِ الْإِيمَانِ وَ جَلَالَهِ الْأَعْمَالِ فَلِذَلِكَ ضَحِكْتُ وَ اسْتَبْشَرْتُ وَ لَقَدْ رَأَيْتُ تِلْكَ الْأَغْصَانَ مِنْ شَجَرَهِ الزَّقُّومِ- [عَادَتْ إِلَى جَهَنَّمَ فَنَادَى مُنَادِي رَبِّنَا خُزَّانَهَا يَا مَلَائِكَتِي انْظُرُوا مَنْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِ شَجَرَهِ الزَّقُّومِ] فِي هَذَا الْيَوْمِ فَانْظُرُوا إِلَى مُنْتَهَى مَبْلَغِ ظِلِّ ذَلِكَ الْغُصْنِ وَ ظُلْمَتِهِ فَابْنُوا لَهُ مَقَاعِدَ مِنَ النَّارِ مِنْ جَمِيعِ الْجَوَانِبِ مِثْلَ مِسَاحَتِهِ قُصُورَ نِيرَانٍ وَ بِقَاعَ غِيرَانٍ-(1) وَ حَيَّاتٍ وَ عَقَارِبَ وَ سَلَاسِلَ وَ أَغْلَالٍ وَ قُيُودٍ وَ أَنْكَالٍ يُعَذَّبُ بِهَا فَمِنْهُمْ مَنْ أُعِدَّ [لَهُ] فِيهَا مَسِيرَهَ سَنَهٍ أَوْ سَنَتَيْنِ أَوْ مِائَهِ سَنَهٍ أَوْ أَكْثَرَ عَلَى قَدْرِ ضَعْفِ إِيمَانِهِمْ وَ سُوءِ أَعْمَالِهِمْ وَ لَقَدْ رَأَيْتُ لِبَعْضِ الْمُنَافِقِينَ أَلْفَ ضِعْفِ مَا أُعْطِيَ جَمِيعَهُمْ عَلَى قَدْرِ زِيَادَهِ كُفْرِهِ وَ شَرِّهِ فَلِذَلِكَ قَطَبْتُ وَ عَبَسْتُ.

ثُمَّ نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله إِلَى أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَ أَكْنَافِهَا فَجَعَلَ يَتَعَجَّبُ تَارَهً وَ يَنْزَعِجُ تَارَهً ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ طُوبَى لِلْمُطِيعِينَ كَيْفَ يُكْرِمُهُمُ اللَّهُ بِمَلَائِكَتِهِ وَ الْوَيْلُ لِلْفَاسِقِينَ كَيْفَ يَخْذُلُهُمُ اللَّهُ وَ يَكِلُهُمْ إِلَى شَيْطَانِهِمْ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً إِنِّي

۱- ۱. الغيران جمع غار: و هو كل مطمئن من الأرض و قيل: الجحر يأوى إليه الوحشى، و منه الكهف.

لَأَرَى الْمُتَعَلِّقِينَ بِأَغْصَانِ شَجَرَةِ طُوبَى كَيْفَ قَصَدَتْهُمُ الشَّيَاطِينُ لِيُغْوُوهُمْ فَحَمَلَتْ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ يَقْتُلُونَهُمْ وَ يَسْحَطُونَهُمْ -(۱) وَ يَطْرُدُونَهُمْ عَنْهُمْ وَ نَادَاهُمْ مُنَادِي رَبِّنَا يَا مَلَائِكَتِي أَلَا فَانْظُرُوا كُلَّ مَلَكٍ فِي الْأَرْضِ إِلَى مُنْتَهَى مَبْلَغِ نَسِيمِ هَذَا الْغُصْنِ الَّذِي تَعَلَّقَ بِهِ مُتَعَلِّقٌ فَقَاتِلُوا الشَّيْطَانَ عَنْ ذَلِكَ الْمُؤْمِنِ وَ أَخِّرُوهُمْ عَنْهُ فَإِنِّي لَأَرَى بَعْضَهُمْ وَ قَدْ جَاءَهُ مِنَ الْأَمْلَاكِ مَنْ يَنْصُرُهُ عَلَى الشَّيَاطِينِ وَ يَدْفَعُ عَنْهُ الْمَرَدَةَ أَلَا فَعَظِّمُوا هَذَا الْيَوْمَ مِنْ شَعْبَانَ مِنْ بَعْدِ تَعْظِيمِكُمْ لِشَعْبَانَ فَكَمْ مِنْ سَعِيدٍ فِيهِ وَ كَمْ مِنْ شَقِيٍّ لِتَكُونُوا مِنَ السُّعَدَاءِ فِيهِ وَ لَا تَكُونُوا مِنَ الْأَشْقِيَاءِ(۲).

**[ترجمه]تفسیر امام علیه السلام: حضرت امیر المؤمنین علیه السلام بر جماعتی از مسلمانان فرومایه عبور می کرد که کسی از مهاجر و انصار در بین آن ها نبود. آن ها روز اول شعبان در یکی از مساجد نشسته بودند؛ امام دیدند آنان وارد بحث در مورد مسئله سرنوشت و مسائل دیگری که مردم بر سر آن اختلاف نظر دارند، شده اند و صدایشان بلند شده و نظر و بحث و جدالشان در مورد آن شدت یافته است. پس حضرت ایستاد و سلام داد و آن ها سلام حضرت را پاسخ گفتند و برای حضرت مکانی باز کردند و به سوی او رفته و از او خواستند تا کنار آن ها بنشیند. ولی حضرت توجهی به آنان نکرد و سپس روبروی آنان ایستاد و بر ایشان بانگ برآورد: ای جماعتی که در مورد چیزی سخن می گویند که به آن ها مربوط نیست و به کارشان نمی آید! آیا نمی دانید که خداوند بندگانی دارد که بیم از او آن ها را به سکوت واداشته است، بی آن که ناتوان از سخن گفتن یا بی زبان باشند. در حالی که آن ها حقیقتاً انسان های فصیح و خوش زبان و عاقل و بلیغ هستند و به خداوند و روزهای او علم دارند.

ولی هنگامی که عظمت خدا را یاد کنند، به سبب ارج و منزلتی که برای خدا قائل هستند و برای بزرگداشت و تکریم او، صداهاشان قطع و دل‌هاشان شکسته، عقل هاشان زایل و خردهاشان ربوده می شود. وقتی از این حالت به حالت عادی بازگردند، با اعمال نیک و شایسته به سوی خدا می شتابند. خود را در زمره ستمکاران و خطاپیشگان به شمار می آورند، در حالی که از مسامحه کاران و افراط پیشگان بری هستند، ولی با این وجود آنان در عبادت خدا به کم راضی نمی شوند و زیاد را در راه خدا زیاد به شمار نمی آورند و با اعمال خویش بر او منت نمی نهند. آن ها را شیفته و هراسان و بیمناک و نگران و در هول و هراس می بینی. پس شما کجا و آن ها کجا ای جماعت بدعت گذار! آیا نمی دانید که داناترین مردم به سرنوشت،ساکت ترین آن ها در باره آن هستند و نادان ترین آن ها پرحرف ترینشان؟

ای جماعت بدعت گذار! امروز روز اول شعبان عزیز است. پروردگارمان آن را به علت شاخه شاخه شدن خیرات در آن شعبان نامیده است. حقیقتاً که پروردگارتان در آن ماه درهای بهشت خویش را گشوده و قصرها و خیرات بهشت را با کم ترین بها و آسان ترین کارها بر شما عرضه کرده است، پس شما نپذیرفته‌اید و ابلیس لعین شاخه های بدی ها و بلاهای خود را بر شما عرضه کرده است و شما نیز مصرانه در گمراهی و سرکشی غرق هستید و به شاخه ابلیس چنگ می زنید و از شاخه های خیر که درهایش به رویتان گشوده است اعراض می کنید.

امروز اول شعبان است و شاخه های نیکی آن نماز و روزه و زکات و امر به معروف و نهی از منکر و نیکی به پدر و مادر و آشنایان و همسایگان و حل و فصل اختلافات و صدقه به فقیران و بیچارگان است. برای برداشتن باری را که از دوش شما برداشته شده و برای کشف آن دسته از رازهای الهی که از وارد شدن به آن منع شده اید و هر کسی در آن کنجکاوی کند از

نابود شـدگان است، خود را به سـختی میاندازیـد. اما اگر به آنچه پروردگار عزوجل برای بنـدگان فرمانبردار خود در این روز آماده کرده، آگاهی داشتید، یقیناً از کاری که مشغول آن هستید دست می کشیدید و به کاری که به شما فرمان داده شده می پرداختید.

عرض کردنـد: یـا امیر المـؤمنین! خداونـد در این روز برای فرمـانبرداران خـود چه چیزی فراهم کرده است؟ امیر المؤمنین علیه السـلام فرمود: بدانید و آگاه باشـید که من فقط سـخنی را که از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیده ام برای شما تعریف می کنم. روزی رسول خدا صـلی الله علیه و آله سـپاهی را به سوی عده ای از قدرتمندترین کافران فرسـتاد و خبر آن ها دیر به دیر می رسید و حضرت دل نگران آن ها شده بود و فرمود: کاش کسی داشتیم که از آن ها خبری داشت و خبرشان را برای ما می آورد. در همین حال که حضـرت این سـخن را می گفت قاصدی خبر آورد که آنان بر دشـمنان خود پیروز و مسلط شده اند و دشمن را کشته و زخمی و اسیر کرده و اموال آنان را به غنیمت گرفته و زنان و بچه های آنان را به اسارت درآورده اند.

وقتی سـپاه به مدینه نزدیک شد، رسول خدا صـلی الله علیه و آله به همراه یاران خود به اسـتقبال آن ها رفت. وقتی آن ها و در رأسـشان زید بن حارثه را که به فرماندهی آن ها گماشته بود، دید، زید از شتر خویش فرود آمد و به خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله رسـید و بر پا و سـپس بر دست مبارک او بوسه زد. پس رسول خدا صـلی الله علیه و آله او را در آغوش کشید و بر سـر او بوسه زد. سـپس عبـدالله بن رواحه به محضـر حضـرت صـلی الله علیه و آله رسـید و بر پا و دست حضـرت بوسه زد و رسول خدا صـلی الله علیه و آله او را در آغوش کشید [سپس قیس بن عاصم منقری فرود آمد و دست و پای حضرت را بوسید و رسول خدا صـلی الله علیه و آله او را در آغوش گرفت] و پس از آن سایر افراد سـپاه فرود آمدند و بر حضرت سلام دادند و رسول خـدا صـلی الله علیه و آله به نیکی پاسـخ آن هـا را داد، سـپس به آنان، در حالی که اسـرای دشـمن و زنان و فرزنـدان و اموالشان از طلا و نقره و مقدار زیادی از انواع کالا به همراهشان بود، فرمود: از اخبار و احوال خود با دشمن برای من بگویید.

در پاسـخ گفتنـد: ای رسول خدا! اگر بدانی در چه حالی بودیم بسـیار تعجب می کنی. رسول خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: خـبری از آن نداشـتم تـا ایـن کـه جبرئیـل اکنـون مرا بـاخبر کرد و همیـن طـور اگر پروردگـارم از کتـاب و دینش بـه من نمی آموخت، من ذره ای از آن را نمی دانسـتم؛ آنچنان که خداوند عزوجلّ فرمود: «وَ کَذلِکَ أَوْحَیْنا إِلَیْکَ رُوحاً مِنْ أَمْرِنا ما کُنْتَ تَدْری مَا الْکِتابُ وَ لَا الْإیمانُ – تا فرموده اش – صِراطٍ مُسْتَقیم» – . شوری / ۵۲ – {وهمین گـونه، روحی از امر خودمـان به سوی تو وحی کردیم. تو نمی دانستی کتاب چیست و نه ایمان [کدام است؟] .... به راه راست هدایت می کنی.}

ولی آن را برای این برادران مؤمنتـان تعریف کنیـد تـا شـما را تأییـد کنم؛ چرا که جبرئیل به من خبر داده است. پس گفت: ای رسول خـدا صـلی الله علیه و آله! ما وقتی به دشـمن نزدیک شدیم، دیده‌بانی را فرسـتادیم تا ما را از اخبار و تعداد آن ها باخبر کند، او بازگشت و به ما خبر داد که آن ها هزار نفر هستند در حالی که ما دو هزار نفر بودیم. به ناگاه دیدیم که سپاه دشمن با هزار مرد به خارج از شهر خود آمدند و سه هزار نفر را در شهر باقی گذاشتند. ما تصور کردیم که آن ها هزار نفر هستند، ولی قاصـدمان به مـا خبر داد که آن هـا در میـان خود می گوینـد: مـا هزار نفریم و آن هـا دو هزار نفر و مـا توان پیکـار بـا آنـان را نداریم، مگر این که در شـهر سـنگر بگیریم تا وقتی که از مبارزه با ما خسته شوند و از ما دست بکشند و باز گردند. با این خبر ما جرأت یافتیم و به سوی آنان لشکر کشی کردیم. چون به شهر رسیدیم آنان دروازه را به روی ما بستند. ما نیز فرود آمدیم تا

با آنان وارد جنگ شویم.

وقتی شب فرا رسید و به نیمه شب نزدیک شدیم، دروازه شهر خود را گشودند و ما غافل از [حیله] آنان در خواب بودیم و فقط چهار نفر از ما بیدار بودند: زید بن حارثه در یکی از گوشه های لشکرمان در حال نماز و قرائت قرآن بود، [و عبدالله بن رواحه در گوشه‌ای دیگر در حال نماز و خواندن قرآن بود و قتاده بن نعمان نیز در گوشه ای دیگر] و قیس بن عاصم در گوشه‌ای دیگر به نماز و تلاوت قرآن مشغول بودند. در شب تیره و تاریک بیرون آمدند و به ما تیراندازی کردند. آنجا شهر آن ها بود و آن ها از راه و چاه آن آگاه بودند و ما از آن بی خبر. با خود گفتیم: فریب خوردیم و شکست خوردیم، شب تاریکی است، نمی توانیم از تیرها جان سالم به در بریم؛ زیرا آن ها را نمی بینیم.

در همین حال بودیم که ناگهان دیدیم نوری همچون شعله سوزان آتش از دهان قیس بن عاصم منقری و شعاع نوری همچون نور سیاره زهره و مشتری از دهان قتاده بن نعمان و شعاع نوری چون نور ماه در شب تاریک از دهان عبد الله بن رواحه و نوری از دهان زید بن حارثه به درخشش نور خورشید فروزان ساطع شد و به ناگاه دیدیم که این انوار اردوگاه ما را روشن ساخت، به طوری که گویی از نیمروز روشن تر شده بود و دشمنان ما در تاریکی شدیدی بودند. پس از آن، ما آن ها را می دیدیم ولی آنان ما را نمی دیدند. پس زید ما را بین آن ها پراکنده ساخت تا این که آنان را محاصره کردیم، در حالی که ما آنان را می دیدیم و آنان ما را نمی دیدند. ما بینا بودیم و آنان کور شده بودند. پس بر آنان شمشیر کشیدیم و آنان کشته و زخمی و اسیر شدند. سپس وارد شهرشان شدیم و فرزندان و زنان و بچه‌ها و اثاث و اموال آنان را گرفتیم. و این همسران و فرزندان آنان است و این هم اموال و داراییشان. ای رسول خدا! ما چیزی شگفت تر از آن نورها ندیده بودیم؛ نورهایی که از دهان این افراد بیرون آمد و تاریکی را به دشمنانمان بازگرداند تا این که از عهده آن ها بر آمدیم.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: پس بگویید: سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است به خاطر آنچه به برکت آن در ماه شعبان بر شما ارج نهاد. این روز اول شعبان بود و ماه حرام سپری شده بود. این نورها نیز نتیجه اعمال برادران شما در اول شعبان بود. در آن شب قبل از آن که آن اعمال را انجام دهند، پیشاپیش نورهایی برای آنان فرستاده شده بود. گفتند: ای رسول خدا! آن اعمال چیست تا به واسطه آن به پاداش نیک برسیم؟

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: امّا قیس بن عاصم منقری، او در روز اول شعبان امر به معروف و نهی از منکر کرد و به خیر رهنمون شد؛ از این رو بود که شب قبل از آن روز به هنگام قرائت قرآن، نور برای او از پیش فرستاده شد.

اما قتاده بن نعمان، او قرضی را که بر گردنش بود در اول شعبان ادا کرد؛ از این رو خداوند شب قبل آن روز، پیشاپیش نور را برای او فرستاد.

اما عبدالله بن رواحه، او نسبت به پدر و مادرش مهربان بود. در این شب غنیمتش بسیار شد. فردای آن روز پدرش به او گفت: من و مادرت دوست دار تو هستیم، ولی زنت فلانی ما را آزار می دهد و به ما ستم روا می دارد و ما اطمینان نداریم از این که تو در یکی از این نبردها زخمی و یا شهید شوی و این زن بر اموال تو مسلط شود و ظلم و ستم و گمراهیش را نسبت به ما بیشتر کند. عبدالله گفت: من از ستم او به شما و بیزاری شما از او بی خبر بودم و اگر این را می دانستم او را طلاق می دادم،

ولی اکنون از او جدا شدم تا از آنچه می ترسید در امان باشید و من دوست دار کسی نیستم که شما از او بیزارید، از این رو خداوند نوری را که دیدید برای او فرستاد.

اما زید بن حارثه که نوری روشن تر از نور خورشید درخشان از دهانش خارج شد؛ او بزرگ قوم و برترین آن هاست. خداوند می دانست که چه کاری خواهد کرد، پس او را برگزید و به سبب [علم خود به] آنچه در فردای آن شب پیروزی مؤمنان به واسطه نور ساطع شده از دهان او، از او سر خواهد زد، او را برتری داد. مردی از منافقان لشکرش که در پی ایجاد کدورت بین او و حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و تیره کردن روابط بینشان بود، نزد او آمد و به او گفت: آفرین بر تو که در میان اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و صحابه او همتایی نداری. این آزمایشی برای تو بود و این که دیدیم نور توست. پس زید به او گفت: ای عبدالله از خدا بترس و در سخن زیاده روی نکن و مرا به بالاتر از اندازه ام نبر؛ که تو به واسطه این سخن نسبت به خداوند دشمن و کافر هستی و [اگر] من نیز این سخن تو را بپذیرم [قطعاً و یقیناً] مثل تو می شوم.

ای عبدالله، آیا نمی خواهی از ماجراهای اوایل اسلام و پس از آن تا ورود رسول خدا صلی الله علیه و آله به مدینه و درآوردن حضرت فاطمه سلام الله علیه به همسری او و ولادت [فرزندان او] حسن و حسین علیهما السلام سخن بگویم؟ گفت: چرا. گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله به من محبت بسیاری داشت تا جایی که به سبب این محبت مرا به فرزندی قبول کرد. من زید بن محمد خوانده می شدم تا این که حسن و حسین علیه السلام، دو فرزند علی علیه السلام به دنیا آمدند و به خاطر آن دو بزرگوار دیگر نمی خواستم تا مرا به آن نام بخوانند و به کسانی که مرا این چنین می خواندند گفتم: دوست دارم مرا زید غلام رسول خدا صلی الله علیه و آله صدا کنید؛ زیرا من ناپسند می دارم که مرا با حسن و حسین علیه السلام قیاس کنند. همین طور شد تا این که خداوند ظن مرا تأیید کرد و این آیه را بر محمد صلی الله علیه و آله نازل کرد: «ما جعلَ اللهُ لرجلٍ من قلبینِ فی جوفه» - . احزاب / ۴ - {خداوند برای هیچ مردی در درونش دو دل ننهاده است.} یعنی دلی که محمد و خاندان او را دوست بدارد [و آن ها را بزرگ شمارد و دلی که] با آن دیگران را مانند آن ها بزرگ بشمارد یا دلی که با آن دشمنانشان را دوست بدارد، بلکه کسی که دشمنان آن ها را دوست بدارد، با آن ها دشمن است و آنان را دوست ندارد [و کسی که دوست داران آنان را با آن ها برابر کند نیز دشمن آن هاست و آنان را دوست ندارد].

سپس فرمود: «وَ ما جَعَلَ أَزْواجَكُمُ اللَّائی تُظاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهاتِكُمْ وَ ما جَعَلَ أَدْعِیاءَكُمْ أَبْناءَكُمْ - . احزاب / ۴ - - تا - وَ أُولُوا الْأَرْحامِ بَعْضُهُمْ أَوْلی بِبَعْضٍ فی كِتابِ اللَّه» {و آن همسرانتان را که مورد «ظِهار» قرار می دهید مادران شما نگردانیده، و پسرخواندگانتان را پسران [واقعی] شما قرار نداده است - تا - و خویشاوندان [طبقِ] کتاب خدا، بعضی [نسبت] به بعضی اولویّت دارند.} [یعنی طبق کتاب خدا حسن و حسین به فرزندی رسول خدا صلی الله علیه و آله سزاوارتر هستند] و این حکمش «مِنَ الْمُؤْمِنینَ وَ الْمُهاجِرینَ إِلاَّ أَنْ تَفْعَلُوا إِلی أَوْلِیائِكُمْ مَعْرُوفاً» {[و] بر مؤمنان و مهاجران [مقدّمند]، مگر آن که بخواهید به دوستان [مؤمن] خود [وصیّت یا] احسانی کنید.} این احسان و اکرام باعث نمی شود که آن ها را به جای اولاد خود قرار دهید. «كانَ ذلِكَ فِی الْكِتابِ مَسْطُورا» - . احزاب / ۶ - {این در کتاب [خدا] نگاشته شده است.} پس این اسم را وا گذاشتند و مرا زید برادر رسول خدا صلی الله علیه و آله خواندند. گوید: همچنان مردم مرا به این نام می خواندند و من آن را پسندیده نمی شمردم تا این که رسول خدا صلی الله علیه و آله عقد برادری را بین خود و علی بن ابی طالب علیه السلام مجدداً

جاری ساخت.

سپس زید گفت: ای عبدالله! زید غلام علی بن ابی طالب علیه السلام است، همان طور که غلام رسول خدا صلی الله علیه و آله نیز هست. پس او را همتای آن بزرگوار قرار مده و او را به بالاتر از حد او مبر که در این صورت مانند مسیحیان می شوی که عیسی علیه السلام را به بالاتر از مقام او ترفیع دادند و به خداوند بزرگ کفر ورزیدند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: از این رو خداوند زید را برتری داد و به آنچه دیدید عزت و کرامت بخشید. سوگند به کسی که مرا بر حق به پیامبری مبعوث کرد، تشعشعی از آن نور که در دنیا دیدید، در مقایسه با آن چیزی که خداوند در آخرت برای زید مهیا کرده حقیقتاً ناچیز است. او در روز قیامت با هیبتی می آید که نور وجودش در مقابل و پشت سر و راست و چپ و بالا و پایین او حرکت می کند و از هرطرف به اندازه مسافت هزار سال را روشن می کند.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: نمی خواهید در مورد شکستی بسیار سنگین تر از شکست دشمنان شما که شیطان و یاران و لشکریانش متحمل آن می شوند صحبت کنم؟ گفتند: آری یا رسول الله صلی الله علیه و آله! فرمود: سوگند به کسی که مرا بر حق به پیامبری مبعوث فرمود، شیطان در روز اول شعبان لشکریان خود را در اطراف و اکناف زمین پراکنده می کند و به آن ها می گوید: امروز در جلب برخی از بندگان خدا به سوی خود کوشش کنید و خداوند عزوجلّ نیز ملائکه خویش را در اطراف و اکناف زمین می پراکند و به آن ها می فرماید: بندگان مرا نگه داشته و راهنمایی و هدایت کنید و همگی به واسطه شما سعادتمند می شوند مگر کسی که امتناع ورزد و سرکشی و طغیان کند، که او به حزب ابلیس و سپاهیان او درآید.

خداوند عزوجل در روز اول شعبان امر می فرماید تا درهای بهشت را بگشایند و به درخت طوبی دستور می فرماید تا شاخه هایش را بر این دنیا هویدا کند. [سپس دستور می دهد تا درهای جهنم را بگشایند و به درخت زقوم فرمان می دهد تا شاخه هایش را بر دنیا نمایان گرداند.] سپس هاتف پروردگار عزوجلّ ندا در دهد: ای بندگان خدا [این شاخسار درخت طوبی است پس آن ها را بگیرید تا به بهشت صعود کنید] و این شاخه های درخت زقوم است، پس از آن بر حذر باشید تا شما را به جهنم هدایت نکند. فرمود: سوگند به کسی که بر حق مرا به پیامبری مبعوث کرد، کسی که [دری از خیر را در این روز بگشاید و به آن بپردازد، به یکی از شاخه های درخت طوبی متصل می شود که او را به بهشت می رساند و کسی که] دری از شر را در این روز بگشاید، به یکی از شاخه های درخت زقوم چنگ می زند که او را به سوی جهنم می کشاند.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: پس کسی که برای رضای خدا در این روز نمازی به جا آورد، خود را به شاخه ای از این درخت آویخته است و کسی که در این روز صدقه دهد، به شاخه ای و کسی که از ستمی درگذرد به یک شاخه و کسی که مرد و زن، پدر و فرزند، دو آشنا، دو همسایه و دو بیگانه را با هم آشتی دهد به شاخه ای از این درخت آویخته است. کسی که بدهکاری فقیری را سبک کند یا بدهی او را از دوشش بردارد، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است.

کسی که به حساب خویش بنگرد و به یاد دینی قدیمی بیفتد که صاحب آن از ادای آن ناامید شده و آن را ادا کند، به شاخه ای از این درخت چنگ زده است و کسی که سرپرستی یتیمی را بر عهده بگیرد، به شاخه ای از این درخت چنگ زده است و کسی که مانع از ریختن آبروی مؤمنی به دست یک سفیه شود، شاخه ای از این درخت را از آن خود کرده است [و کسی که

قرآن یا انـدکی از آن را بخواند، به شاخه ای از این درخت چنگ زده است] و کسـی که بنشـیند و نام خدا را بر زبان بیاورد و از نعمات او یاد کنـد و شـکر آن را به جای آورد، به شاخه ای از این درخت آویخته است. کسـی که بیماری را عیادت کند و کسـی که جنازه ای را در این ماه تشـیع کند و کسی که مصیبت دیده‌ای را در این ماه تسلیت گوید و کسی که به پدر و مادر خود یا یکی از آن ها نیکی کند، به یکی از شاخه های آن آویخته است و کسی که پیش از این روز خشم آن ها را برانگیخته بوده و در این روز آنـان را از خود راضـی گردانـد، به شاخه ای از این درخت چنگ زده است و به همین ترتیب کسـی که در این روز یکی از سایر امور خیر را انجام دهد، به شاخه ای از این درخت چنگ زده است.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: سوگند به کسی که مرا بر حق مبعوث کرد، کسی که دری از شر و نافرمانی را در این روز بگشایـد، به یکی از شاخه های درخت زقوم چنگ زده است پس آن شاخه او را به سوی آتش کشانـده است. سـپس رسول خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: سوگند به کسی که مرا بر حق مبعوث کرد، کسی که در نماز واجب خود کوتاهی کند و آن را ضایع کند، به یکی از شاخه های درخت زقوم چنگ زده است. [و کسـی که یک روزه واجب بر گردن او باشد و آن را فرو بگـذارد و در آن کوتـاهی کنـد، به یکی از شـاخه هـای درخت زقـوم چنـگ زده است] و کسـی که در این روز فقیری ناتوان به در خانه اش بیایـد و از وضـعیت بد او آگاه باشد و بتواند بی آن که ضـرری متوجه خود باشد، اوضاع او را دگرگون کنـد و کسـی هم نباشد که جای او را بگیرد و کار او را انجام دهد و او را رها کند تا تباه و نابود گردد و دست او را نگیرد، به یکی از شـاخه هـای زقـوم چنـگ زده است. کسـی که خطاکـاری از او عـذرخواهی کنـد ولی عـذر او را نپـذیرد، و به مقـدار مجازات بدی او اکتفا نکند، بلکه پا را از آن فراتر بگذارد، بی تردید به یکی از شاخه های آن چنگ زده است. کسـی که بین زن و شوهر، پـدر و فرزند یا برادر با برادر یا بین دو آشـنا یا دو همسایه یا دو دوست یا دو خواهر جدایی افکند، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که به تنگـدستی فشار آورد در حالی که از تنگـدستی او باخبر باشد و خشم و آزارش بیشتر شود، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که دینی بر گردنش بوده و آن را زیر پا بگـذارد و به نفع خود مصادره کنـد و بر صاحب مال سـتم روا دارد و قرضـش را فسـخ و بی اعتبار کند، حقیقتاً به یکی از شاخه های آن چنگ زده است. هر کس به یتیمی سـتم کند و او را مورد آزار قرار دهد و مالش را غصب کند، بی تردید به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که آبروی برادر مؤمن خود را بریزد و مردم را به آن گسـتاخ کند، گویی که به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسی که آوازی حرام سر دهد و به واسطه آن مردم را به گناه بکشاند، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است.

کسـی که بنشیند و کارهای زشت خود را در جنگ ها و انواع ستم های خود را به بندگان خدا بشمارد و به آن افتخار کند، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که همسایه اش بیمار باشد و به خاطر تحقیر او به عیادت او نرود، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که همسایه اش از دنیا رود و برای بی احترامی به او در تشییع جنازه او شرکت نکند، یقیناً به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که از مصیبت زده ای روی گرداند و به خاطر تحقیر و کوچک شمردن او به او ستم کنـد، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و کسـی که به پدر و مادر خود یا یکی از آن دو بی حرمتی کند، حقیقتاً به یکی از این شـاخه هـا چنـگ زده است و کسـی که پیش از این از آن هـا نافرمـانی کرده باشـد و در این روز آن ها را راضـی نکند، در حالی که می توانسته رضایت آنان را جلب کند، به یکی از این شاخه ها چنگ زده است و به همین ترتیب کسـی که یکی از سایر انواع شر را مرتکب شود، به یکی از شاخه های درخت زقوم چنگ زده است.

سوگند به کسی که مرا بر حق فرستاد، کسانی که شاخه های درخت [طوبی را بگیرند، این شاخه ها آنان را به سوی بهشت بالاـ می برند و کسانی که شاخه های درخت] - . ما بین کروشه از نسخه اصل ساقط شده و ما آن را از منبع اضافه کردیم. - زقوم را بگیرند، این شاخه ها آن ها را به سوی جهنم فرو می برد.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله نگاهش را برای مدتی طولانی به بالا چرخاند و شروع به خنده کرد و شادمان شد، سپس نگاهش را به سوی زمین فرود آورد و ابروان خود را در هم کشید و اخم فرمود، سپس به یاران خود رو کرد و فرمود: سوگند به کسی که مرا بر حق فرستاد، درخت طوبی را دیدم که شاخه هایش به بالا حرکت می کنند و کسانی را که به آن چنگ زده اند به سوی بهشت می برد. در میان این افراد بر حسب میزان فرمانبرداری و طاعاتی که داشتند، برخی را دیدم که یک شاخه و برخی دو یا چند شاخه را گرفته اند. و من زید بن حارثه را می بینم که تمام شاخه های آن را گرفته است و این شاخه ها او را تا بالاترین درجه بهشت بالا می برند، به همین دلیل خوشحال و شادمان شدم. سپس به زمین نگریستم و سوگند به کسی که مرا بر حق فرستاد، درخت زقوم را دیدم که شاخه هایش به پایین می آیند و کسانی را که به آن چنگ زده اند، به سوی جهنم فرو می کشاند. در میان آن ها نیز بر اساس زشتی هایی که مرتکب شده بودند، دیدم برخی یک شاخه و برخی دو یا چند شاخه را گرفته اند و به راستی که یکی از منافقان را می بینم که تمام شاخه های آن را گرفته است و این شاخه ها او را تا پایین‌ترین طبقات جهنم می‌برد، از این رو ناراحت شده و رو ترش کردم.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله دوباره برای لحظاتی طولانی با ناراحتی و عصبانیت به آسمان نگریست، سپس به سوی اصحاب خویش روی برگرداند و فرمود: ای بندگان خدا! اگر آن چیزی را که پیامبرتان محمد دید، مشاهده می کردید بی تردید به جگرهای خویش، تشنگی و به شکم های خویش، گرسنگی را می چشاندید و شب را بیدار می ماندید و پاها و بدن های خود را خسته می کردید و تمام اموالتان را صدقه می دادید و جان هایتان را برای جهاد در معرض نابودی قرار می دادید. عرض کردند: پدران و مادران و پسران و دختران و قوم و خویشانمان به فدایتان باد، ای رسول خدا شما چه دیدید؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: سوگند به کسی که مرا بر حق مبعوث کرد، دیدم که آن شاخه های درخت طوبی به بهشت بازگشتند و هاتف پروردگارمان به خزانه داران آن ندا داد: ای فرشتگان من! به هر کسی که امروز به یکی از شاخه های درخت طوبی چنگ زده نگاه کنید، پس به آخرین درجه سایه آن شاخه بنگرید و به اندازه مساحت آن از هر طرف قصرها و خانه ها و نعمت‌ها به او ببخشید، پس آن ها را به او بخشیدند. به بعضی از آنان به اندازه درجه ایمان و بزرگی اعمالشان، از هر سو به مسافت هزار سال عطایایی بخشیده شد و به برخی سه برابر و چهار برابر و بیشتر از آن. به خدا قسم دوستتان زید بن حارثه را دیدم که به تناسب برتری او بر آن ها در شدت ایمان و عظمت اعمال، هزار برابر بیشتر از آنچه به سایرین بخشیده شده، به او کرامت شده بود؛ از این رو شادمان و مسرور شده و خندیدم.

به خدا سوگند که شاخه های درخت زقوم را دیدم که به جهنم بازگشت و منادی پروردگارمان به خزانه داران جهنم ندا داد: ای فرشتگان من! امروز به کسانی که شاخه های درخت زقوم را گرفته اند، بنگرید پس به انتهای سایه آن شاخه و تاریکی آن نگاه کنید، از هر طرف نشستن‌گاه‌هایی از آتش بسازید و به اندازه مساحت آن، قصرهایی آتشین و جایگاه ها و غارهایی بسازید و مارها و عقرب ها و غل و زنجیرها و بند و لگام هایی را مهیا کنید تا به واسطه آن عذابشان کنید. برخی از آنان به تناسب ضعف ایمان و زشتی اعمال، عذابی به اندازه مسافت یک یا دو یا صد سال یا بیشتر برایشان فراهم شده بود. و به راستی

که یکی از منافقان را دیـدم که به سـبب شـدت کفر و بدی خود عذابی هزار برابر عذاب همگی آن ها برایش تعیین شده بود؛ به همین جهت عبوس شده و اخم کردم.

سپس رسول خـدا صـلی الله علیه و آله به اطراف و اکنـاف زمین نگریست و گـاهی تعجب کرده و گاهی انـدوهگین می شـد، سپس رو به صحابه خویش کرد و فرمود: خوشا به حال انسان های فرمان بردار. خداوند چگونه به وسیله فرشتگان خویش آنان را تکریم می کند و بدا به حال فاسـقان و بدکاران، چطور خداوند آن ها را خوار می کند و به شیطانشان واگذارشان می کند. سوگند به کسـی که مرا بر حق مبعوث کرد، من می بینم شـیاطین برای اغوای کسانی که شاخه های درخت طوبی را در دسـت گرفته انـد، به سویشان می روند و فرشـتگان بر آن ها هجوم می آورند و آنان را کشـته و تار و مار می کنند و از آنان دورشان می کننـد و منادی پروردگار ما به آن ها نـدا دهـد: هان ای فرشـتگان من! ای جمله فرشـتگانی که در زمین هستیـد! بنگریـد به آخرین درجه نسیم این شاخه که کسـی آن را گرفته است و از جانب آن مؤمن با شیطان نبرد کنید و آن ها را از او دور کنید. به راستی که من یکی از آن ها را می بینم که تعدادی از فرشـتگان برای یاری او بر ضد شـیاطین آمده اند و شیاطین نافرمان را از او دور می کنند. هان پس از بزرگداشت ماه شعبان، این روز شعبان را بزرگ دارید، چه انسان هایی که در این روز سعادت مند می شوند و چه انسان هایی که نگون بخت می شوند، پس آگاه باشـید تا در این ماه از سـعادت مندان باشـید و نه از نگون بختان. - . تفسیر الإمام : ۲۹۶-۲۹۰ -

**[ترجمه]

«۲»

م، [تفسیر الإمام علیه السـلام] قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: کَمْ مِنْ سَعِیدٍ فِی شَهْرِ شَعْبَانَ فِی ذَلِکَ وَ کَمْ مِنْ شَقِیٍّ هُنَالِکَ أَ لَـا أُنَبِّئُکُمْ بِمَثَلِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ قَالُوا بَلَی یَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مُحَمَّدٌ فِی عِبَادِ اللَّهِ کَشَهْرِ رَمَضَانَ فِی الشُّهُورِ وَ آلُ مُحَمَّدٍ فِی عِبَادِ اللَّهِ کَشَهْرِ شَعْبَانَ (۳) فِی الشُّهُورِ وَ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ علیه السـلام فِی آلِ مُحَمَّدٍ صـلی الله علیه و آله کَأَفْضَلِ أَیَّامِ شَعْبَانَ وَ لَیَالِیهِ وَ هُوَ لَیْلَةُ نِصْفِهِ وَ یَوْمُهُ وَ سَائِرُ الْمُؤْمِنِینَ فِی آلِ مُحَمَّدٍ کَشَهْرِ رَجَبٍ فِی شَهْرِ شَعْبَانَ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَ طَبَقَاتٌ فَأَجِدُّهُمْ فِی طَاعَهِ اللَّهِ أَقْرَبُهُمْ شَبَهاً بِآلِ مُحَمَّدٍ أَ لَا أُنَبِّئُکُمْ بِرَجُلٍ قَدْ جَعَلَهُ اللَّهُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ کَأَوَائِلِ أَیَّامِ رَجَبٍ مِنْ أَوَائِلِ أَیَّامِ شَعْبَانَ قَالُوا بَلَی یَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ مِنْهُمْ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ(۴).

**[ترجمه]تفسیر الإمام علیه السـلام: رسول خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: بسی انسان که در ماه شعبان سعادت مند می شود [در آن روز، و بسـی انسـان که در آن روز شـقاوتمند می شود. هـان! آیـا به شـما بگویم که مَثَل محمـد و خانـدان او همـانند چیست؟ گفتنـد: آری یـا رسول الله! فرمود: محمـد در میان بنـدگان خـدا ماننـد ماه رمضان است در میان ماه ها و مَثَل خانـدان محمـد در میان بنـدگان ماننـد ماه شـعبان است] - . مطالب میان کروشه را از منبع اضافه کردیم. - در میان ما ها و مَثَل علی بن ابی طالب علیه السلام در میان خاندان محمد صلی الله علیه و آله همچون بهترین روزها و شب های ماه شعبان است و او روز و شب نیمه شـعبان است و سایر مؤمنان در خانـدان محمـد به ماننـد ماه رجب نسبت به ماه شـعبان هسـتند. آن ها نزد خدا دارای درجـات و طبقـاتی هسـتند، کوشـاترین آنان در اطاعت خـدا، شبیه ترین آنان به آل محمـد صـلی الله علیه و آله هسـتند. آیا از

مردی به شما خبر ندهم که خداوند جایگاه او را نسبت به خاندان حضرت محمد صلی الله علیه و آله به مانند اولین روزهای رجب به نسبت اولین روزهای شعبان قرار داده است؟ عرض کردند: آری ای رسول خدا صلی الله علیه و آله! فرمود: از جمله آن ها سعد بن معاذ است. - . تفسیر الإمام : ۳-۲ و این سخن «از جمله آن ها سعد بن معاذ است» گفته مؤلف قدس سره است که در این جمله خلاصه داستانی طولانی را آورده است، همانطور که در منبع، در سه صفحه آمده است. -

**[ترجمه]

«۳»

كِتَابُ النَّوَادِرِ، لِفَضْلِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ الْحُسَيْنِيِّ الرَّاوَنْدِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي

ص: ۶۵

۱- ۱. هذا هو الظاهر: و السحط: الذبح الوحی السریع، و فی بعض النسخ یثخنونهم، یقال: اثخنته الجراحه: أی أو هنته، و أثخن فی العدو، اذا بالغ فی قتلهم و غلظ، و منه قوله تعالی« ما کانَ لِنَبِیٍّ أَنْ یَکُونَ لَهُ أَسْری حَتَّی یُثْخِنَ فِی الْأَرْضِ». و فی نسخه الأصل« یتحطونهم» أو هو« یتخطونهم».

۲- ۲. تفسیر الإمام: ۲۹۰- ۲۹۶.

۳- ۳. ما بین العلامتین أضفناه من المصدر.

۴- ۴. تفسیر الإمام: ۳۰۲، و قوله« منهم سعد بن معاذ» من لفظ المؤلّف قدّس سرّه لخص به قصه طویله- کما تراها فی المصدر فی ثلاث صفحات.

أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي خَلَفٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ حَدَّادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُعَاذٍ عَنْ نَافِعِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ سَنَتَيْنِ وَ كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَتَا عَشْرَةَ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً وَ مَنْ صَامَ يَوْمَيْنِ مِنْ شَعْبَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ أَرْبَعِ سِنِينَ وَ يَخْرُجُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ سِتِّ سِنِينَ وَ كَانَ لَهُ ثَوَابُ عَشَرَةٍ مِنَ الصَّادِقِينَ وَ مَنْ صَامَ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ ثَمَانِ سِنِينَ وَ أَعْطَاهُ اللَّهُ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ عَشْرِ سِنِينَ وَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ حَسَنَاتٍ وَ مَنْ صَامَ سِتَّةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَ جَازَ عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ أَرْبَعَ عَشْرَةَ سَنَةً وَ غَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً وَ وُضِعَ عَلَى رَأْسِهِ تَاجٌ مِنْ نُورٍ وَ مَنْ صَامَ تِسْعَةَ أَيَّامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ ثَمَانِيَ عَشْرَةَ سَنَةً وَ بَاهَى اللَّهُ بِهِ الْمَلَائِكَةَ وَ مَنْ صَامَ عَشَرَةَ أَيَّامٍ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ وَ وَجَبَ لَهُ رِضْوَانُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ وَ دَخَلَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ لَا تَعَبٍ وَ لَا نَصَبٍ وَ مَنْ صَامَ أَحَدَ عَشَرَ يَوْماً رَفَعَ دَرَجَاتِهِ أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ وَ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي أَوَائِلِ الْعَابِدِينَ وَ مَنْ صَامَ اثْنَيْ عَشَرَ يَوْماً كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْآمِنِينَ وَ يُحْشَرُ مَعَ الْمُتَّقِينَ وَفْدِ الرَّحْمَنِ جَلَّ جَلَالُهُ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ عَشَرَ يَوْماً كَأَنَّمَا عَبَدَ اللَّهَ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ أَعْطَاهُ فِي الْجَنَّةِ قُبَّةً مِنْ دُرٍّ بَيْضَاءَ وَ مَنْ صَامَ أَرْبَعَةَ عَشَرَ يَوْماً لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَةً فِي الدُّنْيَا وَ لَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهَا وَ شَفَّعَهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ.

وَ مَنْ صَامَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً جَعَلَ اللَّهُ الْحِكْمَةَ فِي لِسَانِهِ وَ قَلْبِهِ وَ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ السَّابِقِينَ فَإِنْ صَلَّى فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ كَانَ لَهُ أَضْعَافُ ذَلِكَ وَ مَنْ صَامَ سِتَّةَ عَشَرَ يَوْماً أَعْطَاهُ اللَّهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَ بَرَاءَةً مِنَ النِّفَاقِ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ عَشَرَ

يَوْماً أَعْطَاهُ اللَّهُ مِثْلَ ثَوَابِ ثَلَاثِينَ صِدِّيقاً نَبِيّاً وَ تَزُورُهُ الْمَلَائِكَةُ فِي مَنْزِلِهِ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ يَوْماً حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مَعَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِكَ رَفِيقاً وَ مَنْ صَامَ تِسْعَهَ عَشَرَ يَوْماً نَزَعَ اللَّهُ الْحَسَدَ وَ الْبَغْضَاءَ مِنْ صَدْرِهِ وَ رَزَقَهُ يَقِيناً خَالِصاً وَ مَنْ صَامَ عِشْرِينَ يَوْماً فَبَخْ بَخْ طُوبَى لَهُ وَ حُسْنُ مَآبٍ وَ يُعْطِيهِ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ الْكَرَامَهِ وَ الثَّوَابِ مَا يَعْجِزُ عَنْ صِفَتِهِ الْخَلَائِقُ وَ مَنْ صَامَ أَحَداً وَ عِشْرِينَ يَوْماً شَفَّعَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ فِي رَبِيعَهَ وَ مُضَرَ وَ مَنْ صَامَ اثْنَيْنِ وَ عِشْرِينَ يَوْماً جَعَلَهُ اللَّهُ مِنَ الْعَابِدِينَ الْمُفْلِحِينَ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً لَمْ يَبْقَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَ لَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ إِلَّا غَبَطَهُ بِمَنْزِلَتِهِ وَ مَنْ صَامَ أَرْبَعَهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً أَعْطَاهُ اللَّهُ أَجْرَ شَهِيدٍ صَادِقٍ وَ أَجْرَ الشَّاهِدِينَ النَّاصِحِينَ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَسَنَاتِهِ وَ يَمْحُو سَيِّئَاتِهِ وَ يَرْفَعُ دَرَجَاتِهِ فِي الْجَنَّهِ وَ مَنْ صَامَ سِتَّهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً هَنَّأَهُ اللَّهُ فِي قَبْرِهِ حَتَّى يَكُونَ بِمَنْزِلَهِ الْعَرْشِ وَ يَقْرُبُ مَنْزِلَتُهُ مِنَ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً حَبَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِائَهَ دَرَجَهٍ فِي الْجَنَّهِ وَ حُفِظَ مِنْ كُلِّ سُوءٍ مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوَابَ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ مِائَهَ مَرَّهٍ مِنْ جَزِيلِ الْعَطَايَا وَ مَنْ صَامَ تِسْعَهً وَ عِشْرِينَ يَوْماً أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِكُلِّ نَفَسٍ فِي الْجَنَّهِ سَبْعِينَ دَرَجَهً وَ قَضَى لَهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ كُلَّ حَاجَهٍ وَ كَتَبَ لَهُ بِكُلِّ ذَلِكَ حَسَنَهً وَ مَنْ صَامَ كُلَّهُ يَعْنِي ثَلَاثِينَ يَوْماً هَيْهَاتَ انْقَطَعَ الْعِلْمُ مِنَ الْفَضْلِ الَّذِي يُعْطِيهِ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْجَنَّهِ وَ يُعْطِيهِ مِائَهَ أَلْفِ أَلْفِ مَدِينَهٍ مِنَ الْجَوَاهِرِ فِي كُلِّ مَدِينَهٍ أَلْفُ أَلْفِ دَارٍ فِي كُلِّ دَارٍ أَلْفُ أَلْفِ قَصْرٍ فِي كُلِّ قَصْرٍ أَلْفُ أَلْفِ بَيْتٍ فِي كُلِّ بَيْتٍ مِائَهُ أَلْفِ أَلْفِ سَرِيرٍ وَ مَعَ كُلِّ سَرِيرٍ مِنَ الْمَشْرِقِ إِلَى الْمَغْرِبِ مِائَهُ أَلْفِ أَلْفِ مَرَّهٍ وَ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ مِائَهُ أَلْفِ أَلْفِ فِرَاشٍ عَلَى كُلِّ فِرَاشٍ مِائَهُ أَلْفِ أَلْفِ زَوْجَهٍ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ وَ كَتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْأَخْيَارِ إِلَّا مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَ عَلِمَ حَقَّهُ وَ احْتَسَبَ حُدُودَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى سَبْعِينَ أَلْفَ ضِعْفِ مِثْلِ هَذِهِ- وَ ما عِنْدَ اللَّهِ

خَيْرٌ وَ أَبْقى.

**[ترجمه]کتاب النوادر: نوشته فضل الله بن علی حسینی راوندی: از انس بن مالک روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که یک روز از شعبان را روزه گیرد، خداوند برای او ثواب روزه دو سال را می نویسد و دوازده دعای او در درگاه خدا مستجاب است و کسی که دو روز از شعبان را روزه بگیرد، خداوند ثواب روزه چهار سال را برای او بنویسد و به مانند روزی که از مادر متولد شده از گناهانش پاک شود و کسی که سه روز را روزه بگیرد، خداوند ثواب روزه شش سال را برای او بنویسد و پاداش ده تن از راستگویان برای او نوشته شود و کسی که چهار روز روزه بگیرد، خداوند روزه هشت سال را برای او بنویسد و در روز قیامت نامه عملش را به دست راستش دهد.

کسی که پنج روز روزه بگیرد، خداوند برای او ثواب روزه ده سال را ثبت کند و به تعداد شن های بیابان عالج برای او حسنات بنویسد و کسی که شش روز روزه بگیرد، خداوند ثواب دوازده سال روزه را برای او بنویسد و همچون برقی سریع از صراط عبور می کند. کسی که هفت روز روزه بدارد، خداوند برای او ثواب چهارده سال روزه را بنویسد و گناهان گذشته و آینده او را بیامرزد و کسی که هشت روز روزه بدارد، خداوند ثواب شانزده سال روزه را برای او می نویسد و بر سرش تاجی از نور گذاشته می شود. کسی که نه روز روزه بدارد، خداوند ثواب هجده سال روزه را برای او بنویسد و به واسطه او بر فرشتگان خود مباهات کند و کسی که ده روز روزه بدارد، هیهات هیهات که خشنودی بزرگ خداوند بر او واجب می شود و بی حساب و خستگی و رنج وارد بهشت می شود.

کسی که یازده روز روزه بگیرد خداوند درجات او را تا بالاترین درجه در بهشت بالا می برد و در روز قیامت در صف اولین عبادت پیشگان خواهد بود و کسی که دوازده روز روزه بدارد، در روز قیامت از امان یافتگان است و با پرهیزکارانی که به پیشگاه خداوند جل جلاله وارد می شوند، محشور می شود و کسی که سیزده روز روزه بگیرد گویی خدا را سی سال عبادت کرده است و در بهشت عمارتی از مروارید سفید به او کرامت می کند. کسی که چهارده روز روزه بدارد، هیچ حاجتی را چه در دنیا و چه در آخرت از خداوند نخواهد مگر این که آن را به او ببخشد و شفاعت او را در مورد خانواده اش قبول کند.

کسی که پانزده روز روزه بدارد، خداوند حکمت را در زبان و قلب او جاری می سازد و در روز قیامت از پیشتازان است. پس اگر شب نیمه شعبان نماز بگزارد، پاداش آن را برای او چند برابر می کند و کسی که شانزده روز روزه بدارد، خداوند نجات از آتش و دوری از نفاق را به او ارزانی می فرماید و کسی که هفده روز روزه بدارد، خداوند ثوابی همانند ثواب سی صدّیق پیامبر را به او می بخشد و فرشتگان در منزلش به دیدار او می روند و کسی که هجده روز روزه بدارد، خداوند در روز قیامت او را با {صدیقان و شهدا و شایستگان محشور فرماید و چه خوب رفیقانی هستند این ها.} - . نساء / ۶۹ - کسی که نوزده روز روزه بدارد خداوند حسد و کینه را از سینه او دور می کند و یقینی خالص و ناب روزیش گرداند .

کسی که بیست روز روزه بگیرد، به به، خوشا به حال او و چه خوش سرانجامی دارد. خداوند عزوجلّ آنچنان کرامت و پاداشی به او بخشد که خلایق از توصیف آن عاجز مانند و کسی که بیست و یک روز روزه بدارد، خداوند در روز قیامت شفاعت او را برای ربیعه و مضر بپذیرد و کسی که بیست و دو روز روزه بگیرد، خداوند او را در زمره عبادت پیشگان و رستگارانی قرار دهد که نه ترسی بر آن هاست و نه محزون شوند. کسی که بیست و سه روز روزه بدارد، هیچ فرشته مقربی و

پیامبر فرستاده شده ای نمی ماند مگر این که به جایگاه و شأن او غبطه ورزد و کسی که بیست و چهار روز روزه بگیرد، خداوند اجر شهیدی راستگو و ثواب و گواهان خیر خواه را به او عطا فرماید.

کسی که بیست و پنج روز روزه بدارد، خداوند حسنات او را برای او ثبت کند و زشتی های او را محو گرداند و درجات او را در بهشت بالاـ می‌برد. کسی که بیست و شش روز روزه بدارد، خداوند او را در قبر تهنیت گوید تا این که به منزلت عرش رسد و جایگاهش به خداوند عزوجلّ نزدیک شود. کسی که بیست و هفت روز از شعبان را روزه بدارد خداوند صد درجه در بهشت به او ارزانی دارد و از هر گونه بدی از سوی شیطان رجیم در امان خواهد بود و کسی که بیست و هشت روز روزه بگیرد، خداوند از بهترین پاداش های کسی که صد بار ختم قرآن کرده است، به او دهد و کسی که بیست و نه روز روزه بگیرد، خداوند عزوجل به ازای هر نفس، هفتاد درجه در بهشت به او می بخشد و تمام حاجات دنیوی و اخروی او را برآورده می سازد و در ازای هر نفس، یک حسنه برای او بنویسد و کسی که کل شعبان یعنی سی روز آن را روزه بگیرد، کسی خبر ندارد که خداوند چه فضیلتی در بهشت به او ارزانی می دارد و صد هزار شهر از جواهر در بهشت به او کرامت می فرماید که در هر شهری یک میلیون عمارت و در هر عمارت یک میلیون قصر و در هر قصر یک میلیون خانه و در هر خانه صد میلیون تخت و هر تختی به طول صد میلیون برابر فاصله شرق تا غرب است و بر هر تختی صد میلیون بستر و بر هر بستری صد میلیون زوج از حوریان بهشتی است و خداوند متعال نام او را در زمره بهترین ها بنویسد، مگر کسی که رمضان را روزه بگیرد و حق آن را بشناسد و حدود او را در نظر بگیرد، که خداوند هفتاد هزار برابر این پاداش را به او می دهد و آنچه در نزد خداوند است، بهتر و جاودانه تر است.

**[ترجمه]

«۴»

وَ مِنَ النَّوَادِرِ، بِإِسْنَادِهِ الْمُتَقَدِّمِ فِي أَوَّلِ الْكِتَابِ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِي وَ شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ تَعَالَى وَ هُوَ رَبِيعُ الْفُقَرَاءِ وَ إِنَّمَا جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى هَذِهِ الْأُضْحِيَّةَ-(۱) لِيَشْبَعَ مَسَاكِينُكُمْ مِنَ اللَّحْمِ فَأَطْعِمُوهُمْ (۲).

**[ترجمه]النوادر: با استنادی که در اول کتاب ذکر شده از امام موسی کاظم علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت شده است: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: شعبان ماه من است و رمضان ماه خداوند تعالی و بهار فقیران است و خداوند تعالی قربانی کردن را قرار داده تا بیچارگان از گوشت سیر شوند، پس به آن ها [از گوشت قربانی] طعام دهید. - . نوادر راوندی، بخش چاپی : ۱۹ -

**[ترجمه]

«۵»

كِتَابُ فَضَائِلِ الشُّهُورِ الثَّلَاثَهِ، وَ مَجَالِسُ الصَّدُوقِ، أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ یُونُسَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: صِیَامُ شَعْبَانَ ذُخْرٌ لِلْعَبْدِ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ مَا مِنْ عَبْدٍ یُكْثِرُ الصِّیَامَ فِی شَعْبَانَ إِلَّا أَصْلَحَ اللَّهُ لَهُ أَمْرَ مَعِیشَتِهِ وَ كَفَاهُ شَرَّ عَدُوِّهِ وَ إِنَّ أَدْنَى مَا یَكُونُ لِمَنْ یَصُومُ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ أَنْ تَجِبَ لَهُ الْجَنَّهُ(۳).

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و مجالس صدوق: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: روزه شعبان ذخیره بنده است برای روز قیامت. هیچ بنده ای نیست که در شعبان زیاد روزه بگیرد، مگر این که خداوند گذران زندگی او را بهبود بخشد و شر دشمنش را از او دور کند. کمترین پاداشی که به روزه دار ماه شعبان می رسد این است که بهشت بر او واجب می شود. -. نسخه خطی کتاب فضائل، امالی صدوق : ۱۱ -

**[ترجمه]

«۶»

وَ مِنْهُمَا، أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی الْقَاسِمِ عَنِ الْكُوفِیِّ عَنْ نَصْرِ بْنِ مُزَاحِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَسْعُودِیِّ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ یَزِیدَ الْقُرَشِیِّ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِی وَ شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ شَهْرِی كُنْتُ شَفِیعَهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ مَنْ صَامَ یَوْمَیْنِ مِنْ شَهْرِی غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنْ شَهْرِی قِیلَ لَهُ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ (۴).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و مجالس صدوق: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که فرمود: شعبان ماه من است و رمضان ماه خداوند عزوجل، پس کسی که یک روز از ماه من را روزه بگیرد، در روز قیامت من شفیع او خواهم بود و کسی که دو روز از ماه من را روزه بگیرد، گناهان گذشته او آمرزیده می‌شود و کسی که سه روز روزه بگیرد، به او گفته می شود: کارت را از سر بگیر. -. امالی صدوق : ۱۳، در ذیل یک حدیث آمده است. -

**[ترجمه]

أقول

تمامه فی باب فضل شهر رمضان.

**[ترجمه]تمام این موارد را در باب فضیلت ماه رمضان ذکر خواهم کرد.

**[ترجمه]

«۷»

وَ مِنْهُمَا(۵)، وَ مِنْ ثَوَابِ الْأَعْمَالِ، الْمُعَاذِیُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِیِّ عَنْ

أَبِيهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ:

۱- ۱. هذا الأضحى خ ل.

۲- ۲. نوادر الراوندىّ القسم المطبوع: ۱۹.

۳- ۳. كتاب الفضائل مخطوط، أمالى الصدوق: ۱۱.

۴- ۴. أمالى الصدوق ص ۱۳، فى حديث.

۵- ۵. أمالى الصدوق ص ۱۵- ۱۷.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: وَ قَدْ تَذَاكَرَ أَصْحَابُهُ عِنْدَهُ فَضَائِلَ شَعْبَانَ فَقَالَ شَهْرٌ شَرِيفٌ وَ هُوَ شَهْرِی وَ حَمَلَهُ الْعَرْشِ تُعَظِّمُهُ وَ تَعْرِفُ حَقَّهُ وَ هُوَ شَهْرٌ تُزَادُ فِيهِ أَرْزَاقُ الْمُؤْمِنِينَ لِشَهْرِ رَمَضَانَ وَ تُزَيَّنُ فِيهِ الْجِنَانُ وَ إِنَّمَا سُمِّیَ شَعْبَانَ لِأَنَّهُ يَتَشَعَّبُ فِيهِ أَرْزَاقُ الْمُؤْمِنِينَ وَ هُوَ شَهْرٌ الْعَمَلُ فِيهِ مُضَاعَفُ الْحَسَنَةِ بِسَبْعِينَ وَ السَّيِّئَةُ مَحْطُوطَةٌ وَ الذَّنْبُ مَغْفُورٌ وَ الْحَسَنَةُ مَقْبُولَةٌ وَ الْجَبَّارُ جَلَّ جَلَالُهُ يُبَاهِی فِيهِ بِعِبَادِهِ وَ يَنْظُرُ صُوَّامَهُ وَ قُوَّامَهُ فَيُبَاهِی بِهِمْ حَمَلَةَ الْعَرْشِ.

فَقَامَ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام فَقَالَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی يَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله صِفْ لَنَا شَيْئاً مِنْ فَضَائِلِهِ لِنَزْدَادَ رَغْبَةً فِی صِيَامِهِ وَ قِيَامِهِ وَ لِنَجْتَهِدَ لِلْجَلِيلِ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهِ.

فَقَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ حَسَنَةً الْحَسَنَةُ تَعْدِلُ عِبَادَةَ سَنَةٍ وَ مَنْ صَامَ يَوْمَيْنِ مِنْ شَعْبَانَ حُطَّتْ عَنْهُ السَّيِّئَةُ الْمُوبِقَةُ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ رُفِعَ لَهُ سَبْعُونَ دَرَجَةً فِی الْجِنَانِ مِنْ دُرٍّ وَ يَاقُوتٍ وَ مَنْ صَامَ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ وُسِّعَ عَلَيْهِ فِی الرِّزْقِ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ حُبِّبَ إِلَی الْعِبَادِ.

وَ مَنْ صَامَ سِتَّةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ صُرِفَ عَنْهُ سَبْعُونَ لَوْناً مِنَ الْبَلَاءِ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ عُصِمَ مِنْ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ دَهْرَهُ وَ عُمُرَهُ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّی يُسْقَی مِنْ حِيَاضِ الْقُدْسِ وَ مَنْ صَامَ تِسْعَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ عَطَفَ عَلَيْهِ مُنْكَرٌ وَ نَكِيرٌ عِنْدَ مَا يُسَائِلَانِهِ وَ مَنْ صَامَ عَشَرَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ قَبْرَهُ سَبْعِينَ ذِرَاعاً وَ مَنْ صَامَ أَحَدَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ ضُرِبَ عَلَی قَبْرِهِ إِحْدَی عَشْرَةَ مَنَارَةً مِنْ نُورٍ وَ مَنْ صَامَ اثْنَیْ عَشَرَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ زَارَهُ فِی قَبْرِهِ كُلَّ يَوْمٍ تِسْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ إِلَی النَّفْخِ فِی الصُّورِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ اسْتَغْفَرَتْ لَهُ مَلَائِكَةُ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ وَ مَنْ صَامَ أَرْبَعَةَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ أُلْهِمَتِ الدَّوَابُّ وَ السِّبَاعُ حَتَّی الْحِيتَانُ فِی الْبُحُورِ أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لَهُ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ نَادَاهُ رَبُ

الْعِزَّهِ وَ عِزَّتِی وَ جَلَالِی لَا أَحْرِقُکَ بِالنَّارِ.

وَ مَنْ صَامَ سِتَّهَ عَشَرَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ أُطْفِئَ عَنْهُ سَبْعُونَ بَحْراً مِنَ النِّیرَانِ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَهَ عَشَرَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ النِّیرَانِ کُلُّهَا وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِیَهَ عَشَرَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجِنَانِ کُلُّهَا وَ مَنْ صَامَ تِسْعَهَ عَشَرَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ أُعْطِیَ سَبْعِینَ أَلْفَ قَصْرٍ مِنَ الْجِنَانِ مِنْ دُرٍّ وَ یَاقُوتٍ وَ مَنْ صَامَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ زُوِّجَ سَبْعِینَ أَلْفَ زَوْجَهٍ مِنَ الْحُورِ الْعِینِ وَ مَنْ صَامَ أَحَداً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ رَحَّبَتْ بِهِ الْمَلَائِکَهُ وَ مَسَحَتْهُ بِأَجْنِحَتِهَا وَ مَنْ صَامَ اثْنَیْنِ وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ کُسِیَ سَبْعِینَ حُلَّهً مِنْ سُنْدُسٍ وَ إِسْتَبْرَقٍ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ أُتِیَ بِدَابَّهٍ مِنْ نُورٍ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنْ قَبْرِهِ طَیَّاراً إِلَی الْجَنَّهِ وَ مَنْ صَامَ أَرْبَعَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ شُفِّعَ فِی سَبْعِینَ أَلْفاً مِنْ أَهْلِ التَّوْحِیدِ وَ مَنْ صَامَ خَمْسَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ أُعْطِیَ بَرَاءَهً مِنَ النِّفَاقِ وَ مَنْ صَامَ سِتَّهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ کَتَبَ لَهُ عَزَّ وَ جَلَّ جَوَازاً عَلَی الصِّرَاطِ وَ مَنْ صَامَ سَبْعَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَهً مِنَ النَّارِ وَ مَنْ صَامَ ثَمَانِیَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ تَهَلَّلَ وَجْهُهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ مَنْ صَامَ تِسْعَهً وَ عِشْرِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ نَالَ رِضْوَانَ اللَّهِ الْأَکْبَرَ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثِینَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ نَادَاهُ جَبْرَئِیلُ مِنْ قُدَّامِ الْعَرْشِ یَا هَذَا اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ عَمَلًا جَدِیداً فَقَدْ غُفِرَ لَکَ مَا مَضَی وَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذُنُوبِکَ فَالْجَلِیلُ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ لَوْ کَانَ ذُنُوبُکَ عَدَدَ نُجُومِ السَّمَاءِ وَ قَطْرِ الْأَمْطَارِ وَ وَرَقِ الْأَشْجَارِ وَ عَدَدِ الرَّمْلِ وَ الثَّرَی وَ أَیَّامِ الدُّنْیَا لَغَفَرْتُهَا- وَ مَا ذَلِکَ عَلَی اللَّهِ بِعَزِیزٍ بَعْدَ صِیَامِکَ شَهْرَ رَمَضَانَ.

قال ابن عباس هذا لشهر شعبان (۱).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه و مجالس صدوق - . امالی صدوق : ۱۷-۱۵ - و ثواب الاعمال: از ابن عباس روایت شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله به اصحابش که در نزد او فضایل ماه شعبان را یادآوری کرده بودند، فرمود: این ماه، ماهی است شریف و ماه من است و حاملان عرش آن را بزرگ می دارند و حق آن را می‌شناسند. این ماه، ماهی است که روزی مؤمنان برای ماه رمضان زیاد می شود و بهشت در این ماه آراسته می شون. این ماه بدین دلیل شعبان نامیده شده که روزی مؤمنان در آن تقسیم می شود و ماهی است که عمل در آن چند برابر می شود: نیکی هفتاد برابر و زشتی فرو ریخته، گناه آمرزیده و حسنه مورد قبول واقع می شود و خدای بزرگ در این ماه به بندگان خود مباهات می نماید و به روزه داران و عبادت کنندگان آن نظر می افکند و به خاطر آن ها به حاملان عرش مباهات می کند.

در این جا علی بن ابی طالب علیه السلام برخاست و به رسول الله صلی الله علیه و آله عرض کرد: پدر و مادرم به فدایت ای رسول خدا صلی الله علیه و آله، اندکی از فضیلت های آن را برای ما توصیف کن تا میل و رغبتمان را به روزه و عبادت آن زیاد کنیم و برای عبادت خداوند بزرگ عزوجلّ در این ماه بکوشیم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که اولین روز شعبان را روزه بگیرد، خداوند برای او هفتاد حسنه می نویسد که هر حسنه برابر با عبادت یک سال است و کسی که دو روز از شعبان را روزه بگیرد، گناهان هلاکت بار از او بریزد و کسی که سه روز از شعبان را روزه بدارد، هفتاد درجه در بهشت از درّ و یاقوت برای او بالا می رود و کسی که چهار روز از شعبان را روزه بدارد، رزقش گشایش می یابد و کسی که پنج روز از شعبان روزه بگیرد، نزد بندگان عزیز می شود.

و کسی که شش روز از شعبان را روزه بگیرد، هفتاد نوع بلا از او دفع می شود و کسی که هفت روز روزه بگیرد، از ابلیس و لشکریانش در تمام عمر در امان خواهد بود و کسی که هشت روز روزه بگیرد، تا زمانی که از حوض های بهشتی سیراب

شود از دنیا بیرون نرود و کسی که نه روز از شعبان را روزه بدارد، نکیر و منکر به هنگام سؤال و جواب با او عطوفت می کنند و کسی که ده روز از شعبان را روزه بگیرد، خداوند قبر او را به اندازه هفتاد ذراع وسعت دهد.

کسی که یازده روز از شعبان را روزه بگیرد یازده مناره از نور بر قبر او می زنند و کسی که دوازده روز را روزه بدارد، تا نفخ صور هر روز نود هزار ملک برای دیدار او به قبر او می آیند و کسی که سیزده روز از شعبان را روزه بدارد ملائکه هفت آسمان برای او طلب آمرزش می کنند و کسی که چهارده روز از شعبان را روزه بدارد به چهارپایان و درندگان و حتی به ماهی های دریا الهام می شود که برای او طلب آمرزش کنند و کسی که پانزده روز از شعبان را روزه بدارد، پروردگار عزت و بزرگی به او ندا می دهد: به عزت و بزرگیم سوگند تو را در آتش نخواهم سوزاند.

و کسی که شانزده روز از شعبان را روزه بدارد، هفتاد دریای آتش بر او خاموش می گردد و کسی که هفده روز از شعبان را روزه بدارد، تمام درهای جهنم به روی او بسته می شود و کسی که هجده روز از شعبان را روزه بگیرد تمام درهای بهشت بر او گشوده می شود و کسی که نوزده روز از شعبان را روزه بدارد، هفتاد هزار قصر از درّ و یاقوت در بهشت به او کرامت شود و کسی که بیست روز از شعبان را روزه بدارد، هفتاد هزار همسر از حور العین به او دهند.

کسی که بیست و یک روز از شعبان را روزه بدارد، فرشتگان به او خیر مقدم گفته و بال های خود را بر او می کشند و کسی که بیست و دو روز از شعبان را روزه بدارد، هفتاد جامه از سندس و استبرق بر او بپوشانند و کسی که بیست و سه روز از شعبان را روزه بدارد با مرکبی از نور از قبر بیرون آید و به سوی بهشت به پرواز در آید و کسی که بیست و چهار روز از شعبان را روزه بدارد، شفاعت او برای هفتاد هزار یکتاپرست پذیرفته می شود و کسی که بیست و پنج روز از شعبان را روزه بدارد، بیزاری از نفاق نصیبش می گردد.

کسی که بیست و شش روز از شعبان را روزه بدارد، خداوند عزوجل جواز عبور از صراط را برای او بنویسد و کسی که بیست و هفت روز از شعبان را روزه بگیرد، خداوند نجات از آتش را برای او بنویسد و کسی که بیست و هشت روز از شعبان را روزه بدارد، در روز قیامت چهره اش از شادمانی می درخشد و کسی که بیست و نه روز را روزه بدارد، به خشنودی بزرگ خداوند دست می یابد و کسی که سی روز از شعبان را روزه بدارد، جبرئیل از جلوی عرش ندا می دهد که ای شخص! عملت از سر گیر که گناهان گذشته و پیشینت آمرزیده شد و خداوند بزرگ و عزوجل می فرماید: اگر تعداد گناهانت به تعداد ستارگان و قطرات باران و برگ درختان و دانه های شن و خاک و روزهای دنیا باشد، حقیقتاً آن را آمرزیدم که پس از روزه داری ماه رمضانت، این کار بر خداوند سخت نیست .

ابن عباس گوید: این ثواب ماه شعبان است. - . ثواب الاعمال : ۵۸-۵۶ -

**[ترجمه]

أقول

قد مر مرارا فی باب الوضوء عند النوم و باب قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ(۲)

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۵۸- ۵۶.

۲- ۲. راجع ج ۹۲ ص ۳۴۵ نقله عن معانی الأخبار: ۲۳۵، أمالی الصدوق: ۲۲.

و صوم الثلاثه الأيام (۱)

خبر سلمان و فیه فضل وصل شعبان برمضان.

**[ترجمه]روایت سلمان در باب وضو در هنگام خواب و باب «قل هُوَ اللهُ أحَد» - . ر.ک: ج۹۲ ص ۳۴۵ که آن را از معانی الاخبار : ۲۳۵ و امالی صدوق : ۲۲ نقل کرده است. -و روزه سه روز - . در باب ۵۹ این کتاب، ذیل شماره ۲ خواهد آمد. - بارها تکرار شده و فضیلت وصل کردن روزه شعبان به رمضان در آن است.

**[ترجمه]

«۸»

لی، [الأمالی للصدوق] ابْنُ مُوسَی عَنِ الْأَسَدِیِّ عَنِ النَّخَعِیِّ عَنِ النَّوْفَلِیِّ عَنْ مَالِکِ بْنِ أَنَسٍ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ علیه السلام یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَا ثَوَابُ مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَنْ صَامَ یَوْماً مِنْ شَعْبَانَ إِیمَاناً وَ احْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ (۲).

**[ترجمه]امالی صدوق: از مالک بن انس روایت شده که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله، ثواب کسی که یک روز از شعبان را روزه بگیرد چیست؟ فرمود: پدرم از پدرش از جدش روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که یک روز از شعبان را از روی ایمان و برای خشنودی او روزه بگیرد، خداوند گناهان او را بیامرزد. - . امالی صدوق : ۳۲۴ و ذکر کامل این حدیث در ص۳۴ گذشت. -

**[ترجمه]

أقول

قد مضی بعض الأخبار فی باب فضائل شهر رمضان و باب فضائل شهر رجب.

**[ترجمه]برخی از روایات در باب فضایل ماه رمضان و باب فضایل ماه رجب آمده است.

**[ترجمه]

«۹»

لی، [الأمالی للصدوق] الطَّالَقَانِیُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِی وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَنْ صَامَ مِنْ شَهْرِی یَوْماً کُنْتُ شَفِیعَهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ أُعْتِقَ مِنَ النَّارِ(۳).

**[ترجمه]امالی صدوق: امام صادق علیه السلام از پدران بزرگوارش روایت کرده: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: شعبان ماه من است و رمضان ماه خداوند عزوجل است. پس کسی که یک روز را از ماه من روزه بگیرد، در روز قیامت شفیع او خواهم بود و کسی که در ماه رمضان روزه بگیرد، از آتش رهایی می یابد. - . امالی صدوق : ۳۷۳ -

**[ترجمه]

«۱۰»

لی، [الأمالی للصدوق] ابْنُ مُوسَی عَنِ الْأَسَدِیِّ عَنِ الْبَرْمَکِیِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَحْمَدَ الْکُوفِیِّ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ شَهْرِ شَعْبَانَ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ تَوْبَهٌ مِنَ اللَّهِ وَ لَوْ مِنْ دَمٍ حَرَامٍ (۴).

**[ترجمه]امالی صدوق: از امام صادق علیه السلام روایت کرده اند که: روزه ماه شعبان و ماه رمضان توبه ای است پذیرفته از سوی خدا، هر چند از خونی حرام (قتل) باشد. - . امالی صدوق : ۳۹۷ -

**[ترجمه]

«۱۱»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: صَوْمُ شَعْبَانَ وَ صَوْمُ شَهْرِ رَمَضَانَ مُتَتَابِعَیْنِ تَوْبَهٌ مِنَ اللَّهِ.

وَ فِی رِوَایَهِ إِسْمَاعِیلَ بْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ عَنْهُ علیه السلام: تَوْبَهٌ مِنَ اللَّهِ وَ اللَّهِ مِنَ الْقَتْلِ وَ الظِّهَارِ وَ الْکَفَّارَهِ(۵).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: از مفضل بن عمر روایت شده که شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمود: روزه پی در پی شعبان و رمضان توبه پذیرفته شده از خداست .

و در روایت اسماعیل بن عبد الخالق از امام صادق علیه السلام نیز آمده است: به خدا سوگند توبه پذیرفته شده از قتل و ظهار و کفاره از سوی خداست. - . تفسیر عیاشی ۱ : ۲۲۶ -

**[ترجمه]

«۱۲»

لی، [الأمالی للصدوق] مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ عَمِّهِ عَنِ الْکُوفِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ

۱- ۱. بل سيأتى فى الباب ۵۹ من هذا الكتاب تحت الرقم ۲.

۲- ۲. أمالى الصدوق ص ۳۲۴، و قد مر تمامه ص ۳۴.

۳- ۳. أمالى الصدوق ص ۳۷۳.

۴- ۴. أمالى الصدوق ص ۳۹۷.

۵- ۵. تفسير العيّاشىّ ج ۱ ص ۲۲۶.

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ مِنْ آخِرِ شَعْبَانَ وَ وَصَلَهَا بِشَهْرِ رَمَضَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ (۱).

**[ترجمه]امالی صدوق: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: کسی که سه روز آخر شعبان را روزه بگیرد و آن را به ماه رمضان وصل کند، خداوند روزه دو ماه متوالی را برای او بنویسد. - . امالی صدوق : ۳۹۷ -

**[ترجمه]

«۱۳»

ب، [قرب الإسناد] ابْنُ سَعْدٍ عَنِ الْأَزْدِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا تَقُولُ فِي صَوْمِ شَهْرِ شَعْبَانَ قَالَ صُمْهُ قُلْتُ فَالْفَضْلُ قَالَ يَوْمٌ بَعْدَ النِّصْفِ ثُمَّ صِلْ (۲).

**[ترجمه]قرب الإسناد: از ازدی روایت شده که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم، در مورد روزه ماه شعبان چه می فرمایی؟ فرمود: آن را روزه بگیر. عرضه داشتم: چه روزی بهتر است؟ فرمود: روز بعد از نیمه و سپس آن را [به روزه رمضان] وصل کن. - . قرب الإسناد : ۲۷ -

**[ترجمه]

«۱۴»

ل، [الخصال] فِي خَبَرِ الْأَعْمَشِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ شَعْبَانَ حَسَنٌ لِمَنْ صَامَهُ لِأَنَّ الصَّالِحِينَ قَدْ صَامُوهُ وَ رَغِبُوا فِيهِ وَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يَصِلُ شَعْبَانَ بِشَهْرِ رَمَضَانَ (۳).

**[ترجمه]الخصال: اعمش از امام صادق علیه السلام نقل می کند که فرمود: روزه شعبان برای کسی که بگیرد خوب است؛ زیرا شایستگان در این ماه روزه می گرفتند و به آن مشتاق بودند و رسول خدا صلی الله علیه و آله روزه شعبان را به رمضان می پیوست. - . الخصال ۲ : ۱۵۲ -

**[ترجمه]

«۱۵»

ل، [الخصال] الْأَرْبَعُمِائَهِ، قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: صَوْمُ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ أَرْبِعَاءَ بَيْنَ خَمِيسَيْنِ وَ صَوْمُ شَعْبَانَ يَذْهَبُ بِوَسْوَاسِ الصَّدْرِ وَ بَلَابِلِ الْقَلْبِ (۴).

**[ترجمه]الخصال: حضرت امیر المؤمنین علیه السلام در حدیث اربعماه فرموده اند: در هر ماه سه روز روزه گرفتن مستحب است و آن دو پنجشنبه است که بین آن ها یک چهار شنبه است و روزه شعبان وسوسه سینه و تشویش دل را می زداید. - .

الخصال ۲ : ۱۵۶ -

**[ترجمه]

«۱۶»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام](۵)

ل، [الخصال] الْمُظَفَّرُ الْعَلَوِیُّ عَنِ ابْنِ الْعَیَّاشِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْوَلِیدِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ هِلَالٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِیَّ بْنَ مُوسَی الرِّضَا علیه السلام یَقُولُ: مَنْ صَامَ مِنْ شَعْبَانَ یَوْماً وَاحِداً ابْتِغَاءَ ثَوَابِ اللَّهِ دَخَلَ الْجَنَّهَ وَ مَنِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِی کُلِّ یَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ سَبْعِینَ مَرَّهً حُشِرَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ فِی زُمْرَهِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ وَجَبَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ الْکَرَامَهُ وَ مَنْ تَصَدَّقَ فِی شَعْبَانَ بِصَدَقَهٍ وَ لَوْ بِشِقِّ تَمْرَهٍ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَی النَّارِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ وَ وَصَلَهَا بِصِیَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ شَهْرَیْنِ مُتَتَابِعَیْنِ (۶).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام - . عیون الاخبار ۱ : ۲۵۵ - و الخصال: عباس بن هلال گوید: شنیدم که ابو الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام می فرمود: کسی که یک روز از شعبان را برای ثواب آن روزه بدارد، وارد بهشت می شود و کسی که در هر روز از شعبان هفتاد بار از خدا طلب آمرزش کند، در روز قیامت در گروه رسول خدا صلی الله علیه و آله محشور شود و کرامت پروردگار بر او واجب می گردد و کسی که در شعبان صدقه ای دهد؛ هر چند نیمی از خرما باشد، خداوند جسم او را بر آتش حرام کند و کسی که سه روز از شعبان را روزه بدارد و آن را به روزه ماه رمضان متصل کند، خداوند روزه دو ماه متوالی را برای او بنویسد. - . الخصال ۲ : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۱۷»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] تَمِیمٌ الْقُرَشِیُّ عَنْ أَحْمَدَ الْأَنْصَارِیِّ عَنِ الْهَرَوِیِّ قَالَ: دَخَلْتُ

ص: ۷۲

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۳۹۷.

۲- ۲. قرب الإسناد ص ۲۷.

۳- ۳. الخصال ج ۲ ص ۱۵۲.

۴- ۴. الخصال ج ۲ ص ۱۵۶.

۵- ۵. عیون الأخبار ج ۱ ص ۲۵۵.

۶- ۶. الخصال ج ۲ ص ۱۳۹.

عَلَى الرِّضَا علیه السلام فِی آخِرِ جُمُعَهٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ یَا أَبَا الصَّلْتِ إِنَّ شَعْبَانَ قَدْ مَضَی أَکْثَرُهُ وَ هَذَا آخِرُ جُمُعَهٍ فِیهِ فَتَدَارَکْ فِیمَا بَقِیَ مِنْهُ تَقْصِیرَکَ فِیمَا مَضَی مِنْهُ وَ عَلَیْکَ بِالْإِقْبَالِ عَلَی مَا یَعْنِیکَ وَ أَکْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الِاسْتِغْفَارِ وَ تِلَاوَهِ الْقُرْآنِ وَ تُبْ إِلَی اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِکَ لِیُقْبِلَ شَهْرُ اللَّهِ إِلَیْکَ وَ أَنْتَ مُخْلِصٌ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَا تَدَعَنَّ أَمَانَهً فِی عُنُقِکَ إِلَّا أَدَّیْتَهَا وَ لَا فِی قَلْبِکَ حِقْداً عَلَی مُؤْمِنٍ إِلَّا نَزَعْتَهُ وَ لَا ذَنْباً أَنْتَ مُرْتَکِبُهُ إِلَّا قَلَعْتَ عَنْهُ وَ اتَّقِ اللَّهَ وَ تَوَکَّلْ عَلَیْهِ فِی سِرِّ أَمْرِکَ وَ عَلَانِیَتِهِ- وَ مَنْ یَتَوَکَّلْ عَلَی اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِکُلِّ شَیْ ءٍ قَدْراً وَ أَکْثِرْ مِنْ أَنْ تَقُولَ فِیمَا بَقِیَ مِنْ هَذَا الشَّهْرِ- اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ تَکُنْ غَفَرْتَ لَنَا فِیمَا مَضَی مِنْ شَعْبَانَ فَاغْفِرْ لَنَا فِیمَا بَقِیَ مِنْهُ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی یُعْتِقُ فِی هَذَا الشَّهْرِ رِقَاباً مِنَ النَّارِ لِحُرْمَهِ شَهْرِ رَمَضَانَ (۱).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: از هروی روایت شده است: آخرین جمعه شعبان به خدمت امام رضا علیه السلام رسیدم، فرمود: ای ابا الصلت! بیشتر شعبان سپری شده و امروز آخرین جمعه شعبان است، پس در روزهای باقی مانده جبران کوتاهی روزهای سپری شده را بکن و باید به آنچه برایت مهم است اقدام کنی و زیاد دعا و استغفار کن. قرآن تلاوت کن و از گناهانت به درگاه خدا توبه کن تا با اخلاص به خداوند عزوجل به ماه خدا وارد شوی و هیچ امانتی را که بر دوش توست رها مکن، مگر این که آن را به جای آوری و هر کینه ای را که در دل خویش نسبت به مؤمنی داری، آن را از دل بیرون کن و هیچ گناهی را مگر این که از آن دست بکشی و تقوای خدا پیشه کن و در آشکار و پنهان بر خدا توکل کن. «وَ مَنْ یَتَوَکَّلْ عَلَی اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِکُلِّ شَیْ ءٍ قَدْراً» - . طلاق / ۱۲ - {و هر کسی که بر خدا اعتماد کند، او برای او بس است. خداوند فرمانش را به انجام رساننده است. به راستی خدا برای هر چیزی اندازه ای مقرّر کرده است.}

و در روزهای باقی مانده این ماه بسیار بگو: خداوندا اگر در روزهای گذشته شعبان ما را نیامرزیدی، پس در روزهای باقی مانده بیامرز. خداوند بزرگ و بلند مرتبه در این ماه به خاطر حرمت ماه رمضان جان هایی را از آتش رهایی می بخشد. - . عیون الاخبار ۲ : ۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۸»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] بِالْإِسْنَادِ إِلَی دَارِمٍ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ: کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِذَا دَخَلَ شَهْرُ شَعْبَانَ یَصُومُ فِی أَوَّلِهِ ثَلَاثاً وَ فِی وَسَطِهِ ثَلَاثاً وَ فِی آخِرِهِ ثَلَاثاً وَ إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ یُفْطِرُ قَبْلَهُ بِیَوْمَیْنِ ثُمَّ یَصُومُ (۲).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: از امام رضا علیه السلام از پدران بزرگوارش علیهم السلام روایت شده است: وقتی ماه شعبان می رسید، رسول خدا صلی الله علیه و آله سه روز از اول، سه روز از وسط و سه روز از آخر آن را روزه می گرفت و دو روز قبل از ماه رمضان را افطار می نمود و با آمدن رمضان روزه می گرفت. - . عیون الاخبار ۲ : ۷۱ -

**[ترجمه]

«۱۹»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: شَهْرُ شَعْبَانَ تَشَعَّبُ فِیهِ الْخَیْرَاتُ (۳).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: با همین اسناد فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: خیرات در ماه شعبان پراکنده می شود. - . عیون الاخبار ۲ : ۷۱ -

**[ترجمه]

أقول

قد مر تمامه فی باب فضل رجب و قد قدمنا بعض أخبار الفضل فی ذلک الباب.

**[ترجمه]ذکر کامل این حدیث در باب فضیلت رجب گذشت و ما برخی از روایات مربوط به فضیلت آن را در آن باب آورده ایم.

**[ترجمه]

«۲۰»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام]: فِیمَا کَتَبَ الرِّضَا علیه السلام لِلْمَأْمُونِ صَوْمُ شَعْبَانَ حَسَنٌ لِمَنْ صَامَ (۴).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: در نامه ای که امام رضا علیه السلام به مأمون نوشته بود، آمده: روزه شعبان برای کسی که بگیرد خوب است. - . عیون الاخبار ۲ : ۱۲۴ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مع، [معانی الأخبار] مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ عَمِّهِ عَنِ الْکُوفِیِّ عَنْ حُصَیْنِ بْنِ مُخَارِقٍ أَبِی جُنَادَهَ السَّلُولِیِّ عَنْ أَبِی حَمْزَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ علیه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ شَعْبَانَ کَانَ لَهُ طُهْراً مِنْ کُلِّ زَلَّهٍ وَ وَصْمَهٍ وَ بَادِرَهٍ قَالَ أَبُو حَمْزَهَ قُلْتُ لِأَبِی جَعْفَرٍ

۱- ۱. عیون الأخبار ج ۲ ص ۵۱.
۲- ۲. عیون الأخبار ج ۲ ص ۷۱.
۳- ۳. عیون الأخبار ج ۲ ص ۷۱.

۴- ۴. عيون الأخبار ج ۲ ص ۱۲۴.

عليه السلام مَا الْوَصْمَهُ قَالَ الْيَمِينُ فِی مَعْصِیَهٍ وَ لَا نَذْرَ فِی مَعْصِیَهٍ قُلْتُ فَمَا الْبَادِرَهُ قَالَ الْيَمِينُ عِنْدَ الْغَضَبِ وَ التَّوْبَهُ مِنْهَا النَّدَمُ عَلَيْهَا(۱).

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ يَزِيدَ عَنِ الْحُضَيْنِ بْنِ الْمُخَارِقِ أَبِی جُنَادَهَ السَّلُولِیِّ عَنِ الثُّمَالِیِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ شَعْبَانَ إِلَی آخِرِ مَا مَرَّ(۲).

**[ترجمه]معانی الاخبار: امام باقر عليه السلام به نقل از پدرانش عليهم السلام نقل كرده: رسول خدا صلی الله عليه و آله فرمود: كسی كه شعبان را روزه بگيرد، از هر گونه لغزش و وصمه[عيب] و بادره[خطا] پاك شود. ابو حمزه گويد: به امام باقر عليه السلام عرض كردم: وصمه چيست؟ فرمود: قسم گناه و نذر برای گناه. عرض كردم: بادره چيست؟ فرمود: قسم به هنگام خشم، و توبه از اين عمل، پشيمانی از آن است. - . معانی الاخبار : ۱۶۹، همين حديث را در «وسائل» نيز روايت كرده است. -

ثواب الاعمال: از امام باقر عليه السلام [همين روايت] نقل شده كه فرمود: كسی كه شعبان را روزه بگيرد... تا آخرِ آنچه گذشت. - . ثواب الاعمال : ۵۳ -

**[ترجمه]

«۲۲»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ أَبِی الصَّخْرِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ قَالَ: جَرَی ذِكْرُ شَعْبَانَ عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ صَوْمِهِ قَالَ فَقَالَ إِنَّ فِيهِ مِنَ الْفَضْلِ كَذَا وَ كَذَا وَ فِيهِ كَذَا وَ كَذَا حَتَّی إِنَّ الرَّجُلَ لَيَدْخُلُ فِی الدَّمِ الْحَرَامِ فَيَصُومُ شَعْبَانَ فَيَنْفَعُهُ ذَلِكَ وَ يُغْفَرُ لَهُ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از عبد الخالق روايت شده: نزد امام جعفر صادق عليه السلام سخن از شعبان و روزه آن به ميان آمد. گويد: فرمود: فضيلت اين ماه چنين و چنان و در اين ماه فلان و بهمان است، حتی اينكه شخص بر خون حرام وارد شود و شعبان را روزه بگيرد، اين روزه به او سود می رساند و گناهش آمرزيده می شود. - . ثواب الاعمال : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مُجَالِسُ الشَّيْخِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ الْحُسَيْنِ النَّوْفَلِیِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّهْدِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدَوَيْهِ عَنِ ابْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]مجالس الشيخ: از عبد الخالق مانند همين روايت نقل شده است .

**[ترجمه]

«۲۴»

ثو، [ثواب الأعمال] مَاجِيلَوَيْهِ عَنْ عَمِّهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ شَعْبَانَ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ شَهْرَیْنِ مُتَتَابِعَیْنِ تَوْبَةٌ وَ اللَّهِ مِنَ اللَّه (۵).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: به خدا سوگند دو ماه روزه متوالی شعبان و رمضان توبه پذیرفته شده از سوی خداست. -. ثواب الاعمال : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۲۵»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْحُوم قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: مَنْ صَامَ أَوَّلَ یَوْم مِنْ شَعْبَانَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ بَتَّةً وَ مَنْ صَامَ یَوْمَیْنِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَیْهِ فِی کُلِّ یَوْمٍ وَ لَیْلَةٍ فِی دَارِ الدُّنْیَا وَ دَامَ نَظَرُهُ إِلَیْهِ فِی الْجَنَّهِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ زَارَ اللَّهَ فِی عَرْشِهِ مِنْ جَنَّتِهِ فِی کُلِّ یَوْمٍ (۶).

ص: ۷۴

۱- ۱. معانی الأخبار ص ۱۶۹، و رواه فی الوسائل و فیه« و النذر فی معصیته».

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۵۳، راجع ضبط الحضین و ترجمته ص ۱۳۵ من توضیح الاشتباه للساروی.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۵۴.

۴- ۴. لم نجده فی المصدر المطبوع.

۵- ۵. ثواب الأعمال ص ۵۴.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۵۴.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از عبدالله بن مرحوم روایت شده: شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمود: هر کس اولین روز شعبان را روزه بگیرد یقیناً بهشت بر او واجب می شود و هر کس دو روز روزه بگیرد، خداونـد در سـرای دنیا هر روز و هر شب به او نظر می‌کنـد و نظر خداوند به او در بهشت نیز ادامه می یابد و هر کس سه روز روزه بدارد، هر روز از بهشت، خدا را در عرش او زیارت کند. - . ثواب الاعمال : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۲۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنِ ابْنِ مَهْزِيَارَ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ فَضَالَةَ عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السـلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صـلی الله علیه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِی وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ وَ هُوَ رَبِيعُ الْفُقَرَاءِ وَ إِنَّمَا جَعَلَ اللَّهُ الْأَضْحَى لِشِبَعِ مَسَاكِينِكُمْ مِنَ اللَّحْمِ فَأَطْعِمُوهُمْ (۱).

مُجَالِسُ الشَّيْخِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ الْأَسَدِيِّ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنِ السَّكُونِيِّ: مِثْلَهُ إِلَى قَوْلِهِ رَبِيعُ الْفُقَرَاءِ(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السـلام روایت شـده که فرمود: رسول خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: شـعبان ماه من است و رمضان ماه خـدا و بهار فقراست و خداونـد عیـد قربان را قرار داده تا بیچارگان را از گوشت سیر کند؛ پس آنان را اطعام کنید. - . ثواب الاعمال : ۵۴ -

مجالس الشیخ: از سکونی نیز مثل همین حدیث تا «بهار فقرا» روایت شده است.

**[ترجمه]

«۲۷»

ثو، [ثواب الأعمال] حَمْزَةُ الْعَلَوِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِی حَاتِمٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِی سَعِيدٍ الْمُقْرِی عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صـلی الله علیه و آله يَصُومُ الْأَيَّامَ حَتَّى يُقَالَ لَا يُفْطِرُ وَ يُفْطِرُ حَتَّى يُقَالَ لَا يَصُومُ قُلْتُ رَأَيْتَهُ يَصُومُ مِنْ شَهْرٍ مَا لَا يَصُومُ مِنْ شَیْ ءٍ مِنَ الشُّهُورِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ أَيُّ شَهْرٍ قَالَ شَعْبَانُ قَالَ هُوَ شَهْرٌ يَغْفُلُ النَّاسُ عَنْهُ بَيْنَ رَجَبٍ وَ رَمَضَانَ وَ هُوَ شَهْرٌ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَعْمَالُ إِلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ فَأُحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِی وَ أَنَا صَائِمٌ (۳).

کتاب فضائل الأشهر الثلاثه، عن أحمد بن الحسن القطان عن عبد الرحمن بن محمد بن الحسين عن يزيد بن سنان: مثله.

**[ترجمه]ثواب الاعمـال: از اسامه بن زیـد روایت شـده: رسول خـدا صـلی الله علیه و آله روزها روزه می گرفت، تا جایی که گفته می شـد: او افطار نمی کند و مدتی روزه نمی گرفت، تا جایی که گفته می‌شد او روزه نمی گیرد. گفتم: آیا دیده ای در مـاهی بیشتر از مـاه های دیگر روزه بگیرد؟ گفت: آری! گفتم: کـدام ماه؟ گفت: شـعبان، حضـرت فرمود: این ماهی است بین

رجب و رمضان که مردم از آن غافلند و ماهی است که در آن اعمال به پیشگاه پروردگار بالا می رود، دوست دارم که عمل من در حال روزه بالا رود. - . ثواب الاعمال : ۵۵ -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از یزید بن سنان مانند همین حدیث روایت شده است .

**[ترجمه]

«۲۸»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ سَلَمَهَ صَاحِبِ السَّابِرِیِّ عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ شَعْبَانَ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ اللَّهِ تَوْبَهٌ مِنْ اللَّهِ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: به خدا سوگند روزه شعبان و ماه رمضان توبه پذیرفته از سوی خداست. - . ثواب الاعمال : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۲۹»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَخِیهِ الْحَسَنِ عَنْ

ص: ۷۵

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۵۴.
۲- ۲. لم نجده فی المصدر المطبوع.
۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۵۵.
۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۵۴.

زُرْعَهَ عَنِ الْمُفَضَّلِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: کَانَ أَبِی یَفْصِلُ مَا بَیْنَ شَعْبَانَ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ بِیَوْمٍ وَ کَانَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَصِلُ مَا بَیْنَهُمَا وَ یَقُولُ صَوْمُ شَهْرَیْنِ مُتَتَابِعَیْنِ تَوْبَهٌ مِنَ اللَّهِ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: پدرم یک روز بین شعبان و رمضان فاصله می انداخت و روزه نمی گرفت و امام سجاد علیه السلام آن دو را به هم متصل می کرد و می فرمود: روزه دو ماه متوالی توبه پذیرفته از سوی خداست. - . ثواب الاعمال : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۳۰»

ثو، [ثواب الأعمال] مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ عَمِّهِ عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ ابْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَصُومُ شَعْبَانَ وَ شَهْرَ رَمَضَانَ یَصِلُهُمَا وَ یَنْهَی النَّاسَ أَنْ یَصِلُوهُمَا وَ کَانَ یَقُولُ هُمَا شَهْرَا اللَّهِ وَ هُمَا کَفَّارَهٌ لِمَا قَبْلَهُمَا وَ مَا بَعْدَهُمَا مِنَ الذُّنُوبِ (۲).

کتاب فضائل الأشهر الثلاثه، عن محمد بن الحسن عن الحسین بن الحسن بن أبان عن الحسین بن سعید: مثله.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام باقر علیه السلام روایت شده که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله شعبان و رمضان را روزه می گرفت و آن دو را به هم وصل می کرد و مردم را از متصل کردن این دو ماه منع می کرد و می فرمود: این دو ماه، ماه خدا و کفاره گناهان گذشته و آینده هستند. - . ثواب الاعمال : ۵۵ -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از حسین بن سعید مانند همین حدیث را آورده است.

**[ترجمه]

«۳۱»

ثو، [ثواب الأعمال] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ حَفْصِ بْنِ الْبَخْتَرِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: کُنَّ نِسَاءُ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله إِذَا کَانَ عَلَیْهِنَّ صِیَامٌ أَخَّرْنَ ذَلِکَ إِلَی شَعْبَانَ کَرَاهَهَ أَنْ یَمْنَعْنَ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله حَاجَتَهُ وَ إِذَا کَانَ شَعْبَانُ صُمْنَ وَ صَامَ مَعَهُنَّ قَالَ وَ کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَقُولُ شَعْبَانُ شَهْرِی (۳).

کتاب فضائل الأشهر الثلاثه، عن أبیه عن علی بن إبراهیم عن أبیه عن محمد بن أبی عمیر: مثله.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: اگر روزه ای بر گردن همسران پیامبر صلی الله علیه و آله بود، به سبب این که دوست نداشتند پیامبر را از خواسته اش محروم گردانند آن را به شعبان موکول می کردند و وقتی شعبان می شد به همراه پیامبر صلی الله علیه و آله روزه می گرفتند و رسول خدا صلی الله علیه و آله می گفت: شعبان ماه من

است. - . ثواب الاعمال : ۵۵ -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: محمد بن ابی عمیر مانند همین حدیث را روایت کرده است .

**[ترجمه]

«۳۲»

ثو، [ثواب الأعمال] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ سَمَاعَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام هَلْ صَامَ أَحَدٌ مِنْ آبَائِکَ شَعْبَانَ فَقَالَ خَيْرُ آبَائِی رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله صَامَهُ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: سماعه روایت می کند که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: آیا کسی از پدران شما شعبان را روزه گرفته است؟ فرمود: بهترین پدرانم رسول خدا صلی الله علیه و آله آن را روزه می گرفت. - . ثواب الاعمال : ۵۵ -

**[ترجمه]

«۳۳»

ثو، [ثواب الأعمال] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ أَبِی نَجْرَانَ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ صَوْمِ شَعْبَانَ هَلْ كَانَ أَحَدٌ مِنْ آبَائِکَ يَصُومُهُ فَقَالَ خَيْرُ آبَائِی رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَكْثَرُ صِيَامِهِ فِی شَعْبَانَ (۵).

مجالس الشيخ، عن أحمد بن عبدون عن علی بن محمد بن الزبير عن عبد الله

ص: ۷۶

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۵۴.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۵۵.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۵۵.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۵۵.

۵- ۵. ثواب الأعمال ص ۵۵.

محمد بن خالد الطيالسی عن محمد بن الوليد عن يونس بن يعقوب: مثله (۱) كتاب فضائل الأشهر الثلاثه، عن أبيه عن سعد بن عبد الله عن أحمد بن محمد بن عيسى عن الحسين بن سعيد: مثله.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از يونس بن يعقوب روايت شده: درباره روزه شعبان از امام صادق عليه السلام پرسيدم: آيا كسى از نياكانت اين ماه را روزه مى گرفت؟ فرمود: بهترين نيايم رسول خدا صلى الله عليه و آله بيشترين روزه اش در شعبان بود. - . ثواب الاعمال : ۵۵ -

مجالس الشيخ: از يونس بن يعقوب مثل همين روايت نقل شده است. - . در التهذيب : ج ۱ ص ۴۳۹ نيز آن را مى بينى. -

كتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از حسين بن سعيد مانند اين روايت نقل شده است.

**[ترجمه]

«۳۴»

ثو، [ثواب الأعمال] مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ حَامِدِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ شُرَيْحِ بْنِ يُونُسَ عَنْ وَكِيعٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله عَنْ صَوْمِ رَجَبٍ فَقَالَ أَيْنَ أَنْتُمْ عَنْ شَعْبَانَ (۲).

كتاب فضائل الأشهر الثلاثه،: مثله.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از رسول خدا در مورد روزه رجب سؤال شد، حضرت در پاسخ فرمود: چرا از روزه شعبان غافليد؟ - . ثواب الاعمال : ۵۵ -

**[ترجمه]

«۳۵»

ثو، [ثواب الأعمال] الْقَطَّانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي حَاتِمٍ عَنِ الْحَجَّاجِ بْنِ حَمْزَةَ عَنْ يَزِيدَ عَنْ صَدَقَةَ الدَّقِيقِيِّ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله أَيُّ الصِّيَامِ أَفْضَلُ قَالَ شَعْبَانُ تَعْظِيماً لِرَمَضَانَ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از رسول خدا صلى الله عليه و آله پرسيده شد كدام روزه برتر است؟ فرمود: ماه شعبان به نيت بزرگداشت ماه رمضان. - . ثواب الاعمال : ۵۶ -

در كتاب فضيلت الاشهر الثلاثه، مثل اين روايت نقل شده است.

**[ترجمه]

«۳۶»

ثو، [ثواب الأعمال] الْقَطَّانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ غُنْدَرٍ عَنْ شُعْبَهَ عَنْ تَوْبَهَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِی سَلَمَهَ عَنْ أُمِّ سَلَمَهَ: عَنِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله لَمْ یَکُنْ یَصُومُ مِنَ السَّنَهِ شَهْراً تَامّاً إِلَّا شَعْبَانَ یَصِلُ بِهِ رَمَضَانَ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از ام سلمه روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله هیچ ماهی را در سال کامل روزه نمی گرفت، مگر ماه شعبان که آن را به رمضان متصل می کرد. -. ثواب الاعمال : ۵۶ -

**[ترجمه]

«۳۷»

ین، [کتاب حسین بن سعید] و النوادر عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِیسَی عَنْ سَمَاعَهَ قَالَ: سَأَلْتُ عَنْ صِیَامِ شَعْبَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَالَ حَسَنٌ فَقُلْتُ کَیْفَ کَانَ صِیَامُ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَقَالَ صَامَ بَعْضاً وَ أَفْطَرَ بَعْضاً.

**[ترجمه]کتاب حسین بن سعید و النوادر: از سماعه روایت شده است که از امام صادق علیه السلام درباره روزه شعبان پرسیدم، فرمود: خوب است. عرض کردم: روزه رسول خدا صلی الله علیه و آله چگونه بود؟ فرمود: بعضی از روزها را روزه می گرفت و بعضی اوقات نمی گرفت.

**[ترجمه]

«۳۸»

ین، [کتاب حسین بن سعید] و النوادر عَنْ فَضَالَهَ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ أَبِی زِیَادٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: رَجَبٌ شَهْرُ الِاسْتِغْفَارِ لِأُمَّتِی أَکْثِرُوا فِیهِ الِاسْتِغْفَارَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ رَحِیمٌ وَ شَعْبَانُ شَهْرِی اسْتَکْثِرُوا فِی رَجَبٍ مِنْ قَوْلِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ اسْأَلُوا اللَّهَ الْإِقَالَهَ وَ التَّوْبَهَ فِیمَا مَضَی وَ الْعِصْمَهَ فِیمَا بَقِیَ مِنْ آجَالِکُمْ وَ أَکْثِرُوا فِی شَعْبَانَ الصَّلَاهَ عَلَی نَبِیِّکُمْ وَ أَهْلِهِ وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی اسْتَکْثِرُوا فِیهِ مِنَ التَّهْلِیلِ وَ

ص: ۷۷

۱- ۱. لا یوجد فی المصدر المطبوع، و تراه فی التهذیب ج ۱ ص ۴۳۹.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۵۵.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۵۶.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۵۶.

التَّكْبِيرِ وَ التَّحْمِيدِ وَ التَّمْجِيدِ وَ التَّسْبِيحِ وَ هُوَ رَبِيعُ الْفُقَرَاءِ وَ إِنَّمَا جَعَلَ اللَّهُ (۱) الْأَضْحَى لِتَشْبَعَ الْمَسَاكِينُ مِنَ اللَّحْمِ فَأَظْهِرُوا مِنْ فَضْلِ مَا أَنْعَمَ اللَّهُ بِهِ عَلَيْكُمْ عَلَى عِيَالاتِكُمْ وَ جِيرَانِكُمْ وَ أَحْسِنُوا جِوَارَ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ تَوَاصَلُوا إِخْوَانَكُمْ وَ أَطْعِمُوا الْفُقَرَاءَ وَ الْمَسَاكِينَ مِنْ إِخْوَانِكُمْ فَإِنَّهُ مَنْ فَطَّرَ صَائِماً فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئاً وَ سُمِّيَ شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرَ الْعِتْقِ لِأَنَّ لِلَّهِ فِيهِ كُلَّ

يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ سِتَّمِائَةِ عَتِيقٍ وَ فِي آخِرِهِ مِثْلَ مَا أَعْتَقَ فِيمَا مَضَى وَ سُمِّيَ شَهْرُ شَعْبَانَ شَهْرَ الشَّفَاعَةِ لِأَنَّ رَسُولَكُمْ يَشْفَعُ لِكُلِّ مَنْ يُصَلِّي عَلَيْهِ فِيهِ وَ سُمِّيَ شَهْرُ رَجَبٍ شَهْرَ اللَّهِ الْأَصَبَّ لِأَنَّ الرَّحْمَةَ عَلَى أُمَّتِي تُصَبُّ صَبّاً فِيهِ وَ يُقَالُ الْأَصَمُّ لِأَنَّهُ نَهَى فِيهِ عَنْ قِتَالِ الْمُشْرِكِينَ وَ هُوَ مِنَ الشُّهُورِ الْحُرُمِ.

**[ترجمه]کتاب حسین بن سعید و النوادر: از امام صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: رجب ماه استغفار است برای امت من، در این ماه زیاد استغفار کنید که او آمرزنده و مهربان است و شعبان ماه من است. در رجب ذکر «أستَغفِرُ الله» را بسیار بخوانید و از خدا بخواهید از گناهتان درگذرد و توبه از گناهان گذشته و تقوا و خودداری در باقی عمرتان را به شما کرامت کند. در شعبان، بسیار بر پیامبرتان و خاندان او درود بفرستید و رمضان ماه خداوند تبارک و تعالی است، در این ماه ذکر لا إله إلا الله و الله اکبر را زیاد بگویید و بسیار حمد و سپاس و ستایش و تسبیح کنید که این ماه بهار فقراست و بی تردید خداوند قربانی کردن را قرار داده - . در نسخه اصل و همچنین کمپانی آمده است: «عید قربان را در این ماه قرار داده است» که این اشتباه است و چنین اشتباهی در ج ۹۶ ص۳۸۱ از این چاپ نیز واقع شده است. - تا بیچارگان از گوشت سیر شوند. پس از مازاد نعمتی که خداوند ارزانی داشته به عیالات و همسایگان خویش ببخشید و در جوار نعمت هایی که خداوند بر شما کرامت فرموده احسان کنید و ارتباط خویش را با برادرانتان محکم کنید و به برادران فقیر و تنگدست خود اطعام کنید؛ زیرا کسی که به روزه داری افطار دهد، برابر اجر مهمانش به او داده می شود، بی آن که از پاداش او کم شود.

ماه رمضان ماه آزادی نامیده شده است؛ زیرا در این ماه هر روز و هر شب خداوند ششصد بنده را [از دوزخ] نجات می دهد و در آخر این ماه به تعداد تمام بندگانی که در [روزهای] گذشته آزاد کرده، آزاد می کند.

ماه شعبان ماه شفاعت نامیده شده؛ زیرا پیامبر شما هر کسی را که در این ماه بر او صلوات بفرستد، شفاعت می کند و ماه رجب ماه «اصبّ» خدا نامیده شده است؛ زیرا در این ماه رحمت تماماً بر امت من فرو می ریزد و به آن «اصمّ» نیز گفته می شود؛ زیرا خداوند در این ماه [مسلمانان را] از پیکار با مشرکان بازداشته و این ماه از ماه های حرام است .

**[ترجمه]

«۳۹»

ین، [کتاب حسین بن سعید] و النوادر عَنْهُ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَلَمَةَ صَاحِبِ السَّابِرِيِّ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ: صَوْمُ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ وَ اللَّهِ تَوْبَةٌ مِنْ اللَّهِ.

**[ترجمه]کتاب حسین بن سعید و النوادر: از ابی الصباح روایت شده که شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمود: به خدا سوگند روزه شعبان و رمضان توبه پذیرفته از خداست.

**[ترجمه]

«۴۰»

ین، [کتاب حسین بن سعید] و النوادر عَنِ النَّضْرِ بْنِ سُوَیْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ کَانَ یُکْثِرُ الصَّوْمَ فِی شَعْبَانَ یَقُولُ إِنَّ أَهْلَ الْکِتَابِ تَنَحَّسُوا فَخَالِفُوهُمْ (۲).

**[ترجمه]کتاب حسین بن سعید و النوادر: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله در شعبان بسیار روزه می گرفت و می فرمود: اهل کتاب گوشت را کنار گذاشته اند و آن را حرام می دانند، پس با آنان مخالفت کنید.

**[ترجمه]

«۴۱»

ین، [کتاب حسین بن سعید] و النوادر عَنْ عَلِیِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ زُرْعَهَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ سَمَاعَهَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ صَوْمِ شَعْبَانَ أَ صَامَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَقَالَ نَعَمْ وَ لَمْ یَصِلْهُ قُلْتُ فَکَمْ أَفْطَرَ مِنْهُ قَالَ أَفْطَرَ فَأَعَدْتُهَا وَ أَعَادَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَا یَزِیدُنِی عَلَی أَنْ أَفْطَرَ مِنْهُ ثُمَّ سَأَلْتُهُ فِی الْعَامِ الْمُقْبِلِ عَنْ ذَلِکَ فَأَجَابَنِی بِمِثْلِ ذَلِکَ قَالَ فَسَأَلْتُهُ عَنْ فَصْلِ مَا بَیْنَ ذَلِکَ یَعْنِی بَیْنَ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ فَقَالَ فَصِّلْ فَقُلْتُ مَتَی فَقَالَ إِذَا جُزْتَ النِّصْفَ ثُمَّ أَفْطَرْتَ مِنْهُ یَوْماً فَقَدْ فَصَلْتَ.

قَالَ زُرْعَهُ ثُمَّ أَخْبَرَنِی سَمَاعَهُ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: إِذَا أَفْطَرْتَ مِنْهُ یَوْماً فَقَدْ فَصَلْتَ فِی أَوَّلِهِ وَ فِی آخِرِهِ.

وَ مِثْلُهُ عَنِ النُّعْمَانِ عَنْ زُرْعَهَ عَنِ الْمُفَضَّلِ

۱- ۱. فی نسخه الأصل و هکذا الکمبانیّ« و انما جعل فیه الأضحی» و هو تصحیف، و قد وقع مصحفا هکذا ص ۳۸۱ ج ۹۶، من طبعتنا هذه فلیصحح.

۲- ۲. أی ترکوا اللحم حرمه له.

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: وَ کَانَ أَبِی یَفْصِلُ بَیْنَ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ بِیَوْمٍ وَ کَانَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیهما السلام یَصِلُ مَا بَیْنَهُمَا وَ یَقُولُ صِیامُ شَهْرَیْنِ مُتَتابِعَیْنِ وَ اللَّهِ تَوْبَةٌ مِنَ اللَّهِ.

**[ترجمه]کتاب حسین بن سعید و النوادر: از زرعه بن محمد به نقل از سماعه روایت شده است که درباره روزه شعبان از امام صادق علیه السلام پرسیدم که آیا رسول خدا صلی الله علیه و آله آن را روزه می گرفت؟ فرمود: آری ولی نه به طور پیوسته. گفتم: چقدر از آن را افطار می کرد؟ فرمود: افطار می کرد و سه بار سؤالم را تکرار کردم و حضرت نیز پاسخش را تکرار کرد و بیشتر از این که او افطار می کرد چیزی به من نگفت. سال آینده نیز این سؤال را از او کردم و همان پاسخ را به من داد. گوید: درباره فاصله کردن بین آن یعنی بین روزه شعبان و رمضان پرسیدم، حضرت پاسخ داد: فاصله کن. عرض کردم: چه زمانی؟ فرمود: وقتی از نیمه بگذری و سپس یک روز از آن را افطار کنی، در این صورت فاصله کرده ای.

زرعه گوید: سپس سماعه به من گفت که امام کاظم علیه السلام فرمود: وقتی یک روز از آن را افطار کنی، در اول رمضان و آخر شعبان فاصله کرده ای. به همین ترتیب از امام صادق علیه السلام روایت شده که پدرم بین روزه شعبان و رمضان فاصله می کرد و امام سجاد علیه السلام آن ها را به هم وصل می کرد و می فرمود: به خدا سوگند روزه دو ماه متوالی توبه پذیرفته از خداست.

**[ترجمه]

«۴۲»

کِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی الْعَطَّارِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی نَصْرٍ الْبَزَنْطِیِّ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ صَوْمَ الثَّلَاثِینَ وَ صَوْمَ اتِّبَاعِهِ صَوْمَ شَعْبَانَ شَهْرَیْنِ مُتَتابِعَیْنِ تَوْبَهٌ مِنَ اللَّهِ وَ اللَّهِ.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: به خدا سوگند سی روز روزه شعبان و روزه روزهای بعدی آن به صورت دو ماه متوالی، توبه ای است پذیرفته شده از سوی خدا.

**[ترجمه]

«۴۳»

وَ مِنْهُ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِیرَهِ الْکُوفِیِّ عَنْ جَدِّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ أَبِی زِیَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِی وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ وَ هُوَ رَبِیعُ الْفُقَرَاءِ وَ إِنَّمَا جُعِلَ الْأَضْحَی لِیَشْبَعَ مَسَاکِینُکُمْ مِنَ اللَّحْمِ فَأَطْعِمُوهُمْ.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام صادق علیه السلام از پدرش از پدرانش علیهم السلام روایت شده که رسول

خـدا صـلی الله علیه و آله فرموده اند: شـعبان ماه من است و رمضان ماه خدا و بهار فقراست. بی تردید خداوند قربانی کردن را قرار داده تا بیچارگان از گوشت سیر شوند، پس آن ها را اطعام کنید.

**[ترجمه]

«۴۴»

الْإِقْبَالُ، وَ مُجَالِسُ الشَّيْخِ، بِإِسْنَادِهِمَا عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام حُثَّ مَنْ فِي نَاحِيَتِكَ عَلَى صَوْمِ شَعْبَانَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ تَرَى فِيهَا شَيْئاً فَقَالَ نَعَمْ إِنَّ ۱۴ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله كَانَ إِذَا رَأَى هِلَالَ شَعْبَانَ أَمَرَ مُنَادِياً يُنَادِي فِي الْمَدِينَةِ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ إِنِّي رَسُولُ رَسُولِ اللَّهِ إِلَيْكُمْ أَلَا إِنَّ شَعْبَانَ شَهْرِي فَرَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَنِي عَلَى شَهْرِي ثُمَّ قَالَ إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام كَانَ يَقُولُ مَا فَاتَنِي صَوْمُ شَعْبَانَ مُنْذُ سَمِعْتُ مُنَادِيَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يُنَادِي فِي شَعْبَانَ فَلَنْ تَفُوتَنِي أَيَّامَ حَيَاتِي صَوْمُ شَعْبَانَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ كَانَ علیه السلام يَقُولُ صَوْمُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةٌ مِنَ اللَّهِ (۱).

**[ترجمه]الإقبال و مجالس الشیخ: از صفوان جمّال روایت شده که امام صادق علیه السلام به من فرمود: اطرافیانت را به روزه شعبان تشویق کن. عرض کردم: فدایت شوم آیا دلیلی برای این کار داری؟ فرمود: آری، هنگامی که رسول خدا صلی الله علیه و آله هلال ماه شعبان را می دید، به منادی امر می کرد تا در مدینه ندا دهد: ای اهل یثرب! من [فرستاده] رسول خدا به سوی شما هستم. بدانید که شعبان ماه من است. کسی که در ماه من به من یاری رساند، خدایش رحمت فرستد. سپس فرمود: امیر المؤمنین علیه السلام می فرمود: از زمانی که صدای منادی رسول خدا صلی الله علیه و آله را در ماه شعبان شنیدم، هیچ گاه روزه شعبان را از دست ندادم و إن شاء الله تا آخر عمرم نیز آن را از دست نخواهم داد. سپس می فرمود: روزه دو ماه متوالی توبه پذیرفته از خداست. - . این حدیث را در«مصباح المتجهد» او ص ۵۷۳ نیز می بینید. -

**[ترجمه]

«۴۵»

مُجَالِسُ الشَّيْخِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَيَّاشٍ قَالَ خَرَجَ إِلَى الْقَاسِمِ بْنِ الْعَلَاءِ الْهَمَدَانِيِّ وَكِيلِ أَبِي مُحَمَّدٍ علیه السلام فِيمَا حَدَّثَنِي بِهِ عَلِيُّ بْنُ جُبَيْرِ بْنِ مَالِكٍ: أَنَّ مَوْلَانَا الْحُسَيْنَ علیه السلام وُلِدَ يَوْمَ الْخَمِيسِ لِثَلَاثٍ خَلَوْنَ مِنْ شَعْبَانَ فَصُمْهُ.

۱- ۱. تراه فی مصباح المتهجد له ص ۵۷۳.

**[ترجمه]مجالس الشیخ: از احمد بن محمد بن عیاش نقل شده است که نزد وکیل امام حسن عسکری علیه السلام، قاسم بن علاء همدانی رفته بود تا در مورد سخنی که علی بن جبیر بن مالک به من گفته بود پرسش کند؛ مبنی بر این که: مولای ما امام حسین علیه السلام روز پنجشنبه سوم شعبان به دنیا آمده است، پس این روز را روزه بدار.

**[ترجمه]

«۴۶»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْهُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَنَّهُ قَالَ: شَعْبَانُ شَهْرِی وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ وَ هَذَا عَلَی التَّعْظِیمِ وَ الشُّهُورُ كُلُّهَا لِلَّهِ وَ لِأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله كَانَ یَصُومُ شَعْبَانَ (۱).

قَالَ عَلِیٌّ علیه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَصُومُ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ یَصِلُهُمَا وَ یَقُولُ هُمَا شَهْرَا اللَّهِ هُمَا كَفَّارَةُ مَا قَبْلَهُمَا وَ مَا بَعْدَهُمَا.

وَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام أَنَّهُ قَالَ: صِیَامُ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ وَ اللَّهِ تَوْبَةٌ مِنَ اللَّهِ ثُمَّ قَرَأَ فَصِیامُ شَهْرَیْنِ مُتَتابِعَیْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ (۲).

وَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: أَنَّهُ كَانَ أَكْثَرُ مَا یَصُومُ مِنَ الشُّهُورِ شَعْبَانَ وَ كَانَ یَصُومُ كَثِیراً مِنَ الْأَیَّامِ وَ الشُّهُورِ تَطَوُّعاً وَ كَانَ یَصُومُ حَتَّی یُقَالَ لَا یُفْطِرُ وَ یُفْطِرُ حَتَّی یُقَالَ لَا یَصُومُ وَ كَانَ رُبَّمَا صَامَ یَوْماً وَ أَفْطَرَ یَوْماً وَ یَقُولُ هُوَ أَشَدُّ الصِّیَامِ وَ هُوَ صِیَامُ دَاوُدَ علیه السلام وَ إِنَّهُ كَانَ كَثِیراً مَا یَصُومُ أَیَّامَ الْبِیضِ وَ هِیَ یَوْمُ ثَلَاثَةَ عَشَرَ وَ یَوْمُ أَرْبَعَةَ عَشَرَ وَ یَوْمُ النِّصْفِ مِنَ الشَّهْرِ وَ كَانَ رُبَّمَا صَامَ رَجَباً وَ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ یَصِلُهَا(۳).

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که فرمود: شعبان ماه من است و رمضان ماه خداست. این به علت بزرگداشت این دو ماه است، و إلا تمام ماه ها از آن خداست. و به این علت است که رسول خدا صلی الله علیه و آله شعبان را روزه می گرفت. -. دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۳ -

امام علی علیه السلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله شعبان را روزه می گرفت و آن را به روزه رمضان می پیوست و می فرمود: این دو ماه، ماه های خدا هستند و کفاره اعمال گذشته و آینده .

از امام جعفر صادق علیه السلام نیز روایت شده که فرمود: به خدا سوگند روزه شعبان و رمضان توبه پذیرفته از جانب خداست، سپس این آیه را تلاوت می فرمود: «فَصِیامُ شَهْرَیْنِ مُتَتابِعَیْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ»، -. نساء / ۹۲ - {باید دو ماه پیاپی - به عنوان توبه ای از جانب خدا - روزه بدارد.}

روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله در بین ماه ها شعبان را بیش از همه روزه می گرفت و بسیاری از روزها و ماه ها را به صورت اختیاری روزه می گرفت. گاه آن قدر روزه می گرفت که گفته می شد او افطار نمی کند و گاه مدتی روزه

نمی گرفت تـا جایی که گفته می شـد او روزه نمی گیرد و گاهی چه بسا یک روز روزه می گرفت و یک روز افطار می کرد و می فرمود: این سـخت ترین روزه است و روزه داود علیه السـلام است. او ایـام الـبیض را اغلب روزه می گرفت که روزهـای سیزده، چهـارده و پـانزدهم مـاه است و گـاهی رجب و شـعبان و رمضـان را روزه می گرفت و به هم وصل می کرد. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۴ -

**[ترجمه]

«۴۷»

کِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْكُوفِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ وَجَبَتْ لَهُ الرَّحْمَهُ وَ مَنْ صَامَ يَوْمَيْنِ مِنْ شَعْبَانَ وَجَبَتْ لَهُ الرَّحْمَهُ وَ الْمَغْفِرَهُ وَ الْكَرَامَهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ وَجَبَتْ لَهُ الرَّحْمَهُ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ مِنْ آخِرِ شَعْبَانَ وَ وَصَلَهَا بِصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً خَرَجَ مِنَ الذُّنُوبِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ ثُمَّ قَالَ علیه السلام حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ علیهم السلام أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ مَنْ أَدْرَكَ شَهْرَ رَمَضَانَ فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ وَ مَنْ أَدْرَكَ لَيْلَهَ الْقَدْرِ فَلَمْ يُغْفَرْ

ص: ۸۰

۱- ۱. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۳.

۲- ۲. النساء: ۹۲.

۳- ۳. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۴.

لَهُ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ وَ مَنْ حَضَرَ الْجُمُعَهَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ وَ مَنْ أَدْرَكَ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدَهُمَا فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ وَ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَصَلَّى عَلَيَّ فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله كَيْفَ يُصَلِّى عَلَيْكَ وَ لَا يُغْفَرُ لَهُ فَقَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى عَلَيَّ وَ لَمْ يُصَلِّ عَلَى آلِى لُفَّتْ تِلْكَ الصَّلَاهُ فَضُرِبَ بِهَا وَجْهُهُ وَ إِذَا صَلَّى عَلَيَّ وَ عَلَى آلِى غُفِرَ لَهُ.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام رضا علیه السلام روایت شده که فرمود: کسی که اولین روز شعبان را روزه بدارد، رحمت پروردگار بر او واجب می شود و کسی که دو روز از رجب را روزه بگیرد رحمت و آمرزش و کرامت خدای عزوجل در روز قیامت بر او واجب می شود و کسی که ماه رمضان را روزه بگیرد رحمت بر او واجب می شود و کسی که با ایمان و برای رضای خدا سه روز پایانی شعبان را روزه بگیرد و آن را به ماه رمضان متصل کند، مانند روزی که از مادر متولد شده از گناهانش پاک شود.

سپس حضرت علیه السلام فرمود: پدرم به نقل از پدرش از جدش (علیهم السلام) برایم فرمود که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که ماه رمضان را درک کند و آمرزیده نشود، خدا دورش گرداند و کسی که شب قدر را درک کند و آمرزیده نشود، خدا دورش گرداند و کسی که در نماز جمعه با مسلمانان حاضر شود ولی آمرزیده نشود، خدا دورش گرداند و کسی که به پدر و مادرش یا یکی از آن دو دسترسی داشته باشد و آمرزیده نشود، خدا دورش گرداند. کسی که نام من در حضورش آورده شود و بر من صلوات فرستد ولی آمرزیده نشود، خدا دورش گرداند. عرض شد: ای رسول خدا صلی الله علیه و آله چگونه بر تو صلوات فرستد و آمرزیده نشود؟ فرمود: اگر بنده بر من صلوات فرستد و بر خاندانم نفرستد، آن صلوات پیچیده گردد و بر صورتش کوبیده شود و اگر بر من و خاندانم درود فرستد آمرزیده شود.

**[ترجمه]

«۴۸»

وَ مِنْهُ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِى وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ فَمَنْ صَامَ مِنْ شَهْرِى يَوْماً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ وَ مَنْ صَامَ مِنْهُ يَوْمَيْنِ كَانَ مِنْ رُفَقَاءِ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ مَنْ صَامَ الشَّهْرَ كُلَّهُ وَ وَصَلَهُ بِشَهْرِ رَمَضَانَ كَانَ ذَلِكَ تَوْبَهً لَهُ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ وَ لَوْ مِنْ دَمٍ حَرَامٍ.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام صادق علیه السلام به روایت از پدرانش علیهم السلام آمده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: شعبان ماه من و رمضان ماه خداست، پس کسی که یک روز را از ماه من روزه بگیرد بهشت بر او واجب می شود و کسی که دو روز را روزه بگیرد در روز قیامت از یاران پیامبران و راستگویان شود و کسی که کل ماه را روزه بگیرد و آن را به ماه رمضان وصل کند، این روزه توبه ای است برای تمام گناهان کوچک و بزرگ او؛ هر چند که از خون حرام باشد.

**[ترجمه]

وَ مِنْهُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَكَرِيَّا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْكُوفِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ الْمَرْوَزِيِّ عَنِ الرِّضَا عَلِيِّ بْنِ مُوسَى صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله يُكْثِرُ الصِّيَامَ فِي شَعْبَانَ وَ لَقَدْ كَانَتْ نِسَاؤُهُ إِذَا كَانَ عَلَيْهِنَّ صَوْمٌ أَخَّرْنَهُ إِلَى شَعْبَانَ مَخَافَةَ أَنْ يَمْنَعْنَ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله حَاجَتَهُ وَ كَانَ صلى الله عليه و آله يَقُولُ- شَعْبَانُ شَهْرِي وَ هُوَ أَفْضَلُ الشُّهُورِ بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ فَمَنْ صَامَ فِيهِ يَوْماً كُنْتُ شَفِيعَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْهَا وَ مَا تَأَخَّرَ وَ إِنَّ الصَّائِمَ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يُفْطِرَ مَا لَمْ يَأْتِ بِشَيْ ءٍ يَنْقُضُ وَ إِنَّ الْحَاجَّ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يَرْجِعَ مَا لَمْ يَأْتِ بِشَيْ ءٍ يُبْطِلُ حَجَّهُ وَ إِنَّ النَّائِمَ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يَنْتَبِهَ مَا لَمْ يَكُنْ بَاتَ عَلَى حَرَامٍ وَ إِنَّ الصَّبِيَّ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يَبْلُغَ وَ إِنَّ الْمُجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يَعُودَ إِلَى مَنْزِلِهِ مَا لَمْ يَأْتِ بِشَيْ ءٍ يُبْطِلُ جِهَادَهُ وَ إِنَّ الْمَجْنُونَ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يُفِيقَ وَ إِنَّ الْمَرِيضَ لَا يَجْرِي عَلَيْهِ الْقَلَمُ حَتَّى يَصِحَّ ثُمَّ قَالَ صلى الله عليه و آله إِنَّ مُبَايَعَتَهُ رَخِيصَةٌ فَاشْتَرُوهَا قَبْلَ أَنْ تَغْلُوَ.

ص: ۸۱

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام رضا علیه السلام روایت شده که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله در ماه شعبان بسیار روزه می گرفت و اگر روزه ای بر عهده همسران او بود از بیم آن که رسول خدا صلی الله علیه و آله را از خواسته اش محروم کنند، آن را به شعبان موکول می کردند. حضرت صلی الله علیه و آله می فرمود: شعبان ماه من است و پس از ماه رمضان بهترین ماه هاست. پس کسی که در این ماه یک روز روزه بگیرد، در روز قیامت من شفیع او خواهم بود و کسی که ماه رمضان را از روی ایمان و برای خشنودی خدا روزه بگیرد، گناهان گذشته و آینده او آمرزیده می شود. روزه دار اگر تا زمان افطار کاری نکند که روزه اش باطل شود، گناهی برای او نوشته نشود و حج گذار تا زمانی که برگردد، اگر خطایی از او سر نزند که حج او را باطل کند، گناهی برای او ثبت نشود و کسی که در خواب است تا زمانی که بیدار شود، اگر بر حرام نخوابیده باشد، گناهی برای او نوشته نشود و کودک تا زمانی که به سن بلوغ نرسد، گناهی برای او ثبت نشود و جهادگر در راه خدا، تا زمانی که عملی از او سر نزند که جهاد او را باطل کند، تا زمان بازگشت گناهی برای او ثبت نشود و دیوانه تا زمانی که هوشیار شود گناهی برایش نوشته نشود و مریض تا زمانی که بهبود یابد گناهی برایش نوشته نشود. سپس فرمود: معامله با روزه این ماه ارزان است، پس پیش از آن که گران شود آن را بخرید.

**[ترجمه]

«۵۰»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِی سُلَيْمَانَ الزُّرْبِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْحُومٍ الْأَزْدِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ: مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ الْبَتَّةَ وَ مَنْ صَامَ يَوْمَيْنِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ فِی كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ فِی دَارِ الدُّنْيَا وَ دَامَ نَظَرُهُ إِلَيْهِ فِی الْجَنَّةِ وَ مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ زَارَ اللَّهَ فِی عَرْشِهِ مِنْ جَنَّتِهِ فِی كُلِّ يَوْمٍ.

قال أبو جعفر محمد بن علی مصنف هذا الكتاب رضی الله عنه و أرضاه معنی زیاره الله عز و جل زیاره حجج الله علیهم السلام من زارهم فقد زار الله و من یكون له فی الجنه من المحل ما یقدر علی الارتفاع إلی درجه النبی و الأئمه علیهم السلام حتی یزورهم فیها فمحله عظیم و زیارتهم زیاره الله كما أن طاعتهم طاعه الله و معصیتهم معصیه الله و متابعتهم متابعه الله و لیس ذلک علی من یذكره أهل التشبیه تَعالی الله عَمَّا یَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِیراً.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از عبدالله بن مرحوم ازدی روایت شده که شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمود: کسی که اولین روز شعبان را روزه بگیرد، قطعاً بهشت بر او واجب شود و کسی که دو روز را روزه بگیرد خداوند هر روز در سرای دنیا به او نظر لطف می افکند [تا این که به بهشت رود] و در بهشت نیز همواره به او نظر می افکند و کسی که سه روز روزه بدارد هر روز از بهشت خود، خداوند را در عرش او ملاقات کند.

ابو جعفر محمد بن علی نویسنده این کتاب که خداوند از او راضی باشد و او را راضی کند گفته است: معنای ملاقات خدای عزوجل، ملاقات با حجت های خداوند علیه السلام است که هر کسی آن ها را زیارت کند خدا را زیارت کرده است و کسی که جایگاهش در بهشت به گونه ای باشد که بتواند تا درجه پیامبر و امامان علیهم السلام بالا رود و آن ها را در آنجا ملاقات کند، جایگاهش عظیم است. و زیارت آن ها به مثابه زیارت خداست، همان طور که اطاعت از آن ها به منزله اطاعت از

خداست و معصیت آنان معصیت خدا و پیروی از آنان پیروی از خداست و این زیارت مانند آنچه اهل تشبیه می گویند نیست، خداوند از آنچه می گویند بسی والاتر است.

**[ترجمه]

«۵۱»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى وَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ جَمِيعاً عَنْ عُمَرَ بْنِ عِيسَى عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام هَلْ صَامَ أَحَدٌ مِنْ آبَائِكَ شَعْبَانَ قَالَ خَيْرُ آبَائِي رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله كَانَ يَصُومُهُ.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از سماعه بن مهران روایت شده است: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: آیا کسی از پدرانت شعبان را روزه می گرفت؟ فرمود: بهترین نیای من رسول خدا صلی الله علیه و آله در این ماه روزه می گرفت.

**[ترجمه]

«۵۲»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ وَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله شَفِيعَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: کسی که سه روز از شعبان را روزه بگیرد، بهشت بر او واجب می شود و رسول خدا صلی الله علیه و آله در روز قیامت شفیع او خواهد بود.

**[ترجمه]

«۵۳»

وَ مِنْهُ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَقُولُ سَمِعْتُ أَبِي قَالَ: كَانَ أَبِي زَيْنُ الْعَابِدِينَ علیه السلام إِذَا دَخَلَ شَعْبَانُ جَمَعَ أَصْحَابَهُ فَقَالَ مَعَاشِرَ أَصْحَابِي أَ تَدْرُونَ أَيُّ شَهْرٍ هَذَا هَذَا شَهْرُ شَعْبَانَ وَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يَقُولُ- شَعْبَانُ شَهْرِي أَلَا فَصُومُوا فِيهِ مَحَبَّةً لِنَبِيِّكُمْ وَ تَقَرُّباً إِلَى رَبِّكُمْ فَوَ الَّذِي نَفْسُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بِيَدِهِ لَسَمِعْتُ أَبِيَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ علیه السلام يَقُولُ سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام يَقُولُ مَنْ صَامَ شَعْبَانَ مَحَبَّةَ نَبِيِّ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ تَقَرُّباً إِلَى اللَّهِ

عَزَّ وَ جَلَّ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَ قَرَّبَهُ مِنْ كَرَامَتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ أَوْجَبَ لَهُ الْجَنَّه.

**[ترجمه]از كتاب فضائل الاشهر الثلاثه: امام صادق عليه السلام می فرمايد: شنيدم كه پدرم می فرمود: وقتی شعبان فرا می رسيد پدرم امام زين العابدين عليه السلام ياران خويش را گرد می آورد و می فرمود: ای جماعت ياران من! آيا می دانيد اين چه ماهی است؟ اين ماه، شعبان است و رسول خدا صلی الله عليه و آله درباره آن می فرمود: « شعبان ماه من است، هان آگاه باشيد و از روی محبت به پيامبرتان و تقرب به پروردگارتان اين ماه را روزه بداريد.» قسم به كسی كه جان علی بن حسين در دست اوست از پدرم حضرت حسين بن علی عليه السلام شنيدم كه می گفت: از امير المؤمنين عليه السلام شنيدم كه می فرمود: كسی كه با عشق به پيامبر خدا صلی الله عليه و آله و برای نزديكی به خدای عزوجل در شعبان روزه بگيرد، خداوند او را دوست دارد و در روز قيامت كرامت خويش را نصيب او گرداند و بهشت را بر او واجب كند.

**[ترجمه]

«۵۴»

وَ مِنْهُ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَاشِمِيِّ عَنْ فُرَاتِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ فُرَاتٍ الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْمَعْرُوفِ بِأَبِی عَلِيٍّ الشَّامِيِّ الشابی عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ الزِّبْرِقَانِيِّ عَنْ عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ عَتَّابٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ خُزَيْمِيٍّ عَنِ الضَّحَّاكِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ عليه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله عليه و آله: شَعْبَانُ شَهْرِی وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَنْ صَامَ شَهْرِی كُنْتُ لَهُ شَفِيعاً يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ مَنْ صَامَ شَهْرَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ آنَسَ اللَّهُ وَحْشَتَهُ فِی قَبْرِهِ وَ وَصَلَ وَحْدَتَهُ وَ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ مُبْيَضّاً وَجْهُهُ آخِذاً لِلْكِتَابِ بِيَمِينِهِ وَ الْخُلْدَ بِيَسَارِهِ حَتَّی يَقِفَ بَيْنَ يَدَیْ رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَيَقُولُ عَبْدِی فَيَقُولُ لَبَّيْكَ سَيِّدِی فَيَقُولُ عَزَّ وَ جَلَّ صُمْتَ لِی قَالَ فَيَقُولُ نَعَمْ يَا سَيِّدِی فَيَقُولُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَی خُذُوا بِيَدِ عَبْدِی حَتَّی تَأْتُوا بِهِ نَبِيِّی فَأُوتَی بِهِ فَأَقُولُ صُمْتَ شَهْرِی فَيَقُولُ نَعَمْ فَأَقُولُ لَهُ أَنَا أَشْفَعُ لَكَ الْيَوْمَ قَالَ فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَی أَمَّا حُقُوقِی فَقَدْ تَرَكْتُهَا لِعَبْدِی أَمَّا حُقُوقُ خَلْقِی فَمَنْ عَفَا عَنْهُ فَعَلَيَّ عِوَضُهُ حَتَّی يَرْضَی قَالَ النَّبِيُّ فَآخُذُ بِيَدِهِ حَتَّی أَنْتَهِيَ بِهِ إِلَی الصِّرَاطِ فَأَجِدُهُ زَحْفاً زَلَقاً لَا يَثْبُتُ عَلَيْهِ أَقْدَامُ الْخَاطِئِينَ فَآخُذُهُ بِيَدِهِ فَيَقُولُ لِی صَاحِبُ الصِّرَاطِ مَنْ هَذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَقُولُ هَذَا فُلَانٌ بِاسْمِهِ مِنْ أُمَّتِی كَانَ قَدْ صَامَ فِی الدُّنْيَا شَهْرِی ابْتِغَاءَ شَفَاعَتِی وَ صَامَ شَهْرَ رَبِّهِ ابْتِغَاءَ وَعْدِهِ فَيَجُوزُ الصِّرَاطَ بِعَفْوِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّی يَنْتَهِيَ إِلَی بَابِ الْجَنَّهِ فَأَسْتَفْتِحُ لَهُ فَيَقُولُ رِضْوَانُ ذَلِكَ الْيَوْمَ أُمِرْنَا أَنْ نَفْتَحَ الْيَوْمَ لِأُمَّتِكَ قَالَ ثُمَّ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام صُومُوا شَهْرَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله عليه و آله يَكُنْ لَكُمْ شَفِيعاً وَ صُومُوا شَهْرَ اللَّهِ تَشْرَبُوا مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ وَ مَنْ وَصَلَهُ بِشَهْرِ رَمَضَانَ كُتِبَ لَهُ صَوْمُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ.

**[ترجمه]از كتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از ضحاك به نقل از اميرالمؤمنين علی بن ابی طالب عليه السلام روايت شده است: رسول خدا صلی الله عليه و آله فرمود: شعبان ماه من است و رمضان ماه خدای عزوجلّ. پس كسی كه ماه مرا روزه بگيرد من در روز قيامت شفيع او خواهم بود و كسی كه ماه خدای عزوجل را روزه بگيرد خداوند هراس او را در قبر به آرامش تبديل می كند و او را از تنهايی می‌رهاند و با چهره ای درخشان از قبر خويش بيرون می آيد و نامه عملش را به دست راست گيرد و جاودانگی را به دست چپ، تا اين كه در برابر پيشگاه پروردگار عزوجلّ می ايستد و پروردگار می فرمايد: ای بنده من! او می

گویـد: لبیک ای مولای من! خـدای عزوجل می فرمایـد: آیا برای من روزه داشتی؟ می گویـد: آری! ای آقای من! پس خدای تبارک و تعالی می فرمایـد: دست بنـده مرا بگیریـد و نزد پیامبرم ببرید، پس او را می برند. پس من می گویم: آیا ماه مرا روزه گرفتی؟ می گویـد: آری، به او می گویم: من امروز تو را شـفاعت می کنم. فرمود: پس خداونـد متعال می فرمایـد: اما حقوقی که من بر گردن او دارم، کنار گذاشـتم. اما حقوق بندگانم، هر کسـی که او را ببخشد من عوض آن را به او می دهم تا راضی شود. پیامبر صـلی الله علیه و آله فرمود: پس من دست او را می گیرم تا این که او را به صـراط می برم و آن را خزنده و لغزنده می یابم که پاهای خطاکاران بر آن ثابت نمی ماند، پس دست او را می گیرم. صاحب صـراط به من می گوید: این کیست ای رسول خدا؟ می گویم: این فلانی است - با اسمِ... - از امت من. در دنیا ماه من را به امید شـفاعت من و ماه پروردگارش را به امیـد وعـده او روزه گرفته است. پس به لطف خدای عزوجل از صـراط عبور می کند تا این که به در بهشت می رسد. پس در را برای او می گشایم، پس رضوان [خازن بهشت] درآن روز می گویـد: به ما دسـتور داده شـده تا امروز در را به روی امت تو بگشاییم.

گوید: سپس امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: ماه رسول خدا صلی الله علیه و آله را روزه بگیرید تا شفیع شما باشد و ماه خدا را روزه بدارید تا از باده ای مُهر و موم شده بنوشید و کسی که روزه شعبان را به ماه رمضان متصل کند، روزه دو ماه متوالی برای او نوشته شود.

**[ترجمه]

«۵۵»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی أَحْمَـدَ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ بُنْدَارَ الشَّافِعِیِّ عَنْ أَبِی حَامِدٍ أَحْمَدَ بْنِ إِسْـحَاقَ الْهَرَوِیِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ أَحْمَدَ بْنِ یَحْیَی بْنِ زُهْرٍ الشَّهْرِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی بْنِ أَبِی بَكْرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ الْغَفَّارِ عَنْ سُفْیَانَ الثَّوْرِیِ

ص: ۸۳

عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله يَصُومُ فِي شَهْرٍ أَكْثَرَ مِمَّا كَانَ يَصُومُ فِي شَعْبَانَ (۱).

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از عایشه روایت شده است: ندیدم رسول خدا صلی الله علیه و آله در [هیچ ماهی بیشتر از] - . ما بین کروشه در نسخه کمپانی ذکر نشده و آن را از نسخه اصل افزودیم. - شعبان روزه بگیرد.

**[ترجمه]

«۵۶»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِي نَصْرٍ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ حَمَّوَيْهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ النَّيْسَابُورِيِّ الْوَرَّاقِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمْدُونِ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَهِيعَةَ وَ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ وَ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنِ النَّضْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِهِ النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فِي شَهْرٍ أَكْثَرَ صِيَاماً مِنْهُ فِي شَعْبَانَ.

**[ترجمه]از کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از عایشه همسر پیامبر صلی الله علیه و آله روایت شده است: ندیدم رسول خدا صلی الله علیه و آله در هیچ ماهی بیشتر از شعبان روزه بگیرد .

**[ترجمه]

باب ۵۷ فضل لیله النصف من شعبان و أعمالها

الأخبار

أقول

سیجی ء إن شاء الله بقیه لهذا الباب فی باب أعمال لیله النصف من شهر شعبان من أبواب أعمال السنه.

**[ترجمه]إن شاء الله باقی این باب در باب اعمال شب نیمه شعبان از باب های اعمال سال خواهد آمد.

**[ترجمه]

«۱»

كِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، وَ كِتَابُ قُرْبِ الْإِسْنَادِ، أَبُو الْبَخْتَرِيِّ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُفَرِّغَ الرَّجُلُ أَرْبَعَ لَيَالٍ مِنَ السَّنَهِ- أَوَّلَ لَيْلَهٍ مِنْ رَجَبٍ وَ لَيْلَهَ النَّحْرِ وَ لَيْلَهَ الْفِطْرِ وَ لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ (۲).

ضا، [فقه الرضا علیه السلام]: مثله.

**[ترجمه]کتاب فضائل الاشـهر الثلاثه و کتاب قرب الإسناد: از امام علی علیه السلام روایت شده که فرمود: برایش عجیب بود که کسی چهار شب از سال را فرو بگذارد [در این شبها عبادت نکند] : اولین شب رجب، شب عید قربان، شب فطر و شب نیمه شعبان. - . قرب الإسناد : ۲۷ -

فقه الرضا علیه السلام: مثل همین روایت را آورده است.

**[ترجمه]

«۲»

لی، [الأمـالی للصـدوق] الطَّالَقَانِیُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِیهِ قَالَ: سَأَلْتُ الرِّضَا علیه السلام عَنْ لَیْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ قَالَ هِیَ لَیْلَهٌ یُعْتِقُ اللَّهُ فِیهَا الرِّقَابَ مِنَ النَّارِ وَ یَغْفِرُ فِیهَا الذُّنُوبَ الْکِبَارَ قُلْتُ فَهَلْ فِیهَا صَلَاهٌ زِیَادَهً عَلَی سَائِرِ اللَّیَالِی فَقَالَ لَیْسَ فِیهَا شَیْ ءٌ مُوَظَّفٌ وَ لَکِنْ إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ تَتَطَوَّعَ فِیهَا بِشَیْ ءٍ فَعَلَیْکَ بِصَلَاهِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام وَ أَکْثِرْ فِیهَا مِنْ ذِکْرِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مِنَ الِاسْتِغْفَارِ وَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ أَبِی علیه السلام کَانَ یَقُولُ الدُّعَاءُ فِیهَا مُسْتَجَابٌ

ص: ۸۴

۱- ۱. ما بین العلامتین ساقط من الکمبانیّ أضفناه من الأصل.

۲- ۲. قرب الإسناد ص ۲۷.

قُلْتُ لَهُ إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ إِنَّهَا لَيْلَهُ الصِّكَاكِ فَقَالَ علیه السلام تِلْکَ لَيْلَهُ الْقَدْرِ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ (۱).

**[ترجمه]امالی صـدوق: از علی بن حسن بن فضال از پـدرش روایت شده که از امام رضا علیه السـلام در خصوص شب نیمه شعبان سؤال کردم، حضـرت پاسـخ داد: این شب، شبی است که خداونـد در آن بنـدگان را از آتش نجات می دهـد و گناهان کبیره را می آمرزد. عرض کردم: آیـا این شب نمازی افزون بر سایر شب ها دارد؟ فرمود: عمل مقرر شـده ای نـدارد، ولی اگر می خواهی به دلخواه کـاری انجـام دهی نماز جعفر بن ابی طالب علیه السـلام را بخوان و در آن بسـیار ذکر خـدای عزوجل را بگو و استغفار کن و دعا کن، که پدرم علیه السلام می فرمود: دعا در این ماه مستجاب است. به او گفتم: مردم می گویند: این شب، لیله الصکاک (شب برات‌ها) است؟ فرمود: آن شب قدر در ماه رمضان است. - . امالی صدوق : ۱۷ -

**[ترجمه]

«۳»

كِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ،: مِثْلَهُ ن، [عيون أخبار الرضا عليه السلام] النَّقَّاشُ وَ الطَّالَقَانِيُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِيِّ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کتاب فَضائل الاشهر الثَّلاثه: مثل همین حدیث را ذکر کرده است .

عیون اخبار الرضا علیه السـلام: نقاش و طالقانی از احمـد همـدانیماننـد همین حدیث را روایت کرده اند - . عیون الاخبار ۱ : ۲۹۲ - .

**[ترجمه]

«۴»

ما، [الأمالي للشـيخ الطوسـی] الْمُفِيدُ عَنِ ابْنِ قُولَوَيْهِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْحِمْيَرِیِّ عَنْ أَبِيهِ عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّیِّ عَنِ الْبَاقِرِ علیه السـلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَـيْنَ فِی لَيْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَـهْرِ شَـعْبَانَ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَ لَمْ يُكْتَبْ عَلَيْهِ سَـيِّئَهٌ فِی سَـنَتِهِ حَتَّی تَحُولَ عَلَيْهِ السَّنَهُ فَإِنْ زَارَ فِی السَّنَهِ الْمُسْتَقْبَلَهِ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ (۳).

**[ترجمه]امـالی شـیخ طوسـی: از امـام بـاقر علیه السـلام روایت کرده است که فرمود: کسـی که در شب نیمه مـاه شـعبان امام حسین علیه السلام را زیارت کند، گناهان او بخشیده می شود و در آن سال تا سال جدید هیچ عمل زشتی برای او نوشته نشود و اگر در سال آینده نیز حضرت را زیارت کند، باز گناهان او بخشیده می شود. - . امالی طوسی ۱ : ۴۶ -

**[ترجمه]

«۵»

ما، [الأمالی للشیخ الطوسی] الْفَحَّامُ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ حُمْدُونٍ الْهَرَوِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ السَّرِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِیِّ عَنْ أَبِیهِ وَ عَمِّهِ عَبْدِ الْعَزِیزِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِی الْمِقْدَامِ عَنْ أَبِی یَحْیَی عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: سُئِلَ الْبَاقِرُ علیه السلام عَنْ فَضْلِ لَیْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ هِیَ أَفْضَلُ لَیْلَهٍ بَعْدَ لَیْلَهِ الْقَدْرِ فِیهَا یَمْنَحُ اللَّهُ تَعَالَی الْعِبَادَ فَضْلَهُ وَ یَغْفِرُ لَهُمْ بِمَنِّهِ فَاجْتَهِدُوا فِی الْقُرْبَهِ إِلَی اللَّهِ فِیهَا فَإِنَّهَا لَیْلَهٌ آلَی اللَّهُ تَعَالَی عَلَی نَفْسِهِ أَنْ لَا یَرُدَّ سَائِلًا لَهُ فِیهَا مَا لَمْ یَسْأَلْ مَعْصِیَهً وَ إِنَّهَا اللَّیْلَهُ الَّتِی جَعَلَهَا اللَّهُ لَنَا أَهْلَ الْبَیْتِ بِإِزَاءِ مَا جَعَلَ لَیْلَهَ الْقَدْرِ لِنَبِیِّنَا صلی الله علیه و آله فَاجْتَهِدُوا فِی الدُّعَاءِ وَ الثَّنَاءِ عَلَی اللَّهِ تَعَالَی عَزَّ وَ جَلَّ فَإِنَّهُ مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ تَعَالَی فِیهَا مِائَهَ مَرَّهٍ وَ حَمِدَهُ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ کَبَّرَهُ مِائَهَ مَرَّهٍ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَی لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ مَعَاصِیهِ وَ قَضَی لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ مَا الْتَمَسَهُ مِنْهُ وَ مَا عَلِمَ حَاجَتَهُ إِلَیْهِ وَ إِنْ لَمْ یَلْتَمِسْهُ مِنْهُ کَرَماً مِنْهُ تَعَالَی وَ تَفَضُّلًا عَلَی عِبَادِهِ قَالَ أَبُو یَحْیَی فَقُلْتُ لِسَیِّدِنَا الصَّادِقِ علیه السلام أَیْشٍ (۴) الْأَدْعِیَهُ فِیهَا فَقَالَ:

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۱۷.

۲- ۲. عیون الأخبار ج ۱ ص ۲۹۲.

۳- ۳. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۴۶.

۴- ۴. یعنی أی شی ء، کلمه عامیّه.

إِذَا أَنْتَ صَلَّيْتَ الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ اقْرَأْ فِي الْأُولَى بِالْحَمْدِ وَ سُورَةِ الْجَحْدِ وَ هِيَ قُلْ يا أَيُّهَا الْكافِرُونَ وَ اقْرَأْ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ بِالْحَمْدِ وَ سُورَةِ التَّوْحِيدِ وَ هِيَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِذَا سَلَّمْتَ قُلْتَ سُبْحَانَ اللَّهِ ثَلَاثاً وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ ثَلَاثاً وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَ اللَّهُ أَكْبَرُ أَرْبَعاً وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً ثُمَّ قُلْ يَا مَنْ إِلَيْهِ مَلْجَأُ الْعِبَادِ فِي الْمُهِمَّاتِ الدُّعَاءَ إِلَى آخِرِهِ ذَكَرْنَاهُ فِي عَمَلِ السَّنَهِ-(۱) فَإِذَا فَرَغَ سَجَدَ وَ يَقُولُ يَا رَبِّ عِشْرِينَ مَرَّةً يَا مُحَمَّدُ سَبْعَ مَرَّاتٍ- لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ مَا شَاءَ اللَّهُ عَشْرَ مَرَّاتٍ- لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ تُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ وَ تَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَتَكَ فَوَ اللَّهِ لَوْ سَأَلْتَ بِهَا بِفَضْلِهِ وَ كَرَمِهِ عَدَدَ الْقَطْرِ لَبَلَّغَكَ اللَّهُ إِيَّاهَا بِكَرَمِهِ وَ بِفَضْلِهِ (۲).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: ابو یحیی از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: از امام باقر علیه السلام درباره فضیلت شب نیمه شعبان سؤال شد، حضرت فرمود: این شب پس از شب قدر بهترین شب است. خداوند بزرگ در این شب فضل خویش را بر بندگان می بخشد و به لطف خود آنان را می آمرزد، پس بکوشید تا به خداوند نزدیکی جویید؛ چرا که این شب، شبی است که خداوند به جان خویش سوگند یاد کرده که هیچ درخواست کننده ای را از درگاه خود رد نکند، تا زمانی که گناهی را از او نخواهد. در مقابل شب قدر که خداوند آن را برای پیامبرمان صلی الله علیه و آله قرار داده، این شب را نیز برای ما اهل بیت قرار داده است، پس در دعا و حمد و ستایش خداوند بلندمرتبه و عزوجلّ بکوشید؛ زیرا کسی که در آن شب صد مرتبه سبحان الله، صد مرتبه الحمد لله و صد مرتبه الله اکبر برای خداوند تعالی بگوید، خداوند تعالی گناهان گذشته او را بیامرزد و از روی لطف و مرحمت بر بندگانش خواسته های دنیوی و اخروی او را برآورده سازد؛ چه خواسته هایی که از او بخواهد و چه آن هایی که خود بداند و اگر چه از او نخواسته باشد.

ابو یحیی گوید: به سرورمان امام صادق علیه السلام عرض کردم: کدام یک از دعاها را در این شب بخوانم؟ فرمود: وقتی نماز عشا را خواندی دو رکعت نماز بگزار. در رکعت اول حمد و سوره جحد یعنی سوره «قُل یا أَیُّها الکافرون» را بخوان و در رکعت دوم حمد و سوره توحید یعنی«قُل هُوَ اللهُ أحد» را بخوان و وقتی سلام دادی، سی و سه بار سبحان الله، سی و سه بار الحمد لله و سی و چهار مرتبه الله اکبر بگو و سپس دعای: یا من إلیه مَلجأُ العباد فی المهمات [ای کسی که بندگان در مهمات به او پناه آرند.] را که در اعمال سال ذکر کردیم - . از کلام شیخ طوسی صاحب امالی. - تا آخر بخوان و بعد از اتمام به سجده برو و بیست بار بگو یا ربِّ، هفت بار یا محمّد، ده بار لا حولَ و لا قوهَ إلاّ بالله، ده بار ماشاءالله، ده بار لا قوهَ إلاّ بالله. سپس بر پیامبر و خاندان او درود فرست و حاجت خویش از خدا بخواه. به خدا سوگند که اگر به فضل و کرم خداوند به تعداد قطره های باران از او حاجت بخواهی، او با کرم و لطف خویش آن ها را به تو خواهد داد. - . امالی طوسی ۱ : ۳۰۳-۳۰۲ -

**[ترجمه]

«۶»

ثو، [ثواب الأعمال] مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ عُثْمَانَ عَنِ ابْنِ بُكَيْرٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ فَضَالَةَ عَنْ عِيسَى بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ كُرْدُوسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ أَحْيَا

لَيْلَهَ الْعِيدِ وَ لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که شب عید و شب نیمه شعبان را زنده بدارد، آن روز که دل ها همه می میرند، دل او نمی میرد. - . ثواب الاعمال : ۷۰ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] سَالِمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ بَاتَ لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ بِأَرْضِ كَرْبَلَاءَ فَقَرَأَ أَلْفَ مَرَّهٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّهٍ وَ يَحْمَدُ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّهٍ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّی أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِی كُلِّ رَكْعَهٍ أَلْفَ مَرَّهٍ آيَهَ الْكُرْسِیِّ وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكَيْنِ يَحْفَظَانِهِ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ وَ سُلْطَانٍ وَ يَكْتُبَانِ لَهُ حَسَنَاتِهِ وَ لَا يُكْتَبُ عَلَيْهِ سَيِّئَهٌ وَ يَسْتَغْفِرَانِ لَهُ مَا دَامَا مَعَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: کسی که شب نیمه شعبان را در زمین کربلا بماند و هزار مرتبه «قُل هُوَ الله أحد» و هزار مرتبه «أستغفِرُ الله» هزار مرتبه «الحمدُ لله» بخواند، سپس برخیزد و چهار رکعت نماز بگذارد و در هر رکعت هزار آیه الکرسی بخواند، خداوند دو فرشته را مأمور محافظت از او در برابر هر گونه بدی از شر شیطان و سلطان قرار می دهد که نیکی های او را می نویسند و کار زشتی را برای او ثبت نمی کنند و تا زمانی که با او هستند [تا هر زمان که خدا بخواهد] برای او طلب آمرزش می کنند. - . کامل الزیارات : ۱۸۴ -

**[ترجمه]

«۸»

سر، [السرائر] عَنْ حَرِيزٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: يَغْفِرُ اللَّهُ لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ مِنْ خَلْقِهِ بِقَدْرِ شَعْرِ مِعْزَی بَنِی كَلْبٍ (۵).

۱- ۱. من كلام الشيخ الطوسیّ صاحب الأمالی.

۲- ۲. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۳۰۲- ۳۰۳.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۰.

۴- ۴. كامل الزيارات: ۱۸۴.

۵- ۵. السرائر: ۴۷۲، المعزی و يمد: المعز و هو الغنم ذات الشعر و الذنب القصير.

**[ترجمه]السرائر: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: شب نیمه شعبان خداوند به تعداد موهای گوسفندان بنی کلب بندگان خویش را می بخشد. - . السرائر : ۴۷۲ -

**[ترجمه]

«۹»

م، [تفسیر الإمام علیه السلام] قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: عَلِیٌّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ فِی آلِ مُحَمَّدٍ کَأَفْضَلِ أَیَّامِ شَعْبَانَ وَ لَیَالِیهِ وَ هُوَ لَیْلَهُ نِصْفِهِ وَ یَوْمُهُ (۱).

وَ قَالَ صلی الله علیه و آله: إِنَّ لِلَّهِ خِیَاراً مِنْ کُلِّ مَا خَلَقَهُ فَأَمَّا خِیَارُهُ مِنَ اللَّیَالِی فَلَیَالِی الْجُمَعِ وَ لَیْلَهُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ وَ لَیْلَتَا الْعِیدَیْنِ (۲).

**[ترجمه]تفسیر الإمام علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: علی بن ابی طالب علیه السلام در میان خاندان محمد به مثابه بهترین روزها و شب های شعبان است؛ یعنی شب و روز پانزدهم. - . تفسیر الإمام : ۳۰۲ -

نیز حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند در بین تمام مخلوقات خود برگزیدگانی دارد، اما برگزیده او در میان شب ها، شب های جمعه و شب نیمه شعبان و لیله القدر و شب دو عید است. - . تفسیر الإمام : ۳۰۱ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مُجَالِسُ الشَّیْخِ،(۳)

عَنِ الْغَضَائِرِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بْنِ کَثِیرٍ الرَّقِّیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَارِدٍ التَّمِیمِیِّ قَالَ: قَالَ لَنَا أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَ لَمْ یُکْتَبْ عَلَیْهِ سَیِّئَهٌ فِی سَنَتِهِ حَتَّی یَحُولَ عَلَیْهِ الْحَوْلُ فَإِنْ زَارَهُ فِی السَّنَهِ الثَّانِیَهِ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ (۴).

**[ترجمه]مجالس الشیخ: - . این بخش از مجالس الشیخ چاپ نشده است. - از محمد بن مارد تمیمی روایت شده که امام محمد باقر علیه السلام به ما فرمود: کسی که قبر حسین علیه السلام را در نیمه شعبان زیارت کند، گناهان او بخشیده می شود و در آن سال گناهی برای او نوشته نشود تا این که سال جدید تحویل شود و اگر در سال دوم نیز زیارت کند باز گناهان او بخشیده می شود. - . این حدیث در مصباح المتهجد : ص ۷۵۷-۷۵۶ و کامل الزیارات : ص ۱۸۰ نیز آمده است. -

**[ترجمه]

«۱۱»

وَ مِنْهُ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَيَّاشٍ قَالَ حَدَّثَنِی عَلِیُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَفْوَهِ التُّسْتَرِیِّ مِنْ لَفْظِهِ وَ حِفْظِهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْقُدُّوسِ السَّمُرِیِّ عَنْ خِدَاشٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام ثَلَاثَ سِنِینَ مُتَوَالِیَاتٍ فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ الْبَتَّهَ(۵).

**[ترجمه]از مجالس الشیخ: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: کسی که سه سال متوالی قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام را در نیمه شعبان زیارت کند، قطعاً گناهان او بخشیده می شود. - . این حدیث در مصباح المتهجد : ص ۷۵۷-۷۵۶ و کامل الزیارات : ص ۱۸۰ نیز آمده است. -

**[ترجمه]

«۱۲»

وَ مِنْهُ، عَنِ الْغَضَائِرِیِّ عَنِ التَّلَّعُكْبَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَشْعَثِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی بْنِ إِسْمَاعِیلَ بْنِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ قَالَ كَانَ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام یَقُولُ: یُعْجِبُنِی أَنْ یُفَرِّغَ الرَّجُلُ نَفْسَهُ فِی السَّنَهِ أَرْبَعَ لَیَالٍ- لَیْلَهَ الْفِطْرِ وَ لَیْلَهَ الْأَضْحَی وَ لَیْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ أَوَّلَ لَیْلَهٍ مِنْ رَجَبٍ (۶).

**[ترجمه]از مجالس الشیخ: امام علی بن ابی طالب علیه السلام می فرمود: خوش می‌دارم اگر کسی چهار شب را در سال برای عبادت از امور دنیا فارغ شود: شب فطر، شب عید قربان، شب نیمه شعبان و شب اول رجب. - . مصباح المتهجد : ۵۹۳ -

**[ترجمه]

«۱۳»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الصَّلْتِ عَنِ ابْنِ عُقْدَهَ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَزْدِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَهَ بْنِ عَیَّاشٍ عَنْ أَبِیهِ وَ عَمِّهِ عَبْدِ الْعَزِیزِ عَنْ

۱- ۱. تفسیر الإمام: ۳۰۲.

۲- ۲. تفسیر الإمام: ۳۰۱.

۳- ۳. هذا القسم من مجالس الشیخ غیر مطبوع.

۴- ۴. تراه فی مصباح المتهجد ۷۵۷- ۷۵۶ کامل الزیارات ص ۱۸۰.

۵- ۵. تراه فی مصباح المتهجد ۷۵۷- ۷۵۶ کامل الزیارات ص ۱۸۰.

٦- ٦. مصباح المتهجد: ٥٩٣.

عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِی یَحْیَی الصَّنْعَانِیِّ عَنْ أَحَدِهِمَا علیهما السلام وَ رَوَاهُ عَنْهُمَا ثَلَاثُونَ رَجُلًا مِمَّنْ یُوثَقُ بِهِمْ أَنَّهُمَا قَالا: إِذَا کَانَ لَیْلَهُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَصَلِّ أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ تَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَهَ مَرَّهٍ فَإِذَا فَرَغْتَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی إِلَیْکَ فَقِیرٌ وَ مِنْ عَذَابِکَ خَائِفٌ مُسْتَجِیرٌ اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلِ اسْمِی وَ لَا تُغَیِّرْ جِسْمِی وَ لَا تُجْهِدْ بَلَائِی وَ لَا تُشْمِتْ بِی أَعْدَائِی أَعُوذُ بِعَفْوِکَ مِنْ عِقَابِکَ وَ أَعُوذُ بِرَحْمَتِکَ مِنْ عَذَابِکَ وَ أَعُوذُ بِرِضَاکَ مِنْ سَخَطِکَ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْکَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ أَنْتَ کَمَا أَثْنَیْتَ عَلَی نَفْسِکَ وَ فَوْقَ مَا یَقُولُ الْقَائِلُونَ (۱).

**[ترجمه]از مجالس الشیخ: از یکی از دو امام باقر و صادق (علیهما السلام) یا به روایت سی نفر از افراد مورد وثوق، از هر دو روایت شده است: وقتی شب نیمه شعبان شد، چهار رکعت نماز بگذار و در هر رکعت، صد مرتبه «قُل هُو الله أحد» بخوان و پس از پایان نماز بگو: «اللَّهُمَّ إِنِّی إِلَیْکَ فَقِیرٌ وَ مِنْ عَذَابِکَ خَائِفٌ مُسْتَجِیرٌ اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلِ اسْمِی وَ لَا تُغَیِّرْ جِسْمِی وَ لَا تُجْهِدْ بَلَائِی وَ لَا تُشْمِتْ بِی أَعْدَائِی أَعُوذُ بِعَفْوِکَ مِنْ عِقَابِکَ وَ أَعُوذُ بِرَحْمَتِکَ مِنْ عَذَابِکَ وَ أَعُوذُ بِرِضَاکَ مِنْ سَخَطِکَ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْکَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ أَنْتَ کَمَا أَثْنَیْتَ عَلَی نَفْسِکَ وَ فَوْقَ مَا یَقُولُ الْقَائِلُونَ» - . مصباح المتهجد : ۵۷۷ -

{خداوندا من به تو محتاج و از عذاب تو هراسانم و به تو پناه می برم، نامم را تغییر مده و جسمم را دگرگون مساز و بلایم را جان فرسا نکن و مرا از شماتت دشمنانم در امان دار. از مجازات تو به بخشش و از عذاب تو به رحمتت و از خشم تو به خشنودیت و از تو به خودت پناه می برم. ستایش عظیم تو راست، آنگونه که خویش را ستایش کردی و تو بالاتر از آن هستی که وصف کنندگان وصف می کنند.}

**[ترجمه]

«۱۴»

وَ مِنْهُ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْقَاسِمِ الْمُحَمَّدِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ عَمِّهِ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ سُلَیْمَانَ بْنِ حَیَّانَ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ الْحَکَمِ بْنِ ظُهَیْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْیَشْکُرِیِّ عَنْ أَبِی إِسْحَاقَ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِیٍّ علیه السلام قَالَ: إِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَی لَیْلَهِ الْفِطْرِ وَ لَیْلَهِ النَّحْرِ وَ أَوَّلِ لَیْلَهٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ وَ لَیْلَهِ عَاشُورَاءَ وَ أَوَّلِ لَیْلَهٍ مِنْ رَجَبٍ وَ لَیْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَافْعَلْ وَ أَکْثِرْ فِیهِنَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الصَّلَاهِ وَ تِلَاوَهِ الْقُرْآنِ (۲).

**[ترجمه]از مجالس الشیخ: از امام علی علیه السلام روایت شده است: اگر توانستی شب های عید فطر، عید قربان، اولین شب محرم، شب عاشورا و اولین شب رجب و نیمه شعبان را بیدار بمانی، این کار را بکن و در این شب ها بسیار دعا کن و نماز بخوان و قرآن تلاوت کن. - . مصباح المتهجد : ۵۹۳ -

**[ترجمه]

«۱۵»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عُبْدُونٍ عَنِ الْحُسَیْنِ الْقَزْوِینِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَاتِمٍ الْقَزْوِینِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ

عِیسَی عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: کَانَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ لَا یَنَامُ ثَلَاثَ لَیَالٍ- لَیْلَهَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ لَیْلَهَ الْفِطْرِ وَ لَیْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ فِیهَا تُقَسَّمُ الْأَرْزَاقُ وَ الْآجَالُ وَ مَا یَکُونُ فِی السَّنَهِ(۳).

**[ترجمه]از مجالس الشیخ: از امام رضا علیه السلام روایت شده که فرمود: امیر المؤمنین علیه السلام سه شب نمی خوابید: شب بیست و سوم ماه رمضان و شب فطر و شب نیمه شعبان و در این شب ها روزی ها و عمرها و وقایع سال تقسیم و ثبت می شود. -. مصباح المتهجد : ۵۹۴ -

**[ترجمه]

«۱۶»

کِتَابُ فَضَائِلِ الْأَشْهُرِ الثَّلَاثَهِ، عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ حَمْزَهَ بْنِ حُمْرَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: لَمَّا کَانَتْ لَیْلَهُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ ظَنَّتِ الْحُمَیْرَاءُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَامَ إِلَی بَعْضِ نِسَائِهِ فَدَخَلَهَا مِنَ الْغَیْرَهِ مَا لَمْ تَصْبِرْ حَتَّی قَامَتْ

۱- ۱. مصباح المتهجد: ۵۷۷.

۲- ۲. مصباح المتهجد: ۵۹۳.

۳- ۳. مصباح المتهجد: ۵۹۴.

وَ تَلَفَّفَتْ بِشَمْلَةٍ لَهَا وَ ايْمُ اللَّهِ مَا كَانَ خَزّاً وَ لَا دِيبَاجاً وَ لَا كَتَّاناً وَ لَا قُطْناً وَ لَكِنْ كَانَ فِي سَدَاهُ الشَّعْرُ وَ لَحْمَتُهُ أَوْبَارَ الْإِبِلِ فَقَامَتْ تَطْلُبُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فِي حُجَرِ نِسَائِهِ حُجْرَةً حُجْرَةً فَبَيْنَا هِيَ كَذَلِكَ إِذْ نَظَرَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ سَاجِداً كَالثَّوْبِ الْبَاسِطِ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ فَدَنَتْ مِنْهُ قَرِيباً فَسَمِعَتْهُ وَ هُوَ يَقُولُ:

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَ جَنَانِي وَ آمَنَ بِكَ فُؤَادِي وَ هَذِهِ يَدَايَ وَ مَا جَنَيْتُ بِهِمَا عَلَى نَفْسِي يَا عَظِيمُ يُرْجَى لِكُلِّ عَظِيمٍ اغْفِرْ لِيَ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ عَادَ سَاجِداً فَسَمِعَتْهُ وَ هُوَ يَقُولُ- أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَضَاءَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرَضُونَ وَ تَكَشَّفَتْ لَهُ الظُّلُمَاتُ وَ صَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ مِنْ فُجَاءَةِ نَقِمَتِكَ وَ مِنْ تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ وَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْباً تَقِيّاً نَقِيّاً مِنَ الشِّرْكِ بَرِيئاً- لَا كَافِراً وَ لَا شَقِيّاً- ثُمَّ وَضَعَ خَدَّهُ عَلَى التُّرَابِ وَ يَقُولُ- أُعَفِّرُ وَجْهِي فِي التُّرَابِ وَ حَقٌّ لِي أَنْ أَسْجُدَ لَكَ فَلَمَّا هَمَّ بِالانْصِرَافِ هُوَ وَلَّتِ الْمَرْأَةُ إِلَى فِرَاشِهَا فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فِرَاشَهَا وَ إِذَا لَهَا نَفَسٌ عَالٍ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله مَا هَذَا النَّفَسُ الْعَالِي أَ مَا تَعْلَمِينَ أَيُّ لَيْلَةٍ هَذِهِ إِنَّ هَذِهِ اللَّيْلَةَ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فِيهَا يُكْتَبُ آجَالٌ وَ فِيهَا تُقْسَمُ أَرْزَاقٌ وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَيَغْفِرُ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِنْ خَلْقِهِ أَكْثَرَ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ مِعْزَى بَنِي كَلْبٍ وَ يُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَلَائِكَةً إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا وَ إِلَى الْأَرْضِ بِمَكَّةَ.

الصحيح عند أهل البيت عليهم السلام أن كتب الآجال و قسمه الأرزاق يكون في ليله القدر ليله ثلاث و عشرين من شهر رمضان.

**[ترجمه]از مجالس الشیخ: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: شب نیمه شعبان حمیرا گمان کرده بود که رسول خدا نزد یکی از همسران خویش رفته است، دچار چنان حسادتی شد که نتوانست صبر کند و برخاست و جامه ای بر تن کرد. به خدا سوگند این جامه نه خز بود و نه دیبا و نه کتان و نه پنبه، ولی تار آن از مو بود و پود آن از کرک شتر. برخاست و حجره های زنان پیامبر صلی الله علیه و آله را یکی یکی به دنبال پیامبر جستجو کرد، در همین حال دید که پیامبر همچون پیراهنی گشوده بر زمین سجده کرده است، پس به او نزدیک شد و شنید که حضرت می گفت:

وجودم و روانم بر تو سجده کرده و قلبم به تو ایمان آورده است و این دستان من است و آنچه با آن‌ها بر نفس خود جنایت کردم. ای بزرگی که برای هر امر بزرگی به او امید بسته می شود، گناه بزرگ مرا ببخش؛ چرا که گناه بزرگ را تنها بزرگ می تواند ببخشد.

سپس سرش را بلند کرد و دوباره به سجده رفت و شنیدم که می فرمود:

پناه می برم به نورانیت ذاتت که آسمان ها و زمین به وسیله آن فروزان گشته و تاریکی ها به برکت آن زدوده شده و امر پیشینیان و پسینیان با آن اصلاح شده است، از عذاب ناگهانی ات و از دگرگونی سلامتیت و از زوال نعمتت. خداوندا قلبی پرهیزکار و پاک و بری از شرک به من عطا کن، نه ناسپاس و شقاوت مند. سپس گونه بر خاک سایید و فرمود: چهره بر خاک می سایم و این سزاوار من است که بر تو سجده کنم.

وقتی حضرت قصد بازگشت نمود، زن به سوی بسترش دوید. رسول خدا صلی الله علیه و آله به بسترش آمد و او را دید که

بلند نفس می کشد، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله به او فرمود: این نفس بلند چیست؟ آیا نمی دانی امشب چه شبی است؟ امشب شب نیمه شعبان است که در آن عمر ها نوشته و روزی ها تقسیم می شود و خداوند عزوجل در این شب بیشتر از موهای گوسفندان بنی کلب بندگان خود را می آمرزد و فرشتگانی را به آسمان دنیا و به سوی زمین به مکه نازل می کند.

در نزد اهل بیت علیه السلام صحیح این است که ثبت مرگ ها و تقسیم روزی ها در لیله القدر، شب بیست و سوم ماه رمضان صورت می گیرد.

**[ترجمه]

«۱۷»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَبِی مُحَمَّدٍ عُبْدُوسِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْعَبَّاسِ الْجُرْجَانِیِّ فِی مَنْزِلِهِ بِسَمَرْقَنْدَ عَنْ أَبِی الْعَبَّاسِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْزُوقٍ الشَّعْرَانِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِیدٍ الطَّائِیِّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ صُهَیْبٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَیَّانَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیهم السلام قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ فِی آخِرِ حَدِیثٍ طَوِیلٍ فِی لَیْلَهِ النِّصْفِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ: فِی

ص: ۸۹

هَـذِهِ اللَّيْلَهِ هَبَطَ عَلَيَّ حَبِيبِي جَبْرَئِيلُ علیه السلام فَقَالَ لِي يَا مُحَمَّدُ- مُرْ أَمَّتَكَ إِذَا كَانَ لَيْلَهُ النِّصْفِ مِنْ شَـعْبَانَ أَنْ يُصَـلِّيَ أَحَدُهُمْ عَشْرَ رَكَعَاتٍ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ يَتْلُو فَاتِحَهَ الْكِتَابِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَـدٌ عَشْـرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَسْـجُدُ وَ يَقُولُ فِي سُـجُودِهِ- اللَّهُمَّ لَكَ سَـجَدَ سَوَادِي وَ جَنَانِي وَ بَيَاضِـي يَا عَظِيمَ كُلِّ عَظِيمٍ اغْفِرْ ذَنْبِيَ الْعَظِيمَ وَ إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ غَيْرُكَ يَا عَظِيمُ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ مَحَا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ اثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ أَلْفَ سَيِّئَهٍ وَ كَتَبَ لَهُ مِنَ الْحَسَنَاتِ مِثْلَهَا وَ مَحَا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْ وَالِدَيْهِ سَبْعِينَ أَلْفَ سَيِّئَهٍ.

**[ترجمه]از مجالس الشيخ: از حسن بن على بن ابى طالب عليهما السلام روايت شده است: عايشه در آخر حديثى طولانى در مورد شب نيمه شعبان گفت كه رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود: در اين شب دوست عزيزم جبرئيل عليه السلام بر من فرود آمد و به من گفت: اى محمد، وقتى شب نيمه شعبان فرا رسيد به امتت دستور ده تا هر يک از آنان ده ركعت نماز بگزارد و در هر ركعت يک فاتحه الكتاب و ده «قل هو اللّٰه أحد» بخواند سپس به سجده رود و بگويد:

خدايا جسمم و قلبم و صورتم بر تو سجده كرده است. اى بزرگتر از هر بزرگ، گناه بزرگ مرا ببخش؛ چرا كه جز تو كسى آن را نيامرزد اى بزرگ! كه اگر چنين كند خداوند عزوجلّ هفتاد و دو هزار عمل زشت او را محو كند و به همين ميزان براى او حسنات بنويسد و هفتاد هزار گناه پدر و مادر او را بيامرزد .

**[ترجمه]

باب ۵۸ الصدقه و الاستغفار و الدعاء فى شعبان زائدا على ما مر و سيجى ء إن شاء اللّٰه فى باب أعمال شهر شعبان من أبواب عمل السنه

الأخبار

«۱»

ن، [عيون أخبار الرضا عليه السلام](۱)

لى، [الأمالى للصدوق] الطَّالَقَانِيُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي شَعْبَانَ سَبْعِينَ مَرَّهً غَفَرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ وَ لَوْ كَانَتْ مِثْلَ عَدَدِ النُّجُومِ (۲).

كتاب فضائل الأشهر الثلاثه،: مثله.

**[ترجمه]عيون الاخبار - . عيون الاخبار ۱ : ۲۹۲ – و امالى صدوق: از امام رضا عليه السلام روايت شده است: كسى كه در شعبان هفتاد مرتبه از خداوند تبارك و تعالى طلب آمرزش كند، خداوند گناهان او را ببخشايد، هر چند كه به تعداد ستارگان آسمان باشد. - . أمالى صدوق : ۱۱ -

كتاب فضائل الاشهر الثلاثه: عين همين حديث را آورده است.

**[ترجمه]

«۲»

ن، [عيون أخبار الرضا عليه السلام](۳)

لی، [الأمالی للصدوق] ابْنُ نَاتَانَه عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الرَّیَّانِ بْنِ الصَّلْتِ قَالَ سَمِعْتُ الرِّضَا علیه السلام یَقُولُ: مَنْ قَالَ فِی کُلِّ یَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ سَبْعِینَ مَرَّةً أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَسْأَلُهُ التَّوْبَهَ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَ جَوَازاً عَلَی الصِّرَاطِ وَ أَدْخَلَهُ دَارَ الْقَرَارِ(۴).

۱- ۱. عیون الأخبار ج ۱ ص ۲۹۲.

۲- ۲. أمالی الصدوق ص ۱۱.

۳- ۳. عیون الأخبار ج ۲ ص ۵۷.

۴- ۴. أمالی الصدوق ص ۳۷۳.

**[ترجمه]عیون الاخبار - . عیون الاخبار ۲ : ۵۷ - و امالی صدوق: از ریان بن صلت روایت شده که شنیدم امام رضا علیه السلام می فرمود: کسی که در هر روز از شعبان هفتاد مرتبه «أستغفِرُ اللّه و اسئله التوبه» بگوید، خداوند نجات از آتش و عبور از صراط را برای او بنویسد و او را به دار القرار وارد کند. - . أمالی صدوق : ۳۷۳ -

**[ترجمه]

«۳»

لی، [الأمالی للصدوق] الْهَمْدَانِیُّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ یُونُسَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زِیَادٍ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: مَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَهٍ فِی شَعْبَانَ رَبَّاهَا اللَّهُ جَلَّ وَ عَزَّ لَهُ کَمَا یُرَبِّی أَحَدُکُمْ فَصِیلَهُ حَتَّی تُوَافِیَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ قَدْ صَارَتْ لَهُ مِثْلَ جَبَلِ أُحُدٍ(۱).

**[ترجمه]امالی صدوق: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: کسی که در شعبان صدقه ای بدهد خداوند بزرگ و باعزت آن را پرورش می‌دهد، آنچنان که یکی از شما کودک خود را تربیت می کند، تا این که در روز قیامت این صدقه را که به اندازه کوه احد شده، تمام و کمال دریافت کند. - . أمالی صدوق : ۳۷۳ -

**[ترجمه]

«۴»

ثو، [ثواب الأعمال](۲)

مع، [معانی الأخبار](۳) ل، [الخصال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ الْبَغْدَادِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُمْهُورٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ قَالَ فِی کُلِّ یَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ سَبْعِینَ مَرَّهً- أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ الْحَیُّ الْقَیُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَیْهِ- کُتِبَ فِی الْأُفُقِ الْمُبِینِ قَالَ قُلْتُ وَ مَا الْأُفُقُ الْمُبِینُ قَالَ قَاعٌ بَیْنَ یَدَیِ الْعَرْشِ فِیهَا أَنْهَارٌ تَطَّرِدُ فِیهِ مِنَ الْقِدْحَانِ عَدَدَ النُّجُومِ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال، - . ثواب الاعمال : ۱۵۰ - معانی الاخبار - . معانی الاخبار : ۲۲۹-۲۲۸ - و الخصال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: هر کسی که در هر روز از شعبان هفتاد مرتبه بگوید: أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ الْحَیُّ الْقَیُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَیْه (آمرزش می خواهم از خداوندی که خدایی جز او نیست، او بخشنده و مهربان است و زنده و پاینده و من به درگاه او توبه می کنم)، در افق مبین ثبت شود. راوی گوید: عرض کردم: افق مبین کجاست؟ فرمود: زمینی است در برابر عرش که در آن رودخانه هایی جاری است و در آن رودها جام هایی به تعداد ستارگان پخش شده است. - . الخصال ۲ : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

أقول

قد مضى بعض الأخبار فی باب الفضل (۵) کتاب فضائل الأشهر الثلاثه، عن محمد بن الحسن عن أحمد بن إدریس عن محمد بن أحمد عن موسی بن جعفر البغدادی: مثله.

**[ترجمه]برخی روایات در باب فضیلت [این ماه] گذشته است. - . یعنی باب فضیلت ماه شعبان و روزه آن و باب فضیلت نیمه شعبان. -

کتاب فضائل الاشهر الثلاثه: از موسی بن جعفر بغدادی همین روایت را نقل کرده است.

**[ترجمه]

«۵»

وَ مِنْهُ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَلَمَهَ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْمُونٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَنْهُ علیه السلام: صَوْمُ شَعْبَانَ كَفَّارَهٌ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ حَتَّى لَوْ أَنَّ رَجُلًا يُلِيَ بِدَمٍ حَرَامٍ فَصَامَ مِنْ هَذَا الشَّهْرِ أَيَّاماً وَ تَابَ لَرَجَوْتُ لَهُ الْمَغْفِرَهَ قَالَ قُلْتُ لَهُ فَمَا أَفْضَلُ الدُّعَاءِ فِي هَذَا الشَّهْرِ فَقَالَ الِاسْتِغْفَارُ إِنَّ مَنِ اسْتَغْفَرَ فِي شَعْبَانَ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّهً كَانَ كَمَنِ اسْتَغْفَرَ فِي غَيْرِهِ مِنَ الشُّهُورِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّهٍ قُلْتُ فَكَيْفَ أَقُولُ قَالَ قُلْ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَسْأَلُهُ التَّوْبَهَ.

ص: ۹۱

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۳۷۳.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۱۵۰.

۳- ۳. معانی الأخبار ص ۲۲۸- ۲۲۹.

۴- ۴. الخصال ج ۲ ص ۱۳۹.

۵- ۵. یعنی باب فضل شهر شعبان و صیامه، و باب فضل لیله النصف من شعبان.

**[ترجمه]از فضائل الاشهر الثلاثه: از ابراهیم بن میمون روایت شده است: حضرت علیه السلام درباره این ماه به ما فرمود: روزه شعبان کفاره گناهان کبیره است، حتی اگر مردی آلوده به خون حرام شده باشد و چند روز از این ماه را روزه بگیرد و توبه کند یقیناً به آمرزش او امیدوار خواهم بود. گوید: عرض کردم: بهترین دعا در این ماه کدام است؟ فرمود: استغفار، کسی که در ماه شعبان هر روز هفتاد مرتبه استغفار کند به مانند کسی است که در سایر ماه ها هفتاد هزار بار استغفار کرده است. عرض کردم: چگونه بگویم؟ فرمود: بگو: أستغفرُ اللهَ و أسئلُهُ التوبهَ. (از خدا طلب آمرزش می کنم و به درگاهش توبه می کنم) .

**[ترجمه]

باب ۵۹ صوم الثلاثه الأیام فی کل شهر و أیام البیض و صوم الأنبیاء علیهم السلام

الأخبار

أقول

قد مضی خبر الزهری و سیجی ء فی أبواب عمل السنه أیضا ما یناسب ذلک.

**[ترجمه]روایت زهری ذکر شد و در باب های اعمال سال نیز موارد مرتبط با آن عنوان خواهد شد.

**[ترجمه]

«۱»

ع، [علل الشرائع](۱)

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] فِی عِلَلِ الْفَضْلِ عَنِ الرِّضَا علیه السلام: فَإِنْ قَالَ فَلِمَ جُعِلَ صَوْمُ السُّنَّهِ قِیلَ لِیَکْمُلَ بِهِ صَوْمُ الْفَرْضِ فَإِنْ قَالَ فَلِمَ جُعِلَ فِی کُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ فِی کُلِّ عَشَرَهِ أَیَّامٍ یَوْماً قِیلَ لِأَنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی یَقُولُ- مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۲) فَمَنْ صَامَ فِی کُلِّ عَشَرَهِ أَیَّامٍ یَوْماً فَکَأَنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ کُلَّهُ کَمَا قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَیْهِ صَوْمُ ثَلَاثَهِ أَیَّامٍ فِی الشَّهْرِ صَوْمُ الدَّهْرِ کُلِّهِ فَمَنْ وَجَدَ شَیْئاً غَیْرَ الدَّهْرِ فَلْیَصُمْهُ فَإِنْ قَالَ فَلِمَ جُعِلَ أَوَّلَ خَمِیسٍ مِنَ الْعَشْرِ الْأُوَلِ وَ آخِرَ خَمِیسٍ فِی الشَّهْرِ(۳)

وَ أَرْبِعَاءَ فِی الْعَشْرِ الْأَوْسَطِ قِیلَ أَمَّا الْخَمِیسُ فَإِنَّهُ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام یُعْرَضُ کُلَّ خَمِیسٍ أَعْمَالُ الْعِبَادِ عَلَی اللَّهِ فَأَحَبَّ أَنْ یُعْرَضَ عَمَلُ الْعَبْدِ عَلَی اللَّهِ تَعَالَی وَ هُوَ صَائِمٌ فَإِنْ قَالَ فَلِمَ جُعِلَ آخِرَ خَمِیسٍ قِیلَ لِأَنَّهُ إِذَا عُرِضَ عَمَلُ ثَمَانِیَهِ أَیَّامٍ وَ الْعَبْدُ صَائِمٌ کَانَ أَشْرَفَ وَ أَفْضَلَ مِنْ أَنْ یُعْرَضَ عَمَلُ یَوْمَیْنِ وَ هُوَ صَائِمٌ وَ إِنَّمَا جُعِلَ أَرْبِعَاءَ فِی الْعَشْرِ الْأَوْسَطِ لِأَنَّ الصَّادِقَ علیه السلام أَخْبَرَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ النَّارَ فِی ذَلِکَ الْیَوْمِ وَ فِیهِ أَهْلَکَ اللَّهُ الْقُرُونَ الْأُولَی وَ هُوَ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ فَأَحَبَّ أَنْ یَدْفَعَ الْعَبْدُ عَنْ نَفْسِهِ نَحْسَ ذَلِکَ الْیَوْمِ بِصَوْمِهِ (۴).

۱- ۱. علل الشرائع ج ۱ ص ۲۵۸.

۲- ۲. الأنعام: ۱۶۰.

۳- ۳. فی المصدرین: و آخر خمیس فی العشر الآخر.

۴- ۴. عیون الأخبار ج ۲ ص ۱۱۸.

**[ترجمه]علل الشرایع، - . علل الشرایع ۱ : ۲۵۸ – عیون اخبار الرضا علیه السلام: در دلایل فضیلت آن از امام رضا علیه السلام روایت شده که فرمود: اگر گفته شود: روزه مستحبی برای چه گذاشته شده است؟ در پاسخ گفته شود: برای کامل کردن روزه واجب.

پس اگر گفته شود: پس چرا در هر ماه سه روز و در هر ده روز یک روز روزه مستحب شده است؟ گفته شود: زیرا خداوند تبارک و تعالی می فرماید: «من جاءَ بالحسنهِ فله عشرُ أمثالِها»، - . انعام / ۱۶۰ – {هر کس کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} اگر کسی از هر ده روز یک روز روزه بدارد، گویی که تمام روزگار را روزه گرفته است، چنان که سلمان فارسی رحمه الله علیه گفته است: روزه سه روز در ماه معادل روزه کل روزگار است، پس اگر کسی چیزی غیر از روزگار بیابد آن را روزه بدارد. اگر گفت: چرا روزه اولین پنجشنبه دهه اول و آخرین پنجشنبه در ماه - . در دو نسخه آمده است: و آخرین پنجشنبه در دهه آخر. - و چهارشنبه دهه وسط در هر ماه مستحب است؟ گفته شود: اما پنجشنبه: امام صادق علیه السلام فرمود: در هر پنجشنبه اعمال بندگان بر خداوند عرضه می شود و حق تعالی دوست دارد که اعمال بنده در حالی به او عرضه شود که روزه است. پس اگر گفته شد: پس آخرین پنجشنبه برای چه مستحب شده؟ گفته شود: زیرا اگر عمل هشت روز بنده در حال روزه به پیشگاه خداوند عرضه شود اشرف و افضل است از آن که عمل دو روز او عرضه شود و او روزه دار باشد. روز چهارشنبه دهه وسط نیز بدین دلیل مستحب شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند عزوجلّ آتش را در چنین روزی آفرید و در همین روز خداوند امت های گذشته را نابود کرد و این روز روز نحس همیشگی است؛ از این رو حق تعالی دوست دارد که بنده با گرفتن روزه نحوست این روز را از خود دور کند. - . عیون الاخبار ۲ : ۱۱۸ –

**[ترجمه]

«۲»

مع، [معانی الأخبار](۱) لی، [الأمالی للصدوق] الْعَطَّارُ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ نُوحِ بْنِ شُعَیْبٍ عَنِ الدِّهْقَانِ عَنْ عُرْوَهَ ابْنِ أَخِی شُعَیْبٍ عَنْ شُعَیْبٍ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَوْماً لِأَصْحَابِهِ أَیُّکُمْ یَصُومُ الدَّهْرَ فَقَالَ سَلْمَانُ رَحِمَهُ اللَّهُ أَنَا یَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَأَیُّکُمْ یُحْیِی اللَّیْلَ قَالَ سَلْمَانُ أَنَا یَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَأَیُّکُمْ یَخْتِمُ الْقُرْآنَ فِی کُلِّ یَوْمٍ فَقَالَ سَلْمَانُ أَنَا یَا رَسُولَ اللَّهِ.

فَغَضِبَ بَعْضُ أَصْحَابِهِ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ سَلْمَانَ رَجُلٌ مِنَ الْفُرْسِ یُرِیدُ أَنْ یَفْتَخِرَ عَلَیْنَا مَعَاشِرَ قُرَیْشٍ قُلْتَ أَیُّکُمْ یَصُومُ الدَّهْرَ فَقَالَ أَنَا وَ هُوَ أَکْثَرَ أَیَّامِهِ یَأْکُلُ وَ قُلْتَ أَیُّکُمْ یُحْیِی اللَّیْلَ فَقَالَ أَنَا وَ هُوَ أَکْثَرَ لَیْلَتِهِ نَائِمٌ وَ قُلْتَ أَیُّکُمْ یَخْتِمُ الْقُرْآنَ فِی کُلِّ یَوْمٍ فَقَالَ أَنَا وَ هُوَ أَکْثَرَ نَهَارِهِ صَامِتٌ فَقَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله مَهْ یَا فُلَانُ أَنَّی لَکَ بِمِثْلِ لُقْمَانَ الْحَکِیمِ سَلْهُ فَإِنَّهُ یُنَبِّئُکَ فَقَالَ الرَّجُلُ لِسَلْمَانَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَ لَیْسَ زَعَمْتَ أَنَّکَ تَصُومُ الدَّهْرَ فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ رَأَیْتُکَ فِی أَکْثَرِ نَهَارِکَ تَأْکُلُ فَقَالَ لَیْسَ حَیْثُ تَذْهَبُ إِنِّی أَصُومُ الثَّلَاثَهَ فِی الشَّهْرِ وَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۲) وَ أَصِلُ شَهْرَ شَعْبَانَ بِشَهْرِ رَمَضَانَ فَذَلِکَ صَوْمُ الدَّهْرِ فَقَالَ أَ لَیْسَ زَعَمْتَ أَنَّکَ تُحْیِی اللَّیْلَ فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ أَنْتَ أَکْثَرَ لَیْلَتِکَ نَائِمٌ فَقَالَ لَیْسَ حَیْثُ تَذْهَبُ وَ لَکِنِّی سَمِعْتُ حَبِیبِی رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَقُولُ مَنْ بَاتَ عَلَی طُهْرٍ فَکَأَنَّمَا أَحْیَا اللَّیْلَ کُلَّهُ فَأَنَا أَبِیتُ عَلَی طُهْرٍ فَقَالَ أَ لَیْسَ زَعَمْتَ أَنَّکَ تَخْتِمُ

الْقُرْآنَ فِی کُلِّ یَوْمٍ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَإِنَّکَ أَکْثَرَ أَیَّامِکَ صَامِتٌ فَقَالَ لَیْسَ حَیْثُ تَذْهَبُ وَ لَکِنِّی سَمِعْتُ حَبِیبِی رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَقُولُ لِعَلِیٍّ یَا أَبَا الْحَسَنِ مَثَلُکَ فِی أُمَّتِی مَثَلُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَمَنْ قَرَأَهَا مَرَّةً قَرَأَ ثُلُثَ الْقُرْآنِ وَ مَنْ قَرَأَهَا مَرَّتَیْنِ فَقَدْ قَرَأَ ثُلُثَیِ الْقُرْآنِ وَ مَنْ قَرَأَهَا ثَلَاثاً فَقَدْ خَتَمَ الْقُرْآنَ فَمَنْ أَحَبَّکَ بِلِسَانِهِ فَقَدْ کَمَلَ لَهُ ثُلُثُ الْإِیمَانِ

۱- ۱. معانی الأخبار ص ۲۳۵- ۲۳۴.

۲- ۲. الأنعام: ۱۶۰.

وَ مَنْ أَحَبَّکَ بِلِسَانِهِ وَ قَلْبِهِ فَقَدْ کَمَلَ ثُلُثَا الْإِیمَانِ وَ مَنْ أَحَبَّکَ بِلِسَانِهِ وَ قَلْبِهِ وَ نَصَرَکَ بِیَدِهِ فَقَدِ اسْتَکْمَلَ الْإِیمَانَ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ یَا عَلِیُّ لَوْ أَحَبَّکَ أَهْلُ الْأَرْضِ کَمَحَبَّةِ أَهْلِ السَّمَاءِ لَکَ لَمَا عُذِّبَ أَحَدٌ بِالنَّارِ وَ أَنَا أَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فِی کُلِّ یَوْمٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَامَ وَ کَأَنَّهُ قَدْ أُلْقِمَ حَجَراً(۱).

**[ترجمه]معانی الاخبار، - . معانی الاخبار : ۲۳۵-۲۳۴ - امالی صدوق: از امام صادق علیه السلام به نقل از پدرانش علیهم السلام روایت شده است: روزی رسول الله صلی الله علیه و آله به صحابه خویش فرمود: کدام یک از شما تمام عمر خویش را روزه دار هستید؟ سلمان رحمه الله علیه عرض کرد: من ای رسول خدا! پس رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کدام یک از شما شب ها شب زنده دار است؟ سلمان گفت: من ای رسول خدا! فرمود: کدام یک از شما هر روز قرآن ختم می کند؟ سلمان گفت: یا رسول الله من. یکی از اصحاب حضرت برآشفت و گفت: ای رسول خدا سلمان مردی ایرانی است و می خواهد بر ما جماعت قریش فخر بورزد. پرسیدید: کدام یک از شما تمام عمر را روزه می گیرد؟ گفت: من، در حالی که بیشتر روزها را می خورد. و فرمودید: کدام یک از شما شب ها شب زنده دار است؟ گفت: من، در حالی که بیشتر شب ها را در خواب است. گفتید: کدام یک از شما هر روز قرآن ختم می کند؟ گفت: من، با این که بیشتر روز خود را خاموش است.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: خاموش باش ای فلانی! تو کجا و شبیه لقمان حکیم کجا؟ از خود او بپرس تا به تو خبر دهد، مرد به سلمان گفت: ای ابا عبدالله آیا تو ادعا نکردی که تمام عمرت را روزه می گیری؟ گفت: آری. گفت: ولی من دیده ام که تو بیشتر روزهایت را می خوری! گفت: آنچنان که تو تصور می کنی نیست، من سه روز را در ماه روزه می گیرم و خداوند عزوجل گفته است: {هر کس کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت} - . انعام / ۱۶۰ - و من ماه شعبان را به ماه رمضان متصل می کنم و این برابر با روزه یک عمر است. پس گفت: آیا تو ادعا نکردی که تمام شب را بیدار می مانی؟ گفت: آری، گفت: تو که بیشتر شبت را در خواب هستی! گفت: آن طور که تو تصور می کنی نیست، ولی از محبوبم رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که می گفت: کسی که با وضو بخوابد گویی که تمام شب را بیدار مانده است، من نیز با وضو می خوابم. گفت: آیا تو ادعا نکردی که هر روز قرآن را ختم می کنی؟ گفت: آری، گفت: ولی تو که بیشتر روزهایت را خاموشی! گفت: آنچنان که تو می پنداری نیست، از محبوبم رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که به علی علیه السلام می فرمود: ای ابا الحسن! مثل تو در امت من مانند «قل هو الله أحد» است، پس کسی که آن را یک بار بخواند یک سوم قرآن را خوانده است و کسی که آن را دو بار بخواند دو سوم قرآن را خوانده و کسی که سه بار آن را بخواند قرآن را ختم کرده است. کسی که تو را با زبان دوست داشته باشد، یک سوم ایمان او کامل شده است و کسی که با زبان و قلب خود تو را دوست بدارد، دو سوم ایمانش کامل شده و کسی که تو را با زبان و قلب دوست بدارد و با دست خویش یاریت دهد، ایمانش کامل است. ای علی! قسم به کسی که مرا بر حق فرستاده، اگر تمام اهل زمین تو را دوست داشتند، آنچنان که اهل آسمان تو را دوست دارند، هیچ کس به عذاب آتش جهنم دچار نمی شد. من نیز هر روز سه مرتبه «قل هو الله أحد» می خوانم. آن مرد از جا برخاست، گویی که سنگ در دهانش نهاده باشند. - . امالی صدوق : ۲۲- ۲۱ -

**[ترجمه]

لی، [الأمـالی للصـدوق] ابْنُ مَسْرُورٍ عَنِ ابْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنِ الْحَلَبِیِّ: أَنَّهُ سَأَلَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السـلام عَنِ الصَّوْمِ فِی الْحَضَرِ فَقَالَ ثَلَاثَهُ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ الْخَمِیسُ مِنْ جُمْعَهٍ وَ الْأَرْبِعَاءُ مِنْ جُمْعَهٍ وَ الْخَمِیسُ مِنْ جُمْعَهٍ فَقَالَ لَهُ الْحَلَبِیُّ هَذَا مِنْ کُلِّ عَشَرَهِ أَیَّامٍ یَوْمٌ قَالَ نَعَمْ وَ قَدْ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السـلام صِیَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ ثَلَاثَهِ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ یَذْهَبْنَ بِبَلَابِلِ الصَّدْرِ إِنَّ صِیَامَ ثَلَاثَهِ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ یَعْدِلُ صِیَامَ الدَّهْرِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۲).

**[ترجمه]امالی صدوق: حلبی گوید: از امام صادق علیه السلام درباره روزه در وطن پرسید، حضرت در پاسخ فرمود: سه روز در ماه: پنجشـنبه از یک هفته، چهارشـنبه از هفته ای دیگر و پنجشـنبه از یک هفته دیگر، پس حلبی به حضـرت عرض کرد: از هر ده روز یـک روز؟ فرمود: آری، امیر المؤمنین علیه السـلام فرموده است: روزه مـاه رمضان و سه روز در هر ماه وسوسه های سینه را ببرد. سه روز روزه در هر ماه [برابر با] روزه دهر است. خداوند عزوجلّ می فرماید: «من جاءَ بالحسـنهِ فله عشرُ أمثالِها»، {هر کس کار نیکی انجام دهـد، ده برابر آن [پاداشـش] خواهد داشت.} – . امالی صدوق : ۳۵۰، نظیر همین حدیث از «ثواب الاعمال» ذکر خواهد شد. –

**[ترجمه]

«۴»

ب، [قرب الإسـناد] عَلِیٌّ عَنْ أَخِیهِ علیه السـلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ یَکُونُ عَلَیْهِ صِیَامُ الْأَیَّامِ مِنْ قَبْلِ شَهْرِ رَمَضَانَ یَصُومُهَا قَضَاءً وَ هُوَ فِی شَهْرٍ لَمْ یَصُمْ أَیَّامَهُ قَالَ لَا بَأْسَ وَ سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ یُؤَخِّرُ صَوْمَ الْأَیَّامِ الثَّلَاثَهِ مِنْ کُلِّ شَهْرٍ حَتَّی یَکُونَ فِی الشَّهْرِ الْآخَرِ فَلَا یُدْرِکُهُ الْخَمِیسُ وَ لَا جُمْعَهٌ مَعَ الْأَرْبِعَاءِ یُجْزِیهِ ذَلِکَ قَالَ لَا بَأْسَ وَ سَأَلْتُهُ عَنْ صِیَامِ الْأَیَّامِ الثَّلَاثَهِ مِنْ کُلِّ شَهْرٍ یَکُونُ عَلَی الرَّجُلِ یَصُومُهَا مُتَوَالِیَهً أَوْ یُفَرِّقُ بَیْنَهَا قَالَ أَیَّ ذَلِکَ أَحَبَ (۳).

**[ترجمه]قرب الإسـناد: علی از برادرش [حضـرت موسـی بن جعفر] علیه السـلام روایت کرده است: از او سؤال کردم که اگر یـک نفر پیش از مـاه رمضـان چنـد روز روزه قضـا بر گردنش باشـد و در ماهی که روزه های مسـتحبی وارد شـده، روزه های قضای خود را به جا آورد، درست است؟ فرمود: ایرادی ندارد.

از او پرسـیدم اگر یک نفر روزه سه روز در هر ماه را به تأخیر اندازد تا این که ماه دیگر فرا رسد، پس نه پنجشنبه و نه جمعه و چهارشنبه ای را با هم درنیابد تا آن را به جای آورد؟ گفت: اشکالی ندارد.

از او دربـاره روزه سه روز از هر مـاه پرسـیدم که آیا انسان آن را پشت سـر هم بگیرد یا با فاصـله؟ فرمود: هر کـدام را دوسـت داشته باشد. – . قرب الإسناد : ۱۳۶ –

**[ترجمه]

«۵»

ب، [قرب الإسناد] هَارُونُ عَنِ ابْنِ صَدَقَةَ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه و آله قَالَ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْبُلْهَ يَعْنِي بِالْبُلْهِ الْمُتَغَافِلَ

ص: ٩٤

١- ١. أمالي الصدوق ص ٢١ و ٢٢.

٢- ٢. أمالي الصدوق ص ٣٥٠، و سيجي ء مثله عن ثواب الأعمال.

٣- ٣. قرب الإسناد ص ١٣٦.

عَنِ الشَّرِّ الْعَاقِلَ فِی الْخَیْرِ وَ الَّذِینَ یَصُومُونَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ(۱).

**[ترجمه]قرب الإسناد: از امام صادق علیه السلام از پدران بزرگوارش علیهم السلام روایت شده است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: وارد بهشت شدم و دیدم که بیشتر ساکنان آن ابلهان و نادان هستنند؛ مقصود او از ابله آن بود که از کار بد غافل و در کار نیک عاقل بودند و کسانی که در هر ماه سه روز، روزه می گرفتند. - . قرب الإسناد : ۵۰ -

**[ترجمه]

«۶»

ب، [قرب الإسناد] ابْنُ طَرِیفٍ عَنِ ابْنِ عُلْوَانَ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِیهِ علیهما السلام: أَنَّ عَلِیّاً علیه السلام کَانَ یَنْعَتُ صِیَامَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ صَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله الدَّهْرَ کُلَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ تَرَکَ ذَلِکَ وَ صَامَ صِیَامَ أَخِیهِ دَاوُدَ علیه السلام یَوْماً لِلَّهِ وَ یَوْماً لَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ تَرَکَ ذَلِکَ فَصَامَ الْإِثْنَیْنِ وَ الْخَمِیسَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ تَرَکَ ذَلِکَ وَ صَامَ الْبِیضَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنْ کُلِّ شَهْرٍ فَلَمْ یَزَلْ ذَلِکَ صِیَامَهُ حَتَّی قَبَضَهُ اللَّهُ إِلَیْهِ (۲).

**[ترجمه]قرب الإسناد: امام صادق از پدرشان علیهما السلام روایت فرموده است که امام علی علیه السلام روزه رسول خدا صلی الله علیه و آله را توصیف می کرد و فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله آنچه خدا می خواست روزگار را به روزه می گذراند و سپس آن را کنار می گذاشت و آنچه خدا می خواست، روزه برادرش داود علیه السلام را یک روز برای خدا و یک روز برای او گرفت و سپس این شیوه را کنار گذاشت و تا هر زمان که خدا می خواست دوشنبه و پنجشنبه را روزه گرفت .

بعد این شیوه را رها کرد و سه روز ایام البیض را از هر ماه روزه گرفت و پیوسته بر این روزه بود تا روزی که خداوند آن حضرت را قبض روح نمود. - . قرب الإسناد : ۵۹ -

**[ترجمه]

«۷»

ل، [الخصال] ابْنُ مُوسَی عَنِ الْأَسَدِیِّ عَنِ النَّخَعِیِّ عَنِ النَّوْفَلِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ عَنْ أَبِیهِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَمَّا جَرَتْ بِهِ السُّنَّهُ فِی الصَّوْمِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ ثَلَاثَهُ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ خَمِیسٌ فِی الْعَشْرِ الْأُوَلِ وَ أَرْبِعَاءُ فِی الْعَشْرِ الْأَوْسَطِ وَ خَمِیسٌ فِی الْعَشْرِ الْأَخِیرِ یَعْدِلُ صِیَامُهُنَّ صِیَامَ الدَّهْرِ یَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها فَمَنْ لَمْ یَقْدِرْ عَلَیْهَا لِضَعْفٍ فَصَدَقَهُ دِرْهَمٍ أَفْضَلُ لَهُ مِنْ صِیَامِ یَوْمٍ (۳).

**[ترجمه]الخصال: علی بن حمزه از پدرش نقل می کند که از امام صادق علیه السلام درباره سنّتی که راجع به روزه داری از رسول خدا صلی الله علیه و آله رسیده پرسیدم، فرمود: سه روز در هر ماه: پنجشنبه دهه اول، چهارشنبه دهه وسط و پنجشنبه دهه آخر که روزه آن ها معادل روزه تمام روزگار است. خداوند عزوجل می فرماید: {هر کس کار نیکی انجام دهد، ده برابر

آن [پاداش] خواهد داشت.} - . انعام / ۱۶۰ - پس کسی که به علت ناتوانی نتواند روزه بگیرد، یک درهم صدقه برای او بهتر از یک روز روزه است. - . الخصال ۱ : ۷۷ -

**[ترجمه]

«۸»

ل، [الخصال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ فَضَالَهَ عَنْ أَبَانٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ الْأَحْوَلِ عَنْ بَشَّارِ بْنِ بَشَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِأَیِّ شَیْ ءٍ یُصَامُ یَوْمُ الْأَرْبِعَاءِ قَالَ لِأَنَّ النَّارَ خُلِقَتْ یَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ(۴).

**[ترجمه]الخصال: بشار بن بشار گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: برای چه در روز چهارشنبه روزه گرفته می شود؟ فرمود: زیرا آتش در روز چهارشنبه آفریده شد. - . الخصال ۲ : ۲۷ -

**[ترجمه]

«۹»

ل، [الخصال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ أَبِی أَیُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَوَّلَ مَا بُعِثَ یَصُومُ حَتَّی یُقَالَ لَا یُفْطِرُ وَ یُفْطِرُ حَتَّی یُقَالَ لَا یَصُومُ ثُمَّ تَرَکَ ذَلِکَ وَ صَامَ یَوْماً وَ تَرَکَ یَوْماً وَ هُوَ صَوْمُ دَاوُدَ علیه السلام ثُمَّ تَرَکَ ذَلِکَ ثُمَّ قُبِضَ وَ هُوَ یَصُومُ خَمِیسَیْنِ بَیْنَهُمَا أَرْبِعَاءُ(۵).

۱- ۱. قرب الإسناد ص ۵۰.

۲- ۲. قرب الإسناد ص ۵۹.

۳- ۳. الخصال ج ۱ ص ۷۷.

۴- ۴. الخصال ج ۲ ص ۲۷.

۵- ۵. الخصال ج ۲ ص ۲۹.

**[ترجمه]الخصال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله در اوایل بعثت بسیار روزه می گرفت تا جایی که گفته می شد: او افطار نمی کند و گاه پی در پی روزه نمی گرفت تا این که گفته می شد: او روزه نمی گیرد، سپس این روش را ترک کرد و یک روز روزه می گرفت و یک روز می خورد و این همان روش حضرت داود علیه السلام در روزه داری بود. سپس این شیوه را هم کنار گذاشت و تا زمانی که از دنیا رفت، دو پنجشنبه که یک چهارشنبه بین آن‌ها بود را روزه می گرفت. - . الخصال ۲ : ۲۹ -

**[ترجمه]

«۱۰»

ثو، [ثواب الأعمال](۱) ل، [الخصال] بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَیْنِ عَنِ النَّضْرِ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنِ الْأَحْوَلِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله سُئِلَ عَنْ صَوْمِ خَمِیسَیْنِ بَیْنَهُمَا أَرْبِعَاءُ فَقَالَ أَمَّا الْخَمِیسُ فَیَوْمٌ تُعْرَضُ فِیهِ الْأَعْمَالُ وَ أَمَّا الْأَرْبِعَاءُ فَیَوْمٌ خُلِقَتْ فِیهِ النَّارُ وَ أَمَّا الصَّوْمُ فَجُنَّةٌ(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال، - . ثواب الاعمال : ۷۳ - الخصال: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که از رسول خدا صلی الله علیه و آله درباره روزه دو پنجشنبه و یک چهارشنبه بین آن ها سؤال شد و حضرت فرمود: اما پنجشنبه روزی است که در آن اعمال بر خداوند عرضه می شود و اما چهارشنبه روزی است که آتش در آن آفریده شد، اما روزه این روز سپری است در برابر آتش. - . الخصال ۲ : ۲۹ -

**[ترجمه]

«۱۱»

ل، [الخصال] فِی خَبَرِ الْأَعْمَشِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ سُنَّةٌ وَ هُوَ صَوْمُ خَمِیسَیْنِ بَیْنَهُمَا أَرْبِعَاءُ- الْخَمِیسُ الْأَوَّلُ مِنَ الْعَشْرِ الْأُوَلِ وَ الْأَرْبِعَاءُ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوْسَطِ وَ الْخَمِیسُ الْأَخِیرُ مِنَ الْعَشْرِ الْأَخِیرِ(۳).

**[ترجمه]الخصال: اعمش از امام صادق علیه السلام نقل می کند که: روزه سه روز در هر ماه سنت [رسول خدا صلی الله علیه و آله] است و آن گرفتن روزه در دو پنجشنبه و چهارشنبه میانی آن هاست؛ پنجشنبه اول در دهه اول، چهارشنبه در دهه میانی و پنجشنبه آخر از دهه آخر است. - . الخصال ۲ : ۱۵۲ -

**[ترجمه]

«۱۲»

ل، [الخصال] الْأَرْبَعُمِائَةِ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام: صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَیَّامٍ مِنْ کُلِّ شَهْرٍ أَرْبِعَاءُ بَیْنَ خَمِیسَیْنِ وَ صَوْمُ شَعْبَانَ یَذْهَبُ بِوَسْوَسَةِ الصَّدْرِ وَ بَلَابِلِ الْقَلْبِ وَ قَالَ علیه السلام صُومُوا ثَلَاثَةَ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ فَهِیَ تَعْدِلُ صَوْمَ الدَّهْرِ وَ نَحْنُ نَصُومُ خَمِیسَیْنِ

بَيْنَهُمَا الْأَرْبِعَاءُ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ(۴).

**[ترجمه]الخصال: اميرالمؤمنين عليه السلام در بين چهارصد [درسی كه برای اصلاح كار دين و دنيای يک مسلمان به ياران خود آموخت] فرمود: روزه سه روز از هر ماه كه يک چهارشنبه ميان دو پنجشنبه باشد و روزه ماه شعبان، وسوسه سينه و پريشانی قلب را از بين می برد.

نيز حضرت عليه السلام فرمود: در هر ماه سه روز را روزه بگيريد كه اين روزه برابر با روزه دهر است و ما دو پنجشنبه و چهارشنبه بين آن دو را روزه می گيريم؛ زيرا خداوند عزوجل جهنم را در روز چهارشنبه آفريد. - . الخصال ۲ : ۱۶۲ و ۱۵۶ -

**[ترجمه]

«۱۳»

ن، [عيون أخبار الرضا عليه السلام]: فِيمَا كَتَبَ الرِّضَا عليه السلام لِلْمَأْمُونِ صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي كُلِّ شَهْرٍ سُنَّةٌ فِي كُلِّ عَشَرَةِ أَيَّامٍ يَوْمٌ أَرْبِعَاءُ بَيْنَ خَمِيسَيْنِ (۵).

**[ترجمه]عيون اخبار الرضا عليه السلام: در نامه ای كه امام رضا عليه السلام به مأمون نوشته بود: روزه سه روز در هر ماه از سال، در هر دهه يک روز، و چهارشنبه ميان دو پنجشنبه. - . عيون الاخبار ۲ : ۱۲۴ -

**[ترجمه]

«۱۴»

ن، [عيون أخبار الرضا عليه السلام] جَعْفَرُ بْنُ نُعَيْمٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْعَبَّاسِ قَالَ: كَانَ الرِّضَا عليه السلام كَثِيرَ الصِّيَامِ وَ لَا يَفُوتُهُ صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الشَّهْرِ وَ يَقُولُ ذَلِكَ صَوْمُ الدَّهْرِ(۶).

**[ترجمه]عيون اخبار الرضا عليه السلام: از ابراهيم بن عباس نقل شده است: امام رضا عليه السلام بسيار روزه می گرفت و هيچگاه روزه سه روز در ماه را فراموش نمی كرد و می فرمود: اين روزه برابر با روزه تمام عمر است. - . عيون الاخبار ۲ : ۱۸۴ -

**[ترجمه]

«۱۵»

ع، [علل الشرائع] عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ الْأَسْوَارِيُّ عَنْ مَكِّيِّ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ نُوحِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ جَمِيلِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ جَمِيلٍ

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۷۳.

۲- ۲. الخصال ج ۲ ص ۲۹.

۳- ۳. الخصال ج ۲ ص ۱۵۲.

۴- ۴. الخصال ج ۲ ص ۱۵۶ و ۱۶۲.

۵- ۵. عيون الأخبار ج ۲ ص ۱۲۴.

۶- ۶. عيون الأخبار ج ۲ ص ۱۸۴.

عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ قَالَ: سَأَلْتُ ابْنَ مَسْعُودٍ عَنْ أَيَّامِ الْبِيضِ مَا سَبَبُهَا وَ كَيْفَ سَمِعْتَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلی الله علیه و آله يَقُولُ إِنَّ آدَمَ لَمَّا عَصَى رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ نَادَاهُ مُنَادٍ مِنْ لَدُنِ الْعَرْشِ يَا آدَمُ اخْرُجْ مِنْ جِوَارِي فَإِنَّهُ لَا يُجَاوِرُنِي أَحَدٌ عَصَانِي فَبَكَى وَ بَكَتِ الْمَلَائِكَةُ فَبَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ جَبْرَئِيلَ فَأَهْبَطَهُ إِلَى الْأَرْضِ مُسْوَدّاً فَلَمَّا رَأَتْهُ الْمَلَائِكَةُ ضَجَّتْ وَ بَكَتْ وَ انْتَحَبَتْ وَ قَالَتْ يَا رَبِّ خَلْقاً خَلَقْتَهُ وَ نَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِكَ وَ أَسْجَدْتَ لَهُ مَلَائِكَتَكَ بِذَنْبٍ وَاحِدٍ حَوَّلْتَ بَيَاضَهُ سَوَاداً فَنَادَاهُ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ صُمْ لِرَبِّكَ الْيَوْمَ فَصَامَ فَوَافَقَ يَوْمَ الثَّالِثَ عَشَرَ مِنَ الشَّهْرِ فَذَهَبَ ثُلُثُ السَّوَادِ ثُمَّ نُودِيَ يَوْمَ الرَّابِعَ عَشَرَ أَنْ صُمْ لِرَبِّكَ الْيَوْمَ فَصَامَ فَذَهَبَ ثُلُثَا السَّوَادِ ثُمَّ نُودِيَ فِي يَوْمِ خَمْسَةَ عَشَرَ بِالصِّيَامِ فَصَامَ وَ قَدْ ذَهَبَ السَّوَادُ كُلُّهُ فَسُمِّيَتْ أَيَّامَ الْبِيضِ لِلَّذِي رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهِ عَلَى آدَمَ مِنْ بَيَاضِهِ ثُمَّ نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ يَا آدَمُ هَذِهِ الثَّلَاثَةُ أَيَّامٍ جَعَلْتُهَا لَكَ وَ لِوُلْدِكَ مَنْ صَامَهَا فِي كُلِّ شَهْرٍ فَإِنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ.

قال الصدوق رحمه الله هذا الخبر صحيح و لكن الله تبارك و تعالى فوض إلى نبيه محمد صلى الله عليه و آله أمر دينه فقال عز و جل ما آتاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ ما نَهاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا(۱) فسن رسول الله صلى الله عليه و آله مكان أيام البيض خميسا فى أول الشهر و أربعاء فى وسط الشهر و خميسا فى آخر الشهر و ذلك صوم السنه من صامها كان كمن صام الدهر لقول الله عز و جل مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۲) و إنما ذكرت الحديث لما فيه من ذكر العله و ليعلم السبب فى ذلك لأن الناس أكثرهم يقولون إن أيام البيض إنما سميت بيضا لأن لياليها مقمره من أولها إلى آخرها و لا قوه إلا بالله العلى العظيم (۳).

**[ترجمه]علل الشرایع: زرّ بن حبیش گوید: از ابن مسعود درباره ایام البیض و علت آن سؤال کردم و این که در مورد چگونگی آن چه شنیده است؟ گفت: شنیدم که پیامبر صلی الله علیه و آله می فرمود: وقتی آدم از دستور پروردگار عزوجل سرپیچی کرد، منادی او را از جانب عرش ندا داد: ای آدم! از مجاورت من بیرون رو؛ زیرا کسی که از فرمان من تمرد کند در جوار من نمی ماند، پس آدم گریست و ملائکه نیز گریستند. پس پروردگار عزوجلّ جبرئیل را به سوی او فرستاد و او را با رویی سیاه به زمین فرود آورد. وقتی ملائکه او را دیدند شیون و ناله و زاری کردند و گفتند: پروردگارا! مخلوقی را آفریدی و از روح خویش در او دمیدی و به فرشتگانت امر فرمودی تا بر او سجده کنند و اکنون با یک گناه، سفیدی او را به سیاهی مبدل کردی؟

پس منادی از آسمان به او ندا داد: امروز برای پروردگارت روزه بدار. آن روز برابر با سیزدهم ماه بود. او روزه گرفت و یک سوم سیاهی اش از بین رفت، سپس روز چهاردهم ندا آمد که امروز را برای پروردگارت روزه بدار، پس روزه گرفت و دو سوم سیاهی اش از بین رفت، روز پانزدهم نیز ندا آمد که روزه بدار و روزه گرفت و تمام سیاهی از بین رفت؛ از این رو به سبب این که خدای عزوجلّ سفیدی را به آدم بازگرداند، این روزها ایام البیض نامیده شد. سپس منادی از آسمان ندا داد که ای آدم! این سه روز، روزهایی است که آن را برای تو و فرزندانت قرار دادم و کسی که این سه روز را در هر ماه روزه بگیرد در حقیقت تمام روزگار را روزه گرفته است.

صدوق رحمه الله می گوید: این حدیث از اخبار صحیحه است، ولی خداوند تبارک و تعالی امر دین خود را به پیامبرش محمد صلی الله علیه و آله تفویض نمود و فرمود: «ما آتاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ ما نَهاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا»، - . حشر / ۷ - {و آنچه را فرستاده [او] به شما داد، آن را بگیرید و از آنچه شما را باز داشت، بازایستید.} پس رسول خدا صلی الله علیه و آله به جای ایام

البیض، پنجشنبه اول ماه و چهارشنبه وسط ماه و پنجشنبه آخر ماه را سنت کرد و این روزه سنت است و هر کس آن را بگیرد مثل کسی است که تمام عمر روزه گرفته باشد، به جهت فرمایش خدای عزوجلّ:{هر کس کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} - . انعام / ۱۶۰ - در واقع این حدیث را برای آن ذکر کردم که دلیل این روزه در آن گفته شده و برای این که علت آن فهمیده شود؛ زیرا بیشتر مردم گمان می کنند که ایام البیض بدان سبب به این نام نامیده شده که شب های آن از اول تا آخر شب، مهتابی است. و هیچ نیرویی نیست جز نیروی خداوند بلندمرتبه بزرگ. - . علل الشرایع ۲ : ۶۸- - ۶۷

**[ترجمه]

«۱۶»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ أَسْبَاطٍ

ص: ۹۷

۱- ۱. الحشر: ۷.

۲- ۲. الأنعام: ۱۶۰.

۳- ۳. علل الشرائع ج ۲ ص ۶۷- ۶۸.

عَنْ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ عَبْدِ الْمَلِکِ عَنْ عَنْبَسَهَ الْعَابِدِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: آخِرُ خَمِیسٍ فِی الشَّهْرِ تُرْفَعُ فِیهِ الْأَعْمَالُ (۱).

**[ترجمه]علل الشرایع: عنبسه عابد گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: اعمال بندگان در آخرین پنجشنبه ماه بالا برده می شود. - . علل الشرایع ۲ : ۶۹ -

**[ترجمه]

«۱۷»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ إِدْرِیسَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ النَّضْرِ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَکَمِ عَنِ الْأَحْوَلِ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله سُئِلَ عَنْ صَوْمِ خَمِیسَیْنِ بَیْنَهُمَا أَرْبِعَاءُ فَقَالَ أَمَّا الْخَمِیسُ فَیَوْمٌ تُعْرَضُ فِیهِ الْأَعْمَالُ وَ أَمَّا الْأَرْبِعَاءُ فَیَوْمٌ خُلِقَتْ فِیهِ النَّارُ وَ أَمَّا الصَّوْمُ فَجُنَّهٌ مِنَ النَّارِ(۲).

**[ترجمه]علل الشرایع: از امام صادق علیه السلام روایت شده که از رسول خدا درباره روزه دو پنجشنبه و چهارشنبه بین آن دو سؤال شد، حضرت پاسخ داد: اما پنجشنبه روزی است که در آن اعمال بندگان به پیشگاه پروردگار عرضه می شود و اما چهارشنبه روزی است که آتش جهنم در آن روز آفریده شد و اما روزه این روز سپری است [در برابر آتش]. - . علل الشرایع ۲ : ۶۸ -

**[ترجمه]

«۱۸»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ إِدْرِیسَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِیسَی رَفَعَهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: الْأَرْبِعَاءُ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ لِأَنَّهُ أَوَّلُ یَوْمٍ وَ آخِرُ یَوْمٍ مِنَ الْأَیَّامِ الَّتِی قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ- سَخَّرَها عَلَیْهِمْ سَبْعَ لَیالٍ وَ ثَمانِیَهَ أَیَّامٍ حُسُوماً(۳).

**[ترجمه]علل الشرایع: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: چهارشنبه روز نحس مستمر است؛ بدین جهت که این روز اولین و آخرین روز از روزهایی است که خدای عزوجلّ در مورد آن فرمود: «سَخَّرَها عَلَیْهِمْ سَبْعَ لَیالٍ وَ ثَمانِیَهَ أَیَّامٍ حُسُوماً»، {[که خدا] آن را هفت شب و هشت روز پیاپی بر آنان بگماشت.} - . علل الشرایع ۲ : ۶۹ و آیه ۷ در سوره حاقه است. -

**[ترجمه]

«۱۹»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ هَاشِمٍ عَنِ ابْنِ مَرَّارٍ عَنْ یُونُسَ عَنْ إِسْحَاقَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّمَا

يُصَامُ يَوْمُ الْأَرْبِعَاءِ لِأَنَّهُ لَمْ يُعَذِّبِ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أُمَّةً فِيمَا مَضَى إِلَّا يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ وَسَطَ الشَّهْرِ فَيُسْتَحَبُّ أَنْ يُصَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ (۴).

سن، [المحاسن] أبی عن یونس: مثله (۵).

**[ترجمه]علل الشرایع: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: در روز چهارشنبه روزه می گیرند؛ زیرا خدای عزوجلّ در گذشته هیچ امتی را عذاب نکرد مگر در روز چهارشنبه وسط ماه. پس مستحب است که در این روز روزه گرفته شود. - . علل الشرایع ۲ : ۶۹ -

المحاسن: از یوسف مثل همین حدیث نقل شده است. - . المحاسن : ۳۲۰ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مع، [معانی الأخبار] أَبِی عَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ هَارُونَ عَنِ ابْنِ صَدَقَةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله: دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْبُلْهَ قَالَ قُلْتُ مَا الْأَبْلَهُ فَقَالَ الْعَاقِلُ فِي الْخَيْرِ الْغَافِلُ عَنِ الشَّرِّ

۱- ۱. علل الشرائع ج ۲ ص ۶۹.

۲- ۲. علل الشرائع ج ۲ ص ۶۸.

۳- ۳. علل الشرائع ج ۲ ص ۶۹، و الآیه فی سوره الحاقه: ۷.

۴- ۴. المصدر نفسه ص ۶۹.

۵- ۵. المحاسن ص ۳۲۰.

الَّذِی یَصُومُ فِی کُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ (۱).

**[ترجمه]معانی الاخبار: امام جعفر صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت می کند که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: وارد بهشت شدم و دیدم که بیشتر ساکنان آن ابله و نادانند. گوید: عرض کردم: ابله به چه معناست؟ فرمود: کسانی که در نیکی عاقل و از بدی غافل بودند و سه روز از هر ماه را روزه می گرفتند. - . معانی الاخبار : ۲۰۳ و در آن آمده است: نادانی به چه معناست؟ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مع، [معانی الأخبار] الْعَطَّارُ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنِ الْبَطَائِنِیِّ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: إِنَّ فِی الْجَنَّهِ غُرَفاً یُرَی ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا وَ بَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا یَسْکُنُهَا مِنْ أُمَّتِی مَنْ أَطَابَ الْکَلَامَ وَ أَطْعَمَ الطَّعَامَ وَ أَفْشَی السَّلَامَ وَ أَدَامَ الصِّیَامَ وَ صَلَّی بِاللَّیْلِ وَ النَّاسُ نِیَامٌ فَقَالَ عَلِیٌّ علیه السلام یَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَنْ یُطِیقُ هَذَا مِنْ أُمَّتِکَ فَقَالَ صلی الله علیه و آله یَا عَلِیُّ أَ وَ مَا تَدْرِی مَا إِطَابَهُ الْکَلَامِ مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَ أَمْسَی سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ إِطْعَامُ الطَّعَامِ نَفَقَهُ الرَّجُلِ عَلَی عِیَالِهِ وَ أَمَّا إِدَامَهُ الصِّیَامِ فَهُوَ أَنْ یَصُومَ الرَّجُلُ شَهْرَ رَمَضَانَ وَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ یُکْتَبُ لَهُ صَوْمُ الدَّهْرِ وَ أَمَّا الصَّلَاهُ بِاللَّیْلِ وَ النَّاسُ نِیَامٌ فَمَنْ صَلَّی الْمَغْرِبَ وَ الْعِشَاءَ الْآخِرَهَ وَ صَلَاهَ الْغَدَاهِ فِی الْمَسْجِدِ فِی جَمَاعَهٍ فَکَأَنَّمَا أَحْیَا اللَّیْلَ کُلَّهُ وَ إِفْشَاءُ السَّلَامِ أَنْ لَا یَبْخَلَ بِالسَّلَامِ عَلَی أَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِینَ (۲).

**[ترجمه]معانی الاخبار: امام جعفر صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت می کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: در بهشت اتاق هایی است که بیرونش از درون اتاق و درونش از بیرون دیده می شود. افرادی از امت من در آن ها ساکن هستند که نیکو سخن باشند و اطعام کنند و سلام کردن را ترویج کنند و پیوسته در روزه باشند و وقتی مردم در خوابند، آنان شب ها را به نماز ایستند.

امام علی علیه السلام فرمود: ای رسول خدا! چه کسی از امت شما توان این کار را خواهد داشت؟ حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: آیا می دانی سخن نیکو چیست؟ کسی که هر صبح و شام ده مرتبه بگوید: «سبحان الله و الحمد لله و لا إله إلا الله و الله اکبر» [کلامش نیکو باشد.] «اطعام طعام» نیز خرجی دادن مرد به خانواده خویش است. اما تداوم روزه به این معناست که انسان ماه رمضان و سه روز را در هر ماه روزه بدارد که ثواب روزه تمام عمر برای او نوشته می شود. اما در مورد نماز در شب، آن هم هنگامی که مردم در خواب هستند؛ اگر کسی نماز مغرب و عشا و صبح را در مسجد و به جماعت بخواند گویی که تمام شب را بیدار مانده است و ترویج سلام بدین معناست که در سلام دادن به هیچ یک از مسلمانان بخل نورزد. - . معانی الاخبار : ۲۵۱-۲۵۰ و در امالی ص ۱۹۸ نیز آن را می بینید. -

**[ترجمه]

«۲۲»

مع، [معانی الأخبار] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِدْرِيسَ عَنْ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ عَنْ مُعَمَّرٍ عَنِ الْجَرِيرِيِّ عَنْ أَبِی الْعَلَاءِ بْنِ سُحَيْرٍ عَنْ نُعَيْمِ بْنِ قَعْنَبٍ قَالَ: أَتَيْتُ الرَّبَذَةَ أَلْتَمِسُ أَبَا ذَرٍّ- فَقَالَتْ لِی امْرَأَةٌ ذَهَبَ يَمْتَهِنُ -(۳)

قَالَ فَإِذَا أَبُو ذَرٍّ قَدْ أَقْبَلَ يَقُودُ بَعِيرَيْنِ قَدْ قَطَرَ أَحَدَهُمَا بِذَنَبِ الْآخَرِ قَدْ عَلَّقَ فِی عُنُقِ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا قِرْبَةً قَالَ فَقُمْتُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ثُمَّ جَلَسْتُ فَدَخَلَ مَنْزِلَهُ وَ كَلَّمَ امْرَأَتَهُ بِشَیْ ءٍ فَقَالَ أُفٍّ مَا تَزِيدِينَ عَلَى مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله إِنَّمَا الْمَرْأَةُ كَالضِّلْعِ إِنْ أَقَمْتَهَا كَسَرْتَهَا وَ فِيهَا بُلْغَةٌ ثُمَّ جَاءَ بِصَحْفَةٍ فِيهَا مِثْلُ الْقَطَاةِ فَقَالَ كُلْ فَإِنِّی صَائِمٌ ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ جَاءَ فَأَكَلَ قَالَ فَقُلْتُ سُبْحَانَ اللَّهِ

ص: ۹۹

۱- ۱. معانی الأخبار ص ۲۰۳، و فيه ما البله؟.

۲- ۲. معانی الأخبار ص ۲۵۰- ۲۵۱، و تراه فی الأمالی: ۱۹۸.

۳- ۳. الامتهان: الشغل و الخدمه.

مَا ظَنَنْتُ أَنْ یَکْذِبَنِی مِنَ النَّاسِ فَلَمْ أَظُنَّ أَنَّکَ تَکْذِبُنِی قَالَ وَ مَا ذَاکَ قُلْتُ إِنَّکَ قُلْتَ لِی أَنَا صَائِمٌ ثُمَّ جِئْتَ فَأَکَلْتَ قَالَ وَ أَنَا الْآنَ أَقُولُهُ إِنِّی صُمْتُ مِنْ هَذَا الشَّهْرِ ثَلَاثاً فَوَجَبَ لِی صَوْمُهُ وَ حَلَّ لِی فِطْرُهُ (۱).

**[ترجمه]معانی الاخبار: نُعَیم بن قَعنَب گوید: در پی ابوذر به ربذه رفتم، زنی به من گفت: برای انجام کار رفته است. گوید: در همین موقع ابوذر آمد در حالی که افسار دو شتر را می کشید و یکی از آن دو به دیگری بسته شده بود و از گردن هر کدام مشکی آویخته بود. گوید: برخاستم و سلام کردم و سپس نشستم. ابوذر وارد خانه خویش شد و چیزی به همسرش گفت و سپس گفت: آه! چیزی بیشتر از فرموده پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نیستی که فرمود: «حقیقتاً زن همچون دنده ای می ماند که اگر آن را راست کنی می شکند و با این حال لازمه زندگی است و باید با او مدارا کرد.» سپس یک سینی آورد که پرنده ای شبیه مرغ سنگ خوار در آن بود و گفت: تو بخور که من روزه هستم، سپس برخاست و دو رکعت نماز به جای آورد سپس آمد و شروع به خوردن کرد، گوید: گفتم: سبحان الله! گمان می بردم از مردم دروغ بشنوم ولی در مورد تو هرگز چنین نمی پنداشتم. گفت: چه دروغی به تو گفته ام؟ گفتم: تو به من گفتی روزه هستی، بعد آمده ای و غذا می خوری؟ گفت: اکنون نیز می گویم، من سه روز را از این ماه روزه گرفتم، پس روزه آن بر من واجب و افطار آن بر من حلال است. – . معانی الاخبار : ۳۰۵ –

**[ترجمه]

«۲۳»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَکِّلِ عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِیلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَصُومُ حَتَّی یُقَالَ لَا یُفْطِرُ ثُمَّ صَامَ یَوْماً وَ أَفْطَرَ یَوْماً ثُمَّ صَامَ الْإِثْنَیْنِ وَ الْخَمِیسَ ثُمَّ آلَ مِنْ ذَلِکَ إِلَی صِیَامِ ثَلَاثَةِ أَیَّامٍ فِی الشَّهْرِ- خَمِیسٍ فِی أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ أَرْبِعَاءَ فِی وَسَطِ الشَّهْرِ وَ خَمِیسٍ فِی آخِرِ الشَّهْرِ وَ کَانَ یَقُولُ ذَلِکَ صَوْمُ الدَّهْرِ.

وَ کَانَ أَبِی علیه السلام یَقُولُ مَا مِنْ أَحَدٍ أَبْغَضَ إِلَیَّ مِنْ رَجُلٍ یُقَالُ لَهُ کَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله یَفْعَلُ کَذَا وَ کَذَا فَیَقُولُ لَا یُعَذِّبُنِیَ اللَّهُ عَلَی أَنْ أَجْتَهِدَ فِی الصَّلَاةِ کَأَنَّهُ یَرَی أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله تَرَکَ شَیْئاً مِنَ الْفَضْلِ عَجْزاً عَنْهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: محمد بن مروان گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام می فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله آن قدر روزه می گرفت که می گفتند او افطار نمی کند و پس از آن یک روز در میان روزه می گرفت، سپس روزهای دوشنبه و پنجشنبه را در هر هفته روزه می گرفت. سپس از آن شیوه هم منصرف شد و در هر ماه سه روز روزه می گرفت، پنجشنبه اول ماه و چهارشنبه وسط و پنجشنبه آخر ماه. حضرت می گفت: این روزه برابر با روزه تمام عمر است.

پدرم امام باقر علیه السلام می فرمود: هیچ کس برای من منفورتر از آن شخص نیست که به او گفته شود: رسول خدا صلی الله علیه و آله چنین و چنان می کرد و او بگوید: خداوند مرا برای کوشش زیاد در نماز عذاب نمی کند، گویی خیال می کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله کار خیری را از روی ناتوانی رها کرده است. – . ثواب الاعمال : ۷۲ –

**[ترجمه]

«۲۴»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: صِيَامُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ فِی كُلِّ شَهْرٍ يَذْهَبْنَ بِبَلَابِلِ الصَّدْرِ وَ صِيَامُ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ فِی كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدَّهْرِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ فِی كِتَابِهِ- مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۳).

شی، [تفسیر العیاشی] الحسین بن سعید یرفعه عن أمیر المؤمنین علیه السلام: مثله (۴) شی، [تفسیر العیاشی] عن الحلبی: مثله (۵).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: روزه ماه صبر [رمضان] و سه روز در هر ماه تشویش و اضطراب سینه را از بین می برد و روزه سه روز در هر ماه به مانند روزه داری در تمام عمر است. خداوند عزوجلّ در کتاب خویش می فرماید: «من جاءَ بالحسنهِ فلهُ عشرُ أمثالِها» -. انعام / ۱۶۰ - {هر کسی که کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} -. ثواب الاعمال : ۷۳ -

تفسیر عیاشی: از امیرالمؤمنین علی علیه السلام نظیر این حدیث ذکر شده است. -. تفسیر عیاشی ۱ : ۳۸۶ -

تفسیر عیاشی: از حلبی مثل این حدیث ذکر شده است. -. تفسیر عیاشی ۱ : ۳۸۷ -

**[ترجمه]

«۲۵»

ثو، [ثواب الأعمال] بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنِ الْبَزَنْطِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ الرِّضَا علیه السلام عَنِ الصِّيَامِ فِی الشَّهْرِ كَيْفَ هُوَ فَقَالَ ثَلَاثَهُ أَيَّامٍ فِی الشَّهْرِ فِی كُلِّ عَشَرَهِ أَيَّامٍ

۱- ۱. معانی الأخبار ص ۳۰۵.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۷۲.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۳.

۴- ۴. تفسیر العیّاشیّ ج ۱ ص ۳۸۶.

۵- ۵. تفسیر العیّاشیّ ج ۱ ص ۳۸۷.

يَوْماً إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ- مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها ثَلَاثَهُ أَيَّامٍ فِي الشَّهْرِ صَوْمُ الدَّهْرِ(۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: بزنطی گوید: از امام رضا علیه السلام درباره کیفیت روزه در هر ماه پرسیدم: فرمود: سه روز در ماه، در هر دهه یک روز، خداونـد عزوجل در کتاب خویش می فرماید: {هر کسی که کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} - . انعام / ۱۶۰ - سه روز روزه در هر ماه به مثابه روزه در کل عمر است. - . ثواب الاعمال : ۷۳ -

**[ترجمه]

«۲۶»

ثو، [ثواب الأعمال] بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ حَرِيزٍ قَالَ: قِيلَ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا جَاءَ فِي الصَّوْمِ يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ فَقَالَ قَالَ عَلِيٌّ علیه السلام إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ النَّارَ يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ فَأَحَبَّ صَوْمَهُ لِيُتَعَوَّذَ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمـال: حریز روایت کرده است که از امـام صادق علیه السـلام پرسـیدند: درباره روزه چهارشـنبه چه چیزی وارد شـده است؟ فرمـود: امـام علی علیه السـلام فرمود: خـدای عزوجـلّ آتش را در روز چهارشـنبه آفریـد. او روزه آن روز را دوست دارد تا از آتش جهنم به خدا پناه آورده شود. - . ثواب الاعمال : ۷۳ -

**[ترجمه]

«۲۷»

ثو، [ثواب الأعمـال] بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى أَخِي مُغَلِّسٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السـلام يَقُولُ: صَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله حَتَّى قِيلَ مَا يُفْطِرُ وَ أَفْطَرَ حَتَّى قِيلَ مَا يَصُومُ ثُمَّ صَامَ صَوْمَ دَاوُدَ علیه السـلام يَوْماً وَ يَوْماً لَا ثُمَّ قُبِضَ صلی الله علیه و آله عَلَى صَوْمِ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ فِي الشَّهْرِ وَ قَالَ يَعْدِلْنَ الدَّهْرَ وَ يَذْهَبْنَ بِوَحَرِ الصَّدْرِ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ أَيُّ أَيَّامٍ هِيَ فَقَالَ أَوَّلُ خَمِيسٍ فِي الشَّهْرِ وَ أَوَّلُ أَرْبِعَاءَ بَعْدَ الْعَشْرِ مِنْهُ وَ آخِرُ خَمِيسٍ مِنْهُ قَالَ قَالَتْ وَ لِمَ صَارَتْ هَذِهِ الْأَيَّامَ قَالَ لِأَنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَنَا مِنَ الْأُمَمِ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابُ نَزَلَ فِي هَذِهِ الْأَيَّامِ فَصَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله هَذِهِ الْأَيَّامَ كُلَّهَا لِأَنَّهَا الْأَيَّامُ الْمَخُوفَهُ(۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: حمّاد بن عثمان گوید: شـنیدم که امام صادق علیه السـلام می فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله آنچنان روزه می گرفت که گفته می شـد او افطار نمی کنـد و آن قـدر روزه نمی گرفت که گفته می شـد او روزه نمی گیرد. سپس مدتی یک روز در میان روزه حضرت داود علیه السلام را می گرفت و پس از آن تا پایان عمر مبارک سه روز را در ماه روزه می گرفت و می فرمود: سه روز روزه در هر ماه برابر با روزه داری در تمام عمر است و وسوسه سینه را از بین می برد.

راوی می گویـد: عرض کردم: فـدایت شوم! این روزها کدامنـد؟ فرمود: اولین پنجشـنبه در ماه و اولین چهارشـنبه دهه بعدی و آخرین پنجشـنبه مـاه. گویـد: عرضه داشـتم: چرا این روزها انتخاب شـده؟ فرمود: زیرا اگر بر امت های پیش از ما عـذابی نازل

می‌شـد، در این روزها بود و رسول خـدا صـلی الله علیه و آله [تمام] این روزها را روزه می گرفت؛ چرا که این روزها روزهای هراسناکی است. - . ثواب الاعمال : ۷۳ -

**[ترجمه]

«۲۸»

ثو، [ثواب الأعمال] بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ فَضَالَهَ عَنْ أَبَانٍ عَنِ الْأَحْوَلِ عَنْ يَسَارِ بْنِ بَشَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِأَیِّ شَیْ ءٍ یُصَامُ یَوْمُ الْأَرْبِعَاءِ قَالَ لِأَنَّ النَّارَ خُلِقَتْ یَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ(۴).

سن، [المحاسن] أبی عن یونس عن أبان: مثله (۵).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: یسار بن بشار گوید: به امام صادق علیه السـلام عرض کردم: به چه علت روز چهارشـنبه را روزه می گیرند؟ حضرت فرمود: به جهت این که آتش جهنم روز چهارشنبه آفریده شده است. - . ثواب الاعمال : ۷۴ -

المحاسن: نظیر همین حدیث از ابان روایت شده است. - . المحاسن : ۳۱۹ -

**[ترجمه]

«۲۹»

ثو، [ثواب الأعمـال] بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنِ ابْنِ بُکَیْرٍ عَنْ زُرَارَهَ قَـالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام بِمَا جَرَتِ السُّنَّهُ مِنَ الصَّوْمِ فَقَالَ ثَلَاثَهُ أَیَّامٍ فِی کُلِّ شَهْرٍ- الْخَمِیسُ فِی الْعَشْرِ الْأُوَلِ وَ الْأَرْبِعَاءُ فِی الْعَشْرِ الْأَوْسَطِ وَ

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۷۳ و سیجی ء مثله عن المحاسن.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۷۳ و سیجی ء مثله عن المحاسن.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۳ و سیجی ء مثله عن المحاسن.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۷۴.

۵- ۵. المحاسن ص ۳۱۹.

الْخَمِيسُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ قَالَ قُلْتُ هَذَا جَمِيعُ مَا جَرَتْ بِهِ السُّنَّةُ فِي الصَّوْمِ قَالَ نَعَمْ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: زراره گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: در روزه گرفتن سنت بر چه اساسی جاری است؟ فرمود: سه روز در هر ماه: پنجشنبه دهه اول، چهارشنبه دهه دوم و پنجشنبه دهه آخر. گوید: عرض کردم: آیا این تمام آن چیزی است که در روزه داری سنت بر آن جاری شده است؟ فرمود: آری. -. ثواب الاعمال : ۷۴ -

**[ترجمه]

«۳۰»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام أَوْ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الشَّهْرِ أُؤَخِّرُهَا فِي الصَّيْفِ إِلَى الشِّتَاءِ فَإِنِّي أَجِدُهُ أَهْوَنَ عَلَيَّ فَقَالَ نَعَمْ وَ احْفَظْهَا(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: حسین بن ابو حمزه گوید: به امام باقر علیه السلام یا امام صادق علیه السلام عرض کردم: آیا می توانم روزه سه روز در ماه را از تابستان به زمستان موکول کنم؟ به این علت که آن را بر خود آسان تر می بینم. فرمود: آری، اما حسابش را به یاد داشته باش. -. ثواب الاعمال : ۷۴ -

**[ترجمه]

«۳۱»

ثو، [ثواب الأعمال] مَاجِيلَوَيْهِ عَنْ عَمِّهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ الْمُغِيرَهِ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خَلِيفَهَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنَّهُ يَشْتَدُّ عَلَيَّ الصَّوْمُ فِي الْحَرِّ وَ أَجِدُ الصُّدَاعَ فَقَالَ اصْنَعْ كَمَا أَنَا أَصْنَعُ أَنَا إِذَا سَافَرْتُ أَتَصَدَّقُ كُلَّ يَوْمٍ بِمُدٍّ عَلَى أَهْلِي الَّذِي أَقُوتُهُمْ بِهِ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: یزید بن خلیفه گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: در گرما روزه بر من دشوار می شود و دچار سردرد می شوم، حضرت فرمود: آنچه را من انجام می دهم انجام ده. من اگر به مسافرت بروم هر روز یک مد طعام از طعامی که به خانواده ام می دهم، صدقه می دهم. -. ثواب الاعمال : ۷۴ -

**[ترجمه]

«۳۲»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ فَضَالَهَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُثْمَانَ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُثَنَّى قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنِّي قَدِ اشْتَدَّ عَلَيَّ صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي كُلِّ شَهْرٍ فَمَا يُجْزِي عَنِّي أَنْ أَتَصَدَّقَ مَكَانَ كُلِّ

يَوْمٍ بِدِرْهَمٍ فَقَالَ صَدَقَةُ دِرْهَمٍ أَفْضَلُ مِنْ صِيَامِ يَوْمٍ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: ابراهیم بن مثنی می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: سه روز روزه در ماه بر من دشوار است، آیا اگر به ازای هر روز یک درهم صدقه بدهم کفایت می کند؟ فرمود: یک درهم صدقه بهتر است از روزه یک روز. - . ثواب الاعمال : ۷۴ -

**[ترجمه]

«۳۳»

سن، [المحاسن] أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لِعَلِیٍّ علیه السلام أُوصِیکَ یَا عَلِیُّ بِخِصَالٍ إِلَی أَنْ قَالَ وَ السَّادِسَةُ الْأَخْذُ بِسُنَّتِی فِی صَلَاتِی وَ صَوْمِی فَأَمَّا الصِّیَامُ فَثَلَاثَةُ أَیَّامٍ فِی الشَّهْرِ- الْخَمِیسُ فِی أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ الْأَرْبِعَاءُ فِی وَسَطِ الشَّهْرِ وَ الْخَمِیسُ فِی آخِرِ الشَّهْرِ(۵).

**[ترجمه]المحاسن: از امام صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله به امام علی علیه السلام فرمود: ای علی! تو را به خصلت هایی سفارش می کنم... تا این که فرمود: و ششم اجرا کردن سنت من در نماز و روزه، اما [سنت من در] روزه، سه روز روزه در ماه است: پنجشنبه اول ماه، چهارشنبه وسط ماه و پنجشنبه آخر ماه. - . المحاسن : ۱۷ -

**[ترجمه]

أقول

تمامه فی باب جوامع المكارم (۶).

**[ترجمه]شرح کامل این حدیث در باب جوامع المکارم آمده است. - . ر.ک: ج۶۹ ص ۳۹۲-۳۹۱ -

**[ترجمه]

«۳۴»

سن، [المحاسن] أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله عَلَی صَوْمِ ثَلَاثَةِ أَیَّامٍ فِی الشَّهْرِ وَ قَالَ: یَعْدِلْنَ

ص: ۱۰۲

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۷۴.

٢- ٢. ثواب الأعمال ص ٧٤.

٣- ٣. ثواب الأعمال ص ٧٤.

٤- ٤. ثواب الأعمال ص ٧٤.

٥- ٥. المحاسن ص ١٧.

٦- ٦. راجع ج ٦٩ ص ٣٩١- ٣٩٢.

الدَّهْرَ وَ يَذْهَبْنَ بِوَحَرِ الصَّدْرِ قُلْتُ كَيْفَ صَارَتْ هَذِهِ الْأَيَّامُ هِيَ الَّتِي تُصَامُ فَقَالَ إِنَّ مَنْ قَبْلَنَا مِنَ الْأُمَمِ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابُ نَزَلَ فِي هَذِهِ الْأَيَّامِ فَصَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله الْأَيَّامَ الْمَخُوفَةَ(۱).

**[ترجمه]المحاسن: امام صادق علیه السلام فرموده است: رسول خدا صلی الله علیه و آله تا لحظه وفات روزه سه روز در ماه را می گرفت و فرمود: این روزه برابر با روزه تمام عمر است و وسوسه دل را از بین می برد. عرض کردم: چرا این سه روز برای روزه تعیین شده است؟ فرمود: بر امت های پیش از ما در این روزها عذاب فرود آمده است؛ از این رو رسول خدا صلی الله علیه و آله این روزهای هراسناک را روزه می گرفتند. - . المحاسن : ۳۰۱ -

**[ترجمه]

«۳۵»

ضا، [فقه الرضا علیه السلام]: مَا يَلْزَمُ مِنْ صَوْمِ السُّنَّةِ فَضْلُ الْفَرِيضَةِ وَ هُوَ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فِي كُلِّ شَهْرٍ- أَرْبِعَاءُ بَيْنَ الْخَمِيسَيْنِ وَ صَوْمُ شَعْبَانَ لِيَتِمَّ بِهِ نَقْصُ الْفَرِيضَةِ.

**[ترجمه]فقه الرضا علیه السلام: آنچه علاوه بر روزه واجب، از روزه سنت لازم است تا نقص در فریضه به واسطه آن کامل شود، سه روز روزه در هر ماه است: چهارشنبه بین دو پنجشنبه و روزه شعبان.

**[ترجمه]

«۳۶»

شی، [تفسیر العیاشی] بَعْضُ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: سَأَلْتُهُ كَيْفَ يُصْنَعُ فِي الصَّوْمِ صَوْمِ السُّنَّةِ قَالَ صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الشَّهْرِ خَمِيسٌ مِنْ عَشْرٍ وَ أَرْبِعَاءُ مِنْ عَشْرٍ وَ خَمِيسٌ مِنْ عَشْرٍ صَوْمُ دَهْرٍ(۲).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: احمد بن محمد گوید: از او در مورد کیفیت روزه سنت پرسیدم، فرمود: سه روز روزه در ماه [:پنجشنبه دهه اول، چهارشنبه دهه وسط و پنجشنبه دهه آخر] برابر با روزه یک عمر است. - . تفسیر عیاشی ۱ : ۳۸۶، مابین کروشه از منبع اضافه شده است. -

**[ترجمه]

«۳۷»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها مِنْ ذَلِكَ صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ(۳).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: امام صادق علیه السلام فرمود: {هر کسی که کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} - . انعام / ۱۶۰ - از جمله این کارهای نیک، روزه سه روز از هر ماه است. - . تفسیر عیاشی ۱ : ۳۸۶، مابین کروشه از منبع اضافه شده است. -

**[ترجمه]

«۳۸»

شی، [تفسیر العیاشی] عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ قَالَ وَجَدْتُ فِی كِتَابِ إِسْحَاقَ بْنِ عُمَرَ أَوْ فِی كِتَابِ أَبِی وَ مَا أَدْرِی سَمِعَهُ عَنِ ابْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: يَا يَسَارُ تَدْرِی مَا صِيَامُ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا أَدْرِی قَالَ الهانی (۴)

إِلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله حِينَ قُبِضَ أَوَّلُ خَمِيسٍ مِنْ أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ أَرْبِعَاءُ فِی أَوْسَطِهِ وَ خَمِيسٌ فِی آخِرِهِ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ

أَمْثالِها هُوَ الدَّهْرَ صَائِمٌ لَا يُفْطِرُ ثُمَّ قَالَ مَا أَغْبَطَ عِنْدِیَ الصَّائِمَ يَظَلُّ فِی طَاعَهِ اللَّهِ وَ يُمْسِی يَشْتَهِی الطَّعَامَ وَ الشَّرَابَ إِنَّ الصَّوْمَ نَاصِرٌ لِلْجَسَدِ حَافِظٌ وَ رَاعٍ لَهُ (۵).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که خطاب به یسار فرمود: ای یسار، می دانی روزه سه روز چیست؟ گوید: عرض کردم: نمی دانم فدایت گردم. فرمود: روزه اولین پنجشنبه از اول ماه و چهارشنبه وسط ماه و پنجشنبه آخر آن ماه، مصداق قول خداوند است: {هر کسی که کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} یعنی مانند آن است که تمام عمر را روزه دار بوده و افطار نکرده باشد. سپس فرمود: چقدر به فرد روزه داری غبطه می خورم که پیوسته در طاعت خداست و شب هنگام به غذا و نوشیدنی مشتاق می شود. روزه به تن کمک می کند و مراقب و نگهدار آن است. - . تفسیر عیاشی ۱ : ۳۸۷ -

**[ترجمه]

«۳۹»

مکا، [مكارم الأخلاق]: سُئِلَ الصَّادِقُ علیه السلام عَمَّنْ لَمْ يَصُمِ الثَّلَاثَهَ الْأَيَّامِ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَ هُوَ يَشْتَدُّ عَلَيْهِ الصِّيَامُ هَلْ فِيهِ فِدَاءٌ قَالَ مُدٌّ مِنْ طَعَامٍ فِی كُلِّ يَوْمٍ.

۱- ۱. المحاسن ص ۳۰۱.

۲- ۲. تفسير العيّاشيّ ج ۱ ص ۳۸۶، و ما بين العلامتين زياده من المصدر راجعه.

۳- ۳. تفسير العيّاشىّ ج ۱ ص ۳۸۶، و ما بين العلامتين زياده من المصدر راجعه.

۴- ۴. اختار فى المصـدر بـدل ذلك نسـخه اخرى و هى« أتى بها» و لا معنى له و لعلّ الصـحيح: قال قال الهادى أبى: آل رسول اللّه حين قبض الى صيام ثلاثه أيّام أول خميس إلخ.

۵- ۵. تفسير العيّاشىّ ج ۱ ص ۳۸۷.

وَ عَنْهُ علیه السلام قَالَ: إِذَا صَامَ أَحَدُکُمُ الثَّلَاثَهَ الْأَیَّامِ مِنَ الشَّهْرِ فَلَا یُجَادِلَنَّ أَحَداً وَ لَا یَجْهَلْ وَ لَا یُسْرِعْ إِلَی الْحَلْفِ وَ الْأَیْمَانِ بِاللَّهِ وَ إِنْ جَهِلَ عَلَیْهِ أَحَدٌ فَلْیَحْتَمِلْ (۱).

قیه، [الدروع الواقیه] عنه علیه السلام: مثل الخبرین (۲).

**[ترجمه]مکارم الأخلاق: از امام صادق علیه السلام سؤال شد که اگر کسی سه روز از هر ماه را روزه نگیرد، به این علت که روزه گرفتن برای او دشوار است، آیا به جای آن باید فدیه ای بپردازد؟ فرمود: یک مد طعام در هر روز.

نیز از حضرت صادق علیه السلام آمده است: هر کس سه روز را از ماه روزه بدارد نباید مجادله کند و جهالت پیشه کند و در قسم به خداوند شتاب نکند و اگر کسی با او نادانی کند باید تحمل کند. - . مکارم الأخلاق : ۱۵۹ -

الدروع الواقیه: نظیر همین دو حدیث از حضرت علیه السلام آمده است. - . الدروع الواقیه : نسخه خطی -

**[ترجمه]

«۴۰»

قیه، [الدروع الواقیه] عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّ النَّبِیَّ صلی الله علیه و آله کَانَ أَوَّلَ مَا بُعِثَ یَصُومُ حَتَّی یُقَالَ لَا یُفْطِرُ وَ یُفْطِرُ حَتَّی یُقَالَ لَا یَصُومُ ثُمَّ تَرَکَ ذَلِکَ وَ صَامَ یَوْماً وَ أَفْطَرَ یَوْماً وَ هُوَ صَوْمُ دَاوُدَ علیه السلام.

وَ مِنْ کِتَابِ الصِّیَامِ، عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِیَّ صلی الله علیه و آله عَنِ الصَّوْمِ فَأَمَرَهُ أَنْ یَصُومَ أَیَّامَ الْبِیضِ فَقَالَ إِنَّ بِی قُوَّهً فَقَالَ أَیْنَ أَنْتَ مِنْ صَوْمِ دَاوُدَ علیه السلام کَانَ یَصُومُ یَوْماً وَ یُفْطِرُ یَوْماً.

وَ فِی کِتَابِ الصِّیَامِ،: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ ابْنَ عَبَّاسٍ عَنِ الصِّیَامِ فَقَالَ إِنْ کُنْتَ تُرِیدُ صَوْمَ دَاوُدَ علیه السلام فَإِنَّهُ کَانَ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ وَ أَسْمَعِ النَّاسِ وَ کَانَ لَا یَفِرُّ إِذَا لَاقَی وَ کَانَ یَقْرَأُ الزَّبُورَ بِسَبْعِینَ صَوْتاً وَ کَانَ إِذَا بَکَی عَلَی نَفْسِهِ لَمْ یَبْقَ دَابَّهٌ فِی بَرٍّ وَ لَا بَحْرٍ إِلَّا اسْتَمَعْنَ لِصَوْتِهِ وَ یَبْکِی عَلَی نَفْسِهِ وَ کَانَ لَهُ کُلَّ یَوْمٍ سَجْدَهٌ فِی آخِرِ النَّهَارِ وَ کَانَ یَصُومُ یَوْماً وَ یُفْطِرُ یَوْماً وَ إِنْ کُنْتَ تُرِیدُ صَوْمَ ابْنِهِ سُلَیْمَانَ علیه السلام فَإِنَّهُ کَانَ یَصُومُ مِنْ أَوَّلِ الشَّهْرِ ثَلَاثَهً وَ مِنْ وَسَطِهِ ثَلَاثَهً وَ مِنْ آخِرِهِ ثَلَاثَهً وَ إِنْ کُنْتَ تُرِیدُ صَوْمَ عِیسَی علیه السلام فَإِنَّهُ کَانَ یَصُومُ الدَّهْرَ وَ یَلْبَسُ الشَّعْرَ وَ یَأْکُلُ الشَّعِیرَ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ بَیْتٌ وَ لَا وَلَدٌ یَمُوتُ وَ کَانَ رَامِیاً لَا یُخْطِئُ صَیْداً یُرِیدُهُ وَ حَیْثُ مَا غَابَتِ الشَّمْسُ صَفَّ قَدَمَیْهِ فَلَمْ یَزَلْ یُصَلِّی حَتَّی یَرَاهَا وَ کَانَ یَمُرُّ بِمَجَالِسِ بَنِی إِسْرَائِیلَ فَمَنْ کَانَتْ لَهُ حَاجَهٌ قَضَاهَا وَ کَانَ لَا یَقُومُ یَوْماً مَقَاماً إِلَّا وَ صَلَّی فِیهِ رَکْعَتَیْنِ وَ کَانَ ذَلِکَ مِنْ شَأْنِهِ حَتَّی رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَیْهِ.

ص: ۱۰۴

۱- ۱. مکارم الأخلاق ص ۱۵۹.

۲- ۲. الدروع الواقیه مخطوط.

وَ إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ صَوْمَ أُمِّهِ مَرْيَمَ علیها السلام فَإِنَّهَا كَانَتْ تَصُومُ يَوْمَيْنِ وَ تُفْطِرُ يَوْماً وَ إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ صَوْمَ النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله فَإِنَّهُ كَانَ يَصُومُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَ يَقُولُ هُنَّ صِيَامُ الدَّهْرِ.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: از امام صادق علیه السلام روایت شده که نبی اکرم صلی الله علیه و آله در اوایل بعثت خود آن قدر روزه می گرفت که گفته می شد: او افطار نمی کند و مدتی هم روزه نمی گرفت تا این که می گفتند: او روزه نمی گیرد. سپس این شیوه را ترک کرد و یک روز در میان روزه گرفت که این روزه حضرت داود علیه السلام است.

از کتاب صیام از امام صادق علیه السلام روایت شده است که شخصی از پیامبر صلی الله علیه و آله درباره روزه سؤال کرد. [حضرت به او فرمود:] ایام البیض را روزه بدارد. عرض کرد: من توان [بیشتر را] دارم. حضرت فرمود: چطور است روزه حضرت داود علیه السلام را بگیری؟ او یک روز روزه می گرفت و یک روز نمی گرفت.

در کتاب صیام آمده که یک نفر از ابن عباس درباره روزه سؤال کرد، وی گفت: اگر بخواهی، روزه حضرت داود علیه السلام را بگیر که او از پارساترین و شنواترین انسان ها بود. از دیدار با مردم گریزان نبود و با هفتاد صوت زبور را می خواند و وقتی بر خویش می گریست، هیچ جنبنده ای در خشکی و دریا باقی نمی ماند که صدای گریه او را نشنود. او هر روز در آخر روز سجده ای داشت و یک روز در میان روزه می گرفت .

اگر هم بخواهی، روزه پسرش سلیمان علیه السلام را بگیر که سه روز از اول، سه روز از وسط و سه روز از آخر ماه را روزه می داشت.

اگر خواستی می توانی روزه حضرت عیسی علیه السلام را بگیری که تمام عمر را روزه دار بود و جامه ای پشمین می پوشید و نان جو می خورد. خانه و فرزندی که بمیرد نداشت. تیراندازی ماهر بود و تیرش برای شکار به خطا نمی رفت و از زمانی که خورشید غروب می کرد پاهایش را به صف می کرد و همچنان نماز می خواند تا این که [طلوع کند و] آن را ببیند. با جماعت بنی اسراییل رفت و آمد می کرد و اگر کسی خواسته ای داشت آن را برآورده می ساخت. هیچ وقت در مکانی قرار نمی یافت، مگر این که در آن جا دو رکعت نماز می گزارد و این به سبب منزلت والای او بود تا این که خداوند او را به نزد خویش برد.

اگر بخواهی، روزه مادرش مریم علیها السلام را بگیر. او دو روز را روزه می گرفت و یک روز افطار می کرد.

اگر خواستی، روزه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را بگیر که سه روز از هر ماه را روزه می گرفت و می فرمود: این روزه برابر با روزه تمام عمر است.

**[ترجمه]

قیه، الدروع الواقیه اعلم أن الظاهر من عمل أصحابنا أنه أربعاء بین خمیسین غیر أَنَ

الشَّیْخَ الطُّوسِیَّ رَحِمَهُ اللَّهُ رَوَی فِی تَهْذِیبِهِ (۱) عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ: سَأَلْتُ الصَّادِقَ علیه السلام عَنْ صَوْمِ ثَلَاثَهِ أَیَّامٍ فِی الشَّهْرِ فَقَالَ فِی کُلِّ عَشَرَهِ أَیَّامٍ یَوْماً خَمِیسٌ وَ أَرْبِعَاءُ وَ خَمِیسٌ وَ الشَّهْرُ الَّذِی یَأْتِی أَرْبِعَاءُ وَ خَمِیسٌ وَ أَرْبِعَاءُ فَعُلِمَ مِنْ ذَلِکَ أَنَّ الْإِنْسَانَ مُخَیَّرٌ بَیْنَ أَنْ یَصُومَ أَرْبِعَاءَ بَیْنَ خَمِیسَیْنِ أَوْ خمیس [خَمِیساً] بَیْنَ أَرْبِعَاءَیْنِ فَعَلَی أَیِّهِمَا عَمِلَ لَیسَ عَلَیْهِ شَیْ ءٌ.

و الذی یدل علی ذلک

مَا ذَکَرَهُ إِسْمَاعِیلُ بْنُ دَاوُدَ-(۲)

قَالَ: سَأَلْتُ الرِّضَا علیه السلام عَنِ الصِّیَامِ فَقَالَ علیه السلام ثَلَاثَهُ أَیَّامٍ فِی الشَّهْرِ- الْأَرْبِعَاءُ وَ الْخَمِیسُ وَ الْجُمُعَهُ فَقُلْتُ إِنَّ أَصْحَابَنَا یَصُومُونَ أَرْبِعَاءَ بَیْنَ خَمِیسَیْنِ فَقَالَ علیه السلام لَا بَأْسَ بِذَلِکَ وَ لَا بَأْسَ بِخَمِیسٍ بَیْنَ أَرْبِعَاءَیْنِ.

وَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: إِذَا کَانَ أَوَّلُ الشَّهْرِ خَمِیسَیْنِ فَصَوْمُ آخِرِهِمَا أَفْضَلُ وَ إِذَا کَانَ وَسَطُ الشَّهْرِ أَرْبِعَاءَیْنِ فَصَوْمُ آخِرِهِمَا أَفْضَلُ (۳).

قال السید رحمه الله أقول لعل المراد بذلک أن من فاته الخمیس الأول و الأربعاء الأول فإن الآخر منهما أفضل من ترکهما لأنه لو لا هذا الحدیث ربما اعتقد الإنسان أنه إذا فاته الأول منهما ترک صوم الآخر

وَ رَوَی ابْنُ بَابَوَیْهِ فِی کِتَابِ مَنْ لَا یَحْضُرُهُ الْفَقِیهُ (۴): أَنَّ الْعَالِمَ علیه السلام سُئِلَ عَنْ خَمِیسَیْنِ یَتَّفِقَانِ فِی الْعَشْرِ فَقَالَ صُمِ الْأَوَّلَ مِنْهُمَا لَعَلَّکَ لَا تَلْحَقُ الثَّانِیَ.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: بدان که ظاهر روایت دوستان ما آن است که این روزه در چهارشنبه بین دو پنجشنبه است، ولی شیخ طوسی رحمه الله در «تهذیب» - . ر.ک: التهذیب ۱ : ۴۳۸، آن را در الاستبصار : ج ۲ ص ۱۳۷ نیز می بینی. - خود از ابو بصیر روایت کرده که از امام صادق علیه السلام درباره روزه سه روز از ماه پرسیدم، حضرت فرمود: از هر ده روز یک روز: پنجشنبه، چهارشنبه و پنجشنبه و ماه بعدی: چهارشنبه، پنجشنبه و چهارشنبه. از این حدیث فهمیده می شود که انسان مخیر است بین این که چهارشنبه بین دو پنجشنبه یا پنجشنبه بین دو چهارشنبه را روزه بدارد و به هر کدام از این دو شیوه عمل کند ایرادی ندارد.

آنچه به این مطلب دلالت می کند، روایت اسماعیل بن داود - . ر.ک: التهذیب ۱ : ۴۳۸، آن را در الاستبصار : ج ۲ ص ۱۳۷ نیز می بینی. - است: از امام رضا علیه السلام درباره روزه پرسیدم، حضرت علیه السلام فرمود: سه روز در ماه: چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه، عرض کردم: یاران ما چهارشنبه میان دو پنجشنبه را روزه می گیرند، حضرت علیه السلام فرمود: این گونه اشکالی ندارد، پنجشنبه میان دو چهارشنبه نیز ایراد ندارد.

از امام صادق علیه السلام روایت شده که اگر در اول ماه دو پنجشنبه باشد، روزه دومی بهتر است و اگر در وسط ماه دو چهارشنبه باشد، روزه دومی بهتر است. - . ر.ک: التهذیب ۱ : ۴۳۸، آن را در الاستبصار : ج ۲ ص ۱۳۷ نیز می بینی. -

سید رحمه الله گفته است: به نظر من شاید منظور این باشد که کسی که پنجشنبه اول و چهارشنبه اول را از دست دهد، روزه دومی آن ها بهتر از ترک آن هاست؛ زیرا اگر این حدیث نبود چه بسا انسان چنین تصور می کرد که اگر اولی را از دست دهد دومی را نیز باید ترک کند.

ابن بابویه در کتاب من لا یحضره الفقیه - . الفقیه ۲ : ۵۱ - روایت کرده که از امام موسی کاظم علیه السلام درباره دو پنجشنبه واقع در یک دهه سؤال شد و حضرت فرمود: اولی را روزه بگیر، شاید به دومی نرسی.

**[ترجمه]

أقول

هذان الحدیثان لا یتنافیان و ذلک أنه إذا کان یوم الثلاثین من الشهر یوم الخمیس و قبله خمیس آخر فینبغی أن یصوم الخمیس الأول منهما لجواز

ص: ۱۰۵

۱- ۱. راجع التهذیب ج ۱ ص ۴۳۸ و تراه فی الاستبصار ج ۲ ص ۱۳۷.

۲- ۲. راجع التهذیب ج ۱ ص ۴۳۸ و تراه فی الاستبصار ج ۲ ص ۱۳۷.

۳- ۳. راجع التهذیب ج ۱ ص ۴۳۸ و تراه فی الاستبصار ج ۲ ص ۱۳۷.

۴- ۴. الفقیه ج ۲ ص ۵۱.

أن يهل الشهر ناقصا فيذهب منه صوم الخميس الثلاثين بخلاف ما إذا كان يوم الخميس الآخر يوم التاسع و العشرين من الشهر و قبله خميس آخر فی العشر فإن الأفضل هاهنا صوم الخميس الذی هو التاسع و العشرون لأنه لا يخاف فواته علی اليقين.

**[ترجمه]این دو حدیث با هم منافات ندارند؛ به این دلیل که اگر روز سی ام ماه پنجشنبه باشد و قبل از آن یک پنجشنبه دیگر نیز باشد، بهتر است که پنجشنبه اول را روزه بگیرد؛ زیرا امکان دارد هلال ماه بعد پدیدار شود و این ماه ناقص شود و او روزه پنجشنبه سی امین روز را از دست بدهد. این مورد تفاوت دارد با این که پنجشنبه آخر، روز بیست و نهم ماه باشد و قبل از آن یک پنجشنبه دیگر در دهه آخر وجود داشته باشد که در این مورد بهتر است آن پنجشنبه را که در روز بیست و نهم است، روزه بگیرد؛ زیرا یقیناً بیم از دست رفتن آن نمی رود.

**[ترجمه]

«۴۲»

قيه، [الدروع الواقيه] عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يُجْزِی مَنِ اشْتَدَّ عَلَيْهِ صَوْمُ الثَّلَاثَهِ الْأَيَّامِ أَنْ يَتَصَدَّقَ مَكَانَ كُلِّ يَوْمٍ بِدِرْهَمٍ.

وَ عَنْهُ علیه السلام: وَ قَدْ قَالَ لَهُ صَالِحُ بْنُ عُقْبَهَ جُعِلْتُ فِدَاکَ قَدْ كَبِرَ سِنِّی وَ ضَعُفْتُ عَنْ صَوْمِ هَذِهِ الثَّلَاثَهِ فَقَالَ لَهُ علیه السلام تَصَدَّقْ عَنْ كُلِّ يَوْمٍ بِدِرْهَمٍ قُلْتُ بِدِرْهَمٍ وَاحِدٍ قَالَ لَعَلَّکَ اسْتَقْلَلْتَ الدِّرْهَمَ إِنَّ إِطْعَامَ مِسْكِينٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ.

قَالَ السَّيِّدُ رَحِمَهُ اللَّهُ أَقُولُ ذَكَرَ الْكُلَيْنِيُّ أَيْضاً(۱) خَبَرَيْنِ آخَرَيْنِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّ مَنِ اشْتَدَّ عَلَيْهِ صَوْمُ الثَّلَاثَهِ الْأَيَّامِ تَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ يَوْمٍ بِمُدٍّ وَ هَذَانِ الْحَدِيثَانِ يَحْتَمِلَانِ أَنْ يَكُونَا غَيْرَ مُنَافِيَيْنِ لِلْحَدِيثَيْنِ اللَّذَيْنِ تَقَدَّمَا لِأَنَّهُ يُمْكِنُ أَنْ يَكُونَ الدِّرْهَمُ فِی وَقْتِ ذَلِکَ السَّائِلِ بِمُدٍّ مِنْ طَعَامٍ وَ يَحْتَمِلُ أَنْ يَكُونَ الْأَكْثَرَ وَ هُوَ إِمَّا الدِّرْهَمُ وَ إِمَّا الْمُدُّ لِذِی الْيَسَارِ وَ الْأَقَلُّ مِنْهُمَا لِأَهْلِ الْإِعْسَارِ.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: از امام صادق علیه السلام روایت شده که کسی که روزه سه روز از ماه برایش دشوار است، جایز است به جای هر روز یک درهم صدقه دهد.

نیز نقل شده که صالح بن عقبه به حضرت علیه السلام عرض کرد: فدایت شوم، من سنم بالا رفته و از روزه این سه روز ناتوانم. حضرت علیه السلام فرمودند: به جای هر روز یک درهم صدقه بده. گفتم: یک درهم؟ فرمود: شاید یک درهم به نظرت کم می آید، اطعام به یک مسکین بهتر است از روزه داری در یک ماه.

سید رحمه الله گفته است: می گویم: کلینی - . کافی ۴ : ۱۴۴ - نیز دو حدیث دیگر از امام صادق علیه السلام نقل کرده و آن این که کسی که روزه سه روز از ماه برایش دشوار است، به جای هر روز یک مد طعام دهد و احتمال دارد این دو حدیث، با دو حدیث قبلی منافاتی نداشته باشند؛ زیرا ممکن است درهم در زمان آن پرسشگر برابر با یک مد طعام بوده باشد و احتمال دارد صدقه بیشتر، خواه درهم باشد و یا مد، برای صدقه دهنده ثروتمندان باشد و صدقه کمتر برای صدقه دهنده تنگدست.

**[ترجمه]

«۴۳»

فیه، [الدروع الواقیه] رُوِیَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّ آخِرَ خَمِیسٍ مِنَ الشَّهْرِ تُرْفَعُ فِیهِ الْأَعْمَالُ.

و هذا الحدیث ذکره جدی أبو جعفر الطوسی و رویته أیضا بإسنادی إلی جدی أبی جعفر الطوسی عن أحمد بن عبدون عن الحسین بن علی بن شیبان القزوینی من کتابه کتاب علل الشریعه:

**[ترجمه]الدروع الواقیه: از امام صادق علیه السلام روایت شده که اعمال بندگان در آخرین پنجشنبه ماه بالا برده می‌شود و جدّم ابو جعفر طوسی این حدیث را روایت کرده و من نیز با اسناد خود به جدم ابو جعفر طوسی از احمد بن عبدون از حسین بن علی ابن شیبان قزوینی از کتاب او: علل الشریعه آن را روایت کرده ام.

**[ترجمه]

أقول

و لعل قائلا یقول إن کل یوم إثنین و خمیس من کل أسبوع ترفع فیه أعمال العباد فما وجه هذه الأحادیث فی تخصیصها الخمیس الآخر من الشهر و هی صحیحه الإسناد و الجواب أن الأعمال یعرض عرضا فی آخر خمیس فی الشهر بعد عرضها فی کل یوم إثنین و خمیس فیکون العرض الأول عرضا خاصا من غیر کشف للملائکه و أرواح الأنبیاء علیهم السلام فی الملإ الأعلی بل بوجه

ص: ۱۰۶

۱- ۱. الکافی ج ۴ ص ۱۴۴، و هکذا الأحادیث السابقه.

مستور عنهم ثم یعرض أعمال کل الشهر آخر خمیس فیه عرضا عاما بتفصیل أعمال الشهر عن جملتها أو علی وجه مکشوف للروحانیین و إظهار ملک الأعمال علی صفتها لأن العرض للأعمال ما هو جنس واحد علی التحقیق من کل طریق لأن الملکین الحافظین بالنهار یعرضان عمل العبد فی نهاره کما یختصان به و ملکی اللیل یعرضان ما یعمله العبد فی لیله کما ینفردان به.

**[ترجمه]شاید کسی بگوید: اعمال بندگان هر دوشنبه و پنجشنبه هفته بالا برده می شود، پس چرا این احادیث پنجشنبه آخر ماه را منحصراً ذکر کرده اند و صحیح الإسناد نیز هستند؟ پاسخ این است که اعمال پس از عرضه جزیی در هر دوشنبه و پنجشنبه، در پنجشنبه آخر ماه نیز به یکباره عرضه می شوند. عرضه اول عرضه خاص است، بی آن که فرشتگان و ارواح پیامبران علیهم السلام در ملأ اعلی از آن آگاه شوند، بلکه این عرضه از آنان پوشیده می ماند. سپس تمام اعمال هر ماه در آخرین پنجشنبه آن به طور کامل و با تفصیل عرضه می شوند یا به صورت مکشوف بر روحانیین و با اعتراف فرشته اعمال به خصوصیت آن ها ارائه می شود؛ زیرا عرضه اعمال با هر روشی، در حقیقت امر یک جنس واحد نیست؛ زیرا دو فرشته مراقب روز، عمل بنده را در روزش عرضه می کنند، همان طور که به این کار اختصاص داده شده اند و دو فرشته شب اعمالی را که بنده در شبش انجام می دهد، عرضه می کنند، آنچنان که برای آن تعیین شده اند .

**[ترجمه]

و أقول

لو أن ملکا استعرض کل یوم عمل صانع من المصنوعات فی شهر ثم لما تکملت تلک الأعمال عرضها علیه آخر الشهر دفعه واحده لم یعد جاهلا بل حکیما لأن عرضها جمله إما لنفع صانعها و إظهار حذقه إن کان أعماله من المرضیات و إما لضروره و إظهار عدم معرفته إن کانت أعماله من المسخطات و لیکون الملک أعذر فی مؤاخذه الصانع و عدمها.

**[ترجمه]اگر در یک ماه فرشته ای هر روز عرضه عمل انجام دهنده کاری را در نظر بگیرد و پس از آن که کارها تکمیل شد، در آخر ماه به یکباره تمام این کارها را عرضه کند، نه تنها نادان به شمار نمی رود، بلکه این نشان دهنده عقل و آگاهی او است؛ زیرا عرضه یکباره کارها یا به منظور نفع رساندن به انجام دهنده عمل و ابراز مهارت اوست، اگر کارهای او مورد پسند باشند، و یا به علت ضرورتی و ابراز بی اطلاعی کردن اوست، اگر کار او مورد رضایت نباشد، و فرشته باید در مؤاخذه یا عدم مؤاخذه انجام دهنده عمل معذور باشد.

**[ترجمه]

«۴۴»

نَوَادِرُ الرَّاوَنْدِیِّ، بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: دَخَلْتُ الْجَنَّهَ فَرَأَیْتُ أَکْثَرَ أَهْلِهَا الَّذِینَ یَصُومُونَ أَیَّامَ الْبِیضِ (۱).

وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ مِنَ الشَّهْرِ فَقِیلَ لَهُ أَ صَائِمٌ أَنْتَ الشَّهْرَ کُلَّهُ فَقَالَ نَعَمْ فَقَدْ

صَدَقَ وَ قَرَأَ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۲).

**[ترجمه]نوادر راوندی: امام موسی کاظم از پدرانش علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: وارد بهشت شدم و بیشتر اهل آن را از کسانی دیدم که ایام البیض را روزه می گرفتند. -. نوادر راوندی : ۱۹ -

با همین اسناد گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: اگر به کسی که سه روز از ماه را روزه بگیرد گفته شود: آیا تو تمام ماه را روزه می گیری؟ بگوید: آری، یقیناً راست گفته است، و این آیه را قرائت کرد: {هر کسی که کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.} -. انعام / ۱۶۰ - - -. نوادر راوندی : ۳۴ -

**[ترجمه]

«۴۵»

كِتَابُ تَأْوِيلِ الْآيَاتِ الظَّاهِرَهِ، نَقْلًا مِنْ كِتَابِ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَاهِيَارَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هَوْذَهَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ هَاشِمٍ الصَّيْدَاوِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَا مِنْ رَجُلٍ مِنْ فُقَرَاءِ شِيعَتِنَا إِلَّا وَ عَلَيْهِ تَبِعَهٌ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ مَا التَّبِعَهُ قَالَ مِنَ الْإِحْدَى وَ الْخَمْسِينَ رَكْعَهً وَ مِنْ صَوْمِ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ مِنَ الشَّهْرِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَهِ

ص: ۱۰۷

۱- ۱. نوادر الراوندیّ ص ۱۹.

۲- ۲. نوادر الراوندیّ ص ۳۴.

خَرَجُوا مِنْ قُبُورِهِمْ وَ وُجُوهُهُمْ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَهَ الْبَدْرِ-(۱)

إِلَى آخِرِ مَا مَرَّ فِي كِتَابِ الْإِمَامَهِ(۲).

**[ترجمه]کتاب تأویل الآیات الظاهره: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هیچ کس از شیعیان فقیر ما نیست، مگر این که برای او پیامدی دارد. [راوی گوید] عرض کردم: فدایت گردم چه پیامدی؟ فرمود: از پنجاه و یک رکعت نماز و سه روز روزه در ماه، این افراد در روز قیامت با چهره هایی به درخشانی ماه شب چهارده -. کنز الفوائد : ۳۵۹، در تفسیر سوره قیامت / ۲۲ و ۲۱ - از قبر خویش بیرون آیند... تا آخر حدیثی که در کتاب الإمامه آمده است. -. ر.ک: ج ۲۴ ص ۲۶۲ از این چاپ جدید. -

**[ترجمه]

«۴۶»

كِتَابُ الْغَارَاتِ، لِإِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ صَالِحٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ خَالِدٍ الْأَسَدِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبَايَهَ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام قَالَ: كَتَبَ علیه السلام إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ ثُمَّ صَامَ سِتَّهَ أَيَّامٍ مِنْ شَوَّالٍ فَكَأَنَّمَا صَامَ السَّنَهَ.

**[ترجمه]کتاب الغارات ابراهیم بن محمد ثقفی: از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت کرده که حضرت به محمد بن ابوبکر نامه ای نوشت مبنی بر این که: پیامبرصلی الله علیه و آله فرمود: کسی که ماه رمضان را روزه داری کند، سپس شش روز از شوال را روزه بگیرد، گویی که تمام سال را روزه بوده است.

**[ترجمه]

«۴۷»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: وَ أَمَّا مَا يَلْزَمُ فِي كُلِّ سَنَهٍ فَصَوْمُ شَهْرٍ مَعْلُومٍ مَرْدُودٍ عَلَيْهِمْ ذَلِكَ الشَّهْرُ كُلَّ سَنَهٍ وَ هُوَ صَوْمُ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ مِنَ الصَّوْمِ سُنَّهٌ وَ هِيَ مِثْلَا الْفَرِيضَهِ الْمَفْرُوضَهِ ثَلَاثَهُ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ يَوْمٌ مِنْ كُلِّ عَشَرَهِ أَيَّامٍ- أَرْبِعَاءُ بَيْنَ خَمِيسَيْنِ أَوَّلُ خَمِيسٍ يَكُونُ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ الْأَرْبِعَاءُ الَّتِي يَكُونُ أَقْرَبَ إِلَى نِصْفِ الشَّهْرِ وَ الْخَمِيسُ الَّذِي يَكُونُ فِي آخِرِ الشَّهْرِ الَّذِي لَا يَكُونُ فِيهِ خَمِيسٌ بَعْدَهُ وَ يَصُومُ شَعْبَانَ فَذَلِكَ مِثْلَا الْفَرِيضَهِ يَعْنِي أَنْ يَصُومَ مِنْ عَشَرَهِ أَشْهُرٍ ثَلَاثِينَ يَوْماً وَ يَصُومَ شَعْبَانَ فَذَلِكَ شَهْرَانِ.

وَ رَوَيْنَا عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَنَّهُ قَالَ: مَنْ صَامَ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ كَانَ كَمَنْ صَامَ الدَّهْرَ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۳).

۶، ۵، ۱ و عن علی صلوات الله علیه و أبی جعفر و أبی عبد الله صلوات الله علیهم: مثل ذلک (۴).

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: اما روزه واجب در هر سال، روزه ماهی مشخص است که این ماه هر سال تکرار می شود و همان روزه ماه رمضان است. یکی از روزه ها که سنت است و دو برابر فریضه واجب است، روزه سه روز از هر ماه است، از هر ده روز یک روز: یک چهارشنبه بین دو پنجشنبه: اولین پنجشنبه اول ماه، نزدیک ترین چهارشنبه به نیمه ماه و پنجشنبه آخر ماه که پس از آن پنجشنبه ای نباشد. شعبان را نیز روزه می گیرند؛ این روزه دو برابر فریضه است؛ به این معنا که از ده ماه، سی روز روزه بگیرند و تمام شعبان را نیز روزه بگیرند؛ در نتیجه دو ماه روزه می شود.

نیز از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است: کسی که سه روز از هر ماه را روزه بگیرد مانند این است که تمام عمر را روزه گرفته است؛ زیرا خداوند عزوجلّ می فرماید: {هر کسی که کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.}. - . انعام / ۱۶۰ -

از امام علی علیه السلام و امام محمد باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام نیز نظیر همین حدیث روایت شده است. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۱ -

**[ترجمه]

«۴۸»

الْمَجَازَاتُ النَّبَوِیَّهُ،(۵)

قَالَ صلی الله علیه و آله: مَنْ سَرَّهُ أَنْ یَذْهَبَ کَثِیرٌ مِنْ

ص: ۱۰۸

۱- ۱. کنز الفوائد: ۳۵۹، فی تفسیر سوره القیامه: ۲۱ و ۲۲.

۲- ۲. راجع ج ۲۴ ص ۲۶۲ من هذه الطبعه الحدیثه.

۳- ۳. الأنعام: ۱۶۰.

۴- ۴. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۱.

۵- ۵. فی الأصل محلها بیاض لیکتب بالحمره، و لم یکتب.

وَحَرِ صَدْرِهِ فَلْيَصُمْ شَهْرَ الصَّبْرِ وَ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ.

فقوله صلى الله عليه و آله وحر صدره استعاره و المراد غشه و دغله و فساده و نغله و ذلك مأخوذ من اسم دويبه يقال لها الوحره و جمعها وحر و هى شبيهه بالحرباء و قال بعضهم هى تشبه العظاءه(۱) إذا دبت على اللحم فأكل منه إنسان وحر صدره أى اشتكى داء فيه و يقال إنها شبيهه باليعسوب الأحمر يسكن القليب و الآبار فشبه عليه السلام ما يسكن فى صدر الإنسان من الغش و البلابل و يجول فى قلبه من مذمومات الخواطر بهذه الدويبه المنعوته فكأنه عليه السلام شبه القلب بالقليب و شبه ما يستحس فيه من نغله بما يستحس فى القليب من وحره (۲).

**[ترجمه]المجازات النبويه: - . در نسخه اصل به جای آن که این را با قرمز بنویسد، سفید آمده و نوشته نشده است. -] رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که بخواهد وسوسه سینه خویش را بزداید، باید ماه صبر [رمضان] و سه روز از هر ماه را روزه بدارد.

فرموده حضرت: «وحر صدر: وسوسه سینه» استعاره است و مراد از آن غل و غش و فساد و کینه آن است. و از اسم جانوری کوچك گرفته شده که به آن «وحره» گفته می شد و جمع آن وحر است. حیوانی است شبیه آفتاب پرست و برخی گفته اند: مانند عظاءه [سوسمار] است. اگر این حشره در گوشت بیفتد و انسان از آن بخورد مسموم می شود و از دل درد شکایت می کند. گفته می شود: این حشره شبیه به ملکه زنبور عسل قرمز است که در چاه و قنات زندگی می کند. حضرت نیز کینه و وسوسه هایی را که در سینه انسان وجود دارد و تمایلات و خیالات نکوهیده ای را که در قلب او جولان می دهد به این جانور کوچك تشبیه کرده است. در واقع گویا حضرت علیه السلام قلب را به قلیب[چاه] تشبیه فرموده و کینه و فسادی را که از آن احساس می شود به فسادی که از وحره در [قلیب] چاه احساس می شود تشبیه کرده است. - . المجازات النبویه : ۱۷۵ -

**[ترجمه]

«۴۹»

تَفْسِيرُ الْعَسْكَرِيِّ علیه السلام، قَالَ: لَمَّا زَلَّتِ الْخَطِيئَهُ مِنْ آدَمَ علیه السلام أُخْرِجَ مِنَ الْجَنَّهِ فَوَفَّقَهُ اللَّهُ لِلتَّوْبَهِ قَالَ- يَا رَبِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ وَ بِحَمْدِكَ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِي فَتُبْ عَلَيَ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ وَ خِيَارِ أَصْحَابِهِ الْمُنْتَجَبِينَ- فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَقَدْ قَبِلْتُ تَوْبَتَكَ وَ آيَهُ ذَلِكَ أَنِّي أُنَقِّي بَشَرَتَكَ فَقَدْ تَغَيَّرَتْ وَ كَانَ ذَلِكَ لِثَلَاثَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَصُمْ هَذِهِ الثَّلَاثَهَ الْأَيَّامِ الَّتِي تَسْتَقْبِلُكَ فَهِيَ أَيَّامُ الْبِيضِ يُنَقِّي اللَّهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ بَعْضَ بَشَرَتِكَ فَصَامَهَا فَنُقِّيَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْهَا ثُلُثُ بَشَرَتِهِ (۳).

۱- ۱. العظاءه و العظايه- و الأول لغه أهل العاليه، و الثانى لغه تميم- دويبه كسام أبرص ملساء تعدو و تردد كثيرا و تسمى شحمه الرمل و هى على أنواعها منقطه بالسواد و من طبعها أنها تمشى مشيا سريعا ثمّ تقف، و هى مطلوبه للهر، كما قيل: كمثل

الهر يلتمس العظايا.

٢- ٢. المجازات النبويّه: ١٧٥.

٣- ٣. تفسير الإمام العسكريّ: ١٧٦.

**[ترجمه]تفسیر العسکری علیه السلام: وقتی لغزش و اشتباه از حضرت آدم علیه السلام سر زد از بهشت بیرون رانده شد و خداوند به او توفیق توبه داد. او نیز گفت: «ای پروردگار من! خدایی جز تو نیست. منزهی تو و سپاس تو راست. عمل زشتی انجام دادم و بر خود ستم کردم، پس توبه مرا بپذیر که تو توبه پذیر و مهربان هستی، به حق محمد و خاندان پاک نهادش و یاران برگزیده و ممتاز او. پس خداوند فرمود: توبه ات را پذیرفتم و نشانه آن این است که من پوستت را پاک می کنم، پس رنگ پوستش تغییر کرد و آن روز سیزدهم ماه رمضان بود. پس این سه روز پیش رو را روزه بدار که ایام البیض هستند تا خداوند هر روز قسمتی از پوستت را پاک گرداند، او نیز روزه گرفت و هر روز یک سوم سیاهی پوستش پاک شد. - . تفسیر الإمام العسکری علیه السلام : ۱۷۶ -

**[ترجمه]

باب ۶۰ فضل یوم الغدیر و صومه

الأخبار

أقول

و سیجی ء فی باب عمل یوم الغدیر و لیلته فی أبواب أعمال السنه ما یناسب هذا الباب فلا تغفل.

**[ترجمه]موارد مرتبط به این باب در باب اعمال روز و شب غدیر از باب های اعمال سال ذکر خواهد شد.

**[ترجمه]

«۱»

لی، [الأمالی للصدوق] الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ السَّکُونِیُّ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرِ بْنِ السَّرِیِّ وَ أَبِی نَصْرِ بْنِ مُوسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ شَوْذَبٍ عَنْ مَطَرٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِی هُرَیْرَةَ قَالَ: مَنْ صَامَ یَوْمَ ثَمَانِیَةَ عَشَرَ مِنْ ذِی الْحِجَّهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ صِیَامَ سِتِّینَ شَهْراً وَ هُوَ یَوْمُ غَدِیرِ خُمٍّ لَمَّا أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله بِیَدِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام وَ قَالَ أَ لَسْتُ أَوْلَی بِالْمُؤْمِنِینَ قَالُوا نَعَمْ یَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ کُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِیٌّ مَوْلَاهُ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ بَخْ بَخْ یَا ابْنَ أَبِی طَالِبٍ أَصْبَحْتَ مَوْلَایَ وَ مَوْلَی کُلِّ مُسْلِمٍ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ الْیَوْمَ أَکْمَلْتُ لَکُمْ دِینَکُمْ (۱).

**[ترجمه]امالی صدوق: از ابو هریره روایت شده که کسی که روز هجدهم ماه ذی حجه را روزه بگیرد خداوند برای او ثواب شصت ماه روزه را بنویسد. این روز روز غدیر خم است که رسول خدا صلی الله علیه و آله در آن روز دست امام علی علیه السلام را گرفت و فرمود: آیا من به مؤمنان سزاوارتر از خودشان نیستم؟ گفتند: آری یا رسول الله! فرمود: هر که را من مولای او هستم این علی نیز مولای اوست. عمر خطاب به حضرت علیه السلام عرض کرد: به به ای پسر ابوطالب! تو مولای من و تمام مسلمانان شدی، پس خداوند عزوجلّ این آیه را نازل فرمود که: «الیوم أکملتُ لکم دینَکم» - . امالی صدوق : ۳- ۲، آیه در سوره مائده / ۶ - {امروز دینتان را کامل کردم.}

**[ترجمه]

«۲»

لی، [الأمالی للصدوق] الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ فُرَاتٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ ظُهَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: يَوْمُ غَدِيرِ خُمٍّ أَفْضَلُ أَعْيَادِ أُمَّتِي وَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي أَمَرَنِيَ اللَّهُ تَعَالَى ذِكْرُهُ فِيهِ بِنَصْبِ أَخِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عَلَماً لِأُمَّتِي يَهْتَدُونَ بِهِ مِنْ بَعْدِي وَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي أَكْمَلَ اللَّهُ فِيهِ الدِّينَ وَ أَتَمَّ عَلَى أُمَّتِي فِيهِ النِّعْمَةَ وَ رَضِيَ لَهُمُ الْإِسْلَامَ دِيناً(۲).

**[ترجمه]امالی صدوق: امام صادق از پدرانش علیهم السلام روایت فرموده اند: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: روز عید غدیر بهترین عید امت من است. این روز، روزی است که خداوند به من امر فرمود تا برادرم علی بن ابی طالب علیه السلام را برای امامت امتم منصوب کنم تا پس از من به واسطه او هدایت یابند و آن روزی است که خداوند در آن دین را کامل کرد و نعمت را بر امت من تمام نمود و اسلام را به عنوان دین آن ها پسندید. - . امالی صدوق : ۷۷-۷۶، ادامه روایت. -

**[ترجمه]

«۳»

ل، [الخصال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ يَزِيدَ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: يَوْمُ غَدِيرٍ أَفْضَلُ الْأَعْيَادِ وَ هُوَ الثَّامِنَ عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ وَ

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۲ و ۳، و الآيه فی سوره المائده: ۶.

۲- ۲. أمالی الصدوق ص ۷۶ و ۷۷، الخبر.

كَانَ يَوْمَ الْجُمُعَهِ(۱).

**[ترجمه]الخصال: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: روز عید غدیر بهترین عیدهاست که در هجدهم ذی حجه واقع است و آن روز، روز جمعه بود. - . الخصال ۲ : ۳۲ -

**[ترجمه]

أقول

مر بتمامه فی فضل یوم الجمعه.

**[ترجمه]در فضیلت روز جمعه، احادیث به طور کامل ذکر شد.

**[ترجمه]

«۴»

ل، [الخصال] ابْنُ مُوسَی عَنِ الْأَسَدِیِّ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُبَیْدِ اللَّهِ الْأَشْعَرِیِّ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ الْمُفَضَّلِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام کَمْ لِلْمُسْلِمِینَ مِنْ عِیدٍ فَقَالَ أَرْبَعَهُ أَعْیَادٍ قَالَ قُلْتُ قَدْ عَرَفْتُ الْعِیدَیْنِ وَ الْجُمُعَهَ فَقَالَ لِی أَعْظَمُهَا وَ أَشْرَفُهَا یَوْمُ الثَّامِنَ عَشَرَ مِنْ ذِی الْحِجَّهِ وَ هُوَ الْیَوْمُ الَّذِی أَقَامَ فِیهِ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام وَ نَصَبَهُ لِلنَّاسِ عَلَماً قَالَ قُلْتُ مَا یَجِبُ عَلَیْنَا فِی ذَلِکَ الْیَوْمِ قَالَ یَجِبُ عَلَیْکُمْ صِیَامُهُ شُکْراً لِلَّهِ وَ حَمْداً لَهُ مَعَ أَنَّهُ أَهْلٌ أَنْ یُشْکَرَ کُلَّ سَاعَهٍ وَ کَذَلِکَ أَمَرَتِ الْأَنْبِیَاءُ أَوْصِیَاءَهَا أَنْ یَصُومُوا الْیَوْمَ الَّذِی یُقَامُ فِیهِ الْوَصِیُّ یَتَّخِذُونَهُ عِیداً وَ مَنْ صَامَهُ کَانَ أَفْضَلَ مِنْ عَمَلِ سِتِّینَ سَنَهً(۲).

**[ترجمه]الخصال: مفضل گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: مسلمانان چند عید دارند؟ فرمود: چهار عید، گوید: عرض کردم: دو عید و روز جمعه را می دانم. فرمود: بزرگترین و شریفترین عید در روز هجدهم ذی حجه است و آن روزی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله امیرالمؤمنین علیه السلام را بلند کرد و او را برای رهبری مردم منصوب کرد. گوید: عرض کردم: در این روز چه کاری بر ما واجب است؟ فرمود: بر شما پسندیده است که آن روز را برای سپاس و ستایش خدا روزه بدارید، با آن که او هر لحظه سزاوار سپاسگزاری است. همین طور بود که پیامبران به جانشینان خویش امر می کردند تا در روزی که جانشین تعیین می شد، روزه بدارند و آن روز را عید بگیرند و کسی که در آن روز روزه بدارد، آن روزه بهتر از عمل شصت سال است. - . الخصال ۲ : ۱۲۶ -

**[ترجمه]

«۵»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ لِلْمُسْلِمِینَ عِیدٌ غَیْرُ الْعِیدَیْنِ قَالَ نَعَمْ یَا حَسَنُ أَعْظَمُهَا وَ أَشْرَفُهَا قَالَ قُلْتُ لَهُ وَ أَیُّ یَوْمٍ هُوَ قَالَ یَوْمٌ نُصِبَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ عَلَماً لِلنَّاسِ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ أَیُّ یَوْمٍ هُوَ قَالَ إِنَّ الْأَیَّامَ تَدُورُ وَ هُوَ یَوْمُ ثَمَانِیَةَ عَشَرَ مِنْ ذِی الْحِجَّهِ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ مَا یَنْبَغِی لَنَا أَنْ نَصْنَعَ فِیهِ قَالَ تَصُومُهُ یَا حَسَنُ وَ تُکْثِرُ الصَّلَاهَ فِیهِ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ تَتَبَرَّأُ إِلَی اللَّهِ مِمَّنْ ظَلَمَهُمْ وَ جَحَدَهُمْ حَقَّهُمْ فَإِنَّ الْأَنْبِیَاءَ علیهم السلام کَانَتْ تَأْمُرُ الْأَوْصِیَاءَ علیهم السلام بِالْیَوْمِ الَّذِی کَانَ یُقَامُ فِیهِ الْوَصِیُّ أَنْ یُتَّخَذَ عِیداً قَالَ قُلْتُ مَا لِمَنْ صَامَهُ مِنَّا قَالَ صِیَامُ

سِتِّینَ شَهْراً وَ لَا تَدَعْ صِیَامَ یَوْمِ سَبْعَهٍ وَ عِشْرِینَ مِنْ رَجَبٍ فَإِنَّهُ هُوَ الْیَوْمُ الَّذِی أُنْزِلَتْ فِیهِ النُّبُوَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ ثَوَابُهُ مِثْلُ سِتِّینَ شَهْراً لَکُمْ (۳).

ص: ۱۱۱

۱- ۱. الخصال ج ۲ ص ۳۲.

۲- ۲. الخصال ج ۲ ص ۱۲۶.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۶۷- ۶۸.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: قاسم از جدّش نقل می کند که: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم آیا مسلمانان به غیر از آن دو عید [عید فطر و قربان] عید دیگری هم دارند؟ فرمود: آری ای حسن! عظیم تر و شریف تر از آن دو. گوید: عرض کردم: آن چه روزی است؟ فرمود: روزی که در آن امیرالمؤمنین علی علیه السلام به امامت و رهبری مردم منصوب شد. گوید: عرض کردم: فدایت گردم آن چه روزی است؟ فرمود: روزها در گردش است و آن روز هجدهم ذی حجه است. عرض کردم: فدایت شوم چه عملی را باید انجام دهیم؟ فرمود: ای حسن این روز را روزه بدار و بر حضرت محمد و خاندانش بسیار صلوات بفرست و از کسانی که به آنان ستم کردند و حق آنان را انکار کردند به درگاه خدا بیزاری بجوی که پیامبران به جانشینان خویش امر می کردند تا روزی را که به جانشینی منصوب می شوند، عید بگیرند. عرض کردم: پاداش کسی که در این روز روزه بدارد چیست؟ فرمود: ثواب روزه شصت ماه؛ روزه بیست و هفتم رجب را نیز ترک مکن؛ زیرا آن روزی است که پیامبری بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله نازل شد و ثواب روزه آن برابر با ثواب شصت ماه روزه است. - . ثواب الاعمال : ۶۸-۶۷ -

**[ترجمه]

«۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ يَوْمِ غَدِيرِ خُمٍّ كَفَّارَةُ سِتِّينَ سَنَةً(۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: روزه عید غدیر خم کفاره شصت سال است. - . ثواب الاعمال : ۶۸ -

**[ترجمه]

«۷»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قِيلَ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِلْمُؤْمِنِينَ مِنَ الْأَعْيَادِ غَيْرُ الْعِيدَيْنِ وَ الْجُمُعَةِ قَالَ فَقَالَ نَعَمْ لَهُمْ مَا هُوَ أَعْظَمُ مِنْ هَذَا يَوْمٌ أُقِيمَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام فَعَقَدَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله الْوَلَايَةَ فِي أَعْنَاقِ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ بِغَدِيرِ خُمٍّ فَقُلْتُ وَ أَيُّ يَوْمٍ ذَلِكَ قَالَ الْأَيَّامُ تَخْتَلِفُ ثُمَّ قَالَ يَوْمُ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ قَالَ ثُمَّ قَالَ وَ الْعَمَلُ فِيهِ يَعْدِلُ الْعَمَلَ فِي ثَمَانِينَ شَهْراً وَ يَنْبَغِي أَنْ يُكْثَرَ فِيهِ ذِكْرُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله وَ يُوَسِّعَ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: قاسم از جدش نقل می کند: به امام صادق علیه السلام عرض شد: آیا مؤمنان غیر از دو عید [فطر و قربان] و جمعه عیدی دارند؟ گوید: فرمود: آری، عیدی بزرگ تر آن ها دارند، روزی که امیرالمؤمنین علیه السلام به جانشینی منصوب شد و رسول خدا صلی الله علیه و آله پیمان ولایت او را در غدیر خم بر گردن مردان و زنان محکم ساخت. عرض

کردم: آن چه روزی است؟ فرمود: روزها در گردش هستند و در ادامه فرمودند: روز هجده ذی حجه. گوید: سپس فرمود: عمل [شایسته] در این روز برابر با عمل در هشتاد ماه است و بهتر است در آن روز نام خداوند عزوجلّ را زیاد بر زبان آورند و بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله صلوات بفرستند و مرد در آن روز بر خانواده اش گشاده دست باشد. - . ثواب الاعمال : ۶۸ -

**[ترجمه]

«۸»

قَالَ السَّیِّدُ بْنُ طَاوُسٍ فِی کِتَابِ مِصْبَاحِ الزَّائِرِ، وَ مِمَّا رَوَیْنَاهُ وَ حَذَفْنَا إِسْنَادَهُ اخْتِصَاراً أَنَّ الْفَیَّاضَ بْنَ مُحَمَّدٍ الطُّوسِیَّ حَدَّثَ بِطُوسَ سَنَهَ تِسْعٍ وَ خَمْسِینَ وَ مِائَتَیْنِ وَ قَدْ بَلَغَ التِّسْعِینَ: أَنَّهُ شَهِدَ أَبَا الْحَسَنِ عَلِیَّ بْنَ مُوسَی الرِّضَا علیه السلام فِی یَوْمِ الْغَدِیرِ وَ بِحَضْرَتِهِ جَمَاعَهٌ مِنْ خَاصَّتِهِ قَدِ احْتَبَسَهُمْ لِلْإِفْطَارِ وَ قَدْ قَدَّمَ إِلَی مَنَازِلِهِمُ الطَّعَامَ وَ الْبُرَّ وَ الصِّلَاتِ وَ الْکِسْوَهَ حَتَّی الْخَوَاتِیمَ وَ النِّعَالَ وَ قَدْ غَیَّرَ مِنْ أَحْوَالِهِمْ وَ أَحْوَالِ حَاشِیَتِهِ وَ جُدِّدَتْ لَهُ آلَهٌ غَیْرُ الْآلَهِ الَّتِی جَرَی الرَّسْمُ بِابْتِذَالِهَا قَبْلَ یَوْمِهِ وَ هُوَ یَذْکُرُ فَضْلَ الْیَوْمِ وَ قَدِیمَهُ فَکَانَ مِنْ قَوْلِهِ علیه السلام حَدَّثَنِی الْهَادِی أَبِی قَالَ حَدَّثَنِی جَدِّیَ الصَّادِقُ علیه السلام قَالَ حَدَّثَنِی الْبَاقِرُ قَالَ حَدَّثَنِی سَیِّدُ الْعَابِدِینَ علیه السلام قَالَ إِنَّ الْحُسَیْنَ قَالَ اتَّفَقَ فِی بَعْضِ سِنِینَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام الْجُمُعَهُ وَ الْغَدِیرُ فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ عَلَی خَمْسِ سَاعَاتٍ مِنْ نَهَارِ ذَلِکَ الْیَوْمِ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَی عَلَیْهِ حَمْداً لَمْ یُسْمَعْ بِمِثْلِهِ وَ أَثْنَی عَلَیْهِ مَا لَمْ یَتَوَجَّهْ إِلَیْهِ غَیْرُهُ فَکَانَ مِمَّا حُفِظَ مِنْ ذَلِکَ:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ الْحَمْدَ عَلَی عِبَادِهِ مِنْ غَیْرِ حَاجَهٍ مِنْهُ إِلَی حَامِدِیهِ وَ طَرِیقاً

ص: ۱۱۲

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۶۸.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۶۸.

مِنْ طُرُقِ الِاعْتِرَافِ بِلَاهُوتِيَّتِهِ وَ صَمَدَانِيَّتِهِ وَ رَبَّانِيَّتِهِ وَ فَرْدَانِيَّتِهِ وَ سَبَباً إِلَى الْمَزِيدِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَ مَحَجَّةً لِلطَّالِبِ مِنْ فَضْلِهِ وَ كَمَّنَ فِي إِبْطَانِ اللَّفْظِ حَقِيقَةَ الِاعْتِرَافِ لَهُ بِأَنَّهُ الْمُنْعِمُ عَلَى كُلِّ حَمْدٍ بِاللَّفْظِ وَ إِنْ عَظُمَ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً نُزِعَتْ عَنْ إِخْلَاصِ الْمَطْوِيِّ وَ نُطْقُ اللِّسَانِ بِهَا عِبَارَةٌ عَنْ صِدْقٍ خَفِيٍّ أَنَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنى- لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْ ءٌ إِذَا كَانَ الشَّيْ ءُ مِنْ مَشِيَّتِهِ وَ كَانَ لَا يُشْبِهُهُ مُكَوَّنُهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ اسْتَخْلَصَهُ فِي الْقِدَمِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ عَلَى

عِلْمٍ مِنْهُ بِهِ انْفَرَدَ عَنِ التَّشَاكُلِ وَ التَّمَاثُلِ مِنْ أَبْنَاءِ الْجِنْسِ وَ أْتَمَنَهُ آمِراً وَ نَاهِياً عَنْهُ أَقَامَهُ فِي سَائِرِ عَالَمِهِ فِي الْأَدَاءِ [و] مَقَامَهُ إِذْ كَانَ لا تُدْرِكُهُ الْأَبْصارُ وَ لَا تَحْوِيهِ خَوَاطِرُ الْأَفْكَارِ وَ لَا تُمَثِّلُهُ غَوَامِضُ الظِّنَنِ فِي الْأَسْرَارِ- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْجَبَّارُ قَرَنَ الِاعْتِرَافَ بِنُبُوَّتِهِ بِالاعْتِرَافِ بِلَاهُوتِيَّتِهِ وَ اخْتَصَّهُ مِنْ تَكْرِمَتِهِ بِمَا لَمْ يَلْحَقْهُ فِيهِ أَحَدٌ مِنْ بَرِيَّتِهِ فَهُوَ أَهْلُ ذَلِكَ بِخَاصَّتِهِ وَ خَلَّتِهِ إِذْ لَا يَخْتَصُّ مَنْ يَشُوبُهُ التَّغْيِيرُ وَ لَا يُخَالِلُ (١) مَنْ يَلْحَقُهُ التَّظْنِينُ وَ أَمَرَ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ مَزِيداً فِي تَكْرِمَتِهِ وَ تَطْرِيقاً لِلدَّاعِي إِلَى إِجَابَتِهِ فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ كَرَّمَ وَ شَرَّفَ وَ عَظَّمَ مَزِيداً لَا يَلْحَقُهُ التَّنْفِيدُ وَ لَا يَنْقَطِعُ عَلَى التَّأْبِيدِ.

وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اخْتَصَّ لِنَفْسِهِ بَعْدَ نَبِيِّهِ صلى الله عليه و آله مِنْ بَرِيَّتِهِ خَاصَّةً عَلَّاهُمْ بِتَعْلِيَتِهِ وَ سَمَا بِهِمْ إِلَى رُتْبَتِهِ وَ جَعَلَهُمُ الدُّعَاةَ بِالْحَقِّ إِلَيْهِ وَ الْأَدِلَّاءَ بِالْإِرْشَادِ عَلَيْهِ لِقَرْنٍ قَرْنٍ وَ زَمَنٍ زَمَنٍ أَنْشَأَهُمْ فِي الْقِدَمِ قَبْلَ كُلِّ مَذْرُوءٍ وَ مَبْرُوءٍ أَنْوَاراً أَنْطَقَهَا بِتَحْمِيدِهِ وَ أَلْهَمَهَا بِشُكْرِهِ وَ تَمْجِيدِهِ وَ جَعَلَهَا الْحُجَجَ لَهُ عَلَى كُلِّ مُعْتَرِفٍ لَهُ بِمَلَكَةِ الرُّبُوبِيَّةِ وَ سُلْطَانِ الْعُبُودِيَّةِ وَ اسْتَنْطَقَ بِهَا الْخُرْسَانَ بِأَنْوَاعِ اللُّغَاتِ بُخُوعاً(٢) لَهُ بِأَنَّهُ فَاطِرُ الْأَرَضِينَ وَ السَّمَاوَاتِ وَ أَشْهَدَهُمْ خَلْقَهُ وَ وَلَّاهُمْ مَا شَاءَ مِنْ أَمْرِهِ جَعَلَهُمْ

١- ١. يخالله أي يصادقه و يتخذه خليلا، و في الأصل و نسخه الكمبانيّ يحالك.

٢- ٢. بخع له بخوعا: أقر له إقرار مذعن بالغ جهده في الاذعان به.

تَرَاجِمَهَ مَشِيَّتِهِ وَ أَلْسُنَ إِرَادَتِهِ عَبِيداً لا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَ هُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ- يَعْلَمُ ما بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ ما خَلْفَهُمْ وَ لا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضى وَ هُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ.

يَحْكُمُونَ بِأَحْكَامِهِ وَ يَسُنُّونَ سُنَّتَهُ وَ يَعْتَمِدُونَ حُدُودَهُ وَ يُؤَدُّونَ فُرُوضَهُ وَ لَمْ يَدَعِ الْخَلْقَ فِی بُهَمٍ صَمَّاءَ وَ لَا فِی عَمًى بَكْمَاءَ(۱)

بَلْ جَعَلَ لَهُمْ عُقُولًا مَازَجَتْ شَوَاهِدَهُمْ وَ تَفَرَّقَتْ فِی هَيَاكِلِهِمْ حَقَّقَهَا فِی نُفُوسِهِمْ وَ اسْتَعْبَدَ لَهَا حَوَاسَّهُمْ فَقَرَّتْ بِهَا عَلَى أَسْمَاعٍ وَ نَوَاظِرَ وَ أَفْكَارٍ وَ خَوَاطِرَ أَلْزَمَهُمْ بِهَا حُجَّتَهُ وَ أَرَاهُمْ بِهَا مَحَجَّتَهُ وَ أَنْطَقَهُمْ عَمَّا تَشْهَدُ بِهِ بِأَلْسِنَةٍ ذَرِبَهٍ-(۲)

بِمَا قَامَ فِيهَا مِنْ قُدْرَتِهِ وَ حِكْمَتِهِ وَ بَيَّنَ بِهَا عِنْدَهُمْ بِهَا لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَهٍ وَ يَحْيى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَهٍ وَ إِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ بَصِيرٌ شَاهِدٌ خَبِيرٌ وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمَعَ لَكُمْ مَعْشَرَ الْمُؤْمِنِينَ فِی هَذَا الْيَوْمِ عِيدَيْنِ عَظِيمَيْنِ كَبِيرَيْنِ- لَا يَقُومُ أَحَدُهُمَا إِلَّا بِصَاحِبِهِ لِيُكْمِلَ أَحَدُكُمْ صُنْعَهُ وَ يَقِفَكُمْ عَلَى طَرِيقِ رُشْدِهِ وَ يَقْفُوَ بِكُمْ آثَارَ الْمُسْتَضِيئِينَ بِنُورِ هِدَايَتِهِ وَ يُشْمِلَكُمْ صَوْلَهُ-(۳) وَ يَسْلُكَ بِكُمْ مِنْهَاجَ قَصْدِهِ وَ يُوَفِّرَ عَلَيْكُمْ هَنِیءَ رِفْدِهِ فَجَعَلَ الْجُمُعَهَ مَجْمَعاً نَدَبَ إِلَيْهِ لِتَطْهِيرِ مَا كَانَ قَبْلَهُ وَ غَسْلِ مَا أَوْقَعَتْهُ مَكَاسِبُ السَّوْءِ مِنْ مِثْلِهِ إِلَى مِثْلِهِ- وَ ذِكْرى لِلْمُؤْمِنِينَ وَ تِبْيَانَ خَشْيَهِ الْمُتَّقِينَ وَ وَهَبَ لِأَهْلِ طَاعَتِهِ فِی الْأَيَّامِ قَبْلَهُ وَ جَعَلَهُ لَا يَتِمُّ إِلَّا بِالايْتِمَارِ لِمَا أَمَرَ بِهِ وَ الِانْتِهَاءِ عَمَّا نَهَى عَنْهُ وَ الْبُخُوعِ بِطَاعَتِهِ فِيمَا حَثَّ عَلَيْهِ وَ نَدَبَ إِلَيْهِ وَ لَا يَقْبَلُ تَوْحِيدَهُ إِلَّا بِالاعْتِرَافِ لِنَبِيِّهِ صلی الله علیه و آله بِنُبُوَّتِهِ وَ لَا يَقْبَلُ دِيناً إِلَّا بِوَلَايَهِ مَنْ أَمَرَ بِوَلَايَتِهِ وَ لَا يَنْتَظِمُ أَسْبَابُ طَاعَتِهِ إِلَّا بِالتَّمَسُّكِ بِعِصَمِهِ وَ عِصَمِ أَهْلِ وَلَايَتِهِ.

۱- ۱. البهم- كصرد- مشكلات الأمور، و الصماء أيضا الدواهی الشديده حيث لا يوجد منها مناص، و المراد بالعمى الضلال و الشبهه و الالتباس، و البكماء: التی لا ينطق و استغلق عليه الكلام.

۲- ۲. الذرب: الحديد من اللسان او السيف.

۳- ۳. كذا و الأصول: الاستطاله و السيطره، فليحرر.

فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ صلى الله عليه و آله فِي يَوْمِ الدَّوْحِ-(۱) مَا بَيَّنَ بِهِ عَنْ إِرَادَاتِهِ فِي خُلَصَائِهِ وَ ذَوِي اجْتِبَائِهِ وَ أَمَرَهُ بِالْبَلَاغِ وَ تَرْكِ الْحَفْلِ بِأَهْلِ الزَّيْغِ وَ النِّفَاقِ وَ ضَمِنَ لَهُ عِصْمَتَهُ مِنْهُمْ وَ كَشَفَ مِنْ خَبَايَا أَهْلِ الرَّيْبِ وَ ضَمَائِرِ أَهْلِ الِارْتِدَادِ مَا رَمَزَ فِيهِ فَعَقَلَهُ الْمُؤْمِنُ وَ الْمُنَافِقُ فَأَعَنَّ مُعِنٌّ (۲)

وَ ثَبَتَ عَلَى الْحَقِّ ثَابِتٌ وَ ازْدَادَتْ جَهَالَةُ الْمُنَافِقِ وَ حَمِيَّةُ الْمَارِقِ وَ وَقَعَ الْعَضُّ عَلَى النَّوَاجِدِ وَ الْغَمْزُ عَلَى السَّوَاعِدِ وَ نَطَقَ نَاطِقٌ وَ نَعَقَ نَاعِقٌ وَ نَشِقَ نَاشِقٌ وَ اسْتَمَرَّ عَلَى مَارِقِيَّتِهِ مَارِقٌ وَ وَقَعَ الْإِذْعَانُ مِنْ طَائِفَةٍ بِاللِّسَانِ دُونَ حَقَائِقِ الْإِيمَانِ وَ مِنْ طَائِفَةٍ بِاللِّسَانِ وَ صِدْقِ الْإِيمَانِ فَكَمَّلَ اللَّهُ دِينَهُ وَ أَقَرَّ عَيْنَ نَبِيِّهِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُتَابِعِينَ وَ كَانَ مَا قَدْ شَهِدَهُ بَعْضُكُمْ وَ بَلَغَ بَعْضَكُمْ وَ تَمَّتْ كَلِمَةُ اللَّهِ الْحُسْنَى عَلَى الصَّابِرِينَ وَ دَمَّرَ اللَّهُ مَا صَنَعَ فِرْعَوْنُ وَ هَامَانُ وَ قَارُونُ وَ جُنُودُهُ وَ مَا كَانُوا يَعْرِشُونَ وَ بَقِيَتْ حُثَالَةٌ(۳)

مِنَ الضُّلَّالِ لَا يَأْلُونَ النَّاسَ خَبَالًا-(۴)

يَقْصِدُهُمُ اللَّهُ فِي دِيَارِهِمْ وَ يَمْحُو آثَارَهُمْ وَ يُبِيدُ مَعَالِمَهُمْ وَ يُعْقِبُهُمْ عَنْ قُرْبِ الْحَسَرَاتِ وَ يُلْحِقُهُمْ بِمَنْ بَسَطَ أَكُفَّهُمْ وَ مَدَّ أَعْنَاقَهُمْ وَ مَكَّنَهُمْ مِنْ دِينِ اللَّهِ حَتَّى بَدَّلُوهُ وَ مِنْ حُكْمِهِ حَتَّى غَيَّرُوهُ وَ سَيَأْتِي نَصْرُ اللَّهِ عَلَى عَدُوِّهِ لِحِينِهِ وَ اللَّهُ لَطِيفٌ خَبِيرٌ وَ فِي دُونِ مَا سَمِعْتُمْ كِفَايَةٌ وَ بَلَاغٌ فَتَأَمَّلُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ مَا نَدَبَكُمُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَ حَثَّكُمْ عَلَيْهِ وَ اقْصِدُوا شَرْعَهُ وَ اسْلُكُوا نَهْجَهُ- وَ لا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ.

۱- ۱. يعنى يوم غدير خم، أمر صلّى اللّه عليه و آله بقم ما كان تحت الدوح فقم ما كان ثمه من الشوك و الحجاره، قال الشاعر:
و يوم الدوح دوح غدير خم***أبان له الولايه لو أطيعا

۲- ۲. أعن: اى أعرض و انصرف.

۳- ۳. الحثاله فى الأصل ما يسقط من قشر الشعير و الأرز و التمر، و يطلق على سفله الناس و رذالهم. و الضلال: جمع ضال.

۴- ۴. الخبال: الفساد و العناء و الشر، و لا يألونكم خبالا: أى لا يقصرون فى أمركم الفساد و الشر و الشقه.

إِنَّ هَـذَا يَوْمٌ عَظِيمُ الشَّأْنِ فِيهِ وَقَعَ الْفَرَجُ وَ رُفِعَتِ الدَّرَجُ وَ وَضَـحَتِ الْحُجَجُ وَ هُوَ يَوْمُ الْإِيضَاحِ وَ الْإِفْصَاحِ من [عَنِ] الْمَقَامِ الصِّرَاحِ وَ يَوْمُ كَمَالِ الدِّينِ وَ يَوْمُ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ وَ يَوْمُ الشَّاهِدِ وَ الْمَشْهُودِ وَ يَوْمُ تِبْيَانِ الْعُقُودِ عَنِ النِّفَاقِ وَ الْجُحُودِ وَ يَوْمُ الْبَيَانِ عَنْ حَقَائِقِ الْإِيمَانِ وَ يَوْمُ دَحْرِ الشَّيْطَانِ وَ يَوْمُ الْبُرْهَانِ- هـذا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِی كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ هَذَا يَوْمُ الْمَلَإِ الْأَعْلَى الَّذِی أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ هَـذَا يَوْمُ الْإِرْشَادِ وَ يَوْمُ مِحْنَةِ الْعِبَادِ وَ يَوْمُ الـدَّلِيلِ عَلَى الرُّوَّادِ هَـذَا يَوْمُ إِبْـدَاءِ خَفَايَا الصُّدُورِ وَ مُضْـمَرَاتِ الْأُمُورِ هَذَا يَوْمُ النُّصُوصِ عَلَى أَهْلِ الْخُصُوصِ هَـذَا يَوْمُ شِـيثٍ هَـذَا يَوْمُ إِدْرِيسَ هَـذَا يَوْمُ يُوشَعَ هَـذَا يَوْمُ شَـمْعُونَ هَـذَا يَوْمُ الْأَمْنِ وَ الْمَأْمُونِ هَذَا يَوْمُ إِظْهَارِ الْمَصُونِ مِنَ الْمَكْنُونِ هَذَا يَوْمُ بَلْوَى السَّرَائِرِ.

فَلَمْ يَزَلْ عليه السـلام يَقُولُ هَـذَا يَـوْمٌ هَـذَا يَوْمٌ فَرَاقِبُوا اللَّهَ وَ اتَّقُوهُ وَ اسْـمَعُوا لَهُ وَ أَطِيعُوهُ وَ احْـذَرُوا الْمَكْرَ وَ لَـا تُخَـادِعُوهُ وَ فَتِّشُوا ضَمَائِرَكُمْ وَ لَا تُوَارِبُوهُ-(۱) وَ تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ بِتَوْحِيـدِهِ وَ طَـاعَةِ مَنْ أَمَرَكُمْ أَنْ تُطِيعُوهُ- لا تُمْسِـكُوا بِعِصَمِ الْكَوافِرِ وَ لَا يَجْنَحْ بِكُمُ الْغَيُّ فَتَضِـلُّوا عَنْ سَبِيـلِ اللَّهِ بِاتِّبَـاعِ أُولَئِكَ الَّذِينَ ضَـلُّوا وَ أَضَـلُّوا قَالَ اللَّهُ عَزَّ مِنْ قَائِلٍ فِی طَائِفَةٍ ذَكَرَهُمْ بِالـذَّمِّ فِی كِتَابِهِ- إِنَّا أَطَعْنا سادَتَنا وَ كُبَراءَنا فَأَضَـلُّونَا السَّبِيلَا- رَبَّنا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذابِ وَ الْعَنْهُمْ لَعْناً كَبِيراً(۲) وَ قَـالَ تَعَالَى وَ إِذْ يَتَحاجُّونَ فِی النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعاً- فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذابِ اللَّهِ مِنْ شَیْ ءٍ قالُوا لَوْ هَدانَا اللَّهُ لَهَدَيْناكُمْ (۳)

أَ فَتَـدْرُونَ الِاسْـتِكْبَارَ مَا هُوَ هُوَ تَرْكُ الطَّاعَةِ لِمَنْ أُمِرُوا بِطَاعَتِهِ وَ التَّرَفُّعُ عَلَى مَنْ نُدِبُوا إِلَى مُتَابَعَتِهِ وَ الْقُرْآنُ يَنْطِقُ مِنْ هَذَا عَنْ كَثِيرٍ إِنْ تَدَبَّرَهُ مُتَدَبِّرٌ زَجَرَهُ وَ وَعَظَهُ.

۱- ۱. واربه: خاتله و خادعه و داهاه.

۲- ۲. الأحزاب: ۶۸.

۳- ۳. غافر: ۴۷.

وَ اعْلَمُوا أَیُّهَا الْمُؤْمِنُونَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ- إِنَّ اللّهَ یُحِبُّ الَّذِینَ یُقاتِلُونَ فِی سَبِیلِهِ صَفًّا کَأَنَّهُمْ بُنْیانٌ مَرْصُوصٌ (۱) أَ تَدْرُونَ مَا سَبِیلُ اللَّهِ وَ مَنْ سَبِیلُهُ وَ مَنْ صِرَاطُ اللَّهِ وَ مَنْ طَرِیقُهُ أَنَا صِرَاطُ اللَّهِ الَّذِی مَنْ لَمْ یَسْلُکْهُ بِطَاعَهِ اللَّهِ فِیهِ هُوِیَ بِهِ إِلَی النَّارِ وَ أَنَا سَبِیلُهُ الَّذِی نَصَبَنِی لِلِاتِّبَاعِ بَعْدَ نَبِیِّهِ صلی الله علیه و آله أَنَا قَسِیمُ النَّارِ(۲)

أَنَا حُجَّتُهُ عَلَی الْفُجَّارِ أَنَا نُورُ الْأَنْوَارِ فَانْتَبِهُوا مِنْ رَقْدَهِ الْغَفْلَهِ وَ بَادِرُوا بِالْعَمَلِ قَبْلَ حُلُولِ الْأَجَلِ وَ سابِقُوا إِلی مَغْفِرَهٍ مِنْ رَبِّکُمْ قَبْلَ أَنْ یُضْرَبَ بِالسُّورِ بِبَاطِنِ الرَّحْمَهِ وَ ظَاهِرِ الْعَذَابِ فَتُنَادُونَ فَلَا یُسْمَعُ نِدَاؤُکُمْ وَ تَضِجُّونَ فَلَا یُحْفَلُ بِضَجِیجِکُمْ وَ قَبْلَ أَنْ تَسْتَغِیثُوا فَلَا تُغَاثُوا سَارِعُوا إِلَی الطَّاعَاتِ قَبْلَ فَوْتِ الْأَوْقَاتِ فَکَأَنْ قَدْ جَاءَکُمْ هَادِمُ اللَّذَّاتِ فَلَا مَنَاصَ نَجَاءٍ وَ لَا مَحِیصَ تَخْلِیصٍ عُودُوا رَحِمَکُمُ اللَّهُ بَعْدَ انْقِضَاءِ مَجْمَعِکُمْ بِالتَّوْسِعَهِ عَلَی عِیَالِکُمْ وَ الْبِرِّ بِإِخْوَانِکُمْ وَ الشُّکْرِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَی مَا مَنَحَکُمْ وَ اجْتَمِعُوا یَجْمَعِ اللَّهُ شَمْلَکُمْ وَ تَبَارُّوا یَصِلِ اللَّهُ أُلْفَتَکُمْ وَ تَهَانَئُوا نِعْمَهَ اللَّهِ کَمَا هَنَأَکُمُ اللَّهُ بِالثَّوَابِ فِیهِ عَلَی أَضْعَافِ الْأَعْیَادِ قَبْلَهُ وَ بَعْدَهُ إِلَّا فِی مِثْلِهِ وَ الْبِرُّ فِیهِ یُثْمِرُ الْمَالَ وَ یَزِیدُ فِی الْعُمُرِ وَ التَّعَاطُفُ فِیهِ یَقْتَضِی رَحْمَهَ اللَّهِ وَ عَطْفَهُ وَ هَبُوا لِإِخْوَانِکُمْ وَ عِیَالِکُمْ مِنْ فَضْلِهِ بِالْجَهْدِ مِنْ جُودِکُمْ وَ بِمَا تَنَالُهُ الْقُدْرَهُ مِنِ اسْتِطَاعَتِکُمْ وَ أَظْهِرُوا الْبِشْرَ فِیمَا بَیْنَکُمْ وَ السُّرُورَ فِی مُلَاقَاتِکُمْ وَ الْحَمْدَ لِلَّهِ عَلَی مَا مَنَحَکُمْ وَ عُودُوا بِالْمَزِیدِ مِنَ الْخَیْرِ عَلَی أَهْلِ التَّأْمِیلِ لَکُمْ وَ سَاوُوا بِکُمْ ضُعَفَاءَکُمْ فِی مَآکِلِکُمْ وَ مَا تَنَالُهُ الْقُدْرَهُ مِنِ اسْتِطَاعَتِکُمْ عَلَی حَسَبِ إِمْکَانِکُمْ فَالدِّرْهَمُ فِیهِ بِمِائَتَیْ أَلْفِ دِرْهَمٍ وَ الْمَزِیدُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ صَوْمُ هَذَا الْیَوْمِ مِمَّا نَدَبَ اللَّهُ إِلَیْهِ وَ جَعَلَ الْجَزَاءَ الْعَظِیمَ کَفَالَهً عَنْهُ حَتَّی لَوْ تَعَبَّدَ لَهُ عَبْدٌ مِنَ الْعَبِیدِ فِی الشَّبِیبَهِ مِنِ ابْتِدَاءِ الدُّنْیَا إِلَی انْقِضَائِهَا صَائِماً نَهَارُهَا قَائِماً لَیْلُهَا إِذَا أَخْلَصَ الْمُخْلِصُ فِی صَوْمِهِ لَقَصُرَتْ إِلَیْهِ أَیَّامُ الدُّنْیَا عَنْ کِفَایَتِهِ وَ مَنْ

۱- ۱. الصف: ۴.

۲- ۲. أی مقاسمه و سهیمه أقول للنار: هذا لک، و هذا لی.

أَسْعَفَ أَخَاهُ مُبْتَدِئاً وَ بَرَّهُ رَاغِباً فَلَهُ كَأَجْرِ مَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ وَ قَامَ لَيْلَتَهُ وَ مَنْ فَطَّرَ مُؤْمِناً فِي لَيْلَتِهِ فَكَأَنَّمَا فَطَّرَ فِئَاماً وَ فِئَاماً بعدها [يَعُدُّهَا] عَشَرَةً.

فَنَهَضَ نَاهِضٌ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام مَا الْفِئَامُ قَالَ مِائَةُ أَلْفِ نَبِيٍّ وَ صِدِّيقٍ وَ شَهِيدٍ فَكَيْفَ بِمَنْ تَكَفَّلَ عَدَداً مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فَأَنَا ضَمِينُهُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى الْأَمَانَ مِنَ الْكُفْرِ وَ الْفَقْرِ وَ مَنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ أَوْ لَيْلَتِهِ أَوْ بَعْدَهُ إِلَى مِثْلِهِ مِنْ غَيْرِ ارْتِكَابِ كَبِيرَةٍ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَ مَنِ اسْتَدَانَ لِإِخْوَانِهِ وَ أَعَانَهُمْ فَأَنَا الضَّامِنُ عَلَى اللَّهِ إِنْ بَقَّاهُ قَضَاهُ وَ إِنْ قَبَضَهُ حَمَلَهُ عَنْهُ وَ إِذَا تَلَاقَيْتُمْ فَتَصَافَحُوا بِالتَّسْلِيمِ وَ تَهَانَئُوا النِّعْمَةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ لْيُبَلِّغِ الْحَاضِرُ الْغَائِبَ وَ الشَّاهِدُ الْبَائِنَ وَ لْيَعُدِ الْغَنِيُّ عَلَى الْفَقِيرِ وَ الْقَوِيُّ عَلَى الضَّعِيفِ أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله بِذَلِكَ ثُمَّ أَخَذَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي خُطْبَةِ الْجُمُعَةِ وَ جَعَلَ صَلَاتَهُ جُمُعَةً صَلَاةَ عِيدِهِ وَ انْصَرَفَ بِوُلْدِهِ وَ شِيعَتِهِ إِلَى مَنْزِلِ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام بِمَا أَعَدَّ لَهُ مِنْ طَعَامِهِ وَ انْصَرَفَ غَنِيُّهُمْ وَ فَقِيرُهُمْ بِرِفْدِهِ إِلَى عِيَالِهِ (۱).

**[ترجمه]سید بن طاووس در کتاب مصباح الزائر گوید: فیاض بن محمد طوسی در سال دویست و پنجاه و نه در طوس سخن می گفت - در حالی که به نود سالگی رسیده بود - که ابا الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام را در روز عید غدیر ملاقات کرد و جمعی از یاران خاص حضرت در محضر ایشان بودند. آن ها را برای افطار نگاه داشته و غذا و احسان و هدایا و جامه ها و حتی انگشتری و کفش به منزل های آنان فرستاده بود و وضعیت و احوال آنان و اطرافیان خویش را دگرگون کرده بود و لوازمی جدید برای حضرت تهیه شده بود که متفاوت با ابزارهای رایج و مرسوم پیش از آن روز بود و حضرت درباره فضیلت آن روز و قدمت آن سخن می راند؛ از جمله سخنان حضرت علیه السلام این بود که: پدرم هادی به من گفت: جدم امام صادق علیه السلام از امام باقر علیه السلام به نقل از حضرت زین العابدین علیه السلام به من فرمود که امام حسین علیه السلام فرمود: یکی از سال های امامت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، عید غدیر به روز جمعه افتاده بود و حضرت آن روز پنج ساعت از روز بر منبر نشست. سپاس و ستایشی گفت که نه کسی مانند آن سپاس را شنیده بود و نه کسی به مانند آن ستایش روی آورده بود، از جمله فرمایشاتی که از آن سخنرانی حفظ شده این جملات است:

سپاس خدایی را که بی نیاز از ستایش ستایش گران، حمد [را برای بندگان خویش] قرار داده و آن را شیوه ای برای اقرار به مقام لاهوتیت و صمدانیت و پروردگاری و یگانگی خویش و سبب رحمت فزون تر خویش و راهی برای رسیدن به فضل خویش قرار داده است و در کنه الفاظ حقیقت اعتراف به انعام خویش را نهفته، اعتراف به این که او برای هر سپاسی به الفاظ - هر چند خود بزرگ باشد - نعمت می بخشد.

گواهی می دهم که خدایی جز خدای یگانه نیست، او یکتاست و شریکی ندارد، آنچنان گواهی که از اخلاص درون برآمده و جاری شدن آن بر زبان بیانگر صداقتی پنهان است. اوست آفریننده آغازگر صورتگر، نام های نیکو از آن اوست و هیچ چیز مانند او نیست. اگر چیزی به مشیت او شکل گرفته، ولی هستیش مانند او نیست.

گواهی می دهم که محمد بنده و فرستاده اوست. او را در دیرینگی بر سایر امت ها برگزید، با علمی که به این موضوع داشت. در تشابه و همانندی در میان افراد نسل خود بی همتا گشت. در امر و نهی او را امین خود قرار داد. در عالم دیگر او را در انجام وظیفه و جایگاه خود استوار گرداند. از این رو که نه چشم ها او را توانند دید و نه اندیشه و خیال بدان خطور کند و نه

گمان های مبهم و پیچیده در اسرار او را مجسم توانند کرد. خدایی جز او نیست. او پادشاه جبار است. اقرار به پیامبری او را با اعتراف به لاهوتیتش مقرون ساخت و او را به آنچنان بزرگداشتی مختص گردانیده که به هیچ کدام از آفریدگان خویش چنین کرامتی نفرموده است. پس آن را به خواص و دوستان خود اختصاص داد؛ زیرا کسی را که تغییرپذیر است به عنوان خاص خود برنمی گزیند و کسی را که دچار ظن و گمان می شود به عنوان دوست همراز برنمی گیرد. دستور داد تا برای تکریم بیشتر او بر او صلوات فرستند و آن را راهی برای اجابت دعای دعاکننده قرار داد. پس خدا بر او درود فرستاد و به او کرامت و شرف و عزت بخشید، آنچنان که نه تمامی داشته باشد و نه جاودانگی آن پایان یابد.

خداوند متعال پس از پیامبر خویش صلی الله علیه و آله عده ای از مخلوقات خاص خود را به خود اختصاص داد و آنان را تا درجه او ارتقا داد و تا مرتبه او بالا برد و آنان را تا قرن ها و زمان های متمادی و تا دنیا پابرجاست داعیانِ بر حق و راهنمایان به سوی خود قرار داد.

از ازل پیش از هر مخلوق و آفریده ای آن ها را در هیئت نورهایی آفرید و آن ها را به زبان ستایش گویا کرد و سپاس و بزرگداشت خویش را به آنان الهام کرد و آنان را حجت های خویش برای هر معترفی به قدرت ربوبیت و اقتدار عبودیت خویش قرار داد و به واسطه این نورها افراد بی زبان را به انواع زبان ها گویا کرد تا اقراری باشد بر این که او آفریننده آسمان ها و زمین است و آن ها را شاهد بر آفرینش خویش گرفت و آن ها را بر هر کدام از امور خویش که می خواست گماشت و آنان را ترجمان مشیت و زبان گویای اراده خویش قرار داد. بندگانی که:{در سخن بر او پیشی نمی گیرند و خود به دستور او عمل می کنند. آنچه فراروی آنان و آنچه پشت سرشان است می داند و جز برای کسی که [خدا] رضایت دهد، شفاعت نمی کنند و خود از بیم او هراسانند.} - . انبیا / ۲۸-۲۷ -

بر اساس احکام او حکم می کنند و بر اساس سنت او عمل می کنند و بر حدود او گردن می‌نهند و واجبات او را انجام می دهند و مخلوقات را در مشکلات امور و سختی‌ها در حالت کری و کوری و گنگی رها نمی‌کنند، بلکه به آنان خردهایی عنایت فرموده که با آنچه چشمانشان می بیند درآمیخته و در وجودشان پراکنده گشته و در جان هاشان تحقق یافته و حواسشان را تحت سیطره عقلشان قرار داده و آن را در گوش ها و دیدگان و افکار و اندیشه هایی که به وسیله آن به پذیرفتن حجت خویش ملزمشان کرد، جای داده و به وسیله آن راه خویش را به آنان نشان داده و با زبان هایی برنده و با قدرت و حکمتی که در آن ها نهاده، آنان را نسبت به آنچه می بینند گویا کرده و آن حکمت را با زبان آنان بیان کرد تا «لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَهٍ وَ يَحْيى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَهٍ وَ إِنَّ اللَّهَ لَسَميعٌ عَليمٌ»، - . انفال / ۴۲ - {تا کسی که [باید] هلاک شود، با دلیلی روشن هلاک گردد، و کسی که [باید] زنده شود، با دلیلی واضح زنده بماند، و خداست که در حقیقت شنوای داناست.} و شاهد و آگاه.

خداوند تعالی برای شما جماعت مؤمنان در این روز دو عید عظیم و بزرگ را جمع کرده است که هیچ کدام از این دو عید برپا نمی شد مگر با دیگری تا هر یک از شما رفتار خود را کامل کند و شما را در مسیر هدایت او قرار دهد و شما را در راه کسانی قرار دهد که از نور هدایت او روشنی می جویند و شما را مشمول مراقبت خود قرار داده در مسیر میانه روی او قرار دهد و پشتیبانی و یاری سودمند او را بر شما فراهم گرداند.

جمعه را روز گردآمـدن قرار داد که مقصود آن محو گناهان گذشـته و شسـتن تأثیرات کردارهای بد از این جمعه تا آن جمعه است و برای تذکر مؤمنان، و پندی برای پرهیزکاران باشد که در روزهای قبل به اهل طاعت بخشـیده و آن روز تنها با پذیرفتن فرامین او و خودداری از آنچه او نهی کرده و اقرار به طاعت او در آنچه بـدان تشویق کرده یا فرا خوانـده است، کامل می شود و توحیـد او تنها با اقرار به پیامبری پیامبر او صـلی الله علیه و آله پـذیرفته می شود و هیچ دینی پذیرفته نمی شود، مگر با ولایت کسی که به ولایت او دستور داده و اسباب طاعت او تنها با متوسل شدن به ریسمان او و ریسمان اهل ولایت فراهم می‌شود .

خداونـد در روز دوح - . یعنی روز عیـد غـدیر خم، حضـرت صـلی الله علیه و آله دسـتور داد تا آنچه را در زیر درخت بزرگ است جارو کنند، پس خار و خاشاک و سنگ هایی را که آنجا بود برداشتند. شاعر می گوید:

و روز دوح، دوح غـدیر خ-م، ولا-یت او را اعلام کرد، کاش مردم از او اطاعت می کردنـد. - چیزی را بر پیامبر خود در مورد خالصان و برگزیدگان خویش نمایان کرد و به او دستور داد آن را ابلاغ کند و به اهل انحراف و نفاق اعتنا نکند و مصونیت او را از از طرف آن هـا ضـمانت کرد و رازهای اهل شک و مقاصـد درونی اهل تردیـد را برملا نمود. مؤمن و منافق در آن تعقل کرد، پس بر دهان یاوه گو لجام زد و حق خواهان بر حق استوار ماندند و جهالت منافق و تعصب متمرد فزونی گرفت. دندان‌ها بر هم سایـیده شـد و بر بازوها دست کشـیده شـد و گوینده گفت و صدا کننده صدا کرد و بو کشـنده بو کشید و متمرد تمرد خویش را ادامه داد و گروهی بدون اینکه ایمان حقیقی داشـته باشند، با زبان اقرار کردند و گروهی از روی صداقت و ایمان با زبان اقرار کردند.

خداوند دین خویش را کامل کرد و چشم پیامبرش و مؤمنان و پیروان را روشن کرد. چیزی بود که برخی از شما شاهد آن بود و به برخی از شـما خبرش رسـید و کلمه نیکوی خداونـد بر شـکیبایان تمام شد و خدای ساخته های فرعون و هامان و قارون و سپاهیان او و آنچه برپا کرده بودند را نابود کرد.

ته مانـده‌ای از فرومایگـان گمراه بـاقی مانـد که آنان از هیـچ تباهی در حق مردم کوتاهی نکردنـد. خداونـد در دیارشان قصـد جانشـان را می کنـد و آثـار آنـان را محو می گردانـد و نشانه های آنان را نابود می‌گردانـد و زود باشـد که حسـرت بر دلشان بگـذارد و آنان را به کسانی که دست درازی و گردن کشـی کرده و بر دین سـلطه یافتند و آن را تبدیل کردند و حکم خدا را تغییر دادند و پیروزی خداوند بر دشـمنش خواهد رسـید و خداوند دقیق و آگاه است؛ و در کمتر از آنچه شنیدید کفایت است و ابلاغ. پس خدا رحمتتان کند و در آنچه خداوند شما را به آن ترغیب و تشویق کرده، تأمل کنید.

امروز روزی بزرگ است که گشـایش در آن واقع شـده و مراتب بالا۔ رفته و حجت ها آشـکار شـده است. امروز روز اظهار و بیـان آشـکار مقام صـریح روشن است و روز اکمال دین و روز قول وعـده داده شـده و روز شاهـد و مشـهود است. روز بسـتن پیمان در برابر نفاق و انکار و روز بیان حقایق ایمان و روز راندن شـیطان و روز برهان است. {امروز روز داوری است که شـما [آن را انکـار می کردیـد].} - . صافات / ۲۱ - امروز روز ملأ۔ اعلی است که از آن روی گردان هستیـد. امروز روز هـدایت و روز امتحان بنـدگان و روز تأیید پیشـگامان است. امروز روز آشـکار کردن اسـرار نهان در سـینه ها و پوشـیده های امور است. امروز روز آشکار شدن حق بر خواص است.

امروز روز شیث و ادریس و یوشع و شمعون است. امروز روز امن و مأمون است. روز ابراز رموز محفوظ در درون و روز آشکار شدن اسرار است.

حضرت علیه السلام همچنان می فرمود که امروز روز فلان و فلان است.

پس از خدا بترسید و تقوای او پیشه کنید و او را اجابت کنید و از او فرمان برید و از حیله بر حذر باشید و قصد فریب او را نکنید و اسرار پنهان خویش را آشکار کنید و بر او نیرنگ نکنید و با یکتاپرستی و اطاعت از کسی که خدا امر فرموده، به خداوند نزدیکی جویید و {به پیوندهای قبلی کافران متمسّک نشوید [و پایبند نباشید]} - . ممتحنه / ۱۰ - . گمراهی شما را منحرف نکند که با پیروی از کسانی که گمراه شدند و دیگران را گمراه کردند، از راه خدا گمراه شوید. چه عزیز است خداوندی که در ذکر نکوهش عده ای در کتاب خویش فرمود: «إِنَّا أَطَعْنا سادَتَنا وَ كُبَراءَنا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا * رَبَّنا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذابِ وَ الْعَنْهُمْ لَعْناً كَبِيرا»، - . احزاب / ۶۸ - {ما رؤسا و بزرگتران خویش را اطاعت کردیم و ما را از راه به در کردند. پروردگارا، آنان را دو چندان عذاب ده و لعنتشان کن لعنتی بزرگ.} و خداوند تعالی فرمود: «وَ إِذْ يَتَحاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعاً»، - . غافر / ۴۷ -

{و آنگاه که در آتش شروع به آوردن حجّت می کنند، زیردستان به کسانی که گردنکش بودند، می گویند: ما پیرو شما بودیم.} «فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قالُوا لَوْ هَدانَا اللَّهُ لَهَدَيْناكُم»، - . ابراهیم / ۲۱ - {آیا چیزی از عذاب خدا را از ما دور می کنید؟» می گویند: {اگر خدا ما را هدایت کرده بود، قطعاً شما را هدایت می کردیم.}

آیا می دانید استکبار به چه معناست؟ استکبار یعنی ترک اطاعت از کسانی که به اطاعت از آنان دستور داده شده است و بالاتر دانستن خود از کسانی که مأمور به اطاعت از او هستند. قرآن در این باره بسیار سخن گفته است، اگر کسی در آن تدبر کند او را بازمی دارد و پندش می دهد.

ای مؤمنان بدانید که خدای عزوجل فرمود: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيانٌ مَرْصُوصٌ»، - . صف / ۴ - {در حقیقت، خدا دوست دارد کسانی را که در راه او صف در صف، چنانکه گویی بنایی ریخته شده از سُرب اند، جهاد می کنند.} آیا می دانید سبیل خدا چیست؟ و چه کسی سبیل خداست؟ و چه کسی صراط اوست؟ و چه کسی راه اوست؟ من صراط خدا هستم که اگر کسی برای اطاعت از خدا از آن نگذرد به سوی آتش سقوط می کند و من راه او هستم که پس از پیامبر خویش صلی الله علیه و آله مرا به رهبری منصوب کرد. من تقسیم کننده آتش (و بهشت) هستم، من حجت خداوند بر بدکاران هستم، من نور الأنوار هستم.

از خواب غفلت بیدار شوید و قبل از آن که زمان به پایان برسد اقدام کنید و [برای رسیدن] به آمرزشی از پروردگار خویش پیشی بگیرید، پیش از آن که دور باطن رحمت و ظاهر عذاب دیوار کشیده شود و فریاد بزنید ولی کسی صدایتان را نشنود و داد و غوغا کنید و کسی به غوغایتان توجهی نکند و پیش از آن که کمک بخواهید و کسی به فریادتان نرسد. پیش از آن که وقت را از دست بدهید به اطاعت از پروردگار بشتابید. چنین تصور کنید که نابودگر لذت ها به سراغتان آمده و نه راه نجاتی و پناهی دارید و نه جایی برای گریز.

خدا شما را رحمت کند،

پس از آن که مجلس تمام شد با گشاده دستی بر خانواده خویش و نیکی به برادران خود و سپاسگزاری از خدای عزوجلّ برای نعماتی که به شما ارزانی داشته، به راه راست بازگردید و گرد هم آیید تا خداوند یکپارچگی تان را حفظ کنید و به یکدیگر نیکی کنید تا خداوند انس و الفتتان را محکم کند. از این نعمت خدا بهره بگیرید، همان طور که خداوند با ثوابی چندین برابر عیدهای پیش و پس از آن به شما سود رسانیده و تنها در چنین عیدی چنین ثوابی به شما بخشیده است. نیکی در این روز به مال برکت می دهد و عمر را زیاد می کند و مهربانی به یکدیگر رحمت و مهربانی پروردگار را می طلبد. از فضیلت این روز هر چه می توانید و با هر آنچه در توان دارید به برادران و خانواده خویش بخشش کنید. میان خویش آشکارا شادی کنید و در دیدار با یکدیگر شادمانی خویش را نشان دهید. خدا را سپاس برای آنچه به شما بخشیده است. با نیکی هر چه بیشتر بر کسانی که به شما چشم امید دوخته اند به راه درست بازگردید و ضعیفان را در غذای خویش و هر آنچه استطاعت آن را دارید و برایتان امکان دارد سهیم و برابر کنید. اگر در این روز یک درهم ببخشید گویی که دویست هزار درهم بخشیده اید و پاداش بیشتر از جانب خداست.

روزه این روز از روزه هایی است که خداوند به آن فراخوانده و پاداشی عظیم برای آن تضمین کرده است. حتی اگر یکی از بندگان از اول تا آخر دنیا در پیری عبادت او را کرده باشد و روزها را روزه دار و شب ها را به عبادت ایستاده باشد، اگر یک نفر این روز را خالصانه روزه گرفته باشد، تمام روزهای دنیا هم کفایت ثواب او را نمی کند. کسی که بی هیچ انتظاری به برادر خویش یاری رساند و با اشتیاق به او نیکی کند، پاداش او مانند پاداش کسی است که این روز را روزه گرفته و شبش را به عبادت ایستاده است و کسی که در این شب مؤمنی را افطار دهد، مثل آن است که ده ها تن از فئام مردم را افطار کرده باشد.

کسی برخاست و گفت: فئام چیست یا امیر المؤمنین علیه السلام؟ فرمود: صد هزار پیامبر و صدّیق و شهید. تا چه رسد به اینکه کسی تعدادی از مردان و زنان مؤمن را متکفل شود. پس من خود از جانب خدا ضامن نجات او از کفر و فقر هستم و کسی که در آن روز یا شب یا پس از آن تا چنین روزی بمیرد و گناه کبیره ای مرتکب نشده باشد، خداوند او را اجر دهد و کسی که برای برادران خود وام بگیرد و به آن ها کمک کند من خود ضامن او در پیشگاه خدا هستم؛ اگر او را باقی نگه دارد قرضش را ادا می کند و اگر جان او را بگیرد مسئولیتش را بر عهده می گیرد.

وقتی همدیگر را دیدید با یکدیگر دست دهید و به هم سلام کنید و به نعمت این روز به یکدیگر تهنیت بگوید و حاضران باید به گوش غایبان و شاهدان به آنان که دور هستند، برسانند و ثروتمندان باید به دیدار نیازمندان و قوی ترها به دیدار ضعیفان بروند، رسول خدا صلی الله علیه و آله به من این گونه دستور دادند.

سپس در خطبه جمعه بر او صلوات فرستاد و به جای نماز جمعه نماز عید خواند و به همراه فرزندان و شیعیان خویش با غذایی که برای حضرت حسن بن علی علیه السلام فراهم کرده بود به منزل او رفت. ثروتمندان و فقیران نیز با هدایا و بخشش نزد خانواده خویش بازگشتند. - . مصباح الزائر : فصل هفتم. این حدیث را در مصباح المتهجد : ص ۵۲۴ نیز می بینی. -

**[ترجمه]

«۹»

حه، [فرحه الغری] یَحْیَی بْنُ سَعِیدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی الْبَرَکَاتِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ رَطْبَهَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الشَّیْخِ عَنِ الْمُفِیدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عِمَادٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زُرَارَهَ عَنِ الْبَزَنْطِیِّ قَالَ: کُنَّا عِنْدَ الرِّضَا علیه السلام وَ الْمَجْلِسُ غَاصٌّ بِأَهْلِهِ فَتَذَاکَرُوا یَوْمَ الْغَدِیرِ فَأَنْکَرَهُ بَعْضُ النَّاسِ فَقَالَ الرِّضَا علیه السلام حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ قَالَ إِنَّ یَوْمَ الْغَدِیرِ فِی السَّمَاءِ أَشْهَرُ مِنْهُ فِی الْأَرْضِ إِنَّ لِلَّهِ فِی الْفِرْدَوْسِ الْأَعْلَی قَصْراً لَبِنَهٌ مِنْ فِضَّهٍ وَ لَبِنَهٌ مِنْ ذَهَبٍ فِیهِ مِائَهُ أَلْفِ قُبَّهٍ مِنْ یَاقُوتَهٍ حَمْرَاءَ وَ مِائَهُ أَلْفِ خَیْمَهٍ مِنْ یَاقُوتٍ أَخْضَرَ تُرَابُهُ الْمِسْکُ وَ الْعَنْبَرُ فِیهِ أَرْبَعَهُ أَنْهَارٍ نَهَرٌ مِنْ خَمْرٍ وَ نَهَرٌ مِنْ مَاءٍ وَ نَهَرٌ مِنْ لَبَنٍ وَ نَهَرٌ مِنْ عَسَلٍ حَوَالَیْهِ أَشْجَارُ جَمِیعِ الْفَوَاکِهِ عَلَیْهِ طُیُورٌ أَبْدَانُهَا مِنْ لُؤْلُؤٍ وَ أَجْنِحَتُهَا مِنْ یَاقُوتٍ تَصُوتُ بِأَلْوَانِ الْأَصْوَاتِ.

إِذَا کَانَ یَوْمُ الْغَدِیرِ وَرَدَ إِلَی ذَلِکَ الْقَصْرِ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ یُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَ یُقَدِّسُونَهُ

ص: ۱۱۸

۱- ۱. مصباح الزائر الفصل السابع و الحدیث تراه فی مصباح المتهجد: ۵۲۴.

وَ يُهَلِّلُونَهُ فَتَطَايَرُ تِلْكَ الطُّيُورُ فَتَقَعُ فِي ذَلِكَ الْمَاءِ وَ تَمَرَّغُ عَلَى ذَلِكَ الْمِسْكِ وَ الْعَنْبَرِ فَإِذَا اجْتَمَعَتِ الْمَلَائِكَةُ طَارَتْ فَتَنْفُضُ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ وَ إِنَّهُمْ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ لَيَتَهَادَوْنَ نُثَارَ فَاطِمَةَ عليها السلام فَإِذَا كَانَ آخِرُ الْيَوْمِ نُودُوا انْصَرِفُوا إِلَى مَرَاتِبِكُمْ فَقَدْ أَمِنْتُمُ الْخَطَأَ وَ الزَّلَلَ إِلَى قَابِلٍ مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ تَكْرِمَةً لِمُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ عليهما السلام.

ثُمَّ قَالَ يَا ابْنَ أَبِي نَصْرٍ أَيْنَمَا كُنْتَ فَاحْضُرْ يَوْمَ الْغَدِيرِ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَإِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ وَ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ ذُنُوبَ سِتِّينَ سَنَةً وَ يُعْتِقُ مِنَ النَّارِ ضِعْفَ مَا أَعْتَقَ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ وَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَ لَيْلَةِ الْفِطْرِ وَ الدِّرْهَمُ فِيهِ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ لِإِخْوَانِكَ الْعَارِفِينَ وَ أَفْضِلْ عَلَى إِخْوَانِكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ سُرَّ فِيهِ كُلَّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ ثُمَّ قَالَ يَا أَهْلَ الْكُوفَةِ لَقَدْ أُوتِيتُمْ خَيْراً كَثِيراً وَ أَنْتُمْ مِمَّنِ امْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ بِالْإِيمَانِ مُسْتَذَلُّونَ مَقْهُورُونَ مُمْتَحَنُونَ لَيُصَبُّ الْبَلَاءُ عَلَيْكُمْ صَبّاً ثُمَّ يَكْشِفُهُ كَاشِفُ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ وَ اللَّهِ لَوْ عَرَفَ النَّاسُ فَضْلَ هَذَا الْيَوْمِ بِحَقِيقَتِهِ لَصَافَحَتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ فِي كُلِّ يَوْمٍ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ لَوْ لَا أَنِّي أَكْرَهُ التَّطْوِيلَ لَذَكَرْتُ مِنْ فَضْلِ هَذَا الْيَوْمِ وَ مَا أَعْطَاهُ اللَّهُ مَنْ عَرَفَهُ مَا لَا يُحْصَى بِعَدَدٍ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ قَالَ لِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ تَرَدَّدْتُ إِلَى أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ أَنَا وَ أَبُوكَ وَ الْحَسَنُ بْنُ جَهْمٍ أَكْثَرَ مِنْ خَمْسِينَ مَرَّةً وَ سَمِعْنَا مِنْهُ (۱).

ص: ۱۱۹

۱- ۱. راجع التهذيب ج ۲ ص ۸، مصباح المتهجد ص ۵۱۳، مصباح الزائر الفصل السابع، الاقبال ص ۶۸۵.

**[ترجمه]فرحه الغری: بزنطی گوید: در محضر امام رضا علیه السلام بودیم و مجلس پر بود از نزدیکان او، از روز غدیر یاد شد و برخی از مردم آن را نشناختند. امام رضا علیه السلام فرمود: پدرم از پدرش برایم گفت: روز غدیر در آسمان مشهورتر از زمین است. خداوند در بهشت اعلی قصری دارد که یک خشت آن از نقره است و یک خشت آن از طلا، صد گنبد از یاقوت سرخ و صد خیمه از یاقوت سبز در این قصر است و خاک آن از مشک و عنبر است. چهار نهر در آن جاری است: نهری از شراب، نهری از آب، نهری از شیر و نهری از عسل. در پیرامون آن درختانی است که پر از میوه هستند و پرندگانی بر آن درخت ها زندگی می کنند که اندامشان از مروارید است و بال هایشان از یاقوت و با صداهای گوناگون آواز سر می دهند.

در روز غدیر آسمانیان با تنزیه و تقدیس پروردگار و لا إله إلا الله گویان وارد آن قصر شوند و آن پرندگان به پرواز درآیند و در آب فرو روند و سر بر آن مشک و عنبر سایند. وقتی فرشتگان گردآمدند پرندگان به پرواز درآیند و مشک و عنبر را بر سر آنان می تکانند. در چنین روزی آن ها هدایایی نثار حضرت فاطمه سلام الله علیها می کنند و وقتی روز به پایان رسید به آنان ندا دهند: به مراتب خویش بازگردید، به علت بزرگداشت مقام محمد صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام، تا چنین روزی در سال بعد از خطا و لغزش در امانید.

سپس فرمود: ای پسر ابی نصر، هر جا بودی در روز غدیر در محضر امیرالمؤمنین علیه السلام حاضر شو که خداوند گناهان شصت سال هر مرد و زن مؤمن و مسلمان را می آمرزد و دو برابر تعداد کسانی که در ماه رمضان و شب قدر و شب فطر از آتش جهنم رهانیده در این روز آزاد می کند و یک درهم احسان در این روز به برادران اهل معرفت به مثابه احسان هزار درهم است. در این روز بر برادرانت عطا کن و هر مرد و زن مؤمن را که می توانی شاد کن.

سپس فرمود: ای اهل کوفه! خیر کثیری به شما اعطا شده و شما از کسانی هستید که خداوند قلبشان را با ایمان امتحان کرد. شما خوار و شکست خورده و امتحان شده هستید. یقیناً بلایی عظیم بر شما فرود آید و سپس برطرف کننده گرفتاری بزرگ آن را برطرف گرداند. به خدا سوگند اگر مردم حقیقتاً فضیلت این روز را درک می کردند، فرشتگان روزی ده مرتبه بر آنان دست نوازش می کشیدند و اگر من از اطاله کلام بیزار نبودم، اندکی از فضیلت این روز و پاداش بی حد و حساب خداوند را به کسی که حق این روز را بشناسد، ذکر می کردم.

علی بن حسن بن فضّال گوید: محمد بن عبدالله به من گفت: من و پدرت و حسن بن جهم بیش از پنجاه بار به خانه او رفتیم و از او این حدیث را شنیدیم. - . ر.ک: التهذیب ۲ : ۸، مصباح المتهجد : ۵۱۳، مصباح الزائر : فصل هفتم و الإقبال : ۶۸۵ -

**[ترجمه]

باب ۶۱ فضل صیام سائر الأیام

الأخبار

أقول

سیجی ء کثیر من أخبار هذا الباب فی أبواب عمل السنه و قد سبق بعضها فی مطاوی الأبواب السالفه أیضا.

**[ترجمه]بسیاری از روایات این باب در باب های عمل سال ذکر خواهد شد، البته برخی از آن ها نیز در اثنای باب های گذشته آمده است.

**[ترجمه]

«۱»

کَنْزُ الْکَرَاجُکِیِّ، قَالَ: وُلِدَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله یَوْمَ الْجُمُعَهِ عِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فِی الْیَوْمِ التَّاسِعَ عَشَرَ(۱) مِنْ شَهْرِ رَبِیعٍ الْأَوَّلِ رُوِیَ أَنَّ مَنْ صَامَهُ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ صِیَامَ سَنَهٍ.

**[ترجمه]کنز الکراجکی: گوید: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به هنگام طلوع سپیده روز جمعه، نوزدهم - . در نسخه اصل نیز چنین است و این اشتباه نوشتاری است و درست آن هفدهم است. ر.ک: ج۱۵ ص ۲۴۸ این نسخه. - ماه ربیع الأول چشم به جهان گشود. روایت شده که کسی که این روز را روزه بدارد خداوند برای او ثواب روزه یک سال را ثبت می کند .

**[ترجمه]

باب ۶۲ صوم عشر ذی الحجه و الدعاء فیه

الآیات

الفجر: وَ الْفَجْرِ وَ لَیالٍ عَشْرٍ

lt;meta info="-والفجر * و لیالٍ عشر. - . فجر / ۲ و ۱ -

{سوگند به سپیده دم و به شبهای دهگانه.}

**[ترجمه]

أقول

سیجی ء ما یناسب ذلک فی أبواب عمل ذی الحجه من أعمال السنه إن شاء الله تعالی.

**[ترجمه]إن شاء الله تعالی موارد مربوط به این باب در باب های عمل ذی حجه از اعمال سال ذکر خواهد شد.

**[ترجمه]

الأخبار

«۱»

ثو، [ثواب الأعمال] مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْخَلِيلِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْمُقْرِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ غَالِبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ الْخَلِيلِ الْبَكْرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ بَعْضَ أَصْحَابِنَا يَقُولُ: إِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ كَانَ يَقُولُ فِی كُلِّ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ الْعَشْرِ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ الْفَاضِلَاتِ أَوَّلُهُنَّ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ اللَّيَالِی وَ الدُّهُورِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ أَمْوَاجِ الْبُحُورِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ رَحْمَتُهُ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشَّوْكِ وَ الشَّجَرِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَ الْوَبَرِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الْحَجَرِ وَ الْمَدَرِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ

ص: ۱۲۰

۱- ۱. كذا فی الأصل و هو سهو قلم، و الصحيح السابع عشر، راجع ج ۱۵ ص ۲۴۸ من هذه الطبعه.

لَمْحِ الْعُيُونِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِی اللَّیْلِ إِذا عَسْعَسَ وَ فِی الصُّبْحِ إِذا تَنَفَّسَ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الرِّیَاحِ فِی الْبَرَارِی وَ الصُّخُورِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِنَ الْیَوْمِ إِلَی یَوْمِ یُنْفَخُ فِی الصُّورِ.

قَالَ الْخَلِیلُ فَسَمِعْتُهُ یَقُولُ إِنَّ عَلِیّاً صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ کَانَ یَقُولُ مَنْ قَالَ ذَلِکَ فِی کُلِّ یَوْمٍ مِنْ أَیَّامِ الْعَشْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِکُلِّ تَهْلِیلَهٍ دَرَجَهً فِی الْجَنَّهِ مِنَ الدُّرِّ وَ الْیَاقُوتِ مَا بَیْنَ کُلِّ دَرَجَتَیْنِ مَسِیرَهُ مِائَهِ عَامٍ لِلرَّاکِبِ الْمُسْرِعِ فِی کُلِّ دَرَجَهٍ مَدِینَهٌ فِیهَا قَصْرٌ مِنْ جَوْهَرٍ وَاحِدٍ لَا فَصْلَ فِیهَا فِی کُلِّ مَدِینَهٍ مِنْ تِلْکَ الْمَدَائِنِ مِنَ الدُّورِ وَ الْحُصُونِ وَ الْغُرَفِ وَ الْبُیُوتِ وَ الْفُرُشِ وَ الْأَزْوَاجِ وَ السُّرُرِ وَ الْحُورِ الْعِینِ وَ مِنَ النَّمَارِقِ وَ الزَّرَابِیِّ وَ الْمَوَائِدِ وَ الْخَدَمِ وَ الْأَنْهَارِ وَ الْأَشْجَارِ وَ الْحُلِیِّ وَ الْحُلَلِ مَا لَا یَصِفُ خَلْقٌ مِنَ الْوَاصِفِینَ فَإِذَا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ أَضَاءَتْ کُلُّ شَعْرَهٍ مِنْهُ نُوراً وَ ابْتَدَرَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ یَمْشُونَ أَمَامَهُ وَ عَنْ یَمِینِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ حَتَّی یَنْتَهِیَ بِهِ إِلَی بَابِ الْجَنَّهِ فَإِذَا دَخَلَهَا قَامُوا خَلْفَهُ وَ هُوَ أَمَامَهُمْ حَتَّی یَنْتَهِیَ إِلَی مَدِینَهٍ ظَاهِرُهَا یَاقُوتَهٌ حَمْرَاءُ وَ بَاطِنُهَا زَبَرْجَدَهٌ خَضْرَاءُ فِیهَا أَصْنَافُ مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِی الْجَنَّهِ وَ إِذَا انْتَهَوْا إِلَیْهَا قَالُوا یَا وَلِیَّ اللَّهِ هَلْ تَدْرِی مَا هَذِهِ الْمَدِینَهُ بِمَا فِیهَا قَالَ لَا فَمَنْ أَنْتُمْ قَالُوا نَحْنُ الْمَلَائِکَهُ الَّذِینَ شَهِدْنَاکَ فِی الدُّنْیَا یَوْمَ هَلَّلْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِالتَّهْلِیلِ هَذِهِ الْمَدِینَهُ بِمَا فِیهَا ثَوَابٌ لَکَ وَ أَبْشِرْ بِأَفْضَلَ مِنْ هَذَا مِنْ ثَوَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّی تَرَی مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَکَ فِی دَارِهِ دَارِ السَّلَامِ فِی جِوَارِهِ عَطَاءً لَا یَنْقَطِعُ أَبَداً قَالَ قَالَ الْخَلِیلُ فَقُولُوا أَکْثَرَ مَا تَقْدِرُونَ عَلَیْهِ لِیُزَادَ لَکُمْ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: خلیل بکری گوید: از یکی از یارانمان شنیدم که می گفت: حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه در هر روز از روزهای دهگانه این اذکار شریف را می گفت که با این کلمات آغاز می شد:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ اللَّیَالِی وَ الدُّهُورِ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ أَمْوَاجِ الْبُحُورِ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ رَحْمَتُهُ خَیْرٌ...

خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد شب ها و روزگاران؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد امواج دریاها؛ خدایی جز خدای یگانه نیست و رحمت او بهتر است از آنچه انباشته می کنند؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد خارها و درختان؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد موها و کرک های حیوانات؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد سنگ ها و گل ها؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد بر هم زدن چشم ها؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به هنگام تاریک شدن شب و دمیدن صبح؛ خدایی جز خدای یگانه نیست به تعداد بادها در بیابان ها و صخره ها؛ خدایی جز خدای یگانه نیست از امروز تا روزی که در صور دمیده می شود.

خلیل گوید: شنیدم که می گفت: حضرت علی صلوات الله علیه می فرمود: کسی که هر روز ده مرتبه این ذکر را در روزهای ده گانه [ذی حجه] بخواند خداوند عزوجلّ به ازای هر تهلیل که می گوید درجه‌ای از مروارید و یاقوت در بهشت به او می بخشد که مسافت میان دو درجه به اندازه مسیر صد سال حرکت یک سوار شتابان است. در هر درجه ای شهری است که قصری از جواهر یکدست و عاری از ناخالصی در آن وجود دارد. در هر کدام از آن شهرها به اندازه ای منزل ها و دژها و اتاق ها و خانه ها و بسترها و همسران و تخت ها و حوریان بهشتی و نازبالش ها و فرش ها و خوان ها و خدمتکاران و رودها و درختان و زیورآلات و جامه و پوشاک است که توصیف کنندگان از خلق آن را وصف نتوانند کرد.

وقتی این فرد از قبر خارج شود از هر یک از تار موهایش نوری ساطع شود و هفتاد هزار ملک پیشاپیش او و در راست و چپ

او با شتاب راه می روند تا این که او را به دروازه بهشت برسانند. وقتی وارد بهشت شد پشت سر او بایستند و او پیشاپیش آن ها برود تا این که به شهری برسد که بیرونش از یاقوتی سرخ است و داخلش از زبرجدی سبز و انواع موجوداتی که خداوند عزوجلّ در بهشت آفریده در این شهر وجود دارد و وقتی بدانجا رسند گویند: ای دوست خدا! آیا می دانی این شهر و آنچه در آن است چه شهری است؟ گوید: نه، شما کیستید؟ گویند: ما فرشتگانی هستیم که آن روز که در دنیا لا إله إلا الله می گفتی تو را دیدیم و این شهر با هرچه در آن است پاداش توست، تو را بشارت باد به پاداشی بهتر از این از سوی خدای عزوجلّ، تا آنچه را خداوند در سرای خود دار السلام و در جوار خویش برای تو فراهم کرده است ببینی، بخششی جاودانه که هیچوقت پایانی ندارد.

[گوید:] خلیل گفت: بیشتر از آنچه می توانید این ذکر را بگویید تا پاداشی بیشتر نصیبتان گردد. -. ثواب الاعمال : ۶۶ -

**[ترجمه]

«۲»

ثو، [ثواب الأعمال] مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الدَّقَّاقِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ الْمُهَاجِرِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَطَاءٍ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ شَابّاً كَانَ صَاحِبَ سَمَاعٍ وَ كَانَ إِذَا أَهَلَّ هِلَالُ ذِی الْحِجَّةِ أَصْبَحَ صَائِماً فَارْتَفَعَ الْحَدِیثُ إِلَى النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله فَأَرْسَلَ إِلَیْهِ فَدَعَاهُ فَقَالَ مَا یَحْمِلُكَ عَلَى صِیَامِ هَذِهِ الْأَیَّامِ؟

ص: ۱۲۱

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۶۶.

قَالَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَیَّامُ الْمَشَاعِرِ وَ أَیَّامُ الْحَجِّ عَسَی اللَّهُ أَنْ یُشْرِکَنِی فِی دُعَائِهِمْ قَالَ فَإِنَّ لَکَ بِکُلِّ یَوْمٍ تَصُومُهُ عِدْلَ عِتْقِ مِائَهِ رَقَبَهٍ وَ مِائَهِ بَدَنَهٍ وَ مِائَهِ فَرَسٍ یُحْمَلُ عَلَیْهَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَإِذَا کَانَ یَوْمُ التَّرْوِیَهِ فَلَکَ عِدْلُ أَلْفِ رَقَبَهٍ وَ أَلْفِ بَدَنَهٍ وَ أَلْفِ فَرَسٍ یُحْمَلُ عَلَیْهَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَإِذَا کَانَ یَوْمُ عَرَفَهَ فَلَکَ عِدْلُ أَلْفَیْ رَقَبَهٍ وَ أَلْفَیْ بَدَنَهٍ وَ أَلْفَیْ فَرَسٍ یُحْمَلُ عَلَیْهَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ کَفَّارَهُ سِتِّینَ سَنَهً قَبْلَهَا وَ سِتِّینَ سَنَهً بَعْدَهَا(۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از عایشه روایت شده که جوانی اهل غنا بود و وقتی هلال شب اول ذی حجه را می دید روزه می گرفت، خبر به رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید، حضرت در پی او فرستاد و او را فراخواند و به او فرمود: چرا این روزها را روزه می گیری؟ عرض کرد: پدر و مادرم به فدایت ای رسول خدا صلی الله علیه و آله! روزهای مشعر و حج است، شاید خداوند مرا در دعای آنان سهیم سازد. آن حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: به ازای هر روز که روزه می گیری ثوابی برابر با آزاد کردن صد بنده و قربانی صد شتر و بخشیدن صد اسب که در راه خدا بر آن ها بار نهند، نصیبت می شود. هنگامی که روز ترویه [روز هشتم ذی حجه] فرا رسد ثوابی برابر با آزاد کردن هزار بنده و قربانی هزار شتر و بخشیدن هزار اسب که در راه خدا بر آن ها بار نهند، نصیبت گردد و وقتی روزه عرفه فرا رسید ثوابی برابر با آزاد کردن دو هزار بنده و قربانی دو هزار شتر و بخشیدن دو هزار اسب که در راه خدا بر آن ها بار نهند، نصیبت می شود و کفاره شصت سال قبل از آن و شصت سال بعد از آن است. - . ثواب الاعمال : ۶۷ -

**[ترجمه]

«۳»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ زَیْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ قَالَ: مَنْ صَامَ أَوَّلَ یَوْمٍ مِنَ الْعَشْرِ عَشْرِ ذِی الْحِجَّهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ ثَمَانِینَ شَهْراً فَإِنْ صَامَ التِّسْعَ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ الدَّهْرِ(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام روایت شده است: کسی که اولین روز از ده روز اول ذی حجه را روزه بگیرد خداوند ثواب هشتاد ماه را بنویسد و اگر نه روز را بگیرد خداوند ثواب روزه یک عمر را برای او بنویسد. - . ثواب الاعمال : ۶۷ -

**[ترجمه]

أقول

بعضها فی باب صوم عرفه.

**[ترجمه]برخی از احادیث مربوطه در باب روزه روز عرفه ذکر خواهد شد .

**[ترجمه]

باب ۶۳ صوم يوم دحو الأرض

الأخبار

أقول

سيجى ء فى أبواب عمل السنه ما يتعلق بهذا الباب فانتظره.

**[ترجمه]احاديث مربوط به اين باب در باب هاى عمل سال خواهد آمد، پس منتظر آن باشيد.

**[ترجمه]

«۱»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِی طَاهِرِ بْنِ حَمْزَةَ عَنِ الْوَشَّاءِ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِی وَ أَنَا غُلَامٌ فَتَعَشَّيْنَا عِنْدَ الرِّضَا عليه السلام لَيْلَةَ خَمْسٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ ذِی الْقَعْدَةِ فَقَالَ لَيْلَةَ خَمْسٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ ذِی الْقَعْدَةِ وُلِدَ فِيهَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام وَ وُلِدَ فِيهَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ عليهما السلام وَ فِيهَا دُحِيَتِ الْأَرْضُ مِنْ تَحْتِ الْكَعْبَةِ وَ أَيْضاً خَصْلَةٌ لَمْ يَذْكُرْهَا أَحَدٌ فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ كَانَ كَمَنْ صَامَ سِتِّينَ شَهْراً(۳).

ص: ۱۲۲

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۶۷.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۶۷.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۲.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: وشّاء گوید: در کودکی در شب بیست و پنجم ذی قعده به همراه پدرم در ضیافت شامی در محضر امام رضا علیه السلام بودیم که فرمود: حضرت ابراهیم علیه السلام و حضرت عیسی پسر مریم علیهما السلام در شب بیست و پنج ذی قعده زاده شدند و در این شب زمین از زیر کعبه گسترده شد. همچنین خصلتی است که هیچ کس آن را ذکر نکرده است، کسی که این روز را روزه بگیرد مانند کسی است که شصت ماه را روزه گرفته است. - . ثواب الاعمال : ۷۲ -

**[ترجمه]

باب ۶۴ صوم یوم الجمعه و یوم عرفه

الأخبار

أقول

سبق فی کتاب الصلاه ما یناسب ذلک و سیجی ء فی أبواب عمل السنه ما یتعلق بهذا الباب أیضا.

**[ترجمه]موارد مناسب با این باب در کتاب نماز گذشت و موارد مرتبط در باب های اعمال سال نیز خواهد آمد.

**[ترجمه]

«۱»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] بِالْأَسَانِیدِ الثَّلَاثَهِ عَنِ الرِّضَا علیه السلام عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ صَامَ یَوْمَ الْجُمُعَهِ صَبْراً وَ احْتِسَاباً أُعْطِیَ ثَوَابَ عَشَرَهِ أَیَّامٍ غُرٍّ زُهْرٍ لَا تُشَاکِلُ أَیَّامَ الدُّنْیَا(۱).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: به سه سند از امام رضا علیه السلام از پدرانش روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که با شکیبایی و با قصد قربت در روز جمعه روزه بگیرد، ثواب روزه ده روز سفید و نورانی نصیبش گردد که هیچ شباهتی به روزهای دنیا ندارد. - . عیون الاخبار ۲ : ۳۶ -

**[ترجمه]

«۲»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] بِالْإِسْنَادِ إِلَی دَارِمٍ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: لَا تُفْرِدُوا الْجُمُعَهَ بِصَوْمٍ (۲).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: از امام رضا علیه السلام از پدرانش روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: روز جمعه را از روزه روزهای دیگر جدا نکن. - . عیون الاخبار ۲ : ۷۴ -

**[ترجمه]

«۳»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ الْمُغِيرَهِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِلَی عَلِیٍّ علیه السلام وَحْدَهُ وَ أَوْصَی عَلِیٌّ علیه السلام إِلَی الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ جَمِیعاً وَ کَانَ الْحَسَنُ أَمَامَهُ فَدَخَلَ رَجُلٌ یَوْمَ عَرَفَهَ عَلَی الْحَسَنِ علیه السلام وَ هُوَ یَتَغَدَّی وَ الْحُسَیْنُ علیه السلام صَائِمٌ ثُمَّ جَاءَ بَعْدَ مَا قُبِضَ الْحَسَنُ فَدَخَلَ عَلَی الْحُسَیْنِ علیه السلام یَوْمَ عَرَفَهَ وَ هُوَ یَتَغَدَّی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیهما السلام صَائِمٌ فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ إِنِّی دَخَلْتُ عَلَی الْحَسَنِ وَ هُوَ یَتَغَدَّی وَ أَنْتَ صَائِمٌ ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَیْکَ وَ أَنْتَ مُفْطِرٌ فَقَالَ إِنَّ الْحَسَنَ کَانَ إِمَاماً فَأَفْطَرَ لِئَلَّا یُتَّخَذَ صَوْمُهُ سُنَّهً وَ لِیَتَأَسَّی بِهِ النَّاسُ فَلَمَّا أَنْ قُبِضَ کُنْتُ الْإِمَامَ فَأَرَدْتُ أَنْ لَا یُتَّخَذَ صَوْمِی سُنَّهً فَیَتَأَسَّی النَّاسُ بِی (۳).

**[ترجمه]علل الشرایع: از امام صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله بر امام علی علیه السلام به تنهایی وصیت کرد و امام علی علیه السلام به حسن و حسین علیهما السلام در حالی که امام حسن علیه السلام جلوی او بود وصیت کرد. روز عرفه مردی به محضر امام حسن علیه السلام وارد شد و آن حضرت در حال غذا خوردن بودند و امام حسین علیه السلام روزه بودند. پس از شهادت امام حسن علیه السلام در روز عرفه به محضر امام حسین علیه السلام آمد و دید که حضرت در حال تناول غذا هستند و فرزندشان حضرت علی بن حسین علیه السلام روزه هستند، به حضرت عرض کرد: در روز عرفه بر حضرت امام حسن علیه السلام وارد شدم و آن حضرت غذا می خوردند و شما روزه بودید، اکنون بر شما وارد شده ام و شما را در حال تناول غذا دیدم! فرمود: آن هنگام که تو به محضر امام حسن وارد شدی حضرت امام بود و افطار کرد تا روزه اش سنت نشود و مردم از او تقلید نکنند و پس از رحلت ایشان امامت به من رسید و من نیز این روز را روزه نگرفتم تا روزه ام سنت نشود و مردم از من الگو نگیرند. - . علل الشرایع ۲ : ۷۳ -

**[ترجمه]

«۴»

ع، [علل الشرائع] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِیرٍ عَنْ أَبِیهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ صَوْمِ یَوْمِ عَرَفَهَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّهُمْ یَزْعُمُونَ

۱- ۱. عیون الأخبار ج ۲ ص ۳۶.

۲- ۲. عیون الأخبار ج ۲ ص ۷۴.

۳- ۳. علل الشرائع ج ۲ ص ۷۳.

أَنَّهُ يَعْدِلُ صَوْمَ سَنَةٍ قَالَ كَانَ أَبِی علیه السلام لَا يَصُومُهُ قُلْتُ وَ لِمَ جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ يَوْمُ عَرَفَهَ يَوْمُ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَهٍ فَأَتَخَوَّفُ أَنْ يُضْعِفَنِی عَنِ الدُّعَاءِ وَ أَكْرَهُ أَنْ أَصُومَهُ لِخَوْفِ أَنْ يَكُونَ يَوْمُ عَرَفَهَ يَوْمَ الْأَضْحَى وَ لَيْسَ بِيَوْمِ صَوْمٍ (۱).

**[ترجمه]علل الشرایع: حنان بن سدیر به نقل از پدرش گوید: درباره روزه روز عرفه از او پرسیدم و عرض کردم: فدایت گردم آن ها ادعا می کنند که روزه این روز برابر با روزه یک سال است، فرمود: پدرم علیه السلام آن را روزه نمی گرفت. عرض کردم: چرا فدایت گردم؟ فرمود: روز عرفه روز دعا و درخواست است، بیم آن دارم که مرا از دعا ناتوان کند و همچنین دوست ندارم آن را روزه بدارم؛ زیرا از آن می ترسم که روز عرفه روز عید قربان باشد که نباید در آن روزه گرفت. - . علل الشرایع ۲ : ۷۳ -

**[ترجمه]

«۵»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنِ السَّعْدَآبَادِيِّ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ يَوْمِ التَّرْوِيَهِ كَفَّارَهُ سَنَهٍ وَ يَوْمِ عَرَفَهَ كَفَّارَهُ سَنَتَيْنِ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: از امام صادق علیه السلام روایت شده که روزه روز ترویّه کفاره یک سال و روز عرفه کفاره دو سال است. - . ثواب الاعمال : ۶۷ -

**[ترجمه]

أقول

قد مضى فی باب صوم العشر بعضها.

**[ترجمه]برخی از احادیث مربوطه در باب روزه ده روز ذی حجه گذشت.

**[ترجمه]

«۶»

مُجَالِسُ الشَّيْخِ، الْحُسَيْنِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ وَهْبَانَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَبَشِيٍّ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عِيسَى بْنِ يَقْطِينٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِی غُنْدَرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَهَ فَقَالَ عِيدٌ مِنْ أَعْيَادِ الْمُسْلِمِينَ وَ يَوْمُ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَهٍ(۳).

**[ترجمه]مجاس الشیخ: حسین بن ابی غندر گوید: از امام صادق علیه السلام درباره روزه روز عرفه سؤال کردم، فرمود: یکی

از اعیاد مسلمانان است و روز دعا و درخواست. - . امالی طوسی ۲ : ۲۷۹ -

**[ترجمه]

«۷»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَهَ مُحْتَسِباً فَكَأَنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ.

وَ سُئِلَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام عَنْ صَوْمِهِ فَقَالَ نَحْواً مِنْ ذَلِكَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ إِنْ خَشِيَ مَنْ شَهِدَ الْمَوْقِفَ أَنْ يُضْعِفَهُ الصَّوْمُ عَنِ الدُّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَهِ وَ الْقِيَامِ فَلَا يَصُمْهُ فَإِنَّهُ يَوْمُ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَهٍ(۴).

وَ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ صَامَ يَوْمَ الْجُمُعَهِ مُحْتَسِباً فَكَأَنَّمَا صَامَ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ وَ لَكِنْ لَا يَخُصَّ يَوْمَ الْجُمُعَهِ بِالصَّوْمِ وَحْدَهُ إِلَّا أَنْ يَصُومَ مَعَهُ غَيْرَهُ قَبْلَهُ أَوْ بَعْدَهُ لِأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله نَهَى أَنْ يُخَصَّ يَوْمُ الْجُمُعَهِ بِالصَّوْمِ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ (۵).

ص: ۱۲۴

۱- ۱. علل الشرائع ج ۲ ص ۷۳.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۶۷.

۳- ۳. أمالي الطوسيّ ج ۲ ص ۲۷۹.

۴- ۴. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۴.

۵- ۵. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۵.

**[ترجمه]دعـائم الإسـلام: از امـام على عليه السـلام روايت شـده كه فرمود: كسـى كه روز عرفه را به قصـد قربت روزه بگيرد گويى كه تمام عمر را روزه گرفته است.

از امام باقر عليه السلام درباره روزه اين روز سؤال شد، حضرت سخنانى شبيه به همين فرمود جز اين كه اگر كسى كه اين روز را در عرفات حضور داشـته باشد[بترسد كه] روزه او را از دعا و خواسـته و نماز ضعيف و ناتوان كند، روزه نگيرد؛ چرا كه اين روز، روز دعا و مسئلت است. - . دعائم الإسلام ١ : ٢٨٤ -

و از امام على عليه السلام روايت شده كه فرمود: كسى كه روز جمعه را به قصد قربت روزه بدارد گويى كه روزهاى ما بين دو جمعه را روزه گرفته است، ولى روزه تنهـا به روز جمعه اختصـاص نـدارد مگر اينكه روز قبـل يـا بعـد جمعه را هم با آن روزه بگيرد؛ زيرا رسول خـدا صـلى الله عليه و آله منع فرموده از اين كه تنهـا جمعه در بين روزهـا به روزه اختصاص يابـد. - . دعائم الإسلام ١ : ٢٨٥ -

**[ترجمه]

باب ۶۵ ثواب من أفطر لإجابه دعوه أخيه المؤمن

الأخبار

«۱»

ع، [علل الشرائع] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ زَعْلَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُنْدَبٍ عَنْ بَعْضِ الصَّادِقِینَ علیهم السلام قَالَ: مَنْ دَخَلَ عَلَی أَخِیهِ وَ هُوَ صَائِمٌ تَطَوُّعاً فَأَفْطَرَ كَانَ لَهُ أَجْرَانِ أَجْرٌ لِنِیَّتِهِ لِصِیَامِهِ وَ أَجْرٌ لِإِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَیْهِ (۱).

**[ترجمه]علل الشـرايع: از يكى از دو امام باقر يا امام صادق عليهما السـلام روايت شده است: كسـى كه بر برادر خويش وارد شود در حالى كه روزه دار باشد، اگر روزه خويش را افطار كند دو اجر خواهد داشت: يك اجر براى اين كه نيت روزه داشـته و يك اجر براى شاد كردن دل برادر مؤمنش. - . علل الشرايع ٢ : ٧۴ -

**[ترجمه]

«۲»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ بْنِ سُفْیَانَ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّیِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: لَإِفْطَارُكَ فِی مَنْزِلِ أَخِیكَ الْمُسْلِمِ أَفْضَلُ مِنْ صِیَامِكَ سَبْعِینَ ضِعْفاً أَوْ تِسْعِینَ ضِعْفاً(۲).

ثو، [ثواب الأعمال] أبی عن سعد عن محمد بن عیسی: مثله (۳) سن، [المحاسن] الحسن بن علی بن یقطین عن إبراهیم بن

سفیان عن داود: مثله (۴).

**[ترجمه]علل الشرایع: داود رقی گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام می فرمود: افطار تو در منزل برادر مسلمانت هفتاد یا نود برابر بهتر است از روزه داشتن تو. - . علل الشرایع ۲ : ۷۴ -

ثواب الاعمال: از محمد بن عیسی نظیر همین حدیث روایت شده است. - . ثواب الاعمال : ۷۵-۷۴ -

المحاسن: از داود نظیر همین حدیث نقل شده است. - . المحاسن : ۴۱۱ -

**[ترجمه]

«۳»

ع، [علل الشرائع] الْعَطَّارُ عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ دَخَلَ عَلَى أَخِيهِ وَ هُوَ صَائِمٌ فَأَفْطَرَ عِنْدَهُ وَ لَمْ يُعْلِمْهُ بِصَوْمِهِ فَيَمُنَّ عَلَيْهِ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ صَوْمَ سَنَةٍ(۵).

ثو، [ثواب الأعمال] أبی عن سعد: مثله (۶)

ص: ۱۲۵

۱- ۱. علل الشرائع ج ۲ ص ۷۴.

۲- ۲. علل الشرائع ج ۲ ص ۷۴.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۴- ۷۵.

۴- ۴. المحاسن ص ۴۱۱.

۵- ۵. علل الشرائع ج ۲ ص ۷۴.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۷۵.

سن، [المحاسن] بعض أصحابنا عن صالح بن عقبه: مثله (۱).

**[ترجمه]علل الشرایع: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: روز ه داری که بر برادر مؤمن خویش وارد شود و نزد او افطار کند و او را از روزه خویش آگاه نکند تا به خاطر این افطار بر او منّتی نهاده باشد، خداوند عزوجلّ ثواب روزه یک سال را برای او بنویسد. - . علل الشرایع ۲ : ۷۴ -

ثواب الاعمال: از سعد مثل همین روایت ذکر شده است. - . ثواب الاعمال : ۷۵ -

المحاسن: از صالح بن عقله نظیر همین حدیث نقل شده است. - . المحاسن : ۴۱۲ -

**[ترجمه]

«۴»

سن، [المحاسن] أَبِی عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنْ حُسَیْنِ بْنِ حَمَّادٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَدْخُلُ عَلَی الرَّجُلِ وَ أَنَا صَائِمٌ فَیَقُولُ لِی أَفْطِرْ فَقَالَ إِذَا کَانَ ذَلِکَ أَحَبَّ إِلَیْهِ فَأَفْطِرْ(۲).

**[ترجمه]المحاسن: حسین بن حماد گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: اگر روزه باشم و به خانه کسی بروم و او به من بگوید: افطار کن، آیا چنین کنم؟ حضرت فرمود: اگر این کار را بیشتر می پسندد، افطار کن. - . المحاسن : ۴۱۲ -

**[ترجمه]

«۵»

سن، [المحاسن] إِسْمَاعِیلُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی حَمْزَةَ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ جَابِرٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَدْعُونِی الرَّجُلُ مِنْ أَصْحَابِنَا وَ هُوَ یَوْمُ صَوْمِی قَالَ أَجِبْهُ وَ أَفْطِرْ(۳).

**[ترجمه]المحاسن: اسماعیل بن جابر گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: یکی از دوستانمان مرا به میهمانی دعوت کرده است، آن هم در روزی که من روزه هستم. فرمود: دعوتش را بپذیر و افطار کن. - . المحاسن : ۴۱۲ -

**[ترجمه]

«۶»

سن، [المحاسن] أَبِی عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ حُسَیْنِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا قَالَ لَکَ أَخُوکَ کُلْ وَ أَنْتَ صَائِمٌ فَکُلْ وَ لَا تُلْجِئْهُ أَنْ یُقْسِمَ عَلَیْکَ (۴).

**[ترجمه]المحاسن: از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: وقتی روزه باشی و برادرت به تو بگوید بخور! روزه ات را بخور و او را مجبور نکن تا تو را قسم دهد. - . المحاسن : ۴۱۲ -

**[ترجمه]

«۷»

سن، [المحاسن] النَّوْفَلِيُّ عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: فِطْرُکَ لِأَخِیکَ الْمُسْلِمِ وَ إِدْخَالُکَ السُّرُورَ عَلَیْهِ أَعْظَمُ أَجْراً مِنْ صِیَامِکَ (۵).

**[ترجمه]المحاسن: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: اگر به خاطر برادر مسلمان خویش روزه ات را بخوری و او را شادمان کنی، اجر این کار بیشتر از روزه توست. - . المحاسن : ۴۱۲ -

**[ترجمه]

«۸»

نَوَادِرُ الرَّاوَنْدِيِّ، بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام عَنِ النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله: مِثْلَهُ (۶).

وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَا عَلَى الرَّجُلِ إِذَا تَکَلَّفَ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ طَعَاماً فَدَعَاهُ وَ هُوَ صَائِمٌ وَ أَمَرَهُ أَنْ يُفْطِرَ مَا لَمْ يَکُنْ صِيَامُهُ ذَلِکَ الْيَوْمَ فَرِيضَةً أَوْ قَضَاءَ فَرِيضَةٍ أَوْ نَذْراً سَمَّاهُ مَا لَمْ يَمِلِ النَّهَارُ(۷).

**[ترجمه]نوادر راوندی: از امام موسی کاظم به نقل از پدران بزرگوارش علیهم السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مثل این حدیث نقل شده است. - . نوادر راوندی : ۳۵ -

با همین اسناد گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: تا زمانی که روزه یک روزه دار واجب یا قضای واجب یا نذر معین نباشد و روز پر نشده باشد، چه ایراد دارد او دعوت برادر مسلمانش را برای غذا بپذیرد، هرگاه برادرش او را به افطار تکلیف کند و روزه خویش را افطار کند؟ - . نوادر راوندی : ۳۵ -

**[ترجمه]

«۹»

سن، [المحاسن] مُحَمَّدُ بْنُ الْفُضَيْلِ عَنْ مُوسَى بْنِ بَکْرٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ علیهما السلام قَالَ: فِطْرُکَ لِأَخِیکَ وَ إِدْخَالُکَ السُّرُورَ عَلَیْهِ أَعْظَمُ مِنَ الصِّیَامِ وَ أَعْظَمُ أَجْراً(۸).

**[ترجمه]المحاسن: از امام موسی کاظم علیه السلام روایت شده است که فرمود: اگر به خاطر برادر مسلمانت روزه ات را

بخوری و دل او را شاد کنی، این کار تو با ارزش تر از روزه تو و اجر آن نیز بیشتر از اجر روزه توست. - . المحاسن : ۴۱۲ -

**[ترجمه]

«۱۰»

شی، [تفسیر العیاشی] عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَکِیمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: مَنْ نَوَی الصَّوْمَ ثُمَ

ص: ۱۲۶

۱- ۱. المحاسن ص ۴۱۲.

۲- ۲. المحاسن ص ۴۱۲.

۳- ۳. المحاسن ص ۴۱۲.

۴- ۴. المحاسن ص ۴۱۲.

۵- ۵. المحاسن ص ۴۱۲.

۶- ۶. نوادر الراوندیّ ص ۳۵.

۷- ۷. نوادر الراوندیّ ص ۳۵.

۸- ۸. المحاسن: ۴۱۲.

دَخَلَ عَلَى أَخِيهِ فَسَأَلَهُ أَنْ يُفْطِرَ عِنْدَهُ فَلْيُفْطِرْ وَ لْيُدْخِلْ عَلَيْهِ السُّرُورَ فَإِنَّهُ يُحْسَبُ لَهُ بِذَلِكَ الْيَوْمِ عَشَرَةُ أَيَّامٍ وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَهِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها(۱).

**[ترجمه]تفسیر عیاشی: از امام محمد باقر علیه السلام روایت شده که فرمود: کسی که نیت روزه کند و سپس به منزل برادر مؤمن خویش برود و میزبان از او بخواهد تا روزه اش را بخورد، باید افطار کند و او را شاد گرداند. با این کار برای او به ازای آن روز، ثواب ده روز روزه نوشته می شود و این همان فرمایش خداوند است که «من جاءَ بالحسنهِ فله عشرُ أمثالِها»، - . تفسیر عیاشی ۱ : ۳۸۶، آیه در سوره انعام / ۱۶۰ - {هر کس کار نیکی انجام دهد، ده برابر آن [پاداش] خواهد داشت.}

**[ترجمه]

«۱۱»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ: مَا(۲)

عَلَى الرَّجُلِ إِذَا تَكَلَّفَ لَهُ أَخُوهُ طَعَاماً فَدَعَاهُ إِلَيْهِ وَ هُوَ صَائِمٌ أَنْ يُفْطِرَ وَ يَأْكُلَ مِنْ طَعَامِ أَخِيهِ مَا لَمْ يَكُنْ صِيَامُهُ فَرِيضَةً أَوْ فِي نَذْرٍ أَوْ كَانَ قَدْ مَالَ النَّهَارُ(۳).

ص: ۱۲۷

۱- ۱. تفسير العيّاشيّ ج ۱ ص ۳۸۶. فی سوره الأنعام الآيه: ۱۶۰.

۲- ۲. الزياده من المصدر المطبوع.

۳- ۳. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۸۵.

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از امام علی علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: [چه ایرادی دارد] هر گاه یک روزه دار دعوت برادر مؤمنش را برای غذا بپذیرد، وقتی برادرش برای او غذایی تهیه کرده و او را به خوردن دعوت کند و او روزه خویش را افطار کند و از غذای برادر مؤمنش بخورد، تا زمانی که روزه او واجب یا قضای واجب یا نذر نباشد و ظهر هم نشده باشد؟ - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۵ -

**[ترجمه]

أبواب الاعتكاف

باب ۶۶ فضل الاعتكاف و خاصه فی شهر رمضان و أحكامه

الآيات

البقره: وَ عَهِدْنا إِلی إِبْراهِيمَ وَ إِسْماعِيلَ أَنْ طَهِّرا بَيْتِیَ لِلطَّائِفِينَ وَ الْعاكِفِينَ وَ الرُّكَّعِ السُّجُودِ(۱)

و قال تعالی: وَ لا تُبَاشِرُوهُنَّ وَ أَنْتُمْ عاكِفُونَ فِی الْمَساجِدِ(۲).

lt;meta info="-وَ عَهِدْنا إِلی إِبْراهِيمَ وَ إِسْماعِيلَ أَنْ طَهِّرا بَيْتِیَ لِلطَّائِفِينَ وَ الْعاكِفِينَ وَ الرُّكَّعِ السُّجُودِ. - . بقره / ۱۲۵ -

{و به ابراهیم و اسماعیل فرمان دادیم که: خانه مرا برای طواف کنندگان و معتکفان و رکوع و سجودکنندگان پاکیزه کنید.}

و باری تعالی فرموده است: وَ لا تُبَاشِرُوهُنَّ وَ أَنْتُمْ عاكِفُونَ فِی الْمَساجِدِ. - . بقره / ۱۸۷ -

{و در حالی که در مساجد معتکف هستید [با زنان] درنیامیزید.}

**[ترجمه]

الأخبار

«۱»

ن، [عيون أخبار الرضا عليه السلام] بِالْأَسَانِيدِ الثَّلَاثَهِ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: لَا اعْتِكَافَ إِلَّا بِصَوْمٍ (۳).

صح، [صحيفه الرضا عليه السلام] عنه عليه السلام: مثله (۴).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: از امام رضا علیه السلام به نقل از پدرانش علیهم السلام روایت شده است که امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: هیچ اعتکافی صورت نمی گیرد مگر با روزه. - . عیون الاخبار ۱ : ۳۸ -

صحیفه الرضا علیه السلام: مثل همین حدیث را از امام رضا علیه السلام نقل کرده است. - . صحیفه الرضا علیه السلام : ۲۱ -

**[ترجمه]

«۲»

ضا، [فقه الرضا علیه السلام] قَالَ: سُئِلَ عَنِ الِاعْتِكَافِ فَقَالَ- لَا يَصْلُحُ الِاعْتِكَافُ إِلَّا فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ مَسْجِدِ الرَّسُولِ صلی الله علیه و آله وَ مَسْجِدِ جَمَاعَةٍ وَ يَصُومُ مَا دَامَ مُعْتَكِفاً وَ لَا يَنْبَغِي لِلْمُعْتَكِفِ أَنْ يَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ إِلَّا لِحَاجَةٍ لَا بُدَّ مِنْهَا وَ يُشَيِّعُ الْجِنَازَةَ وَ يَعُودُ الْمَرِيضَ وَ لَا يَجْلِسُ حَتَّى يَرْجِعَ مِنْ سَاعَتِهِ وَ اعْتِكَافُ الْمَرْأَةِ مِثْلُ اعْتِكَافِ الرَّجُلِ قَالَ كَانَتْ بَدْرٌ فِي رَمَضَانَ فَلَمْ يَعْتَكِفِ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله فَلَمَّا كَانَ مِنْ قَابِلٍ اعْتَكَفَ عِشْرِينَ يَوْماً مِنْ رَمَضَانَ عَشَرَةً لِعَامِهِ وَ عَشَرَةً قَضَاءً لِمَا فَاتَهُ علیه السلام.

ص: ۱۲۸

۱- ۱. البقره: ۱۲۵.

۲- ۲. البقره: ۱۸۷.

۳- ۳. عیون الأخبار ج ۱ ص ۳۸.

۴- ۴. صحیفه الرضا علیه السلام ص ۲۱.

**[ترجمه]فقه الرضا علیه السلام: گوید: از حضرت علیه السلام در مورد اعتکاف سؤال شد و ایشان فرمود: اعتکاف تنها در مسجد الحرام، مسجد النبی صلی الله علیه و آله و مسجد جامع صحیح است و تا هر زمان که فرد معتکف باشد باید روزه بگیرد و شایسته نیست که معتکف از مسجد خارج شود، مگر برای یک نیاز ضروری یا برای تشییع جنازه و عیادت بیمار و نباید بنشیند و باید همان ساعت بازگردد. اعتکاف زن نیز مانند اعتکاف مرد است.

گوید: یک سال جنگ بدر در ماه مبارک رمضان بود و پیامبر صلی الله علیه و آله اعتکاف نکرد و در ماه رمضان سال بعد، بیست روز از رمضان را معتکف شد؛ ده روز برای آن سال و ده روز برای قضای روزهای از دست رفته.

**[ترجمه]

«۳»

ضا، [فقه الرضا علیه السلام]: لَا یَجُوزُ الِاعْتِکَافُ إِلَّا فِی الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ وَ مَسْجِدِ الْکُوفَهِ وَ مَسْجِدِ الْمَدَائِنِ وَ الْعِلَّهُ فِی ذَلِکَ أَنَّهُ لَا یُعْتَکَفُ إِلَّا فِی مَسْجِدٍ جَمَعَ فِیهِ إِمَامٌ عَدْلٌ وَ جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله بِمَکَّهَ وَ الْمَدِینَهِ وَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ فِی هَذِهِ الثَّلَاثَهِ الْمَسَاجِدِ وَ قَدْ رُوِیَ فِی مَسْجِدِ الْبَصْرَهِ.

**[ترجمه]فقه الرضا علیه السلام: اعتکاف تنها در مسجد الحرام و مسجد النبی صلی الله علیه و آله و مسجد کوفه و مسجد مدائن جایز است و علتش آن است که اعتکاف باید در مسجدی صورت بگیرد که امامی عادل در آن اقامه جماعت کند. رسول خدا صلی الله علیه و آله در مکه و مدینه اقامه جماعت می‌کرد و امیر المؤمنین علیه السلام در این سه مسجد و روایت شده که در مسجد بصره نیز نماز جماعت خواند.

**[ترجمه]

«۴»

نَوَادِرُ الرَّاوَنْدِیِّ، بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: اعْتِکَافُ شَهْرِ رَمَضَانَ یَعْدِلُ حَجَّتَیْنِ وَ عُمْرَتَیْنِ (۱).

**[ترجمه]نوادر راوندی: از امام موسی کاظم علیه السلام از پدرانش علیهم السلام روایت شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: اعتکاف در ماه رمضان برابر با دو حج تمتع و دو عمره است. -. نوادر راوندی : ۴۷ -

**[ترجمه]

«۵»

عُدَّهُ الدَّاعِی، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: کُنْتُ مَعَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فِی الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ هُوَ مُعْتَکِفٌ وَ هُوَ یَطُوفُ بِالْکَعْبَهِ

فَعَرَضَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ شِيعَتِهِ فَقَالَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِنَّ عَلَيَّ دَيْناً لِفُلَانٍ فَإِنْ رَأَيْتَ أَنْ تَقْضِيَهُ عَلَيَّ فَقَالَ وَ رَبِّ هَذِهِ الْبَنِيَّةِ مَا أَصْبَحَ عِنْدِي شَيْ ءٌ قَالَ إِنْ رَأَيْتَ أَنْ تَسْتَمْهِلَهُ عَنِّي فَقَدْ تَهَدَّدَنِي بِالْحَبْسِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَقَطَعَ الطَّوَافَ وَ سَعَى مَعَهُ فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَ نَسِيتَ أَنَّكَ مُعْتَكِفٌ فَقَالَ لَا وَ لَكِنْ سَمِعْتُ أَبِي علیه السلام يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يَقُولُ مَنْ قَضَى أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ حَاجَةً كَانَ كَمَنْ عَبَدَ اللَّهَ تِسْعَةَ آلَافِ سَنَةٍ صَائِماً نَهَارَهُ قَائِماً لَيْلَهُ.

**[ترجمه]عده الداعی: ابن عباس گوید: در مسجد الحرام با حسن بن علی علیه السلام بودم و حضرت معتکف بود و خانه کعبه را طواف می فرمود. یکی از شیعیان به محضر حضرت رسید و عرض کرد: ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله! دینی از فلانی بر گردن من است، آیا می توانی آن را ادا کنی؟ فرمود: به خدای این خانه قسم که چیزی ندارم، عرض کرد: فکر می کنی بتوانی برای من از او مهلت بگیری؟ مرا به حبس تهدید کرده است.

ابن عباس گوید: طواف را قطع کرد و همراه او بیرون رفت، عرض کردم: ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله! آیا فراموش کرده ای که معتکف هستی؟ فرمود: نه ولی از پدرم علیه السلام شنیدم که می فرمود: از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: کسی که حاجت برادر مؤمن خویش را برآورده سازد مثل کسی است که نه هزار سال خدا را عبادت کرده و روزها را روزه داشته و شب ها را به عبادت ایستاده باشد.

**[ترجمه]

«۶»

أَعْلَامُ الدِّينِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: مِثْلَهُ وَ زَادَ فِي آخِرِهِ فَاجْتَازَ عَلَى دَارِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَقَالَ لِلرَّجُلِ هَلَّا أَتَيْتَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فِي حَاجَتِكَ قَالَ أَتَيْتُهُ فَقَالَ إِنِّي مُعْتَكِفٌ فَقَالَ أَمَا إِنَّهُ لَوْ سَعَى فِي حَاجَتِكَ كَانَ خَيْراً لَهُ مِنِ اعْتِكَافِ ثَلَاثِينَ سَنَةً(۲).

**[ترجمه]اعلام الدین: مثل همین حدیث از ابن عباس نقل شده و در آخر افزوده شده است: از منزل حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام گذشت و امام حسن علیه السلام به آن مرد فرمود: آیا برای حاجتت نزد ابا عبدالله نرفتی؟ عرض کرد: رفتم به من فرمود که معتکف است. امام حسن علیه السلام فرمود: ولی اگر او برای رفع حاجت تو می کوشید برای او بهتر از اعتکاف سی سال بود. - . این حدیث را در کافی : ج۲ ص ۱۰۸ مرحوم مجلسی در بحار ج ۷۴ در توضیح این روایت می نویسد: اگر سئوال شود که چگونه امام حسین علیه السلام به آن شخص کمک نکرد در حالی که فضیلت آن برتر از اعتکاف بود؟ در پاسخ می گوییم: ممکن است به چند وجه جواب گوییم:

اول: شاید برای امام حسین علیه السلام عذری بوده است و نخواسته برای آن شخص فقیر آن را بیان کند و به همین جهت همراه او نرفته است. امام حسن علیه السلام به افضلیت اعتکاف اشاره می کند تا شخص گمان نکند که صرف اعتکاف عذری در ترک کمک به دیگران است. پس معنی روایت این می شود که اگر عذر دیگری نداشت و تو را با ترک اعتکاف کمک می کرد، بهتر بود.

دوم: بعید نیست که بگوییم امام قبل از امامتش علمش از امام دیگر که فعلا امام است ، کمتر است. یا بگوییم امام حسین علیه السلام آنچه را که ثوابش کمتر بود انتخاب کرد بویژه آن که هنوز به امامت نرسیده بوده است.

سوم: بگوییم امام حسین علیه السلام این کار را نکرد تا برادرش امام حسن علیه السلام این فضیلت را درک کند. -

**[ترجمه]

أقول

سیأتی فی باب أدعیه کل یوم یوم من شهر رمضان ما یتعلق بهذا الباب.

**[ترجمه]موارد مربوط به این باب در باب دعاهای هر روز ماه مبارک رمضان خواهد آمد.

**[ترجمه]

«۷»

دَعَائِمُ الْإِسْلَام، رَوَیْنَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ اعْتِکَافُ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ یَعْدِلُ حَجَّتَیْنِ وَ عُمْرَتَیْنِ.

۱- ۱. نوادر الراوندیّ ص ۴۷.

۲- ۲. و تراه فی الکافی ج ۲ ص ۱۰۸، و أخرجه المؤلّف قدّس سرّه فی ج ۷۴ ص ۳۳۵ مع بیان راجعه.

وَ عَنْهُ صلى الله عليه و آله: أَنَّهُ قَامَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ كَفَاكُمُ اللَّهُ عَدُوَّكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَ وَعَدَكُمُ الْإِجَابَةَ فَقَالَ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (١) أَلَا وَ قَدْ وَكَّلَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ سَبْعَةَ أَمْلَاكٍ فَلَيْسَ بِمَحْلُولٍ حَتَّى يَنْقَضِيَ شَهْرُكُمْ هَذَا أَلَا وَ أَبْوَابُ السَّمَاءِ مُفَتَّحَةٌ مِنْ أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْهُ إِلَى آخِرِ لَيْلَةٍ أَلَا وَ الدُّعَاءُ فِيهِ مَقْبُولٌ ثُمَّ شَمَّرَ صلى الله عليه و آله -شَدَّ مِئْزَرَهُ وَ بَرَزَ مِنْ بَيْتِهِ وَ اعْتَكَفَهُنَّ وَ أَحْيَا اللَّيْلَ كُلَّهُ وَ كَانَ يَغْتَسِلُ كُلَّ لَيْلَةٍ بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ.

وَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: اعْتَكَفَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله الْعَشْرَ الْأَوَائِلَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ لِسَنَةٍ ثُمَّ اعْتَكَفَ السَّنَةَ الثَّانِيَةَ فِي الْعَشْرِ الْوُسْطَى ثُمَّ اعْتَكَفَ السَّنَةَ الثَّالِثَةَ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ.

وَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: لَا يَكُونُ اعْتِكَافٌ إِلَّا بِصَوْمٍ وَ لَا اعْتِكَافٌ إِلَّا فِي مَسْجِدٍ تُجَمَّعُ فِيهِ وَ لَا يُصَلِّي الْمُعْتَكِفُ فِي بَيْتِهِ وَ لَا يَأْتِي النِّسَاءَ وَ لَا يَبِيعُ وَ لَا يَشْتَرِي وَ لَا يَخْرُجُ مِنَ الْمَسْجِدِ إِلَّا لِحَاجَةٍ لَا بُدَّ مِنْهَا وَ لَا يَجْلِسُ حَتَّى يَرْجِعَ وَ كَذَلِكَ الْمُعْتَكِفَةُ إِلَّا أَنْ تَحِيضَ فَإِذَا حَاضَتِ انْقَطَعَ اعْتِكَافُهَا وَ خَرَجَتْ مِنَ الْمَسْجِدِ وَ أَقَلُّ الِاعْتِكَافِ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ (٢).

وَ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: يَلْزَمُ الْمُعْتَكِفُ الْمَسْجِدَ وَ يَلْزَمُ ذِكْرَ اللَّهِ وَ التِّلَاوَةَ وَ الصَّلَاةَ وَ لَا يَتَحَدَّثُ بِأَحَادِيثِ الدُّنْيَا وَ لَا يُنْشِدُ الشِّعْرَ وَ لَا يَبِيعُ وَ لَا يَشْتَرِي وَ لَا يَحْضُرُ جَنَازَةً وَ لَا يَعُودُ مَرِيضاً وَ لَا يَدْخُلُ بَيْتاً يَخْلُو مَعَ امْرَأَةٍ وَ لَا يَتَكَلَّمُ بِرَفَثٍ وَ لَا يُمَارِي أَحَداً وَ مَا كَفَّ عَنِ الْكَلَامِ مِنَ النَّاسِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ (٣).

١- ١. غافر: ٦٠.

٢- ٢. دعائم الإسلام ج ١ ص ٢٨٦.

٣- ٣. دعائم الإسلام ج ١ ص ٢٨٧.

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که فرمود: اعتکاف دهه آخر ماه رمضان برابر با ثواب دو حج و دو عمره است.

روایت شده که آن حضرت صلی الله علیه و آله اولین شب از دهه آخر ماه رمضان برخاست و پس از حمد و ثنای خداوند فرمود: خداوند شما را از دشمنان جنی خویش نجات بخشید و اجابت دعایتان را به شما وعده داد و فرمود: «ادعونی أستجب لکم»، - . غافر / ۶۰ - {مرا بخوانید تا اجابت کنم شما را.} بدانید و آگاه باشید که خداوند برای هر شیطان سرکشی هفت ملک را مأمور کرده است. آنان شیاطین را در غل و زنجیر کرده و در عرض این ماه غل و زنجیر را از ایشان بر نمی دارند تا این ماه به سر آید. بدانید که درهای آسمان در این ماه از اولین شب تا آخرین شب گشوده است و آگاه باشید که دعا در آن مقبول است.

سپس حضرت صلی الله علیه و آله آماده شد و کمرش را بست و از خانه بیرون آمد و آن شب ها را اعتکاف کرد و تمام شب را بیدار بود. حضرت هر شب بین نماز مغرب و عشا غسل می کرد.

از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله یک سال ده روز اول ماه رمضان اعتکاف کرد و سال دوم دهه دوم و [سال] سوم دهه آخر را اعتکاف فرمود.

از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: اعتکاف جز با روزه و جز در مسجد جامع انجام نمی شود و نباید معتکف در خانه خود نماز بخواند و نباید نزد زنان آید و خرید و فروش نکند و از مسجد بیرون رود، مگر برای نیازی ضروری و نباید بنشیند و زود بازگردد و زن معتکف نیز همین طور است مگر این که حیض شود و اگر حیض شد اعتکافش تمام می شود و باید از مسجد بیرون رود. کمترین روز اعتکاف سه روز است. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۶ -

از امام علی علیه السلام روایت شده است: معتکف باید در مسجد بماند و پیوسته ذکر خدا را گوید و قرآن بخواند و نماز به جای آورد و درباره امور دنیایی صحبت نکند و شعر نخواند و خرید و فروش نکند و در تشییع جنازه شرکت نکند و از بیماری عیادت نکند و وارد خانه ای نشود که با زنی در آن تنها باشد و سخن زشت نگوید و با کسی مشاجره نکند و هر چه از صحبت درباره مردم دست کشد برای او بهتر است. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۸۷ -

**[ترجمه]

القسم الثانی من المجلد العشرین فی أعمال السنین و الشهور و الأیام أبواب أعمال السنین و الشهور و الأیام و ما یناسب ذلک من المطالب و المقاصد الشریفه

اشاره

و اعلم أنا قد أوردنا عمده الأحکام المنوطه بها فی کتاب السماء و العالم و قد ذکرنا جمیع أعمال أیام الأسبوع و لیالیها و ساعاتها فی کتاب الصلاه مشروحا و أغسالها فی کتاب الطهاره فلا وجه لإعادتها هنا.

**[ترجمه]بـدان که مـا بیشتر احکـام مرتبـط به این بـاب را در کتاب آسـمان و جهان آوردیم و تمام اعمال روزها و شب ها و ساعـات هفته را به طور مفصل در کتاب نماز و غسل های آن را در کتاب طهارت ذکر کردیم و لـذا نیازی به تکرار آن ها در این باب نیست.

**[ترجمه]

أبواب ما يتعلق بالشهور العربيه من الأعمال و ما يرتبط بذلک

اشاره

و ليعلم أنـا أوردنـا بعض الأعمـال المتعلقه بهـا في كتاب السـماء و العالم و شـطرا منها في كتاب الـدعاء و غيرهما أيضا و ذكرنا أغسال أيام كل شهر شهر و لياليها في كتاب الطهاره فلا تغفل.

ص: ۱۳۲

**[ترجمه]بدانید که بعضی از اعمال مربوط به این باب را در کتاب آسمان و جهان و بخشی از آن را در کتاب دعا و نیز سایر کتب آورده ایم و غسل های روزها و شب های هر ماه را در کتاب طهارت ذکر کردیم، پس فراموش نکن.

**[ترجمه]

باب ۱ أعمال أیام مطلق الشهر و لیالیه و أدعیتهما

الأخبار

أقول

قد أوردنا أغسال أیام الشهر و لیالیه و ما شاکلها فی کتاب الطهاره فلا تغفل.

**[ترجمه]غسلهای روزها و شب های ماه و موارد مشابه آن را در کتاب طهارت آوردهایم، پس غافل نشو.

**[ترجمه]

«۱»

قیه، [الدروع الواقیه] عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: مَنْ صَلَّی أَوَّلَ لَیْلَهٍ مِنَ الشَّهْرِ رَکْعَتَیْنِ یَقْرَأُ فِیهِمَا بِسُورَهِ الْأَنْعَامِ بَعْدَ الْحَمْدِ وَ سَأَلَ اللَّهَ أَنْ یَکْفِیَهُ کُلَّ خَوْفٍ وَ وَجَعٍ آمَنَهُ اللَّهُ فِی ذَلِکَ الشَّهْرِ مِمَّا یَکْرَهُ.

وَ عَنْهُ علیه السلام قَالَ: نِعْمَ اللُّقْمَهُ الْجُبُنُّ یُعْذِبُ الْفَمَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَهَ وَ یُشَهِّی الطَّعَامَ وَ یَهْضِمُهُ وَ مَنْ یَتَعَمَّدْ أَکْلَهُ رَأْسَ الشَّهْرِ أَوْشَکَ أَنْ لَا تُرَدَّ لَهُ حَاجَهٌ فِیهِ.

وَ عَنِ الْجَوَادِ علیه السلام: إِذَا دَخَلَ شَهْرٌ جَدِیدٌ فَصَلِّ أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْهُ رَکْعَتَیْنِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی بَعْدَ الْحَمْدِ التَّوْحِیدَ ثَلَاثِینَ مَرَّهً وَ فِی الثَّانِیَهِ بَعْدَ الْحَمْدِ الْقَدْرَ ثَلَاثِینَ مَرَّهً ثُمَّ تَتَصَدَّقُ بِمَا تَیَسَّرَ فَتَشْتَرِی بِهِ سَلَامَهَ ذَلِکَ الشَّهْرِ کُلِّهِ.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: کسی که اولین شب ماه دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعت پس از حمد سوره انعام را بخواند و از خدا بخواهد که او را از هر گونه هراس و درد حفظ کند، خداوند او را در آن ماه از هر آنچه برایش ناخوشایند است در امان دارد.

همچنین از همان حضرت روایت شده است: بهترین لقمه پنیر است که برای دهان خوشایند است و دهان را خوشبو و غذا را اشتهاآور و هضم آن را آسان می کند. کسی که در اول ماه آن را بخورد تقریباً هیچ یک از حاجات او بی جواب نمی ماند.

از امام جواد علیه السلام روایت شده که وقتی ماه جدید فرارسید، در اولین روز آن دو رکعت نماز بگزار. در رکعت اول پس از حمد سی مرتبه توحید و در رکعت دوم سی مرتبه قدر را بخوان و پس از آن هر آنچه در توان داری صدقه بده و به واسطه

آن سلامتی تمام آن ماه را بخر.

**[ترجمه]

أَقُولُ

وَ رَأَيْتُ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى زِيَادَةً هِيَ: أَنْ تَقُولَ إِذَا فَرَغْتَ مِنَ الرَّكْعَتَيْنِ- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- وَ ما مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُها وَ يَعْلَمُ مُسْتَقَرَّها وَ مُسْتَوْدَعَها كُلٌّ فِي كِتابٍ مُبِينٍ- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- وَ إِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلا كاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَ إِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشاءُ مِنْ عِبادِهِ وَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْراً- ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ- وَ أُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبادِ- لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ- رَبِّ إِنِّي لِما أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ- رَبِّ لا تَذَرْنِي فَرْداً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوارِثِينَ.

**[ترجمه]در روایتی دیگر دیدم که علاوه بر این دو رکعت باید در پایان آن بگویی:

به نـام خداونـد بخشاینـده مهربان. و هیـچ جنبنـده ای در زمین نیست مگر [اینکه] روزیش بر عهـده خـداست، و [او] قرارگاه و محـلّ مُردنش را می دانـد، همه [اینهـا] در کتابی روشن [ثبت] است. به نام خداونـد بخشاینـده مهربان. و اگر خـدا به تو زیانی برسانـد، آن را برطرف کننـده ای جز او نیسـت، و اگر برای تـو خیری بخواهـد، بخشـش او را ردّکننـده ای نیست. آن را به هر کس از بنـدگانش که بخواهـد می رسانـد و او آمرزنـده مهربان است. به نام خداونـد بخشاینـده مهربان. خـدا به زودی پس از دشواری آسانی فراهم می کنـد. ماشاء الله، نیرویی جز به [قـدرت] خـدا نیست. خـدا ما را بس است و نیکو حمایتگری است. و کـارم را به خـدا می سپارم؛ خـداست که به [حـال] بنـدگان [خود] بیناست. معبودی جز تو نیست، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم. پروردگارا، من به هر خیری که به سویم بفرستی سخت نیازمندم. پروردگارا، مرا تنها مگذار و تو بهترین ارث برندگانی.

**[ترجمه]

«۲»

قیه، [الدروع الواقیه] عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْأَنْفَالِ وَ بَرَاءَةَ فِي كُلِّ شَهْرٍ لَمْ يَدْخُلْهُ نِفَاقٌ أَبَداً وَ كَانَ مِنْ شِيعَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام حَقّاً وَ يَأْكُلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

ص: ۱۳۳

مِنْ مَوَائِدِ الْجَنَّهِ مَعَهُمْ حَتَّى يَفْرُغَ النَّاسُ مِنَ الْحِسَابِ.

وَ عَنْهُ عليه السلام: مَنْ قَرَأَ سُورَهَ يُونُسَ فِی كُلِّ شَهْرٍ لَمْ يَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ وَ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ.

وَ عَنِ الْبَاقِرِ عليه السلام: مَنْ قَرَأَ سُورَهَ النَّحْلِ فِی كُلِّ شَهْرٍ كَفَى اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ نَوْعاً مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ أَهْوَنُهَا الْجُنُونُ وَ الْجُذَامُ وَ الْبَرَصُ وَ كَانَ مَسْكَنُهُ فِی جَنَّاتِ عَدْنٍ وَ هِیَ وَسَطُ الْجِنَانِ.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: از امام صادق علیه السلام روایت شده است: کسی که هر ماه سوره انفال و توبه را بخواند، نفاق هیچ وقت به درونش راه نیابد و از شیعیان راستین امیر المؤمنین گردد و در روز قیامت با آنان از غذاهای بهشتی بخورد تا زمانی که حسابرسی مردم پایان یابد.

از همان حضرت روایت شده است که هر کس سوره یونس را در هر ماه بخواند از نادانان نخواهد بود و در روز قیامت از مقربین درگاه خداوندی است .

از امام باقر علیه السلام نیز روایت شده است که هر کس هر ماه سوره نحل را بخواند، خداوند او را از هفتاد نوع بلا حفظ می کند که کمترین آن دیوانگی و جذام و پیسی است و منزل او در بهشت عدن خواهد بود که در وسط بهشت قرار دارد.

**[ترجمه]

«۳»

قیه، [الدروع الواقیه] رَوَى الشَّيْخُ الْمُفِيدُ بِحَذْفِ الْإِسْنَادِ إِلَى عَلِيِّ بْنِ مَيْمُونٍ قَالَ: قَالَ لِیَ الصَّادِقُ عليه السلام يَا عَلِيُّ بَلَغَنِی أَنَّ قَوْماً مِنْ شِيعَتِنَا تَمُرُّ بِأَحَدِهِمُ السَّنَهُ وَ السَّنَتَانِ وَ لَا يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ عليه السلام قُلْتُ إِنِّی أَعْرِفُ نَاساً كَثِيراً بِهَذِهِ الصِّفَهِ فَقَالَ عليه السلام أَمَا وَ اللَّهِ لِحَظِّهِمْ لَتَخَطَّئُوا وَ عَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَفِی كَمِ الزِّيَارَهُ فَقَالَ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تَزُورَهُ فِی كُلِّ شَهْرٍ فَافْعَلْ ثُمَّ ذَكَرَ تَمَامَ الْخَبَرِ.

وَ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ عليه السلام فِی كَمْ يَسَعُ تَرْكُ زِيَارَهِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ عليه السلام لَا يَسَعُ أَكْثَرَ مِنْ شَهْرٍ.

وَ عَنْ صَفْوَانَ أَيْضاً قَالَ: سَأَلْتُ الصَّادِقَ عليه السلام وَ نَحْنُ فِی طَرِيقِ الْمَدِينَهِ نُرِيدُ مَكَّهَ فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله مَا لِی أَرَاكَ كَئِيباً حَزِيناً مُنْكَسِراً فَقَالَ لَوْ تَسْمَعُ كَمَا أَسْمَعُ لَاشْتَغَلْتَ عَنْ مَسْأَلَتِی قُلْتُ وَ مَا الَّذِی تَسْمَعُ قَالَ ابْتِهَالَ الْمَلَائِكَهِ عَلَى قَتَلَهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام وَ قَتَلَهِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ نَوْحَ الْجِنِّ عَلَيْهِمَا وَ شِدَّهَ حُزْنِهِمْ عمن [فَمَنْ] يَتَهَنَّأُ مَعَ هَذَا بِطَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ أَوْ نَوْمٍ فَقُلْتُ فَفِی كَمْ يَسَعُ النَّاسَ تَرْكُ زِيَارَهِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ عليه السلام أَمَّا الْقَرِيبُ فَلَا أَقَلَّ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا الْبَعِيدُ فَفِی كُلِّ ثَلَاثِ سِنِينَ فَمَا جَازَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّهٍ وَ لَوْ عَلِمَ زَائِرُ الْحُسَيْنِ عليه السلام مَا يَدْخُلُ عَلَى النَّبِیِّ صلى الله عليه و آله مِنَ الْفَرَحِ وَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام وَ إِلَى فَاطِمَهَ وَ إِلَى الْأَئِمَّهِ

الشُّهَدَاءِ وَ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ مِنْ دُعَائِهِمْ لَهُ وَ مَا لَهُ فِی ذَلِکَ مِنَ الثَّوَابِ فِی الْعَاجِلِ

ص: ۱۳۴

وَ الْآجِلِ وَ الْمَذْخُورِ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ لَأَحَبَّ أَنْ يَكُونَ طُولَ عُمُرِهِ عِنْدَ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ إِنْ أَرَادَ الْخُرُوجَ لَمْ يَقَعْ قَدَمُهُ عَلَى شَيْ ءٍ إِلَّا دَعَا لَهُ فَإِذَا وَقَعَتِ الشَّمْسُ عَلَيْهِ أَكَلَتْ ذُنُوبَهُ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ وَ مَا يُبْقِي الشَّمْسُ عَلَيْهِ مِنْ ذُنُوبِهِ مِنْ شَيْ ءٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مَا لَا يَنَالُهَا إِلَّا الْمُتَشَحِّطُ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ يُوَكَّلُ بِهِ مَلَكٌ يَقُومُ مَقَامَهُ لِيَسْتَغْفِرَ لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الزِّيَارَهِ أَوْ يَمْضِيَ ثَلَاثُ سِنِينَ أَوْ يَمُوتَ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطُولِهِ.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: شیخ مفید با حذف اسناد به علی بن میمون روایت کرده است که امام صادق علیه السلام به من فرمود: ای علی! به من خبر رسیده که گروهی از شیعیان ما یکی دو سال می شود که به زیارت امام حسین علیه السلام نرفته اند. عرض کردم: من عده بسیاری را با این صفت می شناسم. حضرت فرمود: آگاه باش که به خدا سوگند بهره خود را حقیقتاً از دست داده اند و از ثواب خدا به دور افتاده اند. عرض کردم: فدایت گردم، هر چند وقت باید به زیارت حضرت برویم؟ فرمود: اگر می توانی هر ماه او را زیارت کنی این کار را بکن، سپس تمام حدیث را ذکر کرد.

از صفوان جمال نیز روایت شده است: از امام صادق علیه السلام پرسیدم: ترک زیارت امام حسین علیه السلام تا چه مدت جایز است؟ فرمود: بیشتر از یک ماه مجاز نیست.

نیز از صفوان روایت شده که در راه مدینه به مکه از امام صادق علیه السلام سؤال کردم: ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله! چه شده است که تو را گرفته و اندوهگین و دل شکسته می بینم؟ فرمود: اگر تو هم آنچه را من می شنوم می شنیدی، از سؤال کردن از من باز می ماندی، عرض کردم: مگر چه می شنوید؟ فرمود: تضرع فرشتگان به درگاه خدا برای عذاب کردن قاتلان امام علی علیه السلام و امام حسین علیه السلام و نوحه سرایی و شدت حزن جنیان بر آن‌ها. پس خوردن و نوشیدن و خواب بر چه کسی می‌تواند گوارا باشد؟

عرض کردم: ترک زیارت امام حسین علیه السلام تا چه مدت جایز است؟ حضرت فرمود: اما کسی که نزدیک است باید حداقل هر ماه و کسی که دور است، باید از هر سه سال یک بار به زیارت حضرت بشتابد و نباید از سه سال بیشتر شود که نافرمانی رسول خدا صلی الله علیه و آله را کرده و قطع رحم کرده است، مگر این که دلیلی داشته باشد. اگر زائر امام حسین علیه السلام بداند که با زیارتش تا چه اندازه دل پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیر المؤمنین علیه السلام و حضرت فاطمه سلام الله علیه و امامان شهید را شاد می کند و با دعایی که در حق او می کنند چه تحولی در درون او ایجاد می شود و چه پاداشی در این دنیا و در آخرت برای او ملحوظ می گردد و در پیشگاه خداوند ذخیره می شود، حقیقتاً دوست می داشت که تمام عمر خویش را در بارگاه امام حسین علیه السلام بگذراند و چون قصد خروج از آن بارگاه را کند قدم بر چیزی نمی گذارد مگر این که برای او دعا کند. و وقتی خورشید بر او بتابد، گناهان او را ببلعد، آنچنان که آتش هیزم را می بلعد و خورشید چیزی از گناهان او باقی نمی گذارد و به درجاتی نائل می گردد که تنها شهدایی که در راه خدا در خون غلطیده اند بدان نائل شوند و فرشته ای برای او موکل می شود که جایگزین او شود و برای او طلب استغفار کند تا این که دوباره برای زیارت بازگردد یا سه سال بگذرد یا بمیرد. و حدیث را به صورت مفصل ذکر کرده است.

**[ترجمه]

قیه، الدروع الواقیه فیما نذکره من الروایه بأدعیته ثلاثین فصلا لکل یوم من الشهر مرویه عن الصادق علیه السلام بروایات کثیره و هی اختیارات الأیام و دعاؤها لکل دعاء جدید فمن وفق للدعاء لکل یوم حلت السلامه به و کان جدیرا أن لا یمسه سوء أیام حیاته و أمن بمشیه الله من فوادح الدهر و بوائق الأمور و محیت عنه سائر ذنوبه حتی یکون کیوم ولدته أمه.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: در ادامه در سی فصل برای هر روز از ماه، روایات را با دعاهای آن ذکر می کنیم که بسیاری از روایات از امام صادق علیه السلام نقل شده است که عبارت است از اذکار انتخابی روزها و دعای آن ها و هر دعایی ذکر تازه ای دارد. کسی که هر روز بتواند آن دعا را بخواند، سلامت به او وارد می گردد و سزاوار آن است که در دوران زندگی اش هیچ بدی ای به او نرسد و به خواست خدا از پیشامدهای سخت روزگار و امور سخت و جانکاه در امام باشد و سایر گناهان او بخشوده شود و مثل روزی که از مادر زاده شده پاک گردد.

**[ترجمه]

الیوم الأول من الشهر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ خُلِقَ فِیهِ آدَمُ علیه السلام وَ هُوَ یَوْمٌ مُبَارَکٌ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ لِلدُّخُولِ عَلَی السُّلْطَانِ وَ طَلَبِ الْعِلْمِ وَ التَّزْوِیجِ وَ السَّفَرِ وَ الْبَیْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ اتِّخَاذِ الْمَاشِیَهِ وَ مَنْ هَرَبَ به [فِیهِ] أَوْ ضَلَّ قُدِرَ عَلَیْهِ إِلَی ثَمَانِیَ لَیَالٍ وَ الْمَرِیضُ فِیهِ یَبْرَأُ وَ الْمَوْلُودُ یَکُونُ سَمْحا مَرْزُوقاً مُبَارَکاً عَلَیْهِ.

قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ: هُوَ رُوزُ هُرْمَزْدَ اسْمٌ مِنْ أَسْمَائِهِ تَعَالَی یَوْمٌ مُخْتَارٌ مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ الدُّخُولِ عَلَی السُّلْطَانِ.

الدُّعَاءُ فِیهِ مَرْوِیٌّ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: بَعْدَ قِرَاءَهِ الْفَاتِحَهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ جَعَلَ الظُّلُماتِ وَ النُّورَ ثُمَّ الَّذِینَ کَفَرُوا بِرَبِّهِمْ یَعْدِلُونَ- هُوَ الَّذِی خَلَقَکُمْ مِنْ طِینٍ ثُمَّ قَضی أَجَلًا وَ أَجَلٌ مُسَمًّی عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ وَ هُوَ اللَّهُ فِی السَّماواتِ وَ فِی الْأَرْضِ یَعْلَمُ سِرَّکُمْ وَ جَهْرَکُمْ وَ یَعْلَمُ ما تَکْسِبُونَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَجَّانا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی فَضَّلَنا عَلی کَثِیرٍ مِنْ عِبادِهِ الْمُؤْمِنِینَ- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی وَهَبَ لِی عَلَی الْکِبَرِ إِسْماعِیلَ وَ إِسْحاقَ

ص: ۱۳۵

إِنَّ رَبِّی لَسَمِیعُ الدُّعاءِ- رَبِّ اجْعَلْنِی مُقِیمَ الصَّلاهِ وَ مِنْ ذُرِّیَّتِی رَبَّنا وَ تَقَبَّلْ دُعاءِ- رَبَّنَا اغْفِرْ لِی وَ لِوالِدَیَّ وَ لِلْمُؤْمِنِینَ یَوْمَ یَقُومُ الْحِسابُ- فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّماواتِ وَ رَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعالَمِینَ- وَ لَهُ الْکِبْرِیاءُ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ وَ لَهُ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ هُوَ الْحَکِیمُ الْخَبِیرُ- یَعْلَمُ ما یَلِجُ فِی الْأَرْضِ وَ ما یَخْرُجُ مِنْها وَ ما یَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما یَعْرُجُ فِیها وَ هُوَ الرَّحِیمُ الْغَفُورُ- الْحَمْدُ لِلَّهِ فاطِرِ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ جاعِلِ الْمَلائِکَهِ رُسُلًا أُولِی أَجْنِحَهٍ مَثْنی وَ ثُلاثَ وَ رُباعَ یَزِیدُ فِی الْخَلْقِ ما یَشاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ- ما یَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَهٍ فَلا مُمْسِکَ لَها وَ ما یُمْسِکْ فَلا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَ هُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ- یا أَیُّهَا النَّاسُ اذْکُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَیْکُمْ هَلْ مِنْ خالِقٍ غَیْرُ اللَّهِ یَرْزُقُکُمْ مِنَ السَّماءِ وَ الْأَرْضِ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّی تُؤْفَکُونَ- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ الْحَیِّ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَیِّ الَّذِی لَا یَمُوتُ وَ الْقَائِمِ الَّذِی لَا یَتَغَیَّرُ وَ الدَّائِمِ الَّذِی لَا یَفْنَی وَ الْبَاقِی الَّذِی لَا یَزُولُ وَ الْعَدْلِ الَّذِی لَا یَجُورُ وَ الْحَاکِمِ الَّذِی لَا یَحِیفُ وَ اللَّطِیفِ الَّذِی لَا یَخْفَی عَلَیْهِ شَیْ ءٌ وَ الْوَاسِعِ الَّذِی لَا یَبْخَلُ وَ الْمُعْطِی مَنْ شَاءَ الْأَوَّلِ الَّذِی لَا یُدْرَکُ وَ الْآخِرِ الَّذِی لَا یُسْبَقُ وَ الظَّاهِرِ الَّذِی لَیْسَ فَوْقَهُ شَیْ ءٌ وَ الْبَاطِنِ الَّذِی لَیْسَ دُونَهُ شَیْ ءٌ- أَحَاطَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عِلْماً وَ أَحْصی کُلَّ شَیْ ءٍ عَدَداً اللَّهُمَّ أَنْطِقْ بِدُعَائِکَ لِسَانِی وَ أَنْجِحْ بِهِ طَلِبَتِی وَ أَعْطِنِی بِهِ حَاجَتِی وَ بَلِّغْنِی بِهِ رَغْبَتِی وَ أَقِرَّ بِهِ عَیْنِی وَ اسْمَعْ بِهِ نِدَائِی وَ أَجِبْ بِهِ دُعَائِی وَ بَارِکْ لِی فِی جَمِیعِ مَا أَنَا فِیهِ بَرَکَهً تَرْحَمُ بِهَا شُکْرِی وَ تَرْحَمُنِی وَ تَرْضَی عَنِّی آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی یُنْشِئُ السَّحابَ الثِّقالَ- وَ یُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَ الْمَلائِکَهُ مِنْ خِیفَتِهِ وَ یُرْسِلُ الصَّواعِقَ فَیُصِیبُ بِها مَنْ یَشاءُ وَ هُمْ یُجادِلُونَ فِی اللَّهِ وَ هُوَ شَدِیدُ الْمِحالِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَ الَّذِینَ یَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْباطِلُ وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْکَبِیرُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی یَتَوَفَّی الْأَنْفُسَ حِینَ مَوْتِها وَ الَّتِی لَمْ تَمُتْ فِی مَنامِها فَیُمْسِکُ الَّتِی قَضی عَلَیْهَا الْمَوْتَ وَ یُرْسِلُ الْأُخْری إِلی أَجَلٍ مُسَمًّی إِنَّ فِی ذلِکَ لَآیاتٍ لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرُونَ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی وَسِعَ کُرْسِیُّهُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ لا یَؤُدُهُ حِفْظُهُما وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عالِمِ الْغَیْبِ وَ الشَّهادَهِ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِیمُ- هُوَ اللَّهُ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِکُ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیزُ الْجَبَّارُ الْمُتَکَبِّرُ سُبْحانَ اللَّهِ عَمَّا یُشْرِکُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ- الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنی یُسَبِّحُ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ شَرِیکٌ فِی الْمُلْکِ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ کَبِّرْهُ تَکْبِیراً.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که حضرت آدم علیه السلام در این روز خلق شد و این روز برای درخواست حوائج و وارد شدن بر سلطان و علم آموزی و ازدواج و سفر و خرید و فروش و گرفتن چهارپا روزی مبارک است. چهارپای هر کسی که در این روز بگریزد یا گم شود، در عرض هشت شب پیدا می شود و کسی که در این روز بیمار شود شفا می یابد و آن که در این روز زاده شود، بخشنده و پر روزی و پر خیر و برکت می شود .

سلمان فارسی گوید: این روز، روز هرمز از نام های باری تعالی است. روزی است برگزیده و مبارک و مناسب برای درخواست حاجات و ورود بر سلطان.

دعای این روز: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که پس از قرائت سوره فاتحه خواند:

{ستایش خدایی را که آسمان ها و زمین را آفرید، و تاریکی ها و روشنایی را پدید آورد. با این همه کسانی که کفر ورزیده اند، [غیر او را] با پروردگار خود برابر می کنند. اوست کسی که شما را از گِل آفرید. آن گاه مدّتی را [برای شما عمر] مقرّر داشت. و اَجَلِ حتمی نزد اوست. با این همه، [بعضی از] شما [در قدرت او] تردید می کنید. و او در آسمان ها و زمین خداست. نهان و آشکار شما را می داند، و آنچه را به دست می آورید [نیز] می داند.}؛ - . انعام / ۳-۱ -

و {ستایش خدایی را که ما را از [چنگ] گروه ظالمان رهانید.}؛ - . مؤمنون/ ۲۸ - {ستایش خدایی را که ما را بر بسیاری از بندگانِ باایمانش برتری داده است.}؛ {سپاس خدای را که با وجود سالخوردگی، اسماعیل و اسحاق را به من بخشید. به راستی پروردگار من شنونده دعاست. پروردگارا، مرا برپادارنده نماز قرار ده و از فرزندان من نیز. پروردگارا، دعای مرا بپذیر. پروردگارا، روزی که حساب برپا می شود، بر من و پدر و مادرم و بر مؤمنان ببخشای.}؛ - . ابراهیم / ۴۱-۳۹ - {پس ستایش از آن خداست: پروردگار آسمان ها و پروردگار زمین، پروردگار جهانیان. و در آسمان ها و زمین، بزرگی از آن اوست و اوست شکست ناپذیر سنجیده کار.} - . جاثیه / ۳۷-۳۶ -

{ستایش خدایی را که آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است از آنِ اوست، و در آخرت [نیز] ستایش از آنِ اوست، و هم اوست سنجیده کارِ آگاه. آنچه در زمین فرو می رود و آنچه از آن بر می آید و آنچه از آسمان فرو می آید و آنچه در آن بالا می رود [همه را] می داند، و اوست مهربان آمرزنده.}؛ - . سبأ / ۲-۱ - {ستایش خدای را که پدیدآورنده آسمان و زمین است [و] فرشتگان را که دارای بال های دوگانه و سه گانه و چهارگانه اند پیام آورنده قرار داده است. در آفرینش، هر چه

بخواهد می افزاید، زیرا خدا بر هر چیزی تواناست. هر رحمتی را که خدا برای مردم گشاید، بازدارنده ای برای آن نیست، و آنچه را که باز دارد، پس از [باز گرفتن] گشاینده ای ندارد، و اوست همان شکست ناپذیرِ سنجیده کار. ای مردم، نعمتِ خدا را بر خود یاد کنید. آیا غیر از خدا آفریدگاری است که شما را از آسمان و زمین روزی دهد؟ خدایی جز او نیست. پس چگونه [از حق] انحراف می یابید؟}؛ - . فاطر / ۳-۱ - {ستایش خدا را که پروردگار جهانیان است}؛ - . حمد / ۱ - (پروردگار) زنده ای که خدایی جز او نیست، آن زنده ای که نمیرد و پاینده ای که تغییر نپذیرد و جاودانی که نابود نگردد و آن باقی که زوال نپذیرد و آن عادل که ستم نورزد، آن حاکمی که بی عدالتی نکند و آن دقیق که چیزی از او پنهان نیست، آن سخاوتمندی که بخل نورزد و آن بخشنده ای که به هر که بخواهد بخشد.

ای آغازی که چیزی بدان نرسد و ای پایانی که چیزی از آن پیشی نگیرد و ای آشکاری که موجودی فراتر از آن نیست و ای نهانی که چیزی پس از او نیست، علم او بر همه چیز سیطره یافته و همه چیز را به شماره در آورده است.

خداوندا! زبانم را به دعای خویش گویا کن و خواسته ام را به واسطه آن برآورده ساز و حاجتم را به من ببخش و مرا به آرزویم برسان و دلم را شاد گردان و صدایم را به واسطه این دعا بشنو و به خواسته ام پاسخ بده و بر تمام وجودم آنچنان برکتی ده که بدان بر سپاسگزاری من و بر من رحم کنی و از من خوشنود گردی. آمین رب العالمین.

ستایش خدایی را که {ابرهای گرانبار را پدیدار می کند. رعد، به حمد او و فرشتگان از بیمش تسبیح می گویند و صاعقه ها را فرو می فرستد و با آن ها هر که را بخواهد، مورد اصابت قرار می دهد، در حالی که آنان درباره خدا مجادله می کنند، و او سخت کیفر است.} - . رعد / ۱۳-۱۲ -

ستایش خدایی را که دعوت حق برای اوست و کسانی که [مشرکان] جز او می خوانند، آن باطل است و این خداست که والا و بزرگ است. {ستایش خدایی را که روح مردم را هنگام مرگشان به تمامی بازمی ستاند و [نیز] روحی را که نمرده است، در خوابش قبض می کند؛ پس آن [نفسی] را که مرگ را بر او مقدر شده نگاه می دارد و آن دیگر را تا هنگامی معیّن [به سوی زندگیِ دنیا] بازپس می فرستد. قطعاً در این [امر] برای مردمی که می اندیشند نشانه هایی [از قدرت خدا]ست.} - . زمر / ۴۲ -

ستایش خدایی را که {حکومت او آسمان ها و زمین را در بر گرفته و نگهداری آن ها بر او دشوار نیست، و اوست والایِ بزرگ.}؛ - . بقره / ۲۵۵ - {ستایش خدایی را که به اسرار غیب و شهود آگاه است. اوست رحمتگر مهربان. اوست خدایی که جز او معبودی نیست؛ همان فرمانروای پاک سلامت[بخش، و] مؤمن [به حقیقت حقّه خود که] نگهبان، عزیز، جبّار [و] متکبّر [است]. پاک است خدا از آنچه [با او] شریک می گردانند.} - . حشر / ۲۳-۲۲ - ستایش خدایی را که خدایی جز او نیست. {خالق نوساز صورتگر [که] بهترین نام ها [و صفات] از آنِ اوست. آنچه در آسمان ها و زمین است [جمله] تسبیح او می گویند و او شکست ناپذیر حکیم است.}؛ - . حشر / ۲۴ - {ستایش خدایی را که نه فرزندی گرفته و نه در جهان داری شریکی دارد و نه خوار بوده که [نیاز به] سرپرستی داشته باشد و او را بسیار بزرگ شمار.} - . اسرا / ۱۱۱ -

**[ترجمه]

اليوم الثانى

قَالَ الصَّادِقُ عليه السـلام: فِيهِ خُلِقَتْ حَوَّاءُ عليها السـلام مِنْ آدَمَ عليه السـلام يَصْلُحُ لِلتَّزْوِيجِ وَ بِنَاءِ الْمَنَازِلِ وَ كَتْبِ الْعُهُودِ وَ طَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ الِاخْتِيَارَاتِ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ أَوَّلَ النَّهَارِ خَفَّ أَمْرُهُ بِخِلَافِ آخِرِهِ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ صَالِحَ التَّرْبِيَةِ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: رُوزُ بَهْمَنَ اسْمُ مَلَكٍ تَحْتَ الْعَرْشِ يَوْمٌ مُبَارَكٌ لِلتَّزْوِيجِ وَ قَضَاءِ الْحَوَائِجِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى أَنْزَلَ عَلى عَبْدِهِ الْكِتابَ وَ لَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجاً قَيِّماً لِيُنْذِرَ بَأْساً شَدِيداً مِنْ لَدُنْهُ وَ يُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْراً حَسَناً ماكِثِينَ فِيهِ أَبَداً- وَ يُنْذِرَ الَّذِينَ قالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَداً- ما لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَ لا لِآبائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْواهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِباً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنا لَغَفُورٌ شَكُورٌ الَّذِى أَحَلَّنا دارَ الْمُقامَهِ مِنْ فَضْلِهِ- لا يَمَسُّنا فِيها نَصَبٌ وَ لا يَمَسُّنا فِيها لُغُوبٌ- الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سَلامٌ عَلى عِبادِهِ الَّذِينَ اصْطَفى آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ- أَمَّنْ خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ أَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّماءِ ماءً فَأَنْبَتْنا بِهِ حَدائِقَ ذاتَ بَهْجَهٍ

ما كانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَها أَ إِلهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ- أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَراراً وَ جَعَلَ خِلالَها أَنْهاراً وَ جَعَلَ لَها رَواسِيَ وَ جَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حاجِزاً أَ إِلهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لا يَعْلَمُونَ- أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذا دَعاهُ وَ يَكْشِفُ السُّوءَ وَ يَجْعَلُكُمْ خُلَفاءَ الْأَرْضِ أَ إِلهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا ما تَذَكَّرُونَ- أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُماتِ الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ مَنْ يُرْسِلُ الرِّياحَ بُشْراً بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ أَ إِلهٌ مَعَ اللَّهِ تَعالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ- أَمَّنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّماءِ وَ الْأَرْضِ أَ إِلهٌ مَعَ اللَّهِ قُلْ هاتُوا بُرْهانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صادِقِينَ- قُلْ لا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَ ما يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ- الْحَمْدُ لِلَّهِ فاطِرِ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ جاعِلِ الْمَلائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَثْنى وَ ثُلاثَ وَ رُباعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ ما يَشاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلى كُلِّ شَيْ‏ءٍ قَدِيرٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْغَفُورِ الْغَفَّارِ الْوَدُودِ التَّوَّابِ الْوَهَّابِ الْكَبِيرِ السَّمِيعِ الْبَصِيرِ الْعَلِيمِ الصَّمَدِ الْحَيِّ الْقَيُّومِ الْعَزِيزِ الْجَبَّارِ الْمُقْتَدِرِ الْمَلِيكِ الْحَقِّ الْمُبِينِ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْمُتَعَالِ الْأَوَّلِ الْآخِرِ الْبَاطِنِ الظَّاهِرِ الْوَلِيِّ الْحَمِيدِ النَّصِيرِ الْخَلَّاقِ الْخَالِقِ الْبَارِئِ الْمُصَوِّرِ الْقَاهِرِ الْبَرِّ الشَّكُورِ الْوَكِيلِ الشَّهِيدِ الرَّءُوفِ الرَّقِيبِ الْفَتَّاحِ الْعَلِيمِ الْكَرِيمِ الْمَحْمُودِ الْجَلِيلِ غَافِرِ الذَّنْبِ وَ قَابِلِ التَّوْبِ مَلِكِ الْمُلُوكِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ الْقَائِمِ الْكَرِيمِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَظِيمِ الْحَمْدِ عَظِيمِ الْعَرْشِ عَظِيمِ الْمُلْكِ عَظِيمِ السُّلْطَانِ عَظِيمِ الْعِلْمِ عَظِيمِ الْكَرَامَهِ عَظِيمِ الرَّحْمَهِ عَظِيمِ الْبَلَاءِ عَظِيمِ النِّعْمَهِ عَظِيمِ الْفَضْلِ عَظِيمِ الْعِزِّ عَظِيمِ الْكِبْرِيَاءِ عَظِيمِ الْجَبَرُوتِ عَظِيمِ الْعَظَمَهِ عَظِيمِ الرَّأْفَهِ عَظِيمِ الْأَمْرِ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ اللَّهُ أَعْظَمُ مِنْ كُلِّ شَيْ‏ءٍ وَ أَرْحَمُ مِنْ كُلِّ شَيْ‏ءٍ وَ أَعَزُّ مِنْ كُلِّ شَيْ‏ءٍ وَ أَعْلَى مِنْ كُلِّ شَيْ‏ءٍ وَ أَمْلَكُ مِنْ كُلِّ شَيْ‏ءٍ وَ أَقْدَرُ مِنْ كُلِّ شَيْ‏ءٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الرَّءُوفِ الرَّحِيمِ الْعَزِيزِ الْخَبِيرِ الْخَلَّاقِ الْعَظِيمِ الْمُتَكَبِّرِ الْمُتَجَبِّرِ الْجَبَّارِ الْقَهَّارِ مَالِكِ الْجَنَّهِ وَ النَّارِ لَهُ الْكِبْرِيَاءُ وَ الْجَبَرُوتُ وَ إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ أَعْمَالَنَا مَرْفُوعَةً إِلَيْكَ مَوْصُولَةً بِقَبُولِهَا وَ أَعِنَّا عَلَى تَأْدِيَتِهَا لَكَ إِنَّهُ لَا يَأْتِي بِالْخَيْرَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَ لَا يَصْرِفُ السُّوءَ إِلَّا أَنْتَ وَ لَا يَصْرِفُ السُّوءَ إِلَّا أَنْتَ اصْرِفْ عَنَّا السُّوءَ وَ الْمَحْذُورَ وَ بَارِكْ لَنَا فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ إِنَّكَ غَفُورٌ شَكُورٌ- لَا تُخَيِّبْ دُعَاءَنَا وَ لَا تُشْمِتْ بِنَا أَعْدَاءَنَا وَ لَا تَجْعَلْنَا لِلشَّرِّ غَرَضاً وَ لَا لِلْمَكْرُوهِ نَصِباً وَ اعْفُ عَنَّا وَ عَافِنَا فِي كُلِّ الْأَحْوَالِ- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ إِنَّكَ أَنْتَ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ.

**[ترجمه]امام صادق علیه السلام فرموده است: در این روز حوا علیها السلام از حضرت آدم علیه السلام آفریده شد. این روز برای ازدواج، ساختن خانه، نوشتن قراردادها، درخواست حاجات و برای انتخاب روز خوبی است. کسی که در اول این روز مریض شود بر خلاف کسی که پایان روز مریض شود، بیماریش آسان گردد و آن که در این روز زاده شود تربیتش نیکو گردد.

سلمان فارسی رحمه الله گفته است که روز بهمن نام فرشته طبقه زیرین عرش است، این روز برای ازدواج و برآورده ساختن حاجت ها روزی مبارک است.

دعای این روز: از امام صادق علیه السلام نقل شده است:

{ستایش خدایی را که این کتاب [آسمانی] را بر بنده خود فرو فرستاد و هیچ گونه کژی در آن ننهاد، [کتابی] راست و درست، تا [گناهکاران را] از جانب خود به عذابی سخت بیم دهد، و مؤمنانی را که کارهای شایسته می کنند نوید بخشد که برای آنان پاداشی نیکوست. در حالی که جاودانه در آن [بهشت] ماندگار خواهند بود. و تا کسانی را که گفته اند: خداوند فرزندی گرفته است، هشدار دهد. نه آنان و نه پدرانشان به این [ادعا] دانشی ندارند. بزرگ سخنی است که از دهانشان برمی آید. [آنان] جز دروغ نمی گویند.}؛ - . کهف / ۵-۱ - {ستایش خدایی را که اندوه را از ما بزدود، به راستی پروردگار ما آمرزنده [و] حق شناس است؛ همان [خدایی] که ما را به فضل خویش در سرای ابدی جای داد. در اینجا رنجی به ما نمی رسد و در اینجا درماندگی به ما دست نمی دهد.} - . فاطر / ۳۵-۳۴ -

{ستایش برای خداست، و درود بر آن بندگانش که [آنان را] برگزیده است. آیا خدا بهتر است یا آنچه [با او] شریک می گردانند؟ [آیا آنچه شریک می پندارند بهتر است] یا آن کس که آسمان ها و زمین را خلق کرد و برای شما آبی از آسمان فرود آورد، پس به وسیله آن، باغ های بهجت انگیز رویانیدیم. کار شما نبود که درختانش را برویانید. آیا معبودی با خداست؟ [نه،] بلکه آنان قومی منحرفند. [آیا شریکانی که می پندارند بهتر است] یا آن کس که زمین را قرارگاهی ساخت و در آن رودها پدید آورد و برای آن، کوه ها را [مانند لنگر] قرار داد، و میان دو دریا برزخی گذاشت؟ آیا معبودی با خداست؟ [نه،] بلکه بیشترشان نمی دانند. یا [کیست] آن کس که درمانده را - چون وی را بخواند - اجابت می کند و گرفتاری را برطرف می گرداند و شما را جانشینان این زمین قرار می دهد؟ آیا معبودی با خداست؟ چه کم پند می پذیرید. یا آن کس که شما را در تاریکی های خشکی و دریا راه می نماید و آن کس که بادها[یِ باران زا] را پیشاپیش رحمتش بشارتگر می فرستد؟ آیا معبودی با خدا هست؟ خدا برتر [و بزرگتر] است از آنچه [با او] شریک می گردانند. یا آن کس که خلق را آغاز می کند و سپس آن را بازمی آورد، و آن کس که از آسمان و زمین به شما روزی می دهد؟ آیا معبودی با خداست؟ بگو: «اگر راست می گویید، برهان خویش را بیاورید.» بگو: «در آسمان ها و زمین کسی - جز خدا - غیب را نمی شناسد وآن ها

نمی دانند کی برانگیخته خواهند شد؟} - . نمل / ۶۵-۵۹ -

{ستایش خدای را که پدیدآورنده آسمان و زمین است [و] فرشتگان را که دارای بالهای دوگانه و سه گانه و چهارگانه اند پیام آورنده قرار داده است. در آفرینش، هر چه بخواهد می افزاید، زیرا خدا بر هر چیزی تواناست.} - . فاطر / ۱ - ستایش خدای را که آمرزنده، پر بخشایش، مهربان، توبه پذیر، بخشنده، بزرگوار، شنوا، بینا، دانا، بی نیاز، زنده، پاینده، شکست ناپذیر، پر جبروت، توانا، دارنده ملک، حق آشکار، بلند مرتبه والای فرازمند، آغاز، پایان، نهان، آشکار، سرپرست، ستوده، یاری رس، خلق آفرین، آفریننده، پدیدآور، صورت بخش، چیره، نیکوکار، شکرپذیر، کارساز، گواه، مهربان، محافظ، گشایش گر، دانا، بخشنده، ستوده، گران قدر، آمرزنده گناه، توبه پذیر، پادشاه پادشاهان، دانای به غیب و شهود، پا برجا، با کرم، پروردگار جهانیان.

ستایش خدای راست که بزرگ ستایش است و بزرگ عرش و بزرگ حکومت و بزرگ پادشاه. علمش بزرگ است و کرامتش بزرگ. مهرش عظیم است و امتحانش بزرگ. نعمتش انبوه است و احسانش بزرگ و عزتش عظیم. بزرگ کبریاست و بزرگ جبروت. بزرگ عظمت است و بزرگ رأفت و بزرگ فرمان. بزرگ است پروردگار جهانیان. خداوند بزرگ تر است از همه چیز و مهربان تر از همه چیز، عزیزتر از همه چیز، والاتر از همه چیز، داراتر از همه چیز و تواناتر از همه چیز. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است، پروردگار بلندمرتبه بزرگ، رئوف مهربان، عزتمند آگاه، خلق آفرین بزرگ، بزرگ منش عظیم الشأن، با جبروت مقتدر، صاحب بهشت و دوزخ. بزرگی و قدرت از آن اوست. {سخن نیکو به سوی او بالا می رود و عمل شایسته بدان رفعت می بخشد.} - . فاطر / ۱۰ -

خداوندا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و چنان کن که اعمال ما به سوی تو بالا رود و مورد پذیرش تو واقع شود و ما را یاری ده تا آن ها را برای تو به جای آوریم که حقیقتاً نیکی ها تنها از سوی تو بر ما روانه می شود و تنها تویی که بدی ها را برطرف می سازی، هر گونه بدی و گرفتاری را از ما دور کن و در تمام امور به ما برکت بده؛ که تویی آمرزنده شکرپذیر. دعایمان را ناامید بازنگردان و دشمن شادمان نکن و ما را آماج تیرهای بدی و بلا و گرفتاری قرار نده و از ما درگذر و در تمام احوال به ما لباس عافیت بپوشان؛ به راستی که تو بر همه چیز توانایی و تو هستی بزرگ والامقام.

**[ترجمه]

اليوم الثالث

عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: أَنَّهُ يَوْمُ نَحسٍ مُسْتَمِرٍّ فِيهِ نُزِعَ آدَمُ وَ حَوَّاءُ عليهما السلام لِبَاسُهُمَا وَ أُخْرِجَا مِنَ الْجَنَّهِ فَاجْعَلْ شُغْلَكَ فِيهِ صَلَاحَ أَمْرِ مَنْزِلِكَ وَ لَا تَخْرُجْ مِنْ دَارِكَ إِنْ أَمْكَنَكَ وَ اتَّقِ فِيهِ السُّلْطَانَ وَ الْبَيْعَ وَ الشِّرَاءَ وَ طَلَبَ الْحَوَائِجِ وَ الْمُعَامَلَهَ وَ الْمُشَارَكَهَ وَ الْهَارِبُ فِيهِ يُوجَدُ وَ الْمَرِيضُ فِيهِ يُجْهَدُ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ مَرْزُوقاً طَوِيلَ الْعُمُرِ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ: هُوَ رُوزُ أُرْدِيبِهِشْتَ اسْمُ الْمَلَكِ الْمُوَكَّلِ بِالشِّفَاءِ وَ السُّقْمِ يَوْمٌ ثَقِيلٌ نَحْسٌ لَا يَصْلُحُ لِأَمْرٍ مِنَ الْأُمُورِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ:

عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله: الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ وَ الْآخِرِ وَ الظَّاهِرِ وَ الْبَاطِنِ وَ الْقَائِمِ وَ الدَّائِمِ الْحَكِيمِ الْكَرِيمِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الَّذِی لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَقِّ الْمُبِينِ ذِی الْقُوَّهِ الْمَتِينِ وَ الْفَضْلِ الْعَظِيمِ الْمَاجِدِ الْكَرِيمِ الْمُنْعِمِ الْمُتَكَرِّمِ الْوَاسِعِ الْقَابِضِ الْبَاسِطِ الْمَانِعِ الْمُعْطِی الْفَتَّاحِ الْمُمِيتِ الْمُحْيِی ذِی الْجَلالِ وَ الْإِكْرام- ذِی الْمَعارِجِ تَعْرُجُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ بِأَمْرِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ ذِی الرَّحْمَهِ الْوَاسِعَهِ وَ النَّعْمَاءِ السَّابِغَهِ وَ الْحُجَّهِ الْبَالِغَهِ وَ الْأَمْثَالِ الْعَالِيَهِ وَ الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى شَدِيدِ الْقُوَى فَالِقِ الْإِصْبَاحِ وَ جَاعِلِ اللَّيْلِ سَكَناً وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ حُسْباناً ذلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَفِيعِ الدَّرَجاتِ ذِی الْعَرْشِ يُلْقِی الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلى مَنْ يَشاءُ مِنْ

عِبادِهِ رَبِّ الْعِبَادِ وَ الْبِلَادِ وَ إِلَيْهِ الْمَعَادُ- سَرِيعُ الْحِسابِ شَدِيدُ الْعِقابِ ذُو الطَّوْلِ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ- إِذا قَضى أَمْراً فَإِنَّما يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ بَاسِطُ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَهِ وَاهِبُ الْخَيْرِ لَا يَخِيبُ سَائِلُهُ وَ لَا يَنْدَمُ آمِلُهُ وَ لَا يُحْصَى نِعَمُهُ صَادِقُ الْوَعْدِ وَعْدُهُ حَقٌّ وَ هُوَ أَحْكَمُ الْحاكِمِينَ وَ أَسْرَعُ الْحاسِبِينَ حُكْمُهُ عَدْلٌ وَ هُوَ لِلْمَجْدِ أَهْلٌ يُعْطِى الْخَيْرَ وَ يَقْضِى بِالْحَقِ وَ يَهْدِى السَّبِيلَ- الَّذِى خَلَقَ الْمَوْتَ وَ الْحَياهَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ جَمِيلُ الثَّنَاءِ حَسَنُ الْبَلَاءِ سَمِيعُ الدُّعَاءِ حَسَنُ الْقَضَاءِ لَهُ الْكِبْرِياءُ- يَفْعَلُ ما يَشاءُ مُنْزِلُ الْغَيْثِ بَاسِطُ الرِّزْقِ مُنْشِئُ السَّحَابِ مُعْتِقُ الرِّقَابِ مُدَبِّرُ الْأُمُورِ مُجِيبُ الدُّعَاءِ- لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَى وَ لَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعَ- لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ أَسْأَلُكَ يَا مَنْ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ وَ كَرُمَ ثَنَاؤُهُ وَ عَظُمَتْ آلَاؤُهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لَنَا مَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِنَا وَ تَعْصِمَنَا مِنْ ذُنُوبِنَا وَ تَعْصِمَنَا مَا بَقِيَ مِنْ عُمُرِنَا اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَيْرَ أَعْمَالِنَا بِخَوَاتِمِهَا وَ خَيْرَ أَيَّامِنَا يَوْمَ لِقَائِكَ اللَّهُمَّ مُنَّ عَلَيْنَا فِي هَذِهِ السَّاعَهِ وَ فِي جَمِيعِ مَا نَسْتَقْبِلُ مِنْ نَهَارِهَا بِالتَّوْبَهِ وَ الطَّهَارَهِ وَ الْمَغْفِرَهِ وَ التَّوْفِيقِ وَ النَّجَاهِ مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ ابْسُطْ لَنَا فِي أَرْزَاقِنَا وَ بَارِكْ لَنَا فِي أَعْمَالِنَا وَ احْرُسْنَا مِنَ الْأَسْوَاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ آتِنَا بِالْفَرَجِ وَ الرَّجَاءِ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ لَطِيفٌ لِمَا تَشَاءُ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روز نحس دائمی است. آدم و حوا علیه السلام در این روز جامه خویش برکندند و از بهشت بیرون رانده شدند، پس در این روز به اصلاح امور منزل بپرداز و اگر می توانی از خانه بیرون نرو و در این روز از سلطان و خرید و فروش و درخواست حاجات و معامله و شراکت برحذر باش. فرار کننده در این روز، پیدا می شود و کسی که در این روز بیمار شود، سختی کشد و کسی که در این روز به دنیا آید، پررزق و روزی است و عمرش طولانی شود.

سلمان فارسی گوید: این روز، روز اردیبهشت است که نام فرشته موکل بر شفا و بیماری است. روز سنگین و نحسی است که برای انجام هیچ کاری مناسب نیست.

دعای این روز: از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است: ستایش خدای را که اول است و آخر، آشکار است و نهان، پایدار است و جاودان، حکیم است و بخشنده، یکتا و بی نیازی است که {نه زاده و زاده شده و نه کسی همتای اوست.} - . اخلاص / ۴-۳ - ستایش خدای را که حق آشکار است، قدرتمند استوار، صاحب فضل عظیم، بخشنده سخاوت مند، نعمت بخش صاحب کرامت، گشاینده، باز و بسته کننده هر چیز، جلوگیر، عطابخش، گشایش گر، میراننده و زنده کننده، صاحب جلالت و بزرگواری، صاحب عروج گاه هایی که فرشتگان و روح به فرمان او به سوی آن بالا روند. ستایش خدایی را که صاحب رحمت گسترده و نعمات فراوان و حجت رسا و نمونه های والا و نام های نیکو، سخت نیرو و شکافنده صبح است و شب را {مایه آرامش و خورشید و ماه را وسیله حسابگری قرار داده و این است اندازه گیری آن توانای دانا.} - . انعام / ۹۶ -

ستایش خدایی را که والا درجه و صاحب عرش است. {به هر کس از بندگانش که خواهد، آن روح را به فرمان خویش می فرستد.} - . غافر / ۱۵ - پروردگار بندگان و سرزمین هاست و بازگشت همه به سوی اوست. زود شمار و سخت کیفر است، صاحب بخشش و کرم است. {خدایی جز او نیست، بازگشت به سوی اوست.}؛ - . غافر / ۳ - {چون به کاری اراده فرماید، فقط می گوید: «[موجود] باش»؛ پس [فوراً موجود] می شود.} - . بقره / ۱۱۷ - دستانش را به رحمت گشوده، بخشاینده خیر است و هر که از او بخواهد نومید نگردد و هر که به او امید بندد پشیمان نگردد. نعمت هایش بی شمار، وعده اش راستین و

حق است و بهترین داوران و سریع ترین حساب رسان است. حکمش عدالت و سزاوار بزرگ منشی است. خیر می بخشد و به حق داوری و به راه راست هدایت کند .

{همان که مرگ و زندگی را پدید آورد تا شما را بیازماید که کدامتان نیکوکارترید، و اوست ارجمند آمرزنده.} - . ملک / ۲ - نیکو ستایش است و نیکو آزمایش، شنونده دعاست و نیکو داور. بزرگی برای اوست، هر چه بخواهد می کند. فرود آورنده باران، گشایش بخش روزی، پدیدآورنده ابرها، آزادکننده دربندان، تدبیرکننده امور و اجابتگر دعاست. آنچه را او عطا کند، جلوگیر ندارد و آنچه را او جلوگیر باشد، دیگری نتواند ببخشد. {چیزی مانند او نیست و اوست شنوای بینا.} - . شورا / ۱۱ -

ای که نام هایش مقدس و ستایشش پربها و نعماتش بسیار است! از تو می خواهم بر محمد و خاندان او درود فرستی و گناهان گذشته ما را ببخشایی و ما را از گناه نگه داری و در باقی عمر ما را از آن حفظ کنی. خداوندا بهترین اعمال ما را پایان بخش آن ها و بهترین روزهای ما را روز دیدارت قرار دهی. خداوندا در این ساعت و در تمام آنچه در این روز پیش روی ماست با توبه و پاکیزگی و آمرزش و توفیق و نجات از آتش دوزخ بر ما منت بگذار. خداوندا! روزی های ما را گسترده گردان و به کارهایمان برکت ببخش و ما را از از پیشامدهای ناگوار و زیان ها در امان دار و فرج و گشایش و امیدی به ما عنایت فرما که یقیناً تو شنوای دعا هستی و بر هر چه بخواهی لطف و احسان داری.

**[ترجمه]

اليوم الرابع

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ یَوْمٌ صَالِحٌ لِلزَّرْعِ وَ الصَّیْدِ وَ الْبِنَاءِ وَ اتِّخَاذِ الْمَاشِیَهِ وَ یُکْرَهُ فِیهِ السَّفَرُ فَمَنْ سَافَرَ فِیهِ خِیفَ عَلَیْهِ الْقَتْلُ وَ السَّلْبُ أَوْ بَلَاءٌ یُصِیبُهُ وَ فِیهِ وُلِدَ هَابِیلُ علیه السلام وَ الْمَوْلُودُ فِیهِ یَکُونُ صَالِحاً مُبَارَکاً مَا عَاشَ وَ مَنْ هَرَبَ فِیهِ عَسُرَ طَلَبُهُ وَ لَجَأَ إِلَی مَنْ یَمْنَعُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ: اسْمُ هَذَا الْیَوْمِ رُوزُ شَهْرِیوَرَ اسْمُ الْمَلَکِ الَّذِی خُلِقَتْ فِیهِ الْجَوَاهِرُ مِنْهُ وَ وُکِّلَ بِهَا وَ هُوَ مُوَکَّلٌ بِبَحْرِ الرُّومِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ:

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ ظَهَرَ دِينُکَ وَ بَلَغَتْ حُجَّتُکَ وَ اشْتَدَّ مُلْکُکَ وَ عَظُمَ سُلْطَانُکَ وَ صَدَقَ وَعْدُکَ وَ ارْتَفَعَ عَرْشُکَ وَ أَرْسَلْتَ مُحَمَّداً بِالْهُدَى وَ دِينِ الْحَقِّ لِتُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ وَ الشُّكْرُ وَ مِنْکَ النِّعْمَهُ وَ الْمِنَّهُ وَ الْمَنُّ تَكْشِفُ السُّوءَ وَ تَأْتِی بِالْيُسْرِ وَ تَطْرُدُ الْعُسْرَ وَ تَقْضِی بِالْحَقِّ وَ تَعْدِلُ بِالْقِسْطِ وَ تَهْدِی السَّبِيلَ تَبَارَکَ وَجْهُکَ سُبْحَانَکَ وَ بِحَمْدِکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَ رَبُّ الْأَرَضِينَ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ الْحَسَنُ بَلَاؤُکَ وَ الْعَدْلُ قَضَاؤُکَ وَ الْأَرْضُ فِی قَبْضَتِکَ وَ السَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ مُنْزِلُ الْآيَاتِ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ كَاشِفُ الْكُرُبَاتِ مُنْزِلُ الْخَيْرَاتِ مَلِکُ الْمَحْيَا وَ الْمَمَاتِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّيْلِ إِذا يَغْشى وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّى وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَى اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَحَبَّ الْعِبَادُ وَ كَرِهُوا مِنْ مَقَادِيرِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ حَالٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ يَا خَيْرَ مُرْسِلٍ وَ يَا أَفْضَلَ مَنْ أَهَلَّ وَ يَا أَكْرَمَ مَنْ جَادَ بِالْعَطَايَا صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَافِنَا مِنْ مَحْذُورِ الْأَيَّامِ وَ هَبْ لَنَا الصَّبْرَ الْجَمِيلَ عِنْدَ حُلُولِ الرَّزَايَا وَ لَقِّنَا الْيُسْرَ وَ السُّرُورَ وَ كِفَايَهَ الْمَحْذُورِ وَ عَافِنَا فِی جَمِيعِ الْأُمُورِ إِنَّکَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ آتِنَا بِالْفَرَحِ وَ الرَّجَاءِ وَ آتِنا فِی الدُّنْيا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده است که این روز برای کشاورزی و شکار و ساخت و ساز و گرفتن چهارپا مناسب است و سفر در این روز کراهت دارد و کسی که در این روز به مسافرت رود بیم کشته یا دزدیده شدن یا وارد شدن بلایی بر او می رود. در این روز بود که هابیل علیه السلام به دنیا آمد. کسی که در این روز به دنیا بیاید، تا زنده است شایسته و پربرکت خواهد بود و کسی که در این روز بگریزد، جستجویش دشوار می شود و به کسی پناه برد که مانع از یافتن او شود .

سلمان گوید: نام این روز، روز شهریور است، نام فرشته ای که جواهر در این روز [از او] آفریده شده و بر آن ها گماشته شده و این فرشته مأمور دریای مدیترانه نیز هست.

دعای امام صادق علیه السلام در این روز:

خدایا! ستایش خاص توست. دینت آشکار شد و حجتت رسید و پادشاهیت استوار شد و سلطنتت بزرگ، وعده ات راست، عرشت فرازمند شد و محمد صلی الله علیه و آله را به هدایت و آیین حق فرستادی تا او را بر تمام ادیان پیروز گردانی؛ هر چند که مشرکان از این امر ناخوشنود باشند. خداوندا! حمد و ستایش تو راست، نعمت و بخشش و احسان از توست، سختی را برطرف گردانی و آسانی را ارزانی داری و سختی را بزدایی و به حق حکم فرمایی و به عدالت داوری کنی و به راه راست هدایت کنی. ذاتت مبارک است، منزهی تو و به ستایشت مشغولم. خدایی جز تو نیست، پروردگار آسمان ها و پروردگار زمین ها و هر آن که در آن هاست و پروردگار عرش بزرگ.

خداوندا ستایش مخصوص ذات توست! آزمایشت نیکو، داوریت عادلانه، زمین در قبضه قدرتت و آسمان ها پیچیده به دست قدرت توست. خداوندا ستایش تو راست، ای فرود آورنده آیات، ای اجابتگر دعاها، ای برطرف کننده گرفتاری ها، ای فرو فرستنده نیکی ها، ای مالک زندگی و مرگ! خدایا ستایش تو راست در شب چون [سیاهیش همه جا را] بپوشاند و ستایش تو راست در روز چون روشن شود و ستایش تو راست در دنیا و آخرت. خداوندا! ستایش تو راست بر آنچه بندگان دوست

دارنـد از مقـدرات تو و آنچه ناخوش دارنـد. سـتایش تو راست در هر حالی از امور دنیا و آخرت. ای بهترین فرو فرسـتنده، ای بهترین کسـی که درخور سـاخت و ای برترین بخشـنده عطایـا! بر محمـد و خانـدان او درود و رحمت فرست و ما را از بلاهای روزگـار مصون بـدار و به هنگام نزول مصـیبت ها به ما صبری نیکو عنایت فرما و آسانی و شادی و نجات از حوادث ناگوار را بر ما ارزانی دار و در تمام کارها به ما سلامت عطا کن. بی تردید تو دقیق و آگاه هستی و بر محمد و خاندان او درود فرست و به ما شادی و امید ببخش و {در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.} -. بقره / ۲۰۱ -

**[ترجمه]

اليوم الخامس

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ فِيهِ وُلِدَ قَابِيلُ الشَّقِيُّ الْمَلْعُونُ وَ فِيهِ قَتَلَ أَخَاهُ وَ فِيهِ دَعَا بِالْوَيْلِ عَلَى نَفْسِهِ وَ هُوَ أَوَّلُ مَنْ بَكَى فِي الْأَرْضِ فَلَا تَعْمَلْ فِيهِ عَمَلًا وَ لَا تَخْرُجْ مِنْ مَنْزِلِكَ وَ مَنْ حَلَفَ فِيهِ كَاذِباً عُجِّلَ لَهُ الْجَزَاءُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ حَالُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ: رُوزُ إِسْفَنْدَارَ اسْمُ الْمَلَكِ الْمُوَكَّلِ بِالْأَرَضِينَ يَوْمُ نَحْسٍ لَا تَطْلُبْ فِيهِ حَاجَةً وَ لَا تَلْقَ فِيهِ سُلْطَاناً.

ص: ۱۴۱

الدُّعَاءُ فِيهِ: اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ ذَا الْعِزِّ الْأَکْبَرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّیْلِ إِذَا أَدْبَرَ وَ الصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَبْلُغُ أَوَّلُهُ شُکْرَکَ وَ عَاقِبَتُهُ رِضْوَانَکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی سَمَاوَاتِکَ مَحْمُوداً وَ فِی بِلَادِکَ وَ عِبَادِکَ مَعْبُوداً وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النِّعَمِ الظَّاهِرَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النِّعَمِ الْبَاطِنَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ یَا مَنْ أَحصی کُلَّ شَیْ ءٍ عَدَداً وَ وَسِعَ کُلَّ شَیْ ءٍ رَحْمَهً وَ عِلْماً.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی زَیَّنَ السَّمَاءَ بِالْمَصَابِیحِ وَ جَعَلَهَا رُجُوماً لِلشَّیَاطِینِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ لَنَا الْأَرْضَ فِرَاشاً وَ أَنْبَتَ لَنَا مِنَ الزَّرْعِ وَ الشَّجَرِ وَ الْفَوَاکِهِ وَ النَّخْلِ أَلْوَاناً وَ جَعَلَ فِی الْأَرْضِ جِنَاناً وَ حَبّاً وَ أَعْنَاباً وَ فَجَّرَ فِیهَا أَنْهَاراً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ فِی الْأَرْضِ رَواسِیَ أَنْ تَمِیدَ بِنَا فَجَعَلَهَا لِلْأَرْضِ أَوْتَاداً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَجْرِیَ الْفُلْکُ فِیهِ بِأَمْرِهِ وَ لِنَبْتَغِیَ مِنْ فَضْلِهِ وَ جَعَلَ لَنَا مِنْهُ حِلْیَهً وَ لَحْماً طَرِیّاً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ لَنَا الْأَنْعَامَ لِنَأْکُلَ مِنْهَا وَ مِنْ ظُهُورِهَا رُکُوباً وَ مِنْ جُلُودِهَا بُیُوتاً وَ لِبَاساً وَ مَتاعاً إِلی حِینٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْکَرِیمِ فِی مُلْکِهِ الْقَاهِرِ لِبَرِیَّتِهِ الْقَادِرِ عَلَی أَمْرِهِ الْمَحْمُودِ فِی صُنْعِهِ اللَّطِیفِ بِعِلْمِهِ الرَّءُوفِ بِعِبَادِهِ الْمُتَأَثِّرِ بِجَبَرُوتِهِ فِی عِزِّ جَلَالِهِ وَ هَیْبَتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ الْخَلْقَ عَلَی غَیْرِ مِثَالٍ وَ قَهَرَ الْعِبَادَ بِغَیْرِ أَعْوَانٍ وَ رَفَعَ السَّمَاءَ بِغَیْرِ عَمَدٍ وَ بَسَطَ الْأَرْضَ عَلَی الْهَوَاءِ بِغَیْرِ أَرْکَانٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَی مَا یُبْدِی وَ عَلَی مَا یُخْفِی وَ عَلَی مَا کَانَ وَ عَلَی مَا یَکُونُ وَ لَهُ الْحَمْدُ عَلَی حِلْمِهِ بَعْدَ عِلْمِهِ وَ عَلَی عَفْوِهِ بَعْدَ قُدْرَتِهِ وَ عَلَی صَفْحِهِ بَعْدَ إِعْذَارِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْکَرِیمِ الْمَنَّانِ الَّذِی هَدَانَا لِلْإِیمَانِ وَ عَلَّمَنَا الْقُرْآنَ وَ مَنَّ عَلَیْنَا بِمُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ لَا تَذَرْ لَنَا فِی هَذِهِ السَّاعَهِ ذَنْباً إِلَّا غَفَرْتَهُ وَ لَا هَمّاً إِلَّا فَرَّجْتَهُ وَ لَا عَیْباً إِلَّا سَتَرْتَهُ وَ لَا مَرِیضاً إِلَّا شَفَیْتَهُ وَ لَا دَیْناً إِلَّا قَضَیْتَهُ وَ لَا سُؤَالًا إِلَّا أَعْطَیْتَهُ وَ لَا غَرِیباً إِلَّا صَاحَبْتَهُ وَ لَا غَائِباً إِلَّا رَدَدْتَهُ وَ لَا عَانِیاً إِلَّا فَکَکْتَ وَ لَا مَهْمُوماً إِلَّا نَعَشْتَ وَ لَا خَائِفاً إِلَّا أَمَّنْتَ وَ لَا عَدُوّاً إِلَّا کَفَیْتَ وَ لَا کَسِراً إِلَّا جَبَرْتَ وَ لَا جَائِعاً إِلَّا أَشْبَعْتَ وَ لَا ظَمْآناً إِلَّا أَنْهَلْتَ وَ لَا عَارِیاً إِلَّا کَسَوْتَ

وَ لَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ لَکَ فِيهَا رِضًى وَ لَنَا فِيهَا صَلَاحٌ إِلَّا قَضَيْتَهَا فِي يُسْرٍ مِنْکَ وَ عَافِيَةٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روز نحس دائم است. قابیل نگون بخت نفرین شده در این روز زاده شد و در همین روز برادر خویش را کشت و با تأسف بر خویش نفرین کرد و او اولین کسی است که در زمین گریست. پس در این روز کاری انجام نده و از منزل خویش خارج نشو. کسی که در این روز به دروغ قسم بخورد، به زودی نتیجه کارش را می بیند و کسی که در این روز زاده شود اوضاعش به سامان شود.

سلمان نیز گوید: روز اسفندار نام فرشته گماشته شده بر زمین هاست. روزی است نحس، در آن به دنبال برآوردن خواسته خویش نباش و به دیدار سلطان نرو.

دعای این روز:

خداوندا ستایش تو راست، ای صاحب بزرگترین عزت! ستایش تو راست در شب چون پشت کند و در روز چون آشکار گردد. ستایش تو راست، ستایشی که آغاز آن به شکرگزاریت رسد و انجام آن به خشنودیت. ستایش تو راست در آسمان ها که ستوده ای و در شهرها و میان بندگانت که مورد پرستشی و ستایش تو راست در نعمت های آشکارا و ستایش تو راست در نعمت های نهان. ستایش تو راست ای که هر چیزی را به عدد شماره کرده است و رحمت و دانشش همه چیز را فرا گرفته است.

ستایش خدایی را که آسمان را به چراغ ستارگان زینت بخشید و آن را وسیله طرد شیاطین قرار داد و ستایش خدایی را که زمین را بستر ما قرار داد و انواع گوناگونی از کشتزارها و درختان و میوهها و نخلستانها را برای ما رویاند و بوستانها و دانهها و انگورهایی در زمین نهاد و رودهایی را در آن روان ساخت .

ستایش خدایی را که در زمین کوههایی استوار افکند تا ما را نلرزاند و آن ها را چون میخ هایی بر زمین کرد. ستایش خدایی را که دریا را مسخر ساخت تا کشتی ها در آن به فرمانش روان شوند و برای این که از بخشش او روزی بگیریم و در آن دریا برای ما زیورآلاتی قرار داد و گوشتی تازه [که بخوریم] و ستایش خدایی را که چهارپایان را برای ما قرار داد تا از آن ها بخوریم و آنان را مرکب ما قرار داد تا [بر پشت آن ها] سوار شویم و از پوستشان برای ما خانه و جامه و وسایل زندگی فراهم کرد که تا چندی مورد استفاده قرار گیرد.

ستایش خدایی را که در فرمانروایی خویش بزرگوار، بر آفریدگان خویش چیره، بر امر خویش توانا، در صنعش ستوده، در علمش دقیق، بر بندگانش مهربان و در عزت و جلال و هیبت خویش متأثر از جبروت و عظمت خویش است. ستایش خدایی را که آفریدگان را بی مانند آفرید و بی یاری گر بر بندگان چیره گشت و آسمان را بی ستون برافراشت و زمین را بی پایه در کیهان گسترش داد. ستایش خدا را بر آنچه آشکار گرداند و آنچه نهان دارد و بر آنچه بوده و آنچه خواهد بود و ستایش او را به خاطر بردباریش با وجود دانستنش و گذشتش با وجود قدرتش و بر چشم پوشیش با داشتن عذر [بر عقوبتش] و ستایش خدای بخشنده عطابخش را که ما را به راه ایمان هدایت کرد و قرآن را به ما آموخت و به واسطه حضرت محمد صلی الله علیه

و آله بر ما منت نهاد.

خداوندا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و در این ساعت برای ما گناهی مگذار مگر این که آن را بخشیده باشی و اندوهی مگذار جز آن که آن را برطرف سازی و عیبی مگذار مگر این که آن را پوشیده باشی و مریضی مگذار جز آن که او را شفا بخشی و قرضی مگذار جز آن که برآورده سازی و درخواستی مگذار جز آن که آن را عطا کنی و غریبی مگذار جز آن که همدمش گردی و دور از نظری مگذار جز آن که بازش گردانی و رنج دیده ای جز آن که رنجش را برطرف گردانی و غم دیده ای جز آن که شادی را به او بازگردانی و هراسانی جز آن که در امانش داری و دشمنی جز آن که ما را از شرش برهانی و شکسته ای جز آن که آن را التیام دهی و گرسنه ای جز آن که سیرش گردانی و تشنه ای جز آن که سیرابش گردانی و عریانی جز آن که بپوشانی و حاجتی از حاجت های دنیا و آخرت که خشنودی تو و صلاح ما در آن باشد، مگر آن که در آسایش و تندرستی آن را برآورده سازی، ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

الیوم السادس

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ یَوْمٌ صَالِحٌ لِقَضَاءِ الْحَاجَةِ وَ التَّزْوِیجِ وَ مَنْ سَافَرَ فِیهِ فِی بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ رَجَعَ إِلَی أَهْلِهِ بِمَا یُحِبُّهُ جَیِّدٌ لِشِرَاءِ الْمَاشِیَةِ وَ مَنْ ضَلَّ فِیهِ أَوْ أَبَقَ وُجِدَ وَ مَنْ مَرِضَ فِیهِ بَرِئَ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ صَلَحَتْ تَرْبِیَتُهُ وَ سَلِمَ مِنَ الْآفَاتِ.

قَالَ سَلْمَانُ رَحِمَهُ اللَّهُ: رُوزُ خُرْدَادَ اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالْجِنِّ یَصْلُحُ لِلتَّزْوِیجِ وَ الْمَعَاشِ وَ کُلِّ حَاجَةٍ الْأَحْلَامُ فِیهِ یَظْهَرُ تَأْوِیلُهَا بَعْدَ یَوْمٍ أَوْ یَوْمَیْنِ.

الدُّعَاءُ فِیهِ:

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً أَنَالُ بِهِ رِضَاکَ وَ أُؤَدِّی بِهِ شُکْرَکَ وَ أَسْتَوْجِبُ بِهِ الْمَزِیدَ مِنْ قَضَائِکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی حِلْمِکَ بَعْدَ عِلْمِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی عَفْوِکَ بَعْدَ قُدْرَتِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَیْنَا بَعْدَ النِّعَمِ نِعَماً وَ بَعْدَ الْإِحْسَانِ إِحْسَاناً وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا أَنْعَمْتَ عَلَیْنَا بِالْإِسْلَامِ وَ عَلَّمْتَنَا الْقُرْآنَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ الشِّدَّةِ وَ الرَّخَاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی کُلِّ حَالٍ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ وَلِیُّهُ وَ کَمَا یَنْبَغِی لِسُبُحَاتِ وَجْهِکَ الْکَرِیمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یَخْفَی عَلَیْهِ خَافِیَةٌ فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ- وَ هُوَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عَلِیمٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنْ تَوَکَّلَ عَلَیْهِ کَفَاهُ وَ لَمْ یَتَّکِلْهُ یَکِلْهُ إِلَی غَیْرِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هُوَ یَصِلُنَا حِینَ یَنْقَطِعُ عَنَّا الرَّجَاءُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هُوَ رَجَاؤُنَا حِینَ تَسُوءُ ظُنُونُنَا بِأَعْمَالِنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَسْأَلُهُ الْعَافِیَةَ فَیُعَافِینَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَسْتَغِیثُهُ فَیُغِیثُنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَرْجُوهُ فَیُحَقِّقُ رَجَاءَنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَدْعُوهُ فَیُجِیبُ دُعَاءَنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَسْتَنْصِرُهُ فَیَنْصُرُنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَسْأَلُهُ فَیُعْطِینَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نُنَاجِیهِ بِمَا نُرِیدُ مِنْ حَوَائِجِنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی یَحْلُمُ عَنَّا حَتَّی کَأَنَّا لَا ذَنْبَ لَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی تَحَبَّبَ إِلَیْنَا بِنِعَمِهِ

عَلَيْنَا وَ هُوَ غَنِيٌّ عَنَّا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ یَکِلْنَا إِلَی نُفُوسِنَا فَیَعْجِزَ عَنَّا ضَعْفُنَا وَ قِلَّهُ حِیلَتِنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی حَمَلَنَا فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقَنَا مِنَ الطَّیِّبَاتِ وَ فَضَّلَنَا عَلَی کَثِیرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِیلًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَشْبَعَ جُوعَنَا وَ آمَنَ رَوْعَنَا وَ أَقَالَ عَثْرَنَا وَ کَبَّ عَدُوَّنَا وَ أَلَّفَ بَیْنَ قُلُوبِنَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مَالِکِ الْمُلْکِ مُجْرِی الْفُلْکِ مُسَخِّرِ الرِّیَاحِ فَالِقِ الْإِصْبَاحِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی عَلَا فَقَهَرَ وَ مَلَکَ فَقَدَرَ وَ بَطَنَ فَخَبَرَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا تَسْتُرُ مِنْهُ الْقُفُورُ(۱) وَ لَا تُکِنُّ مِنْهُ السُّتُورُ وَ لَا تُوَارِی مِنْهُ الْبُحُورُ وَ کُلُّ شَیْ ءٍ إِلَیْهِ یَصِیرُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یَزُولُ مُلْکُهُ وَ لَا یَتَضَعْضَعُ رُکْنُهُ وَ لَا تُرَامُ قُوَّتُهُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّمَاوَاتِ الْعُلَی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْأَرَضِینَ السُّفْلَی وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَزِیدُ وَ لَا یَبِیدُ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَبْقَی وَ لَا یَفْنَی وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً تَضَعُ لَکَ السَّمَاءُ أَکْتَافَهَا وَ الْأَرَضُونَ أَثْقَالَهَا وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً سَبَّحَ لَکَ السَّمَاوَاتُ وَ مَنْ فِیهَا وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ عَلَیْهَا وَ لَکَ الْحَمْدُ یَا رَبِّ عَلَی مَا هَدَیْتَنَا وَ عَلَّمْتَنَا مَا لَمْ نَعْلَمْ وَ کَانَ فَضْلُکَ اللَّهُمَّ عَلَیْنَا عَظِیماً اللَّهُمَّ إِنَّ رِقَابَنَا لَکَ بِالتَّوْبَهِ خَاضِعَهٌ وَ أَیْدِیَنَا إِلَیْکَ بِالرَّغْبَهِ مَبْسُوطَهٌ وَ لَا عُذْرَ لَنَا فَنَعْتَذِرَ وَ لَا قُوَّهَ لَنَا فَنَصْبِرَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِذْنَا أَنْ تُخَیِّبَ آمَالَنَا وَ تُحْبِطَ أَعْمَالَنَا اللَّهُمَّ جُدْ بِحِلْمِکَ عَلَی جَهْلِنَا وَ بِغِنَاکَ عَلَی فَقْرِنَا وَ اعْفُ عَنَّا وَ عَافِنَا وَ تَفَضَّلْ عَلَیْنَا وَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ وَ صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَی مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای برآوردن حاجت و ازدواج مناسب است و کسی که در این روز در خشکی یا دریا مسافرت کند، با هر آنچه دوست دارد نزد خانواده خویش بازگردد. این روز برای خرید چهارپا خوب است. کسی که در این روز گم شود یا فرار کند پیدا شود و کسی که در این روز بیمار گردد شفا یابد و کسی که در این روز زاده شود تربیتش نیکو گردد و از آفات ایمن گردد.

سلمان رحمه الله گوید: این روز، روز خرداد است، نام فرشته موکل بر جنیان. برای ازدواج و امرار معاش و طلب هر حاجتی خوب است و خواب هایی که در این روز دیده می شود یک یا دو روز بعد تعبیر می گردد.

دعای امام صادق علیه السلام در این روز:

خداوندا ستایش تو را است، ستایشی که به واسطه آن به خشنودی تو نائل گردم و شکرت را بدان به جای آورم و به واسطه آن سزاوار زیاده تقدیرت گردم. خداوندا ستایش تو راست به خاطر بردباریت با وجود دانستنت و گذشتت با وجود قدرتت و تو را ستایش به خاطر نعمتی که پس از نعمتی و احسانی که پس از احسانی بر ما ارزانی داشتی و ستایش تو را به خاطر نعمتی که به برکت اسلام بر ما ارزانی داشتی و به ما قرآن آموختی و تو را ستایش در خوشی و ناخوشی و سختی و آسانی و تو را ستایش در هر حال.

خداوندا تو را ستایش، آنچنان که شایسته و صاحب آنی و آنچنان که سزاوار ذات بزرگوار توست. ستایش خدایی را که هیچ امر نهانی در آسمان ها و زمین از او پنهان نیست و او به همه چیز داناست. ستایش خدایی را که هر کس بر او توکل کند، او را کفایت می کند و او را به دیگری واگذار نمیکند. ستایش خدایی را که دست ما را میگیرد آن هنگام که امیدمان از همه جا بریده شود. ستایش خدایی را که مایه امید ماست آن زمان که به اعمال خویش بدگمان می شویم. ستایش خدایی را که از او طلب سلامت می کنیم و به ما می بخشد و ستایش خدایی را که از او یاری طلبیم و به فریادمان برسد. ستایش خدایی را که به او چشم امید داریم و آرزوی ما را برآورده می کند. ستایش خدایی را که او را خوانیم و دعایمان را پاسخ دهد و ستایش

خدایی را که از او طلب یاری کنیم و یاریمان گرداند و ستایش خدایی را که از او خواهیم و به ما ببخشد و ستایش خدایی را که هر زمان حاجتی بخواهیم، حوائج خود را با او در میان می‌گذاریم.

ستایش خدایی را که بر ما بردباری می کند تا جایی که گویا هیچ گناهی نداریم. ستایش خدایی را که با نعمات خویش به ما محبت ورزد، با این که از ما بی نیاز است. ستایش خدایی را که ما را به حال خویش نگذارد تا سستی ما و ضعف ما در چاره اندیشی ناتوانمان گرداند و ستایش خدایی را که ما را در خشکی و دریا حمل کرد و از خوراکی های پاکیزه به ما روزی داد و ما را بر بسیاری از آفریدگانش برتری داد و ستایش خدایی را که گرسنگی‌مان را برطرف ساخت و از هراسمان ایمن داشت و از لغزش ما چشم پوشید و دشمنمان را خوار و ذلیل کرد و به دلهامان انس و الفت بخشید و ستایش خدای را که مالك این پادشاهی، روان کننده کشتی ها، رام کننده بادها و شکافنده صبح است. ستایش خدایی را که برتری یافته و بر همه چیره گشته است و بر همه چیز مالکیت یافته و مسلط گشته است و خدایی که باطن است و از درون آگاه و ستایش خدایی را که مکان های دور افتاده از نظر او پنهان نیست و پرده ها چیزی را از او نپوشاند و دریاها چیزی را از او نهفته نسازد و همه چیز به سوی او بازمی گردد.

ستایش خدایی را که پادشاهیش را زوالی نباشد و تکیه گاهش متزلزل نگردد و به قدرتش دست نیازند. خداوندا ستایش تو راست در شب چون پرده افکند و در روز چون جلوه گری آغازد و ستایش تو راست در آخرت و دنیا و ستایش تو راست در آسمان های بلند و ستایش تو راست در زمین های پست و ستایش تو راست، ستایشی روزافزون که تحلیل نیابد و ستایش تو راست ستایشی که باقی است و فانی نشود و ستایش تو راست، ستایشی که بدان آسمان پهلو و زمین سنگینی خویش را برای تو اندازد و ستایش تو راست، ستایشی که آسمان ها و هر که در آن است و زمین و هر آن که در آن است، بدان ستایش تو را تسبیح گوید و ستایش تو راست ای پروردگار! به خاطر آنچه بر ما ارزانی داشتی و آنچه را ما نمی دانستیم به ما آموختی. خدایا بخشش و کرم تو بر ما عظیم است.

خدایا! ما با توبه بر تو سر کرنش فرود آورده ایم و دستانمان با اشتیاق به سوی تو گشوده شده و نه عذری برای بهانه تراشی داریم و نه توانی برای شکیبایی. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست. ما به تو پناه می بریم از این که آرزوهایمان ناامید و اعمالمان باطل گردد. خدایا به بزرگواری خویش نادانی ما را ببخشای و به بی نیازی خویش بخششت را به فقر ما ارزانی دار و از ما درگذر و ما را از بلاها حفظ گردان و بر ما لطف فرما و {در دنیا به ما نیکی و در آخرت به ما نیکی عطا کن و از عذاب آتش رهاییمان بخش.} - . بقره / ۲۰۱ - خداوندا بر محمد برگزیده درود فرست.

**[ترجمه]

اليوم السابع

عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِجَمِيعِ الْأُمُورِ وَ مَنْ يَبْدَأُ فِيهِ بِالْكِتَابَةِ أَكْمَلَهَا حِذْقاً وَ مَنْ بَدَأَ فِيهِ بِعِمَارَةٍ أَوْ غَرْسٍ حُمِدَتْ عَاقِبَتُهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ تَرْبِيَتُهُ وَ وُسِّعَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَحِمَهُ اللَّهُ: رُوزُ مُرْدَادَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالنَّاسِ وَ أَرْزَاقِهِمْ

ص: ۱۴۴

۱- ۱. القفور جمع قفر: المكان الخلا من الناس.

وَ هُوَ یَوْمٌ مُبَارَکٌ سَعِیدٌ فَاعْمَلْ فِیهِ مَا تَشَاءُ مِنَ الْخَیْرِ.

الدُّعَاءُ فِیهِ: اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَبْلُغُکَ وَ لَا یَبِیدُ وَ لَا یَنْقَطِعُ آخِرُهُ وَ لَا یَقْصُرُ دُونَ عَرْشِکَ مُنْتَهَاهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یُطَاعُ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَ لَا یُعْطِی إِلَّا بِعِلْمِهِ وَ لَا یُخَافُ إِلَّا عِقَابُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یُرْجَی إِلَّا فَضْلُهُ وَ لَا یُخَافُ إِلَّا عَدْلُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ الْحُجَّهُ عَلَی مَنْ عَصَاهُ وَ الْمِنَّهُ لَهُ عَلَی مَنْ أَطَاعَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنْ رَحِمَهُ مِنْ عِبَادِهِ کَانَ ذَلِکَ تَفَضُّلًا وَ مَنْ عَذَّبَهُ مِنْهُمْ کَانَ ذَلِکَ مِنْهُ عَدْلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی حَمِدَ نَفْسَهُ فَاسْتَحْمَدَ إِلَی خَلْقِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی حَارَتِ الْأَوْهَامُ فِی وَصْفِهِ وَ ذَهَلَتِ الْعُقُولُ عَنْ کُنْهِ عَظَمَتِهِ حَتَّی یُرْجَعَ إِلَی مَا امْتَدَحَ بِنَفْسِهِ مِنْ عِزِّ وُجُودِهِ وَ طَوْلِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی کَانَ قَبْلَ کُلِّ کَائِنٍ فَلَا یُوجَدُ لِشَیْ ءٍ مَوْضِعٌ قَبْلَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ فَلَا یَکُونُ کَائِناً قَبْلَهُ وَ الْآخِرِ فَلَا شَیْ ءَ بَعْدَهُ الدَّائِمِ بِغَیْرِ غَایَهٍ وَ لَا فَنَاءٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ وَ دَحَی الْأَرْضَ عَلَی الْمَاءِ وَ اخْتَارَ لِنَفْسِهِ الْأَسْمَاءَ الْحُسْنَی الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُقَدِّرِ بِغَیْرِ فِکْرٍ وَ الْعَالِمِ بِغَیْرِ تَکْوِینٍ وَ الْبَاقِی بِغَیْرِ کُلْفَهٍ وَ الْخَالِقِ بِغَیْرِ مَنْعَهٍ وَ الْمَوْصُوفِ بِغَیْرِ مُنْتَهًی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَلَکَ الْمَلَکُوتَ بِقُدْرَتِهِ وَ اسْتَعْبَدَ الْأَرْبَابَ بِعِزَّتِهِ وَ سَادَ الْعُظَمَاءَ بِجُودِهِ وَ جَعَلَ الْکِبْرِیَاءَ وَ الْفَخْرَ وَ الْفَضْلَ وَ الْکَرَمَ وَ الْجُودَ وَ الْمَجْدَ جَارَ الْمُسْتَجِیرِینَ مَلْجَأَ اللَّاجِینَ مُعْتَمَدَ الْمُؤْمِنِینَ وَ سَبِیلَ حَاجَهِ الْعَابِدِینَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ بِجَمِیعِ مَحَامِدِکَ کُلِّهَا مَا عَلِمْنَا مِنْهَا وَ مَا لَمْ نَعْلَمْ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یُکَافِی نِعَمَکَ وَ یُمْتَرَی مِنْ یَدَیْکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَفْضُلُ کُلَّ حَمْدٍ حَمِدَکَ بِهِ الْحَامِدُونَ وَ خَلْقَکَ کَفَضْلِکَ عَلَی جَمِیعِ خَلْقِکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً أَبْلُغُ بِهِ رِضَاکَ وَ أُؤَدِّی بِهِ شُکْرَکَ وَ أَسْتَوْجِبُ بِهِ الْعَفْوَ بَعْدَ قُدْرَتِکَ وَ الرَّحْمَهَ عِنْدَکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ یَا خَیْرَ مَنْ شَخَصَتْ إِلَیْهِ الْأَبْصَارُ وَ مُدَّتْ إِلَیْهِ الْأَعْنَاقُ وَ وَفَدَتْ إِلَیْهِ الْآمَالُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لَنَا عَلَی مَا مَضَی مِنْ ذُنُوبِنَا وَ اعْصِمْنَا فِیمَا بَقِیَ

مِنْ أَعْمَارِنَا وَ مُنَّ عَلَيْنَا فِی هَذِهِ السَّاعَهِ بِالتَّوْبَهِ وَ الطَّهَارَهِ وَ الْمَغْفِرَهِ وَ التَّوْفِيقِ وَ دِفَاعِ الْمَحْذُورِ وَ سَعَهِ الرِّزْقِ وَ حُسْنِ الْمُسْتَعْقَبِ وَ خَيرِ الْمُنْقَلَبِ وَ النَّجَاهِ مِنَ النَّارِ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای تمام کارها خوب است و کسی که در این روز شروع به نگارش کند ماهرانه آن را به پایان رساند و کسی که در این روز ساخت و ساز یا کاشتن را آغاز کند سرانجامش نیکو خواهد بود و کسی که در این روز زاده شود تربیتش شایسته و پرروزی خواهد شد.

سلمان رحمه الله علیه گوید: این روز، روز مرداد است. نام فرشته موکل بر مردم و روزی های آن ها و این روز، روزی مبارک و خوش یمن است، پس هر کار خیری که دوست داری در این روز انجام بده.

دعای این روز:

خداوندا تو را ستایش، ستایشی که به تو رسد و پایانی نداشته باشد و پایان آن منقطع نگردد و انتهای آن از عرش تو کوتاه نیاید. ستایش خدایی را که فرمانبرداری نشود مگر به اذن او، و نافرمانی او نشود مگر با آگاهی‌اش و جز از مجازات او نهراسند. ستایش خدایی را که تنها به فضل او چشم امید دارند و تنها از عدل او هراسند. ستایش خدایی را که بر کسی که نافرمانیش کند، حجت و برهان دارد و بر هر کسی که فرمانبرداریش کند، منت دارد. ستایش خدایی را که بر هر کسی از بندگانش مهر ورزد بر او منت نهاده و کسی را که عذاب کند نشان از عدل او دارد. ستایش خدایی را که خود را ستایش کرده و بندگانش را به ستایش فرا خوانده است.

ستایش خدایی را که خیال ها از توصیف او متحیر مانده اند و خردها از درک کنه عظمت او سرگشته و واله گشته تا به ناچار به همان ستایش او و از عزت وجود و بخشش خود بازگردند. ستایش خدایی را که پیش از هر موجودی بوده و پیش از او جایی برای وجود چیزی نبوده. ستایش خدایی را که اول است و هیچ موجودی قبل از او نیست و آخر است و موجودی پس از او نیست و جاودان بی پایان و فناناپذیر است. ستایش خدایی را که هوا را به آسمان مسدود ساخت و زمین را بر آب گستراند و برای خویش نام های نیکو برگزید. ستایش خدایی را که بی اندیشه تقدیرگر است و بدون صورت گیری داناست و بی مشقت باقی است و بی رنج موجودات را آفرید و وصفش بی حد و حصر است.

ستایش خدایی را که با قدرت خویش بر عالم ملکوت صاحب اختیار است و به عزت خویش اربابان را به بندگی خویش درآورده و با جود و بخشش خویش بر بزرگان سروری کند و بزرگی و فخر و فضل و کرامت و بخشش و عظمت را خاص خود کرده و مأمن پناه جویان و پناه گاه آوارگان و تکیه گاه مؤمنان و راه حاجت عبادت پیشگان است.

خداوندا ستایش تو راست، به تمام ستودگی هایت، چه آن ها که ما می دانیم و چه آن ها که ما نمی دانیم و ستایش تو راست، ستایشی که با نعمت هایت برابری می کند و از دستان تو فرو می ریزد. خداوندا ستایش تو راست، ستایشی که بر ستایش همه ستایشگران از آفریدگانت فزونی جوید، همچون فزونی تو بر تمام آفریدگانت. [همینطور] خداوندا ستایش تو راست، ستایشی که به واسطه آن به خشنودی تو دست یابم و شکرت را به جای آورم و به واسطه آن به بخشش تو پس از

قدرتت و به رحمتت سزاوار گردم، ای مهربان ترین مهربانان.

ای بهترین کسـی که دیـدگان به درگاه او خیره شـده و گردن ها به سوی آن کشـیده شـده و آرزوها به درگاهش وارد آمـده است! بر محمد و خاندان او درود فرست و گناهان گذشته ما را ببخشای و در باقی عمر ما را از گناه حفظ کن و در این ساعت با توبه و پاکیزگی و آمرزش و توفیق و جلوگیری از هر پیشامد ناگوار و گشایش در روزی و سرانجام نیک و بازگشتی خوب و رهایی از آتش بر ما منت بگذار.

**[ترجمه]

اليوم الثامن

عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ حَاجَةٍ مِنْ بَيْعٍ أَوْ شِرَاءٍ وَ مَنْ دَخَلَ فِيهِ عَلَى سُلْطَانٍ قَضَاهُ حَاجَتَهُ وَ يُكْرَهُ فِيهِ رُكُوبُ الْبَحْرِ وَ السَّفَرُ فِي الْبَرِّ وَ الْخُرُوجُ إِلَى الْحَرْبِ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ وِلَادَتُهُ وَ مَنْ هَرَبَ فِيهِ لَمْ يُقْدَرْ عَلَيْهِ إِلَّا بِتَعَبٍ وَ مَنْ ضَلَّ فِيهِ لَمْ يُرْشَدْ إِلَّا بِجَهْدٍ وَ الْمَرِيضُ فِيهِ يُجْهَدُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ نمادر(۱) اسْمٌ مِنْ أَسْمَائِهِ تَعَالَى وَ هُوَ يَوْمٌ مُبَارَكٌ سَعِيدٌ صَالِحٌ لِكُلِّ أَمْرٍ تُرِيدُهُ مِنَ الْخَيْرِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ الْوَرَقِ وَ الشَّجَرِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ الْحَصَى وَ الْمَدَرِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَ الْوَبَرِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ أَيَّامِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ كُلِّ شَيْ ءٍ خَلَقْتَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ كَلِمَاتِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ رِضَى نَفْسِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ بَلَغَتْهُ عَظَمَتُكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ فِي كُلِّ شَيْ ءٍ وَسِعَتْهُ رَحْمَتُكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ فِي كُلِّ شَيْ ءٍ وَ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى عَدَدِ مَا حَفِظَهُ كِتَابُكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْداً سَرْمَداً لَا يَنْقَضِي أَبَداً وَ لَا يُحْصِي لَهُ الْخَلَائِقُ عَدَداً وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى نِعَمِكَ كُلِّهَا عَلَانِيَتِهَا وَ سِرِّهَا أَوَّلِهَا وَ آخِرِهَا ظَاهِرِهَا وَ بَاطِنِهَا اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا كَانَ وَ مَا لَمْ يَكُنْ وَ مَا هُوَ كَائِنٌ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَثِيراً كَمَا أَنْعَمْتَ رَبَّنَا عَلَيْنَا كَثِيراً اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ وَ لَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَ بِيَدِكَ الْخَيْرُ كُلُّهُ وَ إِلَيْكَ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَتُهُ وَ سِرُّهُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى بَلَائِكَ وَ صُنْعِكَ عِنْدَنَا قليلا [قَدِيماً] وَ حَدِيثاً خَاصَّةً خَلَقْتَنِي فَأَحْسَنْتَ خَلْقِي وَ هَدَيْتَنِي

۱- ۱. المعروف عندهم دیباذر، نقله المؤلّف العلامه فی ج ۵۹ ص ۹۵ و ۱۱۴ من هذه الطبعه.

فَأَكْمَلْتَ هِدَايَتِي وَ عَلَّمْتَنِي فَأَحْسَنْتَ تَعْلِيمِي وَ لَكَ الْحَمْدُ يَا إِلَهِي عَلَى حُسْنِ بَلَائِكَ وَ مَنْعِكَ عِنْدِي فَكَمْ مِنْ كَرْبٍ كَشَفْتَهُ عَنِّي وَ كَمْ مِنْ هَمٍّ فَرَّجْتَهُ عَنِّي وَ كَمْ مِنْ شِدَّةٍ جَعَلْتَ بَعْدَهَا رَخَاءً اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى نِعَمِكَ مَا نُسِيَ مِنْهَا وَ مَا ذُكِرَ وَ مَا شُكِرَ مِنْهَا وَ مَا كُفِرَ وَ مَا مَضَى مِنْهَا وَ مَا غَبَرَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَغْفِرَتِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى عَفْوِكَ وَ سَتْرِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى صَلَاحِ أَمْرِنَا وَ حُسْنِ قَضَائِكَ عِنْدَنَا اللَّهُمَّ أَعْطِنَا وَ لِآبَائِنَا وَ أُمَّهَاتِنَا كَمَا رَبَّوْنَا صِغَاراً وَ أَدَّبُونَا كِبَاراً اللَّهُمَّ أَعْطِنَا وَ إِيَّاهُمْ مِنْ رَحْمَتِكَ أَسْنَاهَا وَ أَوْسَعَهَا وَ مِنْ جِنَانِكَ أَعْلَاهَا وَ أَرْفَعَهَا وَ أَوْجِبْ لَنَا مِنْ مَرْضَاتِكَ عَنَّا مَا تُقِرُّ بِهِ عُيُونَنَا وَ تُذْهِبُ حُزْنَنَا وَ أَذْهِبْ عَنَّا هُمُومَنَا وَ غُمُومَنَا فِي أَمْرِ دِينِنَا وَ دُنْيَانَا وَ قَنِّعْنَا بِمَا تُيَسِّرُ لَنَا مِنْ رِزْقِكَ وَ اعْفُ عَنَّا وَ عَافِنَا أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنَا وَ آتِنا فِي الدُّنْيا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای خرید یا فروش روزی نیک است و کسی که در این روز بر سلطان وارد شود حاجتش برآورده شود. در این روز دریانوردی و سفر در خشکی و خروج برای جنگ مکروه است. کسی که در این روز زاده شود فردی شایسته می شود. کسی که در این روز بگریزد به سختی به او دست یابند و کسی که گم شود به سختی پیدا شود و کسی که در این روز بیمار شود به سختی افتد.

سلمان رضی الله عنه گوید: این روز، روز نمادر - . این روز بین فارسی زبانان معروف به دیباذر است، مؤلف علامه در ج ۵۹ ص ۱۱۴ و ۹۵ از همین نسخه آن را نقل کرده است. - است، یکی از اسماء باری تعالی. این روز، روزی مبارک و خوش یمن و برای هر کار خیری که بخواهی مناسب است.

دعای این روز:

خدایا تو را ستایش به تعداد برگ ها و درختان و تو را ستایش به تعداد سنگریزه ها و گل ها و تو را ستایش به تعداد موها و کرک حیوانات و تو را ستایش به تعداد روزهای دنیا و آخرت و تو را ستایش به تعداد تمام مخلوقاتت و تو را ستایش به تعداد کلماتت و تو را ستایش مطابق خشنودی خودت، تو را ستایش به تعداد آنچه دانشت آن را فرا گیرد، تو را ستایش بر هر چیزی که عظمت تو بدان رسیده، تو را ستایش بر هر چیزی که رحمت تو بر آن احاطه یافته، تو را ستایش به تعداد هر چه گنجینه هایش در دست توست، تو را ستایش به تعداد آنچه کتاب تو ثبت کرده و تو را ستایش، ستایشی جاودانه که هیچ گاه پایان نپذیرد و خلایق نتوانند آن را به شماره درآورند و تو را ستایش بر تمام نعماتت، آشکارا و نهان آن و اول و آخر آن و هویدا و نهان آن.

خدایا تو را ستایش بر آنچه بوده و آنچه نیست و آنچه هست. خداوندا تو راست ستایش بسیار، آنچنان که - ای پروردگار ما - بر ما نعمت بسیار ارزانی داشتی. خداوندا! ستایش یکسر تو راست و پادشاهی یکسر تو راست و خیر و نیکی یکسر در دست توست و بازگشت تمام امور؛ چه آشکار و چه پنهان به سوی توست. خداوندا ستایش تو راست بر امتحان و رفتارت با ما چه قدیم و چه جدید، به خصوص نسبت به من که به بهترین صورت مرا آفریدی و هدایت کردی و هدایتم را تمام کردی و به بهترین صورت به من آموختی. معبودا! ستایش تو راست به خاطر حسن امتحان و حمایت تو از من، چه گرفتاری ها که از من برطرف نمودی و چه اندوه ها که از جانم زدودی و چه سختی ها که به دنبالش آسانی آوردی.

خداوندا تو را ستایش بر نعمت هایت، چه آن ها که فراموش شده و چه آن ها که در یاد است، چه آن ها که شکرشان به جای آورده شده و چه آن ها که مورد ناسپاسی قرار گرفته، چه آن ها که گذشته و چه آن ها که بر جای مانده است. خداوندا تو را ستایش به شماره آمرزشت و تو را ستایش به خاطر گذشت و پرده پوشیت و تو را ستایش برای اصلاح امور ما و زیبایی تقدیرت بر ما.

خدایا ما و پدران و مادرانمان را بیامرز، چنانچه در کودکی ما را تربیت کردند و در بزرگی به ما ادب آموختند. خداوندا از پرارج ترین و وسیع ترین مراتب رحمت خویش و از بلندترین و والاترین درجات بهشتت بر ما و آنان ارزانی دار و از خشنودی خویش بدان حد بر ما مقرر فرما که چشممان بدان روشن گردانی و اندوهمان را از بین بری. هم و غممان را در امور دین و دنیای ما برطرف گردان و ما را به همان اندازه از روزیت که به ما رسید قانع گردان و از ما درگذر و همیشه و تا زمانی که زنده هستیم ما را به سلامت دار و {در دنیا و آخرت به ما نیکی ارزانی دار و ما را از عذاب آتش حفظ بفرما.} -. بقره / ۲۰۱ -

**[ترجمه]

اليوم التاسع

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ خَفِيفٌ صَالِحٌ لِكُلِّ أَمْرٍ تُرِيدُهُ فَابْدَأْ فِيهِ بِالْعَمَلِ وَ اقْتَرِضْ فِيهِ وَ ازْرَعْ وَ اغْرِسْ وَ مَنْ حَارَبَ فِيهِ غُلِبَ وَ مَنْ سَافَرَ فِيهِ رُزِقَ مَالًا وَ رَأَى خَيْراً وَ مَنْ هَرَبَ فِيهِ نَجَا وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ ثَقُلَ وَ مَنْ ضَلَّ قُدِرَ عَلَيْهِ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ وِلَادَتُهُ وَ وُفِّقَ فِيهِ فِي كُلِّ حَالاتِهِ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ آذَرَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ يَوْمٌ مَحْمُودٌ وَ الْأَحْلَامُ فِيهِ تَصِحُّ مِنْ يَوْمِهَا.

الدُّعَاءُ فِيهِ: عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ خَيْرٍ أَعْطَيْتَنَا وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ شَرٍّ صَرَفْتَهُ عَنَّا وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا خَلَقْتَ وَ ذَرَأْتَ وَ بَرَأْتَ وَ أَنْشَأْتَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا أَبْلَيْتَ وَ أَوْلَيْتَ وَ أَخَذْتَ وَ أَعْطَيْتَ وَ أَمَتَّ وَ أَحْيَيْتَ وَ كُلُّ ذَلِکَ إِلَيْکَ تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ- لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ وَ لَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ تُبْدِي وَ الْمَعَادُ إِلَيْکَ فَلَبَّيْکَ رَبَّنَا وَ سَعْدَيْکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا وَرَثْتَ وَ أَوْرَثْتَ فَإِنَّکَ تَرِثُ الْأَرْضَ وَ مَنْ عَلَيْهَا وَ إِلَيْکَ يَرْجِعُونَ وَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِکَ- لَا يَبْلُغُ مِدْحَتَکَ قَوْلُ قَائِلٍ

وَ لَا یَنْقُصُکَ نَائِلٌ وَ لَا یُحْفِیکَ سَائِلٌ.

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ وَلِیُّ الْحَمْدِ وَ مُنْتَهَی الْحَمْدِ حَمْداً عَلَی الْحَمْدِ وَ حَمْداً لَا یَنْبَغِی إِلَّا لَکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّمَاوَاتِ الْعُلَی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْأَرَضِینَ السُّفْلَی وَ مَا تَحْتَ الثَّرَی وَ کُلُّ شَیْ ءٍ هَالِکٌ إِلَّا وَجْهَکَ یَبْقَی وَ یَفْنَی مَا سِوَاکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الشِّدَّهِ وَ الرَّخَاءِ وَ الْعَافِیَهِ وَ الْبَلَاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْبُؤْسِ وَ النَّعْمَاءِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا حَمِدْتَ نَفْسَکَ فِی أَوَّلِ الْکِتَابِ وَ فِی التَّوْرَاهِ وَ الْإِنْجِیلِ وَ الْفُرْقَانِ الْعَظِیمِ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً لَا یَنْقَطِعُ أَوَّلُهُ وَ لَا یَنْفَدُ آخِرُهُ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْإِسْلَامِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْقُرْآنِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْعُسْرِ وَ الْیُسْرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْمُعَافَاهِ وَ الشُّکْرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی حِلْمِکَ بَعْدَ عِلْمِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی عَفْوِکَ بَعْدَ قُدْرَتِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی نَعْمَائِکَ السَّابِغَهِ عَلَیْنَا وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی نِعَمِکَ الَّتِی لَا تُحْصَی وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا ظَهَرَتْ أَیَادِیکَ عَلَیْنَا فَلَمْ تَخْفَ وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا کَثُرَتْ نِعَمُکَ فَلَمْ تُحْصَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا أَحْصَیْتَ کُلَّ شَیْ ءٍ عِلْماً وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَا یُوَارِی مِنْکَ لَیْلٌ دَاجٍ وَ لَا سَمَاءٌ ذَاتُ أَبْرَاجٍ وَ لَا أَرْضٌ ذَاتُ فِجَاجٍ وَ لَا بَحْرٌ ذُو أَمْوَاجٍ وَ لَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ.

رَبِّ فَأَنَا الصَّغِیرُ الَّذِی أَبْدَعْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ رَبِّ وَ أَنَا الْوَضِیعُ الَّذِی رَفَعْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ رَبِّ وَ أَنَا الْمُهَانُ الَّذِی أَکْرَمْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الرَّاغِبُ الَّذِی أَرْضَیْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْعَائِلُ الَّذِی أَغْنَیْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْخَاطِئُ الَّذِی عَفَوْتَ عَنْهُ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ الَّذِی رَحِمْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الشَّاهِدُ الَّذِی حَفِظْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمُسَافِرُ الَّذِی سَلَّمْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْغَائِبُ الَّذِی رَدَّیْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمَرِیضُ الَّذِی شَفَیْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْغَرِیبُ الَّذِی رَوَّجْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا السَّقِیمُ الَّذِی عَافَیْتَ رَبِّ فَلَکَ

الْحَمْدُ وَ أَنَا الْجَائِعُ الَّذِی أَشْبَعْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْعَارِی الَّذِی کَسَوْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الطَّرِیدُ الَّذِی آوَیْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْقَلِیلُ الَّذِی کَثَّرْتَ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمَهْمُومُ الَّذِی فَرَّجْتَ عَنْهُ رَبِّ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی الَّذِی أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَیْنَا کَثِیراً وَ أَنَا الَّذِی لَمْ أَکُنْ شَیْئاً حِینَ خَلَقْتَنِی فَلَکَ الْحَمْدُ وَ دَعَوْتُکَ فَأَجَبْتَنِی فَلَکَ الْحَمْدُ اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ خَصَصْتَنِی بِهَا مَعَ نِعَمِکَ عَلَی بَنِی آدَمَ فِیمَا سَخَّرْتَ لَهُمْ وَ دَفَعْتَ عَنْهُمْ ذَلِکَ فَلَکَ الْحَمْدُ کَثِیراً وَ لَمْ تُؤْتِنِی شَیْئاً مِمَّا آتَیْتَنِی مِنْ نِعَمِکَ لِعَمَلٍ صَالِحٍ کَانَ مِنِّی وَ لَا لِحَقٍّ أَسْتَوْجِبُ بِهِ ذَلِکَ وَ لَمْ تَصْرِفْ عَنِّی شَیْئاً مِمَّا صَرَفْتَهُ مِنْ هُمُومِ الدُّنْیَا وَ أَوْجَاعِهَا وَ أَنْوَاعِ بَلَائِهَا وَ أَمْرَاضِهَا وَ أَسْقَامِهَا لِأَمْرٍ أَسْتَوْجِبُهُ مِنْکَ لَکِنْ صَرَفْتَهُ عَنِّی بِرَحْمَتِکَ وَ حُجَّةً عَلَیَّ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ فَلَکَ الْحَمْدُ کَثِیراً کَمَا صَرَفْتَ عَنِّی الْبَلَاءَ کَثِیراً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ کَثِیراً وَ اکْفِنَا فِی هَذَا الْوَقْتِ وَ فِی کُلِّ وَقْتٍ مَا اسْتَکْفَیْنَاکَ وَ مِنْ طَوَارِقِ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ فَلَا کَافِیَ لَنَا سِوَاکَ وَ لَا رَبَّ لَنَا غَیْرُکَ فَاقْضِ حَوَائِجَنَا فِی دِینِنَا وَ دُنْیَانَا وَ آخِرَتِنَا وَ أُولَانَا أَنْتَ إِلَهُنَا وَ مَوْلَانَا حَسَنٌ فِینَا حُکْمُکَ وَ عَدْلٌ فِینَا قَضَاؤُکَ وَ اقْضِ لَنَا الْخَیْرَ وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ الْخَیْرِ وَ مِمَّنْ هُمْ لِمَرْضَاتِکَ مُتَّبِعُونَ وَ لِسَخَطِکَ مُفَارِقُونَ وَ لِفَرَائِضِکَ مُؤَدُّونَ وَ عَنِ التَّفْرِیطِ وَ الْغَفْلَهِ مُعْرِضُونَ وَ عَافِنَا وَ اعْفُ عَنَّا فِی کُلِّ الْأُمُورِ أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنَا وَ إِذَا تَوَفَّیْتَنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ اجْعَلْنَا مِنَ النَّارِ فَائِزِینَ وَ إِلَی جَنَّتِکَ دَاخِلِینَ وَ لِمُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله مُوَافِقِینَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روز سبکی است و برای انجام هر کاری که بخواهی خوب است، پس کارت را در این روز آغاز کن و قرض بگیر و کشاورزی کن و درخت بکار. کسی که در این روز بجنگد پیروز گردد و کسی که در این روز به مسافرت برود مالی به دست آورد و خیر ببیند و هر کس بگریزد نجات یابد و کسی که بیمار شود، بر او دشوار شود و کسی که گم شود او را بیابند و کسی که در این روز زاده شود شایسته گردد و در تمام احوال خویش توفیق یابد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز آذر، نام فرشته موکل بر میزان در روز قیامت است. روزی است ستوده و خواب هایی که در این روز دیده شود همان روز تعبیر گردد.

دعای این روز از امام صادق علیه السلام:

خداوندا! تو را ستایش بر هر خیر و نیکی که بر ما ارزانی داشتی و تو را ستایش بر هر شر و بدی که از ما دفع کردی و تو را ستایش به شماره آنچه آفریدی و خلق فرمودی و پدید آوردی و ایجاد کردی و تو را ستایش به عدد آنچه آزمودی و به تعداد لطفی که روا داشتی و گرفتی و بخشیدی و میراندی و زندگی بخشیدی و بازگشت تمام این ها به سوی توست، بزرگی تو و برتری. خوار نگردد آن که تو دوستش بداری و عزت مند نگردد آن که تو دشمنش بداری. تو امرت را آشکار کردی و بازگشت به سوی توست، اجابت می کنم تو را ای پروردگار ما و در خدمتت هستم. ستایش تو راست به شماره آنچه به ارث برد و به ارث گذارد و تویی که زمین و هر که در آن است را به ارث می بری و به سوی تو باز می گردند و تو چنانی که خود ثنای خویش گفته ای. سخن هیچ گوینده ای به ستایش تو نمی رسد و هیچ بخششی، از تو چیزی نکاهد و هیچ سائلی تو را درمانده نسازد.

خداوندا! ستایش تو راست ای صاحب ستایش و نهایت ستایش. تو را ستایش بر ستایش تو و ستایشی که تنها سزاوار توست. خداوندا! تو را ستایش در شب چون تاریکیش همه جا را فرو پوشد و در روز چون روشن گردد. تو را ستایش در دنیا و

آخرت و تو را ستایش در آسمان های بلند و تو را ستایش در زمین های پست و آنچه در زیر خاک است. جز ذات تو همه چیز نابودشونده است. هر چه جز توست نابود می شود و تنها ذات تو باقی می ماند. خداوندا! ستایش تو راست در خوشی و ناخوشی و ستایش تو راست در سختی و آسایش و سلامت و بلا و ستایش تو راست در فقر و نعمت.

خداوندا! ستایش تو راست، آنچنان که خویش را در آغاز کتابت [سوره حمد] و تورات و انجیل و قرآن عظیم ستایش فرموده ای و ستایش تو راست، ستایشی که آغاز آن منقطع نگردد و انجام آن پایان نیابد و تو را ستایش به خاطر [نعمت] اسلام و تو را ستایش به خاطر [نعمت] قرآن و تو را ستایش به [شکرانه نعمت] خانواده و مال و تو را ستایش در سختی و آسانی و تو را ستایش در سلامت و شکرگزاری و تو را ستایش بر بردباری پس از علمت و بر بخشش پس از قدرتت و تو را ستایش بر نعمات فراوانت بر ما و تو را ستایش نعمت های

بی شمارت و تو را ستایش، آنچنان که نعماتت بر ما آشکار شده و بر ما پنهان نیست و تو را ستایش آنچنان که نعماتت افزون شد و به شمار درنیامد و تو را ستایش چنانچه دانشت همه چیز را به شماره درآورده و تو را ستایش آنچنان که تو شایسته آنی. خدایی جز تو نیست. نه شب تار و نه آسمان برج دار و نه زمین راه دار و نه دریای موج دار و نه تاریکی های انباشته بر روی هم [چیزی را] از تو نهان دارند.

ای پروردگار من! من خرده ای هستم که توام آفریدی، پس تو راست ستایش. پروردگارا! من ذره ای ناچیز هستم که توام رفعت بخشیدی، پس تو راست ستایش. پروردگارا! من موجود بی ارزشی هستم که توام کرامت دادی، پس تو را ستایش. من خواهانی هستم که توام خوشنود گرداندی، پس تو را ستایش. من مستمندی هستم که توام توانگر کردی، پس تو را ستایش. من خطاکاری هستم که تواش بخشیدی، پس تو را ستایش. من گناهکاری هستم که توام رحم فرمودی ای پروردگارم، پس تو را ستایش. من گواهی هستم که توأم حفظ کردی، پس تو را ستایش. من مسافری هستم که توأم به سلامت داشتی، پس تو را ستایش. من دور از وطنی هستم که توأم بازگرداندی، پس تو را ستایش. من بیماری هستم که توأم شفا بخشیدی ای پروردگارم، پس تو را ستایش. من غریبی هستم که تو زود به دیارم رساندی، پس تو را ستایش. من دردمندی هستم که توام عافیت دادی، پس تو را ستایش. من گرسنه ای هستم که توأم سیر گرداندی، پس تو را ستایش. من برهنه ای هستم که توأم پوشاندی پروردگارم، پس تو را ستایش. من آواره ای هستم که توأم پناه دادی پروردگارم! پس تو را ستایش. من اندکی هستم که تو ای پروردگار فزونیم دادی، پس تو را ستایش. من اندوهگینی هستم که تو ای پروردگار اندوه از دلش زدودی، پس تو را ستایش.

تو را ستایش برای نعمت بسیاری که بر ما ارزانی داشتی و من کسی هستم که وقتی مرا آفریدی، هیچ نبودم، پس تو را ستایش. تو را خواندم و اجابتم کردی، پس تو را ستایش. خداوندا! این نعمت هایی است که مرا بدان مخصوص گرداندی، از میان آن نعماتت که بر فرزندان آدم مبذول داشتی، آنچه مسخرشان کردی و آنچه از آنان دفع کردی. پس تو راست ستایش فراوان. ذره ای از نعماتی که به من بخشیدی، نه به سبب کار شایسته ای بود که از من سر زده باشد و نه حقی که به واسطه آن سزاوار این نعمت گردم. و چنان نبود که هیچ یک از اندوه های دنیا و دردها و انواع بلاهای آن را که از من دور کردی به خاطر کار نیکی باشد که از من سر زده است و من به واسطه آن سزاوار آن لطف گردم، ولی تو با رحمت خویش و حجتی بر

من [که آن را تمام کردی] این بلاها را از من دفع کردی، ای مهربان ترین مهربانان! خداوندا ستایش فراوان تو راست، آنچنان که بلاهای بسیاری را از من دفع کردی.

خداونـدا بر محمـد و خانـدان او درود فراوان بفرست و در این زمـان و در هر زمان ما را کفایت فرما از آنچه کفایتش را از تو خواستیم و از حوادث شب و روز که به راستی کفـایت گری جز تو و پروردگـاری به غیر از تو نـداریم، پس حاجـات ما را در مورد دین و دنیا و آخرت و آغازمان برآورده فرما. تو معبود و سرور ما هستی. حکمت درباره ما نیکو و قضاوتت برای ما عدل است. برای ما خیر و خوبی مقرر فرما و ما را از اهل نیکی و از جمله کسانی قرار ده که در پی موجبات خشنودی تو هستند و از خشـمت به دورنـد و واجباتت را انجام میدهنـد و از کوتاهی کردن و غفلت روی گرداننـد و ما را به سـلامت دار و همیشه و تا زمـانی که عمر داریم، در تمـام امور از مـا درگـذر و چون جانمـان را به تمـامی گرفتی ما را بیامرز و به ما رحم کن و ما را در زمره نجات یافتگان از آتش دوزخ و واردشوندگان به بهشت و از همراهان حضرت محمد صلی الله علیه و آله قرار ده.

**[ترجمه]

الیوم العاشر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ وُلِدَ فِیهِ نُوحٌ علیه السـلام مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکْبَرُ وَ یَهْرَمُ وَ یُرْزَقُ وَ یَصْلُحُ لِلْبَیْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ السَّفَرِ وَ الضَّالَّةُ فِیهِ تُوجَدُ وَ الْهَارِبُ فِیهِ یُظْفَرُ بِهِ وَ یُحْبَسُ وَ یَنْبَغِی لِلْمَرِیضِ فِیهِ أَنْ یُوصِیَ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ آبَانَ اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالْبِحَارِ وَ الْمِیَاهِ وَ الْأَوْدِیَةِ یَوْمٌ خَفِیفٌ مُبَارَکٌ وَ مَنْ هَرَبَ فِیهِ مِنْ سُلْطَانٍ أُخِذَ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ

لَمْ يُصِبْهُ ضِيقٌ وَ كَانَ مَرْزُوقاً وَ الْأَحْلَامُ فِيهِ تَظْهَرُ فِی مُدَّهِ عِشْرِينَ يَوْماً.

الدُّعَاءُ فِيهِ: إِلَهِی كَمْ مِنْ أَمْرٍ عُنِيتُ فِيهِ فَيَسَّرْتَ لِیَ الْمَنَافِعَ وَ دَفَعْتَ عَنِّی فِيهِ الشَّرَّ وَ حَفِظْتَنِی فِيهِ عَنِ الْغِيبَهِ وَ رَزَقْتَنِی فِيهِ وَ كَفَيْتَنِی فِی الشَّهَادَهِ بِلَا عَمَلٍ مِنِّی سَلَفَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِکَ فَلَکَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِکَ وَ الْمَنُّ وَ الطَّوْلُ إِلَهِی كَمْ مِنْ شَیْ ءٍ غِبْتُ عَنْهُ فَتَوَلَّيْتَهُ وَ سَدَدْتَ فِيهِ الرَّأْیَ وَ أَقَلْتَ الْعَثْرَهَ وَ أَنْجَحْتَ فِيهِ الطَّلِبَهَ وَ قَوَّيْتَ فِيهِ الْعَزِيمَهَ فَلَکَ الْحَمْدُ يَا إِلَهِی كَثِيراً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ الطَّيِّبِ الرَّضِیِّ الْمُبَارَکِ الزَّكِیِّ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّکَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِجَمِيعِ مَحَامِدِکَ وَ الصَّلَاهِ عَلَى نَبِيِّکَ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی كُلَّهَا حَدِيثَهَا وَ قَدِيمَهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِيَتَهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَحْصَيْتَ أَنْتَ مِنْهَا وَ حَفِظْتَهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ أَنْ تَحْفَظَنِی فِی دِينِی وَ دُنْيَایَ حَتَّى أَكُونَ لِفَرَائِضِکَ مُؤَدِّياً وَ لِمَرْضَاتِکَ مُتَّبِعاً وَ بِالْإِخْلَاصِ مُوقِناً وَ مِنَ الْحِرْصِ آمِناً وَ عَلَى الصِّرَاطِ جَائِزاً وَ لِمُحَمَّدٍ صلى الله عليه و آله مُصَاحِباً وَ مِنَ النَّارِ آمِناً وَ إِلَى الْجَنَّهِ دَاخِلًا.

اللَّهُمَّ عَافِنِی فِی الْحَيَاهِ فِی جِسْمِی وَ آمِنْ سَرْبِی وَ أَسْبِغْ عَلَیَّ مِنْ رِزْقِکَ الطَّيِّبِ يَا إِلَهِی وَ ارْحَمْنِی بِرَحْمَتِکَ الَّتِی وَسِعَتْ كُلَّ شَیْ ءٍ فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ مَا أَعْظَمَ أَسْمَاءَکَ فِی أَهْلِ السَّمَاءِ وَ أَحْمَدَ فِعْلَکَ فِی أَهْلِ الْأَرْضِ وَ أَفْشَى خَيْرَکَ فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَيْکَ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ إِلَيْکَ الْمَهْرَبُ مُنْزِلُ الْغَيْثِ مُقَدِّرُ الْأَوْقَاتِ قَاسِمُ الْمَعَاشِ قَاضِی الْآجَالِ رَازِقُ الْعِبَادِ مُرْوِی الْبِلَادِ عَظِيمُ الْبَرَكَاتِ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَيْکَ أَنْتَ الَّذِی يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِکَ وَ الْمَلَائِكَهُ مِنْ خِيفَتِکَ وَ الْعَرْشُ الْأَعْلَى وَ الْهَوَاءُ وَ مَا بَيْنَهُمَا وَ مَا تَحْتَ الثَّرَى وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ وَ الضِّيَاءُ وَ النُّورُ وَ الظِّلُّ

وَ الْحَرُورُ وَ الْفَیْ ءُ وَ الظُّلْمَهُ سُبْحَانَکَ مَا أَعْظَمَکَ یُسَبِّحُ لَکَ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَنْ فِی الْهَوَاءِ وَ مَنْ فِی لُجَجِ الْبِحَارِ وَ مَنْ تَحْتَ الثَّرَی وَ مَا بَیْنَ الْخَافِقَیْنِ سُبْحَانَکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ إِجَابَهَ الدُّعَاءِ وَ الشُّکْرَ فِی الرَّخَاءِ آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ.

سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَطَرْتَ السَّمَاوَاتِ الْعُلَی وَ أَوْثَقْتَ أَکْنَافَهُ سُبْحَانَکَ وَ نَظَرْتَ إِلَی غُمَارِ الْأَرَضِینَ السُّفْلَی فَزُلْزِلَ أَقْطَارُهَا سُبْحَانَکَ وَ نَظَرْتَ إِلَی مَا فِی الْبُحُورِ وَ لُجَجِهَا فَمُحِّصَتْ بِمَا فِیهَا فَرَقاً وَ هَیْبَهً لَکَ سُبْحَانَکَ وَ نَظَرْتَ إِلَی مَا أَحَاطَ الْخَافِقَیْنِ وَ إِلَی مَا فِی ذَلِکَ مِنَ الْهَوَاءِ فَخَشَعَ لَکَ جَمِیعُهُ خَاضِعاً وَ لِجَلَالِکَ وَ لِکَرَمِ وَجْهِکَ أَکْرَمِ الْوُجُوهِ خَاشِعاً سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی حِذْرَکَ حِینَ بَنَیْتَ السَّمَاوَاتِ وَ اسْتَوَیْتَ عَلَی عَرْشِ عَظَمَتِکَ سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی رَآکَ حِینَ سَطَحْتَ الْأَرْضَ فَمَدَدْتَهَا ثُمَّ دَحَوْتَهَا فَجَعَلْتَهَا فِرَاشاً فَمَنْ ذَا الَّذِی یَقْدِرُ قُدْرَتَکَ سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی رَآکَ حِینَ نَصَبْتَ الْجِبَالَ فَأَثْبَتَّ أَسَاسَهَا لِأَهْلِهَا رَحْمَهً مِنْکَ بِخَلْقِکَ سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی أَعَانَکَ حِینَ فَجَرْتَ الْبُحُورَ وَ أَحَطْتَ بِهَا الْأَرْضَ سُبْحَانَکَ مَا أَفْضَلَ حِلْمَکَ وَ أَمْضَی عِلْمَکَ وَ أَحْسَنَ خَلْقَکَ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ مَنْ یَبْلُغُ کُنْهَ حَمْدِکَ وَ وَصْفِکَ أَوْ یَسْتَطِیعُ أَنْ یَنَالَ مُلْکَکَ سُبْحَانَکَ حَارَتِ الْأَبْصَارُ دُونَکَ وَ امْتَلَأَتِ الْقُلُوبُ فَرَقاً مِنْکَ وَ وَجَلًا مِنْ مَخَافَتِکَ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مَا أَحْکَمَکَ وَ أَعْدَلَکَ وَ أَرْأَفَکَ وَ أَرْحَمَکَ وَ أَفْطَرَکَ أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَبَارَکْتَ وَ تَعَالَیْتَ عَمَّا یَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوّاً کَبِیراً.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که حضرت نوح علیه السلام در این روز زاده شده است. کسی که در این روز زاده شود به پیری و سالخوردگی رسد و پر رزق و روزی گردد. این روز برای خرید و فروش و مسافرت خوب است و گمشده در این روز پیدا شود، و فرد گریزان را نیز بیابند و در بند کشند و کسی که در این روز مریض شود بهتر است وصیت کند.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز آبان نام فرشته گماشته شده بر دریاها و آب ها و رودخانه هاست. روزی سبک و مبارک است و کسی که در این روز از سلطان بگریزد، دستگیر شود و کسی که در این روز زاده شود، دچار تنگ دستی و گرفتاری نگردد و پر رزق و روزی باشد و خواب هایی که در این روز دیده شود در عرض بیست روز تعبیر گردد.

دعای این روز:

خدایا چه بسیار کارهایی که در آن ها سختی کشیدم و تو سودآوری از آن را برای من آسان فرمودی و شر و بدی آن را از من دور ساختی و در غیاب من مرا حفظ کردی و به من روزی دادی و در گواهی مرا کفایت کردی بی آن که کاری از من در گذشته در آن سر زده باشد و هیچ نیرو و قوتی جز تو نیست، پس تو را سپاس و منت و فضل برای این الطافی که به من داشتی. خدایا چه بسیار چیزهایی که من از آن دور بودم و تو آن را عهده دار شدی و رأی مرا در مورد آن محکم ساختی و لغزشم را کم کردی و به درخواستن مرا توفیق دادی و اراده و عزمم را در این باره راسخ ساختی، پس تو را ستایش فراوان ای معبود من!

خداوندا بر محمد پیامبر امّی، آن پاکیزه خوشنود مبارک پاک و طاهر و خاندان پاک و برگزیده او درود فرست، همان طور که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود فرستادی، که به راستی تویی ستوده و بزرگوار. خداوندا از تو می خواهم به حق تمام

صفات نیکت و به صلوات بر پیامبرت محمد و خاندان او که تمام گناهانم را بیامرزی؛ تازه و کهنه اش را، کوچک و بزرگش را، پنهان و آشکارش را، چه آن ها که می دانم و چه آن ها که نمی دانم و تو آن ها را شمرده و حفظ کرده ای، ای مهربان ترین مهربانان! از تو می خواهم مرا در کار دین و دنیایم محفوظ بداری تا بتوانم واجباتت را به جای آورم و موجبات خشنودیت را فراهم کنم و ایمان و یقینم خالص گردد و از طمع ورزی در امان باشم و [به آسانی] از صراط عبور کنم و همراه حضرت محمد صلی الله علیه و آله باشم و از عذاب آتش ایمن گردم و به بهشت وارد شوم.

خداوندا! در زندگی به جسمم تندرستی ببخش و مرا از سرازیری ایمن دار و از روزی پاکت به من ببخش، ای معبود من! به رحمتت که بر همه چیز در دنیا و آخرت سایه گسترانده، بر من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان! خداوندا تسبیحت گویم و به ستایشت مشغولم، چه بزرگ است نام هایت در میان آسمانیان و چه ستوده است کارت در بین زمینیان و چه آشکار است نیکی ات در خشکی و دریا! خداوندا منزهی تو و به ستایشت مشغولم. از تو درخواست آمرزش دارم و به درگاه تو توبه می کنم که تویی پروردگار و منم بنده. تمام گریزها به سوی توست، ای فرود آورنده باران و اندازه کننده روزی‌ها و قسمت کننده زندگی ها، ای مقدر کننده عمرها و روزی دهنده بندگان و سیراب کننده سرزمین ها و صاحب برکات بزرگ.

خداوندا تسبیحت گویم و به ستایشت مشغولم، خدایی جز تو نیست. از تو درخواست آمرزش دارم و به درگاه تو توبه می کنم. تویی که آذرخش به ستایش تو تسبیح می گوید و فرشتگان از بیم تو و عرش اعلی و هوا و آنچه میان آن دو و در زیر خاک است و خورشید و ماه و ستارگان و روشنی و نور و سایه و گرما و سایه و تاریکی. منزهی تو و چه بزرگی تو. هر چه در آسمان ها و زمین و هواست و هر که در اعماق تاریک دریاها و زیر خاک است و از شرق تا غرب تسبیح تو را گویند. منزهی تو، معبودی جز تو نیست، اجابت دعا و سپاسگزاری در آسانی را از تو می خواهم، آمین ای پروردگار جهانیان.

خدای من! منزهی تو و به ستایشت مشغولم، خدایی جز تو نیست. تو آسمان های بلند را برافراشتی و طبقات آن را استوار ساختی، منزهی تو. به فراز و نشیبهای زمینهای پست نظر افکندی و کناره های آن متزلزل گشت. منزهی تو، به دریاها و اعماق آن نظر افکندی و پس هر چه در آن ها بود از روی هراس و بیم از تو آشکار و هویدا شد. منزهی تو، بدانچه شرق و غرب جهان بر آن احاطه دارد و به فضای میان آن دو نظر افکندی پس تمام آن ها در برابر تو خشوع کردند و در برابر بزرگی و بزرگواری ذات تو که کریم ترین ذات هاست، به خشوع و فروتنی افتادند. منزهی تو، که بود آن که تو را بر حذر داشت آنگاه که آسمان ها را برافراشتی و بر عرش عظمت خویش مستولی گشتی؟ منزهی تو، کیست آن که تو را دید آنگاه که زمین را گستراندی و آن را کشیدی و سپس آن را پهن کردی و بسترش ساختی؟ کیست آن که قدرت تو را اندازه گیری کند؟

کیست آن که شاهد بود، آن گاه که کوه ها را برافراشتی و پایه های آن را از روی مهری که نسبت به بندگان خویش داشتی برای اهل آن محکم کردی. منزهی تو، کیست آن که تو را یاری داد آن گاه که دریاها را شکافتی و زمین را بر آن ها احاطه دادی. منزهی تو، چه والاست بردباریت و چه نافذ است دانشت و چه نیکوست آفرینشت. منزهی تو خدای من و به ستایشت مشغولم. که را یارای رسیدن به کنه ستایش و توصیف تو یا توان رسیدن به عرصه پادشاهی تو هست. منزهی تو، دیدگان در برابر تو متحیر مانده و دل ها از هراس و بیم تو مملو گشته اند. منزهی تو خدای من و به ستایشت مشغولم. خدایی جز تو

نیست، چه حکیمی و چه دادگری تو، چه رئوف و پرمهری تو و چه بـدیع است آفرینشت! تویی زنـده و پاینـده، معبودی جز تو نیست. بسیار بزرگ و برتری از آنچه ستمگران می گویند .

**[ترجمه]

الیوم الحادی عشر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ وُلِدَ فِیهِ شِیثٌ علیه السـلام صَالِحٌ- لِابْتِدَاءِ الْعَمَلِ وَ الْبَیْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ السَّفَرِ وَ یُجْتَنَبُ فِیهِ الدُّخُولُ عَلَی السُّلْطَانِ وَ مَنْ هَرَبَ فِیهِ رَجَعَ طَائِعاً وَ مَنْ مَرِضَ فِیهِ یُوشِکُ أَنْ یَبْرَأَ وَ مَنْ ضَلَّ فِیهِ یَسْلَمُ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ طَابَتْ

ص: ۱۵۱

عِيشَتُهُ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَمُوتُ حَتَّى يَفْتَقِرَ وَ يَهْرُبَ مِنْ سُلْطَانٍ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ خُورَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالشَّمْسِ يَوْمٌ خَفِيفٌ مِثْلُ الَّذِي تَقَدَّمَهُ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: سُبْحانَ الَّذِي أَسْرى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بارَكْنا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آياتِنا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ- سُبْحانَهُ وَ تَعالى عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوًّا كَبِيراً- تُسَبِّحُ لَهُ السَّماواتُ السَّبْعُ وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ إِنْ مِنْ شَيْ ءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَ لكِنْ لا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كانَ حَلِيماً غَفُوراً- سُبْحانَهُ إِذا قَضى أَمْراً فَإِنَّما يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ فَاصْبِرْ عَلى ما يَقُولُونَ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ غُرُوبِها وَ مِنْ آناءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَ أَطْرافَ النَّهارِ لَعَلَّكَ تَرْضى سُبْحانَكَ ما أَعْظَمَ شَأْنَكَ سُبْحانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ- سُبْحانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ- سُبْحانَهُ وَ تَعالى عَمَّا يُشْرِكُونَ- سُبْحانَهُ هُوَ اللَّهُ الْواحِدُ الْقَهَّارُ- فَسُبْحانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ سُبْحانَ اللَّهِ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَهِ- سُبْحانَ رَبِّ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ- سَبَّحَ لِلَّهِ ما فِي السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ- لَهُ مُلْكُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ- هُوَ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْباطِنُ وَ هُوَ بِكُلِّ شَيْ ءٍ عَلِيمٌ- هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ فِي سِتَّهِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ ما يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَ ما يَخْرُجُ مِنْها وَ ما يَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما يَعْرُجُ فِيها وَ هُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ ما كُنْتُمْ وَ اللَّهُ بِما تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ- لَهُ مُلْكُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ- يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهارِ وَ يُولِجُ النَّهارَ فِي اللَّيْلِ وَ هُوَ عَلِيمٌ بِذاتِ الصُّدُورِ- سَبَّحَ لِلَّهِ ما فِي السَّماواتِ وَ ما فِي الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ- هُوَ اللَّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِي السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ- يُسَبِّحُ لِلَّهِ ما فِي السَّماواتِ وَ ما فِي الْأَرْضِ

الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ- يُسَبِّحُ لِلَّهِ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْکُ وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ- وَ مِنَ اللَّیْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَ سَبِّحْهُ لَیْلًا طَوِیلًا- فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّکَ وَ اسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ کانَ تَوَّاباً سُبْحانَکَ أَنْتَ الَّذِی یُسَبِّحُ لَکَ بِالْغُدُوِّ وَ الْآصالِ- رِجالٌ لا تُلْهِیهِمْ تِجارَةٌ وَ لا بَیْعٌ عَنْ ذِکْرِ اللَّهِ وَ إِقامِ الصَّلاةِ وَ إِیتاءِ الزَّکاةِ یَخافُونَ یَوْماً تَتَقَلَّبُ فِیهِ الْقُلُوبُ وَ الْأَبْصارُ سُبْحانَ الَّذِی یُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَجَلًا وَ الْمَلَائِکَةُ شَفَقاً وَ الْأَرْضُ خَوْفاً وَ طَمَعاً وَ کُلٌّ یُسَبِّحُهُ دَاخِرِینَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کُلُّهُ وَ إِلَیْکَ یَرْجِعُ الْأَمْرُ کُلُّهُ أَسْأَلُکَ لِدِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی مِنَ الْخَیْرِ کُلِّهِ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ الشَّرِّ کُلِّهِ إِنَّکَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ تَحْکُمُ مَا تُرِیدُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَبْرَارِ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که حضرت شیث علیه السلام در این روز به دنیا آمد. برای آغاز به کار و خرید و فروش و مسافرت مناسب است. در این روز از ورود بر سلطان اجتناب ورزید و کسی که در این روز بگریزد مطیع و حلقه به گوش بازگردد و کسی که در این روز بیمار شود به زودی شفا می یابد و کسی که گم شود به سلامت بازگردد و کسی که در این روز زاده شود زندگی خوشی خواهد داشت، ولی او نمی میرد تا این که فقیر شود و از سلطان بگریزد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز خور نام فرشته گماشته شده بر خورشید است، روزی است سبک مثل روز قبل.

دعای این روز:

{منزّه است آن [خدایی] که بنده اش را شبانگاهی از مسجد الحرام به سوی مسجد الأقصی - که پیرامون آن را برکت داده ایم - سیر داد، تا از نشانه های خود به او بنمایانیم، که او همان شنوای بیناست.} - . اسرا / ۱ - او [پاک و] منزّه است و از آنچه ستمگران می گویند بسی والاتر است. {آسمان های هفتگانه و زمین و هر کس که در آن هاست او را تسبیح می گویند و هیچ چیز نیست مگر این که در حال ستایش، تسبیح او می گوید، ولی شما تسبیح آن ها را درنمی یابید. به راستی که او همواره بردبار [و] آمرزنده است.}؛ - . اسرا / ۴۴ - {منزّه است او؛ چون کاری را اراده کند، همین قدر به آن می گوید: «موجود شو»، پس بی درنگ موجود می شود.} - . مریم / ۳۵ - { پس بر آنچه می گویند شکیبا باش و پیش از بر آمدن آفتاب و قبل از فرو شدن آن، با ستایش پروردگارت [او را] تسبیح گوی، و برخی از ساعات شب و حوالی روز را به نیایش پرداز، باشد که خشنود گردی.} - . طه / ۱۳۰ -

منزهی تو، چه عظیم الشأنی تو، منزه است خدا، پروردگار عرش، از آنچه وصف می کنند. {منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم.}؛ - . انبیا / ۸۷ - {او پاک و برتر است از آنچه [با وی] شریک می سازند.}؛ - . یونس / ۱۸ - {منزّه است او، اوست خدای یگانه قهار.}؛ - . زمر / ۴ - {[شکوهمند و] پاک است آن کسی که ملکوت هر چیزی در دست اوست، و به سوی اوست که بازگردانیده می شوید.} - . یس / ۸۳ - منزه است خدایی که علم [به] قیامت نزد اوست.{ پروردگار آسمان ها و زمین [و] پروردگار عرش، از آنچه وصف می کنند منزّه است.}؛ - . زخرف / ۸۲ - {آنچه در آسمان ها و زمین است، خدا را به پاکی می ستایند و اوست ارجمند حکیم. فرمانروایی آسمان ها و زمین از آنِ اوست: زنده می کند و می میراند و او بر هر چیزی تواناست. اوست اوّل و آخر و ظاهر و باطن و او به هر چیزی داناست. اوست آن کس که آسمان ها و زمین را در شش روز آفرید؛ آنگاه بر عرش استیلا یافت. آنچه در زمین درآید و آنچه از آن برآید و آنچه از آسمان فرود آید و آنچه در آن بالا رود [همه را] می داند. و هر کجا باشید او با شماست و خدا به هر چه می کنید بیناست. فرمانروایی [مطلق] آسمان ها و

زمین از آنِ اوست و [جمله] کارها به سوی خدا بازگردانیده می شود. شب را در روز درمی آورد و روز را [نیز] در شب درمی آورد، و او به راز دل ها داناست.}؛ - . حدید / ۶-۱ - {آنچه در آسمان ها و در زمین است تسبیح گویِ خدای هستند، و اوست شکست ناپذیر سنجیده کار.} - . حشر / ۱ -

{اوست خدای خالق نوساز صورتگر [که] بهترین نامها [و صفات] از آنِ اوست. آنچه در آسمان ها و زمین است [جمله] تسبیح او می گویند و او عزیز حکیم است.}؛ - . حشر / ۲۴ - {آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است، خدایی را که پادشاه پاک ارجمند فرزانه است، تسبیح می گویند.}؛ - . جمعه / ۱ - { هر چه در آسمان ها و هر چه در زمین است خدا را تسبیح می گویند. او راست فرمانروایی و او راست ستایش و او بر هر چیزی تواناست.}؛ - . تغابن / ۱ - {و بخشی از شب را در برابر او سجده کن و شب[های] دراز، او را به پاکی بستای.}؛ - . انسان / ۲۶ - {پس به ستایش پروردگارت نیایشگر باش و از او آمرزش خواه، که وی همواره توبه پذیر است.} - . نصر / ۳ -

منزهی تو که هر بامداد و شامگاه او را نیایش می کنند، مردانی که نه تجارت و نه داد و ستدی، آنان را از یاد خدا و برپا داشتن نماز و دادن زکات، به خود مشغول نمی دارد، و از روزی که دل ها و دیده ها در آن زیرورو می شود می هراسند. منزه است کسی که آسمان ها از ترس او و ملائکه از هراس او و زمین با بیم و امید او تسبیح گوی اویند و همه از روی کمال فروتنی تسبیحش گویند. خداوندا ستایش همه خاص توست و تمام امور به سوی تو بازمی گردد. از تو برای دین و دنیا و آخرتم هر چه خوبی است مسئلت می کنم و از هر چه بدی به تو پناه می برم که تو هر چه مشیت باشد انجام می دهی و هر چه خواهی فرمایی. بر محمد و خاندان نیک و پاک و برگزیده او درود فرست.

**[ترجمه]

اليوم الثانی عشر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِلتَّزْوِيجِ وَ فَتْحِ الْحَوَانِيتِ وَ الشِّرْكَةِ وَ رُكُوبِ الْبِحَارِ وَ يُجْتَنَبُ فِيهِ الْوَسَاطَةُ بَيْنَ النَّاسِ وَ الْمَرِيضُ يُوشِكُ أَنْ يَبْرَأَ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ هَيِّنَ التَّرْبِيَةِ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَحِمَهُ اللَّهُ: رُوزُ مَاهَ يَوْمٌ مُخْتَارٌ وَ هُوَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْقَمَرِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: سُبْحَانَ الَّذِی فِی السَّمَاوَاتِ عَرْشُهُ سُبْحَانَ مَنْ فِی الْأَرْضِ بَطْشُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی السَّمَاءِ سَطْوَتُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی الْأَرْضِ شَأْنُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ سُبْحَانَ الَّذِی لَا يَفُوتُهُ هَارِبٌ سُبْحَانَ الَّذِی لَا مَلْجَأَ مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ سُبْحَانَ الْحَيِّ الَّذِی لَا يَمُوتُ- فَسُبْحانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ- وَ لَهُ الْحَمْدُ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ- يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ يُحْيِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِها وَ كَذلِكَ تُخْرَجُونَ- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ يَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِی الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبِّرْهُ تَكْبِيراً سُبْحَانَهُ عَدَدَ كُلِّ شَیْ ءٍ أَضْعَافاً مُضَاعَفَةً سَرْمَداً أَبَداً

كَمَا يَنْبَغِی لِعَظَمَتِهِ وَ مَنِّهِ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِحَمْدِكَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْحَلِيمِ الْكَرِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ الْحَقُّ سُبْحَانَ الْقَابِضِ سُبْحَانَ الْبَاسِطِ سُبْحَانَ الضَّارِّ النَّافِعِ سُبْحَانَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ سُبْحَانَ الْقَاضِی بِالْحَقِّ سُبْحَانَ الرَّفِيعِ الْأَعْلَى سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ الْأَوَّلِ الْآخِرِ الظَّاهِرِ الْبَاطِنِ الَّذِی هُوَ عَلَى كُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ وَ بِكُلِّ شَیْ ءٍ عَلِيمٌ سُبْحَانَ الَّذِی هُوَ هَكَذَا وَ لَا هَكَذَا غَيْرُهُ.

سُبْحَانَ مَنْ هُوَ دَائِمٌ لَا يَسْهُو سُبْحَانَ مَنْ هُوَ قَائِمٌ لَا يَلْهُو سُبْحَانَ مَنْ هُوَ جَوَادٌ لَا يَبْخَلُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ شَدِيدٌ لَا يَضْعُفُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ قَرِيبٌ لَا يَغْفُلُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ حَیٌّ لَا يَمُوتُ سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ الَّذِی لَا يَزُولُ سُبْحَانَ الْحَیِّ الْقَيُّومِ لا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَ لا نَوْمٌ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ سُبْحَانَ مَنْ يُسَبِّحُ لَهُ الْجِبَالُ الرَّوَاسِی بِأَصْوَاتِهَا تَقُولُ سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ مَنْ يُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ فِيهِنَّ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ الْحَلِيمِ الْكَرِيمِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ مَنِ اعْتَزَّ بِالْعَظَمَهِ وَ احْتَجَبَ بِالْقُدْرَهِ وَ امْتَنَّ بِالرَّحْمَهِ وَ عَلَا فِی الرِّفْعَهِ وَ دَنَا فِی اللُّطْفِ وَ لَمْ يَخْفَ عَلَيْهِ خَافِيَاتُ السَّرَائِرِ وَ لَمْ يُوَارِ عَنْهُ لَيْلٌ دَاجٍ وَ لَا بَحْرٌ عَجَّاجٌ وَ لَا حُجُبٌ- أَحاطَ بِكُلِّ شَیْ ءٍ عِلْماً وَ وَسِعَ الْمُذْنِبِينَ رَأْفَهً وَ حِلْماً وَ أَبْدَعَ مَا يُرَی إِتْقَاناً نَطَقَتِ الْأَشْيَاءُ الْمُبْهَمَهُ عَنْ قُدْرَتِهِ وَ شَهِدَتْ مُبْتَدَعَاتُهُ بِوَحْدَانِيَّتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ نَبِیِّ الْهُدَى وَ أَهْلِ بَيْتِهِ التَّامِّينَ الطَّاهِرِينَ وَ لَا تَرُدَّنَا يَا إِلَهِی مِنْ رَحْمَتِكَ خَائِبِينَ وَ لَا مِنْ فَضْلِكَ آيِسِينَ وَ أَعِذْنَا أَنْ نَرْجِعَ بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا ضَالِّينَ مُضِلِّينَ وَ أَجِرْنَا مِنَ الْحَيْرَهِ فِی الدِّينِ- وَ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَ أَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ وَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای ازدواج و شراکت و دریانوردی و از میانجی گری در بین مردم دوری کنید و کسی که در این روز بیمار شود به زودی بهبود می یابد و کسی که در این روز زاده شود تربیت او آسان خواهد بود.

سلمان رحمه الله گوید: این روز، روز ماه است. روزی است برگزیده و نام فرشته موکل بر ماه است .

دعای امام صادق علیه السلام در این روز:

منزه است خدایی که عرش او در آسمان هاست. منزه است کسی که در هم کوبیدن او در زمین است. منزه است کسی که اقتدار او در آسمان است. منزه است کسی که شأن او در زمین است. منزه است کسی که حکم و داوری او در گورهاست. منزه است کسی که هیچ گریزانی از دست [قدرت] او به در نرود. منزه است کسی که هیچ پناهگاهی از او نیست جز به سوی او. منزه است زنده ای که نمیرد. {پس خدا را تسبیح گویید آنگاه که به عصر درمی آیید و آنگاه که به بامداد درمی شوید. ستایش از آنِ اوست در آسمان ها و زمین و شامگاهان و وقتی که به نیمروز می رسید. زنده را از مرده بیرون می آورد و مرده را از زنده بیرون می آورد و زمین را بعد از مرگش زنده می سازد و بدین گونه [از گورها] بیرون آورده می شوید.} - . روم / ۱۷-۱۹ -

{ستایش خدایی را که نه فرزندی گرفته و نه در جهانداری شریکی دارد و نه خوار بوده که [نیاز به] سرپرست داشته باشد و او را بسیار بزرگ شمار.} - . اسرا / ۱۱۱ - تسبیح می گویم خدا را به چندین برابر شماره هر موجودی، تسبیحی جاودان و همیشگی آنچنان که سزاوار بزرگی و بخشش اوست. تو را تسبیح می گویم، معبودی جز تو نیست و به ستایش تو مشغولم.

تسبیح می گویم خدای بزرگ را و به ستایش او مشغولم. منزه است خداوند بردبار سخاوت مند. منزه است خداوند بلند مرتبه بزرگ. منزه است خدای بر حق. منزه است خدای گیرنده و گستراننده. منزه است خدای زیان و سود رساننده. منزه است خدای بزرگ والا. منزه است خداوند داور دادگر. منزه است بارفعت بلندمرتبه. منزه است خداوند بزرگ، اول آخر، آشکار نهانی که بر همه چیز تواناست و به همه چیز علم دارد. منزه است آن که او این گونه است و دیگری چنین نیست.

منزه است آن جاودانی که هیچ سهوی نکند. منزه است پاینده ای که هیچ گاه سرگرم نشود. منزه است بخشنده ای که بخل نورزد. منزه است سخت نیرویی که ناتوان نشود. منزه است آن آشنایی که غفلت نورزد. منزه است آن زنده ای که نمیرد .

منزه است جاودان پایداری که زوال نپذیرد. منزه است زنده پاینده ای که چرت و خواب او را نگیرد. منزهی تو، معبودی جز تو نیست، یکتایی و شریکی نداری. منزه است خدایی که کوه های پابرجا به صدای خویش چنین تسبیح او را گویند: منزه است پروردگار بزرگ من و به ستایش او مشغولم. منزه است کسی که آسمان های هفتگانه و زمین و هر که در آن هاست تسبیح او را گویند. منزه است خداوند بزرگ بردبار پرسخاوت و او را ستایش.

منزه است خدایی که به عظمت عزت یافته و به قدرت در پرده شده و به رحمت و مهربانی عطابخشی کرده و در مقام رفعت بلندی یافته و در نهایت لطف نزدیکی جسته است و اسرار پوشیده بر او پنهان نیست. نه شب تار و نه دریای خروشان و نه هیچ حجابی بر او پوشیده نیست. دانشش بر همه چیز احاطه یافته و عطوفت و بردباریش گنهکاران را فرا گرفته و خلقتش تمام و کمال و نوست. موجودات گنگ به قدرت او گویا گشته و آفریده هایش گواهی است بر یگانگی او.

خداوندا بر محمد و خاندان محمد پیامبر هدایت و بر اهل بیت کامل و پاکیزه اش درود فرست و ما را ناامید و مأیوس از بخشش خویش باز نگردان ای معبود ما! و پناهمان ده از این که پس از هدایتت دوباره گمراه و گمراه کننده باز گردیم و ما را از سرگردانی در دین محافظت فرما و ما را مسلمان بمیران و ما را به شایستگان ملحق گردان، به حق محمد و خاندان پاک و مطهر او، آمین ای پروردگار جهانیان!

**[ترجمه]

اليوم الثالث عشر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ فَاتَّقِ فِيهِ الْمُنَازَعَةَ وَ الْحُكُومَةَ وَ لِقَاءَ السُّلْطَانِ

وَ كُلَّ أَمْرٍ وَ لَا تَدْهُنْ فِيهِ رَأْساً وَ لَا تَحْلِقْ فِيهِ شَعْراً وَ مَنْ ضَلَّ فِيهِ أَوْ هَرَبَ سَلِمَ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ أَجْهِدَ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ ذُكِرَ أَنَّهُ لَا يَعِيشُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ تِيرَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالنُّجُومِ يَوْمُ نَحْسٍ رَدِيءٌ فَاتَّقِ فِيهِ السُّلْطَانَ وَ جَمِيعَ الْأَعْمَالِ وَ الْأَحْلَامُ تَصِحُّ فِيهِ بَعْدَ تِسْعَةِ أَيَّامٍ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: سُبْحَانَ الرَّفِيعِ الْأَعْلَى سُبْحَانَ مَنْ قَضَى بِالْمَوْتِ عَلَى خَلْقِهِ سُبْحَانَ الْقَاضِي بِالْحَقِّ سُبْحَانَ الْقَادِرِ الْمَلِكِ الْمُقْتَدِرِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ تَسْبِيحاً يَبْقَى بَعْدَ الْفَنَاءِ وَ يَنْمِي فِي كِفَّةِ الْمِيزَانِ لِلْجَزَاءِ سُبْحَانَهُ تَسْبِيحاً كَمَا يَنْبَغِي لِكَرَمِ وَجْهِهِ وَ عِزِّ جَلَالِهِ وَ عَظِيمِ ثَوَابِهِ سُبْحَانَ مَنْ تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِهِ سُبْحَانَ مَنِ اسْتَسْلَمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِهِ سُبْحَانَ مَنْ خَضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِمُلْكِهِ سُبْحَانَ مَنْ أَشْرَقَتْ كُلُّ ظُلْمَةٍ لِنُورِهِ سُبْحَانَ مَنْ قُدْرَتُهُ فَوْقَ كُلِّ ذِي قُدْرَةٍ وَ لَا يَقْدِرُ أَحَدٌ قُدْرَتَهُ سُبْحَانَ مَنْ لَا يُوصَفُ أَوَّلُهُ وَ لَا يَنْفَدُ آخِرُهُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ عَالِمٌ بِمَا تُجِنُّهُ الْقُلُوبُ سُبْحَانَ مُحْصِي عَدَدِ الذُّنُوبِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ خَافِيَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّمَاءِ سُبْحَانَ الرَّبِّ الْوَدُودِ سُبْحَانَ الْفَرْدِ سُبْحَانَ الْأَعْظَمِ مِنْ كُلِّ عَظِيمٍ سُبْحَانَ الْأَرْحَمِ مِنْ كُلِّ رَحِيمٍ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ حَلِيمٌ لَا يَعْجَلُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ قَائِمٌ لَا يَغْفُلُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ جَوَادٌ لَا يَبْخَلُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا ذَا الْعِزِّ الشَّامِخِ يَا قُدُّوسُ أَسْأَلُكَ بِمَنِّكَ يَا مَنَّانُ وَ بِقُدْرَتِكَ يَا قَدِيرُ وَ بِحِلْمِكَ يَا حَلِيمُ وَ بِعِلْمِكَ يَا عَلِيمُ وَ بِعَظَمَتِكَ يَا عَظِيمُ يَا قَيُّومُ يَا قَيُّومُ يَا حَقُّ يَا حَقُّ يَا بَاعِثُ يَا وَارِثُ يَا حَيُّ يَا حَيُّ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ يَا رَبَّنَا يَا رَبَّنَا يَا رَبَّنَا يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا سَيِّدَنَا يَا فَخْرَنَا يَا ذُخْرَنَا يَا خَالِقَنَا يَا رَازِقَنَا يَا مُمِيتَنَا يَا مُحْيِيَنَا يَا وَارِثَنَا يَا عُدَّتَنَا يَا أَمَلَنَا يَا رَجَاءَنَا أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا قَيُّومُ وَ أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ يَا اللَّهُ وَ أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا عَزِيزُ وَ أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا تَوَّابُ وَ أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا قَادِرُ وَ أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا مُقْتَدِرُ وَ أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الشَّرِيفَهِ الْعَالِيَهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ نَبِيِّكَ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَى نَبِيٍّ مِنْ أَنْبِيَائِكَ وَ مَلَائِكَتِكَ أَجْمَعِينَ وَ عَافِنِي فِي دِينِي وَ دُنْيَايَ وَ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِي بِمَنِّكَ عَافِيَهً تَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَ تَسْتُرُ بِهَا عُيُوبِي وَ تُصْلِحُ بِهَا دِينِي وَ تَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَ تَرُدُّ بِهَا غَائِبَتِي وَ تُنْجِحُ بِهَا مَطَالِبِي وَ تَنْصُرُنِي بِهَا عَلَى عَدُوِّي وَ تَكْفِينِي بِهَا مَنْ يَبْتَغِي أَذَائِي وَ يَلْتَمِسُ سَقْطَتِي وَ تُيَسِّرُ بِهَا أُمُورِي وَ تُوَسِّعُ بِهَا رِزْقِي وَ تُعَافِي بِهَا بَدَنِي وَ تَقْضِي بِهَا دُيُونِي فِي دِينِي أَنْتَ إِلَهِي وَ مَوْلَايَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]امام صادق علیه السلام فرموده است که این روز، روز نحسی است، پس در این روز از نزاع و صدور حکم و دیدار با سلطان و هر کار دیگری بپرهیز و در این روز بر سر خویش روغن نزن و موهایت را متراش. هر کس در این روز گم شود یا بگریزد به سلامت ماند و کسی که بیمار شود به سختی افتد و گفته شده کسی که در این روز به دنیا بیاید زنده نماند .

سلمان رضی الله عنه گوید: روز تیر نام فرشته موکل بر ستارگان است. روزی نحس و بد است. در این روز از سلطان و تمام کارها بر حذر باش و خواب های این روز بعد از نه روز تعبیر می شود.

دعای این روز:

منزه است آن بلند والا مقام! منزه است کسی که مرگ را بر بندگانش حتمی قرار داده است. منزه است داور دادگر. منزه است پادشاه توانای مقتدر. تسبیح گویم خدا را و به ستایش او مشغولم، تسبیحی که پس از نابودی [همه چیز] باقی می ماند و در کفه میزان پاداش افزون گردد. او را چنان تسبیحی می گویم که شایسته کرامت ذات و عزت و بزرگی او و پاداش بزرگ اوست. منزه است کسی که همه چیز در برابر عظمت او فروتن گشته است. منزه است کسی که همه چیز در برابر قدرت او سر تسلیم فرود آورده است. منزه است کسی که همه چیز در برابر پادشاهی او خاضع گشته است. منزه است کسی که تمام تاریکی ها از نور او روشنایی گرفته است. منزه است کسی که قدرت او فراتر از توان هر قدرتمندی است و کسی حد قدرت او را نشناسد.

منزه است کسی که اولش وصف ناپذیر و آخرش پایان ناپذیر است. منزه است کسی که به اسرار پنهان دل ها آگاه است. منزه است کسی که تعداد گناهان را شماره کرده است. منزه است کسی که هیچ نهانی در زمین و آسمان از او پنهان نیست. منزه است پروردگار بسیار مهربان. منزه است پروردگار یکتا. منزه است خداوندی که از هر بزرگی بزرگ تر است. منزه است خداوندی که از همه کس دلسوزتر و پرمهرتر است. منزه است بردباری که شتاب نکند. منزه است پایداری که غفلت نکند. منزه است بخشنده ای که بخل نورزد.

خداوندا از تو خواهم ای عزت مند والا مقام! ای پاک و پاکیزه! از تو خواهم به عطابخشیت ای عطابخش! و به قدرتت ای توانمند و به بردباریت ای بردبار و به دانشت ای دانا و به بزرگیت ای بزرگ و به پایندگیت ای پاینده، ای حق، ای حق، ای برانگیزنده و ای ارث برنده، ای زنده، ای زنده، ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای مهربان، ای باشکوه ارجمند، ای پروردگار ما، ای پروردگار ما، ای که معبودی جز تو نیست، ای بزرگ ستایش، از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای سرور ما! ای

افتخار ما! ای ذخیره ما! ای آفریننـده ما! ای روزی بخش ما! ای میراننده ما و ای زندگی بخش ما! ای وارث ما! ای ساز و برگ ما! ای امیـد ما! ای آرزوی ما! از تو خواهم به حق ذات بخشـنده ات، ای پاینده و از تو خواهم به حق ذاتت ای خداوند! و از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای مهربان ترین مهربانان!

از تو خواهم به حق ذات بخشـنده ات ای باعزت. از تو خواهم به حق ذات بخشـنده ات ای توبه پـذیر. از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای توانا. از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای نیرومند. به حق نام های شریف و والایت از تو خواهم که بهترین درودهـا و برکـاتت را بر محمــد بنــده و فرســتاده و پیـامبرت و خانـدان پـاک و مطهر او و بر هر پیـامبری از پیـامبرانت و همه فرشتگانت بفرستی و مرا در دین و دنیایم و در تمام احوالم به سـلامت داری، سلامتی که به واسطه آن از گناهانم درگذری و بر عیوبم پرده پوشـی و دینم را اصـلاح گردانی و امورم را جمع و جور کنی و غـایبم را باز گردانی و خواسـته هایم را برآورده سازی و مرا بر دشـمنم پیروز گردانی و به واسـطه آن مرا از کسـی که قصـد آزارم را داشـته باشد و در پی لغزش و سـقوط من باشـد، رهـایی بخشـی و کارهـایم را آسان گردانی و به روزیم گشایش بخشـی و تنم را تنـدرست گردانی و بـدهی هایم را ادا کنی. تو معبود و سرور من هستی و تو مهربان ترین مهربانانی.

**[ترجمه]

اليوم الرابع عشر

عَنِ الصَّادِقِ عليه السـلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ شَيْ ءٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ غَشُوماً ظَلُوماً وَ هُوَ جَيِّدٌ لِطَلَبِ الْعِلْمِ وَ الْبَيْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ السَّفَرِ وَ الِاسْتِقْرَاضِ وَ رُكُوبِ الْبَحْرِ وَ مَنْ هَرَبَ فِيهِ أُخِذَ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ بَرِئَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ جُوشَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْإِنْسِ وَ الْجِنِّ يَوْمٌ مُبَارَكٌ سَعِيدٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ خَيْرٍ وَ لِلِقَاءِ السُّلْطَانِ وَ أَشْرَافِ النَّاسِ وَ عُلَمَائِهِمْ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ كَاتِباً أَدِيباً وَ يَكْثُرُ مَالُهُ آخِرَ عُمُرِهِ وَ الْأَحْلَامُ فِيهِ تَصِحُّ بَعْدَ سِتَّةٍ وَ عِشْرِينَ يَوْماً.

الدُّعَاءُ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ عَلَى أَثَرِ تَسْبِيحِكَ وَ الصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّكَ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا قَدِيمَهَا وَ حَدِيثَهَا وَ كَبِيرَهَا وَ صَغِيرَهَا وَ سِرَّهَا وَ جَهْرَهَا وَ مَا أَنْتَ مُحْصِيهِ مِنْهَا وَ أَنَا نَاسِيهِ وَ أَنْ تَسْتُرَ عَلَيَّ سَائِرَ عُيُوبِي أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي وَ لَا تَفْضَحَنِي يَا رَبِّ وَ أَنْ تُيَسِّرَ لِي مَعَ ذَلِكَ أُمُورِي كُلَّهَا مِنْ عَافِيَةٍ تُجَلِّلُهَا وَ رَحْمَةٍ تَنْشُرُهَا فَإِنَّهُ لَا يَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ وَ يَمْلِكُهُ غَيْرُكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَشَعَتْ لَكَ الْأَصْوَاتُ وَ تَحَيَّرَتْ دُونَكَ الصِّفَاتُ وَ ضَلَّتْ فِيكَ الْعُقُولُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُ

شَیْ ءٍ خَاشِعٌ لَکَ وَ کُلَّ شَیْ ءٍ ضَارِعٌ إِلَیْکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَکَ الْخَلَائِقُ وَ فِی یَدِکَ النَّوَاصِی جَمِیعُهَا وَ فِی قَبْضَتِکَ وَ کُلَّ مَنْ أَشْرَکَ بِکَ فَعَبْدٌ دَاخِرٌ لَکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الرَّبُّ الَّذِی لَا نِدَّ لَکَ وَ الدَّائِمُ الَّذِی لَا نَفَادَ لَکَ وَ الْقَیُّومُ الَّذِی لَا زَوَالَ لَکَ وَ الْمَلِکُ الَّذِی لَا شَرِیکَ لَکَ الْحَیُّ الْمُحْیِی الْمَوْتَی الْقَائِمُ عَلی کُلِّ نَفْسٍ بِما کَسَبَتْ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَوَّلُ قَبْلَ خَلْقِکَ وَ الْآخِرُ بَعْدَهُمْ وَ الظَّاهِرُ فَوْقَهُمْ وَ رَازِقُهُمْ وَ قَابِضُهُمْ وَ قَابِضُ أَرْوَاحِهِمْ وَ مَوْلَاهُمْ وَ مُنْتَهَی رَغَبَاتِهِمْ وَ مَوْضِعُ حَاجَاتِهِمْ وَ شَکْوَاهُمْ وَ الدَّافِعُ عَنْهُمْ وَ النَّافِعُ لَهُمْ لَیْسَ

فَوْقَکَ حَاجِزٌ یَحْجُزُ بَیْنَکَ وَ بَیْنَهُمْ وَ لَا دُونَکَ مَانِعٌ لَکَ مِنْهُمْ وَ فِی قَبْضَتِکَ مَثْوَاهُمْ وَ إِلَیْکَ مُنْقَلَبُهُمْ فَهُمْ بِکَ مُوقِنُونَ وَ لِفَضْلِکَ وَ إِحْسَانِکَ رَاجُونَ وَ أَنْتَ مَفْزَعُ کُلِّ مَلْهُوفٍ وَ آمِنُ کُلِّ خَائِفٍ وَ مَوْضِعُ کُلِّ نِعْمَةٍ وَ رَافِعُ کُلِّ سَیِّئَةٍ وَ مُنْتَهَی کُلِّ رَغْبَةٍ وَ قَاضِی کُلِّ حَاجَةٍ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الرَّحِیمُ لِخَلْقِهِ اللَّطِیفُ بِعِبَادِهِ عَلَی غَنَاءٍ عَنْهُمْ وَ شِدَّةِ فَقْرِهِمْ وَ فَاقَتِهِمْ إِلَیْهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمُطَّلِعُ عَلَی کُلِّ خَفِیَّةٍ الْحَافِظُ لِکُلِّ سَرِیرَةٍ وَ اللَّطِیفُ لِمَا یَشَاءُ وَ الْفَعَّالُ لِمَا یُرِیدُ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ لَکَ الْحَمْدُ شُکْراً یَا عَالِمَ الْغَیْبِ وَ الشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ أَنْتَ غَافِرُ الذَّنْبِ وَ قَابِلُ التَّوْبِ شَدِیدُ الْعِقَابِ ذَا الطَّوْلِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِلَیْکَ الْمَصِیرُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَجْمَعِینَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای هر کاری خوب است و کسی که در این روز زاده شود، جفاکار و ستمگر گردد. این روز برای علم آموزی و خرید و فروش و مسافرت و قرض گرفتن و دریانوردی خوب است و کسی که بگریزد، دستگیر شود و کسی که بیمار گردد، اگر خدا بخواهد بهبود یابد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز جوش نام فرشته موکل بر انسان و جن، روزی مبارک و خوش یمن و برای هر کاری مناسب است. برای دیدار با سلطان و انسان های بزرگ و دانشمندان خوب است. متولد این روز نویسنده و ادیب گردد و در آخر عمر خود مالش زیاد شود. خواب های این روز پس از بیست و شش روز تعبیر می شود.

دعای این روز:

خدایا بر محمد و خاندان محمد، پیامبر امّی (درس ناخوانده) درود فرست، آنچنان که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود فرستادی. به راستی که ستوده و بزرگواری. خدایا من به سوی تو شوق دارم و در پی تسبیحی که از تو می کنم و درودی که بر پیامبرت می فرستم از تو می خواهم تمام گناهان کهنه و تازه، بزرگ و کوچک و آشکار و پنهان مرا و گناهانی که تو به شماره درآوردی و من فراموش کرده ام ببخشی و سایر عیوبم را همیشه و تا آخر عمرم بپوشانی و مرا رسوا نسازی ای پروردگار من، و با این وجود تمام کارها را بر من آسان گردانی؛ از [لباس] عافیتی که بر من بپوشانی و مهری که بر من بگسترانی. به راستی که کسی جز تو توانایی و مالکیت این کار را ندارد. خدایی جز تو نیست. صداها در برابر تو فروتن گشته و صفات در برابر تو متحیر مانده و خردها درباره تو سرگردان شده اند. خدایی جز تو نیست، همه چیز در برابر تو خشوع کرده و هر موجودی برای تو افتادگی نشان دهد. معبودی جز تو نیست، مخلوقات همه از آن توست و زمام اختیار تمام آن ها به دست تو و در قبضه قدرت توست. کسی که به تو شرک ورزد همو بنده خوار و ناتوان توست. معبودی جز تو نیست، تویی پروردگاری که همتایی نداری و جاویدی که پایانی نداری و پاینده ای که زوالی نداری و پادشاهی که همتایی نداری. زنده زندگی بخش به مردگان و مراقب اعمال بندگان هستی. معبودی جز تو نیست، ای که پیش از خلق خود موجود بوده و پس از

آنـان نیز خواهی بود و بر آن هـا غـالب و ظـاهر هستی. تویی رسانـنـده روزی و گیرنـده آن و تویی جان سـتان آنان و سـرور و منتهای آرزو و محل نیاز و مرجع شکایت آنان. حامی و پشتیبان آنان و سودرسانشان تویی. فراتر از تو مانعی نیست که میان تو و آنـان حائـل شود و پس از تو کسـی نیست تـا بین تو و آنان مانع گردد. انتقال و اسـتقرار و حرکت و سـکون آنان در دسـت توست و آنـان به تو ایمـان دارنـد و به فضـل و احسـان تو امیدوارنـد. تویی پناه هر دل سوخته و انـدوهگین و امان هر ترسان و جایگاه هر نعمتی و برطرف کننـده هر بلا و سـختی و منتهای هر شوق و رغبت و برآورنـده هر خواسـته ای و هیـچ نیرو و قوتی نیست جز به تو. معبودی جز تو نیست، مهربان بر آفریـدگانش، بخشـنده بر بندگانش در عین بی نیازی از آنان و شدت احتیاج آنان به او. معبودی غیر از تو نیست. آگاه بر هر امر پنهان تویی و حافظ هر راز نهان تویی و تویی که بر هر آنچه بخواهـد دقیق اسـت و هر چه اراده فرمایـد انجـام دهـد. خداونـدا! معبـودی جز تـو نیسـت ای مهربـان ترین مهربانـان! تـو را سـپاس در مقـام سپاسـگزاری، ای دانای به عالم غیب و شـهود، آفریننـده آسـمان ها و زمین، باشـکوه ارجمند. تویی آمرزنده گناه و توبه پذیر، سخت کیفر، صاحب کرامت. معبودی جز تو نیست، بازگشت همه به سوی توست. بر محمد و خاندان او همگی درود فرست.

**[ترجمه]

اليوم الخامس عشر

عَنِ الصَّادِقِ عليه السـلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ الْأُمُورِ إِلَّا مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَقْرِضَ أَوْ يُقْرِضَ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ بَرِئَ عَاجِلًا وَ مَنْ هَرَبَ بِهِ ظُفِرَ بِهِ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ أَلْثَغَ (۱) أَوْ أَخْرَسَ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ: رُوزُ دِيبَمِهْرَ(۲)

اسْمٌ مِنْ أَسْمَائِهِ تَعَالَى يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَةٍ وَ الْأَحْلَامُ فِيهِ تَصِحُّ بَعْدَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ.

ص: ۱۵۷

۱- ۱. قال قـدّس سـرّه: اللثغ محركه و اللثغه بالضم تحول اللسان من السـين الى الثاء أو من الراء الى الغين أو اللام أو الياء أو من حرف الى حرف أو أن لا يتم رفع لسانه و فيه ثقل، و لثغ كفرح فهو ألثغ.

۲- ۲. مخفف ديبامهر.

الدُّعَاءُ فِيهِ:

أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِاسْمِکَ یَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الَّذِی لَا یَعْدِلُهُ شَیْ ءٌ فِی الْأَرْضِ وَ لَا فِی السَّمَاءِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَلِیِّ الْأَعْلَی وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الْأَعْظَمِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْجَلِیلِ الْأَجَلِّ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عالِمُ الْغَیْبِ وَ الشَّهادَهِ ... الرَّحْمنُ الرَّحِیمُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ- ... السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیزُ الْجَبَّارُ الْمُتَکَبِّرُ سُبْحانَکَ اللَّهُمَّ عَمَّا یُشْرِکُونَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْکَرِیمِ الْعَزِیزِ وَ بِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ- الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی یُسَبِّحُ بِحَمْدِکَ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْمَکْنُونِ الْمَخْزُونِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِاسْمِکَ الَّذِی إِذَا دُعِیتَ بِهِ أَجَبْتَ وَ إِذَا سُئِلْتَ بِهِ أَعْطَیْتَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِمَا تُحِبُّ أَنْ أَسْأَلَکَ بِهِ مِنْ مَسْأَلَهٍ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِاسْمِکَ الَّذِی سَأَلَ بِهِ عَبْدُکَ الَّذِی عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْکِتَابِ فَأَتَیْتَهُ بِالْعَرْشِ قَبْلَ أَنْ یَرْتَدَّ إِلَیْهِ طَرْفُهُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ- لا تَأْخُذُهُ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِی یَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ یَعْلَمُ ما بَیْنَ أَیْدِیهِمْ وَ ما خَلْفَهُمْ وَ لا یُحِیطُونَ بِشَیْ ءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِما شاءَ وَسِعَ کُرْسِیُّهُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ لا یَؤُدُهُ حِفْظُهُما وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالْقُرْآنِ الْعَظِیمِ الَّذِی أُنْزِلَتْ عَلَی خَاتَمِ النَّبِیِّینَ وَ سَیِّدِ الْمُرْسَلِینَ رَسُولِکَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ اسْمٍ سَمَّاکَ بِهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا بَیْنَهُمَا رَبَّنَا قَدْ مَدَدْنَا إِلَیْکَ أَیْدِیَنَا وَ هِیَ ذَلِیلَهٌ بِالاعْتِرَافِ بِرُبُوبِیَّتِکَ مَوْسُومَهٌ وَ رَجَوْنَاکَ بِقُلُوبٍ إِلْفِ الذُّنُوبِ مَهْمُومَهٍ اللَّهُمَّ فَاقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْیَتِکَ مَا یَحُولُ بَیْنَنَا وَ بَیْنَ مَعْصِیَتِکَ وَ مِنْ طَاعَتِنَا لَکَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتَکَ وَ مَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَ أَبْصَارِنَا وَ لَا تَجْعَلْ مُصِیبَتَنَا فِی دِینِنَا وَ لَا دُنْیَانَا أَکْبَرَ هَمِّنَا وَ لَا تَجْعَلْهَا مَبْلَغَ عَمَلِنَا وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَیْنَا مَنْ لَا یَرْحَمُنَا وَ نَجِّنَا مِنْ کُلِّ هَمٍّ وَ شِدَّهٍ وَ غَمٍّ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

ص: ۱۵۸

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای تمام کارها مناسب است مگر برای کسی که بخواهد قرض بگیرد یا بدهد و کسی که در این روز بیمار شود زود بهبود یابد و کسی که بگریزد او را بیابند و متولد این روز یا زبانش دچار لکنت گردد یا گنگ شود.

سلمان گوید: روز دیبمهر - . مخفف دیبامهر - یکی از نام های باری تعالی است، برای هر حاجتی مناسب است و خواب های این روز پس از سه روز تعبیر شود.

دعای این روز:

خداوندا از تو می خواهم به حق نامت، ای کسی که معبودی جز تو نیست. تویی یکتای یگانه بی نیازی که چیزی در آسمان و زمین با او برابری نکند و از تو می خواهم به حق نام والا و بلندت و از تو می خواهم به حق نام بزرگ بزرگ ترت و از تو می خواهم به حق نام باشکوه شکوهمندترت و از تو می خواهم به حق نامت که {معبودی جز او نیست، داننده غیب و آشکار است، بخشنده مهربان.} - . حشر / ۲۲ - از تو می خواهم به حق نامت که {معبودی جز او نیست، سلامت بخش و مؤمن [به حقیقت حقّه خود] مسلط، عزیز، جبّار و متکبّر تویی.} - . حشر / ۲۳ - پاک هستی خدایا از آنچه شریکت می گردانند.

از تو می خواهم به حق نام بزرگوار و باعزتت و به حق این که معبودی جز تو نیست، تویی خالق نوساز صورتگر. نام های نیکو از آن توست. هر آنچه در آسمان ها و زمین است تسبیح تو را گوید و تویی عزت مند فرزانه. از تو می خواهم به نام گنجینه پنهانت، معبودی جز تو نیست. خداوندا از تو می خواهم به حق نامت که اگر به آن خوانده شوی پاسخ دهی و اگر از تو درخواست شود آن را عطا کنی. خدایا از تو می خواهم به حق آنچه دوست داری تا با آن نام از تو درخواست کنم و خدایا از تو می خواهم به حق آن نامت که بدان نام از تو درخواست کرد، آن بنده أت که دانشی از کتاب نزد او بود و تو تخت [بلقیس] را پیش از آنکه [سلیمان] چشم بر هم زند به نزدش آوردی.

خدایا از تو خواهم به حق [این که] «معبودی جز تو نیست» {زنده و پاینده ای که نه خوابی سبک او را فرو می گیرد و نه خوابی گران؛ آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است، از آنِ اوست. کیست آن کس که جز به اذن او در پیشگاهش شفاعت کند؟ آنچه در پیش روی آنان و آنچه در پشت سرشان است می داند. و به چیزی از علم او، جز به آنچه بخواهد، احاطه نمی یابند. کرسیِ او آسمان ها و زمین را در بر گرفته و نگهداری آن ها بر او دشوار نیست و اوست والایِ بزرگ.} - . بقره / ۲۵۵ - و از تو می‌خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به حق قرآن عظیمی که بر آخرین پیامبران و سرور فرستادگان، بر رسول خویش محمد و خاندان پاک او نازل فرمودی ای پروردگار جهانیان! و از تو می‌خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به حق نامی که یکی از آفریدگانت در آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه میان آن دو است تو را بدان خواند .

خدایا دستانمان را با خواری به سوی تو دراز کرده ایم، دستانی که برای اقرار به پروردگاری تو نشان زده شده اند و با دل هایی محزون که با گناه خو گرفته اند به تو چشم امید بسته ایم. خدایا از هراس خویش موهبتی نصیب ما کن تا میان ما و معصیت به پیشگاه تو حائل شود و چنان طاعتی به ما ببخش که ما را به بهشت تو برساند و ما را از چشم و گوش خویش بهره

منـد ساز و مصـیبت ما را در دین قرار مده و دنیای ما را بزرگترین اندوه ما قرار نده و آن را معیار عمل ما قرار مده و کسانی را که رحم و شفقت ندارند بر ما مسلط نگردان و ما را از هر غم و اندوه و سختی نجات بده، ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

الیوم السادس عشر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ لَا یَصْلُحُ لِشَیْ ءٍ سِوَی الْأَبْنِیَهِ وَ الْأَسَاسَاتِ وَ مَنْ سَافَرَ فِیهِ هَلَکَ وَ مَنْ هَرَبَ فِیهِ رَجَعَ وَ مَنْ ضَلَّ سَلِمَ وَ مَنْ مَرِضَ فِیهِ بَرِئَ سَرِیعاً وَ الْمَوْلُودُ فِیهِ یَکُونُ مَجْنُوناً إِنْ وُلِدَ قَبْلَ الزَّوَالِ وَ إِنْ وُلِدَ بَعْدَ الزَّوَالِ صَلَحَتْ حَالُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ مِهْرَ اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالرَّحْمَهِ وَ هُوَ یَوْمُ نَحْسٍ فَاتَّقِ فِیهِ الْحَرَکَهَ وَ الْأَحْلَامُ تَصِحُّ فِیهِ بَعْدَ یَوْمَیْنِ.

الـدُّعَاءُ فِیهِ: أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِاسْمِکَ الَّذِی عَزَمْتَ عَلَی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا خَلَقْتَ بَیْنَهُمَا وَ فِیهِمَا مِنْ شَیْ ءٍ وَ أَسْتَجِیرُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَلْجَأُ إِلَیْکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أُومِنُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغِیثُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَتَضَرَّعُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَعِینُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ بِمَا دَعَوْتُکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ أَسْأَلُکَ یَا کَرِیمُ یَا کَرِیمُ یَا کَرِیمُ بِمَجْدِکَ وَ جُودِکَ وَ فَضْلِکَ وَ مَنِّکَ وَ رَأْفَتِکَ وَ رَحْمَتِکَ وَ مَغْفِرَتِکَ وَ جَمَالِکَ وَ عِزَّتِکَ وَ عَظَمَتِکَ وَ جَبَرُوتِکَ لَمَّا أَوْجَبْتَ عَلَی نَفْسِکَ أَنْ تَرْحَمَنِی وَ مَهْمَا سَأَلْتُکَ تُعْطِینِی فِی عَافِیَهٍ وَ رِضْوَانٍ وَ أَنْ تَبْعَثَنِی مِنَ الشَّاکِرِینَ وَ أَسْتَجِیرُ وَ أَلُوذُ بِاسْمِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِکُلِّ قَسَمٍ قَسَمْتَ بِهِ فِی أُمِّ الْکِتَابِ الْمَکْنُونِ وَ فِی زُبُرِ الْأَوَّلِینَ وَ الصُّحُفِ وَ الْأَلْوَاحِ وَ فِی الزَّبُورِ وَ التَّوْرَاهِ وَ الْإِنْجِیلِ وَ فِی الْکِتَابِ الْمُبِینِ وَ الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَیْکَ بِمُحَمَّدٍ نَبِیِّ الرَّحْمَهِ عَلَیْهِ وَ آلِهِ الصَّلَوَاتُ الْمُبَارَکَاتُ یَا مُحَمَّدُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی أَتَوَجَّهُ بِکَ فِی حَاجَتِی هَذِهِ وَ فِی جَمِیعِ حَوَائِجِی إِلَی رَبِّکَ وَ رَبِّی- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنْ أَفْضَلِ عِبَادِکَ نَصِیباً فِی کُلِّ خَیْرٍ تَقْسِمُهُ فِی

هـٰذِهِ الْغَدَاةِ مِنْ نُورٍ تَهْدِی بِهِ أَوْ رِزْقٍ تَبْسُطُهُ أَوْ ذَنْبٍ تَغْفِرُهُ أَوْ عَمَلٍ صَالِحٍ تُوَفِّقُ لَهُ أَوْ عَدُوٍّ تَقْمَعُهُ أَوْ بَلَاءٍ تَصْرِفُهُ أَوْ نَحْسٍ تُحَوِّلُهُ إِلَى سَعَادَةٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الْوَتْرِ الْمُتَعَالِ رَبِّ النَّبِيِّينَ وَ رَبِّ إِبْرَاهِيمَ وَ رَبِّ مُحَمَّدٍ فَإِنِّی أُومِنُ بِكَ وَ بِآيَاتِكَ وَ رُسُلِكَ وَ جَنَّتِكَ وَ نَارِكَ وَ بَعْثِكَ وَ نُشُورِكَ وَ وَعْدِكَ وَ وَعِيدِكَ فَجَنِّبْنِی إِلَهِی مَا تَكْرَهُ وَ وَفِّقْنِی إِلَى مَا تُحِبُّ وَ اقْضِ لِی بِالْحُسْنَى فِی الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى إِنَّكَ وَلِیُّ الْخَيْرِ وَ التَّوْفِيقِ لَهُ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روز نحسی است و برای هیچ کاری جز ساختمان سازی و کارهای مقدماتی مناسب نیست و کسی که در این روز به سفر رود هلاک گردد و هر که بگریزد بازگردد و هر که گم شود به سلامت باشد و هر کس بیمار شود به زودی بهبود یابد و متولد این روز اگر پیش از ظهر به دنیا بیاید مجنون گردد و اگر پس از ظهر زاده شود اوضاعش به سامان گردد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز مهر نام فرشته موکل بر رحمت است. روزی نحس است، پس از حرکت در این روز اجتناب کن و خواب های این روز دو روز بعد تعبیر می شود.

دعای این روز:

خداوندا از تو می خواهم که معبودی جز تو نیست، به حق نامت که تصمیم گرفتی بدان نام بر [خلقت] آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و هر چه در آن ها و بین آن‌ها خلق فرمودی، و به آن نام پناه می جویم. خدایا معبودی جز تو نیست، به حق آن نام به تو پناه می آورم. خدایا معبودی جز تو نیست، بدان نام ایمان می‌آورم. خدایا معبودی جز تو نیست، بدان نام از تو فریاد خواهم. خدایا معبودی جز تو نیست، بدان نام به درگاهت زاری می کنم. خدایا معبودی جز تو نیست، بدان نام از تو یاری می خواهم. خدایا معبودی جز تو نیست، از تو خواهم به حق آنچه بدان نام تو را خواندم.

خدایا معبودی جز تو نیست، ای خدا ای خدا ای خدا، یکتایی تو و شریک نداری. از تو می خواهم ای بزرگوار ای بزرگوار ای بزرگوار! به بزرگواریت و فضل و بخشش و نعمت و رأفت و مهربانی و آمرزش و زیبایی و عزت و بزرگی و جبروتت که بر خود لازم کردی که بر من رحم کنی، هر چه از تو بخواهم در سلامت و خشنودی به من ببخشایی و مرا در زمره شکرگزاران مبعوث گردانی و پناه می جویم به نامت. خدایا معبودی جز تو نیست و به هر سوگند که در ام الکتاب مکنون [لوح محفوظ] و در کتاب های پیشینیان یا در صحیفه ها یا الواح و زبور و تورات و انجیل و در کتاب مبین و قرآن بزرگ بدان سوگند یاد کردی.

به حق پیامبر رحمت محمد که درودهای با برکت بر او و خاندان او باد، به تو روی کرده ام. ای محمد! پدر و مادرم به فدایت باد، در این حاجتم و در تمام حاجاتم به وسیله تو به درگاه پروردگارت و پروردگارم روی آورم که معبودی جز او نیست و بخشنده و مهربان است. خدایا مرا از بهترین و بهره مندترین بندگانت در هر خیری قرار ده که در این صبح قسمت می کنی؛ از نوری که بدان هدایت کنی یا روزی ای که گشایش دهی یا گناهی که بیامرزی یا کار شایسته ای که بدان توفیق دهی یا دشمنی که سرکوب سازی یا بلایی که بازگردانی یا شومی که به خوشبختی دگرگونش سازی. ای مهربان ترین مهربانان!

از تو خواهم به حق نـامت که یگانه و یکتا و بی نظیر و بی نیاز و تک و والا و پروردگار پیامبران و ابراهیم و محمـد هستی. من به تو و به آیات و فرسـتادگان و بهشت و دوزخ و برانگیختن و رسـتاخیز و نویـد و تهدیدت ایمان دارم، پس خدای من، مرا از آنچه خوش نداری دور بدار و بر آنچه می پسندی توفیق ده و در آخرت و دنیا در مورد من نیک مقدر کن که به راستی تویی صاحب نیکی و توفیق از آن توست و تو مهربان ترین مهربانان هستی، بر محمد و خاندان پاک او درود فرست .

**[ترجمه]

اليوم السابع عشر

عَنِ الصَّادِقِ علیـه السـلام: أَنَّهُ يَوْمٌ مُتَوَسِّطٌ فَاحْذَرْ فِيهِ الْمُنَازَعَهَ وَ الْقَرْضَ وَ الِاسْتِقْرَاضَ فَمَنْ أَقْرَضَ فِيهِ شَيْئاً لَمْ يُرَدَّ إِلَيْهِ وَ مَنِ اسْتَقْرَضَ فِيهِ لَمْ يَرُدَّهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ حَالُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ سُرُوشَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِحِرَاسَهِ الْعَالَمِ وَ هُوَ يَوْمٌ ثَقِيلٌ فَلَا تَلْتَمِسْ فِيهِ حَاجَهً.

الدُّعَاءُ فِيهِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُفَرِّجُ عَنْ كُلِّ مَكْرُوبٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عِزُّ كُلِّ ذَلِيلٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَنِيسُ كُلِّ وَحِيدٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ غِنَى كُلِّ فَقِيرٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قُوَّهُ كُلِّ ضَعِيفٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَاشِفُ كُلِّ كُرْبَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَاضِي كُلِّ حَاجَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَافِعُ كُلِّ بَلِيَّهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ كُلِّ خَفِيَّهٍ.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ حَاضِرُ كُلِّ سَرِيرَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَاهِدُ كُلِّ نَجْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاشِفُ كُلِّ بَلْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ضَارِعُ كُلِّ ضَارِعٍ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ رَاهِبٍ مِنْكَ هَارِبٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ قَائِمٌ بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلٌّ مُفْتَقِرٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ مُنِيبٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ إِلَهاً وَاحِداً لَكَ الْحَمْدُ وَ لَكَ الْمُلْكُ وَ لَكَ الْمَجْدُ تُحْيِي وَ تُمِيتُ وَ أَنْتَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ

رَاغِبٌ إِلَيْکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مُنْتَهَی کُلِّ شَیْ ءٍ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا دَامَتِ الْجِبَالُ الرَّاسِیَهُ وَ بَعْدَ زَوَالِهَا أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا دَامَتِ الرُّوحُ فِی جَسَدِی وَ بَعْدَ خُرُوجِهَا أَبَداً اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الَّذِی أَنْزَلْتَهُ فِی الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ الَّذِی لَا یَمْنَعُ سَائِلًا سَأَلَکَ بِهِ مَا سَأَلَکَ مِنْ صَغِیرٍ وَ کَبِیرٍ یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِیدَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا حَیُّ یَا غَنِیُّ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ هَبْ لِیَ الْعَافِیَهَ فِی جَسَدِی وَ فِی سَمْعِی وَ فِی بَصَرِی وَ فِی جَمِیعِ جَوَارِحِی وَ ارْزُقْنِی شُکْرَکَ وَ ذِکْرَکَ فِی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا عَمِلَتِ الْیَدَانِ وَ مَا لَمْ یَعْمَلَا وَ بَعْدَ فَنَائِهِمَا وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا سَمِعَتِ الآذان [الْأُذُنَانِ] وَ مَا لَمْ تَسْمَعَا عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا أَبْصَرَتِ الْعَیْنَانِ وَ مَا لَمْ تُبْصِرَا وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا تَحَرَّکَتِ الشَّفَتَانِ وَ مَا لَمْ تَتَحَرَّکَا وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَبْلَ دُخُولِی فِی قَبْرِی وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ شَهَادَهً یَسْمَعُ بِهَا سَمْعِی وَ لَحْمِی وَ بَصَرِی وَ عَظْمِی وَ شَعْرِی وَ بَشَرِی وَ مُخِّی وَ عَصَبِی وَ مَا تَشْتَغِلُ بِهِ قَدَمِی أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ شَهَادَهً أَرْجُو بِهَا الْجَوَازَ عَلَی الصِّرَاطِ وَ النَّجَاهَ مِنَ النَّارِ وَ الدُّخُولَ إِلَی الْجَنَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَهً أَرْجُو أَنْ یَنْطَلِقَ بِهَا لِسَانِی عِنْدَ خُرُوجِ رُوحِی أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَهً أَرْجُو بِهَا أَنْ یُسْعِدَنِی رَبِّی فِی حَیَاتِی وَ بَعْدَ مَوْتِی مِنْ طَاعَهٍ یَنْشُرُهَا وَ ذُنُوبٍ یَغْفِرُهَا وَ رِزْقٍ یَبْسُطُهُ وَ شَرٍّ یَدْفَعُهُ وَ خَیْرٍ یُوَفِّقُ لِفِعْلِهِ حَتَّی یَتَوَفَّانِی وَ قَدْ خَتَمَ بِخَیْرِ عَمَلِی آمِینَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روزی متوسط است و از درگیری و دادن و گرفتن قرض در این روز بپرهیزید؛ زیرا کسی که در این روز قرضی دهد به او باز نگردد و کسی که قرض گیرد آن را پس ندهد و کسی که در این روز به دنیا بیاید اوضاعش به سامان گردد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز سروش نام فرشته موکل بر نگهبانی جهان است. این روز، روزی سنگین است، در این روز به دنبال هیچ خواسته‌ای نرو.

دعای این روز:

معبودی نیست جز خدا که برطرف کننده هر اندوه است، معبودی نیست جز خدایی که هر خواری را عزت مند کرده است، معبودی نیست جز خدایی که همدم هر انسان تنهاست، معبودی نیست جز خدایی که بی نیاز کننده هر بینواست، معبودی نیست جز خدایی که نیروی هر ناتوان است، معبودی نیست جز خدایی که برطرف گرداننده هر گرفتاری است، معبودی نیست جز خدایی که برآورنده هر آرزوست، معبودی نیست جز خدایی که رفع کننده هر بلاست.

معبودی نیست جز تو که دانای به هر راز نهانی، معبودی نیست جز تو که در هر امر نهانی حاضر هستی، معبودی نیست جز تو که بر هر نجوایی گواهی، معبودی نیست جز تو که برطرف کننده هر بلایی، معبودی نیست جز تو که همه چیز در برابر تو خاضع گشته است، معبودی نیست جز تو که هر کس از تو ترسان گشته به سوی تو بگریزد، معبودی نیست جز تو که همه چیز به تو پابرجاست، معبودی نیست جز تو که همگی [موجودات] به تو نیازمندند، معبودی نیست جز تو که بازگشت همه چیز به سوی توست، معبودی نیست جز تو که یکتایی، یکتایی و شریکی نداری، معبود یگانه تویی و ستایش و فرمانروایی و بزرگی تو راست. زنده می کنی و می میرانی و خود زنده نامیرایی. زمام هر نیکی به دست توست و تو بر همه چیز توانایی. معبودی

نیست جز تـو که همه چیز مشتاق توست، معبودی جز تو نیست که پیش از هر چیز بودی، معبودی نیست جز تو که پایـان همه چیز هستی. گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و او بی شـریک است، تا آن هنگام که کوه های اسـتوار پابرجا باشـند و پس از نابودی آن ها تا ابد [جاوید و یگانه هستی].

گـواهی می دهـم که خـدایی جز الله نیست، تـا زمـانی که جـان در بـدن دارم و پس از بیرون رفتن آن تـا همیشه، خـدایا از تو خواهم به حق نام عظیمت که در قرآن نازل فرمودی و به واسـطه آن درخواست هیچ درخواست کننده ای را چه کوچک باشد و چه بزرگ، هر چه باشـد رد نمی کنـد. ای مهربـان، ای عطـابخش، ای صـاحب عرش بزرگ، ای شـکوهمند و بزرگـوار، ای زنـده، ای بی نیاز! معبودی جز تو نیست به حق این که «معبودی جز تو نیست» بر محمـد و خانـدان او درود فرست و به جسم و گوش و چشمم و تمام اعضای بدنم سلامت بخش و در هر حال و همواره سپاس و یادت را روزی من کن.

گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست، تا زمانی که دستانم در کارند و نیز آن زمان که از کار دست کشند و بعد از نابودی آن ها و در هر حال و همواره. خـدایی جز تو نیست که یکتا هستی و همتایی نداری، تا آن زمان که گوش ها بشـنوند و زمانی که از کار افتنـد و در هر حال و تا همیشه. خدایی جز تو نیست که یکتاست و همتایی ندارد، تا آن زمان که چشم هایم ببینند و زمانی که قادر به دیدن نباشـند و در هر حال و تا همیشه. خدایی جز تو نیست که یکتاست و همتایی ندارد، تا آن زمان که لب هایم حرکت کنند و زمانی که از حرکت باز ایستند و در هر حال و تا ابد.

گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست، پیش از وارد شـدن در گورم و در هر حال تا ابد. و گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی نـدارد، گواهی که گوش و گوشت و چشم و اسـتخوان و مو و پوست و مغز و اعصابم و هر چه را که پاهایم با خود دارد آن را بشنوند. گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی ندارد، گواهی که بدان امیـد گـذر از صـراط و رهایی از آتش دوزخ و ورود به بهشت را دارم. گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست، گواهی که امیـد دارم زبـانم بـه هنگـام خروج جـانم بـدان گویـا شـود. گـواهی می دهـم که خـدایی جز الله نیست، گـواهی که امیـدوارم پروردگـارم بـدان مرا در زنـدگی خویش و پس از مرگم رسـتگار کنـد، چه بـا گسترانـدن طـاعت و چه بـا آمرزش گناهان یا وسـعت در روزی و یـا دور کردن شـر و توفیق در کـار خیر، تـا زمانی که جانم را به تمامی باز سـتاند و کردارم را ختم به خیر گرداند. آمین ای پروردگار جهانیان.

**[ترجمه]

اليوم الثامن عشر

عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ سَعِيدٌ صَالِحٌ لِكُلِّ شَيْ ءٍ مِنْ بَيْعٍ أَوْ شِرَاءٍ أَوْ زَرْعٍ أَوْ سَفَرٍ وَ مَنْ خَاصَمَ فِيهِ عَدُوَّهُ ظَفِرَ بِهِ وَ الْقَرْضُ فِيهِ يُرَدُّ وَ الْمَرِيضُ يَبْرَأُ وَ مَنْ وُلِدَ

فِيهِ صَلَحَ حَالُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ رش اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْمِيزَانِ-(۱) يَصْلُحُ لِلسَّفَرِ وَ طَلَبِ الْحَوَائِجِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ رِضَاهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ زِنَةَ عَرْشِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ كَلِمَاتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِلْءَ سَمَاوَاتِهِ وَ أَرْضِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُتَكَبِّرُ الْقَهَّارُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْوَفِيُّ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الْقَاهِرُ لِعِبَادِهِ الرَّءُوفُ الرَّحِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْمُغِيثُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الصَّادِقُ الْأَوَّلُ الْعَالِمُ الْأَعْلَى الطَّالِبُ الْغَالِبُ النُّورُ الْجَلِيلُ الرَّازِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْبَدِيعُ الْمُبْتَدِعُ الْمَنَّانُ الْخَالِقُ الْكَافِي الْمُعَافِي الْمُعِزُّ الْمُذِلُّ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْقَدِيرُ الْحَلِيمُ الرَّافِعُ الْمَانِعُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ الْقَدِيمُ الرَّفِيعُ الْوَاسِعُ الْجَبَّارُ- الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ هُوَ اللَّهُ الْجَبَّارُ فِي دَيْمُومَتِهِ فَلَا شَيْءَ يُعَادِلُهُ وَ لَا يُشْبِهُهُ- لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ- وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ وَ أَعْطَى الْفَاضِلِينَ الْمُجِيبُ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ وَ الطَّالِبِينَ إِلَى وَجْهِهِ الْكَرِيمِ أَسْأَلُ اللَّهَ بِمُنْتَهَى كَلِمَتِهِ وَ بِعِزَّةِ قُدْرَتِهِ وَ سُلْطَانِهِ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ يُبَارِكَ لَنَا فِي مَحْيَانَا وَ مَمَاتِنَا وَ أَنْ يُوجِبَ لَنَا السَّلَامَةَ وَ الْعَافِيَةَ فِي أَجْسَادِنَا وَ السَّعَةَ فِي أَرْزَاقِنَا وَ الْأَمْنَ فِي سِرْبِنَا وَ أَنْ يُوَفِّقَنَا أَبَداً لِلْأَعْمَالِ الصَّالِحَاتِ فَإِنَّهُ لَا يُوَفِّقُ لِلْخَيْرِ إِلَّا أَنْتَ وَ لَا يَصْرِفُ الْمَحْذُورَ وَ الشَّرَّ إِلَّا أَنْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روزی نیک و خوش یمن و مناسب برای انجام هر کاری است؛ از جمله: خرید یا فروش یا کشاورزی یا مسافرت. کسی که در این روز با دشمن خویش نزاع کند بر او پیروز شود و قرض این روز بازگردد و مریض بهبود یابد و متولد این روز اوضاعش به سامان شود.

سلمان رضی الله عنه درباره این روز گوید: روز رش، نام فرشته موکل بر میزان است و برای مسافرت و طلب حاجات مناسب است.

دعای این روز:

معبودی جز الله نیست به تعداد خشنودیش. معبودی جز الله نیست به تعداد مخلوقاتش. معبودی جز الله نیست هموزن عرشش. معبودی جز الله نیست به تعداد کلماتش. معبودی جز الله نیست به اندازه آسمان ها و زمینش. معبودی جز خداوند ستوده بزرگوار نیست. معبودی جز خدای آمرزنده مهربان نیست. معبودی جز خدای مؤمن [به حقیقت حقّه خود] و مراقب نیست. معبودی جز خدای عزت مند جبار نیست. معبودی جز خدای متکبر چیره نیست. معبودی جز خدای گیرنده و دهنده نیست. معبودی نیست جز خدای بلندمرتبه وفادار، یکتای یگانه تک، بی نیاز چیره بر بندگان، مهربان و رحیم. معبودی نیست جز خدای اول، آخر، آشکار، نهان، فریادرس، نزدیک، اجابت کننده، آمرزنده، سپاس پذیر، دقیق، آگاه، راست گو، آغاز، دانای برتر، خواهان، چیره، نور، بزرگوار، روزی رسان، نوساز، صورت گر، پدید آورنده، نوآفرین، عطابخش، آفریننده، کفایت کننده، عافیت بخش، عزت بخش، خوار کننده، شنوا، بینا، توانا، بردبار، رفعت بخش، جلوگیر، متکبر، آفریننده، نوساز، برانگیزنده، ارث برنده، دیرین، والا، وسعت بخش، پرجبروت، صورتگر [که] بهترین نام ها از آنِ اوست. آنچه در آسمان ها و

زمین است [جمله] تسبیح او می گویند و او شکست ناپذیر حکیم است .

اوست خدای مقتدر در جاودانگیش و چیزی با او برابری نمی کند و شباهتی بدو ندارد. هیچ چیز مثل او نیست و اوست شنوای بینا و اوست دقیق آگاه. اوست سریع ترین حسابگران و بخشنده ترین بخشندگان. اوست اجابت کننده دعای درماندگان و خواستاران ذات بزرگوارش. از خدا خواهم به سر حد نهایی کلمه‌اش و به عزت، قدرت و اقتدارش که بر محمد و خاندان محمد درود و رحمت فرستد و زندگی و مرگ ما را مبارک گرداند و سلامتی و تندرستی و گشایش در روزیمان و امنیت در سیر زندگی را برای ما حتمی کند و همواره ما را در انجام کارهای شایسته توفیق دهد، به راستی که تنها تویی توفیق دهنده در نیکی ها و بازگرداننده سختی‌ها و بدی ها، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم التاسع عشر

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ سَعِيدٌ وُلِدَ فِيهِ إِسْحَاقُ علیه السلام وَ هُوَ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ

ص: ۱۶۲

۱- ۱. هذا هو الصحيح كما فى البرهان، و قد وقع فى كتاب السماء و العالم انه موكل بالنيران.

الْمَعَاشِ وَ الْحَوَائِجِ وَ تَعَلُّمِ الْعِلْمِ وَ شِرَى الرَّقِيقِ وَ الْمَاشِيَهِ وَ مَنْ ضَلَّ فِيهِ أَوْ هَرَبَ قُدِرَ عَلَيْهِ بَعْدَ خَمْسَهَ عَشَرَ يَوْماً وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ صَالِحاً مُوَفَّقاً لِلْخَيْرِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ فَرْوَرْدِينُ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْأَرْوَاحِ وَ قَبْضِهَا وَ هُوَ يَوْمٌ مُبَارَكٌ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهُ بِهِ نَفْسَهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهُ بِهِ خَلْقَهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهُ بِهِ خَلْقَهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهُ بِهِ خَلْقَهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مُنْتَهَى حِلْمِهِ وَ مَبْلَغِ رِضَاهُ حَمْداً لَا نَفَادَ لَهُ وَ لَا انْقِضَاءَ لَهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَلَى أَثَرِ تَهْلِيلِكَ وَ تَمْجِيدِكَ وَ تَسْبِيحِكَ وَ تَكْبِيرِكَ- [وَ] الصَّلَاهِ عَلَى نَبِيِّكَ وَ آلِهِ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِيَتَهَا قَدِيمَهَا وَ حَدِيثَهَا وَ مَا أَحْصَيْتَهُ وَ نَسِيتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي وَ أَنْ تُوَفِّقَنِي لِلْأَعْمَالِ الصَّالِحَهِ حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَيْهَا عَلَى أَحْسَنِ الْحَالِ وَ أَسْعِدْنِي فِي جَمِيعِ الْآمَالِ وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ الْعَافِيَهِ وَ الْمُعَافَاهِ أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي

وَ لَا تُقَدِّرْ عَلَيَّ رِزْقِي وَ اجْعَلْهُ اللَّهُمَّ وَاسِعاً عَلَيَّ عِنْدَ كِبَرِ سِنِّي وَ اقْتِرَابِ أَجَلِي وَ اقْضِ لِي بِالْخَيْرِ فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ سَلِّمْ تَسْلِيماً كَثِيراً.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روزی نیک است و حضرت اسحاق علیه السلام در چنین روزی به دنیا آمد و برای سفر و کسب روزی و طلب حاجات و علم آموزی و خرید برده و چهارپا مناسب است و کسی که در این روز گم شود یا بگریزد، پانزده روز بعد او را بیابند و متولد این روز شایسته و در کار خیر موفق خواهد بود ان شاء الله.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز فروردین، نام فرشته موکل بر ارواح و گرفتن آن ها و روزی مبارک است.

دعای این روز:

ستایش خدای را بدانچه خود را به وسیله آن ستایش کرده است و خدایی جز خدای یگانه نیست بدانچه آفرینش خود را بدان تهلیل گفته، و تنزیه خدای را بدانچه آفرینش خود را بدان تنزیه فرموده، و خدا بزرگتر است بدانچه آفرینش خود را بدان وسیله به مقام بزرگی در آورده و ستایش خدای را بر نهایت بردباری و منتهی درجه خشنودی او، ستایشی که نه پایانی دارد و نه نهایتی و درود خداوند بر سرورمان محمد، پیامبر امّی و اهل بیت پاک او .

خداوندا، به مقام وحدانیت و عظمتت و پاکیت و بزرگیت از تو می‌خواهم که بر پیامبرت و اهل بیتش درود بفرستی و تمام گناهان مرا، کوچك و بزرگ، پنهانی و آشکار، جدید و قدیم، آن ها که تو برشمردی و من در طول زندگیم از آن غافل شدم، همه را بیامرزی و مرا در انجام کارهای شایسته توفیق دهی تا زمانی که در بهترین حال جانم را بگیری و تمام آرزوهایم را برآورده به خیر گردان و تا پایان عمرم و تا ابد فاصله ای میان من و سلامتی و تندرستی قرار مده و روزیم را تنگ نگردان و در پیریم و وقتی مرگم نزدیک شد به روزیم گشایش ده و در تمام امور برایم خیر مقرر کن و بر محمد و خاندان او درود و رحمت فراوان بفرست.

**[ترجمه]

اليوم العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ مُتَوَسِّطٌ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ قَضَاءِ الْحَوَائِجِ وَ وَضْعِ الْأَسَاسَاتِ وَ غَرْسِ الشَّجَرِ وَ الْكَرْمِ وَ اتِّخَاذِ الْمَاشِيَةِ وَ مَنْ هَرَبَ فِيهِ بَعُدَ دَرْكُهُ وَ مَنْ ضَلَّ فِيهِ خِيفَ أَمْرُهُ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ صَعُبَ مَرَضُهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَعُبَ عَيْشُهُ.

قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ بَهْرَامُ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالنَّصْرِ وَ الْخِذْلَانِ وَ الْحُرُوبِ وَ الْجِدَالِ وَ هُوَ يَوْمٌ خَفِيفٌ جَيِّدٌ مُبَارَكٌ.

الدُّعَاءُ فِيهِ مَرْوِيٌّ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَاةً يَبْلُغُ بِهَا رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ يَنْجُو بِهَا مِنْ سَخَطِكَ وَ النَّارِ اللَّهُمَّ ابْعَثْ مُحَمَّداً مَقَامَ مَحْمُودٍ يَغْبِطُهُ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَ الْآخِرُونَ اللَّهُمَّ وَ اخْصُصْ مُحَمَّداً بِأَفْضَلِ قِسْمٍ وَ بَلِّغْهُ

ص: ۱۶۳

أَفْضَلَ سُؤْدُدٍ وَ مَحَلٍّ وَ خُصَّ مُحَمَّداً بِالذِّكْرِ وَ الْمَجْدِ وَ الْحَوْضِ الْمَوْرُودِ.

اللَّهُمَّ شَرِّفْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ بِمَقَامِهِ وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ وَ احْشُرْنَا فِی زُمْرَتِهِ غَیْرَ خَزَایَا وَ لَا نَادِمِینَ وَ لَا شَاكِّینَ وَ لَا جَاحِدِینَ وَ لَا مَفْتُونِینَ وَ لَا ضَالِّینَ وَ لَا مُضِلِّینَ قَدْ رَضِینَا الثَّوَابَ وَ أَمِنَّا الْعِقَابَ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِیزُ الْوَهَّابُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْخَیْرِ وَ قَائِدِ الْخَیْرِ وَ الدَّاعِی إِلَى الْخَیْرِ وَ بَرَكَتُهُ یُوفِی عَلَى جَمِیعِ الْعِبَادِ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُحَمَّداً مِنْ كُلِّ قِسْمٍ أَفْضَلَ ذَلِكَ الْقِسْمِ حَتَّى لَا یَكُونَ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ أَقْرَبَ مِنْهُ مَجْلِساً وَ أَحْظَى عِنْدَكَ مَنْزِلًا وَ لَا أَقْرَبَ وَسِیلَةً وَ لَا أَعْظَمَ عِنْدَكَ شَرَفاً وَ لَا شَفَاعَةً مِنْهُ صَلَوَاتُكَ عَلَیْهِ وَ آلِهِ فِی بَرْدِ الْعَیْشِ وَ الرَّوْحِ وَ قَرَارِ النِّعْمَهِ وَ مُنْتَهَى الْفَضِیلَهِ وَ سُرُورِ الْكَرَامَهِ وَ مُنْتَهَى اللَّذَّاتِ وَ بَهْجَهٍ لَا یُشْبِهُهَا بَهَجَاتُ الدُّنْیَا اللَّهُمَّ آتِ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ الْوَسِیلَهَ وَ أَعْظَمَ الرِّفْعَهِ وَ اجْعَلْ فِی الْعِلِّیِّینَ دَرَجَتَهُ وَ فِی الْمُقَرَّبِینَ كَرَامَتَهُ فَنَحْنُ نَشْهَدُ لَهُ أَنَّهُ بَلَّغَ رِسَالاتِكَ وَ نَصَحَ لِعِبَادِكَ وَ تَلَا آیَاتِكَ وَ أَقَامَ حُدُودَكَ وَ صَدَعَ بِأَمْرِكَ وَ بَیَّنَ حُكْمَكَ وَ وَفَى بِعَهْدِكَ وَ جَاهَدَ فِی سَبِیلِكَ وَ عَبَدَكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ حَتَّى أَتَاهُ الْیَقِینُ وَ أَمَتَّهُ أَمَرَ بِطَاعَتِكَ وَ ائْتَمَرَ بِهَا وَ نَهَى عَنْ مَعْصِیَتِكَ وَ انْتَهَى عَنْهَا وَ وَالَى وَلِیَّكَ وَ عَادَى عَدُوَّكَ فَصَلَوَاتُكَ عَلَى سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ سَیِّدِ الْمُرْسَلِینَ وَ إِمَامِ الْمُتَّقِینَ وَ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشى‏ وَ النَّهارِ إِذا تَجَلَّى وَ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَى وَ أَعْطِهِ الرِّضَا بَعْدَ الرِّضَا اللَّهُمَّ أَقِرَّ عَیْنَ نَبِیِّنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ بِمَنْ یَتْبَعُهُ مِنْ ذُرِّیَّتِهِ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ أَزْوَاجِهِ وَ أُمَّتِهِ جَمِیعاً وَ اجْعَلْنَا وَ أَهْلَ بُیُوتِنَا وَ مَنْ أَوْجَبْتَ حَقَّهُ عَلَیْنَا الْأَحْیَاءَ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتَ فِیمَنْ تُقِرُّ بِهِ عَیْنَهُ وَ أَقْرِرْ عُیُونَنَا جَمِیعاً بِرُؤْیَتِهِ وَ لَا تُفَرِّقْ بَیْنَنَا وَ بَیْنَهُ اللَّهُمَّ وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ وَ احْشُرْنَا فِی زُمْرَتِهِ وَ تَوَفَّنَا عَلَى مِلَّتِهِ وَ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَ مُرَافَقَتَهُ‏ إِنَّكَ عَلى‏ كُلِّ شَیْ‏ءٍ قَدِیرٌ.

اللَّهُمَّ رَبَّ الْمَوْتِ وَ الْحَیَاهِ وَ رَبَّ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ رَبَّ الْعَالَمِینَ وَ

رَبَّنَا وَ رَبَّ آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ مَلَكْتَ الْمَلَكُوتَ بِعِزَّتِکَ وَ اسْتَعْبَدْتَ الْأَرْبَابَ بِقُدْرَتِکَ وَ سُدْتَ الْعُظَمَاءَ بِجُودِکَ وَ بَذَلْتَ الْأَشْرَافَ بِتَجَبُّرِکَ وَ هَدَّيْتَ الْجِبَالَ بِعَظَمَتِکَ وَ اصْطَفَيْتَ الْمَجْدَ وَ الْكِبْرِيَاءَ لِنَفْسِکَ فَلَا يُقْدِمُ عَلَى شَيْ ءٍ مِنْ قُدْرَتِکَ غَيْرُکَ وَ لَا يَبْلُغُ عَزِيزَ عِزِّکَ سِوَاکَ أَنْتَ جَارُ الْمُسْتَجِيرِينَ وَ لَجَأُ اللَّاجِينَ وَ مُعْتَمَدُ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَبِيلُ حَاجَةِ الطَّالِبِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُکَ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْکَ بِنَبِيِّکَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ أَنْ تَصْرِفَ عَنَّا فِتْنَةَ الشَّهَوَاتِ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْحَمَنِي وَ تُثَبِّتَنِي عِنْدَ كُلِّ فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ أَنْتَ مَوْضِعُ شَكْوَايَ وَ مَسْأَلَتِي لَيْسَ مِثْلَکَ أَحَدٌ وَ لَا يَقْدِرُ قُدْرَتَکَ أَحَدٌ أَنْتَ أَكْبَرُ وَ أَجَلُّ وَ أَكْرَمُ وَ أَعَزُّ وَ أَعْلَى وَ أَعْظَمُ وَ أَشْرَفُ وَ أَمْجَدُ وَ أَفْضَلُ مِنْ أَنْ يَقْدِرَ الْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ عَلَى صِفَتِکَ أَنْتَ كَمَا وَصَفْتَ نَفْسَکَ يَا مَالِکَ يَوْمِ الدِّينِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُکَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ تُحِبُّ أَنْ تُدْعَى بِهِ وَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاکَ بِهَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِکَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ بِهَا أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا جَدِيدَهَا وَ قَدِيمَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِيَتَهَا وَ مَا أَحْصَيْتَ عَلَيَّ مِنْهَا وَ نَسِيتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي وَ أَنْ تُصْلِحَ لِي فِي أَمْرِ دِينِي وَ دُنْيَايَ صَلَاحاً بَاقِياً عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ مِنْ دُعَائِي إِلَيْکَ وَ حَوَائِجِي وَ مَسْأَلَتِي لَکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ الْأَبْرَارِ الْمُبَرَّءِينَ مِنَ النِّفَاقِ وَ الرِّجْسِ أَجْمَعِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روز متوسطی است و برای سفر و برآوردن نیازها و پایه گذاری ها و کاشتن درخت و تاک و ستاندن چهارپا خوب است و کسی که در این روز بگریزد به سختی به او دست بیابند و کسی که گم شود ترس از نیافتن او می رود و آن که بیمار شود، بیماریش دشوار شود و کسی که در این روز زاده شود زندگیش دشوار گردد.

سلمان (رض) گوید: روز بهرام، نام فرشته موکل بر پیروزی و شکست و جنگ و مبارزه و روزی سبک [خوب] و مبارک است.

دعای روایت شده از امام صادق علیه السلام در این روز:

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست، درودی که بتوان بدان به خشنودی تو و به بهشت رسید و از خشم تو و از آتش دوزخ نجات یافت. خدایا حضرت محمد صلی الله علیه و آله را بر چنان مقام پسندیده ای مبعوث فرما که موجب غبطه پیشینیان و پسینیان گردد. خدایا محمد صلی الله علیه و آله را به بهترین قسم عطاء مخصوص گردان و او را به والاترین درجه و جایگاه سروری برسان و محمد را به ذکر پسندیده و بزرگی و حوض [کوثر] که محل ورود بهشتیان است مخصوص گردان .

خداوندا مقام و جایگاه محمد و خاندان او را بلند و برهان او را بزرگ گردان و ما را بر حوض او وارد و از جام آن سیراب گردان و ما را در گروه او محشور کن، در حالی که نه خوار و پشیمان باشیم و نه شکی در دل داشته باشیم و نه جزء انکار کنندگان و نه فریفتگان و گمراهان و نه گمراه گردانندگان باشیم، بلکه از پاداش تو خوشنود و از مجازات تو در امان باشیم. در حقیقت تویی شکست ناپذیر بخشنده. خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست که رهبر خوبی و پیشوای نیکی و فرا خواننده به نیکی است و برکت او بر تمام بندگان می رسد.

خداوندا از هر عطاء، بهترین را به محمد عطا کن تا این که مقام هیچ کدام از آفریدگانت در پیشگاه تو مقرب تر از مقام او و منزلتش پربهره تر از منزلت او و درجه اش نزدیکتر از درجه او به تو و شرافتش از او بزرگ تر و مقام شفاعتش از او والاتر

نباشـد که درود تو بر او بـاد. همه این هـا را در کنـار آسـایش و راحـتی زنـدگی و نعمت پابرجـا و نهـایت فضـیلت و شـادی و بزرگواری و نهایت کامیابی و بهره مندی از خوشی ها و شادمانی غیر قابل قیاس با شادمانی های دنیوی.

خداونـدا! درجه و بالاـترین رتبه را به محمـد عطـا کن و جایگـاه او را در علیین و بزرگواری او را در بین مقربـان مقرر فرما. ما گواه هسـتیم که او رسـالت تو را تمـام و کمـال [به خلق] رسانیـد و برای بنـدگانت خیرخواهی کرد و آیـاتت را تلاـوت کرد و حـدود تو را به پـا داشت و دسـتور تو را به انجام رسانـد و حکم تو را بیان کرد و به عهـدت وفا کرد و در راه تو جهاد فرمود و آنچنان که شایسـته ذات تو بود بندگی و پرسـتش تو را کرد تا این که مرگش فرا رسید و او را میراندی. به فرمان برداری از تو فرمـان داد و خـود نیز فرمـان برداریت کرد و از گنـاه تـو بـازداشت و خـود را نیز از آن بـازداشت و بـا دوست تـو دوسـتی و با دشـمنت دشـمنی کرد. درود و صـلوات بر سـرورمان محمـد و خانـدان او، سـرور فرسـتادگان و پیشـوای پرهیزکـاران و خـاتم پیامبران باد.

خداونـدا بر محمد و خاندان پاک محمد درود فرست، در شب چون بپوشاند و در روز چون روشن شود و در دنیا و آخرت، و مقـام خشـنودی دائمی‌ات را به او ارزانی دار. خـدایا چشم پیامبرمان محمـد و خانـدان او را به پیروانش از نسل او و اهل بیت و همسـران و امت او همگی روشن کن. همچنین ما و خانـدان ما و کسانی که حقی بر گردن ما دارند، چه زنده و چه مرده را در زمره کسـانی قرار ده کـه بـاعث چشم روشـنی او می شونـد و چشم همگی مـا را به دیـدار او روشن کن و بین مـا و او جـدایی میفکن و ما را خـدایا بر حوض او وارد کن و از جام او بر ما بنوشان و ما را در گروه او محشور فرما و ما را بر آیین او بمیران و از پاداش او و همراهی با او محروممان مگردان، به راستی که تو بر همه کار توانا هستی.

خدایا ای پروردگار مرگ و زندگی و ای پروردگار آسمان و زمین و ای پروردگار جهانیان و ای پروردگار ما و پدران پیشین ما! تو یکتا و بی نیازی هستی که نه زاده و نه زاییـده شـده و هیچ کس همتای او نیست. به عزت خویش بر ملکوت حکم رانده و به قـدرت خویش اربابان را به بنـدگی کشانـده و به بخشـش خویش بر بزرگان سـروری کرده و به اقتدار خویش بر اشـراف بخشـیده و به عظمت خویش کوه هـا را رام خویش ساخته ای و بزرگی و عظمت را برای خویش برگزیـدی، پس قـدرت هیچ کسـی بر قدرت تو پیشـی نگیرد و عزت کسـی به درجه عزت تو نرسد. تویی پناه پناه جویان و ملجأ پناه آورندگان و تکیه گاه مؤمنان و طریق خواسته حاجت طلبان.

خـدایا به حق پیامبرت که پیامبر مهربانی است از تو می‌خواهم و به تو رو می‌آورم که فتنه خواهش ها را از ما دور سازی و می خواهم که به من رحم کنی و به هنگـام هر فتنه گمراه کننـده مرا ثابت قـدم گردانی. تو محل شـکایت و درخواست من هستی، هیـچ کسماننـد تـو نیست و توان هیـچ کس بـا تو برابر نیست. تو بزرگ تر و والاـتر و گرامی تر و عزیزتر و برتر و عظیم تر و ارجمندتر و بزرگوارتر و برتر از آن هستی که تمام مخلوقات قادر به توصـیف تو باشـند. تو آنچنانی که خود وصف کرده ای، ای صاحب روز جزا.

خـدایا از تـو می خـواهم به حـق هر نـامی که دوست داری بـدان نـام خوانـده شوی و به هر دعـایی که یکی از آفریـدگانت از پیشـینیان و پسـینیان تو را بـدان دعـا خوانـده و دعـایش را مستجاب کرده ای، تمـام گناهـانم را بیـامرزی، کهنه و تـازه اش را، کوچک و بزرگش را، نهان و آشـکارش را و آنچه را که تو بر من شـماره کرده ای و من خود در زندگی فراموشش کرده ام.

از تو می خواهم کـار دین و دنیـایم را آنچنـان اصـلاح گردانی که اثر آن بر تمام دعاها و خواسـته ها و درخواست های من به درگـاه تو باقی بمانـد. خـدایا بر محمـد و خانـدان پاک و برگزیـده و نیک او درود و رحمت فرست که همگی بری از نفاق و ناپاکی هستند.

**[ترجمه]

اليوم الحادی و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ رَدِی ءٌ فَلَـا تَطْلُبْ فِیهِ حَـاجَهً وَ اتَّقِ فِیهِ السُّلْطَـانَ وَ مَنْ سَـافَرَ فِیهِ خِیفَ عَلَیْهِ وَ مَنْ وُلِـدَ فِیهِ یَکُونُ فَقِیراً مُحْتَاجاً.

وَ قَالَ سَلْمَانُ: روز ماه اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالْفَرَحِ یَصْلُحُ لِإِهْرَاقِ الدَّمِ حَسْبُ (۱).

ص: ۱۶۵

۱- ۱. زاد فی ج ۵۹ ص ۷۷ باب سـعاده أیّام الشـهور العربیه و نحوستها: و فی الروایه الأخری یوم نحس، و هو یوم اراقه الدماء، فلا تطلب فیه حاجه، و نقل عن سلمان ان اسم هذا الیوم رام روز، و هو الصحیح.

الـدُّعاءُ فِيهِ: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُؤْمِنُونَ بِالْغَیْبِ وَ یُقِیمُونَ الصَّلاهَ وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقُونَ وَ اجْعَلْنِی عَلی هُدًی مِنْکَ وَ لَقِّنِی لِکَلِماتِکَ الَّتِی لَقَّیْتَ آدَمَ وَ تُبْتَ عَلَیْهِ- إِنَّکَ أَنْتَ التَّوّابُ الرَّحِیمُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ یُقِیمُ الصَّلاهَ وَ یُؤْتِی الزَّکاهَ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْخاشِعِینَ فِی الصَّلاهِ الَّذِینَ لا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَ لا هُمْ یَحْزَنُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الصّابِرِینَ الَّذِینَ إِذا أَصابَتْهُمْ مُصِیبَهٌ قالُوا إِنّا لِلّهِ وَ إِنّا إِلَیْهِ راجِعُونَ وَ اجْعَلْ عَلَیَّ صَلاهً مِنْکَ وَ رَحْمَهً وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُهْتَدِینَ اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِی بِالْقَوْلِ الثّابِتِ فِی الْحَیاهِ الدُّنْیا وَ فِی الْآخِرَهِ وَ لا تَجْعَلْنِی مِنَ الظّالِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ تَتَوَفّاهُمُ الْمَلائِکَهُ طَیِّبِینَ یَقُولُونَ سَلامٌ عَلَیْکُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّهَ بِما کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ صَبَرُوا وَ عَلی رَبِّهِمْ یَتَوَکَّلُونَ اللَّهُمَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النّارِ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ اتَّقَوْا وَ الَّذِینَ هُمْ مُحْسِنُونَ- سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظّالِمِینَ فَاسْتَجِبْ لِی وَ نَجِّنِی مِنَ النّارِ یا أَرْحَمَ الرّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُخْبِتِینَ- الَّذِینَ إِذا ذُکِرَ اللّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَ الصّابِرِینَ عَلی ما أَصابَهُمْ وَ الْمُقِیمِی الصَّلاهِ وَ مِمّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ فِی صَلاتِهِمْ خاشِعُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ لِلزَّکاهِ فاعِلُونَ وَ الَّذِینَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حافِظُونَ- إِلّا عَلی أَزْواجِهِمْ أَوْ ما مَلَکَتْ أَیْمانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَیْرُ مَلُومِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الْوارِثِینَ- الَّذِینَ یَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِیها خالِدُونَ وَ الَّذِینَ هُمْ مِنْ خَشْیَتِهِ مُشْفِقُونَ اللَّهُمَّ إِنَّکَ جَعَلْتَنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ بِآیاتِکَ یُؤْمِنُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لا یُشْرِکُونَ فَاجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُؤْتُونَ ما آتَوْا وَ قُلُوبُهُمْ وَجِلَهٌ أَنَّهُمْ إِلی رَبِّهِمْ راجِعُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنْ جُنْدِکَ فَإِنَّ جُنْدَکَ هُمُ الْغالِبُونَ اللَّهُمَّ اسْقِنِی مِنَ الرَّحِیقِ الْمَخْتُومِ- خِتامُهُ مِسْکٌ وَ فِی ذلِکَ فَلْیَتَنافَسِ الْمُتَنافِسُونَ اللَّهُمَّ اسْقِنِی مِنْ تَسْنِیمٍ عَیْناً یَشْرَبُ

بِهَا الْمُقَرَّبُونَ اللَّهُمَ إِنِّی ظَلَمْتُ نَفْسِی- وَ إِلَّا تَغْفِرْ لِی وَ تَرْحَمْنِی أَکُنْ مِنَ الْخاسِرِینَ اللَّهُمَّ سُؤَالِیَ التَّیْسِیرُ بَعْدَ التَّعْسِیرِ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِی أَجْراً غَیْرَ مَمْنُونٍ- رَبَّنا إِنَّنا سَمِعْنا مُنادِیاً یُنادِی لِلْإِیمانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّکُمْ فَآمَنَّا رَبَّنا فَاغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا وَ کَفِّرْ عَنَّا سَیِّئاتِنا وَ تَوَفَّنا مَعَ الْأَبْرارِ- رَبَّنا وَ آتِنا ما وَعَدْتَنا عَلی رُسُلِکَ وَ لا تُخْزِنا یَوْمَ الْقِیامَهِ إِنَّکَ لا تُخْلِفُ الْمِیعادَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُوفُونَ بِعَهْدِکَ وَ لا- یَنْقُضُونَ الْمِیثاقَ وَ مِنَ الَّذِینَ یَصِلُونَ ما أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ یُوصَلَ وَ یَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَ یَخافُونَ سُوءَ الْحِسابِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ صَبَرُوا ابْتِغاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَ أَقامُوا الصَّلاهَ وَ أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْناهُمْ سِرًّا وَ عَلانِیَهً وَ یَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَهِ السَّیِّئَهَ وَ مِمَّنْ جعلنا [جَعَلْتَ] لَهُمْ عُقْبَی الدَّارِ- رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز، روزی نحس و بد است؛ پس در این روز در پی هیچ خواسته ای نرو و از سلطان پرهیز کن و کسی که در این روز به مسافرت برود جانش در خطر میافتد و متولد این روز نیازمند و محتاج می شود.

سلمان نیز گفته: روز ماه، نام فرشته موکل بر شادی است و فقط برای خونریزی - . در ج ۵۹ ص ۷۷ در باب خوش یمنی و شومی روزهای ماه های عربی اضافه شده است: در روایت دیگری آمده که این روزی نحس و روز خونریزی است، پس در این روز در پی هیچ خواسته ای نرو و از سلمان چنین نقل شده که نام این روز، رام روز است و این درست است. - مناسب است.

دعای این روز:

خداوندا مرا در زمره کسانی قرار ده که به غیب ایمان می آورند و نماز را بر پا می دارند و از آنچه به ایشان روزی داده ایم انفاق می کنند و مرا در مسیر هدایت خویش قرار ده و کلماتی را به من بیاموز که به آدم علیه السلام آموختی و توبه او را پذیرفتی؛ که تویی توبه پذیر مهربان. خدایا مرا از کسانی قرار ده که نماز به پا می دارند و زکات می دهند و مرا از کسانی قرار ده که در نماز خویش فروتن هستند و نه بیمی بر آنان است، و نه اندوهناک خواهند شد. خدایا مرا از {شکیبایانی قرار ده که چون مصیبتی به آنان برسد، می گویند: ما از آنِ خدا هستیم، و به سوی او باز می گردیم.} - . بقره / ۱۵۶-۱۵۵ - از جانب خود درود و رحمتی را برای من مقرر دار و مرا از هدایت یافتگان قرار ده .

خدایا در زندگی دنیا و در آخرت مرا با سخن استوار ثابت گردان و مرا از ستمکاران قرار مده. خداوندا مرا از کسانی قرار ده که {فرشتگان جانشان را - در حالی که پاکند - می ستانند [و به آنان] می گویند: درود بر شما باد، به [پاداش] آنچه انجام می دادید به بهشت درآیید.} - . نحل / ۳۲ - خدایا مرا از کسانی قرار ده که صبر نمودند و بر پروردگارشان توکّل می کنند. خدایا {در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.} - . بقره / ۲۰۱ - و مرا از کسانی قرار ده که پروا داشته اند و کسانی که نیکوکارند. منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم. دعایم را مستجاب گردان و مرا از آتش دوزخ رهایی بخش، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا مرا از {فروتنانی قرار ده که چون [نام] خدا یاد شود، دل هایشان خشیت یابد و [آنان که] بر هر چه برسرشان آید صبر پیشه گانند و برپا دارندگان نمازند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند.} - . حج / ۳۵-۳۴ - خداوندا! مرا از {کسانی

قرار ده که در نمازشان فروتنند و آنان که از بیهوده رویگردانند و آنان که زکات می پردازند و کسانی که پاکدامنند، مگر در مورد همسرانشان یا کنیزانی که به دست آورده اند، که در این صورت بر آنان نکوهشی نیست.} - . مؤمنون/ ۶-۲ - خداوندا! مرا از وارثانی قرار ده که بهشت را به ارث می برند و در آنجا جاودان می مانند. و کسانی که از بیم او هراسانند. خدایا! تو مرا از کسانی قرار دادی که به آیات تو ایمان دارند و آنان که به پروردگارشان شرک نمی آورند. پس مرا در زمره {کسانی قرار ده که آنچه را دارند [در راه خدا] می دهند، در حالی که دل هایشان ترسان است [و می دانند] که به سوی پروردگارشان بازخواهند گشت.} - . مؤمنون / ۶۰ -

خدایا! مرا از سربازان خویش قرار ده که سربازان تو بی تردید پیروزند. خدایا! از باده ناب سر به مهر به من بنوشان که {مهر آن مُشک است و مشتاقان باید در این [نعمت ها] بر یکدیگر پیشی گیرند.} - . مطففین / ۲۶ - خدایا {از [چشمه] «تسنیم» مرا سیراب گردان؛ چشمه ای که مقرّبان [خدا] از آن نوشند.} - . مطففین / ۲۸-۲۷ - خدایا من بر خویش ستم کردم و اگر مرا نیامرزی و به من رحم نکنی از زیانکاران باشم. خدایا! آسانی پس از سختی را از تو مسئلت دارم و از تو می خواهم که پاداشی پایان ناپذیر به من ارزانی داری. {پروردگارا، ما شنیدیم که دعوتگری به ایمان فرا می خواند که: «به پروردگار خود ایمان آورید»، پس ایمان آوردیم. پروردگارا، گناهان ما را بیامرز، و بدی های ما را بزدای و ما را در زمره نیکان بمیران. پروردگارا، و آنچه را که به وسیله فرستادگانت به ما وعده داده ای به ما عطا کن، و ما را روز رستاخیز رسوا مگردان؛ زیرا تو وعده ات را خلاف نمی کنی.} - . آل عمران / ۱۹۴-۱۹۳ -

خداوندا! مرا از کسانی گردان که به عهدت وفادار هستند و پیمان شکنی نکنند و {آنان که آنچه را خدا به پیوستنش فرمان داده می پیوندند و از پروردگارشان می ترسند و از سختی حساب بیم دارند.} - . رعد / ۲۱ - خدایا! مرا از کسانی قرار ده {که برای طلب خشنودی پروردگارشان شکیبایی کردند و نماز برپا داشتند و از آنچه روزیشان دادیم، نهان و آشکارا انفاق کردند، و بدی را با نیکی می زدایند، و از کسانی که فرجام خوش سرای باقی را برای آنان} - . رعد / ۲۲ - قرار دادیم (قرار دادی). پروردگارا در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.

**[ترجمه]

اليوم الثانی و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ یَوْمٌ صَالِحٌ لِقَضَاءِ الْحَوَائِجِ وَ الْبَیْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ الدُّخُولِ عَلَی السُّلْطَانِ وَ الصَّدَقَةُ فِیهِ مَقْبُولَةٌ وَ الْمَرِیضُ فِیهِ یَبْرَأُ سَرِیعاً وَ الْمُسَافِرُ فِیهِ یَرْجِعُ مُعَافًی.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ بَادُ اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالرِّیحِ یَوْمٌ خَفِیفٌ یَصْلُحُ لِکُلِّ حَاجَةٍ.

الدُّعَاءُ فِیهِ: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ یَلْقَاکَ مُؤْمِناً قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ وَ مِمَّنْ تُسْکِنُهُ الدَّرَجَاتِ الْعُلَی فِی جَنَّاتِ عَدْنٍ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهارُ وَ اجْعَلْنا مِمَّنْ یُزَکَّی رَبَّنا فَاغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِکَ الَّذِینَ یَمْشُونَ عَلَی الْأَرْضِ هَوْناً وَ إِذا خاطَبَهُمُ الْجاهِلُونَ قالُوا سَلاماً- وَ الَّذِینَ یَبِیتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّداً وَ قِیاماً- وَ الَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذابَ جَهَنَّمَ إِنَّ

عَذابَها كانَ غَراماً- إِنَّها ساءَتْ مُسْتَقَرًّا وَ مُقاماً- وَ الَّذِينَ إِذا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَ لَمْ يَقْتُرُوا وَ كانَ بَيْنَ ذلِكَ قَواماً- وَ الَّذِينَ لا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلهاً آخَرَ وَ لا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِی

ص: ۱۶۷

حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَ لا يَزْنُونَ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذلِكَ يَلْقَ أَثاماً- يُضاعَفْ لَهُ الْعَذابُ يَوْمَ الْقِيامَهِ وَ يَخْلُدْ فِيهِ مُهاناً- الَّذِينَ لا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَ إِذا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِراماً- وَ الَّذِينَ إِذا ذُكِّرُوا بِآياتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْها صُمًّا وَ عُمْياناً.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنا هَبْ لَنا مِنْ أَزْواجِنا وَ ذُرِّيَّاتِنا قُرَّهَ أَعْيُنٍ وَ اجْعَلْنا لِلْمُتَّقِينَ إِماماً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَهَ بِما صَبَرُوا وَ يُلَقَّوْنَ فِيها تَحِيَّهً وَ سَلاماً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ تُحِلُّهُمْ دارَ الْمُقامَهِ مِنْ فَضْلِكَ- لا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَ لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا لُغُوبٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ فِي جَنَّاتٍ وَ نَهَرٍ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ اللَّهُمَّ وَقِّنِي شَرَّ نَفْسِي وَ اغْفِرْ لِي وَ لِوالِدَيَّ وَ لِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِناً وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِناتِ وَ لا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَباراً.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَ لِوالِدَيَّ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسابُ اللَّهُمَ اغْفِرْ لَنا وَ لِإِخْوانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونا بِالْإِيمانِ وَ لا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنا إِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يُطْعِمُ الطَّعامَ عَلى حُبِّهِ مِسْكِيناً وَ يَتِيماً وَ أَسِيراً- إِنَّما نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزاءً وَ لا شُكُوراً- إِنَّا نَخافُ مِنْ رَبِّنا يَوْماً عَبُوساً قَمْطَرِيراً اللَّهُمَّ فَوَقِّنِي شَرَّ ذلِكَ الْيَوْمِ وَ لَقِّنِي نَضْرَهً وَ سُرُوراً وَ اجْزِنِي جَنَّهً وَ حَرِيراً.

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَّكِئِينَ فِي الْجَنَّهِ- عَلَى الْأَرائِكِ لا- يَرَوْنَ فِيها شَمْساً وَ لا- زَمْهَرِيراً- وَ دانِيَهً عَلَيْهِمْ ظِلالُها وَ ذُلِّلَتْ قُطُوفُها تَذْلِيلًا- وَ يُطافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَهٍ مِنْ فِضَّهٍ وَ أَكْوابٍ كانَتْ قَوارِيرَا قَوارِيرَا مِنْ فِضَّهٍ قَدَّرُوها تَقْدِيراً- وَ يُسْقَوْنَ فِيها كَأْساً كانَ مِزاجُها زَنْجَبِيلًا اللَّهُمَّ وَ اسْقِنِي كَما سَقَيْتَهُمْ شَراباً طَهُوراً وَ حَلِّنِي كَما حَلَّيْتَهُمْ أَساوِرَ مِنْ فِضَّهٍ وَ ارْزُقْنِي كَما رَزَقْتَهُمْ سَعْياً مَشْكُوراً- رَبَّنا لا تُزِغْ قُلُوبَنا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنا وَ هَبْ لَنا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَهً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ وَ اجْعَلْنِي مِنَ الصَّابِرِينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ الْقانِتِينَ وَ الْمُنْفِقِينَ وَ الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحارِ- رَبَّنا لا تُؤاخِذْنا إِنْ نَسِينا أَوْ أَخْطَأْنا رَبَّنا وَ لا تَحْمِلْ عَلَيْنا إِصْراً كَما حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنا رَبَّنا وَ لا تُحَمِّلْنا ما لا طاقَهَ لَنا بِهِ وَ اعْفُ عَنَّا وَ اغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا أَنْتَ مَوْلانا فَانْصُرْنا عَلَى الْقَوْمِ الْكافِرِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ أَنْ تَخْتِمَ لِی بِصالِحِ الْأَعْمالِ وَ أَنْ تُعْطِیَنِیَ الَّذِی سَأَلْتُکَ فِی دُعَائِی یَا کَرِیمَ الْفَعَالِ سُبْحَانَ رَبِّ الْعِزَّهِ لَهُ دَعْوَهُ الْحَقِّ وَ الَّذِینَ یَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لا یَسْتَجِیبُونَ لَهُمْ بِشَیْ ءٍ إِلَّا کَباسِطِ کَفَّیْهِ إِلَی الْماءِ لِیَبْلُغَ فاهُ وَ ما هُوَ بِبالِغِهِ وَ ما دُعاءُ الْکافِرِینَ إِلَّا فِی ضَلالٍ- وَ لِلَّهِ یَسْجُدُ مَنْ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ طَوْعاً وَ کَرْهاً وَ ظِلالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَ الْآصالِ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْزُقَنِی وَ تَرْحَمَنِی یَا رَءُوفُ یَا رَحِیمُ- أَ وَ لَمْ یَرَوْا إِلی ما خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَیْ ءٍ یَتَفَیَّؤُا ظِلالُهُ عَنِ الْیَمِینِ وَ الشَّمائِلِ سُجَّداً لِلَّهِ وَ هُمْ داخِرُونَ- وَ لِلَّهِ یَسْجُدُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ مِنْ دابَّهٍ وَ الْمَلائِکَهُ وَ هُمْ لا یَسْتَکْبِرُونَ- یَخافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَ یَفْعَلُونَ ما یُؤْمَرُونَ- اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُؤْمِنُونَ بِالْغَیْبِ وَ یُقِیمُونَ الصَّلاهَ وَ یُؤْتُونَ الزَّکاهَ وَ یُؤْمِنُونَ بِمَا أَنْزَلْتَ فَإِنَّکَ أَنْزَلْتَ قُرْآناً بِالْحَقِّ- قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِینَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذا یُتْلی عَلَیْهِمْ یَخِرُّونَ لِلْأَذْقانِ سُجَّداً- وَ یَقُولُونَ سُبْحانَ رَبِّنا إِنْ کانَ وَعْدُ رَبِّنا لَمَفْعُولًا- وَ یَخِرُّونَ لِلْأَذْقانِ یَبْکُونَ وَ یَزِیدُهُمْ خُشُوعاً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ- مِنَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَداءِ- وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ هَدَیْتَ وَ اجْتَبَیْتَ وَ مِنَ الَّذِینَ إِذا تُتْلی عَلَیْهِمْ آیاتُ الرَّحْمنِ خَرُّوا سُجَّداً وَ بُکِیًّا اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُسَبِّحُونَ لَکَ بِاللَّیْلِ وَ النَّهارِ- لا یَفْتُرُونَ مِنْ ذِکْرِکَ وَ لا یَسْأَمُونَ مِنْ عِبادَتِکَ یُسَبِّحُونَ لَکَ وَ یَسْجُدُونَ لَکَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یَذْکُرُونَ اللَّهَ قِیاماً وَ قُعُوداً وَ عَلی جُنُوبِهِمْ وَ یَتَفَکَّرُونَ فِی خَلْقِ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ رَبَّنا ما خَلَقْتَ هذا باطِلًا سُبْحانَکَ فَقِنا عَذابَ النَّارِ- رَبَّنا إِنَّکَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَیْتَهُ وَ ما لِلظَّالِمِینَ مِنْ أَنْصارٍ- رَبَّنا إِنَّنا سَمِعْنا مُنادِیاً یُنادِی لِلْإِیمانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّکُمْ فَآمَنَّا رَبَّنا فَاغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا وَ کَفِّرْ عَنَّا سَیِّئاتِنا وَ تَوَفَّنا مَعَ الْأَبْرارِ- رَبَّنا وَ آتِنا ما وَعَدْتَنا عَلی رُسُلِکَ وَ لا تُخْزِنا یَوْمَ الْقِیامَهِ إِنَّکَ لا تُخْلِفُ الْمِیعادَ.

ص: ۱۶۹

أَ لَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّماواتِ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ وَ الْجِبالُ وَ الشَّجَرُ وَ الدَّوَابُّ وَ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَ كَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذابُ وَ مَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَما لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ ما يَشاءُ الَّذِي خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ ما بَيْنَهُما فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوى عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمنُ فَسْئَلْ بِهِ خَبِيراً- وَ إِذا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمنِ قالُوا وَ مَا الرَّحْمنُ أَ نَسْجُدُ لِما تَأْمُرُنا وَ زادَهُمْ نُفُوراً اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا وَلِيَّ الصَّالِحِينَ أَنْ تَخْتِمَ لِي بِصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَ أَنْ تَسْتَجِيبَ دُعَائِي وَ تُعْطِيَنِي سُؤْلِي فِي نَفْسِي وَ مَنْ يَعْنِينِي أَمْرُهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای برآوردن حاجات و خرید و فروش و رفتن به نزد سلطان خوب است و صدقه در این روز مورد پذیرش است و کسی که در این روز بیمار گردد به زودی بهبود یابد و کسی که به مسافرت رود به سلامت بازگردد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز باد، نام فرشته موکل بر باد است، روزی است سبک و مناسب برای هر حاجتی.

دعای این روز:

خدایا مرا از کسانی قرار ده که با ایمان و کارهای شایسته به دیدار تو بشتابند و از آنان که در بالاترین درجات بهشت عدن که از زیر [درختان] آن، نهرها روان است ساکنشان گردانی و ما را از جمله کسانی قرار ده که پاک گشتند. پروردگار ما! بر ما ببخشای و به ما رحم کن و تو مهربانترین مهربانانی. خدایا! ما را از آن بندگانت قرار ده که {روی زمین به آرامی گام برمی دارند؛ و چون نادانان ایشان را طرف خطاب قرار دهند به آنان سلام گویند. و آنانند که در حال سجده یا قیام، شب را به روز می آورند. و کسانی اند که می گویند: پروردگارا، عذاب جهنم را از ما بازگردان که عذابش سخت و رنج آور است و در حقیقت، آن بد قرارگاه و جایگاهی است. و کسانی اند که چون انفاق کنند، نه ولخرجی می کنند و نه تنگ می گیرند و میان این دو [روش] حد وسط را برمی گزینند. و کسانی اند که با خدا معبودی دیگر نمی خوانند و کسی را که خدا [خونش را] حرام کرده است جز به حق نمی کُشند و زنا نمی کنند و هر کس این ها را انجام دهد سزایش را دریافت خواهد کرد. برای او در روز قیامت عذاب دو چندان می شود و پیوسته در آن خوار می ماند.}؛ - . فرقان / ۶۹-۶۳ - {کسانی اند که گواهی دروغ نمی دهند؛ و چون بر لغو بگذرند با بزرگواری می گذرند و کسانی اند که چون به آیات پروردگارشان تذکر داده شوند، کر و کور روی آن نمی افتند.} - . فرقان / ۷۳-۷۲ -

خدایا مرا از {کسانی قرار ده که می گویند: به ما از همسران و فرزندانمان آن ده که مایه روشنیِ چشمان [ما] باشد، و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان.} - . فرقان / ۷۴ - خدایا! ما را از کسانی قرار ده {که به [پاس] آنکه صبر کردند، غرفه[های بهشت را] پاداش خواهند یافت و در آنجا با سلام و درود مواجه خواهند شد.} - . فرقان / ۷۵ - خدایا مرا از کسانی قرار ده که به فضل و کرمت آنان را در سرای جاوید درآوری که نه رنجی در آنجا بدان ها رسد و نه دچار ملال گردند. خدایا مرا به باغ های [پُر ناز و] نعمت، {در میان باغ ها و نهرها، در قرارگاه صدق، نزد پادشاهی توانا} - . قمر / ۵۵-۵۴ - وارد گردان. خدایا مرا از شر نفس خویش حفظ فرما و {بر من و پدر و مادرم و هر مؤمنی که در سرایم درآید و بر مردان و زنان باایمان ببخشای و جز بر هلاکت ستمگران میفزای.} - . نوح / ۲۸ -

پروردگارا، روزی که حساب برپا می شود، بر من و پـدر و مادرم و بر مؤمنان ببخشای. خـدایا {بر ما و بر آن برادرانمان که در ایمان آوردن بر ما پیشـی گرفتنـد ببخشای، و در دل هایمان نسبت به کسانی که ایمان آورده انـد [هیچ گونه] کینه ای مگذار. پروردگارا، راستی که تو رئوف و مهربانی.} - . حشـر / ۱۰ - خـدایا مرا از کسانی قرار ده که {به [پاس] دوستیِ [خدا]، بینوا و یتیم و اسیر را خوراک می دادند. «ما برای خشنودی خداست که به شما می خورانیم و پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم. ما از پروردگارمـان از روز عبوسـی سـخت، هراسـناکیم.»} - . انسان / ۱۰-۸ - خـدایا مرا از شـر آن روز در امـان دار و خرمی و شادابی را ارزانیم دار و بهشت و جامه حریر پاداشم گردان.

خـدایا مرا در بهشت از {تکیه زنندگان در آن [بهشت] بر تخت ها[ی خویش] قرار ده. در آنجا نه آفتابی بینند و نه سـرمایی. و سـایه هـا[ی درختان] به آنان نزدیک است و میوه هایش [برای چیـدن] رام. و ظروف سـیمین و جام های بلورین، پیرامون آنان گردانده می شود. جام هایی از سیم که درست به اندازه [و با کمال ظرافت] آن ها را از کار در آورده اند. و در آنجا از جامی که آمیزه زنجبیل دارد به آنان می نوشانند.} - . انسان / ۱۷-۱۳ - خدایا مرا از باده پاکی سیراب گردان که به آنان نوشاندی و دست بنـدهای سـیمینی که پیرایه آنـان کردی پیرایه ام گردان و از کوشـش مقبـول و مورد سپاسـی که روزی آنـان گردانـدی روزیم کن. {پروردگارا، پس از آنکه ما را هدایت کردی، دل هایمان را دسـتخوش انحراف مگردان و از جانب خود، رحمتی بر مـا ارزانی دار کـه تـو خـود بخشایشـگری.} - . آل عمران / ۸ - و مرا از {شـکیبایان و راسـتگویان و فرمـانبرداران و انفـاق کننـدگان و آمرزش خواهان در سـحرگاهان قرار ده.} - . آل عمران / ۱۷ - {پروردگـارا، اگر فراموش کردیم یا به خطا رفتیم بر مـا مگیر، پروردگـارا، هیـچ بـار گرانی بر [دوش] مـا مگـذار؛ همچنـان کـه بر [دوشِ] کسـانی که پیش از مـا بودنـد نهـادی. پروردگـارا، و آنچه تـاب آن نـداریم بر مـا تحمیل مکن؛ و از ما درگـذر؛ و ما را ببخشای و بر ما رحمت آور؛ سـرور ما تویی؛ پس ما را بر گروه کافران پیروز کن.} - . بقره / ۲۸۶ -

خـدایا از تو می خواهم که بـا اعمـال شایسـته کـارم به پایـان برسانی و آنچه را که در دعایم از تو خواسـتم به من ببخشایی ای بزرگ کردار! منزه است پروردگار عزت، {دعوت حق برای اوست. و کسانی که [مشـرکان] جز او می خواننـد، هیچ جوابی به آنان نمی دهند، مگر مانند کسی که دو دستش را به سوی آب بگشاید تا [آب] به دهانش برسد، در حالی که [آب] به [دهان] او نخواهـد رسـید و دعـای کـافران جز بر هـدر نباشـد. و هر که در آسـمان ها و زمین است - خواه و ناخواه - با سایه هایشان، بامدادان و شامگاهان، برای خدا سجده می کنند.} - . رعد / ۱۵-۱۴ -

خدایا از تو می خواهم که به من روزی دهی و به من رحم کنی، ای مهربان، ای رحیم! {آیا به چیزهایی که خدا آفریده است، ننگریسـته انـد که [چگونه] سـایه هایشـان از راست و [از جوانب] چپ می گردد و برای خـدا در حال فروتنی سـر بر خاک می سایند؟ و آنچه در آسـمان ها و آنچه در زمین از جنبندگان و فرشتگان است، برای خدا سجده می کنند و تکبّر نمی ورزند. از پروردگارشان که حاکم بر آن هاست می ترسند و آنچه را مأمورند انجام می دهند.} - . نحل / ۵۰- ۴۸[۱] -

خـدایا مرا از کسـانی قرار ده که به غیب ایمـان می آورنـد و نمـاز را بر پا می دارنـد و زکات می دهنـد و به آنچه نازل کردی ایمان دارنـد و به راستی این تویی که آن را قرآنی بر حق نازل کردی. {بگو: «[چه] به آن ایمان بیاوریـد یا نیاوریـد، بی گمان کسانی که پیش از [نزول] آن دانش یافته انـد، چون [این کتاب] بر آنان خوانـده شود سـجده کنان به روی درمی افتنـد.» و می

گوینـد: «منزّه است پروردگـار ما، که وعـده پروردگار ما قطعاً انجام شـدنی است.» و بر روی زمین می افتنـد و می گرینـد و بر فروتنی آن ها می افزاید.}

خـدایا مرا از کسـانی قرار ده که بر آنان نعمت دادی از پیامبران و راسـتان و شـهیدان و شایسـتگان و آنان چه نیکو همدماننـد. خـدایا مرا در زمره کسانی قرار ده که هـدایت کردی و برگزیـدی و از آنان که هرگاه آیات [خـدای] رحمان بر ایشان خوانده می شـد، سـجده کنان و گریان به خاک می افتادند. خداوندا مرا از کسانی قرار ده که شب و روز تسبیح تو را گویند و از ذکر تو سستی نورزند و از عبادت تو ملول نگردند و پیوسته تو را تسبیح گویند و برای تو سجده کنند.

خدایا مرا از {کسانی قرار ده که خدا را [در همه احوال] ایسـتاده و نشسـته و به پهلو آرمیده یاد می کنند و در آفرینش آسـمان ها و زمین می اندیشـند [که:] پروردگارا، اینها را بیهوده نیافریـده ای؛ منزهی تو! پس ما را از عـذابِ آتش دوزخ در امان بدار. پروردگـارا، هر که را تو در آتش درآوری، یقیناً رسوایش کرده ای، و برای سـتمکاران یاورانی نیست. پروردگارا، ما شـنیدیم که دعـوتگری به ایمـان فرا می خوانـد که: «به پروردگـار خود ایمـان آوریـد»، پس ایمـان آوردیم. پروردگـارا، گناهـان مـا را بیامرز، و بدی های ما را بزدای و ما را در زمره نیکان بمیران. پروردگارا، و آنچه را که به وسـیله فرسـتادگانت به ما وعده داده ای به ما عطا کن، و ما را روز رستاخیز رسوا مگردان؛ زیرا تو وعده ات را خلاف نمی کنی.} - . آل عمران / ۱۹۴-۱۹۱ -

{آیا ندانستی که خداست که هر کس در آسـمان ها و هر کس در زمین است و خورشـید و ماه و [تمام] ستارگان و کوه ها و درختان و جنبندگان و بسـیاری از مردم برای او سجده می کنند؟ و بسیاری اند که عذاب بر آنان واجب شده است. و هر که را خـدا خوار کنـد او را گرامی دارنـده ای نیست؛ چرا که خدا هر چه بخواهد انجام می دهد.}؛ - . حج / ۱۸ - {همان کسی که آسـمان ها و زمین، و آنچه را که میان آن دو است، در شش روز آفرید. آنگاه بر عرش استیلا یافت. رحمتگر عام [اوست]. در بـاره وی از خبره ای بپرس [که می دانـد]. و چون به آنـان گفته شود: «[خـدای] رحمان را سـجده کنیـد»، می گوینـد: «رحمان چیست؟ آیا برای چیزی که ما را [بدان] فرمان می دهی سجده کنیم؟» و بر رمیدنشان می افزاید.} - . فرقان / ۶۰-۵۹ -

خدایا ای صاحب شایسـتگان! از تو می خواهم که کار مرا به کارهای شایسته ختم کنی و دعایم را مستجاب گردانی و خواسته مرا و هر کس را که کار او مرا نگران کرده برآورده سازی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الثالث و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ وُلِـدَ فِيهِ يُوسُفُ علیه السـلام وَ هُوَ يَوْمٌ صَالِـحٌ لِطَلَبِ الْحَوَائِـجِ وَ التِّجَـارَهِ وَ التَّزْوِيـجِ وَ الـدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ مَنْ سَافَرَ فِيهِ غَنِمَ وَ أَصَابَ خَيْراً وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ حَسَنَ التَّرْبِيَهِ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ دَيْبِدِينَ (۱) اسْمٌ مِنْ أَسْمَائِهِ تَعَالَى يَوْمٌ خَفِيفٌ صَالِحٌ لِسَائِرِ الْحَوَائِجِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَ أُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ لَها عَرْشٌ عَظِيمٌ- وَجَدْتُها وَ قَوْمَها يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ

وَ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطانُ أَعْمالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لا يَهْتَدُونَ- أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِی يُخْرِجُ الْخَبْ ءَ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ يَعْلَمُ ما تُخْفُونَ وَ ما تُعْلِنُونَ- اللَّهُ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ- فَذُوقُوا بِما نَسِيتُمْ لِقاءَ يَوْمِكُمْ هذا إِنَّا نَسِيناكُمْ وَ ذُوقُوا عَذابَ الْخُلْدِ بِما كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ- إِنَّما يُؤْمِنُ بِآياتِنَا الَّذِينَ إِذا ذُكِّرُوا بِها خَرُّوا سُجَّداً وَ سَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ هُمْ لا يَسْتَكْبِرُونَ- تَتَجافى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفاً وَ طَمَعاً وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ يُنْفِقُونَ- فَلا تَعْلَمُ نَفْسٌ ما أُخْفِیَ لَهُمْ مِنْ قُرَّهِ أَعْيُنٍ جَزاءً بِما كانُوا يَعْمَلُونَ- وَ مِنْ آياتِهِ اللَّيْلُ

١- ١. بفتح الدال المهمله و سكون الياء المثناه التحتانيه، او فتحها ثمّ كسر الدال و هو مخفف ديبادين.

وَ النَّهارُ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ- لا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَ لا لِلْقَمَرِ وَ اسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَهُنَّ إِنْ کُنْتُمْ إِیَّاهُ تَعْبُدُونَ.

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ الْخَاطِئُ الذَّلِیلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُعْطِی وَ أَنَا السَّائِلُ الْفَقِیرُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْبَاقِی وَ أَنَا الْفَانِی اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُغْنِی وَ أَنَا الْفَقِیرُ وَ أَنْتَ الْعَزِیزُ وَ أَنَا الذَّلِیلُ وَ أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ وَ أَنْتَ الرَّازِقُ وَ أَنَا الْمَرْزُوقُ وَ أَنْتَ الْمَالِکُ وَ أَنَا الْمَمْلُوکُ اللَّهُمَ اصْرِفْ عَنَّا عَذابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذابَها کانَ غَراماً إِنَّها ساءَتْ مُسْتَقَرًّا وَ مُقاماً رَبَّنا سَمِعْنا وَ أَطَعْنا غُفْرانَکَ رَبَّنا وَ إِلَیْکَ الْمَصِیرُ- رَبِّ أَدْخِلْنِی مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِی مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِی مِنْ لَدُنْکَ سُلْطاناً نَصِیراً- رَبِّ أَنْزِلْنِی مُنْزَلًا مُبارَکاً وَ أَنْتَ خَیْرُ الْمُنْزِلِینَ (۱)- رَبِّ اشْرَحْ لِی صَدْرِی وَ یَسِّرْ لِی أَمْرِی- رَبَّنَا اغْفِرْ لَنا وَ لِإِخْوانِنَا الَّذِینَ سَبَقُونا بِالْإِیمانِ وَ لا تَجْعَلْ فِی قُلُوبِنا غِلًّا لِلَّذِینَ آمَنُوا رَبَّنا إِنَّکَ رَؤُفٌ رَحِیمٌ اللَّهُمَّ یَا فَارِجَ الْهَمِّ وَ یَا کَاشِفَ الْغَمِّ وَ یَا مُجِیبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّینَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ وَ یَا رَحْمَانَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ رَحِیمَهُمَا ارْحَمْنِی فِی جَمِیعِ إِسَاءَتِی رَحْمَهً تُغْنِینِی بِهَا عَنْ رَحْمَهِ مَنْ سِوَاکَ اللَّهُمَّ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ بِرَحْمَتِکَ أَسْتَغِیثُ فَأَغِثْنِی فَإِنِّی لَا أَمْلِکُ نَفْعَ مَا أَرْجُو وَ لَا أَسْتَطِیعُ دَفْعَ مَا أَکْرَهُ إِلَّا بِکَ فَالْأَمْرُ بِیَدِکَ وَ أَنَا عَبْدُکَ فَقِیراً وَ لَا أَحَدَ أَفْقَرُ مِنِّی إِلَیْکَ اللَّهُمَّ بِنُورِکَ اهْتَدَیْتُ وَ بِفَضْلِکَ اسْتَغْنَیْتُ وَ فِی نِعْمَتِکَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَیْتُ ذُنُوبِی بَیْنَ یَدَیْکَ أَسْتَغْفِرُکَ مِنْهَا رَبِّی وَ أَتُوبُ إِلَیْکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَدْرَأُ بِکَ فِی نَحْرِ کُلِّ مَنْ أَخَافُ مَکْرُوهَهُ وَ أَسْتَجِیرُ بِکَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْتَعِینُ بِکَ عَلَیْهِ- لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ عِیشَهً هَنِیئَهً وَ مَنِیَّهً سَوِیَّهً وَ مَرَدّاً غَیْرَ مُخْزٍ وَ لَا فَاضِحٍ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَذِلَّ وَ أُذِلَّ وَ أَضِلَّ وَ أُضِلَّ وَ أَظْلِمَ وَ أُظْلَمَ وَ أَجْهَلَ أَوْ أُجْهِلَ أَوْ یُجْهَلَ عَلَیَّ یَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِیمِ وَ الْمَنِّ الْقَدِیمِ تَبَارَکْتَ وَ تَعَالَیْتَ.

۱- ۱. فی نسخه الکمبانیّ« خیر الوارثین» و هو سهو و سیأتی فی الروایه الثانیه.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که حضرت یوسف علیه السلام در این روز به دنیا آمده و این روز برای درخواست حاجت و تجارت و ازدواج و ورود به دربار پادشاه مناسب است و کسی که در این روز مسافرت کند غنیمت یابد و سود به دست آرد و کسی که در این روز متولد شود تربیتش نیکو گردد.

سلمان رضی الله عنه گوید: روز دیبدین، - . مخفف دیبادین است. - یکی از نام های باری تعالی و روزی سبک و برای درخواست حاجت مناسب است.

دعای این روز:

{من [آنجا] زنی را یافتم که بر آن ها سلطنت می کرد و از هر چیزی به او داده شده بود و تختی بزرگ داشت. او و قومش را چنین یافتم که به جای خدا برای خورشید سجده می کنند، و شیطان اعمالشان را برایشان آراسته و آنان را از راه [راست] بازداشته بود، در نتیجه [به حق] راه نیافته بودند. [آری، شیطان چنین کرده بود] تا برای خدایی که نهان را در آسمان ها و زمین بیرون می آورد و آنچه را پنهان می دارید و آنچه را آشکار می نمایید می داند، سجده نکنند؛ خدای یکتا که هیچ خدایی جز او نیست، پروردگار عرشِ بزرگ است.}؛ - . نمل / ۲۶-۲۳ - {پس به [سزای] آنکه دیدار این روزتان را از یاد بردید [عذاب را] بچشید؛ ما [نیز] فراموشتان کردیم، و به [سزای] آنچه انجام می دادید عذاب جاودان را بچشید. تنها کسانی به آیات ما می گروند که چون آن [آیات] را به ایشان یادآوری کنند، سجده کنان به روی درمی افتند، و به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و آنان بزرگی نمی فروشند. پهلوهایشان از خوابگاه ها جدا می گردد [و] پروردگارشان را از روی بیم و طمع می خوانند، و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند. هیچ کس نمی داند چه چیز از آنچه روشنی بخش دیدگان است به [پاداش] آنچه انجام می دادند برای آنان پنهان شده است.}؛ - . سجده / ۱۷-۱۴ - {و از نشانه های [حضورِ] او شب و روز و خورشید و ماه است؛ نه برای خورشید سجده کنید و نه برای ماه، و آن خدایی را سجده کنید که آنها را خلق کرده است، اگر تنها او را می پرستید.} - . فصلت / ۳۷ -

خداوندا تو آمرزنده مهربانی و من گنهکار خطاپیشه و خوار هستم. خداوندا تو بخشنده ای و من محتاج و فقیرم. خدایا تو باقی هستی و من فناپذیر. خدایا تو بی نیاز کننده ای و من نیازمند، تو عزت مند هستی و من خوار، تو آفریننده ای و من آفریده، تو روزی رسانی و من روزی داده شده. تویی صاحب اختیار و منم مملوک. خدایا عذاب جهنم را از ما بازگردان که عذاب آن سخت است و در حقیقت چه بد قرارگاه و جایگاهی است. [پروردگارا] شنیدیم و گردن نهادیم، پروردگارا، آمرزش تو را [خواستاریم] و فرجام به سوی تو است. پروردگارا، مرا [در هر کاری] به طرز درست وارد کن و به طرز درست بیرون بر و از جانب خود برای من دلیل و یاوری یاری بخش قرار ده. پروردگارا، مرا در جایی پربرکت فرود آور [که] تو نیک ترین مهمان نوازانی. پروردگارا، سینه ام را گشاده گردان و کارم را برای من آسان ساز. {پروردگارا، بر ما و بر آن برادرانمان که در ایمان آوردن بر ما پیشی گرفتند ببخشای، و در دل هایمان نسبت به کسانی که ایمان آورده اند [هیچ گونه] کینه ای مگذار. پروردگارا، راستی که تو رئوف و مهربانی.} - . حشر / ۱۰ -

خدایا ای زداینده غم و ای برطرف گرداننده اندوه و ای اجابت کننده درخواست درماندگان! تو مهربان ترین مهربانانی. ای کسی که در دنیا و آخرت بخشاینده و مهربانی! در تمام بدی هایم آنچنان به من مهربانی کن که مرا از رحم و مهربانی

دیگری بی نیاز گردانی. خدایا ای زنده و ای پاینده! به امید رحمت تو فریاد می خواهم، پس به فریادم برس که من تنها به واسطه تو یارای رسیدن به آرزوهایم و دفع بیزاری هایم را دارم. اختیار امور در دست توست و من بنده فقیر تو و هیچ کسی محتاج تر از من نسبت به تو نیست. خدایا من به نور تو هدایت یافتم و به فضل و بخشش تو بی نیازی جستم و در نعمت تو روزم را به صبح و شب درآوردم. گناهانم پیش روی توست، برای آن ها آمرزش می خواهم و به درگاهت توبه می کنم پروردگارم! خدایا من شر هر که را از بدی او ترسانم به وسیله تو دفع می کنم و از شر او به تو پناه می برم و از تو علیه وی یاری می‌طلبم. معبودی جز تو نیست، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم. خدایا من از تو یک زندگی شیرین و مرگی درست و بازگشتی عاری از رسوایی و خواری مسئلت دارم، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا به تو پناه می برم از این که کسی را خوار کنم یا این که خوار گردم و از این که کسی را گمراه کنم یا این که خود گمراه شوم و از این که ستم کنم یا این که مورد ستم واقع شوم و از این که کسی را نادان کنم یا در مورد من کسی مورد نادانی قرار گیرد. ای صاحب عرش عظیم و نعمت دیرین! بزرگی و برتری .

**[ترجمه]

الیوم الرابع و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ یَوْمُ نَحسٍ رَدِی ءٌ فِیهِ وُلِدَ فِرْعَوْنُ فَلَا تَطْلُبْ فِیهِ حَاجَةً وَ لَا أَمْراً مِنَ الْأُمُورِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ نَکِدَ عَیْشُهُ وَ لَمْ یُوَفَّقْ لِخَیْرٍ وَ یُقْتَلُ فِی آخِرِ عُمُرِهِ أَوْ یَغْرَقُ وَ الْمَرِیضُ فِیهِ یَطُولُ مَرَضُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ دِینَ اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالنَّوْمِ وَ الْیَقَظَهِ وَ السَّعْیِ وَ الْحَرَکَهِ وَ حِرَاسَهِ الْأَرْوَاحِ الَّتِی تَرْجِعُ إِلَی الْأَبْدَانِ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ وَ الْمَوْلُودُ فِیهِ کَمَا ذُکِرَ آنِفاً.

الدُّعَاءُ فِیهِ: اللَّهُمَّ عَافِنِی فِی بَدَنِی وَ جَسَدِی وَ سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ اجْعَلْهُمَا الْوَارِثَیْنِ مِنِّی یَا بَدِی ءُ لَا نِدَّ لَکَ یَا دَائِمُ لَا نَفَادَ لَکَ یَا حَیّاً لَا یَمُوتُ یَا مُحْیِیَ الْمَوْتَی أَنْتَ الْقَائِمُ عَلی کُلِّ نَفْسٍ بِما کَسَبَتْ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِهِ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا اللَّهُمَّ یَا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ وَ یَا جَاعِلَ اللَّیْلِ سَکَناً وَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ حُسْبَاناً اقْضِ عَنَّا الدَّیْنَ وَ أَعِذْنَا مِنَ الْفَقْرِ وَ مَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَ أَبْصَارِنَا وَ قَوِّنَا فِی أَنْفُسِنَا وَ فِی سَبِیلِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَلِکُ لَا إِلَهَ غَیْرُکَ الْبَدِی ءُ الْبَدِیعُ لَیْسَ قَبْلَکَ شَیْ ءٌ الدَّائِمُ غَیْرُ الْفَانِی الْحَیُّ الَّذِی لَا یَمُوتُ خَالِقُ مَا یُرَی وَ مَا لَا یُرَی کُلَّ یَوْمٍ أَنْتَ فِی شَأْنٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لْیَکُنْ مِنْ شَأْنِکَ الْمَغْفِرَهُ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ إِخْوَانِی وَ مَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَنَّکَ الْجَلِیلُ الْمُقْتَدِرُ وَ أَنَّکَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ یَکُنْ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَیْکَ بِنَبِیِّکَ وَ آلِهِ الْأَخْیَارِ الطَّیِّبِینَ الْأَبْرَارِ یَا مُحَمَّدُ إِنِّی أَتَوَجَّهُ بِکَ إِلَی اللَّهِ رَبِّی وَ رَبِّکَ فِی قَضَاءِ حَاجَتِی هَذِهِ فَکُنْ شَفِیعِی فِیهَا وَ فِی حَوَائِجِی وَ مَطَالِبِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی یَمْشِی بِهِ الْمَقَادِیرُ وَ بِهِ یُمْشَی عَلَی طَلَلِ الْمَاءِ کَمَا یُمْشَی بِهِ عَلَی جَدَدِ الْأَرْضِ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی تُهَزُّ بِهِ قَدَمُ مَلَائِکَتِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی دَعَاکَ بِهِ مُوسَی علیه السلام مِنْ جَانِبِ الطُّورِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ أَلْقَیْتَ عَلَیْهِ مَحَبَّةً مِنْکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی دَعَاکَ بِهِ مُحَمَّدٌ أَنْ تَفْعَلَ بِی کَذَا وَ کَذَا.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِکَ وَ مُسْتَقَرِّ الرَّحْمَهِ مِنْ کِتَابِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ وَ جَلَالِکَ الْأَعْلَی الْأَکْرَمِ وَ کَلِمَاتِکَ الَّتِی لَا یُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی کَذَا وَ کَذَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ غِنًی مُطْغٍ وَ مِنْ فَقْرٍ مُنْسٍ وَ هَوًی مُرْدٍ وَ مِنْ عَمَلٍ مُخْزٍ أَصْبَحْتُ وَ رَبِّیَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ لَا أُشْرِکُ بِهِ شَیْئاً وَ لَا أَدْعُو مَعَهُ إِلَهاً آخَرَ وَ لَا أَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ وَلِیّاً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ هَوِّنْ عَلَیَّ مَا أَخَافُ مَشَقَّتَهُ وَ یَسِّرْ لِی مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَ سَهِّلْ لِی مَا أَخَافُ حُزُونَتَهُ وَ وَسِّعْ لِی مَا أَخَافُ ضِیقَهُ وَ فَرِّجْ عَنِّی فِی دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی بِرِضَاکَ عَنِّی اللَّهُمَّ هَبْ لِی صِدْقَ الْیَقِینِ فِی التَّوَکُّلِ عَلَیْکَ وَ اجْعَلْ دُعَائِی فِی الْمُسْتَجَابِ مِنَ الدُّعَاءِ وَ اجْعَلْ عَمَلِی فِی الْمَرْفُوعِ الْمُتَقَبَّلِ اللَّهُمَّ طَوِّقْنِی مَا حَمَّلْتَنِی وَ لَا تُحَمِّلْنِی مَا لَا طَاقَهَ لِی بِهِ حَسْبِیَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَکِیلُ اللَّهُمَّ أَعِنِّی وَ لَا تُعِنْ عَلَیَّ وَ اقْضِ لِی عَلَی کُلِّ مَنْ بَغَی عَلَیَّ وَ امْکُرْ لِی وَ لَا تَمْکُرْ بِی وَ اهْدِنِی وَ یَسِّرِ الْهُدَی لِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَوْدِعُکَ دِینِی وَ أَمَانَتِی وَ خَوَاتِیمَ أَعْمَالِی وَ جَمِیعَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَیَّ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ فَأَنْتَ الَّذِی لَا تَضِیعُ وَدَائِعُکَ اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَنْ یُجِیرَنِی مِنْکَ أَحَدٌ وَ لَا أَجِدُ مِنْ دُونِکَ مُلْتَحَداً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَکِلْنِی طَرْفَهَ عَیْنٍ أَبَداً وَ لَا تَنْزِعْ مِنِّی صَالِحاً أَعْطَیْتَهُ فَإِنَّهُ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَیْتَ وَ لَا مُعْطِیَ لِمَا مَنَعْتَ وَ لَا یَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْکَ الْجَدُّ- رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده است که این روز، روزی شوم و بد است. فرعون در این روز زاده شده است؛ لـذا در این روز نه در پی حاجتی باش و نه کاری. متولـد این روز بهره کمی از زنـدگی خواهد داشت و خیر نخواهد دید و در آخر عمر یا کشته شود و یا غرق گردد و کسی که در این روز بیمار شود، بیماریش به درازا کشد.

سلمان رضـی الله عنه گویـد: روز دین نام فرشـته موکل بر خواب و بیداری و تلاش و حرکت و نگهبانی از ارواحی است که به جسم ها باز می گردند. روز نحس دائمی است و متولد این روز به همان صورت است که پیش از این ذکر شد.

دعای این روز:

خداونـدا جسـم و تنم و گـوش و چشـمم را سـلامت دار و آن دو را وارثـان من قرار بـده، ای آغـازی که شـریکی نـداری، ای جاویدی که پایانی نداری، ای زنده ای که نمیرد، ای زندگی بخش مردگان، تویی ناظر بر کردار هر کس، بر محمد پیامبر امّی و خاندان او و اهل بیتش درود فرست و برای من چنین و چنان کن. خداوندا ای شکافنده صبح و ای شب را مایه آرامش و ماه و خورشید را [وسیله] حساب گرداننده، قرض ما را ادا فرما و از فقر و نداری ما را در پناه گیر و ما را از گوش و چشممان بهره مند گردان و نفس ما را در راهت نیرومند گردان، ای مهربان ترین مهربانان!

خـدایا، معبودی جز تو نیست و تویی پادشـاه، معبودی جز تو نیست و تو نوآفرینی هستی که پیش از تو چیزی نیست. تو جاوید فناناپـذیر هستی، زنده ای که نمیرد، تویی آفریننده هر چه دیدنی است و هر چه نادیدنی. هر روز تو در کاری هستی، بر محمد و خانـدان او درود فرست و آمرزش من و پـدر و مـادرم و برادرانم و هر کسـی که نگران او و هسـتم جزء کارهـای تو باشـد، ای مهربان ترین مهربانان!

خـدایا از تـو می خواهم بـدین روی که تو بزرگوار و توانـایی و هر چه بخواهی انجـام می شود و به وسـیله پیـامبرت و خانـدان برگزیـده، پـاک و نیکوی او به درگـاهت رو می کنم. ای محمـد صـلی الله علیه و آله، من به واسطه تو به درگـاه خداونـد که

پروردگـار من و پروردگـار تـوست، روی آورم تـا این خواسـته مرا برآورده سـازد، پس در این حـاجت و در سـایر حاجـات و خواسته هایم شفیع من باشی.

خـدایا از تو خواهم به حق نـامت که مقـادیر به وسـیله آن مشـخص می شود و به وسـیله آن بر امواج آب راه رونـد، چنانچه بر همواری هـای زمین راه می رونـد. از تو می خواهم به آن نامت که گام های فرشـتگان با شـنیدنش بلرزد و از تو می خواهم به آن نـامت که موسـی علیه السـلام از جـانب طور تو را به آن نام خوانـد و اجابتش کردی و از جانب خویش محبتی را بر دل او افکندی و از تو می خواهم به آن نامت که محمد صلی الله علیه و آله تو را بدان نام خواند که برایم چنین و چنان کنی.

خـدایا! به طاق‌های عزت از عرشت و رحمت پایدار از کتابت و به حق اسم اعظمت و جلال و شـکوهت که والاترین و بزرگ ترین است و به حـق کلمـاتت که نه نیکوکـاری از آن درگـذرد و نه بـدکاری، از تـو می خـواهم بر محمـد و خانـدان او درود فرستی و برایم چنین و چنـان کنی. خـدایا به تو پنـاه می آورم از ثروتی که موجب طغیان و سرکشـی گردد و فقری که موجب فراموشـی شـود و از هـوی و هوسـی که مـوجب نـابودی گردد و از عملی که مـوجب خـواری و رسـوایی شـود. صـبح کردم و پروردگـارم یگـانه یکتایی است که هیـچ چیزی را شـریک او نگردانم و همراه او معبود دیگری را نخوانم و به غیر از او یاور و سرپرستی برنگیرم.

خـدایا بر محمـد و خانـدان او درود فرست و آنچه را که از سـختی آن بیم دارم برایم آسـان کن و آنچه را از دشـواری آن در هراسم برایم هموار گردان و آنچه را از ناسازگاری آن می ترسم برایم سـهل گردان و آنچه را از دچار شـدن در تنگنایش می هراسم برایم فراخ گردان و بـا خشـنودی خویش در کـار دنیـا و آخرتم گشایش فرما. خـدایا در توکل بر تو به من راستی یقین عطـا فرما و دعای مرا در شـمار دعاهای مستجاب قرار ده و عملم را در زمره اعمال بالا رفته و مورد پـذیرش در درگاهت قرار ده. خـدایا آنچه بر من تکلیف نموده‌ای، توانش را به من عطـا کن و آنچه را در توانم نیست بر من تکلیف مکن. خـدا مرا بس است و او نیکـو حمـایتگری است. خـدایا یـاریم کن و کسـی را علیه من یـاری مکن و حق مرا از هر که بر من سـتم روا داشـته بستان و امور دنیا را به مراد من تدبیر کن و نه به زیان من و مرا هدایت کن و راه هدایت را بر من آسان گردان.

خـدایا من دین و امـانتم و پایـان اعمـال خویش و هر نعمـتی را که در دنیـا و آخرت به من ارزانی داشـتی به تو می سـپارم و به راستی تویی که سپرده‌های نزد خودت را ضایع نخواهی کرد. خدایا هیچ کس مرا از تو پناه ندهد و غیر از تو پناهگاهی ندارم. خدایا بر محمد و خاندان او درود بفرست و به اندازه چشم بر هم زدنی مرا به حال خویش وامگذار و [نعمت] شایسته ای را که به من عطـا فرموده ای از من بـاز مسـتان؛ چرا که آنچه را تو بخشـیدی کسـی نتوانـد مانع شود و آنچه را تو مانع شوی، کسـش نتواند بخشـید و کوشـش هیچ صاحب کوششی در برابر تو سودی ندارد. پروردگارا! در این دنیا به ما نیکی و در آخرت نیکی عطـا کن، و مـا را از عـذاب آتش [دور] نگه دار و بر محمـد و خانـدان پـاک و برگزیـده او درود و رحمت فرست، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الخامس و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ رَدِی ءٌ فَاحْفَظْ فِيهِ نَفْسَکَ وَ لَا تَطْلُبْ فِيهِ حَاجَةً فَإِنَّهُ يَوْمٌ شَدِيدُ الْبَلَاءِ ضَرَبَ اللَّهُ فِيهِ أَهْلَ مِصْرَ بِالْآيَاتِ مَعَ فِرْعَوْنَ وَ الْمَرِيضُ فِيهِ يُجْهَدُ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ مُبَارَكاً مَرْزُوقاً نَجِيّاً وَ يُصِيبُهُ عِلَّةٌ شَدِيدَةٌ وَ يَسْلَمُ مِنْهَا.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِیَ اللَّهُ: رُوزُ أَرْدَ(۱) اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْجِنِّ وَ الشَّيَاطِينِ

ص: ۱۷۳

۱- ۱. أرد بفتح الهمزه و سكون الراء المهمله ثمّ الدال المهمله و قد يمد الهمزه و قيل بكسرها كما فی البرهان.

يَوْمُ نَحْسٍ ضَرَبَ اللَّهُ فِيهِ أَهْلَ مِصْرَ بِالْآيَاتِ فَتَفَرَّغْ فِيهِ لِلدُّعَاءِ وَ الصَّلَاهِ وَ عَمَلِ الْخَيْرِ.

الدُّعَاءُ فِيهِ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِی لَا یُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ وَ بَرَأَ فِی الْأَرْضِ وَ مَا یَخْرُجُ مِنْهَا وَ مَا یَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا یَعْرُجُ فِیهَا وَ مِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقاً یَطْرُقُ بِخَیْرٍ یَا رَحْمَانُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ إِیمَاناً لَا یَرْتَدُّ وَ نَعِیماً لَا یَنْفَدُ وَ مُرَافَقَهَ نَبِیِّکَ صلی الله علیه و آله فِی أَعْلَی جَنَّهِ الْخُلْدِ مَعَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولَئِکَ رَفِیقاً اللَّهُمَّ آمِنْ رَوْعَتِی وَ اسْتُرْ عَوْرَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی فَإِنَّکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ لَکَ الْمُلْکُ وَ لَکَ الْحَمْدُ وَ أَنْتَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ وَ أَنْتَ الْمَسْئُولُ الْمَحْمُودُ وَ أَنْتَ الْمَعْبُودُ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی کُلَّهَا صَغِیرَهَا وَ کَبِیرَهَا عَمْدَهَا وَ خَطَأَهَا مَا حَفِظْتَهُ عَلَیَّ وَ نَسِیتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی فَإِنَّکَ أَنْتَ الْغَفَّارُ وَ أَنْتَ الْجَبَّارُ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِلَهِی وَ إِلَهُ کُلِّ شَیْ ءٍ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ أَنْ تَفْعَلَ بِی کَذَا وَ کَذَا اللَّهُمَّ فَأَعْطِنِی ذَلِکَ وَ مَا قَصُرَ عَنْهُ رَأْیِی وَ لَمْ یَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِی مِنْ خَیْرٍ وَعَدْتَهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ فَإِنِّی أَرْغَبُ إِلَیْکَ فِیهِ وَ أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ وَ اسْمِکَ الْمَکْنُونِ الْمَخْزُونِ الْمُبَارَکِ الطَّاهِرِ الطُّهْرِ الْفَرْدِ الْوَاحِدِ الْوَتْرِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الْکَبِیرِ الْمُتَعَالِ الَّذِی هُوَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَسْأَلُکَ بِمَا سَمَّیْتَ بِهِ نَفْسَکَ فَإِنَّکَ قُلْتَ اللَّهُ نُورُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ فَأَسْأَلُکَ یَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی کُلَّهَا عَمْدَهَا وَ خَطَأَهَا- إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی کَذَا وَ کَذَا ....

اللَّهُمَّ یَا کَاشِفَ کُلِّ کُرْبَهٍ وَ یَا وَلِیَّ کُلِّ نِعْمَهٍ وَ مُنْتَهَی کُلِّ رَغْبَهٍ وَ مَوْضِعَ کُلِّ حَاجَهٍ یَا بَدِیعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا صَرِیخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ وَ غِیَاثَ الْمَکْرُوبِینَ وَ مُنْتَهَی حَاجَهِ الرَّاغِبِینَ وَ الْمُفَرِّجَ عَنِ الْمَغْمُومِینَ وَ مُجِیبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّینَ وَ إِلَهَ الْعَالَمِینَ وَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

ص: ۱۷۴

وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا...

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبِّی وَ سَیِّدِی وَ أَنَا عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ نَاصِیَتِی بِیَدِکَ ظَلَمْتُ نَفْسِی وَ أَقْرَرْتُ بِخَطِیئَتِی وَ اعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِی أَسْأَلُکَ یَا مَنَّانُ یَا بَدِیعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ رَسُولِکَ وَ عَلَی آلِهِ أَفْضَلَ صَلَوَاتِکَ عَلَی أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِالْقُدْرَهِ الَّتِی فَلَقْتَ بِهَا الْبَحْرَ لِبَنِی إِسْرَائِیلَ لَمَّا کَفَیْتَنِی کُلَّ بَاغٍ وَ عَدُوٍّ اللَّهُمَّ إِنِّی أَدْرَأُ بِکَ فِی نُحُورِهِمْ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّهِمْ وَ أَسْتَجِیرُ بِکَ مِنْهُمْ وَ أَسْتَعِینُکَ عَلَیْهِمْ إِنَّکَ رَبِّی لَا أُشْرِکُ بِکَ شَیْئاً وَ لَا أَتَّخِذُ مِنْ دُونِکَ وَلِیّاً یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده است که این روز، روزی نحس و بد است و در این روز خود را حفظ کن و به دنبال برآوردن خواسته ای نباش که بلای این روز سخت است، در این روز خداوند مردم مصر را به همراه فرعون به آیاتی عذاب نمود و کسی که در این روز بیمار گردد به سختی افتد و کسی که در این روز زاده شود فردی مبارک، روزی دار و شریف خواهد شد، دچار بیماری سختی گردد ولی از آن سلامت یابد.

سلمان رضی الله عنه در مورد این روز گفته است: روز ارد، نام فرشته موکل بر جنیان و شیاطین است. روزی است نحس که در این روز اهل مصر با نشانه هایی عذاب شدند. پس در این روز وقت خود را صرف دعا و نماز و کار نیک کن.

دعای این روز:

پناه می برم به کلمات تامه خداوند که نیکوکار و بدکار را یارای گذر از آن ها نیست، از شر هر چه در زمین آفریده شده و آنچه از آن بیرون آید و آنچه از آسمان فرود آید و آنچه در آن بالا می رود و از شر وارد شونده در شب و روز، جز آن که خبر خوشی آورد، ای بخشاینده! خدایا از تو ایمانی خواهم که بازگشتی در آن نباشد و نعمتی که پایان نپذیرد و همراهی با پیامبرت صلی الله علیه و آله در بالاترین درجه بهشت جاوید با پیامبران و راستگویان و شهدا و شایستگان، و چه نیکو رفیقانی هستند آنان.

خدایا مرا از بیمم در امان دار و عیبم را بپوشان و از لغزشم درگذر، که تویی خدایی که معبودی جز تو نیست و یکتایی و شریکی نداری، پادشاهی و ستایش از آن توست و تو بر همه چیز توانایی. خدایا! من از تو درخواست می کنم و تویی درخواست شده پسندیده و تویی معبود عطابخش، صاحب شکوه و بزرگی، [از تو خواهم] که تمام گناهانم را ببخشی: کوچک و بزرگش را، آنچه را از روی عمد یا از روی خطا انجام داده ام، آنچه را که تو ثبت کرده و من فراموش کرده ام؛ که تویی بسیار آمرزنده و تویی جبار و تویی مهربان ترین مهربانان. خدایا از تو می‌خواهم به این که معبودی جز تو نیست و تویی معبود من و معبود همه چیز و تویی یگانه و پیروز، که برایم چنین و چنان کنی...

خدایا این ها را به من ببخشای و خیری را که تو به یکی از آفریدگانت وعده دادی و فکر من از آن قاصر است و دعای من بدان نرسیده و من در این خواسته به تو امید بسته ام، و از تو می‌خواهم به رحمتت و به نامت، گنجینه پنهان و مبارک که پاک و پاکیزه و بی همتا و یگانه و تک و یکتا و بی نیاز و بزرگ و بلندمرتبه ای که نور آسمان ها و زمین است و از تو خواهم بدان

نام که خود را بدان خواندی و فرمودی: الله نور آسمان ها و زمین است، پس ای نور آسمان ها و زمین! از تو می خواهم که بر محمـد و خانـدان او درود و رحمت بفرستی و تمام گناهانم را بیامرزی، چه عمـدی باشد و چه از روی خطا که به راستی تویی بسیار توبه پذیر مهربان و از تو خواهم که چنین و چنان کنی...

خدایا ای برطرف کننده هر اندوه و ای صاحب هر نعمت و نهایت هر آرزو و برآورنده هر خواسته، ای پدید آورنده آسمان ها و زمین، باشکوه و ارجمند، ای فریادرس فریادخواهان و ای یاری گر غمگینان و ای نهایت خواسته آرزومندان و برطرف کننده اندوه اندوهگینان و اجابت کننده خواسـته درماندگان و معبود جهانیان و ای مهربان ترین مهربانان! بر محمد و خاندان او درود فرست و چنین و چنان کن...

معبودی جز تو نیست. تو پروردگار و سرور من هستی و من بنـده و فرزنـد بنـده و کنیز تو ام، زمام اختیار من در دست توست. من بر خود ستم کردم و به خطای خود اقرار و به گناهانم اعتراف کردم. از تو خواهم ای عطابخش! ای پدید آورنده آسمان ها و زمین! باشـکوه و ارجمند! که بهترین درودهایی را که بر یکی از بندگانت فرستی، بر محمد، بنده و فرسـتاده ات و خاندان او فرست. از تو می خواهم بـدان نیرویی که دریا را بر بنی اسـراییل شـکافتی، مرا از هر سـتمگر و دشـمنی کفایت کنی. خـدایا به کمک تو نیزه در گلوی آنان فرو می‌برم و از شـر آنان به تو پناه می برم و به وسیله تو از آنان پناه گیرم و از تو علیه آنان یاری جـویم که تـویی معبـود من و هیـچ چیز را شـریک تـو قرار نمی دهم و به غیر از تـو یـاوری اختیـار نمی کنم، ای مهربـان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم السادس و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ عليه السـلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ لِكُلِّ أَمْرٍ يُرَادُ إِلَّا التَّزْوِيجَ فَمَنْ تَزَوَّجَ فِيهِ فَارَقَ زَوْجَتَهُ لِأَنَّ فِيهِ انْفَلَقَ الْبَحْرُ لِمُوسَـى عليه السلام وَ لَا تَدْخُلْ فِيهِ عَلَى أَهْلِكَ إِذَا قَدِمْتَ مِنْ سَفَرٍ وَ الْمَرِيضُ فِيهِ يُجْهَدُ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَطُولُ عُمُرُهُ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ أَشْتَادَ(۱) اسْمُ مَلَكٍ خُلِقَ عِنْدَ ظُهُورِ الدِّينِ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ أَمْرٍ إِلَّا التَّزْوِيجَ.

الدُّعَاءُ فِيهِ عَنِ الصَّادِقِ عليه السـلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَسْأَلُكَ يَا رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِـينَ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَـا بَيْنَهُنَّ وَ رَبَّ السَّبْعِ الْمَثَانِي وَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ جَبْرَئِيـلَ وَ مِيكَائِيـلَ وَ إِسْـرَافِيلَ وَ رَبَّ الْمَلَائِكَهِ أَجْمَعِينَ وَ رَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَـلِينَ وَ رَبَّ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ أَسْأَلُكَ بِاسْـمِكَ الَّذِی تَقُومُ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَ تَقُومُ بِهِ الْأَرَضُونَ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ كَيْلَ الْبِحَارِ وَ زِنَهَ الْجِبَالِ وَ بِهِ تُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ تُحْيِي الْمَوْتَى وَ بِهِ تُنْشِئُ السَّحَابَ وَ تُرْسِلُ الرِّيَاحَ وَ بِهِ تَرْزُقُ الْعِبَادَ وَ بِهِ

۱- ۱. قال قدّس سرّه فی كتاب السماء و العالم ج ۵۹ ص ۸۴ من هذه الطبعه: المضبوط عند أكثرهم أشتاد بفتح الهمزه و سكون الشين المعجمه و فتح التاء ثمّ الالف ثمّ الدال المهمله و نقل عن السيّد ركن الدين الآملی أنّه بالسين المهمله.

أَحْصَيْتَ عَدَدَ الرِّمَالِ وَ بِهِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ بِهِ تَقُولُ لِلشَّيْ ءِ كُنْ فَيَكُونُ أَنْ تَسُدَّ فَقْرِی بِغِنَاکَ وَ أَنْ تَسْتَجِيبَ لِی دُعَائِی وَ تُعْطِيَنِی سُؤْلِی وَ مُنَایَ وَ أَنْ تَجْعَلَ فَرَجِی مِنْ عِنْدِکَ بِرَحْمَتِکَ فِی عَافِيَهٍ وَ أَنْ تُؤْمِنَ خَوْفِی وَ أَنْ تُحْيِيَنِی فِی أَوْلَی النِّعَمِ وَ أَعْظَمِ الْعَافِيَهِ وَ أَفْضَلِ الرِّزْقِ وَ السَّعَهِ وَ الدَّعَهِ وَ تَرْزُقَنِی الشُّكْرَ عَلَی مَا آتَيْتَنِی وَ صِلْ ذَلِکَ لِی تَامّاً أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِی حَتَّی تَصِلَ ذَلِکَ بِنَعِيمِ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ بِيَدِکَ مَقَادِيرُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ الْمَوْتِ وَ الْحَيَاهِ وَ بِيَدِکَ مَقَادِيرُ النَّصْرِ وَ الْخِذْلَانِ وَ الْخَيْرِ وَ الشَّرِّ اللَّهُمَّ بَارِکْ لِی فِی دِينِیَ الَّذِی هُوَ مِلَاکُ أَمْرِی وَ دُنْيَایَ الَّتِی فِيهَا مَعِيشَتِی وَ آخِرَتِیَ الَّتِی إِلَيْهَا مُنْقَلَبِی وَ بَارِکْ فِی جَمِيعِ أُمُورِی كُلِّهَا اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَعْدُکَ حَقٌّ وَ لِقَاؤُکَ حَقٌّ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ الْمَحْيَا وَ الْمَمَاتِ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ مَكَارِهِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ فِتْنَهِ الدَّجَّالِ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ الشَّکِّ وَ الْفُجُورِ وَ الْكَسَلِ وَ الْعَجْزِ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ الْبُخْلِ وَ السَّرَفِ اللَّهُمَّ قَدْ سَبَقَ مِنِّی مَا قَدْ سَبَقَ مِنْ قَدِيمِ مَا كَسَبْتُ وَ جَنَيْتُ بِهِ عَلَی نَفْسِی وَ أَنْتَ يَا رَبِّ تَمْلِکُ مِنِّی مَا لَا أَمْلِكُهُ مِنْهَا خَلَقْتَنِی يَا رَبِّ وَ تَفَرَّدْتَ بِخَلْقِی وَ لَمْ أَکُ شَيْئاً إِلَّا بِکَ وَ لَيْسَ الْخَيْرُ لِمُلْكٍ إِلَّا مِنْ عِنْدِکَ وَ لَمْ أَصْرِفْ عَنِّی سُوءاً قَطُّ إِلَّا مَا صَرَفْتَهُ عَنِّی وَ أَنْتَ عَلَّمْتَنِی يَا رَبِّ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَلَّكْتَنِی مَا لَمْ أَمْلِکْ وَ لَمْ أَحْتَسِبْ وَ بَلَّغْتَنِی يَا رَبِّ مَا لَمْ أَكُنْ أَرْجُو وَ أَعْطَيْتَنِی يَا رَبِّ مَا قَصُرَ عَنْهُ أَمَلِی فَلَکَ الْحَمْدُ كَثِيراً يَا غَافِرَ الذَّنْبِ اغْفِرْ لِی وَ أَعْطِنِی فِی قَلْبِی مِنَ الرِّضَا مَا تَهُونُ بِهِ عَلَیَّ بَوَائِقُ الدُّنْيَا اللَّهُمَّ افْتَحْ لِی يَا رَبِّ الْبَابَ الَّذِی فِيهِ الْفَرَجُ وَ الْعَافِيَهُ وَ الْخَيْرُ كُلُّهُ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِی بَابَهُ وَ اهْدِنِی سَبِيلَهُ وَ أَبِنْ لِی مَخْرَجَهُ اللَّهُمَّ وَ كُلُّ مَنْ قَدَّرْتَ لَهُ عَلَیَّ مَقْدُرَهً مِنْ عِبَادِکَ وَ مَلَّكْتَهُ

شَيْئاً مِنْ أُمُورِی فَخُذْ عَنِّی بِقُلُوبِهِمْ وَ أَلْسِنَتِهِمْ وَ أَسْمَاعِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ وَ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَ مِنْ خَلْفِهِمْ وَ مِنْ فَوْقِهِمْ وَ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ عَنْ أَيْمَانِهِمْ وَ عَنْ شَمَائِلِهِمْ وَ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ وَ كَيْفَ شِئْتَ وَ أَنَّی شِئْتَ حَتَّی لَا يَصِلَ إِلَیَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِسُوءٍ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی فِی حِفْظِکَ وَ جِوَارِکَ عَزَّ جَارُکَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْکَ السَّلَامُ وَ أَسْأَلُکَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ أَنْ تُسْکِنَنِی دَارَکَ دَارَ السَّلَامِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنَ الْخَیْرِ کُلِّهِ عَاجِلِهِ وَ آجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ أَسْأَلُکَ مِنَ الْخَیْرِ کُلِّهِ مَا أَدْعُو وَ مَا لَمْ أَدْعُ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ الشَّرِّ کُلِّهِ مَا أَحْذَرُ وَ مَا لَمْ أَحْذَرْ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْزُقَنِی مِنْ حَیْثُ أَحْتَسِبُ وَ مِنْ حَیْثُ لَا أَحْتَسِبُ اللَّهُمَّ إِنِّی عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ فِی قَبْضَتِکَ نَاصِیَتِی بِیَدِکَ مَاضٍ فِیَّ حُکْمُکَ عَدْلٌ فِیَّ قَضَاؤُکَ أَسْأَلُکَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ سَمَّیْتَ بِهِ نَفْسَکَ وَ أَنْزَلْتَهُ فِی شَیْ ءٍ مِنْ کُتُبِکَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ أَوِ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِی عِلْمِ الْغَیْبِ عِنْدَکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ عَبْدِکَ وَ رَسُولِکَ وَ خِیَرَتِکَ مِنْ خَلْقِکَ وَ عَلَی آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ وَ أَنْ تَرْحَمَ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ کَمَا صَلَّیْتَ وَ بَارَکْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَی إِبْرَاهِیمَ وَ آلِ إِبْرَاهِیمَ علیهم السلام إِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ وَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ نُورَ صَدْرِی وَ تُیَسِّرَ بِهِ أَمْرِی وَ تَشْرَحَ بِهِ صَدْرِی وَ تَجْعَلَهُ رَبِیعَ قَلْبِی وَ جَلَاءَ حُزْنِی وَ ذَهَابَ هَمِّی وَ نُوراً فِی مَطْعَمِی وَ نُوراً فِی مَشْرَبِی وَ نُوراً فِی سَمْعِی وَ نُوراً فِی بَصَرِی وَ نُوراً فِی مُخِّی وَ عَظْمِی وَ عَصَبِی وَ شَعْرِی وَ بَشَرِی وَ أَمَامِی وَ فَوْقِی وَ تَحْتِی وَ عَنْ یَمِینِی وَ عَنْ شِمَالِی وَ نُوراً فِی حَشْرِی وَ نُوراً فِی کُلِّ شَیْ ءٍ مِنِّی حَتَّی تُبَلِّغَنِی بِهِ الْجَنَّهَ یَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَنْتَ کَمَا وَصَفْتَ نَفْسَکَ بِقَوْلِکَ الْحَقِّ- اللَّهُ نُورُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ کَمِشْکاهٍ فِیها مِصْباحٌ الْمِصْباحُ فِی زُجاجَهٍ الزُّجاجَهُ کَأَنَّها کَوْکَبٌ دُرِّیٌّ یُوقَدُ مِنْ شَجَرَهٍ مُبارَکَهٍ زَیْتُونَهٍ لا شَرْقِیَّهٍ وَ لا غَرْبِیَّهٍ یَکادُ زَیْتُها یُضِی ءُ وَ لَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نارٌ نُورٌ عَلی نُورٍ یَهْدِی اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ یَشاءُ وَ یَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثالَ لِلنَّاسِ وَ اللَّهُ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عَلِیمٌ اللَّهُمَّ اهْدِنِی بِنُورِکَ وَ اجْعَلْ لِی فِی الْقِیَامَهِ نُوراً بَیْنَ یَدَیَّ وَ مِنْ خَلْفِی وَ عَنْ یَمِینِی وَ عَنْ شِمَالِی أَقْتَدِی بِهِ إِلَی دَارِ السَّلَامِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَافِیَهَ فِی نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ مَالِی وَ أَنْ تُلْبِسَنِی فِی ذَلِکَ الْمَغْفِرَهَ وَ الْعَافِیَهَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْفَظْنِی مِنْ بَیْنِ یَدَیَّ وَ مِنْ خَلْفِی وَ عَنْ یَمِینِی وَ عَنْ شِمَالِی وَ مِنْ فَوْقِی وَ مِنْ تَحْتِی وَ أَعُوذُ بِکَ اللَّهُمَ مالِکَ الْمُلْکِ تُؤْتِی الْمُلْکَ مَنْ تَشاءُ وَ تَنْزِعُ الْمُلْکَ مِمَّنْ تَشاءُ وَ تُعِزُّ مَنْ تَشاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشاءُ بِیَدِکَ الْخَیْرُ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ- تُولِجُ اللَّیْلَ فِی النَّهارِ وَ تُولِجُ النَّهارَ فِی اللَّیْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَیَّ مِنَ الْمَیِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَیِّتَ مِنَ الْحَیِّ وَ تَرْزُقُ مَنْ تَشاءُ بِغَیْرِ حِسابٍ- [یَا] رَحْمَانَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ رَحِیمَهُمَا تُعْطِی مِنْهُمَا مَنْ تَشَاءُ وَ تَمْنَعُ مِنْهُمَا مَنْ تَشَاءُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْنِی وَ اقْضِ دَیْنِی وَ اغْفِرْ لِی ذَنْبِی وَ اقْضِ حَوَائِجِی إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ إِیمَاناً صَادِقاً وَ یَقِیناً ثَابِتاً لَیْسَ مَعَهُ شَکٌّ وَ رَحْمَهً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ کَرَامَتِکَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای مسافرت و هر کاری که بخواهید مناسب است به غیر از ازدواج که هر که در این روز ازدواج کند از همسرش جدا شود؛ زیرا در چنین روزی دریا بر حضرت موسی علیه السلام شکافته شد. اگر در این روز از مسافرت بازگشتی بر خانواده ات وارد نشو. بیمار در این روز به سختی افتد و متولد این روز عمرش طولانی گردد.

سلمان رضی الله عنه درباره این روز گوید: روز اشتاد نام فرشته ای است که به هنگام ظهور دین آفریده شد، روزی است مناسب برای هر کاری به جز ازدواج.

دعای این روز به نقل از امام صادق علیه السلام:

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و از تو می خواهم ای پروردگار آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و پروردگار سبع المثانی و قرآن بزرگ و پروردگار جبرییل و میکاییل و اسرافیل و پروردگار تمام فرشتگان و پروردگار محمد آخرین پیامبران و فرستادگان و پروردگار تمام مخلوقات. از تو خواهم به آن نامت که آسمان ها و زمین ها بدان پابرجا هستند و پیمانه دریاها و وزن کوه ها را بدان نام به شماره درآوری و به آن زندگان را بمیرانی و مردگان را زنده گردانی و ابرها را بدان پدید آری و بادها را بفرستی و بندگان را بدان روزی دهی و تعداد شن ها و ریگ ها را شماره کنی و هر چه بخواهی کنی و به حق آن نام به چیزی بگویی باش، پس می شود، از تو خواهم که فقرم را به بی نیازی خویش برطرف فرمایی و دعایم را مستجاب گردانی و خواسته و آرزویم را به من ببخشی و از جانب خود و با رحمت خویش گشایش مرا در تندرستی مقرر فرمایی و بیم مرا امان بخشی و در شایسته ترین نعمت ها و بزرگ ترین سلامت ها و بهترین روزی و گشایش و آسایش و فراغت زنده ام داری و سپاسگزاری بر نعماتی را که بر می بخشی روزیم گردانی و همیشه و تا زنده ام آن را تمام و کمال و پیوسته بر من ارزانی داری تا آن را به نعمت آخرت متصل گردانی.

خدایا اندازه های دنیا و آخرت و شب و روز و مرگ و زندگی به دست توست و مقدرات پیروزی و شکست و خیر و شر در اختیار توست. خدایا امر دینم را مبارک گردان که ملاک عمل و معیار دنیای من است که زندگیم در آن است و ملاک آخرتم که بازگشتم به سوی آنجاست و در تمام امورم به من برکت بده. خدایا تویی خدایی که معبودی جز تو نیست. وعده ات راستین است و دیدارت حق. از شر زندگی و مرگ به تو پناه می برم و از سختی های دنیا و آخرت به تو پناه می برم و از

فتنه دجال به تو پناه می برم و از شک و بدکاری و سستی و بی حالی و ناتوانی به تو پناه می برم و از خساست و زیاده روی به تو پناه می برم.

خدایا در گذشته از من گناهانی سر زده و جنایاتی را بر نفس خود مرتکب شده ام و تو ای پروردگار من، نسبت به من اختیار چیزهایی را داری که من خود اختیار آن را ندارم. پروردگارا! تو مرا آفریدی و به تنهایی کار خلقتم را بر عهده گرفتی و من بدون تو هیچ نبودم و هیچ خیری در هیچ تسلطی وجود ندارد مگر از جانب تو و من هیچ گونه بدی را از خود دفع نکردم، مگر آنچه را تو از من راندی. پروردگارا! آنچه را که من نمی دانستم تو به من آموختی و بر آنچه مالکیت نداشتم و گمان آن را هم نمی کردم، مالکیت دادی و بدانچه امیدش را نداشتم رسانیدی، پروردگارم! و آنچه آرزویم توان رسیدن به آن را نداشت به من ارزانی داشتی ای پروردگارم! پس ستایش بسیار تو راست، ای آمرزنده گناه، مرا بیامرز و چنان خشنودی و رضایتی به دلم ده تا به وسیله آن حوادث ناگوار دنیا بر من آسان گردد.

خدایا! پروردگارا! دری را که در آن گشایش و سلامتی و نیکی باشد، همه را بر من بگشای. خدایا این در را بر من بگشای و مرا به راه آن هدایت کن و راه خروجش را به من نشان ده. خدایا هر یک از بندگانت را که بر من تسلط دادی و بخشی از کارهای مرا به او سپردی، دل ها و زبان ها و چشم ها و گوش های آن ها را از من برگیر و از برابرشان و پشت سرشان و از بالای سر و زیر پاها و از سمت راست و چپشان و از هر سو که خواستی و هرطور و هر جا که خواستی شر آنان را از من دور کن تا از هیچ یک از آنان شری به من نرسد.

خدایا مرا در محافظت و پناه خود قرار ده که پناه جوینده تو عزیز است و ثنایت والاست. معبودی جز تو نیست. خدایا تو سلامتی هستی و سلامتی از توست. ای باشکوه ارجمند، رهایی از آتش دوزخ را از تو می خواهم و این که مرا در سرای خود، دار السلام جای دهی. خدایا از تو خیر و خوبی همه را می خواهم؛ زود و دیرش را، چه آن ها که می دانسته ام و چه آن ها که نمی دانسته ام و از تو هر خیری را می خواهم؛ چه آن ها که در دعا خواسته ام و چه آن ها که نخواسته ام و به تو پناه آرم از هر چه بدی است؛ چه آن که از آن هراس دارم و چه آن که از آن نهراسم و از تو می خواهم از آنجا که گمان دارم و آنجا که گمان ندارم، روزیم دهی.

خدایا من بنده تو و فرزند بنده و کنیز تو هستم، اختیارم در کف توست و جانم در دست توست. فرمانت درباره من اجرا و حکمت درباره من عادلانه است. از تو می خواهم به حق هر نامی که از آن توست و خود را بدان خوانده ای یا در یکی از کتاب های خویش آن را نازل فرموده ای یا به یکی از مخلوقاتت آن را آموختی یا آن را در علم غیب نزد خود نگاه داشته‌ای که درود فرستی بر محمد پیامبر امّی، بنده و فرستاده ات و برگزیده از میان خلقت و بر خاندان پاک و برگزیده او و این که بر محمد و خاندان او رحمت فرستی، آنچنان که بر ابراهیم و خاندان او علیهم السلام درود و برکت و رحمت فرستادی. حقیقتاً تویی ستوده و بزرگوار و از تو خواهم که قرآن را روشنی سینه‌ام گردانی و به وسیله آن کارم را آسان گردانی و سینهام را فراخ کنی و آن را بهار قلبم و رفتن اندوهم و برطرف شدن غم و نگرانیم و روشنی در غذا و نوشیدنیم و روشنی در گوش و دیده ام و مغزم و استخوانم و اعصاب و مو و پوستم و روبرویم و بالای سرم و زیر پایم و از راست و چپم و روشنی در محشر و مایه روشنی هر چیز من گردانی تا این که مرا به بهشت برسانی.

ای نور آسمان ها و زمین! تو آنچنانی که خود را به گفتاری حق توصیف کرده ای [و فرموده ای]: {خدا نور آسمان ها و زمین است. مَثَلِ نور او چون چراغدانی است که در آن چراغی و آن چراغ در شیشه ای است. آن شیشه گویی اختری درخشان است که از درخت خجسته زیتونی که نه شرقی است و نه غربی، افروخته می شود. نزدیک است که روغنش - هر چند بدان آتشی نرسیده باشد - روشنی بخشد. روشنی بر روی روشنی است. خدا هر که را بخواهد به سوی نور خویش هدایت می کند، و مثلها را خدا برای مردم می زند و خدا به هر چیزی داناست.} - . نور / ۳۵ - خدایا مرا به نور خویش هدایت فرما و در روز قیامت از پیش رویم و پشت سرم و از سمت راست و چپم نوری را برای من قرار ده که به وسیله آن به سوی دار السلام راه یابم، ای باشکوه ارجمند.

خدایا از تو خواهم به جان خودم و خانواده و فرزندان و مالم تندرستی دهی و لباس آمرزش و سلامت بر من بپوشانی. خدایا بخشش و سلامتی در دنیا و آخرت را از تو مسئلت دارم. خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و از روبرو و پشت سر و از راست و چپ و بالا و پایین مرا حفظ گردان و به تو پناه میآورم خدایا! {ای صاحب ملک؛ هر آن کس را که خواهی، فرمانروایی بخشی؛ و از هر که خواهی، فرمانروایی را باز ستانی؛ و هر که را خواهی، عزت بخشی؛ و هر که را خواهی، خوار گردانی؛ همه خوبیها به دست توست، و تو بر هر چیز توانایی.}

{شب را به روز در می آوری، و روز را به شب در می آوری؛ و زنده را از مرده بیرون می آوری، و مرده را از زنده خارج می سازی؛ و هر که را خواهی، بی حساب روزی می دهی.} - . آل عمران / ۲۷-۲۶ - [ای] بخشاینده و مهربان در دنیا و آخرت که به هر که خواهی از این دو بخشی و از هر که خواهی بازداری، بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و بر من رحم فرما و قرضم را ادا کن و گناهم را بیامرز و حاجاتم را برآورده ساز که تو بر همه چیز توانایی.

خدایا از تو خواهم ایمانی راستین و یقینی استوار که تردیدی در آن راه نداشته باشد و رحمتی که بدان به کرامت والای تو در دنیا و آخرت دست یابم که تو بر هر چیز توانایی. بر محمد و خاندان پاک و پاکیزه او درود و رحمت فرست، به لطف و رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم السابع و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ أَمْرٍ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ حَسَناً جَمِيلًا طَوِيلَ الْعُمُرِ كَثِيرَ الْخَيْرِ قَرِيباً إِلَى النَّاسِ مُحَبَّباً إِلَيْهِمْ.

قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ آسْمَانَ اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالطَّيْرِ(۱)

وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ كَمَا مَرَّ آنِفاً.

الدُّعَاءُ فِيهِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تُهْدِئُ بِهَا قَلْبِي وَ تَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي وَ تَلُمُّ بِهَا شَعْثِي وَ تُصْلِحُ بِهَا دِينِي وَ تَحْفَظُ بِهَا

غَائِبِی وَ تُزَکِّی بِهَا شَاهِدِی وَ تُکْثِرُ بِهَا مَالِی وَ تُنْمِی بِهَا أَعْمَالِی وَ تُیَسِّرُ بِهَا أَمْرِی وَ تَسْتُرُ بِهَا عَیْبِی وَ تُصْلِحُ بِهَا کُلَّ فَاسِدٍ مِنْ أَحْوَالِی وَ تَصْرِفُ بِهَا عَنِّی کُلَّ مَا أَکْرَهُ وَ تُبَیِّضُ بِهَا وَجْهِی وَ

۱- ۱. قال فی البرهان: انه اسم ملک موکل بالممات یقال له: عزرائیل.

تَعْصِمُنِی بِهَا مِنْ کُلِّ سُوءٍ بَقِیَّهَ عُمُرِی.

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا شَیْ ءَ قَبْلَکَ وَ أَنْتَ الْآخِرُ فَلَا شَیْ ءَ بَعْدَکَ وَ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَیْسَ فَوْقَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَا شَیْ ءَ دُونَکَ ظَهَرْتَ فَبَطَنْتَ وَ بَطَنْتَ وَ ظَهَرْتَ فَبَطَنْتَ لِلظَّاهِرِینَ مِنْ خَلْقِکَ وَ لَطُفْتَ لِلنَّاظِرِینَ فِی فَطَرَاتِ أَرْضِکَ وَ عَلَوْتَ فِی دُنُوِّکَ فَلَا إِلَهَ غَیْرُکَ أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُصْلِحَ لِی دِینِیَ الَّذِی هُوَ عِصْمَهُ أَمْرِی وَ دُنْیَایَ الَّتِی فِیهَا مَعِیشَتِی وَ آخِرَتِیَ الَّتِی إِلَیْهَا مَآلِی وَ أَنْ تَجْعَلَ الْحَیَاهَ زِیَادَهً لِی فِی کُلِّ خَیْرٍ وَ الْمَوْتَ رَاحَهً لِی مِنْ کُلِّ شَرٍّ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ لَکَ الْحَمْدُ بَعْدَ کُلِّ شَیْ ءٍ یَا صَرِیخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ یَا مُفَرِّجَ عَنِ الْمَکْرُوبِینَ یَا مُجِیبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّینَ یَا کَاشِفَ کَرْبِی وَ غَمِّی فَإِنَّهُ لَا یَکْشِفُهَا غَیْرُکَ قَدْ تَعْلَمُ حَالِی وَ صِدْقَ حَاجَتِی إِلَی بِرِّکَ وَ إِحْسَانِکَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اقْضِهَا یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ فَلَکَ الْحَمْدُ کُلُّهُ وَ لَکَ الْعِزُّ کُلُّهُ وَ لَکَ السُّلْطَانُ کُلُّهُ وَ لَکَ الْقُدْرَهُ وَ الْجَبَرُوتُ کُلُّهُ وَ بِیَدِکَ الْخَیْرُ وَ إِلَیْکَ یَرْجِعُ الْأَمْرُ کُلُّهُ عَلَانِیَتُهُ وَ سِرُّهُ اللَّهُمَّ لَا هَادِیَ لِمَنْ أَضْلَلْتَ وَ لَا مُضِلَّ لِمَنْ هَدَیْتَ وَ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَیْتَ وَ لَا مُعْطِیَ لِمَا مَنَعْتَ وَ لَا مُؤَخِّرَ لِمَا قَدَّمْتَ وَ لَا مُقَدِّمَ لِمَا أَخَّرْتَ وَ لَا بَاسِطَ لِمَا قَبَضْتَ وَ لَا قَابِضَ لِمَا بَسَطْتَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ابْسُطْ عَلَیَّ بَرَکَاتِکَ وَ فَضْلَکَ وَ رَحْمَتَکَ وَ رِزْقَکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْغِنَی یَوْمَ الْفَاقَهِ وَ الْأَمْنَ یَوْمَ الْخَوْفِ وَ النَّعِیمَ الْمُقِیمَ الَّذِی لَا یَحُولُ وَ لَا یَزُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبَّ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبَّنَا وَ رَبَّ کُلِّ شَیْ ءٍ مُنْزِلَ التَّوْرَاهِ وَ الْإِنْجِیلِ وَ الزَّبُورِ وَ الْفُرْقَانِ الْعَظِیمِ وَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ فَالِقَ الْحَبِّ وَ النَّوَی أَعُوذُ بِکَ رَبِّ مِنْ شَرِّ کُلِّ ذِی شَرٍّ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دَابَّهٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِیَتِهَا إِنَّ رَبِّی عَلی صِراطٍ مُسْتَقِیمٍ- وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ مُحِیطٌ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَیْسَ قَبْلَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الْآخِرُ فَلَیْسَ بَعْدَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَیْسَ فَوْقَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الْبَاطِنُ

فَلَيْسَ دُونَکَ شَیْ ءٌ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ أُومِنُ وَ بِاللَّهِ أَعُوذُ وَ بِاللَّهِ أَعْتَصِمُ وَ أَلُوذُ وَ بِعِزَّهِ اللَّهِ وَ مَنَعَتِهِ أَمْتَنِعُ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ مِنْ عَدِيلَتِهِ وَ خَيْلِهِ وَ رَجِلِهِ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دَابَّهٍ تَرْجُفُ مَعَهُ وَ أَعُوذُ بِکَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الْمُبَارَکَاتِ الَّتِی لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ وَ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَی کُلِّهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَ ذَرَأَ وَ بَرَأَ وَ مِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقاً يَطْرُقُ بِخَيْرٍ مِنْکَ وَ عَافِيَهٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ نَفْسِی وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ عَيْنٍ نَاظِرَهٍ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ أُذُنٍ سَامِعَهٍ وَ لِسَانٍ نَاطِقٍ وَ يَدٍ بَاطِشَهٍ وَ قَدَمٍ مَاشِيَهٍ مِمَّا أَخَافُهُ عَلَی نَفْسِی فِی لَيْلِی وَ نَهَارِی اللَّهُمَّ وَ مَنْ أَرَادَنِی

بِبَغْيٍ أَوْ عَنَتٍ أَوْ مَسَاءَهٍ أَوْ شَیْ ءٍ مَکْرُوهٍ مِنْ جِنِّیٍّ أَوْ إِنْسِیٍّ قَرِيبٍ أَمْ بَعِيدٍ صَغِيرٍ أَمْ کَبِيرٍ فَأَسْأَلُکَ أَنْ تُخْرِجَ ذَلِکَ مِنْ صَدْرِهِ وَ أَنْ تُمْسِکَ يَدَهُ وَ أَنْ تُقَصِّرَ قَدَمَهُ وَ تَقْمَعَ بَأْسَهُ وَ دَغَلَهُ وَ تَرُدَّهُ بِغَيْظِهِ وَ تُشْرِقَهُ بِرِيقِهِ وَ أَنْ تُقْحِمَ لِسَانَهُ وَ تُعْمِیَ بَصِيرَهُ وَ تَجْعَلَ لَهُ شَاغِلًا مِنْ نَفْسِهِ وَ أَنْ تَحُولَ بَيْنِی وَ بَيْنَهُ وَ تَکْفِيَنِيهِ بِحَوْلِکَ وَ قُوَّتِکَ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای هر کاری خوب است و متولد این روز نیک رو و زیبا باشد و عمرش طولانی و خیرش بسیار و به مردم نزدیک و محبوب آنان باشد.

سلمان رضی الله عنه درباره این روز گوید: روز آسمان، نام فرشته گماشته شده بر پرندگان است، و متولد در این روز، آنچنان است که پیش از این گذشت.

دعای این روز:

خدایا از جانب خود رحمتی می خواهم که قلبم را بدان هدایت کنی و کارم را بدان رو به راه کنی و پراکندگیم را به وسیله آن متمرکز گردانی و دینم را بدان اصلاح فرمایی و [آنچه از من دور است] به وسیله آن نگاه داری و [آنچه با من است] بدان پاک گردانی و مالم را فزونی دهی و کارهایم را بدان رشد دهی و امورم را آسان گردانی و عیبم را بپوشانی و تباهی های احوالم را بدان بهبود گردانی و هرچه را ناخوش دارم به واسطه آن از من باز گردانی و رویم را بدان سفید کنی و در باقی عمرم مرا از هر بدی حفظ کنی .

خدایا تو آغازی و چیزی پیش از تو نیست و تو پایانی و چیزی پس از تو نیست و تویی آشکار و چیزی فراتر از تو نیست و تویی نهان و چیزی در ورای تو نیست. آشکار شدی و نهان گشتی، نهان گشتی و آشکار شدی، در آفریده‌های آشکارت نهان گشتی و بر بینندگان زمینت دقیق گشتی و در عین نزدیکی برتری جستی، معبودی جز تو نیست، از تو می خواهم بر محمد و خاندان او درود فرستی و دینم را اصلاح گردانی که موجبات حفظ سرنوشت من است و نیز دنیایم را که زندگیم در آن سپری می گردد و هم آخرتم را که بازگشتم به سوی آن است و از تو می خواهم که زندگیم را موجب زیادی هر خیری برایم گردانی و مرگم را نجات از هر شر و بدی قرار دهی.

خداوندا! ستایش تو راست پیش از هر چیز و ستایش تو راست پس از هر چیز. ای فریادرس فریادخواهان، ای گشایش دهنده حال دردمندان، ای اجابت کننده دعای درماندگان، ای برطرف کننده گرفتاری و اندوه من که بی تردید جز تو کسی آن را برطرف نتواند کرد. تو حالم و احتیاج راستینم را به نیکی و احسانت، به خوبی می دانی پس بر محمد و خاندان او درود فرست

و حاجـاتم را برآور ای مهربـان ترین مهربانـان. خـدایا سـتایش همگی تـو راست و عزت همه از آن توست و پادشـاهی همه از توست و قـدرت و جبروت همه خـاص توست و همه خوبی هـا به دست توست و بـازگشت همه امور، آشـکار و نهان به سوی توست.

خـدایا آن کس را که تو گمراهش کنی هـدایت گری نخواهـد داشت و کسـی را که تو هـدایت کنی کسـی نتوانـد گمراهش سازد. آنچه را تو کرم فرمایی کسـی جلوگیر نیست و آنچه را تو بازداری کسـی نتوانـد بخشـد. آنچه را تو پیش اندازی کسـی نتوانـد به تأخیر اندازد و آنچه را تو پس اندازی، کسـی را یارای پیش انداختن آن نیست. آنچه را تو ببندی کسـی نتواند آن را باز کنـد و آنچه را تو بازکنی کسـش نتواند ببندد. خداوندا بر محمد و خاندان او درود فرست و برکات و بخشـش و رحمت و روزی خویش را بر من بگستران. خـدایا! بی نیازی را در روز فقر، امنیت را در روز هراس و نعمت جاودان تغییر و زوال ناپـذیر را از تو می خواهم .

خـدایا، ای پروردگار آسـمان های هفتگانه و پروردگار زمین های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و ای پروردگار مـا و پروردگـار همه چیز! ای فرود آورنـده تـورات و انجیـل و زبـور و قرآن عظیم و پروردگـار عرش بزرگ، شـکافنده دانه و هسـته، پروردگارا! از شـر هر صاحب شـری و از شـر هر جنبنده ای که اختیار هستیش در دست توست به تو پناه آرم، به راستی که پروردگـار من بر راه راست است و او بر هر چیز توانـاست و بر همه چیز احاطه دارد. خـدایا! تویی آغاز و چیزی پیش از تو نیسـت و تـویی انجـام و چیزی پس از تـو نیست و تـویی آشـکار و چیزی فراتر از تـو نیست و تـویی نهـان و چیزی در ورای تو نیست. بر محمد و خاندان او درود و رحمت بفرست و درباره من چنین و چنان کن...

به نام خـدا و به خـدا ایمان آورم و به خدا پناه آرم و به خدا تمسک جویم و پناه برم، و به عزت و قدرت خدا از شـیطان رانده شده و همسان او از سواره و پیاده نظام او و از شر هر جنبنده ای که همراه او بجنبد. و پناه می برم به کلمات تامه و مبارک خدا که هیچ نیکوکار و بدکاری از آن ها نگذرد و به تمام نام های نیکوی الهی، آن ها که می دانم و آن ها که نمی دانم و از شـر آنچه خدا آفریده و خلق کرده و از شر وارد شونده در شب و روز، مگر آن که خیر و سلامتی از سوی تو آورد.

خدایا به تو پناه آورم از شـر خودم و شر هر چشم بینا و گوش شنوا و زبان گویا و دست یورش برنده و پای رونده، از آنچه در شب و روزم بر جان خود بیم دارم. خـدایا! کسـی که به من قصـد سـتم یا زورگویی یا بدی یا زیان ناگواری دارد، جن باشد یا انسان، آشـنا باشد یا دور، کوچک باشد یا بزرگ، از تو می خواهم این اندیشه را از سـینه او بیرون کنی و دسـتش را بگیری و گامش را کوتاه کنی و قـدرت و حیله گری او را مهار کنی و او را به خشـمش واگذاری و آب دهانش را گلوگیرش سازی و زبانش را ساکت و چشـمش را کور گردانی و او را به خود سـرگرم کنی و میان من و او حائل شوی و به نیرو و قدرت خویش مرا از او نجات دهی که به راستی تو بر همه چیز توانایی .

**[ترجمه]

اليوم الثامن و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ أَمْرٍ وَ فِيهِ وُلِدَ يَعْقُوبُ علیه السلام فَمَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مَحْزُوناً وَ تُصِيبُهُ الْغُمُومُ وَ يُبْتَلَى فِي بَدَنِهِ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ رَامْيَادَ(١) اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالسَّمَاوَاتِ وَ قِيلَ بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْخَلْقِ يَوْمٌ مُبَارَكٌ سَعِيدٌ وَ الْأَحْلَامُ فِيهِ تَصِحُّ فِي يَوْمِهَا.

الدُّعَاءُ فِيهِ: اللَّهُمَّ أَنْتَ الْكَبِيرُ الْأَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْ ءٍ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنِي خَيْرَ مَا أَعْطَيْتَنِي وَ لَا تَفْتِنِّي بِمَا مَنَعْتَنِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا تُعْطِي عِبَادَكَ مِنَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْإِيمَانِ وَ الْأَمَانَهِ وَ الْوَلَدِ النَّافِعِ غَيْرِ الضَّارِّ وَ لَا الْمُضِرِّ.

ص: ۱۸۰

۱- ۱. و أمل الصحيح رامیار. و المضبوط فی کتاب السماء و العالم کما فی المتن.

اللَّهُمَّ إِنِّی إِلَیْکَ فَقِیرٌ وَ مِنْکَ خَائِفٌ وَ بِکَ مُسْتَجِیرٌ اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلِ اسْمِی وَ لَا تُغَیِّرْ جِسْمِی وَ لَا تُجْهِدْ بَلَائِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ غِنًى مُطْغٍ أَوْ هَوًى مُرْدٍ أَوْ عَمَلٍ مُخْزٍ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی وَ اقْبَلْ تَوْبَتِی وَ أَظْهِرْ حُجَّتِی وَ اسْتُرْ عَوْرَتِی وَ اجْعَلْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَیْنَ أَوْلِیَائِی یَسْتَغْفِرُونَ لِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَقُولَ قَوْلًا هُوَ مِنْ طَاعَتِکَ أُرِیدُ بِهِ سِوَى وَجْهِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ یَکُونَ غَیْرِی أَسْعَدَ بِمَا آتَیْتَنِی مِنِّی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ الشَّیْطَانِ وَ مِنْ شَرِّ السُّلْطَانِ وَ مِنْ شَرِّ مَا تَجْرِی بِهِ الْأَقْلَامُ وَ أَسْأَلُکَ عَمَلًا بَارّاً وَ عَیْشاً قَارّاً وَ رِزْقاً دَارّاً اللَّهُمَّ کَتَبْتَ الْآثَامَ وَ اطَّلَعْتَ عَلَى السَّرَائِرِ وَ حُلْتَ بَیْنَ الْقُلُوبِ فَالْقُلُوبُ إِلَیْکَ مُفْضِیَةٌ وَ السِّرُّ عِنْدَکَ عَلَانِیَةٌ وَ إِنَّمَا أَمْرُکَ لِشَیْ ءٍ إِذَا أَرَدْتَهُ أَنْ تَقُولَ لَهُ کُنْ فَیَکُونُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ أَنْ تُدْخِلَ طَاعَتَکَ فِی کُلِّ عُضْوٍ مِنِّی لِأَعْمَلَ بِهَا ثُمَّ لَا تُخْرِجَهَا مِنِّی أَبَداً اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تُخْرِجَ مَعْصِیَتَکَ مِنْ کُلِّ أَعْضَائِی بِرَحْمَتِکَ لِأَنْتَهِیَ عَنْهَا ثُمَّ لَا تُعِیدَهَا إِلَیَّ أَبَداً اللَّهُمَّ إِنَّکَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّی اللَّهُمَّ کُنْتَ وَ لَا شَیْ ءَ قَبْلَکَ بِمَحْسُوسٍ أَوْ یَکُونُ أَخِیراً وَ أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ تَنَامُ الْعُیُونُ وَ تَغُورُ النُّجُومُ وَ لَا تَأْخُذُکَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرِّجْ هَمِّی وَ غَمِّی وَ اجْعَلْ لِی مِنْ کُلِّ أَمْرٍ یُهِمُّنِی فَرَجاً وَ مَخْرَجاً وَ ثَبِّتْ رَجَاکَ فِی قَلْبِی لِتَصُدَّنِی عَنْ رَجَاءِ الْمَخْلُوقِینَ وَ رَجَاءِ سِوَاکَ وَ حَتَّى لَا یَکُونَ ثِقَتِی إِلَّا بِکَ.

اللَّهُمَّ لَا تَرُدَّنِی فِی غَمْرَةٍ سَاهِیَةٍ وَ لَا تَسْتَدْرِجْنِی وَ لَا تَکْتُبْنِی مِنَ الْغَافِلِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَصُدَّ عِبَادَکَ وَ أَسْتَرِیبَ إِجَابَتَکَ اللَّهُمَّ إِنَّ لِی ذُنُوباً قَدْ أَحْصَاهَا کِتَابُکَ وَ أَحَاطَ بِهَا عِلْمُکَ وَ لَطُفَ بِهَا خُبْرُکَ وَ أَنَا الْخَاطِئُ الْمُذْنِبُ وَ أَنْتَ الرَّبُّ الْغَفُورُ الْمُحْسِنُ أَرْغَبُ إِلَیْکَ فِی التَّوْبَةِ وَ الْإِنَابَةِ وَ أَسْتَقِیلُکَ مِمَّا سَلَفَ مِنِّی مِنْ ذُنُوبِی فَاعْفُ عَنِّی وَ اغْفِرْ لِی مَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِی إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ اللَّهُمَّ أَنْتَ أَوْلَى بِرَحْمَتِی مِنْ کُلِّ أَحَدٍ فَارْحَمْنِی وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَیَّ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَةِ مَنْ لَا یَرْحَمُنِی اللَّهُمَّ وَ لَا تَجْعَلْ مَا سَتَرْتَ عَلَیَّ مِنْ أَفْعَالِ الْعُیُوبِ بِکَرَامَتِکَ اسْتِدْرَاجاً

لِتَأْخُذَنِي بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ تَفْضَحَنِي بِذَلِكَ عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ وَ اعْفُ عَنِّي فِي الدَّارَيْنِ كُلِّهَا يَا رَبِّ فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ أَكُنْ أَهْلًا أَنْ أَبْلُغَ رَحْمَتَكَ فَإِنَّ رَحْمَتَكَ أَهْلٌ أَنْ تَبْلُغَنِي وَ تَسَعَنِي لِأَنَّهَا وَسِعَتْ كُلَّ شَيْ ءٍ وَ أَنَا شَيْ ءٌ فَلْتَسَعْنِي رَحْمَتُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ وَ إِنْ كُنْتَ خَصَصْتَ بِذَلِكَ عِبَادَكَ الَّذِينَ أَطَاعُوكَ فِيمَا أَمَرْتَهُمْ وَ عَمِلُوا لَكَ فِيمَا خَلَقْتَهُمْ لَهُ فَإِنَّهُمْ لَمْ يَنَالُوا ذَلِكَ إِلَّا بِكَ وَ لَمْ يُوَفِّقْهُمْ لَهُ إِلَّا أَنْتَ كَانَتْ رَحْمَتُكَ لَهُمْ قَبْلَ طَاعَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ فَخُصَّنِي يَا سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ وَ يَا إِلَهِي وَ يَا كَهْفِي وَ يَا حِرْزِي وَ يَا قُوَّتِي وَ يَا جَابِرِي وَ يَا خَالِقِي وَ يَا رَازِقِي بِمَا خَصَصْتَهُمْ بِهِ وَ وَفِّقْنِي لِمَا وَفَّقْتَهُمْ لَهُ وَ ارْحَمْنِي كَمَا رَحِمْتَهُمْ رَحْمَهً لَامَّهً تَامَّهً يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ يَا مَنْ لَا يُغَلِّطُهُ السَّائِلُونَ وَ يَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ إِلْحَاحُ الْمُلِحِّينَ أَذِقْنِي بَرْدَ عَفْوِكَ وَ حَلَاوَهَ ذِكْرِكَ وَ رَحْمَتِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تُبْتُ إِلَيْكَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِيهِ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِلنِّعَمِ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ فَقَوِيتُ بِهَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ أَمْرٍ أَرَدْتُ بِهِ وَجْهَكَ فَخَالَطَنِي فِيهِ مَا لَيْسَ لَكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا دَعَانِي إِلَيْهِ الْهَوَى مِنْ قَبُولِ الرُّخَصِ فِيمَا أَتَيْتُهُ مِمَّا هُوَ عِنْدَكَ حَرَامٌ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِلذُّنُوبِ الَّتِي لَا يَعْلَمُهَا غَيْرُكَ وَ لَا يَسَعُهَا إِلَّا حِلْمُكَ وَ عَفْوُكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ يَمِينٍ حَنِثْتُ فِيهَا عِنْدَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ يَا مَنْ عَرَّفَنِي نَفْسَهُ لَا تَشْغَلْنِي بِغَيْرِكَ وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى سِوَاكَ وَ أَغْنِنِي بِكَ عَنْ كُلِّ مَخْلُوقٍ غَيْرِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده است که این روز برای هر کاری خوب است. حضرت یعقوب علیه السلام در این روز زاده شده است، پس کسی که در این روز زاده شود اندوهگین خواهد بود و دچار غم و اندوه می شود و جسمش به بیماری مبتلا شود.

سلمان رضی الله عنه درباره این روز گفته است: روز رامیاد - . املای صحیح آن رامیار است. در کتاب آسمان و جهان مثل همین متن نوشته شده است. - نام فرشته گماشته بر آسمان ها و گفته شده برای داوری میان مردم، روزی مبارک و خوش یمن است و خواب های این روز همین روز تعبیر می شود.

دعای این روز:

خدایا تو بزرگی و بزرگ تر از همه چیز هستی. خدایا مرا از خیر آنچه به من ارزانی داشتی محروم نگردان و بدانچه بازم داشته ای آزمایشم مکن. خدایا از تو خواهم بهترین چیزی را که به بندگانت بخشیده ای؛ از خانواده و دارایی و ایمان و امانت و فرزند سودمند بیزیانی که موجب زیان نباشد.

خدایا من به تو محتاج هستم و از تو هراسانم و به تو پناه میبرم. خدایا نامم را مبدل مساز و پیکرم را دگرگون مکن و امتحانم را بیش از حد دشوار مگردان. خدایا به تو پناه می برم از ثروتی که باعث سرکشی گردد یا هوسی که به نابودیم بکشاند یا کرداری که خوارم گرداند. خدایا گناهانم را بیامرز و توبه ام را بپذیر و دلیلم را آشکار ساز و عیبم را بپوشان و حضرت محمد و خاندان برگزیده او را دوستان من قرار ده که برایم آمرزش خواهند.

خدایا به تو پناه جویم از این که سخن از فرمانبردای تو بگویم ولی غیر از خشنودی ذات تو را بخواهم. خدایا به تو پناه می جویم از این که دیگری در آنچه به من داده ای از من خوشبخت تر باشد. خدایا به تو پناه می جویم از شر شیطان و از شر سلطان و از شر آنچه قلم ها بدان جاری می شوند و از تو کرداری نیک و زندگی ثابت و برقرار و روزی فراوان می خواهم.

خدایا گناهان را ثبت کرده ای و بر اسرار آگاهی و میان دل ها حائل گشته ای و قلب ها رو به سوی تو کرده اند و رازها نزد تو آشکار است. فرمان تو به هر چه اراده فرمایی همان است که بدان بگویی: باش؛ پس [بی درنگ] موجود می شود. خدایا به حق رحمتت از تو می خواهم، هر یک از اعضایم را تحت فرمانبرداری خویش درآوری تا بر آن عمل کنم و هیچ گاه آن را از بدنم بیرون نکن. خدایا از تو خواهم تا به مهر و رحمتت معصیت خویش را از تمام اعضایم بیرون آوری تا دست از آن معصیت کشم و پس از آن دیگر هیچ وقت آن را به اعضایم بازنگردانی. خدایا تو آمرزنده ای و آمرزش را دوست داری؛ پس مرا ببخش و بیامرز. خدایا تو از ازل وجود داشتی و چیزی پیش از تو نبود و پس از تو نیز وجود نخواهد داشت و تو زنده پاینده ای، چشم ها به خواب روند و ستارگان فرو روند و ناپدید گردند ولی تو را نه خواب گیرد و نه چرت. بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و حزن و اندوه مرا برطرف گردان و برای هر کاری که نگران آن هستم فرج و گشایشی قرار ده و امید خویش را در قلبم ثابت و استوار گردان تا مرا از امید به خلق و کسی غیر از خودت باز داری و تا آنکه تنها به تو اعتماد کنم.

خدایا مرا در پرده غفلت و فراموشی وامگذار و تدریجاً در دام [غفلت و گناه] مینداز و مرا در زمره بی خبران ثبت مکن. خدایا به تو پناه میبرم از این که سد راه بندگانت شوم و در اجابتت دچار تردید گردم. خدایا من گناهانی دارم که کتابت آن ها را ثبت نموده و علم تو به آن احاطه دارد و دقیقاً از آن آگاهی و من خطاپیشه ای گنهکار هستم و تو پروردگاری آمرزنده و نیکوپیشه. به توبه و بازگشت به سوی تو مشتاق شده ام و در مورد گناهان گذشته ام خواهان گذشت تو هستم، پس از من درگذر و گناهان گذشته ام را بیامرز که تویی توبه پذیر مهربان. خدایا تو از هر کسی به رحم و شفقت نسبت به من سزاوارتری، پس به من رحم کن و در دنیا و آخرت کسی را که به من رحم ندارد بر من مسلط مکن. خدایا چنان نباشد که کارهای پنهانی من که به بزرگواری خود پوشیده ای موجب گرفتاری و امتحان تدریجی من گردد تا در روز قیامت مرا به آن کارها مؤاخذه کنی و در برابر مردم رسوایم سازی و در هر دو سرا از تمام گناهان من درگذر، ای پروردگار من، که به راستی تویی بسیار آمرزنده مهربان .

خداوندا! اگر من شایسته رسیدن به رحمت تو نیستم، رحمت تو سزاوار آن است که شامل حال من گردد و مرا فرا گیرد؛ چرا که نعمت تو همه چیز را فرا گرفته است و من نیز یکی از این چیزها هستم، پس نعمتت مرا نیز باید دربرگیرد، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا اگر هم این نعمتت را مخصوص آن بندگانی گردانده ای که از فرمان‌هایت پیروی کرده اند و بدانچه برای آن، آن‌ها را آفریده‌ای عمل کردند، یقیناً آن ها نیز جز به توفیق تو بدان نعمت دست نمی یافتند و تنها به لطف تو در این امر موفقیت حاصل کرده اند، در صورتی که لطف و رحمت تو پیش از فرمانبرداریت شامل حال آن ها گردیده بود، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا! ای سرور و مولای من و ای معبودم و ای مأمن و پناهگاه من و ای توان و ای جبران کننده [شکست هایم] و ای آفریننده و روزی رسانم، مرا نیز بدانچه مخصوص آنان گرداندی مخصوص گردان و از توفیقی که با آنان عنایت فرمودی به من عنایت فرما و چنانچه به آنان رحم فرموده ای مرا نیز مورد رحم و مهربانی جامعه کامله خویش قرار ده ای مهربان ترین مهربانان! ای آن که او را باز ندارد، شنیدنی از شنیدنی دیگر، ای کسی که زیادی سؤال کنندگان او را به اشتباه نیندازد و ای کسی که پافشاری اصرارکنندگان او را به ستوه نیاورد، طعم خوشایند گذشت و شیرینی یاد و رحمت خویش را به من بچشان.

خـدایا به خاطر تمام گناهانی که به درگاهت توبه کردم ولی توبه شکسـتم و آن را تکرار کردم از تو طلب بخشایش دارم و از تو آمرزش خواهم برای نعمت هـایی که به من ارزانی داشتی و من بـدان نعمت [به جای فرمانبرداریت] بر نافرمانیت نیرو یافتم. از تو آمرزش خواهم برای هر کاری که برای خشـنودی تو اراده کردم ولی اغراض دیگری به غیر از تو بدان مخلوط گشت. از تو آمرزش خواهم به خاطر آنچه نزد تو حرام بوده و هوای نفس به بهانه پذیرفته شدن رخصت توبه، مرا به آن فرا خواند. از تو آمرزش خواهم برای گناهانی که جز تو کسـی از آن آگاه نیست و تنها بردباری و گذشت توست که می تواند آن را فرا گیرد و از تو آمرزش خواهم برای هر سوگندی که آن را در محضر تو شکستم ای باشکوه ارجمند! ای که خود را به من شناساندی، به غیر از خودت سـرگرمم نساز و مرا جز به خود وامگـذار و به لطف خویش مرا از هر مخلوقی بی نیاز گردان ای مهربان ترین مهربانان! و بر محمد و خاندان پاکش درود و رحمت فرست.

**[ترجمه]

اليوم التاسع و العشرون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السـلام: أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ أَمْرٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ حَلِيماً وَ مَنْ سَافَرَ فِيهِ يُصِـيبُ مَالًا كَثِيراً وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ بَرِئَ سَرِيعاً وَ لَا تَكْتُبْ فِيهِ وَصِيَّةً.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ مَارْإِسْفَنْدَ(۱) اسْمُ مَلَكٍ مُوَكَّلٍ بِالْأَفْئِدَهِ

ص: ۱۸۲

۱- ۱. ماراسفند و مثله ماراسفندان، و هو اسم ملک موکل علی المیاه کما فی البرهان و یقال فیه: مهر اسفند أیضا.

وَ الْعُقُولِ وَ الْأَسْمَاعِ وَ الْأَبْصارِ يَصْلُحُ لِلِقَاءِ الْإِخْوَانِ وَ الْأَحِبَّاءِ وَ الْأَصْدِقَاءِ وَ لِكَلِّ حاجَةٍ وَ الْأَحْلَامُ فِيهِ تَصِحُّ فِيهِ لِيَوْمِهَا.

الدُّعَاءُ فِيهِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ فَتَبارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخالِقِينَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ أَلْبِسْنِي الْعَافِيَةَ حِينَ تَهْنِئُنِي الْمَعِيشَةُ وَ اخْتِمْ لِي بِالْمَغْفِرَةِ حَتَّى لَا تَضُرَّنِي مَعَهَا الذُّنُوبُ وَ اكْفِنِي نَوَائِبَ الدُّنْيَا وَ هُمُومَ الْآخِرَةِ حَتَّى تُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ سِرِّي فَاقْبَلْ مَعْذِرَتِي وَ تَعْلَمُ حاجَتِي فَأَعْطِنِي مَسْأَلَتِي وَ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي.

اللَّهُمَّ أَنْتَ أَنْتَ وَ أَنَا أَنَا تَعْلَمُ حَوَائِجِي وَ ذُنُوبِي فَاقْضِ لِي جَمِيعَ حَوَائِجِي وَ اغْفِرْ لِي جَمِيعَ ذُنُوبِي اللَّهُمَّ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْمَرْبُوبُ وَ أَنْتَ الْمَلِكُ وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ وَ أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ وَ أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ وَ أَنْتَ الْبَاقِي وَ أَنَا الْفَانِي وَ أَنْتَ الْمُعْطِي وَ أَنَا السَّائِلُ وَ أَنْتَ الْغَفُورُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ وَ أَنْتَ الْمَوْلَى وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الْعَالِمُ وَ أَنَا الْجَاهِلُ عَصَيْتُكَ بِجَهْلِي وَ ارْتَكَبْتُ الذُّنُوبَ لِفَسَادِ عَقْلِي وَ أَهَمَّتْنِي الدُّنْيَا لِسُوءِ عَمَلِي وَ سَهَوْتُ عَنْ ذِكْرِكَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ لِي مِنْ نَفْسِي وَ انْظُرْ لِي مِنْهَا فَاغْفِرْ لِي وَ ارْحَمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ اللَّهُمَّ أَوْسِعْ لِي فِي رِزْقِي وَ امْدُدْ لِي فِي عُمُرِي وَ اغْفِرْ ذُنُوبِي يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا قَيُّومُ فَرِّغْ قَلْبِي لِذِكْرِكَ وَ أَلْبِسْنِي عَافِيَتَكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا أَظَلَّتْ وَ رَبَّ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ مَا أَقَلَّتْ وَ رَبَّ الْبِحَارِ وَ مَا فِي قَعْرِهَا وَ رَبَّ الْجِبَالِ الرَّوَاسِي وَ مَا فِي أَقْطَارِهَا أَنْتَ رَبُّ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ مَالِكُهُ وَ بَارِئُهُ وَ خَالِقُ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ مُبْقِيهِ وَ الْعَالِمُ بِكُلِّ شَيْ ءٍ وَ الْقَاهِرُ لِكُلِّ شَيْ ءٍ وَ الْمُحِيطُ بِكُلِّ شَيْ ءٍ عِلْماً وَ الرَّازِقُ لِكُلِّ شَيْ ءٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَسْتَجِيبَ لِي دُعَائِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده است که این روز برای هر کاری پسندیده است و کسی که در این روز زاده شود بردبار می شود و کسی که در این روز به سفر رود مال بسیاری به دست آورد و کسی که در این روز بیمار شود به زودی بهبود می یابد. در این روز نباید وصیتی نوشته شود.

سلمان رضی الله عنه درباره این روز گوید: روز ماراسفند - . مار اسفند و نیز مار اسفندان که نام فرشته مأمور بر آب هاست، همان طور که در البرهان آورده شده و به آن مهر اسفند نیز گفته می شود. - نام فرشته موکل بر دل ها و خردها و گوش ها و چشم هاست و برای دیدار با برادران و محبوبان و دوستان و برای هر خواسته ای مناسب است و خواب های این روز در همین روز تعبیر می گردد.

دعای این روز:

سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است. آفرین باد بر خدا که بهترین آفرینندگان است. هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای والای بزرگوار و درود خدا بر محمد و خاندان پاک او باد. خدایا بر من لباس عافیت بپوشان تا زندگی بر من گوارا گردد و کارم را به آمرزش ختم کن تا با آن آمرزش، گناهان به من زیان نرسانند و از پیشآمدهای ناگوار دنیا و غم و اندوه آخرت رهاییم بخش تا به رحمت خویش مرا در بهشت وارد گردانی که تو حقیقتاً بر همه چیز توانایی. خدایا تو نهان درونم را می دانی پس پوزشم را بپذیر. حاجتم را نیز می دانی پس خواسته ام را برآور. تو به راز دلم آگاهی پس گناهانم را بیامرز.

خدایا تو تویی و من منم، خواسته ها و گناهانم را می دانی، پس تمام حاجاتم را برآور و همه گناهانم را بیامرز. خدایا تویی پروردگار و منم پروریده، تویی پادشاه و منم زیردست، تویی توانا و منم ناتوان، تویی بی نیاز و منم نیازمند، تویی باقی و منم فانی، تویی بخشنده و منم خواهان، تویی آمرزنده و منم گنهکار، تویی آقا و منم بنده و تویی دانا و منم نادان. با نادانی خود نافرمانی تو را کردم و به خاطر تباهی عقلم مرتکب گناهان شدم و به خاطر بدکرداری به دنیا علاقه مند شدم و از یاد تو غافل گشتم و تو مهربان ترین مهربانانی و از خود من نسبت به من مهربان تری و از نفس من به خودم آگاه‌تری، مرا بیامرز و به من رحم کن و از آنچه می دانی درگذر که به راستی تویی بزرگوارترین و گرامی ترین.

خدایا روزیم را گسترده و عمرم را طولانی گردان و گناهانم را ببخش ای مهربان، ای عطابخش، ای پاینده. دلم را تنها به یاد خود مشغول گردان و لباس عافیت خویش را به من بپوشان. خدایی جز تو نیست، خدایا ای پروردگار آسمان های هفتگانه و آنچه بر آن ها سایه افکنده‌اند و ای پروردگار زمین های هفتگانه و آنچه در آن هاست و ای پروردگار دریاها و آنچه در ژرفای آن هاست و ای پروردگار کوه های پابرجا و آنچه پیرامون آن هاست، تو پروردگار همه چیز و صاحب و آفریدگار آن ها و خالق و نگهدار همه چیز هستی و به همه چیز دانایی و بر همه چیز چیره هستی و دانشت بر همه چیز احاطه دارد و روزی دهنده همه چیز هستی، [از تو خواهم] که بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی و دعایم را مستجاب گردان، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الثلاثون

عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: أَنَّهُ یَوْمٌ جَیِّدٌ لِلْبَیْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ التَّزْوِیجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ حَلِیماً مُبَارَکاً وَ تَعْسُرُ تَرْبِیَتُهُ وَ یَسُوءُ خُلُقُهُ وَ یُرْزَقُ رِزْقاً یُمْنَعُ مِنْهُ وَ مَنْ هَرَبَ فِیهِ أُخِذَ وَ مَنْ ضَلَّتْ لَهُ ضَالَّةٌ وَجَدَهَا وَ مَنِ اقْتَرَضَ فِیهِ شَیْئاً رَدَّهُ سَرِیعاً.

وَ قَالَ سَلْمَانُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ: رُوزُ أَنِیرَانَ (۱) اسْمُ مَلَکٍ مُوَکَّلٍ بِالدُّهُورِ وَ الْأَزْمِنَهِ یَوْمٌ سَعِیدٌ مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِکُلِّ شَیْ ءٍ تُرِیدُهُ.

الدُّعَاءُ فِیهِ: اللَّهُمَّ اشْرَحْ صَدْرِی لِلْإِسْلَامِ وَ أَکْرِمْنِی بِالْإِیمَانِ وَ قِنِی عَذَابَ النَّارِ تَقُولُ ذَلِکَ سَبْعاً وَ تَسْأَلُ حَاجَتَکَ اللَّهُمَّ یَا رَبِّ یَا رَبِّ یَا قُدُّوسُ یَا قُدُّوسُ یَا قُدُّوسُ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ اللَّهِ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْمُبِینِ الْحَیُّ الْقَیُّومُ- لا تَأْخُذُهُ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِی یَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ یَعْلَمُ ما بَیْنَ أَیْدِیهِمْ وَ ما خَلْفَهُمْ وَ لا یُحِیطُونَ بِشَیْ ءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِما شاءَ وَسِعَ کُرْسِیُّهُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ لا یَؤُدُهُ حِفْظُهُما وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی الْأَوَّلِینَ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی الْآخِرِینَ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی وَ أَنْ تُعْطِیَنِی سُؤْلِی فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ یَا حَیُّ حِینَ لَا حَیَّ کَانَ قَبْلَ کُلِّ حَیٍّ حَیّاً- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ بِرَحْمَتِکَ فَأَغِثْنِی وَ أَصْلِحْ لِی شَأْنِی کُلَّهُ وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی نَفْسِی طَرْفَهَ عَیْنٍ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ لَا شَرِیکَ لَهُ تَقُولُ ذَلِکَ أَرْبَعاً یَا رَبِّ یَا رَبِّ یَا رَبِّ أَنْتَ لِی رَحِیمٌ أَسْأَلُکَ یَا رَبِّ بِمَا حَمَلَ عَرْشُکَ مِنْ عِزِّ جَلَالِکَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ لَا تَفْعَلْ بِی مَا أَنَا أَهْلُهُ فَإِنَّکَ أَهْلُ التَّقْوی وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ

۱- ۱. أنیران بفتح الهمزه و کسر النون ثمّ الیاء الساکنه بعدها راء مهمله مفتوحه و قال فی البرهان: و یقال فیه بالزای المعجمه ایضا.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَحْمَدُکَ حَمْداً أَبَداً جَدِیداً وَ ثَنَاءً طَارِقاً عَتِیداً وَ أَتَوَکَّلُ عَلَیْکَ وَحِیداً وَ أَسْتَغْفِرُکَ فَرِیداً وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَهَادَةً أُفْنِی بِهَا عُمُرِی وَ أَلْقَی بِهَا رَبِّی وَ أَدْخُلُ بِهَا قَبْرِی وَ أَخْلُو بِهَا فِی لَحْدِی وَ أُونِسُ بِهَا فِی وَحْدَتِی اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ فِعْلَ الْخَیْرَاتِ وَ تَرْکَ الْمُنْکَرَاتِ وَ حُبَّ الْمَسَاکِینِ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِی وَ تَرْحَمَنِی وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ سُوءاً وَ فِتْنَةً أَنْ تَقِیَنِی ذَلِکَ وَ تَرُدَّنِی غَیْرَ مَفْتُونٍ وَ أَسْأَلُکَ حُبَّکَ وَ حُبَّ مَنْ أَحْبَبْتَ وَ حُبَّ مَا یَقْرُبُ حُبُّهُ إِلَی حُبِّکَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِی مِنَ الذُّنُوبِ فَرَجاً وَ مَخْرَجاً وَ اجْعَلْ لِی إِلَی کُلِّ خَیْرٍ سَبِیلًا اللَّهُمَّ إِنِّی خَلْقٌ مِنْ خَلْقِکَ وَ لِخَلْقِکَ عَلَیَّ حُقُوقٌ وَ لَکَ فِیمَا بَیْنِی وَ بَیْنَکَ ذُنُوبٌ اللَّهُمَّ فَأَرْضِ عَنِّی خَلْقَکَ مِنْ حُقُوقِهِمْ عَلَیَّ وَ هَبْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی بَیْنِی وَ بَیْنَکَ اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ فِیَّ خَیْراً تَجِدُهُ فَإِنَّکَ لَا تَفْعَلُهُ إِلَّا تَجِدُهُ عِنْدِی اللَّهُمَّ خَلَقْتَنِی کَمَا أَرَدْتَ فَاجْعَلْنِی کَمَا تُحِبُّ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ اعْفُ عَنَّا وَ تَقَبَّلْ مِنَّا وَ أَدْخِلْنَا الْجَنَّهَ وَ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ وَ أَصْلِحْ لَنَا شَأْنَنَا کُلَّهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ عَدَدَ مَنْ صَلَّی عَلَیْهِ وَ عَدَدَ مَنْ لَمْ یُصَلِّ عَلَیْهِ وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّکَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ اللَّهُمَّ رَبَّ الْبَیْتِ الْحَرَامِ وَ رَبَّ الرُّکْنِ وَ الْمَقَامِ وَ رَبَّ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَ رَبَّ الْحِلِّ وَ الْحَرَامِ بَلِّغْ رُوحَ نَبِیِّکَ مُحَمَّدٍ عَنَّا السَّلَامَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّبْعِ الْمَثَانِی وَ الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ وَ رَبَّ جَبْرَئِیلَ وَ مِیکَائِیلَ وَ إِسْرَافِیلَ وَ رَبَّ الْمَلَائِکَهِ وَ الْخَلْقِ أَجْمَعِینَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ یَا رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبَّ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ بِاسْمِکَ الَّذِی تَرْزُقُ بِهِ الْأَحْیَاءَ وَ بِهِ أَحْصَیْتَ کَیْلَ الْبِحَارِ وَ عَدَدَ الرِّمَالِ وَ بِهِ تُمِیتُ الْأَحْیَاءَ وَ تُحْیِی الْمَوْتَی وَ بِهِ تُعِزُّ الذَّلِیلَ وَ بِهِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ تَحْکُمُ مَا تُرِیدُ وَ بِهِ تَقُولُ لِلشَّیْ ءِ کُنْ فَیَکُونُ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی إِذَا سَأَلَکَ بِهِ السَّائِلُونَ أَعْطَیْتَهُمْ سُؤْلَهُمْ وَ إِذَا دَعَاکَ بِهِ الدَّاعُونَ أَجَبْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَجَارَ بِهِ الْمُسْتَجِیرُونَ أَجَرْتَهُمْ وَ إِذَا دَعَاکَ بِهِ الْمُضْطَرُّونَ أَنْقَذْتَهُمْ وَ إِذَا

تَشَفَّعَ بِهِ إِلَيْکَ الْمُتَشَفِّعُونَ شَفَّعْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَصْرَخَکَ الْمُسْتَصْرِخُونَ أَصْرَخْتَهُمْ وَ فَرَّجْتَ عَنْهُمْ وَ إِذَا نَادَاکَ بِهِ الْهَارِبُونَ سَمِعْتَ نِدَاءَهُمْ وَ أَعَنْتَهُمْ وَ إِذَا أَقْبَلَ بِهِ التَّائِبُونَ قَبِلْتَهُمْ وَ قَبِلْتَ تَوْبَتَهُمْ.

فَإِنِّی أَسْأَلُکَ بِهِ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ وَ إِلَهِی یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ یَا رَجَائِی وَ یَا کَهْفِی وَ یَا کَنْزِی وَ یَا ذُخْرِی وَ یَا ذَخِیرَتِی وَ یَا عُدَّتِی لِدِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی وَ مُنْقَلَبِی بِذَلِکَ الِاسْمِ الْأَعْظَمِ أَدْعُوکَ لِذَنْبٍ لَا یَغْفِرُهُ غَیْرُکَ وَ لِکَرْبٍ لَا یَکْشِفُهُ غَیْرُکَ وَ لِهَمٍّ لَا یَقْدِرُ عَلَی إِزَالَتِهِ غَیْرُکَ وَ لِذُنُوبِیَ الَّتِی بَارَزْتُکَ بِهَا وَ قَلَّ مَعَهَا حَیَائِی عِنْدَکَ بِفِعْلِهَا فَهَا أَنَا قَدْ أَتَیْتُکَ خَاطِئاً مُذْنِباً قَدْ ضَاقَتْ عَلَیَّ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَ ضَاقَ عَلَیَّ الْجَبَلُ وَ لَا مَلْجَأَ وَ لَا مَنْجَی إِلَّا إِلَیْکَ فَهَا أَنَا ذَا بَیْنَ یَدَیْکَ قَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَیْتُ مُذْنِباً فَقِیراً مُحْتَاجاً- لَا أَجِدُ لِذَنْبِی غَافِراً غَیْرَکَ وَ لَا لِکَسْرِی جَابِراً سِوَاکَ وَ أَنَا أَقُولُ کَمَا قَالَ عَبْدُکَ ذُو النُّونِ حِینَ سَجَنْتَهُ فِی الظُّلُمَاتِ رَجَاءَ أَنْ تَتُوبَ عَلَیَّ وَ تُنْقِذَنِی مِنَ الذُّنُوبِ- لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَإِنِّی أَسْأَلُکَ یَا مَوْلَایَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الْأَعْظَمِ أَنْ تَسْتَجِیبَ دُعَائِی وَ تُعْطِیَنِی سُؤْلِی وَ مُنَایَ وَ أَنْ تُعَجِّلَ لِیَ الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِکَ فِی أَتَمِّ نِعْمَةٍ وَ أَعْظَمِ عَافِیَةٍ وَ أَوْسَعِ رِزْقٍ وَ أَفْضَلِ دَعَةٍ وَ مَا لَمْ تَزَلْ تُعَوِّدُنِیهِ یَا إِلَهِی وَ تَرْزُقَنِی الشُّکْرَ عَلَی مَا آتَیْتَنِی وَ تَجْعَلَ لِی ذَلِکَ بَاقِیاً مَا أَبْقَیْتَنِی وَ تَعْفُوَ عَنْ ذُنُوبِی وَ خَطَایَایَ وَ إِسْرَافِی وَ إِجْرَامِی إِذَا تَوَفَّیْتَنِی حَتَّی تَصِلَ نَعِیمَ الدُّنْیَا بِنَعِیمِ الْآخِرَةِ اللَّهُمَّ بِیَدِکَ مَقَالِیدُ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ وَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ الْخَیْرِ وَ الشَّرِّ فَبَارِکْ لِی فِی دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی وَ بَارِکِ اللَّهُمَّ لِی فِی جَمِیعِ أُمُورِی اللَّهُمَّ وَعْدُکَ حَقٌّ وَ لِقَاؤُکَ حَقٌّ لَازِمٌ- لَا بُدَّ مِنْهُ وَ لَا مَحِیدَ عَنْهُ فَافْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا ...- اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَکَفَّلْتَ بِرِزْقِی وَ رِزْقِ کُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِیَتِهَا یَا خَیْرَ مَدْعُوٍّ وَ أَکْرَمَ مَسْئُولٍ وَ أَوْسَعَ مُعْطٍ وَ أَفْضَلَ مَرْجُوٍّ أَوْسِعْ لِی فِی رِزْقِی وَ رِزْقِ عِیَالِی اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِی فِیمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُومِ وَ فِیمَا تَفْرُقُ بَیْنَ الْحَلَالِ

وَ الْحَرَامِ مِنَ الْأَمْرِ الْحَكِيمِ فِی [لَیْلَهِ الْقَدْرِ] وَ فِی الْقَضَاءِ الَّذِی لَا یُرَدُّ وَ لَا یُبَدَّلُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَکْتُبَنِی مِنْ حُجَّاجِ بَیْتِکَ الْحَرَامِ الْمَبْرُورِ حَجُّهُمُ الْمَشْکُورِ سَعْیُهُمُ الْمَغْفُورِ ذُنُوبُهُمُ الْمُکَفَّرِ عَنْهُمْ سَیِّئَاتُهُمُ الْمُوَسَّعَهِ أَرْزَاقُهُمُ الصَّحِیحَهِ أَبْدَانُهُمُ الْآمِنِینَ خَوْفَهُمْ وَ أَنْ تَجْعَلَ فِیمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُطِیلَ عُمُرِی وَ تَمُدَّ فِی حَیَاتِی وَ تَزِیدَ فِی رِزْقِی وَ تُعَافِیَنِی فِی جَسَدِی وَ کُلِّ مَا یُهِمُّنِی مِنْ أَمْرِ دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی وَ عاجِلَتِی وَ آجِلَتِی لِی وَ لِمَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ وَ یَلْزَمُنِی شَأْنُهُ مِنْ قَرِیبٍ أَوْ بَعِیدٍ إِنَّکَ جَوَادٌ کَرِیمٌ رَءُوفٌ رَحِیمٌ یَا کَائِناً قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ تَنَامُ الْعُیُونُ وَ تَنْکَدِرُ النُّجُومُ وَ أَنْتَ حَیٌّ قَیُّومٌ لا تَأْخُذُهُ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ وَ أَنْتَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ.

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شده که این روز برای خرید و ازدواج روز خوبی است. کسی که در این روز زاده شود بردبار و پربرکت باشد و تربیتش دشوار و بدخلق شود، روزی به او عطا شود ولی از آن محروم گردد. هر که در این روز بگریزد دستگیرش کنند و کسی که در این روز گمگشته ای داشته باشد او را بیابد و کسی که در این روز قرضی بگیرد به سرعت آن را بازپس دهد.

سلمان رضی الله عنه درباره این روز گوید: روز انیران نام فرشته موکل بر روزگاران و زمانه است. روزی است نیک و مبارک که برای هر کاری که بخواهی مناسب است .

دعای این روز:

خدایا سینه مرا بر دین اسلام بگشا و مرا به نور ایمان گرامی دار و مرا از عذاب آتش حفظ فرما - هفت بار این دعا را می خوانی و حاجتت را می خواهی - [سپس می گویی:] خدایا، پروردگارا، پروردگارا، ای پاکیزه، ای پاکیزه، ای پاکیزه، از تو می خواهم به حق اسم اعظمت - الله - که معبودی جز او نیست و او حق آشکار است. {زنده پاینده ای است که نه خوابی سبک او را فرو می گیرد و نه خوابی گران؛ آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است، از آنِ اوست. کیست آن کس که جز به اذن او در پیشگاهش شفاعت کند؟ آنچه در پیش روی آنان و آنچه در پشت سرشان است می داند. و به چیزی از علم او، جز به آنچه بخواهد، احاطه نمی یابند. فرمانروایی او آسمان ها و زمین را در بر گرفته و نگهداری آن ها بر او دشوار نیست و اوست والایِ بزرگ.} - . بقره / ۲۵۵ - از تو می خواهم که بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی در میان پیشینیان و بر محمد و خاندان او درود فرستی در بین پسینیان و بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی پیش از هر چیز و بر محمد و خاندان او درود فرستی در شب چون تاریکی اش را فرو پوشد و و بر محمد و خاندان او درود فرستی در روز چون روشنی گیرد و بر محمد و خاندان او درود فرستی در دنیا و آخرت و خواسته مرا در دنیا و آخرت به من ببخشی. ای زنده در آن وقت که زنده ای نبود و ای زنده پیش از هر زنده ای، ای زنده ای که معبودی جز تو نیست، ای زنده و ای پاینده، به مهر و رحمت خویش به فریادم برس و تمام امورم را اصلاح فرما و مرا به قدر چشم بر هم زدنی به خود وامگذار.

سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است، بخشاینده مهربانی که شریکی نداری - این ذکر را چهار مرتبه می گویی - پروردگارا، پروردگارا، پروردگارا، تو بر من مهربانی، ای پروردگارم! از تو می خواهم به حق آنچه عرش تو از بزرگی شکوهت در بر دارد، که با من کنی آنچه را که تو شایسته آنی و نسبت به من انجام ندهی آنچه را من شایسته آن هستم که تو سزاوار تقوی و آمرزش هستی. خدایا ستایشت کنم، ستایش جاودانه و ابدی و تازه و ثنایی نو و مهیا و تنها بر تو توکل کنم و

از توی یگانه آمرزش خواهم و گواهی می دهم که معبودی جز تو نیست، گواهی که عمرم را با آن به پایان برسانم و بدان به دیدار پروردگارم بشتابم و وارد قبرم شوم و در قبرم با آن تنها باشم و در تنهاییم با آن انس گیرم.

خدایا، انجام کارهای نیک و ترک کردار ناپسند و محبت به بیچارگان را از تو می خواهم و این که مرا بیامرزی و به من رحم کنی و اگر نسبت به عده ای اراده عذاب یا فتنه ای را کردی مرا از آن محافظت کنی و مرا از افتادن در دام آن فتنه باز داری و دوستی تو و دوستی هر که تو دوستش داری و دوستی هر آنچه دوستیش سبب نزدیکی به دوستی تو شود را از تو خواستارم. خدایا راه گشایش و خروجی را از گناهان برای من فراهم کن و به سوی هر کار خیری نیز راهی را برایم قرار ده.

خدایا من یکی از آفریدگانت هستم و خلقت بر گردن من حقوقی دارند و گناهانی نیز از من سر زده که تنها تو از آن آگاهی، خدایا خلق خود را از من و حقوقی که بر گردن من دارند راضی گردان و گناهانی را که بین من و توست ببخش. خدایا خیری را در وجود من قرار ده که تو خود آن را دریابی و به راستی که تو چنین نکنی مگر این که آن را در وجود من بیابی. خدایا آنچنان که اراده فرمودی مرا آفریدی، پس مرا چنان کن که خود دوست داری. خدایا ما را ببخش و رحمت کن و از ما درگذر و از ما بپذیر و ما را به بهشت داخل گردان و از آتش دوزخ رهایی بخش و تمام امور ما را اصلاح گردان. خدایا بر محمد و خاندان محمد، پیامبر امّی صلوات فرست به تعداد کسانی که بر او درود فرستاده اند و به تعداد کسانی که درود نفرستاده اند و ما را بیامرز که تویی آمرزنده مهربان.

خدایا ای پروردگار بیت الحرام و رکن و مقام و پروردگار مشعر الحرام و پروردگار حل و حرم، از جانب ما به روح پیامبرت محمد صلی الله علیه و آله سلام برسان. خدایا ای پروردگار سبع المثانی و قرآن بزرگ و پروردگار جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و پروردگار فرشتگان و همه مخلوقات، بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و برای من چنین و چنان کن .

خدایا ای پروردگار آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و به آن نامت که زندگان را به آن روزی دهی و حجم دریاها و تعداد ریگ ها را اندازه بگیری و زندگان را بدان بمیرانی و مردگان را زنده کنی و انسان خوار را بدان عزت بخشی و هر چه خواهی کنی و هر چه خواهی بدان حکم فرمایی و بدان به هر چیز بگویی باش، می شود. خدایا از تو خواهم به حق آن نامت که وقتی درخواست کنندگان تو را بدان یاد کنند خواسته شان را به آن ها دهی و وقتی دعاگویان بدان دعایت کنند اجابتشان گردانی و وقتی پناه جویان بدان نام به تو پناه جویند پناهشان دهی و چون درماندگان تو را بدان نام خوانند نجاتشان دهی و چون شفاعت خواهان به وسیله آن نام روی شفاعت به تو آرند شفاعتشان را بپذیری و چون فریادخواهان بدان از تو فریادخواهی کنند به فریادشان برسی و گرفتاریشان را برطرف سازی و چون گریختگان بدان نام تو را صدا زنند صدایشان را بشنوی و یاریشان کنی و چون توبه پیشگان بدان نام به درگاهت روی آورند آنان را بپذیری و توبه شان را قبول کنی.

من نیز به حق این نام از تو می خواهم ای سرور و مولا و معبودم، ای زنده پاینده، ای امید و پناهم و ای گنجینه و اندوخته و ذخیره ام و ای توشه دین و دنیا و آخرت و روز بازگشتم، تو را می خوانم به آن اسم اعظم برای گناهی که جز تو کسی آن را نیامرزد و برای گرفتاری و اندوهی که جز تو کسی برطرف نتواند کرد و برای غصه ای که جز تو کسی رفع نتواند کرد و برای گناهانی که با آن ها به نبرد با تو برخاستم و با انجام آن ها در محضر تو بی شرمی کردم و اکنون این منم که خطاکارانه و

آلوده در گناه به محضر تو آمده ام و زمین با همه فراخی‌اش بر من تنگ آمده و عرصه بر من تنگ گشته و هیچ پناهگاه و نجاتی جز به درگاه خودت ندارم.

اینک این منم که پیش روی توام، با گناه و نداری و نیاز، شب را به صبح کرده و صبح را به شب آورده و آمرزنده ای جز تو برای گناهم نمی یابم و برای شکستگیم جبران کننده ای جز تو نمی بینم و من همان سخن را که بنده ات یونس گفت، هنگامی که در تاریکی ها زندانیش کردی، می گویم، بدان امید که توبه ام را بپذیری و مرا از گناهان رهایی بخشی: معبودی جز تو نیست، منزهی تو و من به راستی از ستمکاران بودم. ای مولای من، به حق اسم بزرگ اعظمت از تو خواهم که دعایم را مستجاب گردانی و خواسته و آرزوی من را به من ببخشی و در گشایش برای من از نزد خودت تعجیل کنی در کامل ترین نعمت و بزرگ ترین سلامتی و فراخ ترین روزی و بهترین آسایش و آنچه را پیوسته بدان عادتم داده ای ای معبود من، و از تو خواهم که سپاس بر آنچه به من ارزانی داشته ای را روزیم گردانی و تا پایان عمرم آن را برایم نگه داری و به وقت مردن از گناهان و اشتباهات و اسراف و بزهکاریم درگذری تا نعمت دنیا به نعمت آخرت متصل گردد.

خدایا کلیدهای شب و روز و آسمان ها و زمین و خورشید و ماه و نیکی و بدی در دست توست، پس در دین و دنیا و آخرتم به من برکت ده و در تمام امور برکتم بخش. خدایا وعده تو حق و دیدارت حق و حتمی است و چاره و گریزی از آن نیست، پس با من چنین و چنان کن.

خدایا تو مسئولیت روزی من و هر جنبنده ای را که اختیارش در دست توست بر عهده گرفته ای، ای بهترین فراخوانده شده و بهترین درخواست شده و بزرگ ترین بخشنده و بهترین مرجع امید! روزی من و خانواده ام را فراخ گردان. خدایا در آنچه از امور حتمی که قضا و قدرت بر آن تعلق می‌گیرد و در آنچه از حلال و حرام خود در فرمان حکیمانه ات در شب قدر تقسیم می‌کنی و در قضایی که بازگشت نداشته و تغییر ناپذیر است از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی و نام مرا در زمره حاجیان بیت الله الحرامی که حجشان مقبول، سعیشان مورد سپاس، گناهانشان آمرزیده، کارهای بدشان بخشوده، روزی‌شان وسیع گشته، تن هایشان تندرست و از ترس در امان هستند بنویسی و [از تو خواهم] در آنچه حکم و مقدر فرموده ای (این باشد که) بر محمد و خاندان او درود فرستی و عمرم را دراز و زندگیم را طولانی بداری و به روزیم وسعت بخشی و جسمم را به سلامت داری و در هر چه برایم مهم است، از کار دین و دنیا و آخرتم و آینده نزدیک و دورم، به من و به هر کسی که به او توجه دارم و ملزم به انجام کارش هستم، چه آشنای نزدیک باشد و چه دور، سلامت بخشی که تویی بخشنده و رئوف و مهربان .

ای آن که قبل از هر چیز وجود داشته ای، دیدگان به خواب روند و ستارگان تیره گردند و تو زنده و پاینده ای هستی که نه خواب سبک تو را گیرد و نه خواب سنگین و بر همه چیز دقیق و آگاهی.

**[ترجمه]

أدعيه أخرى لكل يوم من الشهر

اشاره

۳- قیه، الدروع الواقیه فیما نذکره من الروایه الثانیه فی ثلاثین فصلا لکل فصل منفرد و هی تقارب الروایه الأولی مرویه عن علی علیه السلام و بین الروایتین زیادات و اختلافات فأحببت نقلها إلی هذا الکتاب احتیاطا و استظهارا لذکر الأدعیه بالروایتین.

**[ترجمه]الدروع الواقیه: در اینجا روایت دوم را در سی فصل جداگانه ذکر می کنیم که این روایت شبیه روایت اول است و از امام علی علیه السلام روایت شده است و بین این دو روایت موارد اضافی و تفاوت هایی وجود دارد. من بر آن شدم تا برای احتیاط، دعاها را با دو روایت ذکر کنم.

**[ترجمه]

الیوم الأول

اقْرَأِ الْفَاتِحَهَ ثُمَّ قُلِ- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ جَعَلَ الظُّلُماتِ وَ النُّورَ إِلَی قَوْلِهِ فَأَنَّی تُؤْفَکُونَ وَ قَدْ مَرَّ ذَلِکَ فِی الدُّعَاءِ الْأَوَّلِ فِی الرِّوَایَهِ الْأُولَی- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ الْحَیِّ الَّذِی لَا یَمُوتُ وَ الْقَائِمِ الَّذِی لَا یَتَغَیَّرُ وَ الدَّائِمِ الَّذِی لَا یَفْنَی وَ الْمَلِکِ الَّذِی لَا یَزُولُ وَ الْعَدْلِ الَّذِی لَا یَغْفُلُ وَ الْحَکَمِ الَّذِی لَا یَحِیفُ وَ اللَّطِیفِ الَّذِی لَا یَخْفَی عَلَیْهِ شَیْ ءٌ وَ الْوَاسِعِ الَّذِی لَا یُعْجِزُهُ شَیْ ءٌ وَ الْمُعْطِی مَا یَشَاءُ لِمَنْ یَشَاءُ الْأَوَّلِ الَّذِی لَا یُسْبَقُ وَ الظَّاهِرِ الَّذِی لَیْسَ فَوْقَهُ شَیْ ءٌ وَ الْبَاطِنِ الَّذِی لَیْسَ دُونَهُ شَیْ ءٌ- أَحاطَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عِلْماً- وَ أَحْصی کُلَّ شَیْ ءٍ عَدَداً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَطْلِقْ بِدُعَائِکَ لِسَانِی وَ أَنْجِحْ بِهِ طَلِبَتِی وَ أَعْطِنِی بِهِ حَاجَتِی وَ بَلِّغْنِی بِهِ أَمَلِی وَ قِنِی بِهِ رَهَبِی وَ أَسْبِغْ بِهِ نَعْمَائِی وَ اسْتَجِبْ بِهِ دُعَائِی

وَ زَکِّ بِهِ عَمَلِی تَزْکِیَهً تَرْحَمُ بِهَا تَضَرُّعِی وَ شَکْوَایَ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْحَمَنِی وَ أَنْ تَرْضَی عَنِّی وَ تَسْتَجِیبَ لِی آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی یُنْشِئُ السَّحابَ الثِّقالَ- وَ یُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَ الْمَلائِکَهُ مِنْ خِیفَتِهِ وَ یُرْسِلُ الصَّواعِقَ فَیُصِیبُ بِها مَنْ یَشاءُ وَ هُمْ یُجادِلُونَ فِی اللَّهِ وَ هُوَ شَدِیدُ الْمِحالِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ دَعْوَهُ الْحَقِ وَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِینُ وَ مَا یُدْعَی مِنْ دُونِهِ فَهُوَ الْبَاطِلُ وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْکَبِیرُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی یَتَوَفَّی الْأَنْفُسَ حِینَ مَوْتِها إِلَی آخِرِ الدُّعَاءِ الْأَوَّلِ فِی الرِّوَایَهِ الْأُولَی.

**[ترجمه]سوره فاتحه را بخوان، سپس بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ جَعَلَ الظُّلُماتِ وَ النُّورَ، تا فرموده اش: فَأَنَّی تُؤْفَکُونَ. که این ذکر در دعای اول در روایت نخست گذشت.

ستایش خدا را که پروردگار جهانیان است، آن زنده ای که نمیرد و پاینده ای که تغییر نپذیرد و جاودانی که نابود نگردد و آن پادشاهی که زوال نپذیرد و آن عادلی که غفلت نورزد، آن داوری که بی عدالتی نکند و آن دقیقی که چیزی از او پنهان نماند، آن سخاوتمندی که بخشیدن هیچ چیز ناتوانش نگرداند و آن بخشنده ای که به هر که، هر چه خواهد بخشد. آغازی که چیزی بدان پیشی نگیرد و آشکاری که موجودی فراتر از آن نیست و نهانی که پس از او چیزی نیست، علم او بر همه چیز سیطره یافته و همه چیز را به شماره در آورده است. خداوندا! بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و زبانم را به دعای خویش باز کن و خواسته ام را به واسطه آن برآورده کن و حاجتم را به من ببخش و مرا به آرزویم برسان و مرا بدان از هراسم حفظ فرما و نعمتم را بدان فراوان و دعایم را بدان مستجاب گردان و عملم را آن چنان پاک گردان که به سبب آن به ناله و زاری و شکایتم ترحم فرمایی و از تو خواهم که بر من رحم کنی و از من خوشنود شوی و دعایم را پاسخ دهی، آمین ای پروردگار جهانیان! ستایش خدایی را که {ابرهای گرانبار را پدیدار می کند. رعد، به حمد او و فرشتگان از بیمش تسبیح می گویند و صاعقه ها را فرو می فرستد و با آن ها هر که را بخواهد، مورد اصابت قرار می دهد، در حالی که آنان درباره خدا مجادله می کنند، و او سخت کیفر است.} - . رعد / ۱۳-۱۲ - ستایش خدایی را که دعوت حق برای اوست و او حقیقت آشکار است. و آنچه که [مشرکان] جز او می خوانند، آن باطل است و این خداست که والا و بزرگ است. ستایش خدایی را که روح مردم را هنگام مرگشان به تمامی بازمی ستاند... تا آخر دعای اول در روایت نخست.

**[ترجمه]

الیوم الثانی

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَنْزَلَ عَلی عَبْدِهِ الْکِتابَ إِلَی قَوْلِهِ الْقَائِمِ الْکَرِیمِ رَبِّ الْعَالَمِینَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَظِیمِ الْحَمْدِ عَظِیمِ الْعَرْشِ عَظِیمِ الْمُلْکِ عَظِیمِ السُّلْطَانِ عَظِیمِ الْحِلْمِ عَظِیمِ الْکَرَامَهِ عَظِیمِ الْبَلَاءِ عَظِیمِ الْفَوْزِ عَظِیمِ الْفَضْلِ عَظِیمِ الْعِزَّهِ عَظِیمِ الْکِبْرِیَاءِ عَظِیمِ الْجَبَرُوتِ عَظِیمِ الشَّأْنِ عَظِیمِ الْأَمْرِ تَبَارَکَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِینَ تَبَارَکَ اللَّهُ الَّذِی هُوَ أَعْظَمُ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ أَرْحَمُ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ أَمْلَکُ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ خَیْرٌ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ الرَّءُوفِ الرَّحِیمِ الْعَزِیزِ الْحَکِیمِ الْخَلَّاقِ الْعَلِیمِ الْمَلِکِ الْقُدُّوسِ

الْجَلِيلِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ الْمُتَعَظِّمِ الْمُتَكَبِّرِ الْمُتَجَبِّرِ الْجَبَّارِ الْقَهَّارِ مَالِكِ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ لَهُ الْكِبْرِيَاءُ وَ لَهُ الْجَبَرُوتُ وَ لَهُ الْحُكْمُ وَ إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَ هُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]ستایش خدایی را که این کتاب [آسمانی] را بر بنده خود فرو فرستاد، تا آنجا که گفته است: پا برجای با کرم، پروردگار جهانیان.

ستایش خدای راست که بزرگ ستایش است و بزرگ عرش و بزرگ حکومت و بزرگ سیطره. بردباریش بزرگ است و کرامتش بزرگ، امتحانش بزرگ است و رستگاریش عظیم، احسانش بزرگ است و عزتش عظیم، بزرگ قدرت است و بزرگ جبروت، بزرگ مقام است و بزرگ فرمان. بزرگ است پروردگار جهانیان. بزرگ است خداوندی که والا تر از همه چیز و مهربان تر از همه چیز، داراتر از همه چیز و بهتر از همه چیز است. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است، ستایش خدای بلندمرتبه بزرگ راست، رئوف مهربان، عزتمند فرزانه، آفریدگار دانا، پادشاه پاکیزه، باشکوه بزرگ، بلندمرتبه والای بزرگ منش عظیم الشأن، با جبروت مقتدر، صاحب بهشت و دوزخ، بزرگی و قدرت و فرمانروایی از آن اوست و سخن نیک به سوی او بالا می رود و عمل شایسته بدان رفعت می بخشد و اوست مهربان ترین مهربانان .

**[ترجمه]

اليوم الثالث

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْقَائِمِ الدَّائِمِ الْحَلِيمِ الْكَرِيمِ الْأَوَّلِ الْآخِرِ الظَّاهِرِ الْبَاطِنِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الَّذِی لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْهَادِی الْعَدْلِ الْحَقِّ الْمُبِینِ ذِی الْفَضْلِ الْکَرِیمِ الْعَظِیمِ الْمُنْعِمِ الْمُکْرِمِ الْقَابِضِ الْبَاسِطِ ذِی الْقُوَّهِ الْمَتِینِ ذِی الْفَضْلِ وَ الْمَنِّ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَارِثِ الْوَکِیلِ الشَّهِیدِ الرَّقِیبِ الْمُجِیبِ الْمُحِیطِ الْحَفِیظِ الرَّقِیبِ الْمَانِعِ الْفَاتِحِ الْمُعْطِی الْمُبْتَلِی الْمُحْیِی الْمُمِیتِ ذِی

الْجَلالِ وَ الْإِكْرامِ أَهْلِ التَّقْوَى وَ أَهْلِ الْمَغْفِرَهِ- ذِی الْمَعارِجِ تَعْرُجُ الْمَلائِکَهُ وَ الرُّوحُ إِلَیْهِ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الرَّازِقِ الْبَارِئِ الرَّحِیمِ ذِی الرَّحْمَهِ الْوَاسِعَهِ وَ النِّعَمِ السَّابِغَهِ وَ الْحُجَّهِ الْبَالِغَهِ وَ الْأَمْثَالِ الْعُلْیَا وَ الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى شَدِیدِ الْقُوَى فَالِقِ الْإِصْبَاحِ فَالِقِ الْحَبِّ وَ النَّوَى وَ یُخْرِجُ الْحَیَّ مِنَ الْمَیِّتِ وَ یُخْرِجُ الْمَیِّتَ مِنَ الْحَیِ وَ یُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَالِقِ الْإِصْبَاحِ جَاعِلِ اللَّیْلِ سَکَناً وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ حُسْباناً ذلِکَ تَقْدِیرُ الْعَزِیزِ الْعَلِیمِ رَفِیعُ الدَّرَجاتِ ذُو الْعَرْشِ یُلْقِی الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلى مَنْ یَشاءُ مِنْ عِبادِهِ فَاعِلُ کُلِّ صَالِحٍ رَبُّ الْعِبَادِ وَ رَبُّ الْبِلَادِ وَ إِلَیْهِ الْمَعَادُ وَ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى- یَعْلَمُ ما تَکْسِبُ کُلُّ نَفْسٍ غَافِرُ الذَّنْبِ وَ قَابِلُ التَّوْبِ شَدِیدُ الْعِقَابِ- ... لا إِلهَ إِلَّا هُوَ إِلَیْهِ الْمَصِیرُ شَدِیدُ الْمِحالِ- سَرِیعُ الْحِسابِ الْقَائِمُ بِالْقِسْطِ إِذا قَضى أَمْراً فَإِنَّما یَقُولُ لَهُ کُنْ فَیَکُونُ بَاسِطُ الْیَدَیْنِ بِالْخَیْرِ وَاهِبُ الْخَیْرِ کَیْفَ یَشَاءُ- لَا یَخِیبُ سَائِلُهُ وَ لَا یُذَمُّ آمِلُهُ وَ لَا یَضِیقُ رَحْمَتُهُ وَ لَا تُحْصَى نِعْمَتُهُ وَعْدُهُ حَقٌّ وَ هُوَ أَحْکَمُ الْحاکِمِینَ وَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِینَ وَ أَوْسَعُ الْمُفْضِلِینَ وَاسِعُ الْفَضْلِ شَدِیدُ الْبَطْشِ حُکْمُهُ عَدْلٌ وَ هُوَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ صَادِقُ الْوَعْدِ یُعْطِی الْخَیْرَ وَ یَقْضِی بِالْحَقِ وَ یَهْدِی السَّبِیلَ وَ یَهْدِی مَنْ یَشاءُ إِلى صِراطٍ مُسْتَقِیمٍ واسِعُ الْمَغْفِرَهِ- لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ الْمَوْتَ وَ الْحَیاهَ لِیَبْلُوَکُمْ أَیُّکُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَ هُوَ الْعَزِیزُ الْغَفُورُ حَمِیدُ الثَّنَاءِ حَسَنُ الْبَلَاءِ سَمِیعُ الدُّعاءِ عَدْلُ الْقَضَاءِ یَخْلُقُ ما یَشاءُ وَ یَفْعَلُ ما یَشاءُ لَهُ الْحَمْدُ وَ الْعِزَّهُ وَ لَهُ الْکِبْرِیَاءُ وَ لَهُ الْجَبَرُوتُ وَ لَهُ الْعَظَمَهُ یُنَزِّلُ الْغَیْثَ وَ یَعْلَمُ الْغَیْبَ وَ یَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ یَشاءُ وَ یُرْسِلُ الرِّیاحَ وَ یُنْشِئُ السَّحابَ الثِّقالَ وَ یُدَبِّرُ الْأَمْرَ وَ یُجِیبُ الْمُضْطَرَّ إِذا دَعاهُ وَ یُجِیبُ الدَّاعِیَ- وَ یَکْشِفُ السُّوءَ وَ یُعْطِی السَّائِلَ- لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَى وَ لَا مُعْطِیَ لِمَا مَنَعَ وَ لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِیعُ الْبَصِیرُ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ لَهُ الْخَلْقُ وَ الْأَمْرُ تَبارَکَ اللَّهُ رَبُّ الْعالَمِینَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ وَ وَسِعَتْ رَحْمَتُهُ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ هُوَ ظَاهِرُهُ وَ بَاطِنُهُ یَجُودُ وَ هُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ.

ص: ۱۸۹

**[ترجمه]ستایش خدای را که پایدار و برقرار، بردبار و بزرگوار، آغاز و انجام، آشکار و نهان، یکتای بی همتا، یگانه بی نیازی است که نه کس را زاده، نه زاییده از کَس است و او را هیچ همتایی نباشد. ستایش خدای را که هدایت گر دادگر است و حق آشکار، صاحب دهش و بخشنده، بزرگ نعمت بخش و کرامت بخش، ستاننده و دهنده، توان مند استوار، صاحب لطف و عطابخش. ستایش خدای را که وارث است و وکیل، گواه است و مراقب، اجابت کننده است و مسلط، نگهدار است و مراقب، جلوگیر است و گشاینده، بخشنده است و امتحان کننده، زنده گرداننده است و میراننده، باشکوه است و ارجمند، شایسته تقوی است و آمرزش، صاحب درجات [و مراتب] است. فرشتگان و روح به سوی او بالا می روند.

ستایش خدایی را که روزی رسان است و پروردگار و مهربان، صاحب رحمت گسترده و نعمت های فراوان و حجت رسا و الگوهای برتر و نام های نیک. پر قدرت است و شکافنده سپیده صبح و شکافنده دانه و هسته، زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می آورد، کار [آفرینش] را تدبیر می کند. صبح را می شکافد و شب را مایه آرامش {و خورشید و ماه را وسیله حساب قرار داده است. این اندازه گیریِ آن توانای داناست.}؛ - . انعام / ۹۶ - {بالابرنده درجات، خداوند عرش، به هر کس از بندگانش که خواهد، آن روح [فرشته] را، به فرمان خویش می فرستد.} - . غافر / ۱۵ - کننده هر کار شایسته ای است و پروردگار بندگان و سرزمین ها و بازگشت همه به سوی اوست و او در بالاترین دیدگاه است. از اعمال هر کسی آگاه است. آمرزنده گناه است و توبه پذیر و سخت کیفر. خدایی جز او نیست. بازگشت به سوی اوست. او سخت کیفر و زودشمار و برپادارنده عدالت است. چون به کاری اراده فرماید، فقط می گوید: «[موجود] باش»؛ پس [فوراً موجود] می شود.

دستانش را به خیر گشوده و خیر را هر طور که بخواهد بخشد، سائل خویش را ناامید نگرداند و آرزومند خویش را نکوهش نکند و راه رحمتش محدود نشود و نعمتش شمارش نشود. وعده اش حق است و اوست بهترین داوران و سریعترین حسابرسان و بخشنده ترین سخاوتمندان. کرمش وسیع و انتقامش سخت و داوریش همه عدالت است، شایسته ستایش، وعده اش راست، عطاکننده خیر و داور به حق و راهنماست و هر که را خواهد به راه راست هدایت کند. آمرزشش وسیع و چیزی همانندش نیست. آسمان ها و زمین و {مرگ و زندگی را آفرید تا شما را بیازماید که کردار کدام یک از شما بهتر است و او نیرومند و آمرزنده است.} - . ملک / ۲ -

نیکو ستایش است و نیکو آزمایش، شنونده دعاست و داوری عادل. هر چه بخواهد می آفریند و هر چه بخواهد می کند. ستایش و عزت برای اوست و بزرگی و جبروت و عظمت از آن اوست، باران را فرود آورد و به غیب علم دارد و روزی هر که را بخواهد گشایش می دهد، بادها را فرستد و ابرهای گرانبار را پدیدار گرداند و امور را تدبیر کند و دعای درمانده و دعاگو را اجابت فرماید، آنگاه که او را فرا خواند و گرفتاری را برطرف گرداند و به سائل ببخشد و آنچه را او عطا کند جلوگیری ندارد و آنچه را او جلوگیر باشد دیگری نتواند ببخشد. چیزی مانند او نیست و اوست شنوای بینا. نام هایش منزه است و آفرینش و فرمان از آن اوست. بزرگ است خداوند، پروردگار جهانیان و ستایشش پربهاست و رحمتش همه چیز را در بر گرفته و ظاهر و باطن او می بخشد و اوست مهربانترین مهربانان.

**[ترجمه]

اليوم الرابع

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ ظَهَرَ دِینُکَ وَ بَلَغَتْ حُجَّتُکَ وَ اشْتَدَّ مُلْکُکَ وَ عَظُمَ سُلْطَانُکَ وَ صَدَقَ وَعْدُکَ وَ ارْتَفَعَ عَرْشُکَ وَ أَرْسَلْتَ رَسُولَکَ بِالْهُدی وَ دِینِ الْحَقِّ لِیُظْهِرَهُ عَلَی الدِّینِ کُلِّهِ وَ لَوْ کَرِهَ الْمُشْرِکُونَ اللَّهُمَّ فَأَکْمَلْتَ دِینَکَ وَ أَتْمَمْتَ نُورَکَ وَ تَقَدَّسْتَ بِالْوَعِیدِ وَ أَخَذْتَ الْحُجَّهَ عَلَی الْعِبَادِ وَ تَمَّتْ کَلِمَاتُکَ صِدْقًا وَ عَدْلًا.

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ وَ لَکَ النِّعْمَهُ وَ لَکَ الْمَنُّ تَکْشِفُ الْعُسْرَ وَ تُعْطِی الْیُسْرَ وَ تَقْضِی الْحَقَّ وَ تَعْدِلُ بِالْقِسْطِ وَ تَهْدِی السَّبِیلَ سُبْحَانَکَ وَ بِحَمْدِکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَ رَبُّ الْأَرَضِینَ وَ مَنْ فِیهِنَّ وَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی التَّوْرَاهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْإِنْجِیلِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی زُبُرِ الْأَوَّلِینَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّبْعِ الْمَثَانِی وَ الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْمَلَائِکَهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْأَنْبِیَاءِ وَ الْمُرْسَلِینَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْکِرَامِ الْکَاتِبِینَ وَ لَکَ الْحَمْدُ وَ الْحَمْدُ ثَنَاؤُکَ وَ الْحُسْنُ بَلَاؤُکَ وَ الْعَدْلُ قَضَاؤُکَ وَ الْأَرْضُ فِی قَبْضَتِکَ وَ السَّمَاوَاتُ مَطْوِیَّاتٌ بِیَمِینِکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ مُقْسِطَ الْمِیزَانِ رَفِیعَ الْمَکَانِ قَاضِیَ الْبُرْهَانِ صَادِقَ الْکَلَامِ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ مُنْزِلَ الْآیَاتِ مُجِیبَ الدَّعَوَاتِ کَاشِفَ الْحَوْبَاتِ الْفَتَّاحَ مَالِکَ الْمَحْیَا وَ الْمَمَاتِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ مَاجِداً وَ لَکَ الْحَمْدُ وَاحِداً وَ لَکَ الدِّینُ وَاصِباً وَ لَکَ الْعَرْشُ وَاسِعاً وَ لَکَ الْحَمْدُ دَائِماً وَ لَکَ الْحَمْدُ عَادِلًا وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا تُحِبُّ وَ تُعْبَدُ وَ تُشْکَرُ جَلَّ ثَنَاؤُکَ رَبَّنَا وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ مَا أَحْلَمَکَ وَ أَجَلَّکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ مَا أَجْوَدَکَ وَ أَمْجَدَکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ مَا أَفْضَلَکَ وَ أَکْرَمَکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا أَحَبَّ الْعِبَادُ وَ کَرِهُوا مِنْ عِقَابِکَ وَ حِلْمِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی کُلِّ حَالٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا! ستایش خاص توست، دینت آشکار شد و حجتت رسید و پادشاهیت استوار شد و سلطنتت بزرگ، وعده ات راستین است، عرشت فرازمند شد و رسولت را {به هدایت و آیین حق فرستادی تا او را بر تمام ادیان پیروز گردانی، هر چند که مشرکان از این امر ناخوشنود باشند.} - . توبه / ۳۳ - خدایا دینت را کامل کردی و نورت را تمام نمودی و با بیم دادن منزه شدی و حجت را بر بندگان تمام کردی و کلماتت با صداقت و عدالت به انجام آمد .

خداوندا! ستایش تو راست، نعمت و بخشش از توست، سختی را برطرف گردانی و آسانی را ارزانی داری و به حق حکم فرمایی و به عدالت داوری کنی و به راه راست هدایت کنی. منزهی تو و به ستایشت مشغولم. خدایی جز تو نیست، تویی پروردگار آسمان ها و زمین ها و هر آن که در آن است و پروردگار عرش بزرگ. خداوندا ستایش مخصوص ذات توست در تورات، ستایش مخصوص ذات توست در انجیل و ستایش مخصوص ذات توست در کتاب های پیشینیان. ستایش مخصوص ذات توست در سبع المثانی و قرآن بزرگ. ستایش مخصوص ذات توست در میان فرشتگان مقرب. ستایش مخصوص ذات توست در میان پیامبران و فرستادگان و ستایش مخصوص ذات توست در میان فرشتگان بزرگوار نویسنده اعمال.

ستایش مخصوص ذات توست و ستایش ثنای توست. آزمایشت نیکو، داوریت عادلانه، زمین در قبضه قدرتت و آسمان ها پیچیده به دست قدرت توست. خداوندا ستایش تو راست، میزانت عادلانه و جایگاهت والا، داوریت از روی برهان و دلیل، گفتارت راستین است و باشکوه و ارجمندی تو. خدایا ستایش تو راست ای فرود آورنده آیات، ای اجابت کننده دعاها، ای برطرف کننده اندوه ها، ای گشایش گر (در خیرات) و ای مالک زندگی و مرگ! خدایا ستایش بزرگ منشانه مخصوص ذات توست، ستایش تنها مخصوص ذات توست، تو را است اطاعت و بندگی همیشگی، تو را است عرش فراگیر، تو را است ستایش همیشگی، ستایش تو را است در عادل بودنت، و تو راست ستایش، آنچنان که میپسندی ستایش و پرستشت کنند و سپاست را به جای آورند. پروردگارا ثنایت پرشکوه است و تویی مهربانترین مهربانان.

خدایا ستایش تو راست در شب چون [سیاهیش همه جا را] فرو پوشد و ستایش تو راست در روز چون روشن شود و ستایش تو راست در دنیا و آخرت. خداوندا! ستایش تو راست، چه بردبار و باشکوهی تو! و ستایش تو را است، چه بخشنده و بزرگواری تو! تو را است ستایش، چه سخاوتمند و ارجمندی تو! و ستایش تو را است بر آنچه بندگان دوست دارند و آنچه از کیفر و بردباری تو ناخوش دارند. ستایش تو راست در هر حالی از امور دنیا و آخرت. ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الخامس

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّیْلِ إِذْ أَدْبَرَ وَ الصُّبْحِ إِذا أَسْفَرَ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَبْلُغُ أَوَّلُهُ شُکْرَکَ وَ عَاقِبَتُهُ رِضْوَانَکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّمَاوَاتِ مَحْمُوداً وَ فِی عِبَادِکَ مَعْبُوداً اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْقَضَاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الرَّخَاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النِّعَمِ الظَّاهِرَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النِّعَمِ الْبَاطِنَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النِّعَمِ الْمُتَظَاهِرَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ رَبُّ الْحَمْدِ وَ وَلِیُّ الْحَمْدِ مِنْکَ بَدَأَ الْحَمْدُ وَ إِلَیْکَ یَنْتَهِی الْحَمْدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ أَوَّلَ اللَّیْلِ وَ آخِرَ النَّهَارِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فِی الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِلْ ءَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ وَ مَا یَشَاءُ بَعْدَ ذَلِکَ حَتَّی یَرْضَی الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِکَ مَا تَشَاءُ فَإِنَّهُ أَحْصَی کُلَّ شَیْ ءٍ عَدَداً وَ أَوْسَعَ کُلَّ شَیْ ءٍ

رَحْمَهً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ مَا بَیْنَهُمَا فِی سِتَّهِ أَیَّام ثُمَّ اسْتَوی عَلَی الْعَرْشِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَیْرِ عَمَدٍ تُرَی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ فِی السَّمَاءِ رِزْقَنَا وَ مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی زَیَّنَ السَّمَاءَ الدُّنْیا بِالْمَصَابِیحِ وَ جَعَلَهَا رُجُوماً لِلشَّیاطِینِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ الْأَرْضَ وَ أَنْبَتَ لَنَا مِنَ الشَّجَرِ وَ الزَّرْعِ وَ الْفَوَاکِهِ وَ النَّخْلِ أَلْوَاناً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ فِی الْأَرْضِ جَنَّاتٍ وَ أَعْنَاباً وَ فَجَّرَ فِیهَا عُیُوناً وَ جَعَلَ فِیهَا أَنْهَاراً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ فِی الْأَرْضِ رَواسِیَ أَنْ تَمِیدَ بِهَا فَجَعَلَهَا لِلْأَرْضِ أَوْتَاداً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَخَّرَ لَنَا الْبَحْرَ لِتَجْرِیَ الْفُلْکُ فِیهِ بِأَمْرِهِ وَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ جَعَلَ لَنَا مِنْهُ حِلْیَهً نَلْبَسُهَا وَ لَحْماً طَرِیًّا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَخَّرَ لَنَا الْأَنْعَامَ لِنَأْکُلَ مِنْهَا وَ جَعَلَ لَنَا مِنْهَا رُکُوباً وَ جَعَلَ لَنَا مِنْ جُلُودِ الْأَنْعام بُیُوتاً وَ لِبَاساً وَ فِرَاشاً وَ مَتاعاً إِلی حِینٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْکَرِیم فِی مُلْکِهِ الْقَادِرِ عَلَی أَمْرِهِ الْمَحْمُودِ فِی صُنْعِهِ اللَّطِیفِ بِعِلْمِهِ الرَّءُوفِ بِعِبَادِهِ وَ الْمُسْتَأْثِرِ بِجَبَرُوتِهِ فِی عِزِّ جَلَالِهِ وَ هَیْبَتِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْفَاشِی فِی خَلْقِهِ حَمْدُهُ الظَّاهِرِ بِالْکِبْرِیَاءِ مَجْدُهُ الْبَاسِطِ بِالْخَیْرِ یَدُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی تَرَدَّی

بِالْحَمْدِ وَ تَعَطَّفَ بِالْفَخْرِ وَ تَكَبَّرَ بِالْمَهَابَهِ وَ اسْتَشْعَرَ بِالْجَبَرُوتِ وَ احْتَجَبَ بِشُعَاعِ نُورِهِ عَنْ نَوَاظِرِ خَلْقِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا مُضَادَّ لَهُ فِی مُلْکِهِ وَ لَا مُنَازِعَ لَهُ فِی أَمْرِهِ وَ لَا شِبْهَ لَهُ فِی خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَا رَادَّ لِأَمْرِهِ وَ لَا دَافِعَ لِقَضَائِهِ لَیْسَ لَهُ ضِدٌّ وَ لَا نِدٌّ وَ لَا عَدْلٌ وَ لَا شِبْهٌ وَ لَا مِثْلٌ وَ لَا یُعْجِزُهُ مَنْ طَلَبَهُ وَ لَا یَسْبِقُهُ مَنْ هَرَبَ وَ لَا یَمْتَنِعُ مِنْهُ أَحَدٌ خَلَقَ عَلَی غَیْرِ أَصْلٍ وَ ابْتَدَأَهُمْ عَلَی غَیْرِ مِثَالٍ وَ قَهَرَ الْعِبَادَ بِغَیْرِ أَعْوَانٍ وَ رَفَعَ السَّمَاءَ بِغَیْرِ عَمَدٍ وَ بَسَطَ الْأَرْضَ عَلَی الْهَوَاءِ بِغَیْرِ أَرْکَانٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَی مَا مَضَی وَ مَا بَقِیَ وَ لَهُ الْحَمْدُ عَلَی مَا یُبْدِی وَ عَلَی مَا یُخْفِی وَ عَلَی مَا کَانَ وَ عَلَی مَا یَکُونُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی حِلْمِکَ بَعْدَ عِلْمِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی عَفْوِکَ بَعْدَ قُدْرَتِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی صَفْحِکَ بَعْدَ إِعْذَارِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا تَأْخُذُ وَ عَلَی مَا تُعْطِی وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا یُبْلَی وَ یُبْتَلَی وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی أَمْرِکَ حَمْداً لَا یَعْجِزُ عَنْکَ وَ لَا یَقْصُرُ دُونَ فَضْلِهِ رِضَاکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ.

**[ترجمه]خداوندا ستایش تو راست در شب چون پشت کند و در روز چون آشکار گردد. ستایش تو راست، ستایشی که آغاز آن به شکرگزاریت رسد و انجام آن به خشنودیت. ستایش تو راست در آسمان ها که ستوده ای و در میان بندگانت که مورد پرستشی. خدایا ستایش تو راست در داوری و ستایش تو را است در آسایش و ستایش تو را است در نعمت های آشکارا و ستایش تو راست در نعمت های نهان و ستایش تو راست در نعمات عیان. ستایش تو راست ای پروردگار ستایش و ای صاحب ستایش. ستایش از تو آغاز شده و به تو پایان پذیرد. ستایش خدای راست در اول شب و آخر روز و ستایش خدای راست در پیشینیان و پسینیان. ستایش خدای راست به مقدار آسمان ها و زمین ها و فراتر از اینها هر چه بخواهد تا خوشنود گردد. ستایش خدای راست به شمار آفریدگانش و بیشتر از آن هر اندازه که بخواهد؛ چرا که او هر چیزی را به عدد شماره کرده است و رحمتش همه چیز را فرا گرفته است.

ستایش خدایی را که آسمان ها و زمین و آنچه میان آن دو است را در شش روز آفرید، سپس خود بر عرش مستولی گشت. ستایش خدایی را که آسمان ها را بدون ستون هایی قابل دیدن برافراشت. ستایش خدایی را که روزی ما و آنچه را پروردگارمان وعده داده در آسمان قرار داده است. ستایش خدایی را که آسمان دنیا را به چراغ ستارگان زینت بخشید و آن را ابزار هدف قرار دادن شیاطین قرار داد و ستایش خدایی را که زمین را [بستر ما] قرار داد و انواع گوناگونی از درختان و کشتزارها و میوهها و درختان خرما را برای ما رویاند. ستایش خدایی را که بوستانها و درختان انگوری در زمین نهاد و چشمه هایی را در آن شکافت و رودهایی را در آن روان ساخت. ستایش خدایی را که در زمین کوههایی استوار افکند تا آن را نلرزااند و آن ها را بر زمین میخ کوب کرد .

ستایش خدایی را که دریا را مسخر ساخت تا کشتی ها در آن به فرمانش روان شوند و برای این که از بخشش او روزی بگیریم، و در آن دریا برای ما زیورآلاتی قرار داد تا آنها را بپوشیم و گوشتی تازه [که بخوریم] و ستایش خدایی را که چهارپایان را مسخر ما کرد تا از آن ها بخوریم و آنان را مرکب ما قرار داد و از پوستشان برای ما خانه و جامه و فرش و وسایل زندگی فراهم کرد که تا چندی مورد استفاده قرار گیرد.

ستایش خدایی را که در پادشاهی خویش بزرگوار، بر امر خویش توانا، در صنعش ستوده، در علمش دقیق، بر بندگانش مهربان و در عزت، شکوه و هیبت خویش متأثر از جبروت خویش است. ستایش خدایی را که ستایشش در خلق هویداست و

بزرگی‌اش با عظمت آشکار است و دست رحمتش به خیر گشوده است. ستایش خدایی را که جامه ستایش پوشیده و لباس فخر بر تن کرده و به عظمت و متانت بزرگی یافته و لباس عظمت پوشیده و به پرتو نور خود از دیدگان آفریدگانش در حجاب شده. ستایش خدایی را که مخالفی در پادشاهی و ستیزه جویی در فرمان و نظیری در آفرینش خویش ندارد. معبودی جز او نیست، نه فرمانش را باز گرداننده ای هست و نه حکمش را جلوگیری. نه ضدی دارد و نه همتایی و نه مانندی و نه شبیهی و نه نظیری. کسی که او را بخواهد درمانده اش نتواند کرد و کسی که بگریزد بر او پیشی نجوید و نه کسی در برابر او مقاومت تواند کرد.

بدون وجود اصل و مایه ای مخلوقاتش را آفرید و خلقشان را بی مانند آغاز کرد و بدون یاری گر، بندگان را مقهور خویش ساخت و آسمان را بی ستون برافراشت و زمین را بی پایه در کیهان گسترش داد. ستایش خدای را بر گذشته و آینده و او را ستایش بر آنچه آشکار می‌آیند و آنچه نهان و بر آنچه بوده و آنچه خواهد بود. خدایا تو را ستایش به خاطر بردباریت با وجود دانستنت و تو را ستایش بر گذشتت با وجود قدرتت و تو را ستایش بر چشم پوشیت با داشتن عذر [بر عقوبتت] و تو را ستایش بر آنچه می گیری و بر آنچه می بخشی و تو را ستایش بر آنچه آزمایش می کنی و آنچه گرفتار سازی و تو را ستایش بر فرمانت، ستایشی که از تو باز نماند و امتداد یابد تا به بهترین مرتبه خوشنودیت برسد، ای مهربان ترین مهربانان، بر محمد و خاندان پاک او درود و رحمت فرست.

**[ترجمه]

اليوم السادس

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً أَبْلُغُ بِهِ رِضَاکَ وَ أُؤَدِّی بِهِ شُکْرَکَ وَ أَسْتَوْجِبُ بِهِ الْمَزِيدَ مِنْ عِنْدِکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى حِلْمِکَ بَعْدَ عِلْمِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى قُدْرَتِکَ بَعْدَ عَفْوِکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ كَمَا أَنْعَمْتَ عَلَيْنَا نِعَماً بَعْدَ نِعَمِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ بِالْإِسْلَامِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْقُرْآنِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْمُعَافَاةِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالشِّدَّةِ وَ الرَّخَاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ حَالٍ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ كَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ كَمَا يَنْبَغِی لِوَجْهِکَ الْكَرِيمِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَ الْوَبَرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ الشَّجَرِ وَ الْوَرَقِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ الْحَصَى وَ الْمَدَرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ أَيَّامِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ نُجُومِ السَّمَاءِ اللَّهُمَّ فَإِنَّا نَشْكُرُکَ عَلَى مَا اصْطَنَعْتَ عِنْدَنَا وَ نَحْمَدُکَ عَلَى كُلِّ أَمْرٍ أَرَدْتَ أَنْ

تَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا يَنْسَى مَنْ ذَكَرَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا يُخَيِّبُ مَنْ دَعَاهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْهِ كَفَاهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنْ وَثِقَ بِهِ لَمْ يَكِلْهُ إِلَى غَيْرِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی يُجْزِی بِالْإِحْسَانِ إِحْسَاناً وَ بِالضُّرِّ نَجَاةً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی يَكْشِفُ عَنَّا الضُّرَّ وَ الْكَرْبَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ هُوَ نَفَساً حَتَّى يَنْقَطِعَ الْحَمْدُ مِنَّا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هُوَ رَجَاؤُنَا حِينَ تَسُوءُ ظُنُونُنَا بِأَعْمَالِنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَسْأَلُهُ الْعَافِيَهَ فَيُعَافِينِی وَ إِنْ كُنْتُ مُتَعَرِّضاً لِمَا يُؤْذِينِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَسْتَعِينُهُ فَيُعِينُنِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَدْعُوهُ فَيُجِيبُنِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَسْتَنْصِرُهُ فَيَنْصُرُنِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَسْأَلُهُ فَيُعْطِينِی وَ إِنْ كُنْتُ بَخِيلًا حِينَ يَسْتَقْرِضُنِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أُنَادِيهِ كُلَّمَا شِئْتُ لِحَاجَتِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی يَحْلُمُ عَنِّی حَتَّى كَأَنَّنِی لَا ذَنْبَ لِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی تَحَبَّبَ إِلَيَّ وَ هُوَ غَنِيٌّ عَنِّی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ يَكِلْنِی إِلَى النَّاسِ فَيُهِينُونِی الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنَّ عَلَيْنَا بِنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی حَمَلَنَا فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقَنَا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی آمَنَ رَوْعَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَتَرَ عَوْرَتَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَشْبَعَ جُوعَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَقَالَنَا عَثْرَتَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی رَزَقَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی آمَنَنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی كَبَتَ عَدُوَّنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِنَا الْحَمْدُ لِلَّهِ مَالِكِ الْمُلْكِ مُجْرِی الْفُلْكِ الْحَمْدُ لِلَّهِ نَاشِرِ الرِّيَاحِ فَالِقِ الْإِصْبَاحِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی عَلَا فَقَهَرَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی بَطَنَ فَخَبَرَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَحْصَى كُلَّ شَيْ ءٍ عَدَداً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی نَفَذَ فِی كُلِّ شَيْ ءٍ بَصِيرُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَطَفَ كُلَّ شَيْ ءٍ خُبْرُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ الشَّرَفُ الْأَعْلَى وَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَيْسَ مِنْ أَمْرِهِ مَنْجَى الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَيْسَ عَنْهُ مُلْتَحَدٌ وَ لَا عَنْهُ مُنْصَرَفٌ بَلْ إِلَيْهِ الْمَرْجِعُ وَ الْمُزْدَلَفُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا يَغْفُلُ عَنْ شَيْ ءٍ وَ لَا يُلْهِيهِ شَيْ ءٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا تَسْتُرُ مِنْهُ الْقُصُورُ وَ لَا تُكِنُّ مِنْهُ السُّتُورُ وَ لَا تُوَارِی مِنْهُ الْبُحُورُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ إِلَيْهِ يَصِيرُ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَ وَعْدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ الْحَمْدُ

لِلَّهِ الَّذِی یُحْیِی الْمَوْتَی وَ یُمِیتُ الْأَحْیَاءَ- وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ جَزِیلِ الْعَطَاءِ فَصْلِ الْقَضَاءِ سَابِغِ النَّعْمَاءِ لَهُ الْأَرْضُ وَ السَّمَاءُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هُوَ أَوْلَی الْمَحْمُودِینَ بِالْحَمْدِ وَ أَوْلَی الْمَمْدُوحِینَ بِالثَّنَاءِ وَ الْمَجْدِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یَزُولُ مُلْکُهُ وَ لَا یَتَضَعْضَعُ رُکْنُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا تُرَامُ قُوَّتُهُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّمَاوَاتِ الْعُلَی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْأَرَضِینَ وَ مَا تَحْتَ الثَّرَی اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَزِیدُ وَ لَا یَبِیدُ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً یَبْقَی وَ لَا یَفْنَی وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً تَضَعُ لَکَ السَّمَاوَاتُ أَکْتَافَهَا وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً دَائِماً أَبَداً فَأَنْتَ الَّذِی تُسَبِّحُ لَکَ الْأَرْضُ وَ مَنْ عَلَیْهَا.

**[ترجمه]خداوندا ستایش تو را است، ستایشی که به واسطه آن به خشنودی تو دست یابم و شکرت را به جای آورم و سزاوار زیاده فضلت گردم. خداوندا ستایش تو راست به خاطر بردباریت با وجود دانستنت و گذشتت با وجود قدرتت. خدایا تو را ستایش به خاطر نعمت های پی در پی که بر ما ارزانی داشتی. خدایا تو را ستایش به خاطر [نعمت] اسلام و تو را ستایش به خاطر [نزول] قرآن و تو را ستایش برای خانواده و مال و ثروت و تو را ستایش برای تندرستی و تو را ستایش در خوشی و ناخوشی و تو را ستایش در سختی و آسانی و تو را ستایش در هر حال.

خداوندا تو را ستایش، آنچنان که شایسته آنی و آنچنان که سزاوار ذات بزرگوار توست. خدایا تو را ستایش به تعداد موها و کرک ها و تو را ستایش به تعداد درختان و برگ ها و تو را ستایش به شمار سنگریزه ها و کلوخ ها و تو را ستایش به شمار ماسه های انباشته شده و تو را ستایش به تعداد روزهای دنیا و آخرت و تو را ستایش به تعداد ستارگان آسمان.

خداوندا! ما تو را سپاس می گوییم برای آنچه در حقمان انجام داده ای و تو را ستایش کنیم برای هر آنچه اراده کردی تا به آن بگویی باش و آن می باشد. ستایش خدایی را که هر که را یادش کند فراموش نکند. ستایش خدایی را که هر که بخواندش ناامید نگرداند. ستایش خدایی را که هر کس بر او توکل کند، او را کفایت می کند و ستایش خدایی را که هر که به او اعتماد کند او را به دیگری واگذار نکند. ستایش خدایی را که نیکی را به نیکی و زیان را به نجات پاداش دهد. ستایش خدایی را که زیان و گرفتاری ما را برطرف سازد. ستایش خدایی را که نفس را آفرید تا زمانی که ستایش از زبان ما قطع گردد. ستایش خدایی را که مایه امید ماست آن زمان که به اعمال خویش بدگمان می شویم .

ستایش خدایی را که از او طلب سلامت می کنم و او مرا به سلامت می‌دارد، گرچه به کارهایی دست زده باشم که مایه آزارم گشته است و ستایش خدایی را که از او یاری طلبم و او یاریم کند و ستایش خدایی را که او را بخوانم و اجابتم کند و ستایش خدایی را که از او کمک خواهم و او کمکم کند و ستایش خدایی را که از او خواهم و به من بخشد، هر چند که وقتی از من عاریه ای خواهد بخل ورزم و ستایش خدایی را که هر زمان که بخواهم برای حاجتم او را صدا کنم. ستایش خدایی را که آنچنان بر من بردباری می کند که گویا هیچ گناهی ندارم. ستایش خدایی را که به من محبت می ورزد، با این که از من بی نیاز است. ستایش خدایی را که مرا به مردم واگذار نکند که مرا خوار سازند و ستایش خدایی را که به وسیله پیامبرمان محمد صلی الله علیه و آله بر ما منت نهاد.

ستایش خدایی را که ما را در خشکی و دریا حمل کرد و از خوراکی های پاکیزه روزیمان کرد و ما را بر بسیاری از آفریدگانش تماماً برتری داد و ستایش خدایی را که از هراسمان ایمن داشت و ستایش خدایی را که عیبمان را پوشانید.

ستایش خدایی را که گرسنگیمان را برطرف ساخت. ستایش خدایی را که از لغزش ما چشم پوشید. ستایش خدایی را که روزیمان داد. ستایش خدایی را که به ما ایمنی بخشید. ستایش خدایی را که دشمنمان را خوار و ذلیل کرد. ستایش خدایی را که میان دل هامان انس و الفت برقرار کرد. ستایش خدای را که مالک پادشاهی و روان کننده کشتی است. ستایش خدایی را که گستراننده بادها و شکافنده صبح است. ستایش خدایی را که برتری یافته و بر همه چیره گشته است. ستایش خدایی را که نهان است و از درون آگاه. ستایش خدایی را که همه چیز را به شماره درآورده است. ستایش خدایی را که دیدش در همه چیز نفوذ کرده است. ستایش خدایی را که آگاهیش نسبت به همه چیز دقیق است. ستایش خدایی را که برترین شرف و نامهای نیکو از آن اوست. ستایش خدایی را که از فرمانش نجات بخشی نیست. ستایش خدایی را که نه پناه دهنده ای غیر از او هست و نه بازگشتگاهی، بلکه بازگشت و تقرب به سوی اوست. ستایش خدایی را که از چیزی غفلت نورزد و چیزی سرگرمش نسازد. ستایش خدایی را که قصرها از نظر او پنهان نیست و پرده ها چیزی را از او نپوشاند و دریاها چیزی را از او نهفته نسازد و همه چیز به سوی او بازمی گردد.

ستایش خدایی را که وعده اش راستین است و بنده اش را یاری داد و به تنهایی احزاب [باطل] را شکست داد. ستایش خدایی را که مردگان را زنده گرداند و زندگان را بمیراند و او بر همه چیز تواناست. ستایش خدای را که عطایش فراوان، حکمش بدون نقص و نعمتش فروریز است. زمین و آسمان از آن اوست. ستایش خدایی را که از تمام ستودگان به ستایش شایسته تر است و از هر کسی که به ثنا و بزرگی ستوده شود سزاوارتر. ستایش خدایی را که پادشاهیش را پایانی نباشد و پایگاهش متزلزل نگردد و ستایش خدایی را که قدرتش استوار است.

خداوندا ستایش تو راست در شب چون پرده افکند و در روز چون جلوه گری آغازد، و ستایش تو راست در آخرت و دنیا و ستایش تو راست در آسمان های بلند و ستایش تو راست در زمین ها و آنچه در زیر خاک است. خدایا ستایش تو راست، ستایشی روزافزون که تحلیل نیابد و ستایش تو راست، ستایشی که باقی است و فانی نشود و ستایش تو راست، ستایشی که آسمان ها بدان پهلوی خویش را برای تو اندازند و ستایش تو راست، ستایشی همیشگی و ابدی که تویی آن خدایی که زمین و هر که بر روی آن است، تسبیح تو را گوید.

**[ترجمه]

اليوم السابع

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً لَا یَنْفَدُ وَ لَا یَنْقَطِعُ آخِرُهُ وَ لَا یَقْصُرُ دُونَ عَرْشِکَ مُنْتَهَاهُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً لَا تَحْجُبُ عَنْکَ وَ لَا یَتَنَاهَی دُونَکَ وَ لَا یَقْصُرُ عَنْ أَفْضَلِ رِضَاکَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یُقْطَعُ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یُقْضَی إِلَّا بِعِلْمِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یُرْجَی إِلَّا فَضْلُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ الْفَضْلُ عَلَی مَنْ أَطَاعَهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَهُ الْحُجَّهُ عَلَی مَنْ عَصَاهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنْ رَحِمَ مِنْ جَمِیعِ خَلْقِهِ کَانَ فَضْلًا مِنْهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یَفُوتُهُ الْقَرِیبُ وَ لَا یَبْعُدُ عَنْهُ الْبَعِیدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی افْتَتَحَ بِالْحَمْدِ کِتَابَهُ وَ جَعَلَهُ آخِرَ دَعْوَی أَهْلِ جَنَّتِهِ وَ خَتَمَ بِهِ قَضَاءَهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یَزَالُ وَ لَا یَزُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی کَانَ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ کَائِنٌ فَلَا یُوجَدُ لِشَیْ ءٍ مَوْضِعٌ قَبْلَهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ فَلَا یَکُونُ کَائِنٌ قَبْلَهُ وَ الْآخِرِ فَلَا شَیْ ءَ بَعْدَهُ وَ هُوَ الْبَاقِی الدَّائِمُ بِغَیْرِ غَایَهٍ وَ لَا فَنَاءٍ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَا یُدْرِکُ الْأَوْهَامُ صِفَتَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی ذَهَلَ الْعُقُولُ عَنْ مَبْلَغِ عَظَمَتِهِ حَتَّی یَرْجِعُوا إِلَی مَا امْتَدَحَ بِهِ نَفْسَهُ مِنْ عِزِّهِ وَ جُودِهِ وَ طَوْلِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ وَ دَحَی الْأَرْضَ عَلَی الْمَاءِ وَ اخْتَارَ لِنَفْسِهِ الْأَسْمَاءَ الْحُسْنَی الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ بِغَیْرِ تَشْبِیهٍ الْعَالِمِ بِغَیْرِ تَکْوِینٍ الْبَاقِی بِغَیْرِ کُلْفَهٍ الْخَالِقِ بِغَیْرِ

ص: ۱۹۴

مُنْتَهَى الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ رَبِّ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ رَبِّ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ أَحَداً صَمَداً لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ مَلَكَ الْمُلُوكَ بِقُدْرَتِهِ وَ اسْتَعْبَدَ الْأَرْبَابَ بِعِزَّتِهِ وَ سَادَ الْعُظَمَاءَ بِجَبَرُوتِهِ وَ اصْطَنَعَ الْفَخْرَ وَ الِاسْتِكْبَارَ لِنَفْسِهِ وَ جَعَلَ الْفَضْلَ وَ الْكَرَمَ وَ الْجُودَ وَ الْمَجْدَ لَهُ جَارُ الْمُسْتَجِيرِينَ وَ لَجَأُ الْمُضْطَرِّينَ وَ مُعْتَمَدُ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَبِيلُ حَاجَةِ الْعَابِدِينَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بِجَمِيعِ مَحَامِدِكَ كُلِّهَا مَا عُلِمَ مِنْهَا وَ مَا لَمْ يُعْلَمْ وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْداً يُوَافِي لِعِلْمِكَ وَ يُكَافِي مَزِيدَ كَرَامَتِكَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْداً يُبَلِّغُ بِهِ رِضَاكَ وَ أُؤَدِّي بِهِ شُكْرَكَ وَ أَسْتَوْجِبُ بِهِ الْمَزِيدَ مِنْ عِنْدِكَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حِلْمِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى عَفْوِكَ بَعْدَ قُدْرَتِكَ يَا خَيْرَ الْغَافِرِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خداوندا تو را ستایش، ستایشی که نهایتی نداشته باشد و پایان آن منقطع نگردد و انتهای آن از عرش تو کوتاه نیاید. خدایا تو را ستایش، ستایشی که از تو در پرده نماند و جز تو نهایتی نداشته باشد و از بالاترین مراتب خشنودیت کوتاه نیاید. ستایش خدایی را که [راهی را] نپیمایند جز به اجازه او. ستایش خدایی را که حکمی ندهند مگر به علم او. ستایش خدایی را که تنها به فضل او چشم امید دارند و ستایش خدایی را که نسبت به کسی که فرمانبرداریش کند لطف دارد. ستایش خدایی را که بر کسی که نافرمانیش را کند، حجت و برهان دارد و ستایش خدایی را که به هر کسی در میان تمام خلق خود مهر ورزد از روی فضل و رحمت اوست و ستایش خدایی را که هیچ نزدیکی از زیر تسلط او بیرون نرود و هیچ دوری از او دور نگردد و ستایش خدایی را که کتاب خویش را با ستایش آغاز کرد و آن را آخرین دعای اهل بهشت قرار داد و حکم خود را بدان ختم فرمود و ستایش خدایی را که همواره بوده و زوالی نخواهد داشت. ستایش خدایی را که پیش از هر چیز موجود بوده و پیش از او اثری از هیچ چیز وجود ندارد و ستایش خدایی را که آغاز است و پیش از او موجودی نیست و انجام است و پس از او چیزی نیست و او باقی و همیشگی و بی پایان و فناناپذیر است.

ستایش خدایی را که خیال ها از توصیف او ناتوانند، ستایش خدایی را که خردها از درک کنه عظمت او سرگشته و واله گشته تا به ناچار به همان ستایش او از عزت وجود و بخشش خود بازگردند. ستایش خدایی را که هوا را به آسمان مسدود ساخت و زمین را بر آب گستراند و برای خویش نام های نیکو برگزید. ستایش خدایی را که یگانه بی مانند است و بدون هستی بخشیدن داناست و بی مشقت باقی است و آفرینشش بی پایان است. ستایش خدای را که پروردگار آسمان های هفتگانه و پروردگار عرش بزرگ و پروردگار پیامبران و فرستادگان و پروردگار پیشینیان و پسینیان است. یکتای بی نیازی که نه زاده و نه زاییده شده و هیچ کس همتای او نیست. همو که به قدرت خویش پادشاهان را زیر فرمانروایی خود درآورده و به عزت خویش اربابان را به بندگی خویش کشانده و به جبروت خویش بر بزرگان سروری کند و فخر و بزرگی را برای خود خواسته و فضل و کرامت و بخشش و عظمت را برای خود قرار داده و مأمن پناه جویان و پناهگاه درماندگان و تکیه گاه مؤمنان و طریق حاجت عبادت پیشگان است.

خداوندا ستایش تو راست، به تمام ستودگی هایت، چه آن ها که دانسته شده و چه آن ها که دانسته نشده و ستایش تو راست، ستایشی که با علمت برابری کند و جبران کرامت زیاده از حدت را کند. خداوندا ستایش تو راست، ستایشی که به واسطه آن موجبات خشنودیت را فراهم کنم و شکرت را به جای آورم و به واسطه آن به عطای زیاده ات سزاوار گردم، خداوندا! تو را ستایش به خاطر بردباریت با وجود علمت و تو را ستایش بر بخشش پس از قدرتت، ای بهترین آمرزندگان، ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

اليوم الثامن

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ الشَّجَرِ [وَ الْمَدَرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَ] الْوَبَرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ أَيَّام الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ النُّجُومِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ قَطْرِ الْمَطَرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ قَطْرِ الْبَحْرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ كُلِّ شَيْ ءٍ خَلَقْتَ وَ لَکَ الْحَمْدُ مِلْ ءَ عَرْشِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ مِدَادَ كَلِمَاتِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ رِضَا نَفْسِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی كُلِّ شَيْ ءٍ نَفَذَ فِيهِ بَصَرُکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی كُلِّ شَيْ ءٍ بَلَغَتْهُ عَظَمَتُکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی كُلِّ شَيْ ءٍ وَسِعَتْهُ رَحْمَتُکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی كُلِّ شَيْ ءٍ خَزَائِنُهُ

بِيَدِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَحَاطَ بِهِ كِتَابُکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً دَائِماً سَرْمَداً لَا يَنْقَضِی أَبَداً وَ لَا تُحْصِی لَهُ الْخَلَائِقُ عَدَداً اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى مَا تَسْتَجِيبُ بِهِ لِمَنْ دَعَاکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِمَحَامِدِکَ كُلِّهَا سِرِّهَا وَ عَلَانِيَتِهَا أَوَّلِهَا وَ آخِرِهَا وَ ظَاهِرِهَا وَ بَاطِنِهَا اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى مَا كَانَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً كَثِيراً كَمَا أَنْعَمْتَ عَلَيْنَا رَبَّنَا كَثِيراً اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَکَ الْحَمْدُ كُلُّهُ وَ لَکَ الْمُلْکُ كُلُّهُ وَ إِلَيْکَ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَتُهُ وَ سِرُّهُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَى بَلَائِکَ وَ صُنْعِکَ عِنْدَنَا قَدِيماً وَ حَدِيثاً وَ عِنْدِی خَاصَّةً

ص: ۱۹۵

خَلَقْتَنِي وَ هَدَيْتَنِي فَأَحْسَنْتَ خَلْقِي وَ أَحْسَنْتَ هِدَايَتِي وَ عَلَّمْتَنِي فَأَحْسَنْتَ تَعْلِيمِي فَلَكَ الْحَمْدُ يَا إِلَهِي عَلَى بَلَائِكَ وَ صُنْعِكَ عِنْدِي فَكَمْ مِنْ كَرْبٍ قَدْ كَشَفْتَهُ وَ كَمْ مِنْ هَمٍّ قَدْ فَرَّجْتَهُ عَنِّي وَ كَمْ مِنْ شِدَّةٍ جَعَلْتَ بَعْدَهَا رَخَاءً اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا نُسِيَ مِنْهَا وَ مَا ذُكِرَ وَ مَا شُكِرَ مِنْهَا وَ مَا كُفِرَ وَ مَا مَضَى مِنْهَا وَ مَا بَقِيَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَغْفِرَتِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ عَفْوِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ تَفَضُّلِكَ وَ لَكَ الْحَمْدُ بِإِصْلَاحِكَ أَمْرَنَا وَ حُسْنِ بَلَائِكَ عِنْدَنَا اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَ أَنْتَ أَهْلٌ أَنْ تُحْمَدَ وَ تُعْبَدَ وَ تُشْكَرَ يَا خَيْرَ الْمَحْمُودِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدايا تو را ستايش به تعداد درختان و [كلوخ ها و تو را ستايش به تعداد موها و] كرک‌ها و تو را ستايش به تعداد روزهای دنيا و آخرت و تو را ستايش به عدد ستارگان و تو را ستايش به تعداد قطرات باران و تو را ستايش به تعداد قطرات دريا و تو را ستايش به تعداد هر چه آفريده ای و تو را ستايش به اندازه عرشت و تو را ستايش به اندازه كشش كلماتت و تو را ستايش مطابق خشنودی خودت، تو را ستايش به تعداد آنچه دانشت آن را فرا گيرد و تو را ستايش بر هر چه ديدت در آن نفوذ كرده و تو را ستايش در هر چه عظمتت بدان رسيده و تو را ستايش در هر چه رحمتت شامل حال آن گشته است. تو را ستايش به تعداد هر چه گنجينه هايش در دست توست، تو را ستايش به تعداد آنچه كتاب تو بر آن احاطه دارد و تو را ستايش، ستايشی جاودانه كه هيچ گاه پايان نپذيرد و خلايق نتوانند آن را به شماره درآورند.

خداوندا! تو را ستايش بر آنچه از دعای دعاگويت مستجاب كرده ای و تو را ستايش بر تمام ستودگی هايت، آشكارا و پنهان آن و اول و آخر آن و هويدا و نهان آن. خدايا تو را ستايش بر آنچه بوده. خداوندا تو راست ستايش بسيار، آنچنان كه ای پروردگار ما، نعمت بسيار بر ما ارزانی داشتی. خداوندا ستايش يكسر تو راست و پادشاهی يكسر تو راست و بازگشت تمام امور، چه آشكار و چه پنهان به سوی توست.

خداوندا ستايش تو راست بر امتحان و رفتارت با ما، چه قديم و چه جديد، به خصوص نسبت به من كه مرا آفريدی و هدايت كردی، پس خوبم آفريدی و خوب هدايتم كردی و به بهترين صورت به من آموختی. ستايش تو راست ای پروردگار من به خاطر امتحان و رفتارت نسبت به من، چه گرفتاری ها كه از من برطرف نمودی و چه اندوه ها كه از جانم زدودی و چه سختی ها كه به دنبالش آسايش آوردی. خداوندا تو را ستايش بر نعمت هايت، چه آن ها كه فراموش شده و چه آن ها كه در ياد است، چه آن ها كه شكرشان به جای آورده شده و چه آن ها كه مورد ناسپاسی قرار گرفته، چه آن ها كه گذشته و چه آن ها كه بر جای مانده است. خداوندا تو را ستايش به شماره آمرزشت و تو را ستايش به عدد گذشتت و تو را ستايش به تعداد فضل و كرمت و تو را ستايش برای اصلاح امور ما و امتحان نيكويت نسبت به ما. خدايا تو را است ستايش و تو سزاوار ستايش و عبادت و سپاسی ای بهترين ستودگان، ای مهربان ترين مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم التاسع

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ خَيْرٍ أَعْطَيْتَنَا وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ شَرٍّ صَرَفْتَهُ عَنَّا وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا خَلَقْتَ وَ ذَرَأْتَ وَ بَرَأْتَ وَ أَنْشَأْتَ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا أَبْلَيْتَ وَ أَوْلَيْتَ وَ أَفْقَرْتَ وَ أَغْنَيْتَ وَ أَخَذْتَ وَ أَعْطَيْتَ وَ أَمَتَّ وَ أَحْيَيْتَ وَ كُلُّ ذَلِكَ لَكَ وَ إِلَيْكَ

تَبارَکْتَ وَ تَعالَيْتَ لا يَذِلُّ مَنْ والَيْتَ وَ لا يَعِزُّ مَنْ عادَيْتَ تُبْدِی وَ الْمَعادُ إِلَيْکَ وَ تَقْضِی وَ لا يُقْضی عَلَيْکَ وَ تَسْتَغْنِی وَ يُفْتَقَرُ إِلَيْکَ فَلَبَّيْکَ رَبَّنا وَ سَعْدَيْکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَدَدَ ما وَرِثَ وارِثٌ وَ أَنْتَ تَرِثُ الْأَرْضَ وَ مَنْ عَلَيْها وَ إِلَيْکَ يَرْجِعُونَ وَ أَنْتَ کَما أَثْنَيْتَ عَلی نَفْسِکَ لا يَبْلُغُ مِدْحَتَکَ قَوْلُ قائِلٍ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ وَلِیَّ الْحَمْدِ وَ مُنْتَهَی الْحَمْدِ وَ حَقِيقَ الْحَمْدِ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً لا يَنْبَغِی إِلَّا لَکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی اللَّيْلِ إِذا يَغْشی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّماواتِ الْعُلی وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْأَرَضِينَ السُّفْلی وَ کُلُّ شَیْ ءٍ هالِکٌ إِلَّا وَجْهَکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ فِی السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْعُسْرِ وَ الْيُسْرِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْبَلاءِ وَ الرَّخاءِ وَ لَکَ الْحَمْدُ فِی الْآلاءِ وَ النَّعْماءِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کَما حَمِدْتَ بِهِ نَفْسَکَ فِی أُمِّ الْکِتابِ وَ فِی التَّوْراهِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الْفُرْقانِ الْعَظِيمِ وَ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً لا يَنْفَدُ أَوَّلُهُ وَ لا يَنْقَطِعُ آخِرُهُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ بِالْإِسْلامِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْقُرْآنِ وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْأَهْلِ وَ الْمالِ وَ الْوَلَدِ

وَ لَکَ الْحَمْدُ بِالْمُعَافَاهِ وَ الشُّکْرِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ وَ مِنْکَ بَدَأَ الْحَمْدُ وَ إِلَیْکَ یَعُودُ الْحَمْدُ لَا شَرِیکَ لَکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی حِلْمِکَ بَعْدَ عِلْمِکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی نِعْمَتِکَ عَلَیْنَا وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی فَضْلِکَ عَلَیْنَا اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی نِعْمَتِکَ الَّتِی لَا یُحْصِیهَا غَیْرُکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا ظَهَرَتْ نِعْمَتُکَ وَ لَا یَخْفَی وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا کَثُرَتْ أَیَادِیکَ فَلَا یُحْصَی وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا أَحْصَیْتَ کُلَّ شَیْ ءٍ عَدَداً وَ أَحَطْتَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عِلْماً وَ أَنْفَذْتَ کُلَّ شَیْ ءٍ بَصَراً وَ أَحْصَیْتَ کُلَّ شَیْ ءٍ کِتَاباً اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَا یُوَارِی مِنْکَ لَیْلٌ دَاجٍ وَ لَا سَمَاءٌ ذَاتُ أَبْرَاجٍ وَ لَا أَرْضٌ ذَاتُ فِجَاجٍ وَ لَا بِحَارٌ ذَاتُ أَمْوَاجٍ وَ لَا جِبَالٌ ذَاتُ أَنْتَاجٍ وَ لَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ یَا رَبِّ أَنَا الصَّغِیرُ الَّذِی رَبَّیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمُهَانُ الَّذِی أَکْرَمْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الذَّلِیلُ الَّذِی أَعْزَزْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا السَّائِلُ الَّذِی أَعْطَیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الرَّاغِبُ الَّذِی أَرْضَیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْعَائِلُ الَّذِی أَغْنَیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الرَّجِلُ الَّذِی حَمَلْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الضَّالُّ الَّذِی هَدَیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْحَامِلُ الَّذِی فَرَشْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْخَاطِئُ الَّذِی عَفَوْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمُسَافِرُ الَّذِی صَحِبْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ الَّذِی رَحِمْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْغَائِبُ الَّذِی أَدَّیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الشَّاهِدُ الَّذِی حَفِظْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْجَائِعُ الَّذِی أَشْبَعْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْعَارِی الَّذِی کَسَوْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الطَّرِیدُ الَّذِی آوَیْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْوَحِیدُ الَّذِی عَضَدْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمَخْذُولُ الَّذِی نَصَرْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمَهْمُومُ الَّذِی فَرَّجْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ أَنَا الْمَغْمُومُ الَّذِی نَفَّسْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ یَا إِلَهِی کَثِیراً کَثِیراً کَمَا أَنْعَمْتَ عَلَیَّ کَثِیراً.

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ نِعَمٌ خَصَصْتَنِی بِهَا مَعَ نِعَمِکَ عَلَی بَنِی آدَمَ فِیمَا سَخَّرْتَ لَهُمْ وَ دَفَعْتَ عَنْهُمْ وَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ فَلَکَ الْحَمْدُ رَبَّ الْعَالَمِینَ کَثِیراً اللَّهُمَّ وَ لَمْ تُؤْتِنِی شَیْئاً مِمَّا آتَیْتَنِی لِعَمَلٍ خَلَا مِنِّی وَ لَا لِحَقٍّ أَسْتَوْجِبُهُ مِنْکَ وَ لَمْ تَصْرِفْ عَنِّی شَیْئاً

مِنْ هُمُوم الدُّنْيَا وَ مَكْرُوهَاتِهَا وَ أَوْجَاعِهَا وَ أَنْوَاعِ بَلَائِهَا وَ أَمْرَاضِهَا وَ أَسْقَامِهَا لِشَيْ ءٍ أَكُونُ لَهُ أَهْلًا وَ لِذَلِكَ مُسْتَحِقّاً وَ لَكِنْ صَرَفْتَهُ عَنِّى رَحْمَةً مِنْكَ لِي وَ حُجَّةً لَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَلَكَ الْحَمْدُ كَثِيراً كَمَا صَرَفْتَ عَنِّى مِنَ الْبَلَاءِ كَثِيراً.

**[ترجمه]خداوندا! تو را ستایش بر هر خیری که بر ما ارزانی داشته ای و تو را ستایش بر هر شری که از ما دفع کردی و تو را ستایش به شماره آنچه آفریدی و خلق فرمودی و پدید آوردی و ایجاد کردی و تو را ستایش به عدد آنچه آزمودی و به تعداد لطفی که روا داشتی و نیازمند و بی نیاز کردی، گرفتی و عطا کردی، میراندی و زندگی بخشیدی و تمام این ها به دست تو و به سوی توست، بزرگی تو و برتری. خوار نگردد آن که تو بر او ولایت کردی و عزت مند نگردد آن که تو دشمنش داشتی. تو امرت را آغاز می کنی و بازگشت به سوی توست. حکم فرمایی و هیچ کس بر تو حکم نکند. تو بی نیازی و دیگران به تو نیازمندند. اجابت می کنم تو را ای پروردگار ما و در خدمتت هستم. ستایش تو راست به شماره آنچه هر وارثی به ارث می برد و این تویی که زمین و هر که در آن است را به ارث می بری و به سوی تو باز می گردند و تو چنانی که خود ثنای خویش گفته ای. سخن هیچ گوینده به ستایش تو نمی رسد.

خداوندا ستایش تو راست، ای صاحب ستایش و نهایت ستایش و شایسته ستایش. تو را است ستایش، ستایشی که تنها سزاوار توست. خداوندا! تو را ستایش در شب چون تاریکیش همه جا را فرو پوشد و در روز چون روشن گردد. تو را ستایش در پایان و در آغاز و تو را ستایش در آسمان های بلند و تو را ستایش در زمین های پست. هر چه جز توست نابود می شود. خداوندا! ستایش تو راست در خوشی و ناخوشی و ستایش تو راست در سختی و آسانی و ستایش تو راست در بلا و آسایش و ستایش تو راست در بخشش و نعمت.

خداوندا! ستایش تو راست، آنچنان که خویش را در ام الکتاب و تورات و انجیل و قرآن عظیم ستایش فرمودی و ستایش تو راست، ستایشی که آغاز آن تمام نشود و انجام آن پایان نپذیرد و ستایش تو را به خاطر اسلام و ستایش تو را به خاطر قرآن و تو را ستایش به [شکرانه نعمت] خانواده و مال و فرزند و تو را ستایش در سلامت و شکرگزاری. خدایا! ستایش تو را است و ستایش از تو آغاز گردد و به تو بازگردد و شریکی برای تو نیست.

خدایا! تو را ستایش بر بردباری پس از علمت و تو را ستایش بر نعماتت بر ما و تو را ستایش بر فضل و کرمت بر ما و تو را ستایش بر نعمت هایت که جز خودت کسی نتواند شمرد. خدایا تو را ستایش، آنچنان که نعمتت بر ما آشکار شده و پنهان نیست و تو را ستایش آنچنان که نعماتت افزون شد و به شماره درنیامد و تو را ستایش چنانچه همه چیز را به شماره درآورده ای و دانشت همه چیز را در بر گرفته و دیدت بر همه چیز نفوذ دارد و تو همه چیز را به شماره درآورده و در کتاب ثبت کرده ای. خدایا تو را است ستایش آنچنان که تو شایسته آنی، خدایی جز تو نیست. نه شب تار و نه آسمان برج دار و نه زمین شکاف دار و نه دریاهای موج دار و نه کوه های قله دار و نه تاریکی های انباشته بر روی هم [چیزی را] از تو نهان دارند.

ای پروردگار من! من خرده ای هستم که توام پرورش دادی، پس تو راست ستایش. پروردگارا! من موجود بی ارزشی هستم که توام کرامت دادی، پس تو را ستایش. پروردگارا! من ذره ای خوار هستم که توام عزت بخشیدی، پس تو را ستایش. منم سائلی که توام عطا کردی، پس تو را ستایش. منم خواهانی که توام خوشنود گرداندی، پس تو را ستایش. من عائله‌مندی هستم که توام توانگر کردی، پس تو را ستایش. منم افتاده ای که توام برداشتی، پس تو را ستایش. منم گمراهی که توام

هدایت کردی، پس تو را ستایش. منم باربری که تو گرامی‌ام داشتی، پس تو را ستایش. من خطاکاری هستم که تواش بخشیدی، پس تو را ستایش. منم مسافری که توام همراه بودی، پس تو را ستایش. من گناهکاری هستم که تو به من رحم کردی، پس تو را ستایش. منم دور از وطنی که توام بازگرداندی، پس تو را ستایش. منم گواهی که توام حفظ کردی، پس تو را ستایش. من گرسنه ای هستم که توام سیر گرداندی، پس تو را ستایش. من برهنه ای هستم که توام پوشاندی، پس تو را ستایش. من آواره ای هستم که توام پناه دادی پس تو را ستایش. منم آن تنهایی که تو پشتیبانی‌ام کردی، پس تو را ستایش. منم بی یاوری که توام یاری کردی، پس تو را ستایش. منم اندوهگینی که تو اندوهم را برطرف ساختی، پس تو را ستایش. منم غم زده ای که تو غم از دلم زدودی، پس تو را ستایش. ای معبودم تو را بسیار بسیار ستایش، آنچنان که نعمت های بسیاری بر من ارزانی داشتی.

خداوندا! این نعمت هایی است که مرا بدان مخصوص گرداندی، با آن نعمات که بر فرزندان آدم مبذول داشتی، آنچه مسخرشان کردی و آنچه از آنان دفع کردی و نعمتشان دادی، پس تو راست ستایش فراوان ای پروردگار جهانیان. خدایا! ذره ای از نعماتی که به من بخشیدی، نه به سبب کار شایسته ای بود که از من سر زده باشد و نه حقی که به واسطه آن سزاوار این نعمت گردم. و چنان نبود که هیچ یک از اندوه های دنیا و بدی ها و دردها و انواع بلاها و اقسام مرض ها و بیماری های آن را که از من دور کردی به خاطر کار نیکی باشد که از من سر زده باشد و من به واسطه آن سزاوار و شایسته آن گردم، ولی تو با رحمت خویش و حجتی بر من [که آن را تمام کردی] این بلاها را از من دفع کردی، ای مهربان ترین مهربانان! ستایش بسیار تو راست، آنچنان که بلاهای بسیاری را از من دفع کردی.

**[ترجمه]

اليوم العاشر

إِلَهِی كَمْ مِنْ شَیْ ءٍ غِبْتُ عَنْهُ فَشَهِدْتَهُ فَیَسَّرْتَ لِیَ الْمَنَافِعَ وَ دَفَعْتَ عَنِّی السُّوءَ وَ حَفِظْتَ مَعِی فِیهِ مِنَ الْغِیبَهِ وَ وَقَیْتَنِی فِیهِ بِلَا عِلْمٍ مِنِّی وَ لَا حَوْلٍ وَ لَا قُوَّهٍ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَی ذَلِكَ وَ الْمَنُّ وَ الطَّوْلُ إِلَهِی وَ كَمْ مِنْ شَیْ ءٍ غِبْتُ عَنْهُ فَتَوَلَّیْتَهُ وَ سَدَدْتَ لِی فِیهِ الرَّأْیَ وَ أَعْطَیْتَنِی فِیهِ الْقَوْلَ وَ أَنْجَحْتَ فِیهِ الطَّلِبَهَ وَ قَرَّبْتَ فِیهِ الْمَعُونَهَ فَلَكَ الْحَمْدُ یَا إِلَهِی كَثِیراً وَ لَكَ الشُّكْرُ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الرَّضِیِّ الْمَرْضِیِّ الطَّیِّبِ النَّقِیِّ الْمُبَارَكِ التَّقِیِّ الطَّاهِرِ الزَّكِیِّ الْمُطَهَّرِ الْوَفِیِّ وَ عَلَی آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ كَمَا صَلَّیْتَ عَلَی إِبْرَاهِیمَ وَ آلِ إِبْرَاهِیمَ إِنَّكَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ عَلَی أَثَرِ مَحَامِدِكَ وَ الصَّلَاهِ عَلَی نَبِیِّكَ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی كُلَّهَا قَدِیمَهَا وَ حَدِیثَهَا صَغِیرَهَا وَ كَبِیرَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِیَتَهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَحْصَیْتَهُ عَلَیَّ وَ حَفِظْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ سُبْحَانَكَ وَ بِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَیْكَ أَنْتَ إِلَهِی مَوْضِعُ كُلِّ شَكْوَی وَ مُنْتَهَی الْحَاجَاتِ وَ أَنْتَ أَمَرْتَ خَلْقَكَ بِالدُّعَاءِ وَ تَكَفَّلْتَ لَهُمْ بِالْإِجَابَهِ إِنَّكَ قَرِیبٌ مُجِیبٌ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ مَا أَعْظَمَ اسْمَكَ فِی أَهْلِ السَّمَاءِ وَ أَحْمَدَ اسْمَكَ فِی أَهْلِ الْأَرْضِ وَ أَفْشَی خَیْرَكَ فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَیْكَ أَنْتَ الرَّءُوفُ الرَّحِیمُ وَ إِلَیْكَ الْمُرَغَّبُ تَنْزِلُ الْغَیْثَ وَ تُقَدِّرُ الْأَقْوَاتَ وَ أَنْتَ قَاسِمُ الْمَعَاشِ قَاضِی الْآجَالِ رَازِقُ الْعِبَادِ مُرَوِّی الْبِلَادِ مُخْرِجُ الثَّمَرَاتِ عَظِیمُ الْبَرَكَاتِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَیْكَ أَنْتَ الْمُغِیثُ وَ إِلَیْكَ الْمُرَغَّبُ مُنْزِلُ الْغَیْثِ یُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِكَ

وَ الْمَلَائِکَهُ مِنْ خِیفَتِکَ وَ الْعَرْشُ الْأَعْلَی وَ الْعَمُودُ الْأَسْفَلُ وَ الْهَوَاءُ وَ مَا بَیْنَهُمَا وَ مَا تَحْتَ الثَّرَی وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ وَ الْبُحُورُ وَ الضِّیَاءُ وَ الظُّلْمَهُ وَ النُّورُ وَ الْفَیْ ءُ وَ الظِّلُّ وَ الْحَرُورُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ تُسَیِّرُ الْجِبَالَ وَ تُهِبُّ الرِّیَاحَ سُبْحَانَکَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْمَرْهُوبِ حَامِلِ عَرْشِکَ وَ مَنْ فِی سَمَاوَاتِکَ وَ أَرْضِکَ وَ مَنْ فِی الْبُحُورِ وَ الْهَوَاءِ وَ مَنْ فِی الظُّلْمَهِ وَ مَنْ فِی لُجَجِ الْبُحُورِ وَ مَا تَحْتَ الثَّرَی وَ مَا بَیْنَ الْخَافِقَیْنِ سُبْحَانَکَ مَا أَعْظَمَکَ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَیْکَ سُبْحَانَکَ لا- إِلهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ إِجَابَهَ الدُّعَاءِ وَ الشُّکْرَ فِی الشِّدَّهِ وَ الرَّخَاءِ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَطَرْتَ السَّمَاوَاتِ الْعُلَی فَأَوْثَقْتَ أَطْبَاقَهَا سُبْحَانَکَ وَ نَظَرْتَ إِلَی عُمَارِ الْأَرَضِینَ السُّفْلَی فَزُلْزِلَتْ أَقْطَارُهَا سُبْحَانَکَ وَ نَظَرْتَ إِلَی مَا فِی الْبُحُورِ وَ لُجَجِهَا فَتَمَحَّصَ مَا فِیهَا سُبْحَانَکَ وَ نَظَرْتَ إِلَی مَا أَحَاطَ بِالْخَافِقَیْنِ وَ مَا بَیْنَ ذَلِکَ مِنَ الْهَوَاءِ فَخَضَعَ لَکَ خَاشِعاً وَ لِجَلَالِ وَجْهِکَ الْکَرِیمِ أَکْرَمِ الْوُجُوهِ خَاضِعاً.

سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی أَعَانَکَ حِینَ بَنَیْتَ السَّمَاوَاتِ وَ اسْتَوَیْتَ عَلَی عَرْشِ عَظَمَتِکَ سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی حَضَرَکَ حِینَ بَسَطْتَ الْأَرْضَ فَمَدَدْتَهَا ثُمَّ دَحَوْتَهَا فَجَعَلْتَهَا فِرَاشاً مَنْ ذَا الَّذِی رَآکَ حِینَ نَصَبْتَ الْجِبَالَ فَأَثْبَتَّ أَسَاسَهَا بِأَهْلِهَا رَحْمَهً مِنْکَ لِخَلْقِکَ سُبْحَانَکَ مَنْ ذَا الَّذِی أَعَانَکَ حِینَ فَجَرْتَ الْبُحُورَ وَ أَحَطْتَ بِهَا الْأَرْضَ سُبْحَانَکَ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِحَمْدِکَ مَنْ ذَا الَّذِی یُضَارُّکَ وَ یُغَالِبُکَ أَوْ یَمْتَنِعُ مِنْکَ أَوْ یَنْجُو مِنْ قَدَرِکَ سُبْحَانَکَ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِحَمْدِکَ وَ الْعُیُونُ تَبْکِی لِعِقَابِکَ وَ الْقُلُوبُ تَرْجُفُ إِذَا ذُکِرْتَ مِنْ مَخَافَتِکَ سُبْحَانَکَ مَا أَفْضَلَ حِلْمَکَ وَ أَمْضَی حُکْمَکَ وَ أَحْسَنَ خَلْقَکَ سُبْحَانَکَ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِحَمْدِکَ مَنْ یَبْلُغُ مِدْحَکَ أَوْ یَسْتَطِیعُ أَنْ یَصِفَ کُنْهَکَ أَوْ یَنَالَ مُلْکَکَ سُبْحَانَکَ حَارَتِ الْأَبْصَارُ دُونَکَ وَ امْتَلَأَتِ الْقُلُوبُ فَرَقاً مِنْکَ وَ وَجَلًا مِنْ مَخَافَتِکَ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِحَمْدِکَ مِنْ مَنِیعٍ مَا أَحْلَمَکَ وَ أَعْدَلَکَ وَ أَرْأَفَکَ وَ

أَرْحَمِكَ وَ أَسْمَعَكَ وَ أَبْصَرَكَ سُبْحَانَكَ لاـ إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَما تَحْرِمْنِي بِرَحْمَتِكَ وَ لَا تُعَذِّبْنِي وَ أَنَا أَسْتَغْفِرُكَ آمِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

**[ترجمه]خدایا چه بسیار چیزهایی که من از آن دور و غایب بودم و تو حاضر بودی و سودهای آن را برایم میسر ساختی و شر و بدی را از من دور ساختی و در غیاب من مرا مورد توجه قرار دادی و بی آنکه من باخبر شوم و نیرو و قوتی داشته باشم مرا محافظت کردی و ستایش تو را است بر این الطاف و نعمت و بخشش. خدایا چه بسیار چیزهایی که من از آن غایب بودم و تو آن را عهده دار شدی و رأی مرا در مورد آن محکم ساختی و به من سخن راسخ دادی و به درخواستم توفیق دادی و آن را به کمک خود مقرون ساختی، پس تو را ستایش فراوان ای معبود من! و تو را سپاس ای پروردگار جهانیان!

خداوندا بر محمد آن پیامبر خوشنود، پسندیده، پاک و پاکیزه، مبارک، پرهیزکار، طاهر، پاک زاد، پاک نهاد و وفادار و خاندان پاک و برگزیده او درود فرست، همان طور که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود فرستادی، که به راستی تویی ستوده و بزرگوار. خداوندا به حق تمام اسباب ستودگیت و به صلوات بر پیامبرت محمد و خاندان او از تو می خواهم که تمام گناهانم را بیامرزی، تازه و کهنه شان را، کوچک و بزرگشان را، چه پنهان و چه آشکار، چه آن ها که دانستم و چه آن ها که ندانستم و آن ها که تو شمرده و حفظ کرده ای و من خود فراموش کرده ام، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان، منزهی تو و به ستایشت مشغولم. معبودی جز تو نیست. از تو طلب آمرزش دارم و به درگاه تو توبه می کنم. تویی معبودم، ای محل هر شکایت و ای منتهای حاجات، تو به مخلوقاتت دستور دعا دادی و اجابت دعایشان را بر عهده گرفتی که تویی نزدیک و اجابت کننده دعا.

خداوندا تسبیحت گویم و به ستایشت مشغولم، چه بزرگ است نامت در میان آسمانیان و چه ستوده است کارت در بین زمینیان و چه آشکار است نیکی ات در خشکی و دریا! خداوندا منزهی تو و به ستایشت مشغولم. معبودی جز تو نیست، از تو درخواست آمرزش دارم و به درگاه تو توبه می کنم که تویی دلسوز و تویی مهربان، تمام شوق و رغبت ها به سوی توست، باران را فرود آوری و روزی ها را اندازه کنی و تویی قسمت کننده زندگی‌ها، ای مقدر کننده عمرها، روزی رسان بندگان، سیراب کننده سرزمین ها، برون آورنده میوه ها و صاحب برکات بزرگ. خداوندا تسبیحت گویم و به ستایشت مشغولم، خدایی جز تو نیست. از تو درخواست آمرزش دارم و به درگاه تو توبه می کنم. تویی فریادرس و هر شوق و رغبتی به آستان توست. تویی فرود آورنده باران. آذرخش به ستایش تو تسبیح گوید و فرشتگان نیز از بیم تو و هم عرش اعلی و ستون پایینی و هوا و آنچه میان آن دو و در زیر خاک است و خورشید و ماه و ستارگان و دریاها و روشنی و تاریکی و نور و سایه و تاریکی شب و گرمای آفتاب.

منزهی تو، تویی که کوه ها را به حرکت درآوری و بادها را جریان دهی. منزهی تو، از تو خواهم به نامت که از آن بهراسند حامل عرشت و هر که در آسمان ها و زمین است و هر که در دریاها و هواست و هر که در تاریکی و در اعماق تاریک دریاها و هر چه زیر خاک و در میان شرق و غرب عالم است. منزهی تو و چه بزرگی تو، خدایا منزهی تو و به ستایشت مشغولم. خدایی جز تو نیست، از تو آمرزش خواهم و به درگاهت توبه می کنم. منزهی تو، خدایی جز تو نیست، اجابت دعا و سپاسگزاری در سختی و آسایش را از تو می خواهم.

خدایا! منزهی تو و به ستایشت مشغولم، خدایی جز تو نیست. تو آسمان های بلند را برافراشتی و طبقات آن را استوار ساختی، منزهی تو. به گودی‌های زمینهای پست نظر افکندی و کناره های آن متزلزل گشت. منزهی تو، به دریاها و اعماق آن نظر افکندی و پس هر چه در آن ها بود آشکار شد. منزهی تو، بدانچه شرق و غرب جهان بر آن احاطه دارد و به هوای میان آن دو نظر افکندی و تمام آن ها از فروتنی در برابر تو و بزرگی ذات بخشنده تو که کریم ترین ذات هاست، به خشوع و فروتنی افتادند.

منزهی تو، که بود آن که تو را یاری کرد آنگاه که آسمان ها را برافراشتی و بر عرش عظمت خویش مستولی گشتی؟ منزهی تو، کیست آن کس که حاضر بود آنگاه که زمین را گستراندی و آن را کشیدی و سپس آن را پهن کردی و بسترش ساختی؟ کیست آن که شاهد تو بود، آن گاه که کوه ها را برافراشتی و پایه آن را از روی مهری که نسبت به خلق خویش داشتی برای اهل آن محکم کردی، منزهی تو، کیست آن که تو را یاری داد آن گاه که دریاها را شکافتی و زمین را بر آن ها محیط ساختی. منزهی تو، خدایی جز تو نیست و به ستایشت مشغولم. کیست آن کس که به تو زیان برساند و بر تو چیره شود؟ یا از تو سرپیچی کند یا از تقدیر تو رهایی یابد؟ منزهی تو، خدایی جز تو نیست و به ستایشت مشغولم. دیدگان از بیم مجازات تو گریانند و دل ها چون تو را یاد کنند از هراس تو به لرزه افتند. منزهی تو، چه بزرگ است بردباری تو و چه نافذ است حکم تو و نیکوست آفرینش تو. منزهی تو، معبودی جز تو نیست و به ستایش تو مشغولم. کیست که به مدح تو رسد یا یارای توصیف کنه وجود تو را داشته باشد یا به پادشاهی تو دست یابد! منزهی تو، دیدگان در برابر تو متحیر و دل ها از بیم و هراس تو سرشار گشته اند. منزهی تو، خدایا! معبودی جز تو نیست و به ستایش تو مشغولم ای والا! چه اندازه بردباری و چه دادگری و چه مهربانی و چه مهرورزی و چه شنوایی و چه بینایی! منزهی تو، معبودی جز تو نیست. به رحمت خویش مرا محروم نگردان و عذاب نکن و من از تو درخواست آمرزش دارم. آمین، آمین، ای پروردگار جهانیان.

**[ترجمه]

اليوم الحادی عشر

سُبْحانَ الَّذِی أَسْرى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرام إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِی بارَكْنا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آياتِنا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ- سُبْحانَهُ وَ تَعالى عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوًّا كَبِيراً- تُسَبِّحُ لَهُ السَّماواتُ السَّبْعُ وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ إِنْ مِنْ شَیْ ءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَ لكِنْ لا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كانَ حَلِيماً غَفُوراً سُبْحانَهُ إِذا قَضى أَمْراً فَإِنَّما يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ- فَاصْبِرْ عَلى ما يَقُولُونَ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ غُرُوبِها وَ مِنْ آناءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَ أَطْرافَ النَّهارِ لَعَلَّكَ تَرْضى- سُبْحانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ- وَ سَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ- سُبْحانَكَ إِنِّی كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ تَعالى عَمَّا يَصِفُونَ- سُبْحانَهُ وَ تَعالى عَمَّا يُشْرِكُونَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْقاهِرِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْوَاحِدِ الَّذِی بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ- سَبَّحَ لِلَّهِ ما فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ- لَهُ مُلْكُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ يُحْيِی وَ يُمِيتُ وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ- هُوَ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْباطِنُ وَ هُوَ بِكُلِّ شَیْ ءٍ عَلِيمٌ- هُوَ الَّذِی خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ فِی سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ ما يَلِجُ فِی الْأَرْضِ وَ ما يَخْرُجُ مِنْها وَ ما يَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما يَعْرُجُ فِيها وَ هُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ ما كُنْتُمْ وَ اللَّهُ بِما تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ- لَهُ مُلْكُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ

الْأَمُورُ يُولِجُ اللَّيْلَ فِی النَّهارِ وَ يُولِجُ النَّهارَ فِی اللَّيْلِ وَ هُوَ عَلِيمٌ بِذاتِ الصُّدُورِ- سَبَّحَ لِلَّهِ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ- هُوَ اللَّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْکُ وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ مِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَ سَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا- فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّکَ وَ اسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كانَ تَوَّاباً سُبْحَانَکَ أَنْتَ الَّذِی يُسَبِّحُ لَکَ بِالْغُدُوِّ وَ الْآصالِ- رِجالٌ لا تُلْهِيهِمْ تِجارَةٌ وَ لا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَ إِقامِ الصَّلاةِ وَ إِيتاءِ الزَّكاةِ يَخافُونَ يَوْماً تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَ الْأَبْصارُ سُبْحَانَ الَّذِی يُسَبِّحُ لَهُ السَّماوَاتُ وَجَلًا وَ الْمَلَائِكَةُ شَفَقاً وَ الْأَرْضُ خَوْفاً وَ طَمَعاً وَ كُلٌّ يُسَبِّحُونَهُ دَاخِرِينَ سُبْحَانَهُ بِالْجَلَالِ مُنْفَرِداً وَ بِالتَّوْحِيدِ مَعْرُوفاً وَ بِالْمَعْرُوفِ مَوْصُوفاً وَ بِالرُّبُوبِيَّةِ عَلَى الْعَالَمِينَ قَاهِراً فَلَهُ الْبَهْجَةُ وَ الْجَمَالُ أَبَداً.

lt;meta info="{منزّه است آن [خدایی] که بنده اش را شبانگاهی از مسجد الحرام به سوی مسجد الأقصی - که پیرامون آن را برکت داده ایم - سیر داد، تا از نشانه های خود به او بنمایانیم، که او همان شنوای بیناست.}؛ - . اسرا / ۱ - او [پاک و] منزّه است و از آنچه ستمگران می گویند والاتر است. {آسمان های هفتگانه و زمین و هر کس که در آن هاست او را تسبیح می گویند و هیچ چیز نیست مگر اینکه با ستایشش، تسبیح او می گوید، ولی شما تسبیح آن ها را درنمی یابید. به راستی که او همواره بردبار [و] آمرزنده است.} - . اسرا / ۴۴ - منزّه است او؛ چون کاری را اراده کند، همین قدر به آن می گوید: «موجود شو»، پس بی درنگ موجود می شود. {پس بر آنچه می گویند شکیبا باش، و پیش از بر آمدن آفتاب و قبل از فرو شدن آن، با ستایش پروردگارت [او را] تسبیح گوی و برخی از ساعات شب و حوالی روز را به نیایش پرداز، باشد که خشنود گردی.}؛ - . طه / ۱۳۰ - {منزّه است پروردگار تو، پروردگار شکوهمند، از آنچه وصف می کنند. و درود بر فرستادگان. و ستایش، ویژه خدا، پروردگار جهانیان است.} - . صافات / ۱۸۲-۱۸۰ -

منزه است خدا، پروردگار عرش بزرگ، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم. منزه است خدا و برتر است از آنچه وصف می کنند. او پاک و برتر است از آنچه [با وی] شریک می سازند. منزّه است خدای قهار. منزّه است خدای یکتا که ملکوت هر چیزی در دست اوست، و به سوی اوست که بازگردانیده می شوید. پروردگار آسمان های هفتگانه و پروردگار عرش بزرگ. {آنچه در آسمان ها و زمین است، خدا را به پاکی می ستایند و اوست ارجمند حکیم. فرمانروایی آسمان ها و زمین از آنِ اوست: زنده می کند و می میراند و او بر هر چیزی تواناست. اوست اوّل و آخر و ظاهر و باطن و او به هر چیزی داناست. اوست آن کس که آسمان ها و زمین را در شش هنگام آفرید؛ آنگاه بر عرش استیلا یافت. آنچه در زمین درآید و آنچه از آن برآید و آنچه از آسمان فرود آید و آنچه در آن بالا رود [همه را] می داند. و هر کجا باشید او با شماست، و خدا به هر چه می کنید بیناست. فرمانروایی [مطلق] آسمان ها و زمین از آنِ اوست. او زنده می‌کند و می‌میراند و او بر هر چیز قادر است. اوست آغاز و پایان و پیدا و پنهان و او بر هر چیز آگاه است و [جمله] کارها به سوی خدا بازگردانیده می شود. شب را در روز درمی آورد و روز را [نیز] در شب درمی آورد، و او به راز دل ها داناست.} - . حدید / ۶-۱ -

{آنچه در آسمان ها و در زمین است تسبیح گویِ خدای هستند، و اوست شکست ناپذیر سنجیده کار.} - . حشر / ۱ -

اوست خدای خالق نوساز صورتگر [که] بهترین نامها [و صفات] از آنِ اوست. هر چه در آسمان ها و هر چه در زمین است خدا را تسبیح می گویند. او راست فرمانروایی و او راست ستایش و او بر هر چیزی تواناست. {و بخشی از شب را در برابر او سجده کن و شب[های] دراز، او را به پاکی بستای.}؛ - . انسان / ۲۶ -

{پس به ستایش پروردگارت نیایشگر باش و از او آمرزش خواه، که وی همواره توبه پذیر است.} -. نصر / ۳ -

منزهی تو که نیایشت می کنند {هر بامداد و شامگاه، مردانی که نه تجارت و نه داد و ستدی، آنان را از یاد خدا و برپا داشتن نماز و دادن زکات، به خود مشغول نمی دارد، و از روزی که دل ها و دیده ها در آن زیرورو می شود می هراسند.} -. نور / ۳۷- ۳۶ - منزه است کسی که آسمان ها از ترس او و ملائکه از هراس او و زمین با بیم و امید او تسبیح گوی اویند و همه از روی کمال فروتنی تسبیحش گویند. منزه است او که به شکوه یگانه است و به یگانگی معروف و به نیکی توصیف شده و به پروردگاری جهانیان چیره و آراستگی و زیبایی پیوسته از آن اوست.

**[ترجمه]

اليوم الثانی عشر

سُبْحَانَ الَّذِی فِی السَّمَاءِ عَرْشُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ سَبِیلُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی السَّمَاءِ عَظَمَتُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی الْأَرْضِ آیَاتُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ إِلَی آخِرِ الدُّعَاءِ وَ قَدْ مَرَّ ذِکْرُهُ فِی الرِّوَایَهِ الْأُوْلَی.

**[ترجمه]منزه است خدایی که عرش او در آسمان هاست. منزه است کسی که در خشکی و دریا راه رسیدن به او وجود دارد. منزه است کسی که عظمت او در آسمان است. منزه است کسی که نشانه های او در زمین است. منزه است کسی که در گورها حکم و داوری اوست... تا آخر دعا، که در روایت اول ذکر کامل آن گذشت.

**[ترجمه]

اليوم الثالث عشر

سُبْحَانَ الرَّفِیعِ الْأَعْلَی سُبْحَانَ مَنْ قَضَی بِالْمَوْتِ عَلَی الْعِبَادِ سُبْحَانَ الْقَاضِی بِالْحَقِّ سُبْحَانَ الْمَلِکِ الْمُقْتَدِرِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ حَمْداً یَبْقَی بَعْدَ الْفَنَاءِ وَ یَنْمِی فِی کِفَّهِ الْمِیزَانِ لِلْجَزَاءِ تَسْبِیحاً کَمَا یَنْبَغِی لِکَرَمِ وَجْهِهِ وَ عِزِّ جَلَالِهِ وَ عَظِیمِ ثَوَابِهِ سُبْحَانَ مَنْ تَوَاضَعَ کُلُّ شَیْ ءٍ لِقُدْرَتِهِ سُبْحَانَ مَنْ خَضَعَ کُلُّ شَیْ ءٍ لِمُلْکِهِ سُبْحَانَ مَنِ انْقَادَتْ لَهُ الْأُمُورُ بِأَزِمَّتِهَا طَوْعاً لِأَمْرِهِ سُبْحَانَ مَنْ مَلَأَ الْأَرْضَ قُدْسُهُ سُبْحَانَ مَنْ قَدَّرَ بِقُدْرَتِهِ کُلَّ قَدَرٍ وَ لَا یَقْدِرُ أَحَدٌ قُدْرَتَهُ سُبْحَانَ مَنْ أَوَّلُهُ حِلْمٌ لَا یُوصَفُ وَ آخِرُهُ عِلْمٌ لَا یَبِیدُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ عَالِمٌ مُطَّلِعٌ بِغَیْرِ جَوَارِحَ سُبْحَانَ مَنْ لا یَخْفی عَلَیْهِ خَافِیَهٌ فِی الْأَرْضِ وَ لا فِی السَّماءِ سُبْحَانَ الرَّبِّ الْوَدُودِ سُبْحَانَ الْفَرْدِ الْوَتْرِ سُبْحَانَ الْعَظِیمِ الْأَعْظَمِ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ رَحِیمٌ

ص: ۲۰۱

لَا يَعْجَلُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ قَائِمٌ لَا يَغْفُلُ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ جَوَادٌ لَا يَبْخَلُ أَنْتَ الَّذِی فِی السَّمَاءِ عَظَمَتُکَ وَ فِی الْأَرْضِ قُدْرَتُکَ وَ فِی الْبِحَارِ عَجَائِبُکَ وَ فِی الظُّلُمَاتِ نُورُکَ- سُبْحانَکَ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ سُبْحَانَ ذِی الْعِزِّ الشَّامِخِ سُبْحَانَ ذِی الْجَلالِ وَ الْإِکْرام سُبْحَانَکَ یَا قُدُّوسُ یَا قُدُّوسُ أَسْأَلُکَ بِمَنِّکَ یَا مَنَّانُ وَ بِقُدْرَتِکَ یَا قَدِیرُ وَ بِحِلْمِکَ یَا حَلِیمُ وَ بِعِلْمِکَ یَا عَلِیمُ وَ بِعَظَمَتِکَ یَا عَظِیمُ ثُمَّ یَقُولُ یَا حَقُّ ثَلَاثاً یَا بَاعِثُ ثَلَاثاً یَا وَارِثُ ثَلَاثاً یَا قَیُّومُ ثَلَاثاً یَا اللَّهُ ثَلَاثاً یَا رَحْمَانُ ثَلَاثاً یَا رَحِیمُ ثَلَاثاً یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَام ثَلَاثاً یَا رَبَّنَا ثَلَاثاً أَسْأَلُکَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ ثَلَاثاً یَا کَرِیمُ یَا سَیِّدَنَا ثَلَاثاً یَا فَخْرَنَا ثَلَاثاً یَا ذُخْرَنَا ثَلَاثاً یَا کَهْفَنَا ثَلَاثاً یَا مَوْلَانَا ثَلَاثاً یَا خَالِقَنَا ثَلَاثاً یَا رَازِقَنَا ثَلَاثاً یَا مُمِیتَنَا ثَلَاثاً یَا مُحْیِیَنَا ثَلَاثاً یَا بَاعِثَنَا ثَلَاثاً یَا وَارِثَنَا ثَلَاثاً یَا عُدَّتَنَا ثَلَاثاً یَا أَمَلَنَا ثَلَاثاً یَا رَجَاءَنَا ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا حَیُّ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا قَیُّومُ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا اللَّهُ یَا لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ الْعَزِیزِ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا کَبِیرُ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا مَنَّانُ ثَلَاثاً وَ أَسْأَلُکَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَام أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ رَسُولِکَ وَ نَبِیِّکَ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ الْأَخْیَارِ أَفْضَلَ صَلَاتِکَ عَلَی نَبِیٍّ مِنْ أَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ کَمَا صَلَّیْتَ عَلَی إِبْرَاهِیمَ وَ آلِ إِبْرَاهِیمَ إِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی أَبِینَا آدَمَ وَ أُمِّنَا حَوَّاءَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی أَنْبِیَائِکَ أَجْمَعِینَ اللَّهُمَّ وَ عَافِنِی فِی دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ‌ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَتَقَبَّلَ مِنِّی فَإِنَّکَ غَفُورٌ شَکُورٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَغْفِرَ لِی فَإِنَّکَ غَفُورٌ رَحِیمٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْحَمَنِی فَإِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ.

**[ترجمه]منزه است بلند والاـ مقام! منزه است کسی که مرگ را بر بندگانش حتمی قرار داده، منزه است داور دادگر، منزه است پادشاه مقتدر. تسبیح گویم خدا را و به ستایش او مشغولم، تسبیحی که پس از نابودی [همه چیز] باقی می ماند و در کفه میزان برای پاداش افزون گردد. تسبیحی که شایسته کرامت ذات و عزت شکوه او و پاداش بزرگ اوست. منزه است کسی که همه چیز در برابر قدرت او سر تسلیم فرود آورده است. منزه است کسی که همه چیز در برابر پادشاهی او فروتن گشته است. منزه است کسی که عنان تمام کارها در برابر فرمان او تسلیم گشته است. منزه است کسی که پاکی و قداستش زمین را پر کرده است. منزه است کسی که به نیروی خویش هر اندازه‌ای را مقدر ساخته و کسی را یارای رویارویی با قدرت او نیست .

منزه است کسی که اولش بردباری وصف ناپذیر و آخرش دانشی فنا ناپذیر است. منزه است کسی که بدون داشتن اعضا و اندام دانای آگاه است، منزه است کسی که هیچ نهانی در زمین و آسمان از او پنهان نیست، منزه است پروردگار مهربان، منزه است پروردگار یگانه یکتا، منزه است بزرگ بزرگ تر، منزه است مهربانی که شتاب نکند، منزه است پایداری که غفلت نکند، منزه است بخشنده ای که بخل نورزد. تویی آن کس که بزرگیت در آسمان است و قدرتت در زمین و شگفتی هایت در دریاها و نورت در تاریکی ها. معبودی جز تو نیست، به راستی که من از ستمکاران بودم.

منزه است عزت مند والاـ مقام، منزه است باشکوه ارجمند، منزهی تو ای پاك و ای پاکیزه، از تو خواهم به عطابخشیت ای عطابخش! و به قدرتت ای توانمند و به بردباریت ای بردبار و به دانشت ای دانا و به بزرگیت ای بزرگ. سپس سه بار می گویی: ای حق و سه بار ای برانگیزنده و سه بار ای ارث برنده و سه بار ای پاینده و سه بار ای خدا و سه بار ای بخشاینده و سه بار ای مهربان و سه بار ای باشکوه ارجمند و سه بار ای پروردگار ما و سه بار می گویی: «از تو می خواهم به حق معبودی جز تو نیست، ای بزرگ ستایش» و سه بار: «از تو خواهم به ذات بخشنده ات» و سه بار ای بخشنده ای سرور ما و سه بار ای افتخار ما و سه بار ای ذخیره ما و سه بار ای پناه ما و سه بار ای مولای ما و سه بار ای آفریدگار ما و سه بار ای روزی رسان ما و سه بار ای میراننده ما و سه بار ای زندگی بخش ما و سه بار ای برانگیزنده ما و سه بار ای ارث برنده ما و سه بار ای ساز و برگ ما و سه بار ای آرزوی ما و سه بار ای امید ما.

سه بار می گویی: از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای زنده، سه بار: از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای پاینده و سه بار: «از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای خداوند! ای که معبودی جز تو نیست، منزهی تو، معبودی جز تو نیست» و سه بار: «از تو خواهم به حق ذات بخشنده باعزتت ای بزرگوار»، سه بار: «از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای بزرگ»، سه بار: «از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای عطابخش»، سه بار: «از تو خواهم به حق ذات بخشنده ات ای باشکوه ارجمند»، از تو خواهم که بهترین درودهای خویش را که بر هر کدام از پیامبران و فرستادگانت می‌فرستی بر محمد بنده و فرستاده و پیامبرت و خاندان پاک و برگزیده او بفرست.

خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست، آنچنان که بر ابراهیم و خاندان او درود فرستادی که تویی ستوده بزرگوار. خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست، خدایا بر پدرمان آدم و مادرمان حوا درود فرست. خدایا بر تمام پیامبرانت درود فرست. خدایا مرا در دین و دنیا و آخرتم به سلامت دار. به راستی تو بر همه چیز توانایی. خدایا از تو می خواهم از من بپذیری که تویی آمرزنده سپاس پذیر. خدایا از تو خواهم که مرا بیامرزی و به راستی تویی آمرزنده مهربان. خدایا از تو

خواهم که به من رحم کنی که تویی بسیار توبه پذیر مهربان.

**[ترجمه]

اليوم الرابع عشر

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ عَلَى أَثَرِ تَسْبِيحِكَ وَ الصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّكَ أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی كُلَّهَا قَدِيمَهَا وَ حَدِيثَهَا كَبِيرَهَا وَ صَغِيرَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِيَتَهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَحْصَيْتَ عَلَيَّ مِنْهَا وَ نَسِيتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَشَعَتْ لَكَ الْأَصْوَاتُ وَ ضَلَّتْ فِيكَ الْأَحْلَامُ وَ تَحَيَّرَتْ دُونَكَ الْأَبْصَارُ وَ أَفْضَتْ إِلَيْكَ الْقُلُوبُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ‏ءٍ خَاشِعٌ لَكَ وَ كُلُّ شَيْ‏ءٍ مُمْتَنِعٌ بِكَ وَ كُلُّ شَيْ‏ءٍ ضَارِعٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ فِی قَبْضَتِكَ وَ النَّوَاصِی كُلُّهَا بِيَدِكَ وَ كُلُّ مَنْ أَشْرَكَ بِكَ عَبْدٌ دَاخِرٌ لَكَ أَنْتَ الرَّبُّ الَّذِی لَا نِدَّ لَكَ وَ الدَّائِمُ الَّذِی لَا نَفَادَ لَكَ وَ الْقَيُّومُ الَّذِی لَا زَوَالَ لَكَ وَ الْمَلِكُ الَّذِی لَا شَرِيكَ لَكَ الْحَيُّ الْمُحْيِی الْمَوْتَى الْقَائِمُ عَلى كُلِّ نَفْسٍ بِما كَسَبَتْ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَوَّلُ قَبْلَ خَلْقِكَ وَ الْآخِرُ بَعْدَهُمْ وَ الظَّاهِرُ فَوْقَهُمْ وَ الْقَاهِرُ لَهُمْ وَ الْقَادِرُ مِنْ وَرَائِهِمْ وَ الْقَرِيبُ مِنْهُمْ وَ مَالِكُهُمْ وَ خَالِقُهُمْ وَ قَابِضُ أَرْوَاحِهِمْ وَ رَازِقُهُمْ وَ مُنْتَهَى رَغْبَتِهِمْ وَ مَوْلَاهُمْ وَ مَوْضِعُ شَكْوَاهُمْ وَ الدَّافِعُ عَنْهُمْ وَ النَّافِعُ لَهُمْ لَيْسَ أَحَدٌ فَوْقَكَ يَحُولُ دُونَهُمْ وَ فِی قَبْضَتِكَ مُتَقَلَّبُهُمْ وَ مَثْوَاهُمْ إِيَّاكَ نُؤَمِّلُ وَ فَضْلَكَ نَرْجُو وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ قُوَّةُ كُلِّ ضَعِيفٍ وَ مَفْزَعُ كُلِّ مَلْهُوفٍ وَ أَمْنُ كُلِّ خَائِفٍ وَ مَوْضِعُ كُلِّ شَكْوَى وَ كَاشِفُ كُلِّ بَلْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ حِصْنُ كُلِّ هَارِبٍ وَ عِزُّ كُلِّ ذَلِيلٍ وَ مَادَّةُ كُلِّ مَظْلُومٍ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ نِعْمَةٍ وَ صَاحِبُ كُلِّ حَسَنَةٍ وَ دَافِعُ كُلِّ سَيِّئَةٍ وَ مُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَةٍ وَ قَاضِی كُلِّ حَاجَةٍ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الرَّحِيمُ بِخَلْقِهِ اللَّطِيفُ بِعِبَادِهِ عَلَى غِنَاهُ عَنْهُمْ وَ فَقْرِهِمْ إِلَيْهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمُطَّلِعُ عَلَى كُلِّ خَفِيَّةٍ وَ الْحَاضِرُ عَلَى كُلِّ سَرِيرَةٍ وَ اللَّطِيفُ لِمَا يَشَاءُ وَ الْفَعَّالُ لِمَا يُرِيدُ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ

إِلَّا بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ- فاطِرُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ ذُو الْجَلالِ وَ الْإِكْرام أَنْتَ غَافِرُ الذَّنْبِ وَ قَابِلُ التَّوْبِ شَدِيدُ الْعِقَابِ ذُو الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُكَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُعْطِيَنِي جَمِيعَ سُؤْلِي وَ رَغْبَتِي وَ مُنْيَتِي وَ إِرَادَتِي فَإِنَّ ذَلِكَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ إِنَّمَا أَمْرُكَ إِذَا أَرَدْتَ شَيْئاً أَنْ تَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ.

**[ترجمه]خدایا بر محمد و خاندان او که پیامبری امّی است درود فرست، آنچنان که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود فرستادی. تو حقیقتاً ستوده و بزرگواری. خدایا من از تو می خواهم در پی تسبیحی که از تو می کنم و درودی که بر پیامبرت می فرستم، تمام گناهانم را، کهنه و تازه، بزرگ و کوچک و آشکار و پنهان و آنچه تو بدان آگاهی و من بی خبرم و گناهانی که تو به شماره درآوردی و من خود فراموش کرده ام ببخشی. ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان! خدایی جز تو نیست. صداها در برابر تو خاضع شده و خواب ها در برابر تو سرگشته شده و دیدگان در برابر تو متحیر مانده اند و قلب ها به تو پیوند خورده. خدایی جز تو نیست، همه چیز در برابر تو خشوع کرده و هر چیزی خود را به تو بازدارد و هر موجودی برای تو افتادگی نشان دهد. معبودی جز تو نیست، مخلوقات همه در قبضه قدرت توست و زمام اختیار تمام آن ها به دست تو و هر که به تو شرک ورزد همو بنده خوار و ناتوان توست.

تویی پروردگاری که همتایی نداری و جاویدی که پایانی نداری و پاینده ای که زوالی نداری و پادشاهی که شریکی نداری. زنده زندگی بخش به مردگان و مراقب کردار هر کس هستی. معبودی جز تو نیست، ای اولی که پیش از خلق خود موجود بوده و آخری که پس از آنان نیز خواهی بود و بر آن ها ظاهر و چیره هستی. توانای بر آنان و نزدیک به ایشان و صاحب و آفریننده و گیرنده جان آنان هستی. رساننده روزی و منتهای آرزو و سرور آنان و محل شکایت آنان تو هستی. حامی و پشتیبان آنان و سودرسانشان تویی. فراتر از تو کسی نیست که میان تو و آنان حائل شود. حرکت و سکون آنان در دست توست. تنها به تو و فضل و احسان تو امیدواریم. و هیچ نیرو و قوتی نیست جز به تو.

معبودی جز تو نیست، تویی نیروی هر ناتوان و پناه هر دل سوخته و اندوهگین و امان هر ترسان و مرجع هر شکایت و برطرف کننده هر بلا. معبودی جز تو نیست. تویی دژ هر فراری و عزت هر انسان خواری و کمک کار هر ستمدیده و هیچ نیرو و قوتی نیست جز به تو، معبودی جز تو نیست. صاحب هر نعمت و صاحب هر نیکی و برطرف کننده هر بدی و منتهای هر شوق و رغبت و برآورنده هر حاجت تو هستی. و هیچ نیرو و قوتی نیست جز به تو، معبودی جز تو نیست. به مخلوق خود مهربان، به بندگان خود مداراپیشه است، در حالی که او از آنان بی نیاز و آنان بدو نیازمندند.

معبودی جز تو نیست. آگاه بر هر امر پنهان و حاضر بر هر راز و بر هر آنچه خواهی دقیق هستی و هر چه اراده فرمایی انجام دهی. ای زنده ای که معبودی جز تو نیست و هیچ نیرو و قوتی نیست جز به تو، معبودی جز تو نیست. ای دانای به عالم غیب و شهود، بخشاینده مهربان، آفریننده آسمان ها و زمین، باشکوه ارجمند، تویی آمرزنده گناه، توبه پذیر، سخت کیفر و صاحب کرامت. معبودی جز تو نیست و بازگشت همه به سوی توست.

خدایا از تو می خواهم به حق «معبودی جز تو نیست» که بر محمد و خاندان او درود فرستی و تمام خواسته و شوق و آرزو و

هر چه خواهم به من ببخشی که این بر تو آسان است و تو بر همه چیز توانایی. چون به چیزی اراده فرمایی، کارت این بس که می گویی: «باش»؛ پس [بی درنگ] موجود می شود.

**[ترجمه]

الیوم الخامس عشر

اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الْمُتَعَالِی الَّذِی مَلَأَ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْفَرْدِ الَّذِی لَا یَعْدِلُهُ شَیْ ءٌ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَلِیِّ الْأَعْلَی وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الْأَعْظَمِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْجَلِیلِ الْأَجَلِّ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ الْغَیْبِ وَ الشَّهَادَهِ الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْقُدُّوسِ السَّلَامِ الْمُؤْمِنِ الْمُهَیْمِنِ الْعَزِیزِ الْجَبَّارِ الْمُتَکَبِّرِ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ تَعَالَیْتَ عَمَّا یُشْرِکُونَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْکَرِیمِ الْعَزِیزِ وَ بِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی یُسَبِّحُ لَکَ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْمَخْزُونِ الْمَکْنُونِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی إِذَا دُعِیتَ بِهِ أَجَبْتَ وَ إِذَا سُئِلْتَ بِهِ أَعْطَیْتَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی أَوْجَبْتَ لِمَنْ سَأَلَکَ بِهِ مَا سَأَلَکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی سَأَلَکَ بِهِ عَبْدُکَ الَّذِی کَانَ عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْکِتَابِ فَأَتَیْتَهُ بِالْعَرْشِ قَبْلَ أَنْ یَرْتَدَّ إِلَیْهِ طَرْفُهُ فَأَسْأَلُکَ بِهِ وَ أَدْعُوکَ اللَّهُمَّ فِبِمَا سَأَلَکَ بِهِ وَ بِمَا دَعَاکَ بِهِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ فَاسْتَجِبْ لِیَ اللَّهُمَّ فِیمَا أَسْأَلُکَ بِهِ قَبْلَ أَنْ یَرْتَدَّ إِلَیَّ طَرْفِی وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ- لا تَأْخُذُهُ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ الْآیَه.

وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِزُبُرِ الْأَوَّلِینَ وَ مَا فِیهَا مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ

ص: ۲۰۴

الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالزَّبُورِ وَ مَا فِیهِ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالْإِنْجِیلِ وَ مَا فِیهِ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالتَّوْرَاهِ وَ مَا فِیهَا مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالْقُرْآنِ الْعَظِیمِ وَ مَا فِیهِ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ کِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ فِی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا بَیْنَهُمَا مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ فَأَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ سَمَّاکَ بِهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِکَ فِی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا بَیْنَهُمَا وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ اصْطَفَیْتَهُ لِنَفْسِکَ أَوْ أَطْلَعْتَ عَلَیْهِ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ أَوْ لَمْ تُطْلِعْهُ عَلَیْهِ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِمَا دَعَاکَ بِهِ عِبَادُکَ الصَّالِحُونَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُمْ فَأَنَا أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ کُلِّهِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ وَ أَنْ تَسْتَجِیبَ لِی یَا سَیِّدِی مَا دَعَوْتُکَ بِهِ إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعَاءِ رَءُوفٌ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خداوندا معبودی جز تو نیست. از تو می خواهم به حق اسمت یکتای یگانه بی نیاز برتر که هر چیز را پر کرده است و از تو خواهم به حق اسم یگانه‌ات که چیزی با او برابری نکند و از تو می خواهم به حق اسم والا و بلندت و از تو می خواهم به حق اسم بزرگ بزرگ ترت و از تو می خواهم به حق اسم باشکوه شکوهمندترت و از تو می خواهم به حق اسمت که معبودی جز تو نیست. دانای به غیب و شهود، بخشاینده مهربان و از تو خواهم به حق اسمت پاک سلامت بخش و مؤمن [به حقیقت حقّه خود] نگهبان، شکست ناپذیر، جبّار و متکبّر. پاک هستی خدایا و برتری از آنچه شریکت می گردانند. از تو می خواهم به حق اسمت بزرگوار و باعزت و به حق این که معبودی جز تو نیست، تویی خالق نوساز صورتگر. نام های نیکو از آن توست. هر آنچه در آسمان ها و زمین است تسبیح تو را گوید و تویی عزت مند فرزانه.

از تو می خواهم به اسمت گنجینه پنهان، که معبودی جز تو نیست و از تو می خواهم به حق آن نامت که اگر به آن خوانده شوی پاسخ دهی و اگر از تو درخواست شود عطا کنی. از تو می خواهم به حق آن اسمت که هر کس خواسته خود را بدان نام از تو خواست، خواسته‌اش را اجابت کردی، بر خود لازم می‌دانم و از تو می خواهم به حق آن نامت که از تو درخواست کرد، بدان نام آن بنده ات که دانشی از کتاب نزد او بود و تو تخت [بلقیس] را پیش از آنکه [سلیمان] چشم بر هم زند به نزدش آوردی. پس به حق این نام از تو خواهم و تو را خوانم. خدایا به آن چه که از تو درخواست کرد و تو را بدان خواند و تو دعایش را مستجاب فرمودی که درخواست مرا نیز خدایا پیش از چشم بر هم زدنم مستجاب فرمایی.

خدایا از تو خواهم به حق «معبودی جز تو نیست» که به راستی معبودی جز تو نیست، ای خدا، ای خدا، ای خدا، معبودی جز تو نیست. {زنده و پاینده ای که نه خوابی سبک او را فرو می گیرد و نه خوابی گران؛ آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است، از آنِ اوست تا آخر آیه}. - . بقره / ۲۵۵ -

و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به حق کتاب های پیشینیان و آن نام هایت که در آن هاست و به آن دعایی که هر که بدان بخواندت اجابتش کنی و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به زبور و آن نام هایت که در آن است و به آن دعایی که هر که بدان بخواندت اجابتش کنی و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به انجیل و آن نام هایت که در آن است و به آن دعایی که هر که بدان بخواندت اجابتش کنی و از تو خواهم ای خدایی که

معبودی جز تو نیست، به تورات و آن نام هایت که در آن است و به آن دعایی که هر که بدان بخواندت اجابتش کنی.

از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به قرآن عظیم و آن نام هایت که در آن است و به آن دعایی که هر که بدان بخواندت اجابتش کنی و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست به هر کتابی که به یکی از آفریدگانت در آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه میان آن دو است نازل کردی، از نام هایت و به آن دعایی که هر که بدان بخواندت اجابتش کنی. از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به هر نامی که مخصوص به توست و یکی از آفریدگانت در آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه میان آن دو است تو را بدان خواند.

و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به حق هر نامی که مخصوص توست، آن را برای خویشتن برگزیده ای یا یکی از بندگانت را از آن آگاه ساخته ای یا کسی را مطلع نساختی و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به آنچه بندگان شایسته ات تو را بدان خوانند و تو اجابتشان کنی. به تمام این ها از تو خواهم که بر محمد و خاندان پاک و پاکیزه او و درود فرستی ای پروردگار جهانیان! و این که ای آقای من، دعایم را مستجاب گردانی که به راستی تویی شنوای دعا و به بندگان مهربانی، ای مهربان ترین مهربانان .

**[ترجمه]

اليوم السادس عشر

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِاسْمِكَ الَّذِی عَزَمْتَ بِهِ عَلَى السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ مَا خَلَقْتَ فِيهَا مِنْ شَیْ ءٍ وَ أَسْتَجِيرُ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَدْعُوكَ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْتَعِينُ بِكَ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أُومِنُ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْتَعِينُ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَقَوَّى بِذَلِكَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَكَ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ أَسْأَلُكَ بِكَرَمِكَ وَ مَجْدِكَ وَ جُودِكَ وَ فَضْلِكَ وَ مَنِّكَ وَ رَأْفَتِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ جَمَالِكَ وَ جَلَالِكَ وَ عِزَّتِكَ وَ جَبَرُوتِكَ وَ عَظَمَتِكَ لَمَّا أَوْجَبْتَ عَلَى نَفْسِكَ الَّتِی كَتَبْتَ عَلَيْهَا الرَّحْمَةَ أَنْ

تَقُولَ قَدْ آتَيْتُکَ عَبْدِی مَا سَأَلْتَنِی فِیهِ فِی عَافِیَهٍ وَ أَدَّیْتُهَا لَکَ مَا أَحْیَیْتُکَ حَتَّی أَتَوَفَّاکَ فِی عَافِیَهٍ وَ رِضْوَانٍ وَ أَنْتَ لِنِعْمَتِی مِنَ لشَّاکِرِینَ وَ أَسْتَجِیرُ بِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَلُوذُ بِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْتَغِیثُ بِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَوَکَّلُ عَلَیْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أُومِنُ بِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَیْکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ الْأَعْظَمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَرْغَبُ إِلَیْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَدْعُوکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَیْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ یَا کَرِیمُ یَا کَرِیمُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ قَسَمٍ أَقْسَمْتَهُ فِی أُمِّ الْکِتَابِ الْمَکْنُونِ أَوْ فِی زُبُرِ الْأَوَّلِینَ أَوْ فِی الزَّبُورِ أَوْ فِی الْأَلْوَاحِ أَوْ فِی التَّوْرَاهِ أَوْ فِی الْإِنْجِیلِ أَوْ فِی الْکِتَابِ وَ الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَیْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِنَبِیِّکَ مُحَمَّدٍ نَبِیِّ الرَّحْمَهِ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ الْأَخْیَارِ الصَّلَوَاتِ الْمُبَارَکَاتِ یَا مُحَمَّدُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی إِنِّی أَتَوَجَّهُ بِکَ فِی حَاجَتِی هَذِهِ إِلَی اللَّهِ رَبِّکَ وَ رَبِّی- لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِیمُ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا بَارِئُ لَا نِدَّ لَکَ یَا دَائِمُ لَا نَفَادَ لَکَ یَا حَیُّ یَا مُحْیِیَ الْمَوْتَی أَنْتَ الْقَادِرُ عَلی کُلِّ نَفْسٍ بِما کَسَبَتْ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ وَ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الْوَتْرُ الْمُتَعَالِ الَّذِی یَمْلَأُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ بِاسْمِکَ الْفَرْدِ الَّذِی لَا یَعْدِلُهُ شَیْ ءٌ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ وَ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ رَبَّ الْبَشَرِ وَ رَبَّ إِبْرَاهِیمَ وَ رَبَّ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَرْحَمَنِی وَ تَرْحَمَ وَالِدَیَّ وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ جَمِیعَ إِخْوَانِیَ الْمُؤْمِنِینَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ فَإِنِّی أُومِنُ بِکَ وَ بِأَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ وَ جَنَّتِکَ وَ نَارِکَ وَ بَعْثِکَ وَ نُشُورِکَ وَ وَعْدِکَ وَ وَعِیدِکَ وَ کُتُبِکَ وَ أُقِرُّ بِمَا جَاءَ مِنْ عِنْدِکَ وَ أَرْضَی بِقَضَائِکَ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ

لَا شَرِیکَ لَکَ وَ لَا ضِدَّ لَکَ وَ لَا نِدَّ لَکَ وَ لَا نَظِیرَ وَ لَا صَاحِبَهَ لَکَ وَ لَا وَلَدَ لَکَ وَ لَا مِثْلَ لَکَ وَ لَا شِبْهَ وَ لَا سَمِیَّ لَکَ وَ لَا تُدْرِکُکَ الْأَبْصَارُ وَ أَنْتَ تُدْرِکُ الْأَبْصَارَ وَ أَنْتَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ صَلَّى اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ یَا کَرِیمُ یَا غَنِیُّ یَا حَیُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ- لَا شَرِیکَ لَکَ یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی لَکَ الْحَمْدُ شُکْراً فَاسْتَجِبْ لِی فِی جَمِیعِ مَا أَدْعُوکَ بِهِ وَ ارْحَمْنِی مِنَ النَّارِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ.

**[ترجمه]خداوندا از تو می خواهم که معبودی جز تو نیست، به حق آن نام هایت که بدان ها تصمیم گرفتی بر [خلقت] آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و هر چه در آن ها خلق فرمودی، به آن نام پناه می جویم. خدایا معبودی جز تو نیست و تو را بدان نام می خوانم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام بر تو توکل می کنم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام از تو یاری می خواهم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام از تو امان جویم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام یاری می جویم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام به تو نزدیکی می جویم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام نیرو می گیرم. خدایا معبودی جز تو نیست، ای خدا، ای خدا، ای خدا، شریکی نداری، ای بخشنده، ای بخشنده، ای بخشنده، از تو خواهم به کرم و بزرگی و بخشش و لطف و نعمت و رأفت و آمرزش و مهربانی و زیبایی و شکوه و عزت و جبروت و بزرگیت تا بر خویشتن - که مهورزی را بر آن حتم فرموده ای - در پاسخم گویی: ای بنده من! آنچه را از من خواستی در سلامت و تندرستی به تو دادم و تا زمانی که تو را زنده دارم، چنین کنم تا وقتی که در سلامتی و خشنودی تو را بمیرانم و در آن حال تو از سپاس گزاران نعمت من باشی.

و به تو پناه می جویم، خدایا معبودی جز تو نیست و به تو پناه می برم، خدایا معبودی جز تو نیست و از تو فریاد خواهم، خدایا معبودی جز تو نیست و به تو توکل کنم، خدایا معبودی جز تو نیست و به تو ایمان آورم، خدایا معبودی جز تو نیست و بدان اسم اعظم به تو نزدیکی و تقرب جویم، خدایا معبودی جز تو نیست و به تو مشتاقم، خدایا معبودی جز تو نیست و تو را خوانم، خدایا معبودی جز تو نیست و به درگاهت زاری می کنم، خدایا معبودی جز تو نیست. به ذات بزرگوارت، ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان. و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان و از تو خواهم ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به هر سوگند که در ام الکتاب مکنون [لوح محفوظ] یا در کتاب های پیشینیان یا زبور یا الواح و یا در تورات و انجیل یا در کتاب و قرآن بزرگ بدان سوگند یاد کردی، ای بخشاینده، ای مهربان! و رو به سوی تو می کنم خدایا، معبودی جز تو نیست، به راستی که خدایی جز تو نیست، به حق پیامبرت محمد، پیامبر رحمت که درودهای با برکتت بر او و خاندان پاک و پاکیزه و برگزیده او باد.

ای محمد، پدر و مادرم به فدایت باد! در این حاجتم به وسیله تو به درگاه خداوند، پروردگارت و پروردگارم روی آورم که معبودی جز او نیست و بخشنده و مهربان است. از تو خواهم به حق آن اسم، خدایا معبودی جز تو نیست، به راستی که خدایی جز تو نیست، ای پدیدآرنده بی نظیر، ای جاوید فناناپذیر، ای زنده، ای زندگی بخش مردگان! تویی که بر اعمال هر کس توانا و مراقبی، ای بخشاینده، ای مهربان! از تو خواهم به حق آن اسم، خدایا معبودی جز تو نیست، به راستی که خدایی جز تو

نیست، تویی یگانه و یکتا و بی نیاز و تک و والایی که [عظمتش] آسمان ها و زمین را پر کرده است و به اسم بی همتایت که چیزی با آن برابری نکند، ای بخشاینده، ای مهربان!

از تو خواهم بدان اسم، خدایا معبودی جز تو نیست، به راستی که خدایی جز تو نیست و خدایا! ای پروردگار بشر و پروردگار ابراهیم و پروردگار محمد پسر عبدالله، خاتم پیامبران، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و بر من و پدر و مادرم و خانواده و فرزندانم و تمام برادران با ایمانم ترحم فرمایی، ای مهربان ترین مهربانان؛ چرا که من به تو و به پیامبران و فرستادگان و بهشت و دوزخ و برانگیختن و رستاخیز و نوید و تهدید و کتاب هایت ایمان دارم و به آنچه [پیامبر] از سوی تو آورده اعتراف می کنم و به قضای تو خوشنودم و گواهی می دهم که معبودی جز تو نیست، یکتایی و شریکی نداری، نه ضد و مانندی داری و نه نظیر و همدمی، نه فرزندی داری و نه شبیهی، نه مشابهی داری و نه همنامی. چشم ها تو را درنیابند و تو دیده ها را دریابی و تویی دقیق و آگاه.

گواهی می دهم که محمد بنده و فرستاده توست و درود خداوند بر او و خاندان پاک و طاهر او باد و سلام و رحمت و برکات خداوند بر آنان باد. و از تو می خواهم خدایا، معبودی جز تو نیست و به راستی که خدایی جز تو نیست. ای مهرورز، ای عطابخش، ای باشکوه ارجمند، ای معبود و سرور من، ای زنده، ای پاینده، ای بزرگوار، ای بی نیاز، ای زنده ای که معبودی جز تو نیست، ای بخشاینده، ای مهربان، شریکی نداری، ای معبود و آقای من، تو را از روی حق شناسی ستایش می کنم، پس تمام دعاهایم را مستجاب گردان و از [گرفتار شدن در] آتش به من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان! و بر سرورمان محمد و خاندان پاکیزه او درود فرست.

**[ترجمه]

اليوم السابع عشر

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمُفَرِّجُ كُلَّ مَكْرُوبٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عِزُّ كُلِّ ذَلِيلٍ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ غِنَى كُلِّ فَقِيرٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ قُوَّةُ كُلِّ ضَعِيفٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاشِفُ كُلِّ كُرْبَةٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ حَسَنَةٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَةٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ كُلِّ خَفِيَّةٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ كُلِّ سَرِيرَةٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَاهِدُ كُلِّ نَجْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاشِفُ كُلِّ بَلْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ خَاضِعٌ لَكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ دَاخِرٌ لَكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ مُشْفِقٌ مِنْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ ضَارِعٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ رَاغِبٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ رَاهِبٌ مِنْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ قَائِمٌ بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْ ءٍ مَصِيرُهُ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ إِلَهاً وَاحِداً لَكَ الْمُلْكُ وَ لَكَ الْحَمْدُ تُحْيِي وَ تُمِيتُ وَ أَنْتَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ أَحَداً صَمَداً لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ- وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا وَلَداً- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَبْقَى وَ تَفْنَى كُلُّ شَيْ ءٍ الدَّائِمُ الَّذِي لَا زَوَالَ لَكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ قَائِماً بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ الْعَدْلُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ

وَ الْأَرْضِ وَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلالِ وَ الْإِكْرام- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ مَا تَحْتَهُنَّ وَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ.

أَشْهَدُ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ- لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ- وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهاً وَاحِداً أَحَداً صَمَداً لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا وَلَداً- وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا الدُّخُولَ إِلَى الْجَنَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا دَامَتِ الْجِبَالُ الرَّاسِيَهُ وَ بَعْدَ زَوَالِهَا أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا دَامَتِ الرُّوحُ فِي جَسَدِي وَ بَعْدَ خُرُوجِهَا أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ عَلَى النَّشَاطِ قَبْلَ الْكَسَلِ وَ عَلَى الْكَسَلِ بَعْدَ النَّشَاطِ وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ عَلَى الشَّبَابِ قَبْلَ الْهَرَمِ وَ عَلَى الْهَرَمِ بَعْدَ الشَّبَابِ وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ عَلَى الْفَرَاغِ بَعْدَ الشُّغُلِ وَ عَلَى الشُّغُلِ بَعْدَ الْفَرَاغِ وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا عَمِلَتِ الْيَدَانِ وَ مَا لَمْ تَعْمَلَا وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا سَمِعَتِ الْأُذُنَانِ وَ مَا لَمْ تَسْمَعَا وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا بَصُرَتِ الْعَيْنَانِ وَ مَا لَمْ تَبْصُرَا وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا تَحَرَّكَ اللِّسَانُ وَ مَا لَمْ يَتَحَرَّكْ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ قَبْلَ دُخُولِ قَبْرِي وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ فِي اللَّيْلِ إِذا يَغْشى وَ النَّهارِ إِذا تَجَلَّى أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ فِي الْآخِرَهِ وَ الْأُولَى أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَدَّخِرُهَا لِهَوْلِ الْمُطَّلَعِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةَ الْحَقِّ وَ كَلِمَةَ الْإِخْلَاصِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً يَشْهَدُ بِهَا سَمْعِي وَ بَصَرِي وَ لَحْمِي وَ دَمِي وَ شَعْرِي وَ بَشَرِي وَ مُخِّي وَ قَصَبِي وَ عَصَبِي وَ مَا يَسْتَقِلُّ بِهِ قَدَمَيَّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا أَنْ يُطْلِقَ اللَّهُ بِهَا لِسَانِي عِنْدَ خُرُوجِ نَفْسِي حَتَّى يَتَوَفَّانِي وَ قَدْ خُتِمَ بِخَيْرٍ عَمَلِي آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

**[ترجمه]معبودی جز تو نیست که برطرف کننده هر اندوه هستی. معبودی جز تو نیست که هر خواری را عزتمند کرده ای. معبودی جز تو نیست که بی نیاز کننده هر نیازمندی. معبودی جز تو نیست که نیروی هر ناتوانی. معبودی جز تو نیست که برطرف کننده هر گرفتاری هستی. معبودی جز تو نیست که صاحب هر نیکی هستی. معبودی جز تو نیست که نهایت هر آرزویی. معبودی جز تو نیست که دانای به هر راز پنهانی. معبودی جز تو نیست که دانای به هر نهانی. معبودی جز تو نیست که بر هر نجوایی گواهی. معبودی نیست جز تویی که رفع کننده هر بلایی. معبودی جز تو نیست که همه چیز در برابر تو خاضع است. معبودی جز تو نیست که همه چیز در برابر تو خوار گشته. معبودی جز تو نیست که همه چیز از تو ترسان است. معبودی جز تو نیست که همه چیز در برابر تو فروتن گشته. معبودی جز تو نیست که همه چیز به تو میل دارد. معبودی جز تو نیست که همه چیز از تو هراسان است. معبودی جز تو نیست که همه چیز به تو پا برجاست. معبودی جز تو نیست که بازگشت همه چیز به سوی توست. معبودی جز تو نیست که یکتایی و شریکی نداری. معبودی یگانه که ستایش و فرمانروایی تو را است. زنده می کنی و می میرانی و تو خود زنده نامیرایی. زمام هر نیکی در دست توست و تو بر همه چیز توانایی.

معبودی جز تو نیست، شریکی نداری، یکتا و بی نیازی که نه زاده و نه زاییده شده و هیچ کس همتای او نیست. نه همدمی اختیار کرده و نه فرزندی. معبودی جز تو نیست، تو پابرجا می مانی و همه چیز نابود می شود، جاویدی که زوال ناپذیری. معبودی جز تو نیست، زنده پاینده ای که نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی گران. عدالت را بر پا داری. معبودی جز تو نیست، شکست ناپذیر و سنجیده کار و دادگری. معبودی جز تو نیست، آفریننده آسمان ها و زمین و پروردگار عرش بزرگ، مهربان و بخشنده، باشکوه ارجمند.

معبودی جز خدای یگانه نیست، بردبار بزرگوار. معبودی جز خدای یگانه نیست، بلند مرتبه بزرگ. منزه است پروردگار آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و هر چه در آن ها و میان آن ها و زیر آن هاست و پروردگار عرش بزرگ و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست. او یکتا و بی همتاست. فرمانروایی و ستایش از آن اوست. زنده می گرداند و می میراند و خود زنده ای است که نمیرد و نیکی در دست اوست و او بر همه چیز تواناست. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد. معبود یکتای بی همتای بی نیازی که نه همدمی اختیار کرده و نه فرزندی و هیچ کس همتای او نیست. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، گواهی که بدان امید راه یافتن به بهشت را دارم. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، تا آن هنگام که کوه های استوار پابرجا باشند و پس از نابودی آن ها تا ابد [جاوید و یگانه هستی].

گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، تا زمانی که جان در بدن دارم و پس از بیرون رفتن آن تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، در شادابی و نشاط پیش از بی حالی و

بر حال سستی و بی حالی پس از شادمانی و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، بر جوانی پیش از سالخوردگی و بر سالخوردگی پس از جوانی و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، بر حال آسایش پس از گرفتاری و در حال اشتغال پس از فراغت و در هر حال تا همیشه .

گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، تا زمانی که دستانم در کارند و نیز آن زمان که از کار دست کشند و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، تا زمانی که گوش ها بشنوند و زمانی که از کار افتند و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، تا آن زمان که چشم هایم ببینند و زمانی که قادر به دیدن نباشند و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، تا آن زمان که زبانم در کام بگردد و زمانی که از حرکت باز ایستد و در هر حال تا ابد.

گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، پیش از وارد شدن در گورم و در هر حال تا ابد. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، در شب چون فرو پوشد و در روز چون جلوه گری آغازد. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، در دنیا و آخرت. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، گواهی که آن را برای هراس روز قیامت اندوخته کنم. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، گواهی حق طلبانه و گفتاری مخلصانه.

گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی ندارد، آنچنان گواهی که گوش و چشم و گوشت و خون و مو و پوست و مغز و استخوان و اعصابم و هر چه را که پاهایم با خود دارد به آن گواهی دهند. گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی ندارد، آنچنان گواهی که امید دارم زبانم به هنگام خروج جانم بدان گویا شود. تا زمانی که جانم را به تمامی باز ستاند و کردارم را ختم به خیر گرداند. آمین ای پروردگار جهانیان.

**[ترجمه]

اليوم الثامن عشر

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ رِضَاهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ كَلِمَاتِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ زِنَهَ عَرْشِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِلْ ءَ سَمَاوَاتِهِ وَ أَرْضِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ- الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْعَلِيُّ الْوَفِيُّ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الْقَاهِرُ لِعِبَادِهِ الرَّءُوفُ الرَّحِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْمُغِيثُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْأَوَّلُ الْعَالِمُ الْأَعْلَى- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الطَّالِبُ الْغَالِبُ النُّورُ الْجَلِيلُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَمِيدُ الرَّازِقُ الْبَدِيعُ الْمُبْتَدِعُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الصَّمَدُ الدَّيَّانُ الْعَلِيُّ الْأَعْلَى- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَالِقُ الْكَافِي الْبَاقِي الْحَافِي- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُعِزُّ الْمُذِلُّ الْفَاضِلُ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الدَّافِعُ النَّافِعُ الرَّافِعُ الْوَاضِعُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَائِمُ الدَّائِمُ الرَّفِيعُ الْوَاسِعُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْغِيَاثُ الْمُغِيثُ الْمُفْضِلُ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ

الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ هُوَ اللَّهُ الْجَبَّارُ فِی دَيْمُومَتِهِ فَلَا شَیْ ءَ يُعَادِلُهُ وَ لَا يَصِفُهُ وَ لَا يُوَازِنُهُ وَ لَا يُشْبِهُهُ- لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ- اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْمُجِيبُ دَعْوَةَ الْمُضْطَرِّينَ وَ الطَّالِبِينَ إِلَى وَجْهِهِ الْكَرِيم أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِكَلِمَاتِكَ التَّامَّهِ وَ بِعِزَّتِكَ وَ قُدْرَتِكَ وَ سُلْطَانِكَ وَ جَبَرُوتِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی كَذَا وَ كَذَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]معبودی جز الله نیست به تعداد خشنودی‌اش. معبودی جز الله نیست به تعداد مخلوقاتش. معبودی جز الله نیست به تعداد کلماتش. معبودی جز الله نیست هموزن عرشش. معبودی جز الله نیست به اندازه آسمان ها و زمینش. معبودی نیست جز خداوند ستوده بزرگوار، آمرزنده مهربان، مؤمن [به حقیقت حقّه خود] و مراقب، عزتمند جبار و متکبر. معبودی نیست جز خدای جان ستاننده و جان دهنده، بلندمرتبه وفادار، یکتای یگانه، تک بی نیاز، چیره بر بندگان، مهربان و رحیم. معبودی نیست جز خدای اول، آخر، آشکار، نهان، فریادرس، نزدیک، اجابتگر. معبودی نیست جز خدای آمرزنده، سپاس پذیر، دقیق، آگاه، معبودی نیست جز خدای اول، دانای برتر. معبودی نیست جز خدای خواهان، چیره، نور، بزرگوار. معبودی نیست جز خدای ستوده، روزی رسان، نوساز، پدید آورنده.

معبودی نیست جز خدای بی نیاز، جزا دهنده، والای برتر. معبودی نیست جز خدای آفریننده، کفایت کننده، پایدار، پذیرا. معبودی نیست جز خدای عزت بخش، خوار کننده، بخشنده، سخاوتمند، بزرگوار. معبودی نیست جز خدای برطرف کننده، رفعت بخش، پایین آورنده. معبودی نیست جز خدای برانگیزنده، ارث برنده. معبودی نیست جز خدای پابرجای جاوید، والای وسعت بخش. معبودی نیست جز خدای یاریگر فریادرس برتری بخش، زنده ای که نمیرد. معبودی نیست جز خدای {آفریننده، نوساز، صورتگر،[که] بهترین نام ها از آنِ اوست. آنچه در آسمان ها و زمین است [جمله] تسبیح او می گویند و او شکست ناپذیر حکیم است.} - . حشر / ۲۴ -

اوست خدای مقتدر در جاودانگیش که نه چیزی با او برابری می کند، نه توصیف توانَدش کرد و نه همتای او باشد و نه شباهتی بدو یابد. هیچ چیز مثل او نیست و اوست شنوای بینا و دقیق آگاه، اجابت کننده دعای درماندگان و خواستارانِ ذات بزرگوارش. خدایا از تو خواهم به کلمات تامه ات و به عزت و قدرت و پادشاهی و اقتدار و جبروتت که بر محمد و خاندان محمد درود و رحمت فرستی و برایم چنین و چنان کنی، به مهر و رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم التاسع عشر

الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهُ بِهِ نَفْسَهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهُ بِهِ نَفْسَهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهُ بِهِ نَفْسَهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهُ بِهِ نَفْسَهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ عَرْشُهُ وَ كُرْسِيُّهُ وَ مَنْ تَحْتَهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ عَرْشُهُ وَ كُرْسِيُّهُ وَ مَنْ تَحْتَهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ عَرْشُهُ وَ كُرْسِيُّهُ وَ مَنْ تَحْتَهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ عَرْشُهُ وَ كُرْسِيُّهُ وَ مَنْ تَحْتَهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ خَلْقُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ مَلَائِكَتُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ سَمَاوَاتُهُ وَ أَرْضُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ سَمَاوَاتُهُ وَ أَرْضُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ سَمَاوَاتُهُ وَ أَرْضُهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ سَمَاوَاتُهُ وَ أَرْضُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ سَمَاوَاتُهُ وَ أَرْضُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ رَعْدُهُ وَ بَرْقُهُ وَ مَطَرُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ رَعْدُهُ وَ بَرْقُهُ وَ مَطَرُهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ رَعْدُهُ وَ بَرْقُهُ وَ مَطَرُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ رَعْدُهُ وَ بَرْقُهُ وَ مَطَرُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ كُرْسِيُّهُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ كُرْسِيُّهُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ كُرْسِيُّهُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ كُرْسِيُّهُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ بِحَارُهُ وَ مَا فِيهَا وَ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ بِحَارُهُ وَ مَا فِيهَا وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ بِحَارُهُ وَ مَا فِيهَا وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ بِحَارُهُ وَ مَا فِيهَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ مَبْلَغَ رِضَاهُ وَ مَا لَا يُعَادِلُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ مَبْلَغَ رِضَاهُ وَ مَا لَا يُعَادِلُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ مَبْلَغَ رِضَاهُ وَ مَا لَا يُعَادِلُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَ بَارَكْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

ص: ۲۱۰

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ عَلَی أَثَرِ تَحْمِیدِکَ وَ تَهْلِیلِکَ وَ تَسْبِیحِکَ وَ تَکْبِیرِکَ وَ الصَّلَاهِ عَلَی مُحَمَّدٍ نَبِیِّکَ صلی الله علیه و آله أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی کُلَّهَا صَغِیرَهَا وَ کَبِیرَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِیَتَهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَحْصَیْتَ وَ حَفِظْتَهُ وَ نَسِیتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ یَا رَحِیمُ آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ.

**[ترجمه]ستایش خدای را بدانچه خداوند خود را به وسیله آن ستایش کرده است، و خدایی جز خدای یگانه نیست بدانچه خود را بدان تهلیل گفته (و از وحدانیت خود یاد کرده)، و تنزیه خدای را بدانچه خود را بدان تنزیه فرموده، و خدا بزرگتر است بدانچه خداوند خود را بدان وسیله به بزرگی توصیف کرده، و ستایش خدای را بدانچه عرش و کرسی خداوند و هر که در زیر آن است او را بدان ستایش گفته اند، و معبودی جز خدای یگانه نیست بدانچه عرش و کرسی خداوند و هر آن که در زیر آن است او را بدان وسیله به یگانگی ستوده، و منزه است خداوند بدانچه عرش و کرسی‌اش و هر که در زیر آن است او را بدان تنزیه کرده، و خدا بزرگ تر است بدانچه عرش و کرسی خدا و هر که در زیر آن است او را بدان بزرگ داشته است. ستایش خدای را بدانچه آفریدگان خداوند او را بدان ستایش کرده و ستایش خدای را بدانچه فرشتگان خداوند، او را بدان ستایش کرده اند.

ستایش خدای را بدانچه آسمان ها و زمینش او را بدان ستایش کرده اند، و خدا بزرگ تر است بدانچه آسمان ها و زمینش او را بدان به بزرگی ستوده اند، و خدایی جز خدای یگانه نیست بدانچه آسمان ها و زمینش او را به وسیله آن به یگانگی ستوده اند، و تنزیه خدای را بدانچه آسمان ها و زمینش او را بدان تنزیه کرده اند، و خدا بزرگ تر است بدانچه آسمان ها و زمینش او را بدان به بزرگی ستوده اند.

ستایش خدای را بدانچه رعد و برق و بارانش او را بدان ستایش کرده اند، خدا را به یگانگی می ستایم بدانچه رعد و برق و بارانش او را به وسیله آن به یگانگی ستوده اند، و تنزیه خدای را بدانچه رعد و برق و بارانش او را بدان تنزیه کرده اند، و خدا بزرگ تر است بدانچه رعد و برق و بارانش او را بدان به بزرگی ستوده اند.

ستایش خدای را بدانچه کرسی او و هرچه علم او بدان احاطه دارد او را بدان ستایش کرده اند. خدا را به یگانگی می ستایم بدانچه کرسی او و هرچه علم او بدان احاطه دارد او را به وسیله آن به یگانگی ستوده اند، و تنزیه خدای را بدانچه کرسی او و هرچه علمش بدان احاطه دارد او را بدان تنزیه کرده اند، و خدا بزرگ تر است بدانچه کرسی او و هرچه علمش بدان احاطه دارد او را بدان به بزرگی ستوده اند.

ستایش خدای را بدانچه دریاهای او و آنچه در آن هاست او را بدان ستایش کرده اند. خدا را به یگانگی می ستایم بدانچه دریاهای او و آنچه در آن هاست او را به وسیله آن به یگانگی ستوده اند، و تنزیه خدای را بدانچه دریاهای او و آنچه در آن هاست او را بدان تنزیه کرده اند، و خدا بزرگ تر است بدانچه دریاهای او و آنچه در آن هاست او را بدان به بزرگی ستوده اند.

ستایش خدای را تا نهایت دانش و منتهی درجه خشنودی او و ستایشی که برابری نداشته باشد و معبودی جز خدای یگانه نیست تا نهایت دانش و منتهی درجه خشنودی او و تا آنجا که برابری نداشته باشد، و خدا بزرگ تر است تا نهایت دانش و

منتهی درجه خشنودی او و تا آنجا که برابری نداشته باشد. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و بر محمد و خاندان او رحمت فرست و به محمد و خاندان او برکت ده، چنانچه درود و رحمت فرستادی و برکت دادی بر ابراهیم و خاندان ابراهیم، به راستی که تویی ستوده بزرگوار.

خدایا به دنبال ستایشت و به یگانگی ستودنت و تسبیح و به بزرگی ستودنت و درود بر پیامبرت محمد صلی الله علیه و آله از تو می خواهم تمام گناهان مرا، کوچک و بزرگ، پنهانی و آشکار، آنچه من خود می دانم و آن ها که نمی دانم، آن ها که تو برشمردی و ثبت کردی و من خود فراموش کردم، همه را بیامرزی ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان، آمین ای پروردگار جهانیان.

**[ترجمه]

الیوم العشرون

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ- وَ ارْحَمْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ صَلَاةً تُبَلِّغُنَا بِهَا رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ نَنْجُو بِهَا مِنْ سَخَطِكَ وَ النَّارِ اللَّهُمَّ ابْعَثْ نَبِيَّنَا صلی الله علیه و آله مَقَاماً مَحْمُوداً يَغْبِطُهُ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَ الْآخِرُونَ اللَّهُمَّ صَلِّ وَ سَلِّمْ عَلَيْهِ وَ اخْصُصْهُ بِأَفْضَلِ قِسْمِ الْفَضَائِلِ وَ بَلِّغْهُ أَفْضَلَ السُّؤْدُدِ وَ مَحَلَّ الْمُكْرَمِينَ اللَّهُمَّ اخْصُصْ مُحَمَّداً بِالذِّكْرِ الْمَحْمُودِ وَ الْحَوْضِ الْمَوْرُودِ اللَّهُمَّ شَرِّفْ بُنْيَانَهُ وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ وَ اسْقِنَا كَأْسَهُ وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ غَيْرَ خَزَايَا وَ لَا نَادِمِينَ وَ لَا شَاكِّينَ وَ لَا مُبَدِّلِينَ وَ لَا نَاكِثِينَ وَ لَا جَاحِدِينَ وَ لَا مَفْتُونِينَ وَ لَا ضَالِّينَ وَ لَا مُضِلِّينَ قَدْ رَضِينَا الثَّوَابَ وَ أَمِنَّا الْعِقَابَ نُزُلًا مِنْ عِنْدِكَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْوَهَّابُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْخَيْرِ وَ قَائِدِ الْخَيْرِ وَ عَظِّمْ بَرَكَتَهُ عَلَى جَمِيعِ الْبِلَادِ وَ الْعِبَادِ وَ الدَّوَابِّ وَ الشَّجَرِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُحَمَّداً صلی الله علیه و آله مِنْ كُلِّ كَرَامَةٍ أَفْضَلَ تِلْكَ الْكَرَامَةِ وَ مِنْ كُلِّ نِعْمَةٍ أَفْضَلَ تِلْكَ النِّعْمَةِ وَ مِنْ كُلِّ يُسْرٍ أَفْضَلَ ذَلِكَ الْيُسْرِ وَ مِنْ كُلِّ عَطَاءٍ أَفْضَلَ ذَلِكَ الْعَطَاءِ وَ مِنْ كُلِّ قِسْمٍ أَفْضَلَ ذَلِكَ الْقِسْمِ حَتَّى لَا يَكُونَ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ أَقْرَبَ مِنْهُ مَجْلِساً وَ لَا أَحْظَى عِنْدَكَ مِنْهُ مَنْزِلَةً وَ أَقْرَبَ مِنْكَ وَسِيلَةً وَ لَا أَعْظَمَ لَدَيْكَ شَرَفاً وَ لَا أَعْظَمَ عَلَيْكَ حَقّاً وَ لَا شَفَاعَةً مِنْ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله فِي بَرْدِ الْعَيْشِ وَ الرَّوْحِ وَ قَرَارِ النِّعْمَةِ وَ مُنْتَهَى الْفَضِيلَةِ وَ سُؤْدُدِ الْكَرَامَةِ وَ رَجَاءِ الطُّمَأْنِينَةِ وَ مُنْتَهَى الشَّهَوَاتِ وَ لَهْوِ اللَّذَّاتِ وَ بَهْجَةٍ لَا يُشْبِهُهَا بَهَجَاتُ الدُّنْيَا اللَّهُمَّ آتِ مُحَمَّداً الْوَسِيلَةَ وَ أَعْطِهِ الرِّفْعَةَ وَ الْفَضِيلَةَ وَ اجْعَلْ فِي الْعِلِّيِّينَ دَرَجَتَهُ وَ فِي الْمُصْطَفَيْنَ مَحَبَّتَهُ وَ فِي الْمُقَرَّبِينَ كَرَامَتَهُ وَ نَحْنُ نَشْهَدُ لَهُ أَنَّهُ قَدْ بَلَّغَ رِسَالاتِكَ

وَ نَصَحَ لِعِبَادِکَ وَ تَلَا آيَاتِکَ وَ أَقَامَ حُدُودَکَ وَ صَدَعَ بِأَمْرِکَ وَ أَنْفَذَ حُکْمَکَ وَ وَفَى بِعَهْدِکَ وَ جَاهَدَ فِى سَبِيلِکَ وَ عَبَدَکَ مُخْلِصاً حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ وَ إِنَّهُ صلى الله عليه و آله أَمَرَ بِطَاعَتِکَ وَ ائْتَمَرَ بِهَا وَ نَهَى عَنْ مَعْصِيَتِکَ وَ انْتَهَى عَنْهَا وَ وَالَى وَلِيَّکَ بِالَّذِى تَتَحَبَّبُ أَنْ تُوَالِيَهُ وَ عَادَى عَدُوَّکَ بِالَّذِى تَتَحَبَّبُ أَنْ تُعَادِيَهُ فَصَلَوَاتُکَ عَلَى مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ رَسُولِکَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فِى اللَّيْلِ إِذا يَغْشى اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فِى النَّهارِ إِذا تَجَلَّى وَ صَلِّ عَلَيْهِ فِى الْآخِرَهِ وَ الْأُولَى وَ أَعْطِهِ الرِّضَى وَ زِدْهُ بَعْدَ الرِّضَى اللَّهُمَّ أَقِرَّ عَيْنَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صلى الله عليه و آله بِمَنْ يَتْبَعُهُ مِنْ أُمَّتِهِ وَ أَزْوَاجِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ وَ أَصْحَابِهِ وَ اجْعَلْنَا وَ أَهْلَ بَيْتِهِ جَمِيعاً وَ أَهْلَ بُيُوتِنَا وَ مَنْ أَوْجَبْتَ حَقَّهُ عَلَيْنَا الْأَحْيَاءَ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتَ مِمَّنْ قَرَّتْ بِهِ عَيْنُهُ اللَّهُمَّ وَ أَقْرِرْ عُيُونَنَا جَمِيعاً بِرُؤْيَتِهِ ثُمَّ لَا تُفَرِّقْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ اللَّهُمَّ وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ وَ احْشُرْنَا فِى زُمْرَتِهِ وَ تَحْتَ لِوَائِهِ وَ لَا تَحْرِمْنَا مُرَافَقَتَهُ إِنَّکَ عَلى کُلِّ شَىْ ءٍ قَدِيرٌ وَ الصَّلَاهُ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ رَبَّ الْمَوْتِ وَ الْحَيَاهِ وَ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ رَبَّنَا وَ رَبَّ آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ مَلَکْتَ الْمُلُوکَ بِقُدْرَتِکَ وَ اسْتَعْبَدْتَ الْأَرْبَابَ بِعِزَّتِکَ وَ سُدْتَ الْعُظَمَاءَ بِجُودِکَ وَ بَدَرْتَ الْأَشْرَافَ بِخَيْرِکَ وَ هَدَدْتَ الْجِبَالَ بِعَظَمَتِکَ وَ اصْطَفَيْتَ الْفَخْرَ وَ الْکِبْرِيَاءَ لِنَفْسِکَ وَ إِقَامُ الْحَمْدِ وَ الثَّنَاءِ عِنْدَکَ وَ مَحَلُّ الْمَجْدِ وَ الْکَرَمِ لَکَ فَلَا يَبْلُغُ شَىْ ءٌ مَبْلَغَکَ وَ لَا يَقْدِرُ شَىْ ءٌ قُدْرَتَکَ وَ أَنْتَ جَارُ الْمُسْتَجِيرِينَ وَ لَجَأُ اللَّاجِينَ وَ مُعْتَمَدُ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَبِيلُ حَاجَهِ الطَّالِبِينَ اللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُکَ أَنْ تَصْرِفَ عَنِّى فِتْنَهَ الشَّهَوَاتِ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْحَمَنِى وَ تُثَبِّتَنِى عِنْدَ کُلِّ فِتْنَهٍ مُضِلَّهٍ أَنْتَ مَوْضِعُ شَکْوَایَ وَ مَسْأَلَتِى لَيْسَ مِثْلَکَ أَحَدٌ وَ لَا يَقْدِرُ قُدْرَتَکَ أَحَدٌ أَنْتَ أَکْبَرُ وَ أَجَلُّ وَ أَکْرَمُ وَ أَعَزُّ وَ أَعْطَى وَ أَعْظَمُ وَ أَشْرَفُ وَ أَمْجَدُ وَ أَکْرَمُ مِنْ أَنْ تُقَدِّرَ الْخَلَائِقَ کُلُّهُمْ عَلَى صِفَتِکَ أَنْتَ کَمَا وَصَفْتَ نَفْسَکَ يَا مَالِکَ يَوْمِ الدِّينِ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِکَلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ تُحِبُّ أَنْ تُدْعَی بِهِ وَ بِکَلِّ دَعْوَةٍ دَعَاکَ بِهَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِکَ مِنَ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ بِهَا أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی کُلَّهَا قَدِیمَهَا وَ حَدِیثَهَا صَغِیرَهَا وَ کَبِیرَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِیَتَهَا مَا عَلِمْتُهُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَحْصَیْتَهُ عَلَیَّ مِنْهَا أَنْتَ وَ حَفِظْتَهُ وَ نَسِیتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی وَ ارْحَمْنِی وَ تُبْ عَلَیَّ - إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و بر محمد و خاندان او رحمت فرما و به محمد و خاندان او برکت ده، چنانچه درود فرستادی بر ابراهیم، به راستی که تویی ستوده بزرگوار، درودی که ما را به خشنودی تو و به بهشت رساند و از خشم تو و از آتش دوزخ نجات یابیم. خدایا پیامبرمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله را در چنان مقام پسندیده ای مبعوث فرما که موجب غبطه پیشینیان و پسینیان گردد. خدایا بر او درود و سلام فرست و او را به بهترین نوع فضیلت مخصوص گردان و به والاترین درجه سروری و جایگاه بزرگواران برسان.

خدایا محمد را به ذکر پسندیده و حوض [کوثر] که محل ورود بهشتیان است مخصوص گردان. خداوندا اساس[وجودی یا رسالت] محمد را شرافت ده و برهان او را بزرگ گردان و ما را از جام او سیراب و بر حوض او وارد گردان و ما را در گروه او محشور کن، در حالی که نه شرمنده و پشیمان باشیم و نه شکی در دل داشته باشیم و نه جزء تغییر دهندگان [احکامت] و نه پیمان شکنان و انکار کنندگان و نه فریفتگان و گمراهان و نه گمراه کنندگان باشیم، بلکه از پاداش تو خشنود و از مجازات تو در امان باشیم و نعمتی باشد از نزد تو که در حقیقت تویی شکست ناپذیر بخشنده.

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست که رهبر خوبی و پیشوای نیکی است و برکت او را بر تمام شهرها و بندگان و جنبندگان و درختان زیاد گردان. ای مهربان ترین مهربانان! خداوندا از هر کرامتی بهترین کرامت و از هر نعمتی بهترین آن و از هر آسانی بهترین آسانی و از هر عطا و بخششی بهترین آن و از هر قسمتی بهترینش را به محمد صلی الله علیه و آله عطا کن تا این که مقام هیچ کدام از آفریدگانت در پیشگاه تو مقرب تر از مقام او و منزلتش پربهره تر از منزلت او و وسیله اش نزدیکتر از وسیله او به تو و شرافتش در نزد تو بزرگ تر از او و حقش نسبت به تو بیشتر از او و مقام شفاعتش از حضرت محمد والاتر نباشد که درود تو بر او و خاندانش باد. همه این ها را در کنار آسایش و راحتی زندگی و نعمت پابرجا و نهایت فضیلت و سروری، کرامت و امید، آرامش و نهایت کامیابی و بهره مندی از خوشی ها و شادمانی که غیر قابل قیاس با شادمانی های دنیوی باشد.

خداوندا! مقام وسیله و بلندی رتبه و برتری را به محمد عطا کن و درجه او را در علیین قرار ده و محبت او را در دل برگزیدگان بگذار و بزرگواری او را میان مقربان مقرر فرما. ما گواه هستیم که او رسالت تو را تمام و کمال [به خلق] رسانید و برای بندگانت خیرخواهی کرد و آیاتت را تلاوت فرمود و حدود تو را اجرا کرد و دستور تو را به انجام رساند و حکم تو را اجرا نمود و به عهدت وفا کرد و در راه تو جهاد فرمود و مخلصانه بندگی و پرستش تو را کرد تا این که مرگش فرا رسید. به فرمان برداری از تو فرمان داد و خود نیز فرمان برداریت کرد و از نافرمانی تو بازداشت و خود را نیز از آن بازداشت. با دوست تو دوستی کرد به همان صورت که تو می خواستی او را دوست بدارد و با دشمنت دشمنی کرد به همان سان که می خواستی با او دشمنی کند. درود و صلواتت بر محمد پیشوای پرهیزکاران و خاتم پیامبران و سرور فرستادگان و رسولت باد ای پروردگار جهانیان!

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست، در شب چون تاریکی خود را فرو پوشد، و بر محمد و خاندان محمد درود فرست در روز چون روشن شود و در دنیا و آخرت بر او درود فرست و مقام خشنودیت را به او ارزانی دار و پس از خشنودی بر او بیفزای. خدایا چشم پیامبرمان محمد صلی الله علیه و آله را به پیروانش از امت او و همسران و نسل و یاران او روشن کن. همچنین ما و همه اهل بیت او را همگی و خاندان ما و هر کسی که حقی بر گردن ما دارد، چه زنده و چه مرده، در زمره کسانی قرار ده که باعث روشنی چشم او می شوند و چشم همگی ما را به دیدار او روشن کن و بین ما و او جدایی میفکن و ما را خدایا بر حوض او وارد کن و از جام او سیرابمان گردان و ما را در گروه او و زیر پرچم او محشور کن و از همراهی با او محروممان مگردان، به راستی که تو بر همه کار توانا هستی. و سلام و درود بر او و خاندان پاک و برگزیده اش و رحمت و برکات خدا بر آن ها باد.

خدایا، ای پروردگار مرگ و زندگی و ای پروردگار آسمان‌ها و زمین و ای پروردگار جهانیان و ای پروردگار ما و پدران پیشین ما! تو یکتا و بی نیازی هستی که نه زاده و نه زاییده شده و هیچ کس همتای او نیست. به قدرت خویش بر ملکوت حکم راندی و به عزت خویش اربابان را به بندگی کشاندی و به بخشش خویش بر بزرگان سروری کردی و به نیکی خویش بر اشراف پیشی جستی و به عظمت خویش کوه ها را رام خویش ساختی و افتخار و بزرگی را برای خویش برگزیدی، ستایش و ثنا در نزد تو جای گرفت و جایگاه بزرگی و بخشش مخصوص توست، پس چیزی به درجه تو نرسد و قدرت هیچ کسی با قدرت تو برابری نکند. تویی پناه پناه جویان و ملجأ بی پناهان و تکیه گاه مؤمنان و طریق خواسته حاجت طلبان.

خدایا از تو خواهم که فتنه خواهش ها را از من دور سازی و می خواهم که در هر فتنه گمراه کننده به من رحم کنی و مرا ثابت قدم گردانی. تو مرجع شکایت و درخواست من هستی، هیچ کس مانند تو نیست و توان هیچ کس با تو برابر نیست. تو بزرگ تر و والاتر و گرامی تر و عزیزتر و بخشنده تر و عظیم تر و ارجمندتر و بزرگوارتر و گرامی تر از آن هستی که مخلوقات قادر به توصیف تو باشند. تو آنچنانی که خود وصف کرده ای، ای صاحب روز جزا.

خدایا به حق هر نامی که دوست داری تو را بدان نام بخوانند و به هر دعایی که یکی از آفریدگانت از پیشینیان و پسینیان تو را بدان دعا خوانده و دعایش را مستجاب کرده ای، از تو می خواهم تمام گناهانم را بیامرزی، کهنه و تازه اش را، کوچک و بزرگش را، نهان و آشکارش را، آن ها را که می دانم و آن ها که نمی دانم و آنچه را که تو بر من شماره و یادداشت کرده ای و من خود فراموشش کرده ام. خدایا مرا بیامرز و به من رحم کن و توبه ام را بپذیر که به راستی تویی توبه پذیر مهربان، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الحادي و العشرون

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَ يُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ يُنْفِقُونَ وَ اجْعَلْنِي عَلَى هُدًى وَ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُهْتَدِينَ وَ لَقِّنِّي الْكَلِمَاتِ الَّتِي لَقَّنْتَهَا آدَمَ فَتُبْتَ عَلَيْهِ- إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يُقِيمُ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتِي الزَّكَاةَ وَ اجْعَلْنِي مِنَ الْخَاشِعِينَ الَّذِينَ يَسْتَعِينُونَ بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ وَ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ لا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لا هُمْ يَحْزَنُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الصَّابِرِينَ

الَّذِينَ إِذا أَصابَتْهُمْ مُصِيبَهٌ قالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ وَ اجْعَلْ عَلَيَّ مِنْکَ صَلَوَاتٍ وَ رَحْمَهً وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُهْتَدِینَ اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِی بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِی الْحَیاهِ الدُّنْیا وَ فِی الْآخِرَهِ وَ لَا تَجْعَلْنِی مِنَ الظَّالِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلائِکَهُ طَیِّبِینَ یَقُولُونَ سَلامٌ عَلَیْکُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّهَ بِما کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ صَبَرُوا وَ عَلی رَبِّهِمْ یَتَوَکَّلُونَ اللَّهُمَّ آتِنِی فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنِی عَذَابَ النَّارِ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ اتَّقَوْا وَ الَّذِینَ هُمْ مُحْسِنُونَ- سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَاسْتَجِبْ لِی وَ نَجِّنِی مِنَ النَّارِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُخْبِتِینَ الَّذِینَ إِذَا ذَکَرُوا آیَاتِکَ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَ الصَّابِرِینَ عَلی ما أَصابَهُمْ وَ الْمُقِیمِی الصَّلاهِ وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ فِی صَلاتِهِمْ خاشِعُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ لِلزَّکاهِ فاعِلُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حافِظُونَ إِلَّا عَلی أَزْواجِهِمْ أَوْ ما مَلَکَتْ أَیْمانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَیْرُ مَلُومِینَ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ لِأَماناتِهِمْ وَ عَهْدِهِمْ راعُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ بِشَهاداتِهِمْ قائِمُونَ

وَ الَّذِينَ هُمْ عَلى صَلاتِهِمْ يُحافِظُونَ إِلَى آخِرِ الدُّعَاءِ وَ قَدْ مَرَّ ذِكْرُهُ فِي الرِّوَايَهِ الْأَولَى.

**[ترجمه]خداونـدا مرا در زمره کسـانی قرار ده که به غیب ایمان می آورنـد و نماز بر پا می دارنـد و از آنچه به ایشان روزی داده ایم انفـاق می کننـد و مرا در مسیر هـدایت و از هـدایت یافتگان قرار ده و کلماتی را به من بیاموز که به آدم علیه السـلام آموختی و توبه او را پـذیرفتی؛ که تویی توبه پـذیر مهربـان. خـدایا مرا از کسـانی قرار ده که نمـاز به پا می دارنـد و زکات می دهنـد و مرا در زمره خاشـعان قرار ده که از شـکیبایی (روزه) و نماز یاری می جویند و از کسانی که نه بیمی بر آنان است و نه اندوهناك خواهند شد. خدایا مرا از شـکیبایانی قرار ده که چون مصـیبتی به آنان برسد، می گویند: «ما از آنِ خدا هستیم، و به سوی او باز می گردیم.» خدایا! از جانب خود درود و رحمتی را برای من مقرر فرما و مرا از هدایت یافتگان قرار ده .

خدایا در زندگی دنیا و در آخرت مرا با سـخن اسـتوار ثابت گردان و مرا از ستمکاران قرار مده. خداوندا مرا از کسانی قرار ده که {فرشتگان جانشان را - در حالی که پاکند - می ستانند [و به آنان] می گویند: درود بر شما باد، به [پاداش] آنچه انجام می دادید به بهشت درآیید.} - . نحل / ۳۲ - خدایا مرا {از کسانی قرار ده که صبر نمودند و بر پروردگارشان توکّل می کنند.} - . نحـل / ۴۲ - خـدایا در ایـن دنیـا بـه من نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطـا کن و مرا از عـذاب آتش [دور] نگه دار. و مرا از کسانی قرار ده که {پروا داشـته انـد و کسانی که نیکوکارنـد.} - . نحل / ۱۲۸ - منزّهی تو، راستی که من از سـتمکاران بودم. دعایم را مستجاب گردان و مرا از آتش دوزخ رهایی بخش، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا مرا از فروتنانی قرار ده که چون آیات تو را یاد کنند، {دل هایشان خشیت یابد و [آنان که] بر هر چه برسرشان آید صبر پیشه گانند و برپا دارندگان نمازند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند.} - . حج / ۳۵ - خداوندا! مرا از {کسانی قرار ده که در نمازشـان فروتننـد و آنان که از بیهوده روی‌گرداننـد و آنان که زکات می پردازنـد و کسانی که پاکدامننـد، مگر در مـورد همسـرانشان یـا کنیزانی کـه بـه دسـت آورده انـد، کـه در این صـورت بر آنـان نکوهشـی نیست.} - . مؤمنـون / ۶-۲ - خداوندا! مرا از کسانی قرار ده {که امانت ها و پیمان خود را مراعات می کنند. و آنان که بر شـهادت های خود ایستاده اند. و کسانی که بر نمازشان مداومت می ورزند.} - . معارج / ۳۴-۳۲ - ...تا آخر دعا که در روایت اول گذشت.

**[ترجمه]

اليوم الثانى و العشرون

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ يَلْقَاكَ مُؤْمِناً قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ وَ مِمَّنْ أَسْكَنْتَهُ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى فِی جَنَّاتِ عَدَنٍ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهارُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ يَذْكُرُ وَ يَقُولُ رَبَّنـا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا وَ أَنْتَ خَيْرُ الْغافِرِينَ وَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنْ عِبَادِكَ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْناً إِلَى آخِرِ الدُّعَاءِ وَ قَدْ مَرَّ ذِكْرُهُ فِی الرِّوَايَهِ الْأُولَى.

**[ترجمه]خـدایا مرا از کسـانی قرار ده که بـا ایمان و کارهای شایسـته به دیـدار تو بشـتابند و از آنان که در بالاترین درجات بهشت عـدن ساکنشـان گردانـدی که از زیر [درختان] آن، رودها روان است. خـدایا ما را از جمله کسانی قرار ده که تو را یاد کننـد و گوینـد: پروردگار ما! بر ما ببخشای و به ما رحم کن و تو بهترین آمرزندگان و تو مهربانترین مهربانانی. خدایا! ما را از

آن بندگانت قرار ده که روی زمین به نرمی گام برمی دارند... تا آخر دعا که ذکر آن در روایت اول گذشت.

**[ترجمه]

اليوم الثالث و العشرون

إِنِّی وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَ أُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ لَها عَرْشٌ عَظِيمٌ- وَجَدْتُها وَ قَوْمَها يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطانُ أَعْمالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لا يَهْتَدُونَ- أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِی يُخْرِجُ الْخَبْ ءَ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ يَعْلَمُ ما تُخْفُونَ وَ ما تُعْلِنُونَ- اللَّهُ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيم- فَذُوقُوا بِما نَسِيتُمْ لِقاءَ يَوْمِكُمْ هذا إِنَّا نَسِيناكُمْ وَ ذُوقُوا عَذابَ الْخُلْدِ بِما كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ- إِنَّما يُؤْمِنُ بِآياتِنَا الَّذِينَ إِذا ذُكِّرُوا بِها خَرُّوا سُجَّداً وَ سَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ هُمْ لا يَسْتَكْبِرُونَ- تَتَجافى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفاً وَ طَمَعاً وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ يُنْفِقُونَ- فَلا تَعْلَمُ نَفْسٌ ما أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزاءً بِما كانُوا يَعْمَلُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِينَ جَعَلْتَ لَهُمْ جَنَّاتِ الْمَأْوَى نُزُلًا بِما كانُوا يَعْمَلُونَ قالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤالِ نَعْجَتِكَ إِلى نِعاجِهِ وَ إِنَّ كَثِيراً مِنَ الْخُلَطاءِ لَيَبْغِی بَعْضُهُمْ عَلى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ وَ قَلِيلٌ ما هُمْ وَ ظَنَّ داوُدُ أَنَّما فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَ خَرَّ راكِعاً وَ أَنابَ- وَ مِنْ آياتِهِ اللَّيْلُ وَ النَّهارُ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ- لا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَ لا لِلْقَمَرِ وَ اسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ الْخاطِئُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُعْطِی وَ أَنَا السَّائِلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْخالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَالِكُ وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ اللَّهُمَ اصْرِفْ عَنَّا عَذابَ جَهَنَّمَ إِنَ

عَذابَها كانَ غَراماً- إِنَّها ساءَتْ مُسْتَقَرًّا وَ مُقاماً رَبَّنا سَمِعْنا وَ أَطَعْنا غُفْرانَكَ رَبَّنا وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ- رَبِّ زِدْنِي عِلْماً وَ لا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ- رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطاناً نَصِيراً- رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبارَكاً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ- رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَ يَسِّرْ لِي أَمْرِي- رَبَّنَا اغْفِرْ لَنا وَ لِإِخْوانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونا بِالْإِيمانِ وَ لا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنا إِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ رَبَّنَا وَ تُبْ عَلَيْنَا وَ ارْحَمْنَا وَ اهْدِنَا وَ اغْفِرْ لَنَا وَ اجْعَلْ خَيْرَ أَعْمَارِنَا آخِرَهَا وَ خَيْرَ أَعْمَالِنَا خَوَاتِمَهَا وَ خَيْرَ أَيَّامِنَا يَوْمَ لِقَائِكَ وَ اخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ فَإِنِّي بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ يَا فَارِجَ الْهَمِّ وَ يَا كَاشِفَ الْغَمِّ وَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ أَنْتَ رَحْمَانُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَحِيمُهُمَا وَ ارْحَمْنِي فِي جَمِيعِ حَوَائِجِي رَحْمَةً تُغْنِينِي بِهَا عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ اللَّهُمَّ لَا أَمْلِكُ مَا أَرْجُو وَ لَا أَسْتَطِيعُ دَفْعَ مَا أَحْذَرُ إِلَّا بِكَ وَ الْأَمْرُ بِيَدِكَ وَ أَنَا فَقِيرٌ إِلَى أَنْ تَغْفِرَ لِي وَ كُلُّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ فَقِيرٌ وَ لَا أَحَدَ أَفْقَرُ مِنِّي إِلَيْكَ اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْتُ وَ بِفَضْلِكَ اسْتَغْنَيْتُ وَ فِي نِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ ذُنُوبِي بَيْنَ يَدَيْكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِ كُلِّ مَنْ أَخَافُ مَكْرَهُ وَ أَسْتَجِيرُكَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْتَعِينُكَ عَلَيْهِ- لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِيشَةً هَنِيئَةً وَ مَيْتَةً سَوِيَّةً وَ مَرَدّاً غَيْرَ مُخْزٍ وَ لَا فَاضِحٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَذِلَّ أَوْ أُذِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أُضِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ أُجْهِلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ يَا ذَا الْمَنِّ الْقَدِيمِ تَبارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

lt;meta info="{من [آنجا] زنی را یافتم که بر آن ها سلطنت می کرد و از هر چیزی به او داده شده بود و تختی بزرگ داشت. او و قومش را چنین یافتم که به جای خدا برای خورشید سجده می کنند، و شیطان اعمالشان را برایشان آراسته و آنان را از راه [راست] بازداشته بود، در نتیجه [به حق] راه نیافته بودند. [آری، شیطان چنین کرده بود] تا برای خدایی که نهان را در آسمان ها و زمین آشکار می‌کند و آنچه را پنهان می دارید و آنچه را آشکار می نمایید می داند، سجده نکنند؛ خدای یکتا که هیچ خدایی جز او نیست، پروردگار عرش بزرگ است.} -. نمل / ۲۶-۲۳ -، {پس به [سزای] آنکه دیدار این روزتان را از یاد بردید [عذاب را] بچشید؛ ما [نیز] فراموشتان کردیم، و به [سزای] آنچه انجام می دادید عذاب جاودان را بچشید. تنها کسانی به آیات ما می گروند که چون آن [آیات] را به ایشان یادآوری کنند، سجده کنان به روی درمی افتند، و به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و آنان بزرگی نمی فروشند. پهلوهایشان از خوابگاه ها جدا می گردد [و] پروردگارشان را از روی بیم و طمع می خوانند، و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند. هیچ کس نمی داند چه چیز از آنچه روشنی بخش دیدگان است، به [پاداش] آنچه انجام می دادند برای آنان پنهان شده است.} -. سجده / ۱۷-۱۴ -

خداوندا! مرا از کسانی قرار ده که {به [پاداش] آنچه انجام می دادند، در باغ هایی که در آن جایگزین می شوند، پذیرایی می گردند.} -. سجده / ۱۹ -، {گفت: «قطعاً او در مطالبه میش تو [اضافه] بر میش های خودش، بر تو ستم کرده و در حقیقت بسیاری از شریکان به همدیگر ستم روا می دارند، مگر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند و این ها بس اندکند؛ و داوود دانست که ما او را آزمایش کرده ایم. پس، از پروردگارش آمرزش خواست و به رو درافتاد و توبه کرد.} -. ص / ۲۴ -

{و از نشانه های او شب و روز و خورشید و ماه است؛ نه برای خورشید سجده کنید و نه برای ماه، و آن خدایی را سجده کنید که آن ها را خلق کرده است اگر تنها او را می پرستید.} -. فصلت / ۳۷ - خداوندا تو آمرزنده مهربانی و من گنهکار خطاپیشه هستم. خداوندا تو بخشنده ای و من محتاج. تو آفریننده ای و من آفریده، تویی صاحب اختیار و منم بنده. خدایا

{عذاب جهنم را از ما بازگردان که عذاب آن سخت و دائمی است و در حقیقت چه بد قرارگاه و جایگاهی است.} - . فرقان / ۶۶-۶۵ - ، {[پروردگارا] شنیدیم و گردن نهادیم، پروردگارا، آمرزش تو را [خواستاریم] و فرجام به سوی تو است.} - . بقره / ۲۸۵ - ، {پروردگارا، بر دانشم بیفزای} - . طه / ۱۱۴ - ، {و روزی که [مردم] برانگیخته می شوند رسوایم مکن.} - . شعرا / ۸۷ -

{پروردگارا، مرا [در هر کاری] به طرز درست وارد کن و به طرز درست خارج ساز و از جانب خود برای من دلیل و راهنمایی یاری بخش قرار ده.}، - . اسرا / ۸۰ - {پروردگارا، مرا در جایی پربرکت فرود آور [که] تو نیک ترین مهمان نوازانی.}، - . مومنون / ۲۹ - {پروردگارا، سینه ام را گشاده گردان و کارم را برای من آسان ساز.}، - . طه / ۲۶-۲۵ - {پروردگارا، بر ما و بر آن برادرانمان که در ایمان آوردن بر ما پیشی گرفتند ببخشای و در دل هایمان نسبت به کسانی که ایمان آورده اند [هیچ گونه] کینه ای مگذار. پروردگارا، راستی که تو رئوف و مهربانی.}، - . حشر / ۱۰ - پروردگارا! توبه ما را بپذیر و بر ما رحم کن و ما را هدایت فرما و بیامرز و بهترین دوران عمر ما را آخر آن قرار ده و بهترین اعمال ما را پایان آن گردان و بهترین روزهایمان را روز دیدارت قرار ده و عمرمان را به خوشبختی پایان ده. ای زنده، ای پاینده، به راستی که من به رحمت تو یاری می‌طلبم.

خدایا ای زداینده غم و ای برطرف گرداننده اندوه و ای اجابت کننده درخواست درماندگان! تو در دنیا و آخرت بخشاینده و مهربانی! در تمام خواسته هایم آنچنان به من مهربانی کن که مرا از رحم و مهربانی دیگری بی نیاز گردانی. خدایا من توان رسیدن به آرزوهایم و توان برطرف کردن نگرانی‌هایم را ندارم مگر به واسطه تو. اختیار امور در دست توست و من محتاج آمرزش توام و تمام مخلوقاتت به تو نیازمندند و هیچ کسی محتاج تر از من نسبت به تو نیست.

خدایا من به نور تو هدایت یافتم و به فضل و بخشش تو بی نیازی جستم و در نعمت تو صبح و شبم را گذراندم. گناهانم پیش روی توست، از تو آمرزش می خواهم و به درگاه تو توبه می کنم. خدایا من شر هر که را از حیله او ترسانم به وسیله تو دفع می کنم و از شر او به تو پناه می برم و از تو علیه وی یاری می گیرم. معبودی جز تو نیست، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم. خدایا من از تو یک زندگی شیرین و مرگی آسان و بازگشتی عاری از رسوایی و خواری مسئلت دارم، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا به تو پناه می برم از این که کسی را خوار کنم یا این که خوار گردم و از این که کسی را گمراه کنم یا این که خود گمراه شوم و از این که ستم کنم یا این که مورد ستم واقع شوم و از این که کسی را به نادانی بکشم یا مرا به نادانی بکشند، یا در مورد من کسی به نادانی کشیده شود. ای صاحب عرش عظیم و نعمت دیرین! بزرگی و برتری. ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الرابع و العشرون

اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي دِينِي وَ عَافِنِي فِي جَسَدِي وَ عَافِنِي فِي سَمْعِي وَ عَافِنِي فِي بَصَرِي وَ اجْعَلْهُمَا الْوَارِثَيْنِ مِنِّي يَا بَدِي ءُ لَا نِدَّ لَکَ يَا

دَائِمُ لَا نَفَادَ لَكَ يَا حَيُ

ص: ٢١٥

لَا یَمُوتُ یَا مُحْیِیَ الْمَوْتَی أَنْتَ الْقَائِمُ عَلَی کُلِّ نَفْسٍ بِمَا کَسَبَتْ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ افْعَلْ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ اللَّهُمَّ فَالِقَ الْإِصْبَاحِ وَ جَاعِلَ اللَّیْلِ سَکَناً وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ حُسْبَاناً اقْضِ عَنِّی (۱) الدَّیْنَ وَ أَعِذْنِی مِنَ الْفَقْرِ وَ مَتِّعْنِی بِسَمْعِی وَ بَصَرِی وَ قَوِّنِی فِی سَبِیلِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ- لَا إِلَهَ غَیْرُکَ وَ الْبَدِیءُ لَیْسَ قَبْلَکَ شَیْ ءٌ وَ الدَّائِمُ غَیْرُ الْفَانِی وَ الْحَیُّ الَّذِی لَا یَمُوتُ وَ خَالِقُ مَا یُرَی وَ مَا لَا یُرَی کُلَّ یَوْمٍ أَنْتَ فِی شَأْنٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ لْیَکُنْ مِنْ شَأْنِکَ الْمَغْفِرَهُ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ وُلْدِی وَ لِإِخْوَانِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الَّذِی تَعْلَمُ کُلَّ شَیْ ءٍ بِغَیْرِ تَعْلِیمٍ فَلَکَ الْحَمْدُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّی لَا أُشْرِکُ بِهِ شَیْئاً- لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِیعُ الْبَصِیرُ- لا تُدْرِکُهُ الْأَبْصارُ وَ هُوَ یُدْرِکُ الْأَبْصارَ وَ هُوَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَنَّکَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ یَکُنْ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَیْکَ بِنَبِیِّکَ نَبِیِّ الرَّحْمَهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ یَا مُحَمَّدُ إِنِّی أَتَوَجَّهُ بِکَ إِلَی اللَّهِ رَبِّکَ وَ رَبِّی فِی قَضَاءِ حَاجَتِی وَ أَنْ یُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ أَنْ یَفْعَلَ بِی مَا هُوَ أَهْلُهُ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی یَمْشِی بِهِ عَلَی ظِلَلِ الْمَاءِ کَمَا یَمْشِی بِهِ عَلَی جَدَدِ الْأَرْضِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی تَهْتَزُّ لَهُ أَقْدَامُ مَلَائِکَتِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی دَعَاکَ بِهِ مُوسَی علیه السلام مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَیْمَنِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ أَلْقَیْتَ عَلَیْهِ مَحَبَّهً مِنْکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی دَعَاکَ بِهِ مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله فَغَفَرْتَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ أَتْمَمْتَ عَلَیْهِ نِعْمَتَکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِکَ وَ مُنْتَهَی الرَّحْمَهِ مِنْ کِتَابِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ وَ جَلَالِکَ الْأَعْلَی وَ کَلِمَاتِکَ التَّامَّاتِ الَّتِی لَا یُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ وَ أَسْأَلُکَ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ إِلَهاً وَاحِداً أَحَداً فَرْداً صَمَداً قَائِماً بِالْقِسْطِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ أَنْتَ الْوَتْرُ الْکَبِیرُ الْمُتَعَالِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تُدْخِلَنِی الْجَنَّهَ عَفْواً بِغَیْرِ حِسَابٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ

۱- ۱. اقض عنا، خ ل.

بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْجُودِ وَ الْکَرَمِ وَ الرَّأْفَهِ وَ الرَّحْمَهِ وَ التَّفَضُّلِ.

اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلِ اسْمِی وَ لَا تُغَیِّرْ جِسْمِی وَ لَا تُجْهِدْ بَلَائِی یَا کَرِیمُ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ غِنًی مُطْغٍ إِلَی آخِرِ الدُّعَاءِ الَّذِی مَرَّ ذِکْرُهُ فِی الرِّوَایَهِ الْأُولَی.

**[ترجمه]خداوندا دینم و تنم را به سلامت دار و به گوش و چشمم سلامتی ده و آن دو را وارثان من قرار بده، ای آغازگری که شریکی نداری، ای جاویدی که پایانی نداری، ای زنده ای که نمیرد، ای زندگی بخش مردگان، تویی ناظر بر کردار هر کس، بر محمد و خاندان او درود فرست و با من چنان کن که خود شایسته آنی. خداوندا ای شکافنده صبح و ای شب را مایه آرامش و ماه و خورشید را [وسیله] حساب قرار دهنده، قرض مرا ادا فرما و از فقر و نداری در پناهم گیر و مرا از گوش و چشمم بهره مند گردان و مرا در راه خویش نیرومند فرما، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا تو مهربان ترین مهربانانی، معبودی جز تو نیست و تو آغازگری هستی که پیش از تو چیزی نیست. تو جاوید فناناپذیر هستی و زنده ای که نمیرد، تویی آفریننده هر چه دیدنی است و هر چه نادیدنی. هر روز تو در کاری هستی، بر محمد و خاندان او درود فرست، و آمرزش من و پدر و مادرم و فرزندان و برادرانم جزء کارهای تو باشد، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا تویی که بدون یادگیری همه چیز را می دانی، پس تو را ستایش.

خداست، خداست، خداست پروردگار من، هیچ چیز را شریک او نگردانم {چیزی مانند او نیست و اوست شنوای بینا.}، - . شوری / ۱۱ - {چشم ها او را درنمی یابند و اوست که دیدگان را درمی یابد، و او لطیفِ آگاه است.} - . انعام / ۱۰۳ - خدایا از تو می خواهم، که هر چه تو بخواهی انجام می شود و به وسیله پیامبرت، پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله و خاندان پاک و برگزیده او به درگاهت رو می کنم. ای محمد! من به واسطه تو به درگاه خداوند که پروردگار تو و پروردگار من است، روی آورم تا این خواسته مرا برآورده سازد و بر محمد و خاندان پاک و پاکیزه او درود و رحمت فرستد و آنچنان که او شایسته آن است با من کند.

خدایا از تو خواهم به حق نامت که به وسیله آن بر امواج آب راه روند، آنچنان که بر همواری های زمین راه می روند. از تو می خواهم به آن نامت که گام های فرشتگان با شنیدنش به لرزه افتد و از تو می خواهم به آن نامت که موسی علیه السلام از جانب طور ایمن تو را به آن نام خواند و اجابتش کردی و از جانب خویش محبتی را بر دل او افکندی و از تو می خواهم به آن نامت که محمد صلی الله علیه و آله تو را بدان نام خواند و گناهان گذشته و آینده او را آمرزیدی و نعمتت را بر آن حضرت تمام کردی، که بر محمد و خاندان او درود فرستی و با من چنان کنی که خود شایسته آنی.

خدایا! به عظمت مراتب عزت و سربلندی در عرشت و به حق منتهای رحمت از کتابت و به حق اسم اعظمت و جلال و شکوهت که والاترین است و به حق کلمات تامه ات که نه نیکوکار از آن فراتر رود و نه بدکار، ای خدا، ای بخشاینده، ای مهربان، ای باشکوه ارجمند، معبود یگانه یکتا، بی همتای بی نیاز که همواره به عدالت برپاست. معبودی جز تو نیست، تویی شکست ناپذیر سنجیده کار. تویی یکتای بزرگ والا، از تو می خواهم بر محمد و خاندان او درود فرستی و از روی گذشت مرا بی محاسبه به بهشت درآوری و آنچه را که تو خود شایسته آنی، از بخشش و لطف و مهربانی و رحم و عطابخشی خود،

همان را با من کنی.

خـدایا نـامم را تغییر مـده و جسـمم را دگرگون مساز و بلایم را تحمل ناپـذیر مگردان، ای بزرگوار، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا به تو پناه می آورم از ثروتی که موجب طغیان و سرکشی گردد ... تا آخر دعا که در روایت نخست گذشت.

**[ترجمه]

اليوم الخامس و العشرون

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِی لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِی الْأَرْضِ وَ ما يَخْرُجُ مِنْها وَ ما يَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما يَعْرُجُ فِيها وَ مِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقاً يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ إِيمَاناً لَا يَرْتَدُّ وَ نَعِيماً لَا يَنْفَدُ وَ مُرَافَقَهَ النَّبِیِّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الْأَخْيَارِ الطَّيِّبِينَ فِی أَعْلَى جَنَّهِ الْخُلْدِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِكَ رَفِيقاً اللَّهُمَّ آمِنْ رَوْعَتِی وَ اسْتُرْ عَوْرَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی فَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَكَ الْمُلْكُ وَ لَكَ الْحَمْدُ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ لِأَنَّكَ أَنْتَ الْمَسْئُولُ الْمَحْمُودُ الْمُتَوَحِّدُ الْمَعْبُودُ وَ أَنْتَ الْمَنَّانُ ذُو الْإِحْسَانِ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَام يَا صَرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ وَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ مُنْتَهَى رَغْبَهِ الرَّاغِبِينَ أَنْتَ الْمُفَرِّجُ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ وَ أَنْتَ الْمُرَوِّحُ عَنِ الْمَغْمُومِينَ وَ أَنْتَ مُجِيبُ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّينَ وَ أَنْتَ إِلَهُ الْعَالَمِينَ وَ أَنْتَ كَاشِفُ كُلِّ كُرْبَهٍ وَ مُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَهٍ وَ قَاضِی كُلِّ حاجَهٍ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ افْعَلْ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبِّی وَ أَنْتَ سَيِّدِی وَ أَنَا عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدِكَ وَ ابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِی بِيَدِكَ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِی وَ اعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِی وَ أَقْرَرْتُ بِخَطِيئَتِی أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْمَنَّ يَا مَنَّانُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَام صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ عَلَى آلِهِ أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ أَسْأَلُكَ بِالْقُدْرَهِ الَّتِی فَلَقْتَ بِهَا الْبَحْرَ لِبَنِی إِسْرَائِيلَ لَمَّا كَفَيْتَنِی كُلَّ بَاغٍ وَ حَاسِدٍ وَ عَدُوٍّ

وَ مُخَالِفٍ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِی نَتَقْتَ بِهِ الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ لَمَّا كَفَيْتَنِی مَا أَخَافُهُ مِنْهُمْ وَ أَحْذَرُهُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَدْرَأُ بِكَ فِی نُحُورِهِمْ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ (۱) شَرِّهِمْ وَ أَسْتَجِيرُ بِكَ مِنْهُمْ وَ أَسْتَعِينُ بِكَ عَلَيْهِمْ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّی لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً وَ لَا أَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ وَلِيّاً.

**[ترجمه]پناه می برم به کلمات تامه خداوند که نیکوکار و بدکاری را یارای گذر از آن ها نیست، از شر هر چه در زمین آفریده شده و آنچه از آن بیرون آید و آنچه از آسمان فرود آید و آنچه در آن بالا می رود و از شر حوادث وارد شده در شب و روز و از شر هر که در شب خبری آورد، جز آن که خبر خوشی آرد، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از تو ایمانی خواهم که بازگشتی در آن نباشد و نعمتی که پایان نپذیرد و دوستی و همراهی با پیامبرت محمد را که درود خدا بر او و خاندان برگزیده و پاک او باد، در بالاترین درجه بهشت جاوید به همراه پیمبران و شهدا و شایستگان، و نیکو رفیقانی هستند آنان.

خدایا مرا از بیمم در امان دار و عیبم را بپوشان و از لغزشم درگذر، که تویی خدایی یگانه که معبودی جز تو نیست و شریکی نداری، پادشاهی و ستایش از آن توست و تو بر همه چیز توانایی. خدایا! من از تو درخواست می کنم؛ چرا که تویی درخواست شده پسندیده و معبود یگانه، تویی عطابخش و صاحب احسان. ای پدید آورنده آسمان ها و زمین، ای باشکوه ارجمند، ای دادرس دادخواهان و ای فریادرس فریادخواهان و نهایت آرزوی آرزومندان! تویی برطرف کننده اندوه گرفتاران و زداینده غم غم زدگان و تویی اجابت کننده دعای درماندگان و تویی معبود جهانیان و تویی برطرف گرداننده هر گرفتاری و نهایت هر شوق و رغبت و برآورنده هر حاجت. بر محمد و خاندان او درود فرست و با من چنان کن که خود شایسته آنی.

معبودی جز تو نیست پروردگار من، و تویی سرور من و من بنده تو و فرزند بنده و فرزند کنیز تو ام، زمام اختیار من در دست توست. کار بدی کرده ام و بر خود ستم نموده ام و به گناهانم اعتراف و به خطای خود اقرار می کنم. از تو خواهم بدین دلیل که عطابخشی تو را است ای عطابخش! ای پدید آورنده آسمان ها و زمین! باشکوه و ارجمند! بهترین درودهایی را که بر یکی از بندگانت فرستی، بر محمد، بنده و فرستاده ات و بر خاندان او فرست. از تو می خواهم بدان نیرویی که دریا را بر بنی اسراییل شکافتی، هر ستمگر و حسود و دشمن و مخالفی را از من کفایت کنی. و از تو خواهم به حق آن نامت که بدان کوه [طور] را کنده و بر فرازشان سایبان آسا، برافراشتی، که مرا از آنچه می هراسم و از آن بیم دارم نجات دهی. خدایا من به وسیله تو شر آنان را دفع می کنم و از شر آنان به تو پناه می برم و به وسیله تو از آنان پناه گیرم و از تو علیه آنان یاری گیرم، [خدا] خدا پروردگار من است و هیچ چیز را شریک او قرار نمی دهم و به غیر از او صاحبی اختیار نمی کنم .

**[ترجمه]

اليوم السادس و العشرون

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَسْأَلُكَ يَا رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ إِلَى آخِرِ الدُّعَاءِ وَ قَدْ مَرَّ ذِكْرُهُ فِی الرِّوَايَهِ الْأُولَى.

**[ترجمه]خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و از تو می خواهم ای پروردگار آسمان های هفتگانه ... تا آخر دعا

که در روایت نخست ذکر شده است.

**[ترجمه]

الیوم السابع و العشرون

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ رَحْمَهً مِنْ عِنْدِکَ تَهْدِی بِهَا قَلْبِی إِلَی آخِرِ الدُّعَاءِ وَ قَدْ مَرَّ ذِکْرُهُ فِی الرِّوَایَهِ الْأُولَی.

**[ترجمه]خدایا از جانب خود رحمتی می خواهم که قلبم را بدان هدایت کنی ... تا آخر دعا که در روایت نخست ذکر شده است.

**[ترجمه]

الیوم الثامن و العشرون

اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ هُوَ دُونَکَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْکَبِیرُ الْأَکْبَرُ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ إِلَی آخِرِ الدُّعَاءِ وَ قَدْ مَرَّ ذِکْرُهُ.

**[ترجمه]خدایا! به تو پناه می برم از هر چه جز توست. خدایا تو بزرگی و بزرگ تر از همه چیز هستی ... تا آخر دعا که ذکر آن گذشت.

**[ترجمه]

الیوم التاسع و العشرون

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِیمُ الْکَرِیمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ وَ تَبَارَکَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِینَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ أَلْبِسْنِی الْعَافِیَهَ حَتَّی تَهْنِئَنِی الْمَعِیشَهُ وَ اخْتِمْ لِی بِالْمَغْفِرَهِ حَتَّی لَا تَضُرَّنِی مَعَهَا الذُّنُوبُ وَ اکْفِنِی نَوَائِبَ الدُّنْیَا وَ هُمُومَ الْآخِرَهِ حَتَّی تُدْخِلَنِی الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِکَ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَعْلَمُ سَرِیرَتِی فَاقْبَلْ مَعْذِرَتِی وَ تَعْلَمُ حَاجَتِی فَأَعْطِنِی مَسْأَلَتِی وَ تَعْلَمُ مَا فِی نَفْسِی فَاغْفِرْ لِی ذُنُوبِی اللَّهُمَّ أَنْتَ تَعْلَمُ حَاجَتِی-(۲) وَ تَعْلَمُ ذُنُوبِی فَاقْضِ لِی جَمِیعَ حَوَائِجِی وَ اغْفِرْ لِی جَمِیعَ ذُنُوبِی.

ص: ۲۱۸

۱- ۱. من شرورهم خ ل.

۲- ۲. انک تعلم حوائجی خ ل.

اللَّهُمَّ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْمَرْبُوبُ وَ أَنْتَ الْمَالِکَ وَ أَنَا الْمَمْلُوکُ وَ أَنْتَ الْعَزِیزُ وَ أَنَا الذَّلِیلُ وَ أَنْتَ الْحَیُّ وَ أَنَا الْمَیِّتُ وَ أَنْتَ الْقَوِیُّ وَ أَنَا الضَّعِیفُ وَ أَنْتَ الْغَنِیُّ وَ أَنَا الْفَقِیرُ وَ أَنْتَ الْبَاقِی وَ أَنَا الْفَانِی وَ أَنْتَ الْمُعْطِی وَ أَنَا السَّائِلُ وَ أَنْتَ الْغَفُورُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ وَ أَنْتَ السَّیِّدُ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الْمَعْبُودُ وَ أَنَا الْعَابِدُ وَ أَنْتَ الْعَالِمُ وَ أَنَا الْجَاهِلُ عَصَیْتُکَ بِجَهْلِی وَ ارْتَکَبْتُ الذُّنُوبَ بِجَهْلِی وَ سَهَوْتُ عَنْ ذِکْرِکَ بِجَهْلِی وَ رَکَنْتُ إِلَی الدُّنْیَا بِجَهْلِی وَ اغْتَرَرْتُ بِزِینَتِهَا بِجَهْلِی وَ أَنْتَ أَرْحَمُ مِنِّی بِنَفْسِی وَ أَنْتَ أَنْظَرُ مِنِّی لِنَفْسِی فَاغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّکَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَکْرَمُ اللَّهُمَّ اهْدِنِی لِأَرْشَدِ الْأُمُورِ وَ قِنِی شَرَّ نَفْسِی اللَّهُمَّ أَوْسِعْ لِی فِی رِزْقِی وَ امْدُدْ لِی فِی عُمُرِی وَ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِینِکَ وَ لَا تَسْتَبْدِلْ بِی غَیْرِی یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ فَرِّغْ قَلْبِی لِذِکْرِکَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبَّ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبَّ السَّبْعِ الْمَثَانِی وَ الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ وَ رَبَّ جَبْرَئِیلَ وَ مِیکَائِیلَ وَ إِسْرَافِیلَ وَ رَبَّ الْمَلَائِکَهِ أَجْمَعِینَ وَ رَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ وَ الْمُرْسَلِینَ أَجْمَعِینَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَغْنِنِی عَنْ خِدْمَهِ عِبَادِکَ وَ فَرِّغْنِی لِعِبَادَتِکَ بِالْیَسَارِ وَ الْکِفَایَهِ وَ الْقُنُوعِ وَ صِدْقِ الْیَقِینِ فِی التَّوَکُّلِ عَلَیْکَ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ الَّذِی بِهِ تَقُومُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ-(۱) وَ مَنْ فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ بِهِ تُحْیِی الْمَوْتَی وَ تُمِیتُ الْأَحْیَاءَ وَ بِهِ أَحْصَیْتَ عَدَدَ الْآجَالِ وَ وَزْنَ الْجِبَالِ وَ کَیْلَ الْبِحَارِ وَ بِهِ تُعِزُّ الذَّلِیلَ وَ بِهِ تُذِلُّ الْعَزِیزَ وَ بِهِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ بِهِ تَقُولُ لِلشَّیْ ءِ کُنْ فَیَکُونُ وَ إِذَا سَأَلَکَ بِهِ السَّائِلُونَ أَعْطَیْتَهُمْ سُؤْلَهُمْ وَ إِذَا دَعَاکَ بِهِ الدَّاعُونَ أَجَبْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَجَارَکَ بِهِ الْمُسْتَجِیرُونَ أَجَرْتَهُمْ وَ إِذَا دَعَاکَ بِهِ الْمُضْطَرُّونَ أَنْقَذْتَهُمْ وَ إِذَا تَشَفَّعَ بِهِ إِلَیْکَ الْمُتَشَفِّعُونَ شَفَّعْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَصْرَخَکَ بِهِ الْمُسْتَصْرِخُونَ أَصْرَخْتَهُمْ وَ إِذَا نَاجَاکَ بِهِ الْهَارِبُونَ إِلَیْکَ سَمِعْتَ نِدَاءَهُمْ وَ أَعَنْتَهُمْ وَ إِذَا أَقْبَلَ بِهِ إِلَیْکَ التَّائِبُونَ قَبِلْتَ تَوْبَتَهُمْ.

۱- ۱. السموات و الأرض خ ل.

وَ أَنَا أَسْأَلُکَ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ وَ یَا إِلَهِی وَ أَدْعُوکَ یَا رَجَائِی وَ یَا کَهْفِی وَ یَا رُکْنِی وَ یَا فَخْرِی وَ یَا عُدَّتِی لِدِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ وَ أَدْعُوکَ بِهِ لِذَنْبٍ لَا یَغْفِرُهُ غَیْرُکَ وَ لِکَرْبٍ لَا یَکْشِفُهُ سِوَاکَ وَ لِضُرٍّ لَا یَقْدِرُ عَلَی إِزَالَتِهِ عَنِّی إِلَّا أَنْتَ وَ لِذُنُوبِیَ الَّتِی بَادَرْتُکَ بِهَا وَ قَلَّ مِنْکَ حَیَائِی عِنْدَ ارْتِکَابِی لَهَا فَهَا أَنَا قَدْ أَتَیْتُکَ مُذْنِباً خَاطِئاً قَدْ ضَاقَتْ عَلَیَّ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَ ضَلَّتْ (۱) عَنِّی الْحِیَلُ وَ عَلِمْتُ أَنْ لَا مَلْجَأَ وَ لَا مَنْجَی مِنْکَ إِلَّا إِلَیْکَ وَ هَا أَنَا ذَا بَیْنَ یَدَیْکَ قَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَیْتُ مُذْنِباً خَاطِئاً فَقِیراً مُحْتَاجاً-(۲) لَا أَحَدَ لِذَنْبِی غَافِراً غَیْرُکَ وَ لَا لِکَسْرِی جَابِراً سِوَاکَ وَ لَا لِضُرِّی کَاشِفاً إِلَّا أَنْتَ وَ أَنَا أَقُولُ کَمَا قَالَ عَبْدُکَ ذُو النُّونِ حِینَ تُبْتَ عَلَیْهِ وَ نَجَّیْتَهُ مِنَ الْغَمِّ رَجَاءَ أَنْ تَتُوبَ عَلَیَّ وَ تُنْقِذَنِی مِنَ الذُّنُوبِ یَا سَیِّدِی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ وَ أَنَا(۳)

أَسْأَلُکَ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الْأَعْظَمِ أَنْ تَسْتَجِیبَ لِی دُعَائِی وَ أَنْ تُعْطِیَنِی سُؤْلِی وَ أَنْ تَجْعَلَ لِیَ (۴) الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِکَ بِرَحْمَتِکَ فِی عَافِیَةٍ لِی وَ أَنْ تُؤْمِنَ خَوْفِی فِی أَتَمِّ النِّعْمَهِ وَ أَعْظَمِ الْعَافِیَهِ وَ أَفْضَلِ الرِّزْقِ وَ السَّعَهِ وَ الدَّعَهِ وَ مَا لَمْ تَزَلْ تَعُودُنِیهِ یَا إِلَهِی وَ تَرْزُقَنِی الشُّکْرَ عَلَی مَا آتَیْتَنِی وَ تَجْعَلَ ذَلِکَ تَامّاً(۵)

مَا أَبْقَیْتَنِی وَ تَعْفُوَ عَنْ ذُنُوبِی وَ خَطَایَایَ وَ إِسْرَافِی عَلَی نَفْسِی وَ إِجْرَامِی إِذَا تَوَفَّیْتَنِی حَتَّی تَصِلَ لِی سَعَادَةَ الدُّنْیَا بِنَعِیمِ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ بِیَدِکَ مَقَادِیرُ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ وَ بِیَدِکَ مَقَادِیرُ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ بِیَدِکَ مَقَادِیرُ الْخَیْرِ وَ الشَّرِّ اللَّهُمَّ فَبَارِکْ لِی فِی دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی وَ فِی جَمِیعِ

۱- ۱. و صرفت خ ل.

۲- ۲. مختلا خ ل محتلا خ ل محیلا خ ل.

۳- ۳. فأنا خ ل.

۴- ۴. أن تعجل خ ل.

۵- ۵. باقیا أبدا خ ل.

أَمُورِی اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَعْدُکَ حَقٌّ وَ لِقَاؤُکَ (۱) حَقٌّ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اخْتِمْ لِی أَجَلِی بِأَفْضَلِ عَمَلِی حَتَّی تَتَوَفَّانِی وَ قَدْ رَضِیتَ عَنِّی یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ یَا کَاشِفَ الْکَرْبِ الْعَظِیمِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَوْسِعْ (۲) عَلَیَّ مِنْ طِیبِ رِزْقِکَ حَسَبَ جُودِکَ وَ کَرَمِکَ اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَکَفَّلْتَ رِزْقِی (۳) وَ رِزْقَ کُلِّ دَابَّهٍ یَا خَیْرَ مَدْعُوٍّ وَ خَیْرَ مَسْئُولٍ وَ یَا أَوْسَعَ مُعْطٍ وَ أَفْضَلَ مَرْجُوٍّ أَوْسِعْ لِی فِی رِزْقِی وَ رِزْقِ عِیَالِی اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِیمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُومِ وَ فِیمَا تَفْرُقُ مِنَ الْأَمْرِ الْحَکِیمِ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ مِنَ الْقَضَاءِ(۴)

الَّذِی لَا یُرَدُّ وَ لَا یُبَدَّلُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُبَارِکَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ کَمَا صَلَّیْتَ وَ بَارَکْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَی إِبْرَاهِیمَ وَ آلِ إِبْرَاهِیمَ إِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ وَ أَنْ تَکْتُبَنِی مِنْ حُجَّاجِ بَیْتِکَ الْحَرَامِ الْمَبْرُورِ حَجُّهُمْ الْمَشْکُورِ سَعْیُهُمْ الْمَغْفُورِ ذُنُوبُهُمْ الْمُکَفَّرِ عَنْهُمْ سَیِّئَاتُهُمْ الْوَاسِعَهِ أَرْزَاقُهُمْ الصَّحِیحَهِ أَبْدَانُهُمْ الْمُؤْمَنِ خَوْفُهُمْ وَ اجْعَلْ فِیمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ أَنْ تُطِیلَ عُمُرِی وَ أَنْ تَزِیدَ فِی رِزْقِی یَا کَائِناً قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ یَا کَائِناً بَعْدَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ یَا مُکَوِّنَ کُلِّ شَیْ ءٍ تَنَامُ الْعُیُونُ وَ تَنْکَدِرُ النُّجُومُ وَ أَنْتَ حَیٌّ قَیُّومٌ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَا تَأْخُذُکَ سِنَهٌ وَ لَا نَوْمٌ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِجَلَالِکَ وَ مَجْدِکَ وَ حُکْمِکَ (۵) وَ کَرَمِکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ تَرْحَمَهُمَا- کَمَا رَبَّیَانِی صَغِیراً یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَنَّکَ مَلِکٌ وَ أَنَّکَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ أَنَّکَ

۱- ۱. و قولک جق خ ل.

۲- ۲. و وسع خ ل.

۳- ۳. برزقی خ ل.

۴- ۴. فی القضاء خ ل.

۵- ۵. و حلمک خ ل.

عَلَى مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ يَكُنْ -(١)

أَنْ تَغْفِرَ لِی وَ لِإِخْوَانِیَ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ- إِنَّکَ رَؤُفٌ رَحِیمٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَشْبَعَنَا فِی الْجَائِعِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی کَسَانَا فِی الْعَارِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَکْرَمَنَا فِی الْمُهَانِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی آمَنَنَا فِی الْخَائِفِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدَانَا فِی الضَّالِّینَ یَا رَجَاءَ الْمُؤْمِنِینَ لَا تُخَیِّبْ رَجَائِی یَا مُعِینَ الْمُؤْمِنِینَ أَعِنِّی یَا غِیَاثَ الْمُسْتَغِیثِینَ أَغِثْنِی یَا مُجِیبَ التَّوَّابِینَ تُبْ عَلَیَ إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ حَسْبِیَ الرَّبُّ مِنَ الْمَرْبُوبِینَ حَسْبِیَ الْمَالِکُ مِنَ الْمَمْلُوکِینَ حَسْبِیَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِینَ حَسْبِیَ الرَّازِقُ مِنَ الْمَرْزُوقِینَ حَسْبِیَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِینَ حَسْبِی مَنْ لَمْ یَزَلْ حَسْبِی حَسْبِی مَنْ هُوَ حَسْبِی حَسْبِیَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَکِیلُ- حَسْبِیَ اللَّهُ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ تَکْبِیراً(٢) مُبَارَکاً فِیهِ مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ إِلَی آخِرِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ وَارِثُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَهُ الْآلِهَهِ الرَّفِیعُ فِی جَلَالِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَحْمُودُ فِی کُلِّ فِعَالِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَحْمَانُ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ رَاحِمُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِینَ (٣) لَا حَیَّ فِی دَیْمُومَهِ مُلْکِهِ وَ بَقَائِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَیُّومُ الَّذِی لَا یَفُوتُ شَیْئاً عِلْمُهُ وَ لَا یَئُودُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْبَاقِی أَوَّلُ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ آخِرُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الدَّائِمُ بِغَیْرِ فَنَاءٍ وَ لَا زَوَالٍ لِمُلْکِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الصَّمَدُ مِنْ غَیْرِ شَبِیهٍ وَ لَا شَیْ ءَ کَمِثْلِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَارُّ(۴) وَ لَا شَیْ ءَ کُفْوُهُ وَ لَا یُدَانِی وَصْفَهُ-(۵) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْکَبِیرُ الَّذِی لَا تَهْتَدِی

الْقُلُوبُ لِعَظَمَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَارِئُ الْمُنْشِئُ بِلَا مِثَالٍ خَلَا مِنْ غَیْرِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الزَّکِیُّ الطَّاهِرُ مِنْ کُلِّ آفَهٍ بِقُدْسِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْکَافِی الْمُوَسِّعُ

١- ١. و أسألك بأنك ما تشاء من امر يكن خ ل.

٢- ٢. كبيرا مباركا باقيا خ ل.

٣- ٣. الحی لاحی خ ل.

۴- ۴. البارئ المصور خ ل.

۵- ۵. فلا شی ء كفوه و لا مدانی لوصفه خ ل.

لِمَا خَلَقَ مِنْ عَطَايَا فَضْلِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ النَّقِيُّ مِنْ كُلِّ جَوْرٍ فَلَمْ يَرْضَهُ وَ لَمْ يُخَالِطْهُ فِعَالُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَنَّانُ الَّذِی وَسِعَ كُلَّ شَیْ ءٍ رَحْمَهً وَ عِلْماً- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَنَّانُ ذُو الْإِحْسَانِ قَدْ عَمَّ الْخَلَائِقَ مَنُّهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَيَّانُ الْعِبَادِ وَ كُلٌّ (١)

يَقُومُ خَاضِعاً لِرَهْبَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِقُ مَنْ فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ وَ كُلٌّ إِلَيْهِ مَعَادُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَحْمَانُ كُلِّ صَرِيخٍ وَ مَكْرُوبٍ وَ غِيَاثُهُ وَ مَعَاذُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَارُّ فَلَا تَصِفُ الْأَلْسُنُ كُلَّ جَلَالِهِ مُلْكِهِ وَ عِزِّهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُبْدِئُ الْبَدَايَا لَمْ يَبْغِ فِی إِنْشَائِهَا أَعْوَاناً مِنْ خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُ عَلَّامُ الْغُيُوبِ فَلَا يَئُودُهُ شَیْ ءٌ مِنْ حِفْظِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ هُوَ الْمُعِيدُ إِذَا أَفْنَی إِذَا بَرَزَ الْخَلَائِقُ لِدَعْوَتِهِ مِنْ مَخَافَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ ذُو الْأَوْتَادِ-(٢)

فَلَا شَیْ ءَ يَعْدِلُهُ مِنْ خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَحْمُودُ الْفِعَالِ ذُو الْمَنِّ عَلَی جَمِيعِ خَلْقِهِ بِلُطْفِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْمَنِيعُ الْغَالِبُ عَلَی أَمْرِهِ فَلَا شَیْ ءَ يَعْدِلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَاهِرُ ذُو الْبَطْشِ الشَّدِيدِ الَّذِی لَا يُطَاقُ انْتِقَامُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُتَعَالِی الْقَرِيبُ فِی عُلُوِّ ارْتِفَاعِهِ دُنُوُّهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْجَبَّارُ الْمُذَلِّلُ كُلَّ شَیْ ءٍ بِقَهْرِ عَزِيزِ سُلْطَانِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نُورُ كُلِّ شَیْ ءٍ الَّذِی فَلَقَ الظُّلُمَاتِ نُورُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقُدُّوسُ الطَّاهِرُ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَ لَا شَیْ ءَ يَعْدِلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ الْمُتَدَانِی دُونَ كُلِّ شَیْ ءٍ قُرْبُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَالِی (٣)

الشَّامِخُ فِی السَّمَاءِ فَوْقَ كُلِّ شَیْ ءٍ عُلُوُّ ارْتِفَاعِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بَدِيعُ الْبَدَائِعِ وَ مُعِيدُهَا بَعْدَ فَنَائِهَا بِقُدْرَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْجَلِيلُ الْمُتَكَبِّرُ عَلَی كُلِّ شَیْ ءٍ فَالْعَدْلُ أَمْرُهُ وَ الصِّدْقُ وَعْدُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَجِيدُ فَلَا تَبْلُغُ الْأَوْهَامُ كُلَّ شَأْنِهِ وَ مَجْدِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْكَرِيمُ الْعَفُوُّ وَ الْعَدْلُ الَّذِی مَلَأَ كُلَّ شَیْ ءٍ عَدْلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ ذُو الثَّنَاءِ الْفَاخِرِ وَ الْعِزِّ وَ الْكِبْرِيَاءِ فَلَا يَذِلُّ عِزُّهُ

١- ١. فكل خ ل.

٢- ٢. ذو الاناه خ ل.

٣- ٣. العلی خ ل.

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَجِیبُ فَلَا تَنْطِقُ الْأَلْسُنُ بِكَلِّ آلَائِهِ وَ ثَنَائِهِ وَ هُوَ كَمَا أَثْنَى عَلَى نَفْسِهِ وَ وَصَفَهَا بِهِ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ الْحَقُّ الْمُبِینُ الْبُرْهَانُ الْعَظِیمُ الْعَلِیمُ الْحَكِیمُ الرَّبُّ الْكَرِیمُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ النُّورُ الْحَمِیدُ الْكَبِیرُ- لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ.

**[ترجمه]معبودی نیست جز خدای بردبار بخشنده. معبودی نیست جز خدای بلند مرتبه بزرگ. منزه است پروردگار آسمان های هفتگانه و پروردگار زمین های هفتگانه و هر چه در آن ها و میان آن هاست و پروردگار عرش بزرگ. سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است. آفرین باد بر خدا که بهترین آفرینندگان است و هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای والای بزرگوار.

خدایا بر من لباس عافیت بپوشان تا زندگی بر من شیرین گردد و کارم را به آمرزش ختم کن تا گناهان به من زیان نرسانند و از پیشآمدهای ناگوار دنیا و غم و اندوه آخرت رهاییم بخش تا زمانی که به رحمت خویش مرا در بهشت وارد گردانی که تو حقیقتاً بر همه چیز توانایی. خدایا تو اسرار درونم را می دانی، پس پوزشم را بپذیر. حاجتم را می دانی پس خواسته ام را برآور. تو به راز دلم آگاهی پس گناهانم را بیامرز .

خدایا تو خواسته ام را می دانی و از گناهانم آگاهی، پس تمام حاجاتم را برآور و همه گناهانم را بیامرز.

خدایا تویی پروردگار و منم پروریده، تویی صاحب و منم بنده، تویی باعزت و منم خوار، تویی زنده و منم مرده، تویی توانا و منم ناتوان، تویی بی نیاز و منم نیازمند، تویی باقی و منم فانی، تویی بخشنده و منم خواهان، تویی آمرزنده و منم گنهکار، تویی آقا و منم بنده، تویی معبود و منم پرستشگر و تویی دانا و منم نادان. با نادانی خود نافرمانی تو را کردم و از کم خردی مرتکب گناهان شدم و از روی جهل از یاد تو غافل گشتم و به خاطر نادانی به دنیا متمایل شدم و از روی نادانی فریفته زیور آن گشتم و تو از خود من نسبت به من مهربان تری و بیش از خودم به من آگاهی، پس مرا بیامرز و به من رحم کن و از آنچه می دانی درگذر که به راستی تویی بزرگوارترین و گرامی ترین.

خدایا مرا به درست ترین کارها هدایت فرما و مرا از شر خودم حفظ کن. خدایا روزیم را فراخ گردان و عمرم را طولانی کن و گناهانم را بیامرز و مرا از کسانی گردان که از آن ها برای دین خویش یاری می جویی و دیگری را جایگزین من نکن، ای مهربان، ای عطابخش، ای زنده، ای پاینده. دلم را تنها به یاد خود مشغول گردان. خدایا ای پروردگار آسمان های هفتگانه و ای پروردگار زمین های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و ای پروردگار سبع المثانی و قرآن بزرگ و پروردگار جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و پروردگار تمام فرشتگان و پروردگار محمد، خاتم جمله پیامبران و فرستادگان! بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و مرا از خدمتگزاری بندگان خویش بی نیاز گردان و مرا با آسانی و کفایت و قناعت پیشگی و یقین راستین در توکل بر خود، در پرستش خویش موفق گردان.

خدایا از تو خواهم به حق اسم اعظمت که آسمان و زمین و هر که در آن ها و هر چه میان آن هاست، همه بدان پایدار است و مردگان را بدان زنده کنی و زندگان را بدان بمیرانی و شمار عمرها و وزن کوه ها و پیمانه دریاها را بدان برشمری و انسان خوار را بدان عزیز گردانی و عزیز را بدان خوار کنی و هر چه خواهی بدان انجام دهی و بدان به چیزی بگویی باش و می شود

و چون خواستاران بدان از تو چیزی بخواهند خواسته شان را بدانها دهی و چون دعاگویان بدان نام به درگاهت دعا کنند اجابتشان گردانی و چون پناه جویان بدان به تو پناه آورند در پناهشان گیری و چون درماندگان تو را بدان خوانند نجاتشان دهی و چون شفاعت خواهان به وسیله آن به درگاهت شفاعت آورند شفاعتشان را بپذیری و چون فریادخواهان بدان از تو فریاد خواهند به فریادشان رسی و چون فراریان بدان نام با تو مناجات کنند صدایشان را بشنوی و یاریشان کنی و چون توبه کنندگان بدان به تو روی کنند توبه شان را بپذیری.

از تو خواهم ای سرور و مولا و معبود من و تو را خوانم ای امید و پناه و تکیه گاه و مایه افتخار من و ای توشه من برای دین و دنیا و آخرتم، به نام بزرگ تر بزرگ تر بزرگ ترت! و تو را بدان نام می خوانم برای گناهی که جز تو کسی آن را نیامرزد و برای گرفتاری ای که جز تو کسی آن را برطرف نسازد و برای زیانی که جز تو کسی توان برطرف کردن آن را از من ندارد و برای گناهانی که به آن ها مبادرت کردم و به هنگام ارتکاب آن گناهان از تو شرم نکردم و اکنون این منم که گنهکار و خطاپیشه به درگاهت روی کرده ام و زمین با همه وسعت خویش بر من تنگ آمده و راه های چاره را گم کرده ام و فهمیده ام که هیچ پناه گاه و راه نجاتی از تو نیست مگر به سوی خودت.

اکنون این منم که پیش روی توام، با گناه و خطا و نداری و نیاز، شب را به صبح کرده و صبح را به شب کرده ام و آمرزنده ای جز تو برای گناهم نمی یابم و برای شکستگی‌ام جبران کننده ای جز تو نمی بینم و برطرف کننده ای برای زیانم جز تو نیست و من همان سخن را که بنده ات یونس گفت، هنگامی که توبه اش را پذیرفتی و او را از اندوه رهانیدی، می گویم، بدان امید که توبه ام را بپذیری و مرا از گناهان رهایی بخشی: ای آقای من! معبودی جز تو نیست، منزهی تو و من به راستی از ستمکاران بودم.

ای سرور و مولای من، من نیز به حق اسم [بزرگ] اعظمت از تو خواهم که دعایم را مستجاب گردانی و خواسته من را به من ببخشی و به رحمت خود و در تندرستی از جانب خودت گشایشی به من ارزانی داری و در کامل ترین نعمت و بزرگ ترین سلامتی و بهترین روزی و گشایش و آسایش و در تمام نعماتی که پیوسته بدان عادتم داده ای، مرا از هراس ایمن داری. ای معبود من [و از تو خواهم] که سپاس را بر آنچه به من ارزانی داشته ای روزیم گردانی و تا پایان عمرم آن را بر من تمام گردانی و به وقت مردن از گناهان و اشتباهات و اسرافم [بر خودم] و بزهکاریم درگذری تا سعادت دنیایم به نعمت آخرتم متصل گردد.

خدایا مقدرات شب و روز و و زمین و خورشید و ماه و نیکی و بدی در دست توست، پس خدایا در دین و دنیا و آخرتم و در تمام امورم به من برکت ده. خدایا معبودی جز تو نیست، وعده تو حق و دیدارت حق است. بر محمد و خاندان محمد درود فرست و عمرم را به بهترین کردارم ختم فرما تا با خشنودی جانم را بستانی، ای زنده، ای پاینده، ای برطرف گرداننده گرفتاری بزرگ، بر محمد و خاندان او درود فرست و روزی [پاکیزه ات] را بر حسب بخشش و کرم خویش بر من گسترش ده. [خدایا] تو مسئولیت روزی من و هر جنبنده ای را بر عهده گرفته ای، ای بهترین فراخوانده شده و بهترین درخواست شده و وسیع ترین بخشنده و بهترین منبع امید، روزی من و خانواده ام را فراخ گردان.

خدایا در آنچه از دستور حتمی خود حکم و مقرر فرموده ای و در آنچه از فرمان حکیمانه ات در شب قدر تقسیم کنی، از

قضایی که بازگشت ندارد و تغییر ناپذیر است، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود و برکت فرستی، آنچنان که بر ابراهیم و خاندان او درود و برکت و رحمت فرستادی و به راستی تویی ستوده بزرگوار و [از تو خواهم که] نام مرا در زمره حاجیان بیت الله الحرام بنویسی که حجشان مقبول، سعیشان مورد سپاس، گناهانشان آمرزیده، کارهای بدشان بخشوده شده، روزیشان فراخ گشته، تن هایشان سالم و از ترس در امان هستند و [از تو خواهم] در آنچه حکم و مقدر می‌کنی، عمرم را طولانی بداری و به روزیم وسعت بخشی. ای کسی که پیش از هر چیز بوده و پس از هر چیز خواهی بود. و ای هستی بخش هر چیز، دیدگان به خواب روند و ستارگان تیره و تار کردند و تو زنده و پاینده ای هستی که معبودی جز تو نیست و نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی گران .

خدایا از تو خواهم به شکوه و بزرگی و حکمت و بزرگواریت که بر محمد و خاندان او درود فرستی و پدر و مادرم را بیامرزی و آن ها را رحمت کنی چنانچه مرا در کودکی تربیت کردند، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از تو خواهم بدین روی که تو پادشاهی و بر همه چیز توانا و هر کاری بخواهی خواهد شد، که مرا و برادران و خواهران با ایمان مرا ببخشی که به راستی تویی رئوف مهربان.

سپاس خدایی را که ما را در میان گرسنگان سیر گرداند و میان برهنگان پوشانید و سپاس خدایی را که ما را در میان انسان های پست گرامی داشت و سپاس خدایی را که ما را در میان ترسناکان امنیت بخشید و سپاس خدایی را که در میان گمراهان هدایتمان کرد. ای امید مؤمنان! امیدم را ناامید مگردان. ای یاور مؤمنان! مرا یاری کن. ای فریادرس فریاد خواهان! به فریادم برس. ای اجابتگر توبه کنندگان! توبه ام را بپذیر که حقیقتاً تویی توبه پذیر مهربان.

بس است مرا پروردگار از پروریدگان، بس است مرا مالک از مملوکان، بس است مرا آفریدگار از آفریدگان، بس است مرا روزی دهنده از روزی گیرندگان، خداوند مرا بس که پروردگار جهانیان است، بس است مرا کسی که همیشه مرا بس است، بس است مرا آن کس که او مرا بس است، خداوند مرا بس است و او نیکو حمایتگری است. خدا مرا بس است که معبودی جز او نیست، بر او توکل کردم و او پروردگار عرش بزرگ است.

معبودی جز خدای یگانه نیست و خدا بزرگ تر است، تکبیری مبارک از آغاز تا پایان روزگار. معبودی جز خدای یگانه نیست، پروردگار و وارث همه چیز. معبودی جز خدای یگانه نیست، معبود معبودان، والا [در] شکوه خود. معبودی جز خدای یگانه نیست که در هر کارش ستوده است. معبودی جز خدای یگانه نیست، بخشاینده و مهربان نسبت به هر چیز. معبودی جز خدای یگانه نیست، زمانی که در جاودانگی فرمانروایی و بقای او زنده ای نیست. معبودی جز خدای یگانه نیست، پاینده ای که چیزی از محدوده دانشش فراتر نرود و بر او گران نیاید.

معبودی جز خدای یگانه نیست، یکتای باقی، اول و آخر همه چیز. معبودی جز خدای یگانه نیست، جاوید فناناپذیری که پادشاهی‌اش را پایانی نیست. معبودی جز خدای یگانه نیست، بی نیازی که نه شبیهی دارد و نه مانندی. معبودی نیست جز خدای یگانه نیکو، هیچ چیز همتای او و هیچ چیز به وصفش نزدیک نیست. معبودی نیست جز خدای بزرگی که دل ها به بزرگی‌اش راه نیابند. معبودی نیست جز خدای آفریننده و پدیدآورنده بدون نمونه ای که پیش از آن از دیگری سر زده باشد. معبودی نیست جز خدایی که به قداست خود از هر آفتی پاک و پاکیزه است. معبودی نیست جز خدای کفایت کننده که

بخشش های با لطف و کرمش را بر مخلوقات خود وسعت بخشد. معبودی نیست جز خدای پاک از هر ستم که بدان راضی نیست و کارهایش بدان مخلوط نگردد. معبودی نیست جز خدای مهرورزی که مهر و رحمت و دانش او همه چیز را فرا گرفته است. معبودی نیست جز خدای عطابخش صاحب احسان که بخششش تمام مخلوقات را شامل شده است. معبودی نیست جز خدای اجر دهنده بر بندگان و همگی از بیم او فروتنانه به پا خاسته اند. معبودی نیست جز خدای آفریدگار هر کس که در آسمان ها و زمین است و بازگشت همه به سوی اوست.

معبودی نیست جز خدای بخشاینده بر هر فریادخواه و گرفتار و فریادرس و پناه او. معبودی نیست جز خدای نیکو که زبان ها را یارای وصف تمام جهات شکوه پادشاهی و عزت او نیست. معبودی نیست جز خدای پدید آورنده موجودات که در آفرینش آن ها به هیچ کمک کاری از مخلوقاتش نیازی ندارد. معبودی نیست جز تو خدایی که دانای به غیب است و نگهداری ذره ای از آن بر او گران نیاید. معبودی نیست جز خدا، اوست بازگرداننده [مخلوقات] پس از نابودی آن ها، آن هنگام که مخلوقات با دعوت او، از هراسش گرد آیند.

معبودی نیست جز خدای بردبار صاحب وقار و سنگینی و چیزی از مخلوقاتش با او برابری نمی کند. معبودی نیست جز خدای پسندیده کرداری که به لطف خویش بر تمام مخلوقاتش عطابخشی کند. معبودی نیست جز خدای شکست ناپذیر نیرومند که بر کار خود مسلط است و چیزی با او برابری نمی کند. معبودی نیست جز خدای چیره و سخت انتقامی که کسی را طاقت انتقامش نیست. معبودی نیست جز خدای والا که در عین رفیع بودن، نزدیک است و نزدیکی او در اوج رفعت اوست. معبودی نیست جز خدای جبار که همه چیز را به قدرت نیروی سلطنتش خوار و زبون ساخته است. معبودی نیست جز خدا، روشنی هر موجود که نورش تاریکی ها را شکافته است. معبودی نیست جز خدای مقدسی که از هر بدی پاک است و چیزی با او برابری نکند.

معبودی نیست جز خدای نزدیک اجابت کننده که از هر چیز نزدیک تر است. معبودی نیست جز خدای بلند مرتبه که مقامش در آسمان شامخ و بلندی رتبه اش فراتر از هر چیزی است. معبودی نیست جز خدای پدیدآورنده پدیده های نو و باز گرداننده آن ها به قدرت خویش پس از نابودی آن‌ها. معبودی نیست جز خدای باشکوه بزرگ‌تر از هر چیز که اساس کارش بر عدالت و وعده اش راستین است. معبودی نیست جز خدای بزرگ که وهم و پندارها به مقام و بزرگی او نرسند. معبودی نیست جز خدای بخشنده باگذشت و عدالت پیشه ای که عدالتش همه جا را پر کرده است.

معبودی نیست جز خدای بزرگ، صاحب ثنای پرافتخار و عزت و بزرگی که عزتمندی او به خواری بدل نگردد. معبودی نیست جز خدای شگفت که زبان ها را یارای ستایش نعمت ها و ثنای او نیست و چنان است که خود ثنای خویش گفته و به وصف خویش پرداخته است. خدای بخشاینده مهربان، حق آشکار، برهان عظیم، دانای سنجیده کار، پروردگار بخشنده، سلامت[بخش و] مؤمن [به حقیقت حقّه خود] نگهبان، عزیز، جبّار [و] بزرگ، خالق نوساز صورتگر، نور ستوده بزرگ، هیچ معبودی جز او نیست. بر او توکل کردم، و او پروردگار عرش بزرگ است.

**[ترجمه]

اليوم الثلاثون

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اشْرَحْ لِي صَدْرِي إِلَى آخِرِ الدُّعَاءِ. و قد مر ذكره في آخر الروايه الأولى.

هذا آخر ما أورده السيد بن طاوس رحمه الله في كتاب الدروع الواقيه من أدعيه أيام الشهر و أما الأدعيه المنقوله لأيام الشهر في كتاب العدد القويه فأقول نحن قد أشرنا في الفصل الثاني (۱) من فصول أوائل كتابنا هذا في المقدمه أنا لم نعثر من كتاب العدد القويه لدفع المخاوف اليوميه تأليف الشيخ الجليل رضي الدين علي بن يوسف بن المطهر الحلي أخي العلامه رحمه الله إلا على النصف الآخر منه و لم نقف على النصف الأول منه و المذكور في النصف الأخير منه إنما هو من أدعيه اليوم الخامس عشر من الشهر إلى آخره و لم يذكر فيه أدعيه الأيام التي (۲)قبله فلذلك اقتصرنا هنا على إيراد أدعيه الأيام المذكوره فيه و عسى الله أن يوفق من يأتي بعدنا لأن يعثر على النصف الأول منه أيضا فيلحق أدعيه الأيام السابقه أيضا هنا و يمن بذلك علينا و الله الموفق.

على أن ما نقلناه آنفا من الدروع الواقيه للسيد بن طاوس يشتمل على كثير مما هو متعلق بأدعيه الأيام المتروكه من الشهر أيضا و فيه كفايه إن شاء الله تعالى إذ الظاهر من الشيخ رضي الدين علي أخي العلامه أنه قد أخذ أكثره من كتاب الدروع للسيد بن طاوس رحمه الله المشار إليه و الله يعلم و بالجمله قد قال قدس سره في كتاب العدد القويه:

ص: ۲۲۴

۱- ۱. راجع ج ۱ ص ۱۷ و ۳۴ من هذه الطبعه الحديثه.

۲- ۲. راجع ج ۵۹ ص ۶۸ أيضا من هذه الطبعه.

**[ترجمه]خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و سینه مرا بر دین اسلام بگشا ... تا آخر دعا که در پایان روایت نخست ذکر آن گذشت.

این آخرین روایتی است که سید بن طاووس رحمه الله در کتاب «الدروع الواقیه» در بخش دعاهای روزهای ماه ذکر کرده است. اما من در مورد دعاهای روایت شده برای روزهای ماه در کتاب «العدد القویه» می گویم: ما در مقدمه فصل دوم از فصل های اول این کتاب اشاره کردیم که ما تنها به نیمه آخر کتاب «العدد القویه لدفع المخاوف الیومیه» تألیف شیخ بزرگوار رضی الدین علی بن یوسف بن مطهر حلی برادر علامه ام - که خدا قرین رحمتش گرداند - دست یافتیم و از نصف اول آن اطلاعی نداریم و مواردی که در نیمه آخر آن ذکر شده فقط از دعاهای روز پانزدهم تا آخر ماه است و دعاهای روزهای قبل در این بخش ذکر نشده است و ما نیز در اینجا به ارائه دعاهای روزهایی که ذکر شد اکتفا کردیم، شاید که خداوند به کسانی که بعد از ما می‌آیند توفیق دهد تا به نیمه اول این کتاب دست یابند و دعاهای روزهای پیش را نیز به این قسمت ملحق کنند و با این کار بر من منت نهند، و توفیق از خداست.

دعاهایی که پیش از این از کتاب «الدروع الواقیه» تألیف سید ابن طاووس ذکر کردیم شامل بسیاری از اذکار مربوط به دعاهای روزهای گذشته ماه نیز هست و إن شاء الله تعالی همین موارد کفایت کند. ظاهراً برادر علامه ام شیخ رضی الدین علی بیشتر دعاها را از کتاب «دروع» سید ابن طاووس - رحمه الله - که بدان اشاره شد، گرفته است و خدا داناتر است.

خلاصه آن که، آن بزرگوار قدس سره در کتاب «العدد القویه» گفته است:

**[ترجمه]

اليوم الخامس عشر

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: أَنَّهُ يَوْمٌ مُبَارَكٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَةٍ وَ السَّفَرِ وَ غَيْرِهِ فَاطْلُبُوا فِيهِ الْحَوَائِجَ فَإِنَّهَا مَقْضِيَّةٌ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: مَحْذُورٌ نَحْسٌ فِي كُلِّ الْأُمُورِ إِلَّا مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَقْرِضَ أَوْ يُقْرِضَ أَوْ يُشَاهِدَ مَا يَشْتَرِي وُلِدَ فِيهِ قَابِيلُ وَ كَانَ مَلْعُوناً وَ هُوَ الَّذِي قَتَلَ أَخَاهُ فَاحْذَرُوا فِيهِ كُلَّ الْحَذَرِ فَفِيهِ الْغَضَبُ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ مَاتَ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: مَنْ مَرِضَ فِيهِ بَرِئَ عَاجِلًا وَ مَنْ هَرَبَ ظُفِرَ بِهِ فِي كلِّ مَكَانٍ غَرِيبٍ-(۱) وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ سَيِّئَ الْخُلُقِ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ أَلْثَغَ أَوْ أَخْرَسَ أَوْ ثَقِيلَ اللِّسَانِ.

وَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ أَخْرَسَ أَوْ أَلْثَغَ (۲).

و قالت الفرس إنه يوم خفيف و في روايه أخرى أنه يوم مبارك يصلح لكل عمل و حاجه و الأحلام فيه تصح بعد ثلاثه أيام يحمد فيه لقاء القضاه و العلماء و التعليم و طلب ما عند الرؤساء و الكتاب.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله علیه دیمهر روز(۳) اسم من أسماء الله تعالی.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز روزی مبارک است و برای هر حاجتی و برای مسافرت و دیگر امور مناسب است. حاجات خود را در این روز بخواهید که برآورده است.

در روایت دیگری آمده که این روز از تمام کارها بر حذر داشته شده و نحس است مگر کسی که بخواهد وام بگیرد یا وام بدهد یا چیزی را که می‌خواهد بخرد مشاهده کند. قابیل در این روز زاده شده که نفرین شده است و او کسی است که برادرش را به قتل رساند. پس در این روز از همه چیز کاملاً بر حذر باشید که در این روز خشم و غضب آفریده شده است و هر که در این روز بیمار شود بمیرد .

در روایت دیگری آمده که کسی که در این روز مریض شود به زودی بهبود یابد و هر که در این روز بگریزد در هر جای دور و نامأنوسی هم که باشد او را بیابند و هر که در این روز زاده شود بداخلاق می شود.

در روایت دیگری آمده که هر کس در این روز زاده شود یا لکنت خواهد داشت یا گنگ و یا کندزبان باشد.

حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده است: هر که در این روز زاده شود یا گنگ و یا دارای لکنت خواهد شد.

ایرانیان (فارسی زبانان) گفته اند که این روز، روزی سبک است و در روایت دیگری ذکر شده که این روز، روزی مبارک و مناسب برای هر کار و خواسته ای است و خواب های این روز در عرض سه روز تعبیر می شود. دیدار با قاضیان و دانشمندان و یادگیری و درخواست از رؤسا و نویسندگان در این روز پسندیده است.

سلمان فارسی رحمه الله علیه گفته است: دیمهر روز – . مخفف دیبامهر است. – یکی از نام های باری تعالی است.

**[ترجمه]

أقول

قد أوردنا نحن كثيرا مما يتعلق بأحوال أيام الشهور من سعدها و نحسها و سوانحها فی كتاب السماء و العالم و ذكرنا أسامی شهور الفرس و أیامها و معانیها أیضا بما لا مزید علیه فتذكر.

و اعلم أن المراد من الأیام فی هذا المقام لا یخلو من اشتباه و إجمال بل و كذا من الأیام المنقوله من كتاب الدروع الواقیه و غیره المذكوره آنفا أیضا و ذلک لاحتمال أن یكون المراد منها أیام شهور الفرس كما یومئ إلیه فحوی بعض

۱– ۱. قریب خ ل.

۲- ۲. مرّ معناه فی ص ۱۵۷ فراجع.

۳- ۳. مخفف دیبامهر.

الأخبار و السياق أيضا و من ذلک قوله و قالت الفرس و قال سلمان إلخ فتأمل (۱).

و یحتمل کون المقصود منها أیام الشهور العربیه علی ما یرشد إلی ذلک ظواهر کلام هؤلاء العلماء و مطاوی بعض الروایات المذکوره فی هذا المبحث و غیره أیضا فتدبر و الله الهادی إلی سبیل الرشاد.

ثُمَّ قَالَ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ: اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ هَذَا الشَّهْرِ الْجَدِیدِ وَ رَبَّ کُلِّ شَیْ ءٍ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی کُلُّهَا وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْیَا وَ الْکِبْرِیَاءُ وَ الْآلَاءُ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ إِنْ کُنْتَ قَضَیْتَ فِی هَذَا الْیَوْمِ مِنَ الْبَلَاءِ وَ الْمَکْرُوهِ أَنْ تَصْرِفَهُ عَنِّی وَ تُبَاعِدَهُ مِنِّی وَ مَا قَسَمْتَ مِنْ رِزْقٍ بَیْنَ عِبَادِکَ فَاجْعَلْ قِسْمِی فِیهِ الْأَوْفَرَ وَ نَصِیبِی فِیهِ الْأَکْثَرَ وَ اکْفِنِی شُرُورَ عِبَادِکَ حَتَّی لَا أَخَافَ مَعَکَ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ اسْمِی فِی السُّعَدَاءِ وَ رُوحِی مَعَ الشُّهَدَاءِ وَ إِحْسَانِی فِی عِلِّیِّینَ وَ إِسَاءَتِی مَغْفُورَةً وَ أَنْ تَهَبَ لِی یَقِیناً تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِی وَ تُرْضِیَنِی بِمَا قَسَمْتَ لِی وَ أَنْ تُؤْتِیَنِی فِی الدُّنْیَا حَسَنَةً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَةً فَقِنِی عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ وَ صَلَاتُهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً کَثِیراً اللَّهُمَّ یَا اللَّهُ یَا رَبِّ یَا رَبِّ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا عَلِیُّ یَا عَظِیمُ یَا مَلِکُ یَا مُحِیطُ یَا قُدُّوسُ یَا سَلَامُ یَا مُؤْمِنُ یَا مُهَیْمِنُ یَا عَزِیزُ یَا جَبَّارُ یَا مُتَکَبِّرُ

۱- ۱. قال المؤلّف فی ج ۵۹ ص ۹۱: و یمکن أن یقال: لما کان فی بدء خلق العالم شهر فروردین مطابقا علی بعض الشهور العربیه ابتداء و انتهاء سرت السعاده و النحوسه فی أیّام الشهرین معا، کما نقل أن فی أول خلق العالم کان الشمس فی الحمل و عند افتراقهما سرتا فیهما أو اختصتا بأحدهما.

يَا خَالِقُ يَا بَارِئُ يَا مُصَوِّرُ يَا غَفُورُ يَا شَكُورُ يَا وَدُودُ يَا رَءُوفُ يَا عَطُوفُ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا حَلِيمُ يَا كَرِيمُ يَا حَكِيمُ يَا لَطِيفُ يَا خَبِيرُ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ يَا قَدِيرُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالِي يَا بَصِيرُ يَا فَرْدُ يَا وَتْرُ يَا أَوَّلُ يَا آخِرُ يَا ظَاهِرُ يَا بَاطِنُ يَا وَاسِعُ يَا شَاكِرُ يَا صَادِقُ يَا حَافِظُ يَا فَاطِرُ يَا قَادِرُ يَا قَاهِرُ يَا غَافِرُ يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا فَرْدُ يَا صَمَدُ يَا عَلِيُّ يَا غَنِيُّ يَا مَلِيُّ يَا قَوِيُّ يَا وَلِيُّ يَا جَوَادُ يَا مُجِيبُ يَا رَقِيبُ يَا حَسِيبُ يَا مُغِيثُ يَا مُحْيِي يَا مُمِيتُ يَا مُتَكَبِّرُ يَا مُعِيدُ يَا حَمِيدُ يَا نُورُ يَا هَادِي يَا مُبْدِئُ يَا مُوَفِّقُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا وَهَّابُ يَا تَوَّابُ يَا فَتَّاحُ يَا مُرْتَاحُ يَا مَنْ بِيَدِهِ كُلُّ مِفْتَاحٍ يَا ذَارِئُ يَا مُتَعَالِي يَا كَافِي يَا بَادِي يَا بَارِئُ يَا وَالِي يَا بَاقِي يَا حَفِيظُ يَا سَدِيدُ يَا سَيِّدُ يَا سَرِيعُ يَا بَدِيعُ يَا رَفِيعُ يَا بَاعِثُ يَا رَازِقُ يَا وَحِيدُ يَا جَلِيلُ يَا كَفِيلُ يَا دَلِيلَ الْمُتَحَيِّرِينَ يَا قَاضِيَ حَوَائِجِ السَّائِلِينَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ اجْعَلْ لِي مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجاً وَ مَخْرَجاً وَ ارْزُقْنِي رِزْقاً حَلَالًا طَيِّباً مِنْ حَيْثُ أَحْتَسِبُ وَ مِنْ حَيْثُ لَا أَحْتَسِبُ اللَّهُمَّ يَا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ وَ يَا جَاعِلَ اللَّيْلِ سَكَناً وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ حُسْبَاناً يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ وَ لَا تُخَالِطُهُ الظُّنُونُ وَ لَا يَكْفِيهِ الْوَاصِفُونَ وَ لَا يُحِيطُ بِأَمْرِهِ الْمُتَفَكِّرُونَ يَا مُنْقِذَ الْغَرْقَى يَا مُنْجِيَ الْهَلْكَى يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى وَ يَا مُنْتَهَى كُلِّ شَكْوَى يَا حَسَنَ الْعَطَايَا يَا قَدِيمَ الْإِحْسَانِ يَا دَائِمَ الْمَعْرُوفِ يَا مَنْ هُوَ بِكُلِّ خَيْرٍ وَ فَضْلٍ مَوْصُوفٌ يَا كَثِيرَ الْخَيْرِ يَا مَنْ لَا غَنَاءَ لِشَيْ‌ءٍ عَنْهُ وَ لَا بُدَّ لِكُلِّ شَيْ‌ءٍ مِنْهُ وَ يَا مَنْ رِزْقُ كُلِّ شَيْ‌ءٍ عَلَيْهِ وَ مَصِيرُ كُلِّ شَيْ‌ءٍ إِلَيْهِ إِلَيْكَ ارْتَفَعَتْ أَيْدِي السَّائِلِينَ وَ امْتَدَّتْ أَعْنَاقُ الْعَابِدِينَ وَ شَخَصَتْ أَبْصَارُ الْمُجْتَهِدِينَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَنَا فِي كَنَفِكَ وَ جِوَارِكَ وَ عِيَاذِكَ وَ سِتْرِكَ وَ أَمَانِكَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَ شَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ- لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدَيْكَ وَ ابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِيَّ قَضَائِكَ عَدْلٌ فِيَّ حُكْمِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِكَ أَوِ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ

عِنْدَکَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِیعَ قَلْبِی وَ نُورَ صَدْرِی وَ جَلَاءَ حُزْنِی وَ ذَهَابَ غَمِّی وَ حُزْنِی وَ هَمِّی بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِی بِالْقُرْآنِ وَ اجْعَلْهُ لِی إِمَاماً وَ نُوراً بَیْنَ یَدَیَّ وَ هُدًی وَ رَحْمَةً اللَّهُمَّ ذَکِّرْنِی مِنْهُ مَا نَسِیتُهُ وَ عَلِّمْنِی مِنْهُ مَا جَهِلْتُ وَ ارْزُقْنِی تِلَاوَتَهُ آنَاءَ اللَّیْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ وَ اجْعَلْهُ حُجَّةً یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ فِعْلَ الْخَیْرَاتِ وَ تَرْکَ الْمُنْکَرَاتِ وَ حُبَّ الْمَسَاکِینِ وَ إِذَا أَرَدْتَ فِی النَّاسِ فِتْنَةً فَاقْبِضْنِی إِلَیْکَ غَیْرَ مَفْتُونٍ بِرَحْمَتِکَ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا عَزِیزُ یَا عَلِیمُ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الثَّبَاتَ فِی الْأَمْرِ وَ الْعَزِیمَةَ بِالرُّشْدِ وَ أَسْأَلُکَ شُکْرَ نِعْمَتِکَ وَ حُسْنَ عِبَادَتِکَ وَ أَسْأَلُکَ قَلْباً سَلِیماً وَ لِسَاناً صَادِقاً وَ أَسْأَلُکَ مِنْ خَیْرِکَ خَیْرَ مَا تَعْلَمُ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَ أَسْتَغْفِرُکَ مِمَّا تَعْلَمُ إِنَّکَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوبِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَافِنِی وَ اعْفُ عَنِّی وَ أَجِرْنِی مِنْ سَخَطِکَ وَ النَّارِ وَ مِنْ عَذَابِ نَارِ الْجَحِیمِ اللَّهُمَّ یَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَ الْأَبْصَارِ ثَبِّتْ قَلْبِی عَلَی دِینِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِرِضَاکَ مِنْ سَخَطِکَ وَ بِعَافِیَتِکَ مِنْ عُقُوبَتِکَ وَ بِکَ مِنْکَ لَا أُحْصِی ثَنَاءً عَلَیْکَ أَنْتَ کَمَا أَثْنَیْتَ عَلَی نَفْسِکَ اللَّهُمَّ إِنَّکَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الصِّحَّةَ وَ السَّلَامَةَ وَ الْعَافِیَةَ وَ الْعِفَّةَ وَ الْأَمَانَةَ وَ حُسْنَ الْخُلُقِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَدْعُوکَ مُحْتَاجاً وَ أَتَضَرَّعُ إِلَیْکَ خَائِفاً وَ أَبْکِی إِلَیْکَ مَکْرُوباً وَ أَرْجُوکَ نَاصِراً وَ أَتَوَکَّلُ عَلَیْکَ مُحْتَسِباً اللَّهُمَّ اهْدِ قَلْبِی وَ آمِنْ خَوْفِی وَ أَعِذْنِی مِنْ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ اللَّهُمَّ إِنِّی نَظَرْتُ فِی مَحْصُولِ أَمْرِی وَ مَشَیْتُ إِلَی الْمُحْسِنِینَ مِنْ أَهْلِ بَیْتِی فَلَمْ أَجِدْهُ مُتَعَوَّلًا عَلَیْکَ أَفْزَعُ بِهِ مِنْکَ أَنْتَ الْمُعَوَّلُ الْأَمْثَلُ فَإِنْ تَعْفُ عَنِّی أَکُنْ مِنَ الْفَائِزِینَ وَ إِنْ تُعَذِّبْنِی أَکُنْ مِنَ الْخَاسِرِینَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ حَدِّ الشَّدَائِدِ وَ عَذَابِکَ الْأَلِیمِ إِنَّکَ أَهْلُ النَّفْعِ وَ الْمَغْفِرَهِ.

یَا رَبِّ سَائِلُکَ بِبَابِکَ فَقَدْ ذَهَبَتْ أَیَّامُهُ وَ بَقِیَتْ آثَامُهُ وَ بَقِیَتْ شَهَوَاتُهُ

يسْأَلُكَ أَنْ تَرْضَى عَنْهُ فَمَنْ لَهُ غَيْرُكَ فَقَدْ يَعْفُو السَّيِّدُ عَنْ عَبْدِهِ وَ هُوَ عَنْهُ غَيْرُ رَاضٍ إِلَهِي اغْفِرْ لِي وَ لَا تُعَذِّبْنِي وَ تَوْحِيدُكَ فِي قَلْبِي وَ مَا إِخَالُكَ تَفْعَلُ عَنِّي وَ لَئِنْ فَعَلْتَ مَعَ قَوْمٍ طَالَ مَا أَبْغَضْنَاهُمْ فِيكَ فَبِالْمَكْنُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ وَ مَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ اغْفِرْ لِهَذِهِ النَّفْسِ الْهَلُوعَهِ وَ لِهَذَا الْقَلْبِ الْجَزُوعِ الَّذِي لَا يَصْبِرُ عَلَى حَرِّ الشَّمْسِ فَكَيْفَ بِحَرِّ نَارِكَ يَا عَظِيمُ يَا رَحِيمُ إِلَهِي إِنْ لَمْ تَفْعَلْ بِي مَا أُرِيدُ فَصَبِّرْنِي عَلَى مَا تُرِيدُ إِلَهِي كَيْفَ أَفْرَحُ وَ قَدْ عَصَيْتُكَ وَ كَيْفَ أَحْزَنُ وَ قَدْ عَرَفْتُكَ وَ كَيْفَ أَدْعُوكَ وَ أَنَا عَاصٍ وَ كَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَ أَنْتَ كَرِيمٌ إِلَهِي إِنْ كُنْتُ غَيْرَ مُسْتَأْهِلٍ لِمَعْرُوفِكَ فَأَنْتَ أَهْلُ الْفَضْلِ عَلَيَّ وَ الْكَرِيمُ لَيْسَ يَقَعُ كُلُّ مَعْرُوفٍ عَلَى مَنْ يَسْتَحِقُّ إِلَهِي إِنَّ نَفْسِي قَائِمَةٌ بَيْنَ يَدَيْكَ قَدْ أَظَلَّهَا حُسْنُ تَوَكُّلِي عَلَيْكَ يَا مَنْ لَا تَخْفَى عَلَيْهِ خَافِيَةٌ اغْفِرْ لِي مَا خَفِيَ عَلَى النَّاسِ مِنْ عَمَلِي وَ خَطِيئَتِي إِلَهِي سَتَرْتَ عَلَيَّ ذُنُوباً فِي الدُّنْيَا كُنْتُ أَنَا إِلَى سَتْرِهَا فِي الْقِيَامَهِ أَحْوَجَ إِلَهِي لَا تُظْهِرْ خَطِيئَتِي وَ لَا تَفْضَحْنِي عَلَى رُءُوسِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْعَالَمِينَ إِلَهِي بِجُودِكَ بَسَطْتُ أَمَلِي فِيكَ وَ بِشُكْرِكَ اقْبَلْ عَمَلِي وَ بَشِّرْنِي بِلِقَائِكَ عِنْدَ اقْتِرَابِ أَجَلِي إِلَهِي نَفْسِي تُبَشِّرُنِي أَنَّكَ تَغْفِرُ لِي وَ كَيْفَ تَطِيبُ نَفْسِي بِأَنَّكَ تُعَذِّبُنِي وَ أَنْتَ تَغْفِرُ لِي بِلُطْفِكَ سَيِّئَاتِي.

إِلَهِي إِذَا شَهِدَ الْإِيمَانُ بِتَوْحِيدِكَ وَ نَطَقَ لِسَانِي بِتَمْجِيدِكَ وَ دَلَّنِي الْقُرْآنُ عَلَى فَوَاضِلِ جُودِكَ وَ شَفَّعَ لِي مُحَمَّدٌ خَيْرُ عِبَادِكَ فَكَيْفَ لَا يَبْتَهِجُ رَجَائِي بِحُسْنِ مَوْعِدِكَ إِلَهِي ارْحَمْ غُرْبَتِي فِي الدُّنْيَا وَ مَصْرَعِي عِنْدَ الْمَوْتِ وَ وَحْدَتِي فِي الْقَبْرِ وَ مَقَامِي بَيْنَ يَدَيْكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّ طَاعَتَكَ وَ إِنْ قَصَّرْتُ عَنْهَا وَ أَكْرَهُ مَعْصِيَتَكَ وَ إِنْ رَكِبْتُهَا اللَّهُمَّ فَتَفَضَّلْ عَلَيَّ بِالْجَنَّهِ وَ إِنْ لَمْ أَكُنْ مِنْ أَهْلِهَا وَ خَلِّصْنِي مِنَ النَّارِ إِنَّكَ بِأَمْرِي قَادِرٌ وَ إِنْ كُنْتُ قَدِ اسْتَوْجَبْتُهَا اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّي وَ لَا مَبْلَغَ عَمَلِي وَ لَا مُصِيبَتِي فِي دِينِي وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ مَنْ لَا يَرْحَمُنِي وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

ص: ٢٢٩

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَی فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ: أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْوَاحِدِ الصَّمَدِ الْفَرْدِ الْمُتَعَالِی الَّذِی مَلَأَ کُلَّ شَیْ ءٍ الَّذِی لَا يَعْدِلُهُ شَیْ ءٌ فِی الْأَرْضِ وَ لَا فِی السَّمَاءِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَلِیِّ الْأَعْلَی وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْجَلِيلِ الْأَجَلِّ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْکَرِيمِ الْأَکْرَمِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ ... الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ ... الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَکَبِّرُ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ تَعَالَيْتَ عَمَّا يُشْرِکُونَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْکَرِيمِ الْعَزِيزِ بِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَکَ الْأَسْماءُ الْحُسْنی يُسَبِّحُ لَکَ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَکِيمُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْمَخْزُونِ الْمَکْنُونِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِاسْمِکَ الَّذِی إِذَا دُعِيتَ بِهِ أَجَبْتَ وَ إِذَا سُئِلْتَ بِهِ أَعْطَيْتَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی أَوْجَبْتَ بِهِ لِمَنْ سَأَلَکَ مَا سَأَلَکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِمَا تُحِبُّ أَنْ تَسْأَلَ بِهِ مِنْ مَسْأَلَةٍ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِاسْمِکَ الَّذِی سَأَلَکَ بِهِ عَبْدُکَ الَّذِی عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْکِتَابِ فَأَتَيْتَهُ بِالْعَرْشِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْهِ طَرْفُهُ وَ أَسْأَلُکَ بِهِ وَ أَدْعُوکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِمَا دَعَاکَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ فَاسْتَجِبْ لِی اللَّهُمَّ فِيمَا أَسْأَلُکَ فَاسْتَجِبْ لِی قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيَّ طَرْفِی کَمَا أَتَيْتَ بِالْعَرْشِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْهِ طَرْفُهُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَیُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُکَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ لَکَ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِی الْأَرْضِ- مَنْ ذَا الَّذِی يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ ما بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ ما خَلْفَهُمْ وَ لا يُحِيطُونَ بِشَيْ ءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِما شاءَ وَسِعَ کُرْسِيُّهُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ لا يَؤُدُهُ حِفْظُهُما وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِيمُ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ إِنَّکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِزُبُرِ الْأَوَّلِينَ وَ مَا فِی زُبُرِ الْأَوَّلِينَ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِيبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

بِالزَّبُورِ وَ مَا فِی الزَّبُورِ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالتَّوْرَاهِ وَ مَا فِی التَّوْرَاهِ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِالْإِنْجِیلِ وَ مَا فِی الْإِنْجِیلِ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ- بِالْقُرْآنِ الْعَظِیمِ الَّذِی أَنْزَلْتَهُ عَلَی خَاتَمِ النَّبِیِّینَ وَ سَیِّدِ الْمُرْسَلِینَ وَ رَسُولِکَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ الطَّیِّبِینَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً کَثِیراً- وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ کِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ عَلَی أَحَدٍ مِمَّنْ خَلَقْتَ فِی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِی ذَلِکَ مِنْ أَسْمَائِکَ وَ الدُّعَاءِ الَّذِی تُجِیبُ بِهِ مَنْ دَعَاکَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ سَمَّاکَ بِهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِکَ مِمَّنْ فِی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا بَیْنَهُمَا وَ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ اصْطَفَیْتَ بِهِ لِنَفْسِکَ أَوْ أَطْلَعْتَ عَلَیْهِ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ أَوْ لَمْ تُطْلِعْهُ عَلَیْهِ وَ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِمَا دَعَاکَ بِهِ عِبَادُکَ الصَّالِحُونَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُمْ فَأَنَا أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ کُلِّهِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَسْتَجِیبَ لِی یَا سَیِّدِی بِمَا أَدْعُوکَ بِهِ إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعَاءِ بَارٌّ رَحِیمٌ بِالْعِبَادِ رَبَّنَا فَقَدْ مَدَدْنَا إِلَیْکَ أَیْدِیَنَا وَ هِیَ ذَلِیلَهٌ بِالاعْتِرَافِ بِرُبُوبِیَّتِکَ وَ رَجَوْنَاکَ بِقُلُوبٍ لِسَوَالِفِ الذُّنُوبِ مَهْمُومَهٌ اللَّهُمَّ فَاقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْیَتِکَ مَا یَحُولُ بَیْنَنَا وَ بَیْنَ مَعْصِیَتِکَ وَ مِنْ طَاعَتِکَ مَا یُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتَکَ وَ مَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَ أَبْصَارِنَا وَ لَا تَجْعَلْ مُصِیبَتَنَا فِی دِینِنَا وَ لَا الدُّنْیَا أَکْبَرَ هَمِّنَا وَ لَا تَجْعَلْهَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَیْنَا مَنْ لَا یَرْحَمُنَا وَ نَجِّنَا مِنْ کُلِّ هَمٍّ وَ شِدَّهٍ وَ غَمٍّ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]ما روایات بسیاری را در ارتباط با ویژگی های روزهای ماه ها از خوش یمنی گرفته تا شومی و فال های نیک آن را در کتاب «آسمان و جهان» عنوان کردیم و نام های ماه ها و روزهای فارسی و معانی آن ها را نیز ذکر کردیم که مطالب بیشتری وجود ندارد، پس این را در نظر داشته باش.

بدان که روزهای مورد نظر در این قسمت عاری از موارد مشابه و خلاصه گویی نیست، بلکه روزهایی هم که پیش از این از کتاب الدروع الواقیه و سایر کتب ذکر شد به همین صورت است و این بدان دلیل است که احتمال دارد مقصود از این روزها، روزهای ماه های فارسی باشد آنچنان که مفهوم و سیاق برخی روایات و احادیث نیز بدان اشاره دارد. از جمله این سخن او «و ایرانیان گفته اند» و «سلمان گفت» و همینطور تا آخر، پس درنگ کن. -. مؤلف در ج ۵۹ ص ۹۱ گفته است: «و ممکن است گفته شود: از آنجایی که در آغاز آفرینش جهان، اول و آخر ماه فروردین مطابق با یکی از ماه های عربی بوده، خوش یمنی و بد یمنی در روزهای هر دو ماه با هم درآمیخته است، همانطور که گفته شده در آغاز آفرینش جهان خورشید در برج حمل قرار داشت و به هنگام جدایی آن دو، این دو خصوصیت به هر دو ماه سرایت کردند یا این که به یکی از آن دو اختصاص یافتند. -

با توجه به آنچه از ظاهر سخن این دانشمندان و از لا به لای برخی از روایات ذکر شده در این مبحث و سایر موارد برمی آید، احتمال هم دارد که منظور از آن، روزهای ماه های عربی باشد، پس این را در نظر داشته باش و خداست که به راه هدایت رهمنون گردد.

سپس آن بزرگوار که خداوند روحش را پاک گرداند گفته است: دعای اول این روز به این صورت است:

خدایا! ای پروردگار این روز جدید و این ماه جدید و پروردگار همه چیز! نام های نیکو و نمونه های والا و بزرگی و نعمات، همه از آن توست. از تو خواهم به حق نامت «به نام خداوند بخشاینده مهربان»، اگر مقدر کرده ای که در این روز بلا- یا

گرفتاری به من برسد، آن را از من باز گردانی و دور کنی و آنچه روزی در بین بندگانت تقسیم کرده‌ای، سهم مرا در این روز از همه پربهره تر و بهره مرا از همه بیشتر کن و مرا از شر بندگانت رهایی بخش تا با وجود تو از هیچ کدام از مخلوقاتت نهراسم، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و نام مرا در زمره سعادت مندان و روحم را با شهیدان و نیکی‌ام را در بالاترین درجات بهشتیان قرار دهی و گناهم را بیامرزی و یقینی به من عطا کنی که قلبم با آن ملازم گردانی و مرا از آنچه قسمتم کرده ای خشنود گردانی و در دنیا و آخرت به من نیکی عطا کنی و مرا از عذاب آتش دور نگه داری، ای مهربان ترین مهربانان!

و خواندن این دعا نیز در این روز مستحب است

به نام خداوند بخشاینده مهربان و درود و سلام فراوان او بر سرورمان محمد و خاندان پاک و پاکیزه او باد. خدایا! ای خدا، ای پروردگار، ای پروردگار، ای بخشاینده، ای مهربان، ای بلند مرتبه، ای بزرگ، ای پادشاه، ای در بر گیرنده، ای پاک، ای سلامت بخش، ای مؤمن [به حقیقت حقه خویش]، ای نگهبان، ای شکست ناپذیر، ای صاحب کبریا، ای آفریننده، ای پدیدآورنده، ای صورتگر، ای آمرزنده، ای سپاس پذیر، ای مهربان، ای مهرورز، ای دلسوز، ای بلند مرتبه، ای بزرگ، ای بردبار، ای بخشنده، ای فرزانه، ای دقیق، ای آگاه، ای شنوا، ای بینا، ای توانا، ای بزرگوار، ای والا، ای بینا، ای یکتا، ای بی همتا.

ای آغاز، ای پایان، ای آشکار، ای نهان، ای گشایشگر، ای سپاس پذیر، ای راستگو، ای نگهدار، ای آفریننده، ای توانا، ای چیره، ای آمرزنده، ای یگانه، ای یکتا، ای بی همتا، ای بی نیاز، ای بلند مرتبه، ای بی نیاز، ای سرشار، ای توانمند، ای صاحب اختیار، ای بخشنده، ای اجابتگر، ای مراقب، ای حسابگر، ای فریادرس، ای زندگی بخش، ای میراننده، ای بزرگوار، ای بازگرداننده، ای ستوده، ای نور، ای هدایتگر، ای آغازگر، ای توفیق دهنده، ای زنده، ای پاینده، ای بخشایشگر، ای توبه پذیر، ای گشایشگر، ای خشنود، ای که کلید هر چیزی در دست اوست، ای آفریننده، ای برتر، ای پاداش دهنده، ای آشکار، ای آفریدگار، ای سرپرست، ای باقی، ای محافظ، ای استوار، ای آقا، ای سریع، ای نو آور، ای رفعت بخش، ای برانگیزنده، ای روزی بخش، ای یکتا، ای باشکوه، ای عهده دار، ای راهنمای سرگشتگان، ای برآورنده خواسته خواهندگان، ای اجابت کننده دعای درماندگان، در هر غم و اندوهی برای من گشایش و راه خروجی قرار ده و از آنجا که گمانم می رود و آنجا که گمانش را نمی کنم، رزقی حلال و پاک روزیم کن.

خدایا ای شکافنده صبح و ای که شب را مایه آرامش و خورشید و ماه را وسیله اندازه گیری قرار دادی. ای کسی که دیدگان او را نتوانند دید و ظن و گمان با او در نیامیزد و توصیف کنندگان وصفش نتوانند کرد و اندیشمندان بر امر او احاطه نکنند. ای نجات بخش غرق شدگان، ای رهایی بخش نابود شدگان، ای نظاره گر هر نجوا. ای نهایت هر شکایت، ای نیکو بخشش، ای احسانگر دیرین، ای نیکوکردار جاوید. ای که به هر نیکی و فضلی مشهوری. ای که خیرش بسیار است. ای که هیچ چیز از او بی نیاز نیست و هیچ چیز را گریزی از او نیست. ای کسی که روزی هر چیز بر عهده اوست و بازگشت همه چیز به سوی او است! دستان نیازمندان به سوی تو بالا رفته و گردن عبادت پیشگان به سوی تو دراز است و دیدگان کوشایان به درگاه تو

خیره گشته است. از تو خواهم که ما را در سایه لطف و رحمت خود و امان و پناه و پوشش و شکیبایی خویش قرار دهی.

خدایا از سختی بلا و پیوستگی بدبختی و سرزنش دشمنان به تو پناه آریم. معبودی جز تو نیست، منزهی تو و به راستی که من از ستمکاران بودم. خدایا من بنده تو و فرزند بنده و فرزند کنیز توام، اختیارم به دست توست. تقدیر تو بر من جاری است، داوریت نسبت به من عادلانه است. به حق هر اسمی که خود را بدان نامیدی یا در کتاب خویش نازل فرمودی یا به یکی از آفریدگانت آموختی یا آن را در علم غیب به خویش اختصاص دادی، از تو خواهم که قرآن را بهار دلم و روشنی چشمم و مایه رفع اندوهم و برطرف کردن غم و غصه و ناراحتی‌ام قرار دهی، به مهر و رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا به وسیله قرآن به من رحم کن و آن را مقتدا و نوری در مقابلم و مایه هدایت و رحمتم قرار ده. خدایا آنچه را از قرآن فراموش کرده ام یادآوریم کن و آنچه نمی دانم به من بیاموز و تلاوت آن را در برخی از ساعات شب و حوالی روز نصیبم کن و آن را برهان من قرار ده، ای پروردگار جهانیان. خدایا انجام کارهای نیک و ترک کردارهای بد و دوستی بیچارگان را از تو خواهم و چون وقوع فتنه ای را بر مردم اراده کردی، پیش از آن که فریب خورم مرا به نزد خود ببر. ای بخشاینده، ای مهربان، ای شکست ناپذیر، ای دانا.

خدایا از تو می خواهم ثبات قدم در کارها و اراده محکم به همراه هدایت، و از تو خواهم سپاس بر نعمت و حسن عبادت، و از تو خواهم قلبی سالم و زبانی راستگو. و از خیرت بهترین را که می دانی خواهم و از شر آنچه می دانی به تو پناه آرم و از آنچه تو می دانی به درگاهت درخواست آمرزش دارم که تویی دانای رازهای نهان. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا به سلامت دار و از من درگذر و مرا از خشم و عذاب خویش و از عذاب آتش دوزخ پناه ده.

خدایا ای دگرگون کننده دل ها و دیدگان، قلبم را بر دینت ثابت بدار. خدایا از خشم تو به خشنودیت و از مجازاتت به سلامتت و از تو به خودت پناه برم. تو را ثنای بی شمار گویم. تو چنانی که خویش را بدان ثنا گفته ای. خدایا تو آمرزنده ای و آمرزش را دوست داری، پس از من درگذر. خدایا تندرستی و سلامت و عافیت و پاکدامنی و امانت و خوش اخلاقی را از تو مسئلت دارم. خدایا تو را خوانم و روی نیاز به درگاهت آورم و هراسان به درگاهت ناله و زاری کنم و چون گرفتاران در محضرت گریان شوم و چشم امید به یاریت دارم و خالصانه بر تو توکل می کنم.

خدایا قلبم را هدایت فرما و بیمم را ایمنی ده و مرا از فتنه های گمراه کننده در پناه گیر. خدایا من به نتیجه کارم نظر افکندم و به افراد نیکوکار از خانواده خویش رهنمون شدم و آنان را معتمد بر تو نیافتم و بدین سبب از تو می هراسم. تویی تکیه گاه برتر، پس اگر از من درگذری از رستگاران خواهم بود و اگر عذابم دهی از زیان کاران خواهم شد. از شدت سختی ها و عذاب دردناکت به تو پناه می برم، به راستی که تویی شایسته سود رسانی و آمرزش.

پروردگارا! سائل تو بر در تو ایستاده و عمرش سپری گشته و گناهانش باقی مانده و خواسته هایش پابرجاست. از تو می خواهد که از او خشنود گردی و او جز تو که را دارد؟؛ چرا که گاهی آقا بنده خویش را می بخشد با این که از او ناخشنود است. خدایا مرا بیامرز و مجازاتم مکن. من در دل به یگانگی تو ایمان دارم و گمان نمی کنم که در مورد من چنین کنی و به خدا سوگند اگر با قومی چنین کرده باشی، ما مدت هاست که به خاطر تو از آن ها کینه به دل داریم. به حق نام های پنهانت و

آن زیبـاییت کـه در پس پرده هـا نهـان گشـته اسـت، این نفس حریص و این دل بی تـاب را بیـامرز. کسـی که طـاقت گرمـای خورشید را ندارد چگونه تاب تحمل گرمای آتش دوزخت را خواهد داشت، ای بزرگ، ای مهربان!

خـدایا اگر آنچه را می خواهم با من نکنی، پس بر آنچه می خواهی به من شـکیبایی ده. خـدایا چگونه خوشـحال باشم و حال آن که نافرمـانی تـو را کرده ام و چگونه انـدوهگین بـاشم و حـال آن که تو را شـناخته ام و چگونه تو را خوانم و حـال آن که نافرمانم و چگونه تو را نخوانم و حال آن که تو بخشـنده ای. خدایا من اگر لیاقت بخشـش تو را ندارم ولی تو شایسـته لطف بر من هستی و نیکی بخشـنده فقـط به مسـتحقین نمی‌رسـد. خـدایا جـان من در برابر توست و توکل نیکوی من بر تو، بر آن سایه افکنده. ای کسی که هیچ نهانی بر او پنهان نیست، آن کارم و گناهم را که بر مردم پوشیده است بر من بیامرز.

خدایا گناهانی را در دنیا بر من پوشـیده داشتی که من در قیامت بر پوشیدن آن محتاج تر بودم. خدایا گناهانم را ظاهر نگردان و مرا در انظـار جهانیـان رسوا مکن. خـدایا با بخشـشت امیـدم را به تو فزونی دادم و به سپاسـگزاریت عملم را بپـذیر و به وقت مرگم نوید دیدارت را به من بده. خدایا دلم روشن است که تو مرا می آمرزی و چگونه دلم را راضـی کنم که تو مرا شـکنجه کنی با این که تو به لطف خویش گناهانم را می بخشی.

خـدایا وقتی ایمان بر یگانگی‌ات شـهادت دهـد و زبانم به تحسـینت گویا شود و قرآن مرا به لطف و احسانت رهنمون گردد و محمد، بهترین بنده ات شفاعتم را کند، چگونه به وعده نیکویت دل خوش نکنم. خدایا به بی کسی‌ام در دنیا و بر زمین افتادنم به وقت مرگ و تنهاییم در قبر و جایگاهم در برابر خودت رحم کن. خـدایا من فرمانبرداریت را دوست دارم؛ هر چند در مورد آن کوتاهی کرده ام و از نافرمانیت بیزارم؛ هر چنـد مرتکب آن شده ام. خدایا با بخشـیدن بهشت به من لطف فرما؛ هر چند که من شایسـته آن نباشم و مرا از آتش دوزخ نجات ده؛ هر چند که من مستوجب آن باشم که تو بر کار من توانایی. خدایا دنیا را بزرگترین نگرانی من و نهایت کار من و مصیبتم را در دینم قرار نده و کسی را که بر من رحم نمی کند بر من مسلط نگردان و هیچ نیرو و قوتی نیست جز به خداوند بلند مرتبه بزرگ و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

خواندن این دعا نیز در این روز مستحب است

از تو خواهم خـدایا، به حق ذکر«معبودی جز تو نیست». از تو خواهم به حق نـامت، یکتـای بی نیاز یگانه والایی که همه چیز را فرا گرفته است و هیـچ چیز در زمین و آسـمان با آن برابری نکنـد و از تو خواهم به حق نام والا و بلند مرتبه‌ات، و از تو خواهم به نام بزرگ بزرگ ترت، و از تو خواهم به نام باشکوه شـکوهمندترینت و از تو خواهم به نام بخشـنده بخشنده ترینت و از تو خواهم به نامت که معبودی جز او نیست و دانای به غیب و آشکار و بخشاینده مهربان است .

و از تـو خـواهم به نـامت که معبـودی جز او نیست و پـاک است و سـلامت بخش و مؤمن [به حقیقت حقه خـود] و نگهبـان و شکست ناپـذیر و جبـار و متکبر. منزهی تـو خداونـدا و بزرگ تری از آنچه شـریکت قرار می دهنـد و از تـو خواهم به نـامت، بخشـنده عزتمنـد و به حق این که معبودی جز تو نیست، آفریننده، نوساز، صورتگر هستی و نام های نیکو از آن توست و آنچه در آسـمان‌ها و زمین است تسبیـح تو را گویـد و تویی شـکست ناپذیر سـنجیده کار و از تو خواهم به اسـمت، ذخیره نهان، که معبودی جز تو نیست.

و از تو خواهم خدایا به آن نامت که چون بدان خوانده شوی اجابت کنی و چو بدان از تو بخواهند ببخشی و از تو خواهم به آن نامت که به وسیله آن هر چه را که هر کسی از تو خواهد، بر خودت واجب گردانی. از تو خواهم به آنچه دوست داری تا خواسته ای را بدان از تو خواهند و از تو خواهم خدایا به آن نامت، بدان نام آن بنده ات که دانشی از کتاب نزد او بود و از تو درخواست کرد، و تو تخت [بلقیس] را پیش از آنکه [سلیمان] چشم بر هم زند به نزدش آوردی. پس به حق این نام از تو خواهم و تو را خوانم. خدایا معبودی جز تو نیست، به آن دعایی که تو را بدان خواند و تو دعایش را مستجاب فرمودی، که دعای مرا نیز مستجاب گردانی. خدایا پیش از آن که چشم بر هم زنم آنچه را از تو خواهم مستجاب گردان، همان طور که تو تخت [بلقیس] را پیش از آنکه [سلیمان] چشم بر هم زند به نزدش آوردی.

از تو خواهم خدایا به این که معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست ای خدا، ای خدا، معبودی جز تو نیست، زنده پاینده، نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی گران و هر چه در آسمان ها و زمین است از آن توست.

{کیست آن کس که جز به اذن او در پیشگاهش شفاعت کند؟ آنچه در پیش روی آنان و آنچه در پشت سرشان است می داند. و به چیزی از علم او، جز به آنچه بخواهد، احاطه نمی یابند. کرسیِ فرمانروایی او آسمانها و زمین را در بر گرفته، و نگهداری آنها بر او دشوار نیست، و اوست والایِ بزرگ.} - . بقره / ۲۵۵ -

از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق کتاب های پیشینیان و هر چه از نام هایت در کتاب های آن‌ها است و به دعایی که برای دعاگویت مستجاب گردانی و از تو خواهم [بدان] خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق زبور و آنچه از نام هایت در زبور است و آنچه به واسطه آن دعای هر که تو را خواند مستجاب گردانی و از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق تورات و آنچه از نامهایت در آن است و دعایی که به واسطه آن خواسته دعاگویت را مستجاب گردانی و از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق انجیل و آنچه از نامهایت در آن است و دعایی که به واسطه آن خواسته دعاگویت را مستجاب گردانی و از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق قرآن عظیم که بر خاتم پیامبران و سرور فرستادگان و رسولت، محمد صلی الله علیه و آله نازل فرمودی که درود و سلام فراوان خدا بر او و خاندان پاک و پاکیزه اش باد، ای پروردگار جهانیان.

از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق هر کتابی که بر یکی از آفریدگانت در آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه نازل فرمودی و آنچه از نام هایت در آن است و دعایی که به واسطه آن خواسته دعاگویت را مستجاب گردانی، و از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق هر نامی که از آن توست و یکی از آفریدگانت در آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه میان آن هاست تو را بدان نام خوانده و بدان از تو خواهم، خدایا که معبودی جز تو نیست به هر نامی که مخصوص توست و تو آن را برای خود برگزیده ای یا یکی از بندگانت را از آن آگاه ساخته ای یا کسی را مطلع نساخته ای، و از تو خواهم [بدان] ای خدایی که معبودی جز تو نیست، به آنچه بندگان شایسته ات تو را بدان خوانند و تو اجابتشان کنی. به تمام این ها از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و این که ای آقای من! دعایم را مستجاب گردانی به آنچه تو را می‌خوانم که به راستی تویی شنوای دعا و به بندگان مهربانی.

پروردگارا! ما دستانمان را به سوی تو دراز کرده ایم و این دستان با خواری به پروردگاری تو اقرار می کند و با دل هایی به تو

امیـد د اریم که بر گناهان گذشـته اندوهگینند. خدایا مقداری از هراس خویش را به ما قسـمت کن تا بین ما و نافرمانیت حائل گردد و از فرمانبرداریت به اندازه ای که ما را به بهشـتت برساند، و ما را از گوش ها و چشمانمان بهره مند گردان و مصیبت ما را در دینمـان و دنیـا را بزرگترین نگرانیمـان قرار مـده و آن را نهـایت دانش مـا مگردان و کسـی را که بر ما رحم نـدارد بر ما مسلط مکن و ما را از هر اندوه و سختی و غصه ای نجات ده، ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ یَا سَالِخَ اللَّیْلِ مِنَ النَّهَارِ فَإِذَا أَنْتُمْ مُظْلِمُونَ وَ مُجْرِیَ الشَّمْسِ لِمُسْتَقَرِّهَا(۱) ذلِکَ تَقْدِیرُ الْعَزِیزِ الْعَلِیمِ یَا مُقَدِّرَ الْقَمَرِ مَنازِلَ حَتَّی عادَ کَالْعُرْجُونِ الْقَدِیمِ یَا نُورَ کُلِّ نُورٍ یَا مُنْتَهَی کُلِّ رَغْبَهٍ وَ وَلِیَّ کُلِ

۱- ۱. لمستقر لها خ ل.

نِعْمَهٍ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا قُدُّوسُ يَا اللَّهُ يَا وَاحِدُ يَا اللَّهُ يَا فَرْدُ يَا اللَّهُ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْیَا وَ الْآخِرَهُ وَ الْأُولَی تَعْلَمُ خائِنَهَ الْأَعْیُنِ وَ ما تُخْفِی الصُّدُورُ أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِی خَطِیئَتِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این شب و هر شب، ای برکننده شب از روز که بناگاه شما را در تاریکی فرو می برد و خورشید را به [سوی] قرارگاه ویژه خود روان گرداند. تقدیرِ آن عزیز دانا این است. ای کسی که برای ماه منزل هایی معین کرده ای، تا چون شاخکِ خشکِ خوشه خرما برگردد. ای روشنایی بخش هر نور، ای سر حد نهایی هر اشتیاق و صاحب هر نعمتی، ای خدا، ای بخشاینده، ای پاک، ای خدا، ای یگانه، ای خدا، ای یکتا، ای خدا، نام های نیکو و نمونه های والا و آخرت و دنیا از آن توست. [تو] {از نگاه های دزدانه و آنچه در دل ها نهان است} - . غافر / ۱۹ - آگاهی. از تو خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و اشتباهم را ببخشی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

الیوم السادس عشر

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ رَدِی ءٌ فَلَا تُسَافِرْ فِیهِ فَمَنْ سَافَرَ فِیهِ هَلَکَ وَ یَنَالُهُ مَکْرُوهٌ فَاجْتَنِبُوا فِیهِ الْحَرَکَاتِ وَ اتَّقُوا فِیهِ الْحَوَائِجَ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَلَا تَطْلُبُوا فِیهِ حَاجَهً وَ یُکْرَهُ فِیهِ لِقَاءُ السُّلْطَانِ.

وَ فِی رِوَایَهٍ: یَصْلُحُ لِلتِّجَارَهِ وَ الْبَیْعِ وَ الْمُشَارَکَهِ وَ الْخُرُوجِ إِلَی الْبَحْرِ وَ یَصْلُحُ لِلْأَبْنِیَهِ وَ وَضْعِ الْأَسَاسَاتِ وَ یَصْلُحُ لِعَمَلِ الْخَیْرِ.

وَ فِی رِوَایَهٍ: خُلِقَتْ فِیهِ الْمَحَبَّهُ وَ الشَّهْوَهُ وَ هُوَ یَوْمُ السَّفَرِ فِیهِ جَیِّدٌ فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ اسْتَأْجِرْ فِیهِ مَنْ شِئْتَ وَ ادْفَعْ فِیهِ إِلَی مَنْ شِئْتَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مَجْنُوناً لَا مَحَالَهَ وَ یَکُونُ بَخِیلًا.

وَ فِی رِوَایَهٍ: مَنْ وُلِدَ فِی صَبِیحَتِهِ إِلَی الزَّوَالِ کَانَ مَجْنُوناً وَ إِنْ وُلِدَ بَعْدَ الزَّوَالِ إِلَی آخِرِهِ صَلَحَتْ حَالُهُ وَ مَنْ هَرَبَ فِیهِ یَرْجِعُ وَ مَنْ ضَلَّ فِیهِ سَلِمَ وَ مَنْ ضَلَّتْ لَهُ ضَالَّهٌ وَجَدَهَا وَ مَنْ مَرِضَ فِیهِ بَرِئَ عَاجِلًا.

قَالَ مَوْلَانَا أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام: مَنْ مَرِضَ فِیهِ خِیفَ عَلَیْهِ الْهَلَاکُ.

و قالت الفرس إنه یوم خفیف و فی روایه أنه یوم جید لکل ما یراد من الأعمال و النیات و التصرفات و المولود فیه یکون عاملا و هو یوم لجمیع ما یطلب فیه من الأمور الجیده.

و فی روایه أنه یوم نحس من ولد فیه یکون مجنونا لا بد من ذلک و من سافر فیه یهلک و یصلح لعمل الخیر و یتقی فیه الحرکه و الأحلام تصح فیه بعد یومین.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله علیه مهر روز اسم الملک الموکل بالرحمه.

**[ترجمه]سرورمان حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روز بد یمن دائمی و پست است، پس در این روز مسافرت نکن؛ چرا که هر که در این روز سفر کند هلاک گردد و دچار پیشامدی ناگوار شود. پس از فعالیت در این روز بپرهیزید و تا میتوانید از درخواست حاجات پرهیز کنید و در پی خواسته ای نروید. دیدار با سلطان نیز در این روز خوشایند نیست .

در روایتی آمده است: این روز برای تجارت و فروش و شراکت و دریانوردی و برای ساخت و ساز و پی ریزی و برای هر کار خوبی مناسب است.

در روایتی دیگر آمده است: محبت و شهوت در این روز آفریده شد و در این روز مسافرت در دریا و خشکی خوب است. در این روز هر که را خواهی اجیر کن و به هر که خواهی بپرداز. هر که در این روز زاده شود حتما دیوانه و خسیس می شود.

در روایتی دیگر آمده که هر که از صبح تا ظهر این روز متولد شود دیوانه خواهد شد و اگر بعد از ظهر تا پایان روز زاده شود روزگار خوبی خواهد داشت و هر که در این روز بگریزد باز می گردد و هر که گم شود به سلامت باشد و هر که در این روز گمشده دارد بیابد و هر که در این روز بیمار گردد به زودی بهبود یابد.

مولایمان امیر المؤمنین علیه السلام نیز فرموده است: هر که در این روز بیمار گردد بیم مرگ او رود.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی سبک است و در روایتی دیگر آمده که این روز، برای هر کاری که بخواهند، از کارها و اهداف و اقدامات، روز خوبی است و متولد این روز کارکن می شود و این روز برای تمام کارهای خوبی که بخواهند، مناسب است.

در روایت دیگری نیز آمده که این روز، روزی شوم است و هر که در آن زاده شود به ناچار دیوانه خواهد بود و هر که سفر کند نابود شود و برای کار نیک مناسب است ولی از فعالیت در این روز باید برحذر بود و خواب های این روز دو روز بعد تعبیر گردد.

سلمان فارسی رحمه الله علیه گوید: مهر روز نام فرشته گماشته بر رحمت است.

**[ترجمه]

الْعُوذَهُ فِی أَوَّلِهِ

(۱)

أَعُوذُ بِذِی الْقُدْرَهِ الْمَنِیعَهِ وَ الْقُوَّهِ الرَّفِیعَهِ وَ الْآیَاتِ الْبَیِّنَاتِ الْمُحْکَمَاتِ وَ الْأَسْمَاءِ الْمُتَعَالِیَاتِ الَّذِی یَعْلَمُ النَّجْوَی وَ السِّرَّ وَ مَا یَخْفَی وَ مُحِیطٌ بِالْأَشْیَاءِ قُدْرَهً وَ عِلْماً وَ یَمْضِی فِیهَا قَضَاؤُهُ حُکْماً وَ حَتْماً- لَا تَبْدِیلَ لِکَلِمَاتِهِ وَ لَا رَادَّ لِقَضَائِهِ وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَعِیذُکَ مِنْ نَحْسِ هَذَا الْیَوْمِ وَ شَرِّهِ وَ أَسْتَجِیرُ بِآیَاتِکَ وَ کِبْرِیَائِکَ مِنْ مَکْرُوهِهِ وَ ضُرِّهِ دَرَأْتُ عَنْ نَفْسِی مَا أَخَافُ

أَذِیَّتَهُ وَ بَلِیَّتَهُ وَ آفَتَهُ وَ عَنْ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ مَا حَوَتْهُ یَدِی وَ مَلِکَتْهُ حَوْزَتِی بِلَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ.

**[ترجمه]پناه می برم به قدرتمند بازدارنده و توانمند برتر و آیات روشن و محکم و نام های والا، کسی که از نجوا و راز و هر چه پنهان است خبر دارد و قدرت و دانشش بر اشیا احاطه دارد و قضا و قدرش به ناچار و بی چون و چرا بر آن ها جاری است. کلماتش تغییر ناپذیر و قضایش بازگشت ناپذیر است و او بر هر چیزی تواناست. خدایا به تو پناه جویم از شومی و بدی این روز، و از پیشامد و زیان آن به آیات و بزرگی‌ات متوسل می شوم. به وسیله «هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خداوند بلند مرتبه بزرگ»، هر چه را از آزار و بلا و زیان آن بیم دارم، از خود و خانواده و فرزندانم و هر چه در حیطه اختیار من و در محدوده قدرت من است دفع کردم.

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَى فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ اللَّهُمَّ بِکَ أَصْبَحْتُ وَ بِکَ أَمْسَیْتُ وَ بِکَ قُمْتُ وَ قَعَدْتُ وَ بِکَ أَحْیَا وَ بِکَ أَمُوتُ وَ عَلَیْکَ تَوَکَّلْتُ وَ بِکَ اهْتَدَیْتُ وَ بِکَ آمَنْتُ وَ أَسْلَمْتُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ- لَا ضِدَّ لَکَ وَ لَا نِدَّ لَکَ تَنَزَّهْتَ عَنِ الْأَضْدَادِ وَ الْأَنْدَادِ وَ الصَّاحِبَهِ وَ الْأَوْلَادِ لَا تُدْرِکُکَ الْأَبْصَارُ وَ أَنْتَ تُدْرِکُ الْأَبْصَارَ(۲) وَ هُوَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ خَیْرَ الصَّبَاحِ وَ خَیْرَ الْمَسَاءِ وَ خَیْرَ الْقَضَاءِ وَ خَیْرَ الْقَدَرِ وَ خَیْرَ مَا جَرَى بِهِ الْقَلَمُ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ الصَّبَاحِ وَ شَرِّ الْمَسَاءِ وَ شَرِّ الْقَضَاءِ وَ شَرِّ الْقَدَرِ وَ شَرِّ مَا جَرَى بِهِ الْقَلَمُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنَ الْفَقْرِ إِلَّا إِلَیْکَ وَ مِنَ الذُّلِّ إِلَّا لَکَ وَ مِنَ الْخَوْفِ إِلَّا مِنْکَ اللَّهُمَّ إِنِّی وَ هَذَا الْیَوْمَ خَلْقَانِ مِنْ خَلْقِکَ فَلَا تَبْتَلِنِی فِیهِ إِلَّا بِالَّتِی هِیَ أَحْسَنُ وَ لَا تُرِیَنِّی فِیهِ جُرْأَهً عَلَى مَحَارِمِکَ وَ لَا رُکُوباً لِمَعْصِیَتِکَ وَ لَا اسْتِخْفَافاً بِحَقِّ مَا افْتَرَضْتَهُ عَلَیَّ وَ أَعُوذُ بِکَ فِی هَذَا الْیَوْمِ مِنَ الزَّیْغِ وَ الزَّلَلِ وَ الْبَلَاءِ وَ الْبَلْوَى وَ مِنَ الْکَلْمِ وَ دَعْوَهِ الْمَظْلُومِ وَ مِنْ شَرِّ کِتَابٍ قَدْ سَبَقَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ مِنْ کُلِّ ذَنْبٍ وَ کُلِّ خَطِیئَهٍ تُبْتُ إِلَیْکَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِیهِ

۱- ۱. الدعاء فی أوله خ ل.

۲- ۲. و أنت خ ل.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ مِنْ کُلِّ عَقْدٍ عَقَدْتُهُ لَکَ ثُمَّ لَمْ أَفِ لَکَ بِهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ مِنْ کُلِّ نِعْمَهٍ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَیَّ تَقَوَّیْتُ بِهَا عَلَی مَعْصِیَتِکَ اللَّهُمَّ وَ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ مِنْ کُلِّ عَمَلٍ عَمِلْتُهُ لِوَجْهِکَ خَالَطَهُ مَا لَیْسَ لَکَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَلَیْکَ تَوَکَّلْتُ وَ أَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ- لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ إِنَّکَ مَا شِئْتَ کَانَ وَ مَا لَمْ تَشَأْ لَمْ یَکُنْ أَعْلَمُ- أَنَّ اللَّهَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ إِلَیْهِ الْمَصِیرُ- وَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحاطَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عِلْماً وَ أَحْصَی وَ أَحَاطَ بِمَا لَدَیْهِ خُبْراً اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ نَفْسِی وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دَابَّهٍ أَنْتَ آخِذٌ بِناصِیَتِها إِنَّ رَبِّی عَلی صِراطٍ مُسْتَقِیمٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ وَ بِاسْمِکَ وَ کَلِمَتِکَ التَّامَّهِ مِنْ شَرِّ عَذَابِکَ وَ مِنْ شَرِّ عِبَادِکَ وَ أَعُوذُ بِکَ وَ بِکَلِمَتِکَ مِنْ شَرِّ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَسْمَائِکَ وَ کَلِمَاتِکَ التَّامَّهِ مِنْ شَرِّ مَا یُعْطَی وَ مَا یُسْأَلُ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ حَاسِدٍ وَ مَا یُبْدِی وَ مَا یُعْلِنُ وَ مَا یُخْفِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِاسْمِکَ وَ کَلِمَتِکَ التَّامَّهِ مِنْ شَرِّ مَا یَجْرِی بِهِ الْقَلَمُ وَ مِنْ شَرِّ مَا یُظْلِمُ عَلَیْهِ اللَّیْلُ وَ یُضِی ءُ عَلَیْهِ النَّهَارُ نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ إِنِّی ضَعِیفٌ فَقَوِّ فِی رِضَاکَ ضَعْفِی وَ خُذْ إِلَی الْخَیْرِ بِنَاصِیَتِی وَ اجْعَلِ الْإِسْلَامَ مُنْتَهَی رِضَایَ اللَّهُمَّ وَ صِلْ إِلَیَّ مَا أُرِیدُهُ إِنِّی ضَعِیفٌ فَقَوِّنِی لَمَّا أُرِیدُهُ وَ أَطْلُبُهُ وَ إِنِّی ذَلِیلٌ فعزنی [فَأَعِزَّنِی] وَ إِنِّی فَقِیرٌ فَأَغْنِنِی بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَافِیَهَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَسْأَلُکَ الْخَیْرَ وَ الْعَافِیَهَ وَ الْعَفْوَ فِی دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی وَ فِی أَهْلِی وَ مَالِی اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِی وَ آمِنْ رَوْعَاتِی وَ أَقِلَّ عَثَرَاتِی اللَّهُمَّ احْفَظْنِی مِنْ بَیْنِ یَدَیَّ وَ مِنْ خَلْفِی وَ عَنْ یَمِینِی وَ عَنْ شِمَالِی وَ مِنْ فَوْقِی وَ مِنْ تَحْتِی وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِی اللَّهُمَّ یَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ یَا بَدِیعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا صَرِیخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ یَا غَوْثَ الْمُسْتَغِیثِینَ یَا مُنْتَهَی رَغْبَهِ الرَّاغِبِینَ

وَ الْمُفَرِّجَ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ وَ الْمُفَرِّجَ عَنِ الْمَهْمُومِينَ وَ مُجِيبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّينَ وَ كَاشِفَ السُّوءِ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَ إِلَهَ الْعَالَمِينَ أَنْزَلْتُ بِکَ حَاجَتِی وَ کُلُّ الْحَوَائِجِ فَمَرْجُوعُهَا(۱)

إِلَيْکَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَبِّ يَا رَبِّ يَا رَبِّ وَلِیَّ الْمَغْفِرَهِ وَ الرِّضْوَانِ وَ التَّجَاوُزِ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ وَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّکَ صَلَوَاتُکَ عَلَيْهِ وَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِکَ وَ مُوسَی كَلِيمِکَ وَ عِيسَی رُوحِکَ وَ كَلِمَتِکَ (۲)

وَ بِكَلَامِ مُوسَی عَلَی الْجَبَلِ وَ بِالتَّوْرَاهِ وَ مَا فِيهَا مِنَ الْأَسْمَاءِ الْجَلِيلَهِ وَ إِنْجِيلِ عِيسَی وَ مَا فِيهِ مِنَ الْأَسْمَاءِ الْجَلِيلَهِ الْمُعَظَّمَهِ وَ زَبُورِ دَاوُدَ وَ مَا فِيهِ مِنَ الْكَلَامِ الطَّيِّبِ الَّذِی تُحِبُّهُ وَ تَرْضَاهُ وَ بِالْفُرْقَانِ وَ بِالْقُرْآنِ وَ الذِّكْرِ الْعَظِيمِ وَ مَا فِيهَا مِنَ الْأَسْمَاءِ الْجَلِيلَهِ الَّذِی تُحِبُّهُ وَ تَرْضَاهُ وَ بِآدَمَ وَ نُوحٍ وَ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَی وَ عِيسَی وَ خَاتَمِ أَنْبِيَائِکَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ بِابْنِ عَمِّهِ الْوَصِيِّ وَ الْأَوْصِيَاءِ الْهُدَاهِ الْمَهْدِيِّينَ وَ أَسْأَلُکَ بِكُلِّ وَحْیٍ أَوْحَيْتَهُ أَوْ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ أَوْ سَائِلٍ أَعْطَيْتَهُ أَوْ غَنِیٍّ أَفْقَرْتَهُ أَوْ فَقِيرٍ أَغْنَيْتَهُ أَوْ ضَالٍّ هَدَيْتَهُ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی أَنْزَلْتَهُ عَلَی كَلِيمِکَ مُوسَی وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی قَسَمْتَ بِهِ أَرْزَاقَ عِبَادِکَ يَا رَبَّ الْعِبَادِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلَی الْأَرْضِ فَاسْتَقَرَّتْ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلَی الْجِبَالِ فَأَرْسَيْتَ وَ قَامَتْ وَ سَكَنَتْ بِهِ الْأَرْضُ وَ عَلَی الْمِيَاهِ فَجَرَتْ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی اسْتَقَرَّ بِهِ عَرْشُکَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلَی السَّمَاوَاتِ فَاسْتَوَتْ

وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلَی الْأَرْضِ فَاسْتَقَرَّتْ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الطُّهْرِ الطَّاهِرِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الْوَتْرِ الْمُنْزَلِ فِی كِتَابِکَ مِنْ لَدُنْکَ مِنَ النُّورِ الْمُبِينِ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلَی النَّهَارِ فَاسْتَنَارَ وَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلَی اللَّيْلِ فَأَظْلَمَ وَ بِعَظَمَتِکَ وَ كِبْرِيَائِکَ وَ بِنُورِ وَجْهِکَ أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَرْزُقَنِی حِفْظَ الْقُرْآنِ وَ الْعِلْمَ وَ تُخَلِّطَهُ بِلَحْمِی وَ دَمِی وَ سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ تَسْتَعْمِلَ بِهِ جَسَدِی بِحَوْلِکَ وَ قُوَّتِکَ فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ

۱- ۱. فمرجعها خ ل.

۲- ۲. و کليمک خ.

إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ يَا عَلِيُّ يَا كَرِيمُ- لَا قُوَّهَ إِلَّا بِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الصَّلَاهَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَسْأَلُکَ يَا رَبِّ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ آجِلِهِ وَ عَاجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ أَسْأَلُکَ الْجَنَّهَ وَ مَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ النَّارِ وَ مَا قَرَّبَ مِنْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَ أَسْأَلُکَ مِنَ الْخَيْرِ مَا سَأَلَکَ بِهِ عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ مُحَمَّدٌ صَلَوَاتُکَ عَلَيْهِ وَ أَسْتَعِيذُکَ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ- مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُکَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَسْأَلُکَ بِمَا قَضَيْتَ لِی مِنْ أَمْرٍ أَنْ تَجْعَلَ لِی عَاقِبَتَهُ رُشْداً بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا حَیُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِکَ أَسْتَغِيثُ (۱)

وَ بِقُوَّتِکَ اعْتَصَمْتُ وَ اعْتَضَدْتُ- لَا تَكِلْنِی إِلَی نَفْسِی طَرْفَهَ عَيْنٍ أَبَداً فَإِنِّی أَعْجَزُ عَنْهَا وَ أَصْلِحْ لِی شَأْنِی كُلَّهُ بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. خدایا به تو صبح کردم و شب کردم و به تو برخاستم و نشستم و به تو زنده می شوم و می میرم و بر تو توکل کنم و به وسیله تو هدایت یابم و به تو ایمان یافته ام و تسلیم و منقاد توام. معبودی جز تو نیست. یکتایی و شریکی نداری. نه ضدی داری و نه همتایی. از مخالف و همتا و از همدم و فرزندان منزهی. دیدگان تو را نبینند و تو آنان را بینی {و او لطیفِ آگاه است.}. - . انعام / ۱۰۳ -

خدایا بهترین صبح و بهترین شام و برترین قضا و والاترین تقدیر و بهترین آنچه را که قلم سرنوشت بر آن جاری شده از تو می‌خواهم و از شر صبح و شر شام و شر قضا و قدر و شر آنچه قلم سرنوشت بر آن جاری شده به تو پناه برم. خدایا از فقر و نداری و از خواری و بیم و هراس، تنها به تو پناه آورم. خدایا من و این روز دو تن از آفریدگان تو هستیم، پس مرا تنها به بهترین صورت امتحان کن و جسارت بر محرماتت و نافرمانی‌ات و کوچک شمردن حق آنچه را بر من واجب کرده ای به من نشان نده. به تو پناه می برم در این روز از انحراف و لغزش و آزمایش و سختی و جراحت و از دعای ستمدیده و از شر سرنوشتی که گذشته.

خدایا از هر گناه و خطایی که به درگاهت توبه کردم ولی توبه شکستم و آن را دوباره مرتکب شدم، از تو طلب بخشایش دارم، و از تو طلب آمرزش کنم برای هر پیمانی که برای تو بستم ولی بدان وفادار نماندم. خدایا از تو آمرزش می خواهم برای هر نعمتی که بر من ارزانی داشتی و من بدان نعمت بر نافرمانی‌ات نیرو یافتم .

خدایا از تو آمرزش خواهم برای هر کاری که برای خشنودی تو کردم ولی اغراض دیگری به غیر از تو بدان مخلوط گشت. خدایا تویی پروردگار من، معبودی جز تو نیست، بر تو توکل کردم و تویی پروردگار عرش بزرگ. هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خداوند بلند مرتبه بزرگ.

خدایا هر چه تو خواهی خواهد شد و هر چه نخواهی نخواهد شد. می دانم که {خدا بر هر چیزی تواناست - . طلاق / ۱۲ - و بازگشت [همه] به سوی اوست.}، - . مائده / ۱۸ - {و به راستی دانش خداوند هر چیزی را در بر گرفته است.} - . طلاق / ۱۲ - و هر چه در نزد اوست را به شماره درآورده و علمش بدان احاطه دارد. خدایا به تو پناه آرم از شر نفسم و شر هر جنبنده ای که {مهار هستی اش را در دست داری. به راستی پروردگار من بر راه راست است.} - . هود / ۵۶ - خدایا به تو و نام تو و کلمه تامه ات پناه می برم از شر عذابت و از شر بندگانت و پناه می برم به تو و کلمه تامه ات از شر شیطان رانده شده.

خداونـدا! از تو خواهم به حق «به نـام خداونـد بخشاینـده مهربـان». خـدایا از تو خواهم به نام ها و کلمات تامه ات از شـر آنچه بخشیده و خواسته می شود و از شر هر حسود و هر چه آشکار می دارد و بروز می دهد و آنچه پنهان می دارد.

خـدایا به نام تو و کلمه تامه ات پناه می برم از شـر آنچه قلم بر آن جاری شود و از شـر آنچه تاریکی شب بر آن بپوشـد و روز روشـنیش را بر آن بگستراند. گواهی می دهیم که خـدایی جز خـدای یگـانه نیست، {بر او توکل کردم، و او پروردگار عرش بزرگ است.} – . توبه / ۱۲۹ – خدایا من ناتوانم پس در راه خشـنودی خویش نیرومندم گردان و مرا به سوی خیر هدایت کن و اسـلام را نهـایت خشـنودی من قرار ده. خـدایا مرا به آنچه خواهم برسـان. من ضـعیف هسـتم، مرا در راه خواسـته و مقصودم نیرومنـد گردان و من خوار و زبونم، تو به من عزت بخش و من محتـاج و نیازمنـدم، پس به رحمت خویش مرا بی نیاز گردان، ای مهربان ترین مهربانان!

خـدایا سـلامت دنیـا و آخرت را از تو خواهم و خیر و نیکی و تنـدرستی و بخشـش را در دین و دنیـا و آخرتم و در خـانواده و اموالم از تو خواهـانم. خـدایا زشتی هـا و عیوبم را بپوشـان و مرا از بیم و هراسم امان ده و از لغزش هایم درگـذر. خـدایا مرا از روبرو و پشت سرم و سمت راست و چپم و از بالا و پایینم محافظت فرما و به تو پناه می برم از این که از زیر پایم غافلگیر شوم.

خـدایا ای نـور آسـمان هـا و زمین هـا، ای آفریننـده آسـمان هـا و زمین هـا، ای باشـکوه ارجمنـد، ای دادرس دادخواهـان، ای فریـادرس فریادخواهـان، ای آخرین خواسـته آرزومنـدان و برطرف کننـده گرفتـاری گرفتـاران و زداینـده غم انـدوهگینان، ای پاسـخگوی دعـای درمانـدگان و برطرف کننـده نـاراحتی و تـویی مهربـان تریـن مهربانـان و پروردگـار جهانیـان. حـاجتم را به پیشـگاهت عرضه کردم و پاسخ تمام خواسـته ها در نزد توست، ای خدا، ای خدا، ای خدا، پروردگارا، پروردگارا، پروردگارا، ای صاحب آمرزش و خشنودی و گذشت، ای گرامی ترین گرامیان، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا از تو خواهم به محمد پیامبرت که درودت بر او باد و به ابراهیم دوسـتت و موسـی هم سـخنت، عیسی روح و کلمه ات و به کلاـم موسـی بر کوه و به تورات و نـام های بزرگواری که در آن است و به انجیل عیسـی و نام های بزرگوار و باعظمتی که در آن است و زبـور داود و سـخنان نیکـویی که در آن است و تـو آن را دوست داری و از آن خشـنودی و به فرقـان و قرآن و ذکر عظیم و نام های بزرگی که در آن است و تو آن را دوست داری و می پسندی و به آدم و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و خاتم پیامبرانت، محمد بن عبدالله و به پسرعمویش که جانشین اوست و به اوصیای هدایتگر هدایت یافته.

از تـو خـواهم بـه هر وحیی کـه الهـام کردی یـا قضـایی که حتمیش سـاختی یـا درخـواست کننـده ای که حـاجتش را دادی یا ثروتمنـدی که محتـاجش کردی یـا نیازمنـدی که بی نیـازش کردی یـا گمراهی که هـدایتش نمودی و از تو خواهم به حق آن نـامت که بر هم سـخنت موسـی نـازل کردی و از تو خواهم به آن نامت که به وسـیله آن روزی بنـدگانت را تقسـیم کردی ای پروردگار بندگان. و از تو خواهم به حق آن نامت که بر زمین نهادی و زمین ثبات یافت و از تو خواهم به آن نامت که بر کوه ها نهادی و اسـتوار و برقرار گشت و زمین بدان آرام گرفت و بر آب ها نهادی و جوشیدند و از تو خواهم به حق آن نامت که عرشت بـدان مسـتقر گشت و از تو خواهم به حق آن نـامت که بر آسـمان هـا نهادی و اسـتوار گشت و از تو خواهم به حق آن نامت که بر زمین نهادی و آرام گرفت.

از تو خواهم به حق نامت پاک پاکیزه، یکتای بی نیاز یگانه که از جانب تو از نوری آشکار در کتابت نازل شد و از تو خواهم به حق آن نامت که بر روز نهادی و روشن شد و از تو خواهم به حق آن نامت که بر شب نهادی و تیره شد و به بزرگی و کبریای تو و به نور ذاتت. از تو خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و حفظ قرآن و دانش را روزیم گردانی و آن را با گوشت و خون و گوش و چشمم درآمیزی و به نیرو و قوت خویش جسمم را به وسیله آن به کار گیری؛ به راستی که هیچ نیرو و قوتی نیست جز به خدای بلند مرتبه بزرگ، ای بلند مرتبه، ای بزرگوار. هیچ قوتی نیست جز به تو ای مهربان ترین مهربانان.

خدایا از تو می خواهم بر محمد و خاندان او درود فرستی و پروردگارا از تو خواهم هر نوع خیر و نیکی را، چه دیر و چه زودش، چه آن ها که می دانم و چه آن ها که نمی دانم و از تو خواهم بهشت را و هر گفتار یا کرداری را که مرا بدان نزدیک کند و از آتش دوزخ و هر گفتار یا کرداری که مرا بدان نزدیک گرداند به تو پناه آورم و از نیکی، آن چیزی را خواهم که بنده و رسولت محمد که درودت بر او باد آن را از تو درخواست کرد و به تو پناه جویم از آنچه بنده و رسولت محمد بن عبدالله صلواتک علیه و آله از آن به تو پناه جست و از تو می خواهم در آنچه بر من مقدر فرموده ای که عاقبتم را به هدایت ختم کنی. به رحمتت ای مهربا ترین مهربانان، ای زنده، ای پاینده، به رحمتت از تو فریاد خواهم و به نیرویت چنگ زدم و کمک گرفتم. هیچ وقت حتی به اندازه یک چشم بر هم زدن مرا به خود وامگذار که من در برابر آن ناتوانم و تمام امورم را رو به راه گردان، به رحمتت ای مهربا ترین مهربانان و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است .

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِاسْمِکَ الَّذِی عَزَمْتَ بِهِ عَلَی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا خَلَقْتَ بَیْنَهُمَا وَ فِیهِمَا مِنْ شَیْ ءٍ وَ أَسْتَجِیرُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَدْعُوکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَلْجَأُ إِلَیْکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أُومِنُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْتَغِیثُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَضَرَّعُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْتَعِینُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَوَکَّلُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَقَرَّبُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَقَوَّی بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَدْعُوکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ بِمَا دَعَوْتُکَ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ أَسْأَلُکَ یَا کَرِیمُ یَا کَرِیمُ یَا کَرِیمُ أَسْأَلُکَ بِکَرَمِکَ وَ مَجْدِکَ وَ جَدِّکَ وَ جُودِکَ وَ فَضْلِکَ وَ مَنِّکَ وَ رَأْفَتِکَ وَ رَحْمَتِکَ وَ مَغْفِرَتِکَ وَ جَمَالِکَ وَ جَلَالِکَ وَ عِزَّتِکَ وَ عِزِّکَ لَمَّا أَوْجَبْتَ لِی عَلَی نَفْسِکَ الَّتِی کَتَبْتَ

۱- ۱. استعنت خ ل.

عَلَيْهَا الرَّحْمَهَ أَنْ تَقُولَ قَدْ آتَيْتُکَ يَا عَبْدِی مَهْمَا سَأَلْتَنِی فِی عَافِيَهٍ وَ أَدَمْتُهَا لَکَ مَا أَحْيَيْتُکَ حَتَّی أَتَوَفَّاکَ فِی عَافِيَهٍ إِلَی رِضْوَانِی وَ أَنْ تَبْعَثَنِی مِنَ الشَّاکِرِينَ وَ أَسْتَجِيرُ وَ أَلُوذُ بِذَلِکَ الِاسْمِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْتَغِيثُ بِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَوَکَّلُ عَلَيْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أُومِنُ بِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَرْغَبُ إِلَيْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَدْعُوکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَاسْتَجِبْ لِی وَ آتِنِی بِوَجْهِکَ الْکَرِيمِ يَا کَرِيمُ يَا کَرِيمُ يَا کَرِيمُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِذَلِکَ الِاسْمِ-(۱) لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَظِيمُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ وَ أَسْأَلُکَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِکُلِّ قَسَمٍ أَقْسَمْتَ بِهِ فِی أُمِّ الْکِتَابِ وَ الْکِتَابِ الْمَکْنُونِ أَوْ فِی زُبُرِ الْأَوَّلِينَ وَ فِی الصُّحُفِ وَ فِی الزَّبُورِ وَ فِی الصُّحُفِ وَ الْأَلْوَاحِ وَ فِی التَّوْرَاهِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ فِی الْکِتَابِ الْمُبِينِ وَ فِی الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْکَ بِنَبِيِّکَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَهِ عَلَيْهِ وَ آلِهِ السَّلَامُ وَ الصَّلَوَاتُ وَ الْبَرَکَاتُ يَا مُحَمَّدُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی أَتَوَجَّهُ بِکَ فِی حَاجَتِی هَذِهِ وَ فِی جَمِيعِ حَوَائِجِی إِلَی رَبِّکَ وَ رَبِّی- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ وَ أَسْأَلُکَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا بَارِئُ لَا نِدَّ لَکَ يَا دَائِمُ لَا نَفَادَ لَکَ يَا حَيُّ يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَی الْقَائِمَ عَلَی کُلِّ نَفْسٍ بِمَا کَسَبَتْ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ وَ أَسْأَلُکَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا وَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ بِاسْمِکَ الْوَتْرِ الْمُتَعَالِ الَّذِی يَمْلَأُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ کُلَّهَا وَ بِاسْمِکَ الْفَرْدِ الَّذِی لَا يَعْدِلُهُ شَیْ ءٌ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ وَ أَسْأَلُکَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ رَبَّ الْبَشَرِ وَ رَبَّ إِبْرَاهِيمَ وَ رَبَّ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَرْحَمَنِی وَ وَالِدَیَ

۱- ۱. اللّهمّ خ ل.

وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ إِخْوَانِی مِنَ الْمُؤْمِنِینَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

وَ أَسْأَلُکَ یَا حَیُّ الَّذِی لَا یَمُوتُ أُومِنُ بِکَ وَ بِأَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ وَ جَنَّتِکَ وَ نَارِکَ وَ بَعْثِکَ وَ نُشُورِکَ وَ وَعْدِکَ وَ وَعِیدِکَ وَ بِکِتَابِکَ وَ بِکُتُبِکَ وَ أُقِرُّ بِمَا جَاءَ مِنْ عِنْدِکَ وَ أَرْضَى بِقَضَائِکَ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ وَ لَا ضِدَّ لَکَ وَ لَا نِدَّ لَکَ وَ لَا وَزِیرَ لَکَ وَ لَا صَاحِبَهَ لَکَ وَ لَا وَلَدَ لَکَ وَ لَا مِثْلَ لَکَ وَ لَا شَبِیهَ لَکَ وَ لَا سَمِیَّ لَکَ وَ لَا تُدْرِکُکَ الْأَبْصَارُ وَ أَنْتَ تُدْرِکُ الْأَبْصَارَ وَ أَنْتَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ أَسْأَلُکَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الَّذِی لَا یَمْنَعُ سَائِلًا یَوْماً سَأَلَکَ مِنْ صَغِیرٍ أَوْ کَبِیرٍ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ یَا کَرِیمُ یَا غَنِیُّ یَا حَیُّ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ لَا شَرِیکَ لَکَ یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی لَکَ الْحَمْدُ شُکْراً اسْتَجِبْ لِی فِی جَمِیعِ مَا أَدْعُوکَ بِهِ وَ ارْحَمْنِی مِنَ النَّارِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنْ أَفْضَلِ عِبَادِکَ نَصِیباً فِی کُلِّ خَیْرٍ تَقْسِمُهُ فِی هَذِهِ الْغَدَاهِ مِنْ نُورٍ تَهْدِی بِهِ أَوْ رَحْمَهٍ تَنْشُرُهَا أَوْ عَافِیَهٍ تُجَلِّلُهَا أَوْ رِزْقٍ تَبْسُطُهُ أَوْ ذَنْبٍ تَغْفِرُهُ أَوْ عَمَلٍ صَالِحٍ تُوَفِّقُ لَهُ أَوْ عَدُوٍّ تَقْمَعُهُ أَوْ بَلَاءٍ تَصْرِفُهُ أَوْ نَحْسٍ تُحَوِّلُهُ إِلَى سَعَادَهٍ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الْوَتْرِ الْمُتَعَالِی رَبِّ النَّبِیِّینَ وَ رَبِّ إِبْرَاهِیمَ وَ رَبِّ مُحَمَّدٍ فَإِنِّی أُومِنُ بِکَ وَ بِأَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ وَ جَنَّتِکَ وَ نَارِکَ وَ بَعْثِکَ وَ نُشُورِکَ وَ نُورِکَ وَ وَعْدِکَ وَ وَعِیدِکَ فَاحْبِسْنِی یَا إِلَهِی مِمَّا تَکْرَهُ إِلَى مَا تُحِبُّ وَ اقْضِ لِی بِالْحُسْنَى فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَى إِنَّکَ وَلِیُّ الْخَیْرِ وَ الْمُوَفِّقُ لَهُ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به حق آن نامت که بدان اراده کردی بر خلق آسمان های هفتگانه و زمین های هفتگانه و هر چه میان آن دو و در آن دو آفریدی و بدان اسم به تو پناه می جویم. خدایا معبودی جز تو نیست، تو را بدان نام فرا می خوانم، خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام به تو پناه آورم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان اسم ایمان دارم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام فریاد جویم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام دست به دامن تو می شوم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان اسم یاری جویم.

خدایا معبودی جز تو نیست و به آن نام توکل می کنم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام به تو تقرب می جویم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام نیرو می یابم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام از تو درخواست می کنم. خدایا معبودی جز تو نیست و بدان نام تو را می خوانم. خدایا معبودی جز تو نیست، از تو خواهم آنچه را بدان اسم به درگاهت تو خواندم.

خدایا معبودی جز تو نیست، ای خدا، ای خدا، ای خدا، تو یکتایی و شریکی نداری. از تو خواهم ای بخشنده، ای بخشنده، ای بخشنده. به بخشش و بزرگی و عظمت و سخاوت و لطف و دهش و مهر و عطوفت و آمرزش و زیبایی و شکوه و عزت و سربلندیت، از تو خواهم آنچنان که مهر و رحمت خویش را بر من حتم فرمودی که به من بفرمایی: ای بنده ام! هر چه از من بخواهی در سلامت به تو ببخشایم و تا زمانی که زنده هستی آن را برایت جاودانه گردانم تا این که در سلامتی جان تو را با خشنودی بازستانم و [از تو خواهم که] مرا در زمره شکرگزاران مبعوث گردانی.

پناه می جویم به آن نام «خدایا معبودی جز تو نیست» و از تو کمک می خواهم، خدایا که معبودی جز تو نیست و بر تو توکل کنم، خدایا که معبودی جز تو نیست و به تو ایمان آورم، خدایا که معبودی جز تو نیست و به تو تقرب جویم، خدایا که

معبـودی جز تـو نیست و به تو مشـتاق هسـتم، خـدایا که معبودی جز تو نیست و تو را خوانم خـدایا که معبودی جز تو نیست و عـاجزانه از تـو می خـواهم، خـدایا که معبودی جز تو نیست. پس دعـایم را مسـتجاب گردان و به حق ذات بخشـنده ات به من ببخش، ای بزرگـوار، ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بخشاینـده، ای بخشاینـده، ای بخشاینـده. خـدایا از تو خواهم بـدان نـام که معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست. ای بزرگ، ای بخشاینـده، ای بخشاینـده، ای بخشاینـده، ای مهربـان، ای مهربان، ای مهربان، و آن را از تو خواهم خدایا که معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست.

خـدایا به حق این که معبودی جز تو نیست و به حق هر نـامی که در ام الکتـاب و کتاب مکنون یا در کتاب های پیشـینیان و در صحیفه ها و در زبور و در الواح و تورات و انجیل و در کتاب آشکار کننده و در قرآن بزرگ بدان سوگند یاد کرده است. ای بخشاینـده، ای بخشاینـده، ای بخشاینـده، ای مهربـان و از تو خواهم خـدایا، معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست. و به تو روی آورم به حق پیامبرت، محمد، پیامبر رحمت که سـلام و صلوات و برکات بر او باد. ای محمد! پدر و مادرم به فدایت، برای این حاجتم و تمام حاجاتم به وسـیله تو به پروردگار تو و خودم روی آورم. معبودی نیست جز او که بخشاینده مهربـان است و آن را از تو خواهم خـدایا، معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست. ای آفریننـده بی همتا، ای جاویـد فنا ناپـذیر، ای زنـده، ای زندگی بخش به مردگان، ای که بر اعمال هر کس ناظر و مسـلطی، ای بخشاینده، ای مهربان. آن را از تو خواهم، خـدایا معبودی جز تو نیست، به راستی که معبودی جز تو نیست. ای یکتـای یگـانه بی نیـاز، به حق نام فرد بلنـد مرتبه‌ات که تمـام آسـمان هـا و زمین را آکنـده سـاخته است و به نـام بی همتـایت که چیزی بـا آن برابری نمی کنـد، ای بخشاینـده، ای مهربـان و آن را از تـو خـواهم خـدایا! معبـودی جز تـو نیسـت، به راسـتی که معبـودی جز تـو نیست. خـدایا! ای پروردگار بشـر و پروردگار ابراهیم و پروردگار محمـد بن عبـدالله، خاتم پیامبران، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و بر من و پدر و مادر و خانواده و فرزندان و برادران مؤمنم رحمت فرستی، ای مهربان ترین مهربانان!

از تـو خـواهم ای زنـده ای کـه نمیرد، به تـو و پیـامبران و فرسـتادگانت و بهشت و آتشت و برانگیختن و رسـتاخیزت و نویـد و هشـدارت و به کتـابت و کتـاب هـایت ایمـان دارم و به آنچه از جانب تو آورد[نـد] اعتراف می کنم و به تقـدیرت خشـنودم و گـواهی می دهم که معبودی جز تو نیست و تو یگـانه ای و شـریک و ضـد و وزیر و همـدم و فرزنـد و نظیر و شـبیه و همنـامی نداری و دیدگان تو را نبینند و تو آنان را ببینی و تویی دقیق آگاه و گواهی می دهم که محمد بنده و فرستاده توست. خدایا بر محمد و خاندان پاک او درود فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خـدایا آن را از تـو خـواهم، معبـودی جز تو نیست. به حق نـام بزرگت، که هیـچ روزی، هیـچ سـائلی را کوچـک یـا بزرگ از خواسـته اش بـاز نـداری. ای بخشاینـده، ای مهربـان، ای مهربان ترین مهربانان! و از تو خواهم خـدایا، معبودی جز تو نیست، به راسـتی که معبـودی جز تـو نیست. ای مهربـان، ای عطـابخش، ای باشـکوه ارجمنـد، معبودا و سـرورا! ای زنـده، ای پاینـده، ای بزرگوار، ای بینیاز، ای زنـده، معبودی جز تو نیست، ای بخشاینـده، ای مهربان، تو شـریکی نداری. معبودا و سـرورا! سـتایش از روی حق شناسی تو راست. تمام دعاهایم را مستجاب گردان و از آتش دوزخ به من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا مرا از بهره مندترین بندگان در هر خیری قرار ده که این صبح تقسیم می کنی، از نوری که به وسیله آن هدایت می کنی یا رحمتی که می گسترانی یا تندرستی که پوشـش دهی یا روزی ای که گسترش دهی یا گناهی که بیامرزی یا کار شایسته ای

که بـدان توفیق دهی یـا دشـمنی که دفع کنی یـا بلاـیی که باز گردانی یا نحسـی که به خوش یمنی مبـدل گردانی، ای مهربان ترین مهربانان!

از تو خواهم به حق نامت یکتای یگانه بی همتای بی نیاز تک والا، پروردگار پیامبران و پروردگار ابراهیم و پروردگار محمـد. من نیز به تو و پیامبران و فرسـتادگانت و بهشت و جهنمت و برانگیختن و رسـتاخیزت و نورت و نویـد و هشـدارت ایمان دارم. پس ای معبود من، مرا از آنچه ناپسـند می داری بـاز دار و به چیزی که دوست داری رهنمون شو و سـرنوشتی نیـک در دنیـا و آخرت برایم مقدر فرما؛ به راستی که تویی صاحب نیکی و توفیق دهنده به آن و تویی مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ هَذَا الْیَوْمِ وَ کُلِّ یَوْمٍ یَا جَاعِلَ اللَّیْلِ سَکَناً

ص: ۲۳۸

وَ جَاعِلَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ آيَتَيْنِ يَا مُفَصِّلَ كُلِّ شَيْ ءٍ تَفْصِيلًا يَا اللَّهُ يَا عَزِيزُ يَا اللَّهُ يَا وَهَّابُ يَا اللَّهُ يَا صَمَدُ يَا اللَّهُ يَا وَاحِدُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْيَا وَ الْآخِرَةُ وَ الْأُولَى اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا وَ ارْزُقْنِي التَّوْبَةَ وَ الْعِصْمَةَ وَ أَقِلْ عَثْرَتِي وَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِخَطِيئَتِي وَ آتِنِي فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنِي عَذَابَ النَّارِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنَّ إِسَاءَتِي قَدْ كَثُرَتْ وَ خَطَايَايَ قَدْ تَتَابَعَتْ وَ نَفْسِي قَدْ تَقَطَّعَتْ وَ أَنْتَ غَافِرُ كُلِّ خَطِيئَةٍ وَ دَافِعُ كُلِّ بَلِيَّةٍ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِي مَا قَدَّمْتُ وَ مَا أَخَّرْتُ وَ مَا أَسْرَرْتُ وَ مَا أَعْلَنْتُ- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ.

**[ترجمه]خدایا! ای پروردگار این شب و هر شب و این روز و هر روز، ای که شب را مایه آرامش و شب و روز را دو نشانه قرار دادی. ای که هر چیزی را به روشنی آشکار نموده ای، ای خدا، ای عزتمند، ای خدا، ای بخشنده، ای خدا، ای بی نیاز، ای خدا، ای یگانه، ای خدا، ای خدا، ای خدا، نام های نیکو و نمونه های والا و آخرت و دنیا تو را است. همه گناهانم را بیامرز و توبه و پاکدامنی را روزیم گردان و از خطایم درگذر و مرا به خاطر اشتباهم مؤاخذه مکن و در دنیا و آخرت به من نیکی عطا کن و مرا از عذاب آتش حفظ کن، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا بد رفتاریم فزونی یافته و اشتباهاتم پی در پی گشته و نفسم به شماره افتاده و تویی آمرزنده هر خطا و بازگرداننده هر بلا، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و گناهان گذشته و آینده و پنهان و آشکار مرا ببخشی که یقیناً تو بر همه چیز توانایی.

**[ترجمه]

اليوم السابع عشر

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ صَافٍ مُخْتَارٌ لِجَمِيعِ الْحَوَائِجِ يَصْلُحُ لِلشِّرَاءِ وَ الْبَيْعِ وَ التَّزْوِيجِ وَ الدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ غَيْرِ ذَلِكَ صَالِحٌ لِكُلِّ حَاجَةٍ فَاطْلُبْ فِيهِ مَا تُرِيدُ فَإِنَّهُ جَيِّدٌ خُلِقَتْ فِيهِ الْقُوَّةُ وَ خُلِقَ فِيهِ مَلَكُ الْمَوْتِ وَ هُوَ الَّذِي بَارَكَ فِيهِ الْحَقُّ عَلَى يَعْقُوبَ عليه السلام جَيِّدٌ صَالِحٌ لِلْعِمَارَةِ وَ فَتْقِ الْأَنْهَارِ وَ غَرْسِ الْأَشْجَارِ وَ السَّفَرُ فِيهِ لَا يَتِمُّ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: هَذَا الْيَوْمُ مُتَوَسِّطٌ يُحْذَرُ فِيهِ الْمُنَازَعَةُ وَ مَنْ أَقْرَضَ فِيهِ شَيْئاً لَمْ يُرَدَّ إِلَيْهِ وَ إِنْ رُدَّ فَيُجْهَدُ وَ مَنِ اسْتَقْرَضَ فِيهِ شَيْئاً لَمْ يَرُدَّهُ.

وَ قَالَ ابْنُ مَعْمَرٍ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: إِنَّهُ يَوْمٌ ثَقِيلٌ لَا يَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ فَاحْذَرْ فِيهِ وَ أَحْسِنْ إِلَى وُلْدِكَ وَ عَبْدِكَ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ يَبْرَأُ وَ الرُّؤْيَا فِيهِ كَاذِبَةٌ وَ الْآبِقُ فِيهِ يُوجَدُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ عَاشَ طَوِيلًا وَ صَلَحَتْ حَالُهُ وَ تَرْبِيَتُهُ وَ يَكُونُ عَيْشُهُ طَيِّباً لَا يَرَى فِيهِ فَقْراً.

و قالت الفرس إنه يوم خفيف و فی روايه أخرى أنه يوم ثقيل غير صالح لعمل الخير فلا تلتمس فيه حاجه و فی روايه أخرى يوم جيد مختار يحمد فيه التزويج و الختانه و الشركه و التجاره و لقاء الإخوان و المضاربه للأموال.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله سروش روز اسم الملک الموکل بحراسه العالم و هو جبرئیل علیه السلام.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی برگزیده و برای تمام خواسته ها نیک است و برای خرید و فروش و ازدواج و رفتن به دربار پادشاه و دیگر کارها مناسب است. برای هر خواسته ای خوب است، پس هر چه می خواهی در این روز طلب کن که روز خوبی است و نیرو در این روز خلق شده و در این روز فرشته مرگ آفریده شده و روزی است که حضرت حق در آن به یعقوب علیه السلام برکت داده و برای آبادانی و نهر سازی و درخت کاری روز خوبی است و سفر در این روز ناتمام ماند.

در روایت دیگری هم آمده که این روز، روزی میانه است که در آن باید از درگیری دوری کرد و کسی که در این روز قرض دهد به او باز نگردد و یا با سختی پس داده شود و کسی که در این روز قرضی بگیرد، آن را باز پس ندهد.

ابن معمر در روایت دیگری گفته است: این روز، روزی سنگین است و برای طلب حاجات مناسب نیست، از آن بر حذر باش و به فرزندان و غلامت نیکی کن. هر که در این روز بیمار شود بهبود یابد و خواب این روز دروغ است. هر که در این روز بگریزد پیدا می شود و هر که در این روز متولد شود عمرش طولانی گردد و اوضاعش به سامان و تربیتش درست شود و زندگی خوب و به دور از فقری خواهد داشت.

ایرانیان گفته اند که این روز، روزی سبک است و در روایتی دیگر آمده که روزی است سنگین و برای کار خیر مناسب نیست، در این روز به دنبال خواسته ای نرو. در روایت دیگری هم آمده که روزی خوب است و ازدواج و ختنه کردن و شراکت و تجارت و دیدار برادران و مضاربه در اموال در آن پسندیده است.

سلمان فارسی رحمه الله نیز گفته است: سروش روز، نام فرشته گماشته بر نگهبانی جهان یعنی جبرییل علیه السلام است.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ هَذَا الشَّهْرِ الْجَدِیدِ مَادَّ الظِّلِّ وَ لَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاکِناً ثُمَّ جَعَلَ الشَّمْسَ عَلَیْهِ دَلِیلًا ثُمَّ قَبَضَهُ إِلَیْهِ قَبْضاً یَسِیراً یَا ذَا الْجُودِ وَ الطَّوْلِ وَ الْکِبْرِیَاءِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمَ الْغَیْبِ وَ الشَّهَادَهِ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا مَلِکُ یَا قُدُّوسُ یَا سَلَامُ یَا مُؤْمِنُ یَا مُهَیْمِنُ یَا عَزِیزُ یَا جَبَّارُ یَا مُتَکَبِّرُ یَا خَالِقُ یَا بَارِئُ یَا مُصَوِّرُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْیَا وَ الْآخِرَهُ وَ الْأُوْلَی اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ کُلَّهَا یَا غَافِرَ الْخَطَایَا أَنْتَ رَبِّی وَ أَنَا عَبْدُکَ الْمُقِرُّ بِذَنْبِهِ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِی فَاغْفِرْ لِی إِنَّهُ لَا یَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا! ای پروردگار این روز جدید و این ماه جدید که سایه اش گسترده است و اگر می خواست، آن را ساکن قرار می داد، آنگاه خورشید را بر آن دلیل گردانید. سپس آن [سایه] را اندک اندک به سوی خود باز گرفت. ای صاحب عطا و بخشش و بزرگی! معبودی جز تو نیست، دانای به غیب و شهودی. ای بخشاینده، ای مهربان، ای خدا، معبودی جز تو نیست.

ای پادشاه، ای پاکیزه، ای سلامت بخش، ای مؤمن [به حقیقت حقه خویش]، ای نگهبان، ای شکست ناپذیر، ای جبار، ای متکبر، ای آفریننده، ای پدید آورنده، ای صورتگر، ای خدا، ای خدا، ای خدا، نام های نیکو و نمونه های والا و آخرت و دنیا تو را است. همه گناهانم را بیامرز ای آمرزنده گناهان! تو پروردگار منی و من بنده تو هستم و به گناه خویش اعتراف می کنم. کار بدی مرتکب شدم و بر خویشتن ستم کردم، مرا ببخش. به راستی که جز تو کسی گناهان را نمی آمرزد، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- لا إِلهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ- لَهُ الْمُلْکُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحيِي وَ يُمِيتُ وَ يُمِيتُ وَ يُحْيِي وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي بِکَ أَسْتَفْتِحُ وَ بِکَ أَسْتَنْجِحُ وَ بِکَ أُمْسِي وَ بِکَ أُصْبِحُ وَ بِکَ أَحْيَا وَ بِکَ أَمُوتُ وَ إِلَيْکَ التَّوْبَهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَفْضَلِ عِبَادِکَ مَنْزِلَهً عِنْدَکَ نَصِيباً مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تَقْسِمُهُ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ نُورٍ تَهْدِي بِهِ أَوْ رَحْمَهٍ تَنْشُرُهَا أَوْ رِزْقٍ تَبْسُطُهُ أَوْ شَرٍّ تَدْفَعُهُ أَوْ بَلَاءٍ تَرْفَعُهُ أَوْ هَمٍّ تَكْشِفُهُ اللَّهُمَّ إِنِّي قَدْ أَصْبَحْتُ فِي نِعْمَتِکَ وَ عَافِيَتِکَ فَتَمِّمْ عَلَيَّ نِعْمَتَکَ وَ عَافِيَتَکَ وَ ارْزُقْنِي شُكْرَکَ اللَّهُمَّ بِنُورِکَ اهْتَدَيْتُ وَ بِفَضْلِکَ اسْتَغْنَيْتُ وَ بِکَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ أُشْهِدُکَ وَ أُشْهِدُ مَلَائِكَتَکَ وَ حَمَلَهَ عَرْشِکَ وَ سُكَّانَ سَمَاوَاتِکَ وَ أَرْضِکَ وَ جَمِيعَ خَلْقِکَ أَنِّي أَشْهَدُ أَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِيکَ لَکَ وَ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ اللَّهُمَّ مَا كَتَبْتَ لِي فِي هَذَا النَّهَارِ بِهَذِهِ الشَّهَادَهِ أَسْأَلُکَ أَنْ تَبْلُغَنِي بِهَا فِي يَوْمِ الْقِيَامَهِ وَ قَدْ رَضِيتَ بِهَا عَنِّي إِنَّکَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ.

ص: ۲۴۰

سُبْحَانَکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْتَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ- الْمَلِکُ الْقُدُّوسُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْحَنَّانِ الْمُتَکَبِّرِ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُصَوِّرُ الْحَکِيمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ النَّصِيرُ الصَّادِقُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ اللَّطِيفُ الْوَاسِعُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْکَبِيرُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْبَدِيعُ الْأَحَدُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْغَفُورُ الْوَدُودُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الشَّکُورُ الْحَلِيمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْغَفُورُ الْغَفَّارُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ السَّيِّدُ السَّنَدُ الصَّمَدُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الشَّکُورُ الْمُتَعَالِ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْعَظِيمُ الْکَرِيمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمَلِکُ الْحَقُّ الْمُبِينُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْبَاقِي الرَّءُوفُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ السَّدِيدُ الْمُنْعِمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْخَالِقُ الرَّازِقُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْغَنِيُّ الْوَلِيُّ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ التَّوَّابُ الْوَهَّابُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْخَبِيرُ الْبَارِئُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْفَاطِرُ الْأَوَّلُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُحْيِي الْمُمِيتُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْقَرِيبُ الْفَتَّاحُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الشَّکُورُ الرَّزَّاقُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الطُّهْرُ الطَّاهِرُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الرَّفِيعُ الْبَاقِي سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْقَيُّومُ الْقَائِمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمَلِکُ الْعَزِيزُ الْهَادِي سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْقَوِيُّ الْقَائِمُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُنْعِمُ الْمُتَفَضِّلُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْغَالِبُ الْمُعْطِي سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْکَفِيلُ الْمُتَعَالِ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَوَّلُ النَّصِيرُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُحْسِنُ الْمُجْمِلُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ الْفَاطِرُ الصَّادِقُ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ سُبْحَانَکَ أَنْتَ اللَّهُ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ سُبْحَانَکَ أَنْتَ

اللّهُ خَيْرُ الْغَافِرِينَ سُبْحَانَكَ أَنْتَ اللّهُ الْقَوِيُّ الرَّحِيمُ سُبْحَانَكَ أَنْتَ اللّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ سُبْحَانَكَ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَكَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظّالِمِينَ- فَاسْتَجَبْنا لَهُ وَ نَجَّيْناهُ مِنَ الْغَمِّ وَ كَذلِكَ نُنْجِی الْمُؤْمِنِينَ- حَسْبُنَا اللّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ- بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- هُوَ اللّهُ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِکُ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحانَ اللّهِ عَمّا يُشْرِكُونَ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْبَصِيرُ الْحَكِيمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْعَظِيمُ الْمُعْطِی الْحَلِيمُ الْمُصَوِّرُ الشَّكُورُ الْكَبِيرُ الْحَفِيظُ الْمُغِيثُ الْجَلِيلُ الْحَسِيبُ الرَّقِيبُ الْمُجِيبُ الْوَاسِعُ الْوَدُودُ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ الشَّهِيدُ الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِیُّ الْمَتِينُ الْوَلِیُّ الْحَمِيدُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِنِّی فَقِيرٌ أَصْبَحْتُ فِی هَذَا الْيَوْمِ يَا مَوْلَایَ وَ أَنْتَ ثِقَتِی وَ رَجَائِی فِی الْأُمُورِ كُلِّهَا فَاقْضِ لِی يَا رَبِّ بِخَيْرٍ وَ اصْرِفْ عَنِّی كُلَّ شَرٍّ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ قَدْ سَمِعْتُ فَاسْتَجِبْ وَ قَدْ عَلِمْتُ فَاغْفِرْ لِی وَ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ فَافْعَلْ بِی فَإِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ وَ أَنَا فَأَهْلُ الذُّنُوبِ وَ الْخَطَايَا وَ أَنْتَ مَوْلَایَ وَ خَالِقِی وَ بَاعِثِی وَ رَازِقِی وَ إِلَى مَنْ يَرْجِعُ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ إِلَّا إِلَى مَوْلَاهُ فَانْظُرْ إِلَیَّ مِنْكَ نَظْرَهَ رَحْمَهٍ وَ مَغْفِرَهٍ وَ رِضْوَانٍ تُغْنِينِی بِتِلْكَ النَّظْرَهِ عَمَّنْ سِوَاكَ وَ لَا تَكِلْنِی يَا رَبِّ إِلَى نَفْسِی وَ لَا إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ طَرْفَهَ عَيْنٍ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ يَا خَيْرَ الْغَافِرِينَ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشایشگر مهربان – معبودی نیست جز خدای یگانه و او را شریکی نیست. فرمانروایی و ستایش او را است. زنده می کند و می میراند – و می میراند و زنده می کند و او زنده ای است که نمیرد. خیر و نیکی در دست اوست و او بر همه چیز تواناست. خدایا من به وسیله تو گشایش می خواهم و درخواست موفقیت دارم و به تو شب و روزم را سپری می کنم و به تو زنده هستم و می میرم و به درگاه تو توبه می کنم. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا در مقام و منزلت در پیشگاهت از بهترین بندگان و بهره ام را از هر خیری که در این روز تقسیم می کنی بهترین قرار ده، از نوری که آن را مایه هدایت گردانی یا رحمتی که می گسترانی یا روزی ای که پراکنده گردانی یا شری که دفع کنی یا بلایی که دور کنی یا اندوهی که برطرف نمایی.

خدایا من در نعمت و تندرستی‌ات صبح کرده ام پس نعمت و تندرستی‌ات را بر من تمام کن و سپاست را روزیم گردان. خدایا به نور تو هدایت شدم و از لطفت بی نیاز گشتم و به تو روز و شبم را گذراندم. تو را و فرشتگانت و حاملان عرشت و ساکنین آسمان ها و زمینت و تمام آفریدگانت را شاهد می‌گیرم که من گواهی می دهم که تو خدایی هستی که معبودی جز تو نیست، یکتایی و شریکی نداری و این که محمد – صلی الله علیه و آله – بنده و فرستاده توست. خدایا از تو خواهم که پاداشی را که امروز با این گواهی برایم نوشتی در روز قیامت نصیبم گردانی، در حالی که به واسطه آن از من خشنود شده باشی که به راستی تو بر همه چیز توانایی.

منزهی تو و معبودی جز تو نیست. تویی الله پروردگار جهانیان. منزهی تو خدایی که معبودی جز تو نیست. {فرمانروای پاک سلامت[بخش] ومؤمن [به حقیقت حقّه خود] و نگهبان} – . حشر / ۲۳ – تویی. منزهی تو خدای {خالق نوآفرین} – . حشر / ۲۴ – ، منزه است خدای مهربان متکبر. منزهی تو خدای صورتگر سنجیده کار. منزهی تو خدای شنوای دانا. منزهی تو خدای یاریگر راستگو. منزهی تو خدای زنده پاینده. منزهی تو خدای دقیق وسعت بخش. منزهی تو خدای بلند مرتبه بزرگ. منزهی تو خدای نوآور یکتا. منزهی تو خدای آمرزنده مهربان. منزهی تو خدای ستوده بزرگوار. منزهی تو خدای سپاس پذیر بردبار.

منزهی تو خدای آغازگر بازگرداننده. منزهی تو خدای آشکار پنهان. منزهی تو خدای اول و آخر. منزهی تو خدای آمرزنده

بخشنده. منزهی تو خدای یگانه یکتا. منزهی تو خدا، سرور تکیه گاه و بی نیاز. منزهی تو خدای سپاس پذیر والا. منزهی تو خدای شکست ناپذیر [بزرگ] بزرگوار. منزهی تو خدای فرمانروای حق آشکار. منزهی تو خدای برانگیزنده، ارث برنده. منزهی تو خدای نزدیک اجابتگر.

منزهی تو خدای باقی مهرپیشه. منزهی تو خدای گرد آورنده و گسترش دهنده [روزی بخش و روزی گیرنده]. منزهی تو خدای استوار نعمت بخش. منزهی تو خدای آفریننده روزی رسان. منزهی تو خدای بی نیاز صاحب اختیار. منزهی تو خدای توانمند مقتدر. منزهی تو خدای توبه پذیر بخششگر. منزهی تو خدای آگاه نوآفرین. منزهی تو خدای آفریننده آغاز. منزهی تو خدای زندگی بخش میراننده. منزهی تو خدای مهربان عطابخش. منزهی تو خدای نزدیک گشایشگر. منزهی تو خدای سپاس پذیر بسیار روزی رسان. منزهی تو خدای پاک پاکیزه. منزهی تو خدای والای باقی. منزهی تو خدای پاینده پابرجا.

منزهی تو خدای فرمانروای شکست ناپذیر هدایتگر. منزهی تو خدای توانمند پابرجا. منزهی تو خدای نعمت بخش با لطف و کرم. منزهی تو خدای چیره عطابخش. منزهی تو خدای کفیل بلندمرتبه. منزهی تو خدای آغاز یاریگر. منزهی تو خدای نیکوکار زیبایی بخش. منزهی تو خدای آفریننده راستگو. منزهی تو خدایی که بهترین رحم کنندگان هستی. منزهی تو خدایی که بهترین روزی دهندگانی. منزهی تو خدایی که بهترین جداکنندگانی. منزهی تو خدایی که بهترین آمرزندگانی. منزهی تو خدای توانمند مهربان. منزهی تو خدای شکست ناپذیر سنجیده کار.

منزهی تو که {معبودی جز تو نیست، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم. پس [دعای] او را برآورده کردیم و او را از اندوه رهانیدیم، و مؤمنان را [نیز] چنین نجات می دهیم.}، - . انبیا / ۸۸-۸۷ - {خدا ما را بس است و نیکو حمایتگری است.} - . آل عمران / ۱۷۳ -

به نام خداوند رحمتگر مهربان. {اوست خدایی که جز او معبودی نیست؛ همان فرمانروای پاک سلامت[بخش، و] مؤمن [به حقیقت حقّه خود که] نگهبان، عزیز، جبّار [و] متکبّر [است]. پاک است خدا از آنچه [با او] شریک می گردانند.}، - . حشر / ۲۳ - {خالق نوساز صورتگر.} - . حشر / ۲۴ - آمرزنده، چیره، بخشنده، روزی بخش، گشایشگر، دانا، بینا، سنجیده کار، دادگر، دقیق، آگاه، بزرگ، عطابخش، بردبار، صورتگر، سپاس پذیر، بزرگوار، نگهدار، فریادرس، باشکوه، حسابگر، نگهبان، اجابتگر، وسعت بخش، مهرپیشه، برانگیزنده، ارث برنده، گواه، حق، وکیل، نیرومند، استوار، سرپرست، ستوده.

خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست. من نیازمندی هستم که امروزم را به صبح کرده ام، ای مولای من و تو در تمام کارها مایه اطمینان و امید من هستی، پس برایم خیر و نیکی را مقدر فرما و هر گونه شری را از من باز گردان. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست. تو دعایم را شنیده ای پس آن را مستجاب گردان و از [گناهانم] آگاهی پس مرا را بیامرز و آنچنان که شایسته آنی با من رفتار کن؛ چرا که تو اهل تقوی و معرفت هستی و من اهل گناه و خطا هستم و تو مولای من و آفریدگار و برانگیزنده و روزی دهنده من هستی. بنده ضعیف به چه کسی روی نیاز آورد جز مولای خود؟ پس بر من نظر رحمت و آمرزش و خشنودی بیفکن که با آن نگاه مرا از غیر خودت بی نیاز کنی و مرا به اندازه چشم بر هم زدنی به خودم و به هیچ یک از مخلوقاتت وامگذار، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان! و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

**[ترجمه]

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمُفَرِّجُ عَنْ كُلِّ مَكْرُوبٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عِزُّ كُلِّ ذَلِيلٍ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أُنْسُ كُلِّ وَحِيدٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ غِنَى كُلِّ فَقِيرٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ قُوَّهُ كُلِّ ضَعِيفٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاشِفُ كُلِّ كُرْبَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ قَاضِى كُلِّ حَاجَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ حَسَنَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ (۱)

مُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ دَافِعُ كُلِّ بَلِيَّهٍ وَ سَيِّئَهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ كُلِّ خَفِيَّهٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ حَاضِرُ

۱- ۱. لا إله إلّا اللّه خ ل و هكذا فيما يأتى.

كُلِّ سَرِيرَةٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَاهِدُ كُلِّ نَجْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاشِفُ كُلِّ بَلْوَى- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلَّ شَيْءٍ خَاشِعٌ لَكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ دَاخِرٌ لَكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ مُشْفِقٌ مِنْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ ضَارِعٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ رَاغِبٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ رَاهِبٌ مِنْكَ هَارِبٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ قَائِمٌ بِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ مَصِيرُهُ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ فَقِيرٌ مُفْتَقِرٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُلُّ شَيْءٍ مُنِيبٌ إِلَيْكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ إِلَهاً وَاحِداً لَكَ الْحَمْدُ وَ لَكَ الْمُلْكُ وَ لَكَ الْمَجْدُ تُحْيِي وَ تُمِيتُ وَ أَنْتَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ أَحَداً صَمَداً لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ وَ لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا وَلَداً- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مُنْتَهَى كُلِّ شَيْءٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَبْقَى وَ يَفْنَى كُلُّ شَيْءٍ الدَّائِمُ لَا زَوَالَ لَكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ قَائِمٌ بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ الْعَدْلُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُبْحَانَهُ بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِينَ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَشْهَدُ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ- لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ- وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهاً وَاحِداً أَحَداً لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا وَلَداً- وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا أَنْ تُجِيرَنِي مِنَ النَّارِ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَرْجُو أَنْ تُدْخِلَنِي بِهَا الْجَنَّةَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مَا دَامَتِ الْجِبَالُ الرَّاسِيَةُ وَ بَعْدَ زَوَالِهَا أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا دَامَتِ الرُّوحُ فِي جَسَدِي وَ بَعْدَ خُرُوجِهَا مِنْ

جَسَدِی أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ عَلَی النَّشَاطِ قَبْلَ الْکَسَلِ وَ عَلَی الْکَسَلِ بَعْدَ النَّشَاطِ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ عَلَی الشَّبَابِ قَبْلَ الْهَرَمِ وَ عَلَی الْهَرَمِ بَعْدَ الشَّبَابِ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ عَلَی الْفَرَاغِ قَبْلَ الشُّغُلِ وَ عَلَی الشُّغُلِ بَعْدَ الْفَرَاغِ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الَّذِی أَنْزَلْتَهُ فِی الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ الَّذِی لَا تَمْنَعُ سَائِلًا بِهِ مَا سَأَلَکَ مِنْ صَغِیرٍ وَ کَبِیرٍ أَسْأَلُکَ یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا حَیُّ یَا غَنِیُّ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ هَبْ لِیَ الْعَافِیَهَ فِی جَسَدِی وَ فِی سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ فِی جَمِیعِ جَوَارِحِی وَ ارْزُقْنِی شُکْرَکَ وَ ذِکْرَکَ فِی کُلِّ حَالٍ أَبَداً- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مَا مَشَتِ الرِّجْلَانِ وَ بَعْدَ مَا لَمْ تَمْشِیَا وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا عَمِلَتِ الْیَدَانِ وَ مَا لَمْ تَعْمَلَا وَ بَعْدَ فَنَائِهِمَا وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا سَمِعَتِ الْأُذُنَانِ وَ بَعْدَ مَا لَا تَسْمَعَانِ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا أَبْصَرَتِ الْعَیْنَانِ وَ بَعْدَ مَا لَا تَبْصُرَانِ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا تَحَرَّکَ اللِّسَانُ وَ بَعْدَ مَا لَا یَتَحَرَّکُ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ مَا تَحَرَّکَتِ الشَّفَتَانِ وَ اللِّسَانُ وَ مَا لَمْ یَتَحَرَّکْ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ قَبْلَ دُخُولِی قَبْرِی وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ بَعْدَ دُخُولِی فِیهِ وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ أَبَداً أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ شَهَادَهً أَذْخَرُهَا لِهَوْلِ الْمُطَّلَعِ وَ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَةَ الْحَقِّ أَرْجُو بِهَا دُخُولِيَ الْجَنَّةَ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَةَ الْحَقِّ وَ كَلِمَةَ الْإِخْلَاصِ وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَرْجُو أَنْ يُطْلِقَ اللَّهُ بِهَا لِسَانِي عِنْدَ خُرُوجِ رُوحِي وَ نَفْسِي وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ أَبَداً- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا الْجَوَازَ عَلَى الصِّرَاطِ وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ وَ الدُّخُولَ إِلَى الْجَنَّةِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا أَنْ يُطْلِقَ اللَّهُ بِهَا لِسَانِي عِنْدَ خُرُوجِ رُوحِي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ شَهَادَةً أَرْجُو بِهَا أَنْ يُسْعِدَنِي رَبِّي فِي حَيَاتِي وَ بَعْدَ مَوْتِي مِنْ طَاعَةٍ يَنْشُرُهَا وَ ذُنُوبٍ يَغْفِرُهَا وَ رِزْقٍ يَبْسُطُهُ وَ شَرٍّ يَدْفَعُهُ وَ خَيْرٍ يُوَفِّقُ لِفِعْلِهِ حَتَّى يَتَوَفَّانِي وَ قَدْ خَتَمَ بِخَيْرٍ عَمَلِي آمِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

**[ترجمه]معبودی جز تو نیست که برطرف گرداننده هر گرفتاری هستی. معبودی جز تو نیست که عزیز گرداننده هر زبونی هستی. معبودی جز تو نیست که همدم هر تنها هستی. معبودی جز تو نیست که بی نیاز کننده هر نیازمند هستی. معبودی جز تو نیست که نیروی هر ناتوان هستی. معبودی جز تو نیست که برطرف کننده هر اندوه هستی. معبودی جز تو نیست که برآورنده هر خواسته هستی. معبودی جز تو نیست که صاحب هر نیکی هستی. معبودی جز تو نیست که نهایت هر آرزو هستی. معبودی جز تو نیست که دور کننده هر بلاـ و سختی هستی. معبودی جز تو نیست که دانای هر نهانی. معبودی جز تو نیست که در هر امر پوشیده ای حضور داری. معبودی جز تو نیست که شاهد هر صحبت محرمانه هستی. معبودی جز تو نیست که زداینده هر بلاـ هستی. معبودی جز تو نیست که همه چیز در برابر تو خاشع است. معبودی جز تو نیست که همه چیز در برابرت فروتن گشته است. معبودی جز تو نیست که همه چیز از تو در هراس است. معبودی جز تو نیست و همه چیز در برابر تو خوار و حقیر گشته. معبودی جز تو نیست و همه چیز مشتاق و شیفته توست. معبودی جز تو نیست، هر چیزی از تو بیمناک و به سوی تو گریزان است. معبودی جز تو نیست و همه چیز به قدرت تو دایر و برقرار است. معبودی جز تو نیست، بازگشت همه چیز به سوی توست. معبودی جز تو نیست، همه چیز به تو محتاج و نیازمند است. معبودی جز تو نیست، همه چیز به سوی تو باز گردد.

معبودی جز تو نیست، یکتایی و شریکی نداری. معبودی یگانه هستی و ستایش و فرمانروایی و بزرگی تو را است. زنده می کنی و می میرانی و خود زنده ای نامیرا هستی. خیر و نیکی در دست توست و تو بر همه چیز توانا هستی. معبودی جز تو نیست، یکتایی و شریکی نداری، یگانه بی نیازی که {نه کس را زاده، نه زاییده از کَس و او را هیچ همتایی نباشد.} - . توحید / ۴-۳ - و نه همدم و نه فرزندی اختیار کرده است. معبودی جز تو نیست پیش از هر چیز، معبودی جز تو نیست پس از هر چیز، معبودی جز تو نیست که نهایت هر چیز هستی، معبودی جز تو نیست، تو باقی می مانی و همه چیز نابود می گردد. تو جاویدی زوال ناپذیر هستی.

معبودی جز تو نیست، زنده و پاینده ای و نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی گران. برپادارنده عدالت هستی. معبودی جز تو نیست، شکست ناپذیر و سنجیده کار و دادگری. معبودی جز خدا نیست، منزه است او که آفریننده آسمان ها و زمین و پروردگار عرش بزرگ است. مهربان نعمت بخش، باشکوه ارجمند .

معبودی نیست جز خدای بلند مرتبه بزرگ، معبودی نیست جز خدای بردبار بزرگوار، معبودی نیست جز خدا که پروردگار

آسـمان ها و زمین هاست و سـتایش خدای را که پروردگار جهانیان است. گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شـریکی ندارد. او راست فرمانروایی و او راست ستایش. زنده می کند و می میراند و خود زنده ای نامیراست. هر خیری به دست اوست و او بر همه چیز تواناست و گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شـریکی ندارد، معبودی یکتا و یگـانه که نه همـدمی اختیار کرده و نه فرزنـدی و هیـچ کس همتای او نیست. گواهی می دهم که معبودی جز خـدای یگانه نیست و او شـریکی نـدارد، گواهی که امیـد دارم به وسـیله آن مرا از آتش پناه دهی و گواهی می دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، گواهی که امید دارم مرا بدان به بهشت وارد گردانی.

گواهی می دهم که معبودی جز خـدای یگانه نیست و او شـریکی ندارد، تا زمانی که کوه های اسـتوار برقرار هسـتند و پس از نـابودی آن هـا تـا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خـدای یگـانه نیست، تـا زمـانی که روح در جسـم باشـد و پس از خروج آن از جسـم تـا همیشه. گـواهی می دهم که معبـودی جز خـدای یگـانه نیست و او شـریکی نـدارد بر شـادابی پیش از سستی و بر سـستی پس از شـادابی و در هر حـال تـا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خـدای یگانه نیست و او شـریکی نـدارد بر جوانی پیش از پیری و بر پیری پس از جوانی و در هر حـال تـا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز خـدای یگانه نیست و او شریکی ندارد، بر آسایش پیش از مشغولیت و بر مشغولیت پس از آسایش و در حال تا همیشه.

و از تو خواهم به نام عظیمت که آن را در قرآن بزرگ نازل فرمودی و به واسـطه آن هیـچ درخواست کننـده ای را از خواسـته اش، خواه کوچک و یا بزرگ محروم نگردانی. از تو خواهم ای مهربان، ای عطابخش، ای باشـکوه ارجمنـد، ای زنـده، ای بی نیـاز. معبودی جز تو نیست، به حق این که معبودی جز تو نیست بر محمـد و خانـدان او درود فرست و به تن و گوش و چشم و تمام اعضا و جوارحم سلامتی ببخش و سپاسگزاری و یادت را در هر حال و همواره روزیم گردان .

معبودی جز تو نیست تـا زمـانی که پاهـایم راه رونـد و پس از آن که از کار افتنـد و در هر حال و همواره. گواهی می دهم که معبودی جز الله نیست، تـا زمانی که دسـتانم در کارنـد و نیز آن زمان که از کار بیفتنـد و بعـد از نابودی آن ها و در هر حال و همواره. گواهی می دهم که معبودی جز الله نیست، یکتـاست و همتایی نـدارد، تا آن زمان که گوش ها بشـنوند و زمانی که از کار افتند و در هر حال و تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز الله نیست، یکتاست و همتایی ندارد، تا آن زمان که چشـم هـایم ببیننـد و زمانی که قادر به دیـدن نباشـند و در هر حال و تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز الله نیست، یکتاست و همتایی نـدارد، تا آن زمان که زبانم حرکت کند و زمانی که از حرکت باز ایستد و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که معبودی جز الله نیست، یکتاست و همتایی نـدارد، تا آن زمان که لب ها و زبانم حرکت کنند و زمانی که از حرکت باز ایستند و در هر حال و تا ابد.

گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتـاست و همتایی نـدارد، پیش از وارد شـدن در قبر و در هر حال تا ابـد. گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتـاست و همتـایی نـدارد، پس از ورود در قبرم و در هر حال تا همیشه. گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتـاست و همتـایی نـدارد، در شب چـون فرو پوشـد. گـواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتـاست و همتـایی نـدارد، در روز چـون جلوه گری آغـازد. گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتـاست و همتـایی ندارد در آخرت و دنیا.

گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی نـدارد، گواهی که آن را برای هراس روز قیامت ذخیره گردانم و گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست، گواهی که بـدان امیـد رهایی از آتش دوزخ را دارم. گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست، گواهی که بـدان امیـد ورود به بهشت را دارم. گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست، گواهی حق و خالصانه و گواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی ندارد، گواهی که امید آن دارم که خداوند زبانم را به هنگام خروج روح و جانم بـدان گویا کنـد. گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی ندارد تا همیشه و سـتایش خدای را که پروردگار جهانیان است .

گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست و یکتاست و همتایی ندارد، گواهی که بدان امید گذر از صـراط و و رهایی از آتش و ورود به بهشت را دارم. گـواهی می دهم که خـدایی جز الله نیست، گواهی که امیـد دارم خداونـد زبـانم را به هنگـام خروج جانم بـدان گویا کند. گواهی می دهم که خدایی جز الله نیست، گواهی که امیدوارم پروردگارم بدان مرا در زندگی و پس از مرگم سـعادتمندم کند، چه با گستراندن طاعت و چه با آمرزش گناهان یا وسعت در روزی و یا دور کردن بلا و توفیق در کار خیر، تا زمانی که جانم را به تمامی باز ستاند و کردارم را ختم به خیر گرداند. آمین ای پروردگار جهانیان.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ جَاعِلَ النَّهَارِ مَعَاشاً وَ الْأَرْضِ مِهَاداً وَ الْجِبَالِ أَوْتَاداً یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا قَاهِرُ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا سَامِعُ یَا اللَّهُ یَا قَرِیبُ یَا مُجِیبُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْیَا أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ وَ الْقَائِمُ عَلی کُلِّ نَفْسٍ بِمـا کَسَبَتْ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِی فَاغْفِرْ لِی أَنْتَ تَعْلَمُ خـائِنَهَ الْأَعْیُنِ وَ ما تُخْفِی الصُّدُورُ فَاسْتُرْنِی بِسِتْرِکَ الْحَصِینِ الْجَزِیلِ الْجَمِیلِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خـدایا ای پروردگار این شب و هر شب و ای که روز را مایه زندگی و زمین را چون گهواره و کوه ها را چون میخ هایی قرار دادی. ای خـدا، ای خـدا، ای خـدا، ای چیره، ای خـدا، ای بخشاینده، ای مهربان، ای شـنوا، ای خدا، ای نزدیک، ای اجابتگر، ای خدا، ای خدا، ای خدا! نام های نیکو و نمونه های والا از آن توست. تویی زنده پاینده و ناظر و مسلط بر کردار هر کس. بد کردم و به خود ستم روا داشتم، پس مرا بیامرز. تو {از نگاه های دزدانه و آنچه در دل ها نهان است} - . غافر / ۱۹ - آگاهی، پس مرا با پوشش استوار و بزرگ و زیبای خویش حفظ گردان، ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

الیوم الثامن عشر

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ یَوْمٌ مُخْتَارٌ جَیِّدٌ مُبَارَکٌ سَعِیدٌ یَصْلُحُ لِلتَّزْوِیجِ وَ السَّفَرِ فَمَنْ سَافَرَ فِیهِ قُضِیَتْ حَاجَتُهُ مُبَارَکٌ لِکُلِّ مَا تُرِیدُ عَمَلَهُ وَ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ صَالِحٌ لِکُلِّ حَاجَهٍ مِنْ بَیْعٍ وَ شِرَاءٍ وَ زَرْعٍ فَإِنَّکَ تَرْبَحُ وَ اسْعَ فِی جَمِیعِ

حَوَائِجِکَ فَإِنَّهَا تُقْضَـی وَ اطْلُبْ فِیهِ مَا شِئْتَ فَإِنَّکَ تَظْفَرُ وَ یَصْلُحُ لِلدُّخُولِ عَلَی السُّلْطَانِ وَ الْقُضَاهِ وَ الْعُمَّالِ وَ مَنْ خَاصَمَ فِیهِ عَدُوَّهُ ظَفِرَ بِهِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ غَلَبَهُ وَ مَنْ تَزَوَّجَ

ص: ۲۴۵

فِيهِ يَرَى خَيْراً وَ مَنِ اقْتَرَضَ قَرْضاً رَدَّهُ إِلَى مَنِ اقْتَرَضَ مِنْهُ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ يُوشِكُ أَنْ يَبْرَأَ وَ الْمَوْلُودُ يَصْلُحُ حَالُهُ وَ يَكُونُ عَيْشُهُ طَيِّباً وَ لَا يَرَى فَقْراً وَ لَا يَمُوتُ إِلَّا عَنْ تَوْبَةٍ.

و قالت الفرس إنه يوم خفيف و فی روايه أخری تحمد فيه العمارات و الأبنيه و تشتری فيه البيوت و المنازل و تقضی الحوائج و المهمات و يصلح للسفر و قال سلمان الفارسی رحمه الله رش روز اسم الملك الموكل بالنيران.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی پسندیده و نیک و مبارک و خوش یمن و برای ازدواج و سفر مناسب است. هر کس در این روز به مسافرت رود حاجت روا شود. این روز برای هر کاری که بخواهی و برای درخواست حاجات، خوش یمن است و برای هر خواسته ای از خرید و فروش و کشاورزی مناسب و موجب سودآوری است و تمام حاجاتت را بخواه که برآورده خواهد شد و هر چه خواهی در این روز طلب کن که بدان توفیق خواهی یافت و برای رفتن به نزد پادشاه و قاضیان و کارگزاران حکومتی مناسب است. هر که در این روز با دشمنش مبارزه کند به اذن خدا بر او پیروز گردد و چیره شود و هر که در این روز ازدواج کند خیر ببیند و هر که در این روز قرض گیرد آن را به صاحبش باز گرداند و هر که در این روز بیمار شود به زودی بهبود می یابد و متولد این روز روزگار خوبی خواهد داشت و زندگیش خوشایند خواهد بود و دچار فقر و نداری نگردد و نمیرد مگر با توبه [به درگاه حق تعالی].

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی سبک است و در روایت دیگری آمده که ساخت و ساز در این روز پسند است و خانه و منزل در این روز خریداری شود و حاجات و خواسته های مهم در این روز برآورده شود و برای سفر مناسب است.

سلمان فارسی رحمه الله علیه نیز گفته است: رش روز نام فرشته گماشته بر آتش است.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِيهِ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْيَوْمِ الْجَدِيدِ وَ كُلِّ يَوْمٍ وَ مُخْزِنَ اللَّيْلِ فِی الْهَوَاءِ وَ مُجْرِیَ النُّورِ فِی السَّمَاءِ وَ مَانِعَ السَّمَاءِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَ حَابِسَهُمَا أَنْ تَزُولَا يَا اللَّهُ يَا وَارِثُ يَا اللَّهُ يَا بَاعِثُ مِنَ الْقُبُورِ وَ أَنْتَ الْحَیُّ الْقَيُّومُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْيَا تَعْلَمُ خَائِنَةَ النَّجْوَى وَ السِّرَّ وَ مَا يَخْفَى وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ فَاغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ إِنِّی فِی قَبْضَتِكَ عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ وَ إِلَيْكَ أُنِيبُ وَ أَنْتَ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ تَعْلَمُ مَا يَكُونُ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ اغْفِرْ لِی وَ ارْحَمْنِی إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ إِلَيْكَ رُفِعَتْ يَدِی وَ قَصَدَتْ جَوَارِحِی وَ إِضْمَارُ قَلْبِی وَ بِكَ أَنِسَتْ رُوحِی فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً وَ لَا يَدِی صِفْراً وَ اغْفِرْ لِی وَ ارْحَمْنِی يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این روز جدید و هر روز و ای که شب را در هوا ذخیره گرداند و نور را در آسمان روان کند و از افتادن آسمان بر زمین جلوگیری کند مگر به اجازه خود و آن دو را نگه می دارد تا از بین نروند. ای خدا، ای ارث برنده، ای خدا، ای برانگیزاننده مردگان از قبرها و تویی زنده پاینده. معبودی جز تو نیست، نام های نیکو و نمونه های والا از آن توست. تو از نجواهای دزدانه و رازها و آنچه در دل ها نهان است، آگاهی و بر همه چیز توانایی، پس مرا بیامرز که به راستی

جز تو کسی گناهان را نمی بخشد.

خدایا من در اختیار تو هستم و بر تو توکل و به درگاه تو توبه می کنم و تویی آفریننده آسمان ها و زمین. پیش از موجود شدن هر چیزی از آن آگاهی. مرا بیامرز و به من رحم کن که به راستی جز تو کسی گناهان را نبخشد، ای مهربان ترین مهربانان! دستم به سوی تو بالا رفته و اعضا و جوارحم و آنچه در قلبم پنهان است رو به سوی تو کرده و روحم با تو انس یافته است، پس مرا ناامید و دست خالی بازنگردان و مرا بیامرز و به من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ الْعاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ وَ غَالِبٌ لَا تُغْلَبُ وَ بَصِيرٌ لَا تَرْتَابُ وَ سَمِيعٌ لَا تَشُكُّ وَ قَهَّارٌ لَا تُقْهَرُ وَ قَرِيبٌ لَا تَبْعُدُ وَ شَاهِدٌ لَا تَغِيبُ وَ إِلَهٌ لَا يُضَادُّ وَ غَافِرٌ لَا تَظْلِمُ وَ صَمَدٌ لَا تَطْعَمُ وَ قَيُّومٌ لَا تَنَامُ وَ مُحْتَجِبٌ لَا تُرَى وَ جَبَّارٌ لَا تَتَكَلَّمُ وَ عَظِيمٌ لَا تُرَامُ وَ عَدْلٌ لَا تَحِيفُ وَ غَنِيٌّ لَا تَفْتَقِرُ وَ كَبِيرٌ لَا تُدْرَكُ وَ حَلِيمٌ لَا تَجُورُ وَ مَنِيعٌ لَا تُقْهَرُ وَ مَعْرُوفٌ لَا تُنْكَرُ وَ وَكِيلٌ لَا تُحَقَّرُ وَ وَتْرٌ لَا تَسْتَنْصِرُ

وَ فَرْدٌ لَا تَسْتَشِيرُ وَ وَهَّابٌ لَا تَمَلَّ وَ سَرِيعٌ لَا تَذْهَلُ وَ جَوَادٌ لَا تَبْخَلُ وَ عَزِيزٌ لَا تَذِلَّ وَ عَالِمٌ لَا تَجْهَلُ وَ حَافِظٌ لَا تَغْفُلُ وَ مُجِيبٌ لَا تَسْأَمُ وَ دَائِمٌ لَا تَفْنَى وَ بَاقٍ لَا تَبْلَى وَ وَاحِدٌ لَا تُشْبِهُ وَ مُقْتَدِرٌ لَا تُنَازَعُ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ يَا دَائِمَ الْجُودِ وَ الْكَرَمِ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ يَا مُتَعَالِ يَا جَلِيلَ الْمَحَلِّ يَا سَلَامُ يَا مُؤْمِنُ يَا مُهَيْمِنُ يَا عَزِيزُ يَا جَبَّارُ يَا طُهْرُ يَا مُطَهِّرُ يَا قَاهِرُ يَا ظَاهِرُ يَا قَادِرُ يَا مُقْتَدِرُ يَا مُعِينُ يَا مَنْ يُنَادَى مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ بِأَلْسِنَةٍ شَتَّى وَ لُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَ حَوَائِجَ كَثِيرَةٍ يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ أَنْتَ الَّذِي لَا تُغَيِّرُكَ الْأَزْمِنَةُ وَ لَا تُحِيطُ بِكَ الْأَمْكِنَةُ وَ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ يَسِّرْ لِي مِنْ أَمْرِي مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَ فَرِّجْ عَنِّي مَا أَخَافُ كَرْبَهُ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ- ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ لَا أَسْأَلُ أَحَداً غَيْرَكَ وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ وَ لَا أَرْغَبُ إِلَى غَيْرِكَ أَسْأَلُكَ يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ وَ جَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ أَنْتَ الْفَتَّاحُ ذُو الْخَيْرَاتِ أَنْتَ الْفَتَّاحُ لِلْخَيْرَاتِ مُقِيلُ الْعَثَرَاتِ مَاحِي السَّيِّئَاتِ جَامِعُ الشَّتَاتِ رَافِعُ الدَّرَجَاتِ أَسْأَلُكَ بِأَفْضَلِ الْمَسَائِلِ وَ أَكْمَلِهَا وَ أَعْظَمِهَا الَّتِي لَا يَنْبَغِي لِلْعِبَادِ أَنْ يَسْأَلُوكَ إِلَّا بِهَا يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَ أَمْثَالِكَ الْعُلْيَا وَ نِعْمَتِكَ الَّتِي لَا تُحْصَى بِأَكْرَمِ أَسْمَائِكَ عَلَيْكَ وَ أَحَبِّهَا إِلَيْكَ وَ أَشْرَفِهَا عِنْدَكَ مَنْزِلَةً وَ أَقْرَبِهَا مِنْكَ وَسِيلَةً وَ أَجْزَلِهَا ثَوَاباً وَ أَسْرَعِهَا فِيكَ إِجَابَةً وَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ الْمَخْزُونِ الْجَلِيلِ الْأَجَلِّ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الَّذِي تُحِبُّهُ وَ تَرْضَى عَمَّنْ دَعَاكَ بِهِ وَ تَسْتَجِيبُ لَهُ دُعَاءَهُ وَ حَقٌّ عَلَيْكَ أَنْ لَا تَحْرِمَ سَائِلًا وَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِكَ أَوْ لَمْ تُعَلِّمْهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِكَ وَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ دَعَاكَ بِهِ حَمَلَةُ عَرْشِكَ وَ مَلَائِكَتُكَ وَ أَصْفِيَاؤُكَ مِنْ خَلْقِكَ وَ بِحَقِّ السَّائِلِينَ لَكَ عَلَيْكَ الرَّاغِبِينَ إِلَيْكَ الْمُتَعَوِّذِينَ بِكَ الْمُتَضَرِّعِينَ إِلَيْكَ وَ بِحَقِّ كُلِّ عَبْدٍ تَعَبَّدَ لَكَ فِي بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ أَوْ سَهْلٍ أَوْ جَبَلٍ.

وَ أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ قَدِ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ وَ عَظُمَتْ جَرِيرَتُهُ وَ أَشْرَفَ عَلَى الْهَلَكَةِ

وَ ضَعُفَ قُوَّتُهُ دُعَاءَ مَنْ لَا يَثِقُ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ لَا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ سِوَاكَ وَ لَا لِذَنْبِهِ غَافِراً غَيْرَكَ وَ لَا مُغِيثاً سِوَاكَ هَرَبْتُ مِنْكَ إِلَيْكَ مُعْتَرِفاً غَيْرَ مُسْتَنْكِفٍ وَ لَا مُسْتَكْبِرٍ عَنْ عِبَادَتِكَ بَائِساً فَقِيراً أَشْهَدُ لَكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ بَدِيعُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ- ذُو الْجَلالِ وَ الْإِكْرام عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ- الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الْمَوْلَى وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ وَ أَنْتَ الْعَزِيزُ وَ أَنَا الذَّلِيلُ وَ أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ وَ أَنْتَ الْحَيُّ وَ أَنَا الْمَيِّتُ وَ أَنْتَ الْبَاقِي وَ أَنَا الْفَانِي وَ أَنْتَ الْمُحْيِي وَ أَنَا الْمُمَاتُ وَ أَنْتَ الْمُحْسِنُ وَ أَنَا الْمُسِي ءُ وَ أَنْتَ الْغَفُورُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ وَ أَنْتَ الرَّحْمَنُ وَ أَنَا الْمَرْحُومُ الْخَاطِئُ وَ أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ وَ أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ وَ أَنْتَ الْمُعْطِي وَ أَنَا السَّائِلُ وَ أَنْتَ الْآمِنُ وَ أَنَا الْخَائِفُ وَ أَنْتَ الرَّازِقُ وَ أَنَا الْمَرْزُوقُ وَ أَنْتَ أَحَقُّ مَنْ شَكَوْتُ إِلَيْهِ وَ اسْتَغَثْتُ بِكَرَمِهِ وَ رَجَوْتُكَ إِلَهِي كَمْ مِنْ مُذْنِبٍ قَدْ عَفَوْتَ عَنْهُ وَ كَمْ مِنْ مُسِي ءٍ قَدْ تَجَاوَزْتَ عَنْهُ فَاغْفِرْ لِي وَ تَجَاوَزْ عَنِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ يَا خَيْرَ الْغَافِرِينَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشایشگر مهربان. و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است و فرجام [نیک] برای پرهیزگاران است و درود خدا بر سرورمان محمد و خاندان پاک و مطهر او باد. خدایا تو زنده ای نامیرا هستی و پیروزی شکست ناپذیر و بینایی که دچار تردید نگردد و شنوایی که دچار شک نشود و چیره ای که مغلوب نگردد و نزدیکی که دور نگردد و گواهی که غایب نگردد و معبودی که ضد ندارد و آمرزنده ای که ستم نورزد و بی نیازی که غذا نخورد و پاینده ای که نخوابد و پنهانی که دیده نشود و جباری که سخن نگوید و عظیمی که کسی نتواند آهنگش را کند و عدالت پیشه ای که بی انصافی نکند و بی نیازی که نیازمند نگردد و بزرگی که دست نیافتنی است و بردباری که ستم نکند و بلندمرتبه ای که شکست نخورد و آشنایی که ناآشنا نگردد و وکیلی که کوچک نشود و تنهایی که یاری نخواهد و یکتایی که مشورت نگیرد و بخشش‌گری که خسته نشود و سریعی که غفلت نورزد و سخاوتمندی که بخل نورزد و عزتمندی که خوار نگردد و دانایی که نادانی نورزد و نگهداری که غافل نشود و اجابتگری که ملول نگردد و جاویدی که فنا نپذیرد و باقی ای که کهنه نگردد و یکتایی که نظیر ندارد و قدرتمندی که بلا منازع است.

ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بخشنده و سخاوتمند جاوید، ای نزدیک، ای اجابتگر، ای بلندمرتبه، ای که جایگاهت والاست، ای سلامت بخش، ای مؤمن [به حقیقت حقه خویش]، ای نگهبان، ای عزیز، ای جبار، ای پاک، ای پاکیزه، ای پیروز، ای آشکار، ای توانا، ای توانمند، ای یاری رس، ای کسی که از هر راه دور با زبان های گوناگون و لهجه های مختلف و برای حاجات بسیار صدایش کنند، ای کسی که هیچ کاری او را از کار دیگر سرگرم و غافل نکند. تویی که گذر زمان تو را دگرگون نکند و مکان ها تو را احاطه نکنند و نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی گران، آنچه را که از سختی آن می هراسم برایم آسان کن و هر چه را از اندوه آن می ترسم برایم برطرف کن، منزهی تو، معبودی جز تو نیست، باشکوه ارجمند، آفریننده آسمان ها و زمین.

خدایا من از تو خواهم و از هیچ کس غیر از تو نخواهم و به تو مشتاقم و به کسی غیر از تو شوق ندارم. از تو خواهم ای امان بیمناکان و پناه پناه جویان. تویی گشاینده و صاحب نیکی ها. تویی گشاینده به سوی نیکی ها و درگذرنده از لغزش ها، از بین برنده زشتی ها، گرد آورنده امور مختلف و پراکنده و ارتقا دهنده درجات، از تو می‌خواهم به حق کامل ترین و بزرگ ترین درخواست هایی که از تو دارم و شایسته بندگان نیست که جز با آن تو را بخوانند. ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای مهربان! از تو خواهم ای خدا، ای بخشاینده!

از تو خواهم به حق نام های نیکو و نمونه های والا و نعمت بی شمارت، به بهترین و محبوب ترین و ارجمندترین نام هایت که نزدیک ترین وسیله به تو و ثوابشان از همه بیشتر است و اجابت دعایم را سریع تر می کنند و به نام پنهان و ذخیره شده و باشکوه و شکوه مندترین و بزرگ و بزرگترین که آن را دوست داری و آن را برای کسی که دعایت می کند می پسندی و به خاطر آن دعایش را مستجاب گردانی و سزاوار است بر تو تا هیچ درخواست کننده ای را محروم نگردانی و به هر نامی که از آن توست یا آن را به یکی از آفریدگانت آموختی یا به هیچ یک از خلایقت نیاموختی و به حق هر نامی که مخصوص توست و حاملان عرش و فرشتگان و بندگان برگزیده ات تو را بدان خوانده اند و به حق درخواست کنندگانت بر تو و مشتاقانت و پناه جویان به تو و ملتمسان درگاهت و به حق هر بنده ای که در خشکی یا دریا یا دشت یا کوه بندگی تو را کرده است.

تو را خوانم همانند خواندن کسی که فقرش شدت یافته و گناهش بزرگ است و در معرض نابودی قرار دارد و بنیه اش ضعیف گشته است و خواندن کسی که به هیچ یک از بندگانت اعتماد نمی کند و برای فقر خویش [فریادرسی] جز تو نیابد و برای گناهش آمرزنده و فریادرسی غیر از تو نمی یابد. از تو به خودت گریخته ام. بی آنکه خودداری کنم یا تکبر ورزم به پرستشت اعتراف می کنم و تنگدست و ندار و فقیر هستم. گواهی می دهم که تو خدایی هستی که معبودی جز تو نیست، مهربان هستی و عطابخش و آفریننده آسمان ها و زمین، باشکوه ارجمند، دانای به غیب و شهود، بخشاینده مهربان.

خدایا تویی ارباب و منم بنده، تویی مولا و منم غلام، تویی عزتمند و منم خوار، تویی بی نیاز کننده و منم نیازمند، تویی زنده و منم مرده، تویی باقی و منم فناپذیر، تویی زندگی بخش و منم میرا، تویی نیکوکار و منم خطاپیشه، تویی آمرزنده و منم گنهکار، تویی بخشاینده و منم رحمت شده و خطاکار، تویی آفریننده و منم آفریده، تویی نیرومند و منم ناتوان، تویی بخشنده و منم محتاج، تویی امنیت بخش و منم ترسان، تویی روزی رسان و منم روزی داده شده، تویی سزاوارترین کسی که به او شکایت بردم و از لطف و بخشش او فریاد خواستم. خدایا! چه بسیار گنهکاری که تو آمرزیده ای و چه بسیار خطاکاری که تو از او درگذشته ای، پس مرا بیامرز و از من درگذر. به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان و ای بهترین آمرزندگان.

**[ترجمه]

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ رِضَاهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ كَلِمَاتِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ زِنَةَ عَرْشِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِلْ ءَ سَمَاوَاتِهِ وَ أَرْضِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْقَاهِرُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْعَلِيُّ الْوَفِيُّ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الْقَاهِرُ لِعِبَادِهِ الرَّءُوفُ الرَّحِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْمُغِيثُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ اللَّهُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ اللَّهُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الصَّادِقُ الْأَوَّلُ الْقَائِمُ الْعَالِمُ الْأَعْلَى اللَّهُ الطَّالِبُ الْغَالِبُ اللَّهُ الْخَالِقُ اللَّهُ النُّورُ اللَّهُ النُّورُ اللَّهُ الْجَلِيلُ الْجَمِيلُ اللَّهُ الرَّازِقُ اللَّهُ الْبَدِيعُ الْمُبْتَدِعُ اللَّهُ الصَّمَدُ الدَّيَّانُ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْأَعْلَى اللَّهُ الْخَالِقُ الْكَافِي اللَّهُ الْبَاقِي الْمُعَافِي اللَّهُ الْمُعِزُّ الْمُذِلُّ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْقَدِيرُ الْحَلِيمُ اللَّهُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ

ص: ۲۴۸

اللّهُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الصَّادِقُ الْفَاضِلُ اللّهُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ الرَّءُوفُ الرَّحِيمُ اللّهُ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ اللّهُ الدَّافِعُ الْمَانِعُ النَّافِعُ اللّهُ الرَّافِعُ الْوَاضِعُ اللّهُ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ اللّهُ الْوَارِثُ الْقَدِيمُ الْبَاعِثُ اللّهُ الْقَائِمُ الدَّائِمُ اللّهُ الرَّفِيعُ الرَّافِعُ اللّهُ الْوَاسِعُ الْمُفَضِّلُ اللّهُ الْغِيَاثُ الْمُغِيثُ اللّهُ الْحَيُّ الَّذِی لَا يَمُوتُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ- هُوَ اللّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ هُوَ اللّهُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ فِی دَيْمُومَتِهِ فَلَا شَیْ ءَ يُعَادِلُهُ وَ لَا يُشْبِهُهُ وَ لَا يُوَاصِفُهُ وَ لَا يُوَازِنُهُ لَيسَ كَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ وَ هُوَ اللّهُ أَسْرَعُ الْحاسِبِينَ وَ أَعْطَى الْفَاضِلِينَ وَ أَجْوَدُ الْمُفْضِلِينَ الْمُجِيبُ دَعْوَةَ الْمُضْطَرِّينَ وَ الطَّالِبِينَ إِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَسْأَلُ اللّهَ بِمُنْتَهَى كَلِمَتِهِ التَّامَّهِ وَ بِعِزَّتِهِ وَ قُدْرَتِهِ وَ سُلْطَانِهِ وَ جَبَرُوتِهِ أَنْ يُصَلِّیَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ يُبَارِكَ لَنَا فِی مَحْيَانَا وَ مَمَاتِنَا وَ أَنْ يُوجِبَ لَنَا السَّلَامَهَ وَ الْمُعَافَاهَ وَ الْعَافِيَهَ فِی أَجْسَادِنَا وَ السَّعَهَ فِی أَرْزَاقِنَا وَ الْأَمْنَ فِی سَرْبِنَا وَ أَنْ يُوَفِّقَنَا أَبَداً لِلْأَعْمَالِ الصَّالِحَهِ فَإِنَّهُ لَا يُوَفِّقُ الْخَيِّرَ لِلْخَيْرِ إِلَّا هُوَ وَ لَا يَصْرِفُ الْمَحْذُورَ وَ الشَّرَّ إِلَّا هُوَ وَ هُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]معبودی جز الله نيست به شماره خشنوديش، معبودی جز الله نيست به تعداد آفريدگانش، معبودی جز الله نيست به تعداد كلماتش، معبودی جز الله نيست هموزن عرشش، معبودی جز الله نيست به اندازه آسمان ها و زمينش، معبودی جز خداوند ستوده بزرگوار نيست، معبودی جز خدای آمرزنده مهربان نيست، معبودی نيست جز خدای مؤمن [به حقيقت حقّه خود] و مراقب و عزت مند جبار و متكبر چيره، معبودی نيست جز خدای گيرنده و گسترش دهنده، بلندمرتبه وفادار، يكتای يگانه تک، بی نياز، چيره بر بندگان خويش، مهربان و رحيم، معبودی نيست جز خدای اول، آخر، آشكار، نهان، فريادرس، نزديک، اجابت كننده، خدای آمرزنده، سپاس پذير.

خداوند دقيق، آگاه، راست گو، آغاز، پايدار، دانای برتر، خداوند خواهان و چيره، خداوند آفريننده، خداوند نور، خداوند نور، خداوند بزرگوار و زيبا، خداوند روزی رسان، خداوند نوساز و پديد آورنده، خداوند بی نياز پاداش دهنده، خداوند بلندمرتبه والا، خداوند آفريننده كفايت كننده، خداوند باقی و عافيت بخش، خداوند عزت بخش، خوار كننده، شنوا، بينا، توانا و بردبار، خداوند آشكار و نهان، خداوند اول، آخر، راستگو و با فضل و كرم، خداوند نزديک و اجابتگر، رئوف و مهربان، خداوند سخاوتمند و بخشنده، خداوند برطرف كننده و جلوگير و سودرسان، خداوند رفعت بخش و خوار كننده، خداوند مهرپيشه عطابخش، خداوند ارث برنده، ديرين، برانگيزنده، خداوند پايدار جاويد، خداوند والای رفعت بخش، خداوند وسعت بخش و با لطف و كرم، خداوند دستگير و فريادرس .

خداوند زنده ای است كه نميرد، جبار و متكبر است. اوست خدای آفريننده، نوآفرين، صورتگر [كه] بهترين نام ها از آنِ اوست. آنچه در آسمان ها و زمين است [جمله] تسبيح او می گويند و او شكست ناپذير حكيم است. اوست خدای مقتدر و متكبر در جاودانگی‌اش و چيزی با او برابری نمی كند و شباهتی بدو ندارد و هموصف او نباشد و چيزی با او هم طراز نيست. هيچ چيز مثل او نيست و اوست شنوای بينا و اوست دقيق آگاه و اوست خدايی كه سريع ترين حسابگران است و بخشنده ترين بخشندگان و سخاوتمندترين سخاوتمندان، اجابت كننده دعای درماندگان و خواستاران به درگاه ذات بزرگوارش.

از خدا خواهم به سر حد نهايی كلمه تامه اش و به عزت و قدرت و سلطه و اقتدارش كه بر محمد و خاندان محمد درود و رحمت فرستد و ما را در زندگی و مرگمان بركت دهد و سلامت و تندرستی و عافيت را در تنمان و گشايش در روزيمان و امنيت در سراشيبی زندگی را برای ما حتمی كند و همواره ما را در انجام كارهای شايسته توفيق دهد؛ زيرا تنها اوست توفيق

دهنده در نیکی ها و باز گرداننده بلاها و بدی ها و اوست مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِره

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ تُکَوِّرُ اللَّیْلَ عَلَی النَّهَارِ وَ تُکَوِّرُ النَّهَارَ عَلَی اللَّیْلِ یَا حَلِیمُ یَا کَبِیرُ یَا رَبَّ الْأَرْبَابِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا سَیِّدَ السَّادَهِ یَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَیَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِیدِ یَا اللَّهُ لَکَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْیَا وَ الْآخِرَهُ وَ الْأُولَی تَعْلَمُ مَا أُخْفِی وَ مَا أُبْدِی وَ مَا یَخْفَی عَلَیْکَ شَیْ ءٌ مِنْ أَمْرِی وَ أَنْتَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَتُوبُ إِلَیْکَ فَاقْبَلْ تَوْبَتِی وَ أَسْتَغْفِرُکَ فَاغْفِرْ لِی وَ أَسْتَرْحِمُکَ فَارْحَمْنِی فَإِنَّهُ لَا یَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

ص: ۲۴۹

**[ترجمه]خدایا ای پروردگار این شب و هر شب! شب را بر روز و روز را بر شب پیچی، ای بردبار، ای بزرگ، ای پروردگار پروردگاران. معبودی جز تو نیست، ای سرور آقایان، ای خدا! معبودی جز تو نیست. ای کسی که از رگ گردن به من نزدیک تری. ای خدا، بهترین نام ها و برترین نمونه ها و آخرت و دنیا از آن توست. هر چه پنهان می دارم و آشکار می کنم می دانی و هیچ یک از کارهای من بر تو پنهان نیست و تو بر هر چیز توانایی. خدایا من به درگاه تو توبه می کنم، پس توبه ام را بپذیر و از تو درخواست آمرزش دارم، پس مرا بیامرز و از تو طلب مهر و رحمت دارم، پس مرا مورد رحمت خویش قرار ده؛ به راستی که تنها تو گناهان را می آمرزی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم التاسع عشر

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ خَفِيفٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ شَيْ ءٍ وَ السَّفَرِ فَمَنْ سَافَرَ فِيهِ قَضَى حَاجَتَهُ وَ قُضِيَتْ أُمُورُهُ وَ كُلُّ مَا يُرِيدُ يَصِلُ إِلَيْهِ صَالِحٌ لِلتَّزْوِيجِ وَ الْمَعَاشِ وَ الْحَوَائِجِ وَ تَعَلُّمِ الْعِلْمِ وَ شِرَاءِ الرَّقِيقِ وَ الْمَاشِيَةِ سَعِيدٌ مُبَارَكٌ وُلِدَ فِيهِ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ علیه السلام وَ مَنْ ضَلَّ فِيهِ أَوْ هَرَبَ قُدِرَ عَلَيْهِ بَعْدَ خَمْسَ عَشْرَةَ لَيْلَةً وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ صَالِحَ الْحَالِ مُتَوَقِّعاً لِكُلِّ خَيْرٍ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: أَنَّهُ يَوْمٌ شَدِيدٌ كَثِيرٌ شَرُّهُ- لَا تَعْمَلْ فِيهِ عَمَلًا مِنْ أَعْمَالِ الدُّنْيَا وَ الْزَمْ فِيهِ بَيْتَكَ وَ أَكْثِرْ فِيهِ ذِكْرَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ ذِكْرَ النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ يَنْجُو وَ لَا تُسَافِرْ فِيهِ وَ لَا تَدْفَعْ فِيهِ إِلَى أَحَدٍ شَيْئاً وَ لَا تَدْخُلْ عَلَى سُلْطَانٍ وَ مَنْ رُزِقَ فِيهِ وَلَداً يَكُونُ سَيِّئَ الْخُلُقِ.

وَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مَرْزُوقاً مُبَارَكاً.

و قالت الفرس يوم ثقيل.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: أَنَّهُ يُحْمَدُ فِيهِ لِقَاءُ الْمُلُوكِ وَ السَّلَاطِينِ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ طَلَبِ مَا عِنْدَهُمْ وَ فِي أَيْدِيهِمْ وَ هُوَ يَوْمٌ مُبَارَكٌ.

وَ قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فَرْوَرْدِينَ رُوزُ اسْمُ الْمَلَكِ الْمُوَكَّلِ بِالْأَرْوَاحِ وَ قَبْضِهَا.

**[ترجمه]سرورمان حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی سبک است و برای هر کاری و نیز برای مسافرت مناسب است. هر که در این روز به سفر رود خواسته اش برآورده شود و کارهایش انجام گردد و به هر چه می خواهد می رسد. برای ازدواج و امرار معاش و درخواست حاجات و علم آموزی و خرید برده و چهارپا مناسب است. روزی است خوش یمن و مبارک. حضرت اسحاق بن ابراهیم علیهما السلام در این روز زاده شده و هر که در این روز گم شود یا بگریزد، پس از پانزده روز او را بیابند و هر که در این روز متولد شود، اوضاعش به سامان گردد و انتظار هر خیری برای او می رود.

در روایت دیگری هم آمده است که: این روز روزی سخت و پر شر است. در این روز هیچ یک از کارهای دنیایی را انجام نده و در خانه ات بمان و بسیار از خدای عزوجل و پیامبر صلی الله علیه و آله یاد کن و هر که در این روز بیمار شود نجات یابد. در این روز مسافرت نکن و به هیچ کس چیزی نده و نزد حاکم نرو و هر که را در این روز فرزندی روزی شود، بداخلاق خواهد شد.

حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نیز فرموده است: هر که در این روز زاده شود پر روزی و مبارک باشد.

ایرانیان نیز گفته اند: روزی است سنگین و در روایت دیگری گفته شده که در این روز دیدار با پادشاهان و حاکمان برای طلب حاجت و درخواست آنچه در نزد آن ها و در اختیار آن هاست، خوب است و روز مبارکی است.

سلمان فارسی – رحمه الله علیه – گوید: فروردین روز نام فرشته موکل بر جان ها و ستاندن آن هاست.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ هَذَا الشَّهْرِ الْجَدِیدِ وَ کُلِّ شَهْرٍ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الْمُبِینِ الْفَاضِلِ الْمُتَفَضِّلِ الْحَقِّ الْمُبِینِ وَ بِاسْمِکَ الَّذِی أَشْرَقَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ وَ کُسِفَتْ بِهِ الظَّلْمَاءُ(۱) وَ صَلَحَ عَلَیْهِ أَمْرُ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ وَ بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ الْمَکْنُونِ الْمَخْزُونِ عَنْ أَعْیُنِ النَّاظِرِینَ الَّذِی إِذَا دُعِیتَ بِهِ أَجَبْتَ وَ إِذَا سُئِلْتَ بِهِ أَعْطَیْتَ.

أَسْأَلُکَ بِهَذَا کُلِّهِ وَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صلی الله علیه و آله أَنْ تَجْعَلَنِی مِنَ الَّذِینَ إِذَا حَدَّثُوا صَدَقُوا وَ إِذَا حَلَفُوا بَرُّوا وَ إِذَا أُعْطُوا شَکَرُوا وَ إِذَا أُقِلُّوا صَبَرُوا وَ إِذَا ذَکَرُوکَ اسْتَبْشَرُوا

۱- ۱. الظلمات خ ل.

وَ إِذَا أَسَاءُوا اسْتَغْفَرُوا وَ إِذَا رُزِقُوا أَحْسَنُوا وَ إِذَا غَضِبُوا غَفَرُوا وَ إِذَا قَدَرُوا لَمْ يَظْلِمُوا- وَ إِذا خاطَبَهُمُ الْجاهِلُونَ قالُوا سَلاماً يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدایا ای پروردگار این روز جدید و این ماه جدید و هر ماه! از تو خواهم به نام بزرگ آشکارت، بخشنده نعمت بخش، حق آشکار و به نامت که آسمان ها و زمین بدان فروغ و روشنی گرفت و تاریکی بدان پوشیده شد و کار پیشینیان و پسینیان با آن اصلاح شد و به نام والایت که نهفته و نگه داشته شده از دیدگان بینندگان است و چون بدان خوانده شوی اجابت کنی و چون بدان درخواست شوی عطا فرمایی.

از تو خواهم به حق تمام این نام ها و به حق محمد صلی الله علیه و آله که مرا از کسانی قرار دهی که چون سخنی گویند، راست گویند و چون سوگند خورند راست باشد و چون نعمتی به آنان عطا شود سپاس گویند و چون بی چیز گردند صبر پیشه کنند و چون تو را یاد کنند شادمان گردند و چون کار بدی مرتکب شوند آمرزش خواهند و چون روزی داده شوند از آن احسان کنند و چون خشمگین شوند درگذرند و چون قدرت یابند ستم نورزند {و چون نادانان ایشان را طرف خطاب قرار دهند به ملایمت پاسخ می دهند.} - . فرقان / ۶۳ - ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَسْأَلُكَ يَا رَبِّ يَا كَبِيرَ كُلِّ كَبِيرٍ يَا نَصِيرُ يَا عَلِيمُ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ يَا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ لَا وَزِيرَ يَا خَالِقَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ الْمُنِيرِ يَا عِصْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ يَا مُطْلِقَ الْمُكَبَّلِ الْأَسِيرِ يَا رَازِقَ الطِّفْلِ الصَّغِيرِ يَا جَابِرَ الْعَظْمِ الْكَسِيرِ يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ يَا مُونِسَ كُلِّ وَحِيدٍ يَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ يَا قَرِيباً غَيْرَ بَعِيدٍ يَا شَاهِداً لَا يَغِيبُ يَا غَالِباً غَيْرَ مَغْلُوبٍ يَا قَاصِمَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ دُعَاءَ الْمُضْطَرِّ الضَّرِيرِ أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَ مُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَ بِالْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى الثَّمَانِيَةِ الْمَكْتُوبَةِ عَلَى نُورِ الشَّمْسِ يَا نُورَ النُّورِ يَا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ يَا بَاعِثَ مَنْ فِي الْقُبُورِ يَا شَافِيَ الصُّدُورِ يَا مُنْزِلَ السُّوَرِ وَ الْآيَاتِ وَ مُنْزِلَ الْكِتَابِ وَ الزَّبُورِ يَا جَاعِلَ الظِّلِّ وَ الْحَرُورِ يَا عَالِمَ مَا فِي الصُّدُورِ يَا مَنْ يُسَبِّحُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ بِالْإِبْكَارِ وَ الظُّهُورِ يَا دَائِمَ الثَّبَاتِ يَا مُخْرِجَ النَّبَاتِ يَا مُحْيِيَ الْأَمْوَاتِ يَا مُنْشِئَ الْعِظَامِ الدَّارِسَاتِ يَا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ يَا وَلِيَّ الْحَسَنَاتِ يَا رَافِعَ الدَّرَجَاتِ يَا مُنْزِلَ الْبَرَكَاتِ يَا خَالِقَ الْأَرْضِ وَ السَّمَاوَاتِ يَا مُعِيدَ الْعِظَامِ الْبَالِيَةِ بَعْدَ الْمَوْتِ يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ شَيْ ءٌ عَنْ شَيْ ءٍ وَ لَا يَخَافُ الْفَوْتَ يَا مَنْ لَا يَتَغَيَّرُ مِنْ حَالٍ إِلَى حَالٍ يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى تَجَشُّمٍ وَ لَا انْتِقَالٍ يَا مَنْ يَرُدُّ بِأَلْطَفِ الصَّدَقَةِ وَ الدُّعَاءِ مِنْ عَنَانِ السَّمَاءِ مَا حَتَمَ وَ أَبْرَمَ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ يَا مَنْ لَا تُحِيطُ بِهِ الْأَمْكِنَةُ وَ لَا مَوْضِعٌ وَ لَا مَكَانٌ يَا مَنْ لَا يُغَيِّرُهُ دَهْرٌ وَ لَا زَمَانٌ يَا مَنْ يَجْعَلُ الشِّفَاءَ فِيمَا أَرَادَ مِنَ الْأَشْيَاءِ يَا مَنْ يُمْسِكُ رَمَقَ الْمُذْنِفِ الْعَمِيدِ(۱)

بِمَا قَلَّ مِنَ الْغِذَاءِ يَا مَنْ يَرُدُّ بِأَدْنَى الدَّوَاءِ مَا عَظُمَ مِنَ الدَّاءِ يَا عَظِيمَ الْخَطَرِ يَا

١- ١. الدنف- ككتف- من لازمه مرضه، و العميد: الموجع المفدح بالمرض.

كَرِيمَ الظَّفَرِ يَا مَنْ لَهُ وَجْهٌ لَا يَبْلَى يَا مَنْ لَهُ مُلْكٌ لَا يَفْنَى يَا مَنْ لَهُ نُورٌ لَا يُطْفَى يَا مَنْ فَوْقَ كُلِّ شَيْ ءٍ عَرْشُهُ يَا مَنْ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ سُلْطَانُهُ يَا مَنْ فِي جَهَنَّمَ سَخَطُهُ يَا مَنْ فِي الْجَنَّهِ رَحْمَتُهُ يَا مَنْ فِي الْقِيَامَهِ عَذَابُهُ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى يَا مَنْ خَلْقُهُ بِالْمَنْزِلِ الْأَدْنَى يَا مَنْ إِذَا وَعَدَ وَفَى.

يَا مَنْ يَمْلِكُ حَوَائِجَ السَّائِلِينَ وَ يَعْلَمُ مَا فِي ضَمِيرِ الصَّامِتِينَ وَ الْمُضْمِرِينَ يَا مَنْ مَوَاعِيدُهُ صَادِقَهٌ يَا مَنْ أَيَادِيهِ فَاضِلَهٌ يَا مَنْ رَحْمَتُهُ وَاسِعَهٌ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ يَا مُجِيبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّينَ وَ الْمُفَرِّجَ عَنِ الْمَهْمُومِينَ يَا رَبَّ الْأَرْوَاحِ الْفَانِيَهِ يَا رَبَّ الْأَجْسَادِ الْبَالِيَهِ يَا أَبْصَرَ الْأَبْصَرِينَ يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ يَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا خَيْرَ الْغَافِرِينَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ يَا وَهَّابَ الْعَطَايَا يَا مُطْلِقَ الْأُسَارَى يَا رَبَّ الْعِزَّهِ يَا أَهْلَ الْمَغْفِرَهِ يَا مَنْ لَا يُدْرَكُ أَمْرُهُ يَا مَنْ لَا يَنْقَطِعُ عَدَدُهُ.

يَا مَنْ لَا يَنْقَطِعُ مَدَدُهُ أَشْهَدُ وَ الشَّهَادَهُ لِي رِفْعَهٌ وَ عُدَّهٌ وَ هِيَ مِنِّي سَمْعٌ وَ طَاعَهٌ أَرْجُو الْمَفَازَهَ يَوْمَ الْحَسْرَهِ وَ النَّدَامَهِ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ أَجْمَعِينَ وَ أَنَّهُ قَدْ بَلَّغَ رِسَالاتِكَ وَ أَدَّى عَنْكَ مَا كَانَ وَاجِباً عَلَيْهِ وَ جَاهَدَ فِي سَبِيلِكَ حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ وَ أَنَّكَ تُعْطِي دَائِماً وَ تَرْزُقُ وَ تُعْطِي وَ تَمْنَعُ وَ تَرْفَعُ وَ تَضَعُ وَ تُغْنِي وَ تُفْقِرُ وَ تَخْذُلُ وَ تَنْصُرُ وَ تَعْفُو وَ تَرْحَمُ وَ تَجَاوَزُ وَ تَصْفَحُ عَمَّا تَعْلَمُ وَ لَا تَجُورُ وَ لَا تَظْلِمُ وَ أَنَّكَ تَقْبِضُ وَ تَبْسُطُ وَ تُثْبِتُ وَ تَمْحُو وَ تُبْدِي وَ تُعِيدُ وَ تُحْيِي وَ تُمِيتُ وَ أَنْتَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اهْدِنِي مِنْ عِنْدِكَ وَ أَفِضْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ وَ انْشُرْ عَلَيَّ مِنْ رَحْمَتِكَ وَ أَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ فَطَالَ مَا عَوَّدْتَنِي الْحَسَنَ الْجَمِيلَ وَ أَعْطَيْتَنِي الْكَبِيرَ الْجَزِيلَ وَ سَتَرْتَ بِمَا يُرْضِيكَ عَنِّي وَ أُبْرِئَ بِهِ سُقْمِي وَ وُسِّعَ رِزْقِي مِنْ عِنْدِكَ وَ سَلَامَهً شَامِلَهً فِي بَدَنِي وَ بَصِيرَهً نَافِذَهً فِي دِينِي وَ دُنْيَايَ وَ أَعِنِّي عَلَى اسْتِغْفَارِكَ قَبْلَ أَنْ يَفْنَى الْأَجَلُ وَ يَنْقَطِعَ الْعَمَلُ وَ أَعِنِّي عَلَى الْمَوْتِ وَ كُرْبَتِهِ وَ عَلَى الْقَبْرِ وَ وَحْشَتِهِ وَ عَلَى الصِّرَاطِ وَ زَلَّتِهِ وَ عَلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ وَ رَوْعَتِهِ.

وَ أَسْأَلُکَ یَا رَبَّاهُ نَجَاحَ الْعَمَلِ عِنْدَ انْقِطَاعِ الْأَجَلِ وَ قُوَّةً فِی سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ اسْتَعْمِلْنِی فِیمَا عَلَّمْتَنِی وَ فَهَّمْتَنِی فَإِنَّکَ الرَّبُّ الْجَلِیلُ وَ أَنَا الْعَبْدُ الذَّلِیلُ وَ شَتَّانَ مَا بَیْنَنَا یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ تَعْجِیلَ عَافِیَتِکَ وَ الصَّبْرَ عَلَی بَلِیَّتِکَ وَ الْخُرُوجَ مِنَ الدُّنْیَا إِلَی رَحْمَتِکَ اللَّهُمَّ خِرْ لِی وَ اخْتَرْ لِیَ اللَّهُمَّ حَسِّنْ خُلُقِی اللَّهُمَّ إِنَّکَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّی اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی مَا قَدَّمْتُ وَ مَا أَخَّرْتُ وَ مَا أَسْرَرْتُ وَ مَا أَعْلَنْتُ اللَّهُمَّ نَفْسِی نَقِّهَا وَ زَکِّهَا وَ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ زَکَّاهَا وَ أَنْتَ وَلِیُّهَا وَ مَوْلَاهَا اللَّهُمَّ وَاقِیَةٌ کَوَاقِیَهِ الْوَلِیدِ(۱) اللَّهُمَّ إِلَیْکَ انْتَهَتِ الْأَمَانِیُّ یَا صَاحِبَ الْعَافِیَهِ رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِی وَ اغْسِلْ حَوْبَتِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ عِیشَةً سَوِیَّةً وَ مِیتَةً تَقِیَّةً وَ مَوْتاً غَیْرَ مُخْزٍ وَ لَا فَاضِحٍ فَإِنَّکَ أَهْلُ النَّفْعِ وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و از تو خواهم ای پروردگار من، ای بزرگِ هر بزرگ، ای یاریگر، ای دانا، ای شنوا، ای بینا، ای کسی که نه شریکی داری و نه وزیری، ای آفریدگار خورشید و ماه تابان، ای مصون دارنده هراسانی که به تو پناه جسته، ای که اسیر در زنجیر را آزاد کنی، ای روزی دهنده کودک کوچک، ای اصلاح کننده هر استخوان شکسته، ای سازنده هر شیء ساخته شده، ای همدم هر تنها، ای یار هر ناآشنا، ای نزدیکی که دور نیست، ای گواهی که پنهان نگردد، ای پیروزمندی که شکست نپذیرد، ای درهم شکننده هر زورگوی ستیزه جو، تو را خوانم همچون دعای بینوای نیازمند و دعای درمانده نابینا.

به عظمت درجه های عزت و سربلندی در عرشت و به حق منتهای رحمت از کتابت و به حق هشت نام نیکو که بر نور خورشید نوشته شده است. ای روشنایی نور، ای تدبیر کننده کارها، ای برانگیزاننده هر که در قبرهاست، ای شفابخش دل ها، ای فرود آورنده سوره ها و آیات و نازل کننده کتاب و زبور، ای پدیدآورنده سایه و گرمای آفتاب، ای دانای به راز سینه ها، ای که فرشتگان در صبح و ظهر تسبیح او را گویند.

ای پایدار جاوید، ای رویاننده گیاه، ای زندگی بخش به مردگان، ای پدید آورنده استخوان های پوسیده، ای شنوای صداها، ای اجابتگر دعاها، ای صاحب نیکی ها، ای بالا برنده درجات، ای فرود آورنده برکات، ای آفریننده آسمان ها و زمین، ای باز گرداننده استخوان های پوسیده پس از مرگ، ای که چیزی او را از چیزی دیگر غافل نکند و نگرانی از دست دادن چیزی را ندارد، ای کسی که از حالتی به حالتی دیگر دگرگون نگردد، ای کسی که به تحمل سختی و تغییر مکان نیازی ندارد، ای کسی که با کمترین صدقه و دعا، آنچه را که از تقدیر بد مقدر و حتمی داشته از پهنه آسمان بازگرداند، ای کسی که مکان ها و موقعیت ها و زمان ها بر او احاطه نیابند، ای کسی که روزگار و زمان او را دگرگون نسازند.

ای کسی که در هر چیزی که بخواهد شفا قرار می دهد، ای کسی که بیمار رو به مرگ و زمینگیر را با اندک غذایی از مرگ باز دارد، ای کسی که با کمترین دوا بزرگترین بیماری را برطرف کند، ای که مرتبه‌اش بزرگ است، ای که پیروزیش بزرگ است، ای که ذاتی کهنگی ناپذیر دارد، ای که ملکی فناناپذیر دارد، ای که نوری خاموش نشدنی دارد، ای کسی که عرشش فراتر از هر چیزی است، ای کسی که سیطره اش خشکی و دریا را فرا گرفته است، ای کسی که خشمش در جهنم است، ای کسی که رحمتش در بهشت است، ای کسی که عذابش در قیامت است، ای کسی که در نظرگاه بالاتر است، ای کسی که مخلوقش در جایگاه پایین تر است، ای کسی که به وعده خویش وفا کند.

ای کسی که بر خواسته های خواستاران تملک دارد و از آنچه در دل خاموشان و پنهان کاران وجود دارد آگاه است. ای کسی که وعده اش راست است. ای کسی که نعماتش زیاده است. ای کسی که رحمتش گسترده است. ای فریادرس فریاد خواهان، ای پاسخگوی دعای درماندگان و گشاینده اندوه اندوهناکان. ای پروردگار جان های فناپذیر، ای پروردگار پیکرهای پوسیده، ای بیناترین بینایان، ای شنواترین شنوایان، ای سریع ترین حسابرسان، ای بهترین داوران، ای مهربان ترین مهربانان، ای بهترین آمرزندگان، ای والاترین بزرگواران، ای معبود جهانیان، ای بخشنده هدایا، ای آزادی بخش دربندان، ای پروردگار عزت و بزرگی، ای سزاوار آمرزش، ای کسی که اموزش قابل درک نیست، ای کسی که شماره اش را پایانی نباشد، ای کسی که یاریش بی پایان است.

گواهی می دهم و این گواهی مایه ارتقای درجه و توشه من و نشانه فرمانبرداری من است و بدین گواهی آرزوی رستگاری در روز حسرت و پشیمانی را دارم. [گواهی می دهم] که تو خدایی هستی که معبودی جز تو نیست، یگانه ای و شریکی نداری و محمد بنده و فرستاده توست که درود تو بر او و تمام پیامبرانت باد. و [گواهی می دهم] که او رسالت تو را ابلاغ فرمود و آنچه را که از سوی تو بر او واجب شده بود به جا آورد و تا زمان مرگ در راه تو جهاد کرد و این که تویی که همواره می بخشی و روزی می کنی و می دهی و جلوی آن را می گیری و بالا- می بری و پست می گردانی و بی نیاز و نیازمند می کنی و خوار می کنی و یاری می دهی و می بخشی و رحم می کنی و می گذری و از آنچه می دانی چشم می پوشی و نه ستم می کنی و نه ظلم روا می داری و تویی که می گیری و می گسترانی و تویی که نگه نمی‌داری و محو می کنی و آغاز می کنی و باز می گردانی و زنده می کنی و می میرانی و تو زنده ای که نمی میری.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و از جانب خود مرا هدایت کن و از فضل و کرم خود بر من بگستران و از رحمت خویش بر من پراکنده گردان و از برکت های خویش بر من فرود آور. چه بسیار نیک و زیبا که مرا بدان عادت دادی و بزرگ و فراوان که به من بخشیدی و هر چه را بدان راضی بودی از عیوبم پوشیدی و بیماریم را بدان بهبودی بخشی و از جانب خودت روزیم گسترده کن و به بدنم سلامتی کامل و بصیرتی عمیق در دین و دنیایم عطا کن. پیش از آنکه عمرم به پایان رسد و کارم تمام شود، مرا در درخواست آمرزش از خویش یاری ده و بر مرگ و سختی آن و قبر و وحشت آن و در صراط و لغزش در آن و بر روز قیامت و هراس آن یاریم کن .

پروردگارا! موفقیت در کار به هنگام قطع امید و توانایی در گوش و چشمم را از تو خواهم و مرا در آنچه به من آموخته و فهمانده ای به کار گیر که تویی پروردگار باشکوه و منم بنده خوار و فرق بین ما بسیار است. ای مهرپیشه، ای عطابخش، ای باشکوه ارجمند. خدایا تندرستی زود هنگام و شکیبایی بر امتحان و خروج از دنیا به سوی رحمتت را از تو خواهم. خدایا مرا انتخاب کن و برایم برگزین. خدایا اخلاقم را نیکو گردان. خدایا تو بخشنده ای و عفو و بخشش را دوست داری، پس از من درگذر. خدایا گناهان گذشته و آینده و پنهان و آشکارم را بیامرز. خدایا روحم را پاک فرما و آن را رشد بده و تو بهترین کسی هستی که آن را رشد داده است و تو صاحب اختیار و مولای او هستی. خدایا آن را همچون حضرت موسی علیه السلام [که در نوزادی او را حفظ گرداندی] حفظ گردان. خدایا آرزوها به تو پایان پذیرفته است ای صاحب سلامت. پروردگارا توبه ام را بپذیر و گناهم را بشوی. خدایا از تو یک زندگی درست و یک مرگ پرهیزکارانه و وفاتی به دور از خفت و رسوایی می خواهم؛ چرا که تو سزاوار سود رساندن و آمرزش هستی، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان و درود خدا بر سرورمان محمد

پیامبر و خاندان پاک و پاکیزه او باد.

**[ترجمه]

الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ نَفْسُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ نَفْسُهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ نَفْسُهُ فِی عَرْشِهِ وَ مِنْ تَحْتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ نَفْسُهُ وَ خَلْقُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ نَفْسُهُ وَ خَلْقُهُ وَ عَرْشُهُ وَ مَنْ تَحْتَهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ اللَّهَ بِهِ خَلْقُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ مَبْلَغَ رِضَاهُ حَمْداً لَا نَفَادَ لَهُ وَ لَا انْقِضَاءَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ خَلْقُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ خَلْقُهُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَ لِلَّهِ بِهِ خَلْقُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ خَلْقُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ مَلَائِكَتُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَ اللَّهَ بِهِ مَلَائِكَتُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَ اللَّهَ بِهِ مَلَائِكَتُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ اللَّهَ بِهِ سَمَاوَاتُهُ وَ أَرْضُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَ بِهِ رَعْدُهُ وَ بَرْقُهُ وَ مَطَرُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَهُ بِهِ رَعْدُهُ وَ بَرْقُهُ وَ مَطَرُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَهُ بِهِ كُرْسِيُّهُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَهُ بِهِ كُرْسِيُّهُ وَ كُلُّ شَيْ ءٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِمَا حَمِدَهُ بِهِ بِحَارُهُ بِمَا فِيهَا وَ اللَّهُ أَكْبَرُ بِمَا كَبَّرَهُ بِحَارُهُ بِمَا فِيهَا وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِمَا سَبَّحَهُ بِحَارُهُ بِمَا

ص: ۲۵۳

۱- ۱. الواقیه مصدر کالعاقبه بمعنی الوقایه، و المراد بالولید موسی علیه السلام.

فِيهَا وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِمَا هَلَّلَهُ بِحَارُهُ بِمَا فِيهَا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ مَبْلَغَ رِضَاهُ وَ مَا لَا نَفَادَ لَهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ مَبْلَغَ رِضَاهُ وَ مَا لَا نَفَادَ لَهُ اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَ رَحِمْتَ وَ بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَلَى أَثَرِ تَهْلِيلِكَ وَ تَمْجِيدِكَ وَ تَسْبِيحِكَ وَ تَحْمِيدِكَ وَ تَكْبِيرِكَ وَ تَكْثِيرِ الصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّكَ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا وَ سِرَّهَا وَ عَلَانِيَتَهَا قَدِيمَهَا وَ حَدِيثَهَا مَا أَحْصَيْتَهُ وَ أَنْسَيْتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي أَيَّامَ حَيَاتِي مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَخْطَيْتُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ أَنْ تُوَفِّقَنِي لِلْأَعْمَالِ الصَّالِحِةِ حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَيْهَا عَلَى أَحْسَنِ الْأَحْوَالِ وَ اسْتَعِدَّنِي فِي جَمِيعِ الْآمَالِ- لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ الْعَافِيَةِ وَ الْمُعَافَاةِ أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي وَ لَا تُقَتِّرْ عَلَيَّ رِزْقِي وَ اجْعَلْهُ اللَّهُمَّ وَاسِعاً عَلَيَّ عِنْدَ كِبَرِ سِنِّي وَ اقْتِرَابِ أَجَلِي وَ اقْضِ لِي بِالْخِيَرَةِ فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً.

**[ترجمه]ستایش خدای را بدانچه خداوند خود را به وسیله آن ستایش کرده است و خدایی جز خدای یگانه نیست بدانچه خودش خود را بدان تهلیل گفته، و تنزیه خدای را بدانچه او خود را در عرش خویش و از زیر آن بدان تنزیه فرموده، و ستایش خدای را بدانچه خود خداوند و خلقش خدا را بدان ستایش کرده، و خدا بزرگتر است بدانچه خود خدا و خلقش و عرشش و هر که پایین آن است او را بدان وسیله به توصیف آورده، و تنزیه خدای را بدانچه خلق خدا او را بدان تنزیه گفته است و ستایش خدای را بر نهایت دانش و منتهی درجه خشنودی او، ستایشی که نه پایانی دارد و نه نهایتی و ستایش خدای را بدانچه خلق خداوند او را بدان ستایش گفته اند و خدا بزرگتر است بدانچه خلق خداوند او را بدان وسیله به مقام توصیف آورده، و تنزیه خدای را بدانچه خلقش او را بدان تنزیه نموده و معبودی جز خدا نیست بدانچه خلقش او را بدان تهلیل گفته است.

و ستایش خدای را بدانچه فرشتگان به وسیله آن خداوند را ستایش کرده اند و معبودی جز خدای یگانه نیست بدانچه فرشتگان خداوند را به وسیله آن تهلیل گفته اند و خدا بزرگ تر است بدانچه فرشتگان خداوند را به وسیله آن تکبیر گفته اند. و ستایش خدای را بدانچه آسمان ها و زمینش به وسیله آن خداوند را ستایش کرده اند و ستایش خدای را بدانچه رعد و برق و باران، خداوند را به وسیله آن ستایش کرده اند، و خدا بزرگ تر است بدانچه رعد و برق و باران، خداوند را به وسیله آن تکبیر گفته اند. و ستایش خدای را بدانچه کرسی او و هر چه علم او بدان احاطه یافته خداوند را به وسیله آن ستایش کرده است و خدا بزرگ تر است بدانچه کرسی او و هر چه علم او بدان احاطه یافته، خداوند را به وسیله آن تکبیر گفته است. ستایش خدای را بدانچه دریاها و هر چه در آن است خداوند را به وسیله آن ستایش کرده و خدا بزرگ تر است بدانچه دریاها و هر چه در آن است خداوند را به وسیله آن تکبیر گفته و تنزیه خدای را بدانچه دریاها و هر چه در آن است او را بدان تنزیه گفته اند و معبودی جز خدای یگانه نیست بدانچه دریاها و هر چه در آن است او را بدین وسیله به مقام توصیف درآورده اند.

ستایش خدای را به مقدار نهایت دانش و منتهی درجه خشنودی او، به اندازه ای که پایانی ندارد و معبودی جز خدای یگانه نیست به میزان نهایت دانش و منتهی درجه خشنودی او و به اندازه ای که پایانی ندارد. خداوندا بر سرورمان محمد، پیامبر

مکی و اهل بیت پاک او درود فرست. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و بر محمد و خاندان محمد رحمت فرست و بر محمـد و خانـدان او برکت فرست چنانچه بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود و رحمت و برکت فرسـتادی و به راستی تویی ستوده بزرگوار.

خـدایا بـه دنبـال اقرار به یگـانگی‌ات و تعظیمت و تسبیـح و سـتایش و به بزرگی سـتودنت و درود بسـیار بر پیـامبرت از تـو می خواهم تمام گناهان مرا، کوچک و بزرگ، پنهان و آشـکار، جدید و قدیم آن، آن ها که تو برشـمردی و من در طول زندگیم از آن غافـل شـدم، آن هـا کـه می دانـم و آن هـا که نمی دانم و اشـتباهاتم، همه را بیـامرزی. ای خـدا، ای خـدا، ای خـدا، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای بخشاینده، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان [از تو خواهم] که برای انجام کارهای شایسـته به من توفیق دهی تـا این که مرا بر آن هـا و در بهترین حالات بمیرانی و تمام آرزوهایم را برآورده گردانی و تا پایان عمرم و تا ابـد، فاصله ای میان من و سلامتی و آسایش قرار مدهی و روزیم را تنگ نگردانی. خدایا در پیریم و وقتی مرگم نزدیک شد روزیم را فراخ گردان و در تمام امور برایم خیر مقرر کن و بر محمد و خاندان او صلوات و درود فراوان بفرست.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِره

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ الْجَدِیدَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ أَسْأَلُکَ مِنْ حِلْمِکَ لِجَهْلِی وَ مِنْ فَضْلِکَ لِفَاقَتِی وَ مِنْ مَغْفِرَتِکَ لِخَطِیئَتِی فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ امْنُنْ عَلَیَّ بِذَلِکَ وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی قَلْبِی وَ لَا تَرُدَّنِی عَلَی عَقِبِی وَ لَا تُزِلَّ قَدَمَیَّ وَ لَا تُقْفِلْ عَلَی قَلْبِی وَ لَا تَخْتِمْ فَمِی وَ لَا تُسْقِطْ عَمَلِی وَ لَا تُزِلْ نِعْمَتَکَ عَنِّی وَ لَا تُشْمِتْ بِی عَدُوِّی وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَیَّ الشَّیْطَانَ فَیُغْوِیَنِی وَ یُزِلَّنِی وَ یُهْلِکَنِی وَ تَفَضَّلْ عَلَیَّ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ خَیْرَ الْغَافِرِینَ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

ص: ۲۵۴

**[ترجمه]خـدایا، ای پروردگار این شب جدیـد و هر شب و این ماه و هر ماه! بردباریت را برای نادانیم و فضل و بخشـشت را برای فقرم و آمرزشت را برای اشـتباهم می خواهم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و به واسـطه آن بر من منت نه و مرا به دل خودم واگذار مکن و مرا به جای نخستم (به عقب) باز نگردان و گامم را دچار لغزش نکن و بر دلم قفل مزن و بر دهانم مهر مزن و عملم را باطل مکن و نعمتت را از من مگیر و دشـمن شادم مگردان و شـیطان را بر من مسـلط مکن که فریبم دهد و مرا دچار لغزش کنـد و به نابودی بکشـد و با رحمت خویش به من لطف فرما، ای مهربان ترین مهربانان و بهترین آمرزنـدگان! به راستی که تو بر همه چیز توانایی.

**[ترجمه]

اليوم العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیهما السـلام: إِنَّهُ يَوْمٌ جَيِّدٌ مُبَارَكٌ يَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ السَّفَرِ فَمَنْ سَافَرَ فِيهِ كَانَتْ حَاجَتُهُ مَقْضِيَّةً وَ الْبِنَاءِ وَ التَّزْوِيجِ وَ الدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ غَيْرِهِ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: أَنَّهُ وُلِدَ فِيهِ إِسْحَاقُ علیه السلام مَحْمُودُ الْعَاقِبَةِ جَيِّدٌ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ طَالِبْ فِيهِ بِحَقِّكَ وَ ازْرَعْ مَا شِئْتَ وَ لَا تَشْتَرِ فِيهِ أَبَداً.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: يُجْتَنَبُ فِيهِ شِرَاءُ الْعَبِيدِ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: أَنَّهُ يَوْمٌ مُتَوَسِّطُ الْحَـالِ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ الْبِنَـاءِ وَ وَضْعِ الْأَسَـاسِ وَ حَصَـادِ الزَّرْعِ وَ غَرْسِ الشَّجَرِ وَ الْكَرْمِ وَ اتِّخَـاذِ الْمَاشِيَةِ مَنْ هَرَبَ فِيهِ كَانَ بَعِيدَ الدَّرْكِ وَ مَنْ ضَلَّ فِيهِ خَفِيَ أَمْرُهُ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ صَعُبَ مَرَضُهُ.

وَ فِي رِوَايَةٍ: مَنْ مَرِضَ مَاتَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ فِي صُعُوبَةٍ مِنَ الْعَيْشِ وَ يَكُونُ ضَعِيفاً.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ حَلِيماً فَاضِلًا.

وَ قَالَ مَوْلَانَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: مَنْ سَافَرَ فِيهِ رَجَعَ سَالِماً غَانِماً وَ قَضَى اللَّهُ حَوَائِجَهُ وَ حَصَّنَهُ مِنْ جَمِيعِ الْمَكَارِهِ.

و قالت الفرس إنه يوم خفيف مبارك و فی روايه أخرى أنه يوم محمود يحمد فيه الطلب للمعاش و التوجه بالانتقال و الأشغال و الأعمال الرضيه و الابتداءات للأمور.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله عليه بهرام روز.

**[ترجمه]سـرورمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی خوب و مبارک و برای درخواست حاجات و مسـافرت مناسب است. هر که در این روز مسافرت کنـد حاجتش برآورده می گردد و ساخت و ساز و ازدواج و ورود به دربار حاکم و غیره در این روز خوب است.

در روایت دیگری آمده است: حضرت اسحاق علیه السلام در این روز زاده شده است. سرانجام نیکی دارد. این روز برای طلب خواسته ها مناسب است. در این روز حق خویش را بخواه و هر چه خواهی بکار و به هیچ وجه چیزی در این روز نخر.

در روایت دیگری نیز ذکر شده که از خرید برده در این روز پرهیز شود.

در روایت دیگری آمده است که این روز، روزی متوسط است و برای سفر و ساخت و ساز و پایه گذاری و دروی محصول و درختکاری و کاشت انگور و گرفتن چهارپا مناسب است. هر که در این روز بگریزد، دست یافتن به او دشوار گردد. هر که گم شود پنهان گردد و هر که بیمار گردد بیماریش دشوار شود.

در روایتی دیگر آمده است: هر که بیمار شود بمیرد و هر که در این روز زاده شود زندگی سختی خواهد داشت و ناتوان می شود و در روایت دیگری آمده که هر که در این روز زاده شود بردبار و فرهیخته شود.

حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده است: هر که در این روز مسافرت کند به سلامت و موفق بازگردد و خداوند حاجات او را برآورده سازد و او را از تمام پیشامدها محافظت کند.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی سبک و مبارک است و در روایتی دیگر گفته شده که این روز، روزی پسندیده است و درخواست روزی و آهنگ نقل و انتقال و کسب و کار و کارهای مورد پسند و آغاز امور خوب است.

سلمان فارسی رحمه الله علیه گفته است: بهرام روز.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ وَ کُلِّ یَوْمٍ وَ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ أَسْأَلُکَ بِأَحَبِّ وَسَائِلِکَ إِلَیْکَ وَ أَعْظَمِهَا وَ أَقْرَبِهَا مِنْکَ أَنْ تَرْزُقَنِی قَبُولَ التَّوَّابِینَ وَ تَوْبَهَ الْأَنْبِیَاءِ وَ صِدْقَهُمْ وَ نِیَّهَ الْمُجَاهِدِینَ وَ ثَوَابَهُمْ وَ شُکْرَ الْمُصْطَفَیْنَ وَ نُصْحَهُمْ وَ عَمَلَ الذَّاکِرِینَ وَ تَعَبُّدَهُمْ وَ إِیْثَارَ الْعُلَمَاءِ وَ فِقْهَهُمْ وَ تَعَبُّدَ الْخَاشِعِینَ وَ ذُلَّهُمْ وَ حُکْمَ الْعُلَمَاءِ وَ بَصِیرَتَهُمْ وَ خَشْیَهَ الْمُتَّقِینَ وَ رَغْبَتَهُمْ وَ تَصْدِیقَ الْمُؤْمِنِینَ وَ تَوَکُّلَهُمْ وَ رَجَاءَ الْخَائِفِینَ الْمُحْسِنِینَ وَ بِرَّهُمْ

ص: ۲۵۵

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِذَلِكَ كُلِّهِ وَ أَعِذْنِي مِنْ شَمَاتَهِ الْأَعْدَاءِ وَ مِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَ مِنْ سُوءِ الْمَنْظَرِ وَ الْمُنْقَلَبِ فِي النَّفْسِ وَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ وَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِظُلْمِي وَ لَا تَطْبَعْ عَلَى قَلْبِي وَ اجْعَلْنِي خَيْراً مِمَّنْ يَنْظُرُنِي وَ أَلْحِقْنِي بِمَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدایا! ای پروردگار این روز و هر روز و این ماه و هر ماه! به محبوب ترین و بزرگ ترین و نزدیک ترین وسیله ها به سوی تو از تو درخواست می کنم که پذیرش [توبه] توبه پیشگان و توبه و صداقت پیامبران و نیت و پاداش مجاهدان و سپاس و خیرخواهی برگزیدگان و عمل و عبادت ذاکران و فداکاری و دانش دانشمندان و عبادت و فروتنی فروتنان و حکمت و بصیرت دانایان و هراس و شوق پرهیزکاران و باور و توکل مؤمنان و امید و نیکی هراسناکان نیکوکار را روزیم گردانی. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و به تمام این ها به من لطف کن و مرا از دشمن شاد شدن و دچار شدن به بدبختی و از نگاه یا بازگشت بد برای خود و خانواده و مال و فرزند پناه ده و مرا به خاطر ستمم مؤاخذه نکن و بر دلم مهر نزن و مرا بهتر از کسانی قرار ده که به من می نگرند و به کسانی ملحق کن که بهتر از من باشند. به مهربانیت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ يَا وَدُودُ يَا حَمِيدُ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدَ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا فَعَّالًا لِمَا يُرِيدُ أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ وَ أَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَّرْتَ بِهَا أَحْوَالَ خَلْقِكَ وَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْ ءٍ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا مُغِيثُ يَا إِلَهِي إِنْ لَمْ أَدْعُكَ فَتَسْتَجِيبَ لِي فَمَنْ ذَا الَّذِي أَدْعُوهُ فَيَسْتَجِيبَ لِي إِلَهِي إِنْ لَمْ أَتَضَرَّعْ إِلَيْكَ فَتَرْحَمَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي أَتَضَرَّعُ إِلَيْهِ فَيَرْحَمَنِي إِلَهِي إِنْ لَمْ أَسْأَلْكَ فَتُعْطِيَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي أَسْأَلُهُ فَيُعْطِيَنِي إِلَهِي إِنْ لَمْ أَتَوَكَّلْ عَلَيْكَ فَتَكْفِيَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي أَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ فَيَكْفِيَنِي إِلَهِي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الْأَكْرَمِ إِلَهِي أَسْأَلُكَ بِالاسْمِ الَّذِي فَلَقْتَ بِهِ الْبَحْرَ لِمُوسَى عليه السلام وَ نَجَّيْتَهُ مِنَ الْغَرَقِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُنْجِيَنِي مِنْ كُلِّ هَمٍّ وَ غَمٍّ وَ ضِيقٍ وَ ارْزُقْنِي الْعَافِيَةَ وَ اجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرَجاً وَ مَخْرَجاً اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ ما يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَ ما يَخْرُجُ مِنْها وَ ما يَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما يَعْرُجُ فِيها اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ كُلِّ مَا خَلَقْتَ وَ ذَرَأْتَ وَ بَرَأْتَ.

اللَّهُمَّ يَا حَافِظَ الذِّكْرِ بِالذِّكْرِ احْفَظْنِي بِمَا حَفِظْتَ بِهِ الذِّكْرَ وَ انْصُرْنِي بِمَا نَصَرْتَ بِهِ الرَّسُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ يَا مَنْ لَا يُغَلِّطُهُ الْمَسَائِلُ يَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ إِلْحَاحُ الْمُلِحِّينَ عَلَيْهِ أَذِقْنِي بَرْدَ عَفْوِكَ وَ حَلَاوَةَ مَغْفِرَتِكَ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا ذَا الْمَعْرُوفِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يُحْصِيهِ أَحَدٌ سِوَاكَ يَا مَنْ لَا يَحْفَظُهُ أَحَدٌ غَيْرُكَ اجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرَجاً وَ مَخْرَجاً.

اعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَ اسْتَجَرْتُ بِاللَّهِ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَ اسْتَعَنْتُ بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَهُ وَجْهٌ لَا يَبْلَى يَا مَنِ الْكُرْسِيُّ مِنْهُ مَلْأًى يَا مَنْ إِذَا سُئِلَ أَعْطَى يَا مَنْ قَالَ اسْأَلُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ أَسْأَلُكَ يَا سَيِّدِي يَا مَنْ إِذَا قَضَى أَمْضَى يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ يَا حَسَنَ الْبَلَاءِ يَا إِلَهَ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ اصْرِفْ عَنِّي الْقَضَاءَ وَ الْبَلَاءَ وَ شَمَاتَهَ الْأَعْدَاءِ وَ لَا تَحْرِمْنِي جَنَّهَ الْمَأْوَى اسْتَجَرْتُ بِذِي الْقُوَّهِ وَ الْقُدْرَهِ وَ الْمَلَكُوتِ وَ اعْتَصَمْتُ بِذِي الْعِزَّهِ وَ الْعَظَمَهِ وَ الْجَبَرُوتِ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَ رَمَيْتُ مَنْ يُؤْذِينِي بِلَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَلِكٌ وَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ بِالْأُمُورِ خَبِيرٌ فَمَهْمَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ يَكُنْ اغْفِرْ لِي وَ ارْحَمْنِي وَ تُبْ عَلَيَ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَهً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي وَ تَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَ تَلُمُّ بِهَا شَعْثِي وَ تَرُدُّ بِهَا الْعَمَى عَنِّي وَ تُصْلِحُ بِهَا دِينِي وَ تَحْفَظُ بِهَا غَائِبِي وَ تَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي وَ تُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَ تُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَ تُلَقِّنُنِي بِهَا رُشْدِي وَ تَعْصِمُنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُعْطِيَنِي إِيمَاناً صَادِقاً وَ يَقِيناً لَيْسَ بَعْدَهُ كُفْرٌ وَ رَحْمَهً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ الْآخِرَهِ وَ كَرَامَتَكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ النُّورَ عِنْدَ اللِّقَاءِ وَ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَ عَيْشَ السُّعَدَاءِ وَ مُرَافَقَهَ الْأَنْبِيَاءِ وَ ارْزُقْنِي الصَّبْرَ عَلَى الْبَلَاءِ اللَّهُمَّ اصْرِفْ عَنِّي الْأَعْدَاءَ اللَّهُمَّ أَنْزَلْتُ بِكَ حَاجَتِي وَ إِنْ قَصُرَ رَأْيِي بِضَعْفِ عَمَلِي وَ افْتَقَرْتُ إِلَى رَحْمَتِكَ وَ أَسْأَلُكَ يَا مَاضِيَ الْأُمُورِ يَا مَنْ هُوَ عَدْلٌ لَا يَجُورُ يَا شَافِيَ الصُّدُورِ وَ كُلِّ مَا يَجْرِي فِي الْبُحُورِ وَ لَنْ يُجِيرَنِي أَحَدٌ مِنَ النَّارِ غَيْرُكَ لِأَنَّكَ بِي مَالِكٌ يَا شَافِيَ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ وَ مِنْ دَعْوَهِ الثُّبُورِ وَ مِنْ فِتْنَهِ الْقُبُورِ اللَّهُمَّ مَنْ قَصُرَ عَنْهُ رَأْيِي وَ ضَعُفَ عَمَلِي عَنْهُ وَ لَمْ تَسَعْهُ نِيَّتِي وَ لَا قُوَّتِي مِنْ خَيْرٍ وَعَدْتَهُ أَحَداً مِنْ عِبَادِكَ أَوْ خَيْرٍ أَنْتَ مُعْطِيهِ أَحَداً مِنْ خَلْقِكَ فَإِنِّي أَرْغَبُ

إِلَيْکَ فِيهِ وَ أَسْأَلُکَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِينَ مَهْدِيِّينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَ لَا مُضِلِّينَ حَرْباً لِأَعْدَائِکَ سِلْماً لِأَوْلِيَائِکَ نُحِبُّ مَنْ يُحِبُّکَ مِنَ النَّاسِ وَ نُعَادِي مَنْ يُعَادِيکَ مِنْ خَلْقِکَ مِمَّنْ خَالَفَکَ.

اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَ عَلَيْکَ الْإِجَابَةُ وَ هَذَا الْجِدُّ وَ الِاجْتِهَادُ وَ الْجَهْدُ وَ عَلَيْکَ التُّکْلَانُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ذَا الْحَبْلِ الشَّدِيدِ وَ الْأَمْرِ الرَّشِيدِ وَ أَسْأَلُکَ الْأَمْنَ يَوْمَ الْوَعِيدِ وَ الْخَيْرَ يَوْمَ الْخُلُودِ وَ مَعَ الْمُقَرَّبِينَ الشُّهُودِ وَ الرُّکَّعِ السُّجُودِ وَ الْمُوفِينَ بِالْعُهُودِ إِنَّکَ رَحِيمٌ وَدُودٌ إِنَّکَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ سُبْحَانَ مَنْ تَعَطَّفَ بِالْعِزِّ وَ نَالَ بِهِ سُبْحَانَ الَّذِی لَبِسَ الْمَجْدَ وَ تَکَرَّمَ بِهِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ سُبْحَانَ ذِی الْفَضْلِ وَ النِّعَمِ سُبْحَانَ ذِی الْقُدْرَةِ وَ الْکَرَمِ سُبْحَانَ الَّذِی أَحْصَى کُلَّ شَيْءٍ بِعِلْمِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِی نُوراً فِی قَلْبِی وَ نُوراً فِی سَمْعِی وَ نُوراً فِی بَصَرِی وَ نُوراً فِی شَعْرِی وَ نُوراً فِی بَشَرِی وَ نُوراً فِی لَحْمِی وَ نُوراً فِی دَمِی وَ نُوراً فِی عِظَامِی وَ نُوراً مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ نُوراً مِنْ خَلْفِی وَ نُوراً عَنْ يَمِينِی وَ نُوراً عَنْ شِمَالِی وَ نُوراً مِنْ فَوْقِی وَ نُوراً مِنْ تَحْتِی اللَّهُمَّ زِدْنِی نُوراً وَ أَعْطِنِی نُوراً وَ اجْعَلْ لِی نُوراً بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ خَيْرَ الْغَافِرِينَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. خدایا! ای مهرورز، ای ستوده، ای صاحب عرش بزرگ، ای آغازگر، ای بازگرداننده، ای کسی که هر چه بخواهد انجام دهد! از تو خواهم به نور ذات بزرگوارت که پایه های عرشت را آکنده ساخته است و از تو خواهم به قدرت خودت که به وسیله آن اوضاع آفریدگانت را مقدر کرده ای و به رحمتت که همه چیز را فرا گرفته است. معبودی جز تو نیست ای فریادرس. ای معبود من! اگر تو را نخوانم تا پاسخم دهی [پس کیست که من او را بخوانم و پاسخم دهد؟] خدایا اگر به درگاه تو زاری نکنم تا به من رحم کنی، پس کیست آن کس که من به درگاهش زاری کنم و به من رحم کند؟ خدایا اگر از تو درخواست نکنم تا به من ببخشی، پس کیست آن که از او درخواست کنم و به من بخشد؟ خدایا اگر بر تو توکل نکنم تا تو کفایتم کنی، پس کیست آن کس که بر او توکل کنم و کفایتم کند؟

خدایا از تو خواهم به حق نامت، بزرگ بزرگ تر گرامی تر. خدایا از تو خواهم به حق آن نامت که بدان دریا را بر حضرت موسی علیه السلام شکافتی و او را از غرق شدن نجات دادی. از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و مرا از هر اندوه و غصه و ناراحتی نجات دهی و سلامت را روزیم گردانی و در کارم گشایش و راه خروجی قرار دهی. خدایا به تو پناه برم از شر {آنچه در زمین فرو می رود و آنچه از آن بر می آید و آنچه از آسمان فرو می شود و آنچه در آن بالا می رود.} – . سبأ / ۲ – خدایا من به تمام کلمات تامه ات پناه می برم از شر هر چه آفریدی و خلق کردی و پدید آوردی.

خدایا ای کسی که ذکر را با ذکر حفظ گردانی، مرا حفظ گردان با آنچه ذکر را با آن حفظ کردی و یاریم کن با آنچه رسول اکرم را با آن یاری کردی. خدایا از تو خواهم، ای خداوندی که شنیدن دعایی تو را از شنیدن دیگر دعاها به خود مشغول نمی کند، ای کسی که درخواست ها او را به اشتباه وانمی دارند، ای کسی که پافشاری اصرارکنندگان او را به ستوه نمی آورد، خنکی عفو و گذشت و شیرینی آمرزشت و بهره مندی از [نعمات] بهشتی و رهایی از آتش دوزخ را به من بچشان. به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان! ای صاحب بخشش جاویدی که هیچ کس جز تو آن را به شمار در نیاورد. ای کسی که هیچ کسی او را جز تو حفظ نگرداند، در کارم گشایش و راه خروجی قرار ده.

تنها به خدا متوسل شدم و به خدا پناه جستم و بر خدا توکل کردم و از خدا یاری خواستم. هر چه خدا بخواهد. هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خداوند. خدایا! ای کسی که ذاتی فرسودگی ناپذیر دارد، ای کسی که کرسی از [قدرت] او مملو گشته.

ای کسی که چون از او درخواست شود عطا فرماید. ای کسی که فرمود: از من بخواهید تا شما را اجابت کنم. ای سرورم! ای کسی که چون حکمی دهد اجرا کند. ای بزرگ آرزو، ای نیکو بلا، ای معبود زمین و آسمان، قضا و بلا و سرزنش دشمنان را از من دور گردان و مرا از جنه المأوی محروم نگردان.

به آن صاحب نیرو و قدرت و فرمانروایی پناه جستم و بدان عزتمند و با عظمت و والامقام متوسل شدم و بر خدای زنده نامیرا توکل کردم و شر هر که را که به من آزار می رساند به وسیله ذکر «هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای بلندمرتبه بزرگ» دفع کردم. خدایا تویی فرمانروا و تو بر همه چیز توانایی و بر تمام امور آگاه و هر چه تو بخواهی همان می شود، مرا بیامرز و به من رحم کن و توبه ام را بپذیر که تویی توبه پذیر مهربان.

خدایا از جانب تو رحمتی می خواهم که به وسیله آن قلبم را هدایت گردانی و پراکندگی خاطرم را بدان جمع گردانی و آشفتگی‌ام را گرد هم آوری و کوری را بدان [از من] دور گردانی و دینم را بدان اصلاح گردانی و دور افتاده ام را بدان حفظ گردانی و حاضرم را بدان رفعت بخشی و عملم را بدان پاک گردانی و رویم را سپید کنی و به وسیله آن هدایتم را به من تفهیم کنی و مرا بدان از هر بدی حفظ گردانی. خدایا از تو می خواهم که ایمانی راستین و یقینی به من کرامت فرمایی که به ناسپاسی منتهی نشود و رحمتی که به وسیله آن به شرافت در آخرت و کرامت تو در دنیا و آخرت دست یابم.

خدایا از تو خواهم نوری را به هنگام ملاقات [با تو] و جایگاه های شهدا و زندگی سعادتمندان و همراهی با پیامبران و شکیبایی بر بلا روزیم گردانی. خدایا دشمنان را از من دفع کن. خدایا خواسته ام را به درگاهت آوردم، هر چند که به سبب ضعف، عملم اندک است و به رحمت تو نیازمندم و از تو خواهم ای مجری امور، ای دادگری که ستم نکند، ای شفابخش سینه ها و هر چه در دریاها جاری است و هیچ کس جز تو مرا از آتش در پناه نگیرد؛ چرا که صاحب من تویی، ای نجات دهنده از عذاب آتش فروزان و از فریاد واهلاکتا و از فتنه قبرها.

خدایا! ای کسی که فهمم از او قاصر و عملم ضعیف است و نیت و توان من بیشتر از خیری نیست که به یکی از بندگانت وعده دادی یا خیری که تو به یکی از بندگانت کرامت فرمایی و من در این خیر به تو مشتاقم و آن را از تو می خواهم ای پروردگار جهانیان. خدایا ما را هدایتگران هدایت یافته و نه گمراهان گمراه کننده گردان و با دشمنانت دشمن و با دوستانت دوست قرار ده تا هر انسانی که تو را دوست داشته باشد دوست بداریم و با هر یک از خلقت که با تو مخالفت کند دشمنی ورزیم.

خدایا این دعای من است و اجابت آن با توست و این تلاش و سخت کوشی و کوشش من است و توکلم بر توست و هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای بلند مرتبه بزرگ، صاحب ریسمان محکم و فرمان هدایتگر. امان از روز موعود و خیر در روز جاوید را به همراه مقربان و اهل شهود و رکوع و سجود کنندگان و وفاداران به عهد خود از تو خواهم، به راستی که تویی مهربان مهرورز و تو هر چه بخواهی می کنی.

منزه است آن که جامه عزت بر تن کرده و بدان رسیده است. منزه است کسی که لباس بزرگی پوشیده و به وسیله آن تنزیه یافته است. منزه است کسی که تنزیه تنها سزاوار اوست. منزه است صاحب بخشش و نعمت ها. منزه است صاحب قدرت و

عطـا. منزه است کسـی که همه چیز را به دانش خـود به شـماره درآورده است. خـدایا نـوری را برای من در قلبم و نوری را در گوشم و نوری را در چشـمم و نوری را در مویم و نوری را در پوسـتم و نوری را در گوشتم و نوری را در خونم و نوری را در استخوان هایم و نوری را پیش رویم و نوری را از پشت سـرم و نوری را در سـمت راسـتم و نوری را در سمت چپم و نوری را در بالای سـرم و نوری را در پایین [پایم] قرار ده. خدایا روشنایی وجودم را بیفزای و نوری را به من ببخش و نوری را برای من قرار ده، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان و بهترین آمرزندگان.

**[ترجمه]

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَ بَارَكْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ صَلَاةً نَبْلُغُ بِهَا رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ نَنْجُو بِهَا مِنْ سَخَطِكَ وَ النَّارِ اللَّهُمَّ ابْعَثْ نَبِيَّنَا مُحَمَّداً مَقَاماً مَحْمُوداً يَغْبِطُهُ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَ الْآخِرُونَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ وَ سَلَّمَ اللَّهُمَّ وَ اخْصُصْ مُحَمَّداً بِأَفْضَلِ قِسْمِ الْفَضَائِلِ وَ بَلِّغْهُ أَفْضَلَ السُّؤْدُدِ وَ مَحَلَّ الْمُكْرَمِينَ اللَّهُمَّ وَ خُصَّ مُحَمَّداً بِالذِّكْرِ الْمَحْمُودِ وَ الْحَوْضِ الْمَوْرُودِ اللَّهُمَّ شَرِّفْ مُحَمَّداً بِمَقَامِهِ وَ شَرِّفْ بُنْيَانَهُ وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ غَيْرَ خَزَايَا وَ لَا نَادِمِينَ وَ لَا شَاكِّينَ وَ لَا مُبَدِّلِينَ وَ لَا نَاكِثِينَ وَ لَا مُرْتَابِينَ

ص: ۲۵۸

وَ لَا جَاحِدِينَ وَ لَا مَفْتُونِينَ وَ لَا ضَالِّينَ وَ لَا مُضِلِّينَ قَدْ رَضِينَا الثَّوَابَ وَ أَمِنَّا الْعِقَابَ نُزُلًا مِنْ عِنْدِکَ إِنَّکَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ الْوَهَّابُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْخَيْرِ وَ قَائِدِ الْخَيْرِ وَ الدَّاعِي إِلَى الْخَيْرِ وَ عَظِّمْ بَرَكَتَهُ عَلَى جَمِيعِ الْعِبَادِ وَ الْبِلَادِ وَ الدَّوَابِّ وَ الشَّجَرِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ بَرَكَةً يُوَفَّى عَلَى جَمِيعِ الْعِبَادِ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُحَمَّداً مِنْ كُلِّ كَرَامَةٍ أَفْضَلَ تِلْكَ الْكَرَامَةِ وَ مِنْ كُلِّ نِعْمَةٍ أَفْضَلَ تِلْكَ النِّعْمَةِ وَ مِنْ كُلِّ يُسْرٍ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ الْيُسْرِ وَ مِنْ كُلِّ عَطَاءٍ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ الْعَطَاءِ وَ مِنْ كُلِّ قِسْمٍ أَفْضَلَ ذَلِكَ الْقِسْمِ حَتَّى لَا يَكُونَ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ أَقْرَبَ مِنْهُ مَجْلِساً وَ لَا أَحْظَى عِنْدَکَ مِنْهُ مَنْزِلًا وَ لَا أَقْرَبَ مِنْکَ وَسِيلَةً وَ لَا أَعْظَمَ لَدَيْکَ وَ عِنْدَکَ شَرَفاً وَ لَا أَعْظَمَ عَلَيْکَ حَقّاً وَ لَا شَفَاعَةً مِنْ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُکَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ فِي بَرْدِ الْعَيْشِ وَ ظِلِّ الرَّوْحِ وَ قَرَارِ النِّعْمَةِ وَ مُنْتَهَى الْفَضِيلَةِ وَ سُرُورِ الْكَرَامَةِ وَ سُؤْدُدِهَا وَ رَجَاءِ الطُّمَأْنِينَةِ وَ مُنَى اللَّذَّاتِ وَ لَهْوِ الشَّهَوَاتِ وَ بَهْجَةٍ لَا تُشْبِهُ بَهَجَاتِ الدُّنْيَا اللَّهُمَّ آتِ مُحَمَّداً الْوَسِيلَةَ وَ أَعْطِهِ أَعْظَمَ الرِّفْعَةِ وَ الْوَسِيلَةِ وَ الْفَضِيلَةِ وَ اجْعَلْ فِي عِلِّيِّينَ دَرَجَتَهُ وَ فِي الْمُصْطَفَيْنَ مَحَبَّتَهُ وَ فِي الْمُقَرَّبِينَ ذِكْرَهُ وَ ذِكْرَ دَارِهِ فَنَحْنُ نَشْهَدُ أَنَّهُ بَلَّغَ رِسَالاتِکَ وَ نَصَحَ لِعِبَادِکَ وَ تَلَا آيَاتِکَ وَ أَقَامَ حُدُودَکَ وَ صَدَعَ بِأَمْرِکَ وَ بَيَّنَ حُكْمَکَ وَ أَنْفَذَهُ وَ وَفَى بِعَهْدِکَ وَ جَاهَدَ فِي سَبِيلِکَ وَ عَبَدَکَ حَقَّ عِبَادَتِکَ حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ وَ أَنَّهُ أَمَرَ بِطَاعَتِکَ وَ عَمِلَ بِهَا وَ ائْتَمَرَ بِهَا وَ نَهَى عَنْ مَعْصِيَتِکَ وَ انْتَهَى عَنْهَا وَ وَالَى أَوْلِيَاءَکَ بِالَّذِي تُحِبُّ أَنْ يُوَالِيَ أَوْلِيَاءَکَ وَ عَادَى عَدُوَّکَ بِالَّذِي تُحِبُّ أَنْ يُعَادِيَ عَدُوَّکَ فَصَلَوَاتُکَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فِي اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فِي النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى وَ صَلِّ عَلَيْهِ فِي الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى وَ أَعْطِهِ الرِّضَا وَ زِدْهُ بَعْدَ الرِّضَا اللَّهُمَّ أَقِرَّ عَيْنَيَ

نَبِيِّنَا بِمَنْ تَبِعَهُ مِنْ أُمَّتِهِ وَ أَزْوَاجِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ وَ أَصْحَابِهِ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أُمَّتِهِ جَمِيعاً وَ اجْعَلْنَا وَ أَهْلَ بُيُوتِنَا وَ مَنْ أَوْجَبْتَ حَقَّهُ عَلَيْنَا الْأَحْيَاءَ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتَ فِيمَنْ تُقِرُّ بِهِ عَيْنَهُ وَ أَقْرِرْ عُيُونَنَا جَمِيعاً بِرُؤْيَتِهِ وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ اللَّهُمَّ وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ وَ تَحْتَ لِوَائِهِ وَ تَوَفَّنَا عَلَى مِلَّتِهِ وَ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَ مُرَافَقَتَهُ- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ رَبَّ الْمَوْتِ وَ الْحَيَاةِ وَ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ رَبَّنَا وَ رَبَّ آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ وَ رَبَّنَا وَ رَبَّ آبَائِنَا الْآخِرِينَ أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ مَلَكْتَ الْمُلُوكَ بِعِزَّتِكَ وَ قُدْرَتِكَ وَ اسْتَعْبَدْتَ الْأَرْبَابَ بِقُدْرَتِكَ وَ عِزَّتِكَ وَ سُدْتَ الْعُظَمَاءَ بِجُودِكَ وَ بَدَّدْتَ الْأَشْرَافَ بِتَجَبُّرِكَ وَ هَدَّدْتَ الْجِبَالَ بِعَظَمَتِكَ وَ اصْطَفَيْتَ الْمَجْدَ وَ الْكِبْرِيَاءَ وَ الْفَخْرَ وَ الْكَرَمَ لِنَفْسِكَ وَ أَقَامَ الْحَمْدُ وَ الثَّنَاءُ عِنْدَكَ وَ جَلَّ الْمَجْدُ وَ الْكَرَمُ بِكَ مَا بَلَغَ شَيْ ءٌ مَبْلَغَكَ وَ لَا قَدَرَ شَيْ ءٌ قَدْرَكَ وَ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْ ءٍ مِنْ قُدْرَتِكَ غَيْرُكَ وَ لَا يَبْلُغُ عَزِيزٌ عِزَّكَ سِوَاكَ أَنْتَ جَارُ الْمُسْتَجِيرِينَ وَ لَجَأُ اللَّاجِينَ وَ مُعْتَمَدُ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَبِيلُ حَاجَةِ الطَّالِبِينَ وَ الصَّالِحِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا نَبِيِّ الرَّحْمَةِ أَنْ تَصْرِفَ عَنِّي فِتْنَةَ الشَّهَوَاتِ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْحَمَنِي وَ تُثَبِّتَنِي عِنْدَ كُلِّ فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ أَنْتَ إِلَهِي وَ مَوْضِعُ شَكْوَايَ وَ مَسْأَلَتِي لَيْسَ مِثْلَكَ أَحَدٌ وَ لَا يَقْدِرُ قُدْرَتَكَ أَحَدٌ أَنْتَ أَكْبَرُ وَ أَجَلُّ وَ أَكْرَمُ وَ أَعَزُّ وَ أَعْلَى وَ أَعْظَمُ وَ أَجَلُّ وَ أَمْجَدُ وَ أَفْضَلُ وَ أَحْلَمُ وَ مَا يَقْدِرُ الْخَلَائِقُ عَلَى صِفَتِكَ أَنْتَ كَمَا وَصَفْتَ بِهِ نَفْسَكَ يَا مَالِكَ يَوْمِ الدِّينِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ تُحِبُّ أَنْ تُدْعَى بِهِ وَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاكَ بِهَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ بِهَا أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا قَدِيمَهَا وَ حَدِيثَهَا سِرَّهَا وَ عَلَانِيَتَهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مَا أَحْصَيْتَ عَلَيَّ مِنْهَا وَ حَفِظْتَهُ وَ نَسِيتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي أَيَّامَ حَيَاتِي وَ أَنْ تُصْلِحَ

أَمْرَ دِينِی وَ دُنْيَایَ صَلَاحاً بَاقِياً عَلَی كُلِّ شَیْ ءٍ مِنْ رَغَائِبِی إِلَيْكَ وَ حَوَائِجِی وَ مَسَائِلِی لَكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی وَ ارْحَمْنِی وَ تُبْ عَلَیَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ الْأَبْرَارِ الْمُبَرَّءِينَ مِنَ النِّفَاقِ أَجْمَعِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

**[ترجمه]خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت و برکت فرست، چنانچه بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود و رحمت و برکت فرستادی؛ به راستی تویی ستوده بزرگوار، صلواتی که بدان به خشنودی و بهشتت برسیم و به وسیله آن از خشمت و آتش دوزخ رهایی یابیم. خدایا پیامبرمان محمد را در چنان مقامی پسندیده مبعوث فرما که پیشینیان و پسینیان بدان غبطه خورند و درود و سلام خدا بر محمد و خاندان او باد.

خدایا محمد را به بهترین [نوع] فضیلت ها مخصوص گردان و او را به برترین سروری و جایگاه ارجمندان برسان. خدایا محمد را به ذکر پسندیده و حوض [کوثر] که بهشتیان بر آن وارد شوند مخصوص گردان. خدایا مقام محمد را والا ـ و اساس و بنیانش را گرامی و برهانش را بزرگ دار و ما را بر حوض او وارد کن و از جامش سیراب گردان و ما را در گروه او محشور گردان، بی آنکه خوار یا پشیمان باشیم و نه دچار شک و تردید و تغییر گردیم و نه پیمان شکن و شکاک باشیم و نه منکر و فریفته و نه گمراه و گمراه کننده، از پاداشی که از سوی تو بر ما نازل می شود خشنود باشیم و از مجازات تو در امان باشیم؛ به راستی که تویی ارجمند سنجیده کار بخشنده.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست که امام نیکی و پیشوای خیر و فراخوان به سوی نیکی است و برکت او را بر تمام بندگان و شهرها و جانداران و درختان بسیار گردان، برکتی که به تمام بندگان برسد و آنان را کفایت کند. ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از هر کرامتی بهترین آن را و از هر نعمتی بهترین آن و از هر آسانی بهترین آن و از هر عطا و احسانی بهترین آن و از هر قسمتی بهترین آن را به محمد - صلی الله علیه و آله - عطا کن تا این که جایگاه هیچ یک از بندگانت به تو نزدیک تر و مقام و منزلتش در درگاه تو پربهره تر و وسیله اش به تو نزدیک تر و ارزش و شرافتش در محضر تو والاتر و حقش بر تو بیشتر و مقام شفاعتش بالاتر از حضرت محمد نباشد که درود تو بر او و خاندانش باد. همه این ها را در کنار آسایش و شادی زندگی و در سایه راحتی و رحمت و نعمت پابرجا و نهایت فضیلت و شادی کرامت و بزرگواری و امید آرامش و آرزوی لذت و کامیابی و بهره‌مندی از خوشی ها و خواسته ها و شادی غیر قابل قیاس با شادمانی های دنیوی [را برای او از تو می خواهم].

خداوندا! مقام وسیله و بالاترین رتبه و وسیله و فضیلت را به محمد عطا کن و درجه او را در علیین و محبت او را در بین برگزیدگان و ذکر او و یاد سرای او را در بین مقربان مقرر فرما. ما گواه هستیم که او رسالت تو را تمام و کمال [به خلق] رسانید و برای بندگانت خیرخواهی کرد و آیاتت را تلاوت کرد و حدود تو را اجرا کرد و دستور تو را به انجام رساند و حکم تو را روشن کرد و به عهدت وفا کرد و در راه تو جهاد فرمود و آنچنان که شایسته ذات تو بود بندگی و پرستش تو را کرد تا این که مرگش فرا رسید و به اطاعت تو فرمان داد و خود نیز بدان عمل کرد و فرمانبرداریت را کرد و از نافرمانی تو بازداشت و خود نیز از نافرمانی خودداری کرد و آنچنان که تو دوست داشتی تا با دوستان تو دوستی کند، با آنان دوستی کرد و آنچنان که تو دوست داشتی تا با دشمن تو دشمنی کند، با او دشمنی کرد. صلوات بر سرورمان محمد سرور فرستادگان و پیشوای پرهیزکاران و خاتم پیامبران و رسول پروردگار جهانیان باد.

خداوندا بر محمد و خاندان پاک محمد درود فرست. خداوندا بر محمد و خاندان او درود فرست در شب چون تاریکی خود را فرو پوشد. خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست در روز چون روشن شود و در دنیا و آخرت بر او درود فرست و مقام خشنودیت را بر او ارزانی دار و پس از آن به خشنودیت بیفزای .

خدایا چشمان پیامبرمان محمد و پیروان او از امتش و همسران و نسل و یاران و خاندان و امتش، همگی را روشن کن. همچنین ما و خاندان ما و کسانی که حقشان بر گردن ماست، چه زنده و چه مرده را در زمره کسانی قرار ده که چشم او به آن‌ها روشن می شود و چشم همگی ما را به دیدار او روشن کن و بین ما و او جدایی میفکن.

خدایا ما را بر حوض او وارد کن و از جام او سیرابمان گردان و ما را در گروه او و زیر پرچم او محشور کن و بر دین او بمیران و از پاداش او و همراهی با او محروممان مگردان، به راستی که تو بر همه کار توانا هستی. بر محمد و خاندان پاک و برگزیده او درود فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او و خاندان او باد.

خدایا ای پروردگار مرگ و زندگی و ای پروردگار آسمان ها و زمین و ای پروردگار جهانیان و ای پروردگار ما و پدران پیشین ما و ای پروردگار ما و پدران پسین ما! تو یکتا و بی نیازی هستی که نه زاده و نه زاییده شده و هیچ کس همتای او نیست. به عزت و قدرت خویش بر پادشاهان حکم راندی و به قدرت و عزت خویش اربابان را به بندگی کشاندی و به بخشش خویش بر بزرگان سروری کردی و به اقتدار خویش اشراف را از هم پراکندی و به عظمت خویش کوه ها را رام ساختی و بزرگی و کبریا و افتخار و کرم را برای خویش برگزیدی و ستایش و ثنا در محضر تو پایدار گشت و بزرگی و بخشش به واسطه تو عظمت یافت.

هیچ چیز به درجه تو دست نیابد و هیچ چیز منزلت تو را نشناخت و قدرت هیچ کسی چیز بر قدرتت غلبه نتواند کرد و هیچ عزتمندی جز خودت به درجه عزت تو نرسد. تویی پناه پناه جویان و ملجأ پناه آورندگان و تکیه گاه مؤمنان و طریق خواسته حاجت طلبان و شایستگان.

خدایا به حق پیامبرمان که پیامبر مهربانی است به تو روی آورم و از تو می خواهم که فتنه خواهش ها را از من دور سازی و می خواهم که به من رحم کنی و در هر فتنه گمراه کننده مرا ثابت قدم گردانی. تو معبود من و مرجع شکایت و درخواست من هستی، هیچ کس مانند تو نیست و توان هیچ کس با تو برابر نیست .

تو بزرگ تر و والاتر و گرامی تر و عزیزتر و برتر و عظیم تر و ارجمندتر و بزرگوارتر و برتر و بردبارتر هستی و مخلوقات قادر به توصیف تو نیستند. تو آنچنانی که خود را بدان وصف کرده ای، ای صاحب روز جزا.

خدایا از تو می خواهم به حق هر نامی که مخصوص توست و دوست داری بدان نام خوانده شوی و به هر دعائی که یکی از آفریدگانت از پیشینیان و پسینیان تو را بدان دعا خوانده و دعایش را مستجاب کرده ای، تمام گناهانم را بیامرزی، کوچک و بزرگش را، کهنه و تازه اش را، نهان و آشکارش را و گناهانی که من از آن آگاهم و آن ها که نمی دانم و آنچه را که تو بر من شماره و ثبت کرده ای و من خود در طول زندگی فراموشش کرده ام. [از تو می خواهم] کار دین و دنیایم را آنچنان

اصلاح گردانی که اثر آن بر تمام آرزوها و خواسته ها و درخواست های من به درگاه تو باقی بماند. خدایا مرا بیامرز و به من رحمت کن و توبه ام را بپذیر که به راستی تویی توبه پذیر مهربان. خدایا بر محمد و خاندان پاک و برگزیده و نیک که همگی بری از نفاق و ناپاکی هستند بر او درود و رحمت فرست، ای پروردگار جهانیان.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ الْجَدِیدَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ کُلِّ یَوْمٍ وَ رَبَّ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ فَإِنَّکَ أَمَرْتَ بِالدُّعَاءِ وَ تَکَفَّلْتَ بِالْإِجَابَهِ فَاسْمَعْ دُعَائِی وَ تَقَبَّلْ مِنِّی وَ أَسْبِغْ عَلَیَّ نِعْمَتَکَ وَ ارْزُقْنِی صَبْراً عَلَی بَلِیَّتِکَ وَ رِضًا بِقَدَرِکَ وَ تَصْدِیقاً لِوَعْدِکَ وَ حِفْظاً لِوَصِیَّتِکَ وَ وَصْلَ مَا أَمَرْتَ بِهِ أَنْ یُوصَلَ إِیمَاناً بِکَ وَ تَوَکُّلًا عَلَیْکَ وَ اعْتِصَاماً بِحَبْلِکَ وَ تَمَسُّکاً بِکِتَابِکَ وَ مَعْرِفَهً بِحَقِّکَ وَ قُوَّهً عَلَی عِبَادَتِکَ وَ نَشَاطاً لِذِکْرِکَ وَ عَمَلًا بِطَاعَتِکَ أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنِی فَإِذَا کَانَ مَا لَا بُدَّ مِنْهُ الْمَوْتُ فَاجْعَلْ مَنِیَّتِی قَتْلًا فِی سَبِیلِکَ بِیَدِ شِرَارِ خَلْقِکَ مَعَ أَحَبِّ خَلْقِکَ إِلَیْکَ مِنَ الْأُمَنَاءِ الْمَرْزُوقِینَ عِنْدَکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا ای پروردگار این شب جدید و هر شب و ای پروردگار این روز جدید و هر روز و پروردگار این ماه و هر ماه، تو به دعا فرمان دادی و اجابت آن را عهده دار شدی، پس دعایم را بشنو و از من بپذیر و نعمت خویش را بر من فروریز و شکیبایی بر گرفتاریت و خشنودی به سرنوشتت و ایمان به وعده ات و رعایت توصیه ات و اتصال بدانچه دستور پیوستن به آن را داده ای و ایمان به خودت و توکل بر تو و چنگ زدن به ریسمانت و توسل به کتابت و شناخت حقت و توان بر عبادتت و نشاط در یادت و عمل به اطاعتت، تا مرا زنده داشته‌ای روزیم فرما و وقتی در سرنوشتم چاره ای جز مرگ نبود، مرگم را کشته شدن در راه خویش به دست بدترین خلایقت از کسانی که در امنیت و رزق و روزی هستند قرار ده، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

الیوم الحادی و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیهما السلام: إِنَّهُ یَوْمُ نَحسٍ مُسْتَمِرٍّ یَصْلُحُ فِیهِ إِرَاقَهُ الدِّمَاءِ فَاتَّقُوا فِیهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَلَا تَطْلُبُوا فِیهِ حَاجَهً وَ لَا تَنَازَعُوا فِیهِ فَإِنَّهُ رَدِی ءٌ مَنْحُوسٌ مَذْمُومٌ وَ لَا تَلْقَ فِیهِ سُلْطَاناً تَتَّقِیهِ فَهُوَ یَوْمٌ رَدِی ءٌ لِسَائِرِ الْأُمُورِ وَ لَا تَخْرُجْ مِنْ بَیْتِکَ وَ تَوَقَّ مَا اسْتَطَعْتَ وَ تَجَنَّبْ فِیهِ الْیَمِینَ الصَّادِقَهَ وَ تَجَنَّبْ فِیهِ الْهَوَامَّ فَإِنَّ مَنْ یُلْسَعْ فِیهِ مَاتَ وَ لَا تُوَاصِلْ فِیهِ أَحَداً فَهُوَ أَوَّلُ یَوْمٍ أُرِیقَ فِیهِ الدَّمُ وَ حَاضَتْ فِیهِ حَوَّاءُ وَ مَنْ سَافَرَ فِیهِ لَمْ یَرْجِعْ وَ خِیفَ عَلَیْهِ وَ لَمْ یَرْبَحْ وَ الْمَرِیضُ تَشْتَدُّ عِلَّتُهُ وَ لَمْ یَبْرَأْ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مُحْتَاجاً فَقِیراً.

و فی روایه أخری من ولد فیه یکون صالحا.

قالت الفرس إنه یوم جید و فی روایه أخری یصلح فیه إهراق الدم

لا يطلب فيه حاجه و يتقى فيه من الأذى.

و فى روايه أخرى يكره فيه سائر الأعمال و الفصد و الحجامه و لقاء الأجناد و القواد و الساسه.

قال سلمان الفارسى رحمه الله عليه رامروز.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روز نحس دائمی و مخصوص خون ریزی است. در این روز از هر چه می توانید بپرهیزید و به دنبال حاجتی نروید و با هم نزاع نکنید؛ زیرا این روز، روزی بد شوم و مورد نکوهش است. در این روز با حاکمی که از او می ترسی ملاقات نکن. این روز برای دیگر کارها نیز بد است. از منزل خویش بیرون نیا و از هر چه می توانی بر حذر باش و از سوگند راست خودداری کن و از حشرات دوری کن؛ چرا که هر کس در این روز گزیده شود می میرد و در این روز با هیچ کس ارتباطی برقرار نکن؛ زیرا این روز اولین روزی بود که در آن خونریزی رخ داد و حوا در آن حائض شد. هر که در این روز به سفر رود باز نمی گردد و بیم [مردنش] می رود و سود نکند و در این روز، بیمار، بیماریش سخت شود و بهبود نیابد و هر که در این روز زاده شود نیازمند و فقیر می شود.

در روایت دیگری نیز آمده که: هر که در این روز متولد شود فردی شایسته خواهد شد.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی خوب است و در روایت دیگری گفته شده است: این روز مناسب خون ریزی است و هیچ حاجتی در این روز درخواست نشود و در این روز از آزار پرهیز کن.

در روایت دیگری گفته شده است: سایر کارها و خون گیری و حجامت و ملاقات با سربازان و فرماندهان و سیاست مداران در این روز ناپسند است.

سلمان فارسی رحمه الله علیه گفته است: رام روز.

**[ترجمه]

الْعُوذَهُ فِی أَوَّلِهِ

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِیعِ الْعَلِیمِ الَّذِی لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ- وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عَلِیمٌ رَبِّ الْمَلَائِکَهِ الْمُقَرَّبِینَ رَبِّ الْأَنْبِیَاءِ وَ الْمُرْسَلِینَ وَ رَبِّ الْخَلَائِقِ أَجْمَعِینَ أَسْأَلُکَ بِأَسْمَائِکَ الْحُسْنَی وَ آلَائِکَ الْکُبْرَی وَ قُدْرَتِکَ الْعُظْمَی وَ کَلِمَاتِکَ الْعُلْیَا الَّتِی بِهَا تُحْیِی وَ تُمِیتُ وَ تَعْلَمُ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَیْنَهُمَا وَ مَا تَحْتَ الثَّرَی مِنْ شَرِّ هَذَا الْیَوْمِ وَ نَحْسِهِ وَ مَا یَلِیهِ وَ جَمِیعِ آفَاتِهِ وَ طَوَارِقِهِ وَ أَحْدَاثِهِ وَ دَفَعْتَ ذَلِکَ کُلَّهُ بِعِلْمِ اللَّهِ وَ قُوَّتِهِ وَ بِقُدْرَتِهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ صَرَفْتَ ذَلِکَ بِالْعَزَائِمِ الْمُحْکَمَاتِ وَ الْآیَاتِ الْعَالِیَاتِ وَ بِالْأَسْمَاءِ الْمُبَارَکَاتِ بِالْحَیِّ الْقَیُّومِ الْقَائِمِ عَلی کُلِّ نَفْسٍ بِما کَسَبَتْ وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

**[ترجمه]پناه می برم به خداوند شنوای دانایی که هیچ چیز مانند او نیست و او بر همه چیز توانا و به همه چیز داناست. پروردگار فرشتگان مقرب، پروردگار پیامبران و فرستادگان و پروردگار تمام مخلوقات. از تو خواهم به حق نام های نیکو و

نعمات بزرگ تر و قدرت برتر و کلمات والایت که بدان ها زنده می کنی و می میرانی و آنچه در آسمان ها و زمین و میان آن دوست و آنچه زیر خاک است، از شر این روز و شومی آن و آنچه پس از آن واقع می شود و تمام زیان ها و پیشامدهای غیر منتظره و رویدادهای آن [به تو پناه می برم] دفع کرده و تمام این ها را به علم خداوند و نیرو و قدرت او دفع گردانی و هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای بلندمرتبه بزرگ. آن [بلاها] را با عزائم محکمات (قرآن) و نشانه های والا و با نام های مبارک برطرف کردم، به حق زنده پاینده ای که بر کرده هر کس مراقب و بر همه چیز تواناست.

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ اللَّهُمَّ وَ هَذَا يَوْمٌ خَلَقْتَهُ بِقُدْرَتِكَ وَ كَوَّنْتَهُ بِكَيْنُونَتِكَ اجْعَلْ ظَاهِرَهُ السَّلَامَةَ وَ بَاطِنَهُ الْخَيْرَ وَ الْكَرَامَةَ خَلَقْتَهُ كَمَا أَرَدْتَ وَ لَطَفْتَ فِيهِ كَمَا أَحْبَبْتَ وَ أَحْسَنْتَ فِيهِ وَ أَنْعَمْتَ وَ مَنَنْتَ فِيهِ وَ أَفْضَلْتَ وَ تَقَدَّسْتَ فِيهِ وَ تَعَزَّزْتَ فِيهِ وَ احْتَجَبْتَ وَ تَعَالَيْتَ وَ تَعَاظَمْتَ وَ أَغْنَيْتَ وَ أَفْقَرْتَ وَ مَلَكْتَ وَ قَهَرْتَ فَتَعَالَيْتَ يَا رَبَّنَا عَنْ ذَلِكَ عُلُوّاً كَبِيراً وَ تَعَالَيْتَ عَنْ ذَلِكَ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ.

عَصَمْتَنَا بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ مِنَ الشِّرْكِ وَ الطُّغْيَانِ وَ الْمَعَاصِي وَ الْآثَامِ فَعَلَيْهِ مِنْكَ أَفْضَلُ تَحِيَّةٍ وَ سَلَامٍ فَلَقَدْ أَكْرَمْتَنَا بِعِزِّ الْإِسْلَامِ وَ بِدَعْوَةِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ الَّذِي حَفِظْتَنَا مِنْ زَلَازِلِ الْأَرْضِ وَ بَقِيَتِ الدُّنْيَا بِبَقِيَّهِ وُلْدِهِ الْأَئِمَّهِ

الْأَطْهَارِ الْأَخْيَارِ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ هَذَا الْيَوْمَ شَاهِداً لَنَا نَعْمَلُ فِيهِ بِطَاعَتِكَ وَ سَهِّلْ لَنَا رِزْقَكَ وَ فَضْلَكَ وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ وَ عَافِيَتِكَ وَ امْتِنَانِكَ وَ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ آثَرْتَهُمْ بِتَوْفِيقِكَ وَ رِعَايَتِكَ وَ سَامِحْنَا بِلُطْفِكَ وَ عَفْوِكَ اللَّهُمَّ احْفَظْنَا مِنَ الْقَبَائِحِ وَ الْعُيُوبِ وَ فَرِّجْ عَنَّا كُلَّ مَكْرُوبٍ وَ اجْعَلْ طَلِبَتَنَا لِلْحَقِّ فَأَنْتَ خَيْرُ مَطْلُوبٍ اللَّهُمَّ أَطْلِقْ أَلْسِنَتَنَا بِذِكْرِكَ وَ لَا تُنْسِنَا شُكْرَكَ وَ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَكَ اللَّهُمَّ وَ قِنَا جَمِيعَ الْمَخَاوِفِ وَ الشَّدَائِدِ وَ لَا تُشْمِتْ بِنَا عَدُوّاً وَ لَا حَاسِداً فَإِنِّي لِبَابِكَ قَاصِدٌ وَ عَلَيْكَ عَاقِدٌ وَ لَكَ رَاكِعٌ وَ سَاجِدٌ وَ لِمَا أَوْلَيْتَ وَ أَنْعَمْتَ مِنْ مَعْرُوفِكَ شَاكِرٌ يَا مَنْ يَعْلَمُ سِرِّي وَ عَلَانِيَتِي ارْحَمْ خَطِيئَتِي اللَّهُمَّ ارْحَمْ عَبْداً تَذَلَّلَ لَكَ وَ خَضَعَ لِعَظَمَتِكَ فَلَا تَرُدَّهُ خَائِباً مِنْ لُطْفِكَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ أَوْسِعْ رِزْقِي وَ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ وَ هَذَا الْيَوْمُ الْحَادِي وَ الْعِشْرُونَ مِنْ شَهْرِكَ الْعَظِيمِ الْجَلِيلِ الْكَرِيمِ خَلَقْتَهُ بِآلَائِكَ وَ جَعَلْتَ الرَّغْبَةَ فِيهِ طَلَباً لِثَوَابِكَ فَتَوَحَّدْتَ فِيهِ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَ تَفَرَّدْتَ فِيهِ بِالصَّمَدَانِيَّةِ وَ تَقَدَّسْتَ فِيهِ بِالْأَسْمَاءِ الْعُلْيَا ذَلَّتْ فِيهِ لِعَظَمَتِكَ الرِّقَابُ وَ دَانَتْ بِقُدْرَتِكَ فِيهِ الْأُمُورُ الصِّعَابُ وَ تَاهَ فِي عِزِّ سُلْطَانِكَ أُولُو الْأَلْبَابِ إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ قَصَدْتُكَ لِمَا ضَاقَتْ عَلَيَّ الْمَسَالِكُ وَ وَقَعْتُ فِي بَحْرِ الْمَهَالِكِ لِعِلْمِي بِأَنَّكَ تُجِيبُ الدَّاعِيَ وَ تَسْمَعُ سُؤَالَ السَّائِلِينَ بَسَطْتُ إِلَيْكَ كَفّاً هِيَ ضَائِقَةٌ مِمَّا قَدْ جَنَيْتُهُ مِنَ الْخَطَايَا وَجِلَةً فَيَا مَنْ يَعْلَمُ سَرِيرَتِي وَ عَلَانِيَتِي ارْحَمْ ضَعْفِي وَ مَسْكَنَتِي وَ تَغَمَّدْنِي بِعَفْوِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ فِي دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي فَلَا تَكِلْنِي إِلَّا إِلَيْكَ فَإِنَّكَ رَجَائِي وَ أَمَلِي وَ عُدَّتِي وَ إِلَيْكَ مَفْزَعِي وَ أَنْتَ غِيَاثِي وَ بِكَ مَلَاذِي وَ بَابُكَ لِلطَّالِبِينَ مَفْتُوحٌ وَ أَنْتَ مَشْكُورٌ مَمْدُوحٌ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ وَفِّقْنِي لِلْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ وَ التِّجَارَةِ الرَّابِحَةِ وَ سُلُوكِ الْمَحَجَّةِ الْوَاضِحَةِ وَ اجْعَلْهُ أَفْضَلَ يَوْمٍ جَاءَ عَلَيْنَا بِالْخَيْرِ وَ الْبَرَكَةِ وَ لَا تُشْمِتْ بِي عَدُوّاً وَ لَا حَاسِداً أَنْتَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ السَّيِّدُ السَّنَدُ إِلَهِي

اسْتُرْنِی یَوْمَ تُبْلَی السَّرَائِرُ وَ احْفَظْنِی مِنْهُ مِمَّا أَحَاذِرُ وَ کُنْ لِی سَاتِراً وَ رَاحِماً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الصَّالِحِینَ الْأَخْیَارِ الْأَتْقِیَاءِ الْأَبْرَارِ وَ أَسْکِنِّی جِنَانَکَ فِی دَارِ الْقَرَارِ مَعَ الْمُصْطَفَیْنَ الْأَخْیَارِ وَ ارْحَمْ ضَعْفِی وَ حَرِّمْ جَسَدِی عَلَی النَّارِ یَا عَزِیزُ یَا جَبَّارُ یَا حَلِیمُ یَا غَفَّارُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی وَ ارْحَمْنِی وَ اهْدِنِی وَ ارْزُقْنِی وَ عَافِنِی وَ اجْبُرْنِی.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ هَذَا الْیَوْمُ خَلْقٌ جَدِیدٌ فَافْتَحْهُ عَلَیَّ بِطَاعَتِکَ وَ اخْتِمْهُ عَلَیَّ بِمَغْفِرَتِکَ وَ رِضْوَانِکَ وَ ارْزُقْنِی فِیهِ حَسَنَةً تَقْبَلُهَا مِنِّی وَ زَکِّهَا وَ ضَاعِفْهَا لِی وَ مَا عَمِلْتُ فِیهِ مِنْ سَیِّئَةٍ فَاغْفِرْهَا لِی إِنَّکَ غَفُورٌ رَحِیمٌ جَوَادٌ کَرِیمٌ وَدُودٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَصْبَحْتُ لَا أَسْتَطِیعُ دَفْعَ مَا أَکْرَهُ وَ لَا أَمْلِکُ نَفْعَ مَا أَرْجُو وَ أَصْبَحَ الْأَمْرُ بِیَدِ غَیْرِی وَ أَصْبَحْتُ مُرْتَهِناً بِعَمَلِی فَلَا فَقِیرَ أَفْقَرُ مِنِّی اللَّهُمَّ لَا تُشْمِتْ بِی عَدُوِّی وَ لَا تُشَوِّهْ وَجْهِی عِنْدَ صَدِیقِی وَ لَا تَجْعَلْ مُصِیبَتِی فِی دِینِی وَ لَا تَجْعَلِ الدُّنْیَا أَکْبَرَ هَمِّی وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَیَّ مَنْ لَا یَرْحَمُنِی حَسْبِیَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی وَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ حَسْبِیَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی لِدُنْیَایَ وَ حَسْبِیَ اللَّهُ الْقَوِیُّ الشَّدِیدُ لِمَنْ جَازَانِی بِسُوءٍ حَسْبِیَ اللَّهُ الْکَرِیمُ عِنْدَ الْمَوْتِ حَسْبِیَ اللَّهُ الرَّءُوفُ عِنْدَ الْمُسَاءَلَهِ فِی الْقَبْرِ حَسْبِیَ اللَّهُ الْکَرِیمُ عِنْدَ الْحِسَابِ حَسْبِیَ اللَّهُ اللَّطِیفُ عِنْدَ الْمِیزَانِ حَسْبِیَ اللَّهُ الْعَزِیزُ الْقَدِیرُ الْقُدُّوسُ عِنْدَ الصِّرَاطِ- حَسْبِیَ اللَّهُ الَّذِی لا- إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ یَا عَالِمَ الْخَفِیَّاتِ رَفِیعَ الدَّرَجَاتِ ذو [ذَا] الْعَرْشِ تُلْقِی الرُّوحَ مِنْ أَمْرِکَ عَلَی مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِکَ یَا غَافِرَ الذَّنْبِ قَابِلَ التَّوْبِ شَدِیدَ الْعِقَابِ ذَا الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَلِکُ الْبَصِیرُ الْکَرِیمُ یَا هَادِیَ الْمُضِلِّینَ وَ رَاحِمَ الْمُذْنِبِینَ وَ مُقِیلَ عَثَرَاتِ الْعَاثِرِینَ ارْحَمْ عَبْدَکَ یَا ذَا الْخَطَرِ الْعَظِیمِ وَ الْمُسْلِمِینَ کُلَّهُمْ أَجْمَعِینَ وَ اجْعَلْنِی مَعَ الْأَحْیَاءِ الْمَرْزُوقِینَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ- مِنَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِینَ آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ.

یَا مَنْ لَا یَشْغَلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ یَا مَنْ لَا تَشْتَبِهُ عَلَیْهِ الْأَصْوَاتُ وَ لَا یُغَلِّطُهُ

السَّائِلُونَ وَ لَـا تَخْتَلِفُ عَلَيْهِ اللُّغَاتُ يَـا مَنْ لَـا يُبْرِمُهُ إِلْحَاحُ الْمُلِحِّينَ أَذِقْنَا بَرْدَ عَفْوِكَ وَ حَلَاوَهَ مَغْفِرَتِکَ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّهِ وَ النَّجاهَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ يَا خَيْرَ الْغَافِرِينَ.

**[ترجمه]به نـام خداونـد بخشاینـده مهربـان و درود خـدا بر سـرورمان محمـد پیـامبر و خانـدان پاک و طاهر او باد. خـدایا بر فرشتگان مقرب و بر تمام پیامبران و فرستادگان درود فرست. خـدایا این روزی است که آن را به قـدرت خویش آفریدی و با هستی خود آن را هستی بخشـیدی، ظاهر آن را سـلامت و باطن آن را نیکی و کرامت قرار ده. آنچنان که اراده فرمودی آن را آفریـدی و چنـانچه پسـندیدی در آن [بر مخلوقات] لطف و کرم داشتی و در این روز کرامت فرمودی و نعمت و لطف و کرم خویش را [بر بنـدگان] ارزانی داشتی و در این روز قـداست و عزت یـافتی و در پرده رفتی و خویش را والاـ و بزرگ داشتی و بی نیـاز گشتی و نیازمنـد کردی و فرمانروایی نمودی و چیره گشتی. تو ای پروردگار ما از این ها بسـی بزرگ تری و والاتر از آنی ای مهرپیشه، ای عطابخش.

به برکت پیامبر خویش محمـد بن عبـدالله ما را از شـرک و سرکشـی و از گناهان و خطاها حفظ کردی، پس بهترین درود و سلام از جانب تو بر او باد. به عزت اسـلام ما را کرامت بخشـیدی و به دعوت پیامبرمان محمد که درودت بر او باد، دعوتی که ما را از زلزله های زمین حفظ گرداندی و با بقای فرزندان او، امامان پاک و برگزیده دنیا پابرجا ماند.

خـدایا این روز را شاهـد قرار ده تـا در آن به طـاعتت عمـل کنیم و روزی و بخشـش خویش را بر مـا آسـان گردان و ما را زیر پوشـش عیب پوشـی و تنـدرستی و بخشـش خویش قرار ده و مـا را از کسـانی گردان که آن ها را با توفیق و محافظت خویش مقدم داشته و با لطف و بخشش خود ما را بیامرز. خدایا ما را از زشتی ها و عیب‌ها حفظ گردان و هر گرفتاری را از ما برطرف گردان و درخواست مـا را برای حق قرار ده که تو خود بهترین خواسـته ای. خـدایا زبـان هایمـان را به ذکر خویش گویا کن و سپـاست را از یـاد مـا نبر و ما را از پاداشت محروم نگردان. خـدایا ما را از تمام دل نگرانی ها و سـختی ها حفظ گردان و ما را مورد شـماتت هیـچ دشـمن و حسودی قرار نـده که من رو به سوی درگـاه تو کرده ام و به تو بسـته شـده ام و برای تو رکوع و سجود کرده ام و به خاطر نیکی ای که به من کردی و نعمتی که به من بخشـیدی سپاسـگزارم. ای کسی که پنهان و آشکار مرا می دانی، بر خطای من رحم کن. خدایا رحم کن بر بنده ای که برای تو رام شده و در برابر عظمت تو فروتن گشته است، پس او را از لطف خویش ناامید باز نگردان.

خدایا در این روز به من برکت ده و روزیم را گسترده گردان و گناهم را بیامرز، به مهر و رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا! امروز روز بیست و یکم از ماه عظیم و ارزشـمند و بزرگ توست. به نعمات خویش آن را آفریدی و میل و رغبت را در آن قرار دادی تـا پـاداش تو را درخواست کنیم و در این روز به یگـانگی مخصوص گشتی و به بی نیازی یگانه گشتی و به نام هـای والا تقـدس جستی. گردن ها در این روز در برابر عظمت تو خوار گشـته و کارهای دشوار در این روز وامـدار قـدرت تو شدند و خردمندان در برابر عزت سلطه و سیطره تو سرگشته شدند.

خـدایا و ای سـرور و مولای من! بدین سـبب که عرصه بر من تنگ گشـته و در دریای نابودی افتاده ام رو به سوی تو کرده ام؛ زیرا می دانم که تو دعـاگو را اجابت کنی و خواسـته درخواست کننـدگان را می شونی، دستی به سوی تو دراز کرده ام که به

خاطر ارتکاب گناهان تنگ و هراسان گشته است. پس ای کسی که پنهان و آشکار مرا می دانی، به ناتوانی و بیچارگی‌ام رحم کن و در دنیا و آخرتم مرا در پوشش عفو و بخشش خویش قرار ده و تنها به خودت واگذار کن که تویی آرزو و امید و وسیله من و به تو پناه آورم و تو فریادرس منی و به تو پناه جویم و در رحمتت به روی درخواست کنندگان گشوده است و تویی سپاس پذیر مورد ستایش.

خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و در انجام کارهای شایسته و تجارت سودآور و پیمودن مسیری روشن مرا توفیق ده و آن را بهترین روزی قرار ده که با خیر و برکت به سراغ ما آمده است و مرا مورد نکوهش هیچ دشمن و حسودی قرار نده. تویی یگانه یکتای بی نیاز، سرور و تکیه گاه. خدایا در روزی که رازها آشکار گردد عیوبم را بپوشان و از آن چه پرهیز می کنم محفوظم دار و نسبت به من عیب پوش و مهرورز باش. خدایا مرا از شایستگان و برگزیدگان و پرهیزکاران و نیکان گردان و به همراه برگزیدگان در بهشت هایت در خانه آرامش ساکنم کن و به ضعف و ناتوانیم رحم کن و جسمم را بر آتش دوزخ حرام کن، ای شکست ناپذیر، ای جبار، ای بردبار، ای آمرزنده! خدایا مرا بیامرز و به من رحم کن و هدایتم فرما و به من روزی ده و به سلامتم دار و [گرفتاریم را] جبران نما.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و این روز، آفرینشی جدید است، پس آن را با طاعتت خویش بر من بگشا و به آمرزش و خشنودی خویش ختم فرما و در این روز کاری نیک روزیم گردان که آن را از من بپذیری و آن را پاک گردان و دوچندانش کن و هر کار زشتی را که در این روز مرتکب شده ام ببخش، به راستی که تویی آمرزنده مهربان، بخشنده بزرگوار و مهرورز.

خدایا من توان آن را ندارم که آنچه را ناپسند می شمارم از خود دور کنم و به سود آنچه بدان امیدوارم تسلطی ندارم و کار به دست دیگری افتاده و من در گرو خویشم و هیچ کسی نیازمندتر از من نیست. خدایا مرا دشمن شاد نکن و مرا نزد دوستم روسیاه نگردان و مصیبتم را در دینم و دنیا را بزرگترین نگرانیم قرار مده و کسی را که نسبت به من رحم ندارد بر من مسلط نکن.

خدای تبارک و تعالی برای من بس است و از خدای عزوجلّ طلب آمرزش دارم. خدای تبارک و تعالی برای دنیایم بس است و خدای توانمند پرقدرت برای من کافی است، در برابر کسی که با من بدی می‌کند. خداوند بزرگوار مرا به وقت مرگ کافی است. خدای مهربان به وقت سؤال و جواب در قبر برایم کافی است. خداوند بزرگوار مرا به وقت حساب بس است. خدای دقیق مرا به هنگام سنجش اعمال کافی است. خداوند شکست ناپذیر توانای پاک مرا در صراط بس است. مرا بس است {خداوندی که هیچ معبودی جز او نیست. بر او توکل کردم، و او پروردگار عرش بزرگ است.}. - . توبه / ۱۲۹ -

خدایا، ای دانای به اسرار نهان، ای ارتقا دهنده درجات، [ای] صاحب عرش، روح [فرشته] را به هر کدام از بندگانت که بخواهی می فرستی، ای آمرزنده گناه، ای توبه پذیر، ای سخت کیفر، ای صاحب بخشش و لطف. معبودی جز تو نیست، فرمانروای بینای بخشنده، ای هدایتگر گمراهان و مهرورز نسبت به گنهکاران و درگذرنده از لغزش های خطاکاران، بر بنده ات رحم کن ای صاحب مقام عظیم و صاحب تمام مسلمانان! مرا از آن زندگان روزی داده شده ای قرار ده که آنان را نعمت دادی، [یعنی] از پیامبران و راستان و شهیدان و شایستگان. آمین ای پروردگار جهانیان!

ای خداوندی که شنیدن دعایی تو را از شنیدن دیگر دعاها به خود مشغول نمی کند، ای کسی که صداها او را به خطا نیندازد، ای کسی که درخواست کنندگان او را به اشتباه وانمی دارند و زبان ها برایش ناهمگون نباشند، ای کسی که پافشاری اصرارکنندگان او را به ستوه نمی آورد، خنکی عفو و گذشتت و شیرینی آمرزشت و راه یابی به بهشت و رهایی از آتش دوزخ را به ما بچشان. به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان و ای بهترین آمرزندگان!

**[ترجمه]

اللَّهُمَّ إِنَّکَ جَعَلْتَنِی مِنَ الَّذِینَ یُؤْمِنُونَ بِالْغَیْبِ وَ یُقِیمُونَ الصَّلاهَ وَ یُؤْتُونَ الزَّکاهَ- وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقُونَ فَاجْعَلْنِی عَلَی هُدًی مِنْکَ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُهْتَدِینَ وَ لَقِّنِّی الْکَلِمَاتِ الَّتِی لَقَّنْتَ آدَمَ وَ تُبْتَ عَلَیْهِ إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ اللَّهُمَّ خَلَقْتَنِی فِیمَنْ یُقِیمُونَ الصَّلاهَ وَ یُؤْتُونَ الزَّکاهَ اللَّهُمَّ فَاجْعَلْنِی مِمَّنْ یُقِیمُ الصَّلَاهَ وَ یُؤْتِی الزَّکَاهَ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْخَاشِعِینَ فِی الصَّلَاهِ الَّذِینَ یَسْتَعِینُونَ بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاهِ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ لا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَ لا هُمْ یَحْزَنُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الصَّابِرِینَ- الَّذِینَ إِذا أَصابَتْهُمْ مُصِیبَهٌ قالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ وَ اجْعَلْ عَلَیَّ مِنْکَ صَلَاهً وَ رَحْمَهً وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُهْتَدِینَ اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِی بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِی الْحَیاهِ الدُّنْیا وَ فِی الْآخِرَهِ وَ لَا تَجْعَلْنِی مِنَ الظَّالِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ صَبَرُوا وَ عَلی رَبِّهِمْ یَتَوَکَّلُونَ اللَّهُمَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ اتَّقَوْا وَ الَّذِینَ هُمْ مُحْسِنُونَ- سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَاسْتَجِبْ لِی وَ نَجِّنِی مِنَ النَّارِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُحْسِنِینَ- الَّذِینَ إِذا ذُکِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَ الصَّابِرِینَ عَلی ما أَصابَهُمْ وَ الْمُقِیمِی الصَّلاهِ وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ فِی صَلاتِهِمْ خاشِعُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ لِلزَّکاهِ فاعِلُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حافِظُونَ- إِلَّا عَلی أَزْواجِهِمْ أَوْ ما مَلَکَتْ أَیْمانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَیْرُ مَلُومِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ لِأَماناتِهِمْ وَ عَهْدِهِمْ راعُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ بِشَهاداتِهِمْ قائِمُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ عَلی صَلَواتِهِمْ یُحافِظُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الْوارِثِینَ الَّذِینَ یَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِیها خالِدُونَ الَّذِینَ هُمْ مِنْ خَشْیَتِکَ مُشْفِقُونَ.

اللَّهُمَّ إِنَّکَ جَعَلْتَنِی مِنَ الَّذِینَ هُمْ بِآیَاتِکَ یُؤْمِنُونَ- وَ الَّذِینَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لا یُشْرِکُونَ

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُؤْتُونَ ما آتَوْا وَ قُلُوبُهُمْ وَجِلَهٌ أَنَّهُمْ إِلی رَبِّهِمْ راجِعُونَ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُسارِعُونَ فِی الْخَیْراتِ وَ هُمْ لَها سابِقُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنْ حِزْبِکَ فَإِنَّ حِزْبَکَ هُمُ الْغالِبُونَ الْمُفْلِحُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنْ جُنْدِکَ فَإِنَّ جُنْدَکَ هُمُ الْغالِبُونَ اللَّهُمَّ اسْقِنِی مِنَ الرَّحِیقِ الْمَخْتُومِ الَّذِی خِتامُهُ مِسْکٌ وَ فِی ذلِکَ فَلْیَتَنافَسِ الْمُتَنافِسُونَ اللَّهُمَّ اسْقِنِی مِنْ تَسْنِیمٍ عَیْناً یَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ اللَّهُمَّ إِنِّی ظَلَمْتُ نَفْسِی وَ إِلَّا تَرْحَمْنِی وَ تَغْفِرْ لِی أَکُنْ مِنَ الْخاسِرِینَ اللَّهُمَّ سُؤَالِیَ التَّیْسِیرُ بَعْدَ التَّعْسِیرِ اللَّهُمَّ یَسِّرْ لِیَ الْیَسِیرَ بَعْدَ الْعَسِیرِ وَ اجْعَلْ لِی أَجْراً غَیْرَ مَمْنُونٍ- رَبَّنا إِنَّنا سَمِعْنا مُنادِیاً یُنادِی لِلْإِیمانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّکُمْ فَآمَنَّا رَبَّنا فَاغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا وَ کَفِّرْ عَنَّا سَیِّئاتِنا وَ تَوَفَّنا مَعَ الْأَبْرارِ- رَبَّنا وَ آتِنا ما وَعَدْتَنا عَلی رُسُلِکَ وَ لا تُخْزِنا یَوْمَ الْقِیامَهِ إِنَّکَ لا تُخْلِفُ الْمِیعادَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ وَ ارْفَعْ لِی عِنْدَکَ دَرَجَهً وَ مَغْفِرَهً وَ رَحْمَهً وَ رِزْقاً کَرِیماً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُوفُونَ بِعَهْدِکَ- وَ لا یَنْقُضُونَ الْمِیثاقَ وَ مِنَ الَّذِینَ یَصِلُونَ ما أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ یُوصَلَ وَ یَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَ یَخافُونَ سُوءَ الْحِسابِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ صَبَرُوا ابْتِغاءَ وَجْهِ اللَّهِ- وَ أَقامُوا الصَّلاهَ وَ أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْناهُمْ سِرًّا وَ عَلانِیَهً وَ یَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَهِ السَّیِّئَهَ وَ مِمَّنْ جَعَلْتَ لَهُمْ عُقْبَی الدَّارِ- رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ.

**[ترجمه]خدایا مرا از کسانی قرار دادی که به غیب ایمان می آورند، و نماز را بر پا می دارند و زکات می دهند و از آنچه به ایشان روزی داده ایم انفاق می کنند. پس مرا در مسیر هدایت خویش و از هدایت یافتگان قرار ده و کلماتی را به من بیاموز که به حضرت آدم آموختی و توبه اش را پذیرفتی؛ به راستی که تویی توبه پذیر مهربان. خدایا مرا در زمره کسانی آفریدی که نماز را بر پا می کنند و زکات می دهند. پس خدایا مرا از کسانی قرار ده که نماز به پا می دارند و زکات می دهند و مرا از خاشعین در نماز قرار ده که از روزه و نماز یاری می جویند و مرا از کسانی گردان که {نه بیمی بر آنان است، و نه اندوهناک خواهند شد.}. - . بقره / ۶۲ -

خدایا مرا از {شکیبایانی قرار ده که چون مصیبتی به آنان برسد، می گویند: ما از آنِ خدا هستیم، و به سوی او باز می گردیم.} - . بقره / ۱۵۶-۱۵۵ - و از جانب خویش درود و رحمتی برای من قرار ده و مرا از هدایت یافتگان گردان. خدایا {در زندگی دنیا و در آخرت با سخن استوار} - . ابراهیم / ۲۷ - مرا ثابت گردان و مرا از ستمکاران قرار نده. خدایا مرا از کسانی قرار ده که {صبر نمودند و بر پروردگارشان توکّل می کنند.} - . نحل / ۴۲ - خدایا {در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.} - . بقره / ۲۰۱ - و مرا از کسانی قرار ده که {پروا داشته اند و کسانی که آن ها نیکوکارند.}، - . نحل / ۱۲۸ - {منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم.} - . انبیا / ۸۷ - پس دعایم را مستجاب گردان و مرا از عذاب آتش رهایی بخش، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا مرا از نیکوکارانی قرار ده که {چون [نام] خدا یاد شود، دل هایشان خشیت یابد و [آنان که] بر هر چه بر سرشان آید صبر پیشه گانند و برپا دارندگان نمازند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند.} - . حج / ۳۵ -

خدایا مرا از کسانی قرار ده که {در نماز خویش فروتن هستند و و آنان که از بیهوده روی‌گردانند و آنان که زکات می پردازند و کسانی که پاکدامنند مگر در مورد همسرانشان یا کنیزانی که به دست آورده اند، که در این صورت بر آنان نکوهشی نیست.} - . مؤمنون / ۶-۲ - خدایا مرا از کسانی قرار ده که {امانت ها و پیمان خود را مراعات می کنند. و آنان که بر شهادت های خود ایستاده اند.}، - . معارج / ۳۳-۳۲ - { و آنان که بر نمازهایشان مواظبت می نمایند} - . مؤمنون / ۹ -

خـدایا مرا از وارثانی قرار ده که { بهشت را به ارث می برند و در آنجا جاودان می مانند.} – . مؤمنون / ۱۱ – و کسانی که از بیم تو در هراسند.

خدایا تو مرا از کسانی قرار داده ای که به آیاتت ایمان دارند { و آنان که به پروردگارشان شـرک نمی آورند.} – . مؤمنون / ۵۹ – خـدایا مرا از کسـانی قرار ده {که آنچه را دارنـد [در راه خـدا] می دهنـد، در حـالی که دل هایشـان ترسـان است [و می داننـد] که به سوی پروردگارشان بازخواهنـد گشت.} – . مؤمنون / ۶۰ – خـدایا مرا از کسـانی قرار ده { که در کارهای نیک شتاب می ورزند و در انجام آن ها سبقت می جویند.} – . مؤمنون / ۶۱ – خدایا مرا از حزب خویش قرار ده؛ چرا که حزب تو همان پیروزمندان رستگارانند. خدایا مرا از لشکرخویش قرار ده؛ چرا که لشکریان تو حقیقتاً پیروزند. خدایا از شـراب سر به مهر خویش به من بنوشان که {مُهر آن، مُشک است و در این [نعمت ها] مشتاقان باید بر یکدیگر پیشی گیرند.} – . مطففین / ۲۶ – خـدایا از {چشـمه تسـنیم} بـه من بنوشـان، {چشـمه ای که مقربـان از آن نوشـند.} – . مطففین / ۲۸–۲۷ – خـدایا من به خویش سـتم کردم و اگر تو مرا مورد مهر و رحمت و آمرزش خویش قرار ندهی از زیانکاران باشم. خدایا در خواست [از تو] من، آسانی پس از سختی است، خدایا آسانی پس از سختی را برای من آسان کن و پاداشی بی پایان برای من قرار ده.

{پروردگـارا، مـا شـنیدیم کـه دعـوتگری بـه ایمـان فرا می خوانـد که: به پروردگـار خـود ایمـان آوریـد، پس ایمـان آوردیم. پروردگـارا، گناهـان مـا را بیـامرز، و بـدیهای مـا را بزدای و مـا را در زمره نیکـان بمیران. پروردگـارا، و آنچـه را که به وسـیله فرسـتادگانت به ما وعده داده ای به ما عطا کن، و ما را روز رستاخیز رسوا مگردان، زیرا تو وعده ات را خلاف نمی کنی.} – . آل عمران / ۱۹۴–۱۹۳ – خـدایا مرتبه و آمرزش و رحمت و روزی نیکـویی را برای من قرار ده و آن را بالاـ ببر. خـدایا مرا از کسانی قرار ده که به عهدت وفا کنند و پیمانت را نمی شکنند. و از {آنان که آنچه را خدا به پیوستنش فرمان داده می پیوندند و از پروردگارشـان می ترسـند و از سـختی حساب بیم دارنـد.} – . رعـد / ۲۱ – خـدایا مرا از کسـانی قرار ده {کـه برای طلب خشـنودی [خدا] شـکیبایی کردند و نماز برپا داشتند و از آنچه روزیشان دادیم، نهان و آشکارا انفاق کردند، و بدی را با نیکی می زدایند و [از کسانی که] برای آنان فرجام خوش سـرای باقی} – . رعد / ۲۲ – را قرار دادی. {پروردگـارا! در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.} – . بقره / ۲۰۱ –

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُـمَّ رَبَّ هَـذِهِ اللَّیْلَهِ الْجَدِیـدَهِ وَ کُـلِّ لَیْلَهٍ وَ هَـذَا الشَّهْرِ وَ کُـلِّ شَـهْرٍ صَـلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَـوَلَّنِی فِی لَیْلِی وَ نَهَـارِی وَ صَبَاحِی وَ مَسَائِی وَ ظَعْنِی وَ إِقَامَتِی وَ لَا تَبْتَلِنِی فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ بِغَرَقٍ وَ لَا حَرَقٍ وَ لَا شَـرَقٍ وَ نَجِّنِی مِنْ طَوَارِقِ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقاً یَطْرُقُ بِخَیْرٍ یَـا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُـکَ مِنْ حِلْمِکَ لِجَهْلِی وَ مِنْ فَضْـلِکَ لِفَاقَتِی وَ مِنْ سَـعَهِ مَغْفِرَتِکَ لِخَطَایَایَ فَصَـلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ امْنُنْ عَلَیَّ بِذَلِکَ وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی نَفْسِی وَ لَا تَرُدَّنِی عَلَی عَقِبِی وَ لَا تَزِلَّ قَدَمَیَّ وَ لَا تُغْفِلْ قَلْبِی وَ لَا تَخْتِمْ عَلَی فَمِی وَ لَا تُسْقِطْ عَمَلِی وَ لَا تُزِلْ عَنِّی نِعْمَتِی وَ لَا تُشْمِتْ بِی عَدُوّاً وَ لَا تُسَلِّطِ الشَّیْطَانَ عَلَیَ

فَيُهْلِكَنِي وَ امْنُنْ عَلَيَّ بِالْجَنَّةِ وَ الرَّحْمَةِ وَ الْأَمْنِ وَ الْعَافِيَةِ وَ السَّعَادَةِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این شب جدید و هر شب و این ماه و هر ماه! برمحمد و خاندان او درود و رحمت فرست و در شب و روزم و صبح و شامم و در مهاجرت و سکونت مراقبم باش و در این شب مرا با غرق شدن و سوختن و خفگی امتحانم نکن و مرا از پیشامدهای غیر منتظره شب و روز رهایی بخش، به غیر از وارد شوندهای که خبر خوشی بیاورد، ای مهربان ترین مهربانان.

خدایا از بردباریت برای نادانیم و از فضل و کرمت برای فقرم و از وسعت آمرزشت برای اشتباهاتم از تو خواهم، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و با این الطافت بر من منت نه و مرا به خودم وامگذار و مرا به جای نخستم باز مگردان و گامم را ملغزان و دلم را غافل مکن و بر دهانم مهر منه و عملم را باطل مگردان و نعمتت را از من نگیر و دشمن شادم مکن و شیطان را بر من مسلط مکن که هلاکم گرداند و با بهشت و رحمت و امنیت و سلامت و خوشبختی در دنیا و آخرت بر من منت نه، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الثانی و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ مُخْتَارٌ حَسَنٌ مَا فِيهِ مَكْرُوهٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَةٍ وَ لِلشِّرَاءِ وَ الْبَيْعِ وَ الصَّيْدِ فِيهِ وَ السَّفَرِ وَ مَنْ سَافَرَ فِيهِ رَبِحَ وَ يَرْجِعُ مُعَافًى إِلَى أَهْلِهِ سَالِماً وَ طَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ الْمُهِمَّاتِ وَ سَائِرِ الْأَعْمَالِ وَ الصَّدَقَةُ فِيهِ مَقْبُولَةٌ وَ مَنْ دَخَلَ عَلَى سُلْطَانٍ قُضِيَتْ حَاجَتُهُ وَ يَبْلُغُ بِقَضَاءِ الْحَوَائِجِ وَ فِي نُسْخَةٍ أُخْرَى وَ مَنْ قَصَدَ السُّلْطَانَ وَجَدَ مَخَافَةً.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: خَفِيفٌ صَالِحٌ لِكُلِّ شَيْ ءٍ يُلْتَمَسُ فِيهِ وَ الرُّؤْيَا فِيهِ مَخْصُوصَةٌ(۱)

وَ التِّجَارَةُ فِيهِ مُبَارَكَةٌ وَ الْآبِقُ فِيهِ يُوجَدُ وَ إِنْ خَاصَمْتَ فِيهِ كَانَتِ الْغَلَبَةُ لَكَ وَ التَّزْوِيجُ فِيهِ جَيِّدٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ عَيْشُهُ طَيِّباً وَ يَكُونُ مُبَارَكاً وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ يَبْرَأُ سَرِيعاً.

و قالت الفرس إنه يوم ثقيل و فی روايه أخری أنه يحمد فيه كل حاجه و الأعمال المرضيه و هو يوم خفيف يصلح لكل حاجه يراد قضاؤها.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله عليه باد روز.

**[ترجمه]سرورمان حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی برگزیده و خوب است. مکروه و ناپسندی در این روز نیست و برای هر خواسته ای و برای خرید و فروش و شکار و سفر مناسب است و هر که در این روز به مسافرت رود سود کند و با سلامت به سوی خانواده خویش باز گردد. این روز برای درخواست حاجات و کارهای مهم و سایر امور خوب است و صدقه در این روز پذیرفته است و هر که در این روز بر حاکمی وارد شود، حاجتش برآورده شده و به

خواسته هایش دست یابد.

در نسخه دیگری ذکر شده: و هر که به دیدار حاکم رود با هراس روبرو شود.

در روایتی دیگر: روزی سبک است و برای هر کاری که انسان بخواهد مناسب است و خواب این روز ویژه است و تجارت در این روز پر برکت است و گریخته در این روز پیدا می شود و اگر با کسی در این روز نزاع کنی، پیروزی از آن توست و ازدواج در این روز خوب است و هر که در این روز زاده شود زندگی خوبی خواهد داشت و پر برکت خواهد بود و هر که در این روز بیمار شود به زودی بهبود می یابد.

ایرانیان گفته اند که این روز، روزی سنگین است و در روایتی دیگر نقل شده که در این روز هر خواسته ای و کارهای مورد خشنودی نیکوست و روزی سبک و مناسب است برای هر خواسته ای که قصد برآورده شدن آن را دارند.

سلمان فارسی – رحمه الله علیه – گفته است: باد روز.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْيَوْمِ الْجَدِيدِ وَ كُلِّ يَوْمٍ وَ كُلِّ شَيْ ءٍ خَلَقْتَ فِيهِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ يَوْمِی هَذَا أَوَّلَهُ صَلَاحاً وَ أَوْسَطَهُ فَلَاحاً وَ آخِرَهُ نَجَاحاً وَ لَقِّنِی فِيهِ الْحُسْنَی بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ قَوْلَ التَّوَّابِينَ وَ عَمَلَهُمْ وَ تَوْبَةَ الْأَنْبِيَاءِ وَ صِدْقَهُمْ وَ سَخَاءَ الْمُجَاهِدِينَ وَ ثَوَابَهُمْ وَ شُكْرَ الْمُصْطَفَيْنَ وَ نُصْحَهُمْ وَ عَمَلَ الذَّاكِرِينَ وَ يَقِينَهُمْ وَ إِيمَانَ الْعُلَمَاءِ وَ فِقْهَهُمْ وَ تَعَبُّدَ الْخَاشِعِينَ وَ تَوَاضُعَهُمْ وَ حِلْمَ الْعُلَمَاءِ وَ صَبْرَهُمْ وَ خَشْيَةَ الْمُتَّقِينَ وَ رَغْبَتَهُمْ وَ تَصْدِيقَ الْمُؤْمِنِينَ وَ تَوَكُّلَهُمْ وَ رَجَاءَ الْخَائِفِينَ الْمُحْسِنِينَ وَ بِرَّهُمْ وَ الْعَافِيَةَ بِالْمَغْفِرَةِ وَ صَرْفَ الْمَعَرَّةِ

ص: ۲۶۷

۱- ۱. مقصوصه خ.

كُلِّهَا عَنِّی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ إِنَّکَ أَهْلُ التَّقْوی وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ.

**[ترجمه]خدایا! ای پروردگار این روز جدید و هر روز و هر چه در این روز آفریده ای، بر محمد و خاندان او درود فرست و آغاز این روز مرا درستی و میان آن را رستگاری و پایان آن را موفقیت قرار ده و در این روز نیکی را به من الهام کن، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از تو خواهم گفتار و کردار توبه کنندگان و توبه و راستی پیامبران و سخاوت و پاداش مجاهدان و سپاس و خیرخواهی برگزیدگان و عمل و یقین ذاکران و ایمان و دانش دانشمندان و عبادت و فروتنی فروتنان و بردباری و شکیبایی دانایان و بیم و شوق پرهیزکاران و باور و توکل مؤمنان و امید و نیکی بیمناکان نیکوکار و سلامت همراه با آمرزش و دفع تمام زیان ها از من، ای مهربان ترین مهربانان، به راستی که تویی سزاوار ترس و سزاوار آمرزش.

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ- لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِیکَ لَهُ- لَهُ الْمُلْکُ وَ لَهُ الْحَمْدُ- یُحْیِی وَ یُمِیتُ وَ یُمِیتُ وَ یُحْیِی وَ هُوَ حَیٌّ لَا یَمُوتُ بِیَدِهِ الْخَیْرُ- وَ هُوَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَلِیِّ الْأَعْلَی الْوَهَّابِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَهْلُ النِّعَمِ وَ الْکَرَمِ وَ الْفَضْلِ وَ التُّقَی وَ الْبَاقِی الْحَیُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ- لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِیَّاهُ مُخْلِصِینَ لَهُ الدِّینُ وَ لَوْ کَرِهَ الْکافِرُونَ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ مَنِ اسْمُهُ الْمُبْدِئُ رَبِّ الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی- لَا غَایَهَ لَهُ وَ لَا مُنْتَهَی لَهُ مَا فِی السَّمَاوَاتِ الْعُلَی الرَّحْمَنِ عَلَی الْعَرْشِ اسْتَوَی عَظِیمِ الْآلَاءِ کَرِیمِ النَّعْمَاءِ قَاهِرِ الْأَعْدَاءِ عَاطِفٍ بِرِزْقِهِ مَعْرُوفٍ بِلُطْفِهِ عَادِلٍ فِی حُکْمِهِ عَلِیمٍ فِی مُلْکِهِ رَحِیمِ الرُّحَمَاءِ بَصِیرِ الْبُصَرَاءِ عَلِیمِ الْعُلَمَاءِ غَفُورِ الْغُفَرَاءِ صَاحِبِ الْأَنْبِیَاءِ قَادِرٍ عَلَی مَا یَشَاءُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِکِ الْمَجِیدِ ذِی الْعَرْشِ الْمَجِیدِ فَعَّالٍ لِمَا یُرِیدُ رَبِّ الْأَرْبَابِ وَ صَاحِبِ الْأَصْحَابِ وَ مُسَبِّبِ الْأَسْبَابِ وَ رَازِقِ الْأَرْزَاقِ وَ خَالِقِ الْأَخْلَاقِ وَ قَادِرِ الْمَقْدُورِ وَ قَاهِرِ الْمَقْهُورِ وَ عَادِلٍ فِی یَوْمِ النُّشُورِ إِلَهِ الْآلِهَهِ یَوْمَ الْوَاقِعَهِ غَفُورٍ حَلِیمٍ شَکُورٍ- هُوَ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُ وَ الدَّائِمُ رَازِقُ الْبَهَائِمِ صَاحِبُ الْعَطَایَا وَ مَانِعُ الْبَلَایَا یَشْفِی السَّقِیمَ وَ یَغْفِرُ لِلْخَاطِئِینَ وَ یَعْفُو عَنِ الْهَارِبِینَ وَ یُحِبُّ الصَّالِحِینَ وَ یَبَرُّ النَّادِمِینَ وَ یَسْتُرُ عَلَی الْمُذْنِبِینَ وَ یُؤْمِنُ الْخَائِفِینَ سُبْحَانَکَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْکَرِیمُ الْغَفُورُ وَ تَغْفِرُ الْخَطَایَا وَ تَسْتُرُ الْعُیُوبَ شَکُورٌ حَلِیمٌ عَالِمٌ فِی الْحُدُودِ مُنْبِتُ الزُّرُوعِ وَ الْأَشْجَارِ وَ صَاحِبُ الْجَبَرُوتِ غَنِیٌّ عَنِ الْخَلْقِ قَاسِمُ الْأَرْزَاقِ وَ عَلَّامُ الْغُیُوبِ أَنْتَ الَّذِی لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ أَنْتَ الْکَبِیرُ تَعْلَمُ السِّرَّ وَ الْعَلَانِیَهَ وَ تَعْلَمُ مَا فِی الْقُلُوبِ أَنْتَ الَّذِی تَعْفُو عَلَی الْخَاطِئِ وَ الْعَاصِی بَعْدَ أَنْ یَغْرَقَ فِی الذُّنُوبِ أَنْتَ الَّذِی کُلُّ شَیْ ءٍ خَلَقْتَهُ مُنْصَرِفٌ إِلَیْکَ بِالنُّشُورِ اغْفِرْ لِی خَطِیئَتِی کَمَا قُلْتَ ادْعُونِی أَسْتَجِبْ لَکُمْ وَ أَنْتَ بِوَعْدِکَ صَدُوقٌ نَجِّنِی مِنَ الْکُرُبَاتِ اللَّهُمَّ یَا غِیَاثَ کُلِّ مَکْرُوبٍ أَنْتَ الَّذِی قُلْتَ ادْعُونِی

ص: ۲۶۸

أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ أَنْتَ بِوَعْدِكَ صَدُوقٌ صَادِقٌ احْفَظْنِی مِنْ جَمِیعِ آفَاتِ الدُّنْیَا وَ هَوْلِ اللُّحُودِ- لَا تَفْضَحْنِی عَلَی رُءُوسِ الْخَلَائِقِ فِی الْیَوْمِ الْمَوْعُودِ الْمَشْهُودِ یَا سَیِّدِی یَا سَیِّدِی اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِیراً- لَا حَدَّ لَهُ وَ لَا نِدَّ لَهُ وَ لَا شَبِیهَ لَهُ وَ لَا ضِدَّ لَهُ وَ لَا حُدُودَ لَهُ وَ لَا كُفْوَ لَهُ وَ لَا كُنْهَ لَهُ وَ لَا مِثْلَ لَهُ وَ لَا شَرِیكَ لَهُ فِی مُلْكِهِ وَ لَا وَزِیرَ لَهُ أَسْأَلُكَ یَا عَزِیزُ یَا عَزِیزُ یَا عَزِیزُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ ارْزُقْنِی فِی حَیَاتِی مَا أَرْجُوهُ مِنْكَ وَ أَكْرِمْنِی بِمَغْفِرَتِكَ وَ اغْفِرْ لِی خَطِیئَتِی إِنَّكَ عَلَی مَا تَشَاءُ قَدِیرٌ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ یَا دَیَّانُ یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ یَا إِلَهَنَا وَ إِلَهَ الْخَلْقِ أَجْمَعِینَ أَشْهَدُ أَنَّ كُلَّ مَعْبُودٍ دُونَ عَرْشِكَ إِلَی قَرَارِ الْأَرَضِینَ بَاطِلٌ غَیْرَ وَجْهِكَ الْكَرِیمِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَغِثْنِی یَا غِیَاثَ الْمُسْتَغِیثِینَ بِرَحْمَتِكَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ یَوْمَنَا هَذَا یَوْمَ سُرُورٍ وَ نِعْمَةٍ أَصْبَحْتُ فِیهِ رَاجِیاً فَضْلَكَ وَ بِرَّكَ مُنْتَظِراً لِإِحْسَانِكَ وَ لُطْفِكَ طَالِباً لِمَا عِنْدَكَ مِنَ الْخَیْرِ الْمَذْخُورِ مُعْتَصِماً بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَظَرَ إِلَیَّ

بِشَرٍّ اللَّهُمَّ إِنِّی بِكَ أَسُرُّ وَ بِكَ أَنْتَصِرُ وَ بِكَ أَنْتَشِرُ وَ بِطَاعَةِ رَسُولِكَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله أَفْتَخِرُ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی حِفْظَ الدِّینِ وَ السَّرِیرَةِ وَ أَعِزَّ نَفْسِی بِرَحْمَتِكَ فَهِیَ مُتَضَیِّقَةٌ فَقِیرَةٌ یَا مَنْ یَعْلَمُ سِرِّی وَ عَلَانِیَتِی وَ قَلْبِی وَ یَعْلَمُ مِنِّی مَا لَا أَعْلَمُ وَ یَسْتُرُ عَلَیَّ قَبَائِحَ فِعْلِی وَ یَحْفَظُنِی وَ تَحْفَظُ خَطَائِی وَ قَدَرِی وَ أَنَا لَا أُحْصِیهَا وَ لَا أُدْرِكُهَا وَ أَنَا عَبْدُكَ وَ فِی قَبْضَتِكَ وَ نَاصِیَتِی بِیَدِكَ شَاكِراً لِنِعْمَتِكَ ذَاكِراً لِفَضْلِكَ وَ كَرَمِكَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْمَكْنُونَةِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَنِی فِی هَذَا الْیَوْمِ مِنَ الشَّاكِرِینَ لِمَا أَوْلَیْتَنِیهِ وَ الصَّابِرِینَ عَلَی مَا بَلَیْتَ وَ الْحَامِدِینَ عَلَی مَا أَعْطَیْتَ وَ اسْتُرْنِی فِی صَبَاحِ هَذَا الْیَوْمِ وَ إِذَا أَمْسَیْتُ فَلَا تَفْضَحْنِی فِیمَا جَنَیْتُ سُبْحَانَكَ طَالَ مَا أَنْعَمْتَ وَ أَسْدَیْتَ سُبْحَانَكَ طَالَ مَا بَذَلْتَ وَ أَوْلَیْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ حَتَّی تَرْضَی وَ لَكَ الْحَمْدُ بَعْدَ الرِّضَا.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنَ السُّوءِ وَ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ وَ أَنَا بِفَضْلِکَ عَارِفٌ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَیْکَ وَ أَنَا بِجُودِکَ وَ إِحْسَانِکَ وَاثِقٌ وَ أَتَنَصَّلُ (۱) إِلَیْکَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ أَنَا بَیْنَ یَدَیْکَ وَاقِفٌ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَیْکَ بِقَلْبٍ وَجِلٍ خَائِفٍ وَ أَنْظُرُ إِلَی عَظَمَتِکَ بِعَیْنٍ دَمْعُهَا ذَارِفٌ-(۲)

فَلَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَوَاهِبِکَ السَّنِیَّهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی عَطَایَاکَ الْهَنِیئَهِ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَنْعِکَ مِنْ کُلِّ مِحْنَهٍ وَ بَلِیَّهٍ وَ لَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا حَبَوْتَنِی بِهِ مِنْ أَیَادِیکَ الْعَلِیَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ یَا خَیْرَ مَسْئُولٍ وَ یَا خَیْرَ مَأْمُولٍ أَسْأَلُکَ أَنْ تُبَارِکَ لِی فِیمَا رَزَقْتَنِی وَ تُخَیِّرَ لِی فِیمَا أَبْقَیْتَنِی وَ تَهْنَئَنِی فِیمَا أَعْطَیْتَنِی وَ تَرْحَمَنِی إِذَا تَوَفَّیْتَنِی وَ لَا تَسْلُبَنِی مَا أَعْطَیْتَنِی وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ قَبِلْتَ عَمَلَهُ وَ غَفَرْتَ زَلَلَهُ وَ بَلَّغْتَهُ مِنَ الدَّارَیْنِ أَمَلَهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْ بِذِکْرِکَ فِکْرِی وَ ارْفَعْ ذِکْرِی بِعَمَلِ الصَّالِحَاتِ وَ قَدَرِی وَ اجْعَلْ فِیمَا یُرْضِیکَ سِرِّی وَ جَهْرِی وَ أَنْتَ أَمَلِی وَ ذُخْرِی فَاسْتُرْ قَبَائِحَ عَمَلِی إِذَا بُعْثِرَتِ الْقُبُورُ وَ تَهَتَّکَ السُّتُورُ وَ ظَهَرَ کُلُّ جِنِّیٍّ مَدْحُورٍ إِلَهِی وَ سَیِّدِی هَا أَنَا ذَا عَبْدُکَ طَرِیحٌ بَیْنَ یَدَیْکَ مُعْتَذِرٌ مِمَّا جَنَیْتُ شَاکِرٌ لِمَا أَنْعَمْتَ وَ أَوْلَیْتَ حَامِدٌ لِمَا مَنَنْتَ وَ عَافَیْتَ صَابِرٌ عَلَی مَا قَضَیْتَ وَ أَبْلَیْتَ یَا مَنْ یُجِیبُ الدَّاعِیَ إِذَا دَعَاهُ وَ یَجُودُ عَلَیْهِ بِسَوَابِغِ نَعْمَائِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ بِمَغْفِرَتِکَ وَ خَصَصْتَهُمْ بِمَوَاهِبِکَ وَ أَعِنِّی عَلَی الْقِیَامِ بِطَاعَتِکَ وَ ثَبِّتْنِی لِمَا تُرِیدُ وَ ثَبِّتْنِی بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ بِجُودِکَ وَ مَعُونَتِکَ اللَّهُمَّ کُنْ لِی عَوْناً وَ مُعِیناً إِذَا أُدْرِجْتُ فِی الْأَکْفَانِ وَ لَقِّنِّی حُجَّتِی إِذَا سَأَلَنِی الْمَلَکَانِ وَ کُنْ لِی مُونِساً إِذَا أَوْحَشَنِی الْمَکَانُ وَ خَلَوْتُ بِعَمَلِی مُصَاحِباً لِلْجِیرَانِ بِالدِّیدَانِ اللَّهُمَّ بَرِّدْ مَضْجَعِی وَ آمِنْ رَوْعَتِی وَ ضَاعِفْ حَسَنَاتِی وَ ارْحَمْنِی عَلَی طُولِ الدَّهْرِ وَ لَا تُذِقْنِی مَرَارَهَ الْفَقْرِ وَ أَلْهِمْنِی لَکَ الْحَمْدَ وَ الشُّکْرَ وَ أَنْتَ لِی کفو وَ ذُخْرٌ فَلَکَ الْحَمْدُ وَ الشُّکْرُ اللَّهُمَّ وَفِّقْنِی لِعَمَلِ الْأَبْرَارِ وَ نَجِّنِی مِنَ

۱- ۱. تنصل إلیه من الجنایه خرج و تبرأ، عدی بالی لتضمنه معنی الاعتذار.

۲- ۲. ذرف الدمع: سال.

الْأَشْرَارِ وَ اكْتُبْ لِي بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. معبودی جز خدای یگانه نیست و شریکی ندارد. او راست فرمانروایی و او راست سپاس، زنده می کند و می میراند، و می میراند و زنده می کند و او زنده ای است نامیرا و خیر و نیکی در دست اوست و او بر همه چیز تواناست. منزه است پروردگار بلندمرتبه و والا و بخشنده من. معبودی جز خدا نیست که سزاوار نعمت ها و بخشش و لطف و پرهیزکاری است و باقی زنده است. معبودی جز او نیست که یگانه یکتاست. کسی را جز او نپرستیم، در حالی که دین خود را برای او خالص گردانیده ایم، هر چند کافران را خوش نیاید.

به نام خدا، به نام کسی که نامش آغازگر است، پروردگار آخرت و دنیاست، نه پایانی دارد و نه نهایتی. آنچه در آسمان های بلند است، از آن اوست. خدای رحمان که بر عرش استیلا- یافته است. بزرگ بخشش است و نعماتش کریمانه، بر دشمنان پیروز است و با روزی خویش مهر ورزد و به لطف خویش معروف است. در حکم خویش دادگر است و در فرمانروایی خویش دانا. مهربان ترین مهرورزان است و آگاه ترین آگاهان، داناترین دانایان، آمرزنده ترین آمرزندگان، صاحب اختیار پیامبران، بر هر چه خواهد تواناست. منزه است خدای فرمانروای بزرگ [صاحب عرش بزرگ] که هر چه بخواهد می کند، پروردگار پروردگاران و سرپرست صاحبان و مسبب الاسباب و روزی دهنده روزی ها و آفریدگار سرشت ها و قادر بر سرنوشت و چیره بر شکست خورده و دادگر روز رستاخیز، معبود معبودان و آمرزنده بردبار سپاس پذیر در روز قیامت. اوست اوّل و آخر و ظاهر و باطن و جاوید و روزی دهنده به چهارپایان و صاحب بخشش ها و جلوگیر بلاها و مصیبت ها. بیمار را شفا دهد و خطاکاران را بیامرزد. از گریزندگان درگذرد و شایستگان را دوست دارد و به پشیمانان نیکی کند و خطای گنهکاران را بپوشد و به بیمناکان امان دهد.

منزهی تو، معبودی جز تو نیست و بزرگوار و آمرزنده ای. از اشتباهات درگذری و نقص ها را بپوشی. سپاس پذیر و بردباری و در احکام خویش دانا، و رویاننده کشت‌ها و درختان، و دارای جبروت و بی نیاز از خلق هستی و تقسیم کننده روزی ها و دانای به اسرار نهان. تویی که هیچ کس مانند او نیست و تو بر همه چیز توانایی. تویی بزرگ و به آشکار و نهان آگاهی و راز دل ها را می دانی. تویی که از خطاکار و گنهکار می گذری، آن هنگام که در گناهان غرقه گشته است. تویی که هر چه آفریده ای، با رستاخیز به سوی تو باز می گردد، از خطای من بگذر چنانچه فرموده ای: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و وعده تو راستین است. مرا از گرفتاری ها نجات بخش، خدایا ای فریادرس در هر گرفتاری. تویی که فرمودی: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و تو در وعده خویش صادق هستی. مرا از تمام آفات و زیان های دنیا و هراس قبر محافظت فرما و در روز موعود که [قطعاً] مشاهده خواهد شد، مرا در ملأ عام رسوا نکن.

ای آقای من، ای آقای من، خدا بزرگ تر است، خدا بزرگ تر است، خدا بزرگ تر است، بزرگی که نه حد و نهایتی دارد و نه نظیری و نه شبیهی و نه ضدی و نه محدوده ای و نه همتایی و نه اصل و فرعی و نه نهایتی و نه مانندی و نه شریکی در فرمانروایی خویش دارد و نه وزیری. از تو خواهم ای عزیز، ای عزیز، ای عزیز، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای مهربان، آنچه را که به تو امید بسته ام در زندگی روزیم گردان و با آمرزش خویش به من لطف فرما و گناهم را ببخش؛ به راستی که تو بر هر چه بخواهی توانایی و هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای بلند مرتبه بزرگ.

ای پاداش دهنده، ای مهرورز، ای عطابخش، ای باشکوه ارجمند، ای معبود ما و معبود تمام آفریدگان، گواهی می دهم که هر معبودی که در پایین تر از عرش تو تا زمین ها قرار دارد باطل است، غیر از ذات بزرگوار تو. گواهی می دهم که معبودی جز تو نیست، به فریادم برس ای فریادرس فریادخواهان، به مهر و رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و این روز ما را روز شادی و نعمت قرار ده که در آن به فضل و نیکی تو امیدوار گشته ام و به انتظار احسان و لطف تو نشسته ام و خیر ذخیره شده ای را که در نزد توست درخواست کرده ام و از شر آنچه می ترسم و از آن برحذر هستم و از شر هر کسی که به من نگاه سویی داشته است به تو متوسل شده ام.

خداوندا! من به تو شاد می شوم و از تو یاری می جویم و به اذن تو سفر آغاز می کنم و به فرمانبرداری رسولت محمد صلی الله علیه و آله افتخار می کنم. خدایا حفظ آیین و اسرار را روزیم کن و مرا به رحمت خویش عزت نفس بخش که تنگدست و فقیر است. ای کسی که از نهان و آشکارم و قلبم آگاه است و چیزهایی از من می داند که من نمی دانم و زشتی های کردارم را می پوشاند و مرا حفظ می‌کند و گناهانم را می پوشانی و سرنوشتم را حفظ می کنی و حال آنکه من نه آن ها را شمارش توانم کرد و نه درک، و من بنده و در دست توام و اختیارم در کف توست، بر نعمتت سپاسگزارم و لطف و کرامتت را یاد می کنم. خدایا از تو خواهم به حق نام های پنهانت، که بر محمد و خاندان او درود فرستی و مرا در این روز از سپاسگزاران بر آنچه مرا عهده دار آن کردی و از شکیبایان بر امتحانت و ستایشگران بر عطایت قرار دهی و در صبح و شام این روز مرا در پوشش [رحمت] خویش قرار ده و به خاطر گناهانم رسوایم نکن. منزهی تو، چه بسیار نعمت ها که ارزانی داشتی و نیکی کردی. منزهی تو، چه بسیار بخشش ها و خوبی هایی که روا داشتی؛ پس تو را ستایش تا جایی که از من خوشند گردی و پس از خشنودیت نیز تو را ستایش.

خدایا از بدی و از شیطان رانده شده به تو پناه می برم و از فضل و بخششت آگاهم و به تو توسل می جویم و به سخاوت و احسان تو اطمینان دارم و خود را از گناهان به درگاه تو تبرئه می کنم و روبروی تو ایستاده ام و با دلی ترسان و بیمناک به تو التماس می کنم و با چشمی اشک ریز به تو می نگرم، پس ستایش تو راست بر موهبت های والایت و تو را ستایش بر بخشش های گوارایت و تو را ستایش بر جلوگیری‌ات از هر سختی و مصیبت و تو را ستایش بر آنچه از پیشگاه متعالیت که بر من ارزانی داشتی. خدایا از تو خواهم ای بهترین مرجع درخواست و امید! از تو خواهم که به روزی ای که به من دادی برکت دهی و بهترین ها را در آنچه برای من باقی گذاشته ای برگزینی و آنچه را بر من ارزانی داشته‌ای بر من گوارا کنی و به هنگام ستاندن جان به من رحم کنی و آنچه را به من بخشیدی از من نگیری و مرا از کسانی قرار دهی که عملش را پذیرفته ای و از لغزش گذشته ای و در هر دو سرا او را به آرزویش رسانده ای.

خدایا اندیشه ام را با ذکرت همراه گردان و ذکر و منزلتم را با انجام کارهای شایسته بالا بر و پنهان و آشکارم را در زمره کارهایی قرار ده که تو را خشنود می گرداند. تویی امید و ذخیره ام؛ پس چون گورها بیرون ریخته شد و پرده ها دریده شد و هر جن رانده ای آشکار شد، اعمال زشتم را بپوشان. سرورم، اینک این منم بنده تو که در برابرت افتاده ام و از گناهانی که مرتکب شده ام پوزش می خواهم و بر نعماتی که ارزانی داشته و به من واگذار کرده ای سپاسگزارم و منتی را که بر من نهاده ای و سلامتی که بخشیده ای می ستایم و بر تقدیر و بلایت شکیبا هستم. ای کسی که دعای فرد دعاگو را چون بخواندت

اجابت کند و نعمت های فراوان بر او بخشد. خدایا مرا از کسانی قرار ده که با آمرزش خویش بر آنان منت نهادی و آنان را به موهبت های خویش مخصوص گردانـدی و مرا در فرمانبرداری خویش یاری کن و بر آنچه اراده می کنی ثابت قـدم گردان و به بخشش و یاری خویش مرا به سخن استوار ثابت گردان.

خدایا وقتی در کفن پیچیده شدم یاور و کمک‌کار من باش و وقتی دو فرشته [نکیر و منکر] از من سؤال کردند حجتم را به من تلقین فرما و وقتی در آنجا تنها شدم و من ماندم و عملم و همراهی و همسایگی با کرم ها، در آنجا مونس من باش. خدایا قبرم را خنـک گردان و هراسم را ایمنی بخش و نیکی هایم را دو چنـدان کن و در طول عمرم به من رحم کن و تلخی فقر را به من نچشان و سـتایش و سپاست را به من الهام کن و تویی کفایت کننده و ذخیره من، پس ستایش و سپاس تو راست. خدایا توفیق عمـل نیکـان را به من ده و مرا از دست اشـرار نجـات ده و رهـایی از آتش را برای من بنویس، ای گرانقـدر، ای آمرزنـده، ای پروردگار جهانیان، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ رَأَیْتُهُ قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ وَ مِمَّنْ تُسْکِنُهُ الـدَّرَجَاتِ الْعُلَی جَنَّاتِ عَدَنٍ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ یُزَکَّی وَ یَقُولُ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَیْرُ الرَّاحِمِینَ الْغَافِرِینَ وَ أَرْحَمُ

الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَـا مِنْ عِبَـادِکَ الَّذِینَ یَمْشُونَ عَلَی الْأَرْضِ هَوْنـاً وَ إِذا خـاطَبَهُمُ الْجاهِلُونَ قالُوا سَـلاماً- وَ الَّذِینَ یَبِیتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّداً وَ قِیاماً وَ مِنَ الَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَّنَا اصْـرِفْ عَنَّا عَـذابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَـذابَها کانَ غَراماً إِنَّها ساءَتْ مُسْـتَقَرًّا وَ مُقاماً- ... وَ الَّذِینَ لا یَـدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلهـاً آخَرَ وَ لا یَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِی حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَ لا یَزْنُونَ وَ مَنْ یَفْعَلْ ذلِکَ یَلْقَ أَثاماً- یُضاعَفْ لَهُ الْعَـذابُ یَوْمَ الْقِیـامَهِ وَ یَخْلُـدْ فِیهِ مُهانـاً وَ مِنَ الَّذِینَ لا یَشْـهَدُونَ الزُّورَ وَ إِذا مَرُّوا بِـاللَّغْوِ مَرُّوا کِراماً وَ مِنَ الَّذِینَ إِذا ذُکِّرُوا بِآیاتِ رَبِّهِمْ لَمْ یَخِرُّوا عَلَیْها صُـمًّا وَ عُمْیاناً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَّنا هَبْ لَنا مِنْ أَزْواجِنا وَ ذُرِّیَّاتِنا قُرَّهَ أَعْیُنٍ وَ اجْعَلْنا لِلْمُتَّقِینَ إِماماً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُجْزَوْنَ الْغُرْفَهَ بِمـا صَبَرُوا وَ یُلَقَّوْنَ فِیهـا تَحِیَّهً وَ سَـلاماً- خالِـدِینَ فِیهـا حَسُـنَتْ مُسْـتَقَرًّا وَ مُقاماً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ تُحِلُّهُمْ دَارَ الْکَرَامَهِ مِنْ فَضْلِکَ- لَا یَمَسُّهُمْ فِیهَا نَصَبٌ وَ لَا یَمَسُّهُمْ فِیهَا لُغُوبٌ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی فِی جَنَّاتِ النَّعِیمِ- فِی جَنَّاتٍ وَ نَهَرٍ فِی مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِیکٍ مُقْتَدِرٍ اللَّهُمَّ وَ قِنِی شُحَّ نَفْسِی وَ اغْفِرْ لِی وَ لِوالِدَیَّ وَ لِمَنْ دَخَلَ بَیْتِیَ مُؤْمِناً وَ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِناتِ یَوْمَ یَقُومُ الْحِسـابُ اللَّهُمَ اغْفِرْ لَنـا وَ لِإِخْوانِنَـا الَّذِینَ سَـبَقُونا بِالْإِیمـانِ وَ لا تَجْعَلْ فِی قُلُوبِنا غِلًّا لِلَّذِینَ آمَنُوا رَبَّنا إِنَّکَ رَؤُفٌ رَحِیمٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یَخافُونَ یَوْماً کانَ شَـرُّهُ مُسْتَطِیراً وَ مِمَّنْ یُطْعِمُ الطَّعَامَ عَلی حُبِّهِ مِسْکِیناً وَ یَتِیماً وَ أَسِیراً- إِنَّما نُطْعِمُکُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لا نُرِیدُ مِنْکُمْ جَزاءً وَ لا شُکُوراً- إِنَّا نَخافُ مِنْ رَبِّنا یَوْماً عَبُوساً قَمْطَرِیراً اللَّهُمَ وَ

قِنِی کَمـا وَقَیْتَهُمْ شَـرَّ ذلِـکَ الْیَوْمِ وَ لَقِّنِی کَما لَقَّیْتَهُمْ نَضْـرَةً وَ سُـرُوراً وَ اجْزِنِی کَما جَزَیْتَهُمْ بِما صَبَرُوا جَنَّةً وَ حَرِیراً- مُتَّکِئِینَ فِیها عَلَی الْأَرائِکِ لا یَرَوْنَ فِیها شَـمْساً وَ لا زَمْهَرِیراً اللَّهُمَّ قِنِی شَـرَّ یَوْمٍ کانَ شَـرُّهُ مُسْـتَطِیراً وَ لَقِّنِی نَضْـرَةً وَ سُـرُوراً اللَّهُمَّ وَ اسْـقِنِی کَما سَقَیْتَهُمْ- کَأْساً کانَ مِزاجُها زَنْجَبِیلًا مِنْ عَیْنٍ تُسَـمَّی سَـلْسَبِیلًا اللَّهُمَّ وَ اسْـقِنِی کَما سَـقَیْتَهُمْ شَراباً طَهُوراً وَ حَلِّنِی کَما حَلَّیْتَهُمْ أَساوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَ ارْزُقْنِی کَمـا رَزَقْتَهُمْ سَـعْیاً مَشْـکُوراً- رَبَّنـا لا تُزِغْ قُلُوبَنا بَعْـدَ إِذْ هَـدَیْتَنا وَ هَبْ لَنا مِنْ لَـدُنْکَ رَحْمَةً إِنَّکَ أَنْتَ الْوَهَّابُ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الصَّابِرِینَ وَ الصَّادِقِینَ وَ الْقانِتِینَ وَ الْمُنْفِقِینَ وَ الْمُسْـتَغْفِرِینَ بِالْأَسْحارِ- رَبَّنا لا تُؤاخِذْنا إِنْ نَسِینا أَوْ أَخْطَأْنا رَبَّنا وَ لا تَحْمِـلْ عَلَیْنـا إِصْـراً کَمـا حَمَلْتَهُ عَلَی الَّذِینَ مِنْ قَبْلِنا رَبَّنا وَ لا تُحَمِّلْنا ما لا طاقَةَ لَنا بِهِ وَ اعْفُ عَنَّا وَ اغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا أَنْتَ مَوْلانا فَانْصُـرْنا عَلَی الْقَـوْمِ الْکـافِرِینَ اللَّهُـمَّ إِنِّی أَسْأَلُـکَ أَنْ تَخْتِمَ لِی بِصالِـحِ الْأَعْمـالِ وَ أَنْ تُعْطِیَنِی الَّذِی سَأَلْتُکَ فِی دُعـائِی یـا کَرِیمَ الْفَعَـالِ- هُوَ الَّذِی یُرِیکُمُ الْبَرْقَ خَوْفـاً وَ طَمَعـاً وَ یُنْشِـئُ السَّحـابَ الثِّقـالَ- وَ یُسَـبِّحُ الرَّعْـدُ بِحَمْـدِهِ وَ الْمَلائِکَةُ مِنْ خِیفَتِهِ وَ یُرْسِـلُ الصَّواعِقَ فَیُصِـیبُ بِها مَنْ یَشاءُ وَ هُمْ یُجادِلُونَ فِی اللَّهِ وَ هُوَ شَدِیدُ الْمِحالِ- لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَ الَّذِینَ یَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ- لا یَسْتَجِیبُونَ لَهُمْ بِشَـیْ ءٍ إِلَّا کَباسِطِ کَفَّیْهِ إِلَی الْماءِ لِیَبْلُغَ فاهُ وَ ما هُوَ بِبالِغِهِ وَ ما دُعاءُ الْکافِرِینَ إِلَّا فِی ضَـلالٍ- وَ لِلَّهِ یَسْجُدُ مَنْ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ طَوْعـاً وَ کَرْهاً وَ ظِلالُهُمْ بِالْغُـدُوِّ وَ الْآصالِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَنَّکَ رَءُوفٌ رَحِیمٌ- أَ وَ لَمْ یَرَوْا إِلی ما خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَـیْ ءٍ یَتَفَیَّؤُا ظِلالُـهُ عَنِ الْیَمِینِ وَ الشَّمائِلِ سُـجَّداً لِلَّهِ وَ هُمْ داخِرُونَ- وَ لِلَّهِ یَسْـجُدُ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْأَرْضِ مِنْ دابَّةٍ وَ الْمَلائِکَةُ وَ هُمْ لا یَسْـتَکْبِرُونَ- یَخـافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَـوْقِهِمْ وَ یَفْعَلُـونَ مـا یُـؤْمَرُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یُؤْمِنُونَ بِـالْغَیْبِ وَ یُقِیمُونَ الصَّلاةَ وَ یُؤْتُونَ الزَّکاةَ وَ یُؤْمِنُونَ بِما أَنْزَلْتَ فَإِنَّکَ أَنْزَلْتَهُ قُرْآناً بِالْحَقِّ- قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِینَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذا یُتْلی عَلَیْهِمْ یَخِرُّونَ لِلْأَذْقانِ سُجَّداً وَ یَقُولُونَ

سُبْحانَ رَبِّنا إِنْ كانَ وَعْدُ رَبِّنا لَمَفْعُولًا- وَ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقانِ يَبْكُونَ وَ يَزِيدُهُمْ خُشُوعاً اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّهِ آدَمَ وَ مِمَّنْ حَمَلْتَ مَعَ نُوحٍ وَ مِنْ ذُرِّيَّهِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْرَائِيلَ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ- مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِكَ رَفِيقاً اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ هَدَيْتَ وَ اجْتَبَيْتَ وَ مِنَ الَّذِینَ إِذا تُتْلى عَلَيْهِمْ آياتُ الرَّحْمنِ خَرُّوا سُجَّداً وَ بُكِيًّا اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ يُسَبِّحُونَ لَكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهارِ وَ آناءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهارِ لا يَفْتُرُونَ مِنْ ذِكْرِكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ لَا يَمَلُّونَ ذِكْرَكَ وَ لَا يَسْأَمُونَ مِنْ عِبَادَتِكَ يُسَبِّحُونَ لَكَ وَ لَكَ يَسْجُدُونَ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ يَذْكُرُونَكَ قِياماً وَ قُعُوداً وَ عَلى جُنُوبِهِمْ وَ يَتَفَكَّرُونَ فِی خَلْقِ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ رَبَّنا ما خَلَقْتَ هذا باطِلًا سُبْحانَكَ فَقِنا عَذابَ النَّارِ- رَبَّنا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَ ما لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصارٍ- رَبَّنا إِنَّنا سَمِعْنا مُنادِياً يُنادِی لِلْإِيمانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنا فَاغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا وَ كَفِّرْ عَنَّا سَيِّئاتِنا وَ تَوَفَّنا مَعَ الْأَبْرارِ- رَبَّنا وَ آتِنا ما وَعَدْتَنا عَلى رُسُلِكَ وَ لا تُخْزِنا يَوْمَ الْقِيامَهِ إِنَّكَ لا تُخْلِفُ الْمِيعادَ.

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی لَكَ شاكِراً فَإِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ- أَ لَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِی السَّماواتِ وَ مَنْ فِی الْأَرْضِ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ وَ الْجِبالُ وَ الشَّجَرُ وَ الدَّوَابُّ وَ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَ كَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذابُ وَ مَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَما لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ ما يَشاءُ- وَ إِذا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمنِ قالُوا وَ مَا الرَّحْمنُ أَ نَسْجُدُ لِما تَأْمُرُنا وَ زادَهُمْ نُفُوراً اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ يَا وَلِيَّ الصَّالِحِينَ أَنْ تَخْتِمَ لِی عَمَلِی بِصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَ أَنْ تَسْتَجِيبَ لِی دُعَائِی يَا رَبَّ الْعِزَّهِ- الَّذِی خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ ما بَيْنَهُما فِی سِتَّهِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوى عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمنُ فَسْئَلْ بِهِ خَبِيراً اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ يَا وَلِيَّ الصَّالِحِينَ أَنْ تَخْتِمَ لِی بِصالِحِ الْأَعْمالِ وَ أَنْ تَسْتَجِيبَ لِی دُعَائِی وَ تُعْطِيَنِی سُؤْلِی فِی نَفْسِی وَ مَنْ يَعْنِينِی أَمْرُهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ص: ٢٧٣

**[ترجمه]خداوندا مرا از کسانی قرار ده که آن ها را دیده ای که کارهای شایسته انجام داده اند و از کسانی که در درجات والای بهشت عدن ساکن می گردانی که در زیر درختان آن رودها جاری است. خدایا مرا از کسانی قرار ده که به پاکی می گرایند و می گویند: { پروردگارا، ایمان آوردیم. بر ما ببخشای و به ما رحم کن [که] تو بهترین مهربانان} - . مؤمنون / ۱۰۹ - و آمرزندگان و مهربان ترین مهربانانی. خدایا ما را از آن بندگانت قرار ده {که روی زمین به نرمی گام برمی دارند؛ و چون نادانان ایشان را طرف خطاب قرار دهند به ملایمت پاسخ می دهند. و آنان که در حال سجده یا ایستاده، شب را به روز می آورند.} - . فرقان / ۶۴-۶۳ - و از { کسانی که می گویند: «پروردگارا، عذاب جهنم را از ما بازگردان که عذابش سخت و دایمی است. و در حقیقت، آن بد قرارگاه و جایگاهی است.}، - . فرقان / ۶۶-۶۵ - {و کسانی که با خدا معبودی دیگر نمی خوانند و کسی را که خدا [خونش را] حرام کرده است جز به حق نمی کُشند و زنا نمی کنند و هر کس این ها را انجام دهد سزایش را دریافت خواهد کرد. برای او در روز قیامت عذاب دو چندان می شود و پیوسته در آن خوار می ماند.} - . فرقان / ۶۹-۶۸ - و از { کسانی که گواهی دروغ نمی دهند؛ و چون بر لغو بگذرند با بزرگواری می گذرند.} - . فرقان / ۷۲ - و از { کسانی که چون به آیات پروردگارشان تذکر داده شوند، کر و کور روی آن نمی افتند.} - . فرقان / ۷۳ -

خدایا مرا از کسانی قرار ده که {می گویند: «پروردگارا، به ما از همسران و فرزندانمان آن ده که مایه روشنیِ چشمان [ما] باشد و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان.} - . فرقان / ۷۴ - خدایا مرا از کسانی گردان که {به [پاس] آنکه صبر کردند، غرفه[های بهشت را] پاداش خواهند یافت و در آنجا با سلام و درود مواجه خواهند شد. در آنجا، جاودانه خواهند ماند. چه خوش قرارگاه و مقامی!} - . فرقان / ۷۶-۷۵ - خدایا مرا از کسانی قرار ده که به لطف خویش آنان را در سرای کرامت ساکن می گردانی و در آنجا نه رنجی بدان ها رسد و نه درماندگی به آن ها دست دهد. خدایا مرا {در باغستان های پر نعمت}، - . واقعه / ۱۲ - {در میان باغ ها و نهرها، در قرارگاه صدق، نزد پادشاهی توانا} - . قمر / ۵۵-۵۴ - قرار ده. خدایا مرا از خست نفس خود مصون دار و روزی که حساب برپا می شود {بر من و پدر و مادرم و هر مؤمنی که در سرایم درآید و بر مردان و زنان باایمان ببخشای.} - . نوح / ۲۸ -

خدایا، {بر ما و بر آن برادرانمان که در ایمان آوردن بر ما پیشی گرفتند ببخشای و در دل هایمان نسبت به کسانی که ایمان آورده اند [هیچ گونه] کینه ای مگذار. پروردگارا، راستی که تو رئوف و مهربانی.} - . حشر / ۱۰ -

خدایا مرا از کسانی قرار ده که {از روزی که گزندِ آن فراگیرنده است می ترسند.} - . انسان / ۷ -

و از کسانی که {به [پاس] دوستیِ [خدا]، بینوا و یتیم و اسیر را خوراک می دهند. ما برای خشنودی خداست که به شما می خورانیم و پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم. ما از پروردگارمان از روز عبوسی سخت، هراسناکیم.} - . انسان / ۱۰-۸ - خدایا چنانچه ما را از آسیب آن روز نگاه داشتی ما را نیز نگاه دار و چنانچه شادابی و شادمانی به آنان ارزانی داشتی به من نیز ارزانی دار و {همان طور که به [پاس] آنکه صبر کردند، بهشت و پرنیان پاداششان دادی. در آن [بهشت] بر تخت ها[ی خویش] تکیه زنند. در آنجا نه آفتابی بینند و نه سرمایی،} - . انسان / ۱۳-۱۲ -

به ما نیز پاداش ده. خدایا مرا از شر روزی حفظ گردان که گزندِ آن فراگیرنده است و شادابی و شادمانی به من ارزانی دار. خدایا از جامی به من بنوشان که آمیزه زنجبیل دارد و به آنان نوشاندی، از چشمه ای که سلسبیل نامیده می شود. خدایا

چنانچه به آنان باده ای پاک نوشاندی، به من نیز از آن بنوشان و دستبندهای سیمین، پیرایه من کن چنانچه پیرایه آنان کردی و تلاشی حق شناسانه روزیم کن چنانچه روزی آنان کردی. {پروردگارا، پس از آنکه ما را هدایت کردی، دل هایمان را دستخوش انحراف مگردان و از جانب خود، رحمتی بر ما ارزانی دار که تو خود بخشایشگری.} - . آل عمران / ۸ -

خدایا {مرا از شکیبایان و راستگویان و فرمانبرداران و انفاق کنندگان و آمرزش خواهان در سحرگاهان} - . آل عمران / ۱۷ - قرار ده. {پروردگارا، اگر فراموش کردیم یا به خطا رفتیم بر ما مگیر، پروردگارا، هیچ بار گرانی بر [دوش] ما مگذار؛ همچنان که بر [دوشِ] کسانی که پیش از ما بودند نهادی. پروردگارا، و آنچه تاب آن نداریم بر ما تحمیل مکن؛ و از ما درگذر؛ و ما را ببخشای و بر ما رحمت آور؛ سرور ما تویی؛ پس ما را بر گروه کافران پیروز کن.} - . بقره / ۲۸۶ -

خدایا از تو می خواهم که عمرم را به کارهای شایسته ختم کنی و آنچه را که در دعایم از تو خواستم به من عطا کنی، ای بزرگ کردار. {اوست کسی که برق را برای بیم و امید به شما می نمایاند و ابرهای گرانبار را پدیدار می کند. رعد، به حمد او، و فرشتگان [جملگی] از بیمش تسبیح می گویند و صاعقه ها را فرو می فرستند و با آنها هر که را بخواهد، مورد اصابت قرار می دهد، در حالی که آنان در باره خدا مجادله می کنند و او سخت کیفر است. دعوت حق برای اوست. و کسانی که [مشرکان] جز او می خوانند، هیچ جوابی به آنان نمی دهند، مگر مانند کسی که دو دستش را به سوی آب بگشاید تا [آب] به دهانش برسد، در حالی که [آب] به [دهان] او نخواهد رسید و دعای کافران جز بر هدر نباشد. و هر که در آسمانها و زمین است - خواه و ناخواه - با سایه هایشان، بامدادان و شامگاهان، برای خدا سجده می کنند.} - . رعد / ۱۵-۱۲ -

خدایا از تو می خواهم به حق این که تو رئوف و مهربان هستی. {آیا به چیزهایی که خدا آفریده است، ننگریسته اند که [چگونه] سایه هایشان از راست و [از جوانب] چپ برمی گردد و برای خدا در حال فروتنی سر بر خاک می سایند؟ و آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین از جنبندگان و فرشتگان است، برای خدا سجده می کنند و تکبر نمی ورزند. از پروردگارشان که حاکم بر آن هاست می ترسند و آنچه را مأمورند انجام می دهند.} - . نحل / ۵۰-۴۸ - خدایا مرا از کسانی قرار ده که به غیب ایمان می آورند و نماز را بر پا می دارند و زکات می دهند و به آنچه نازل کرده ای ایمان دارند؛ به راستی که تو آن را قرآنی بر حق نازل فرمودی. {بگو: «[چه] به آن ایمان بیاورید یا نیاورید، بی گمان کسانی که پیش از [نزول] آن دانش یافته اند، چون [این کتاب] بر آنان خوانده شود سجده کنان به روی درمی افتند.» و می گویند: «منزّه است پروردگار ما، که وعده پروردگار ما قطعاً انجام شدنی است.» و بر روی زمین می افتند و می گریند و بر فروتنی آن ها می افزاید.} - . اسرا / ۱۰۹-۱۰۷ -

خدایا مرا از کسانی قرار ده که بر آنان منت نهادی، از پیامبران از نسل حضرت آدم و از کسانی که با نوح برداشتی و از فرزندان ابراهیم و اسراییل (یعقوب). خدایا مرا از کسانی قرار ده که بر آنان منت نهادی از {پیامبران و راستان و شهیدان و شایستگانند و آنان چه نیکو همدمانند.} - . نساء / ۶۹ -

خدایا مرا از کسانی قرار ده که هدایت فرمودی و برگزیدی و از کسانی که {هرگاه آیات [خدای] رحمان بر ایشان خوانده می شود، سجده کنان و گریان به خاک می افتادند.} - . مریم / ۵۸ -

خدایا مرا در زمره کسانی قرار ده که صبح و شام و برخی از ساعات شب و حوالی روز را به نیایش پردازند، بی آنکه از یاد تو سستی ورزنـد. خدایا مرا از کسانی قرار ده که از یاد تو ملول و از عبادت تو دلتنگ نگردند، تو را تسبیح گویند و بر تو سـجده کنند.

خدایا مرا از کسانی قرار ده که {خدا را [در همه احوال] ایسـتاده و نشسـته و به پهلو آرمیده یاد می کنند و در آفرینش آسـمان ها و زمین می اندیشند [که:] پروردگارا، این ها را بیهوده نیافریده ای؛ منزهی تو! پس ما را از عذابِ آتش دوزخ در امان بدار. پروردگارا، هر که را تو در آتش درآوری، یقیناً رسوایش کرده ای و برای ستمکاران یاورانی نیست. پروردگارا، ما شنیدیم که دعوتگری به ایمان فرا می خوانـد که: «به پروردگار خود ایمان آوریـد»، پس ایمان آوردیم. پروردگارا، گناهان ما را بیامرز، و بدی های ما را بزدای و ما را در زمره نیکان بمیران. پروردگارا و آنچه را که به وسـیله فرسـتادگانت به ما وعده داده ای به ما عطا کن و ما را روز رستاخیز رسوا مگردان؛ زیرا تو وعده ات را خلاف نمی کنی.} - . آل عمران / ۱۹۴-۱۹۱ -

خـدایا مرا سپاسـگزار خویش قرار ده که تو هر چه بخواهی کنی. {آیـا نـدانستی که خـداست که هر کس در آسـمان هـا و هر کس در زمین است و خورشـید و ماه و [تمام] سـتارگان و کوه ها و درختان و جنبندگان و بسـیاری از مردم برای او سجده می کنند؟ و بسیاری اند که عذاب بر آنان واجب شده است. و هر که را خدا خوار کند او را گرامی دارنده ای نیست؛ چرا که خدا هر چه بخواهـد انجام می دهـد.}، - . حج / ۱۸ - {و چون به آنان گفته شود: «[خـدای] رحمان را سـجده کنیـد»، می گویند: «رحمان چیست؟ آیا برای چیزی که ما را [بدان] فرمان می دهی سجده کنیم؟» و بر رمیدنشان می افزاید.} - . فرقان / ۶۰ -

خـدایا ای صـاحب اختیـار شایسـتگان، از تـو خـواهم که کـارم را به امور شایسـته ختم کنی و دعـایم را مسـتجاب گردانی، ای پروردگـار عزت! { که آسـمان هـا و زمین و آنچه را که میـان آن دو است، در شـش روز آفریـد. آنگاه بر عرش استیلا یافت. رحمتگر عام [اوست]. در باره وی از خبره ای بپرس [که می داند].} - . فرقان / ۵۹ - خدایا ای صاحب اختیار شایستگان، از تو خـواهم که کـارم را به اعمـال شایسـته ختم کنی و دعـایم را مسـتجاب گردانی و درخواسـتم را در مـورد خودم و هر که برایم اهمیت دارد به من بدهی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَـذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُـلِّ لَیْلَهٍ وَ هَـذَا الْیَوْمِ وَ کُـلِّ یَوْمٍ صَـلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِـذْنِی مِنْ شَـمَاتَهِ الْأَعْـدَاءِ وَ مِنْ دَرَکِ الشَّقَاءِ وَ مِنْ خِزْیِ الدُّنْیَا وَ سُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِی النَّفْسِ وَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَـا تُؤَاخِـذْنِی بِظُلْمِی وَ لَـا تُعَـاقِبْنِی بِجَهْلِی وَ لَا تَسْـتَدْرِجْنِی بِخَطِیئَتِی وَ لَا تُکِبَّنِی عَلَی وَجْهِی وَ لَا تَطْبَعْ عَلَی قَلْبِی وَ لَا تَرُدَّنِی عَلَی عَقِبِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خـدایا، ای پروردگار این شب و هر شب و این روز و هر روز، بر محمـد و خاندان او درود فرست و مرا از نکوهش دشـمنان و گرفتـار شـدن به بـدبختی و خواری در دنیـا و از بـازگشت بـد برای خودم و خـانواده و مـال و فرزنـدانم پناه ده، ای

مهربان ترین مهربانان!

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا به خاطر ستمم مؤاخذه نفرما و به خاطر نادانیم مجازاتم نکن و به خاطر اشتباهم سنت استدراجت را بر من جاری نفرما و مرا به رو بر زمین نینداز و بر قلبم مهر نزن و به عقب باز نگردان، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الثالث و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ سَعِيدٌ مُخْتَارٌ وُلِدَ فِيهِ يُوسُفُ النَّبِيُّ الصِّدِّيقُ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَةٍ وَ لِكُلِّ مَا يُرِيدُونَهُ وَ خَاصَّةً لِلتَّزْوِيجِ وَ التِّجَارَاتِ كُلِّهَا وَ لِلدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ السَّفَرِ وَ مَنْ سَافَرَ فِيهِ غَنِمَ وَ أَصَابَ خَيْراً جَيِّدٌ لِلِقَاءِ الْمُلُوكِ وَ الْأَشْرَافِ وَ الْمُهِمَّاتِ وَ سَائِرِ الْأَعْمَالِ وَ هُوَ يَوْمٌ خَفِيفٌ مِثْلُ الَّذِی قَبْلَهُ يَصْلُحُ لِلْبَيْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ الرُّؤْيَا فِيهِ كَاذِبَةٌ وَ الْآبِقُ فِيهِ يُوجَدُ وَ الضَّالَّةُ تَرْجِعُ وَ الْمَرِيضُ يَبْرَأُ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ صَالِحاً طَيِّبَ النَّفْسِ حَسَناً مَحْبُوباً حَسَنَ التَّرْبِيَةِ فِی كُلِّ حَالٍ رَخِيَّ الْبَالِ.

وَ فِی نُسْخَةٍ أُخْرَى: إِنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ مَشُومٌ مَنْ وُلِدَ فِيهِ لَا يَمُوتُ إِلَّا مَقْتُولًا وُلِدَ فِيهِ فِرْعَوْنُ.

وَ قَالَ مَوْلَانَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: وُلِدَ فِيهِ ابْنُ يَامِينَ أَخُو يُوسُفَ علیه السلام وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ فَيَكُونُ مَرْزُوقاً مُبَارَكاً.

و قالت الفرس إنه يوم خفيف يحمد فيه التزويج و النقله و السفر و الأخذ و العطاء و لقاء السلاطين صالح لسائر الأعمال و لقضاء الحوائج. و قال سلمان الفارسی رحمه الله ديبدين (۱)

روز اسم الملك الموكل بالنوم و اليقظه و حراسه الأرواح حتى ترجع إلى الأبدان و فی روايه أنه اسم من أسماء الله تعالى.

ص: ۲۷۴

۱- ۱. مخفف ديبادين.

**[ترجمه]سرورمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی خوش و پسندیده است و یوسف پیامبر راستگو در این روز به دنیا آمده است. این روز برای هر خواسته ای و هر کاری که بخواهند مناسب است، به ویژه برای ازدواج و تمام انواع تجارت و برای رفتن به دربار حاکم و مسافرت. هر که در این روز به مسافرت رود سود کند و به خیر و نیکی رسد. برای دیدار با پادشاهان و بزرگان و امور مهم و سایر کارها خوب است. این روز نیز مانند روز پیش، روزی سبک است و مناسب برای خرید و فروش. خواب در این روز دروغ است و هر که در این روز بگریزد پیدا می شود و گم شدگان بازمی گردند و بیمار بهبود می یابد. نوزاد این روز خوب و خوش نفس و زیبا و دوست داشتنی و در هر حال با تربیت و آسوده خاطر است.

در نسخه دیگری آمده است: که این روز، روزی بدیمن است [نوزاد این روز با کشته شدن از دنیا رود] فرعون در این روز زاده شده است .

مولایمان امیر المؤمنین علیه السلام فرموده اند: بنیامین برادر یوسف علیه السلام در این روز زاده شده و هر که در این روز متولد شود روزیمند و پربرکت خواهد بود.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی سبک است و ازدواج و نقل مکان و سفر و داد و ستد و دیدار با پادشاهان در این روز خوب است. برای سایر کارها و برآوردن خواسته ها نیز مناسب است.

سلمان فارسی - رحمه الله علیه - گفته است: دیبدین روز، نام فرشته گماشته بر خواب و بیداری و نگهبانی از جان هاست تا زمانی که به تن باز گردند و در روایتی، از نام های خداوند متعال است.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ کُلِّ یَوْمٍ وَ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ أَسْأَلُکَ خَیْرَ مَسْأَلَهٍ وَ خَیْرَ دُعَاءٍ وَ خَیْرَ الْآخِرَهِ وَ خَیْرَ الْقَبْرِ وَ خَیْرَ الْقَدَرِ وَ خَیْرَ الثَّوَابِ وَ خَیْرَ الْعَمَلِ وَ خَیْرَ الْمَحْیَا وَ خَیْرَ الْمَمَاتِ وَ خَیْرَ الْمَقْدَمِ وَ خَیْرَ الْمَسْکَنِ وَ خَیْرَ الْمَأْوَی وَ خَیْرَ الصَّبْرِ وَ أَسْأَلُکَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَی فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ امْنُنْ عَلَیَّ بِذَلِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ خَیْرَ مَا قُبِلَ وَ خَیْرَ مَا عُمِلَ وَ خَیْرَ مَا غَابَ وَ خَیْرَ مَا حَضَرَ وَ خَیْرَ مَا ظَهَرَ وَ خَیْرَ مَا بَطَنَ وَ أَسْأَلُکَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَی مِنَ الْجَنَّهِ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ امْنُنْ عَلَیَّ بِذَلِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مَفَاتِحَ الْخَیْرِ وَ خَوَاتِمَهُ وَ جَوَامِعَهُ وَ أَوَّلَهُ وَ آخِرَهُ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]بار خدایا! ای پروردگار این روز جدید و هر روز و این ماه و هر ماه، درخواست خیر و دعای خیر و خیر آخرت و خیر قبر و برترین سرنوشت و بهترین پاداش و بهترین عمل و بهترین زندگی و بهترین مرگ و بهترین ورود و بهترین مسکن و بهترین جایگاه و بهترین شکیبایی را از تو خواهم و درجات والا را از تو درخواست می کنم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و بدین لطف بر من منت نه، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا بهترین چیزی را که گفته شده و بهترین کاری را که انجام گرفته و بهترین چیزی را که دور مانده و بهترین چیزی را که حضور دارد و بهترین چیزی را که آشکار شده و بهترین آنچه که پنهان شده را از تو خواهم. والاترین درجات بهشت را از تو خواهم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و بدان بر من منت نه. خدایا کلیدهای نیکی و پایان و گردآورنده های آن و آغاز و پایان آن را از تو خواهم و به راستی که تو بر همه چیز توانایی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ أَجْمَعِينَ وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ سُؤَالَ وَجِلٍ مِنِ انْتِقَامِكَ فَزِعٍ مِنْ نَقِمَتِكَ وَ عَذَابِكَ لَمْ يَجِدْ لِفَاقَتِهِ مُجِيراً غَيْرَكَ وَ لَا أَمْناً غَيْرَ فِنَائِكَ وَ طُولُ مَعْصِيَتِی لَكَ أَقْدَمَنِی إِلَيْكَ وَ إِنْ تَوَهَّنَنِی الذُّنُوبُ وَ حَالَتْ بَيْنِی وَ بَيْنَكَ لِأَنَّكَ عِمَادُ الْمُعْتَمِدِينَ وَ رَصَدُ الرَّاصِدِينَ لَا يَنْقُصُكَ الْمَوَاهِبُ وَ لَا يَفُوتُكَ الطَّالِبُ فَلَكَ الْمِنَنُ الْعِظَامُ وَ النِّعَمُ الْجِسَامُ يَا مَنْ لَا يَنْقُصُ خَزَائِنُهُ وَ لَا يَبِيدُ مُلْكُهُ وَ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ وَ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ حَرَكَةٌ وَ لَا سُكُونٌ وَ لَمْ يَزَلْ وَ لَا يَزَالُ وَ لَا يَتَوَارَى عَنْكَ مِقْدَارٌ فِی أَرْضٍ وَ لَا سَمَاءٍ وَ لَا بُحُورٍ وَ لَا هَوَاءٍ تَكَفَّلْتَ بِالْأَرْزَاقِ يَا أَجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ وَ تَقَدَّسْتَ عَنْ تَنَاوُلِ الصِّفَاتِ وَ تَعَزَّزْتَ عَنِ الْإِحَاطَهِ بِتَصَارِيفِ اللُّغَاتِ وَ لَمْ تَكُنْ مُسْتَحْدِثاً فَتُوجَدَ مُتَنَقِّلًا مِنْ حَالَهٍ إِلَى حَالَهٍ بَلْ أَنْتَ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ ذُو الْقُوَّهِ الْقَاهِرَهِ جَزِيلُ الْعَطَاءِ جَلِيلُ الثَّنَاءِ سَابِغُ النَّعْمَاءِ عَظِيمُ الْآلَاءِ فَاطِرُ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ ذُو الْبَهَاءِ وَ الْكِبْرِيَاءِ أَنْتَ أَحَقُّ مَنْ تَجَاوَزَ وَ عَفَا وَ جَادَ بِالْمَغْفِرَهِ عَمَّنْ ظَلَمَ وَ أَسَاءَ وَ أَخَذَ بِكُلِّ لِسَانٍ يُمَجِّدُ وَ يَحْمَدُ أَنْتَ وَلِيُّ الشَّدَائِدِ وَ دَافِعُهَا عَلَيْكَ يُعْتَمَدُ فَلَكَ الْحَمْدُ وَ الْمَجْدُ

ص: ۲۷۵

لِأَنَّکَ الْمَلِکَ الْأَحَدُ وَ الرَّبُّ السَّرْمَدُ الَّذِی لَا یَحُولُ وَ لَا یَزُولُ وَ لَا یُغَیِّرُهُ مِنَ الدُّهُورِ أَتْقَنْتَ إِنْشَاءَ الْبَرِیَّهِ وَ أَحْکَمْتَهَا بِلَفْظِ التَّقْدِیرِ وَ حُکْمِ التَّغْیِیرِ وَ لَمْ یَحْتَلْ فِیکَ مُحْتَالٌ أَنْ یَصِفَکَ بِهَا الْمُلْحِدُ إِلَی تَبْدِیلٍ أَوْ یَحُدَّکَ بِالزِّیَادَهِ وَ النُّقْصَانِ شَاغِلٌ فِی اجْتِلَابِ التَّحْوِیلِ وَ مَا فَلَقَ سَحَائِبُ الْإِحَاطَهِ فِی بُحُورِهِمْ أَحْلَامُ مَشِیَّتُکَ فِیهَا حَلِیلَهٌ تَظَلُّ نَهَارُهُ مُتَفَکِّراً بِآیَاتِ الْأَوْهَامِ وَ لَکَ إِنْفَادُ الْخَلْقِ مُسْتَجِدِینَ بِأَنْوَارِ الرُّبُوبِیَّهِ وَ مُعْتَرِفِینَ خَاضِعِینَ بِالْعُبُودِیَّهِ فَسُبْحَانَکَ یَا رَبِّ مَا أَعْظَمَ شَأْنَکَ وَ أَعْلَی مَکَانَکَ وَ أَعَزَّ سُلْطَانَکَ وَ أَنْطَقَ بِالتَّصْدِیقِ بُرْهَانَکَ وَ أَنْفَذَ أَمْرَکَ وَ أَحْسَنَ تَقْدِیرَکَ سَمَکْتَ السَّمَاءَ فَرَفَعْتَهَا جَلَّتْ قُدْرَتُکَ الْقَاهِرَهُ وَ مَهَّدْتَ الْأَرْضَ فَفَرَشْتَهَا وَ أَخْرَجْتَ مِنْهَا مَاءً ثَجَّاجاً وَ نَبَاتاً رَجْرَاجاً سُبْحَانَکَ یَا سَیِّدِی سَبَّحَ لَکَ نَبَاتُهَا وَ مَاؤُهَا وَ أَقَامَا عَلَی مُسْتَقَرِّ الْمَشِیَّهِ کَمَا أَمَرْتَهُمَا فَیَا مَنِ انْفَرَدَ بِالْبَقَاءِ وَ قَهَرَ عِبَادَهُ بِالْمَوْتِ وَ الْفَنَاءِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَکْرِمِ اللَّهُمَّ مَثْوَایَ فَإِنَّکَ خَیْرُ مَنِ انْتُجِعَ لِکَشْفِ الضُّرِّ یَا مَنْ هُوَ مَأْمُولٌ فِی کُلِّ عُسْرٍ وَ الْمُرْتَجَی لِکُلِّ یُسْرٍ بِکَ أَنْزَلْتُ حَاجَتِی وَ فَاقَتِی وَ إِلَیْکَ أَبْتَهِلُ فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً فِیمَا رَجَوْتُهُ وَ لَا تَحْجُبْ دُعَائِی إِذْ فَتَحْتَهُ لِی فَقَدْ عُذْتُ بِکَ یَا إِلَهِی صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ خَیْرَ أَیَّامِی یَوْمَ لِقَائِکَ وَ اغْفِرْ لِی خَطَایَایَ فَقَدْ أَوْحَشَتْنِی وَ تَجَاوَزْ عَنْ ذُنُوبِی فَقَدْ أَوْبَقَتْنِی فَإِنَّکَ قَرِیبٌ مُجِیبٌ وَ ذَلِکَ عَلَیْکَ یَا رَبِّ سَهْلٌ یَسِیرٌ اللَّهُمَّ إِنَّکَ افْتَرَضْتَ عَلَی الْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ حُقُوقاً عَظَّمْتَهَا وَ أَنْتَ أَوْلَی مَنْ حَطَّ الْأَوْزَارَ عَنِّی وَ خَفَّفَهَا وَ أَدَّی الْحُقُوقَ عَنْ عَبِیدِهِ وَ احْتَمَلَهَا یَا رَبِّ أَدِّهَا عَنِّی إِلَیْهِمْ وَ اغْفِرْ لِی وَ لِإِخْوَانِیَ الْمُؤْمِنِینَ الصَّالِحِینَ إِنَّکَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ وَ أَغْفَرُ الْغَافِرِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است و درود خدا بر سرورمان محمد پیامبر و خاندان پاک او باد و سرانجام نیک از آن پرهیزکاران است. خدایا از تو خواهم همچون خواستن کسی که از انتقام تو بیمناک است و از عقوبت و عذابت هراسان گشته و برای فقر خویش رهابخشی جز تو و امنیتی جز در درگاه تو نیافته است و نافرمانی بسیار من مرا به سوی تو کشانده است، هر چند که گناهان مرا سست گرداند و میان من و تو حائل شده؛ چرا که تویی تکیه گاه اعتماد کنندگان و مقصود جویندگان. بخشش ها چیزی از تو نکاهد و درخواست کننده ای از یاد تو نرود. بزرگترین دهش ها و عظیم ترین نعمات از آن توست.

ای کسی که گنجینه هایش کم نگردد و فرمانرواییش نابود نشود و دیدگان او را نبینند و هیچ حرکت و سکونی از چشم او پنهان نیست و همیشه بوده و خواهد بود. هیچ اندازه ای در زمین و آسمان و دریا و هوا از دست تو خارج نیست. مسئولیت روزی ها را بر عهده گرفته ای ای سخاوتمندترین سخاوتمندان و از احاطه شدن با صفات منزهی و از محدود شدن با زبان های گوناگون بزرگتری. حادث نبوده ای تا با دگرگونی از حالتی به حالتی هستی پیدا کنی، بلکه تو آغازی و پایان، قدرتمند چیره، بزرگ دهش، بزرگ ثنا، نعماتت فراوان و عطاهایت عظیم، آفریننده آسمان و زمینی، صاحب فخر و کبریا هستی.

تویی سزاوارترین کسی که گذشته و بخشیده و با آمرزش به ستمکاران و گنهکاران بخشید و هر زبانی بزرگی و ستایش او را گوید. تویی صاحب سختی ها و بازگرداننده آن. بر تو اعتماد می کنند، پس ستایش و بزرگی تو راست؛ زیرا تویی فرمانروای یکتا و پروردگار جاویدی که نه دگرگون شود و نه زوال یابد و گذشت زمان در او تغییری ایجاد نمی کند. آفریدگان را به بهترین صورت پدید آورده و با واژه سرنوشت و فرمان تغییر آن‌ها را محکم کرد و هیچ حیله گری تو را نفریفته که کافری تو را به وسیله آن به تغییر توصیف کند یا کسی که به تغییر دچار گشته و بدان سرگرم شده تو را به فزونی یا کمی محدود کند و آنچه ابرهای سلطه یافته در دریاهای آنان شکافته رویاهایی است که مشیت تو در آن هاست، همچون زنی که تمام روزش را به اندیشیدن در نشانه های خیالی می گذراند. بود و نبود خلق از آن توست که به نورهای پروردگار نیازمندند و با فروتنی به بندگی اعتراف می کنند .

منزهی تو پروردگارا، چه عظیم است شأن تو و چه والاست جایگاهت و چه عزتمند است سلطه ات، و برهانت برای تأیید چه گویا است و دستورت نافذ و تقدیرت نیکوست. آسمان را بالا بردی و رفعت بخشیدی، قدرت پیروزت باشکوه است و زمین را آماده کردی و بسترش ساختی و آبی ریزان و گیاهی انبوه از آن بیرون آوردی. منزهی تو ای سرورم، گیاهان و آب های آن تو را ستایش گفتند و آنچنان که امر فرمودی بر قرارگاه مشیت تو استوار گشتند.

ای کسی که با جاودانگی یگانه گشته و با مرگ و نابودی بر بندگانش چیره شده است، بر محمد و خاندان او درود فرست و جایگاهم را نیکو گردان، خدایا! به راستی تویی بهترین کسی که در برطرف ساختن زیان ها، نگاه ها به سوی اوست. ای مرجع امید در هر سختی و محل امیدواری در هر آسانی، خواسته و نیازم را به سوی تو آوردم و به درگاه تو زاری می کنم پس مرا ناامید باز نگردان و چون در دعا را بر من گشودی آن را از من نپوشان که من به تو پناه آورده ام، ای خدای من، بر محمد و خاندان او درود فرست و بهترین روزهایم را روز دیدارت قرار ده و خطاهایم را ببخشای که دلتنگم کرده است و از گناهانم درگذر که مرا خوار و ذلیل کرده است. به راستی تویی نزدیک اجابتگر و این کار بر تو سهل و آسان است ای

پروردگار من!

بار خدایا تو حقوقی را بر پدران و مادران واجب کردی و آن را عظیم داشتی و تو سزاوارترین کسی هستی که بار [گناهان] را از دوش من پایین آورد و آن ها را سبک گرداند و حقوق بندگانش را به جای آورد و آن را به دوش کشد، پروردگارا! حقوق آن ها که بر گردن من است را از طرف من ادا کن و مرا و برادران باایمان و شایسته مرا بیامرز که تویی مهربان ترین مهربانان و آمرزنده ترین آمرزندگان و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است و درود خداوند بر محمد و خاندان پاک او باد.

**[ترجمه]

إِنِّی وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِکُهُمْ وَ أُوتِیَتْ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ لَها عَرْشٌ عَظِیمٌ- وَجَدْتُها وَ قَوْمَها یَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ زَیَّنَ لَهُمُ الشَّیْطانُ أَعْمالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِیلِ فَهُمْ لا یَهْتَدُونَ- أَلَّا یَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِی یُخْرِجُ الْخَبْ ءَ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ یَعْلَمُ ما تُخْفُونَ وَ ما تُعْلِنُونَ- اللَّهُ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ- فَذُوقُوا بِما نَسِیتُمْ لِقاءَ یَوْمِکُمْ هذا إِنَّا نَسِیناکُمْ وَ ذُوقُوا عَذابَ الْخُلْدِ بِما کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ- إِنَّما یُؤْمِنُ بِآیاتِنَا الَّذِینَ إِذا ذُکِّرُوا بِها خَرُّوا سُجَّداً وَ سَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ هُمْ لا یَسْتَکْبِرُونَ- تَتَجافی جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضاجِعِ یَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفاً وَ طَمَعاً وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ لَا تَعْلَمُ نَفْسٌ ما أُخْفِیَ لَهُمْ مِنْ قُرَّهِ أَعْیُنٍ جَزاءً بِما کانُوا یَعْمَلُونَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ جَعَلْتَ لَهُمْ جَنَّاتِ الْمَأْوَی- نُزُلًا بِما کانُوا یَعْمَلُونَ- قالَ لَقَدْ ظَلَمَکَ بِسُؤالِ نَعْجَتِکَ إِلی نِعاجِهِ وَ إِنَّ کَثِیراً مِنَ الْخُلَطاءِ لَیَبْغِی بَعْضُهُمْ عَلی بَعْضٍ إِلَّا الَّذِینَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ وَ قَلِیلٌ ما هُمْ وَ ظَنَّ داوُدُ أَنَّما فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَ خَرَّ راکِعاً وَ أَنابَ- وَ مِنْ آیاتِهِ اللَّیْلُ وَ النَّهارُ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ- لا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَ لا لِلْقَمَرِ وَ اسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَهُنَّ إِنْ کُنْتُمْ إِیَّاهُ تَعْبُدُونَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ الْخَاطِئُ الذَّلِیلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُعْطِی وَ أَنَا السَّائِلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْبَاقِی وَ أَنَا الْفَانِی اللَّهُمَّ أَنْتَ الْغَنِیُّ وَ أَنَا الْفَقِیرُ وَ أَنْتَ الْعَزِیزُ وَ أَنَا الذَّلِیلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الرَّازِقُ وَ أَنَا الْمَرْزُوقُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَالِکُ وَ أَنَا الْمَمْلُوکُ اللَّهُمَّ اصْرِفْ عَنِّی عَذابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذابَها کانَ غَراماً- إِنَّها ساءَتْ مُسْتَقَرًّا وَ مُقاماً رَبَّنَا سَمِعْنا وَ أَطَعْنا غُفْرانَکَ رَبَّنا وَ إِلَیْکَ الْمَصِیرُ- رَبِّ زِدْنِی عِلْماً وَ لا تُخْزِنِی یَوْمَ یُبْعَثُونَ- رَبِّ أَدْخِلْنِی مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِی مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِی مِنْ لَدُنْکَ سُلْطاناً نَصِیراً- رَبِّ أَنْزِلْنِی مُنْزَلًا مُبارَکاً وَ أَنْتَ خَیْرُ الْمُنْزِلِینَ- رَبِّ اشْرَحْ لِی صَدْرِی وَ یَسِّرْ لِی أَمْرِی- رَبَّنَا اغْفِرْ لَنا وَ لِإِخْوانِنَا الَّذِینَ سَبَقُونا بِالْإِیمانِ وَ لا تَجْعَلْ فِی قُلُوبِنا غِلًّا لِلَّذِینَ آمَنُوا رَبَّنا إِنَّکَ رَؤُفٌ رَحِیمٌ.

ص: ۲۷۷

رَبَّنَا وَ تُبْ عَلَيْنَا وَ ارْحَمْنَا وَ اهْدِنَا وَ اغْفِرْ لَنَا وَ اجْعَلْ خَيْرَ أَعْمَالِنَا آخِرَهَا وَ خَيْرَ أَعْمَالِنَا خَوَاتِيمَهَا وَ خَيْرَ أَيَّامِنَا يَوْمَ نَلْقَاكَ وَ اخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَهِ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ اللَّهُمَّ يَا فَارِجَ الْهَمِّ يَا كَاشِفَ الْغَمِّ يَا مُجِيبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّينَ أَنْتَ رَحْمَانُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ رَحِيمُهُمَا ارْحَمْنِي فِي جَمِيعِ أَسْبَابِي وَ أُمُورِي وَ حَوَائِجِي رَحْمَهً تُغْنِينِي بِهَا عَنْ رَحْمَهِ مَنْ سِوَاكَ اللَّهُمَّ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ فَأَغِثْنِي فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ مَا أَرْجُو وَ لَا أَسْتَطِيعُ دَفْعَ مَا أَكْرَهُ وَ أَحْذَرُ وَ الْأَمْرُ بِيَدِكَ وَ أَنَا عَبْدُكَ فَقِيرٌ إِلَى أَنْ تَغْفِرَ لِي وَ كُلُّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ فَقِيرٌ وَ لَا أَجِدُ أَفْقَرَ مِنِّي إِلَيْكَ اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْتُ وَ بِفَضْلِكَ اسْتَغْنَيْتُ وَ فِي نِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ ذُنُوبِي بَيْنَ يَدَيْكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرَأُ فِي نُحُورِ كُلِّ مَنْ أَخَافُ وَ أَسْتَنْجِدُكَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْتَعْدِيكَ عَلَيْهِ وَ أَسْتَجِيرُكَ وَ أَسْتَعِينُكَ عَلَيْهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِيشَهً هَنِيئَهً بَقِيَّهً وَ مِيتَهً سَوِيَّهً وَ مَرَدّاً غَيْرَ مُخْزٍ وَ لَا فَاضِحٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَذِلَّ أَوْ أُذِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أُضِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ الْمِنَنِ الْقَدِيمِ تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

lt;meta info="{من [آنجا] زنی را یافتم که بر آن ها سلطنت می کرد و از هر چیزی به او داده شده بود و تختی بزرگ داشت. او و قومش را چنین یافتم که به جای خدا برای خورشید سجده می کنند و شیطان اعمالشان را برایشان آراسته و آنان را از راه [راست] بازداشته بود، در نتیجه [به حق] راه نیافته بودند. [آری، شیطان چنین کرده بود] تا برای خدایی که نهان را در آسمان ها و زمین بیرون می آورد و آنچه را پنهان می دارید و آنچه را آشکار می نمایید می داند، سجده نکنند؛ خدای یکتا که هیچ خدایی جز او نیست، پروردگار عرشِ بزرگ است.}، - . نمل / ۲۶-۲۳ - {پس به [سزای] آنکه دیدار این روزتان را از یاد بردید [عذاب را] بچشید؛ ما [نیز] فراموشتان کردیم، و به [سزای] آنچه انجام می دادید، عذاب جاودان را بچشید. تنها کسانی به آیات ما می گروند که چون آن [آیات] را به ایشان یادآوری کنند، سجده کنان به روی درمی افتند و به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و آنان بزرگی نمی فروشند. پهلوهایشان از خوابگاه ها جدا می گردد [و] پروردگارشان را از روی بیم و طمع می خوانند، و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند.} - . سجده / ۱۶-۱۴ -

خدایا مرا از کسانی قرار ده که {هیچ کس نمی داند چه چیز از آنچه روشنی بخش دیدگان است به [پاداش] آنچه انجام می دادند برای آنان پنهان شده است.} - . سجده / ۱۷ - خدایا مرا از کسانی قرار ده که {به [پاداشِ] آنچه انجام می دادند، در باغ هایی که در آن جایگزین می شوند، پذیرایی می گردند.}، - . سجده / ۱۹ - {[داود] گفت: «قطعاً او در مطالبه میش تو [اضافه] بر میش های خودش، بر تو ستم کرده و در حقیقت بسیاری از شریکان به همدیگر ستم روا می دارند، به استثنای کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، و این ها بس اندکند و داود دانست که ما او را آزمایش کرده ایم. پس، از پروردگارش آمرزش خواست و به رو درافتاد و توبه کرد.}، - . ص / ۲۴ - {و از نشانه های [حضورِ] او شب و روز و خورشید و ماه است؛ نه برای خورشید سجده کنید و نه برای ماه و آن خدایی را سجده کنید که آن ها را خلق کرده است، اگر تنها او را می پرستید.} - . فصلت / ۳۷ -

خداوندا تو آمرزنده مهربانی و من گنهکار خطاپیشه و خوار هستم. خداوندا تو بخشنده ای و من محتاج. خدایا تو باقی هستی و من فناپذیر. خدایا تو بی نیازی و من نیازمند، تو عزتمند هستی و من خوار، تو آفریننده ای و من آفریده، تو روزی رسانی و من روزی داده شده. تویی صاحب اختیار و منم مملوک. خدایا {عذاب جهنم را از ما بازگردان که عذاب آن سخت و دائمی است و در حقیقت چه بد قرارگاه و جایگاهی است.}، - . فرقان / ۶۶-۶۵ - روردگارا {شنیدیم و گردن نهادیم، پروردگارا،

آمرزش تو را [خواستاریم] و فرجام به سوی تو است.}، - . بقره / ۲۸۵ - {پروردگارا، بر دانشم بیفزای}، - . طه / ۱۱۴ - {و روزی که [مردم] برانگیخته می شوند رسوایم مکن.} - . شعرا / ۸۷ -

{پروردگارا، مرا [در هر کاری] به طرز درست وارد کن و به طرز درست خارج ساز و از جانب خود برای من دلیل و راهنمایی یاری بخش قرار ده.}، - . اسرا / ۸۰ - {پروردگارا، مرا در جایی پربرکت فرود آور [که] تو نیک ترین مهمان نوازانی.}، - . مؤمنون / ۲۹ - {پروردگارا، سینه ام را گشاده گردان و کارم را برای من آسان ساز.}، - . طه / ۲۶-۲۵ - {پروردگارا، بر ما و بر آن برادرانمان که در ایمان آوردن بر ما پیشی گرفتند ببخشای و در دل هایمان نسبت به کسانی که ایمان آورده اند [هیچ گونه] کینه ای مگذار. پروردگارا، راستی که تو رئوف و مهربانی.} - . حشر / ۱۰ -

بار خدایا توبه ما را بپذیر و به ما رحم کن و هدایتمان فرما و ما را بیامرز و بهترین اعمال ما را آخرین عملمان و برترین کردارمان را پایان آن و بهترین روزهایمان را روز دیدارت قرار ده و فرجاممان را نیک بختی گردان، ای زنده، ای پاینده، به حق مهرورزیت از تو فریاد رسی خواهم .

خدایا ای زداینده غم و ای برطرف گرداننده اندوه و ای اجابت کننده درخواست درماندگان! تو در دنیا و آخرت بخشاینده و مهربانی! در تمام اسباب و کارها و خواسته هایم آنچنان به من مهربانی کن که مرا از رحم و مهربانی دیگری بی نیاز گردانی.

خدایا ای زنده و ای پاینده! به امید رحمت تو فریاد رس می خواهم، پس به فریادم برس که من یارای رسیدن به آرزوها و دفع آنچه از آن بیزارم و هراس دارم را ندارم. اختیار امور در دست توست و من بنده تو و نیازمند آمرزشت هستم. همه مخلوقاتت به تو نیازمند هستند و هیچ کسی نیازمندتر از من نسبت به تو نیست. خدایا من به نور تو هدایت یافتم و به فضل و بخشش تو بی نیازی جستم و در نعمت تو صبح و شبم را گذراندم. گناهانم پیش روی توست، از تو آمرزش می خواهم و به درگاه تو توبه می کنم. خدایا من شر هر که را از او ترسانم، به وسیله تو دفع می کنم و از شر او به تو یاری می جویم و تو را کمک می گیرم و به تو پناه می برم و از تو بر علیه وی یاری می گیرم. معبودی جز تو نیست، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم.

خدایا من از تو یک زندگی شیرین و جاوید و مرگی درست و بازگشتی عاری از خواری و رسوایی مسئلت دارم، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا به تو پناه می برم از این که کسی را خوار کنم یا این که خوار گردم و از این که کسی را گمراه کنم یا این که خود گمراه شوم و از این که ستم کنم یا این که مورد ستم واقع شوم و از این که نادانی کنم یا دیگری در حقم نادانی کند. ای صاحب عرش عظیم و نعمت دیرین! بزرگی و برتری، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِره

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ الْجَدِیدَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ وَ رَبَّ الْخَلَائِقِ کُلِّهِمْ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْفَعْ بِالْخَیْرِ ذِکْرِی وَ ضَعْ بِهِ وِزْرِی وَ اشْرَحْ بِهِ صَدْرِی وَ طَهِّرْ بِهِ قَلْبِی وَ حَصِّنْ بِهِ فَرْجِی وَ اغْفِرْ بِهِ ذَنْبِی وَ أَسْأَلُکَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَی مِنَ الْجَنَّهِ بِرَحْمَتِکَ وَ أَنْ تُبَارِکَ لِی فِی سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ نَفْسِی وَ رُوحِی وَ جَسَدِی وَ خُلُقِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ أَهْلِ بَیْتِی وَ أَجِبْ دَعْوَتِی وَ

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ امْنُنْ عَلَيَّ بِذَلِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ص: ۲۷۸

**[ترجمه]خداونـدا ای پروردگار این شب جدید و هر شب و این ماه و هر ماه و پروردگار تمام خلایق، بر محمد و خاندان او درود فرست و یادم را به واسطه خیر بالا بر و بار گناهم را به واسطه آن بر زمین نه و سینه ام را به وسیله آن فراخ گردان و دلم را بـدان پـاک گردان و شـرمگاهم را بـدان از گناه حفظ کن و گناهم را بـدان بیامرز. به مهرورزیت درجات والای بهشـتت را خواهانم و [از تو خواهم که] در گوش و چشم و دل و جان و جسم و اخلاق و خاندان و مال و خانواده ام به من برکت دهی و دعایم را مستجاب گردان و بر محمد و خاندان او درود فرست و به برکت آن بر من منت بگذار، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الرابع و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ مَذْمُومٌ مَشُومٌ مَلْعُونٌ وُلِدَ فِيهِ فِرْعَوْنُ لَعَنَهُ اللَّهُ وَ هُوَ يَوْمٌ عَسِيرٌ نَكِدٌ فَاتَّقُوا فِيهِ مَا اسْـتَطَعْتُمْ- لَا يَنْبَغِی أَنْ يُبْتَدَأَ فِيهِ بِحَاجَةٍ يُكْرَهُ فِی جَمِيعِ الْأَحْوَالِ وَ الْأَعْمَالِ نَحْسٌ لِكُلِّ أَمْرٍ يُطْلَبُ فِيهِ مَنْ سَافَرَ فِيهِ مَاتَ فِی سَفَرِهِ.

وَ فِی رِوَايَةٍ أُخْرَى: وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ طَالَ مَرَضُهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ سَقِيماً حَتَّى يَمُوتَ نَكِداً فِی عَيْشِهِ وَ لَا يُوَفَّقُ لِخَيْرٍ وَ إِنْ حَرَصَ عَلَيْهِ جُهْدَهُ وَ يُقْتَلُ فِی آخِرِ عُمُرِهِ أَوْ يَغْرَقُ.

وَ فِی رِوَايَةٍ أُخْرَى: أَنَّهُ جَيِّدٌ لِلسَّفَرِ وَ الرُّؤْيَا فِيهِ كَاذِبَةٌ.

وَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: مَنْ وُلِدَ فِی هَذَا الْيَوْمِ عَلَا أَمْرُهُ إِلَّا أَنَّهُ يَكُونُ حَزِيناً حَقِيراً وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ طَالَ مَرَضُهُ.

و قالت الفرس إنه يوم خفيف جيد و فی روايه أخرى أنه ردی ء مذموم لا يطلب فيه حاجه ولد فيه فرعون ذو الأوتاد.

و قال سـلمان الفارسی رحمه الله دين روز اسم الملک الموكل بالسعی و الحركه و فی روايه أخرى اسم الملک الموكل بالنوم و اليقظه و حراسه الأرواح حتى ترجع إلى الأبدان.

الْعُوذَةُ فِی أَوَّلِهِ: أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ- الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- مالِكِ يَوْمِ الدِّينِ- إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْـتَعِينُ- اهْدِنَا الصِّراطَ الْمُسْـتَقِيمَ- صِراطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لَا الضَّالِّينَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ- مِنْ شَرِّ ما خَلَقَ- وَ مِنْ شَرِّ غاسِقٍ إِذا وَقَبَ- وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثاتِ فِی الْعُقَدِ- وَ مِنْ شَرِّ حاسِدٍ إِذا حَسَدَ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ- مَلِكِ النَّاسِ- إِلهِ النَّاسِ مِنْ شَرِّ الْوَسْواسِ الْخَنَّاسِ الَّذِی یُوَسْوِسُ فِی صُدُورِ النَّاسِ- مِنَ الْجِنَّهِ وَ النَّاسِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ- لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِی لَا شَبِیهَ لَهُ الرَّبُّ (۱) [الَّذِی] لَا رَبَّ غَیْرُهُ وَ أَعُوذُ وَ أَسْتَعِینُ بِاللَّهِ الَّذِی لَهُ الْخَلْقُ وَ الْأَمْرُ وَ لَهُ الْحُکْمُ وَ إِلَیْهِ الْمَصِیرُ أَعُوذُ بِقُدْرَهِ اللَّهِ الْغَالِبَهِ وَ بِمَشِیَّتِهِ النَّافِذَهِ وَ بِأَحْکَامِهِ الْمَاضِیَهِ وَ بِآیَاتِهِ الظَّاهِرَهِ وَ کَلِمَاتِهِ الْقَاهِرَهِ الَّذِی یُحْیِی وَ یُمِیتُ وَ یَقُولُ لِلشَّیْ ءِ کُنْ فَیَکُونُ مِنْ شَرِّ نَحْسِ هَذَا الْیَوْمِ وَ مَا یُخَافُ شُومُهُ-(۲) وَ أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَزِیزِ الْحَکِیمِ رَبِّ الْمَلَائِکَهِ وَ النَّبِیِّینَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ ذَلِکَ وَ أَسْتَجْلِبُ بِاللَّهِ الْعَزِیزِ خَیْرَ ذَلِکَ وَ أَسْتَدْفِعُ بِقُدْرَهِ اللَّهِ مَحْذُورَ ذَلِکَ وَ أَطْلُبُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ السَّلَامَهَ مِنْ ضُرِّهِ وَ شَرِّهِ وَ سِرِّهِ وَ جَهْرِهِ- لَا یُدْفَعُ الشَّرُّ إِلَّا بِاللَّهِ وَ لَا یَأْتِی بِالْخَیْرِ إِلَّا اللَّهُ- تَوَکَّلْتُ عَلَی اللَّهِ رَبِّی وَ رَبِّکُمْ ما مِنْ دَابَّهٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِناصِیَتِها إِنَّ رَبِّی عَلی صِراطٍ مُسْتَقِیمٍ.

**[ترجمه]سرورمان حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرموده اند: این روز، روز بدیمن دائمی و مورد نکوهش و شوم و نفرین شده است. فرعون لعنه الله علیه در این روز به دنیا آمده و روزی سخت و مشقت بار است، پس در این روز از هر چه می توانید پرهیز کنید. نباید این روز با حاجتی آغاز شود، در این روز تمام اوضاع و کارها ناپسند است و برای هر کاری که بخواهند بدیمن است. هر که در این روز به مسافرت رود، در سفر می میرد.

در روایت دیگری آمده است: هر که در این روز بیمار شود بیماریش به طول انجامد و هر که در این روز زاده شود بیمار خواهد بود تا بمیرد و زندگی سختی خواهد داشت و خیری به دست نیاورد، هر چند که نهایت تلاش خود را برای آن به کار گیرد. در آخر عمر هم یا کشته یا غرق می شود.

در روایت دیگری آمده: روزی است که برای سفر مناسب است و خواب در این روز دروغ است.

حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده اند: هر که در این روز متولد شود شأن و مرتبه اش بلند گردد، منتها محزون و خوار شود و هر که در این روز بیمار شود بیماریش به طول انجامد.

ایرانیان نقل کرده اند: این روز، روزی سبک و خوب است و در روایت دیگری آمده که روزی بد و نکوهیده است و هیچ حاجتی نباید در این روز خواسته شود. فرعون صاحب [عمارت و] خرگاه ها در این روز متولد شده است.

سلمان فارسی – رحمه الله – گفته است: دین روز، نام فرشته موکل بر تلاش و جنبش و حرکت است. در روایتی دیگر آمده است: نام فرشته موکل بر خواب و بیداری و پاسبانی از جان ها است تا وقتی که به جسم ها باز گردند .

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ اللَّهُمَّ هَذَا یَوْمٌ جَدِیدٌ أَعْطِنِی فِیهِ خَیْراً دَائِماً مُقِیماً وَ اکْفِنِی فِیهِ کُلَّ شَرٍّ عَظِیمٍ وَ اجْعَلْ ظَاهِرَهُ کَرَامَهً وَ بَاطِنَهُ سَلَامَهً آمِنِّی فِیهِ مَا أَخَافُهُ وَ أَحْذَرُهُ وَ ادْفَعْ عَنِّی شَرَّهُ وَ ارْزُقْنِی خَیْرَهُ تَوَلَّنِی

فِيهِ بِدُعَائِكَ (۳)

وَ رِعَايَتِكَ وَ حِيَاطَتِكَ وَ اكْفِنِی بِكِفَايَتِكَ وَ وِقَايَتِكَ فَأَنْتَ الْكَرِيمُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ تُعْطِی مَنْ تَشَاءُ وَ تَهَبُ لِمَنْ تَشَاءُ فَتَعَالَيْتَ مِنْ عَزِيزٍ جَبَّارٍ وَ عَظِيمٍ قَهَّارٍ وَ حَلِيمٍ غَفَّارٍ وَ رَءُوفٍ سَتَّارٍ تَسْتُرُ عَلَى مَنْ عَصَاكَ وَ تُجِيبُ مَنْ دَعَاكَ وَ تَرْحَمُ مَنْ تَرَاهُ وَ لَا تَزَالُ يَا مَنْ لَيْسَ لِی آمِلٌ سِوَاهُ وَ لَا أَفْزَعُ إِلَّا مِنْ لِقَاهُ وَ لَا أَطْلُبُ مَنْ يَرْحَمُنِی إِلَّا إِيَّاهُ.

۱- ۱. الذی خ ل.

۲- ۲. و ما أخاف من شومه خ ل.

۳- ۳. بولائک ظ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ سُؤَالَ مُعْتَرِفٍ بِذَنْبِهِ وَ نَادِمٍ عَلَی اقْتِرَافِ تَبِعَتِهِ وَ أَنْتَ أَوْلَی بِالْمَغْفِرَهِ عَلَی مَنْ ظَلَمَ وَ أَسَاءَ فَقَدْ أَوْبَقَتْنِی الذُّنُوبُ فِی مَهَاوِی الْهَلَکَهِ وَ أَحَاطَتْ بِیَ الْآثَامُ فَبَقِیتُ غَیْرَ مُسْتَقِلٍّ بِهَا وَ أَنْتَ الْمُرْتَجَی وَ عَلَیْکَ الْمُعَوَّلُ فِی الشِّدَّهِ وَ الرَّخَاءِ وَ أَنْتَ لَجَأُ الْخَائِفِ الْغَرِیقِ وَ أَرْأَفُ مِنْ کُلِّ شَفِیقٍ إِلَهِی إِلَیْکَ قَصَدْتُ رَاجِیاً وَ أَنْتَ مُنْتَهَی الْقَاصِدِینَ وَ أَرْحَمُ مَنِ اسْتُرْحِمَ تَجَاوَزْ عَنِ الْمُذْنِبِینَ إِلَهِی أَنْتَ الْغَنِیُّ الَّذِی لَا یَفُوتُکَ وَ لَا یَتَعَاظَمُکَ لِأَنَّکَ الْبَاقِی الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ الَّذِی تَسَرْبَلْتَ بِالرُّبُوبِیَّهِ وَ تَوَحَّدْتَ بِالْإِلَهِیَّهِ وَ تَنَزَّهْتَ عَنِ الْحُدُوثِیَّهِ فَلَیْسَ یَحُدُّکَ وَاصِفٌ بِحُدُودِ الْکَیْفِیَّهِ وَ لَمْ یَقَعْ عَلَیْکَ الْأَوْهَامُ بِالْمَائِیَّهِ فَلَکَ الْحَمْدُ بِعَدَدِ نَعْمَائِکَ عَلَی الْأَنَامِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ بِیَدِکَ الْخَیْرُ وَ أَنْتَ وَلِیُّهُ وَ مَنِحُ الرَّغَائِبِ وَ غَایَهُ الْمَطَالِبِ أَتَقَرَّبُ إِلَیْکَ بِمُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمْ وَ بِسَعَهِ رَحْمَتِکَ الَّتِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ أَنَا شَیْ ءٌ فَلْتَسَعْنِی رَحْمَتُکَ أَسْأَلُکَ فِی خَلَاصِ نَفْسِی وَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ فَقَدْ تَرَی یَا رَبِّ مَکَانِی وَ تَطَّلِعُ عَلَی ضَمِیرِی وَ تَعْلَمُ سِرِّی وَ لَا یَخْفَی عَلَیْکَ شَیْ ءٌ مِنْ أَمْرِی وَ أَنْتَ أَقْرَبُ إِلَیَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِیدِ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تُبْ عَلَیَّ تَوْبَهً نَصُوحاً لَا أَعُودُ بَعْدَهَا فِیمَا یُسْخِطُکَ وَ ارْحَمْنِی وَ اغْفِرْ لِی مَغْفِرَهً لَا أَرْجِعُ بَعْدَهَا إِلَی مَعْصِیَتِکَ یَا کَرِیمُ یَا عَلِیُّ یَا عَظِیمُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الَّذِی أَصْلَحْتَ قُلُوبَ الْمُفْسِدِینَ فَصَلَحَتْ بِصَلَاحِکَ لَهَا فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ بُکْرَهً وَ أَصِیلًا وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَوَّلًا وَ آخِراً اللَّهُمَ (۱) وَ أَنْتَ مَنَنْتَ عَلَی الصَّالِحِینَ فَهَدَیْتَهُمْ بِرُشْدِکَ عَنِ الضَّلَالَهِ وَ سَدَدْتَهُمْ وَ نَزَّهْتَهُمْ عَنِ الزَّلَلِ فَمَنَحْتَهُمْ مَنْحَکَ وَ حَصَّنْتَهُمْ عَنْ مَعْصِیَتِکَ وَ أَدْرَجْتَهُمْ فِی دَرَجِ الْمَغْفُورِینَ لَهُمْ وَ إِلَیْهِمْ وَ أَحْلَلْتَهُمْ مَحَلَّ الْفَائِزِینَ الْمُکَرَّمِینَ الْمُطْمَئِنِّینَ وَ أَسْأَلُکَ یَا مَوْلَایَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا فَعَلْتَ بِهِمْ وَ أَسْأَلُکَ عَمَلًا صَالِحاً یُقَرِّبُنِی إِلَیْکَ یَا خَیْرَ مَسْئُولٍ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَیْکَ تَضَرُّعَ مُقِرٍّ عَلَی نَفْسِهِ بِالْهَفَوَاتِ وَ أَبْوَابِ (۲) الْوَاصِلِینَ إِلَیْکَ یَا تَوَّابُ

۱- ۱. الهی خ ل.

۲- ۲. و أتوب توبه الواصلین ظ.

فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً مِنْ جَزِیلِ عَطَائِکَ یَا وَهَّابُ فَقَدِیماً جُدْتَ عَلَی الْمُذْنِبِینَ بِالْمَغْفِرَهِ وَ سَتَرْتَ عَلَی عَبِیدِکَ قَبِیحَاتِ الْأَفْعَالِ یَا جَلِیلُ یَا مُتَعَالِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِی وَ لِلْمُؤْمِنِینَ وَ الْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ وَ الْإِخْوَهِ وَ الْأَخَوَاتِ وَ الْجِیرَهِ مِنَ الْقَرَابَاتِ وَ أَعِدْ عَلَیْنَا الْبَرَکَاتِ الْعَافِیَاتِ الصَّالِحَاتِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ.

**[ترجمه]پناه می برم به خدای شنوای دانا از شر شیطان رانده شده. {به نام خدای بخشاینده مهربان. ستایش خدا را که پروردگار جهانیان، [خداوند] رحمتگر مهربان، مالک [و پادشاه] روز جزا [است]. تو را می پرستیم تنها و بس، به جز تو نجوییم یاری ز کس. به راه راست ما را راهبر باش، راه آن هایی که برخوردارشان کرده ای، همانان که نه در خور خشمند و نه گمگشتگان.} - . حمد / ۷-۱ -

{به نام خداوند بخشاینده مهربان. بگو: پناه می برم به پروردگار سپیده دم، از شرّ آنچه آفریده و از شرّ تاریکی چون فراگیرد و از شرّ دمندگان افسون در گره ها و از شرّ [هر] حسود، آنگاه که حَسَد ورزد.} - . فلق / ۵-۱ -

{به نام خداوند رحمتگر مهربان. بگو: پناه می برم به پروردگار مردم، پادشاه مردم، معبودِ مردم، از شرّ وسوسه گر نهانی؛ آن کس که در سینه های مردم وسوسه می کند، چه از جنّ و [چه از] انس.} - . ناس / ۶-۱ -

{به نام خداوند رحمتگر مهربان. بگو: «او خدایی است یکتا، خدای صمد. نه کس را زاده، نه زاییده از کَس، و او را هیچ همتایی نباشد.} - . توحید / ۴-۱ -

پناه می برم به خدایی که شبیهی ندارد. پروردگاری که پروردگاری جز او نیست و پناه می برم و یاری می جویم از خدایی که آفریدن و دستور از آن او و بازگشت به سوی اوست. به قدرت غالب خداوند و مشیت لازم الاجرای او و به اوامر قاطع و آیات آشکار و کلمات غالب او پناه می برم. آن که زنده می کند و می میراند و به چیزی می گوید باش و باشد، از شر بد یمنی این روز و آنچه بیم از شومی آن می رود. و پناه می برم به خداوند شکست ناپذیر سنجیده کار، پروردگار فرشتگان و پیامبران. پناه می برم به خداوند از شر آن و خیر آن را از خداوند گرانقدر خواهانم و بیم و بلای آن را به قدرت خدا دور می گردانم و از زیان و بدی و پنهان و آشکار آن، تندرستی و سلامت را از خدای عزوجل می خواهم. شر تنها به اراده خداوند دفع می گردد و خیر نیز تنها از جانب خداوند می آید. بر خدا توکل کردم که پروردگار من و پروردگار شماست. {بر خدا، پروردگار خودم و پروردگار شما توکّل کردم. هیچ جنبنده ای نیست مگر اینکه او مهار هستی اش را در دست دارد. به راستی پروردگار من بر راه راست است.} - . هود / ۵۶ -

**[ترجمه]

اللَّهُمَّ عَافِنِی فِی دِینِی وَ عَافِنِی فِی بَدَنِی وَ عَافِنِی فِی جَسَدِی وَ عَافِنِی فِی سَمْعِی وَ عَافِنِی فِی بَصَرِی وَ اجْعَلْهُمَا الْوَارِثَیْنِ مِنِّی یَا بَدِیءُ لَا بَدْءَ لَکَ یَا دَائِمُ لَا نَفَادَ لَکَ یَا حَیّاً لَا تَمُوتُ یَا مُحْیِیَ الْمَوْتَی أَنْتَ الْقَائِمُ عَلَی کُلِّ نَفْسٍ بِمَا کَسَبَتْ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِهِ وَ افْعَلْ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا اللَّهُمَّ فَالِقَ الْإِصْبَاحِ وَ جَاعِلَ اللَّیْلِ سَکَناً وَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ حُسْبَاناً اللَّهُمَّ اقْضِ عَنِّی الدَّیْنَ وَ أَعِذْنِی مِنَ الْفَقْرِ وَ مَتِّعْنِی بِسَمْعِی وَ بَصَرِی وَ قَوِّنِی فِی نَفْسِی وَ فِی سَبِیلِکَ یَا أَرْحَمَ

الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ أَنْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَقُّ الَّذِی لَا إِلَهَ غَیْرُکَ الْبَدِیعُ -[(۱)] لَیْسَ مِثْلَکَ شَیْ ءٌ الدَّائِمُ غَیْرُ الْغَافِلِ الْحَیُّ الَّذِی لَا تَمُوتُ وَ خَالِقُ مَا یُرَی وَ مَا لَا یُرَی کُلَّ یَوْمٍ أَنْتَ فِی شَأْنٍ وَ عَلِمْتَ کُلَّ شَیْ ءٍ بِغَیْرِ تَعْلِیمٍ فَلَکَ الْحَمْدُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّی لَا أُشْرِکُ بِهِ شَیْئاً- لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِیعُ الْبَصِیرُ- لا تُدْرِکُهُ الْأَبْصارُ وَ هُوَ یُدْرِکُ الْأَبْصارَ وَ هُوَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لْیَکُنْ مِنْ شَأْنِکَ الْمَغْفِرَهُ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ لِوُلْدِی وَ إِخْوَانِی وَ مَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَنَّکَ الْجَلِیلُ الْمُقْتَدِرُ وَ أَنَّکَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ یَکُونُ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَیْکَ بِنَبِیِّکَ وَ آلِهِ الْأَخْیَارِ الطَّیِّبِینَ الْأَبْرَارِ یَا مُحَمَّدُ إِنِّی أَتَوَجَّهُ بِکَ إِلَی اللَّهِ رَبِّی وَ رَبِّکَ فِی حَاجَتِی هَذِهِ فَکُنْ شَفِیعِی فِیهَا وَ فِی حَوَائِجِی وَ مَطَالِبِی أَنْ یُصَلِّیَ عَلَیْکَ وَ عَلَی آلِکَ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ وَ أَنْ یَفْعَلَ بِی مَا هُوَ أَهْلُهُ اللَّهُمَّ إِنِّی

۱- ۱. البدی ء خ.

أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِی یَمْشِی بِهِ الْمَقَادِیرُ وَ بِهِ یُمْشَی عَلَی ظُلَلِ الْمَاءِ كَمَا یُمْشَی بِهِ عَلَی الْأَرْضِ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِی تَهْتَزُّ بِهِ أَقْدَامُ مَلَائِكَتِكَ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِی دَعَاكَ بِهِ مُوسَی مِنْ جَانِبِ الطُّورِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ أَلْقَیْتَ عَلَیْهِ مَحَبَّةً مِنْكَ وَ أَسْأَلُكَ بِالاسْمِ الَّذِی دَعَاكَ بِهِ مُحَمَّدٌ فَغَفَرْتَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ أَتْمَمْتَ عَلَیْهِ نِعْمَتَكَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ-(۱) وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی كَذَا وَ كَذَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَ مُسْتَقَرِّ الرَّحْمَهِ وَ مُنْتَهَاهَا مِنْ كِتَابِكَ اللَّهُمَّ وَ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ وَ جَلَالِكَ الْأَعْلَی وَ جَدِّكَ الْأَكْرَمِ وَ كَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ الَّتِی لَا یُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی كَذَا وَ كَذَا اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُكَ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ إِلَهاً وَاحِداً فَرْداً صَمَداً قَائِماً بِالْقِسْطِ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَكِیمُ وَ أَنْتَ الْوَتْرُ الْكَبِیرُ الْمُتَعَالِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تُدْخِلَنِی الْجَنَّهَ عَفْواً بِغَیْرِ حِسَابٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْجُودِ وَ الْكَرَمِ وَ الرَّأْفَهِ وَ الرَّحْمَهِ وَ التَّفَضُّلِ اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلِ اسْمِی وَ لَا تُغَیِّرْ جِسْمِی وَ لَا تُجْهِدْ بَلَائِی یَا كَرِیمُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِكَ مِنْ غِنًی یُطْغِینِی وَ فَقْرٍ یُنْسِینِی وَ مِنْ هَوًی یُرْدِینِی وَ مِنْ عَمَلٍ یُخْزِینِی أَصْبَحْتُ وَ رَبِّیَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ مَحْمُوداً أَصْبَحْتُ لَا أُشْرِكُ بِهِ شَیْئاً وَ لَا أَدْعُو مَعَهُ إِلَهاً آخَرَ وَ لَا أَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ وَلِیّاً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ هَوِّنْ عَلَیَّ مَا أَخَافُ مَشَقَّتَهُ وَ یَسِّرْ لِی مَا أَخَافُ عُسْرَتَهُ وَ سَهِّلْ عَلَیَّ مَا أَخَافُ حُزُونَتَهُ وَ وَسِّعْ عَلَیَّ مَا أَخَافُ ضِیقَتَهُ وَ فَرِّجْ عَنِّی هُمُومَ آخِرَتِی وَ دُنْیَایَ فِی دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی بِرِضَاكَ عَنِّی اللَّهُمَّ هَبْ لِی صِدْقَ التَّوَكُّلِ وَ هَبْ لِی صِدْقَ الْیَقِینِ فِی التَّوَكُّلِ عَلَیْكَ وَ اجْعَلْ دُعَائِی فِی الْمُسْتَجَابِ مِنَ الدُّعَاءِ وَ اجْعَلْ عَمَلِی فِی الْمَرْفُوعِ الْمُتَقَبَّلِ اللَّهُمَّ طَوِّقْنِی مَا حَمَّلْتَنِی وَ أَعِنِّی عَلَی مَا حَمَّلْتَنِی وَ لَا تُحَمِّلْنِی مَا لَا طَاقَهَ لِی بِهِ حَسْبِیَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِیلُ اللَّهُمَّ أَعِنِّی وَ لَا تُعِنْ عَلَیَّ وَ انْصُرْنِی وَ لَا تَنْصُرْ عَلَیَّ وَ امْكُرْ لِی وَ لَا تَمْكُرْ بِی وَ انْصُرْنِی

۱- ۱. و آل محمّد خ ل.

عَلَى مَنْ بَغَى عَلَيَّ وَ اقْضِ لِی عَلَى كُلِّ مَنْ یَبْغِی عَلَیَّ وَ یَسِّرِ الْهُدَى لِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَوْدِعُكَ دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ أَمَانَتِی وَ خَوَاتِیمَ عَمَلِی وَ خَوَاتِیمَ أَعْمَالِی وَ جَمِیعَ مَا أَنْعَمَ اللَّهُ بِهِ عَلَیَّ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ فَأَنْتَ السَّیِّدُ لَا تَضِیعُ وَدَائِعُكَ اللَّهُمَّ وَ أَعْلَمُ أَنَّهُ لَنْ یُجِیرَنِی مِنْكَ أَحَدٌ وَ لَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِكَ مُلْتَحَداً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ لَا تَكِلْنِی إِلَى نَفْسِی طَرْفَهَ عَیْنٍ أَبَداً فَمَا سِوَاهَا وَ لَا تَنْزِعْ مِنِّی صَالِحاً أَعْطَیْتَنِیهِ فَإِنَّهُ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَیْتَ وَ لَا مُعْطِیَ لِمَا مَنَعْتَ وَ لَا یَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ اللَّهُمَ رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان و درود و سلام خدا بر سرورمان محمد پیامبر و خاندان او باد. خدایا این روز، روز جدیدی است. در این روز خیری جاوید و پایدار به من ببخش و در این روز مرا از هر شر عظیم رهایی بخش و ظاهر آن را کرامت و باطنش را سلامت قرار ده. در این روز مرا از آنچه بیم دارم و می هراسم ایمنی ده و شر آن را از من دفع و خیر آن را روزیم گردان و مرا تحت دعا و مراقبت و حمایت خویش قرار ده و با کفایت و حفظ خویش مرا بی نیاز گردان. به راستی که تویی بزرگوار و بخشاینده و مهربان، به هر که بخواهی می بخشی و به هر که بخواهی عطا می کنی. بزرگی تو، ای شکست ناپذیر جبار و بزرگ پیروز و بردبار آمرزنده و مهربان عیب پوش، عیوب نافرمانت را می پوشی و دعای دعاگویت را مستجاب گردانی و به کسی که می بینی مهر می ورزی و همیشه جاویدی. ای کسی که جز به او امید ندارم و تنها از دیدار او بیم دارم و از کسی جز او نمی خواهم که به من رحم کند.

خدایا از تو می خواهم همچون درخواست کسی که به گناه خویش اعتراف می کند و به خاطر فرو رفتن در تبعات گناهش پشیمان است و تو به آمرزش کسی که ستم کرده و اشتباهی مرتکب شده سزاوارتری. گناهان مرا در ورطه های نابودی انداخته و اشتباهات مرا احاطه کرده اند و من نسبت به آن‌ها بی تفاوت مانده‌ام و تویی مرجع امیدم. تویی تکیه گاه من در سختی و آسانی و تویی پناه هراسان غرق گشته و مهربان تر از هر دلسوزی .

خدایا با امید به سوی تو رو کردم و تویی نهایت خواسته روی کنندگان به درگاهت و به کسی که درخواست مهرورزی کرده، مهربان ترین هستی. از گناه گنهکاران درگذر. معبودا! تویی بی نیازی که نه چیزی را از دست دهی و نه کاری بر تو بزرگ است؛ زیرا تویی باقی و بخشاینده و مهربانی که جامه پروردگاری بر تن کرده و به خداوندگاری یگانه گشته ای و منزه از حدوث هستی و هیچ وصف کننده ای با تعاریف کیفیت، تو را تعریف نتواند کرد و خیالات ماهیتی تو را درک نتواند کرد. پس تو را ستایش به تعداد نعماتت بر مردم. بر محمد و خاندان او درود فرست. بار خدایا خیر در دست توست و تو صاحب اختیار آن و بخشنده آرزوها و نهایت خواسته ها هستی. به محمد و خاندان او - که درودت بر او و آنان باد - به تو تقرب می جویم و به لطف رحمت واسعه ات که همه چیز را فرا گرفته است و من نیز یک چیز هستم، پس رحمتت باید شامل حال من نیز گردد. نجات جان و وجودم را از آتش از تو خواستارم که تو ای پروردگارم، جایگاهم را می بینی و به درونم آگاهی و رازم را می دانی و هیچ چیز از امر من بر تو پنهان نیست و تو از رگ گردن به من نزدیک تری، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و توبه راستین مرا بپذیر، توبه ای که دیگر بعد از آن به آنچه خشم تو را در پی دارد بازنگردم و به من رحم کن و مرا بیامرز، آمرزشی که پس از آن به نافرمانیت بازنگردم، ای بخشنده، ای بلندمرتبه، ای بزرگ.

خدایا تویی که دل های تبهکاران را اصلاح گرداندی و با اصلاح تو نیکو گردیدند. پس صبح و شام بر محمد و خاندان او

درود فرست و در آغاز و پایان بر محمد و خاندان او درود فرست. خدایا تو بر شایستگان منت نهادی و با هدایت خویش آنان را از گمراهی هدایت کردی و آنان را اصلاح کردی و از لغزش دور کردی و نعمتت را بدان ها بخشیدی و آنان را از نافرمانی خویش حفظ کردی و آنان را در رده آمرزیدگان جای دادی و در جایگاه رستگاران ارجمند بااطمینان و آرامش قرار دادی و ای مولای من، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و با من چنان کنی که با آنان کردی و از تو عملی شایسته خواهم که مرا به تو نزدیک گرداند، ای بهترین مرجع خواهش. به درگاهت زاری می کنم همچون زاری کسی که به لغزش های خود اعتراف می کند و درهای ملحق شوندگان به سوی توست ای توبه پذیر، پس مرا از عطای بی حد و حصر خویش ناامید باز نگردان، ای بخشنده، بخششی که با آمرزش بر گنهکاران داشته ای و اعمال زشت بندگانت را پوشیده ای دیرینه است. ای باشکوه ای والاء بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا و مؤمنان و پدران و مادران و برادران و خواهران و همسایگان نزدیکم را بیامرز و برکات سلامت بخش و شایسته را بر ما تکرار فرما، به مهربانیت ای مهربان ترین مهربانان! و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ الْجَدِیدَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ طَهِّرْ قَلْبِی مِنَ النِّفَاقِ وَ عَمَلِی مِنَ الرِّیَاءِ وَ لِسَانِی مِنَ الْکَذِبِ وَ عَیْنِی مِنَ الْخِیَانَهِ فَإِنَّکَ تَعْلَمُ خَائِنَهَ الْأَعْیُنِ وَ ما تُخْفِی الصُّدُورُ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ارْزُقْنِی السَّعَهَ وَ الدَّعَهَ وَ الْأَمْنَ وَ الْقَنَاعَهَ وَ الْعِصْمَهَ وَ التَّوْفِیقَ فِی جَمِیعِ أُمُورِی وَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ وَ الْمَغْفِرَهَ وَ الشُّکْرَ وَ الصَّبْرَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

**[ترجمه]خداوندا جسم و تنم را سلامت دار و به گوش و چشمم تندرستی ده و آن دو را وارثان من قرار بده، ای آغازگری که آغازی نداری، ای جاویدی که پایانی نداری، ای زنده ای که نمیرد، ای زندگی بخش مردگان، تویی ناظر بر کردار هر کس، بر محمد پیامبر مکی و اهل بیتش درود فرست و برای من چنین و چنان کن...

خداوندا! ای شکافنده صبح و ای شب را مایه آرامش و ماه و خورشید را [وسیله] حساب قرار دهنده، خدایا قرضم را ادا فرما و از فقر و نداری در پناه گیر و مرا از گوش و چشمم بهره مند گردان و مرا برای خویش و در راه خودت نیرومند گردان، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا، تویی مهربان ترین مهربانان. خدایا تویی که معبودی جز تو نیست، حقی که معبودی جز تو نیست. پدید آوری که چیزی مثل تو نیست. جاویدی که غفلت نورزد، زنده ای که نمیری و آفریننده هر چه دیدنی است و هر چه نادیدنی. هر روز تو در کاری هستی و همه چیز را بدون تعلیم می دانی، پس ستایش تو راست. ای خدا، ای خدا، ای پروردگار من، هیچ چیزی را شریک تو نگردانم. {چیزی مانند او نیست و اوست شنوای بینا.}، - . شوری / ۱۱ - {چشمها

او را درنمی یابند و اوست که دیدگان را درمی یابد، و او لطیفِ آگاه است.} - . انعام / ۱۰۳ - بر

محمد و خاندان او درود فرست و آمرزش من و پدر و مادرم و برادرانم و هر کسی که نگران او و هستم جزء کارهای تو باشد، ای مهربان ترین مهربانان.

خدایا از تو می خواهم بدین روی که تو بزرگوار و توانایی و هر چه بخواهی انجام می شود و به وسیله پیامبرت و خاندان برگزیده، پاک و نیکوی او به درگاهت رو می کنم. ای محمد! من برای این خواسته ام به واسطه تو به درگاه خداوند که پروردگار من و پروردگار توست روی آورم، پس در این حاجت و در سایر حاجات و خواسته هایم شفیع من باش [از خدا خواهم] که بر تو و خاندان پاک و برگزیده تو درود فرستد و با من چنان کند که خود شایسته آن است. خدایا از تو خواهم به حق آن نامت که مقادیر به وسیله آن مشخص می شود و به وسیله آن بر امواج آب راه روند، آنچنان که بر زمین همواری راه می روند. از تو می خواهم به آن نامت که گام های فرشتگان با شنیدنش به لرزه افتد و از تو می خواهم به آن نامت که موسی علیه السلام از جانب طور تو را به آن نام خواند و اجابتش کردی و از جانب خویش محبتی را بر دل او افکندی و از تو می خواهم به آن نامت که محمد صلی الله علیه و آله تو را بدان نام خواند و گناهان گذشته و آینده اش را آمرزیدی و نعمت خویش را بر او تمام کردی، که بر محمد و خاندان او درود فرستی و با من چنان کنی که خود شایسته آنی و برایم چنین و چنان کنی.

خدایا! به عظمت جایگاه هایی از عرشت که عزت و سربلندی بدانجا بسته شده است و به حق جایگاه و منتهای رحمت از کتابت و خدایا به حق اسم اعظمت و جلال و شکوهت که والاترین و مقام و عظمتت که بزرگ ترین است و به حق کلمات تامه ات که نه نیکوکاری از آن فراتر رود و نه بدکاری، از تو می خواهم بر محمد و خاندان او درود فرستی و برایم چنین و چنان کنی. خدایا از تو خواهم ای خدا، ای بخشاینده، ای مهربان، ای باشکوه ارجمند، خدای یگانه یکتای بی نیاز و برپا دارنده عدالت. معبودی جز تو نیست، شکست ناپذیر سنجیده کاری و تویی فرد بزرگ والا؛ [از تو خواهم] که بر محمد و خاندان او درود فرستی و مرا بی معطلی و بدون حساب وارد بهشت کنی و با من چنان بخشش و لطف و مهربانی و مهرورزی و نیکویی کنی که خود شایسته آنی. خدایا نامم را تغییر مده و جسمم را دگرگون مساز و امتحانم را سخت مگردان ای بزرگوار!

خدایا به تو پناه می آورم از ثروتی که موجب طغیان و سرکشی گردد و فقری که موجب فراموشی شود و از هوی و هوسی که مرا نابود می‌کند و از عملی که موجب خواری و رسوایی شود. صبح کردم و پروردگارم یگانه یکتا و ستوده است. در حالی صبح کردم که هیچ چیزی را شریک او نگردانم و همراه او معبود دیگری را نخوانم و به غیر از او یاور و سرپرستی برنگیرم.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و آنچه را که از سختی آن بیم دارم برایم آسان کن و آنچه را از دشواری آن در هراسم برایم هموار گردان و آنچه را از ناسازگاری آن می ترسم برایم سهل گردان و آنچه را از دچار شدن در تنگنایش می هراسم برایم فراخ گردان و با خشنودی خودت از من، غم و اندوه دنیا و آخرتم را در دنیا و آخرتم برطرف فرما. خدایا توکلی راستین به من مرحمت فرما و در توکل بر خود، به من راستی یقین عطا فرما و دعای من را در شمار دعاهای مستجاب در آور و عملم را در زمره اعمال بالا رفته و مورد پذیرش در درگاهت قرار ده. خدایا آنچه را بر دوشم گذاشته‌ای، توانایی آن را به من عطا فرما و مرا در آن یاری گردان و آنچه را در توانم نیست بر من تکلیف مکن. خدا مرا بس است و نیکو حمایتگری

است. خدایا یاریم کن و کسی را علیه من یاری مکن و کمکم کن و به کسی بر ضد من کمک نرسان و امور دنیا را به مراد من تدبیر کن نه به زیان من، و مرا در برابر هر که بر من ستم روا داشته یاری کن و حق مرا از هر که بر من ستم روا می دارد بستان و راه هدایت را بر من آسان گردان.

خدایا من دین و امانت و پایان اعمال خویش و هر نعمتی را که در دنیا و آخرت به من ارزانی داشتی به تو می سپارم و به راستی تویی که سپرده خویش را ضایع نخواهی کرد. خدایا بدان که هیچ کس مرا از تو پناه ندهد و غیر از تو پناهگاهی نخواهم یافت. خدایا بر محمد و خاندان او درود بفرست و هیچ وقت به اندازه چشم بر هم زدنی مرا به حال خویش و به دیگری وامگذار و [نعمت] شایسته ای را که به من عطا فرموده ای از من باز مستان؛ چرا که آنچه را تو بخشیدی کسی بازش نتواند گرفت و آنچه را تو بگیری کسش نتواند بخشید و کوشش هیچ صاحب کوششی در برابر تو سودی ندارد. پروردگارا! در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.

**[ترجمه]

اليوم الخامس و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ مَذْمُومٌ نَحسٌ وَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِی أَصَابَ مِصْرُ فِیهِ تِسْعَهَ ضُرُوبٍ مِنَ الْآفَاتِ فَلَا تَطْلُبْ فِیهِ حَاجَهً وَ احْفَظْ فِیهِ نَفْسَکَ فَإِنَّهُ الْیَوْمُ الَّذِی ضَرَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِیهِ أَهْلَ مِصْرَ بِالْآفَاتِ-(۱)

مَعَ فِرْعَوْنَ وَ هُوَ شَدِیدُ الْبَلَاءِ وَ الْآبِقُ فِیهِ یَرْجِعُ وَ لَا تَحْلِفْ فِیهِ صَادِقاً وَ لَا کَاذِباً وَ هُوَ یَوْمُ سَوْءٍ مَنْ سَافَرَ فِیهِ لَا یَرْبَحُ وَ مَنْ مَرِضَ فِیهِ أُجْهِدَ وَ لَمْ یُفِقْ مِنْ مَرَضِهِ فَاتَّقِهِ.

وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی: مَنْ مَرِضَ فِیهِ لَما یَکَادُ یَبْرَأُ وَ هُوَ إِلَی الْمَوْتِ أَقْرَبُ مِنَ الْحَیَاهِ وَ مَنْ مَرِضَ فِیهِ لَا یَنْجُو وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مَلِکاً مَرْزُوقاً سَخِیّاً(۲) مِنَ النَّاسِ تُصِیبُهُ عِلَّهٌ شَدِیدَهٌ وَ لَا یَسْلَمُ مِنْهَا.

۱- ۱. بالآیات خ ل.

۲- ۲. نجیبا خ ل.

وَ فِی رِوَایَهٍ أَخْرَی: مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکَونُ فَقِیهاً عَالِماً.

وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی: أَنَّهُ یَوْمٌ جَیِّدٌ لِلشِّرَاءِ وَ الْبَیْعِ وَ الْبِنَاءِ وَ الزَّرْعِ وَ یَصْلُحُ لِقَضَاءِ الْحَوَائِجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ کَذَّاباً نَمَّاماً لَا خَیْرَ فِیهِ.

وَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام: اسْتَعِیذُوا فِیهِ بِاللَّهِ تَعَالَی.

و قالت الفرس إنه یوم ثقیل ردی ء مکروه أصیب فیه أهل مصر بسبع ضربات من البلاء و هو یوم نحس تفرغ فیه للدعاء و الصلاه و عمل الخیر و قال سلمان الفارسی رحمه الله علیه أرد روز اسم الملک الموکل بالجن و الشیاطین.

**[ترجمه]بار خدایا! ای پروردگار این شب جدید و هر شب و این ماه و هر ماه! بر محمد و خاندان او درود فرست و دلم را از نفاق و عملم را از ریاکاری و زبانم را از دروغ و چشمم را از خیانت پاک گردان؛ به راستی که تو از نگاه های دزدانه و آنچه که دل ها نهان می دارند، آگاهی. بر محمد و خاندان او درود فرست و گشایش و آسایش و امنیت و قناعت و پاکدامنی و موفقیت در تمام کارها و بخشش و سلامتی و آمرزش و سپاس و شکیبایی را روزیم گردان، ای مهربان ترین مهربانان. به راستی تو بر همه چیز توانایی.

**[ترجمه]

الْعُوذَهُ فِی أَوَّلِهِ

أَعُوذُ بِاللَّهِ الْحَیِّ الْقَیُّوم الَّذِی لا تَأْخُذُهُ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَ ذَرَأَ وَ مِنْ شَرِّ غاسِقٍ إِذا وَقَبَ- وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثاتِ فِی الْعُقَدِ- وَ مِنْ شَرِّ حاسِدٍ إِذا حَسَدَ- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیم أَعُوذُ بِاللَّهِ رَبِّ الْأَشْیَاءِ وَ مُقَدِّرِهَا وَ خَالِقِ الْأَجْسَام وَ مُصَوِّرِهَا وَ مُنْشِئِ الْأَشْیَاءِ وَ مُدَبِّرِهَا وَ أَعُوذُ بِالْکَلِمَاتِ الْعُلْیَا وَ الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَی وَ الْعَزَائِمِ الْکُبْرَی وَ بِرَبِّ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ وَ مُحْیِی الْمَوْتَی وَ مُمِیتِ الْأَحْیَاءِ مِنْ شَرِّ هَذَا الْیَوْمِ وَ شُومِهِ وَ شَرِّهِ وَ ضُرِّهِ صَرَفْتُ ذَلِکَ عَنِّی بِقُدْرَهِ اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده است: این روز، روزی نکوهیده و شوم است و روزی است که در آن مصر به نه نوع زیان مبتلا شد، پس حاجتی را در این روز نخواه و خود را حفظ گردان؛ چرا که این روز روزی است که خداوند عزوجل در آن فرعون را به همراه مردم مصر با آفاتی که بلای سخت بود بزد و گرفتاری این روز شدید است و هر که در این روز بگریزد باز می گردد؛ و در این روز نه سوگند راست بخور و نه دروغ، و روز بدی است. هر که در این روز به مسافرت رود سود نکند و هر که بیمار شود به سختی افتد و از مرض خویش بهبود نیابد، پس از این روز بر حذر باش.

در روایت دیگری آمده است: هر که در این روز بیمار شود بهبود نتواند یافت و به مرگ نزدیک تر است تا زندگی و هر که در این روز بیمار شود نجات نیابد. هر که در این روز متولد شود پادشاه و پر روزی و نسبت به مردم سخاوتمند گردد. بیماری سختی بگیرد و از آن جان سالم به در نبرد .

در روایتی دیگر آمده است: هر که در این روز متولد شود فقیه و دانشمند گردد.

در روایت دیگری نیز گفته شده است: این روز برای خرید و فروش و ساخت و ساز و کشاورزی خوب و برای برآوردن حاجات مناسب است و هر که در این روز متولد شود، دروغگو و سخن چین و بی خیر گردد.

حضرت امیر المؤمنین نیز فرموده اند: در این روز به خدای متعال پناه جویید.

ایرانیان نیز گفته اند: این روز روزی سنگین و بد و ناپسند است و مردم مصر در این روز به هفت نوع بلا دچار شدند و روزی نحس است که در آن به دعا و نماز و کار خیر بپرداز. سلمان فارسی رحمه الله علیه هم گفته است: ارد روز، نام فرشته موکل بر جن و شیاطین است.

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَوَاتُهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ فِی هَذَا الْيَوْمِ الْجَدِيدِ سُؤَالَ الْخَائِفِ مِنْ وَقْفَهِ الْمَوْقِفِ الْوَجِلِ مِنَ الْعَرْضِ الْمُشْفِقِ مِنَ الْخُسْرَانِ وَ بَوَائِقِ الْقِيَامَهِ الْمَأْخُوذِ عَلَى الْغِرَّهِ النَّادِمِ عَلَى خَطِيئَتِهِ الْمَسْئُولِ الْمُحَاسَبِ الْمُثَابِ الْمُعَاقَبِ الَّذِی لَا يُكِنُّهُ مِنْكَ مَكَانٌ وَ لَا يَجِدُ مَفَرّاً مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ مُتَنَصِّلٍ (۱) مِنْكَ مِنْ سُوءِ عَمَلِهِ مُقِرٍّ بِهِ قَدْ أَحَاطَتْ بِهِ الْهُمُومُ وَ ضَاقَتْ عَلَيْهِ رَحَائِبُ النُّجُومِ مُوقِنٍ بِالْمَوْتِ

۱- ۱. أی معتذر.

مُبادِرٍ بِالتَّوْبَهِ قَبْلَ الْفَوْتِ الَّتِی مَنَنْتَ بِهَا عَلَیْهِ وَ عَفَوْتَ عَنْهُ.

فَأَنْتَ إِلَهِی وَ رَجَائِی إِذَا ضَاقَ عَنِّی الرَّجَاءُ وَ فِنَائِی إِذَا لَمْ أَجِدْ فِنَاءً أَلْجَأُ إِلَیْهِ فَتَوَحَّدْتَ یَا سَیِّدِی بِالْعِزِّ وَ الْعَلَاءِ وَ تَفَرَّدْتَ بِالْوَحْدَانِیَّهِ وَ الْبَقَاءِ وَ أَنْتَ الْمَنْعُوتُ الْفَرْدُ وَ الْمُنْفَرِدُ بِالْحَمْدِ- لَا یَتَوَارَی مِنْکَ مَکَانٌ وَ لَا یَعْزِلُ زَمَانٌ أَلَّفْتَ بِقُدْرَتِکَ الْفِرَقَ وَ فَجَّرْتَ بِقُدْرَتِکَ الْمَاءَ مِنَ الصُّمِّ الصِّلَابِ الصَّیَاخِیدِ عَذْباً وَ أُجَاجاً وَ أَنْزَلْتَ مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجاً وَ جَعَلْتَ فِی السَّمَاءِ سِرَاجاً وَ الْقَمَرَ وَ النُّجُومَ أَبْرَاجاً مِنْ غَیْرِ أَنْ تُمَارِسَ فِیمَا ابْتَدَعْتَ لُغُوباً أَنْتَ إِلَهُ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ خَالِقُهُ وَ جَبَّارُ کُلِّ مَخْلُوقٍ وَ رَازِقُهُ وَ الْعَزِیزُ مَنْ أَعْزَزْتَ وَ الذَّلِیلُ مَنْ أَذْلَلْتَ وَ الْغَنِیُّ مَنْ أَغْنَیْتَ وَ الْفَقِیرُ مَنْ أَفْقَرْتَ وَ أَنْتَ وَلِیِّی وَ مَوْلَایَ عَلَیْکَ رِفْقِی وَ أَنْتَ مَوْلَایَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ عُدْ عَلَیَّ بِفَضْلِکَ وَ لَا تَجْعَلْنِی مِمَّنْ زِیدَ عُمُرُهُ وَ جَهْلُهُ وَ اسْتَوْلَی عَلَیْهِ التَّسْوِیفُ حَتَّی سَالَمَ الْأَیَّامَ وَ اعْتَنَقَ الْمَحَارِمَ وَ الْآثَامَ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِی سَیِّدِی عَبْداً أَفْزَعُ إِلَی التَّوْبَهِ فَإِنَّهَا مَفْزَعُ الْمُذْنِبِینَ وَ أَغْنِنِی بِجُودِکَ الْوَاسِعِ عَنِ الْمَخْلُوقِینَ وَ لَا تُحْوِجْنِی إِلَی أَشْرَارِ الْعَالَمِینَ وَ هَبْنِی مِنْکَ عَفْوَکَ فِی مَوْقِفِ یَوْمِ الدِّینِ یَا مَنْ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَی وَ الْأَمْثَالُ الْعُلْیَا وَ یَا جَبَّارَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ إِلَیْکَ قَصَدْتُ رَاغِباً رَاجِیاً فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً مِنْ سَیِّئِ عَمَلِی وَ ارْزُقْنِی مِنْ سَنِیِّ مَوَاهِبِکَ وَ لَا تَرُدَّنِی صِفْرَ الْیَدَیْنِ خَائِباً یَا کَاشِفَ الْکُرْبَهِ إِنَّکَ جَوَادٌ کَرِیمٌ یَا رَءُوفاً بِالْعِبَادِ وَ مَنْ هُوَ لَهُمْ بِالْمِرْصَادِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَکْرِمْ مَثْوَایَ وَ مَآبِی وَ أَجْزِلِ اللَّهُمَّ ثَوَابِی وَ اسْتُرْ عُیُوبِی وَ أَنْقِذْنِی بِفَضْلِکَ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلِیمِ إِنَّکَ کَرِیمٌ وَهَّابٌ فَقَدْ أَلْقَتْنِی سَیِّئَاتِی بَیْنَ ثَوَابٍ وَ عِقَابٍ وَ قَدْ رَجَوْتُ أَنْ أَکُونَ بِلُطْفِکَ وَ جُودِکَ مُتَغَمِّداً بِجُودِکَ وَ الْمَفَرَّ لِغُفْرَانِ الذُّنُوبِ بِالْمَغْفِرَهِ وَ الْعَفْوِ یَا غَافِرَ الذَّنْبِ اصْفَحْ عَنْ زَلَلِی یَا سَاتِرَ الْعُیُوبِ فَلَیْسَ لِی رَبٌّ وَ لَا مُجِیرٌ أَحَدٌ غَیْرَکَ وَ لَا تَرُدَّنِی مِنْکَ بِالْخَیْبَهِ یَا کَاشِفَ الْکُرْبَهِ یَا مُقِیلَ الْعَثْرَهِ سُرَّنِی بِنَجَاحِ طَلِبَتِی وَ اخْصُصْنِی مِنْکَ بِمَغْفِرَهٍ لَا یُقَارِنُهَا بَلَاءٌ وَ لَا یُدَانِیهَا أَذًی وَ أَلْهِمْنِی هُدَاکَ وَ بَقَاکَ وَ تُحْفَتَکَ وَ مَحَبَّتَکَ وَ جَنِّبْنِی مُوبِقَاتِ مَعْصِیَتِکَ إِنَّکَ أَهْلُ التَّقْوی وَ أَهْلُ

الْمَغْفِرَهِ اللَّهُمَّ وَ مَا افْتَرَضْتَ عَلَيَّ مِنْ حُقُوقِ الْوَالِدَيْنِ الْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ وَ الْإِخْوَهِ وَ الْأَخَوَاتِ فَاحْتَمِلْهُ بِجُودِکَ وَ مَغْفِرَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا أَهْلَ التَّقْوَى وَ أَهْلَ الْمَغْفِرَهِ.

**[ترجمه]پناه می برم به خدای زنده پاینده ای که نه خوابی سبک او را فرو می گیرد و نه خوابی گران، از شر هر چه خلق و آفریده شده است {و از شرّ تاریکی چون فراگیرد و از شرّ دمندگان افسون در گره ها و از شرّ [هر] حسود، آنگاه که حسد ورزد.} - . فلق / ۵-۳ - به نام خداوند بخشنده مهربان. پناه می برم به خداوند، پروردگار اشیا و مقدر کننده آن ها و آفریننده اجسام و صورتگر آن ها و پدیدآور و گرداننده اشیا و پناه می برم به کلمات والا و نام های نیکو و اراده های بزرگ و به پروردگار زمین و آسمان و زنده کننده مردگان و میراننده زندگان از شر و شومی و زیان این روز. به قدرت خداوند آن را از خود دفع کردم و هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خداوند بلندمرتبه بزرگ.

**[ترجمه]

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِی لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ وَ بَرَأَ فِی الْأَرْضِ- وَ ما يَخْرُجُ مِنْها وَ مِنْ شَرِّ ما يَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما يَعْرُجُ فِيها وَ مِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقاً يَطْرُقُ بِخَيْرٍ فِی عَافِيَهٍ بِخَيْرٍ مِنْکَ يَا رَحْمَانُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ إِيمَاناً لَا يَرْتَدُّ وَ نَعِيماً لَا يَنْفَدُ وَ مُرَافَقَهَ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَ مُرَافَقَهَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ فِی أَعْلَى جَنَّهِ الْخُلْدِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِيقاً- اللَّهُمَّ آمِنْ رَوْعَتِی وَ رَوْعَاتِی وَ اسْتُرْ عَوْرَتِی وَ عَوْرَاتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ عَثَرَاتِی فَإِنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِيکَ لَکَ لَکَ الْمُلْکُ وَ لَکَ الْحَمْدُ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ وَ أَنْتَ الْمَسْئُولُ الْمَحْمُودُ الْمَعْبُودُ الْمُتَوَحِّدُ وَ أَنْتَ الْمَنَّانُ ذُو الْإِحْسَانِ بَدِيعُ السَّماوَاتِ وَ الْأَرْضِ- ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرام أَنْ تَغْفِرَ لِی ذُنُوبِی كُلَّهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا وَ عَمْدَهَا وَ خَطَأَهَا مَا حَفِظْتَهُ عَلَيَّ وَ أُنْسِيتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی وَ مَا نَسِيتُهُ مِنْ نَفْسِی وَ حَفِظْتَهُ أَنْتَ عَلَيَّ فَإِنَّکَ أَنْتَ الْغَفَّارُ وَ أَنْتَ الْجَبَّارُ وَ أَنْتَ

الرَّحْمَنُ وَ أَنْتَ الرَّحِيمُ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِلَهِی وَ إِلَهُ كُلِّ شَيْ ءٍ يَا إِلَهِی الْوَاحِدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ إِلَهَ كُلِّ شَيْ ءٍ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِمَّا أَنَا إِلَيْهِ فَقِيرٌ وَ أَنْتَ بِهِ عَالِمٌ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی كَذَا وَ كَذَا اللَّهُمَّ وَ أَعْطِنِی ذَلِکَ وَ مَا قَصُرَ عَنْهُ رَأْيِی وَ لَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِی وَ لَمْ تَنَلْهُ نِيَّتِی مِنْ شَيْ ءٍ وَعَدْتَهُ أَحَداً مِنْ عِبَادِکَ أَوْ خَيْرٍ أَنْتَ مُعْطِيهِ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ فَإِنِّی أَرْغَبُ إِلَيْکَ فِيهِ وَ أَسْأَلُکَ يَا رَبِّ بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

ص: ۲۸۷

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْمَکْنُونِ الْمَخْزُونِ الْمُبَارَکِ الطُّهْرِ الطَّاهِرِ الْفَرْدِ الْوَتْرِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الْکَبِیرِ الْمُتَعَالِ الَّذِی هُوَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَنَا أَسْأَلُکَ بِمَا سَمَّیْتَ بِهِ نَفْسَکَ فَإِنَّکَ قُلْتَ اللَّهُ نُورُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ فَإِنِّی أَسْأَلُکَ یَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَنَا أَقُولُ کَمَا قُلْتَ وَ أُسَمِّیکَ بِمَا سَمَّیْتَ بِهِ نَفْسَکَ یَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی کُلَّهَا صَغِیرَهَا وَ کَبِیرَهَا وَ مَا نَسِیتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِی وَ حَفِظْتَهُ أَنْتَ عَمْدَهَا وَ خَطَأَهَا إِنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا یَا اللَّهُ یَا بَدِیعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ یَا صَرِیخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ وَ غِیَاثَ الْمُسْتَغِیثِینَ وَ مُنْتَهَی رَغْبَةِ الرَّاغِبِینَ أَنْتَ الْمُفَرِّجُ عَنِ الْمَکْرُوبِینَ وَ أَنْتَ الْمُرَوِّحُ عَنِ الْمَغْمُومِینَ وَ أَنْتَ مُجِیبُ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّینَ وَ أَنْتَ إِلَهُ الْعَالَمِینَ وَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ یَا کَاشِفَ کُلِّ کُرْبَةٍ وَ یَا وَلِیَّ کُلِّ نِعْمَةٍ وَ مُنْتَهَی کُلِّ رَغْبَةٍ وَ مَوْضِعَ کُلِّ حَاجَةٍ بَدِیعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ صَرِیخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ وَ غِیَاثَ الْمَکْرُوبِینَ وَ مُنْتَهَی حَاجَةِ الرَّاغِبِینَ وَ الْمُفَرِّجَ عَنِ الْمَغْمُومِینَ وَ مُجِیبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّینَ إِلَهَ الْعَالَمِینَ وَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبِّی وَ سَیِّدِی وَ أَنَا عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ نَاصِیَتِی بِیَدِکَ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِی وَ أَقْرَرْتُ بِخَطِیئَتِی وَ اعْتَرَفْتُ بِذَنْبِی أَسْأَلُکَ بِأَنَّ لَکَ الْمَنَّ یَا مَنَّانُ یَا بَدِیعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ نَبِیِّکَ وَ رَسُولِکَ وَ عَلَی آلِ مُحَمَّدٍ أَفْضَلَ صَلَوَاتِکَ عَلَی أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِالْعِزِّ وَ الْقُدْرَةِ الَّتِی فَلَقْتَ بِهَا الْبَحْرَ لِبَنِی إِسْرَائِیلَ لَمَّا کَفَیْتَنِی کُلَّ بَاغٍ وَ عَدُوٍّ وَ حَاسِدٍ وَ مُخَالِفٍ وَ بِالْعِزِّ الَّذِی نَتَقْتَ بِهِ الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ کَأَنَّهُ ظُلَّةٌ لَمَّا کَفَیْتَنِی.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ وَ أَدْرَأُ بِکَ فِی نُحُورِهِمْ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ شُرُورِهِمْ وَ أَسْتَجِیرُ

بِکَ مِنْهُمْ وَ أَسْتَعِینُ بِکَ عَلَیْهِمْ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّی لَا أَشْرِکُ بِکَ شَیْئاً أَنْتَ أَنْتَ رَبِّی لَا أَشْرِکُ بِکَ شَیْئاً وَ لَا أَتَّخِذُ مِنْ دُونِکَ وَلِیّاً.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است و صلوات او بر سرورمان محمد پیامبر و تمام خاندان او باد و سرانجام [نیک] از آن پرهیزکاران است. خدایا در این روز جدید از تو خواهم، همچون خواستن کسی که از توقف خود در عرصه قیامت بیمناک و از عرضه اعمال هراسان و از خسارت و گرفتاری های روز رستاخیز ترسان است و کسی که دچار فریب گشته و از خطای خود پشیمان است و در روز قیامت مورد بازخواست و حساب قرار خواهد گرفت و به پاداش و کیفر دچار گشته است، کسی که نه مکانی او را از تو پنهان تواند ساخت و نه گریزی از تو جز به سوی درگاهت دارد، که از کار زشت خود برای عذر خواهی به تو رو آورد، در حالی که بدان اقرار دارد و اندوه ها او را احاطه کرده و گستره ستارگان بر او تنگ گشته و به مرگ یقین دارد و پیش از فوت به توبه دست زده است، توبه ای که به وسیله آن بر او منت نهاده ای و از وی درگذشته ای.

تویی خدای من و مایه امید من هنگامی که درهای امید به رویم تنگ شد و پناهگاهم تویی؛ آنگاه که جایگاهی برای پناه نیافتم، ای سرور من که به عزت و بلندی مقام یگانه ای و به یگانگی و جاودانگی یکتائی و تویی وصف شده به یگانگی و یکتا به ستایش. نه مکانی از تو پنهان است و نه زمان از تو دور بماند. به قدرت خویش میان فرقه ها الفت دادی و به قدرتت از سنگ های سخت آب های شور و شیرین روان ساختی و از ابرهای فشرده بارانی فراوان فرو ریختی و در آسمان چراغی قرار دادی و ماه و ستارگان را برج ها مقرر داشتی، بی آنکه در آفرینش مبتکرانه خویش دچار خستگی گردی. تویی معبود هر چیز و آفریدگار آن و مسلط بر هر آفریده و روزی ده آن. عزیز آن کسی است که تو عزتش دهی و خوار کسی است که تواش خوار سازی و توانگر آن کسی است که تو بی نیازش کنی و فقیر آن است که تو فقیرش سازی. تویی صاحب اختیار و مولای من و مدارای من با توست و تو مولای منی. بر محمد و خاندان محمد درود فرست و با من کن آنچه را خود شایسته آنی و با فضل خویش به من بازگرد و مرا از کسانی قرار نده که عمرشان طولانی و نادانی‌شان بسیار گشته و سهل انگاری بر او چیره گشته تا آنجا که با روزگار سازش کرده و دست به کارهای حرام و گناهان زده است.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و ای آقای من، مرا بنده ای گردان که به توبه پناه آورده که براستی پناهگاه گنهکاران است و به وسیله جود و کرم وسیعت مرا از آفریدگان بی نیاز گردان و به اشرار جهانیان محتاجم مکن و در روز رستاخیز، گذشتت را به من عطا فرما. ای که نام های نیکو و نمونه های والا از آن او است و ای جبار آسمان ها و زمین ها، با شوق و امید آهنگ درگاه تو کردم، مرا به خاطر اعمال بدم ناامید باز مگردان و از جوایز شایانت روزیم فرما و مرا دست خالی و ناامید باز مگردان، ای برطرف کننده گرفتاری. به راستی که تو بخشنده و پر فضل و بخششی، ای مهر ورز به بندگان و ای که در کمینگاه آنانی، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و جایگاه و بازگشتم را نیکو گردان؛ و خدایا پاداش مرا فراوان کن و عیوبم را بپوشان و به فضل خود مرا از عذاب دردناک برهان که تو بخشنده و پر بخششی. اکنون اعمال بد و خوب من، مرا میان پاداش و کیفر انداخته و من امید آن را دارم که به لطف و کرم تو خود را بپوشانم و با آمرزش و بخشش تو گریزگاهی به آمرزش گناهان بیابم،، ای آمرزنده گناهان! از لغزش هایم چشم بپوش ای عیب پوش؛ که من پروردگار و رهایی بخشی از عذاب به غیر از تو ندارم، پس مرا ناامید باز مگردان ای برطرف کننده گرفتاری ها و درگذرنده لغزش ها، با برآوردن خواسته ام دلشادم گردان و به آمرزشی از جانب خویش مخصوصم گردان که بلایی با آن همراه نگردد و آزاری

بـدان نزدیـک نشود و هـدایت و جـاودانگی و ارمغـان و محبت خویش را به من الهام کن و مرا از نافرمانی های هلاکت بارت دور ساز، که تو به راستی سـزاوار ترس و آمرزشـی. بار خدایا، آنچه را از حقوق والدین، پدران و مادران و برادران و خواهران بر من واجب کرده ای، به لطف خویش، آن هـا را از طرف خود به عهـده گیر. ای مهربـان ترین مهربانان و ای سـزاوار ترس و سزاوار آمرزش.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَـٰذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَافِنِی فِی جَمِیعِ أُمُورِی کُلِّهَا بِأَفْضَلِ عَافِیَتِکَ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ خِزْیِ الدُّنْیَا وَ عَذَابِ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ عَمَلًا بِالْحَسَنَاتِ وَ عِصْمَهً عَنِ السَّیِّئَاتِ وَ مَغْفِرَهً لِلذُّنُوبِ وَ حُبّاً لِلْمَسَاکِینِ وَ إِذَا أَرَادَنِی قَوْمٌ بِسُوءٍ فَنَجِّنِی مِنْهُمْ غَیْرَ مَفْتُونٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ کُلِّ خَیْرٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُکَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّی وَ ثِقَتِی وَ مُنْتَهَی طَلِبَتِی وَ الْعَالِمُ بِحَاجَتِی فَاقْضِ لِی سُؤْلِی وَ اقْضِ لِی حَوَائِجِی اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ وَالِ مَنْ وَالاهُمْ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُمْ وَ أَغْنِنَا بِالْحَلَالِ عَنِ الْحَرَامِ وَ بِفَضْلِکَ عَنْ سُؤَالِ الْخَلْقِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَهْتِکْ سِتْرِی وَ لَا تُبْدِ عَوْرَتِی وَ آمِنْ رَوْعَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ اقْضِ عَنِّی دَیْنِی وَ أَخْزِ عَدُوَّ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ عَجِّلْ هَلَاکَهُمْ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

**[ترجمه]پنـاه می برم به کلمـات تـامه خداونـد که نیکوکـار و بـدکار را یارای گـذر از آن ها نیست، از شـر هر چه در زمین آفریده شده و آنچه از آن بیرون آید و از شر آنچه از آسمان فرود آید و آنچه در آن بالا می رود و از شر حوادث وارد شونده در شب و روز، جز آن که در سلامتی و از جانب تو خبر خوشـی آورد، ای بخشاینده! خدایا از تو ایمانی خواهم که بازگشتی در آن نباشـد و نعمتی که پایان نپـذیرد و دوستی و همراهی با پیامبرت محمد صـلی الله علیه و آله و همراهی با خاندان پاک و برگزیـده او – کـه درود تـو بر او و آنـان بـاد – در بالاـترین درجـه بهشـت جاویـد بـه همراه پیـامبران و راسـتگویان و شـهدا و شایستگان، و چه نیکو رفیقانی هستند آنان.

خـدایا مرا از بیم و هراس هـایم در امـان دار و زشتی و عیوبم را بپوشـان و از لغزش و خطاهـایم درگـذر، که تویی خـدایی که معبودی جز تو نیست و یکتایی و شـریکی نـداری، پادشاهی و سـتایش از آن توست و تو بر همه چیز توانایی. خـدایا! من از تو درخواست می کنم و تویی درخواست شده پسندیده و معبود یکتا و تویی عطابخش و صاحب احسان، پدید آورنده آسمان ها و زمین، باشـکوه و ارجمند [از تو خواهم] که تمام گناهانم را ببخشـی: کوچک و بزرگ، آنچه را از روی عمد یا از روی خطا انجـام داده ام، آنچه را که تو ثبت کرده و خود از یاد برده ام و آنچه من فراموش کرده ام و تو آن را ثبت فرموده ای؛ که تویی بسـیار آمرزنـده و تـویی جبـار و تویی بخشاینـده و تویی مهرورز و تویی مهربـان ترین مهربانـان. خـدایا از تو خواهم به این که معبـودی جز تـو نیست که معبـود من و معبود همه چیز هستی و ای معبود یگـانه من! معبودی جز تو نیست و ای معبود هر چیز، یگـانه پیروز، [از تو خواهم] که بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرستی و بـا من چنان کنی که خود شایسـته آنی، از خواسـته هایی که من بدان نیازمندم و تو از آن آگاه، و برایم چنین و چنان کنی...

خـدایا این هـا را به من ببخشـای و آنچه را که تو به یکی از آفریـدگانت وعـده دادی، یا خیری که به یکی از آفریـدگانت می بخشـی و فکر مـن از آن قاصـر است و خواسـته من بـدان نرسـیده و نیت من به ذره ای از آن نرسـد و من در این خواسـته به تو مشتاق هستم، آن را به من ببخش و از تو خواهم ای پروردگارم، ای مهربان ترین مهربانان، ای پروردگار جهانیان!

خـدایا از تو خواهم به نـامت، گنجینه پنهـان و مبـارک که پاک و پاکیزه و بی همتا و یگانه و تک و یکتا و بی نیاز و بزرگ و بلنـدمرتبه است و کسـی که نور آسـمان ها و زمین است و از تو خواهم بـدان نام که خود را بـدان خوانـدی و فرمودی: الله نور آسـمان ها و زمین است، پس ای نور آسـمان ها و زمین! من نیز همچنان که تو گفتی می گویم و همچنان که تو بر خویش نام نهادی تو را می نامم: ای نور آسـمان ها و زمین! از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و تمام گناهانم را بیـامرزی، همگی را چه بزرگ و چه کوچـک، چه آنان که من خود فراموش کرده ام و تو آن را ثبت فرموده ای و چه عمـدی باشد و چه از روی خطا، که به راستی تویی بسیار توبه پذیر مهربان و از تو خواهم که برایم چنین و چنان کنی...

خدایا ای پدید آورنده آسـمان ها و زمین، باشـکوه و ارجمند، ای دادرس دادخواهان و ای فریادرس فریادخواهان و ای نهایت خواسته آرزومندان. تویی برطرف کننده سختی گرفتاران! تویی شادی بخش اندوهگینان و اجابت کننده خواسته درماندگان و تویی معبود جهانیـان و مهربـان ترین مهربـانـان! خـدایا ای برطرف کننـده هر انـدوه و ای صاحب هر نعمت و نهایت هر آرزو و مرجع هر خواسـته، پدیـد آورنـده آسـمان هـا و زمین، باشـکوه و ارجمنـد، دادرس دادخواهـان و فریـادرس گرفتاران و نهایت خواسـته و شادی بخش انـدوهگینان و اجابت کننـده خواسـته درمانـدگان، معبود جهانیان و مهربان ترین مهربانان! بر محمـد و خاندان او درود فرست و برای من چنین و چنان کن...

معبودی جز تو نیست. تو پروردگـار و آقای من هستی و من بنـده و فرزنـد بنـده و کنیز تو ام، زمام اختیار من در دست توست. گنـاهی مرتکب شـدم و بر خـود سـتم کردم و به خطـای خـود اقرار و به گناهـانم اعـتراف کردم. از تـو خـواهم به حـق این که بخشـش مخصوص توست ای عطابخش! ای پدید آورنده آسمان ها و زمین! ای باشکوه ارجمند! تا بهترین درودهایی را که بر یکی از بنـدگانت فرسـتادی، بر محمـد، بنده و پیامبر و فرسـتاده ات و خاندان محمد فرستی. از تو می خواهم به عزت و قدرتی که بدان دریا را بر بنی اسـراییل شـکافتی، که هر سـتمگر و دشمن و حسود و مخالفی را از من کفایت کنی و به عزتی که کوه [طور] را بر فرازشان سایبان آسا، برافراشتی، که این ها را از من کفایت کنی.

خدایا من از تو خواهم و به وسـیله تو آنان را دفع می کنم و از شر آنان به تو پناه می برم و به تو از آنان پناه جویم و از تو علیه آنان یاری گیرم. خـدایا، خـدایا، ای پروردگار من، هیـچ چیز را شـریک تو قرار نمی دهم که تویی تویی پروردگار من و هیچ چیز را شریک تو قرار نمی دهم و به غیر از تو صاحبی اختیار نمی کنم.

**[ترجمه]

الیوم السادس و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السـلام: إِنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ مُبَارَكٌ لِلسَّيْفِ ضَـرَبَ مُوسَـى علیه السلام فِيهِ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ يَصْلُحُ

لِکَلِّ حَاجَهٍ مَا خَلَا التَّزْوِیجَ وَ السَّفَرَ فَاجْتَنِبُوا فِیهِ ذَلِکَ فَإِنَّهُ مَنْ تَزَوَّجَ فِیهِ لَمْ یَتِمَّ تَزْوِیجُهُ وَ یُفَارِقُ أَهْلَهُ وَ مَنْ سَافَرَ فِیهِ وَ لَمْ یَصْلُحْ لَهُ ذَلِکَ فَلْیَتَصَدَّقْ.

وَ فِیهِ رِوَایَهٌ أُخْرَی: یَوْمٌ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ لِکُلِّ أَمْرٍ یُرَادُ إِلَّا التَّزْوِیجَ فَإِنَّهُ مَنْ تَزَوَّجَ فِیهِ فُرِّقَ بَیْنَهُمَا کَمَا انْفَرَقَ الْبَحْرُ لِمُوسَی علیه السلام وَ کَانَ عَیْشُهُمَا نَکِداً وَ لَا تَدْخُلْ إِذَا وَرَدْتَ مِنْ سَفَرِکَ إِلَی أَهْلِکَ وَ النُّقْلَهُ فِیهِ جَیِّدَهٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ قَلِیلَ الْحَظِّ وَ یَغْرَقُ کَمَا غَرِقَ فِرْعَوْنُ فِی الْیَمِّ.

وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی: مَنْ وُلِدَ فِیهِ طَالَ عُمُرُهُ، وَ فِیهِ رِوَایَهٌ أُخْرَی: مَنْ وُلِدَ فِیهِ

يَكُونُ مَجْنُوناً بَخِيلًا وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ أَجْهِدَ.

و قالت الفرس إنه يوم جيد مختار مبارك و من تزوج فيه لا يتم أمره و يفارق أهله.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله علیه أشتاد روز اسم الملک الذی خلق عند ظهور الدین.

**[ترجمه]خدایا ای پروردگار این شب و هر شب و این ماه و هر ماه! از تو خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و مرا در تمام امورم به بهترین نحو به سلامت داری و از خواری دنیا و عذاب آخرت به تو پناه می برم. خدایا من عمل به نیکی ها و پرهیز از زشتی ها و آمرزش گناهان و عشق به بیچارگان را از تو خواهم و [از تو خواهم] که وقتی عده ای نیت بدی نسبت به من داشتند، بی آنکه فریب خورم مرا از آنان رهایی بخشی. خدایا ذره ای از هر خیری را که علمت بدان احاطه یافته از تو می خواهم. خدایا تو پروردگار من و مورد اعتماد و نهایت خواسته منی و از خواسته ام آگاهی، پس درخواست و حاجاتم را برآورده فرما. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و آبرویم را مریز و زشتیم را آشکار مکن و از لغزشم درگذر و قرضم را ادا فرما و دشمن خاندان محمد - که درود خدا بر آنان باد - را از جن و انس خوار گردان و در نابودی آنان تعجیل فرما، ای مهربان ترین مهربانان! به راستی که تو بر همه چیز توانایی.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ هَذَا الشَّهْرِ الْجَدِیدِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَجْعَلْ مُصِیبَتِی فِی دِینِی وَ لَا تَسْلُبْنِی صَالِحَ مَا أَعْطَیْتَنِی فَأَصْلِحْ لِی دِینِیَ الَّذِی هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِی وَ أَصْلِحْ لِی دُنْیَایَ الَّتِی فِیهَا مَعِیشَتِی وَ أَصْلِحْ لِی آخِرَتِیَ الَّتِی إِلَیْهَا مُنْقَلَبِی اللَّهُمَّ اجْعَلِ الصِّحَّةَ فِی جِسْمِی وَ النُّورَ فِی بَصَرِی وَ الْیَقِینَ فِی قَلْبِی وَ النَّصِیحَةَ فِی صَدْرِی وَ ذِكْرَكَ بِاللَّیْلِ وَ النَّهَارِ عَلَی لِسَانِی وَ رِزْقاً مِنْكَ طَیِّباً غَیْرَ مَمْنُونٍ وَ لَا مَحْظُورٍ فَارْزُقْنِی مَنْعَ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ مَا أَحْرَانِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ عَیْشَ تُقًی وَ مِیتَةً سَوِیَّةً غَیْرَ مُخْزٍ وَ لَا فَاضِحٍ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِی مِنْ أَفْضَلِ عِبَادِكَ الصَّالِحِینَ فِی هَذَا الْیَوْمِ مِنْ نُورٍ تَهْدِی بِهِ أَوْ رَحْمَةٍ تَنْشُرُهَا أَوْ رِزْقٍ عِنْدَكَ تَبْسُطُهُ أَوْ ضُرٍّ تَكْشِفُهُ بِرَحْمَتِكَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]امام جعفر صادق علیه السلام فرموده اند: این روز برای شمشیر مناسب است. در چنین روزی حضرت موسی علیه السلام عصای خویش را بر دریا زد و دریا گشوده شد. این روز برای هر خواسته ای مناسب است به غیر از ازدواج و مسافرت، از این امور دوری کنید که هر کس در این روز ازدواج کند ازدواجش نادرست درآید و از همسر جدا شود و هر که در این روز به مسافرت رود به صلاح او نخواهد بود، پس باید صدقه دهد.

در روایت دیگری آمده است: روزی است مناسب برای سفر و هر کاری که بخواهند، به غیر از ازدواج؛ زیرا کسی که در این روز ازدواج کند از همسرش جدا شود، همان طور که دریا برای موسی علیه السلام شکافت و زندگی آنان پر مشقت می شود. اگر در این روز از مسافرت بازگشتی، بر خانواده ات وارد نشو. نقل مکان در این روز خوب است و هر که در این روز زاده شود کم شانس می گردد و در دریا غرق می شود، چنانچه فرعون در این روز غرق شد .

در روایت دیگری نیز آمده: هر که در این روز متولد شود عمرش طولانی گردد.

در روایتی دیگر: هر که در این روز متولد شود دیوانه و حسود گردد و هر کس در این روز بیمار شود به سختی افتد.

ایرانیان گفته انـد: این روز، روزی خوب و برگزیده و مبارک است و هر که در این روز ازدواج کند نادرست درآید و جدایی افتد.

سلمان رحمه الله علیه گفته است: اشتاد روز، نام فرشته ای است که به هنگام پیدا شدن دین آفریده شد.

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیم الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ أَجْمَعِینَ الْمُخْتَارِینَ مِنْ جَمِیعِ الْخَلْقِ الذَّابِّینَ عَنْ حَرَم اللَّهِ الْمُعْتَزِّینَ بِعِزِّ اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ یَا اللَّهُ یَا رَبِّ یَا رَبِّ الْکَبِیرُ یَا مَنْ یَعْلَمُ الْخَطَایَا وَ یَصْرِفُ الْبَلَایَا وَ یَعْلَمُ الْخَفَایَا وَ یُجْزِلُ الْعَطَایَا یَا مَنْ أَجَابَ سُؤَالَ آدَمَ عَلَی اقْتِرَافِهِ بِالْآثَام وَ مَعَاصِی الْأَنَام وَ سَاتِرٌ عَلَی الْمَعَاصِی ذَیْلَ اللَّیَالِی وَ الْأَیَّامِ إِذْ لَمْ یَجِدْ مَعَ اللَّهِ مُجِیراً وَ لَا مُدِیلًا یَفْزَعُ إِلَیْهِ وَ لَا یَرْتَجِی لِکَشْفِ مَا بِهِ أَحَداً سِوَاکَ یَا جَلِیلُ أَنْتَ الَّذِی عَمَّ الْخَلَائِقَ نِعْمَتُکَ وَ غَمَرَتْهُمْ سَعَةُ رَحْمَتِکَ وَ شَمِلَتْهُمْ سَوَابِغُ

ص: ۲۹۰

مَغْفِرَتِکَ یَا کَرِیمَ الْمَآبِ الْوَاحِدَ الْوَهَّابَ الْمُنْتَقِمَ مِمَّنْ عَصَاکَ بِأَلِیمِ الْعَذَابِ أَتَیْتُکَ یَا إِلَهِی مُقِرّاً بِالْإِسَاءَهِ عَلَی نَفْسِی إِذْ لَمْ أَجِدْ مَنْجًی -(۱) أَلْتَجِئُ إِلَیْهِ فِی اغْتِفَارِ مَا اکْتَسَبْتُ مِنَ الذُّنُوبِ یَا کَاشِفَ ضُرِّ أَیُّوبَ وَ هَمِّ یَعْقُوبَ وَ لَمْ أَجِدْ مَنْ أَلْتَجِئُ إِلَیْهِ سِوَاکَ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ إِلَهِی أَنْتَ أَقَمْتَنِی مَقَامَ إِلَهِیَّتِکَ وَ أَنْتَ جَمِیلُ السَّتْرِ وَ تَسْأَلُنِی عَلَی رُءُوسِ الْأَشْهَادِ وَ قَدْ عَلِمْتَ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ مَا اکْتَسَبْتُ مِنَ الذُّنُوبِ یَا خَیْرَ مَنِ اسْتُدْعِیَ لِکَشْفِ الرَّغَائِبِ وَ أَنْجَحَ مَأْمُولٍ لِکَشْفِ اللَّوَازِبِ لَکَ یَا رَبَّاهْ عَنَتِ الْوُجُوهُ وَ قَدْ عَلِمْتَ مِنِّی مَخْبِیَّاتِ السَّرَائِرِ فَإِنْ کُنْتُ غَیْرَ مُسْتَأْهِلٍ وَ کُنْتُ مُسْرِفاً عَلَی نَفْسِی بِانْتِهَاکِ الْحُرُمَاتِ نَاسِیاً لِمَا اجْتَرَمْتُ مِنَ الْهَفَوَاتِ الْمُسْتَحِقَّ بِهَا الْعُقُوبَاتِ وَ أَنْتَ لَطِیفٌ بِجُودِکَ عَلَی الْمُسْرِفِینَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَیْتُ عَلَی بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ مِنَحِکَ سَائِلًا وَ عَنِ التَّعَرُّضِ لِسُؤَالِ غَیْرِکَ بِالْمَسْأَلَهِ عَادِلًا وَ لَیْسَ مِنْ جَمِیلِ (۲)

صِفَاتِکَ رَدُّ سَائِلٍ مَلْهُوفٍ فَلَا تَرُدَّنِی مِنْ کَرَمِکَ وَ نِعَمِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ وَ مَا افْتَرَضْتَ عَلَیَّ مِنْ حُقُوقِ الْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ وَ الْإِخْوَهِ وَ الْأَخَوَاتِ فَاحْمِلْهُ اللَّهُمَّ عَنِّی بِجُودِکَ وَ مَغْفِرَتِکَ یَا کَرِیمُ یَا عَظِیمُ.

**[ترجمه]بار خدایا، ای پروردگار این روز جدید و این ماه جدید، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مصیبت مرا در دینم قرار مده و بهترین چیزی را که به من عطا فرموده ای از من مگیر و دینم را درست کن که باعث حفظ عمل من است و دنیایم را نیز رو به راه گردان که گذران زندگی من در آن است و آخرتم را نیز اصلاح گردان که بازگشتم به سوی آن است. خدایا سلامتی را در جسمم و روشنایی را در چشمم و یقین را در قلبم و خیرخواهی را در سینه ام و یادت را شب و روز بر زبانم قرار ده و روزی پاک و بی پایان و نه منع شده ای را از جانب خویش بر من ارزانی دار. و مقاومت در برابر فتنه های گمراه کننده را تا آن حد که شایسته من است، روزیم کن. خدایا من یک زندگی پرهیزکارانه و مرگی راست و درست و به دور از خواری و رسوایی از تو می خواهم. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و در این روز مرا از بهترین بندگان شایسته خویش قرار ده [در بهره بردن] از نوری که به وسیله آن هدایت می کنی یا رحمتی که می گسترانی یا روزی که از سوی خویش گسترده می گردانی یا زیانی که آن را برطرف می فرمایی، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنِ اتَّفَقَ أَنْ یَکُونَ هَذَا الْیَوْمُ الْجُمُعَهَ فَلْتَصُمِ الْأَرْبِعَاءَ وَ الْخَمِیسَ وَ الْجُمُعَهَ وَ لْیَقُلْ هَذَا الدُّعَاءَ مَعَ الزَّوَالِ وَ إِنْ لَمْ یَتَّفِقْ فَلْیَدْعُ أَوَّلَ النَّهَارِ بِهِ- اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سُدَّ فَقْرِی بِجُودِکَ وَ تَغَمَّدْ ظُلْمِی بِفَضْلِکَ وَ عَفْوِکَ وَ فَرِّغْ قَلْبِی لِذِکْرِکَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبَّ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبَّ السَّبْعِ الْمَثَانِی وَ الْقُرْآنِ الْعَظِیمِ وَ رَبَّ جَبْرَئِیلَ وَ مِیکَائِیلَ وَ إِسْرَافِیلَ وَ رَبَّ الْمَلَائِکَهِ وَ الرُّوحِ أَجْمَعِینَ وَ رَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ وَ رَبَّ النَّبِیِّینَ وَ الْمُرْسَلِینَ وَ رَبَّ الْخَلْقِ أَجْمَعِینَ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی تَقُومُ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَ تَقُومُ بِهِ الْأَرَضُونَ

۱- ۱. لجأ خ ل.

۲- ۲. فی الکمبانیّ من جمیع، و ما فی الصلب هو الظاهر.

وَ بِهِ تَرْزُقُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ كَيْلَ الْبُحُورِ وَ زِنَةَ الْجِبَالِ وَ بِهِ تُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ تُحْيِي الْمَوْتَى وَ بِهِ تُنْشِئُ السَّحَابَ وَ بِهِ تُرْسِلُ الرِّيَاحَ وَ بِهِ تَرْزُقُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ عَدَدَ الرِّمَالِ وَ بِهِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ بِهِ تَقُولُ لِلشَّيْ ءِ كُنْ فَيَكُونُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَسْتَجِيبَ لِي دُعَائِي وَ أَنْ تُعْطِيَنِي سُؤْلِي وَ مُنَايَ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِيَ الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِكَ وَ تُعَجِّلَ فَرَجِي مِنْ عِنْدِكَ بِرَحْمَتِكَ فِي عَافِيَةٍ وَ أَنْ تُؤْمِنَ خَوْفِي وَ أَنْ تُحْيِيَنِي فِي أَتَمِّ النِّعْمَةِ وَ أَعْظَمِ الْعَافِيَةِ وَ أَفْضَلِ الرِّزْقِ وَ السَّعَةِ وَ الدَّعَةِ وَ مَا لَمْ تَزَلْ تَعُودُنِيهِ يَا إِلَهِي وَ تَرْزُقَنِي الشُّكْرَ عَلَى مَا آتَيْتَنِي وَ أَبْلَيْتَنِي وَ تَجْعَلَ ذَلِكَ تَامّاً مَا أَبْقَيْتَنِي وَ صِلْ ذَلِكَ تَامّاً أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي حَتَّى تَصِلَ ذَلِكَ لِي بِنَعِيمِ الْآخِرَةِ.

اللَّهُمَّ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ النَّصْرِ وَ الْخِذْلَانِ وَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ الْغِنَى وَ الْفَقْرِ وَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ الْخَيْرِ وَ الشَّرِّ اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي دِينِيَ الَّذِي هُوَ مِلَاكُ أَمْرِي وَ دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعِيشَتِي وَ آخِرَتِيَ الَّتِي إِلَيْهَا مُنْقَلَبِي اللَّهُمَّ وَ بَارِكْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَعْدُكَ حَقٌّ وَ لِقَاؤُكَ حَقٌّ وَ السَّاعَةُ حَقٌّ وَ الْجَنَّةُ حَقٌّ وَ النَّارُ حَقٌّ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الْمَحْيَا وَ الْمَمَاتِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ مَكَارِهِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَّالِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَ الْفُجُورِ وَ الْكَسَلِ وَ الْفَخْرِ -(۱) وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَ السَّرَفِ وَ الْهَرَمِ وَ الْفَقْرِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ مَكَارِهِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ اللَّهُمَّ قَدْ سَبَقَ مِنِّي مَا قَدْ سَبَقَ مِنْ قَدِيمِ مَا اكْتَسَبْتُ وَ جَنَيْتُ بِهِ عَلَى نَفْسِي وَ مِنْ زَلَلٍ قَدَمِي وَ مَا كَسَبَتْ يَدَايَ وَ مِمَّا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي وَ قَدْ عَلِمْتَهُ وَ عِلْمُكَ بِي أَفْضَلُ مِنْ عِلْمِي بِنَفْسِي وَ أَنْتَ يَا رَبِّ تَمْلِكُ مِنِّي مَا لَا أَمْلِكُ مِنْ نَفْسِي مِنْهَا مَا خَلَقْتَنِي يَا رَبِّ وَ تَفَرَّدْتَ بِخَلْقِي وَ لَمْ أَكُ شَيْئاً وَ لَسْتُ شَيْئاً إِلَّا بِكَ وَ لَسْتُ أَرْجُو الْخَيْرَ إِلَّا مِنْ عِنْدِكَ وَ لَمْ أَصْرِفْ عَنْ نَفْسِي سُوءاً قَطُّ إِلَّا مَا صَرَفْتَهُ عَنِّي عَلَّمْتَنِي يَا

۱- ۱. و العجز خ ل.

رَبِّ مَـا لَمْ أَعْلَمْ وَ رَزَقْتَنِی یَا رَبِّ مَا لَمْ أَمْلِکْ وَ لَمْ أَحْتَسِبْ وَ بَلَّغْتَنِی یَا رَبِّ مَا لَمْ أَکُنْ أَرْجُو وَ أَعْطَیْتَنِی یَا رَبِّ مَا قَصُـرَ عَنْهُ أَمَلِی فَلَکَ الْحَمْدُ کَثِیراً یَا غَافِرَ الذَّنْبِ اغْفِرْ لِی وَ أَعْطِنِی فِی قَلْبِی مِنَ الرِّضَا مَا یَهُونُ عَلَیَّ بِهِ بَوَائِقُ الدُّنْیَا-(۱) اللَّهُمَّ افْتَحْ لِیَ الْیَوْمَ یَا رَبِّ بَـابَ الْـأَمْنِ الْبَـابَ الَّذِی فِیهِ الْفَرَجُ وَ الْعَـافِیَهُ وَ الْخَیْرُ کُلُّهُ اللَّهُمَّ افْتَـحْ لِی بَـابَهُ وَ هَیِ لِی وَ اهْـدِنِی سَبِیلَهُ وَ أَبِنْ لِی وَ لَیِّنْ لِی مَخْرَجَهُ اللَّهُمَّ فَکُلُّ مَنْ قَدَّرْتَ لَهُ عَلَیَّ مَقْدُرَهً مِنْ خَلْقِکَ وَ مِنْ عِبَادِکَ أَوْ مَلَّکْتَهُ شَـیْئاً مِنْ أَمْرِی فَخُذْ عَنِّی بِقَلْبِهِمْ وَ أَلْسِنَتِهِمْ وَ أَسْمَاعِهِمْ وَ أَبْصَـارِهِمْ وَ مِـنْ بَیْنِ أَیْـدِیهِمْ وَ مِنْ خَلْفِهِمْ وَ مِنْ فَـوْقِهِمْ وَ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ عَنْ أَیْمَـانِهِمْ وَ عَنْ شَـمَائِلِهِمْ وَ مِنْ حَیْثُ شِـئْتَ وَ کَیْفَ شِـئْتَ وَ أَنَّی شِـئْتَ حَتَّی لَـا یَصِلَ إِلَیَّ أَحَـدٌ مِنْهُمْ بِسُوءٍ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِی فِی حِفْظِکَ وَ سَتْرِکَ وَ جِوَارِکَ عَزَّ جَارُکَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ وَ لَا إِلَهَ غَیْرُکَ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْکَ السَّلَامُ أَسْأَلُکَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ أَنْ تُسْـکِنَنِی دَارَکَ دَارَ السَّلَـامِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُـکَ مِنَ الْخَیْرِ کُلِّهِ عَـاجِلِهِ وَ آجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ الشَّرِّ کُلِّهِ عَـاجِلِهِ وَ آجِلِهِ مَـا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَـا لَمْ أَعْلَمْ وَ أَسْأَلُـکَ اللَّهُمَّ مِنَ الْخَیْرِ کُلِّهِ مَـا أَدَعُ وَ مَـا لَمْ أَدَعْ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ خَیْرَ مَا أَرْجُو وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ مَا أَحْذَرُ وَ شَرِّ مَا لَا أَحْذَرُ وَ أَسْأَلُکَ أَنْ تَرْزُقَنِی مِنْ حَیْثُ أَحْتَسِبُ وَ مِنْ حَیْثُ لَا أَحْتَسِبُ.

اللَّهُمَّ إِنِّی عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ وَ فِی قَبْضَـتِکَ وَ نَاصِیَتِی بِیَدِکَ مَاضٍ فِیَّ حُکْمُکَ عَدْلٌ فِیَّ قَضَاؤُکَ أَسْأَلُکَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ سَمَّیْتَ بِهِ نَفْسَکَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِی شَیْ ءٍ مِنْ کُتُبِکَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ أَوِ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِی عِلْمِ الْغَیْبِ عِنْدَکَ أَنْ تُصَـلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ عَبْـدِکَ وَ رَسُولِـکَ وَ خِیَرَتِکَ مِنْ خَلْقِکَ وَ عَلَی آلِ مُحَمَّدٍ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ وَ أَنْ تَرَحَّمَ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ تُبَارِکَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ کَمَا صَلَّیْتَ وَ بَارَکْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَی إِبْرَاهِیمَ وَ آلِ إِبْرَاهِیمَ إِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ وَ أَنْ

۱- ۱. ما هوّن علی به خ ل.

تَجْعَلَ الْقُرْآنَ نُورَ صَدْرِی وَ تُیَسِّرَ بِهِ أَمْرِی وَ رَبِیعَ قَلْبِی وَ جَلَاءَ حُزْنِی وَ ذَهَابَ هَمِّی وَ اشْرَحْ بِهِ صَدْرِی وَ اجْعَلْهُ نُوراً فِی بَصَرِی وَ نُوراً فِی سَمْعِی وَ نُوراً فِی مُخِّی وَ نُوراً فِی عِظَامِی وَ نُوراً فِی عَصَبِی وَ نُوراً فِی شَعْرِی وَ نُوراً فِی بَشَرِی وَ نُوراً أَمَامِی وَ نُوراً فَوْقِی وَ نُوراً تَحْتِی وَ نُوراً عَنْ یَمِینِی وَ نُوراً عَنْ شِمَالِی وَ نُوراً فِی مَطْعَمِی وَ نُوراً فِی مَشْرَبِی وَ نُوراً فِی مَمَاتِی وَ نُوراً فِی مَحْیَایَ وَ نُوراً فِی قَبْرِی وَ نُوراً فِی مَحْشَرِی وَ نُوراً فِی کُلِّ شَیْ ءٍ مِنِّی حَتَّی تُبَلِّغَنِی بِهِ الْجَنَّهَ یَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ کَمِشْکاهٍ فِیها مِصْباحٌ الْمِصْباحُ فِی زُجاجَهٍ الزُّجاجَهُ کَأَنَّها کَوْکَبٌ دُرِّیٌّ یُوقَدُ مِنْ شَجَرَهٍ مُبارَکَهٍ زَیْتُونَهٍ- لا شَرْقِیَّهٍ وَ لا غَرْبِیَّهٍ یَکادُ زَیْتُها یُضِی ءُ وَ لَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نارٌ نُورٌ عَلی نُورٍ یَهْدِی اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ یَشاءُ وَ یَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثالَ لِلنَّاسِ وَ اللَّهُ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عَلِیمٌ اللَّهُمَّ اهْدِنِی بِنُورِکَ وَ اجْعَلْ لِی فِی الْقِیَامَهِ نُوراً مِنْ بَیْنِ یَدَیَّ وَ مِنْ خَلْفِی وَ عَنْ یَمِینِی وَ عَنْ شِمَالِی أَهْتَدِی بِهِ إِلَی دَارِکَ دَارِ السَّلَامِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ فِی کُلِّ شَیْ ءٍ أَعْطَیْتَنِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ فِی أَهْلِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ کُلِّ شَیْ ءٍ أَحْبَبْتَ أَنْ تُلْبِسَنِی فِیهِ الْعَافِیَهَ وَ الْمَغْفِرَهَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ آمِنْ رَوْعَتِی وَ احْفَظْنِی مِنْ بَیْنِ یَدَیَّ وَ مِنْ خَلْفِی وَ عَنْ یَمِینِی وَ عَنْ شِمَالِی وَ مِنْ فَوْقِی وَ مِنْ تَحْتِی وَ أَعُوذُ بِکَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ بَیْنِ یَدَیَّ أَوْ مِنْ خَلْفِی أَوْ عَنْ یَمِینِی أَوْ عَنْ شِمَالِی أَوْ مِنْ فَوْقِی أَوْ مِنْ تَحْتِی وَ أَعُوذُ بِکَ اللَّهُمَّ مالِکَ الْمُلْکِ تُؤْتِی الْمُلْکَ مَنْ تَشاءُ وَ تَنْزِعُ الْمُلْکَ مِمَّنْ تَشاءُ وَ تُعِزُّ مَنْ تَشاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشاءُ بِیَدِکَ الْخَیْرُ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ- تُولِجُ اللَّیْلَ فِی النَّهارِ وَ تُولِجُ النَّهارَ فِی اللَّیْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَیَّ مِنَ الْمَیِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَیِّتَ مِنَ الْحَیِّ وَ تَرْزُقُ مَنْ تَشاءُ بِغَیْرِ حِسابٍ یَا رَحْمَانَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ رَحِیمَهُمَا أَنْتَ رَحْمَانُ الدُّنْیَا مَعَ الْآخِرَهِ وَ رَحِیمُهُمَا صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِی ذَنْبِی وَ اقْضِ عَنِّی دَیْنِی وَ اقْضِ لِی جَمِیعَ حَوَائِجِی

إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ أَسْأَلُکَ ذَلِکَ بِأَنَّکَ مَالِکٌ وَ أَنَّکَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ أَنَّکَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ یَکُونُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ إِیمَاناً صَادِقاً وَ یَقِیناً ثَابِتاً لَیْسَ بَعْدَهُ شَکٌّ وَ لَا مَعَهُ کُفْرٌ وَ تَوَاضُعاً لَیْسَ مَعَهُ کِبْرٌ وَ رَحْمَهً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاینده مهربان. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است و درود خدا بر سرورمان محمد پیامبر و خاندان پاک او باد که از میان تمام خلق برگزیده شده و از حریم الهی دفاع می کنند و به عزت خداوند عزت یافته اند. خدایا از تو خواهم ای خدا، ای پروردگارم، ای بزرگ، ای کسی که از اشتباهات آگاهی و بلاها را دور می گردانی و نهان ها را می دانی و بخشش ها را فرو می ریزی. ای کسی که درخواست [توبه] آدم را برای ارتکاب گناهان و نافرمانی مردم پاسخ داد. در طول شب و روز گناهان را می پوشاند؛ زیرا غیر از خدا، رهایی بخش و حمایتگری که بدو پناه آرند وجود ندارد و برای برطرف ساختن گرفتاری های خویش به جز تو به هیچ کسی امید نمی بندند. ای باشکوه، تویی کسی که نعمتت خلایق را فرا گرفته و وسعت رحمتت آنان را فرو پوشانده و آمرزش همه جانبه ات آنان را فرا گرفته است. ای نیکو بازگشت یکتای پربخشش که از هر که نافرمانیت را کند، با عذابی دردناک انتقام می گیری.

معبودا، با اعتراف به بدی در حق خویش به درگاهت رو کرده ام؛ زیرا راه نجاتی نیافتم که برای آمرزش گناهانی که مرتکب شده ام بدان پناه برم. ای برطرف کننده گرفتاری ایوب و اندوه یعقوب، کسی جز تو نیافته ام که بدو پناه برم. ای زنده، ای پاینده، معبود من! این تو بودی که مرا تحت پوشش خداوندگاری خویش جای دادی و تو نیکو پوششی و در انظار عموم از من سؤال می کنی و حال آن که از گناهانی که مرتکب شده ام آگاهی، ای آقا و مولای من! ای بهترین کسی که برای برآوردن آرزوها از او درخواست می شود و برترین کسی که برای برطرف ساختن سختی ها به تو امید می رود، پروردگارا چهره ها [در برابرت] خاضع گشته اند و تو از اسرار پنهان من آگاهی. اگر من لیاقت نداشتم و با شکستن حرمت ها بر خود زیاده روی کرده ام و لغزش هایی را که مرتکب شده ام به فراموش سپرده ام و به واسطه آن ها مستحق مجازات گشته ام، تو هم با بخشش خویش بر اسراف کاران لطف داری. صبح و شبم را با تمنا بر یکی از درهای بخششت می گذرانم و از این که روی درخواست به کسی جز تو آورم خودداری کرده ام، و پس زدن درخواست کننده ای دلسوخته و ستمدیده، جزء صفات نیکوی تو نیست، پس مرا از لطف و بخشش و نعماتت بازمگردان ای مهربان ترین مهربانان. حقوق کسانی را که بر من واجب کرده ای از پدران و مادران و برادران و خواهران، مسئولیت آن را از دوش من خالی کن. خدایا، به بخشش و آمرزشت ای بزرگوار ای عظیم .

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِذْنِی مِنَ الْفَقْرِ وَ الْوَقْرِ وَ سُوءِ الْمَنْظَرِ فِی النَّفْسِ وَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ وَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ الْمَرْجِعِ إِلَی النَّارِ یَا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِی لَا یَنْقَطِعُ أَبَداً یَا ذَا النِّعَمِ الَّتِی لَا تُحْصَی عَدَداً صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَقْطَعْ مَعْرُوفَکَ وَ لَا عَادَتَکَ الْجَمِیلَهَ عِنْدِی أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنِی بِالتَّضَرُّعِ إِلَی أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ

وَ لَا بِالـدُّخُولِ مَعَهُمْ فِی شَیْ ءٍ مِنْ أَمُورِهِمُ الْمُشَارَکَهِ فِی حَالٍ مِنْ أَحْوَالِهِمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ لَا تُؤَاخِذْنِی بِذُنُوبٍ قَدَّمْتُهَا إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده اند: اگر به طور اتفاق این روز با روز جمعه مقارن شود، باید چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیری و به هنگام ظهر این دعا را بخوانی و اگر مقارن نشود، این دعا باید اول روز خوانده شود.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و نیازمندیم را با بخشش خویش برطرف فرما و با لطف و رحمت خویش ستمم را فرو پوش و دلم را برای یاد خویش فارغ کن. بار خدایا، ای پروردگار آسمان های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و پروردگار زمین های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و پروردگار سبع المثانی و قرآن بزرگ و پروردگار جبرییل و میکاییل و اسرافیل و پروردگار تمام فرشتگان و روح و پروردگار محمد خاتم پیامبران و پروردگار پیامبران و فرستادگان و پروردگار تمام مخلوقات.

خدایا از تو خواهم به آن نامت که آسمان ها و زمین ها بدان پابرجا هستند و به وسیله آن به زندگان روزی بخشی و پیمانه دریاها و وزن کوه ها را بدان نام به شماره درآوری و به آن، زندگان را بمیرانی و مردگان را زنده گردانی و ابرها را بدان پدید آری و بادها را بفرستی و زندگان را بدان روزی دهی و تعداد ماسه‌ها را بدان شماره کنی و هر چه بخواهی کنی، و بدان نام به چیزی بگویی باش، پس می شود. از تو خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و دعایم را مستجاب گردانی و خواسته و آرزویم را به من ببخشی و برای من از جانب خود گشایشی مقرر فرمایی و با رحمت خویش و در سلامتی در گشایشم تعجیل کنی و بیم مرا آرامش بخشی و در کامل ترین نعمت ها و بزرگ ترین سلامت ها و بهترین روزی و گشایش و آسایش و در آنچه پیوسته بر من تکرار می کنی زنده ام داری و سپاسگزاری بر آنچه به من بخشیده و بر آنچه بدان امتحانم کرده ای را روزیم گردانی و همیشه و تا زنده ام، آن را تمام و کمال و پیوسته بر من ارزانی داری و ادامه دهی تا آن را به نعمت آخرت متصل گردانی.

خدایا، اندازه های دنیا و آخرت به دست توست و مقدرات پیروزی و شکست و مقادیر بی نیازی و فقر و میزان خیر و شر در اختیار توست. خدایا امر دینم را مبارک گردان که ملاک عمل و معیار دنیای من است که زندگیم در آن سپری می شود و ملاک آخرتم که بازگشتم به سوی آنجاست. خدایا در تمام امورم به من برکت بده. خدایا، ای که معبودی جز تو نیست، یگانه ای و شریکی نداری. وعده ات راستین است و دیدارت حق و قیامت حق و بهشت و جهنم حق است. به تو پناه می برم از آتش دوزخ و به تو پناه می برم از عذاب قبر و به تو پناه می برم از شر زندگی و مرگ و به تو پناه می برم از سختی های دنیا و آخرت و به تو پناه می برم از فتنه دجال، و از شک و بدکاری و سستی و بی حالی و فخرفروشی به تو پناه می برم و از خساست و زیاده روی و پیری و فقر به تو پناه می برم. از سختی های دنیا و آخرت به تو پناه می برم.

خدایا در گذشته از من گناهانی سر زده و جنایاتی را بر نفس خود مرتکب شده ام و پایم لغزیده و دستم گناهی مرتکب شده و جنایاتی بر نفس خویش کرده ام و تو از آن آگاه بوده ای و علم تو نسبت به من بهتر از علم من به خودم است و تو ای پروردگار من، نسبت به من اختیار چیزهایی را داری که من خود اختیار آن را ندارم. از جمله این که! مرا آفریدی پروردگارا و

به تنهایی کار خلقتم را بر عهده گرفتی و من هیچ نبودم و نیستم مگر به تو و به هیچ خیری امیدی ندارم مگر از جانب تو و من هرگز توان آن را نـدارم که هیـچ گونه بـدی را از خود دفع کنم، مگر آنچه را تو از من برانی. پروردگارا! آنچه را که من نمی دانسـتم، تو به من آموختی و آنچه را نداشـتم و گمان آن را هم نمی بردم، روزیم کردی و بدانچه امیدش را نداشـتم رسانیدی پروردگـارم، و آنچه آرزویم از آن کوتاه بود، به من ارزانی داشتی ای پروردگارم! پس سـتایش بسـیار تو راست، ای آمرزنـده گناه، مرا بیامرز و چنان خشنودی و رضایتی به دلم ده تا به وسیله آن حوادث ناگوار دنیا بر من آسان گردد.

خدایا! پروردگارا! امروز در امنیت را بر من بگشای، دری که گشایش و سلامتی و نیکی، همه در آن است. خدایا این در را بر من بگشای و برایم فراهم کن و مرا به راه آن هـدایت کن و به من نشان ده و راه خروجش را به من نشان ده. خـدایا به هر یک از آفریدگان و بندگانت که بر من قدرتش دادی یا او را بر اندکی از کارهای من مسـلط کردی، دل‌ها و زبان ها و گوش ها و چشم های آن ها را از من برگیر و از روبرو و از پشت سـرشان و از بالای سر و زیر پاها و از سمت راست و چپشان و از هر سو که خواهی و هرطور و هر جا که خواهی، شر آنان را از من دور کن تا از هیچ یک از آنان شری به من نرسد.

خدایا مرا در محافظت و پوشـش و همسایگی خود قرار ده که همسایه تو عزیز است و ثنایت والاست. معبودی غیر از تو نیسـت و معبودی جز تو نیست. خـدایا تو سـلامتی هستی و سـلامتی از توست. ای باشـکوه ارجمند، رهایی از آتش دوزخ را از تو می خواهم و این که مرا در سـرای خود، دار السـلام جای دهی. خدایا هر چه خیر و خوبی است، چه زود و چه دیرش و چه آن ها که می دانم و چه آن هـا که نمی دانم را از تو می خواهم و به تو پناه آرم از هر چه بـدی است؛ زود و دیرش را، چه آنکه می دانـم و چـه آنکه نمی دانم و از تـو خـواهم - خـدایا - از هر چه خیر است؛ چه آن هـا که در دعـا خواسـته ام و چه آن هـا که نخواسته ام. خدایا بهترین چیزی را که آرزو دارم از تو می خواهم و به تو پناه آرم از شر آنچه بیمش را دارم و شر آنچه از آن نهراسم و از تو می خواهم که از آنجا که گمان دارم و آنجا که گمان ندارم، روزیم دهی.

خـدایا من بنـده تو و فرزند بنده و کنیز تو هسـتم، اختیارم در کف توست. فرمانت درباره من اجرا و حکمت درباره من عادلانه است. به حق هر نامی که از آن توست و خود را بـدان خوانـده ای یا در یکی از کتاب های خویش آن را نازل فرموده ای یا به یکی از آفریدگانت آن را آموختی یا آن را در علم غیب نزد خود نگاه داشـته و مخصوص خود کرده ای، از تو می خواهم که درود فرستی بر محمـد پیامبر مکی، بنـده و فرسـتاده ات و برگزیـده از میان خلقت و بر خانـدان پاک و برگزیده او و این که بر محمـد و خاندان محمد رحمت فرستی و بر محمد و خاندان محمد برکت دهی، آنچنان که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود و برکت و رحمت فرسـتادی. حقیقتاً تویی سـتوده و بزرگوار. و از تو خواهم که قرآن را روشنی دلم گردانی و به وسیله آن کارم را آسان گردانی و آن را بهار قلبم و گشایش اندوهم و برطرف شدن غمم گردان و سینهام را فراخ کن و آن را نوری در دیده و گـوش و مغز و اسـتخوان و اعصـاب و مـو و پوسـتم و نوری در برابرم و بالاـی سـرم و زیر [پـایم] و نوری در راست و چپم و نوری در غذا و نوشـیدنیم و نوری در مرگم و نوری در زندگیم و نوری در قبرم و روشـنی در محشر و مایه روشنی هر چیز من گردانی تا این که مرا به وسیله آن به بهشت برسانی.

ای نور آسمان ها و زمین! {مَثَلِ نور او چون چراغدانی است که در آن چراغی و آن چراغ در شیشه ای است. آن شیشه گویی اختری درخشان است که از درخت خجسـته زیتونی که نه شـرقی است و نه غربی، افروخته می شود. نزدیک است که روغنش

– هر چند بدان آتشی نرسیده باشد – روشنی بخشد. روشنی بر روی روشنی است. خدا هر که را بخواهد با نور خویش هدایت می کند و این مثل ها را خدا برای مردم می زند و خدا به هر چیزی داناست.} – . نور / ۳۵ –

خدایا مرا به نور خویش هدایت فرما و در روز قیامت از پیش رویم و پشت سرم و از سمت راست و چپم، نوری را برای من قرار ده که به وسیله آن به سوی سرایت دار السلام راه یابم، ای باشکوه ارجمند. خدایا بخشش و سلامتی در دنیا و آخرت را از تو مسئلت دارم. خدایا بخشش و سلامتی را در هر چه به من عطا فرموده ای از تو خواستارم. خدایا بخشش و تندرستی را از تو خواهم برای خانواده و مال و فرزندانم و هر چه دوست داری تا در آن لباس آمرزش و سلامت بر من بپوشانی.

خدایا بر محمد و خاندان محمد درود و رحمت فرست و از لغزشم درگذر و از هراسم ایمنی ده و از روبرو و پشت سر و از راست و چپ و از بالا ـ و پایین مرا حفظ گردان و به تو پناه آرم از این که از روبرو و پشت سر و از راست و چپ و از بالا و پایین به ناگاه غافلگیر شوم و به تو پناه میآورم {خدایا! ای صاحب ملک، ای که فرمان فرمایی؛ هر آن کس را که خواهی، فرمانروایی بخشی؛ و از هر که خواهی، فرمانروایی را باز ستانی؛ و هر که را خواهی، عزت بخشی؛ و هر که را خواهی، خوار گردانی؛ همه خوبی ها به دست توست و تو بر هر چیز توانایی. شب را به روز در می آوری و روز را به شب در می آوری؛ و زنده را از مرده بیرون می آوری و مرده را از زنده خارج می سازی؛ و هر که را خواهی، بی حساب روزی می دهی.} – . آل عمران / ۲۷-۲۶ –

[ای] بخشاینده و مهربان در دنیا و آخرت، تویی بخشاینده و مهربان دنیا و آخرت، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و گناهم را ببخش و قرضم را ادا کن و گناهم را بیامرز و تمام حاجاتم را برآورده ساز که تو حقیقتاً بر همه چیز توانایی. آن را از تو خواهم به این که تو مالکی و این که تو بر همه چیز توانایی و هر چه تو بخواهی می شود.

بار خدایا، از تو خواهم ایمانی راستین و یقینی استوار که نه تردیدی بعد از آن باشد و نه کفری، و فروتنی ای که غروری با آن نباشد، و رحمتی که بدان به مقام والا در دنیا و آخرت دست یابم، که تو بی تردید بر هر چیز توانایی. بر محمد و خاندان پاک و پاکیزه او درود و رحمت فرست.

**[ترجمه]

اليوم السابع و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ مُبَارَكٌ مُخْتَارٌ جَيِّدٌ يَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ الشِّرَاءِ وَ الْبَيْعِ وَ الدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ الْبِنَاءِ وَ الزَّرْعِ وَ الْخُصُومَةِ وَ لِقَاءِ الْقُضَاةِ وَ السَّفَرِ وَ الِابْتِدَاءَاتِ وَ الْأَسْبَابِ (۱)

وَ التَّزْوِيجِ وَ هُوَ يَوْمٌ سَعِيدٌ جَيِّدٌ وَ فِيهِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ فَاطْلُبْ مَا شِئْتَ خَفِيفٌ لِسَائِرِ الْأَحْوَالِ وَ اتَّجِرْ فِيهِ وَ طَالِبْ بِحَقِّكَ وَ اطْلُبْ عَدُوَّكَ وَ تَزَوَّجْ وَ ادْخُلْ عَلَى السُّلْطَانِ وَ أَلْقِ فِيهِ مَنْ شِئْتَ وَ يُكْرَهُ فِيهِ إِخْرَاجُ الدَّمِ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ مَاتَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ جَمِيلًا حَسَناً طَوِيلَ الْعُمُرِ كَثِيرَ الرِّزْقِ قَرِيباً إِلَى النَّاسِ مُحَبَّباً إِلَيْهِمْ وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى يَكُونُ غَشُوماً مَرْزُوقاً.

وَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: وُلِدَ فِيهِ يَعْقُوبُ علیه السلام مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مَرْزُوقاً

ص: ۲۹۵

۱- ۱. الاساسات.

مَحْبُوباً عِنْدَ أَهْلِهِ لَكِنَّهُ تَكْثُرُ أَحْزَانُهُ وَ يَفْسُدُ بَصَرُهُ.

و قالت الفرس إنه يوم جيد يحمد للحوائج و تسهيل الأمور و الآمال و التصرفات و لقاء التجار و السفر و المسافر يحمد فيه أمره و من ولد فيه يكون مرزوقا محببا إلى الناس طويل عمره.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله علیه آسمان روز اسم الملك الموكل بالطير و فی روايه أخرى بالسماوات.

**[ترجمه]خدايا، ای پروردگار اين شب و هر شب و اين ماه و هر ماه، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا از نداری و هر بار سنگين و سوء نيت بدانديشان برای خودم و خانواده و مال و فرزندم و از عذاب قبر و بازگشت به سوی آتش دوزخ پناه ده، ای صاحب نيكی بی پايان و جاويد، ای صاحب نعمت هايی كه به شماره در نيايند، بر محمد و خاندان او درود فرست و به خاطر دست به دامن شدن به يكی از بندگانت و يا همكاری با آن ها در قسمتی از كارهای مشتركشان و همدستی در يكی از حالاتشان در دنيا و آخرت، نعمتت و عادت زيبايت را در مورد من هرگز و تا زنده ام قطع مكن و مرا به خاطر گناهان گذشته ام مؤاخذه مكن كه به راستی تو بر همه چيز توانايی .

**[ترجمه]

أقول

ما وقع فی قوله عليه السلام و فيه ليله القدر لعله محمول على التقيه لأن كون ليله القدر الليله السابعه و العشرون من شهر رمضان إنما هو مذهب العامه و قد سبق تحقيق ليله القدر فی أبواب الصيام و سيأتی أيضا فی باب أعمال ليالی القدر ما يرشدك إلى ما قلناه.

ثُمَّ قَالَ صَاحِبُ الْعُدَدِ

**[ترجمه]مولايمان امام جعفر صادق عليه السلام فرموده است: اين روز روزی مبارك و برگزيده و خوب است و برای درخواست حاجات و خريد و فروش و ورود بر سلطان و ساخت و ساز و كشاورزی و مبارزه و ديدار با قاضيان و مسافرت و شروع كارها و اسباب و ازدواج مناسب است. روزی خوش يمن و خوب است و شب قدر در اين روز قرار دارد، پس هر چه می خواهی در اين روز درخواست كن. برای ساير امور روز سبكی است. در اين روز به تجارت برو و حق خويش را بگير و دشمنت را تعقيب كن و ازدواج كن و بر سلطان وارد شو و هر كه را می خواهی ببين. خون گرفتن در اين روز مكروه است و هر كه در اين روز بيمار گردد بميرد و متولد اين روز زيبا و نيك رو باشد و عمرش طولانی و روزی مند و به مردم نزديك و محبوب آنان باشد. در روايت ديگری هم گفته شده كه دغل و پر روزی گردد.

حضرت امير المؤمنين عليه السلام فرموده اند: يعقوب عليه السلام در اين روز زاده شده است. هر كه در اين روز زاده شود، نزد كسانش پرروزی و محبوب گردد، ولی پر غم و غصه باشد و قوه بيناييش را از دست دهد.

ایرانیان گفته اند که این روز، روزی خوب و برای خواسته ها و تسهیل کارها و و اقدامات و دیدار با تاجران و سفر پسندیده است و هر که در این روز به مسافرت رود کارش نیکو شود و هر که در این روز زاده شود پرروزی و محبوب مردم و عمرش طولانی باشد.

سلمان فارسی رحمه الله علیه درباره این روز گوید: آسمان روز، نام فرشته گماشته بر پرندگان و در روایت دیگری، آسمان هاست.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ هَذَا الشَّهْرِ الْجَدِیدِ وَ رَبَّ کُلِّ یَوْمٍ أَنْتَ الْأَوَّلُ بِلَا نَفَادٍ وَ الْآخِرُ بِلَا أَعْوَادٍ تَعْلَمُ خائِنَهَ الْأَعْیُنِ وَ ما تُخْفِی الصُّدُورُ وَ مَا یَسَّرَ الضَّمِیرُ أَنْتَ رَبِّی وَ أَنَا عَبْدُکَ الْخَاضِعُ الْمِسْکِینُ الْمُسْتَکِینُ الْمُسْتَجِیرُ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِی فَاغْفِرْ لِی إِنَّهُ لَا یَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ وَ الْإِثْمِ وَ الْبَغْیِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَ أَنْ أُشْرِکَ بِکَ مَا لَمْ تَنْزِلْ بِهِ سُلْطَاناً وَ أَنْ أَقُولَ عَلَیْکَ کَذِباً وَ بُهْتَاناً اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَافِیَهَ وَ دَوَامَ الْعَافِیَهِ التَّامَّهِ الْمُحِیطَهِ بِجَمِیعِ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ کُلِّ نِعْمَهٍ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ.

**[ترجمه]آنچه در سخن حضرت ذکر شده و فرموده «لیله القدر در آن روز است» شاید از باب تقیه باشد؛ زیرا این که شب قدر در شب بیست و هفتم ماه رمضان قرار دارد اعتقاد اهل سنت است و بررسی لیله القدر در باب های روزه گذشت و در باب اعمال شب های قدر نیز ذکر خواهد شد که در مورد آنچه گفتیم به شما توضیح می دهد.

صاحب عُدَد گفته است:

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَى فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ- الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ مالِکِ یَوْمِ الدِّینِ إِیَّاکَ نَعْبُدُ وَ إِیَّاکَ نَسْتَعِینُ- اهْدِنَا الصِّراطَ الْمُسْتَقِیمَ صِراطَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ غَیْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَیْهِمْ وَ لَا الضَّالِّینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ ذُرِّیَّتِهِ أَجْمَعِینَ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسأَلُکَ سُؤَالَ مَنْ لَمْ یَجِدْ لِسُؤَالِهِ مَسْئُولًا غَیْرَکَ وَ أَعْتَمِدُ عَلَیْکَ اعْتِمَادَ مَنْ لَمْ یَجِدْ لِاعْتِمَادِهِ مُعْتَمَداً سِوَاکَ لِأَنَّکَ الْأَوَّلُ الْأَوْلَی الَّذِی ابْتَدَأْتَ الِابْتِدَاءَ وَ کَوَّنْتَهُ بَادِیاً بِلُطْفِکَ فَاسْتَکَانَ عَلَی سُنَّتِکَ وَ أَنْشَأْتَهَا کَمَا أَرَدْتَ بِإِحْکَامِ التَّدْبِیرِ وَ أَنْتَ أَجَلُّ وَ أَحْکَمُ وَ أَعَزُّ مِنْ أَنْ تُحِیطَ الْعُقُولُ بِمَبْلَغِ عِلْمِکَ وَ وَصْفِکَ أَنْتَ الْقَائِمُ الَّذِی لَا یُلِحُّکَ إِلْحَاحُ الْمُلِحِّینَ عَلَیْکَ فَإِنَّمَا أَنْتَ تَقُولُ لِلشَّیْ ءِ کُنْ فَیَکُونُ أَمْرُکَ مَاضٍ وَ وَعْدُکَ حَتْمٌ- لَا یَعْزُبُ عَنْکَ شَیْ ءٌ وَ لَا یَفُوتُکَ شَیْ ءٌ وَ إِلَیْکَ تُرَدُّ کُلُّ شَیْ ءٍ وَ أَنْتَ الرَّقِیبُ عَلَیَّ.

إِلَهِی أَنْتَ الَّذِی مَلَکْتَ الْمُلُوکَ فَتَوَاضَعَتْ لِهَیْبَتِکَ الْأَعِزَّاءُ وَ دَانَ لَکَ بِالطَّاعَهِ الْأَوْلِیَاءُ وَ احْتَوَیْتَ بِإِلَهِیَّتِکَ عَلَی الْمَجْدِ وَ السَّنَاءِ وَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوبِ إِلَهِی إِنْ کُنْتُ اقْتَرَفْتُ ذُنُوباً حَالَتْ بَیْنِی وَ بَیْنَکَ بِاقْتِرَانِی إِیَّاهَا فَأَنْتَ أَهْلٌ أَنْ تَجُودَ عَلَیَّ بِسَعَهِ رَحْمَتِکَ وَ تُنْقِذَنِی مِنْ أَلِیمِ عُقُوبَتِکَ إِلَهِی إِنِّی أَسْأَلُکَ سُؤَالَ مُلِحٍّ لَا یَمَلُّ دُعَاءَ رَبِّهِ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَیْکَ تَضَرُّعَ غَرِیقٍ رَجَاکَ لِکَشْفِ مَا بِهِ وَ أَنْتَ الرَّءُوفُ الرَّحِیمُ إِلَهِی مَلَکْتَ الْخَلَائِقَ کُلَّهُمْ وَ فَطَرْتَهُمْ أَجْنَاساً مُخْتَلِفَاتِ أَلْوَانُهُمْ حَتَّی یَقَعَ هُنَاکَ مَعْرِفَتُهُمْ لِبَعْضِهِمْ بَعْضاً تَبَارَکْتَ وَ تَعَالَیْتَ عَمَّا یَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوّاً کَبِیراً کَمَا شِئْتَ فَتَعَالَیْتَ عَنِ اتِّخَاذِ وَزِیرٍ وَ تَعَزَّزْتَ عَنْ مُؤَامَرَهِ شَرِیکٍ وَ تَنَزَّهْتَ عَنِ اتِّخَاذِ الْأَبْنَاءِ وَ تَقَدَّسْتَ عَنْ مُلَامَسَهِ النِّسَاءِ فَلَیْسَتِ الْأَبْصَارُ بِمُدْرِکَهٍ لَکَ وَ لَا الْأَوْهَامُ وَاقِعَهً عَلَیْکَ فَلَیْسَ لَکَ شَبِیهٌ وَ لَا نِدٌّ وَ لَا عَدِیلٌ وَ أَنْتَ الْفَرْدُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الْقَائِمُ الْأَحَدُ الدَّائِمُ الصَّمَدُ الَّذِی لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ.

یَا مَنْ ذَلَّتْ لِعَظَمَتِهِ الْعُظَمَاءُ وَ مَنْ کَلَّتْ عَنْ بُلُوغِ ذَاتِهِ أَلْسُنُ الْبُلَغَاءِ وَ مَنْ تَضَعْضَعَتْ لِهَیْبَتِهِ رُءُوسُ الرُّؤَسَاءِ وَ قَدِ اسْتَحْکَمَتْ بِتَدْبِیرِهِ الْأَشْیَاءُ وَ اسْتَعْجَمَتْ عَنْ بُلُوغِ صِفَاتِهِ عِبَارَهُ الْعُلَمَاءِ أَنْتَ الَّذِی فِی عُلُوِّهِ دَانٍ وَ فِی دُنُوِّهِ عَالٍ أَنْتَ أَمَلِی سَلَّطْتَ الْأَشْیَاءَ عَلَیَّ بَعْدَ إِقْرَارِی لَکَ بِالتَّوْحِیدِ فَیَا غَایَهَ الطَّالِبِینَ وَ أَمَانَ الْخَائِفِینَ وَ غِیَاثَ الْمُسْتَغِیثِینَ وَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِی مِنَ

الْفَائِزِينَ وَ أَنْتَ يَا رَءُوفُ يَا رَحِيمُ وَ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ مِنْ فَرْضِ الْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ وَ الْإِخْوَهِ وَ الْأَخَوَاتِ فَاحْمِلْ ذَلِکَ عَنِّی لَهُمْ وَ وَفِّقْنِی لِلْقِیَامِ بِأَدَاءِ فَرَائِضِکَ وَ أَوَامِرِکَ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این روز جدید و این ماه جدید و پروردگار هر روز، تویی آغاز بی پایان و پایان بی بازگشت، نگاه های دزدانه و آنچه را که دل ها نهان می دارند و آنچه درون پوشیده دارد، می دانی. تو پروردگار منی و من بنده خاضع و بیچاره و فروتن تو هستم که به درگاهت پناه آورده ام. کار بدی مرتکب شدم و به خویشتن ستم کرده ام، پس مرا ببخش؛ زیرا به راستی تنها تویی که گناهان را می بخشی، ای مهربان ترین مهربانان.

خدایا به تو پناه می برم از فتنه های گمراه کننده و گناه و ستم ناحق و از این که چیزی را شریک تو گردانم که هیچ دلیل و برهانی را برای او نازل نکرده‌ای و از این که دروغ و بهتانی را به تو نسبت دهم. خدایا از تو خواهم سلامتی و دوام سلامتی کامل و فراگیر را برای تمام خانواده و دارایی و هر نعمتی. از خدا بخشش و سلامتی در دنیا و آخرت می خواهم.

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی بِهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ رَحْمَهً مِنْ عِنْدِکَ تَهْدِی بِهَا قَلْبِی وَ تَجْمَعُ بِهَا أَمْرِی وَ تَلُمُّ بِهَا شَعْثِی وَ تُصْلِحُ بِهَا دِینِی وَ تَحْفَظُ بِهَا غَائِبِی وَ تُوَفِّی بِهَا شَهَادَتِی وَ تُکْثِرُ بِهَا مَالِی وَ تُثْمِرُ بِهَا عُمُرِی وَ تُیَسِّرُ بِهَا أَمْرِی وَ تَسْتُرُ بِهَا عَیْبِی وَ تُصْلِحُ بِهَا کُلَّ فَاسِدٍ مِنْ حَالِی وَ تَصْرِفُ بِهَا عَنِّی کُلَّ مَا أَکْرَهُ وَ تُبَیِّضُ بِهَا وَجْهِی وَ تَعْصِمُنِی بِهَا مِنْ کُلِّ سُوءٍ بَقِیَّهَ عُمُرِی وَ تَزِیدُهَا فِی رِزْقِی وَ عُمُرِی وَ تُعْطِینِی بِهَا کُلَّ مَا أُحِبُّ وَ تَصْرِفُ بِهَا عَنِّی کُلَّ مَا أَکْرَهُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا شَیْ ءَ قَبْلَکَ وَ أَنْتَ الْآخِرُ فَلَا شَیْ ءَ بَعْدَکَ ظَهَرْتَ فَبَطَنْتَ وَ بَطَنْتَ فَظَهَرْتَ عَلَوْتَ فِی دُنُوِّکَ فَقَدَرْتَ وَ دَنَوْتَ فِی عُلُوِّکَ فَلَا إِلَهَ غَیْرُکَ أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُصْلِحَ لِی دِینِیَ الَّذِی هُوَ عِصْمَهُ أَمْرِی وَ تُصْلِحَ لِی دُنْیَایَ الَّتِی فِیهَا مَعِیشَتِی وَ أَنْ تُصْلِحَ لِی آخِرَتِیَ الَّتِی إِلَیْهَا مَآبِی وَ مُنْقَلَبِی وَ أَنْ تَجْعَلَ الْحَیَاهَ زِیَادَهً لِی فِی کُلِّ خَیْرٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ الْمَوْتَ رَاحَهً لِی مِنْ کُلِّ سُوءٍ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ لَکَ الْحَمْدُ بَعْدَ کُلِّ شَیْ ءٍ یَا صَرِیخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ وَ مُفَرِّجَ کُرُبَاتِ الْمَکْرُوبِینَ یَا مُجِیبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّینَ یَا کَاشِفَ الْکَرْبِ الْعَظِیمِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اکْشِفْ کَرْبِی وَ غَمِّی فَإِنَّهُ لَا یَکْشِفُهَا غَیْرُکَ عَنِّی قَدْ تَعْلَمُ حَالِی وَ صِدْقَ حَاجَتِی إِلَی بِرِّکَ وَ إِحْسَانِکَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اقْضِهِمَا یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کُلُّهُ وَ لَکَ الْمُلْکُ کُلُّهُ وَ لَکَ الْعِزُّ کُلُّهُ وَ لَکَ السُّلْطَانُ کُلُّهُ وَ لَکَ الْقُدْرَهُ کُلُّهَا وَ الْجَبَرُوتُ وَ الْفَخْرُ کُلُّهُ وَ بِیَدِکَ الْخَیْرُ کُلُّهُ وَ إِلَیْکَ یَرْجِعُ الْأَمْرُ کُلُّهُ عَلَانِیَتُهُ وَ سِرُّهُ اللَّهُمَّ لَا هَادِیَ لِمَنْ أَضْلَلْتَ وَ لَا مُضِلَّ لِمَنْ هَدَیْتَ

وَ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَ لَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَ لَا مُؤَخِّرَ لِمَا قَدَّمْتَ وَ لَا مُقَدِّمَ لِمَا أَخَّرْتَ وَ لَا بَاسِطَ لِمَا قَبَضْتَ وَ لَا قَابِضَ لِمَا بَسَطْتَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ابْسُطْ عَلَيَّ بَرَكَاتِكَ وَ فَضْلَكَ وَ رَحْمَتَكَ وَ رِزْقَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْغِنَى يَوْمَ الْفَقْرِ وَ الْفَاقَةِ وَ أَسْأَلُكَ الْأَمْنَ يَوْمَ الْخَوْفِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ النَّعِيمَ الْمُقِيمَ الَّذِي لَا يَحُولُ وَ لَا يَزُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ رَبَّنَا وَ رَبَّ كُلِّ شَيْ ءٍ مُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الْفُرْقَانِ الْعَظِيمِ فَالِقَ الْحَبِّ وَ النَّوَى وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ

كُلِّ ذِي شَرٍّ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ بِكُلِّ شَيْ ءٍ مُحِيطٌ وَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْ ءٌ وَ أَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْ ءٌ وَ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْ ءٌ وَ أَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْ ءٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ افْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ أُومِنُ وَ بِاللَّهِ أَعُوذُ وَ بِاللَّهِ أَلُوذُ وَ بِاللَّهِ أَعْتَصِمُ وَ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَ مَنَعَتِهِ أَمْتَنِعُ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ عَمَلِهِ وَ مِنْ غَلَبَتِهِ وَ حِيلَتِهِ وَ خَيْلِهِ وَ رَجِلِهِ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ تَرْجُفُ مَعَهُ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ وَ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى كُلِّهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَ ذَرَأَ وَ بَرَأَ وَ مِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقاً يَطْرُقُ مِنْكَ بِخَيْرٍ فِي عَافِيَةٍ يَا رَحْمَانُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ عَيْنٍ نَاظِرَةٍ وَ أُذُنٍ سَامِعَةٍ وَ لِسَانٍ نَاطِقٍ وَ يَدٍ بَاطِشَةٍ وَ قَدَمٍ مَاشِيَةٍ وَ مَا أَخْفَيْتَهُ مِمَّا أَخَافُهُ فِي نَفْسِي فِي لَيْلِي وَ نَهَارِي اللَّهُمَّ وَ مَنْ أَرَادَنِي بِبَغْيٍ أَوْ عَنَتٍ أَوْ مَسَاءَةٍ أَوْ شَيْ ءٍ مَكْرُوهٍ أَوْ شَرٍّ أَوْ خِلَافٍ مِنْ جِنٍّ أَوْ إِنْسٍ قَرِيبٍ أَوْ بَعِيدٍ وَ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ فَأَسْأَلُكَ أَنْ تُحَرِّجَ صَدْرَهُ وَ أَنْ تُمْسِكَ يَدَهُ وَ تُقَصِّرَ قَدَمَهُ وَ تَقْمَعَ بَأْسَهُ وَ دَغَلَهُ وَ تُقْحِمَ (1) لِسَانَهُ وَ تُعْمِيَ بَصَرَهُ وَ تَقْمَعَ رَأْسَهُ وَ تَرُدَّهُ

۱- ۱. و تفحم خ ل.

بغَيْظِهِ وَ تُشْرِقَهُ بريقِهِ وَ تَحُولَ بَيْنَهُ وَ بَيْنِى وَ تَجْعَلَ لَهُ شُغُلًا شَاغِلًا مِنْ نَفْسِهِ وَ تُمِيتَهُ بِغَيْظِهِ وَ تَكْفِيَنِيهِ بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَىْ ءٍ قَدِيرٌ.

lt;meta info="{به نام خداوند بخشاینده مهربان. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است. [خداوند] رحمتگر مهربان، مالك [و پادشاه] روز جزا [است]. تو را می پرستیم تنها و بس، به جز تو نجوییم یاری ز کس. به راه راست ما را راهبر باش، راه آ ن هایی که برخوردارشان کرده ای، همانان که نه درخور خشمند و نه گمگشتگان.} - . فاتحه / ۷-۱ - و درود خدا بر سرورمان محمد پیامبر و خاندان پاك و پاکیزه او و نسل او همگی باد.

خدایا از تو خواهم همچون خواستن کسی که جز تو مرجعی برای درخواست نیافته است و بر تو تکیه می کنم همچون تکیه کسی که تکیه گاهی جز تو نیافته است؛ چرا که تو اول آغازی هستی که آغاز را آغاز نمودی و به لطف خویش آن را پدید آوردی و تشکیلش را آغاز کردی و در برابر سنت تو فروتن گشت و آنچنان که با تدبیر استوار اراده کردی، آن را ساختی و تو بزرگ تر و سنجیده کارتر و گرامی تر از آن هستی که خردها به میزان دانش و به وصف تو احاطه یابند. تویی پایداری که اصرار پافشاران در تو تأثیر ندارد، بلکه تو به شیء می گویی باش و می شود. فرمانت اجرا و وعده ات حتمی است. نه چیزی از تو مخفی می ماند و نه چیزی را از دست می دهی و همه چیز به سوی تو باز می گردد و تویی ناظر بر من.

ای خدای من! تویی کسی که بر پادشاهان حکم راندی و عزیزان در برابر هیبت تو فروتن گشته و اولیا در برابر تو فرمانبردار و خاضع گشته اند و با خداوندگاری خویش، مقام بزرگی و منزلت را فرا گرفته ای و تو دانای به عالم غیب هستی. خدایا اگر گناهانی مرتکب شده ام و به دلیل ارتکاب این گناهان، میان من و تو فاصله افتاده، تو سزاوار آن هستی که با رحمت واسعه خویش بر من ببخشی و مرا از مجازات دردناك خویش رهایی بخشی. خدایا من از تو خواهم همچون خواستن فردی مصرّ که از دعای پروردگار خویش خسته نمی شود و به درگاهت زاری می کنم همچون غرق شده ای که برای نجات خویش به تو امید بسته است و تویی مهرورز مهربان. معبودا! بر تمام خلایق حکم راندی و آن ها را با انواع و رنگ های گوناگون آفریدی تا یکدیگر را باز شناسند. بسیار بزرگ تر و والاتری از آنچه ستمکاران می گویند، همان طور که اراده فرمودی و از گرفتن وزیر برتری جستی و والاتر از آن بودی که با شریکی مشورت کنی و از گرفتن فرزندان منزهی و از تماس با زنان تقدس یافتی. نه دیدگان تو را توانند دید و نه خیال ها تو را تجسم کنند. نه شبیهی داری و نه همانندی و نه برابری، و تویی بی همتای یگانه یکتا، آغاز و پایان، پایدار یکتا، جاوید بی نیازی که نه زاده و نه زاییده شده و هیچ کس همتای او نیست. ای کسی که بزرگان در برابر عظمت او خوار گشته و زبان افراد بلیغ از رسیدن به ذات او قاصر شده و کسی که سران رؤسا در برابر هیبت او خوار و زبون شده و اشیا با تدبیر او استوار گشته و گفتار دانشمندان از رسیدن به صفات او ناتوان شده است. تویی کسی که در عین بلند مرتبگی نزدیك است و در عین نزدیکی والا- تو امید من هستی. پس از اعتراف به یگانگی‌ات، اشیا را بر من مسلط ساختی. پس ای نهایت خواسته خواستاران و فریادرس فریادخواهان و مهربانترین مهربانان، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا از رستگاران گردان و تو - ای مهرورز، ای مهربان - حق واجبی را که برای پدران و مادران و برادران و خواهران بر من ملزم داشتی، از جانب من آن را به آن ها بده و مرا در انجام واجبات و دستورهای خویش موفق گردان. به راستی که تو بر همه چیز توانایی. به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ هَذَا الْیَوْمِ وَ رَبَّ کُلِّ لَیْلَهٍ وَ کُلِّ یَوْمٍ أَنْتَ تَأْتِی بِالْیَسِیرِ بَعْدَ الْعَسِیرِ-(۱)

وَ أَنْتَ تَأْتِی بِالرَّخَاءِ بَعْدَ الشِّدَّهِ وَ تَأْتِی بِالرَّحْمَهِ بَعْدَ الْقُنُوطِ وَ الْعَافِیَهُ وَ الرَّوْحُ وَ الْفَرَجُ مِنْ عِنْدِکَ أَنْتَ لَا شَرِیکَ لَکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْیُسْرَ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنَ الْعُسْرِ وَ أَدْعُوکَ بِمَا دَعَاکَ بِهِ عَبْدُکَ ذُو النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِباً فَظَنَّ أَنْ لَنْ تَقْدِرَ عَلَیْهِ- فَنادی فِی الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ نَجَّیْتَهُ مِنَ الْغَمِّ اسْتَجِبْ لِی وَ نَجِّنِی مِنَ الْغَمِّ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

**[ترجمه]خدایا از جانب تو رحمتی می خواهم که قلبم را بدان هدایت کنی و کارم را بدان رو به راه گردانی و پراکندگی‌ام را به وسیله آن متمرکز گردانی و دینم را بدان اصلاح کنی و غائبم را به وسیله آن نگاه داری و حاضرم را بدان کامل گردانی و مالم را فزونی دهی و عمرم را بدان پرثمر کنی و امورم را آسان گردانی و عیبم را بپوشانی و تباهی های احوالم را بدان بهبود گردانی و هرچه را ناخوش دارم به واسطه آن از من باز گردانی و رویم را بدان سفید گردانی و در باقی عمرم مرا از هر بدی حفظ کنی و آن رحمت را در عمرم و رزقم فزونی دهی و به واسطه آن هر چه را دوست دارم به من ببخشی و هر چه را ناخوش دارم از من باز گردانی.

خدایا تو آغازی و چیزی پیش از تو نیست و تو پایانی و چیزی پس از تو نیست. آشکار شدی پس نهان گشتی و نهان گشتی پس آشکار شدی. در عین نزدیکی برتری جستی و تسلط یافتی و در عین برتریت نزدیک شدی. معبودی جز تو نیست، از تو می خواهم بر محمد و خاندان او درود فرستی و دینم را اصلاح گردانی که آن اساس کار من است و نیز دنیایم را که زندگی‌ام در آن سپری می گردد و آخرتم را که بازگشتم به سوی آن است و از تو می خواهم که زندگی‌ام را زیاد شدن هر خیری برایم قرار دهی و مرگم را نجات از هر شر و بدی قرار دهی.

خداوندا! ستایش تو راست پیش از هر چیز و ستایش تو راست پس از هر چیز. ای فریادرس فریادخواهان، ای گشایش دهنده گرفتاری دردمندان، ای اجابت کننده دعای درماندگان، ای برطرف کننده گرفتاری بزرگ، ای مهربان ترین مهربانان! گرفتاری و اندوهم را برطرف فرما که بی تردید جز تو کسی آن را برطرف نتواند کرد. تو حالم و احتیاج راستینم را به نیکی و احسانت به خوبی می دانی، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و حاجاتم را برآور، ای مهربان ترین مهربانان. خدایا ستایش همگی تو راست و پادشاهی همه از توست و عزت همه از آن توست و چیرگی همه مخصوص توست و قدرت و جبروت و افتخار همه خاص توست و همه خوبی ها به دست توست و بازگشت همه امور، آشکار و نهان به سوی توست.

خدایا آن کس را که تو گمراهش کنی هدایت گری نخواهد داشت و کسی را که تو هدایت کنی کسی نتواند گمراهش سازد. آنچه را تو کرم فرمایی چیزی جلوگیر نیست و آنچه را تو بازداری کسی نتواند بخشد. آنچه را تو پیش اندازی کسش نتواند به تأخیر اندازد و آنچه را تو پس اندازی، کسی را یارای پیش انداختن آن نیست. آنچه را تو ببندی کسش نتواند باز

کند و آنچه را تو بازکنی کسش نتواند ببندد. خداوندا بر محمد و خاندان او درود فرست و برکات و بخشش و رحمت و روزی خویش را بر من بگستران.

خدایا! بی نیازی را در روز فقر و نداری، و امنیت را در روز هراس از تو خواهم و نعمت جاودان تغییر و زوال ناپذیر را از تو می خواهم. خدایا، ای پروردگار آسمان های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و ای پروردگار عرش بزرگ، پروردگار ما و پروردگار همه چیز، ای فرود آورنده تورات و انجیل و قرآن عظیم، شکافنده دانه و هسته، از شر هر شروری و از شر هر جنبنده ای که اختیار هستی‌اش در دست توست، به تو پناه آرم، به راستی که تو بر هر چیز توانایی و بر همه چیز احاطه داری و بر راه مستقیم هستی.

خدایا! تویی آغاز و چیزی پیش از تو نیست و تویی انجام و چیزی پس از تو نیست و تویی آشکار و چیزی فراتر از تو نیست و تویی نهان و چیزی در ورای تو نیست. بر محمد و خاندان محمد درود فرست و با من چنان کن که خود شایسته آنی و درباره من چنین و چنان کن...

به نام خدا و به خدا ایمان آورم و به خدا پناه آرم و به خدا پناه جویم و به خدا متمسک گردم و به عزت و نگهداری خدا از شیطان رانده شده و از عمل و سلطه و فریب او و از سواره و پیاده نظام او و از شر هر جنبنده ای که همراه او بجنبد، به تو پناه می برم. پناه می جویم به کلمات تامه خدا که هیچ نیکوکار و بدکاری از آن ها تجاوز نکند و به تمام نام های نیکوی الهی، آن ها که می دانم و آن ها که نمی دانم و از شر آنچه خدا آفریده و گسترده و بیرون آورده و از شر کوبنده های شب و روز، مگر آن که خیر و سلامتی از سوی تو آورد، ای بخشاینده.

خدایا به تو پناه آورم از شر نفسم و شر هر چشم بینا و گوش شنوا و زبان گویا و دست یورش برنده و پای رونده و از آنچه پنهان داشته ای و من در شب و روزم از آن بر جان خود بیم دارم. خدایا! کسی که به من قصد ستم یا زورگویی یا بدی یا امری ناگوار یا شر یا دشمنی یا مخالفت دارد، جن باشد یا انسان، آشنا باشد یا دور، کوچک باشد یا بزرگ، از تو می خواهم سینه او را تنگ گردانی و دستش را بگیری و گامش را کوتاه گردانی و قدرت و حیله گری او را مهار کنی و زبانش را فرو بری و چشمش را کور گردانی و سرکوبش کنی و او را به خشمش واگذاری و آب دهانش را گلوگیرش سازی و میان من و او حائل شوی و او را به خود سرگرم کنی و در خشمش بمیرانی و به نیرو و قدرت خویش مرا از او نجات دهی که به راستی تو بر همه چیز توانایی.

**[ترجمه]

اليوم الثامن و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ سَعِيدٌ مُبَارَكٌ وُلِدَ فِيهِ يَعْقُوبُ علیه السلام يَصْلُحُ لِلسَّفَرِ وَ جَمِيعِ الْحَوَائِجِ وَ كُلِّ أَمْرٍ وَ الْعِمَارَةِ وَ الْبَيْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ الدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ قَاتِلْ فِيهِ أَعْدَاءَكَ فَإِنَّكَ تَظْفَرُ بِهِمْ وَ التَّزْوِيجِ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: لَا تُخْرِجْ فِيهِ الدَّمَ فَإِنَّهُ رَدِيءٌ وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ يَمُوتُ وَ مَنْ أَبِقَ فِيهِ يَرْجِعُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ حَسَناً جَمِيلًا

مَرْزُوقاً مَحْبُوباً مُحَبَّباً إِلَى النَّاسِ وَ إِلَى أَهْلِهِ مَشْغُوفاً مَحْزُوناً طُولَ عُمُرِهِ وَ يُصِيبُهُ الْغُمُومُ وَ يُبْتَلَى فِي بَدَنِهِ وَ يُعَافَى فِي آخِرِ عُمُرِهِ وَ يُعَمَّرُ طَوِيلًا وَ يُبْتَلَى فِي بَصَرِهِ.

وَ قَالَ مَوْلَانَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ صَبِيحَ الْوَجْهِ مَسْعُودَ الْجَدِّ مُبَارَكاً مَيْمُوناً وَ مَنْ طَلَبَ فِيهِ شَيْئاً تَمَّ لَهُ وَ كَانَتْ عَاقِبَتُهُ مَحْمُودَةً.

و قالت الفرس إنه يوم ثقيل منحوس و فى روايه أخرى يحمد فيه قضاء الحوائج و يبارك فيها و قضاء الأمور و المهمات و رفع الضرورات و لقاء القواد و الحجاب و الأجناد و هو يوم مبارك سعيد و الأحلام فيه تصح من يومها.

ص: ۳۰۰

۱- ۱. باليسر بعد العسر.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله راهیاد(۱) روز اسم الملک الموکل بالقضاء بین الخلق و روی اسم الملک الموکل بالسماوات.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این شب و این روز و پروردگار هر شب و هر روز. تویی که آسان را پس از دشوار آوری و تویی که آسایش را پس از سختی و رحمت را پس از ناامیدی و سلامتی و راحتی و گشایش را از جانب خویش آوری. تو شریکی نداری. خدایا آسانی را از تو خواهم و از سختی به تو پناه آورم و تو را خوانم بدان دعایی که بنده ات یونس صاحب ماهی تو را بدان خواند چون [از میان قوم خود] بیرون رفت، در حالتی که بر ایشان خشمناک بود، پس یقین پیدا کرد که رزق او را بر او تنگ نگیری {تا در [دل] تاریکی ها ندا درداد که: معبودی جز تو نیست، منزّهی تو، راستی که من از ستمکاران بودم.} – . یونس / ۸۷ – پس [دعای] او را برآورده کردی و او را از اندوه رهانیدی، [دعای] مرا نیز مستجاب فرما و از اندوه برهان، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان، به راستی تو بر همه چیز توانایی .

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ کُلِّ یَوْمٍ وَ رَبَّ هَذَا الشَّهْرِ وَ کُلِّ شَهْرٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تُعِذْنِی فِی سُوءٍ اسْتَنْقَذْتَنِی مِنْهُ وَ لَا تُشْمِتْ بِی عَدُوّاً وَ لَا حَاسِداً أَبَداً وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی نَفْسِی طَرْفَهَ عَیْنٍ أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنِی أَصْبَحَ ظُلْمِی مُسْتَجِیراً بِقُوَّتِکَ وَ أَصْبَحَ ذَنْبِی مُسْتَجِیراً بِمَغْفِرَتِکَ وَ أَصْبَحَ فَقْرِی مُسْتَجِیراً بِغِنَاکَ وَ أَصْبَحَ خَوْفِی مُسْتَجِیراً بِأَمْنِکَ وَ أَصْبَحَ وَجْهِیَ الْبَالِی الْفَانِی مُسْتَجِیراً بِوَجْهِکَ الدَّائِمِ الْبَاقِی الَّذِی لَا یَفْنَی وَ لَا یَبْلَی یَا کَائِناً قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ مُکَوِّنَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ کَائِناً بَعْدَ کُلِّ شَیْ ءٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِذْنِی مِنْ شَرِّ کُلِّ مَا خَلَقْتَ وَ ذَرَأْتَ وَ بَرَأْتَ وَ مَا أَنْتَ خَالِقُهُ وَ اصْرِفْ عَنِّی مَکْرَ الْمَاکِرِینَ وَ حَسَدَ الْحَاسِدِینَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده اند: این روز، روزی مبارک است که یعقوب علیه السلام در این روز زاده شد. برای سفر و تمام خواسته ها و هر کاری و ساختن و خرید و فروش و ورود به سلطان مناسب است. در این روز با دشمنانت مبارزه کن که بر آنان پیروز گردی و ازدواج کن.

در روایت دیگری آمده است: در این روز خون نگیر؛ زیرا بد است و هر که در این روز بیمار گردد بمیرد و هر که بگریزد باز گردد و هر که در این روز متولد شود نیکو و زیبا و پرروزی و و نسبت به مردم و خانواده اش با محبت و در طول عمر غمگین باشد و به او غم و اندوه برسد و جسمش بیمار گردد و در پایان عمر خویش تندرستی یابد و عمری طولانی کند و چشمش آسیب بیند.

مولایمان امیر المؤمنین علیه السلام فرموده اند: هر که در این روز زاده شود زیبا و خوش شانس و پر برکت و مبارک باشد و هر که در این روز چیزی بخواهد کارش انجام شود و سرانجامی نیک خواهد داشت.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی سنگین و شوم است و در روایتی دیگر آمده که برآوردن حاجات در این روز پسندیده و گذران امور و کارهای مهم و برطرف کردن نیازها و دیدار با فرماندهان و دربانان و سربازان مبارک است. روزی مبارک و

خوش یمن است و خواب ها در همان روز تعبیر می‌شود.

سلمـان فارسـی رحمه الله علیه گفته است: راهیـاد روز، نـام فرشـته موکل بر داوری بین خلق است و روایت شـده که نام فرشـته موکل بر آسمان هاست.

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ- الْحَمْـدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعـالَمِینَ وَ صَـلَّی اللَّهُ عَلَی سَـیِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ أَجْمَعِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُـکَ سُـؤَالَ مُعْتَرِفٍ مُـذْنِبٍ أَوْبَقَتْهُ ذُنُوبُهُ وَ مَعَاصِـیهِ وَ أَصْبَی إِلَیْـکَ فَلَیْسَ لِی مِنْهُ مُجِیرٌ سِوَاکَ وَ لَـا أَحَـدٌ غَیْرَکَ وَ لَـا مُغِیثٌ أَرْأَفَ مِنْکَ وَ لَا مُعْتَمَـدٌ یُعْتَمَـدُ عَلَیْهِ غَیْرُکَ وَ أَنْتَ الَّذِی عُـدْتَ بِـالنِّعَمِ وَ الْکَرَمِ وَ التَّکَرُّمِ قَبْـلَ اسْـتِحْقَاقِهَا وَ آهِلُهَا بِتَطَوُّلِکَ عَلَی غَیْرِ مُسْـتَأْهِلِهَا وَ لَا یَضُـرُّکَ مَنْعٌ وَ لَـا حَالَکَ عَطَاءٌ وَ لَا أَبْعَـدَ سَـعَتَکَ سُؤَالٌ بَلْ أَدْرَرْتَ أَرْزَاقَ عِبَادِکَ وَ قَـدَّرْتَ أَرْزَاقَ الْخَلَائِقِ جَمِیعِهِمْ تَطَوُّلًا مِنْکَ عَلَیْهِمْ وَ تَفَضُّلًـا فَصَـلِّ اللَّهُمَّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَـلْ بِی یَـا رَبِّ مَـا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ لَا تَفْعَلْ بِی مَا أَنَا أَهْلُهُ فَإِنَّکَ أَهْلُ الْعَفْوِ وَ الْمَغْفِرَهِ اللَّهُمَّ کَلَّتِ الْعِبَـارَهُ عَنْ بُلُوغِ مَـدْحِکَ وَ هَفَا اللِّسَانُ عَنْ نَشْـرِ مَحَامِـدِکَ وَ تَفَضَّلْتَ عَلَیَّ بِقَصْـدِی إِلَیْکَ وَ إِنْ أَحَاطَتْ بِیَ الذُّنُوبُ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ وَ أَنْعَمُ الرَّازِقِینَ

ص: ۳۰۱

۱- ۱. قد مرّ أنّه رامیاد روز.

وَ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ وَ أَجْوَدُ الْأَجْوَدِيْنِ- الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُ وَ أَنْتَ أَجَلُّ وَ أَعَزُّ مِنْ أَنْ تَرُدَّ مَنْ أَمَّلَکَ (۱) وَ رَجَاکَ وَ لَکَ الْحَمْدُ يَا أَهْلَ الْحَمْدِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِالاسْمِ الَّذِی تَقْضِی بِهِ الْأُمُورَ وَ الْمَقَادِيرَ وَ بِعِزَّتِکَ الَّتِی تَلِی التَّدْبِيرَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَحُولَ بَيْنِی وَ بَيْنَ مَا يُبَعِّدُنِی مِنْکَ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ أَدْرِکْنِی فِيمَنْ أَحْبَبْتَ وَ أَوْجِبْ لِی عَفْوَکَ وَ غُفْرَانَکَ وَ أَسْکَنْتَ لَهُ جَنَّتَکَ بِرَأْفَتِکَ وَ رِضْوَانِکَ وَ امْتِنَانِکَ إِلَهِی مَنْ يُتَابِعِ الْمَهَالِکَ وَ أَنَا عَبْدُکَ فَأَنْقِذْنِی وَ إِلَى طَاعَتِکَ فَخُذْ بِی وَ عَنْ طُغْيَانِکَ وَ مَعَاصِيکَ فَرُدَّنِی فَقَدْ عَجَّتِ الْأَصْوَاتُ إِلَيْکَ بِصُنُوفِ اللُّغَاتِ يَرْتَجِی مَحْوَ الذُّنُوبِ وَ سَتْرَ الْعُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْعَافِيَةَ وَ أَسْأَلُکَ تَمَامَ الْعَافِيَةِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَهْدِيکَ فَاهْدِنِی وَ أَعْتَصِمُ بِکَ فَاعْصِمْنِی إِنَّکَ أَهْلُ التَّقْوى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ وَ اصْرِفْ عَنِّی شَرَّ کُلِّ ذِی شَرٍّ وَ اجْلِبْ لِی خَيْراً لَا يَمْلِکُهُ سِوَاکَ وَ احْمِلْ عَنِّی مَغْرَمَاتِ الْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ وَ الْإِخْوَهِ وَ الْأَخَوَاتِ يَا وَلِيَّ الْبَرَکَاتِ وَ الرَّغَائِبِ وَ الْحَاجَاتِ اغْفِرْ لِی وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ إِنَّکَ وَلِيُّ الْحَسَنَاتِ قَرِيبٌ مِمَّنْ دَعَاکَ مُجِيبٌ لِمَنْ سَأَلَکَ وَ نَادَاکَ بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ الصَّلَاهُ وَ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدايا ای پروردگار اين روز جديد و هر روز و پروردگار اين ماه و هر ماه، بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا ديگر بار در بلايی که از آن نجاتم داده ای گرفتار مکن و مورد شماتت هيچ دشمن و حسودی قرار مده و تا زنده ام، هيچ وقت و به قدر چشم بر هم زدنی مرا به خود وامگذار. ستمم به قدرت تو پناه آورده و گناهم به آمرزش تو پناه جسته و فقرم دست به دامن بی نيازی تو شده و بيمم به امان تو پناه آورده و چهره فرسوده و فناپذيرم به ذات جاويد و باقی تو پناه جسته که نه فنا پذيرد و نه فرسودگی. ای که قبل از هر چيز موجود بوده ای و بعد از هر چيزی نيز موجود خواهی بود. بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا از شر هر چه خلق نمودی و آفريدی و پديد آوردی و هر چه تو آفريدگار آن هستی در پناه گير و از مکر و حيله مکرانگيزان و حسادت حسودان باز دار، ای مهربان ترين مهربانان!

**[ترجمه]

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْكَبِيرُ الْأَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْ ءٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِمَّنْ يَحُولُ دُونَکَ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنِی خَيْرَ مَا أَعْطَيْتَنِی وَ لَا تَفْتِنِّی بِمَا مَنَعْتَنِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ خَيْرَ مَا تُعْطِی عِبَادَکَ مِنَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْإِيمَانِ وَ الْأَمَانَهِ وَ الْوَلَدِ النَّافِعِ غَيْرِ الضَّالِّ وَ لَا الْمُضِلِّ وَ غَيْرَ الضَّارِّ وَ لَا الْمُضِرِّ اللَّهُمَّ إِنِّی إِلَيْکَ فَقِيرٌ وَ إِنِّی مِنْکَ خَائِفٌ وَ بِکَ مُسْتَجِيرٌ اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلِ اسْمِی وَ لَا تُغَيِّرْ جِسْمِی وَ لَا تُجْهِدْ بَلَائِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ غِنًى مُطْغٍ أَوْ هَوًى مُرْدٍ أَوْ عَمَلٍ مُخْزٍ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی وَ اقْبَلْ تَوْبَتِی وَ أَظْهِرْ حُجَّتِی وَ اسْتُرْ عَوْرَتِی وَ اغْفِرْ جُرْمِی وَ اجْعَلْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَيْنَ أَوْلِيَائِی وَ الْأَنْبِيَاءَ

۱- ۱. من سألک خ ل.

الْمُصْطَفَيْنَ يَسْتَغْفِرُونَ لِی.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَقُولَ قَوْلًا هُوَ مِنْ طَاعَتِکَ أُرَائِی بِهِ سِرّاً أَوْ جِهَاراً أَوْ أُرِیدُ بِهِ سِوَی وَجْهِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ یَکُونَ غَیْرِی أَسْعَدَ بِمَا آتَیْتَنِی بِهِ مِنِّی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ الشَّیْطَانِ وَ شَرِّ السُّلْطَانِ وَ مَا تَجْرِی بِهِ الْأَقْلَامُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ عَمَلًا بَارّاً وَ عَیْشاً قَارّاً وَ رِزْقاً دَارّاً اللَّهُمَّ کَتَبْتَ الْآثَامَ وَ اطَّلَعْتَ عَلَی السَّرَائِرِ وَ حُلْتَ بَیْنَنَا وَ بَیْنَ الْقُلُوبِ فَالْقُلُوبُ إِلَیْکَ مَفْضِیَّهٌ مَصْغِیَّهٌ وَ السِّرُّ عِنْدَکَ عَلَانِیَهٌ وَ إِنَّمَا أَمْرُکَ إِذَا أَرَدْتَ شَیْئاً أَنْ تَقُولَ لَهُ کُنْ فَیَکُونُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ أَنْ تُدْخِلَ طَاعَتَکَ فِی کُلِّ عُضْوٍ مِنْ أَعْضَائِی لِأَعْمَلَ بِهَا ثُمَّ لَا تُخْرِجَهَا مِنِّی أَبَداً اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ أَنْ تُخْرِجَ مَعْصِیَتَکَ مِنْ کُلِّ عُضْوٍ مِنْ أَعْضَائِی بِرَحْمَتِکَ لِأَنْتَهِیَ عَنْهَا ثُمَّ لَا تُعِیدَهَا إِلَیَّ أَبَداً اللَّهُمَّ إِنَّکَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّی اللَّهُمَّ کُنْتَ إِذْ لَا شَیْ ءَ مَحْسُوساً وَ تَکُونُ أَخِیراً أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ تَنَامُ الْعُیُونُ وَ تَغُورُ النُّجُومُ وَ لَا تَأْخُذُکَ سِنَهٌ وَ لَا نَوْمٌ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرِّجْ عَنِّی غَمِّی وَ هَمِّی اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِی فِی کُلِّ أَمْرٍ یُهِمُّنِی فَرَجاً وَ مَخْرَجاً وَ ثَبِّتْ رَجَاکَ فِی قَلْبِی یَصُدَّنِی حَتَّی تُغْنِیَنِی بِهِ عَنْ رَجَاءِ الْمَخْلُوقِینَ وَ رَجَاءِ مَنْ سِوَاکَ وَ حَتَّی لَا یَکُونَ ثِقَتِی إِلَّا بِکَ اللَّهُمَّ لَا تَرُدَّنِی فِی غَمْرَهٍ سَاهِیَهٍ وَ لَا تَکْتُبْنِی مِنَ الْغَافِلِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أُضِلَّ عِبَادَکَ وَ أَسْتَرِیبَ إِجَابَتَکَ اللَّهُمَّ إِنَّ لِی ذُنُوباً قَدْ أَحْصَاهَا کِتَابُکَ وَ أَحَاطَ بِهَا عِلْمُکَ وَ نَفَّذَهَا بَصَرِی وَ لَطُفَ بِهَا خُبْرُکَ وَ کَتَبَتْهَا مَلَائِکَتُکَ أَنَا الْخَاطِئُ الْمُذْنِبُ وَ أَنْتَ الرَّبُّ الْغَفُورُ الْمُحْسِنُ أَرْغَبُ إِلَیْکَ فِی التَّوْبَهِ وَ الْإِنَابَهِ وَ أَسْتَقِیلُکَ فِیمَا سَلَفَ مِنِّی فَاغْفِرْ لِی وَ اعْفُ عَنِّی مَا سَلَفَ- إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ لَا تُسَلِّطْ عَلَیَّ اللَّهُمَّ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ مَنْ لَمْ یَخْلُقْنِی وَ مَنْ لَا یَرْحَمْنِی وَ مَنْ أَنْتَ أَوْلَی بِرَحْمَتِی مِنْهُ اللَّهُمَّ وَ لَا تَجْعَلْ مَا سَتَرْتَ عَلَیَّ مِنْ فِعْلِ الْعُیُوبِ وَ الْعَوْرَاتِ وَ أَخَّرْتَ مِنْ تِلْکَ الْعُقُوبَاتِ مَکْراً مِنْکَ وَ اسْتِدْرَاجاً لِتَأْخُذَنِی بِهِ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ تَفْضَحَنِی بِذَلِکَ عَلَی رُءُوسِ الْخَلَائِقِ وَ اعْفُ عَنِّی فِی الدَّارَیْنِ کِلْتَیْهِمَا یَا رَبِّ فَإِنَّکَ غَفُورٌ رَحِیمٌ.

اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ أَكُنْ أَهْلًا أَنْ أَبْلُغَ رَحْمَتَكَ فَإِنَّ رَحْمَتَكَ أَهْلٌ أَنْ تَبْلُغَنِي لِأَنَّهَا وَسِعَتْ كُلَّ شَيْ ءٍ وَ أَنَا شَيْ ءٌ فَلْتَسَعْنِي رَحْمَتُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ وَ إِنْ كُنْتَ خَصَصْتَ بِذَلِكَ عِبَاداً أَطَاعُوكَ فِيمَا أَمَرْتَهُمْ بِهِ وَ عَمِلُوا فِيمَا خَلَقْتَهُمْ لَهُ فَإِنَّهُمْ لَنْ يَنَالُوا ذَلِكَ إِلَّا بِكَ وَ لَا يُوَفِّقُهُمْ إِلَّا أَنْتَ كَانَتْ رَحْمَتُكَ إِيَّاهُمْ قَبْلَ طَاعَتِهِمْ لَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ فَخُصَّنِي يَا سَيِّدِي وَ يَا مَوْلَايَ وَ يَا إِلَهِي وَ يَا كَهْفِي وَ يَا حِرْزِي وَ يَا ذُخْرِي وَ يَا قُوَّتِي وَ يَا جَابِرِي وَ يَا خَالِقِي وَ يَا رَازِقِي وَ يَا كَنْزِي بِمَا خَصَصْتَهُمْ بِهِ وَ وَفِّقْنِي لِمَا وَفَّقْتَهُمْ لَهُ وَ ارْحَمْنِي كَمَا رَحِمْتَهُمْ رَحْمَةً لَامَّةً تَامَّةً عَامَّةً يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ يَا مَنْ لَا يُغَلِّطُهُ السَّائِلُونَ يَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ إِلْحَاحُ الْمُلِحِّينَ أَذِقْنِي بَرْدَ عَفْوِكَ وَ حَلَاوَةَ مَغْفِرَتِكَ وَ طَلَبَ ذِكْرِكَ وَ رَحْمَتِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِمَّا تُبْتُ إِلَيْكَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِيهِ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا وَعَدْتُكَ مِنْ نَفْسِي ثُمَّ أَخْلَفْتُكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ أَمْرٍ أَرَدْتُ بِهِ وَجْهَكَ فَخَالَطَنِي فِيهِ مَا لَيْسَ لَكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِلنِّعَمِ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ فَتَقَوَّيْتُ بِهَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا دَعَانِي إِلَيْهِ الْهَوَى مِنْ قَبُولِ الرُّخَصِ فِيمَا أَتَيْتُهُ وَ أَثْبَتَّهُ عَلَيَّ مِمَّا هُوَ عِنْدَكَ حَرَامٌ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِلذُّنُوبِ الَّتِي لَا يَعْلَمُهَا غَيْرُكَ وَ لَا يَسَعُهَا إِلَّا حِلْمُكَ وَ عَفْوُكَ وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ يَمِينٍ سَبَقَتْ مِنِّي حَنِثْتُ فِيهَا عِنْدَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ يَا مَنْ عَرَّفَنِي نَفْسَهُ لَا تَشْغَلْنِي بِغَيْرِكَ وَ أَسْقِطْ عَنَّا مَا كَانَ لِغَيْرِكَ وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى سِوَاكَ وَ أَغْنِنِي عَنْ كُلِّ مَخْلُوقٍ غَيْرِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]به نام خداونـد بخشاینـده مهربان. ستایش خـدای را که پروردگار جهانیان است و درود خدا بر سرورمان محمد و جملگی خانـدان او بـاد. خـدایا از تو خواهم همچون خواسـتن فردی گنهکار که به کرده خویش اعتراف می کنـد و گناهان و نافرمانی ها او را به ورطه نابودی کشانده و به تو مشتاق گشته است. از این گناهان رهایی بخشی جز تو نیافته و هیچ کس جز تـو نـدارم و فریادرسـی مهرورزتر از تـو و تکیه گـاهی نـدارم که بشـود بر او تکیه کرد و تویی که نعمت هـا و بخشـش و کرم خویش را باز گردانـدی، پیش از آن که اسـتحقاق آن را پیدا کنم و با فضل و کرم خویش آن را درخور نالایقانش ساختی. نه جلوگیری به تو زیـان رسانـد و نه بخششـی تو را [از بخششـی دیگر] باز دارد و نه درخواستی وسـعتت را دور گردانـد، بلکه از روی بخشـش و لطف، به بنـدگانت بسیار روزی دادی و روزی همگی خلایـقت را مقـدر ساختی. بر محمـد و خانـدان محمد درود فرسـت و بـا من چنـان کن – پروردگـارا – که خـود شایسـته آنی و آنچه را که من شایسـته آن هسـتم بـا من مکن که تو سزاوار بخشش و آمرزش هستی.

خـدایا بیـان از رسیدن به مـدح تو قاصـر گشـته و زبان از بیان سـتودگیهایت عاجز است و اگرچه گناهان مرا احاطه کرده بود، چـون آهنـگ تـو را کردم بـه مـن لطف فرمـودی و تـویی مهربـان تریـن مهربانـان و پرنعمـت تریـن روزی بخشـان و بهـترین آفرینندگان و بخشنده ترین سخاوتمندان، آغاز و انجام و ظاهر و باطن، و تو بزرگوارتر و گرامی تر از آنی که کسی را که به تو امید بسته و آرزومند توست [ناامید] بازگردانی و تو را ستایش ای سزاوار ستایش.

خـدایا از تو خواهم به آن نـامی که امور و انـدازه هـا را به وسیله آن مقـدر فرمایی و به عزت پس از تـدبیرت، که بر محمـد و خاندان او درود فرستی و میان من و آنچه مرا از تو دور می سازد فاصله اندازی. ای مهربان، ای عطابخش، مرا در زمره کسانی که دوست داری دریـاب و بخشـش و آمرزش خویش را بر من واجب گردان که به خـاطر آن و با مهر و خشـنودی و بخشـش خویش – خـدایا – کسـی را که دنباله رو پرتگاه های نابودی است در بهشت خویش ساکن گرداندی و من بنده توام، پس مرا نجات ده و مرا در مسیر فرمانبرداری خویش قرار ده و از سرکشی و نافرمانیت بازم دار که صداها با زبان های مختلف به سوی تو بلنـد شـده و برای پـاک کردن گناهـان و پوشانـدن عیب هـا به تو امیـد بسته انـد. خـدایا سـلامت و اتمـام سـلامت را از تو

خواستارم. خدایا از تو هدایت خواهم پس هدایتم فرما و به تو چنگ می زنم پس نگاهم دار که به راستی تویی سزاوار ترس و سزاوار آمرزش. و شر هر صاحب شری را از من باز گردان و خیری برایم فراهم آور که جز تو کسی اختیار آن را ندارد و [ادای] حقوق واجبه پدران و مادران و برادران و خواهران را که بر گردن من است، تو بر عهده گیر. ای صاحب برکت ها و آرزوها و نیازها، مرا و مردان و زنان با ایمان را بیامرز که به راستی تو صاحب نیکی ها هستی و به کسی که تو را بخواند نزدیکی و هر که تو را بخواند و صدا زند اجابتش کنی، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان و سلام و صلوات بر محمد پسر عبدالله، خاتم پیامبران، به مهر و رحمتت ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِره

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ وَ کُلِّ یَوْمٍ وَ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَصْلِحْ لِی دِینِیَ الَّذِی هُوَ عِصْمَهُ أَمْرِی وَ أَصْلِحْ لِی دُنْیَایَ الَّتِی مِنْهَا مَعِیشَتِی وَ أَصْلِحْ لِی آخِرَتِیَ الَّتِی إِلَیْهَا مُنْقَلَبِی وَ اجْعَلِ الْحَیَاهَ زِیَادَهً لِی مِنْ کُلِّ خَیْرٍ وَ اجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَهً لِی مِنْ کُلِّ سُوءٍ اللَّهُمَّ یَا رَازِقَ الْمُقِلِّینَ وَ یَا رَاحِمَ الْمَسَاکِینِ وَ یَا مُجِیبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّینَ وَ یَا ذَا الْقُوَّهِ الْمَتِینَ وَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ وَ إِلَهَ النَّبِیِّینَ أَدْخِلْنِی فِی رَحْمَتِکَ وَ ارْزُقْنِی مِنْ فَضْلِکَ یَا مَنْ یَکْفِی مِنْ خَلْقِهِ کُلِّهِمْ أَجْمَعِینَ وَ لَا

ص: ۳۰۴

يَكْفِى مِنْهُ أَحَدٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اكْفِنِى أَمْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ اصْرِفْ عَنِّى شَرَّهُمَا وَ اقْضِ لِى حَوَائِجِى وَ ارْحَمْنِى إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ.

**[ترجمه]خدایا تو بزرگی و بزرگ تر از همه چیز هستی. خدایا به تو پناه آرم از کسی که بین من و تو فاصله کند. خدایا مرا از خیر آنچه به من ارزانی داشتی محروم نگردان و بدانچه بازم داشته ای شیفته مدار. خدایا از تو خواهم بهترین چیزی را که به بندگانت می بخشی؛ از خانواده و دارایی و ایمان و امانت و فرزند سودمندی که نه گمراه شود و نه کسی را گمراه کند و فرزند بیزیانی که موجب زیان نباشد. خدایا من به تو محتاج هستم و از تو هراسانم و به تو پناه میبرم. خدایا نامم را مبدل مساز و پیکرم را دگرگون مکن و بلایم را بیش از حد دشوار مگردان. خدایا به تو پناه می برم از ثروتی که باعث سرکشی گردد یا هوسی که به نابودیم بکشاند یا کرداری که خوارم گرداند. خدایا گناهانم را بیامرز و توبه ام را بپذیر و دلیلم را آشکار ساز و عیبم را بپوشان و از خلافم درگذر و محمد و خاندان برگزیده او و پیامبران برگزیده را دوستان من قرار ده که برایم آمرزش خواهند.

خدایا به تو پناه جویم از این که سخنی بگویم که ظاهر آن فرمانبردای تو باشد، ولی پنهانی یا آشکارا بدان تظاهر کنم، یا به وسیله آن غیر از خشنودی ذات تو را بخواهم. خدایا به تو پناه می جویم از این که دیگری به آنچه به من داده ای خوشبخت تر از من باشد. خدایا به تو پناه می جویم از شر شیطان و از شر سلطان و از شر آنچه قلم ها بدان جاری می شوند. خدایا از تو کرداری نیک و زندگی برقرار و روزی فراوان می خواهم. خدایا گناهان را ثبت کرده ای و بر اسرار آگاهی و میان ما و دل ها حائل گشته ای و قلب ها رو به سوی تو کرده و خالص گشته اند و راز نزد تو آشکار است. فرمان تو به هر چه اراده فرمایی همان است که بدان بگویی: باش؛ پس [بی درنگ] موجود می شود.

خدایا به حق رحمتت از تو می خواهم که هر یک از اعضایم را تحت فرمانبرداری خویش درآوری تا بر اساس آن عمل کنم و هیچ گاه اعضایم را از اطاعت خود بیرون نکن. خدایا از تو خواهم تا به مهر و رحمتت معصیت خویش را از تمام اعضایم بیرون آوری تا دست از آن معصیت کشم و پس از آن دیگر هیچ وقت آن را به پیکرم بازنگردانی. خدایا تو درگذرنده ای و گذشت را دوست داری؛ پس از من درگذر. خدایا تو زمانی بودی که چیز محسوسی وجود نداشت و آخر هم خواهی بود. تو زنده پاینده ای، چشم ها به خواب اندر شوند و ستارگان فرو روند و ناپدید گردند ولی تو را نه خواب گیرد و نه چرت. بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و حزن و اندوه مرا برطرف گردان. خدایا در هر کاری که نگران آن هستم، فرج و گشایشی برایم قرار ده و امید خویش را در قلبم ثابت و استوار گردان تا بدان مرا از امید به خلق و غیر خودت بی نیاز کنی و تا آنکه تنها به تو اعتماد کنم.

خدایا مرا در غفلت و فراموشی وامگذار و مرا در زمره بی خبران ثبت مکن. خدایا به تو پناه میبرم از این که بندگانت را گمراه کنم و در اجابتت دچار تردید گردم. خدایا من گناهانی دارم که کتابت آن ها را برشمرده و علم تو به آن احاطه دارد و دید من بدان نفوذ یافته و دقیقاً از آن آگاهی و فرشتگانت آن را ثبت کرده اند و من خطاپیشه گنهکاری هستم و تو پروردگار آمرزنده و نیکوپیشه ای. با توبه و بازگشت به سوی تو مشتاق شده ام و در مورد گناهان گذشته ام خواهان گذشت تو هستم، پس مرا بیامرز و از گناهان گذشته ام درگذر که تویی توبه پذیر مهربان. خدایا در دنیا و آخرت کسی را که به من رحم و

مروت ندارد و کسی را که تو از او به رحم و شفقت نسبت به من سزاوارتری بر من مسلط مکن. خدایا چنان نباشد که کارهای پنهانی و عیوب و زشتی های مرا که به بزرگواری خود پوشیده ای، مجازات آن ها را از روی مکر خویش و برای امتحان تدریجی به تأخیر اندازی تا در روز قیامت مرا به آن کارها مؤاخذه کنی و در ملأ عام رسوایم سازی. در هر دو سرا از گناهان من درگذر، ای پروردگار من! که به راستی تویی بسیار آمرزنده مهربان.

خداوندا! اگر من شایسته رسیدن به رحمت تو نیستم، رحمت تو سزاوار آن است که شامل حال من گردد و مرا فرا گیرد؛ چرا که رحمت تو همه چیز را فرا گرفته است و من نیز یکی از این چیزها هستم، پس رحمتت باید مرا دربرگیرد، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا اگر هم این رحمتت را مخصوص آن بندگانی گردانده ای که از فرامینت پیروی کرده اند و بر اساس خلقت و آفرینش خود عمل کرده اند، یقیناً آن ها نیز جز به تو و توفیقی که تو به آن ها ارزانی داشته ای بدان دست نیابند، در صورتی که لطف و رحمت تو پیش از فرمانبرداریت شامل حال آن ها گردیده است، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا! ای سرور و مولای من و ای معبودم و ای مأمن و پناهگاه من و ای ذخیره و ای توان من و ای جبران کننده [شکست هایم] و ای آفریننده و روزی رسانم و ای گنجینه من، مرا نیز بدانچه مخصوص آنان گردانده ی مخصوص گردان و از توفیقی که به آنان عنایت فرمودی به من عنایت فرما و چنانچه به آنان رحم فرموده ای، مرا نیز مورد رحم و مهربانی جامعه کامله فراگیر خویش قرار ده، ای مهربان ترین مهربانان! ای آن که او را سرگرم نکند شنیدن دعایی از دعایی دیگر، ای کسی که زیادی درخواست کنندگان او را به اشتباه نیندازد و ای کسی که پافشاری اصرارکنندگان او را به ستوه نیاورد، مزه خوشایند گذشت و شیرینی آمرزش و درخواست یاد و رحمت خویش را به من بچشان .

خدایا به خاطر تمام گناهانی که به درگاهت توبه کردم ولی توبه شکستم از تو طلب بخشایش دارم، و از تو آمرزش خواهم به خاطر قولی که به تو دادم سپس آن را زیر پا گذاشتم، و از تو آمرزش خواهم برای هر کاری که به آن خشنودی تو را اراده کردم ولی اغراض دیگری به غیر از تو بدان مخلوط گشت. و از تو آمرزش خواهم برای نعمت هایی که به من ارزانی داشتی و من بدان نعمت [به جای فرمانبرداریت] بر نافرمانیت نیرو یافتم. از تو آمرزش خواهم به خاطر آنچه نزد تو حرام بوده و من آن را انجام دادم و تو آن را ثبت کردی و هوای نفس به بهانه پذیرفته شدن اجازه، مرا به آن فرا خواند. از تو آمرزش خواهم برای گناهانی که جز تو کسی از آن آگاه نیست و تنها بردباری و گذشت توست که می تواند آن را فرا گیرد، و از تو آمرزش خواهم برای هر سوگندی که در گذشته یاد کردم و آن را در محضر تو شکستم ای باشکوه ارجمند!

ای که خود را به من شناساندی، به غیر از خودت سرگرمم نساز و هر چه را از آن جز توست، از چشم ما بینداز و مرا به غیر خودت وامگذار و مرا از هر مخلوقی بی نیاز گردان، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم التاسع و العشرون

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ مُخْتَارٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَةٍ وَ إِخْرَاجِ الدَّمِ وَ هُوَ يَوْمٌ سَعِيدٌ لِسَائِرِ الْأُمُورِ وَ الْحَوَائِجِ وَ الْأَعْمَالِ فِيهِ بَارَكَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَهِ وَ يَصْلُحُ لِلنُّقْلَهِ وَ شِرَاءِ الْعَبِيدِ وَ الْبَهَائِمِ وَ لِقَاءِ الْإِخْوَانِ وَ

الْأَصْدِقَاءِ وَ فِعْلِ الْبِرِّ وَ الْحَرَكَةِ وَ يُكْرَهُ فِيهِ الدَّيْنُ وَ السَّلَفُ وَ الْأَيْمَانُ وَ مَنْ سَافَرَ فِيهِ يُصِيبُ مَالًا كَثِيراً إِلَّا مَنْ كَانَ كَاتِباً فَإِنَّهُ يُكْرَهُ لَهُ ذَلِكَ وَ الرُّؤْيَا فِيهِ صَادِقَةٌ وَ لَا يَقُصَّهَا إِلَّا بَعْدَ يَوْمٍ وَ الْمَرِيضُ فِيهِ يَمُوتُ وَ الْآبِقُ فِيهِ يُوجَدُ وَ لَا تَسْتَحْلِفْ فِيهِ أَحَداً وَ لَا تَأْخُذْ فِيهِ مِنْ أَحَدٍ

وَ ادْخُلْ فِيهِ عَلَى السُّلْطَانِ وَ لَا تَضْرِبْ فِيهِ حُرّاً وَ لَا عَبْداً وَ مَنْ ضَلَّتْ لَهُ ضَالَّةٌ وَجَدَهَا وَ فِي رِوَايَةٍ مَنْ مَرِضَ فِيهِ يَبْرَأُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ صَالِحاً حَلِيماً وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى إِنَّهُ مُتَوَسِّطٌ لَا مَحْمُودٌ وَ لَا مَذْمُومٌ تُجْتَنَبُ فِيهِ الْحَرَكَةُ.

و قالت الفرس إنه يوم جيد صالح يحمد فيه النقله و السفر و الحركه و المولود فيه يكون شجاعا و هو صالح لكل حاجه و لقاء الإخوان و الأصدقاء و الأولاد(۱) و فعل الخير و الأحلام فيه تصح فى يومها.

و قال سلمان الفارسى رحمه الله عليه مار إسفند روز اسم الملك الموكل بالأوقات و الأزمان و العقول و الأسماع و الأبصار و فى روايه أخرى الموكل بالأفئده.

**[ترجمه]خدايا اى پروردگار اين روز و هر روز و اين شب و هر شب، بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و دينم را اصلاح گردان كه موجب پاكى عملم است و دنيايم را اصلاح گردان كه زندگى‌ام را در آن مى گذرانم و آخرتم را اصلاح فرما كه بازگشتم به سوى آن است و زندگى‌ام را براى هر كار خيرى طولانى گردان و مرگم را راحتى از هر بدى قرار ده. خدايا اى روزى رسان فقيران و اى مهرورز نسبت به بيچارگان و اى اجابتگر دعاى درماندگان و اى صاحب نيروى استوار و اى پروردگار جهانيان و معبود پيامبران، مرا در رحمت خويش داخل گردان و از فضل و بخشش خويش روزيم فرما. اى كسى كه تمام بندگانش را كفايت مى كند ولى هيچ كس او را كفايت نكند، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و در امر دنيا و آخرت مرا كفايت كن و شر آن دو را از من دفع گردان و حاجاتم را برآورده كن و به من رحم كن كه به راستى تو بر هر چيز توانايى .

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِي أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْيَوْمِ الْجَدِيدِ وَ كُلِّ يَوْمٍ وَ رَبَّ هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَ كُلِّ لَيْلَةٍ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَصْلِحْ لِي دِينِيَ الَّذِي أَلْقَاكَ بِهِ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ الْغِنَى

۱- ۱. و الاوداء، كذا فى كتاب السماء و العالم ج ۵۹ ص ۸۸ نقلا من المصدر.

وَ الْفَقْرِ وَ بِيَدِكَ مَقَادِيرُ الْعِزِّ وَ الذُّلِّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ لِي فِي دِينِي وَ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي وَ فِي جَسَدِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ بَارِكْ لِي فِي جَمِيعِ مَا رَزَقْتَنِي وَ أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ اللَّهُمَّ ادْرَأْ عَنِّي فَسَقَةَ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمِ وَ ارْزُقْنِي رِزْقاً وَاسِعاً وَ فُكَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ مِنْ خَلْقِكَ فَإِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِهِ فَخُذْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ وَ مِنْ فَوْقِهِ وَ مِنْ تَحْتِهِ وَ امْنَعْهُ مِنْ أَنْ يَصِلَ إِلَيَّ بِسُوءٍ أَبَداً يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ اسْتُرْنِي مِنْ كُلِ (۱) سُوءٍ وَ حُطَّنِي مِنْ كُلِّ بَلِيَّةٍ وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ جَبَّاراً لَا يَرْحَمُنِي- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]مولا یمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده اند: این روز روزی برگزیده و برای هر حاجتی و نیز برای خون گرفتن مناسب است. برای سایر امور و خواسته ها و کارها، روزی خوش یمن است. در این روز خداوند تعالی بر زمین مقدس خویش برکت بخشید و برای مهاجرت و خرید برده و چهارپا و دیدار با برادران و دوستان و کار نیک و حرکت مناسب، و قرض و پیش خرید و قسم در آن مکروه است و هر که در این روز به مسافرت رود مال بسیاری به دست آورد، به جز نویسنده که او را ناپسند آید و خواب این روز راست است، ولی آن را تعریف نکنند مگر یک روز بعد و هر که در این روز بیمار گردد بمیرد و هر که بگریزد پیدا شود. در این روز کسی را قسم نده و از کسی چیزی نگیر و به دیدار سلطان برو و هیچ آزاد و برده ای را در این روز نزن. هر که را در این روز گمگشته‌ایی داشته باشد آنان را بیابد.

در روایتی آمده که هر که در این روز بیمار گردد بهبود یابد و هر که در این روز متولد شود شایسته و بردبار گردد و در روایتی دیگر گفته شده که این روز، روز متوسطی است، نه پسندیده و نه نکوهیده، در این روز از انتقال و جابجایی پرهیز می شود.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی خوب و نیک است و مهاجرت و سفر و حرکت در این روز خوب است و متولد این روز شجاع خواهد شد و برای هر خواسته ای و دیدار با برادران و دوستان و فرزندان - . همینطور است در کتاب آسمان و جهان ج ۵۹ ص ۸۸ به نقل از منبع. - و کار خیر خوب است و خواب های این روز در همان روز تعبیر می شود.

سلمان فارسی رحمه الله علیه گفته است: مار اسفند روز، نام فرشته گماشته بر وقت ها و زمان ها و خردها و گوش ها و چشم هاست و در روایت دیگری، گماشته بر دل ها.

دعای آغاز این روز خدایا ای پروردگار این روز جدید و هر روز و پروردگار این شب و هر شب، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و دینم را اصلاح فرما که به برکت آن تو را ملاقات کنم. تویی پروردگار من، معبودی جز تو نیست، اندازه های شب و روز در دست توست و اندازه های خورشید و ماه و بی نیازی و فقر در اختیار توست و مقادیر عزت و خواری به دست توست، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و در دین و دنیا و آخرتم و در جسمم و خانواده و مالم به من برکت ده و در تمام آنچه روزیم کردی و نعمتم دادی، برکتم ده. خدایا شر بدکاران عرب و عجم را از من دفع کن و روزی فراخی نصیبم گردان و از آتش رهایی بخش. خدایا هر کدام از مخلوقاتت که سوء نیتی نسبت به من دارد، به واسطه تو شر او را از خود دفع می کنم، پس از روبرو و راست و چپ و از بالا و پایینش او را بگیر و نگذار که هیچ وقت از او بدی به من رسد، ای مهربان ترین مهربانان. خدایا مرا از هر نوع بدی حفظ گردان و از هر گرفتاری رهایی ده و ستمگر بی رحم را بر من مسلط نفرما که به راستی تو بر هر چیز توانایی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یُدْعَی فِیهِ أَیْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ وَ الصَّلَاهُ وَ السَّلَامُ عَلَی أَفْضَلِ النَّبِیِّینَ- مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی خَلَقَ اللَّیْلَ وَ النَّهَارَ بِقُوَّتِهِ وَ مَیَّزَ بَیْنَهُمَا بِقُدْرَتِهِ وَ جَعَلَ لِکُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حَدّاً مَحْدُوداً وَ أَمَداً مَوْقُوتاً مَمْدُوداً یُولِجُ کُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِی صَاحِبِهِ وَ یُولِجُ صَاحِبُهُ فِیهِ بِتَقْدِیرٍ مِنْهُ لِلْعِبَادِ فِیمَا یَغْذُوهُمْ بِهِ وَ یُنْشِئُهُمْ عَلَیْهِ وَ خَلَقَ لَهُمُ اللَّیْلَ لِیَسْکُنُوا فِیهِ مِنْ حَرَکَاتِ التَّعَبِ وَ نَهَضَاتِ النَّصَبِ وَ جَعَلَهُ لِبَاساً لِیَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ فَیَکُونَ ذَلِکَ لَهُمْ جَمَاماً(۲)

وَ قُوَّهً وَ لِیَنَالُوا بِهِ لَذَّهً وَ شَهْوَهً وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِراً لِیَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لِیَتَسَبَّبُوا إِلَی رِزْقِهِ وَ یَسْرَحُوا فِی أَرْضِهِ طَلَباً لِمَا فِیهِ نَیْلُ الْعَاجِلِ مِنْ (۳)

دُنْیَاهُمْ وَ دَرَکُ الْآجِلِ فِی أُخْرَاهُمْ بِکُلِّ ذَلِکَ یُصْلِحُ شَأْنَهُمْ وَ یَبْلُو أَخْبَارَهُمْ وَ یَنْظُرُ کَیْفَ هُمْ فِی أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ وَ مَنَازِلِ فُرُوضِهِ وَ مَوَاقِعِ أَحْکَامِهِ- لِیَجْزِیَ الَّذِینَ أَساؤُا بِما عَمِلُوا وَ یَجْزِیَ الَّذِینَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَی.

۱- ۱. بکل سوء خ ل.

۲- ۲. الجمام: الاستراحه لرفع التعب و الکسل.

۳- ۳. فی دنیاهم خ ل.

اللَّهُمَّ فَلَکَ الْحَمْدُ عَلَی مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ وَ مَتَّعْتَنَا بِهِ مِنْ ضَوْءِ النَّهَارِ وَ بَصَّرْتَنَا بِهِ مِنْ مَطَالِبِ الْأَقْوَاتِ وَ وَقَیْتَنَا فِیهِ مِنْ طَوَارِقِ الْآفَاتِ أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْیَاءُ کُلُّهَا لَکَ بِجُمْلَتِهَا سَمَاؤُهَا وَ أَرْضُهَا وَ مَا بَثَّ فِی کُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا سَاکِنُهُ وَ مُتَحَرِّکُهُ وَ مُقِیمُهُ وَ شَاخِصُهُ وَ مَا عَلَا فِی الْهَوَاءِ وَ بَطَنَ فِی الثَّرَی أَصْبَحْنَا اللَّهُمَّ فِی قَبْضَتِکَ (۱) یَحْوِینَا مُلْکُکَ وَ سُلْطَانُکَ وَ تَضُمُّنَا مَشِیَّتُکَ وَ نَتَصَرَّفُ عَنْ أَمْرِکَ وَ نَتَقَلَّبُ فِی تَدْبِیرِکَ لَیْسَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ إِلَّا مَا قَضَیْتَ وَ لَا مِنَ الْخَیْرِ إِلَّا مَا أَعْطَیْتَ وَ هَذَا یَوْمٌ حَادِثٌ جَدِیدٌ وَ هُوَ عَلَیْنَا شَاهِدٌ عَتِیدٌ إِنْ أَحْسَنَّا وَدَّعَنَا بِحَمْدٍ وَ إِنْ أَسَأْنَا فَارَقَنَا بِذَمٍّ.

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنَا حُسْنَ مُصَاحَبَتِهِ وَ اعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِارْتِکَابِ جَرِیرَةٍ أَوِ اقْتِرَافِ کَبِیرَةٍ أَوْ صَغِیرَةٍ وَ أَجْزِلْ لَنَا فِیهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَ أَخْلِنَا فِیهِ مِنَ السَّیِّئَاتِ وَ امْلَأْ لَنَا مَا بَیْنَ طَرَفَیْهِ حَمْداً وَ شُکْراً وَ أَجْراً وَ ذُخْراً وَ فَضْلًا وَ إِحْسَاناً اللَّهُمَّ یَسِّرْ عَلَی الْکِرَامِ الْکَاتِبِینَ مَئُونَتَنَا وَ امْلَأْ لَنَا مِنْ حَسَنَاتِنَا صَحَائِفَنَا وَ لَا تُخْزِنَا عِنْدَهُمْ بِسُوءِ أَعْمَالِنَا اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِی کُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ حَظّاً مِنْ عِبَادَتِکَ وَ نَصِیباً مِنْ شُکْرِکَ وَ شَاهِدَ صِدْقٍ مِنْ مَلَائِکَتِکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْفَظْنَا مِنْ بَیْنِ أَیْدِینَا وَ مِنْ خَلْفِنَا وَ عَنْ أَیْمَانِنَا وَ عَنْ شَمَائِلِنَا وَ مِنْ جَمِیعِ نَوَاحِینَا حِفْظاً عَاصِماً مِنْ مَعْصِیَتِکَ هَادِیاً إِلَی طَاعَتِکَ مُسْتَعْمِلًا لِمَحَبَّتِکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْهُ أَفْضَلَ یَوْمٍ عَهِدْنَاهُ وَ أَیْمَنَ صَاحِبٍ صَحِبْنَاهُ وَ خَیْرَ وَقْتٍ ظَلِلْنَا فِیهِ وَ اجْعَلْنَا أَرْضَی مَنْ مَرَّ عَلَیْهِ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ مِنْ جُمْلَهِ(۲) خَلْقِکَ وَ أَشْکَرَ لِمَا أَبْلَیْتَ مِنْ نِعَمِکَ وَ أَقْوَمَ بِمَا شَرَعْتَ مِنْ شَرَائِعِکَ وَ أَوْبَقَهُ عَمَّا حَذَّرْتَ مِنْ نَهْیِکَ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ کَفَی بِکَ شَهِیداً وَ أُشْهِدُ سَمَاوَاتِکَ وَ أَرْضَکَ وَ جَمِیعَ مَنْ أَسْکَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِکَتِکَ وَ أَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ وَ جَمِیعِ خَلْقِکَ إِنَّنِی أَشْهَدُ فِی یَوْمِی

۱- ۱. فی قبضتک و ملکک یحوینا سلطانک خ ل.

۲- ۲. جمیع خ ل.

هَذَا وَ فِی کُلِّ یَوْمٍ أَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ وَ لَا نِدَّ لَکَ وَ لَا ضِدَّ لَکَ وَ لَا صَاحِبَهَ لَکَ وَ لَا وَلَدَ لَکَ وَ لَا وَزِیرَ لَکَ وَ إِنَّکَ قَائِمٌ بِالْقِسْطِ عَادِلٌ فِی الْحُکْمِ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ رَحِیمٌ بِالْخَلْقِ وَ نَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ وَ خِیَرَتُکَ مِنْ خَلْقِکَ حَمَلْتَهُ رِسَالاتِکَ فَأَدَّاهَا وَ أَمَرْتَهُ بِالنُّصْحِ لِأُمَّتِهِ فَنَصَحَ لَهَا فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَفْضَلَ مَا صَلَّیْتَ عَلَی أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ وَ أَنِلْهُ (۱)

عَنَّا أَفْضَلَ وَ أَجْزَلَ وَ أَکْرَمَ وَ أَنْمَی وَ أَجْمَلَ مَا أَنَلْتَهُ (۲)

أَحَداً مِنَ الْأَنْبِیَاءِ عَنْ أُمَّتِهِ إِنَّکَ أَنْتَ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ بِالْجَزِیلِ الْغَافِرُ لِلْعَظِیمِ وَ أَنْتَ أَکْرَمُ مِنْ کُلِّ کَرِیمٍ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]به نام خداونـد بخشاینـده مهربـان و سـتایش خـدای را که پروردگـار جهانیـان است و سـلام و صـلوات بر بهـترین پیامبران، محمـد پیامبر و خانـدان پاک و پاکیزه او باد و سـتایش خدای را که به نیروی خویش شب و روز را آفرید و به قدرت خویش بین آن ها جـدایی افکند و برای هر کدام از آن ها مرزی مشـخص و زمانی معین و مشـخص قرار داد و هر کدام از آن ها را در یکدیگر وارد کند تا آن را برای وقت غذا و پرورش بندگان اندازه گیری کند. و شب را برای آنان آفرید تا در آن از حرکات خسـته کننـده و از سـختی رنـج کشـیدن آرام گیرنـد و آن را همچون لباسـی قرار داد تا آسایش و خواب آن را بر تن کننـد تا بدین ترتیب با استراحت، خسـتگی خود را بر طرف کنند و نیرو یابند و بدان به خوشـی و لذت و خواسـته خود دسـت یابند و روز را برای آن ها روشن آفرید تا از فضل او [روزی] بجویند و در طلب روزی او برآیند و در جسـتجوی آن چیزی در زمین او رها شوند که به وسیله آن به روزی زودهنگام دنیا و نعمت دیرهنگام آخرتشان دست یابند و امور آن ها را با تمام این هـا اصـلاح می گردانـد و گزارش هـای مربوط به آن هـا را رسـیدگی می کنـد و می بینـد که آن ها به وقت فرمانبرداری او و جایگـاه هـای واجبات و موقعیت های احکام او چگونه هسـتند {تا کسانی را که بـد کرده انـد، به [سـزای] آنچه انجام داده اند کیفر دهد و آنان را که نیکی کرده اند، به نیکی پاداش دهد.} - . نجم / ۳۱ -

خدایا تو را ستایش به خاطر این که سپیده صبح را بر ما شکافتی و ما را از روشنایی روز آن بهره مند ساختی و ما را به راه های به دست آوردن مواد خوراکی آگاه کردی و در آن ما را از حوادث زیان بار حفظ کردی و ما و جملگی اشیا در حالی صبح کردیم که همه موجودات عـالم از آسـمان و زمین و هر آنچه در هر یـک از آن دو پراکنـده است، از سـاکن و متحرک آن، و مقیم و مسـافر آن و هر چه در هوا بالاـ رود و در خـاک پنهان است، همه از آن توست. ما صـبح کردیم در حالی که در قبضـه توییم و ملک و سـلطنت تو ما را احاطه کرده و خواست و مشیتت ما را در برگرفته و از روی فرمان تو دخل و تصرف می کنیم و در عرصه تـدبیر و چاره اندیشـی تو در گردشـیم. از امور جز آنچه مقـدر فرموده ای و از خیر جز آنچه بخشـیده ای، از آن ما نیست و این روزی تـازه و جدیـد و بر مـا گواهی آمـاده است؛ اگر نیکی کنیم با سـتایش ما را وداع گویـد و اگر بـدی کنیم با نکوهش از ما جدا می شود.

خداونـدا بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرست و مصـاحبت نیکوی بـا او را به مـا روزی کن و مـا را از همراهی بـد بـا او با ارتکـاب اعمـال زشت و انجـام گناهـان کوچـک یـا بزرگ محفوظ بـدار و در این روز حسـنات ما را فراوان گردان و ما را از گناهـان پـاک سـاز و برای مـا آنچه در میـان این روز جـا دارد، از سـتایش و سپاسـگزاری و پـاداش و ذخیره آخرت و فضل و

احسان، پر ساز.

خداوندا زحمت ما را بر فرشتگان کاتب اعمال آسان نما و برگه های نامه اعمال ما را از حسناتمان پر ساز و ما را با اعمال زشتمان به نزد آنان خوار مساز. خداوندا در هر ساعتی از ساعات این روز بهره ای از عبادتت و نصیبی از سپاسگزاریت و گواه راستینی از فرشتگانت برای ما قرار ده .

خداوندا بر محمد و خاندان او درود فرست و ما را از پیش رو و پشت سر و راست و چپ و از تمام اطرافمان محافظت فرما، آنچنان حفظی که نگهدارنده از معصیت تو و راهنمای به فرمانبرداری تو و به کاربرنده محبت تو باشد.

خداوندا بر محمد و خاندان او درود فرست و این روز را برترین روزی که سراغ داریم و مبارک ترین همدمی که با او همراهی کنیم و بهترین وقتی که در آن ماندگاریم قرار ده و ما را در میان خلق خود از خرسندترین افرادی که شب و روز بر آنان می گذرد، از سپاسگزارترین کسانی که از نعمت های خود به آنان بخشیده ای و قیام کننده ترین افراد به دستوراتی که مقرر کرده ای و خوددارترین آنان از آنچه که نهی فرموده و ترسانده ای قرار ده.

خداوندا تو را گواه می گیرم - و تو از نظر گواه بودن کافی هستی - و آسمان ها و زمین و جملگی فرشتگان و پیامبران و فرستادگانت و تمام مخلوقاتت را که در آن ها اسکان داده ای، در این روز و هر روز گواه می گیرم که تو خدایی هستی که معبودی جز تو نیست، یکتایی و شریک و همتا و ضد و همدم و فرزند و وزیری نداری و برپا دارنده به عدل، عادل در داوری، دلسوز نسبت به بندگان، مهربان نسبت به خلق هستی و گواهی می دهیم که محمد صلی الله علیه و آله بنده و فرستاده و برگزیده از میان آفریدگان توست، بار رسالت خود را به دوش او نهادی و آن را ادا نمود و او را به خیر خواهی امتش دستور دادی و او نیز برای آنان خیرخواهی نمود. پس بهترین آن درودی را که بر هر کدام از آفریدگانت فرستاده ای بر محمد و خاندان او فرست و از جانب ما برترین و بیشترین و گرامی ترین و گسترده ترین و زیباترین پاداشی را که به هر کدام از پیامبرانت از سوی امت خود داده ای به او ببخش، که تویی مهربان و بخشنده عطاهای گران و آمرزنده گناهان بزرگ و تویی بزرگوار تر از هر بزرگوار. ای باشکوه ارجمند، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبِّ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَلْبِسْنِي الْعَافِيَهَ حَتَّى تَهْنِئَنِي الْمَعِيشَهُ وَ اخْتِمْ لِي بِخَيْرٍ وَ بِالْمَغْفِرَهِ حَتَّى لَا يَضُرَّنِي مَعَهَا الذُّنُوبُ وَ اكْفِنِي بِهِمْ نَوَائِبَ الدُّنْيَا وَ هُمُومَ الْآخِرَهِ حَتَّى تُدْخِلَنِي الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِكَ- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ أَنْتَ تَعْلَمُ سَرِيرَتِي فَاقْبَلْ مَعْذِرَتِي وَ تَعْلَمُ حَاجَتِي فَأَعْطِنِي مَسْأَلَتِي وَ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْعَبْدُ الْمَرْبُوبُ وَ أَنْتَ الْمَالِكُ وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ وَ أَنْتَ الْعَزِيزُ وَ أَنَا الذَّلِيلُ وَ أَنْتَ الْحَيُّ وَ أَنَا الْمَيِّتُ خَلَقْتَنِي لِلْمَوْتِ وَ أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ وَ أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ وَ أَنْتَ الْبَاقِي وَ أَنَا الْفَانِي وَ أَنْتَ الْمُعْطِي وَ أَنَا السَّائِلُ وَ أَنْتَ الْغَفُورُ وَ أَنَا الْمُذْنِبُ وَ أَنْتَ السَّيِّدُ الْمَوْلَى وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الْعَالِمُ وَ أَنَا الْجَاهِلُ عَصَيْتُكَ بِجَهْلِي وَ ارْتَكَبْتُ الذُّنُوبَ بِجَهْلِي لِفَسَادِ عَقْلِي وَ أَلْهَتْنِي الدُّنْيَا لِسُوءِ

عَمَلِی وَ اغْتَرَرْتُ بِزِینَتِهَا بِجَهْلِی

ص: ۳۰۸

۱- ۱. و أبله خ.

۲- ۲. أبلیته خ ل.

وَ سَهَوْتُ عَنْ ذِكْرِكَ فَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ أَنْتَ أَرْحَمُ لِی مِنْ نَفْسِی وَ أَرْحَمُ بِی مِنِّی بِنَفْسِی وَ أَنْتَ أَنْظَرُ لِی مِنِّی لِنَفْسِی فَانْظُرْ لِی مِنْهَا فَاغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ اللَّهُمَّ وَ أَوْسِعْ لِی فِی رِزْقِی وَ امْدُدْ لِی فِی عُمُرِی وَ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِينِكَ وَ لَا تَسْتَبْدِلْ بِی غَيْرِی يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا حَیُّ يَا قَيُّومُ فَرِّغْ قَلْبِی لِذِكْرِكَ وَ أَلْبِسْنِی عَافِيَتَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا أَظَلَّتْ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبَّ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ مَا أَقَلَّتْ وَ رَبَّ الْبِحَارِ وَ مَا فِی قَعْرِهَا وَ رَبَّ الْجِبَالِ الرَّوَاسِی وَ مَا فِی أَقْطَارِهَا أَنْتَ رَبُّ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ وَارِثُهُ وَ خَالِقُ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ مُفْنِيهِ وَ الْعَالِمُ بِكُلِّ شَیْ ءٍ وَ الْقَاهِرُ لِكُلِّ شَیْ ءٍ وَ الْمُحِيطُ بِكُلِّ شَیْ ءٍ عِلْماً وَ الرَّازِقُ لِكُلِّ شَیْ ءٍ أَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ عَلَى كُلِّ شَیْ ءٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ تَسْتَجِيبَ دُعَائِی بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبَّ الْمَثَانِی وَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ جَبْرَئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ إِسْرَافِيلَ وَ رَبَّ الْمَلَائِكَهِ أَجْمَعِينَ وَ رَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ أَجْمَعِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَغْنِنِی عَنْ خِدْمَهِ عِبَادِكَ وَ فَرِّغْنِی لِعِبَادَتِكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ ارْزُقْنِی الْكِفَايَهَ وَ الْقُنُوعَ وَ صِدْقَ الْيَقِينِ فِی التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِی تَقُومُ بِهِ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ بِهِ تَرْزُقُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ وَزْنَ الْجِبَالِ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ كَيْلَ الْبِحَارِ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ عَدَدَ الرِّمَالِ وَ بِهِ أَمَتَّ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ تُحْيِي الْمَوْتَى وَ بِهِ تُعِزُّ الذَّلِيلَ وَ بِهِ تُذِلُّ الْعَزِيزَ وَ بِهِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ بِهِ تَقُولُ لِلشَّیْ ءِ كُنْ فَيَكُونُ وَ إِذَا سَأَلَكَ بِهِ سَائِلٌ أَعْطَيْتَهُ سُؤْلَهُ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ الَّذِی إِذَا سَأَلَكَ بِهِ السَّائِلُونَ أَعْطَيْتَهُمْ سُؤْلَهُمْ وَ إِذَا دَعَاكَ بِهِ الدَّاعُونَ أَجَبْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَجَارَ بِكَ الْمُسْتَجِيرُونَ أَجَرْتَهُمْ وَ إِذَا دَعَاكَ بِهِ الْمُضْطَرُّونَ أَنْقَذْتَهُمْ وَ إِذَا تَشَفَّعَ بِهِ الْمُسْتَشْفِعُونَ شَفَّعْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَصْرَخَكَ بِهِ الْمُسْتَصْرِخُونَ أَصْرَخْتَهُمْ وَ إِذَا نَادَاكَ بِهِ الْهَارِبُونَ إِلَيْكَ سَمِعْتَ نِدَاءَهُمْ وَ أَغَثْتَهُمْ وَ إِذَا أَقْبَلَ بِهِ التَّائِبُونَ إِلَيْكَ قَبِلْتَ تَوْبَتَهُمْ.

فَأَنَا أَسْأَلُکَ یَا سَیِّدِی وَ یَا مَوْلَایَ وَ یَا إِلَهِی وَ یَا قُوَّتِی وَ یَا رَجَائِی وَ یَا کَهْفِی وَ یَا رُکْنِی وَ یَا فَخْرِی وَ یَا عُدَّتِی لِدِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ وَ أَدْعُوکَ بِهِ لِذَنْبٍ لَا یَغْفِرُهُ غَیْرُکَ وَ لِکَرْبٍ لَا یَکْشِفُهُ سِوَاکَ وَ لِضُرٍّ لَا یَقْدِرُ عَلَی إِزَالَتِهِ عَنِّی إِلَّا أَنْتَ وَ لِذُنُوبِیَ الَّتِی بَارَزْتُکَ بِهَا وَ قَلَّ مِنْهَا حَیَائِی عِنْدَ ارْتِکَابِی لَهَا مِنْهَا أَنَا قَدْ أَتَیْتُکَ مُذْنِباً خَاطِئاً قَدْ ضَاقَتْ عَلَیَّ الْأَرْضُ فَقِیراً مُحْتَاجاً- لَا أَجِدُ لِذَنْبِی غَافِراً غَیْرَکَ وَ لَا لِکَرْبِی جَابِراً سِوَاکَ وَ لَا لِضُرِّی کَاشِفاً إِلَّا أَنْتَ وَ أَنَا أَقُولُ کَمَا قَالَ عَبْدُکَ ذُو النُّونِ حِینَ تُبْتَ عَلَیْهِ وَ نَجَّیْتَهُ مِنَ الْغَمِّ رَجَاءَ أَنْ تَتُوبَ عَلَیَّ وَ تُنْقِذَنِی مِنَ الذُّنُوبِ یَا سَیِّدِی لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَأَنَا أَسْأَلُکَ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ بِاسْمِکَ الْعَظِیمِ الْأَعْظَمِ أَنْ تَسْتَجِیبَ لِی دُعَائِی وَ أَنْ تُعْطِیَنِی سُؤْلِی وَ أَنْ تُعَجِّلَ لِیَ الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِکَ بِرَحْمَتِکَ فِی عَافِیَهٍ وَ أَنْ تُؤْمِنَ خَوْفِی فِی أَتَمِّ النِّعْمَهِ وَ أَعْظَمِ الْعَافِیَهِ وَ أَفْضَلِ الرِّزْقِ وَ السَّعَهِ وَ الدَّعَهِ وَ مَا لَمْ تَزَلْ تُعَوِّدُنِیهِ یَا إِلَهِی وَ تَرْزُقَنِی الشُّکْرَ عَلَی مَا تُؤْتِینِی وَ تَجْعَلَ ذَلِکَ تَامّاً مَا أَبْقَیْتَنِی وَ تَعْفُوَ عَنْ ذُنُوبِی وَ خَطَایَایَ وَ إِسْرَافِی وَ إِجْرَامِی وَ إِذَا تَوَفَّیْتَنِی حَتَّی تَصِلَ لِی سَعَادَهَ الدُّنْیَا بِنَعِیمِ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ بِیَدِکَ مَقَادِیرُ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ وَ بِیَدِکَ مَقَادِیرُ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ بِیَدِکَ مَقَادِیرُ الْخَیْرِ وَ الشَّرِّ اللَّهُمَّ فَبَارِکْ لِی فِی دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی اللَّهُمَّ وَ بَارِکْ لِی فِی جَمِیعِ أُمُورِی اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَعْدُکَ حَقٌّ وَ لِقَاؤُکَ حَقٌّ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ وَسِّعْ عَلَیَّ مِنْ طِیبِ رِزْقِکَ حَسَبَ جُودِکَ وَ کَرَمِکَ اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَکَفَّلْتَ بِرِزْقِی وَ رِزْقِ کُلِّ دَابَّهٍ یَا خَیْرَ مَدْعُوٍّ وَ یَا خَیْرَ مَسْئُولٍ یَا أَوْسَعَ مُعْطٍ وَ أَفْضَلَ مَرْجُوٍّ وَسِّعْ لِی فِی رِزْقِی وَ رِزْقِ عِیَالِی اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِیمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُومِ وَ فِیمَا یُفْرَقُ مِنَ الْأَمْرِ الْحَکِیمِ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِی لَا یُرَدُّ وَ لَا یُبَدَّلُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَرْحَمَ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُبَارِکَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ کَمَا صَلَّیْتَ وَ بَارَکْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَی إِبْرَاهِیمَ وَ آلِ إِبْرَاهِیمَ إِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ وَ أَنْ تَکْتُبَنِی مِنْ حُجَّاجِ بَیْتِکَ الْحَرَامِ الْمَبْرُورِ

حَجُّهُمُ الْمَشْكُورِ سَعْيُهُمُ الْمَغْفُورِ ذُنُوبُهُمُ الْمُكَفَّرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتُهُمُ الْوَاسِعَهِ أَرْزَاقُهُمُ الصَّحِيحَهِ أَبْدَانُهُمُ الْمُؤْمَنِ خَوْفُهُمْ وَ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ أَنْ تُطِيلَ عُمُرِی وَ أَنْ تَزِيدَ فِی رِزْقِی يَا كَائِناً قَبْلَ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ يَا مُكَوِّنَ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ يَا كَائِناً بَعْدَ كُلِّ شَیْ ءٍ تَنَامُ الْعُيُونُ وَ تَنْكَدِرُ النُّجُومُ وَ أَنْتَ حَيٌّ قَيُّومٌ لَا تَأْخُذُكَ سِنَهٌ وَ لَا نَوْمٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِجَلَالِ وَجْهِكَ وَ حِلْمِكَ وَ مَجْدِكَ وَ كَرَمِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ تَرْحَمَهُمَا رَحْمَهً وَاسِعَهً إِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ مَلِكٌ وَ أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ عَلَى كُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ وَ أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ يَكُونُ أَنْ تَغْفِرَ لِی وَ لِإِخْوَانِی مِنَ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَشْبَعَنَا فِی الْجَائِعِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی كَسَانَا فِی الْعَارِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی آوَانَا فِی الْغَانِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَكْرَمَنَا فِی الْمُهَانِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی آمَنَنَا فِی الْخَائِفِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدَانَا فِی الضَّالِّينَ يَا جَارَ الْمُؤْمِنِينَ لَا تُخَيِّبْ رَجَائِی يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ أَغِثْنِی يَا مُعِينَ الْمُؤْمِنِينَ أَعِنِّی يَا مُجِيبَ التَّوَّابِينَ تُبْ عَلَیَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ حَسْبِیَ الرَّبُّ مِنَ الْعِبَادِ حَسْبِیَ الْمَالِكُ مِنَ الْمَمْلُوكِينَ حَسْبِیَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ حَسْبِیَ الْحَيُّ الَّذِی لَا يَمُوتُ حَسْبِیَ الرَّازِقُ مِنَ الْمَرْزُوقِينَ حَسْبِیَ الَّذِی لَمْ يَزَلْ حَسْبِی مُذْ قَطُّ حَسْبِیَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً مُبَارَكاً فِيهِ مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ إِلَى آخِرِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ رَاحِمُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِی لَا حَيَّ مَعَهُ فِی دَيْمُومِهِ بَقَائِهِ قَيُّومٌ لَا يَفُوتُ شَیْ ءٌ عَلَيْهِ وَ لَا يَئُودُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَاقِی بَعْدَ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ آخِرُهُ دَائِمٌ بِغَيْرِ فَنَاءٍ وَ لَا زَوَالٍ لِمُلْكِهِ الصَّمَدُ فِی غَيْرِ شِبْهٍ فَلَا شَیْ ءَ كَمِثْلِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا شَیْ ءَ كُفْوُهُ وَ لَا مُدَانِیَ لِوَصْفِهِ كَبِيرٌ لَا تَهْتَدِی الْقُلُوبُ لِكُنْهِ عَظَمَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَارِئُ الْمُنْشِئُ بِلَا مِثَالٍ خَلَا مِنْ غَيْرِهِ الطَّاهِرُ مِنْ كُلِّ آفَهٍ بِقُدْسِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُوَسِّعُ فِی عَطَايَا خَلْقِهِ مِنْ فَضْلِهِ الْبَرِی ءُ مِنْ كُلِّ جَوْرٍ لَمْ يَرْضَهُ وَ لَمْ يُخَالِطْ فِعَالَهُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِى وَسِعَتْ رَحِمَتُهُ الْمَنَّانُ ذُو الْإِحْسَانِ قَدْ عَمَّ الْخَلَائِقَ مَنُّهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَيَّانُ الْعِبَادِ وَ كُلّ يَقُومُ خَاضِعاً مِنْ هَيْبَتِهِ خَالِقُ مَا فِى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ كُلٌّ إِلَيْهِ مَعَادُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَحِيمُ كُلِّ صَارِخٍ وَ مَكْرُوبٍ وَ غِيَاثُهُ وَ مُعَاذُهُ يَا رَبِّ فَلَا تَصِفُ الْأَلْسُنُ كُلَّ جَلَالِ مُلْكِكَ وَ عِزِّكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بَدِيعُ الْبَرَايَا لَمْ يَبْغِ فِى إِنْشَائِهَا عَوْناً مِنْ خَلْقِهِ وَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ فَلَا يَفُوتُ شَيْئاً حِفْظُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُعِيدُ مَا بَدَا إِذَا بَرَزَ الْخَلَائِقُ لِدَعْوَتِهِ مِنْ مَخَافَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْمَنِيعُ الْغَالِبُ فِى أَمْرِهِ فَلَا شَىْ ءَ يُعَادِلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَمِيدُ الْفِعَالِ ذُو الْمَنِّ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ذُو الْبَطْشِ الشَّدِيدِ الَّذِى لَا يُطَاقُ انْتِقَامُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَالِى فِى ارْتِفَاعِ مَكَانِهِ فَوْقَ كُلِّ شَىْ ءٍ فَوْقَهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْجَبَّارُ الْمُذِلُّ كُلَّ شَىْ ءٍ بِقَهْرِ عِزِّهِ وَ سُلْطَانِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نُورُ كُلِّ شَىْ ءٍ وَ هُدَاهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْقُدُّوسُ الظَّاهِرُ عَلَى كُلِّ شَىْ ءٍ فَلَا شَىْ ءَ يُعَادِلُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْمُجِيبُ الْمُتَدَانِى دُونَ كُلِّ شَىْ ءٍ قُرْبُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الشَّامِخُ فِى السَّمَاءِ فَوْقَ كُلِّ شَىْ ءٍ ارْتِفَاعُ عُلُوِّهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُبْدِئُ الْبَرَايَا وَ مُعِيدُهَا بَعْدَ فَنَائِهَا بِقُدْرَتِهِ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْجَلِيلُ الْمُتَكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَىْ ءٍ فَالْعَدْلُ أَمْرُهُ وَ الصِّدْقُ وَعْدُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَحْمُودُ الَّذِى لَا يَبْلُغُ الْأَوْهَامُ كُلَّ ثَنَائِهِ وَ مَجْدِهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْكَرِيمُ الْعَفُوُّ الَّذِى وَسِعَ كُلَّ شَىْ ءٍ عَفْوُهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ فَلَا يُذِلُّ عِزُّهُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَجِيبُ فَلَا يَنْطِقُ الْأَلْسُنُ بِكُلِّ آلَائِهِ وَ ثَنَائِهِ وَ هُوَ كَمَا أَثْنَى عَلَى نَفْسِهِ وَ وَصَفَهَا بِهِ اللَّهُ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ الْحَقُّ الْمُبِينُ الْبُرْهَانُ الْعَظِيمُ اللَّهُ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ اللَّهُ الرَّبُّ الْكَرِيمُ اللَّهُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ اللَّهُ الْمُصَوِّرُ الْوَتْرُ النُّورُ وَ مِنْهُ النُّورُ اللَّهُ الْحَمِيدُ الْكَبِيرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

**[ترجمه]معبودی نیست جز خدای بردبار بخشنده. معبودی نیست جز خدای بلند مرتبه بزرگ. منزه است پروردگار آسمان های هفتگانه و پروردگار زمین های هفتگانه و هر چه در آن ها و میان آن هاست و پروردگار عرش بزرگ. ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است. آفرین باد بر خدا که بهترین آفرینندگان است و هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خدای والای بزرگوار. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و بر من لباس عافیت بپوشان تا زندگی بر من شیرین گردد و کارم را به خیر و آمرزش ختم کن تا گناهان به من زیان نرسانند و از پیشآمدهای ناگوار دنیا و غم و اندوه آخرت رهاییم بخش تا زمانی که به رحمت خویش مرا در بهشت وارد گردانی که تو حقیقتاً بر همه چیز توانایی.

خدایا تو نهان درونم را می دانی پس پوزشم را بپذیر. حاجتم را نیز می دانی پس خواسته ام را برآور. تو به راز دلم آگاهی پس گناهانم را بیامرز. خدایا تویی پروردگار و منم پروریده، تویی صاحب و منم زیردست، تویی باعزت و منم خوار، تویی زنده و منم مرده، مرا برای مرگ آفریدی؛ و تویی توانا و منم ناتوان، تویی بی نیاز و منم نیازمند، تویی باقی و منم فانی، تویی بخشنده و منم خواهان، تویی آمرزنده و منم گنهکار، تویی سرور و آقا و منم بنده و تویی دانا و منم نادان. با نادانی خود نافرمانی تو را کردم و از کم خردی مرتکب گناهان شدم و به خاطر نادانی، دنیا مرا سرگرم خود ساخته و از روی نادانی فریفته زیور آن گشتم و از یاد تو غافل شدم و تو مهربان ترین مهربانانی و از خود من نسبت به من مهربان تری و بیش از خودم به من نظر و لطف داری، پس مرا از نفس خودم مراقبت کن و مرا بیامرز و به من رحم کن و از آنچه می دانی درگذر.

خدایا روزیم را فراخ گردان و عمرم را طولانی کن و گناهانم را بیامرز و مرا از کسانی قرار ده که از آن ها برای دین خویش یاری می جویی و دیگری را جایگزین من نکن، ای مهربان، ای عطابخش، ای زنده، ای پاینده. دلم را تنها به یاد خود مشغول گردان و لباس عافیت را بر من بپوشان. معبودی جز تو نیست، خدایا ای پروردگار آسمان های هفتگانه و هر چه بر آن سایه افکنده اند و آنچه در آن ها و میان آن هاست و ای پروردگار زمین های هفتگانه و آنچه بر خود دارند و پروردگار دریاها و آنچه در ژرفنای آن هاست و پروردگار کوه های استوار و آنچه در اطراف آن هاست. تویی پروردگار هر چیز و وارث آن و آفریدگار هر چیز و فانی کننده آن و دانای به هر چیز و چیره بر هر چیز که دانشت همه چیز را فرا گرفته است و روزی رسان به هر چیز. از تو خواهم به قدرتت بر همه چیز که بر محمد و خاندان او درود فرستی و دعایم را مستجاب گردانی. به مهربانیت ای مهربان ترین مهربانان!

خداوندا! ای پروردگار آسمان های هفتگانه و آنچه در آن ها و میان آن هاست و ای پروردگار سبع المثانی و قرآن بزرگ و پروردگار جبرییل و میکاییل و اسرافیل و پروردگار جملگی فرشتگان و پروردگار محمد، خاتم جمله پیامبران و فرستادگان! بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و مرا از خدمتگزاری بندگان خویش بی نیاز گردان و در شب و روز مرا تنها به عبادت خویش مشغول کن و کفایت و قناعت پیشگی و یقین راستین را در توکل بر خود روزیم گردان.

خدایا از تو خواهم به حق اسمت که آسمان های هفتگانه و هر چه در آن ها و هر چه میان آن هاست، همه بدان استوار است و زندگان را بدان روزی دهی و وزن کوه ها و پیمانه دریاها و شماره شن ها را بدان برشمری و مردگان را بدان زنده کنی و زندگان را بدان بمیرانی و انسان خوار را بدان عزیز گردانی و عزیز را بدان خوار کنی و هر چه خواهی بدان انجام دهی و بدان به چیزی بگویی باش و می شود و چون خواستاری بدان از تو چیزی خواهد، خواسته اش را بدو دهی؛ از تو خواهم به حق اسم

اعظم اعظمت که چون خواستاران بدان از تو چیزی بخواهند خواسته شان را بدانها دهی و چون دعاگویان بدان نام به درگاهت دعا کنند اجابتشان گردانی و چون پناه جویان بدان به تو پناه آورند در پناهشان گیری و چون درماندگان تو را بدان خوانند نجاتشان دهی و چون شفاعت کنندگان به وسیله آن به درگاهت شفاعت آورند شفاعتشان را بپذیری و چون فریادخواهان بدان از تو فریاد خواهند به فریادشان رسی و چون فراریان بدان نام تو را صدا کنند صدایشان را بشنوی و یاریشان کنی و چون توبه کنندگان بدان به درگاهت روی کنند توبه شان را بپذیری.

من نیز از تو خواهم ای سرور و مولا و معبود من و ای نیرو و امید و پناه و تکیه گاه و مایه افتخار من و ای توشه من برای دین و دنیا و آخرتم، به نام بزرگ ترت و تو را بدان نام می خوانم برای گناهی که جز تو کسی آن را نیامرزد و برای گرفتاری ای که جز تو کسی آن را برطرف نسازد و برای زیانی که جز تو کسی توان برطرف کردن آن را از من ندارد و برای گناهانی که به واسطه آن ها به مبارزه با تو برخواستم و به هنگام ارتکاب آن گناهان، کمتر از تو شرم کردم و اکنون این منم که با گناه و خطا و نداری و نیاز به درگاهت روی آورده ام، در حالی که زمین با همه وسعت خویش بر من تنگ آمده و آمرزنده ای جز تو برای گناهم نمی یابم و برای گرفتاریم جبران کننده ای جز تو نمی بینم و برطرف کننده ای برای زیانم جز تو نیست.

من نیز همان سخن را که بنده ات یونس صاحب ماهی گفت، هنگامی که توبه اش را پذیرفتی و او را از اندوه رهانیدی، می گویم، بدان امید که توبه ام را بپذیری و مرا از گناهان رهایی بخشی: ای آقای من! معبودی جز تو نیست، منزهی تو و من به راستی از ستمکاران بودم. ای سرور و مولای من، من نیز به حق اسم بزرگ اعظمت از تو خواهم که دعایم را مستجاب گردانی و خواسته من را به من ببخشی و به رحمت خود و در تندرستی از جانب خودت گشایشی زود هنگام به من ارزانی داری و در کامل ترین نعمت و بزرگ ترین سلامتی و بهترین روزی و گشایش و آسایش و در تمام نعماتی که پیوسته بدان عادتم داده ای، مرا از هراس ایمن داری ای معبود من! [و از تو خواهم] که سپاس را بر آنچه به من ارزانی داشته ای روزیم گردانی و تا پایان عمرم آن را بر من تمام گردانی و به وقت مردن از گناهان و اشتباهات و اسرافم [بر خودم] و بزهکاریم درگذری تا سعادت دنیایم را به نعمت آخرتم متصل گردانی.

خدایا مقدرات شب و روز و و زمین و اندازه های خورشید و ماه و نیکی و بدی در دست توست، پس خدایا! در دنیا و آخرتم و در تمام امورم - خدایا - به من برکت ده. خدایا معبودی جز تو نیست، وعده تو حق و دیدارت حق است. بر محمد و خاندان محمد درود فرست و روزی پاکیزه ات را بر حسب بخشش و کرم خویش بر من فراخ گردان.

خدایا تو مسئولیت روزی من و هر جنبنده ای را بر عهده گرفته ای، ای بهترین فراخوانده شده و بهترین درخواست شده. ای وسیع ترین بخشنده و بهترین منبع امید، روزی من و خانواده ام را فراخ گردان. خدایا در آنچه از دستور حتمی خود حکم و مقرر فرموده ای و در آنچه از فرمان حکیمانه ات در شب قدر تقسیم کنی، از قضایی که بازگشت ندارد و تغییر ناپذیر است، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود و رحمت و برکت فرستی آنچنان که بر ابراهیم و خاندان او درود و برکت و رحمت فرستادی که به راستی تویی ستوده بزرگوار و [از تو خواهم که] نام مرا در زمره حاجیان بیت الله الحرام بنویسی که حجشان مقبول، سعیشان مورد سپاس، گناهانشان آمرزیده، کارهای بدشان بخشوده شده، روزیشان فراخ گشته، تن هایشان تندرست و از ترس در امان هستند و [از تو خواهم] در آنچه حکم و مقدر فرموده ای، عمرم را طولانی بداری و به روزیم

وسعت بخشی.

ای کسی که پیش از هر چیز بوده و ای هستی بخش هر چیز و ای که پس از هر چیز خواهی بود. دیدگان به خواب روند و ستارگان تیره و تار کردند و تو زنده و پاینده ای هستی که نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی سنگین.

خدایا از تو خواهم به شکوه ذاتت و بردباری و بزرگواری و کرمت که بر محمد و خاندان او درود فرستی و پدر و مادرم را بیامرزی و رحمتی گسترده بر آنان بفرستی، به راستی که تو مهربان ترین مهربانانی! خدایا از تو خواهم بدین روی که تو پادشاهی و از تو خواهم بدین روی که تو بر همه چیز توانایی و از تو خواهم بدین روی که هر کاری بخواهی خواهد شد، که مرا و برادران با ایمان مرا ببخشی که به راستی تویی رئوف مهربان.

سپاس خدایی را که ما را در میان گرسنگان سیر گرداند و میان برهنگان پوشانید و سپاس خدایی را که ما را در میان بی مأوایان پناه داد و سپاس خدایی را که ما را در میان خوارشدگان گرامی داشت و سپاس خدایی را که ما را در میان هراسناکان امنیت بخشید و سپاس خدایی را که در میان گمراهان هدایتمان کرد. ای پناه مؤمنان! امیدم را ناامید مگردان. ای فریادرس فریاد خواهان! به فریادم برس. ای یاور مؤمنان! مرا یاری کن. ای اجابتگر توبه کنندگان! توبه ام را بپذیر که حقیقتاً تویی توبه پذیر مهربان.

بس است مرا پروردگار از بندگان. بس است مرا مالك از مملوکان. بس است مرا آفریدگار از آفریدگان. بس است مرا زنده ای که نمیرد. بس است مرا روزی رسان از روزی گیرندگان. بس است مرا کسی که همیشه مرا بس است. خداوند مرا بس است و او نیکو حمایتگری است. معبودی جز خدای یگانه نیست و خدا بزرگ تر است. معبودی جز خدای یگانه نیست و خدا بزرگ تر است، بزرگ و مبارك از آغاز تا پایان روزگار.

معبودی جز خدای یگانه نیست، پروردگار و مهرورز به همه چیز. معبودی جز خدای یگانه نیست که در جاودانگی بقای او، زنده ای با او نیست، پاینده ای که چیزی از دستش نرود و بر او گران نیاید. معبودی جز خدای یگانه نیست که بعد از هر چیز باقی و آخر همه چیز است، جاویدی که پادشاهی‌اش را نابودی و زوالی نیست. بی نیازی که نه شبیهی دارد و نه مانندی. معبودی نیست جز خدای یگانه، هیچ چیز همتای او و هیچ چیز به وصفش نزدیک نیست. بزرگی که دل ها به عمق بزرگی‌اش راه نیابند. معبودی نیست جز خدای آفریننده و پدیدآورنده بدون نمونه ای که پیش از آن از دیگری سر زده باشد. به قداست خود از هر آفتی پاك است. معبودی نیست جز خدایی که با لطف و کرمش بخشش های خویش را بر مخلوقات خود وسعت بخشد. خدای پاك از هر ستمی که بدان راضی نیست و کارهایش بدان مخلوط نگردد. معبودی نیست جز خدایی که مهر و رحمت او همه چیز را فرا گرفته است. عطابخش صاحب احسان که بخششش تمام مخلوقات را شامل شده است.

معبودی نیست جز خدای اجر دهنده به بندگان و همگی از عظمت او فروتنانه به پا خاسته اند. آفریننده هر که در آسمان ها و زمین است و بازگشت همگی به سوی اوست. معبودی نیست جز خدای مهربان بر هر فریادخواه و گرفتار و فریادرس و پناه او. پروردگارا! زبان ها را یارای وصف تمام جهات شکوه پادشاهی و عزت تو نیست. معبودی نیست جز خدای پدید آورنده موجودات که در آفرینش آن ها از هیچ کمک کاری از مخلوقاتش کمک نخواست و دانای به غیب است و نگهداری ذره ای

از آن از دست او نرود. معبودی نیست جز خدای بازگرداننده هر چه آغاز کرده، آن هنگام که مخلوقات با دعوت او از هراسش گرد آیند.

معبودی نیست جز خدای شکست ناپذیر والای چیره در امر خود و چیزی با او برابری نمی کند. معبودی نیست جز خدای ستوده کردار و صاحب بخشش بر تمام آفریدگانش. معبودی نیست جز خدای سخت انتقامی که کسی را طاقت انتقامش نیست. معبودی نیست جز خدایی که در بلندی مقام والاست و فراتر از هر چیزی است. معبودی نیست جز خدای جبار که همه چیز را به قدرت عزت و سیطره اش خوار و زبون ساخته است. معبودی نیست جز خدا روشنی و مایه هدایت هر موجود. معبودی نیست جز خدای مقدس و آشکار بر هر چیز که چیزی با او برابری نکند. معبودی نیست جز خدای شکست ناپذیر اجابتگر نزدیک که معبودی نیست جز خدای بلند مرتبه که مقامش در آسمان شامخ و بلندی رتبه اش فراتر از هر چیزی است. معبودی نیست جز خدای پدیدآورنده مخلوقات و بازگرداننده آن ها به قدرت خویش پس از نابودیشان. معبودی نیست جز خدای باشکوه بزرگ برای هر چیز که اساس کارش بر عدالت و وعده اش راستین است. معبودی نیست جز خدای ستوده که وهم و پندارها به جملگی ثنا و بزرگی او نرسند. معبودی نیست جز خدای بخشنده باگذشتی که گذشتش همه جا را فرا گرفته است. معبودی نیست جز خدای عزتمند بزرگواری که عزتمندی او به خواری بدل نگردد. معبودی نیست جز خدای شگفتی که زبان ها را یارای توصیف نعمت ها و ثنای او نیست و او چنان است که خود ثنای خویش گفته و به وصف خویش پرداخته است. خدای بخشاینده مهربان، حق آشکار، برهان عظیم، خدای دانای سنجیده کار، خداوند، پروردگار بخشنده، خداوند سلامت[بخش و] مؤمن [به حقیقت حقّه خود] نگهبان، عزیز، جبّار [و] متکبر، خداوند صورتگر تک، نور است و روشنایی از اوست. خداوند ستوده بزرگ، هیچ معبودی جز او نیست. بر او توکل کردم و او پروردگار عرش بزرگ است.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ يَا رَبَّ هَذِهِ اللَّيْلَهِ وَ كُلِّ لَيْلَهٍ بِرَحْمَتِكَ الَّتِی وَسِعَتْ كُلَّ شَیْ ءٍ وَ دَانَ لَهَا كُلُّ شَیْ ءٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تَحْبِسُ الْقِسَمَ وَ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تَهْتِكُ الْعِصَمَ وَ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تُدِيلُ الْأَعْدَاءَ وَ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تَقْطَعُ الرَّجَاءَ وَ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تُعَجِّلُ الْعَنَاءَ وَ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تَكْشِفُ الْغِطَاءَ سَبَقَتْ رَحْمَتُكَ غَضَبَكَ وَ نَفَذَ عِلْمُكَ وَ بَلَغَتْ حُجَّتُكَ وَ لَمْ تُخَيَّبْ سَائِلُكَ إِذَا سَأَلَكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ مَوْضِعُ كُلِّ شَكْوَی وَ شَاهِدُ كُلِّ نَجْوَی وَ غَوْثُ كُلِّ مُسْتَغِيثٍ وَ مُجِيبُ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّينَ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این شب و هر شب، از تو خواهم به رحمتت که همه چیز را فرا گرفته است و همه چیز وامدار آن است، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و گناهانی را که روزی ها را قطع می کنند بیامرز و از گناهانی که موجب هتک حرمت ها می شوند درگذر و گناهانی را که موجب پیروزی دشمنان می شود بیامرز و گناهانی را که امید را قطع می کنند بیامرز و گناهانی را که خواری زودهنگام به بار می آورند و گناهانی را که موجب پرده دری می گردند بیامرز. رحمتت بر خشمت پیشی گرفته و دانشت بر همه جا نفوذ کرده و برهانت رسیده و چون سائلت از تو چیزی بخواهد ناامید بازنگردد.

خدایا تویی مرجع هر شکایت و گواه بر هر نجوا و فریاد هر فریادخواه و اجابتگر دعای درماندگان، بر محمد و خاندان او درود فرست و با من چنان کن که خود شایسته آنی، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

اليوم الثلاثون

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّهُ يَوْمٌ مُخْتَارٌ جَيِّدٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ شَيْ ءٍ وَ الشِّرَاءِ وَ الْبَيْعِ وَ الزَّرْعِ وَ الْغَرْسِ وَ الْبِنَاءِ وَ التَّزْوِيجِ وَ السَّفَرِ وَ إِخْرَاجِ الدَّمِ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: لَا تُسَافِرْ فِيهِ وَ لَا تَتَعَرَّضْ لِغَيْرِهِ إِلَّا الْمُعَامَلَةَ وَ قَلِّلْ فِيهِ الْحَرَكَةَ وَ السَّفَرُ فِيهِ رَدِي ءٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ حَلِيماً مُبَارَكاً وَ يَعْسِرُ تَرْبِيَتُهُ وَ يسی ء [يَسُوءُ] خُلُقُهُ وَ يُرْزَقُ رِزْقاً يَكُونُ لِغَيْرِهِ وَ يُمْنَعُ مِنَ التَّمَتُّعِ بِشَيْ ءٍ مِنْهُ.

وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: مَنْ وُلِدَ فِيهِ كُفِيَ كُلَّ أَمْرٍ يُؤْذِيهِ وَ يَكُونُ الْمَوْلُودُ فِيهِ مُبَارَكاً صَالِحاً يَرْتَفِعُ أَمْرُهُ وَ يَعْلُو شَأْنُهُ وُلِدَ فِيهِ إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام وَ فِيهِ خَلَقَ اللَّهُ الْعَقْلَ وَ أَسْكَنَهُ رُءُوسَ مَنْ أَحَبَّ مِنْ عِبَادِهِ وَ مَنْ هَرَبَ فِيهِ أُخِذَ وَ مَنْ ضَلَّتْ عَنْهُ ضَالَّةٌ وَجَدَهَا وَ مَنِ اقْتَرَضَ فِيهِ شَيْئاً رَدَّهُ سَرِيعاً وَ مَنْ مَرِضَ فِيهِ بَرَأَ سَرِيعاً.

وَ قَالَ مَوْلَانَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ حَلِيماً مُبَارَكاً صَادِقاً أَمِيناً يَعْلُو شَأْنُهُ وَ مَنْ ضَاعَ لَهُ شَيْ ءٌ يَجِدُهُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى.

و قالت الفرس إنه يوم خفيف يحمد فيه سائر الأعمال و التصرفات و يصلح

ص: ۳۱۳

لشرب الأدویه المسهله.

و قال سلمان الفارسی رحمه الله علیه أنیران روز اسم الملک الموکل بالدهور و الأزمنه.

**[ترجمه]مولایمان امام جعفر صادق علیه السلام فرموده اند: این روز، روزی برگزیده و خوب و برای هر کار و خرید و فروش و کشاورزی و کاشت درخت و ساخت و ساز و ازدواج و مسافرت و حجامت مناسب است.

در روایتی دیگر آمده است: در این روز به مسافرت نرو و دست به کار دیگری هم نزن مگر به معامله. در این روز کمتر جابجا شو و مسافرت در این روز بد است و هر که در این روز متولد شود بردبار و پربرکت خواهد بود و تربیتش دشوار است و بداخلاق می گردد. رزقی روزیش شود که مال دیگری باشد و بهره ای از آن نبرد.

در روایتی دیگر آمده است: هر که در این روز زاده شود از هر امری که او را آزار می دهد نجات می یابد و متولد این روز مبارک و شایسته گردد و به جایگاه والایی رسد و شأن و مقامش رفیع گردد. اسماعیل بن ابراهیم علیه السلام در این روز زاده شده و خداوند در این روز خرد را آفرید و آن را در سرهای هر کدام از بندگانش که آنان را دوست داشت جای داد. هر که در این روز بگریزد دستگیر شود و هر که در این روز گم شده داشته باشد بیابد و هر که در این روز قرضی بگیرد به سرعت آن را پس دهد و هر که در این روز بیمار گردد به زودی بهبود یابد.

مولا امیر المؤمنین علیه السلام فرموده اند: هر که در این روز متولد شود بردبار و مبارک و راستگو و امانت دار باشد و جایگاه و مقامش والا گردد و هر که در این روز چیزی را گم کند، به اجازه خدای بزرگ آن را بیابد.

ایرانیان گفته اند: این روز، روزی سبک است و سایر کارها و اقدامات در این روز پسندیده است و برای نوشیدن داروهای ملین خوب است.

سلمان فارسی رحمه الله علیه گفته است: انیران روز، نام فرشته گماشته بر روزگار و زمانه است .

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی أَوَّلِهِ

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا الْیَوْمِ الْجَدِیدِ وَ كُلِّ یَوْمٍ وَ إِلَهَ مَنْ فِی السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ إِلَهَ مَنْ فِی الْأَرَضِینَ السَّبْعِ- لَا إِلَهَ فِیهِنَّ غَیْرُكَ وَ أَنْتَ إِلَهُ جَبْرَئِیلَ وَ مِیكَائِیلَ وَ إِسْرَافِیلَ إِلَهُ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ رَبُّ كُلِّ شَیْ ءٍ وَسِعْتَ كُلَّ شَیْ ءٍ رَحْمَةً وَ عِلْماً أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَ أَمْثَالِكَ الْعُلْیَا وَ بِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ الْمُسْتَجَابَاتِ الْمُبَارَكَاتِ وَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ فِی التَّوْرَاةِ وَ الْإِنْجِیلِ وَ الزَّبُورِ وَ الْفُرْقَانِ وَ بِالْمَثَانِی وَ الصُّحُفِ الْأُولَى وَ بِمَا أَحْصَاهُ كِتَابُكَ وَ بِمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِإِحْصَائِهِ وَ بِمَا آلَیْتَ بِهِ عَلَى نَفْسِكَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَحْفَظَنِی مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ وَ مِنْ أَوْلِیَائِهِ وَ مِنْ هَمْزِهِمْ وَ خَیْلِهِمْ وَ شُرُورِهِمْ وَ اسْتِفْزَازِهِمْ وَ آفَاتِهِمْ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِیَتِهَا- إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِیمٍ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]خدایا، ای پروردگار این روز جدید و هر روز و معبود هر که در آسمان های هفتگانه و معبود هر که در زمین های هفتگانه است، معبودی جز تو در این ها نیست و تویی معبود جبرییل و میکاییل و اسرافیل، معبود هر چیز و پروردگار هر چیز. رحمت و دانش تو بر هر چیز احاطه دارد. از تو خواهم به نام های نیکو و نمونه های والایت و به کلمات تامه و مستجاب و مبارکت و به هر نامی که مخصوص توست در تورات و انجیل و زبور و فرقان و در مثانی و صحیفه های پیشین و به هر چه کتابت آن را بر شمرده و بدانچه تو به شمارش آن داناتری و بدانچه به آن سوگند یاد کردی، بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا از شیطان رانده شده و از دوستان او و از ترغیب و تشویق آنان و خیالات شیطانی و شرورشان و از تحریک و زیان آنان و از شر هر جنبنده ای که تو زمام اختیارش را در دست داری حفظ گردان. به راستی که تو بر همه چیز توانایی و به راه راستی، ای مهربان ترین مهربانان.

**[ترجمه]

وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهِ أَيْضاً بِهَذَا الدُّعَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ خَيْرِ وُلْدِ آدَمَ وَ الْمُرْتَقَى بِهِ إِلَى السَّمَاءِ وَ الْمُخَاطَبِ لِرَبِّهِ فِي السَّمَاءِ حِينَ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ مِنْ رَبِّهِ كَقَابِ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ وَ عَلَى جَمِيعِ مَنْ تَابَعَهُمْ وَ آمَنَ بِكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْتُ وَ بِكَ انْتَشَرْتُ وَ بِكَ آمَنْتُ وَ لَكَ أَسْلَمْتُ وَ بِكَ خَاصَمْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْكَ أَنَبْتُ أَصْبَحْتُ عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ وَ سُنَّةِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ مِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ حَنِيفاً مُسْلِماً وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْداً دَائِماً لَا يَنْقَطِعُ وَ لَا يَنْفَدُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ

ص: ۳۱۴

الَّذِی لَیسَ لِفَضْلِهِ دَافِعٌ وَ لَا لِعَطَائِهِ مَانِعٌ وَ لَا کَصُنْعِهِ صُنْعُ صَانِعٍ وَ هُوَ الْجَوَادُ الْوَاسِعُ فَطَرَ أَجْنَاسَ الْبَدَائِعِ وَ أَتْقَنَ بِحِکْمَتِهِ الصَّنَائِعَ- لَا یَخْفَی عَلَیْهِ الطَّلَائِعُ وَ لَا یَضِیعُ عِنْدَهُ الْوَدَائِعُ وَ الْمُجْزِی لِکُلِّ صَانِعٍ وَ الرَّازِقُ لِکُلِّ مَانِعٍ وَ رَاحِمُ کُلِّ ضَارِعٍ مُنْزِلُ الْمَنَافِعِ وَ الْکِتَابِ الْجَامِعِ بِالنُّورِ السَّاطِعِ الَّذِی هُوَ لِلدَّعَوَاتِ سَامِعٌ وَ لِلْمَکْرُمَاتِ رَافِعٌ وَ لِلْجَبَابِرَهِ قَامِعٌ لَا إِلَهَ غَیْرُهُ وَ لَا شَیْ ءَ بَعْدَهُ لَیسَ کَمِثْلِهِ شَیْ ءٌ وَ هُوَ السَّمِیعُ الْبَصِیرُ- اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَرْغَبُ إِلَیْکَ وَ أَشْهَدُ لَکَ مُقِرّاً بِأَنَّکَ رَبِّی وَ إِلَیْکَ مَرَدِّی ابْتَدَأْتَنِی بِنِعْمَتِکَ قَبْلَ أَنْ أَکُونَ شَیْئاً مَذْکُوراً خَلَقْتَنِی وَ أَنَا مِنَ التُّرَابِ وَ أَسْکَنْتَنِی وَ أَنَا مِنَ الْأَصْلَابِ آمِناً لِرَیْبِ الْمَنُونِ وَ اخْتِلَافِ الدَّهْرِ فَلَمْ

أَزَلْ ظَاعِناً مِنْ صُلْبٍ إِلَی رَحِمٍ فِی تَقَادُمِ الْأَیَّامِ الْمَاضِیَهِ وَ الْقُرُونِ الْخَالِیَهِ لَمْ تُخْرِجْنِی بِلُطْفِکَ لِی وَ إِحْسَانِکَ إِلَیَّ فِی دَوْلَهِ أَئِمَّهِ الْکُفْرِ الَّذِینَ نَقَضُوا عَهْدَکَ وَ کَذَّبُوا رُسُلَکَ لَکِنَّکَ أَخْرَجْتَنِی رَأْفَهً مِنْکَ وَ تَحَنُّناً عَلَیَّ لِلَّذِی سَبَقَ لِی مِنَ الْهُدَی الَّذِی یَسَّرْتَنِی وَ عَلَیْهِ أَنْشَأْتَنِی مِنْ قَبْلِ ذَلِکَ رَأْفَهً بِی بِجَمِیلِ صُنْعِکَ وَ سَوَابِغِ نِعْمَتِکَ-(۱)

ابْتَدَعْتَ خَلْقِی مِنْ مَنِیٍّ یُمْنَی ثُمَّ أَسْکَنْتَنِی فِی ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ بَیْنَ لَحْمٍ وَ جِلْدٍ وَ دَمٍ لَمْ تُشَهِّرْنِی بِخَلْقِی وَ لَمْ تَجْعَلْ لِی شَیْئاً مِنْ أَمْرِی ثُمَّ أَخْرَجْتَنِی إِلَی الدُّنْیَا تَامّاً سَوِیّاً وَ حَفِظْتَنِی فِی الْمَهْدِ طِفْلًا صَبِیّاً وَ رَزَقْتَنِی مِنَ الْغِذَاءِ لَبَناً مَرِیئاً وَ عَطَفْتَ عَلَیَّ قُلُوبَ الْحَوَاضِنِ وَ کَفَّلْتَنِی بِالْأُمَّهَاتِ الرَّحَائِمِ وَ کَلَأْتَنِی مِنْ طَوَارِقِ الْحِدْثَانِ وَ سَلَّمْتَنِی مِنَ الزِّیَادَهِ وَ النُّقْصَانِ فَتَعَالَیْتَ رَبَّنَا یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

حَتَّی إِذَا اسْتَهْلَلْتُ بِالْکَلَامِ أَتْمَمْتَ عَلَیَّ بِالْإِنْعَامِ وَ رَبَّیْتَنِی مُتَزَایِداً فِی کُلِّ عَامٍ حَتَّی إِذَا أَکْمَلْتَ فِطْرَتِی وَ اعْتَدَلَتْ قُوَّتِی أَوْجَبْتَ عَلَیَّ حُجَّتَکَ بِأَنْ أَلْهَمْتَنِی مَعْرِفَتَکَ وَ رَوَّعْتَنِی بِعَجَائِبِ رَحْمَتِکَ وَ أَیْقَظْتَنِی بِمَا ذَرَأْتَ فِی سَمَائِکَ وَ أَرْضِکَ فِی بَدَائِعِ خَلْقِکَ وَ نَبَّهْتَنِی لِشُکْرِکَ وَ ذِکْرِکَ وَ أَوْجَبْتَ طَاعَتَکَ وَ عِبَادَتَکَ وَ فَهَّمْتَنِی مَا جَاءَتْ بِهِ رُسُلُکَ وَ مَنَنْتَ عَلَیَّ بِجَمِیعِ ذَلِکَ بِعَوْنِکَ وَ لُطْفِکَ.

۱- ۱. نعمک خ ل.

ثُمَّ إِذْ خَلَقْتَنِی یَا رَبِّ فِی حُرِّ الثَّرَی لَمْ تَرْضَ لِی یَا إِلَهِی بِنِعْمَهٍ دُونَ أَنْ أَحْیَیْتَنِی وَ رَزَقْتَنِی مِنْ أَنْوَاعِ الْمَعَاشِ وَ صُنُوفِ الرِّیَاشِ بِمَنِّکَ الْعَظِیمِ وَ إِحْسَانِکَ الْقَدِیمِ إِلَیَّ حَتَّی أَتْمَمْتَ عَلَیَّ جَمِیعَ النِّعَمِ لَمْ یَمْنَعْکَ جَهْلِی وَ جُرْأَتِی عَلَیْکَ أَنْ دَلَلْتَنِی إِلَی مَا یُقَرِّبُنِی مِنْکَ وَ وَفَّقْتَنِی لِمَا یُزْلِفُنِی لَدَیْکَ إِنْ دَعَوْتُکَ أَجَبْتَنِی وَ إِنْ سَأَلْتُکَ أَعْطَیْتَنِی وَ إِنْ أَطَعْتُکَ شَکَرْتَنِی وَ إِنْ شَکَرْتُکَ زِدْتَنِی وَ إِنْ عَصَیْتُکَ سَتَرْتَنِی کُلُّ ذَلِکَ إِکْمَالًا لِنِعَمِکَ عَلَیَّ وَ إِحْسَانِکَ إِلَیَّ فَسُبْحَانَکَ سُبْحَانَکَ مِنْ مُبْدِئٍ حَمِیدٍ(۱)

مَجِیدٍ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُکَ وَ عَظُمَتْ آلَاؤُکَ فَأَیُّ نِعَمِکَ یَا مَوْلَایَ وَ یَا إِلَهِی أُحْصِی عَدَدَهَا أَوْ ذِکْرَهَا أَمْ أَیُّ عَطَائِکَ أَقُومُ بِهَا شُکْراً وَ هِیَ یَا رَبِّ أَکْثَرُ مِنْ أَنْ یُحْصِیَ الْعَادُّونَ أَوْ یَبْلُغَ عِلْماً بِهَا الْحَافِظُونَ ثُمَّ مَا فَرَّقْتَ وَ ذَرَأْتَ عَنِّی مِنَ الْهَمِّ وَ الْغَمِّ وَ الضُّرِّ-(۲)

وَ الضَّرَّاءِ أَکْثَرُ ما [مِمَّا] ظَهَرَ لِی مِنَ الْعَافِیَهِ وَ السَّرَّاءِ وَ أَنَا أُشْهِدُکَ یَا إِلَهِی بِحَقِیقَهِ إِیمَانِی وَ عَقْدِ عَزَمَاتِ مَعْرِفَتِی وَ خَالِصِ صَرِیحِ تَوْحِیدِی وَ بَاطِنِ مَکْنُونِ ضَمِیرِی وَ عَلَائِقِ مَجَارِی نُورِ بَصَرِی وَ أَسَارِیرِ صَفْحَهِ جَبِینِی وَ مَا ضُمَّتْ عَلَیْهِ شَفَتَایَ وَ حَرَکَاتُ لَفْظِ لِسَانِی وَ مَسَارِبِ صِمَاخِ سَمْعِی وَ مَنَابِتِ أَضْرَاسِی وَ مَسَاغِ مَطْعَمِی وَ مَشْرَبِی وَ حِمَالَهِ أُمِّ رَأْسِی وَ بُلُوغِ حَبَائِلِ عُنُقِی وَ مَا اشْتَمَلَ عَلَیْهِ تَامُورُ صَدْرِی وَ حَمَلَ حَبَائِلُ وَتِینِی وَ نِیَاطِ حِجَابِ قَلْبِی وَ أَفْلَاذِ حَوَاشِی کَبِدِی وَ مَا حَوَاهُ شَرَاسِیفُ أَضْلَاعِی وَ حِقَاقِ مَفَاصِلِی وَ أَطْرَافِ أَنَامِلِی وَ قَبْضِ شَرَاسِیفِ عَوَامِلِی وَ لَحْمِی وَ دَمِی وَ شَعْرِی وَ بَشَرِی وَ عَصَبِی وَ قَصَبِی وَ عِظَامِی وَ مُخِّی وَ عُرُوقِی وَ جَمِیعِ جَوَارِحِی وَ جَوَانِحِی وَ مَا انْتَسَجَ عَلَی ذَلِکَ أَیَّامَ رَضَاعِی وَ مَا أَقَلَّتِ الْأَرْضُ مِنِّی فِی نَوْمِی وَ یَقَظَتِی وَ سُکُونِی وَ حَرَکَاتِی وَ حَرَکَاتِ رُکُوعِی وَ سُجُودِی لَوْ حَاوَلْتُ وَ اجْتَهَدْتُ مَدَی الْأَعْمَارِ وَ الْأَحْقَافِ لَوْ عُمِّرْتُهَا أَنْ أُؤَدِّیَ بَعْضَ شُکْرِ وَاحِدَهٍ مِنْ أَنْعُمِکَ فَمَا اسْتَطَعْتُ ذَلِکَ إِلَّا بِمَنِّکَ الْمُوجَبِ بِهِ عَلَیَّ شُکْراً آنِفاً جَدِیداً أَوْ

۱- ۱. سید خ ل.

۲- ۲. و الشر خ ل.

ثَنَاءً طَارِقاً عَتِيداً.

أَجَلْ وَ لَوْ حَرَصْتُ أَنَا وَ الْعَادُّونَ مِنْ أَنَامِكَ أَنْ نُحْصِيَ شَيْئاً مِنْ إِنْعَامِكَ سَالِفَهُ وَ آنِفَهُ مَا حَصَرْنَاهُ عَدَداً وَ لَا أَحْصَيْنَاهُ أَبَداً هَيْهَاتَ أَنَّى ذَلِكَ وَ أَنْتَ الْمُخْبِرُ فِي كِتَابِكَ النَّاطِقِ وَ النَّبَإِ الصَّادِقِ- وَ إِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لا تُحْصُوها صَدَقَ كِتَابُكَ اللَّهُمَّ وَ نَبَؤُكَ وَ بَلَّغَتْ أَنْبِيَاؤُكَ وَ رُسُلُكَ مَا أَنْزَلْتَ عَلَيْهِمْ مِنْ وَحْيِكَ وَ شَرَعْتَ لَهُمْ وَ لَنَا مِنْ دِينِكَ.

غَيْرَ أَنِّي يَا إِلَهِي بِجَدِّي وَ اجْتِهَادِي وَ جُهْدِي وَ مَبْلَغِ طَاقَتِي وَ وُسْعِي أَقُولُ مُؤْمِناً مُوقِناً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَداً فَيَكُونَ مَوْرُوثاً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي مُلْكِهِ فَيُضَادَّهُ فِيمَا ابْتَدَعَ وَ لَا وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ فَيُرْفِدَهُ فِيمَا صَنَعَ سُبْحَانَهُ لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا سُبْحَانَ اللَّهِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْحَيِّ الصَّمَدِ- لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْداً يَعْدِلُ حَمْدَ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَ الْمَعُونَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَ أَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَ حُسْنَ عِبَادَتِكَ وَ أَسْأَلُكَ قَلْباً خَاشِعاً سَلِيماً وَ لِسَاناً صَادِقاً وَ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا نَعْلَمُ وَ مِنْ خَيْرِ مَا لَا نَعْلَمُهُ وَ أَسْأَلُكَ مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ إِنَّكَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ وَ سَاتِرُ الْعُيُوبِ وَ كَاشِفُ الضُّرِّ عَنْ أَيُّوبَ وَ هَمِّ يَعْقُوبَ اللَّهُمَّ لَا تُؤْمِنِّي مَكْرَكَ وَ لَا تَكْشِفْ عَنِّي سِتْرَكَ وَ لَا تَصْرِفْ عَنِّي رَحْمَتَكَ وَ لَا تُحِلَّ بِي غَضَبَكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الصَّادِقِينَ الْأَبْرَارِ الْأَخْيَارِ الْمُتَّقِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَخْشَاكَ حَتَّى كَأَنِّي أَرَاكَ وَ أَسْعِدْنِي بِتَقْوَاكَ وَ لَا تُشْقِنِي بِقَصْدِكَ وَ خِرْ لِي فِي قُدْرَتِكَ وَ بَارِكْ لِي فِي رِزْقِكَ حَتَّى لَا أُحِبَّ تَأْخِيرَ مَا قَدَّمْتَ وَ لَا تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ غِنَايَ فِي نَفْسِي وَ الْيَقِينَ فِي قَلْبِي وَ الْإِخْلَاصَ فِي عَمَلِي وَ الْبَصِيرَةَ فِي دِينِي وَ النُّورَ فِي بَصَرِي وَ مَتِّعْنِي بِجَوَارِحِي وَ اجْعَلْ سَمْعِي وَ بَصَرِيَ الْوَارِثَيْنِ مِنِّي وَ انْصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي اللَّهُمَّ اكْشِفْ كُرْبَتِي وَ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَ اخْسَأْ شَيْطَانِي وَ فُكَّ رِهَانِي وَ اجْعَلْ لِي

یَا إِلَهِی الدَّرَجَهَ الْعُلْیَا فِی الْآخِرَهِ.

اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا خَلَقْتَنِی فَجَعَلْتَنِی سَمِیعاً بَصِیراً وَ لَکَ الْحَمْدُ کَمَا خَلَقْتَنِی فَجَعَلْتَنِی بَشَراً سَوِیّاً رَحْمَهً لِی وَ کُنْتَ عَنْ خَلْقِی غَنِیّاً رَبِّ کَمَا بَدَأْتَنِی فَعَدَلْتَ فِطْرَتِی یَا رَبِّ کَمَا أَنْشَأْتَنِی فَأَحْسَنْتَ صُورَتِی رَبِّ بِمَا أَحْسَنْتَ لِی وَ فِی نَفْسِی وَ عَافِیَتِی یَا رَبِّ بِمَا أَقْدَرْتَنِی وَ رَفَعْتَنِی رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَیَّ فَهَدَیْتَنِی رَبِّ بِمَا آوَیْتَنِی وَ مِنْ کُلِّ خَیْرٍ أَوْلَیْتَنِی رَبِّ بِمَا أَطْعَمْتَنِی وَ أَسْقَیْتَنِی رَبِّ بِمَا أَغْنَیْتَنِی وَ أَعْزَزْتَنِی رَبِّ بِمَا أَلْبَسْتَنِی مِنْ سَتْرِکَ الْحَلَالِ وَ یَسَّرْتَ لِی مِنْ فَضْلِکَ وَ رِزْقِکَ الْکَافِی صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِنِّی عَلَی بَوَائِقِ الدَّهْرِ وَ صُرُوفِ الْأَیَّامِ وَ اللَّیَالِی وَ نَجِّنِی مِنْ أَهْوَالِ الدُّنْیَا وَ کَرْبِ الْآخِرَهِ وَ اکْفِنِی شَرَّ مَا یَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فِی الْأَرْضِ اللَّهُمَّ اکْفِنِی شَرَّ مَا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ فِی نَفْسِی وَ دِینِی وَ احْرُسْنِی مِنَ الْآفَاتِ فِی سَفَرِی وَ فِی حَضَرِی وَ احْفَظْنِی فِی غَیْبَتِی وَ فِی أَهْلِی وَ مَالِی فَاخْلُفْنِی وَ فِیمَا رَزَقْتَنِی فَبَارِکْ لِی یَا رَبِّ وَ فِی نَفْسِی فَذَلِّلْنِی وَ فِی أَعْیُنِ النَّاسِ فَعَظِّمْنِی وَ مِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ فَسَلِّمْنِی وَ بِذُنُوبِی فَلَا تَفْضَحْنِی وَ بِسَرِیرَتِی فَلَا تُخْزِنِی وَ لِمَا أَعْطَیْتَنِی مِنْ بَرَکَاتِکَ وَ مَعْرُوفِکَ فَلَا تَسْلُبْنِی وَ إِلَی غَیْرِکَ فَلَا تَکِلْنِی- اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اقْبِضْنِی أَرْضَی بِمَا یَکُونُ وَ أَکُونُ عَنِّی وَ أَطْوَعَ مَا أَکُونُ بَیْنَ یَدَیْکَ اللَّهُمَّ لَا تُشْمِتْ بِی عَدُوّاً وَ لَا حَاسِداً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ کَمَا اجْتَبَیْتَ آدَمَ وَ تُبْتَ عَلَیْهِ فَتُبْ عَلَیْنَا وَ کَمَا نَجَّیْتَ مِنَ الْغَرَقِ عَبْدَکَ نُوحاً وَ حَمَلْتَهُ فِی سُفُنِ النَّجَاهِ فَنَجِّنَا وَ کَمَا نَجَّیْتَ هُوداً مِنَ الرِّیحِ الْعَقِیمِ فَنَجِّنَا وَ کَمَا صَرَفْتَ عَنْ یُوسُفَ السُّوءَ وَ الْفَحْشَاءَ فَاصْرِفْ عَنَّا وَ کَمَا کَشَفْتَ عَنْ أَیُّوبَ الضُّرَّ وَ الْبَلْوَی فَاکْشِفْ عَنَّا ضُرَّنَا وَ بَلْوَانَا وَ کَمَا نَجَّیْتَ یُونُسَ مِنْ بَطْنِ الْحُوتِ وَ أَخْرَجْتَهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَی النُّورِ وَ اسْتَجَبْتَ لَهُ دَعْوَتَهُ وَ نَجَّیْتَهُ مِنَ الْغَمِّ فَنَجِّنَا وَ کَمَا أَعْطَیْتَ مُوسَی وَ هَارُونَ سُؤْلَهُمَا فَأْتِنَا سُؤْلَنَا وَ کَمَا أَیَّدْتَ عِیسَی بْنَ مَرْیَمَ بِرُوحِ الْقُدُسِ فَأَیِّدْنَا بِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَی وَ کَمَا غَفَرْتَ لِنَبِیِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ کَمَا أَیَّدْتَ عَبْدَکَ وَ رَسُولَکَ

وَ خَاتَمِ رُسُلِكَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ- بِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ وَلَدَيْهِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ فَأَيِّدْنَا مِنْ عِنْدِكَ بِالْخَيْرِ وَ اخْتِمْ لَنَا بِمَا تَشَاءُ وَ تُرِيدُ اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا مَا قَدَّمْنَا وَ مَا أَخَّرْنَا وَ مَا أَسْرَرْنَا وَ مَا أَعْلَنَّا وَ مَا أَسْرَفْنَا وَ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَ أَنْتَ الْمُؤَخِّرُ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اغْفِرْ لَنَا مَغْفِرَةً لَا سَخَطَ بَعْدَهَا وَ آتِنَا اللَّهُمَ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْنَا بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي ارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِينِي وَ ارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ وَ الْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِجَلَالِكَ وَ نُورِ وَجْهِكَ أَنْ تُلْهِمَ قَلْبِي حِفْظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَ ارْزُقْنِي أَنْ أَبْعُدَ عَنِ الْأَشْيَاءِ الَّتِي لَا تُرْضِيكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ وَ الْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ وَ أَسْأَلُكَ بِجَلَالِكَ وَ نُورِ وَجْهِكَ أَنْ تُنَوِّرَ بِكِتَابِكَ بَصَرِي وَ أَنْ تُطْلِقَ لِسَانِي بِكِتَابِكَ وَ أَنْ تَشْرَحَ لِي صَدْرِي وَ أَنْ تُفَرِّجَ بِهِ غَمِّي عَنْ قَلْبِي وَ أَنْ تَغْسِلَ بِهِ دَرَنِي عَنْ بَدَنِي فَإِنَّهُ لَا يُعْنِينِي عَنِ الْخَلْقِ غَيْرُكَ وَ لَا يُؤْتِيهِ إِلَّا أَنْتَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

**[ترجمه]به نام خداوند بخشاينده مهربان. ستايش خداى را كه پروردگار جهانيان است و درود خدا بر محمد خاتم پيامبران و سرور فرستادگان و جلودار كسانى كه با گرفتن وضو سر و روى خود را نورانى كرده و پيشواى پرهيزكاران و بهترين فرزند آدم و عروج كننده به آسمان كه مورد خطاب پروردگارش در آسمان قرار گرفت، آن هنگام كه نزديك و نزديكتر شد تا [فاصله اش] از پروردگارش به قدر [طول] دو [انتهاى] كمان يا نزديكتر رسيد. خدايا بر فرشتگان مقرب خود و بر تمام فرستادگانت و بر همه كسانى كه از آنان پيروى كرده اند و به تو ايمان آورده اند تا روز رستاخيز درود فرست. خدايا با تو صبح كردم و با تو حركت كردم و به تو ايمان آوردم و براى تو اسلام آوردم و به تو مبارزه كردم و بر تو توكل نمودم و به درگاه تو توبه كردم، و صبح كردم بر سرشت اسلام و واژه اخلاص و سنت پيامبرمان محمد بن عبدالله و آيين پدرمان ابراهيم يكتاپرست كه تسليم خواست تو بود و از مشركان نبود. خدايا ستايش تو راست، ستايشى جاويد كه نه قطع گردد و نه پايان پذيرد و ستايش خدايى را كه نه بخشش او را جلوگيرى است و نه عطاى او را مانعى و نه ساخته هيچ سازنده اى همچون ساخته اوست و او بخشنده وسعت بخش است. انواع پديده هاى نو را آفريد و به حكمت خويش ساخته هاى خويش را به خوبى و با مهارت ساخت. نه لشكرها از او پنهان است و نه امانت ها را تباه مى گرداند و به هر سازنده اى كفايت كند و به هر محرومى روزى مى دهد و به هر انسان زبونى رحم كند. سودها و كتاب كامل و جامع را با نورى فروزان فرود آورد، آن كه شنونده دعاها و بالا- برنده كردارهاى بزرگ منشانه و سركوبگر ستمكاران است و معبودى جز او نيست و چيزى پس از او نيست. هيچ چيز مانند او نيست و او شنواى بينا و دقيق و آگاه و بر همه چيز تواناست.

خدايا من به تو اشتياق دارم و برايت گواهى مى دهم و اعتراف مى كنم كه تويى پروردگار من و بازگشتم به سوى توست. پيش از آنكه چيزى درخور يادكرد باشم، با نعمات خويش مرا آغاز كردى و مرا آفريدى و حال آنكه من از خاك بودم و مرا در صلب‌ها اسكان دادى و از حوادث اضطراب آور روزگار و گذر ايام در امان بودم و همواره در روزگاران قديم گذشته و قرون سپرى شده، از پشتى به پشتى و به رحمى در حال انتقال بودم و به لطف و احسان خويش مرا در حكومت سردمداران كفر كه عهدت را شكستند و پيامبرانت را تكذيب كردند بيرون نياوردى، بلكه از روى مهرورزى و محبت خويش بر من، مرا در مسير هدايتى خارج كردى كه سابق بر اين برايم هموار گرداندى و به خاطر محبتى كه نسبت به من داشتى، با آفرينش نيكو

و نعمت فراوانت از قبل مرا بر اساس آن آفریدی.

مرا از منی ای که [در رحم] ریخته می شود آفریدی، سپس در تاریکی های سه گانه بین رحم و پوست و خونی [مشیمه، رحم و شکم] آفریدی که نه آفرینشم را پرآوازه کرد و نه ذره ای از کارم را به من واگذاشتی، سپس تمام و کمال و درست مرا به دنیا آوردی و در گهواره هنگامی که کودکی خردسال بودم مرا حفظ فرمودی و شیری گوارا را از میان غذاها روزیم ساختی و دل های دایه ها را نسبت به من نرم کردی و مادران مهربان را عهده دارم گرداندی و مرا از بلاهای کوبنده روزگار حفظ فرمودی و از زیاده و کمبود به سلامت داشتی، بزرگی ای پروردگار ما، ای مهربان ترین مهربانان .

تا این که وقتی شروع به صحبت کردم نعمتت را بر من تمام کردی و هر سال بیشتر تربیتم کردی تا این که سرشتم را کامل نمودی و نیرویم را متعادل ساختی و حجتت را بر من واجب کردی، به این صورت که شناختت را به من الهام کردی و با شگفتی های رحمت خویش مرا به حیرت وا داشتی و با آنچه در زمره آفریدگان تازه خویش در آسمان و زمینت خلق کردی، مرا [از خواب غفلت] بیدار کردی و سپاس و یاد خویش را به من یادآوری فرمودی و فرمانبرداری و پرستش خویش را بر من واجب کردی و آنچه را که فرستادگانت آورده بودند به من فهماندی و با یاری و لطف خویش، با تمام این نعمات بر من منت نهادی.

سپس – پروردگارا – مرا در گرمای زمین آفریدی و به نعمتی کمتر از این راضی نشدی – معبودا – مگر این که مرا زنده گردانی و به بخشش بزرگ و احسان دیرینه خود از انواع روزی و اقسام زینت روزیم کنی تا این که تمام نعمت ها را بر من کامل گردانی و نادانی و جسارت من بر تو مانع از آن نشد که مرا بدانچه به تو نزدیکم کند راهنمایی‌ام کنی و بدانچه موجب تقرب به درگاهت شود توفیقم دهی. اگر تو را خواندم اجابتم کردی و اگر از تو خواستم به من بخشیدی و اگر فرمانبرداریت کردم مرا سپاس گفتی و اگر سپاست را به جای آوردم بر من افزودی و اگر نافرمانیت کردم بر من پوشاندی، همه این کارها را برای کامل کردن نعمات و احسانت بود.

پس منزهی تو منزهی تو، ای آفریننده، ای ستوده و بزرگوار. نام هایت مقدس و نعماتت بزرگ است، کدام یک از نعماتت را به شماره درآورم یا آن ها را نام ببرم یا بر کدام بخششت سپاس به جای آورم ای مولا و معبود من، در صورتی که بیشتر از آن است که شمارندگان آن را بشمارند یا دانش حفظ کنندگان بدان رسد ای پروردگار من! سپس غم و اندوه و زیان و ناخوشی را که از من دور کردی، بیشتر از سلامت و خوشی ای است که بر من نمایان شده است.

و من گواهی می دهم – معبودا – بر حقیقت ایمان و یقین معرفتم و توحید خالصانه و آشکارم و باطن پنهان نهادم و پیوست های مجراهای نور چشمم و خطوط صفحه پیشانیم و آنچه لبانم بر آن جمع شود و حرکات تلفظ زبانم و آزادگیری های پرده صماخ گوشم و محل روییدن دندان هایم و مایه گوارایی خوردن و نوشیدنم و بارگیری مغز سرم و رسایی رگ‌های گردنم و آنچه درون قفسه سینه ام و با رگ‌های قلبم و آویزه پرده دلم و پاره های گوشه و کنار جگرم و آنچه خمیدگی های دنده هایم و برآمدگی‌های مفاصلم و سر انگشتانم و انقباض خمیدگی های عضلات بدنم و گوشتم و خونم و مویم و پوستم و عصبم و ساقم و استخوان هایم و مغزم و رگ هایم و تمام اعضای بیرونی و درونیم و آنچه در دوران شیر خوارگیم بر من روییده و آنچه زمین از من در خواب و بیداریم و بی حرکتی و جنبشم و حرکات رکوع و سجودم بر خود داشته، که اگر در

تمام روزگار و دوران های تاریخ بکوشم و تلاش کنم، به فرض این که عمر کنم، تا ذره ای از سپاس یکی از این نعمت هایت را به جای آورم باز هم نخواهم توانست، مگر به منت تو که به واسطه آن سپاس جدید دیگر یا ستایشی تازه و حاضر بر من لازم گشته است.

آری! اگر من و شمارندگان از میان مردمت حریص باشیم که گوشه ای از نعمت بخشی گذشته و آینده تو را به شماره درآوریم، نه شمار آن را توانیم و نه آمار دوران آن را. دور باد! چگونه این کار ممکن است و حال آنکه تو در کتاب راستین و بیان درستت از آن خبر داده ای و اگر نعمت[های] خدا را شماره کنید، آن را نمی توانید بشمارید. خدایا کتاب تو و خبرت راست است و پیامبران و فرستادگانت آنچه را از وحی خویش بر آنان نازل فرمودی ابلاغ کردند و برای آنان و ما از دینت تشریع کردی.

اما ای خدای من، با کوشش و تلاش و سعیم و تمام توان و وسعم از روی ایمان و یقین می گویم: ستایش خدای را که نه فرزندی برگرفته که از او ارث برند و نه در جهانداری خود شریکی دارد که در آنچه آفریده با او مخالفت کند و نه سرپرستی از روی خواری دارد که در آنچه سازد او را کمک رساند. منزه است. اگر در آن دو (آسمان و زمین) معبودانی جز خدا بود، یقیناً تباه می شدند. منزه است خدای یگانه یکتا و زنده بی نیاز، نه زاده و نه زاده شده و هیچ کس همتای او نیست. ستایش خدای راست، ستایشی که با ستایش فرشتگان مقرب و پیامبران فرستاده او برابری می کند و درود خدا بر سرورمان محمد و خاندان پاک و پاکیزه او باد .

خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و از تو خواهم ثبات قدم در کار و یاری برای هدایت و از تو خواهم سپاس بر نعمتت و پرستش درستت را و از تو خواهم دلی فروتن و سالم و زبانی راستگو و از تو خواهم از انواع خیر، آنچه را ما می دانیم و آنچه را ما نمی دانیم و از تو خواهم آنچه را که تو می دانی که به راستی تو بر همه چیز توانایی و تو دانای به نهان و غیبی و عیب پوش و برطرف کننده زیان ایوب و اندوه یعقوب هستی.

خدایا مرا از مکر خویش ایمن نکن و عیبم را آشکار مکن و رحمتت را از من باز نگردان و خشمت را بر من فرود نیاور. خدایا مرا از راست گفتاران، نیکان، برگزیدگان و پرهیزکاران قرار ده. به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان. خدایا چنان کن که من از تو بهراسم تا جایی که گویی تو را می بینم و با تقوایت مرا سعادتمند کن و مرا به نیت خویش نگون بخت نگردان و در مقدرات خویش برایم خیر مقدر کن و در روزیت بر من برکت ده تا تأخیر آنچه را برایم به پیش انداخته ای و پیش انداختن آنچه را به تأخیر انداخته ای، دوست نداشته باشم. خدایا بی نیازیم را در نفسم و یقین را در قلبم و بصیرت را در دینم و روشنی را در چشمم قرار ده و مرا از اعضایم بهره مند گردان و گوش و چشمم را وارثان من قرار ده و مرا بر ضد کسی که بر من ستم روا داشته یاری کن. خدایا گرفتاریم را برطرف فرما و عیبم را بپوش و خطایم را بیامرز و شیطانم را دور کن و گرویم را آزاد کن. بار خدایا، درجه والا را در آخرت برایم قرار ده.

خدایا تو را ستایش، آنچنان که مرا آفریدی و شنوا و بینایم گردانیدی و تو را ستایش، آنچنان که مرا آفریدی و با مهرورزی خود نسبت به من، مرا انسانی درست گرداندی، با آنکه از آفریدن من بی نیاز بودی. پروردگارا! همان طور که مرا پدید آوردی، آفرینشم را معتدل نمودی. پروردگارا! همان طور که مرا پدید آوردی، نقشم را نیکو کشیدی. پروردگارا به خاطر

نیکی ای که به من کردی و درباره خودم و سلامتی‌ام، پروردگارا برای این که توانایم کردی و رفعتم بخشیدی، پروردگارا به خاطر نعمتی که به من ارزانی داشتی و هدایتم کردی، پروردگارا به خاطر این که پناهم دادی و از هر خیری به من بخشیدی، پروردگارا از این که غذایم دادی و سیرابم کردی، پروردگارا از این که بی نیازم گرداندی و عزتم بخشیدی، پروردگارا از این که از پوشش حلال خویش بر من پوشیدی و بخشش و روزی کافی خویش را برایم هموار کردی، بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا در پیشامدهای ناگوار روزگار و گردش روزها و شب ها یاریم فرما و مرا از هول و هراس دنیا و گرفتاری های آخرت نجات ده و از شر کردار ستمکاران در روی زمین رهایی بخش.

خدایا، از شر هر چه در مورد خودم و دینم می ترسم و از آن برحذر هستم کفایتم کن و مرا در مسافرت و در وطن از زیان ها حفظ کن و در نبودنم در خانه، جانشینم در نگهداری از خاندان و مالم باش و در هر چه روزیم کرده ای برکت ده. پروردگارا در پیش خودم خوارم کن ولی در مقابل چشمان مردم بزرگم نما و از شر جن و انس به سلامتم دار و به سبب گناهانم رسوایم نکن و به خاطر باطنم خوارم نساز و برکات و بخششی را که به من ارزانی داشته ای از من نگیر و مرا به غیر خود وامگذار.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و با خشنودی از آنچه رخ می دهد و از من سر می زند و با مشتاقانه ترین حال برای بودن در برابرت، جانم را بستان. خدایا مرا مورد نکوهش هیچ دشمن و حسودی قرار نده. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و آنچنان که آدم را برگزیدی و توبه او را پذیرفتی، توبه ما را بپذیر. و همان طور که بنده ات نوح را از غرق شدن نجات دادی و او را در کشتی های نجات حمل کردی، ما را نیز نجات ده. و آنچنان که هود را از باد سترون عذاب

رهایی بخشیدی ما را نیز رهایی ده. و چنانچه بدی و زشتکاری را از یوسف بازداشتی، از ما نیز بازدار. و چنانچه زیان و بلا را از ایوب برطرف کردی، زیان و بلای ما را از ما برطرف کن. و همان طور که یونس را از شکم ماهی نجات دادی و او را از تاریکی ها به سوی روشنایی بیرون آوردی و دعای او را مستجاب فرمودی و از اندوه رهانیدی، ما را نیز برهان. و همان طور که خواسته موسی و هارون را به آنان بخشیدی، درخواست ما را نیز عطا فرما. و چنانچه عیسی بن مریم را با روح القدس تأیید کردی، ما را نیز به آنچه تو دوست داری و بدان راضی هستی تأیید فرما. و چنانچه گناهان گذشته و آینده پیامبرمان محمد را – که درودت بر او باد – آمرزیدی، گناهان ما را نیز بیامرز. و آنچنان که بنده و فرستاده خویش و خاتم فرستادگانت محمد بن عبدالله را به وسیله علی بن ابی طالب و دو فرزندش، حسن و حسین تأیید فرمودی، ما را نیز از جانب خویش به خیر و نیکی تأیید فرما و عاقبتمان را به هر چه می خواهی و اراده می کنی ختم فرما. گناهانمان را بیامرز؛ زیرا به راستی تنها تویی که گناهان را می آمرزی.

خدایا گناهان گذشته و آینده و پنهان و آشکار و زیاده روی ما و هر چه را که تو بدان از ما داناتری را بیامرز که تو مقدم دارنده و متأخر دارنده‌ای! معبودی جز تو نیست. ما را بیامرز، آمرزشی که خشمی بعد از آن نباشد و خدایا در دنیا به ما نیکی و در آخرت نیکی کن و خشنودی و بهشت خویش را به ما عطا فرما و ما را از عذاب آتش حفظ فرما. به مهرورزیت ای مهربان ترین مهربانان. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و با ترک همیشگی معصیت ها، تا زنده ایم به ما مرحمت فرما. به من رحم کن از اینکه خودم را برای چیزی به زحمت اندازم که برایم اهمیت و فایده ای ندارد. خوش بینی در چیزهایی که تو را از من راضی می سازد، روزی ام فرما.

خدایا ای آفریننده آسمان ها و زمین، ای باشکوه ارجمند و ای عزتمند پایدار، از تو خواهم خدایا به شکوهت و به نور ذاتت که حفظ کتابت را به قلبم الهام کنی، آنچنان که آن را به من آموختی و این سعادت را روزیم کن که از آنچه خشنودت نمی سازد دوری کنم. خدایا تویی آفریننده آسمان ها و زمین، باشکوه ارجمند و صاحب عزتی که پایدار است. از تو خواهم ای خدا ای خدا ای بخشاینده ای مهربان و از تو خواهم به شکوهت و نور ذاتت که با کتاب خویش دیده ام را نورانی گردانی و زبانم را به کتابت گویا کنی و سینه ام را بگشایی و به وسیله آن اندوه را از دلم برطرف گردانی و آلودگی بدنم را بدان بشویی؛ به راستی که هیچ کس جز تو مرا از خلق بی نیاز نگرداند و هیچ کس به غیر از تو آن را به من نبخشد. هیچ نیرو و قوتی نیست جز به خداوند بلندمرتبه بزرگ.

**[ترجمه]

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اشْرَحْ صَدْرِی لِلْإِسْلَامِ وَ زَيِّنِّی وَ رَضِّنِی بِالْإِيمَانِ وَ أَلْبِسْنِی التَّقْوَى وَ قِنِی عَذَابَ النَّارِ تَقُولُ ذَلِکَ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ تَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ حَاجَتَکَ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ يَا رَبِّ أَنْتَ هُوَ يَا رَبِّ يَا قُدُّوسُ يَا قُدُّوسُ يَا قُدُّوسُ يَا قُدُّوسُ أَسْأَلُکَ بِاسْمِکَ الْأَعْظَمِ اللَّهُ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ- الْحَیُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُکَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ لَکَ مَا فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ- مَنْ ذَا الَّذِی يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ

ص: ۳۱۹

ما بَیْنَ أَیْدِیهِمْ وَ ما خَلْفَهُمْ وَ لا یُحِیطُونَ بِشَیْ ءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِما شاءَ وَسِعَ کُرْسِیُّهُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ وَ لا یَؤُدُهُ حِفْظُهُما وَ هُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی الْأَوَّلِینَ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی الْآخِرِینَ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ بَعْدَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ بِعَدَدِ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی اللَّیْلِ إِذا یَغْشی وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی النَّهارِ إِذا تَجَلَّی وَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فِی الْآخِرَهِ وَ الْأُولَی وَ أَنْ تُعْطِیَنِی سُؤْلِی فِی جَمِیعِ مَا أَدْعُوکَ بِهِ لِلْآخِرَهِ وَ الدُّنْیَا یَا حَیُّ حِینَ لَا حَیَّ یَا حَیُّ قَبْلَ کُلِّ حَیٍّ وَ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ قَبْلَ کُلِّ أَحَدٍ وَ یَا حَیُّ بَعْدَ کُلِّ حَیٍّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ یَا قَیُّومُ بِرَحْمَتِکَ أَسْتَغِیثُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَغِثْنِی وَ أَصْلِحْ لِی شَأْنِی کُلَّهُ وَ أَسْبَابِی وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی نَفْسِی طَرْفَهَ عَیْنٍ أَبَداً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ لَا شَرِیکَ لَهُ تَقُولُ ذَلِکَ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ یَا رَبِّ أَنْتَ لِی وَ بِی رَحِیمٌ یَا رَبِّ فَکُنْ لِی رُکْناً مَعِی أَسْأَلُکَ یَا رَبِّ بِمَا حَمَلَ عَرْشُکَ مِنْ عِزِّ جَلَالِکَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ لَا مَا أَنَا أَهْلُهُ فَإِنَّکَ أَنْتَ أَهْلُ التَّقْوی وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَحْمَدُکَ حَمْداً حَمِیداً وَ أَتَوَکَّلُ عَلَیْکَ وَحِیداً وَ أَسْتَغْفِرُکَ فَرِیداً وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَهَادَهً أُفْنِی بِهَا عُمُرِی وَ أَلْقَی بِهَا رَبِّی وَ أَدْخُلُ بِهَا قَبْرِی وَ أَخْلُو بِهَا فِی وَحْدَتِی اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ مَعَ مَا سَأَلْتُکَ فِعْلَ الْخَیْرَاتِ وَ تَرْکَ الْمُنْکَرَاتِ وَ حُبَّ الْمَسَاکِینِ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِی وَ تَرْحَمَنِی وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ سُوءاً أَوْ فِتْنَهً أَنْ تَقِیَنِی ذَلِکَ وَ أَنَا غَیْرُ مَفْتُونٍ وَ أَسْأَلُکَ حُبَّکَ وَ حُبَّ مَنْ یُحِبُّکَ وَ حُبَّ مَنْ أَحْبَبْتَ وَ حُبَّ مَا یُقَرِّبُنِی حُبُّهُ إِلَی حُبِّکَ وَ حُبّاً یَقْرُبُ مِنْ حُبِّکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ لِی مِنَ الذُّنُوبِ فَرَجاً وَ اجْعَلْ لِی إِلَی کُلِّ خَیْرٍ سَبِیلًا اللَّهُمَّ إِنِّی خَلْقٌ مِنْ خَلْقِکَ وَ لِخَلْقٍ مِنْ خَلْقِکَ قِبَلِی حُقُوقٌ وَ لِی فِیمَا بَیْنِی وَ بَیْنَکَ ذُنُوبٌ اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْ فِیَّ خَیْراً تَجِدْهُ فَإِنَّکَ إِنْ لَا تَجْعَلْهُ لَا تَجِدْهُ اللَّهُمَّ فَأَرْضِ عَنِّی خَلْقَکَ مِنْ حُقُوقِهِمْ عَلَیَّ وَ هَبْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی بَیْنِی وَ بَیْنَکَ اللَّهُمَّ خَلَقْتَنِی کَمَا أَرَدْتَ فَاجْعَلْنِی کَمَا تُحِبُّ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ اعْفُ عَنَّا وَ ارْضَ

عَنَّا وَ تَقَبَّلْ مِنَّا وَ أَدْخِلْنَا الْجَنَّهَ وَ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ وَ أَصْلِحْ لَنَا نِيَّاتِنَا وَ شَأْنَنَا كُلَّهُ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الطَّيِّبِ الْمُبَارَكِ نَبِيِّ الرَّحْمهِ كَمَا أَمَرْتَنَا أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ عَدَدَ مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ وَ عَدَدَ مَنْ يُصَلِّي عَلَيْهِ وَ عَدَدَ مَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ رَبَّ الْبَيْتِ الْحَرَامِ وَ رَبَّ الرُّكْنِ وَ الْمَقَامِ وَ رَبَّ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَ الْحِلِّ وَ الْإِحْرَامِ أَبْلِغْ رُوحَ مُحَمَّدٍ مِنَّا السَّلَامَ وَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ بَرَكَاتُهُ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَبْرَارِ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ اللَّهُمَّ رَبَّ الْمَثَانِي وَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ جَبْرَئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ إِسْرَافِيلَ وَ رَبَّ الْمَلَائِكَهِ وَ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ افْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ بِاسْمِكَ الَّذِي بِهِ تَرْزُقُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ كَيْلَ الْبِحَارِ وَ بِهِ أَحْصَيْتَ عَدَدَ الرِّمَالِ وَ بِهِ تُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَ بِهِ تُحْيِي الْمَوْتَى وَ بِهِ تُعِزُّ الذَّلِيلَ وَ بِهِ تُذِلُّ الْعَزِيزَ وَ بِهِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ تَحْكُمُ مَا تُرِيدُ وَ بِهِ تَقُولُ لِلشَّيْ ءِ كُنْ فَيَكُونُ اللَّهُمَّ وَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي إِذَا سَأَلَكَ بِهِ السَّائِلُونَ أَعْطَيْتَهُمْ سُؤْلَهُمْ وَ إِذَا دَعَاكَ بِهِ الدَّاعُونَ أَجَبْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَجَارَكَ بِهِ الْمُسْتَجِيرُونَ أَجَرْتَهُمْ وَ إِذَا دَعَاكَ بِهِ الْمُضْطَرُّونَ أَنْقَذْتَهُمْ وَ إِذَا شَفَعَ بِهِ إِلَيْكَ الْمُسْتَشْفِعُونَ شَفَّعْتَهُمْ وَ إِذَا اسْتَصْرَخَكَ بِهِ الْمُسْتَصْرِخُونَ أَصْرَخْتَهُمْ وَ فَرَّجْتَ عَنْهُمْ وَ إِذَا نَادَاكَ بِهِ الْهَارِبُونَ إِلَيْكَ سَمِعْتَ نِدَاءَهُمْ وَ أَغَثْتَهُمْ وَ إِذَا أَقْبَلَ بِهِ التَّائِبُونَ قَبِلْتَهُمْ وَ قَبِلْتَ تَوْبَتَهُمْ فَإِنِّي أَسْأَلُكَ بِهِ يَا سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ وَ إِلَهِي يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا رَجَائِي وَ يَا كَهْفِي وَ يَا كَنْزِي وَ يَا ذُخْرِي وَ ذَخِيرَتِي وَ يَا عُدَّتِي لِدِينِي وَ دُنْيَايَ وَ مُنْقَلَبِي بِذَلِكَ الِاسْمِ الْأَعْظَمِ أَدْعُوكَ لِذَنْبٍ لَا يَغْفِرُهُ غَيْرُكَ وَ لِكَرْبٍ لَا يَكْشِفُهُ غَيْرُكَ وَ لِهَمٍّ لَا يَقْدِرُ عَلَى إِزَالَتِهِ غَيْرُكَ وَ لِذُنُوبِيَ الَّتِي بَارَزْتُكَ بِهَا وَ قَلَّ مَعَهَا حَيَائِي عِنْدَكَ بِفِعْلِهَا فَهَا أَنَا قَدْ أَتَيْتُكَ خَاطِئاً مُذْنِباً قَدْ

ضَاقَتْ عَلَيَّ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَ ضَاقَ عَلَيَّ الْجَبَلُ وَ لَا مَلْجَأَ وَ لَا مَنْجَى إِلَّا إِلَيْکَ فَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْکَ قَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ مُذْنِباً خَاطِئاً فَقِيراً مُحْتَاجاً- لَا أَجِدُ لِذَنْبِي غَافِراً غَيْرَکَ وَ لَا لِكَسْرِي جَابِراً سِوَاکَ وَ لَا لِضُرِّي كَاشِفاً غَيْرَکَ أَقُولُ كَمَا قَالَ يُونُسُ حِينَ سَجَنْتَهُ فِي الظُّلُمَاتِ رَجَاءَ أَنْ تَتُوبَ عَلَيَّ وَ تُنْجِيَنِي مِنْ غَمِّ الذُّنُوبِ- لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ وَ إِنِّي أَسْأَلُکَ يَا سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ بِاسْمِکَ أَنْ تَسْتَجِيبَ دُعَائِي وَ تُعْطِيَنِي سُؤْلِي وَ مُنَايَ وَ أَنْ تُعَجِّلَ لِيَ الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِکَ فِي أَتَمِّ نِعْمَةٍ وَ أَعْظَمِ عَافِيَةٍ وَ أَوْسَعِ رِزْقٍ وَ أَفْضَلِ دَعَةٍ مَا لَمْ تَزَلْ تُعَوِّدُنِيهِ اللَّهُمَّ (۱)

وَ تَرْزُقَنِي الشُّكْرَ عَلَى مَا آتَيْتَنِي وَ تَجْعَلَ ذَلِکَ بَاقِياً مَا أَبْقَيْتَنِي وَ تَعْفُوَ عَنْ ذُنُوبِي وَ خَطَائِي وَ إِسْرَافِي وَ اجْتِرَامِي إِذَا تَوَفَّيْتَنِي حَتَّى تَصِلَ (۲) نَعِيمَ الدُّنْيَا بِنَعِيمِ الْآخِرَةِ اللَّهُمَّ بِيَدِکَ مَقَادِيرُ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ الشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فَبَارِکْ لِي فِي دِينِي وَ دُنْيَايَ وَ بَارِکْ اللَّهُمَّ فِي جَمِيعِ أُمُورِي اللَّهُمَّ وَعْدُکَ حَقٌّ وَ لِقَاؤُکَ حَقٌّ لَا بُدَّ مِنْهُ وَ لَا مَحِيدَ عَنْهُ وَ افْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَكَفَّلْتَ بِرِزْقِي وَ رِزْقِ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ وَ أَكْرَمَ مَسْئُولٍ وَ أَوْسَعَ مُعْطٍ وَ أَفْضَلَ مَرْجُوٍّ أَوْسِعْ لِي فِي رِزْقِي وَ رِزْقِ عِيَالِي اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِي وَ تُقَدِّرُ مِنَ الْأُمُورِ الْمَحْتُومَهِ وَ فِيمَا تَفْرُقُ بِهِ بَيْنَ الْحَلَالِ وَ الْحَرَامِ مِنَ الْأَمْرِ الْحَكِيمِ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَ لَا يُبَدَّلُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِکَ الْحَرَامِ الْمَبْرُورِ حَجُّهُمْ الْمَشْكُورِ سَعْيُهُمْ الْمَغْفُورِ ذَنْبُهُمْ الْمُكَفَّرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتُهُمْ الْمُوَسَّعِهِ أَرْزَاقُهُمْ الصَّحِيحَهِ أَبْدَانُهُمْ الْآمِنِينَ (۳) خَوْفَهُمْ وَ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِي وَ تُقَدِّرُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي.

۱- ۱. الهی خ ل.

۲- ۲. توصل خ ل.

۳- ۳. المأمون خوفهم، الآمنين من خوفهم ظ.

وَ تَمُدَّ فِی أَجَلِی وَ تَزِیدَ فِی رِزْقِی وَ تُعَافِیَنِی فِی جَسَدِی وَ کُلِّ مَا یُهِمُّنِی مِنْ أَمْرِ دِینِی وَ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی وَ عَاجِلِی وَ آجِلِی لِی -(۱)

وَ لِمَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ وَ یَلْزَمُنِی شَأْنُهُ مِنْ قَرِیبٍ أَوْ بَعِیدٍ إِنَّکَ جَوَادٌ کَرِیمٌ رَءُوفٌ رَحِیمٌ یَا کَائِناً قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ تَنَامُ الْعُیُونُ وَ تَنْکَدِرُ النُّجُومُ وَ أَنْتَ حَیٌّ قَیُّومٌ لَا تَأْخُذُکَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ وَ أَنْتَ اللَّطِیفُ الْخَبِیرُ.

**[ترجمه]خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و سینه مرا بر دین اسلام بگشا و مرا به نور ایمان زینت بخش و خشنود گردان و لباس پرهیزکاری بر من بپوشان و مرا از عذاب آتش حفظ فرما.

هفت بار این دعا را می خوانی و حاجتت را از خدای عزوجلّ می خواهی سپس می گویی:

خدایا، پروردگارا، تو همو هستی پروردگارا! ای پاکیزه، ای پاکیزه، ای پاکیزه، از تو می خواهم به حق اسم اعظمت - الله - که معبودی جز او نیست و او حق آشکار است. زنده پاینده ای که نه خوابی سبک تو را فرا می گیرد و نه خوابی گران؛ آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است، از آنِ توست. {کیست آن کس که جز به اذن او در پیشگاهش شفاعت کند؟ آنچه در پیش روی آنان و آنچه در پشت سرشان است می داند. و به چیزی از علم او، جز به آنچه بخواهد، احاطه نمی یابند. کرسیِ او آسمان ها و زمین را در بر گرفته و نگهداری آن ها بر او دشوار نیست و اوست والایِ بزرگ.} - بقره / ۲۵۵ - از تو می خواهم که بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی در میان پیشینیان، و بر محمد و خاندان او درود فرستی در بین پسینیان، و بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی پیش از هر چیز، و بر محمد و خاندان او درود فرستی پس از هر چیز و به تعداد هر چیز، و بر محمد و خاندان او درود فرستی در شب چون تاریکی اش را فرو پوشد، و بر محمد و خاندان او درود فرستی در روز چون روشنی گیرد، و بر محمد و خاندان او درود فرستی در دنیا و آخرت و تمام آنچه را برای آخرت و دنیا از تو می خواهم به من ببخشی. ای زنده در آن وقت که زنده ای نبود، و ای زنده پیش از هر زنده ای و پیش از هر چیز و پیش از هر کس، و ای زنده پس از هر زنده ای، معبودی جز تو نیست، ای پاینده، به مهر و رحمتت از تو فریاد خواهم، بر محمد و خاندان او درود فرست و به فریادم برس و تمام امور و اسبابم را اصلاح فرما و مرا به قدر چشم بر هم زدنی به خود وامگذار. سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است و شریکی ندارد .

- این ذکر را چهار مرتبه می گویی - پروردگارا، تو برای من هستی و نسبت به من مهربانی، ای پروردگارم، تکیه گاه و همراه من باش. پروردگارا از تو می خواهم به حق آنچه عرش تو از بزرگی و شکوهت حمل کرده، که با من آن کنی که تو شایسته آنی و نه آنچه را من شایسته آن هستم که تو سزاوار تقوی و آمرزش هستی. خدایا ستایشت کنم، ستایشی ستوده و تنها بر تو توکل کنم و از توی یگانه آمرزش خواهم و گواهی می دهم که معبودی جز تو نیست، گواهی که عمرم را با آن به پایان برسانم و بدان به دیدار پروردگارم بشتابم و بدان وارد قبرم شوم و در تنهایی‌ام با آن خلوت کنم.

خدایا به همراه چیزهایی که از تو خواستم، انجام کارهای نیک و ترک کردار ناپسند و محبت به بیچارگان را از تو می خواهم و این که مرا بیامرزی و به من رحم کنی و اگر نسبت به عده ای اراده عذاب یا فتنه ای را کردی، پیش از آن که فریفته شوم مرا از آن محافظت کنی. و عشق تو و عشق به هر که دوستت دارد و عشق به هر که تو دوستش داری و محبت به هر آنچه

محبتش سبب نزدیکی به عشق تو شود و عشقی که مرا به عشق و محبت تو نزدیک می کند را از تو خواستارم. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و راه گشایشی را از گناهان برای من فراهم کن و به سوی هر کار خیری، راهی برایم قرار ده.

خدایا من یکی از آفریدگانت هستم و برخی از بندگانت بر گردن من حقوقی دارند و گناهانی از من، بین من و توست. خدایا خیری را در وجود من قرار ده که تو خود آن را دریابی و به راستی که اگر تو آن را در وجود من قرار ندهی، آن را در من نیابی. خدایا خلق خود را از من و حقوقی که بر گردن من دارند راضی گردان و گناهانی را که بین من و توست ببخش. خدایا آنچنان که اراده فرمودی مرا آفریدی، پس مرا چنان گردان که خود دوست داری. خدایا ما را ببخش و رحمت کن و از ما درگذر و از ما خشنود باش و از ما بپذیر و ما را به بهشت داخل گردان و از آتش دوزخ رهایی بخش و تمام نیات و امور ما را اصلاح گردان.

خدایا بر محمد و خاندان محمد، پیامبر مکی پاک مبارک، پیامبر رحمت صلوات فرست همان طور که به ما دستور فرمودی تا بر او درود فرستیم. خدایا بر محمد و خاندان محمد، پیامبر مکی درود فرست به تعداد کسانی که بر او درود فرستاده اند و به تعداد کسانی که بر او درود می فرستند و به تعداد کسانی که درود نفرستاده اند، و ما را بیامرز که تویی آمرزنده مهربان. خدایا ای پروردگار بیت الحرام و رکن و مقام و پروردگار مشعر الحرام و پروردگار حل و احرام، از جانب ما بر روح محمد سلام برسان و سلام و درود و رحمت و برکات خداوند بر او و بر اهل بیت نیک و برگزیده و منتخب او باد. هیچ نیرو و قوتی نیست مگر به خداوند بلندمرتبه بزرگ و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است و درود و صلوات خدا بر محمد و خاندان او باد.

خدایا ای پروردگار سبع المثانی و قرآن بزرگ و پروردگار جبرییل و میکاییل و اسرافیل و پروردگار فرشتگان و همگی مخلوقات، بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و برای من چنین و چنان کن... خدایا ای پروردگار آسمان های هفتگانه و هر که در آن هاست و به آن نامت که زندگان را به آن روزی دهی و پیمانه دریاها و تعداد ماسه ها را بدان به شماره درآوری و زندگان را بدان بمیرانی و مردگان را زنده کنی و انسان خوار را بدان عزت بخشی و انسان عزتمند را بدان خوار کنی و هر چه خواهی بدان کنی و هر چه خواهی حکم فرمایی و بدان به چیز بگویی باش و می باشد.

خدایا از تو خواهم به حق نام بزرگت که وقتی درخواست کنندگان از تو بدان درخواست کنند، خواسته شان را به آن ها دهی و وقتی دعاگویان بدان دعایت کنند، اجابتشان گردانی و وقتی پناه جویان بدان نام به تو پناه جویند، پناهشان دهی و چون درماندگان تو را بدان نام خوانند، نجاتشان دهی و چون شفاعت خواهان به وسیله آن نام روی شفاعت به تو آرند، شفاعتشان را بپذیری و چون فریادخواهان بدان از تو فریادخواهی کنند، به فریادشان برسی و گرفتاریشان را برطرف سازی و چون گریختگان بدان نام تو را صدا زنند، صدایشان را بشنوی و یاریشان کنی و چون توبه پیشگان بدان نام به درگاهت روی آورند، آنان را بپذیری و توبه شان را قبول کنی. من نیز به حق این نام از تو می خواهم ای سرور و مولا و معبودم، ای زنده پاینده، ای امید و پناهم و ای گنجینه و اندوخته و ذخیره ام و ای توشه دین و دنیا و بازگشتگاهم، تو را می خوانم به آن اسم اعظم برای گناهی که جز تو کسی آن را نیامرزد و برای گرفتاری و اندوهی که جز تو کسی برطرف نتواند کرد و برای غصه ای که جز تو کسی رفع نتواند کرد و برای گناهانی که با آن ها به مخالفت با تو برخاستم و با انجام آن ها در محضر تو بی

شرمی کردم و اکنون این منم که خطاکارانه و آلوده به گناه به محضـر تو آمده ام و زمین با همه فراخی‌اش بر من تنگ شده و عرصه بر من تنگ گشـته و هیـچ پناهگاهی جز به درگاهت ندارم. اینک این منم که پیش روی توام، با گناه و خطا و نداری و نیاز، شب را صبح کرده و صبح را شب کرده ام و آمرزنـده ای جز تو برای گناهم نمی یابم و برای شکسـتگی‌ام جبران کننده ای جز تو نمی بینم و برای زیانم برطرف کننـده ای جز تو نیابم و من همان سـخن را که بنـده ات یونس گفت، هنگامی که در تاریکی ها زنـدانی‌اش کردی، می گویم، بـدان امید که توبه ام را بپذیری و مرا از اندوه گناهان رهایی بخشـی: معبودی جز تو نیست، منزهی تو و من به راستی از ستمکاران بودم.

ای سـرور و مولای من، به حق نامت از تو خواهم که دعایم را مستجاب گردانی و خواسـته و آرزوی من را به من ببخشی و از جانب خودت گشایشی زودهنگام به من ارزانی داری، به همراه کامل ترین نعمت و بزرگ ترین سلامتی و فراخ ترین روزی و بهترین آسایش که پیوسته بدان عادتم داده ای. خدایا از تو خواهم که سپاس را بر آنچه به من ارزانی داشته ای روزیم گردانی و تـا پایـان عمرم آن را برایم نگه داری و به وقت مردن از گناهـان و اشـتباهات و زیـارهروی و بزهکـاریم درگـذری تـا نعمت دنیایم را به نعمت آخرت متصل گردانی. خـدایا مقدرات شب و روز و آسـمان ها و زمین و خورشـید و ماه و بدی و نیکی در دست تـوست، پس در دین و دنیـا و آخرتم به من برکت ده و در تمـام امـورم - خـدایا - برکتم بخش. خـدایا وعـده تو حق و دیدارت حق و حتمی است و چاره و گریزی از آن نیست، پس با من چنین و چنان کن...

خـدایا تو مسـئولیت روزی من و هر جنبنده ای را که اختیارش در دست توست بر عهده گرفته ای، ای بهترین فراخوانده شده و بهـترین درخواست شـده و وسـیع ترین بخشـنده و بهترین منبع امیـد! روزی من و خـانواده ام را فراخ گردان. خـدایا در آنچه از دسـتور حتمی خود حکم و مقرر فرموده ای و در آنچه در فرمـان حکیمـانه ات در شب قـدر از حلال و حرام خود تقسـیم می کنی و از قضایی که بازگشت نـدارد و تغییر ناپـذیر است، از تو خواهم که بر محمـد و خانـدان او درود و رحمت فرستی و نام مرا در زمره حاجیـان بیت الله الحرام بنویسـی که حجشـان مقبول، سـعیشان مورد سـپاس، گناهشـان آمرزیـده، کارهـای بـدشان بخشوده شده، روزشان وسیع گشته، تن هایشان تندرست و از ترس در امان هستند.

[از تـو خـواهم] در آنچه حکم و مقـدر فرموده ای، بر محمـد و خانـدان او درود فرسـتی و عمرم را دراز و زنـدگیم را طولانـی بـداری و روزیم را زیاد کنی و در جسـمم و در هر چه برایم مهم است، از کار دین و دنیا و آخرتم و آینده نزدیک و دورم، به من و به هر کسـی که به او توجه دارم و ملزم به انجام کارش هسـتم، چه آشـنای نزدیک باشـد و چه دور، سـلامت بخشـی که تویی سـخاوتمند بخشـنده و رئوف مهربان. ای آن که قبل از هر چیز وجود داشـته ای، دیدگان به خواب روند و سـتارگان تیره گردند و تو زنده و پاینده ای هستی که نه خوابی سبک تو را گیرد و نه خوابی گران و تو بر همه چیز دقیق و آگاهی.

**[ترجمه]

الدُّعَاءُ فِی آخِرِه

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ یَا رَبَّ هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ کُلِّ لَیْلَهٍ یَا عَلِیُّ یَا عَظِیمُ یَا کَرِیمُ یَا غَفُورُ یَا رَحِیمُ یَا سَمِیعُ یَا عَلِیمُ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ أَسْأَلُکَ بِأَسْمَائِکَ الْحُسْنَی الَّتِی إِذَا دُعِیتَ بِهَا أَجَبْتَ وَ إِذَا سُئِلْتَ بِهَا أَعْطَیْتَ یَا عَزِیزاً لَا تَسْتَذِلُّ یَا مَنِیعاً لَا تُرَامُ أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی

مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُعْتِقَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ تُدْخِلَنِی الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِکَ وَ تُعِیذَنِی مِنْ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ وَ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ ارْحَمْهُمَا کَمَا رَبَّیَانِی صَغِیراً وَ اجْزِهِمَا عَنِّی خَیْراً أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ الْعَلِیَّ الْأَعْلَی الَّذِی لَا یَضِیعُ وَدَائِعُهُ وَ لَا یَخِیبُ سَائِلُهُ دِینِی وَ نَفْسِی وَ خَوَاتِیمَ عَمَلِی وَ وُلْدِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ أَهْلَ بَیْتِی وَ قَرَابَاتِی اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَوَّلًا وَ آخِراً وَ بَارِکْ عَلَیْهِمْ بَاطِناً وَ ظَاهِراً وَ احْفَظْنِی فِی کَنَفِکَ وَ اجْعَلْنِی فِی حِفْظِکَ وَ فِی عِزِّکَ وَ فِی جِوَارِکَ وَ فِی عِنَایَتِکَ وَ اسْتُرْ عَلَیَّ وَ حُطْنِی وَ أَصْلِحْ لِی شَأْنِی وَ اهْدِنِی وَ تُبْ عَلَیَّ وَ اکْفِنِی وَ اعْصِمْنِی وَ تَوَلَّنِی وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی غَیْرِکَ وَ لَا تُزِلْ عَنِّی نِعْمَتَکَ وَ لَا سَتْرَکَ عَزَّ جَارُکَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ وَ لَا إِلَهَ غَیْرُکَ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُکَ وَ سُبْحَانَکَ سُبْحَانَکَ مَا أَعْظَمَ شَأْنَکَ وَ أَعَزَّ بُرْهَانَکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اهْدِنِی فِیمَنْ هَدَیْتَ وَ تَوَلَّنِی فِیمَنْ تَوَلَّیْتَ وَ بَارِکْ لِی فِیمَا أَعْطَیْتَ وَ قِنِی شَرَّ مَا قَضَیْتَ إِنَّکَ تَقْضِی وَ لَا یُقْضَی عَلَیْکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

ص: ۳۲۳

۱- ۱. لی خ ل.

**[ترجمه]خدایا، از تو درخواست می کنم ای پروردگار این شب و هر شب، ای بلندمرتبه، ای بزرگ، ای بخشنده، ای آمرزنده، ای مهربان، ای شنوا، ای دانا، ای زنده، ای پاینده! از تو خواهم به حق نام های نیکویت که چون بدان خوانده شوی اجابت فرمایی و چون بدان درخواست شوی ارزانی داری. ای عزتمندی که خوار نگردد، ای استوار و والایی که کسی نمی تواند آهنگ تو را بنماید، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و مرا را از آتش رهایی بخشی و به رحمت خویش در بهشت خویش وارد گردانی و از فتنه های گمراه کننده و از شیطان رانده شده در پناه گیری. خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و مرا و والدینم را بیامرز و آنان را رحمت کن، چنانچه در کودکی مرا تربیت کردند و از جانب من خیری را پاداش آنان گردان. در محضر خدای بلندمرتبه بزرگ که نه اماناتش تباه گردد و نه خواهانش ناامید گردد، دین و جان و پایان عملم و فرزندان و خاندان و مال و خانواده و نزدیکانم را به امانت می گذارم. خدایا در آغاز و پایان بر محمد و خاندان او درود فرست و پنهان و آشکارا به آنان برکت ده و مرا در سایه لطف خویش حفظ فرما و در حفظ و عزت و پناه و توجه خویش قرار ده و گناهم را بپوشان و مرا مراقبت فرما و کارم را اصلاح گردان و هدایتم فرما و توبه ام را بپذیر و نجاتم ده و مرا حفظ گردان و به دیگری وامگذار و نعمت و پوشderشت را از من نگیر. عزیز است آن که به تو پناه جوید و باشکوه است ستایشت و معبودی جز تو نیست. نام هایت مقدس است و منزهی تو منزهی، چه عظیم است شأنت و محکم است برهانت، ای مهربان ترین مهربانان. خدایا مرا در زمره کسانی هدایت فرما که هدایتشان کرده ای و در زمره کسانی سرپرستیم کن که سرپرستیشان کرده ای و در آنچه به من بخشیده ای برکت ده و مرا از شر آنچه مقدر فرموده ای حفظ گردان که به راستی تو حکم می کنی و کسی بر تو حکم نکند، ای مهربان ترین مهربانان! به راستی که تو بر همه چیز توانایی.

**[ترجمه]

أقول

هذا آخر ما ألحقناه من النصف الأخير من كتاب العدد القويه مما يناسب ذكره فی هذا المقام و الله الهادی إلی دار السلام و لیعلم أن ما أورده فی العدد القويه متقارب مما نقله السید بن طاوس رحمه الله علیه فی الدروع الواقیه و قد نقلناه أیضا سابقا و الظاهر أنه رضی الله عنه قد أخذه من کتاب الدروع الواقیه المشار إلیه مع ضم أشیاء کثیره أخری من الأخبار و الآثار و الأدعیه و نحوها أیضا و لمزید فوائده ذکرناه هنا و إن کان یشتمل علی تکرارها.

ثم اعلم أن.(۱)

ص: ۳۲۴

۱- ۱. بیاض فی الأصل.

**[ترجمه]این آخرین دعایی است که از بین مواردی که ذکرشان در این جا مناسب بود، از نیمه پایانی کتاب «العدد القویه» به این بخش ملحق کردیم و خداست هدایتگر به دار السلام. باید در نظر داشت که آنچه او در «العدد القویه» آورده است، به آنچه سید بن طاووس رحمه الله علیه در کتاب «الدروع الواقیه» نقل کرده نزدیک است که پیش از این نقل کردیم. به نظر می‌رسد که او - که خدا از او راضی باشد - این دعا را از کتاب «الدروع الواقیه» که بدان اشاره شد گرفته است، به همراه روایات و احادیث و دعاهای دیگر و نیز مواردی از این قبیل، برای فایده بیشتر که در اینجا ذکر کردیم، هر چند که شامل موارد تکراری هم بود.

سپس بدان که ... - . در نسخه اصل بدون نوشته آمده است. -

**[ترجمه]

أبواب أعمال شهر رمضان من الأدعیه و الصلوات و غیرها و سائر ما یتعلق به

أقول

قد أوردنا مباحث أغسال شهر رمضان فی کتاب الطهاره و کثیر من مباحث صلواته فی کتاب الصلاه.

**[ترجمه]مباحث مربوط به غسل های ماه مبارك رمضان را در کتاب طهارت و بسیاری از مباحث نمازهای آن را در کتاب نماز ذکر کرده ایم.

**[ترجمه]

باب ۱ تحقیق القول فی کون شهر رمضان هو أول السنه

الأخبار

أقول

قد أوردنا بعض ما یناسب هذا الباب فی کتاب السماء و العالم فی أبواب السنین و الشهور فتذکر(۱).

**[ترجمه]برخی از موارد مناسب با این باب را در کتاب آسمان و جهان، در باب های سال ها و ماه ها عنوان کردیم، پس این را در نظر داشته باش. - . ر.ك: ج ۵۸، سه حدیث را از کتاب های «الإقبال»، «الفقیه»، «الکافی» و «التهذیب» روایت کرده و پس از آن توضیح مفیدی را در مورد آن داده است که به آن مراجعه کنید. همچنین در ج ۹۶ در حدیثی به نقل از کتاب «العیون» ج۲ ص ۱۱۷ و «علل الشرایع»» ج۱ ص ۲۵۷ نوشته صدوق نیز آن را روایت کرده است. به اسناد او از فضل بن شاذان روایت شده که امام رضا علیه السلام فرمود:

اگر بگویند: برای چه روزه مخصوص ماه رمضان قرار داده شده و نه ماه های دیگر؟

گفته شود: زیرا ماه رمضان ماهی است که خداوند تعالی قرآن را در آن نازل فرمود و در این ماه بین حق و باطل جدایی افکند، چنانچه خدای عزوجلّ فرموده است: «شَهْرُ رَمَضانَ الَّذِی أُنْزِلَ فِیهِ الْقُرْآنُ هُدیً لِلنَّاسِ وَ بَیِّناتٍ مِنَ الْهُدی وَ الْفُرْقانِ»، { ماه رمضان [همان ماه] است که در آن، قرآن فرو فرستاده شده است، [کتابی] که مردم را راهبر، و [متضمّن] دلایل آشکار هدایت، و [میزان] تشخیص حق از باطل است.} در این ماه به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله خبر داده شد و لیله القدری که بهتر از هزار ماه [حکومت امویان] است در این ماه قرار دارد و در این شب هر گونه کاری به نحوی استوار فیصله می یابد. این شب، نخستین شب سال است و همه رویدادهای یک سال از خیر و شر یا زیان و سود یا روزی یا عمر در این شب مقدر می گردد؛ بدین روی این شب لیله القدر نامیده شده است.

در ج ۹۷ ص ۱۱ به نقل از «امالی صدوق» ص ۳۸ به شرح زیر آن را روایت کرده است:

از عمرو شامی روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: «إِنَّ عِدَّهَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنا عَشَرَ شَهْراً فِی کِتابِ اللَّهِ یَوْمَ خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ»، {در حقیقت، شماره ماه ها نزد خدا، از روزی که آسمان ها و زمین را آفریده، در کتاب [علمِ] خدا، دوازده ماه است.} اولین ماه، ماه خدای عزوجلّ است؛ یعنی ماه رمضان و قلب ماه رمضان شب قدر است و قرآن در اولین شب ماه رمضان نازل شد، پس با قرآن به استقبال ماه رمضان برو.

مولف:

این حدیث را در الکافی ج ۴ ص ۶۵ می بینی. شیخ هم در «التهذیب» ج ۱ ص ۴۰۶ آن را روایت کرده است. کلینی در الکافی ج ۴ ص ۱۶۰ و صدوق نیز در «الخصال» ج۲ ص ۱۰۲ به نقل از رفاعه از امام صادق علیه السلام روایت کرده اند که فرمود: شب قدر اول و آخر سال است.

شیخ در التهذیب ج ۱ ص ۴۴۶ به اسناد خود از هشام بن سالم از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: اگر ماه رمضان کامل باشد سال کامل است، فرمود: و آغاز سال، ماه رمضان است. -

**[ترجمه]

باب ۲ الدعاء عند دخول شهر رمضان و سائر أعماله و آدابه و ما يناسب ذلك

الأخبار

أقول

قد أوردنا شطرا من أدعيته فی أبواب أعمال شهر رمضان من كتاب الصيام و غيره أيضا فتذكر و اعلم أنه قد مضت أعمال مطلق أول كل شهر فی أول باب هذا الجزء فلا تغفل.

۱ - ۱. راجع ج ۵۸ ص ۳۹۲- ۳۹۴ روی من کتاب الاقبال و الفقیه و الکافی و التهذیب ثلاثه أحادیث و بعدها بیان مفید فی ذلک راجعه، و روی أیضا فی ج ۹۶ ص ۳۷۰ فی حدیث نقلا عن العیون ج ۲ ص ۱۱۷ و علل الشرائع ج ۱ ص ۲۵۷ للصدوق. بإسناده عن الفضل بن شاذان، عن الرضا علیه السلام أنّه قال: فان قال: فلم جعل الصوم فی شهر رمضان خاصّه دون سائر الشهور؟ قیل لان شهر رمضان هو الشهر الذی أنزل اللّه تعالی فیه القرآن، و فیه فرق بین الحق و الباطل، کما قال اللّه عزّ و جلّ:« شَهْرُ رَمَضانَ الَّذِی أُنْزِلَ فِیهِ الْقُرْآنُ هُدیً لِلنَّاسِ وَ بَیِّناتٍ مِنَ الْهُدی وَ الْفُرْقانِ» و فیه نبئ محمد صلی الله علیه و آله و فیه لیله القدر التی هی خیر من ألف شهر، و فیها یفرق کل أمر حکیم، و هی رأس السنه یقدر فیها ما یکون فی السنه من خیر أو شر أو مضره او منفعه أو رزق أو أجل، و لذلک سمیت لیله القدر. و روی فی ج ۹۷ ص ۱۱ عن أمالی الصدوق ص ۳۸ و لفظه: أحمد بن علیّ بن إبراهیم، عن أبیه، عن جده، عن ابن المغیره، عن عمرو الشامیّ عن الصادق علیه السلام قال: إِنَّ عِدَّهَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنا عَشَرَ شَهْراً فِی کِتابِ اللَّهِ یَوْمَ خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ» فغره الشهور شهر اللّه عزّ و جلّ و هو شهر رمضان، و قلب شهر رمضان لیله القدر، و نزل القرآن فی أول لیله من شهر رمضان فاستقبل الشهر بالقرآن. أقول: و تراه فی الکافی ج ۴ ص ۶۵، و رواه الشیخ فی التهذیب ج ۱ ص ۴۰۶ و روی الکلینی فی الکافی ج ۴ ص ۱۶۰ و الصدوق فی الخصال ج ۲ ص ۱۰۲ عن محمّد ابن یحیی، عن محمّد بن الحسین، عن ابن فضال عن أبی جمیله، عن رفاعه، عن أبی عبد اللّه علیه السلام قال: لیله القدر هی أول السنه و هی آخرها. و روی الشیخ فی التهذیب ج ۱ ص ۴۴۶ بإسناده عن أحمد بن محمّد، عن البرقی عن ابن أبی عمیر، عن هشام بن سالم، عن أبی عبد اللّه علیه السلام قال: إذا سلم شهر رمضان سلمت السنه، قال: و رأس السنه شهر رمضان.

**[ترجمه]پاره ای از دعاهای این ماه را در باب های اعمال ماه رمضان از کتاب «روزه» و نیز دیگر کتاب ها آوردیم، پس این را در نظر داشته باش و بدان که اعمال کلی اول هر ماه در اولین باب همین جلد گذشت، پس فراموش نکن.

**[ترجمه]

«۱»

قل، [إقبال الأعمال](۱) رَوَیْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَی أَبِی مُحَمَّدٍ هَارُونَ بْنِ مُوسَی التَّلَّعُکْبَرِیِّ بِإِسْنَادِهِ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: تَقُولُ عِنْدَ حُضُورِ شَهْرِ رَمَضَانَ- اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ الْمُبَارَکِ الَّذِی أَنْزَلْتَ فِیهِ الْقُرْآنَ وَ جَعَلْتَهُ هُدیً لِلنَّاسِ وَ بَیِّناتٍ مِنَ الْهُدی وَ الْفُرْقانِ قَدْ حَضَرَ فَسَلِّمْنَا فِیهِ وَ سَلِّمْهُ لَنَا وَ تَسَلَّمْهُ مِنَّا فِی یُسْرٍ مِنْکَ وَ عَافِیَةٍ وَ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ أَنْ تَغْفِرَ لِی فِی شَهْرِی هَذَا وَ تَرْحَمَنِی فِیهِ وَ تُعْتِقَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ

ص: ۳۲۶

۱- ۱. الإقبال: ۴۷- ۵۷.

وَ تُعْطِيَنِی فِيهِ خَيْرَ مَا أَعْطَيْتَ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ وَ خَيْرَ مَا أَنْتَ مُعْطِيهِ وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ شَهْرِ رَمَضَانٍ صُمْتُهُ لَکَ مُنْذُ أَسْکَنْتَنِی أَرْضَکَ إِلَی يَوْمِی هَذَا اجْعَلْهُ عَلَيَّ أَتَمَّهُ نِعْمَةً وَ أَعَمَّهُ عَافِيَةً وَ أَوْسَعَهُ رِزْقاً وَ أَجْزَلَهُ وَ أَهْنَأَهُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ وَ بِوَجْهِکَ الْکَرِيمِ وَ مُلْکِکَ الْعَظِيمِ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ مِنْ يَوْمِی هَذَا أَوْ يَنْقَضِیَ بَقِيَّةُ هَذَا الْيَوْمِ أَوْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ مِنْ لَيْلَتِی هَذِهِ أَوْ يَخْرُجَ هَذَا الشَّهْرُ وَ لَکَ قِبَلِی مَعَهُ تَبِعَةٌ أَوْ ذَنْبٌ أَوْ خَطِيئَةٌ تُرِيدُ أَنْ تُقَابِلَنِی بِذَلِکَ أَوْ تُؤَاخِذَنِی بِهِ أَوْ تَقِفَنِی بِهِ مَوْقِفَ خِزْیٍ فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ أَوْ تُعَذِّبَنِی بِهِ يَوْمَ أَلْقَاکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَدْعُوکَ لِهَمٍّ لَا يُفَرِّجُهُ غَيْرُکَ وَ لِرَحْمَةٍ لَا تُنَالُ إِلَّا بِکَ وَ لِکَرْبٍ لَا يَکْشِفُهُ إِلَّا أَنْتَ وَ لِرَغْبَةٍ لَا تُبْلَغُ إِلَّا بِکَ وَ لِحَاجَةٍ لَا تُقْضَی دُونَکَ اللَّهُمَّ فَکَمَا کَانَ مِنْ شَأْنِکَ مَا أَرَدْتَنِی بِهِ مِنْ مَسْأَلَتِکَ وَ رَحِمْتَنِی بِهِ مِنْ ذِکْرِکَ فَلْيَکُنْ مِنْ شَأْنِکَ سَيِّدِيَ الْإِجَابَةُ لِی فِيمَا دَعَوْتُکَ وَ النَّجَاةُ لِی فِيمَا قَدْ فَزِعْتُ إِلَيْکَ مِنْهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْتَحْ لِی مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِکَ رَحْمَةً- لَا تُعَذِّبُنِی بَعْدَهَا أَبَداً فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ ارْزُقْنِی مِنْ فَضْلِکَ الْوَاسِعِ رِزْقاً وَاسِعاً حَلَالًا طَيِّباً- لَا تُفْقِرُنِی بَعْدَهُ إِلَی أَحَدٍ سِوَاکَ أَبَداً تَزِيدُنِی بِذَلِکَ لَکَ شُکْراً وَ إِلَيْکَ فَاقَةً وَ فَقْراً وَ بِکَ عَمَّنْ سِوَاکَ غِنًی وَ تَعَفُّفاً اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ يَکُونَ جَزَاءُ إِحْسَانِکَ الْإِسَاءَةَ مِنِّی اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أُصْلِحَ عَمَلِی فِيمَا بَيْنِی وَ بَيْنَ النَّاسِ وَ أُفْسِدَهُ فِيمَا بَيْنِی وَ بَيْنَکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ تُحَوِّلَ سَرِيرَتِی بَيْنِی وَ بَيْنَکَ أَوْ تَکُونَ مُخَالِفَةً لِطَاعَتِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ يَکُونَ شَیْ ءٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ آثَرَ عِنْدِی مِنْ طَاعَتِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَعْمَلَ مِنْ طَاعَتِکَ قَلِيلًا أَوْ کَثِيراً أُرِيدُ بِهِ أَحَداً غَيْرَکَ أَوْ أَعْمَلَ عَمَلًا يُخَالِطُهُ رِئَاءٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ هَوًی يُرْدِی مَنْ يَرْکَبُهُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَجْعَلَ شَيْئاً مِنْ شُکْرِی فِيمَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ لِغَيْرِکَ أَطْلُبُ بِهِ رِضَا خَلْقِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَتَعَدَّی حَدّاً مِنْ حُدُودِکَ أَتَزَيَّنُ بِذَلِکَ لِلنَّاسِ وَ أَرْکَنُ بِهِ إِلَی الدُّنْيَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِعَفْوِکَ مِنْ عُقُوبَتِکَ وَ أَعُوذُ بِرِضَاکَ مِنْ سَخَطِکَ

وَ أَعُوذُ بِطَاعَتِکَ مِنْ مَعْصِیَتِکَ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْکَ جَلَّ ثَنَاءُ وَجْهِکَ- لَا أُحْصِی الثَّنَاءَ عَلَیْکَ وَ لَوْ حَرَصْتُ وَ أَنْتَ کَمَا أَثْنَیْتَ عَلَی نَفْسِکَ سُبْحَانَکَ وَ بِحَمْدِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَیْکَ مِنْ مَظَالِمَ کَثِیرَهٍ لِعِبَادِکَ عِنْدِی فَأَیُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِکَ أَوْ أَمَهٍ مِنْ إِمَائِکَ کَانَتْ لَهُ قِبَلِی مَظْلِمَهٌ ظَلَمْتُهُ إِیَّاهَا فِی مَالِهِ أَوْ بَدَنِهِ أَوْ عِرْضِهِ لَا أَسْتَطِیعُ أَدَاءَ ذَلِکَ إِلَیْهِ وَ لَا تَحَلُّلَهَا مِنْهُ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَرْضِهِ أَنْتَ عَنِّی بِمَا شِئْتَ وَ کَیْفَ شِئْتَ وَ هَبْهَا لِی وَ مَا تَصْنَعُ یَا سَیِّدِی بِعَذَابِی وَ قَدْ وَسِعَتْ رَحْمَتُکَ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ مَا عَلَیْکَ یَا رَبِّ أَنْ تُکْرِمَنِی بِرَحْمَتِکَ وَ لَا تُهِینَنِی بِعَذَابِکَ وَ لَا یَنْقُصُکَ یَا رَبِّ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا سَأَلْتُکَ فَأَنْتَ وَاجِدٌ لِکُلِّ شَیْ ءٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَیْکَ مِنْ کُلِّ ذَنْبٍ تُبْتُ إِلَیْکَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِیهِ وَ مِمَّا ضَیَّعْتُ مِنْ فَرَائِضِکَ وَ أَدَاءِ حَقِّکَ مِنَ الصَّلَاهِ وَ الزَّکَاهِ وَ الصِّیَامِ وَ الْجِهَادِ وَ الْحَجِّ وَ الْعُمْرَهِ أَوْ إِسْبَاغِ الْوُضُوءِ وَ الْغُسْلِ مِنَ الْجَنَابَهِ وَ قِیَامِ اللَّیْلِ وَ کَثْرَهِ الذِّکْرِ وَ کَفَّارَهِ الْیَمِینِ وَ الِاسْتِرْجَاعِ فِی الْمَعْصِیَهِ وَ الصُّدُودِ مِنْ کُلِّ شَیْ ءٍ(۱)

قَصَّرْتُ فِیهِ مِنْ فَرِیضَهٍ أَوْ سُنَّهٍ فَإِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَیْکَ مِنْهُ وَ مِمَّا رَکِبْتُ مِنَ الْکَبَائِرِ وَ أَتَیْتُ مِنَ الْمَعَاصِی وَ عَمِلْتُ مِنَ الذُّنُوبِ وَ اجْتَرَحْتُ مِنَ السَّیِّئَاتِ وَ أَصَبْتُ مِنَ الشَّهَوَاتِ وَ بَاشَرْتُ مِنَ الْخَطَایَا مِمَّا عَمِلْتُهُ مِنْ ذَلِکَ عَمْداً أَوْ خَطَأً سِرّاً أَوْ عَلَانِیَهً فَإِنِّی أَتُوبُ إِلَیْکَ مِنْهُ وَ مِنْ سَفْکِ الدَّمِ وَ عُقُوقِ الْوَالِدَیْنِ وَ قَطِیعَهِ الرَّحِمِ وَ الْفِرَارِ مِنَ الزَّحْفِ وَ قَذْفِ الْمُحْصَنَاتِ وَ أَکْلِ أَمْوَالِ الْیَتَامَی ظُلْماً وَ شَهَادَهِ الزُّورِ وَ کِتْمَانِ الشَّهَادَهِ وَ أَنْ أَشْتَرِیَ بِعَهْدِکَ فِی نَفْسِی ثَمَناً قَلِیلًا وَ أَکْلِ الرِّبَا وَ الْغُلُولِ وَ السُّحْتِ وَ السِّحْرِ وَ الِاکْتِهَانِ وَ الطِّیَرَهِ وَ الشِّرْکِ وَ الرِّیَاءِ وَ السَّرِقَهِ وَ شُرْبِ الْخَمْرِ وَ نَقْصِ الْمِکْیَالِ وَ بَخْسِ الْمِیزَانِ وَ الشِّقَاقِ وَ النِّفَاقِ وَ نَقْضِ الْعَهْدِ وَ الْفِرْیَهِ وَ الْخِیَانَهِ وَ الْغَدْرِ وَ إِخْفَارِ الذِّمَّهِ وَ الْحَلْفِ وَ الْغِیبَهِ وَ النَّمِیمَهِ وَ الْبُهْتَانِ وَ الْهَمْزِ وَ اللَّمْزِ وَ التَّنَابُزِ بِالْأَلْقَابِ وَ أَذَی الْجَارِ وَ دُخُولِ بَیْتٍ بِغَیْرِ إِذْنٍ وَ الْفَخْرِ وَ الْکِبْرِ وَ الْإِشْرَاکِ وَ الْإِصْرَارِ وَ الِاسْتِکْبَارِ وَ الْمَشْیِ

۱- ۱. و الاسترجاع فی المصیبه، و الصدود من کل شر و من کل شی ء إلخ ظ.

فِی الْأَرْضِ مَرَحاً وَ الْجَوْرِ فِی الْحُكْمِ وَ الِاعْتِدَاءِ فِی الْغَضَبِ وَ رُكُوبِ الْحَمِیَّهِ وَ تَعَضُّدِ الظَّالِمِ وَ عَوْنٍ عَلَی الْإِثْمِ وَ الْعُدْوَانِ وَ قِلَّهِ الْعَدَدِ فِی الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ وَ رُكُوبِ الظَّنِّ وَ اتِّبَاعِ الْهَوَی وَ الْعَمَلِ بِالشَّهْوَهِ وَ الْأَمْرِ بِالْمُنْكَرِ وَ النَّهْیِ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَ فَسَادٍ فِی الْأَرْضِ وَ جُحُودِ الْحَقِّ وَ الْإِدْلَاءِ إِلَی الْحُكَّامِ بِغَیْرِ حَقٍّ وَ الْمَكْرِ وَ الْخَدِیعَهِ وَ الْبُخْلِ وَ قَوْلٍ فِیمَا لَا أَعْلَمُ وَ أَكْلِ الْمَیْتَهِ وَ الدَّمِ وَ لَحْمِ الْخِنْزِیرِ وَ مَا أُهِلَّ لِغَیْرِ اللَّهِ بِهِ وَ الْحَسَدِ وَ الْبَغْیِ وَ الدُّعَاءِ إِلَی الْفَاحِشَهِ وَ التَّمَنِّی بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ وَ الْإِعْجَابِ بِالنَّفْسِ وَ الْمَنِّ بِالْعَطِیَّهِ وَ الِارْتِكَابِ إِلَی الظُّلْمِ وَ جُحُودِ الْفُرْقَانِ وَ قَهْرِ الْیَتِیمِ وَ انْتِهَارِ السَّائِلِ وَ الْحِنْثِ فِی الْأَیْمَانِ وَ كُلِّ یَمِینٍ كَاذِبَهٍ فَاجِرَهٍ وَ ظُلْمِ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِی أَمْوَالِهِمْ وَ أَشْعَارِهِمْ وَ أَبْشَارِهِمْ وَ أَعْرَاضِهِمْ وَ مَا رَآهُ بَصَرِی وَ سَمِعَهُ سَمْعِی وَ نَطَقَ بِهِ لِسَانِی وَ بَسَطْتُ إِلَیْهِ یَدِی وَ نَقَلْتُ إِلَیْهِ قَدَمِی وَ بَاشَرَهُ جِلْدِی وَ حَدَّثَتْ بِهِ نَفْسِی مِمَّا هُوَ لَكَ مَعْصِیَهٌ وَ كُلِّ یَمِینٍ زُورٍ وَ مِنْ كُلِّ فَاحِشَهٍ وَ ذَنْبٍ وَ خَطِیئَهٍ عَمِلْتُهَا فِی سَوَادِ اللَّیْلِ وَ بَیَاضِ النَّهَارِ فِی مَلَاءٍ أَوْ خَلَاءٍ مِمَّا عَلِمْتُهُ أَوْ لَمْ أَعْلَمْهُ ذَكَرْتُهُ أَوْ لَمْ أَذْكُرْهُ سَمِعْتُهُ أَوْ لَمْ أَسْمَعْهُ عَصَیْتُكَ فِیهِ رَبِّی طَرْفَهَ عَیْنٍ وَ فِیمَا سِوَاهَا مِنْ حِلٍّ أَوْ حَرَامٍ تَعَدَّیْتُ فِیهِ أَوْ قَصَّرْتُ عَنْهُ مُنْذُ یَوْمَ خَلَقْتَنِی إِلَی یَوْمَ جَلَسْتُ مَجْلِسِی هَذَا فَإِنِّی أَتُوبُ إِلَیْكَ مِنْهُ وَ أَنْتَ یَا كَرِیمُ تَوَّابٌ رَحِیمٌ.

اللَّهُمَّ یَا ذَا الْمَنِّ وَ الْفَضْلِ وَ الْمَحَامِدِ الَّتِی لَا تُحْصَی صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اقْبَلْ تَوْبَتِی وَ لَا تَرُدَّهَا لِكَثْرَهِ ذُنُوبِی وَ مَا أَسْرَفْتُ عَلَی نَفْسِی حَتَّی أَرْجِعَ فِی ذَنْبٍ تُبْتُ إِلَیْكَ مِنْهُ فَاجْعَلْهَا یَا عَزِیزُ تَوْبَهً نَصُوحاً صَادِقَهً مَبْرُورَهً لَدَیْكَ مَقْبُولَهً مَرْفُوعَهً عِنْدَكَ فِی خَزَائِنِكَ الَّتِی ذَخَرْتَهَا لِأَوْلِیَائِكَ حِینَ قَبِلْتَهَا مِنْهُمْ وَ رَضِیتَ بِهَا عَنْهُمْ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ النَّفْسَ نَفْسُ عَبْدِكَ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُحْصِنَهَا مِنَ الذُّنُوبِ وَ تَمْنَعَهَا مِنَ الْخَطَایَا وَ تُحْرِزَهَا مِنَ السَّیِّئَاتِ وَ تَجْعَلَهَا فِی حِصْنٍ حَصِینٍ مَنِیعٍ لَا یَصِلُ إِلَیْهَا ذَنْبٌ وَ لَا خَطِیئَهٌ وَ لَا یُفْسِدُهَا عَیْبٌ وَ لَا مَعْصِیَهٌ حَتَّی أَلْقَاكَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ أَنْتَ عَنِّی رَاضٍ وَ أَنَا مَسْرُورٌ تَغْبِطُنِی مَلَائِكَتُكَ وَ أَنْبِیَاؤُكَ وَ رُسُلُكَ وَ جَمِیعُ خَلْقِكَ وَ قَدْ قَبِلْتَنِی وَ جَعَلْتَنِی تَائِباً طَاهِراً

زَاكِياً عِنْدَكَ مِنَ الصَّادِقِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَعْتَرِفُ لَکَ بِذُنُوبِی فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْهَا ذُنُوباً لَا تُظْهِرُهَا لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ یَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِی فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِی إِنَّکَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ اللَّهُمَّ إِنْ کَانَ مِنْ عَطَائِکَ وَ مَنِّکَ وَ فَضْلِکَ وَ فِی عِلْمِکَ وَ قَضَائِکَ أَنْ تَرْزُقَنِی التَّوْبَهَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اعْصِمْنِی بَقِیَّهَ عُمُرِی وَ أَحْسِنْ مَعُونَتِی فِی الْجِدِّ وَ الِاجْتِهَادِ وَ الْمُسَارَعَهِ إِلَی مَا تُحِبُّ وَ تَرْضَی وَ النَّشَاطِ وَ الْفَرَحِ وَ الصِّحَّهِ حَتَّی أَبْلُغَ فِی عِبَادَتِکَ وَ طَاعَتِکَ الَّتِی یَحِقُّ لَکَ عَلَی رِضَاکَ وَ أَنْ تَرْزُقَنِی بِرَحْمَتِکَ مَا أُقِیمُ بِهِ حُدُودَ دِینِکَ وَ حَتَّی أَعْمَلَ فِی ذَلِکَ بِسُنَنِ نَبِیِّکَ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ افْعَلْ ذَلِکَ بِجَمِیعِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِی مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَشْکُرُ الْیَسِیرَ وَ تَغْفِرُ الْکَثِیرَ وَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ تَقُولُهَا ثَلَاثاً ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ اقْسِمْ لِی کُلَّ مَا تُطْفِئُ بِهِ عَنِّی نَائِرَهَ کُلِّ جَاهِلٍ وَ تَخْمُدُ عَنِّی شُعْلَهَ کُلِّ قَائِلٍ وَ أَعْطِنِی هُدًی مِنْ کُلِّ ضَلَالَهٍ وَ غِنًی مِنْ کُلِّ فَقْرٍ وَ قُوَّهً مِنْ کُلِّ ضَعْفٍ وَ عِزّاً مِنْ کُلِّ ذُلٍّ وَ رِفْعَهً مِنْ کُلِّ ضَعَهٍ وَ أَمْناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ عَافِیَهً مِنْ کُلِّ بَلَاءٍ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی عَمَلًا یَفْتَحُ لِی بَابَ کُلِّ یَقِینٍ وَ یَقِیناً یَسُدُّ عَنِّی بَابَ کُلِّ شُبْهَهٍ وَ دُعَاءً تَبْسُطُ لِی بِهِ الْإِجَابَهَ وَ خَوْفاً تُیَسِّرُ لِی بِهِ کُلَّ رَحْمَهٍ وَ عِصْمَهً تَحُولُ بَیْنِی وَ بَیْنَ الذُّنُوبِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

وَ تَتَضَرَّعُ إِلَی رَبِّکَ وَ تَقُولُ یَا مَنْ نَهَانِی عَنِ الْمَعْصِیَهِ فَعَصَیْتُهُ فَلَمْ یَهْتِکْ سِتْرِی عِنْدَ مَعْصِیَتِهِ یَا مَنْ أَلْبَسَنِی عَافِیَتَهُ فَعَصَیْتُهُ فَلَمْ یَسْلُبْنِی عِنْدَ ذَلِکَ عَافِیَتَهُ یَا مَنْ أَکْرَمَنِی وَ أَسْبَغَ عَلَیَّ نِعَمَهُ فَعَصَیْتُهُ فَلَمْ یُزِلْ عَنِّی نِعْمَتَهُ یَا مَنْ نَصَحَ لِی فَتَرَکْتُ نَصِیحَتَهُ فَلَمْ یَسْتَدْرِجْنِی عِنْدَ تَرْکِی نَصِیحَتَهُ یَا مَنْ أَوْصَانِی بِوَصَایَا کَثِیرَهٍ- لَا تُحْصَی إِشْفَاقاً مِنْهُ عَلَیَّ وَ رَحْمَهً مِنْهُ لِی فَتَرَکْتُ وَصِیَّتَهُ یَا مَنْ

كَتَمَ سَيِّئَتِی وَ أَظْهَرَ مَحَاسِنِی حَتَّی كَأَنِّی لَمْ أَزَلْ أَعْمَلُ بِطَاعَتِهِ يَا مَنْ أَرْضَيْتُ عِبَادَهُ بِسَخَطِهِ فَلَمْ يَكِلْنِی إِلَيْهِمْ وَ رَزَقَنِی مِنْ سَعَتِهِ يَا مَنْ دَعَانِی إِلَی جَنَّتِهِ فَاخْتَرْتُ النَّارَ فَلَمْ يَمْنَعْهُ ذَلِكَ أَنْ فَتَحَ لِی بَابَ تَوْبَتِهِ يَا مَنْ أَقَالَنِی عَظِيمَ الْعَثَرَاتِ وَ أَمَرَنِی بِالدُّعَاءِ وَ ضَمِنَ لِی إِجَابَتَهُ يَا مَنْ أَعْصِيهِ فَيَسْتُرُ عَلَيَّ وَ يَغْضَبُ لِی إِنْ عَيَّرْتُ بِمَعْصِيَتِهِ يَا مَنْ نَهَی خَلْقَهُ عَنِ انْتِهَاكِ مَحَارِمِی وَ أَنَا مُقِيمٌ عَلَی انْتِهَاكِ مَحَارِمِهِ يَا مَنْ أَفْنَيْتُ مَا أَعْطَانِی فِی مَعْصِيَتِهِ فَلَمْ يَحْبِسْ عَنِّی عَطِيَّتَهُ يَا مَنْ قَوِيتُ عَلَی الْمَعَاصِی بِكِفَايَتِهِ فَلَمْ يَخْذُلْنِی وَ لَمْ يُخْرِجْنِی مِنْ كِفَايَتِهِ يَا مَنْ بَارَزْتُهُ بِالْخَطَايَا فَلَمْ يُمَثِّلْ بِی عِنْدَ جُرْأَتِی عَلَی مُبَارَزَتِهِ يَا مَنْ أَمْهَلَنِی حَتَّی اسْتَغْنَيْتُ مِنْ لَذَّاتِی ثُمَّ وَعَدَنِی عَلَی تَرْكِهَا مَغْفِرَتَهُ يَا مَنْ أَدْعُوهُ وَ أَنَا عَلَی مَعْصِيَتِهِ فَيُجِيبُنِی وَ يَقْضِی حَاجَتِی بِقُدْرَتِهِ يَا مَنْ عَصَيْتُهُ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ قَدْ وَكَّلَ بِالاسْتِغْفَارِ لِی مَلَائِكَتَهُ يَا مَنْ عَصَيْتُهُ فِی الشَّبَابِ وَ الْمَشِيبِ وَ هُوَ يَتَأَنَّی بِی وَ يَفْتَحُ لِی بَابَ رَحْمَتِهِ.

يَا مَنْ يَشْكُرُ الْيَسِيرَ مِنْ عَمَلِی وَ يَنْسَی الْكَثِيرَ مِنْ كَرَامَتِهِ يَا مَنْ خَلَّصَنِی بِقُدْرَتِهِ وَ نَجَّانِی بِلُطْفِهِ يَا مَنِ اسْتَدْرَجَنِی حَتَّی جَانَبْتُ مَحَبَّتَهُ يَا مَنْ فَرَضَ الْكَثِيرَ لِی مِنْ إِجَابَتِهِ عَلَی طُولِ إِسَاءَتِی وَ تَضْيِيعِی فَرِيضَتَهُ-(١) يَا مَنْ يَغْفِرُ ظُلْمَنَا وَ حُوبَنَا وَ جُرْأَتَنَا وَ هُوَ لَا يَجُورُ عَلَيْنَا فِی قَضِيَّتِهِ يَا مَنْ نَتَظَالَمُ فَلَا يُؤَاخِذُنَا بِعِلْمِهِ وَ يُمْهِلُ حَتَّی يُحْضِرَ الْمَظْلُومُ بَيِّنَتَهُ يَا مَنْ يُشْرِكُ بِهِ عَبْدُهُ وَ هُوَ خَلَقَهُ فَلَا يَتَعَاظَمُهُ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ جَرِيرَتَهُ يَا مَنْ مَنَّ عَلَيَّ بِتَوْحِيدِهِ وَ أَحْصَی عَلَيَّ الذُّنُوبَ وَ أَرْجُو أَنْ يَغْفِرَهَا لِی بِمَشِيَّتِهِ يَا مَنْ أَعْذَرَ وَ أَنْذَرَ ثُمَّ عُدْتُ بَعْدَ الْإِعْذَارِ وَ الْإِنْذَارِ فِی مَعْصِيَتِهِ يَا مَنْ يَعْلَمُ أَنَّ حَسَنَاتِی لَا تَكُونُ ثَمَناً لِأَصْغَرِ نِعَمِهِ يَا مَنْ أَفْنَيْتُ عُمُرِی فِی مَعْصِيَتِهِ فَلَمْ يُغْلِقْ عَنِّی بَابَ تَوْبَتِهِ يَا وَيْلِی مَا أَقَلَّ حَيَائِی وَ يَا سُبْحَانَ هَذَا الرَّبِّ مَا أَعْظَمَ هَيْبَتَهُ وَ يَا وَيْلِی مَا أَقْطَعَ لِسَانِی بَعْدَ(٢) الْإِعْذَارِ وَ مَا عُذْرِی وَ قَدْ ظَهَرَتْ عَلَيَّ حُجَّتُهُ.

هَا أَنَا ذَا بَائِحٌ بِجُرْمِی مُقِرٌّ بِذَنْبِی لِرَبِّی لِيَرْحَمَنِی وَ يَتَغَمَّدَنِی بِمَغْفِرَتِهِ يَا

١- ١. فرائضه خ ل.

٢- ٢. عند خ ل.

مَن الْأَرَضُونَ وَ السَّمَاوَاتُ جَمِيعاً فِی قَبْضَتِهِ یَا مَنِ اسْتَحَقَقْتُ عُقُوبَتَهُ هَا أَنَا ذَا مُقِرٌّ بِذَنْبِی یَا مَنْ وَسِعَ کُلَّ شَیْ ءٍ بِرَحْمَتِهِ هَا أَنَا ذَا عَبْدُکَ الْحَسِیرُ الْخَاطِئُ اغْفِرْ لَهُ خَطِیئَتَهُ یَا مَنْ یُجِیرُنِی فِی مَحْیَایَ وَ مَمَاتِی یَا مَنْ هُوَ عُدَّتِی لِظُلْمَهِ الْقَبْرِ وَ وَحْشَتِهِ یَا مَنْ هُوَ ثِقَتِی وَ رَجَائِی وَ عُدَّتِی لِعَذَابِ الْقَبْرِ وَ ضَغْطَتِهِ یَا مَنْ هُوَ غِیَاثِی وَ مَفْزَعِی وَ عُدَّتِی لِلْحِسَابِ وَ دِقَّتِهِ یَا مَنْ عَظُمَ عَفْوُهُ وَ کَرُمَ صَفْحُهُ وَ اشْتَدَّتْ نَقِمَتُهُ إِلَهِی لَا تَخْذُلْنِی یَوْمَ الْقِیَامَهِ فَإِنَّکَ عُدَّتِی لِلْمِیزَانِ وَ خِفَّتِهِ هَا أَنَا ذَا بَائِحٌ بِجُرْمِی مُقِرٌّ بِذَنْبِی مُعْتَرِفٌ بِخَطِیئَتِی إِلَهِی وَ خَالِقِی وَ مَوْلَایَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اخْتِمْ لِی بِالشَّهَادَهِ وَ الرَّحْمَهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ یَحِقُّ عَلَیْکَ فِیهِ إِجَابَهُ الدُّعَاءِ إِذَا دُعِیتَ بِهِ وَ أَسْأَلُکَ بِحَقِّ کُلِّ ذِی حَقٍّ عَلَیْکَ وَ بِحَقِّکَ عَلَی جَمِیعِ مَنْ دُونَکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ رَسُولِکَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَبِیدِکَ النُّجَبَاءِ الْمَیَامِینِ وَ مَنْ أَرَادَنِی فَخُذْ بِسَمْعِهِ وَ بَصَرِهِ وَ مِنْ بَیْنِ یَدَیْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ امْنَعْهُ عَنِّی بِحَوْلِکَ وَ قُوَّتِکَ- إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغَبُ إِلَیْکَ فِی دَوْلَهٍ کَرِیمَهٍ تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَ أَهْلَهُ وَ تُذِلُّ بِهَا النِّفَاقَ وَ أَهْلَهُ وَ تَجْعَلُنَا فِیهَا مِنَ الدُّعَاهِ عَلَی طَاعَتِکَ وَ الْقَادَهِ إِلَی سَبِیلِکَ وَ تَرْزُقُنَا بِهَا کَرَامَهَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَشْکُو إِلَیْکَ غَیْبَهَ نَبِیِّنَا وَ کَثْرَهَ عَدُوِّنَا وَ قِلَّهَ عَدَدِنَا وَ شِدَّهَ الْفِتَنِ بِنَا وَ تَظَاهُرَ الزَّمَانِ عَلَیْنَا فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِنَّا عَلَی ذَلِکَ یَا رَبِّ بِفَتْحٍ مِنْکَ تُعَجِّلُهُ وَ نَصْرٍ تُعِزُّهُ وَ سُلْطَانِ حَقٍّ تُظْهِرُهُ وَ رَحْمَهٍ مِنْکَ تُجَلِّلُنَاهَا وَ عَافِیَتِکَ فَأَلْبِسْنَاهَا بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی لَمْ أَعْمَلِ الْحَسَنَهَ حَتَّی أَعْطَیْتَنِیهَا وَ لَمْ أَعْمَلِ السَّیِّئَهَ إِلَّا بَعْدَ أَنْ زَیَّنَهَا لِیَ الشَّیْطَانُ الرَّجِیمُ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ عُدْ عَلَیَّ بِعَطَائِکَ وَ دَاوِ دَائِی بِدَوَائِکَ فَإِنَّ دَائِیَ الذُّنُوبُ الْقَبِیحَهُ وَ دَوَاءَکَ وَعْدُ عَفْوِکَ وَ حَلَاوَهُ رَحْمَتِکَ اللَّهُمَّ لَا تَهْتِکْ سِتْرِی وَ لَا تُبْدِ عَوْرَتِی وَ آمِنْ رَوْعَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ نَفِّسْ کُرْبَتِی

وَ اقْضِ عَنِّی دَیْنِی وَ أَمَانَتِی وَ أَخْزِ عَدُوَّکَ وَ عَدُوَّ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَدُوِّی وَ عَدُوَّ الْمُؤْمِنِینَ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ فِی مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا اللَّهُمَّ حَاجَتِی حَاجَتِی حَاجَتِیَ الَّتِی إِنْ أَعْطَیْتَنِیهَا لَمْ یَضُرَّنِی مَا مَنَعْتَنِی وَ إِنْ مَنَعْتَنِیهَا لَمْ یَنْفَعْنِی مَا أَعْطَیْتَنِی وَ هِیَ فَکَاکُ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْضَ عَنِّی وَ ارْضَ عَنِّی وَ ارْضَ عَنِّی حَتَّی یَنْقَطِعَ النَّفَسُ اللَّهُمَّ إِلَیْکَ (۱)

تَعَمَّدْتُ بِحَاجَتِی وَ بِکَ أَنْزَلْتُ مَسْکَنَتِی فَلْتَسَعْنِی رَحْمَتُکَ یَا وَهَّابَ الْجَنَّهِ یَا وَهَّابَ الْمَغْفِرَهِ- لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِکَ أَیْنَ أَطْلُبُکَ یَا مَوْجُوداً فِی کُلِّ مَکَانٍ فِی الْفَیَافِی مَرَّهً وَ فِی الْقِفَارِ أُخْرَی لَعَلَّکَ تَسْمَعُ مِنِّی النِّدَاءَ فَقَدْ عَظُمَ جُرْمِی وَ قَلَّ حَیَائِی مَعَ تَقَلْقُلِ قَلْبِی وَ بُعْدِ مَطْلَبِی وَ کَثْرَهِ أَهْوَالِی رَبِّ أَیَّ أَهْوَالِی أَتَذَکَّرُ وَ أَیَّهَا أَنْسَی فَلَوْ لَمْ یَکُنْ إِلَّا الْمَوْتَ لَکَفَی فَکَیْفَ وَ مَا بَعْدَ الْمَوْتِ أَعْظَمُ وَ أَدْهَی یَا ثِقَلِی وَ دَمَارِی وَ سُوءَ سَلَفِی وَ قِلَّهَ نَظَرِی لِنَفْسِی حَتَّی مَتَی وَ إِلَی مَتَی أَقُولُ لَکَ الْعُتْبَی مَرَّهً بَعْدَ أُخْرَی ثُمَّ لَا تَجِدُ عِنْدِی صِدْقاً وَ لَا وَفَاءً أَسْأَلُکَ بِحَقِّ الَّذِی کُنْتَ لَهُ أَنِیساً فِی الظُّلُمَاتِ وَ بِحَقِّ الَّذِی لَمْ یَرْضَوْا بِصِیَامِ النَّهَارِ وَ بِمُکَابَدَهِ اللَّیْلِ حَتَّی مَضَوْا عَلَی الْأَسِنَّهِ قَدَماً فَخَضَبُوا اللِّحَی بِالدِّمَاءِ وَ رَمَّلُوا الْوُجُوهَ بِالثَّرَی إِلَّا عَفَوْتَ عَمَّنْ ظَلَمَ وَ أَسَاءَ یَا غَوْثَاهْ یَا اللَّهُ یَا رَبَّاهْ أَعُوذُ بِکَ مِنْ هَوًی قَدْ غَلَبَنِی وَ مِنْ عَدُوٍّ قَدِ اسْتَکْلَبَ عَلَیَّ وَ مِنْ دُنْیَا قَدْ تَزَیَّنَتْ لِی وَ مِنْ نَفْسٍ أَمَّارَهٍ بِالسُّوءِ إِلَّا ما رَحِمَ رَبِّی فَإِنْ کُنْتَ سَیِّدِی قَدْ رَحِمْتَ مِثْلِی فَارْحَمْنِی وَ إِنْ کُنْتَ سَیِّدِی قَدْ قَبِلْتَ مِثْلِی فَاقْبَلْنِی یَا مَنْ قَبِلَ السَّحَرَهَ فَاقْبَلْنِی یَا مَنْ یُغَذِّینِی بِالنِّعَمِ صَبَاحاً وَ مَسَاءً قَدْ تَرَانِی فَرِیداً وَحِیداً شَاخِصاً بَصَرِی مُقَلَّداً عَمَلِی قَدْ تَبَرَّأَ جَمِیعُ الْخَلْقِ مِنِّی نَعَمْ وَ أَبِی وَ أُمِّی وَ مَنْ کَانَ لَهُ کَدِّی وَ سَعْیِی إِلَهِی وَ مَنْ (۲)

یَقْبَلُنِی وَ یَسْمَعُ نِدَائِی وَ مَنْ یُونِسُ وَحْشَتِی وَ مَنْ یَنْطِقُ لِسَانِی إِذَا غُیِّبْتُ فِی الثَّرَی وَحْدِی ثُمَّ سَأَلْتَنِی بِمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّی فَإِنْ قُلْتُ قَدْ فَعَلْتُ

۱- ۱. ایاک خ ل.

۲- ۲. فمن یقبلنی خ ل.

فَأَیْنَ الْمَهْرَبُ مِنْ عَذَابِکَ وَ إِنْ قُلْتُ لَمْ أَفْعَلْ قُلْتَ أَ لَمْ أَکُنْ أَشَاهِدُکَ وَ أَرَاکَ یَا اللَّهُ یَا کَرِیمُ الْعَفْوِ مَنْ لِی غَیْرُکَ إِنْ سَأَلْتُ غَیْرَکَ لَمْ یُعْطِنِی وَ إِنْ دَعَوْتُ غَیْرَکَ لَمْ یُجِبْنِی رِضَاکَ یَا رَبِّ قَبْلَ لِقَائِکَ رِضَاکَ یَا رَبِّ قَبْلَ نُزُولِ النِّیرَانِ رِضَاکَ یَا رَبِّ قَبْلَ أَنْ تَغُلَّ الْأَیْدِی إِلَی الْأَعْنَاقِ رِضَاکَ یَا رَبِّ قَبْلَ أَنْ أُنَادِیَ فَلَا أُجَابَ النِّدَاءَ یَا أَحَقَّ مَنْ تَجَاوَزَ وَ عَفَا وَ عِزَّتِکَ لَا أَقْطَعُ مِنْکَ الرَّجَاءَ وَ إِنْ عَظُمَ جُرْمِی وَ قَلَّ حَیَائِی فَقَدْ لَزِقَ بِالْقَلْبِ دَاءٌ لَیْسَ لَهُ دَوَاءٌ یَا مَنْ لَمْ یَلْذِ اللَّائِذُونَ بِمِثْلِهِ یَا مَنْ لَمْ یَتَعَرَّضِ الْمُتَعَرِّضُونَ لِأَکْرَمَ مِنْهُ وَ یَا مَنْ لَمْ یُشَدَّ الرِّحَالُ إِلَی مِثْلِهِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اشْغَلْ قَلْبِی بِعَظِیمِ شَأْنِکَ وَ أَرْسِلْ مَحَبَّتَکَ إِلَیْهِ حَتَّی أَلْقَاکَ وَ أَوْدَاجِی تَشْخُبُ دَماً یَا وَاحِدُ یَا أَجْوَدَ الْمُنْعِمِینَ الْمُتَکَبِّرَ الْمُتَعَالِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْکُکْ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ إِلَهِی قَلَّ شُکْرِی سَیِّدِی فَلَمْ تَحْرِمْنِی وَ عَظُمَتْ خَطِیئَتِی سَیِّدِی فَلَمْ تَفْضَحْنِی وَ رَأَیْتَنِی عَلَی الْمَعَاصِی سَیِّدِی فَلَمْ تَمْنَعْنِی وَ لَمْ تَهْتِکْ سِتْرِی وَ أَمَرْتَنِی سَیِّدِی بِالطَّاعَهِ فَضَیَّعْتُ مَا بِهِ أَمَرْتَنِی فَأَیُّ فَقِیرٍ أَفْقَرُ مِنِّی سَیِّدِی إِنْ لَمْ تُغْنِنِی فَأَیُّ شَقِیٍّ أَشْقَی مِنِّی إِنْ لَمْ تَرْحَمْنِی فَنِعْمَ الرَّبُّ أَنْتَ یَا سَیِّدِی وَ نِعْمَ الْمَوْلَی وَ بِئْسَ الْعَبْدُ أَنَا یَا سَیِّدِی وَجَدْتَنِی أَیْ رَبَّاهْ هَا أَنَا ذَا بَیْنَ یَدَیْکَ مُعْتَرِفٌ بِذُنُوبِی مُقِرٌّ بِالْإِسَاءَهِ وَ الظُّلْمِ عَلَی نَفْسِی مَنْ أَنَا یَا رَبِّ فَتَقْصِدُ لِعَذَابِی أَمْ مَنْ یَدْخُلُ فِی مُسَاءَلَتِکَ إِنْ أَنْتَ رَحِمْتَنِی اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنَ الدُّنْیَا مَا أَسُدُّ بِهِ لِسَانِی وَ أُحْصِنُ بِهِ فَرْجِی وَ أُؤَدِّی بِهِ عَنِّی أَمَانَتِی وَ أَصِلُ بِهِ رَحِمِی وَ أَتَّجِرُ بِهِ لِآخِرَتِی وَ یَکُونُ لِی عَوْناً عَلَی الْحَجِّ وَ الْعُمْرَهِ فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِکَ وَ عِزَّتِکَ یَا کَرِیمُ لَأُلِحَّنَّ عَلَیْکَ وَ لَأَطْلُبَنَّ إِلَیْکَ وَ لَأَتَضَرَّعَنَّ إِلَیْکَ وَ لَأَبْسُطَنَّهَا إِلَیْکَ مَعَ مَا اقْتَرَفْنَا مِنَ الْآثَامِ یَا سَیِّدِی فَبِمَنْ أَعُوذُ وَ بِمَنْ أَلُوذُ کُلُّ مَنْ أَتَیْتُهُ فِی حَاجَهٍ وَ سَأَلْتُهُ فَائِدَهً فَإِلَیْکَ یُرْشِدُنِی وَ عَلَیْکَ یَدُلُّنِی وَ فِیمَا عِنْدَکَ یُرَغِّبُنِی فَأَسْأَلُکَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ عَلِیِ

بْنِ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ الْحُجَّهِ الْقَائِمِ بِالْحَقِّ صَلَوَاتُکَ يَا رَبِّ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ بِالشَّأْنِ الَّذِی لَهُمْ عِنْدَکَ فَإِنَّ لَهُمْ عِنْدَکَ شَأْناً مِنَ الشَّأْنِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی كَذَا وَ كَذَا وَ تَسْأَلَ حَوَائِجَکَ لِلدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ فَإِنَّهَا تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَ رَبَّ كُلِّ شَيْ ءٍ مُنْزِلَ التَّوْرَاهِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الزَّبُورِ وَ الْفُرْقَانِ الْعَظِيمِ فَالِقَ الْحَبِّ وَ النَّوَى أَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّهٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَکَ شَيْ ءٌ وَ أَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَکَ شَيْ ءٌ وَ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ دُونَکَ شَيْ ءٌ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اقْضِ عَنِّی الدَّيْنَ وَ أَغْنِنِی مِنَ الْفَقْرِ يَا خَيْرَ مَنْ عَبَدَ وَ يَا أَشْكَرَ مَنْ حُمِدَ وَ يَا أَحْلَمَ مَنْ قَهَرَ وَ يَا أَكْرَمَ مَنْ قَدَرَ وَ يَا أَسْمَعَ مَنْ نُودِیَ وَ يَا أَقْرَبَ مَنْ نُوجِیَ وَ يَا آمَنَ مَنِ اسْتُجِيرَ وَ يَا أَرْأَفَ مَنِ اسْتُغِيثَ وَ يَا أَكْرَمَ مَنْ سُئِلَ وَ يَا أَجْوَدَ مَنْ أَعْطَى وَ يَا أَرْحَمَ مَنِ اسْتُرْحِمَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْ قِلَّهَ حِيلَتِی وَ امْنُنْ عَلَيَّ بِالْجَنَّهِ طَوْلًا مِنْکَ وَ فُکَّ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ تَفَضُّلًا اللَّهُمَّ إِنِّی أَطَعْتُکَ فِی أَحَبِّ الْأَشْيَاءِ إِلَيْکَ وَ هُوَ التَّوْحِيدُ وَ لَمْ أَعْصِکَ فِی أَكْرَهِ الْأَشْيَاءِ إِلَيْکَ وَ هُوَ الشِّرْکُ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اكْفِنِی أَمْرَ عَدُوِّی اللَّهُمَّ إِنَّ لَکَ عَدُوّاً لَا يَأْلُونِی خَبَالًا بَصِيراً بِعُيُوبِی حَرِيصاً عَلَى غَوَايَتِی يَرَانِی هُوَ وَ قَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا أَرَاهُمْ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِذْ مِنْ شَرِّ شَيَاطِينِ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ أَنْفُسَنَا وَ أَمْوَالَنَا وَ أَهَالِيَنَا وَ أَوْلَادَنَا وَ مَا أَغْلَقْتَ عَلَيْهِ أَبْوَابَنَا وَ مَا أَحَاطَتْ بِهِ عَوْرَاتُنَا اللَّهُمَّ وَ حَرِّمْنِی عَلَيْهِ كَمَا حَرَّمْتَ عَلَيْهِ الْجَنَّهَ وَ بَاعِدْ بَيْنِی وَ بَيْنَهُ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ أَبْعَدَ مِنْ ذَلِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ مِنْ رِجْسِهِ وَ نَصْبِهِ وَ هَمْزِهِ وَ لَمْزِهِ وَ نَفْخِهِ وَ كَيْدِهِ وَ مَكْرِهِ وَ سِحْرِهِ وَ نَزْعِهِ وَ فِتْنَتِهِ وَ غَوَائِلِهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ

مِنْهُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ فِی الْمَحْیَا وَ الْمَمَاتِ یَا مُسَمِّیَ نَفْسِهِ بِالاسْمِ الَّذِی قَضَی أَنَّ حَاجَهَ مَنْ یَدْعُوهُ بِهِ مَقْضِیَّهٌ أَسْأَلُکَ بِهِ إِذْ لَا شَفِیعَ لِی عِنْدَکَ أَوْثَقُ مِنْهُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی کَذَا وَ کَذَا وَ تَسْأَلُ حَاجَتَکَ فَإِنَّهَا تُقْضَی إِنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنْ أَدْخَلْتَنِی الْجَنَّهَ فَأَنْتَ مَحْمُودٌ وَ إِنْ عَذَّبْتَنِی فَأَنْتَ مَحْمُودٌ یَا مَنْ هُوَ مَحْمُودٌ فِی کُلِّ خِصَالِهِ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِی مَا تَشَاءُ فَأَنْتَ مَحْمُودٌ إِلَهِی أَ تُرَاکَ مُعَذِّبِی وَ قَدْ عَفَّرْتُ لَکَ فِی التُّرَابِ خَدِّی أَ تُرَاکَ مُعَذِّبِی وَ حُبُّکَ فِی قَلْبِی أَمَا إِنَّکَ إِنْ فَعَلْتَ ذَلِکَ بِی جَمَعْتَ بَیْنِی وَ بَیْنَ قَوْمٍ طَالَ مَا عَادَیْتُهُمْ فِیکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِکُلِّ اسْمٍ هُوَ لَکَ یَحِقُّ عَلَیْکَ فِیهِ الْإِجَابَهُ لِلدُّعَاءِ إِذَا دُعِیتَ بِهِ وَ أَسْأَلُکَ بِحَقِّ کُلِّ ذِی حَقٍّ عَلَیْکَ وَ بِحَقِّکَ عَلَی جَمِیعِ مَنْ هُوَ دُونَکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ رَسُولِکَ وَ آلِهِ الطَّاهِرِینَ وَ مَنْ أَرَادَنِی أَوْ أَرَادَ أَحداً مِنْ إِخْوَانِی بِسُوءٍ فَخُذْ بِسَمْعِهِ وَ بَصَرِهِ وَ مِنْ بَیْنِ یَدَیْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ امْنَعْنِی مِنْهُ بِحَوْلِکَ وَ قُوَّتِکَ اللَّهُمَّ مَا غَابَ عَنِّی مِنْ أَمْرِی أَوْ حَضَرَنِی وَ لَمْ یَنْطِقْ لَهُ لِسَانِی وَ لَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِی أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّی فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَصْلِحْهُ لِی وَ سَهِّلْهُ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ- رَبَّنا لا تُؤاخِذْنا إِنْ نَسِینا أَوْ أَخْطَأْنا رَبَّنا وَ لا تَحْمِلْ عَلَیْنا إِصْراً کَما حَمَلْتَهُ عَلَی الَّذِینَ مِنْ قَبْلِنا رَبَّنا وَ لا تُحَمِّلْنا ما لا طاقَهَ لَنا بِهِ وَ اعْفُ عَنَّا وَ اغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا أَنْتَ مَوْلانا فَانْصُرْنا عَلَی الْقَوْمِ الْکافِرِینَ- مَا ذَا عَلَیْکَ یَا رَبِّ لَوْ أَرْضَیْتَ عَنِّی کُلَّ مَنْ لَهُ قِبَلِی تَبِعَهٌ وَ أَدْخَلْتَنِی الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِکَ وَ غَفَرْتَ لِی ذُنُوبِی فَإِنَّ مَغْفِرَتَکَ لِلْخَاطِئِینَ وَ أَنَا مِنْهُمْ فَاغْفِرْ لِی خَطَائِی یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ اللَّهُمَّ إِنَّکَ تَحْلُمُ عَنِ الْمُذْنِبِینَ وَ تَعْفُو عَنِ الْخَاطِئِینَ وَ أَنَا عَبْدُکَ الْخَاطِی الْمُذْنِبُ الْحَسِیرُ الشَّقِیُّ الَّذِی قَدْ أَفْزَعَتْنِی ذُنُوبِی وَ أَوْبَقَتْنِی خَطَایَایَ وَ لَمْ أَجِدْ لَهَا سَادّاً وَ لَا غَافِراً غَیْرَکَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ.

إِلَهِی اسْتَعْبَدَتْنِی الدُّنْیَا وَ اسْتَخْدَمَتْنِی فَصِرْتُ حَیْرَانَ بَیْنَ أَطْبَاقِهَا فَیَا مَنْ أَحْصَى الْقَلِیلَ فَشَکَرَهُ وَ تَجَاوَزَ عَنِ الْکَثِیرِ فَغَفَرَهُ بَعْدَ أَنْ سَتَرَهُ ضَاعِفْ لِیَ الْقَلِیلَ فِی طَاعَتِکَ وَ تَقَبَّلْهُ وَ تَجَاوَزْ عَنِ الْکَثِیرِ فِی مَعْصِیَتِکَ فَاغْفِرْهُ فَإِنَّهُ لَا یَغْفِرُ الْعَظِیمَ إِلَّا الْعَظِیمُ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِنِّی عَلَى صَلَاهِ اللَّیْلِ وَ صِیَامِ النَّهَارِ وَ ارْزُقْنِی مِنَ الْوَرَعِ مَا یَحْجُزُنِی عَنْ مَعَاصِیکَ وَ اجْعَلْ عِبَادَتِی لَکَ أَیَّامَ حَیَاتِی وَ اسْتَعْمِلْنِی أَیَّامَ عُمُرِی بِعَمَلٍ تَرْضَى بِهِ عَنِّی وَ زَوِّدْنِی مِنَ الدُّنْیَا التَّقْوَى وَ اجْعَلْ لِی فِی لِقَائِکَ خَلَفاً مِنْ جَمِیعِ الدُّنْیَا وَ اجْعَلْ مَا بَقِیَ مِنْ عُمُرِی دَرَکاً لِمَا مَضَى مِنْ أَجَلِی أَیْقَنْتُ أَنَّکَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ فِی مَوْضِعِ الْعَفْوِ وَ الرَّحْمَهِ وَ أَشَدُّ الْمُعَاقِبِینَ فِی مَوْضِعِ النَّکَالِ وَ النَّقِمَهِ وَ أَعْظَمُ الْمُتَجَبِّرِینَ فِی مَوْضِعِ الْکِبْرِیَاءِ وَ الْعَظَمَهِ فَاسْمَعْ یَا سَمِیعُ مِدْحَتِی وَ أَجِبْ یَا رَحِیمُ دَعْوَتِی وَ أَقِلْ یَا غَفُورُ عَثْرَتِی فَکَمْ یَا إِلَهِی مِنْ کُرْبَهٍ قَدْ فَرَّجْتَهَا وَ غَمْرَهٍ قَدْ کَشَفْتَهَا وَ عَثْرَهٍ قَدْ أَقَلْتَهَا وَ رَحْمَهٍ قَدْ نَشَرْتَهَا وَ حَلْقَهِ بَلَاءٍ قَدْ فَکَکْتَهَا- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ اللَّهُمَّ وَ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ کَفَى بِکَ شَهِیداً فَاشْهَدْ لِی بِأَنِّی أَشْهَدُ أَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبِّی وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُکَ نَبِیِّی وَ أَنَّ الدِّینَ الَّذِی شَرَعْتَ لَهُ دِینِی وَ أَنَّ الْکِتَابَ الَّذِی أَنْزَلْتَ عَلَیْهِ کِتَابِی وَ أَنَّ عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ إِمَامِی وَ أَنَّ الْأَئِمَّهَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِمْ أَئِمَّتِی اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ کَفَى بِکَ شَهِیداً فَاشْهَدْ لِی بِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُنْعِمُ عَلَیَّ لَا غَیْرُکَ لَکَ الْحَمْدُ بِنِعْمَتِکَ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ وَ تَبَارَکَ اللَّهُ وَ تَعَالَى وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ وَ لَا مَلْجَأَ وَ لَا مَنْجَى مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَیْهِ عَدَدَ الشَّفْعِ وَ الْوَتْرِ وَ عَدَدَ کَلِمَاتِ رَبِّیَ الطَّیِّبَاتِ الْمُبَارَکَاتِ صَدَقَ اللَّهُ وَ بَلَّغَ الْمُرْسَلُونَ وَ نَحْنُ عَلَى ذَلِکَ مِنَ الشَّاهِدِینَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلِ النُّورَ فِی بَصَرِی وَ النَّصِیحَهَ فِی صَدْرِی

وَ ذِكْرَكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ عَلَى لِسَانِي وَ مِنْ طِيبِ رِزْقِكَ الْحَلَالِ غَيْرِ مَمْنُونٍ وَ لَا مَحْظُورٍ فَارْزُقْنِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَعِيشَةِ مَعِيشَةً أَقْوَى بِهَا عَلَى جَمِيعِ حَاجَاتِي وَ أَتَوَصَّلُ بِهَا فِي الْحَيَاةِ إِلَى آخِرَتِي مِنْ غَيْرِ أَنْ تُتْرِفَنِي فِيهَا فَأَشْقَى وَ أَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ حَلَالِ رِزْقِكَ وَ أَفِضْ عَلَيَّ مِنْ سَيْبِ فَضْلِكَ نِعْمَةً مِنْكَ سَابِغَةً وَ عَطَاءً غَيْرَ مَمْنُونٍ وَ لَا تَشْغَلْنِي فِيهَا عَنْ شُكْرِ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ بِإِكْثَارٍ مِنْهَا فَتُلْهِيَنِي عَجَائِبُ بَهْجَتِهِ وَ تَفْتِنَنِي زَهَرَاتُ زِينَتِهِ وَ لَا بِإِقْلَالٍ مِنْهَا فَيَقْصُرَ بِعَمَلِي كَدُّهُ وَ يَمْلَأَ صَدْرِي هَمُّهُ بَلْ أَعْطِنِي مِنْ ذَلِكَ غِنًى مِنْ شِرَارِ خَلْقِكَ وَ بَلَاغاً أَنَالُ بِهِ رِضْوَانَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَ شَرِّ أَهْلِهَا وَ شَرِّ مَا فِيهَا وَ لَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْناً وَ لَا تَجْعَلْ فِرَاقَهَا لِي حَزَناً أَجِرْنِي مِنْ فِتْنَتِهَا وَ اجْعَلْ عَمَلِي فِيهَا مَقْبُولًا وَ سَعْيِي فِيهَا مَشْكُوراً حَتَّى أَصِلَ بِذَلِكَ إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ وَ مَسَاكِنِ الْأَخْيَارِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَزْلِهَا وَ زِلْزَالِهَا وَ سَطَوَاتِ سُلْطَانِهَا وَ مِنْ شَرِّ شَيَاطِينِهَا وَ بَغْيِ مَنْ بَغَى عَلَيَّ فِيهَا فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اعْصِمْنِي بِالسَّكِينَةِ وَ أَلْبِسْنِي دِرْعَكَ الْحَصِينَةَ وَ أَجِنَّنِي فِي سِتْرِكَ الْوَاقِي وَ أَصْلِحْ لِي حَالِي وَ بَارِكْ لِي فِي أَهْلِي وَ وُلْدِي وَ مَالِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ طَهِّرْ قَلْبِي وَ جَسَدِي وَ زَكِّ عَمَلِي وَ اقْبَلْ سَعْيِي وَ اجْعَلْ مَا عِنْدَكَ خَيْراً لِي سَيِّدِي أَنَا مِنْ حُبِّكَ جَائِعٌ لَا أَشْبَعُ أَنَا مِنْ حُبِّكَ ظَمْآنُ لَا أَرْوَى وَا شَوْقَاهْ إِلَى مَنْ يَرَانِي وَ لَا أَرَاهُ يَا حَبِيبَ مَنْ تَحَبَّبَ إِلَيْهِ يَا قُرَّةَ عَيْنِ مَنْ لَاذَ بِهِ وَ انْقَطَعَ إِلَيْهِ قَدْ تَرَى وَحْدَتِي مِنَ الْآدَمِيِّينَ وَ وَحْشَتِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اغْفِرْ لِي وَ آنِسْ وَحْشَتِي وَ ارْحَمْ وَحْدَتِي وَ غُرْبَتِي اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَالِمٌ بِحَوَائِجِي غَيْرُ مُعَلَّمٍ وَاسِعٌ لَهَا غَيْرُ مُتَكَلِّفٍ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ افْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي اللَّهُمَّ عَظُمَ الذَّنْبُ مِنْ عَبْدِكَ فَلْيَحْسُنِ الْعَفْوُ مِنْ عِنْدِكَ يَا أَهْلَ التَّقْوَى وَ أَهْلَ الْمَغْفِرَهِ.

اللَّهُمَّ إِنَّ عَفْوَكَ عَنْ ذَنْبِی وَ تَجَاوُزَكَ عَنْ خَطِیئَتِی وَ صَفْحَكَ عَنْ ظُلْمِی وَ سِتْرَكَ عَلَی قَبِیحِ عَمَلِی وَ حِلْمَكَ عَنْ كَثِیرِ جُرْمِی عِنْدَ مَا كَانَ مِنْ خَطَئِی وَ عَمْدِی أَطْمَعَنِی فِی أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَا أَسْتَوْجِبُهُ مِنْكَ الَّذِی رَزَقْتَنِی مِنْ رَحْمَتِكَ وَ أَرَیْتَنِی مِنْ قُدْرَتِكَ وَ عَرَّفْتَنِی مِنْ إِجَابَتِكَ فَصِرْتُ أَدْعُوكَ آمِناً وَ أَسْأَلُكَ مُسْتَأْنِساً لَا خَائِفاً وَ لَا وَجِلًا مُدِلًّا عَلَیْكَ فِیمَا قَصَدْتُ فِیهِ إِلَیْكَ فَإِنْ أَبْطَأَ عَنِّی عَتَبْتُ عَلَیْكَ بِجَهْلِی وَ لَعَلَّ الَّذِی أَبْطَأَ عَنِّی هُوَ خَیْرٌ لِی لِعِلْمِكَ بِعَاقِبَةِ الْأُمُورِ فَلَمْ أَرَ مَوْلًا كَرِیماً أَصْبَرَ عَلَی عَبْدٍ لَئِیمٍ مِنْكَ عَلَیَّ یَا رَبِّ إِنَّكَ تَدْعُونِی فَأُوَلِّی عَنْكَ وَ تَتَحَبَّبُ إِلَیَّ فَأَتَبَغَّضُ إِلَیْكَ وَ تَتَوَدَّدُ إِلَیَّ فَلَا أَقْبَلُ مِنْكَ كَأَنَّ لِیَ التَّطَوُّلَ عَلَیْكَ وَ لَمْ یَمْنَعْكَ ذَلِكَ مِنَ الرَّحْمَهِ بِی وَ الْإِحْسَانِ إِلَیَّ وَ التَّفَضُّلِ عَلَیَّ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ارْحَمْ عَبْدَكَ الْجَاهِلَ وَ جُدْ(۱) عَلَیْهِ بِفَضْلِ إِحْسَانِكَ إِنَّكَ جَوَادٌ كَرِیمٌ أَیْ جَوَادُ أَیْ كَرِیمُ.

ثُمَّ تَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ عَالِمِ الْغَیْبِ بِسْمِ مَنْ لَیْسَ فِی وَحْدَانِیَّتِهِ شَكٌّ وَ لَا رَیْبٌ بِسْمِ مَنْ لَا فَوْتَ عَلَیْهِ (۲)

وَ لَا رَغْبَهَ إِلَّا إِلَیْهِ بِسْمِ الْمَعْلُومِ غَیْرِ الْمَحْدُودِ وَ الْمَعْرُوفِ غَیْرِ الْمَوْصُوفِ بِسْمِ مَنْ أَمَاتَ وَ أَحْیَا بِسْمِ مَنْ لَهُ الْآخِرَهُ وَ الْأُولَی بِسْمِ الْعَزِیزِ الْأَعَزِّ بِسْمِ الْجَلِیلِ الْأَجَلِّ بِسْمِ الْمَحْمُودِ غَیْرِ الْمَحْدُودِ الْمُسْتَحِقِّ لَهُ عَلَی السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ بِسْمِ الْمَذْكُورِ فِی الشِّدَّهِ وَ الرَّخَاءِ بِسْمِ الْمُهَیْمِنِ الْجَبَّارِ بِسْمِ الْحَنَّانِ وَ الْمَنَّانِ بِسْمِ الْعَزِیزِ مِنْ غَیْرِ تَعَزُّزٍ وَ الْقَدِیرِ مِنْ غَیْرِ تَقَدُّرٍ بِسْمِ مَنْ لَمْ یَزَلْ وَ لَا یَزُولُ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِی لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ الَّذِی لا تَأْخُذُهُ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَصْلِحْنِی قَبْلَ الْمَوْتِ وَ ارْحَمْنِی عِنْدَ الْمَوْتِ وَ اغْفِرْ لِی بَعْدَ الْمَوْتِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ احْطُطْ عَنَّا أَوْزَارَنَا بِالرَّحْمَهِ

۱- ۱. عد خ ل.

۲- ۲. قوه علیه خ، فوق علیه خ.

وَ ارْجِعْ بِمُسِيئِنَا إِلَى التَّوْبَهِ اللَّهُمَّ إِنَّ ذُنُوبِی قَدْ كَثُرَتْ وَ جَلَّتْ عَنِ الصِّفَهِ وَ إِنَّهَا صَغِیرَهٌ فِی جَنْبِ عَفْوِکَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اعْفُ عَنِّی اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ ابْتَلَیْتَنِی فَصَبِّرْنِی وَ الْعَافِیَهُ أَحَبُّ إِلَیَّ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ حَسِّنْ ظَنِّی بِکَ وَ حَقِّقْهُ وَ بَصِّرْنِی فِعْلِی وَ أَعْطِنِی مِنْ عَفْوِکَ بِمِقْدَارِ أَمَلِی وَ لَا تُجَازِنِی بِسُوءِ عَمَلِی فَتُهْلِكَنِی فَإِنَّ كَرَمَکَ یَجِلُّ عَنْ مُجَازَاهِ مَنْ أَذْنَبَ وَ قَصَّرَ وَ عَانَدَ وَ أَتَاکَ عَائِذاً بِفَضْلِکَ هَارِباً مِنْکَ إِلَیْکَ مُسْتَجِیراً(۱)

بِمَا وَعَدْتَ مِنَ الصَّفْحِ عَمَّنْ أَحْسَنَ بِکَ ظَنّاً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اغْفِرْ لِی وَ الْجِلْدُ بَارِدٌ(۲)

وَ النَّفْسُ دَائِرَهٌ وَ اللِّسَانُ مُنْطَلِقٌ وَ الصُّحُفُ مُنْتَشِرَهٌ(۳)

وَ الْأَقْلَامُ جَارِیَهٌ وَ التَّوْبَهُ مَقْبُولَهٌ وَ التَّضَرُّعُ مَرْجُوٌّ قَبْلَ أَنْ لَا أَقْدِرَ عَلَی اسْتِغْفَارِکَ حِینَ یَفْنَی الْأَجَلُ وَ یَنْقَطِعُ الْعَمَلُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ تَوَلَّنَا وَ لَا تُوَلِّنَا غَیْرَکَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ اسْتِغْفَاراً لَا یَقْدِرُ قَدْرَهُ وَ لَا یَنْظُرُ أَمَدَهُ إِلَّا اللَّهُ الْمُسْتَغْفَرُ بِهِ وَ لَا یَدْرِی مَا وَرَاءَهُ وَ لَا وَرَاءَ مَا وَرَاءَهُ وَ الْمُرَادُ بِهِ أَحَدٌ سِوَاهُ اللَّهُمَّ إِنِّی

أَسْتَغْفِرُکَ لِمَا وَعَدْتُکَ مِنْ نَفْسِی ثُمَّ أَخْلَفْتُکَ وَ أَسْتَغْفِرُکَ لِمَا تُبْتُ إِلَیْکَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِیهِ وَ أَسْتَغْفِرُکَ لِكُلِّ خَیْرٍ أَرَدْتُ بِهِ وَجْهَکَ ثُمَّ خَالَطَنِی فِیهِ مَا لَیْسَ لَکَ وَ أَسْتَغْفِرُکَ لِكُلِّ نِعْمَهٍ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَیَّ ثُمَّ قَوِیتُ بِهَا عَلَی مَعْصِیَتِکَ (۴).

دُعَاءٌ آخَرُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ یَقُولُ- اللَّهُمَّ إِنَّهُ قَدْ دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ اللَّهُمَّ رَبَّ شَهْرِ رَمَضَانَ الَّذِی أَنْزَلْتَ فِیهِ الْقُرْآنَ وَ جَعَلْتَهُ بَیِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَی وَ الْفُرْقَانِ اللَّهُمَّ فَبَارِکْ لَنَا فِی شَهْرِ رَمَضَانَ وَ أَعِنَّا عَلَی صِیَامِهِ وَ صَلَاتِهِ وَ تَقَبَّلْهُ مِنَّا(۵).

**[ترجمه]اقبال الاعمال - . الإقبال : ۵۷-۴۷ - : به اسناد خود به ابو محمد هارون بن موسی تلعکبری به اسناد او به امام صادق علیه السلام روایت کردیم که حضرت فرمود: چون ماه رمضان وارد شد می گویی: خدایا این ماه رمضان مبارک است که در آن قرآن را نازل فرمودی و آن را راهبر مردم، و [متضمّن] دلایل آشکار هدایت و [میزان] تشخیص حق از باطل گرداندی. این ماه فرا رسیده است، پس ما را در آن به سلامت دار و آن را به ما واگذار کن و در آسانی و سلامتی از جانب خویش آن را از ما تحویل بگیر. خدایا از تو خواهم که در این ماه مرا بیامرزی و مرا رحمت فرمایی و جانم را از آتش برهانی و در آن بهترین چیزی را که به یکی از آفریدگانت بخشیده ای و بهترین آنچه را می بخشی به من ارزانی داری و آن را آخرین ماه رمضانی قرار مده که از زمانی که مرا در زمین خویش ساکن کردی تا به امروز آن را برای تو روزه گرفته ام. آن را کامل ترین نعمت و فراگیرترین تندرستی و فراخ ترین و فراوان ترین و گواراترین روزی برای من قرار ده.

خدایا من به تو و به ذات بزرگوارت و به فرمانروایی عظیمت پناه می برم از این که خورشید از این روزم غروب کند یا باقی این روز سپری شود یا در این شبم سپیده بدمد یا این ماه به پایان رسد و با این وجود از جانب من در حق تو مسئولیت یا گناه یا اشتباهی باشد که به سبب آن تو می خواهی با من روبرو شوی یا بدان مؤاخذه ام کنی یا به خاطر آن مرا در دنیا و آخرت در مقام خواری قرار دهی یا در روزی که ملاقاتت می کنم مرا بدان عذاب دهی، ای مهربان ترین مهربانان. خدایا من تو را خوانم برای اندوهی که جز تو کسی آن را برطرف نسازد و برای رحمتی که آن رحمت جز به وسیله تو دست یافتنی نیست و برای

گرفتاری ای که جز تو کسی آن را رفع نسازد و برای آرزویی که تنها به قدرت تو می توان بدان دست یافت و برای خواسته ای که جز به وسیله تو برآورده نمی شود. خدایا همان طور که طبق عادتت بود، از خواسته خود بر من اراده کردی و با یاد خود به من مهر ورزیدی، پس ای سرورم، پاسخ دعاهایم و نجات از آنچه از آن به تو پناه بردم نیز جزء کارهای تو باشد.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و از گنجینه های رحمت خویش، در رحمتی را بر من بگشا که پس از آن هیچ وقت مرا در دنیا و آخرت عذاب نکنی و از لطف و بخشش گسترده خود روزی ای فراخ و حلال و پاک روزیم کنی و بعد از آن مرا هرگز به هیچ کس جز خود نیازمند مکنی و به برکت آن، سپاسگزاریم را از خودت و فقر و نیازم را به خودت فزونی دهی تا از غیر از تو بی نیاز و خویشتن دار باشم.

خدایا به تو پناه می برم از این که پاداش نیکی‌ات از سوی من بدی باشد. خدایا به تو پناه می برم از این که کردارم را بین خود و مردم اصلاح گردانم، اما بین خودم و تو فاسد گردانم. خدایا به تو پناه می برم از این که درونم میان من و تو حائل شود یا این که مخالف فرمانبرداری تو باشد. خدایا به تو پناه می برم از این که یکی از امور را بر فرمانبرداریت ترجیح دهم. خدایا به تو پناه می برم از این که اندکی یا بسیاری از طاعتم را برای جلب خشنودی کسی جز تو به جای آورم یا این که کاری آمیخته با ریا انجام دهم. خدایا به تو پناه می برم از هوسی که هر که مرتکب آن شود، نابودش کند. خدایا به تو پناه می برم از این که ذره ای از سپاسگزاریت را بر آنچه نعمتم بخشیدی برای دیگری قرار دهم و به وسیله آن در پی جلب خشنودی خلقت برآیم.

خدایا به تو پناه می برم از این که به یکی از حدودت تجاوز کنم و به وسیله آن خود را برای مردم بپیرایم و بر دنیا تکیه کنم. خدایا از مجازات تو به گذشتت پناه می برم و از خشم تو به خشنودیت و از نافرمانیت به فرمانبرداریت و از تو به خودت پناه می برم. ستایش ذاتت بزرگ باد. حتی اگر دوست داشته باشم هم نمی توانم ستایشم را بر تو به شماره درآورم و تو چنانی که خود را آنگونه ستایش کرده ای. منزهی تو و به ستایشت مشغولم. خدایا از تو درخواست آمرزش دارم و از ستم های بسیاری که بر بندگانت روا داشته ام به درگاهت توبه می کنم. پس هر کدام از بندگانت، مرد یا زن، که از سوی من مورد ستم واقع شده و من در مال یا جسم یا آبرویش به او ستم روا داشته ام و من نمی توانم آن را جبران کنم یا از او حلالیت بگیرم، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و خودت با هر چه خواهی و هر طور که مشیتت بر آن است او را از من راضی گردان و آن را بر من ببخش. ای آقای من تو را با عذاب من چه کار و حال آنکه رحمتت همه چیز را فرا گرفته است و برای تو چیزی نیست که با رحمت خویش گرامی‌ام داری و با عذابت خوارم نگردانی و چیزی از تو نمی کاهد پرودگارا که آنچنان که از تو خواستم با من کنی که تو همه چیز داری.

خدایا از تو آمرزش خواهم از هر گناهی که به سویت توبه کردم و دوباره آن را تکرار کردم، به درگاهت توبه می کنم برای واجباتی که ترک کردم و حق تو را به جای نیاوردم، از نماز و زکات و روزه و جهاد و حج و عمره یا کامل کردن وضو یا غسل جنابت و عبادت شبانه و ذکر بسیار و کفاره قسم و تکرار معصیت و اعراض از هر چیزی که در واجبات یا سنت کوتاهی کردم؛ از تو آمرزش خواهم و به سوی تو توبه می کنم از آن و از گناهان کبیره ای که مرتکب شدم و نافرمانی هایی که کردم و گناهانی که انجام دادم و زشتی هایی که بدان ها دست زدم و هوس هایی که در آن ها فرو افتادم و اشتباهاتی که بدان ها دست زدم، چه آن ها که از روی عمد و یا اشتباه مرتکب شدم و چه پنهان و آشکارشان، من به درگاه تو توبه می کنم از همه

این ها و از خونریزی و نافرمانی پدر و مادر و قطع رحم و گریز از جنگ و بدنام کردن زنان شوهردار و خوردن اموال یتیم از روی ستم و شهادت دروغ و کتمان شهادت و از این که پیمان تو را در مورد خودم به بهایی اندک فروختم و به خاطر رباخواری و خیانت و حرام خواری و جادوگری و پیشگویی و فال بینی و شرک و ریاکاری و دزدی و شراب خواری و کم فروشی و ستیزه جویی و نفاق و پیمان شکنی و افترا و خیانت و حیله گری و عدم تعهد بر آنچه بر گردنم بود و بر سوگند و غیبت و سخن چینی و بهتان و گوشه و کنایه و دادن لقب های زشت و آزار همسایه و ورود بی اجازه به خانه ای و فخرفروشی و غرور و شرک ورزیدن به خدا و پافشاری و خود بزرگ بینی و متکبرانه بر زمین گام برداشتن و ستم در دادگری و ستم در خشم و امتناع و تعصب و پشتیبانی ستمگر و یاری برای گناه و دشمنی و کمی خاندان و مال و فرزند و بدگمانی و پیروی از هوای نفس و شهوترانی و فراخواندن به منکر و بازداشتن از معروف و فساد در زمین و انکار حق و دادن رشوه به ناحق به حاکمان و مکر و فریب و خساست و سخن در مورد آنچه نمی دانستم و خوردن مردار و خون و گوشت خوک و آنچه [هنگام سر بریدن] نام غیر خدا بر آن برده شده و حسادت و تجاوز و تشویق و فراخوانی برای کار زشت و آرزوی آنچه خداوند بخشیده (از روی استحقاق کسی) و خود بزرگ بینی و منت بر بخشش و ارتکاب ستم و انکار حق و باطل و ذلیل کردن یتیم و تشر زدن به سائل و عدم وفاداری به سوگند و هر سوگند دروغین و زشت و ستم به یکی از خلقت در اموال و پوست و مو و آبرویشان و آنچه چشمم دیده و گوشم شنیده و زبانم گفته و دستم به سوی آن دراز شده و پایم به سوی آن حرکت کرده و پوستم با آن تماس یافته و نفسم به آن سخن گفته‌ام، از آنچه معصیت توست و از هر قسم دروغی و از هر زشتی و دروغ و خطایی که در تاریکی شب و روشنایی روز در جمع یا در تنهایی مرتکب شدم، از کارهایی که دانستم و آن ها که ندانستم، به یاد آوردم یا به یاد نداشتم، شنیدم یا نشنیدم و در آن کار به اندازه چشم بر هم زدنی نافرمانی تو را کردم ای پروردگارم، و در سایر کارهای حلال یا حرام که در آن تجاوز کرده ام یا در آن کوتاهی کرده ام از آن روز که آفریدی‌ام تا امروز که در این جایگاه نشسته ام، من از آن گناهان به درگاه تو توبه می کنم و تو ای بزرگوار، توبه پذیر و مهربانی.

خدایا ای صاحب عطا و بخشش و ستودگی های بی شمار، بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و توبه ام را بپذیر و به خاطر زیادی گناهانم و زیاده روی بر خودم آن را رد نفرما که دوباره به گناهی بازگردم که از آن به سوی تو توبه کرده ام و ای عزتمند، آن را توبه ای بااخلاص و ثابت و راستین و مقبول در پیشگاه تو و پذیرفته شده و بالا رفته به درگاهت و در گنجینه هایت قرار ده که آن را برای اولیای خود ذخیره فرمودی، آنگاه که توبه شان را پذیرفتی و بدان از آنان راضی گشتی. خدایا این جان، جان بنده توست و از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و آن را از گناهان حفظ داری و از لغزش بازداری و از زشتی ها محافظت کنی و آن را در دژی استوار و بلند قرار دهی که نه گناهی و نه خطایی بدان رسد و نه عیبی و نه نافرمانی ای آن را تباه سازد تا این که در روز قیامت تو را ملاقات کنم و تو از من راضی باشی و من آنچنان شادمان باشم که غبطه فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و تمام آفریدگانت را برانگیزد و مرا پذیرفته باشی و مرا توبه پیشه ای پاک و طاهر و از راستگویان گردانیده باشی .

خدایا من گناهانم را به تو اعتراف می کنم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و گناهانم را گناهانی گردان که بر هیچ یک از آفریدگانت برملا نسازی، ای آمرزنده گناهان، ای مهربان ترین مهربانان! منزهی تو خدایا و به ستایشت مشغولم. گناهی مرتکب شدم و بر خود ستم کردم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا بیامرز که به راستی تویی آمرزنده

مهربان. خدایا اگر جزء بخشش و نعمت و لطفتت و در دانش و تقدیرت این باشد که توبه را روزیام گردانی، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و در باقی عمرم مرا حفظ فرما و در تلاش و کوشش و شتافتن به سوی آنچه تو می پسندی و از آن خشنود می شوی و در فعالیت و خوشحالی و تندرستی، مرا نیک یاری فرما تا در پرستش و فرمانبرداریت که برازنده توست به خشنودیت دست یابم و به رحمت خویش، آنچه را که حدود دینت را بر آن به پا دارم روزیام گردانی تا در آن به سنت پیامبرت – که درودت بر او و خاندانش باد – عمل کنم و این کار را با تمام مردان و زنان با ایمان در شرق و غرب زمین انجام ده.

خدایا تو بر اندک سپاس می گویی و بسیار را می آمرزی و تویی آمرزنده مهربان.

این دعا را سه مرتبه می خوانی و سپس می گویی:

خدایا روزیم گردان هر چه را که به وسیله آن آتش خشم هر نادان را بر من فرو می نشانی و شعله سخن هر گوینده ای را برای من خاموش می کند و هدایت از هر گونه گمراهی و بی نیازی

از هر گونه نیاز و توان بر هر ناتوانی و عزت در برابر هر خواری و شرافت از هر پستی و فرومایگی و جان سالم به در بردن از هر بلا را بر من ببخش. خدایا عملی روزیم گردان که در هر یقینی را بر من بگشاید و یقینی که در هر گونه شک و شبهه را بر من ببندد و دعایی که راه اجابت را بر من بگشاید و هراسی که به وسیله آن هر گونه رحمتی را بر من فراهم می گردانی و پاکدامنی ای که بین من و گناهان فاصله کند. به مهربانیت ای مهربان ترین مهربانان!

به درگاه پروردگارت زاری می کنی و می گویی: ای کسی که مرا از معصیت باز داشت و من نافرمانیاش را کردم، ولی او به هنگام ارتکاب معصیتش پرده ام را ندرید. ای کسی که لباس عافیت بر من پوشاند، ولی من نافرمانیاش کردم و او به هنگام ارتکاب آن، سلامتش را از من نگرفت. ای کسی که نعمت هایش را بر من فراوان کرد و من نافرمانیاش کردم ولی او نعمتش را از من نگرفت. ای کسی که برایم خیرخواهی کرد، ولی من خیرخواهیاش را رها کردم و او به هنگام ترک خیرخواهیاش سنت استدراجش را بر من جاری نساخت. ای کسی که از روی دلسوزی و مهرورزی بر من توصیه های بسیار و بی شماری به من کرد، ولی من توصیه اش را ترک کردم. ای کسی که زشتیام را پوشانید و محاسنم را آشکار ساخت، تا جایی که گویی من همیشه به طاعت او عمل می کرده ام. ای کسی که من با خشمگین کردن او، بندگانش را خشنود کردم، ولی او مرا به آن ها وامگذاشت و از روزی گسترده خویش روزیم گرداند. ای کسی که مرا به بهشت خویش فرا خواند و من آتش را برگزیدم، ولی این کار او را از آن باز نداشت که در توبه اش را بر من بگشاید.

ای کسی که از لغزش های بزرگ من درگذشت و مرا به دعا امر فرمود و اجابت آن را برای من تضمین کرد. ای کسی که من نافرمانی او را می کنم و او گناهم را می پوشد و اگر به خاطر ارتکاب معصیتش سرزنش شوم او را خوش نیاید. ای کسی که خلق خویش را از هتک حرمت من باز داشت و حال آنکه من خود پیوسته حرمت او را می شکنم. ای آنکه هر چه به من بخشید را در معصیتش تباه ساختم ولی بخشش را از من قطع نکرد. ای کسی که از حمایت او بر بر نافرمانی ها نیرو یافتم، ولی او خوارم نکرد و مرا از دایره حمایت خویش بیرون نکرد. ای کسی که با خطاها به نبرد با او برخاستم ولی به هنگام جسارت

من بر مبارزه با او، قدرت خویش را بر من نمایان نکرد. ای کسی که به من مهلت داد تا جایی که از خوشی ها و لذاتم بی نیاز شدم، سپس آمرزشش را در ازای ترک آن به من وعده داد. ای کسی که به هنگام نافرمانی او را خوانم و او اجابتم فرماید و به قدرت خویش حاجتم را برآورد. ای کسی که شب و روز نافرمانی‌اش را کردم و حال آنکه او فرشتگان خویش را مأمور طلب آمرزش برای من کرده بود. ای کسی که در جوانی و پیری نافرمانی‌اش کردم و او نسبت به من تأمل و درنگ می کرد و در رحمتش را بر من می گشود.

ای کسی که عمل اندک من را سپاس گوید و از کرامت خویش بسیاری از گناهانم را فراموش کند. ای که به قدرت خویش مرا رهایی بخشید و به لطف خویش نجاتم داد. ای کسی که به من فرصت داد تا این که با محبتش همراه گشتم. ای کسی که با وجود بدی های بسیارم و ترک واجبش، اجابت خویش را بر من لازم گرداند. ای کسی که ستم و گناه و جسارت ما را می آمرزد و خود در قضاوت خود بر ما ستم روا ندارد. ای کسی که ما بر یکدیگر ستم کنیم ولی او با وجود علم خویش ما را مؤاخذه نمی کند و مهلت می دهد تا این که ستمدیده دلیل و برهان خود را ارائه دهد. ای کسی که بنده اش به او شرک ورزد و حال آنکه او بنده اش را آفریده و بر او سخت نیست که جرمش را بیامرزد. ای کسی که با توحید خویش بر من منت نهاده و گناهانم را برشمرده و امید دارم که با خواست خویش آن را بیامرزد. ای کسی که عذرخواهی‌ام را پذیرفت و به معصیت خویش هشدار داد و من پس از قبول عذرم و هشدار دادنش به من، دوباره به گناه برگشتم. ای کسی که می داند که نیکی های من در برابر کوچکترین نعماتش ارزشی ندارد. ای کسی که عمرم را در نافرمانی او تباه کردم ولی او در توبه خویش را بر من نبست. ای وای بر من چه کم بود شرم و حیای من و چه منزه است این پروردگار و چه عظیم است هیبتش و ای وای بر من! چه گنگ است زبانم پس از عذرخواهی و چه عذری دارم و حال آنکه حجتش بر من آشکار گشته است. اینک این منم که جرمم را افشا و گناهم را به پیشگاه پروردگارم اعتراف می کنم تا بر من رحم کند و مرا در پوشش آمرزش خویش قرار دهد. ای کسی که زمین ها و آسمان ها جملگی در اختیار او هستند. ای کسی که من سزاوار مجازات او هستم. اینک این منم که به گناه خویش اعتراف می کنم. ای کسی که به رحمت خویش همه چیز را فرا گرفته است، اینک این منم، بنده درمانده و خطاکارت. خطایش را بیامرز، ای کسی که در زندگی و مرگم مرا رهایی می بخشد. ای کسی که در تاریکی و تنهایی قبر توشه من است. ای کسی که برای عذاب و فشار قبر، ابزار و مایه اطمینان و امید من است. ای کسی که فریادرس و محل پناه من است. ای توشه من برای حساب و دقت آن. ای کسی که گذشتش بزرگ و بخششش کریمانه و عقوبتش سخت است. خدایا مرا در روز قیامت خوار نگردان که تویی توشه من برای میزان و سبکی آن. اکنون این منم که جرم خویش را آشکار و به گناهم اقرار و به خطایم اعتراف می کنم. ای معبود و آفریدگار و مولای من، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و عاقبتم را به شهادت و رحمت ختم فرما. خدایا من از تو خواهم به حق هر نامی که مخصوص توست و به سبب آن چون خوانده شدی، اجابت دعا بر تو لازم می شود و از تو خواهم به حق هر صاحب حقی بر تو و به حق تو بر تمام کسانی که فروتر از تو هستند که بر محمد بنده و رسولت و خاندان محمد، بندگان ارجمند و فرخنده او درود فرستی و هر که قصد مرا کند گوش و چشم او را از روبرو و پشت سر بگیر و به نیرو و قوت خویش او را از من بازدار. به راستی که تو بر همه چیز توانایی.

خدایا ما به تو میل داریم در حکومتی گرانقدر که به وسیله آن اسلام و اهل آن را عزیز و نفاق و اهل آن را خوار گردانی و در آن حکومت ما را از فراخوانان به طاعتت و هدایتگران به راهت قرار دهی و به واسطه آن کرامت دنیا و آخرت را روزیمان

گردانی، به رحمتت ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا ما از نبود پیامبرمان و بسیاری دشمنمان و کمی تعدادمان و و شدت و سختی فتنه ها و پشت کردن زمانه بر ما به تو شکایت می کنیم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و ما را پروردگارا، با گشایشی زودهنگام از جانب خویش و یاری عزتمند و سیطره حقی که آن را آشکار سازی و رحمتی از جانب خویش که ما را تحت پوشش آن قرار دهی و سلامتی که بر ما بپوشی یاری فرما، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا من کار نیکی انجام نمی دهم مگر آنکه به من عطا کنی و کار زشتی نیز انجام نمی دهم، مگر پس از آنکه شیطان رانده شده آن را برایم زینت بخشیده باشد. خدایا بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرست و بخشش خویش را بر من تکرار کن و بیماریم را با داروی خویش مداوا فرما، به راستی که بیماری من گناهان زشت هستند و داروی تو وعده گذشت و شیرینی رحمت توست. خدایا آبرویم را نریز و عیوبم را آشکار مکن و هراسم را ایمنی بخش و از لغزشم درگذر و در گرفتاریم گشایش فرما و دین و امانت مرا از طرف من به جا آور و دشمن خویش و خاندان محمد و دشمن من و مؤمنان را از جن و انس در شرق و غرب زمین خوار گردان.

خدایا حاجتم را حاجتم را حاجتم را دریاب که اگر آن را به من بخشی، آنچه از من بازداشته ای به من زیان نرساند و اگر آن را از من باز داری، آنچه که به من بخشیده ای به من سودی نرساند. آن حاجت، رهاییم از آتش دوزخ است، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و از من راضی باش و از من راضی باش و از من راضی باش ....و آنقدر تکرار کن تا نفس قطع شود.

خدایا با حاجتم به سوی تو رو کرده ام و بیچارگیم را نزد تو آورده ام، پس بگذار رحمتت مرا فرا گیرد، ای بخشنده بهشت، ای آمرزش بخش. هیچ نیرو و قوتی جز به تو نیست. تو را کجا جویم ای آن که در هر مکان موجود هستی؟ یک بار در بیابان ها و دیگر بار در برهوت، شاید که تو صدایم را بشنوی؛ که حقیقتاً جنایتم عظیم گشته و با وجود بی قراری قلبم و دست نیافتنی بودن خواسته ام و بیم و هراس بسیارم، کمتر شرم کرده ام. پروردگارا کدامین هراس خویش را به یاد آورم و کدام را فراموش کنم که اگر جز مرگ هراسی نبود، همان کافی بود. چگونه در حالی که آنچه بعد از مرگ ماست، بزرگتر و عظیم تر است، ای سنگینی [بار گناهان] و نابودی من و گذشته بد و کم توجهی‌ام به خودم! تا کی و تا چه زمانی بارها و بارها به تو عرض کنم که حق مؤاخذه و سرزنش از آن توست سپس صداقت و وفایی از من بر این گفتار نیابی!

از تو خواهم به حق کسی که در تاریکی ها همدم او بودی و به حق کسانی که به روزه داری روز و رنج و سختی شب راضی نشدند تا این که سرشان بر سر نیزه ها رفت و محاسن خود را با خون رنگین کردند و چهره ها را بر خاک مالیدند، مگر این که تو از هر که ستم روا داشته و بدی کرده، گذشتی. به فریادم برس خدایا پروردگارا! به تو پناه برم از هوسی که بر من چیره گشته و از دشمنی که همچون سگان بر من عوعو کند و از دنیایی که خود را برای من آراسته و از نفسی که بسیار به بدی فرمان می دهد، مگر این که پروردگارم به من رحم کند. ای سرورم، اگر بر کسی مثل من رحم کرده ای پس بر من رحم کن و اگر سرورم از همچون منی پذیرفته ای، از من نیز بپذیر. ای کسی که توبه ساحران را پذیرفتی پس توبه مرا نیز بپذیر. ای کسی که صبح و شام با نعمات خویش مرا طعام می دهد، می بینی که من تنها و بی کسم و چشمم به تو دوخته شده و کارم را به گردن گرفته‌ام و تمام خلق و پدر و مادرم و هر که برای او سعی و تلاش کرده ام از من بیزاری جسته اند.

خدای من! و کیست که مرا بپذیرد و صدایم را بشنود و چه کسی تنهایی‌ام را به انس و الفت بدل می کند و چه کسی زبانم را گویا می کند آن هنگام که به تنهایی در خاك ناپدید گردم و پس از آن از من سؤالی کنی، از چیزی که تو خود به آن داناتر از منی، پس اگر بگـویم چنین کرده ام، در این صورت از عـذابت به کجـا بگریزم؟ و اگر بگویم آن را انجـام نـداده ام، تو می گویی: آیـا من تو را نظـاره نمی کردم و نمی دیـدم؟ خـدایا ای نیکوبخشـش، جز تو که را دارم؟ اگر از دیگری بخواهم به من نمی بخشد و اگر جز تو را بخوانم پاسخم نمی دهد.

پروردگـارا! خشـنودی تـو را پیش از دیـدارت می خـواهم. پروردگـارا! خشـنودیت را پیش از نزول آتش عـذاب می خـواهم. پروردگارا! خشنودیت را پیش از آن می خواهم که دستانم به گردنم زنجیر شود. پروردگارا! خشنودیت را می خواهم پیش از آنکه فریاد زنم ولی پاسـخی نشـنوم. ای سـزاوارترین کسـی که گـذشت و چشم پوشـید، به عزتت قسم که از تو قطع امید نمی کنم؛ هر چند که جنایتم سـنگین و شـرم و حیایم اندك است. مرضـی گریبانگیر دلم گشته که دارویی ندارد. ای کسی که پناه جویان به کسـی ماننـد او پناه نبرده انـد. ای کسـی که روی آورنـدگان با کسـی بزرگوارتر از او روبرو نگشـتند و ای کسـی که بارها برای کسـی ماننـد او بسـته نمی شود، بر محمـد و خاندان او درود فرست و دلم را با مقام والای خویش مشغول گردان و محبت خـویش را به سـوی آن روانه کن تـا تـو را در حـالی بـبینم که از رگ هـایم خـون جـاری است. ای یکتـا، ای سـخاوت منـدترین نعمت بخشان، بزرگ منش والا! بر محمد و خاندان او درود فرست و جانم را از آتش رهایی بخش، ای مهربان ترین مهربانان! خـدایا سـپاسم اندك بود ای سـرورم، پس محرومم نکردی و خطایم بزرگ بود ای آقای من، پس رسوایم ننمودی و مرا به هنگـام انجـام گناهـان دیـده ای ای آقای من، ولی مرا [از نعمتت] محروم نکردی و آبرویم را نریختی. ای سـرورم! مرا به فرمـانبرداری امر فرمودی، ولی من آنچه را بـدان فرمانم دادی بودی ترك کردم. ای سـرورم! اگر تو مرا بی نیاز نگردانی، پس کـدام فقیری از من نیازمندتر است؟ اگر به من رحم نکنی، کدام نگون بختی از من نگون بخت تر است؟ چه نیکو پروردگار و نیکو مولایی هستی تو ای آقای من و چه بد بنده ای مرا یافتی ای آقای من. ای پروردگارم!

اکنون این منم در برابر تو و به گناهانم اعتراف و به بـدکرداری و سـتمم بر خود اقرار می کنم. من که باشم ای پروردگارم که تو قصد عذابم را داشته باشـی؟ یا چه کسـی از تو بازخواست می‌کند، اگر تو به من رحم کنی؟ خدایا از تو خواهم آنچه را از دنیـا که به وسـیله آن زبـانم را نگه دارم و عورتم را حفظ کنم و به وسـیله آن امانتم را به جای آورم و بـدان صـله رحم کنم و برای آخرتم تجـارت کنم و به هنگـام حـج و عمره یـاور من باشـد؛ که به راستی هیـچ نیرو و قوتی نیست مگر به وسـیله تو. ای بزرگوار! به عزتت سوگنـد که من به تو اصـرار ورزم و از تو درخواست کنم و به سوی تو عجز و لابـه کنم و با وجود گناهانی که مرتکب گشـته ام، دست نیـاز به سوی تو دراز می کنم. ای سـرورم! به که پناه برم و به که مأوی جویم؟ هر کسـی که برای خواسته ای روی کرده و سودی از او درخواست کرده ام، مرا به تو رهنمون می شود و به سوی تو راهنماییم می کند و به آنچه نزد توست تشویقم می کنـد. پس از تو میخواهم به حق محمـد و علی و فاطمه و حسن و حسـین و علی بن حسـین و محمـد بن علی و جعفر بـن محمـد و موسـی بـن جعفر و علی بـن موسـی و محمـد بن علی و علی بن محمـد و حسن بن علی و حجت که برپادارنـده حق است، که صـلواتت – پروردگـارا! – بر جملگی آنـان بـاد و به حق منزلتی که آنـان در پیشـگاه تو دارنـد که به راستی آن ها در نزد تو مقامی رفیع دارنـد. [از تو خواهم] که بر محمد و خاندان او درود فرستی و برایم چنین و چنان کنی... و حاجات خود را برای دنیا و آخرت درخواست کن که اگر خدا بخواهد برآورده خواهد شد .

سپس می گویی:

خدایا! ای پروردگار ما و پروردگار هر چیز. ای فرود آورنده تورات و انجیل و زبور و قرآن عظیم. ای شکافنده دانه و هسته! به تو پناه آرم از شر هر جنبنده ای که زمام اختیارش در دست توست. تویی آغاز و هیچ چیز پیش از تو نیست و تویی انجام و هیچ چیز پس از تو نیست و تویی آشکار و هیچ چیز در ورای تو نیست. بر محمد و خاندان او درود فرست و قرض مرا به جای آور و مرا از نداری بی نیاز گردان. ای بهترین کسی که پرستش شده و ای سپاس پذیرترین کسی که ستایش شده و ای بردبارترین کسی که چیره گشته و ای گرامی ترین کسی که مسلط شده و ای شنواترین کسی که او را صدا زنند و ای نزدیک ترین کسی که با او نجوا کنند و ای ایمن ترین کسی که به او پناه جسته شده و ای مهربان ترین کسی که از او یاری خواسته شده و ای بزرگوارترین کسی که از او درخواست شده و ای سخاوتمندترین کسی که عطا فرماید و ای مهربان ترین کسی که از او درخواست رحمت شده است، بر محمد و خاندان او درود فرست و بر بیچارگی من رحم کن و با بخشش و کرم خویش، با بهشت بر من منت گذار و به لطف خویش مرا از آتش دوزخ رهایی بخش.

خدایا من در محبوب ترین چیزها در نزد تو فرمانبرداریت کردم و آن توحید است و در ناپسندترین چیزها در نزد تو نافرمانی... ات نکردم و آن شرک است. پس بر محمد و خاندان او درود فرست و امر دشمنم را از من کفایت کن. خدایا تو دشمنی داری که از هیچ نابکاری در حق من کوتاهی نمی ورزد. به نقص هایم آگاه است و بر فریب من شدیداً حریص. او و طایفه اش از آنجا که من نمی بینم، مرا می بینند. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و جان و مال و خانواده و فرزندان ما و هرچه درهای خانه ما را به روی آن بسته ای و آنچه در محدوده اسرار ما قرار گرفته را از شر شیاطین جن و انس پناه ده. خدایا چنان که بهشت را بر او حرام فرموده ای، تسلط بر من را بر او حرام فرما و میان من و او دوری افکن، همچنان که بین آسمان و زمین فاصله افکندی و دورتر از آن .

خدایا به تو پناه می برم از شیطان رانده شده و از پلیدی و دوز و کلک و عیب جویی و بدگویی و دمیدن و نیرنگ و فریبکاری و جادوگری و وسوسه و فتنه گری و تبهکاری او. خدایا به تو پناه آورم از این ها در دنیا و آخرت و در زندگی و مرگ. ای کسی که خود را بدان نام نامیده که حکم فرموده، حاجت کسی که او را بخواند برآورده است. تو را بدان نام خوانم؛ چرا که شفیعی محکم تر از آن در نزد تو ندارم. [از تو خواهم] که بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرستی و برایم چنین و چنان کنی... و حاجتت را می خواهی که اگر خدا بخواهد برآورده است.

سپس می گویی:

خدایا اگر مرا وارد بهشت کنی ستوده ای و اگر عذابم کنی ستوده ای. ای کسی که در خصلت های خویش ستوده است، بر محمد و خاندان او درود فرست و هر چه می خواهی با من کن که تویی ستوده. خدیا آیا مرا عذاب می دهی و حال آنکه من گونه ام را برای تو خاک آلود کرده ام؟ آیا مرا شکنجه می دهی و حال آنکه عشق تو در دل من است؟ اگر تو این کار را با من کنی، مرا با مردمانی برابر کرده ای که در راه تو بسیار با آنان دشمنی کرده ام. خدایا از تو خواهم به حق هر اسمی که مخصوص توست و به خاطر آن، اجابت دعایی که به درگاهت کرده اند به عهده توست و از تو خواهم به حق هر صاحب حقی بر تو و به حق تو بر تمام کسان غیر از تو که بر محمد، بنده و فرستاده ات و خاندان پاک او درود فرستی و هر که نسبت

به من یا یکی از برادرانم نیت سویی داشته باشد، گوش و چشم او را و از روبرو و پشت سرش بگیر و به نیرو و قوت خویش او را از من باز دار.

خدایا هر کاری که در ذهنم نیست و یا از آن آگاهم ولی آن را بر زبان نیاورده ام و سؤال من بدان نرسید، تو از من بدان داناتری، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و آن را برای من اصلاح و آسان فرما، ای پروردگار جهانیان. {پروردگارا، اگر فراموش کردیم یا به خطا رفتیم بر ما مگیر، پروردگارا، هیچ بار گرانی بر [دوش] ما مگذار؛ همچنان که بر [دوشِ] کسانی که پیش از ما بودند نهادی .

پروردگارا و آنچه تاب آن نداریم بر ما تحمیل مکن؛ و از ما درگذر؛ و ما را ببخشای و بر ما رحمت آور؛ سرور ما تویی؛ پس ما را بر گروه کافران پیروز کن.} – . بقره / ۲۸۶ –

پروردگارا چه می شود اگر هر که را که من در مورد او مسئولیتی بر گردن دارم از من خوشند گردانی و به رحمت خویش مرا در بهشتت وارد کنی و گناهانم را بیامرزی؛ به راستی که آمرزش تو مخصوص خطاکاران است و من نیز از آنانم، پس از خطایم درگذر ای پروردگار جهانیان. خدایا تو در برابر گنهکاران بردباری می کنی و از اشتباه خطاکاران درمی گذری و من بنده خطاکار و گنهکار و درمانده و بدبخت توام که گناهانم مرا به هراس واداشته و اشتباهاتم مرا به وادی نابودی کشانده است و من بازدارنده و آمرزنده ای جز تو برای آن ها نیافته ام، ای باشکوه ارجمند.

معبودا! دنیا مرا به بندگی و خدمتگزاری کشانده و من در میان طبقات آن حیران گشته ام. پس ای کسی که [نیکی] اندک را به شمار آورده و بر آن سپاس گفته و از [گناه] بسیار درگذشته و پس از پوشیدنش آن را آمرزیده است، اندکم را در فرمانبرداریت بسیار گردان و آن را بپذیر و از [گناهان] بسیار من در نافرمانی‌ات درگذر و آن را بیامرز؛ به راستی که تنها بزرگ، گناه بزرگ را می آمرزد، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا بر نماز شب و روزه داری روز یاری فرما و از پارسایی آنقدر روزیم فرما که مرا از نافرمانی‌ات بازدارد و عبادتم را در طول زندگیم مخصوص خویش گردان و مرا در طول عمرم برای عملی به کار گیر که با انجام آن از من راضی باشی و از دنیا پرهیزکاری را توشه ام گردان و مرا در دیدار خود، جانشین تمام دنیا قرار ده و باقی عمرم را جبران آنچه از عمرم گذشته قرار بده.

یقین دارم که تو در جایگاه گذشت و مهربانی، مهربان ترین مهربانانی و به وقت عقوبت و مجازات سخت کیفرترینی و در جایگاه بزرگی و عظمت پرجبروت ترینی. پس ستایشم را بشنو ای شنوا و دعایم را اجابت فرما ای مهربان و از لغزشم درگذر ای آمرزنده. معبودا! چه گرفتاری هایی که تو برطرف کرده ای و غفلت و نادانی که زدوده ای و لغزشی که از آن درگذشته ای و رحمتی که گسترانده ای و زنجیره بلایی که آن را گشوده ای. {ستایش خدایی را که ما را بدین [راه] هدایت نمود و اگر خدا ما را رهبری نمی کرد ما خود هدایت نمی یافتیم.} – . اعراف / ۴۳ –

خدایا من تو را گواه می گیرم و تو به عنوان گواه برایم کافی هستی. پس برایم گواهی ده که من گواهی می دهم که تو خدایی هستی که معبودی جز تو نیست و تو پروردگار منی و این که محمد، فرستاده و پیامبر توست و دینی که برای او تشریع کردی دین من است و این که کتابی که بر او نازل فرمودی کتاب من است و این که علی بن ابی طالب امام من است و امامان

از خانـدان محمـد که درود تو بر آنان باد امامان من هسـتند. خـدایا تو را گواه می گیرم و تو به عنوان گواه برایم کافی هستی. پس برایم گواهی ده که تویی خـدای نعمت بخش بر من و نه غیر از تو. سـتایش تو راست، به نعمت تو کارهای شایسـته انجام می گیرد. معبودی جز تو نیست و خدا بزرگ تر است و منزه است خداوند و به سـتایش او مشغولم و والا و بزرگ است خدا و هیـچ نیرو و قوتی نیست، مگر به خداونـد بلنـدمرتبه بزرگ و هیچ پناهگاه و محل نجاتی از خدا جز به سوی او نیست، به تعداد جفت و طاق و به شـمار کلمات پاک و مبارک پروردگارم. خداوند راست گفت و فرسـتادگان [سخن او را] ابلاغ کردند و ما گواه بر آن بودیم.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و روشـنایی را در چشـمم و خیرخواهی را در دلم و یاد شـبانه روزیت را بر زبانم قرار ده و از روزی حلال و بی پایـان خـویش روزیم گردان که نه آلـوده به منت است و نه ممنوع. خـدایا بهـترین زنـدگی را از تو خواهم، زنـدگی ای که به برکت آن بر تمام نیازهایم قادر گردم و با همین زنـدگی، به آخرت دست یابم، بی آنکه مرا در آن رفـاه زده کنی که بـدبخت گردم و از روزی حلال خویش بر من بگستران و از بخشـش و عطایت نعمتی فراوان و بخششـی بی پایان ارزانیم دار و نه با زیادی این خوشـی مرا از سپاسـگزاری بر نعمتت غافل کن که شگفتی های خوشی آن مرا مشغول کند و زیبایی های زیور آن مرا بفریبد و نه چنان باشد که با کاستن آن، رنج آن باعث نقص در کارم شود و اندوه آن سینه ام را پر کنـد، بلکه آنچنان به من عطا فرما که مرا از بـدترین مردمانت بی نیاز گردانـد و کفایتی که به وسـیله آن به خشـنودیت دسـت یابم، ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا به تو پناه آورم از شـر دنیا و از شر اهل آن و از شر هر چه در آن است. دنیا را برای من زندان نگردان و جدایی از آن را مایه اندوه من قرار نده و مرا از فتنه های آن نجات ده و عملم را در آن مقبول و تلاشم را مورد سپاس قرار ده تا این که به آن، به سرای آخرت و منزل های برگزیدگان نائل گردم.

خدایا به تو پناه آورم از آغاز آن و زمین لرزه آن و از حمله‌های سلطنت دنیا و از شر شیاطین آن و تجاوز متجاوزان آن بر من، پس بر محمـد و خانـدان او درود و رحمت فرست و مرا بـا آرامش حفـظ فرمـا و زره محکم خویش را به من بپوشـان و مرا در پوشـش مصون دارنده خویش مستور گردان و اوضاعم را رو به راه فرما و در خانواده و فرزندان و مالم به من برکت ده. خدایا بر محمـد و خانـدان او درود فرست و دل و جسـمم را پاکیزه گردان و عملم را رشـد ده و تلاشم را بپذیر و آنچه را که در نزد توست برای من بهترین گردان.

ای آقای من! من گرسـنه محبت توام و از آن سـیر نگردم. من تشـنه محبت توام و از آن سـیراب نگردم. چه مشتاقم برای دیدار کسـی که مرا می بینـد و من او را نمی بینم. ای محبـوبِ هر که به او عشـق ورزد. ای روشـنی چشمِ هر که به او پنـاه آورد و از دیگری به سوی او بریـده شود. تو تنهایی و بی کسـی‌ام را در بین انسان ها می بینی، پس بر محمد و خاندان او درود و رحمت فرسـت و مرا بیـامرز و تنهـاییم را الفـت بخش و به بی کسـی و غربتم رحم کن. خـدایا، بی آنکه تـو را از خواسـته هـایم آگـاه گردانم، تـو به آن هـا آگـاهی و دست رحمتت را به سوی آن هـا گشوده ای و تنـگ نمی گیری، پس بر محمـد و خانـدان او درود و رحمت فرست و در امر دنیا و آخرتم با من کن آنچه را که تو بـدان آگاه تر از منی. خـدایا گناه بنده ات بزرگ است، پس تو باید به نیکی از من درگذری، ای سزاوار تقوی و آمرزش.

خدایا عفو تو از گناه من و گذشتت از اشتباهم و چشم پوشیت از ستمم و پوشیدن کردار زشتم و بردباریت در برابر جنایت بسیارم، آن هنگام که از روی خطا یا به عمد آن را مرتکب شدم، مرا به طمع انداخت تا آنچه را که شایستگی آن را ندارم از تو بخواهم، تویی که از روی رحمت خویش مرا روزی دادی و از قدرت خویش به من نشان دادی و اجابتت را به من شناساندی و من در امنیت تو را می خواندم و با الفت و آشنایی و نه ترسان و بیمناک و با اعتماد بر تو، آنچه را که می خواستم از تو درخواست می کردم. پس اگر خواسته ام دیر برآورده می شد، با نادانیم تو را نکوهش می کردم. شاید آنچه برایم به تأخیر انداخته بودی به سبب علم تو به سرانجام امور برای من بهتر بود، من هیچ مولای بزرگواری را ندیده ام که به بنده ای پست شکیباتر باشد از آنچه تو در حق من روا داشتی. پروردگارا! تو مرا می خوانی و من به تو پشت می کنم و به من محبت می‌کنی و من با تو دشمنی می کنم و با من دوستی می کنی و من نمی پذیرم، گویی که لطف و بخشش تو بر من واجب است و این کار تو را از مهرورزی و نیکی نسبت به من و بخشش از روی سخاوت و لطفت باز نمی دارد، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و به بنده نادانت رحم کن و با لطف و نیکی خویش بر او سخاوت کن، که به راستی تویی سخاوتمند بخشنده. [ای سخاوتمند، ای بخشنده!]

سپس می گویی:

به نام خداوند بخشاینده مهربان. به نام خدا، به نام خدا، به نام دانای به غیب، به نام آن که در یگانگی او شک و تردیدی نیست، به نام آن که چیزی از دست نمی‌دهد و جز به سوی او شوقی وجود ندارد. به نام معلوم نا محدود و مشهور غیر قابل وصف، به نام آن که میراند و زنده کند، به نام آن که آخرت و دنیا از آن اوست، به نام گرانقدر گرامی ترین، به نام باشکوه باشکوه ترین، به نام ستوده نامحدودی که ستایش در خوشی و ناخوشی سزاوار اوست. به نام آن که در سختی و آسانی یاد می شود. به نام مراقب جبار. به نام مهربان عطابخش. به نام آن که بدون گرامی داشتن گرامی است و به نام آن که بدون قدرت بخشی قدرتمند است. به نام آن که همواره بوده و خواهد بود. به نام خدایی که معبودی جز او نیست و زنده و پاینده ای است که نه خوابی سبک او را گیرد و نه خوابی گران.

سپس می گویی: خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا پیش از مرگ اصلاح فرما و به هنگام مرگ به من رحم کن و بعد از مرگ مرا بیامرز. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و به رحمت خویش بار سنگین گناهانمان را از دوش ما بردار و کردار ناپسند ما را به سوی توبه بازگردان. خدایا گناهانم بسیار گشته و فراتر از توصیف شده است، ولی این گناهان در برابر گذشت تو ذره ای بیش نیست، پس بر محمد و خاندان او درود فرست و از من درگذر. خدایا! اگر قرار است مرا امتحان کنی، پس به من شکیبایی ده و سلامتی برای من محبوب تر است. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و گمانم را نسبت به خودت نیک گردان و آن را محقق فرما و مرا از کردارم آگاه گردان و به اندازه امیدم، از گذشت خویش به من ارزانی دار و به خاطر بدکرداریم مرا کیفر مده که هلاکم می‌کنی، چرا که بزرگواری تو بزرگ تر از مجازات کسی است که گناه و کوتاهی کرده و دشمنی ورزیده و با پناه به بخشش تو به سوی تو آمده و از تو به سوی خودت گریخته و به وعده ای که در مورد چشم پوشی و گذشت از کسی که به تو حسن ظن دارد داده ای، پناه جسته. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا بیامرز در حالی که پوستم سرد است و روحم در گردش و زبانم گویا و نامه ها پراکنده و قلم ها جاری و توبه پذیرفته و عجز و لابه امیدوارانه است. پیش از آنکه به هنگام پایان یافتن عمر قادر به طلب آمرزش از تو نباشم و کاری از

دستم برنیاید. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و سرپرستیمان را بر عهده گیر و ما را به دیگری وامگذار. از خدا آمرزش خواهم، آمرزشی که هیچ کس اندازه آن را نداند و نهایت آن را نبیند جز خدا که از او درخواست آمرزش کرده ام و هیچ کس جز او نه ماورای آن را داند و نه ورای ماورای آن را و مقصود از آن را. خدایا از تو آمرزش خواهم برای هر چه از سوی خویش به تو قول دادم و سپس آن را زیر پا گذاشتم، و از تو آمرزش خواهم برای آنچه از آن به درگاهت توبه کردم و باز توبه شکستم، و از تو آمرزش خواهم برای هر خیری که آن را برای خشنودی ذات تو قصد کردم، ولی با نیتی آمیخته شد که برای رضای تو نبود، و از تو آمرزش خواهم برای هر نعمتی که به من بخشیدی و من به وسیله آن بر نافرمانی تو نیرو یافتم.
- . کتاب الاقبال : ۵۷-۴۷ -

دعای دیگری از امام صادق علیه السلام روایت شده و فرموده اند: وقتی ماه رمضان فرا می رسید، رسول خدا صلی الله علیه و سلم این دعا را می‌خواند:

خدایا ماه رمضان فرا رسیده است. خدایا! ای پروردگار ماه رمضانی که قرآن را در آن نازل فرمودی و آن را [متضمّن] دلایل آشکار هدایت و [میزان] تشخیص حق از باطل قرار دادی. خدایا در ماه رمضان بر ما برکت بخش و ما را بر روزه و نماز آن یاری فرما و آن را از ما بپذیر. - . کتاب الاقبال : ۵۸ -

**[ترجمه]

«۲»

قل، [إقبال الأعمال](۶) أَدْعِيَهُ دُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ رُوِيَتْ هَذَا الدُّعَاءُ بِعِدَّهِ طُرُقٍ وَ إِنَّمَا أَذْكُرُ

ص: ۳۴۰

۱- ۱. مستنجزا خ ل.

۲- ۲. بارك خ.

۳- ۳. منشره خ ل.

۴- ۴. کتاب الاقبال ۴۷- ۵۷.

۵- ۵. کتاب الاقبال ۵۸.

۶- ۶. الإقبال: ۴۵.

مِنْهَا لَفْظَ ابْنِ بَابَوَيْهِ مِنْ كِتَابِ مَنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيهُ (۱)

فَقَالَ مَا هَذَا لَفْظُهُ وَ رُوِيَ عَنِ الْعَبْدِ الصَّالِحِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليهما السلام قَالَ: ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ مُسْتَقْبَلَ دُخُولِ السَّنَهِ وَ ذَكَرَ أَنَّ مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَسِباً مُخْلِصاً لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَهِ فِتْنَهٌ وَ لَا آفَهٌ فِي دِينِهِ وَ دُنْيَاهُ وَ بَدَنِهِ وَ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ فِي تِلْكَ السَّنَهِ- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَانَ لَهُ كُلُّ شَيْ ءٍ وَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْ ءٍ وَ بِعِزَّتِكَ الَّتِي قَهَرْتَ بِهَا كُلَّ شَيْ ءٍ وَ بِعَظَمَتِكَ الَّتِي تَوَاضَعَ لَهَا كُلُّ شَيْ ءٍ وَ بِقُوَّتِكَ الَّتِي خَضَعَ لَهَا كُلُّ شَيْ ءٍ وَ بِجَبَرُوتِكَ الَّتِي غَلَبَتْ كُلَّ شَيْ ءٍ وَ بِعِلْمِكَ الَّذِي أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْ ءٍ يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ يَا أَوَّلَ قَبْلَ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ يَا بَاقِيَ بَعْدَ كُلِّ شَيْ ءٍ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النِّعَمَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ النِّقَمَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تَقْطَعُ الرَّجَاءَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تُدِيلُ الْأَعْدَاءَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ الْبَلَاءَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تَحْبِسُ غَيْثَ السَّمَاءِ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تَكْشِفُ الْغِطَاءَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تُورِثُ النَّدَمَ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِصَمَ وَ أَلْبِسْنِي دِرْعَكَ الْحَصِينَهَ الَّتِي لَا تُرَامُ وَ عَافِنِي مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ فِي مُسْتَقْبَلِ سَنَتِي هَذِهِ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبَّ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ السَّبْعِ الْمَثَانِي وَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ إِسْرَافِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ جَبْرَئِيلَ وَ رَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَسْأَلُكَ بِكَ وَ بِمَا تَسَمَّيْتَ بِهِ يَا عَظِيمُ أَنْتَ الَّذِي تَمُنُّ بِالْعَظِيمِ وَ تَدْفَعُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَ تُعْطِي كُلَّ جَزِيلٍ وَ تُضَاعِفُ مِنَ الْحَسَنَاتِ الْكَثِيرَ بِالْقَلِيلِ وَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ يَا قَدِيرُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَلْبِسْنِي فِي مُسْتَقْبَلِ سَنَتِي هَذِهِ سِتْرَكَ وَ أَضِئْ وَجْهِي بِنُورِكَ وَ أَحِبَّنِي بِمَحَبَّتِكَ وَ بَلِّغْ بِي رِضْوَانَكَ وَ شَرِيفَ كَرَائِمِكَ وَ جَزِيلَ عَطَائِكَ مِنْ

۱- ۱. الفقيه ج ۲ ص ۶۳، و تراه فی التهذيب ج ۱ ص ۲۸۰ و فی الكافی الطبعه القديمه ج ۱ ص ۱۸۲. و ج ۴ ص ۷۲ ط الحروفيه.

خَیْرِ مَا عِنْدَکَ وَ مِنْ خَیْرِ مَا أَنْتَ مُعْطِیهِ أَحَداً مِنْ خَلْقِکَ سِوَی مَنْ لَا یَعْدِلُهُ عِنْدَکَ أَحَدٌ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَلْبِسْنِی مَعَ ذَلِکَ عَافِیَتَکَ یَا مَوْضِعَ کُلِّ شَکْوَی وَ یَا شَاهِدَ کُلِّ نَجْوَی وَ یَا عَالِمَ کُلِّ خَفِیَّهٍ وَ یَا دَافِعَ مَا تَشَاءُ مِنْ بَلِیَّهٍ یَا کَرِیمَ الْعَفْوِ یَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ تَوَفَّنِی عَلَی مِلَّهِ إِبْرَاهِیمَ وَ فِطْرَتِهِ وَ عَلَی دِینِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ سُنَّتِهِ وَ عَلَی خَیْرِ الْوَفَاهِ فَتَوَفَّنِی مُوَالِیاً لِأَوْلِیَائِکَ مُعَادِیاً لِأَعْدَائِکَ اللَّهُمَّ وَ امْنَعْنِی مِنْ کُلِّ عَمَلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ یُبَاعِدُنِی مِنْکَ وَ اجْلِبْنِی إِلَی کُلِّ عَمَلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ یُقَرِّبُنِی مِنْکَ فِی هَذِهِ السَّنَهِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ امْنَعْنِی مِنْ کُلِّ عَمَلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ یَکُونُ مِنِّی أَخَافُ سُوءَ عَاقِبَتِهِ وَ أَخَافُ مَقْتَکَ إِیَّایَ عَلَیْهِ حِذَارَ أَنْ تَصْرِفَ وَجْهَکَ الْکَرِیمَ عَنِّی فَأَسْتَوْجِبَ بِهِ نَقْصاً مِنْ حَظٍّ لِی عِنْدَکَ یَا رَءُوفُ یَا رَحِیمُ- اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی فِی مُسْتَقْبَلِ هَذِهِ السَّنَهِ فِی حِفْظِکَ وَ جِوَارِکَ وَ کَنَفِکَ وَ جَلِّلْنِی عَافِیَتَکَ وَ هَبْ لِی کَرَامَتَکَ عَزَّ جَارُکَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ وَ لَا إِلَهَ غَیْرُکَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی تَابِعاً لِصَالِحِی مَنْ مَضَی مِنْ أَوْلِیَائِکَ وَ أَلْحِقْنِی بِهِمْ وَ اجْعَلْنِی مُسْلِماً لِمَنْ قَالَ بِالصِّدْقِ عَلَیْکَ مِنْهُمْ وَ أَعُوذُ بِکَ یَا إِلَهِی أَنْ تُحِیطَ بِی خَطِیئَتِی وَ ظُلْمِی وَ إِسْرَافِی عَلَی نَفْسِی وَ اتِّبَاعِی لِهَوَایَ وَ اسْتِعْمَالَ شَهَوَاتِی وَ اشْتِغَالِی بِشَهَوَاتِی فَیَحُولَ ذَلِکَ بَیْنِی وَ بَیْنَ رَحْمَتِکَ وَ رِضْوَانِکَ فَأَکُونَ مَنْسِیّاً عِنْدَکَ مُتَعَرِّضاً لِسَخَطِکَ وَ نَقِمَتِکَ اللَّهُمَّ وَفِّقْنِی لِکُلِّ عَمَلٍ صَالِحٍ تَرْضَی بِهِ عَنِّی وَ قَرِّبْنِی إِلَیْکَ زُلْفَی. اللَّهُمَّ کَمَا کَفَیْتَ نَبِیَّکَ مُحَمَّداً صلی الله علیه و آله هَوْلَ عَدُوِّهِ وَ فَرَّجْتَ هَمَّهُ وَ کَشَفْتَ کَرْبَهُ وَ صَدَقْتَهُ وَعْدَکَ وَ أَنْجَزْتَ لَهُ عَهْدَکَ اللَّهُمَّ فَبِذَلِکَ فَاکْفِنِی هَوْلَ هَذِهِ السَّنَهِ وَ آفَاتِهَا وَ أَسْقَامَهَا وَ فِتْنَتَهَا وَ شُرُورَهَا وَ أَحْزَانَهَا وَ ضِیقَ الْمَعَاشِ فِیهَا وَ بَلِّغْنِی بِرَحْمَتِکَ کَمَالَ الْعَافِیَهِ بِتَمَامِ دَوَامِ النِّعْمَهِ عِنْدِی إِلَی مُنْتَهَی أَجَلِی أَسْأَلُکَ سُؤَالَ مَنْ أَسَاءَ وَ ظَلَمَ وَ اسْتَکَانَ وَ اعْتَرَفَ أَنْ تَغْفِرَ لِی مَا مَضَی مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِی حَصَرْتَهَا حَفَظَتُکَ وَ أَحْصَتْهَا کِرَامُ مَلَائِکَتِکَ عَلَیَّ وَ أَنْ تَعْصِمَنِی اللَّهُمَّ مِنَ الذُّنُوبِ فِیمَا بَقِیَ مِنْ عُمُرِی إِلَی مُنْتَهَی أَجَلِی یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِ مُحَمَّدٍ وَ

آتِنِی کُلَّ مَا سَأَلْتُکَ وَ رَغِبْتُ فِیهِ إِلَیْکَ فَإِنَّکَ أَمَرْتَنِی بِالدُّعَاءِ وَ تَکَفَّلْتَ بِالْإِجَابَهِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

دُعَاءٌ آخَرُ(۱)

وَجَدْنَاهُ فِی کِتَابٍ ذُکِرَ أَنَّهُ خَطُّ الرَّضِیِّ الْمُوسَوِیِّ رَحِمَهُ اللَّهُ فِیهِ أَدْعِیَهٌ یَقُولُ فِیهِ: وَ یَقُولُ عِنْدَ دُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ- اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِی أَنْزَلْتَ فِیهِ الْقُرْآنَ- هُدیً لِلنَّاسِ وَ بَیِّناتٍ مِنَ الْهُدی وَ الْفُرْقانِ قَدْ حَضَرَ یَا رَبِّ أَعُوذُ بِکَ فِیهِ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ وَ مِنْ مَکْرِهِ وَ حِیَلِهِ وَ خِدَاعِهِ وَ جُنُودِهِ وَ خَیْلِهِ وَ رَجِلِهِ وَ حَبَائِلِهِ وَ وَسَاوِسِهِ وَ مِنَ الضَّلَالِ بَعْدَ الْهُدَی وَ مِنَ الْکُفْرِ بَعْدَ الْإِیمَانِ وَ مِنَ النِّفَاقِ وَ الرِّیَاءِ وَ الْجِنَایَاتِ وَ مِنْ شَرِّ الْوَسْواسِ الْخَنَّاسِ- الَّذِی یُوَسْوِسُ فِی صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّهِ وَ النَّاسِ اللَّهُمَّ وَ ارْزُقْنِی صِیَامَهُ وَ قِیَامَهُ وَ الْعَمَلَ فِیهِ بِطَاعَتِکَ وَ طَاعَهِ رَسُولِکَ وَ أُولِی الْأَمْرِ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ وَ مَا قَرَّبَ مِنْکَ وَ جَنِّبْنِی مَعَاصِیَکَ وَ ارْزُقْنِی فِیهِ التَّوْبَهَ وَ الْإِنَابَهَ وَ الْإِجَابَهَ وَ أَعِذْنِی فِیهِ مِنَ الْغِیبَهِ وَ الْکَسَلِ وَ الْفَشَلِ وَ اسْتَجِبْ لِی فِیهِ الدُّعَاءَ وَ أَصِحَّ لِی فِیهِ جِسْمِی وَ عَقْدِی-(۲) وَ فَرِّغْنِی فِیهِ لِطَاعَتِکَ وَ مَا قَرَّبَ مِنْکَ یَا کَرِیمُ یَا جَوَادُ یَا کَرِیمُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِ مُحَمَّدٍ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ وَ کَذَلِکَ فَافْعَلْ بِنَا یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

**[ترجمه]اقبال الاعمال: - . الإقبال : ۴۵ - دعاهای ورود ماه رمضان: این دعا به چند طریق روایت شده که من روایت ابن بابویه را از کتاب «من لا یحضره الفقیه» - . الفقیه ۲ : ۶۳. همین روایت را در التهذیب ج ۱ ص ۲۸۰ و چاپ قدیم الکافی ج ۱ ص ۱۸۲ و چاپ حروفی ج ۴ ص ۷۲ می بینید. - ذکر می کنم که چنین گفته است:

از عبد صالح امام موسی بن جعفر علیه السلام روایت شده که فرمود: این دعا را در ماه رمضان در استقبال ورود سال بخوان و فرمود که هر کس این دعا را به قصد قربت و از روی اخلاص بخواند، در آن سال هیچ فتنه و زیانی در دین و دنیا و جسمش به او نرسد و خداوند او را از شر حوادثی که در آن سال رخ می دهد حفظ فرماید:

خدایا از تو خواهم به آن نامت که همه چیز در برابر آن فروتن و مطیع گشته و به رحمتت که همه چیز را فرا گرفته است و به عزتت که بدان همه چیز را مقهور خویش ساختی و به بزرگیت که همه چیز در برابر آن تواضع کرده است و به نیرویت که همه چیز در برابر آن خاضع گشته و به سلطه و قدرتت که بر همه چیز سیطره یافته و به دانشت که همه چیز را فرا گرفته است. ای نور، ای قدوس، ای آغاز پیش از هر چیز و ای باقی پس از هر چیز. ای خدا، ای بخشاینده، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و آن گناهانی را که موجب تغییر نعمت هاست بر من بیامرز و آن گناهانی را که موجب نزول کیفرهاست بیامرز و آن گناهانی را که موجب قطع امید می گردد بیامرز و آن گناهانی را که موجب پیروزی دشمنان می شود بیامرز و آن گناهانی را که باعث رد شدن دعا می شود بیامرز و آن گناهان را که موجب فرود آمدن بلا می شود بیامرز و آن گناهانی را که مانع از باران آسمان می شود بیامرز و آن گناهانی را که پرده ها را می درند بیامرز و آن گناهانی را که موجب تعجیل در نابودی می شوند بیامرز و آن گناهانی را که پشیمانی به بار می آورند بیامرز و آن گناهانی را که پرده عصمت می درند بیامرز و زره بازدارنده ات را که هیچ گاه آسیب نبیند، بر من بپوشان و مرا در روزهای باقیمانده این سال از شر هر چه در شب و روز از آن می هراسم به سلامت دار.

خدایا ای پروردگار آسمان های هفتگانه و ای پروردگار زمین های هفتگانه و هرچه درون آن ها و میان آن هاست و ای

پروردگـار عرش بزرگ و پروردگـار سبع المثـانی و قرآن عظیم و ای پروردگار اسـرافیل و میکاییل و جبرییل و ای پروردگار محمـد خـاتم پیـامبران و سـرور فرسـتادگان! از تـو خواهم به حق خودت و به حق آن نـامی که خویشـتن را بـدان نامیـدی، ای بزرگ! تو آن کسـی هستی که نعمت عظیم می بخشـی و هر بلایی را برطرف می فرمـایی و هر عطیه فراوانی را می بخشـی و حسـنات انـدک را به بسـیار مبـدل فرمایی و هر چه بخواهی انجام دهی، ای توانا، ای خـدا، ای بخشاینـده! بر محمـد و خانـدان محمـد درود و رحمت فرست و در آینده این سال، مرا در پرده حفظ خویش بپوشان و چهره ام را به نور خویش نورانی فرما و بـا محبت خویش به من محبت کن و مرا به خشـنودی خویش و به بخشـش هـای گرانقـدر و عطـای بسـیارت برسان، از بهترین آنچه در نزد توست و از بهترین نعماتی که به یکی از خلقت بخشـیده ای، برابر و مساوی کسـی که هیچ کس در دنیا و آخرت در نزد تو با او برابری نمی کند. با وجود آن، لباس عافیت را بر من بپوشان.

ای مرجع هر شـکایت و ای ناظر بر هر نجوا و ای دانا به هر نهان و ای دفع کننـده هر بلایی که خواسـتت بر آن تعلق بگیرد. ای نیکو گـذشت، ای که به خوبی از خطاها در می گـذری، مرا بر آیین و فطرت ابراهیم و بر دین و سـنت محمد صـلی الله علیه و آله و بر بهترین وفـات بمیران، در حـالی که دوسـتدار دوسـتان تو و دشـمن دشـمنان تو باشم. خـدایا در این سال از هر عمل یا کردار یا سـخنی که مرا از تو دور می کنـد بازم دار و به سوی هر عمل یا کردار یا سـخنی که مرا به درگاهت نزدیک می کند جلب فرما، ای مهربان ترین مهربانان! و مرا از هر کار یا کردار یا سخنی که از من سر می زند و از سرانجام بد آن و خشم تو بر خـویش می ترسم، بـازدار؛ زیرا بیم آن دارم که تـو روی بزرگوارت را از من بـازگردانی و به واسـطه ارتکـابش مسـتوجب آن گردم که بهره ام در نزد تو کاستی یابد. ای مهربان، ای رحیم.

خـدایا مرا در آینـده این سال در حفظ و پناه و کنف حمایت خویش و در پوشـش سـلامتت قرار ده و کرامت خویش را به من ببخش. عزتمنـد است پناهنـده تو و بزرگ است سـتایشت و معبودی جز تو نیست. خدایا مرا پیرو شایسـتگان از دوسـتان دوران گذشته ات قرار ده و به آنان ملحق فرما و مرا مطیع کسانی از ایشان فرما که سخنی راستین درباره تو گفته اند. ای معبود من! به تو پناه می برم از این که خطا و سـتمکاری و زیاده رویم بر خویشـتن و پیروی از هواس نفسم و سـرگرم شدن به شـهواتم چنان مرا فرا گیرد که بین من و رحمت و خشـنودی تـو دوری افکنـد و در نـتیجه در نظر لطف تو فراموش شوم و در معرض خشم و انتقام تو قرار بگیرم. خدایا مرا بر هر کار شایسـته ای که به وسیله آن از من خشنود می گردی، موفق گردان و مرا به سوی خود نزدیک فرما.

خـدایا، همـان طور که پیامبرت محمـد صـلی الله علیه و آله را از بیم دشـمنش رهانیـدی و انـدوهش را زدودی و گرفتاریش را برطرف نمودی و وعده خویش را بر او تحقق بخشـیدی و به پیمان خویش با او وفا کردی، خدایا پس مرا نیز از هراس این سال و از زیـان هـا و بیمـاری هـا و فتنه هـا و آشوب هـا و انـدوه ها و تنگی معاش آن نجات ده و به رحمت خویش و با تمام کردن نعمت جاودانه خویش بر من، مرا تا پایان عمرم به اوج سـلامتی برسان. همچون کسی که بدی و ستم کرده و به تضرع درآمده و به گناهان خویش اعتراف کرده، از تو مسئلت دارم که آن گناهان گذشته ام را که حافظانت آن را برشمرده و بزرگوارترین فرشـتگانت آن را احصا کرده انـد، بیامرزی و در باقی عمرم مرا از گناهان حفظ فرمایی، ای خدای من، ای خدا، ای بخشاینده، بر محمـد و خانـدان محمد درود فرست و تمام آنچه را از تو خواسـته و به سوی تو آرزو کرده ام، به من ارزانی داری؛ چرا که تو خود مرا به دعا امر فرمودی و اجابت آن را تضمین کردی، ای مهربان ترین مهربانان!

دعایی دیگر - . الاقبال : ۴۶ - :

آن را در کتابی یافتیم که گفته شده خط رضی موسوی رحمه الله است که حاوی دعاهایی است، در آن می گوید: و به هنگام دخول ماه رمضان می گوید:

خدایا! این ماه رمضان است که قرآن را در آن نازل فرمودی که مردم را راهبر و [متضمّن] دلایل آشکار هدایت و [میزان] تشخیص حق از باطل است. این ماه فرا رسیده است، پروردگارا! در این ماه از شیطان رانده شده به تو پناه می برم و از مکر و حیله گری و فریبکاری و لشکریان و سواره نظام و پیاده نظام و ریسمان ها و وسوسه های او و از گمراهی پس از هدایت و از کفر بعد از ایمان و از نفاق و دورویی و جنایت ها و {از شرّ وسوسه گر نهانی؛ آن کس که در سینه های مردم وسوسه می کند، چه از جنّ و [چه از] انس.} - . ناس / ۶-۴ - خدایا روزه داری و عبادت شبانه آن و عمل به طاعت تو و رسولت و اولی الامر را که درودت بر او و آنان باد و آنچه را که مرا به تو نزدیک و از نافرمانی‌ات دور می سازد، روزیم فرما و توبه و بازگشت و اجابت را روزیم گردان و مرا از غیبت و سستی و شکست در پناه گیر و دعایم را مستجاب فرما و تن و عقلم را در آن سالم نگه دار و وقتم را در آن برای طاعت خویش و هر چه به تو نزدیکم می کند آزاد کن، ای بزرگوار، ای بخشنده، ای بزرگوار، بر محمد و خاندان محمد - که بر او و آنان سلام باد - درود فرست و با ما نیز چنین کن، ای مهربان ترین مهربانان!

**[ترجمه]

«۳»

قل، [إقبال الأعمال](۳)

فصل فیما نذکره من فضل السحور فی شهر رمضان

فَمِنْ ذَلِکَ مَا رَوَیْنَاهُ بِإِسْنَادِنَا إِلَی مُحَمَّدِ بْنِ یَعْقُوبَ الْکُلَیْنِیِّ وَ إِلَی أَبِی جَعْفَرِ بْنِ بَابَوَیْهِ (۴) رَحِمَهُمَا اللَّهُ بِإِسْنَادِهِمَا إِلَی جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: لَا تَدَعْ أُمَّتِیَ السَّحُورَ وَ لَوْ عَلَی حَشَفِهِ تَمْرِهٍ.

وَ مِنْ ذَلِکَ بِإِسْنَادِنَا إِلَی أَبِی جَعْفَرِ بْنِ بَابَوَیْهِ فِی کِتَابِ مَنْ لَا یَحْضُرُهُ الْفَقِیهُ قَالَ وَ رُوِیَ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام عَنِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی وَ

۱- ۱. الإقبال: ۴۶.

۲- ۲. و عقلی ظ.

۳- ۳. الإقبال: ۸۲ و کان المناسب نقل ما یأتی بعد ذلک فی الباب الخامس راجعه.

۴- ۴. الکافی ج ۴ ص ۹۵، الفقیه ج ۲ ص ۸۶.

مَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الْمُسْتَغْفِرِينَ وَ الْمُتَسَحِّرِينَ بِالْأَسْحَارِ فَلْيَتَسَحَّرْ أَحَدُكُمْ وَ لَوْ بِشَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ وَ أَفْضَلُ السَّحُورِ السَّوِيقُ وَ التَّمْرُ وَ مُطْلَقٌ لَكَ الطَّعَامُ وَ الشَّرَابُ إِلَى أَنْ تَسْتَيْقِنَ الطُّلُوعَ (۱).

وَ مِنْ ذَلِكَ مَا رَوَاهُ عَلِيُّ بْنُ فَضَّالٍ فِي كِتَابِ الصِّيَامِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى عَمْرِو بْنِ جُمَيْعٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: تَسَحَّرُوا وَ لَوْ بِجُرَعِ الْمَاءِ أَلَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْمُتَسَحِّرِينَ.

فصل فيما نذكره مما يقرأ و يعمل من آداب السحور

فَمِنْ ذَلِكَ مَا رَوَيْنَاهُ بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ يَعْقُوبَ بِإِسْنَادِهِ إِلَى أَبِي يَحْيَى الصَّنْعَانِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ صَامَ فَقَرَأَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عِنْدَ سَحُورِهِ وَ عِنْدَ إِفْطَارِهِ إِلَّا كَانَ فِيمَا بَيْنَهُمَا كَالْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

و أما آداب السحور.

فمنها أن يكون لك حال مع الله جل جلاله تعرف بها أنه يريد أنك تتسحر و بما ذا تتسحر و مقدار ما تتسحر به فذلك يكون من أعظم سعادتك حيث نقلك الله جل جلاله برحمته عن معامله شهوتك و طبيعتك إلى تدبيره جل جلاله في إرادتك.

و منها أن لا يكون لك معرفه بهذه الحال و لا تصدق بها حتى تطلبها من باب الكرم و الإفضال فلا تتسحر سحورا يثقلك عن تمام وظائف الأسحار و عن لطائف الطاعات في إقبال النهار.

فصل فيما نذكره من قصد الصيام بالسحور.

أقول

فأما قصد الصيام في السحور فإن يكون مراده بذلك امتثال أمر الله جل جلاله بسحوره و شكرا له على ما جعله أهلا له من تدبيره و أن يتقوى بذلك الطعام على مهام الصيام و أن يعبد الله جل جلاله فإنه أهل للعبادات.

فصل فيما نذكره من النيه

أول ليله من شهر رمضان لصوم الشهر كله أو

۱- ۱. الفقيه ج ۲ ص ۸۷.

تعریف تجدید النیه لکل لیله.

أقول إننی وجدت فی بعض الأخبار أن النیه تکون أوائل [أول] لیله من شهر رمضان و إذ کان الصوم نهارا فإن مقتضی الاستظهار أن تکون النیه قبل ابتداء النهار لیکون فی وجه الصوم و قبل أن یدخل بین النیه و بین الدخول فی الصوم شواغل الغفله و سوء معاملات الأسرار و یکون القصد بنیه الصوم أنک تعبد الله جل جلاله بصومک واجبا لأنه أهل للعباده و تعتقد أنه من أعظم المنه علیک حیث جعلک الله أهلا لهذه السعاده سواء قصدت بالنیه الواحده صوم الشهر کله أو جددت کل یوم نیه لصوم ذلک الیوم لیکون أبلغ فی الظفر بفضله و إن تهیأ أن تکون نیتک أن تصوم عن کل ما شغل عن الله فذلک الصوم الذی تنافس المخلصون فی مثله.

أقول

و اعلم أن الداخلین فی الصیام علی عده أصناف و أقسام.

فصنف دخلوا فی الصوم بمجرد ترک الأکل و الشرب بالنهار و ما یقتضی الإفطار فی ظاهر الأخبار و ما صامت جارحه من جوارحه عن سوء آدابهم و فضائحهم فهؤلاء یکون صومهم علی قدر هذه الحال صوم أهل الإهمال.

و صنف دخلوا فی الصوم و حفظوا بعض جوارحهم من سوء الآداب علی مالک یوم الحساب فکانوا فی ذلک النهار مترددین بین الصوم بما حفظوه و الإفطار بما ضیعوه.

و صنف دخلوا فی الصوم بزیاده النوافل و الدعوات التی یعملونها بمقتضی العادات و هی سقیمه لسقم النیات فحال أعمالهم علی قدر إهمالهم.

و صنف دخلوا دار ضیافه الله جل جلاله فی شهر الصیام و القلوب غافله و الهمم متکاسله و الجوارح متثاقله فحالهم کحال من حمل هدایا إلی ملک لیعرض علیها و هو کاره لحملها إلیه و فیه عیوب تمنع من قبولها و الإقبال علیه.

و صنف دخلوا فی الصوم و أصلحوا ما یتعلق بالجوارح و لکن لم یحفظوا القلب من الخطرات الشاغله من العمل الصالح فهم کعامل دخل علی سلطانه و قد أصلح رعیته بلسانه و أهمل ما یتعلق بإصلاح شأنه فهو مسئول عن تقدیم

إصلاح الرعيه على إصلاح ذاته و كيف أخر مقدما و قدم مؤخرا و خاطر مع المطلع على إرادته.

و صنف دخلوا فى الصيام بطهاره العقول و القلوب على أقدام المراقبه لعلام الغيوب حافظين ما استحفظهم إياه فحالهم حال عبد تشرف برضا مولاه.

و صنف ما قنعوا لله جل جلاله بحفظ العقول و القلوب و الجوارح عن الذنوب و العيوب و القبائح حتى شغلوها بما وفقهم له من عمل راجح صالح فهؤلاء أصحاب التجاره المربحه و المطالب المنجحه.

أقول

و قد يدخل فى نيات أهل الصيام أخطار بعضها يفسد حال الصيام و بعضها ينقصه عن التمام و بعضها يدنيه من باب القبول و بعضها يكمل له الشرف المأمول و هم أصناف صنف منهم الذين يقصدون بالصوم طلب الثواب و لولاه ما صاموا و لا عاملوا به رب الأرباب فهؤلاء معدودون من عبيد سوء الذين أعرضوا عما سبق لمولاهم من الإنعام عليهم و عما حضر من إحسانه إليهم و كأنهم إنما يعبدون الثواب المطلوب و ليسوا فى الحقيقه عابدين لعلام الغيوب و قد كان العقل قاضيا أن يبذلوا ما يقدرون عليه من الوسائل حتى يصلحوا للخدمه لمالك النعم الجلائل و صنف قصدوا بالصوم السلامه من العقاب و لو لا التهديد و الوعيد بالنار و أهوال يوم الحساب ما صاموا فهؤلاء من لئام العبيد حيث لم ينقادوا بالكرامه و لا رأوا مواليهم أهلا للخدمه فيسلكون معه سبل الاستقامه و لو لم يعرفوا أهوال عذابه ما وقفوا على مقدس بابه فكأنهم فى الحقيقه عابدون لذاتهم ليخلصوها من خطر عقوباتهم.

و صنف صاموا خوفا من الكفارات و ما يقتضيه الإفطار من الغرامات و لو لا ذلك ما رأوا مولاهم أهلا للطاعات و لا محلا للعبادات فهؤلاء متعرضون لرد صومهم عليهم و مفارقون فى ذلك مراد الله و مراد المرسل إليهم.

و صنف صاموا عاده لا عباده و هم كالساهين فى صومهم عما يراد الصوم لأجله و خارجون عن مراد مولاهم و مقدس ظله فحالهم كحال الساهى و اللاهى و المعرض عن القبول و التناهى.

و صنف صاموا خوفا من أهل الإسلام و جزعا من العار بترک الصيام إما للشک أو الجحود أو طلب الراحه فی خدمه المعبود فهؤلاء أموات المعنی أحياء الصوره و کالصم الذين لا يسمعون داعی صاحب النعم الکثيره و کالعميان الذين لا يرون أن نفوسهم بيد مولاهم ذليله مأسوره و قد قاربوا أن يکونوا کالدواب بل زادوا عليها لأنها تعرف من يقوم بمصالحها و بما يحتاج إليه من الأسباب.

و صنف صاموا لأجل أنهم سمعوا أن الصوم واجب فی الشريعه المحمديه صلی الله عليه و آله فکان صومهم بمجرد هذه النيه من غير معرفه بسبب الإيجاب و لا ما عليهم لله جل جلاله من المنه فی تعريضهم لسعاده الدنيا و يوم الحساب فلا يستبعد أن يکونوا متعرضين للعتاب.

و صنف صاموا و قصدوا بصومهم أن يعبدوا الله کما قدمناه لأنه أهل للعباده فحالهم حال أهل السعاده.

و صنف صاموا معتقدين أن المنه لله جل جلاله عليهم فی صيامهم و ثبوت أقدامهم عارفين بما فی طاعته من إکرامهم و بلوغ مرامهم فهؤلاء أهل الظفر بکمال العنايات و جلال السعادات.

أقول

و اعلم أن لأهل الصيام مراقبه مع استمرار الساعات و اختلاف الحرکات و السکنات فی أنهم ذاکرون أنهم بين يدی الله و أنه مطلع عليهم و ما يلزمهم لذلک من إقبالهم عليه و معرفه حق إحسانه إليهم فحالهم فی الدرجات علی قدر استمرار المراقبات فهم بين متصل الإقبال مکاشف بذلک الجلال و بين متعثر بأذيال الإهمال و ناهز من تعثره بإمساک يد الرحمه له و الإفضال و لا يعلم تفصيل مقدار مراقباتهم و تکميل حالاتهم إلا المطلع علی اختلاف إراداتهم فارحم روحک أيها العبد الضعيف الذی قد أحاط به التهديد و التخويف و عرض عليه التعظيم و التبجيل و التشريف.

فصل (۱) فيما نذکره من فضل الخلوه بالنساء لمن قدر علی ذلک أول ليله من شهر رمضان و نيه ذلک

۱- ۱. کتاب الاقبال: ۸۴.

اعلم أن الخلوه بالنساء فی أول شهر الصیام من جمله العبادات فلا تخرجها بطاعه الطبع عن العباده إلی عباده الشهوات و لا تشغلك الخلوه بالنساء تلك اللیله عن مقامات السعادات و إن قصرت بك ضعف الإرادات فاستعن بالله القادر علی تقویه الضعیف و تأهیلك لمقام التشریف.

فَمِنَ الرِّوَایَهِ فِی ذَلِکَ مَا رَوَیْنَاهُ بِإِسْنَادِنَا إِلَی أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ بَابَوَیْهِ رَحِمَهُ اللَّهُ مِنْ کِتَابِ مَنْ لَا یَحْضُرُهُ الْفَقِیهُ فَقَالَ مَا هَذَا لَفْظُهُ وَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام: یُسْتَحَبُّ لِلرَّجُلِ أَنْ یَأْتِیَ أَهْلَهُ أَوَّلَ لَیْلَهٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ (۱).

أقول

و لعل مراد صاحب الآداب من هذه الحال و تخصیص الإلمام بالنساء قبل الدخول فی الصیام لیکون خاطر الإنسان فی ابتداء شهر رمضان موفرا علی الإخلاص و مقام الاختصاص و طاهرا من وساوس الشیطان و لعل ذلك لأجل أنه کان محرما فی صدر الإسلام فیراد من العبد إظهار تحلیله و نسخ تحریمه أو لعل المراد إحیاء سنه رسول الله صلی الله علیه و آله بالنکاح فی أول لیله من شهر الصیام و یمکن ذکر وجوه غیر هذه الأقسام لکن هذا الذی ذکرناه ربما کان أقرب إلی الأفهام.

فصل فیما نذکره مما یختم به کل لیله من شهر رمضان

اعلم أن حدیث کل ضیف مع صاحب ضیافته و کل مستخفر بخفیره فحدیثه مع المقصود بخفارته و إذا کان الإنسان فی شهر رمضان قد اتخذ خفیرا و حامیا کما تقدم التنبیه علیه فینبغی کل لیله عند فراغ عمله أن یقصد بقلبه خفیره و مضیفه و یعرض عمله علیه و یتوجه إلی الله جل جلاله بالحامی و الخفیر و المضیف و بکل من یعز علیه و بکل وسیله إلیه فی أن یبلغ الحامی أنه متوجه بالله جل جلاله و بکل وسیله إلیه فی أن یکون هو المتولی لتکمیل عمله من النقصان و الوسیط بینه و بین الله جل جلاله فی تسلیم العمل إلیه من باب قبول أهل الإخلاص و الأمان.

أقول

و من وظائف کل لیله أن یبدأ العبد فی کل دعاء مبرور و یختم فی کل عمل مشکور بذکر من یعتقد أنه نائب الله جل جلاله فی عباده و بلاده

۱- ۱. الفقیه ج ۲ ص ۱۱۲: الکافی ج ۴ ص ۱۸۰.

فإنه القیم بما یحتاج إلیه هذا الصائم من طعامه و شرابه و غیر ذلک من مراده من سائر الأسباب التی هی متعلقه بالنائب عن رب الأرباب و أن یدعو له هذا الصائم بما یلیق أن یدعی به لمثله و یعتقد أن المنه لله جل حلاله و لنائبه کیف أهلاه لذلک و رفعاه فی منزلته و محله.

فَمِنَ الرِّوَایَهِ فِی الدُّعَاءِ لِمَنْ أَشَرْنَا إِلَیْهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ مَا ذَکَرَهُ جَمَاعَهٌ مِنْ أَصْحَابِنَا وَ قَدِ اخْتَرْنَا مَا ذَکَرَهُ ابْنُ أَبِی قُرَّهَ فِی کِتَابِهِ فَقَالَ بِإِسْنَادِهِ إِلَی عَلِیِّ بْنِ حَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی بْنِ عُبَیْدٍ بِإِسْنَادِهِ عَنِ الصَّالِحِینَ علیهم السلام قَالَ: وَ کَرِّرْ فِی لَیْلَهِ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِینَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ قَائِماً وَ قَاعِداً وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ وَ الشَّهْرِ کُلِّهِ وَ کَیْفَ أَمْکَنَکَ وَ مَتَی حَضَرَکَ فِی دَهْرِکَ تَقُولُ بَعْدَ تَمْجِیدِ اللَّهِ تَعَالَی وَ الصَّلَاهِ عَلَی النَّبِیِّ وَ آلِهِ علیهم السلام اللَّهُمَّ کُنْ لِوَلِیِّکَ الْقَائِمِ بِأَمْرِکَ- مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الْمَهْدِیِّ عَلَیْهِ وَ عَلَی آبَائِهِ أَفْضَلُ الصَّلَاهِ وَ السَّلَامِ فِی هَذِهِ السَّاعَهِ وَ فِی کُلِّ سَاعَهٍ وَلِیّاً وَ حَافِظاً وَ قَائِداً وَ نَاصِراً وَ دَلِیلًا وَ مُؤَیِّداً حَتَّی تُسْکِنَهُ أَرْضَکَ طَوْعاً وَ تُمَتِّعَهُ فِیهَا طُولًا وَ عَرْضاً وَ تَجْعَلَهُ وَ ذُرِّیَّتَهُ مِنَ الْأَئِمَّهِ الْوَارِثِینَ اللَّهُمَّ انْصُرْهُ وَ انْتَصِرْ بِهِ وَ اجْعَلِ النَّصْرَ مِنْکَ عَلَی یَدِهِ وَ اجْعَلِ النَّصْرَ لَهُ وَ الْفَتْحَ عَلَی وَجْهِهِ وَ لَا تُوَجِّهِ الْأَمْرَ إِلَی غَیْرِهِ اللَّهُمَّ أَظْهِرْ بِهِ دِینَکَ وَ سُنَّهَ نَبِیِّکَ حَتَّی لَا یَسْتَخْفِیَ بِشَیْ ءٍ مِنَ الْحَقِّ مَخَافَهَ أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَرْغَبُ إِلَیْکَ فِی دَوْلَهٍ کَرِیمَهٍ تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَ أَهْلَهُ وَ تُذِلُّ بِهَا النِّفَاقَ وَ أَهْلَهُ وَ تَجْعَلُنَا فِیهَا مِنَ الدُّعَاهِ إِلَی طَاعَتِکَ وَ الْقَادَهِ إِلَی سَبِیلِکَ وَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ وَ اجْمَعْ لَنَا خَیْرَ الدَّارَیْنِ وَ اقْضِ عَنَّا جَمِیعَ مَا تُحِبُّ فِیهِمَا وَ اجْعَلْ لَنَا فِی ذَلِکَ الْخِیَرَهَ بِرَحْمَتِکَ وَ مَنِّکَ فِی عَافِیَهٍ آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ وَ زِدْنَا مِنْ فَضْلِکَ وَ یَدِکَ الْمَلْأَی فَإِنَّ کُلَّ مُعْطٍ یَنْقُصُ مِنْ مِلْکِهِ وَ عَطَاؤُکَ یَزِیدُ فِی مِلْکِکَ (۱).

۱- ۱. کتاب الاقبال: ۸۶.

الباب الخامس فيما نذكره من سياقه عمل الصائم فی نهاره و فيه فصول

فصل فيما نذكره فی أول يوم من الشهر من الروايه بالغسل فيه

وَ هُوَ مَا رَوَيْنَاهُ بِإِسْنَادِنَا إِلَی سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَنَّهُ قَالَ: مَنِ اغْتَسَلَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنَ السَّنَهِ فِی مَاءٍ جَارٍ وَ صَبَّ عَلَی رَأْسِهِ ثَلَاثِينَ غُرْفَةً كَانَ دَوَاءً لِسَنَتِهِ وَ إِنَّ أَوَّلَ كُلِّ سَنَهٍ أَوَّلُ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ.

وَ رَوَيْتُ مِنْ كِتَابِ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: أَنَّ مَنْ ضَرَبَ وَجْهَهُ بِكَفِّ مَاءِ وَرْدٍ أَمِنَ ذَلِكَ الْيَوْمَ مِنَ الْمَذَلَّهِ وَ الْفَقْرِ وَ مَنْ وَضَعَ عَلَی رَأْسِهِ مِنْ مَاءِ وَرْدٍ أَمِنَ تِلْكَ السَّنَةَ مِنَ السِّرْسَامِ الْبِرْسَامِ فَلَا تَدَعُوا مَا نُوصِيكُمْ بِهِ.

أقول

لعل خاطر بعض من يقف علی هذه الروايه يستبعد ما تضمنته من العنايه و يقول كيف يقتضی ثلاثون غرفه من الماء استمرار العافيه طول سنته و زوال أخطار الأدواء فاعلم أن كل مسلم فإنه يعتقد أن الله جل جلاله يعطی علی الحسنه الواحده فی دار البقاء من الخلود و دوام العافيه و كمال النعماء ما يحتمل أن يقدم لهذا العبد المغتسل فی دار الفناء بعض ذلك العطاء و هو ما ذكره من العافيه و الشفاء.

فصل فيما نذكره من صوم الإخلاص و حال أهل الاختصاص من طريق الاعتبار

اعلم أن أصل الأعمال و الذی عليه مدار الأفعال ينبغی أن يكون هو محل التنزيه عن الشوائب و النقصان و لما كان صوم شهر رمضان مداره علی معامله العقول و القلوب لعلام الغيوب وجب أن يكون اهتمام خاصته جل جلاله و خالصته بصيام العقل و القلب عن كل ما يشغل عن الرب.

فإن تعذر استمرار هذه المراقبه فی سائر الأوقات لكثره الشواغل و الغفلات فلا أقل أن يكون الإنسان طالبا من الله جل جلاله أن يقويه علی هذه الحال و يبلغه صفات أهل الكمال و أن يكون خائفا من التخلف عن درجات أهل السباق

مع علمه بإمكان اللحاق فإنه قد عرف أن جماعه كانوا مثله من الرعيه ففازوا للسياسه العظيمه النبويه و بلغوا غايات من المقام العاليات و فيهم من كان غلاما يخدم أولياء الله جل جلاله فى الأبواب و ما كان جليسا و لا نديما لهم و لا ملازما فى جميع الأسباب فما الذى يقتضى أن يرضى من جاء بعدهم بالدون و بصفقه المغبون و أقل مراتب المراد منه أن يجرى الله جل جلاله و رسوله صلوات عليه مجرى صديق يحب القرب منه و يستحى منه و هو حاذر من الإعراض فإذا قال العبد ما أقدر على هذا التوفيق و هو يقدر عليه مع الصديق فهو يعلم من نفسه ما كفاه الرضا بالنقصان و الخسران حتى صار يتلقى الله جل جلاله و رسوله صلى الله عليه و آله بالبهتان و الكذب و العدوان.

فصل فيما نذكره من صفات كمال الصوم من طريق الأخبار

رَوَيْتُ ذَلِكَ عَنْ جَمَاعَةٍ مِنَ الشُّيُوخِ الْمُعْتَبَرِينَ إِلَى جَمَاعَةٍ مِنَ الْعُلَمَاءِ الْمَاضِينَ وَ أَنَا أَذْكُرُ لَفْظَ مُحَمَّدِ بْنِ يَعْقُوبَ الْكُلَيْنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ (۱) فَقَالَ بِإِسْنَادِهِ فِي كِتَابِ الصَّوْمِ مِنْ كِتَابِ الْكَافِي إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِذَا صُمْتَ فَلْيَصُمْ سَمْعُكَ وَ بَصَرُكَ وَ شَعْرُكَ وَ جِلْدُكَ وَ عَدَّدَ أَشْيَاءَ غَيْرَ هَذَا وَ قَالَ لَا يَكُونُ يَوْمُ صَوْمِكَ كَيَوْمِ فِطْرِكَ.

وَ بِإِسْنَادِ مُحَمَّدِ بْنِ يَعْقُوبَ فِي كِتَابِهِ إِلَى جَرَّاحٍ الْمَدَائِنِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ الصِّيَامَ لَيْسَ مِنَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ وَحْدَهُ ثُمَّ قَالَ قَالَتْ مَرْيَمُ إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمنِ صَوْماً أَيْ صَمْتاً فَإِذَا صُمْتُمْ فَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ وَ غُضُّوا أَبْصَارَكُمْ وَ لَا تَنَازَعُوا وَ لَا تَحَاسَدُوا قَالَ وَ سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله امْرَأَةً تَسُبُّ جَارِيَةً لَهَا وَ هِيَ صَائِمَةٌ فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله بِطَعَامٍ فَقَالَ كُلِي فَقَالَتْ إِنِّي صَائِمَةٌ فَقَالَ كَيْفَ تَكُونِينَ صَائِمَةً وَ قَدْ سَبَبْتِ جَارِيَتَكِ إِنَّ الصَّوْمَ لَيْسَ مِنَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ.

قَالَ وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِذَا صُمْتَ فَلْيَصُمْ سَمْعُكَ وَ بَصَرُكَ مِنَ الْحَرَامِ

۱- ۱. راجع ج ۴ ص ۸۷ باب أدب الصائم.

وَ الْقَبِيحِ وَ دَعِ الْمِرَاءَ وَ أَذَى الْخَادِمِ وَ لْيَكُنْ عَلَيْكَ وَقَارُ الصِّيَامِ وَ لَا تَجْعَلْ يَوْمَ صَوْمِكَ يَوْمَ فِطْرِكَ.

وَ رَأَيْتُ فِي أَصْلٍ مِنْ كُتُبِ أَصْحَابِنَا قَالَ وَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عليه السلام يَقُولُ: إِنَّ الْكَذِبَةَ لَيُفْطِرُ الصِّيَامَ وَ النَّظْرَةَ بَعْدَ النَّظْرَةِ وَ الظُّلْمَ كُلَّهُ قَلِيلَهُ وَ كَثِيرَهُ.

وَ مِنْ كِتَابِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ النَّهْدِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ بِإِسْنَادِهِ إِلَى عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ: لَيْسَ الصِّيَامُ مِنَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ أَنْ لَا يَأْكُلَ الْإِنْسَانُ وَ لَا يَشْرَبَ فَقَطْ وَ لَكِنْ إِذَا صُمْتَ فَلْيَصُمْ سَمْعُكَ وَ بَصَرُكَ وَ لِسَانُكَ وَ بَطْنُكَ وَ فَرْجُكَ وَ احْفَظْ يَدَكَ وَ فَرْجَكَ وَ أَكْثِرِ السُّكُوتَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ وَ ارْفُقْ بِخَادِمِكَ.

وَ مِنْ كِتَابِ النَّهْدِيِّ بِإِسْنَادِهِ إِلَى أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله: أَيْسَرُ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى الصَّائِمِ فِي صِيَامِهِ تَرْكُ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ.

أقول

فانظر قول النبی صلی الله علیه و آله إن أیسر واجبات الصوم ترک المطعوم و المشروب و رأیت أهمه ترک ذلک ففارقت سبیل علام الغیوب.

أقول

و الأخبار کثیره فی هذا الباب فینبغی لذوی الألباب حیث قد عرفوا أن صوم الجوارح و صونها عن السیئات من جمله المهمات أن یراعوا جوارحهم مراعاه الراعی الشفیق علی رعیته و أن یحفظوها من کل ما یفطرها و یخرجها من قبول عبادته و إلا فلیعلم کل من کان عارفا بشروط کمال الصیام و رضی لنفسه بالإهمال أنه مستخف بصومه و مخاطر بما یتعقب فیه من الأعمال

و لیکن علی خاطره أن سقم الغفله و الذنوب یطوف حول أعماله و یحاول أن یحول بینه و بین مالک إقباله فیمسی فی صیامه فی کثیر من الأوقات و قلبه قد أفطر فی الجنایات الجهالات و الغفلات و لسانه قد أفطر بالکلام بالغیبه أو بمعونه علی ظلم أو تعمد إثم و بما لا یلیق بالمراقبات و عینه قد أفطرت بالنظر إلی ما لا یحل علیه أو بالغفله عن مراعاه المنعم الذی یتواصل إحسانه إلیه و سمعه قد أفطر بسماع ما لا یجوز الإصغاء إلیه و یده قد أفطرت باستعمالها فیما لم یخلق لأجله و قدمه

قد أفطرت بالسعی بما لا یقربه إلی مولاه و الدخول تحت ظله و هو مع هذا لا یری إفطار جوارحه و تلف مصالحه و اشتهاره عند الله جل جلاله و عند خاصته بفضائحه فلیحذر عبد عن مولاه أن ینفذه فی شغل لیقضیه و نفعه عائد علی العبد فی دنیاه و أخراه فیخون فی أکثر الشغل الذی نفذ فیه و سیده ینظر إلیه و هو یعلم أنه مطلع علیه و علی سوء مساعیه (۱)

فصل فیما نذکره من صلاه للسلامه فی الشهر من حوادث الإنسان و صلاه أول یوم من شهر رمضان للحفظ فی السنه کلها من محذور الأزمان

اعلم أنا قدمنا فی کتاب عمل الشهر صلاه رکعتین فی أول کل شهر(۲) یقرأ فی الأولی منهما الحمد مره و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثلاثین مره و فی الثانیه الحمد مره و إِنَّا أَنْزَلْناهُ ثلاثین مره و یتصدق معها بشی ء من الصدقات فتکون دافعه لما فی الشهر جمیعه من المحذورات و نحن الآن ذاکرون لها مره أخری لأن أول السنه أحق بالاستظهار فی دفع المخوفات بالصلوات و الدعوات.

رَوَیْنَاهَا بِإِسْنَادِنَا إِلَی مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْوَلِیدِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْوَشَّاءِ قَالَ: کَانَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام إِذَا دَخَلَ شَهْرٌ جَدِیدٌ یُصَلِّی أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْهُ رَکْعَتَیْنِ یَقْرَأُ لِکُلِّ یَوْمٍ إِلَی آخِرِهِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فِی الرَّکْعَهِ الْأُولَی وَ فِی الرَّکْعَهِ الثَّانِیَهِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ یَتَصَدَّقُ بِمَا یَتَسَهَّلُ فَیَشْتَرِی بِهِ سَلَامَهَ ذَلِکَ الشَّهْرِ کُلِّهِ.

و من ذلک رکعتان أخریان تدفع عن العبد أخطار السنه کلها إلی مثل ذلک الأوان. رَوَاهَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی قُرَّهَ فِی کِتَابِهِ فِی عَمَلِ أَوَّلِ یَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عَنِ الْعَالِمِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ صَلَّی عِنْدَ دُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ رَکْعَتَیْنِ تَطَوُّعاً قَرَأَ فِی أُولَاهَا أُمَّ الْکِتَابِ وَ إِنَّا فَتَحْنا لَکَ فَتْحاً مُبِیناً وَ فِی الْأُخْرَی مَا أَحَبَّ دَفَعَ

۱- ۱. کتاب الاقبال: ۸۶- ۸۷.

۲- ۲. راجع هذا الجزء ص ۱۳۳، نقله عن الدروع الواقیه مرسلا عن الامام الجواد علیه السلام.

اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ السُّوءَ فِی سَنَتِهِ وَ لَمْ یَزَلْ فِی حِرْزِ اللَّهِ تَعَالَی إِلَی مِثْلِهَا مِنْ قَابِلٍ.

فصل فیما نذکره من الدعاء أول یوم من شهر رمضان خاصه

فَمِنْ ذَلِکَ مَا رَوَیْتُهُ عَنْ وَالِدِی قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ وَ نَوَّرَ ضَرِیحَهُ فِیمَا قَرَأْتُهُ عَلَیْهِ مِنْ کِتَابِ الْمُقْنِعَهِ بِرِوَایَتِهِ عَنْ شَیْخِهِ الْفَقِیهِ حُسَیْنِ بْنِ رَطْبَهَ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ خَالِ وَالِدِیَ السَّعِیدِ أَبِی عَلِیٍّ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ وَالِدِهِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الطُّوسِیِّ جَدِّ وَالِدِی مِنْ قِبَلِ أُمِّهِ عَنِ الشَّیْخِ الْمُفِیدِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانِ تَغَمَّدَهُمُ اللَّهُ تَعَالَی جَمِیعاً بِالرِّضْوَانِ وَ أَخْبَرَنِی وَالِدِی أَیْضاً قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ عَنْ شَیْخِهِ الْفَقِیهِ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمَدَائِنِیِّ عَنْ سَعِیدِ بْنِ هِبَهِ اللَّهِ الرَّاوَنْدِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ النَّیْسَابُورِیِّ عَنِ الدُّورْیَسْتِیِّ عَنِ الْمُفِیدِ أَیْضاً بِجَمِیعِ مَا تَضَمَّنَهُ کِتَابُ الْمُقْنِعَهِ قَالَ: إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَادْعُ وَ قُلِ اللَّهُمَّ قَدْ حَضَرَ شَهْرُ رَمَضَانَ وَ قَدِ افْتَرَضْتَ عَلَیْنَا صِیَامَهُ وَ أَنْزَلْتَ فِیهِ الْقُرْآنَ هُدیً لِلنَّاسِ وَ بَیِّناتٍ مِنَ الْهُدی وَ الْفُرْقانِ اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَی صِیَامِهِ وَ تَقَبَّلْهُ مِنَّا وَ تَسَلَّمْهُ مِنَّا وَ سَلِّمْهُ لَنَا فِی یُسْرٍ مِنْکَ وَ عَافِیَهٍ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ(۱).

أقول

و وجدت أدعیه ذکرت فی أول یوم منه و هی لدخول الشهر فی روایتها أنه أول السنه فذکرتها فی أدعیه أول لیله لأنها وقت دخول الشهر و أول السنه و إن شئت فادع بها أول لیله منه و أول یوم منه استظهارا للأفعال الحسنه.

فصل فیما نذکره من الأدعیه و التسبیح و الصلاه علی النبی صلی الله علیه و آله المتکرره کل یوم من شهر رمضان

اعلم أننا نبدأ بذکر الدعاء المشهور بعد أن ننبه علی بعض ما فیه من الأمور و قد کان ینبغی البداءه بمدح الله و تعظیمه بالتسبیح ثم بتعظیم النبی و الأئمه علیه و علیهم السلام لکن وجدنا الدعاء فی المصباح الکبیر قبل التسبیح و الصلاه علیهم فجوزنا أن تکون الروایه اقتضت ذلک الترتیب فعملنا علیه.

فنقول إن هذا الدعاء فی کل یوم من الشهر یأتی فیه إِنْ کُنْتَ قَضَیْتَ فِی

۱- ۱. و تراه فی الکافی ج ۴ ص ۷۴ ط الحروفیه ج ۱ ص ۸۳ ط الحجریه.

هَـذِهِ اللَّيْلَهِ تَنَزَّلَ الْمَلَـائِكَهِ وَ الرُّوحِ فِيهَا و الظاهر فيمن عرفت اعتقاده فيها من الإماميه أن الليله التى تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيها(۱) ليله القدر و أنها إحدى الثلاث ليال إما ليله تسع عشره منه أو ليله إحدى و عشرين أو ليله ثلاث و عشرين و ما عرفت أن أحدا من أصحابنا يعتقد جواز أن تكون ليله القدر فى كل ليله من الشهر و خاصه الليالى المزدوجات مثل الليله الثانيه و الرابعه و السادسه و أمثالها و وجدت عمل المخالفين أيضا على أن ليله القدر فى بعض الليالى المفردات و قد قدمنا قول الطوسى رحمه الله أنها فى المفردات العشر الأواخر بلا خلاف.

أقول

فينبغى تأويل ظاهر الدعاء إن كان يمكن إما بأن يقال لعل المراد من إطلاق اللفظ إن كنت قضيت فى هذه الليله إنزال الملائكه و الروح فيها غير ليله القدر بأمر يختص كل ليله أو لعل المراد بنزول الملائكه و الروح فيها فى ظاهر إطلاق هذا اللفظ فى كل ليله أن يكون نزول الملائكه فى كل ليله إلى موضع خاص من معارج الملإ الأعلى و لعل المراد إظهار من يروى عنه عليه السلام هذا الدعاء إظهار أنه ما يعرف ليله القدر تقيه و لمصالح دينيه أو لغير ذلك من التأويلات المرضيه و قد تقدم ذكرنا أنهم عارفون عليهم السلام ب ليله القدر و روايات و تأويلات كافيه فى هذه الأمور(۲).

أقول

و إن كان المراد بهذا إنزال الملائكه و الروح فيها ليله القدر خاصه فينبغى لمن يعتقد أن ليله القدر إحدى الثلاث ليال التى ذكرناها أن لا يقول فى كل يوم من الشهر هذا اللفظ بل يقول ما معناه اللهم إن كنت قضيت أننى أبقى إلى ليله القدر فافعل بى كذا و كذا من الدعاء المذكور و إن كنت قضيت أننى لا أبقى فأبقنى إلى ليله القدر و ارزقنى فيها كذا و كذا و أن يطلق اللفظ المذكور فى الدعاء يوم ثامن عشر و يوم عشرين منه و يوم اثنين و عشرين

ص: ۳۵۵

۱- ۱. ما بين العلامتين ساقط عن الكمبانىّ.

۲- ۲. ذكره السيّد ابن طاوس فى ص ۶۳- ۶۶، من كتاب الاقبال، راجع باب ليله القدر اول هذا الجزء.

لتجویز أن تکون کل لیله من هذه الثلاث اللیالی المستقبله لیله القدر لیکون الدعاء موافقا لعقیدته و مناسبا لإرادته.

أقول

و إن کان الـداعی بهذا الدعاء ممن یعتقد جواز أن یکون لیله القدر کل لیله مفرده من الشـهر أو فی المفردات من النصف الآخر أو من العشر الأواخر(۱) فینبغی أن یقتصـر فی هذه الألفاظ التی یقول فیها و إن قضـیت فی هذه اللیله تَنَزُّلَ الْمَلَائِکَهِ وَ الرُّوحِ فِیهَا علی الأوقات التی یعتقد جواز لیله القدر فیها لئلا یکون فی دعائه مناقضا بین اعتقاده و بین لفظه بغیر مراده.

أقول

و کذا قد تضمن هذا الدعاء و کثیر من أدعیه شهر رمضان طلب الحج فلا ینبغی أن یذکر الدعاء بالحج إلا من یریده و أما من لا یریـد الحـج أصـلا و لو تمکن منه فإن طلبه لما لا یریـده و لا یرید أن یوفق له یکون دعاؤه غلطا منه و کالمستهزئ الذی یحتاج إلی طلب العفو عنه بل یقول اللهم ارزقنی ما ترزق حجاج بیتک الحرام من الإنعام و الإکرام.

أقول

و قد سـمعت من یدعو بهذا الدعاء علی إطلاقه فی لیله القدر فی أول یوم من الشـهر إلی آخر یوم منه و یقول فی آخر یوم و هو یوم الثلاـثین وَ إِنْ کُنْتَ قَضَـیْتَ فِی هَـذِهِ اللَّیْلَهِ تَنَزُّلَ الْمَلَـائِکَهِ وَ الرُّوحِ فِیهَـا و مـا بقی بین یـدیه علی الیقین لیله واحـده من شـهر رمضان بل هو مستقبل لیله العید و ما یعتقد أن

ص: ۳۵۶

۱- ۱. قال السیّد فی ص ۶۶ من کتاب الاقبال: من الاختلاف فی لیله القـدر ما ذکره محمّد بن أبی بکر المدینی فی الجزء الثالث من کتاب دسـتور المذکرین و منشور المتعبدین روی فیه عن أنس عن النبیّ صلّی اللّه علیه و آله قال: التمسوا لیله القدر فی أول لیله من شـهر رمضان أو فی تسع أو فی أربع عشـره أو فی احدی و عشرین أو فی آخر لیله منه، و فی روایه عن أبی ذر عن النبیّ صلّی اللّه علیه و آله أنها فی العشـر الأول منه، و فی روایه عنه علیه السـلام أنّها فی لیله سبع عشره، و فی روایه عن أبی هریره عن النبیّ صـلّی اللّه علیه و آله أنها لیله احدی و عشـرین و یومها و لیله اثنین و عشـرین و یومها و لیله ثلاث و عشـرین و یومها و فی روایه عن بلال عن النبیّ صـلّی اللّه علیه و آله أنها لیله أربع و عشرین و فی روایه المدینی عن أبی سعید الخدریّ عن النبیّ صلّی اللّه علیه و آله أنها فی العشر الأواخر، راجعه.

ليله العيد فيما تَنَزَّلُ الْمَلائِكَهُ وَ الرُّوحُ فِيها و إنما يتلو هذه الألفاظ بالغفله من المراد بها و القصد لها و لسان حال عقله كالمتعجب منه و لا يؤمن أن يكون الله جل جلاله معرضا عنه لتهوينه بالله جل جلاله فى خطابه بالمحال و مجالسته لله جل جلاله بالإهمال.

أقول

و ربما يطلب فى هذا الشهر فى الدعوات ما كان الداعون قبله يطلبونه و هو لا يطلب حقيقه ما كانوا يطلبونه و يريدونه مثل قوله و أدخلنى فى كل خير أدخلت فيه محمدا و آل محمد و قد كان من جمله الخير الذى أدخلهم الله جل جلاله فيه الامتحان بالقتل و الحبوس و الاصطلام و سبى الحرم و قتل الأولاد و احتمال كثير من أذى الأنام و أنت أيها الداعى لا تريد أن تبتلى بشى ء منه أصلا و من جمله الخير الذى أدخلهم فيه الإمامه و أنت تعلم أنك لا ترى نفسك لطلب ذلك أهلا فليكن دعاؤك فى هذه الأمور مشروطا بما يناسب حالك و لا تطلب بقلبك و لفظك ظاهر معانى اللفظ المذكور مثل أن تطلب فى الدعاء القتل فى سبيل المراضى الإلهيه و أنت ما تريد نجاح هذا المطلوب بالكليه فليكن مطلوبك منه أن يعطيك ما يعطى من قتل فى ذلك السبيل الشريف من أهل القوه و المعرفه بذلك التشريف و إن لم يكن محاربا فى الله و لا مجاهدا بل بفضل الله المالك اللطيف.

و مثل أن يطلب فى الدعاء أن يجعل رزقه قوت يوم بيوم و يعنى ما يمسك رمقه أو يشبعه و عياله و هو لا يرضى بإجابته إلى هذا المقدار و لو أجابه الله جل جلاله كان قد استعاد منه كثيرا مما فى يديه من زياده اليسار فليكن قصدك فى أمثال هذه الدعوات موافقا لما يقتضيه حالك من صواب الإرادات و احذر أن تكون لاعبا و مستهزئا و غافلا فى الدعوات (۱).

ص: ۳۵۷

---

۱ – ۱. كتاب الاقبال: ۸۹، و سيأتى فى الباب الخامس ذكر هذا الدعاء الذى بحث عنه السيّد قده بأن فيها« ان كنت قضيت فى هذه الليله تنزل الملائكه و الروح» فلا تغفل لكن الدعاء فى كتاب الاقبال فى ذيل هذا الفصل.

**[ترجمه]اقبال الاعمال - . الاقبال : ۸۲ - : از آن جمله موردی است که با اسناد خویش به محمد بن یعقوب کلینی و ابو جعفر بن بابویه - . الکافی ۴ : ۹۵، الفقیه ۲ : ۸۶ - - که خدایشان رحمت کند - به اسناد آنان به امام جعفر صادق از پدرانش علیهم السلام روایت کردیم که آن بزرگواران از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل فرموده اند: نباید امتم سحری را رها کند هر چند به مقدار یک خرمای خشک شده.

از همان کتاب با اسنادمان به ابو جعفر بن بابویه در کتاب «من لا یحضره الفقیه» آمده است که از امیر المؤمنین علیه السلام به نقل از پیامبر روایت شده که فرمود: خدای تبارک و تعالی و فرشتگانش بر استغفار کنندگان و سحرخیزان پیوسته درود می فرستند، پس هر کدام از شما باید سحری بخورد، هر چند به مقدار یک جرعه آب و بهترین سحری سویق - حلیم - و خرما است و خوردن و نوشیدن در سحر مجاز است تا زمانی که از دمیدن سپیده یقین پیدا کنی. - . الفقیه ۲ : ۸۷ -

از آن جمله روایتی است که علی بن فضّال در کتاب «الصیام» با اسناد خویش به عمرو بن جُمیع از امام صادق علیه السلام از پدرشان به نقل از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده که فرمود: سحری بخورید هر چند به مقدار چند جرعه آب، آگاه باش که درود خدا بر سحرخیزان باد.

فصل: روایاتی که در مورد فضیلت سحری در ماه رمضان ذکر می کنیم .

فصل: ذکر روایات مربوط به دعاها و اعمال از آداب سحری.

از آن جمله روایتی است که با اسناد خویش به یحیی صنعانی از امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم که فرموده اند: هیچ مؤمنی نیست که روزه بگیرد و در شب قدر، به وقت سحر و افطار سوره « إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» را بخواند، مگر این که مابین این دو وقت به مانند کسی باشد که در راه خدا به خون غلطیده است.

و اما آداب سحری:

از آن جمله این است که با خداوند جل جلاله در حالتی باشی که به واسطه آن دریابی که او می خواهد تو سحری بخوری و این که با چه چیزی و به چه مقدار سحری بخوری، که این از بزرگترین نیک بختی های توست؛ چرا که خداوند جل جلاله به رحمت خویش، تو را از رفتار شهوانی و طبیعی‌ات به تدبیر خودش (جلّ جلاله) در اراده تو گرایش داده است. مورد دیگر آن است که تو به این حالت شناختی نداشته باشی و آن را باور نکنی تا این که آن را از باب لطف و فضل خداوند طلب کنی، پس آنچنان سحری نخور که تو را از انجام تمام وظایف سحرگاهان و از ظرافت طاعات، هنگام برآمدن روز، سنگین و تنبل کند.

فصل

: ذکر موارد مربوط به نیت روزه با سحری.

مؤلف:

اما نیت روزه در سحر این است که مقصود او اجرای فرمان خداوند جل جلاله با خوردن سحری باشد و سپاس بر آنچه که او را با تدبیر خود شایسته این عبادت قرار داده و این که با آن غذا بر امر دشوار روزه نیرو بگیرد و خداوند جل جلاله را عبادت کند، که او سزاوار عبادات است.

فصل

: در ذکر موارد مربوط به نیت.

در اولین شب ماه رمضان برای روزه تمام ماه یا تعریف تجدید نیت برای هر شب.

مؤلف

من در بعضی از روایات دیدم که نیت در اولین شبِ ماه رمضان می باشد و چون روزه در روز است، مقتضای آمادگی برای روزه آن است که نیت قبل از آغاز روز باشد تا در اول روزه قرار بگیری و پیش از آنکه مشغولیت های غفلت زا و رفتارهای بد پنهانی بین نیت و دخول در روزه فاصله ایجاد کند؛ و قصد برای نیت روزه این باشد که با روزه واجب خویش، پرستش خدای جل جلاله را به جای آوری؛ به این دلیل که او سزاوار پرستش است و بر این باور باشی که این روزه از بزرگ ترین منت ها بر توست؛ چرا که خداوند تو را سزاوار این سعادت قرار داده است؛ خواه قصد کرده باشی که یک نیت برای روزه کل ماه کنی یا این که برای روزه هر روز تجدید نیت کنی تا بیشتر به فضیلت آن دست یابی و اگر برایت میسر شد که برای آن نیت کنی که از هر چه انسان را از یاد خدا مشغول می کند روزه بداری، آن روزه ای است که مخلصان در مورد چنین روزه ای بر یکدیگر پیشی می گیرند.

مؤلف

بدان که کسانی که به روزه وارد می شوند بر چند قسم و نوع هستند: عده ای تنها با ترک خوردن و آشامیدن در روز و ترک آنچه در ظاهر روایات موجب افطار می شود روزه می گیرند، ولی هیچ کدام از اعضا و جوارحشان از عادات بد و رسوایی های آن ها روزه نیست. با این شرایط، روزه این ها روزه اهل سستی است.

گروهی روزه می گیرند و برخی از اعضای خویش را در برابر صاحب روز جزا از رفتار بد حفظ می کنند، در آن روز این افراد بین روزه به خاطر آنچه حفظ کرده اند و افطار برای آنچه تباه کرده اند مردد می مانند.

عده ای هم با نوافل و دعاهای اضافه ای که به مقتضای عادت انجام می دهند وارد ماه صیام می شوند، روزه آن ها به خاطر ضعف نیات بیمارگونه است و وضعیت اعمالشان به قدر سستی آن هاست.

عده ای هم در ماه رمضان وارد سرای ضیافت خدای جل جلاله می شوند، در حالی که دل ها غافل و اراده ها سست و تن ها سنگین است. حال آن ها همچون حال کسی است که هدایایی را برای به عرضه پیشگاه پادشاهی آورده است و از بردن آن ها نزد او ناراحت است؛ زیرا نقص هایی در آن‌ها است که مانع از پذیرش و توجه به آن‌ها می شود.

عـده ای هم وارد مـاه رمضـان می شونـد و آنچه را که مربـوط به حفـظ اعضـاست اصـلاح نمـوده انـد، ولی دل خود را از دل مشغولیاتی که انسان را از کار شایسته غافل می کنـد، حفظ نکرده‌اند. آن ها همچون کارگزاری هسـتند که به محضـر پادشاه وارد شـده در حـالی که حـال رعیت خویش را با زبان اصـلاح نموده ولی در اصـلاح خود کوتاهی کرده است. او مسئول آن است که اصـلاح رعیت خود را بر اصـلاح خود مقـدم داشـته است و چگونه امر مقـدمی را به تأخیر انداخته و امر مؤخری را به پیش انداخته و با خدا که از اراده او آگاه بوده، خطر کرده است.

و عـده ای با پاکی عقل و قلب وارد ماه رمضان شونـد در حالی که علام الغیوب را مراقب خود می‌داننـد و هر چه را که از آن ها خواسـته تا حفظ کنند، حفظ می کنند و حال آن ها همچون حال بنده ای است که به خشنودی مولای خود نایل گشته است .

عـده ای که بـا حفـظ عقـل و دل و اعضا از گناهان و عیوب و زشتی ها برای خـدای عز و جل قانع نگشـته انـد، بلکه خود را با عمل برتر و شایسـته ای که خدا بدان ها توفیق داده مشغول کرده‌اند. این ها صاحبان تجارتی سودآور و خواسـته های برآورده شده هستند.

مؤلف

گاهی اوقات در نیات روزه داران اندیشه هایی وارد می شود که بعضی از آن ها روزه را تباه و برخی آن را ناقص و برخی آن را به دروازه قبول نزدیک و برخی شـرافتی را که در آرزوی آن است کامل میکننـد. آن ها نیز چنـد دسـته اند: عده ای از آنان کسـانی هسـتند که بـا روزه داری در پی پاداش هسـتند و اگر پاداش نبود نه روزه می گرفتنـد و نه به وسـیله آن با رب الارباب معامله ای می کردند، که این افراد جزء بندگان بدی به شـمار می روند که از نعمت بخشـی پیشین مولای خویش و از احسانی که برای آن هـا حاضـر کرده، روی گردانـده انـد، گویی که آن ها فقط بنـده پاداشِ مورد نظر هسـتند و در حقیقت بنـده علام الغیوب نیسـتند، در حالی که عقل حکم می کرد که ابزارهایی را که در دست داشتند، به کار بگیرند تا صلاحیت خدمتگزاری صاحب نعمت های عظیم را پیدا کنند.

عـده ای با روزه داری در پی نجات از مجازات هسـتند و اگر تهدیـد و هشدار از آتش و هول و هراس روز حساب نبود، روزه نمی گرفتنـد. این گروه از بنـده های پستی هسـتند که با کرامت و بخشـش مطیع نگشـته اند و ارباب خویش را سـزاوار خدمت نیافته اند و با او معامله و نرخ گذاری می‌کنند؛ اگر از بیم و هراس عذاب او آگاه نبودند، بر در مقدس او نمی ایسـتادند. آن ها گویی در حقیقت بندگان خودشان هستند و می خواهند خودشان را از خطر مجازات رهایی بخشند.

عده ای از ترس کفاره و تاوان هایی که باید در ازای خوردن روزه بدهند روزه می گیرند و اگر این ها نبود، مولای خویش را شایسته فرمانبرداری و محل پرستش خویش نمی یافتند. این افراد در معرض برگشت روزه‌هایشان به خودشان هستند و خواسته خدا و رسول خویش را رها کرده اند.

عـده ای هم از روی عـادت و نه عبـادت روزه می گیرنـد. آن هـا همچـون کسـانی هسـتند که مقصود از روزه خود را فراموش

کرده انـد و از خواسـته مولای خویش و از سایه سار مقـدس او بیرون آمـده انـد. حال آن ها همچون حال انسان فراموشـکار و مشغولی است که از درگاه قبول و از ترک گناه روی گردان شده است.

گروهی از روی ترس از مسـلمانان و بیم از عیبجویی مردم به خـاطر ترک روزه، روزه می گیرنـد. این کـار یا به علت تردیـد یا انکار یا راحت طلبی در خـدمتگزاری به معبود است. این ها در باطن همچون مردگان و در ظاهر همچون زندگانند. اینان چون ناشـنوایانی هسـتند که صـدای فرا خواننـده و صاحب نعمت های فراوان را نمی شـنوند و همچون کورانی هسـتند که نمی بینند جانشان در دست مولایشان است و خوار و اسیر او هستند. چیزی نمانده که همچون چهارپایان، بلکه از آنان بدتر گردند؛ زیرا چهار پایان قدر کسی را که به مصالح آن ها و به اسبابی که احتیاج دارند می پردازد، می دانند.

گروهی روزه می دارنـد؛ زیرا آن ها شـنیده اند که روزه در آیین محمدی صـلی الله علیه و آله واجب است، در نتیجه روزه آن هـا فقـط بـا این نیت است، بی آنکه از علـل واجب شـدن آن آگـاه باشـند و نه از منتی که خداونـد جل جلاله بر آنان نهاده و سعادت دنیا و روز حساب را به آنان ارزانی داشته است، آگاهند و بعید نیست که در معرض نکوهش قرار گیرند.

گروهی روزه می گیرند و همان طور که گفتیم هدفشان از روزه این است که عبادت خدا را به جای آورند زیرا که او سـزاوار عبادت است و حال آنان حال سعادتمندان است.

گروهی هـم روزه می گیرنـد و بر این باورنـد که روزه داری و ثبـات قـدمشان منـتی است از جـانب خداونـد جـل جلالـه و از گرامیداشت آن‌ها توسط خداوند و رسیدن به خواسته خود که در فرمانبرداری خدا نهفته است آگاهند. اینان کسانی هستند که به کمال عنایت و شکوه سعادتمندی دست یابند.

مؤلف

بدان که روزه داران با گذشت ساعات و در حرکت و سـکون های مختلف باید مواظب رفتار خود باشند؛ آنان توجه دارند که در برابر خـدا هسـتند و او از آنـان آگـاه است و آنچه آنان را به این مواظبت ملزم می کنـد، روی کردن آنان به سوی او و حق شناسـی احسان اوست. حال آنان در درجات به اندازه تداوم مراقبت های آن هاست و آنان بین توجه بی وقفه و مکاشفه شکوه خداونـدی به وسـیله آن تـوجه، و چنـگ زدن به دامن اهمـال و سـستی و برخاسـتن از لغزش خویش، بـا چنـگ زدن به دسـت رحمت و لطف او در نوساننـد. هیـچ کس جزییات اندازه مراقبت ها و رسـیدنشان به حالات کمال را نمی داند، مگر آن که از خواسـته ها و میل و رغبت های مختلف آنان آگاه باشـد. پس به روح خویش رحم کن ای بنده ناتوان که تهدید و ترساندن او را فرا گرفته و گرامیداشت و تکریم و بزرگداشت به او عرضه شده است.

فصل

: - . کتـاب الاقبال : ۸۴ - ذکر روایـات مربوط به فضـیلت خلوت بـا زنان در اولین شب ماه رمضان، برای کسـی که در توانش باشد و نیت آن.

بـدان که خلوت با زنان در اول ماه رمضان از جمله عبادات است، پس به پیروی از طبع خویش آن را از عبادت خدا به عبادت شهوات بـدل نکن و خلوت بـا زنـان در آن شب تو را از مقـام و منزلت نیک بختی غافل نکنـد و اگر سـستی اراده تو را ناتوان ساخت، از خداوند یاری بجوی که بر نیرومند کردن ناتوان و سزاوار کردن تو برای مقام تکریم تواناست.

از جمله روایت ها در این مورد، روایتی است که با اسـناد خود به ابن بابویه رحمه الله از کتاب «من لا یحضره الفقیه» نقل کرده ایم که این چنین گفته است: امیر المؤمنین علیه السـلام فرموده انـد: برای مرد مسـتحب است که در اولین شب مـاه رمضـان نزد همسرش رود. - . الفقیه ۲ : ۱۱۲، الکافی ۴ : ۱۸۰ -

مؤلف

شایـد مقصود صاحب الآداب از این حالت و اختصاص توجه به زنان پیش از وارد شدن به ماه رمضان این است که ذهن انسان در آغاز ماه رمضان آماده اخلاص و مقام اختصاص شده و از وسوسه های شـیطان پاک باشد و شاید به این دلیل است که این کار در صدر اسـلام حرام بوده و از بنده خواسـته می شود که به حلال شدن آن اعتراف کرده و حرام بودن آن را نسخ کند؛ یا شایـد مقصود از آن، احیـای سـنت رسول خـدا صـلی الله علیه و آله، بـا ازدواج در اولین شب ماه رمضان باشـد و ممکن اسـت وجوهی غیر از این موارد ذکر شود، ولی شاید مواردی که ذکر کردیم به ذهن‌ها نزدیک تر باشد.

فصل

: در ذکر اذکاری که هر شب از ماه رمضان را به آن ختم می کنند.

بـدان که صـحبت هر مهمـان بـا صـاحب مهمـانی‌اش و هر پناه جوینـده ای با پناه دهنـده اش و سـخن او با در نظر گرفتن علت پناهجویی‌اش می‌باشـد و همان طور که پیشتر بـدان اشاره شـد، وقتی انسان در ماه رمضان پناه دهنده و حمایتگری گرفته است، بهتر است که هر شب به هنگـام پایـان کارش با رضایت قلبی نزد پناه دهنـده و میزبانش رود و عملش را بر او عرضه کنـد و به همراه حمـایتگر و پنـاه دهنـده و میزبـانش و با هر که برای او عزیز است و با هر وسـیله ای رو به سوی خـدا کنـد تا به حمایتگر برسانـد که او رو به سوی خـدای متعال دارد، آن هم با هر وسـیله ممکنی که متولی کمال بخشـیدن به کاستی عمل او گردد و بین او و خداوند جل جلاله واسطه شود تا عمل از باب قبول اهل اخلاص و امان، به خدا تسلیم شود.

مؤلف

از آداب هر شب این است که بنـده در هر دعـای مقبولی آغـاز کنـد و در هر عمـل مورد سپاسـی آن را به پایان برسانـد، با یاد کسـی که معتقد است که او نایب خداوند در میان بندگان و شهرهای اوست، که در حقیقت او مسئول تأمین نیازهای او از غذا و نوشـیدنی و سایر خواسـته های این روزه دار و دیگر اسبابی است که متعلق به نایب رب الارباب است و این روزه دار بدانچه شایسـته آن است برای او دعا کند و اعتقاد داشته باشد که نعمت از آن خداوند جل جلاله و نایب او است. چگونه او را سزاوار آن کرده اند و او را به منزلت و جایگاه او ارتقا بخشیده اند.

از روایت ها برای دعا که متعلق به آن بزرگوار است - که درود خدا بر او باد- و بدان اشاره کردیم، دعایی است که گروهی از یاران ما آن را ذکر کرده اند و ما از میان آن ها دعایی را که ابن ابی قره در کتاب خود ذکر کرده، برگزیدیم که با اسناد خود به یکی از صالحین علیهم السلام آورده که فرموده است: در شب بیست و سوم ماه رمضان در حالت ایستاده و نشسته و در هر حال و در تمام ماه و هر طور که می توانی و هر وقت که در طول عمرت این ماه بر تو فرا رسید، این دعا را تکرار کن و بعد از بزرگداشت خدای تعالی و صلوات بر پیامبر و خاندان او علیهم السلام بگو: خدایا، در این لحظه و در تمام لحظات سرپرست و و نگاهدار و راهبر و یاری گر و راهنما و دیده‌بان ولیّ ات حضرت محمد بن حسن مهدی، برپادارنده فرمان خویش - که بهترین درود و سلام تو بر او و بر پدرانش باد - باش، تا در حالی که همه از او فرمانبری می نمایند، او را ساکن زمین گردانیده و مدّت زمان طولانی و مفید در آن بهره مند سازی و او و نسل او را در زمره پیشوایان و وارثان قرار دهی. خدایا او را یاری کن و پیروزش گردان و پیروزی را از جانب خویش در اختیار او قرار ده و پیروزی را از آن او و گشایش را بر جهت او قرار ده و امر را به سوی دیگری هدایت نکن. خدایا دینت و سنت پیامبرت را به وسیله او آشکار گردان تا از هراس احدی، ذره ای از حق پوشیده نماند. خدایا من دولتی کریمه را از تو خواهم که به وسیله آن اسلام و مسلمانان را عزتمند و نفاق و منافقان را خوار گردانی و ما را در آن از فرا خوانندگان به طاعت خویش و هدایتگران به راه خویش قرار دهی و در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار. و خیر دنیا و آخرت را برای ما فراهم کن و تمام آنچه را که در این دو سرا دوست می داری برایمان برآورده فرما و به رحمت و بخشش خود و در سلامتی، آمین ای پروردگار جهانیان، و از بخشش و از دست لبریز خویش بر ما بیفزای، که هر بخشنده ای که ببخشد از دارایی او کم شود، ولی بخشش تو به ملکت می افزاید. - . کتاب الاقبال : ۸۶ -

باب پنجم: در ذکر نحوه عمل روزه دار در روز که شامل چند فصل است.

فصل : در ذکر روایتی در مورد غسل در اولین روز ماه مبارک.

ما آن را با اسناد خویش از امام جعفر صادق از پدرش از پدرانش از امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده ایم که فرموده اند: هر که اولین روز سال با آب جاری غسل کند و سی مشت بر سر خویش بریزد، این غسل درمان آن سال اوست و اول هر سال هم اولین روز ماه رمضان است.

از کتاب جعفر بن سلیمان از امام صادق علیه السلام نیز روایت کرده ام که هر کسی یک مشت گلاب به صورتش بزند، آن روز از خواری و نداری در امان بماند و هر که گلاب را بر سرش بگذارد، آن سال از سرسام - برسام - ایمن گردد، پس آنچه را که به شما توصیه می کنیم رها نکنید.

مولف:

شاید حکمتی که در این روایت است، برای کسانی که در آن درنگ می کنند، دور از ذهن باشد و چنین گویند که چگونه سی مشت آب، دوام سلامتی و رفع خطرات بیماری ها را در طول سال تضمین می کند؟ بدان که هر مسلمانی بر این باور است که خداوند جل جلاله به ازای هر نیکی، جاودانگی و سلامت همیشگی و کمال نعمت را در سرای باقی می بخشد، آیا

احتمال ندارد که بعضی از آن بخشش را در سرای فانی نیز به این بنده ای که سر خود را شسته عطا کند که آن، سلامتی و شفاست.

فصل

: در ذکر موارد مربوط به روزه اخلاص و حالت اختصاص از طریق عبرت‌پذیری.

بدان که اصل اعمال که جریان کارها بر اساس آن می چرخد، لازم است که دور از شایبه ها و کاستی ها باشد و از آنجا که معیار روزه ماه رمضان نیز برای علام الغیوب رفتار عقل ها و دل هاست، می بایست خواص و خالصان پیشگاه حضرت جل جلاله نیز به روزه عقل و قلب از هر چه انسان را از پروردگار غافل می کند، توجه داشته باشند.

اگر به خاطر زیادی دل مشغولی ها و غفلت ها ادامه این مراقبت در دیگر اوقات دشوار باشد، انسان حداقل باید از خداوند جل جلاله بخواهد که برای این حال به او توانایی دهد و او را به خصوصیات اهل کمال برساند و از عقب ماندن از درجات پیشتازان بهراسد، با علم به این که امکان ملحق شدن به آنان را دارد؛ زیرا او دریافته است که آن گروه از مردم که مانند او بودند، به سیاست بزرگ پیامبری رستگار شدند و به اوج منزلت والا رسیدند. در میان این افراد، غلامانی بودند که جلوی درها به اولیای خداوند جل جلاله خدمت می کردند و در تمام زمینه‌ها همنشین و همراه و ملازم آنان نبودند. پس چه چیزی اقتضا می کند، کسانی که بعد از آنان آمده اند به کمتر از آن و به معامله زیان آور راضی شوند، در حالی که کمترین مراتب مقصود از آن این است که خداوند جل جلاله و رسولش صلوات الله علیه را به منزله یک دوست قرار دهد که دوست دارد به او نزدیک شود و از او شرم می کند و از روی گرداندن هم برحذر است. پس چون بنده بگوید: من توان دست یافتن به این توفیق را ندارم و حال آنکه او با وجود یار و همراه توان آن را دارد و او خود می داند که رضایت به کم و زیان، کافی نبوده تا با خدای عزوجل و رسول او صلی الله علیه و آله با بهتان و دروغ و دشمنی دیدار کند.

فصل

: ذکر ویژگیهای کمال روزه از طریق روایات.

این حدیث از گروهی از بزرگان منسوب به جماعتی از علمای پیشین روایت شده و من روایت محمد بن یعقوب کلینی را ذکر می کنم که خدا از او و جملگی آنان راضی باشد. - . ر.ک: ج ۴ ص ۸۷، باب ادب روزه دار. - او در کتاب روزه از کتاب کافی به اسناد خود به محمد بن مسلم روایت کرده است که امام صادق علیه السلام فرموده اند: چون روزه گرفتی، باید گوش و چشم و مو و پوستت نیز روزه باشد. حضرت چندین عضو دیگر را نیز برشمردند و فرمودند: نباید روزی که روزه می گیری مانند روزی باشد که می خوری.

با اسناد محمد بن یعقوب در کتابش به جراح مداینی از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: روزه تنها نخوردن و نیاشامیدن نیست. سپس فرمود: حضرت مریم گفت: {من برای [خدای] رحمان روزه نذر کرده ام.} - . مریم / ۲۶ - یعنی روزه سکوت، پس چون روزه گرفتید زبان خویش را حفظ کنید و چشمانتان را فرو نهید و با هم نزاع نکنید و به یکدیگر

حسادت نورزید. فرمود: و رسول خدا صلی الله علیه و آله شنید که زنی روزه دار کنیز خود را دشنام می دهد، پس حضرت صلی الله علیه و آله فرمود طعامی بیاورند و به آن زن فرمود: بخور! آن زن گفت: من روزه ام، حضرت فرمود: روزه هستی در حالی که کنیز خود را دشنام داده ای؟ روزه فقط امساک از خوردن و آشامیدن نیست.

گوید: و امام صادق علیه السلام فرمود: چون روزه گرفتی، باید گوش و چشمت نیز از حرام و زشتی محفوظ باشد و جدال و آزار خدمتکار را رها کن و تو باید بردباری روزه را داشته باشی و روز روزه داریت را مانند روزی که روزه نمی گیری قرار نده .

در یکی از کتاب های اصل یارانمان دیدم که گفته بود: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: دروغ و نگاه های پی در پی و ستم، چه کم و چه زیادش، روزه را باطل می کند.

از کتاب علی بن عبد الواحد نهدی رحمه الله از محمد بن عجلان روایت شده که شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمود: روزه فقط به امساک از خوردن و آشامیدن نیست که انسان تنها نخورد و نیاشامد، بلکه چون روزه گرفتی باید گوش و چشم و زبان و شکم و عورتت هم روزه باشد و دست و عورت خویش را حفظ گردان و بیشتر سکوت کن مگر برای خیر و نیکی و با خدمتگزار خویش مدارا کن.

باز از کتاب نهدی از امام صادق علیه السلام روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: آسان‌ترین چیزی که خدا بر روزه دار به هنگام روزه داری واجب کرده، ترک خوردن و آشامیدن است.

مؤلف

به سخن پیامبر صلی الله علیه و آله بنگر که آسان ترین واجبات روزه، ترک خوردنی و آشامیدنی است و حال آنکه تو مهمترینش را ترک آن دانستی و از راه علام الغیوب دور گشتی.

روایات در این باب زیاد است و برای خردمندان شایسته است که همان طور که دریافته اند روزه اعضا و حفظ آن ها از زشتی ها از جمله امور مهم است، اعضای خود را همچون مسئولی مهربان بر رعیتش نگهداری کنند و آن ها را از هر چه باطلش می کند و از پذیرش عبادتش بیرون می کند حفظ گردانند؛ در غیر این صورت هر که به شرایط کمال روزه آگاه باشد و به کوتاهی خود راضی شود، باید بداند که روزه اش را کوچک شمرده و خود را در معرض مجازات اعمال خویش قرار داده است و باید در ذهن داشته باشد که بیماری غفلت و گناهان در گرد اعمال او می چرخد و می کوشد که بین او و صاحب اقبال او فاصله کند و در بسیاری اوقات روزه است، ولی دلش با جنایت های نادانی و غفلت روزه شکسته، و زبانش با غیبت یا با یاری بر ستمی یا ارتکاب گناه عمدی و با آنچه سزاوار مراقبت نیست روزه شکسته است، و چشمش با نگاه به آنچه برایش حلال نبوده یا با غفلت از مراعات نعمت بخشی که احسانش به او پیوسته است، افطار کرده، و گوشش با شنیدن آنچه گوش دادن به آن جایز نیست و دستش نیز با استفاده در آنچه برای آن خلق نشده و پایش با رفتن به جایی که مانع از نزدیک شدن او به آقای خود و جای گرفتن در زیر سایهسار حمایت او می شود، روزه شکسته است. با این وجود، او شکستن روزه اعضا و

تباه ساختن منافع خود و شهرتش را به رسوایی نزد خداوند جل جلاله و خواص او نمی بیند، پس بنده باید از مولای خود بترسد از این که او را به شغلی بگمارد و او آن کار را انجام دهد و سود آن شغل در دنیا و آخرت به بنده باز گردد ولی او در بیشتر شغلی که انجام داده به مولایش خیانت کند و آقایش ناظر کارهای او باشد و او هم بداند که از کار او و از تلاش های نادرست او خبر دارد. - . کتاب الاقبال : ۸۷-۸۶ -

فصل

: موارد مربوط به نماز در طول ماه برای حفظ جان از حوادث انسانی و نماز اولین روز ماه رمضان برای حفظ جان از بلای زمانه در کل سال.

بدان که ما در کتاب عمل ماه، دو رکعت نماز را در اول هر ماه ذکر کردیم - . ر.ک: همین جلد ص ۱۳۳، آن را از «الدروع الواقیه» از امام جواد علیه السلام نقل کرده است. - که در رکعت اول یک حمد و سی بار «قل هو الله أحد» و در رکعت دوم یک حمد و سی «إنا أنزلناه» خوانده می شود و به همراه این نماز مقداری صدقه هم داده می شود، که این نماز بلاهای تمام ماه را دفع می کند و ما اکنون بار دیگر آن را ذکر می کنیم؛ چرا که اول سال در دفع امور هراس‌آمیز با نماز و دعا، برای احتیاط، سزاوارتر است.

از وشاء روایت کرده ایم که گفت: وقتی ماه جدیدی فرا می رسید امام محمد باقر علیه السلام اولین روز آن دو رکعت نماز می خواند که برای هر روز ماه تا آخر آن در رکعت اول سوره توحید و در رکعت دوم سوره قدر را می خواند و هر چه در توان داشت صدقه می داد و بدین وسیله سلامت تمام آن ماه را می خرید.

از آن جمله است دو رکعت دیگر که خطرهای تمام سال را تا سال بعد در همان زمان دفع می کند که آن را محمد بن قره در کتاب خود در عمل اولین روز ماه رمضان به نقل از امام موسی کاظم علیه السلام نقل کرده است که فرمود: هر که به هنگام دخول ماه رمضان دو رکعت مستحبی بخواند که در رکعت اول فاتحه و سوره «إِنَّا فَتَحْنا لَکَ فَتْحاً مُبِیناً» و در رکعت دوم هر چه دوست داشته باشد بخواند، خداوند بلای آن سال را از او دفع گرداند و تا سال بعدی همان موقع همواره در پناه و حفظ خدای تعالی باشد.

فصل

: موارد مربوط به دعای مخصوص اولین روز ماه رمضان.

از شیخ مفید روایت کرده ایم که گفته است: چون سپیده اولین روز ماه رمضان دمید، دعا کن و بگو: «خدایا ماه رمضان فرا رسیده و روزه آن را بر ما واجب فرمودی و قرآن را در آن نازل کردی که مردم را راهبر و [متضمّن] دلایل آشکار هدایت و [میزان] تشخیص حق از باطل است. خدایا ما را بر روزه آن یاری فرما و آن را از ما بپذیر و آن را از ما تحویل بگیر و در آسانی و سلامتی آن را به ما واگذار کن که به راستی تو بر همه چیز توانایی. - . همین روایت را در چاپ حروفی الکافی ج ۲ ص ۷۴ و چاپ سنگی آن ج ۱ ص ۸۳ می بینی. -

مؤلف

من دعاهایی را یافتم که در اولین روز رمضان ذکر شده است، به این خاطر که در این روایت گفته شده که این ماه در اول سال قرار دارد، پس آن را در دعاهای اولین شب ذکر کردم؛ زیرا این زمان، زمان ورود ماه و اول سال است و اگر خواستی، برای احتیاط در انجام اعمال نیک، هم اولین شب آن دعا را بخوان و هم اولین روز.

فصل

: ذکر موارد مربوط به دعاها و تسبیح و صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله که هر روز در ماه رمضان تکرار می شود.

بدان که ما پس از اشاره به برخی از امور این ماه با ذکر دعای مشهور آغاز می کنیم. و بهتر بود که با ستایش و بزرگداشت خداوند با تنزیه و سپس تکریم پیامبر و امامان علیه و علیهم السلام آغاز گردد، ولی دعا را در «مصباح کبیر» پیش از تنزیه حق تعالی و صلوات بر آن بزرگواران یافتیم، پس نظرمان این شد که این ترتیب، اقتضای روایت است، پس آن را اعمال کردیم.

مؤلف

این دعا در هر روز از ماه خوانده می شود که به این صورت است: «اگر نزول فرشتگان و روح را در این شب مقدر فرموده ای» آنچه [از ظاهر اعتقاد امامیه دریافتم این است که آن شبی که فرشتگان و روح در آن نازل می شوند] - . ما بین دو کروشه در نسخه کمپانی افتاده است. -

شب قدر است که یکی از سه شب است، شب نوزدهم یا بیست و یکم و یا شب بیست و سوم. و احدی از امامیه را نشناختم که به امکان بودن شب قدر در هر شبی از ماه و به ویژه در شب های زوج؛ مثل شب دوم و چهارم و ششم و امثال آن معتقد باشد. عمل مخالفین (اهل تسنن) نشان می‌دهد که معتقدند، شب قدر در یکی از شب های فرد است و ما سخن طوسی رحمه الله را عنوان کردیم که این شب بدون اختلاف در ده شب فرد آخر قرار دارد.

مؤلف

بهتر بود در صورت امکان، ظاهر دعا تفسیر شود به این صورت که یا گفته شود: شاید مقصود در ذکر لفظ «إن کنت قضیت فی هذه اللیله إنزال الملائکه و الروح فیها» غیر از شب قدر باشد و با امری که به هر شبی اختصاص دارد، یا شاید در ظاهر بیان این لفظ در هر شب، ممکن است مقصود نزول ملائکه و روح در هر شب، آن باشد که فرشتگان در هر شبی به مکانی خاص از عروج گاه های عوالم روحانی نازل می گردند و شاید منظور اظهار آن بزرگوار علیه السلام که این دعا از او روایت شده، این مطلب باشد که او شب قدر را به علت تقیه و برای منافع دینی یا سایر تفسیرهای پسندیده مشخص نمی کند و پیش از این گفتیم که آن بزرگواران علیهم السلام به شب قدر آگاهند و روایات و تفسیرها در این مورد کافی هستند. - . سید بن طاووس این روایت را در ص ۶۶-۶۳ کتاب الإقبال ذکر کرده است. مراجعه کنید به باب لیله القدر از اول همین جزء. -

مؤلف

اگر مقصود از این جمله، نزول فرشتگان و روح به طور خاص در شب قدر باشد، نباید کسی که معتقد است شب قدر یکی از سه شبی است که ذکر کردیم، در هر روز از این ماه این دعا را بخواند، بلکه باید دعایی را در این مضمون بخواند: «خدایا اگر برای من مقدر فرموده ای که من تا شب قدر باقی بمانم، پس برایم چنین و چنان کن» و ادامه دعایی را که ذکر شد بخواند و «اگر مقدر فرموده ای که من باقی نمانم، پس مرا تا شب قدر نگهدار و در آن شب چنین و چنان را روزیم گردان» و همین دعایی را که ذکر شد در دعای روز هجدهم و روز بیستم و بیست و دوم بخواند؛ زیرا جایز است که هر کدام از این سه شب پیش رو شب قدر باشند و در این صورت، دعا مطابق عقیده و مناسب با اراده‌اش می‌باشد .

مؤلف

اگر کسی که این دعا را می خواند از جمله افرادی باشد که به جواز بودن شب قدر در هر شب فرد این ماه یا در شب های فرد نیمه دوم یا دهه پایانی - . سید در ص ۶۶ کتاب الاقبال گفته است: از جمله موارد اختلاف نظر درباره شب قدر آن چیزی است که محمد بن ابوبکر مدینی در جزء سوم کتاب «دستور المذکرین و منشور المتعبدین» ذکر کرده و در آن از انس از نبی اکرم صلی الله علیه و آله روایت کرده است که فرموده اند: شب قدر را در اولین شب ماه رمضان یا نهم یا چهاردهم یا بیست و یکم یا آخرین شب آن جستجو کنید. در روایتی از ابوذر به نقل از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ذکر شده که شب قدر در دهه اول این ماه قرار دارد. در روایتی از آن بزرگوار آمده است که این شب در شب هفدهم است و در روایتی از ابو هریره از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده است که شب و روز بیست و یکم، شب و روز بیستم و شب و روز بیست و سوم است و در روایتی از بلال از نبی اکرم صلی الله علیه و آله آمده است که این شب، شب بیست و چهارم است و در روایت مدینی از ابو سعید خدری از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده که این شب در دهه آخر قرار دارد، به آن مراجعه کنید. - معتقد هستند، می‌باید در زمان هایی که معتقد است شب قدر در آن هاست، به همین الفاظی که می گوید: «و إن قضیت فی هذه اللیله تَنَزُّلَ الْمَلَائِکَهِ وَ الرُّوحِ فِیهَا» بسنده کند تا بین اعتقادش و لفظ دعایش بی آنکه بخواهد تناقضی رخ ندهد.

مؤلف

این دعا و بسیاری از دعاهای ماه رمضان شامل درخواست حج نیز هستند، پس نباید جز کسی که آن را می خواهد، دعای حج را بخواند و اما کسی که به هیچ وجه حج نمی خواهد - هر چند که در توانش باشد - دعای او به سبب درخواست چیزی که قصد آن را ندارد و نمی خواهد که برآورده شود، اشتباه است و او به مانند تمسخر کننده ای است که به درخواست گذشت از خداوند نیاز دارد. بلکه وی باید چنین بگوید: خدایا آنچه را که از نعمت بخشی و گرامیداشت، روزی حاجیان خانه محترم خویش می کنی، روزیم گردان.

مؤلف

شنیده ام که کسی این دعا را با اینکه مربوط به شب قدر است، از اولین روز ماه تا آخرین روز آن می خواند و در آخرین روز که روز سی ام است می گوید: «و اگر در این شب نزول فرشتگان و روح را مقدر فرموده ای» و در این روز یقیناً یک شب از ماه رمضان باقی مانده و حتی او در شرف شب عید قرار دارد و باور ندارد که شب عید جزء شب هایی باشد که فرشتگان و

روح در آن فرود می آیند، بلکه این الفاظ را با غفلت از مقصود و منظور آن ها می خواند و زبان حال عقلش مثل کسی است که از آن تعجب کرده و ایمان ندارد که خداوند جل جلاله به خاطر کوچك شمردن خداوند در دادن نسبت محال به او و همراه شدن با خداوند جل جلاله با سستی و اهمال، از او روی گردانیده است.

مؤلف

چه بسا شخص در این ماه در دعاها چیزهایی را از خدا طلب می‌کند که دعا کنندگان قبل از او طلب می‌کردند، ولی در حقیقت او آنچه را آن‌ها طالب بودند و اراده می‌کردند، نمی‌خواهد؛ مثل این دعا: «و مرا در هر خیری که محمد و خاندان محمد را بر آن وارد کردی، وارد گردان.» از جمله امور خیری که خداوند جل جلاله آنان را در آن وارد کرد، امتحان با شهادت و زندان ها و آسیب و اسارت همسران و کشته شدن فرزندان و تحمل بسیاری از اذیت و آزار مردم است و تو ای دعا کننده! هیچ وقت نمی خواهی که به چیزی از این امور خیر امتحان گردی و از جمله امور خیری که آنان را در آن وارد گرداند امامت بود و تو می دانی که خود را سزاوار درخواست چنین خیری نمی بینی، پس دعای تو در این امور باید مشروط به مواردی باشد که با حال تو مناسبت دارند و با دل و زبان خویش ظاهر معانی لفظ مذکور را نمی‌خواهی، مانند این که در دعا کشته شدن در راه خشنودی های الهی را بخواهی، در حالی که تو مطلقاً نمی خواهی به این خواسته دست یابی. پس باید خواسته تو از او این باشد که به تو ببخشد آنچه را که به کسی بخشیده که در این راه شریف به شهادت رسیده و از اهل توانایی و شناخت آن تشرف است؛ هر چند که مبارز و جهادگر در راه خدا نبوده، بلکه به لطف خداوند مالك دقیق.

و مانند آن که در دعا از خدا بخواهد که روزی او را قوت روزانه اش قرار دهد و مقصودش آن مقداری باشد که رمقش را حفظ کند یا او و خانواده اش را سیر کند، ولی به اجابت این اندازه راضی نمی شود و اگر خداوند جل جلاله اجابتش کند، بسیاری از آنچه را که در اختیارش است از او پس می‌گیرد، پس نیت تو در چنین دعاهایی باید مطابق با مقتضای حالت در نیت های درست باشد و بر حذر باش از این که در دعاها از روی غفلت، دعا را به تمسخر و بازی بگیری!. - . کتاب الاقبال : ۸۹ -

**[ترجمه]

باب ۳ نوافل شهر رمضان و سائر الصلوات و الأدعیه و الأفعال المتعلقه بها و ما یناسب ذلک

الأخبار

أقول

قد مر كثير من الأخبار المتعلقه بهذا الباب فی كتاب الصلاه و فی أبواب الصيام و فی أبواب الدعاء و غيرها أيضا و سيأتی أيضا فی باب أعمال ليالی القدر و غيره شطر من المطالب المتعلقه بهذا الباب و لا سيما أدعيتها إن شاء الله تعالی.

**[ترجمه]بسیاری از روایات مربوط به این باب در کتاب نماز و در باب های روزه و باب های دعا و نیز سایر قسمت ها

گذشته است. اگر خدای متعال بخواهد، بخشی از مطالب مربوط به این باب، به ویژه دعاهای آن نیز در باب اعمال شب های قدر و دیگر موارد ذکر خواهد شد.

**[ترجمه]

«۱»

قل، إقبال الأعمال (۱)

فيما نذكره من ترتيب نافله شهر رمضان بين العشاءين و أدعيتها فى كل ليله يكون نافلتها عشرين ركعه-(۲) اعلم أننا نذكر من الأدعيه بعض ما رويناه و نفرد كل فصل وحده و لا نشركه بسواه بحيث يكون عملك بحسب توفيقك لسعادتك و إن شرفت بالعمل بالجميع فقد ظهر لك أن الله جل جلاله قد ارتضاك لتشريفك بخدمتك له و طاعتك و إن كان لك عذر صالح و مانع واضح فاعمل بالأدعيه المختصرات.

**[ترجمه]اقبال الاعمال - . كتاب الإقبال : ۳۲-۲۵ - : فصل: در ذكر ترتيب نافله ماه رمضان بين نماز مغرب و عشا و دعاهای آن در هر شب كه نافله آن بيست ركعت می شود. - . نافله بيست شب از ماه، در هر شب بيست ركعت است و در ده شب باقی مانده، هر شب سی ركعت است. -

بدان كه ما برخی از دعاهايی را كه روايت كرديم، ذكر می كنيم و هر كدام را در فصلی جداگانه مطرح می كنيم و با هم ذكر نمی كنيم؛ تا بر حسب توفيقی كه برای سعادت خويش حاصل می كنی عمل كنی و اگر به انجام همه آن ها تشرف يافتی مشخص می شود كه خداوند جل جلاله به سبب افتخاری كه برای خدمتگزاری به او و فرمانبرداری نصيب تو شده از تو راضی است و اگر عذر موجه و محظوری روشن داشته باشی، دعاهای مختصر را بخوان.

**[ترجمه]

أقول

فأخصر ما وجدته من الدعوات بين ركعات نافله شهر رمضان و لعلها لمن يكون له عذر عن أكثر منها من الأدعيه فى بعض الأزمان أو تكون مضافه إلى غيرها من الدعاء لقوله فى الحديث و ليكن مما تدعو به فَذَكَرَ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى رَجَاءِ بْنِ يَحْيَى بْنِ سَامَانَ قَالَ: خَرَجَ إِلَيْنَا مِنْ دَارِ سَيِّدِنَا أَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ صَاحِبِ الْعَسْكَرِ سَنَةَ خَمْسٍ وَ خَمْسِينَ وَ مِائَتَيْنِ فَذَكَرَ الرِّسَالَةَ الْمُقْنِعَةَ بِأَسْرِهَا قَالَ وَ لْيَكُنْ مِمَّا يَدْعُو بِهِ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ مِنْ نَوَافِلِ شَهْرِ رَمَضَانَ- اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِی وَ تُقَدِّرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُومِ وَ فِيمَا تَفْرُقُ مِنَ الْأَمْرِ الْحَكِيمِ فِی لَيْلَةِ الْقَدْرِ أَنْ تَجْعَلَنِی مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ الْمَبْرُورِ حَجُّهُمُ الْمَشْكُورِ سَعْيُهُمُ الْمَغْفُورِ ذُنُوبُهُمْ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُطِيلَ عُمُرِی فِی طَاعَتِكَ وَ تُوَسِّعَ

۱- ۱. کتاب الاقبال: ۲۵- ۳۲.

۲- ۲. عشرون لیله من الشهر نافلتها فی کل لیله عشرون رکعه، و فی العشر البواقی کل لیله ثلاثون رکعه.

لِی فِی رِزْقِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

أقول

و ها نحن نبدأ بین کل رکعتین بدعوات متفرقات ننقلها من خط جدی أبی جعفر الطوسی أمده الله تعالی بالرحمات و العنایات.

فَمِنْهَا فِی تَهْذِیبِ الْأَحْکَامِ وَ غَیْرِهِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: إِذَا صَلَّیْتَ الْمَغْرِبَ وَ نَوَافِلَهَا فَصَلِّ الثَّمَانِیَ رَکَعَاتٍ الَّتِی بَعْدَ الْمَغْرِبِ فَإِذَا صَلَّیْتَ رَکْعَتَیْنِ فَسَبِّحْ تَسْبِیحَ الزَّهْرَاءِ علیها السلام بَعْدَ کُلِّ رَکْعَتَیْنِ وَ قُلِ- اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَیْسَ قَبْلَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الْآخِرُ فَلَیْسَ بَعْدَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَیْسَ فَوْقَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَیْسَ دُونَکَ شَیْ ءٌ وَ أَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَدْخِلْنِی فِی کُلِّ خَیْرٍ أَدْخَلْتَ فِیهِ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ أَخْرِجْنِی مِنْ کُلِّ سُوءٍ أَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ.

فإن أحببت زیاده السعادات فادع بعد هاتین الرکعتین بالدعاء المطول من کتاب محمد بن أبی قره فی عمل شهر رمضان: فَقُلِ اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ وَ هَذَا شَهْرُ الصِّیَامِ وَ هَذَا شَهْرُ الْقِیَامِ وَ هَذَا شَهْرُ الْإِنَابَهِ وَ هَذَا شَهْرُ التَّوْبَهِ وَ هَذَا شَهْرُ الرَّحْمَهِ وَ هَذَا شَهْرُ الْمَغْفِرَهِ وَ هَذَا شَهْرُ الْفَوْزِ بِالْجَنَّهِ وَ هَذَا شَهْرُ الْعِتْقِ مِنَ النَّارِ وَ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِی أَنْزَلْتَ فِیهِ الْقُرْآنَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِنِّی عَلَی صِیَامِهِ وَ قِیَامِهِ وَ سَلِّمْهُ لِی وَ تَسَلَّمْهُ مِنِّی وَ سَلِّمْنِی فِیهِ وَ أَعِنِّی فِیهِ بِأَفْضَلِ عَوْنِکَ وَ وَفِّقْنِی فِیهِ لِطَاعَتِکَ وَ طَاعَهِ رَسُولِکَ عَلَیْهِ وَ آلِهِ السَّلَامُ وَ فَرِّغْنِی فِیهِ لِعِبَادَتِکَ وَ دُعَائِکَ وَ تِلَاوَهِ کِتَابِکَ وَ أَعْظِمْ لِی فِیهِ الْبَرَکَهَ وَ ارْزُقْنِی فِیهِ الْعَافِیَهَ وَ أَصِحَّ فِیهِ بَدَنِی وَ أَوْسِعْ فِیهِ رِزْقِی وَ اکْفِنِی فِیهِ مَا أَهَمَّنِی وَ اسْتَجِبْ فِیهِ دُعَائِی وَ بَلِّغْنِی فِیهِ رَجَائِی- اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَذْهِبْ عَنِّی فِیهِ النُّعَاسَ وَ الْکَسَلَ وَ السَّأْمَهَ وَ الْفَتْرَهَ وَ الْقَسْوَهَ وَ الْغَفْلَهَ وَ الْغِرَّهَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ جَنِّبْنِی فِیهِ الْعِلَلَ وَ الْأَسْقَامَ وَ الْأَوْجَاعَ وَ الْأَشْغَالَ وَ الْهُمُومَ وَ الْأَحْزَانَ وَ الْأَعْرَاضَ وَ الْأَمْرَاضَ وَ الْخَطَایَا

وَ الـذُّنُوبَ وَ اصْـرِفْ عَنِّی فِیهِ السُّوءَ وَ الْفَحْشَاءَ وَ الْجُهْـدَ وَ الْبَلَاءَ وَ التَّعَبَ وَ الْعَنَاءَ إِنَّکَ سَـمِیعُ الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعِذْنِی فِیهِ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ وَ هَمْزِهِ وَ لَمْزِهِ وَ نَفْثِهِ وَ نَفْخِهِ وَ بَغْیِهِ وَ وَسْوَسَتِهِ وَ تَثْبِیطِهِ وَ مَکْرِهِ وَ حَبَائِلِهِ وَ خُدَعِهِ وَ أَمَانِیِّهِ وَ غُرُورِهِ وَ خَیْلِهِ وَ رَجِلِهِ وَ شُـرَکَائِهِ وَ أَعْوَانِهِ وَ إِخْوَانِهِ وَ أَشْـیَاعِهِ وَ أَتْبَاعِهِ وَ أَوْلِیَـائِهِ وَ جَمِیعِ مَکَایِـدِهِ اللَّهُمَّ صَـلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنِی فِیهِ قِیَـامَهُ وَ صِـیَامَهُ وَ بُلُوغَ الْأَمَـلِ فِیهِ وَ فِی قِیَـامِهِ وَ اسْـتِکْمَالِ مَا یُرْضِـیکَ عَنِّی صَبْراً وَ احْتِسَاباً وَ یَقِیناً وَ إِیمَاناً ثُمَّ تَقَبَّلْ ذَلِـکَ مِنِّی بِالْأَضْـعَافِ الْکَـثِیرَهِ وَ الْـأَجْرِ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ صَـلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنِی فِیهِ الصِّحَّهَ وَ الْفَرَاغَ وَ الْحَـجَّ وَ الْعُمْرَهَ وَ الْجِـدَّ وَ الِاجْتِهَادَ وَ التَّوْبَهَ وَ الْقُرْبَهَ وَ النَّشَاطَ وَ الْإِنَابَهَ وَ الرَّغْبَهَ وَ الرَّهْبَهَ وَ الرِّقَّهَ وَ الْخُشُوعَ وَ التَّضَـرُّعَ وَ صِدْقَ النِّیَّهِ وَ الْوَجَلَ مِنْـکَ وَ الرَّجَـاءَ لَـکَ وَ التَّوَکُّلَ عَلَیْـکَ وَ الثِّقَهَ بِـکَ وَ الْوَرَعَ عَنْ مَحَارِمِـکَ مَـعَ صَالِـحِ الْقَوْلِ وَ مَقْبُولِ السَّعْیِ وَ مَرْفُوعِ الْعَمَـلِ وَ مُسْـتَجَابِ الدَّعْوَهِ وَ لَا تَحُلْ بَیْنِی وَ بَیْنَ شَیْ ءٍ مِنْ ذَلِکَ بِعَرَضٍ وَ لَا مَرَضٍ وَ لَا سَقَمٍ وَ لَا غَفْلَهٍ وَ لَا نِسْیَانٍ بَلْ بِالتَّعَهُّدِ وَ التَّحَفُّظِ لَکَ وَ فِیکَ وَ الرِّعَایَهِ لِحَقِّکَ وَ الْوَفَاءِ بِعَهْدِکَ وَ وَعْدِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اقْسِمْ لِی فِیهِ أَفْضَـلَ مَـا تَقْسِـمُهُ لِعِبَادِکَ الصَّالِحِینَ وَ أَعْطِنِی فِیهِ أَفْضَلَ مَا تُعْطِی أَوْلِیَاءَکَ الْمُؤْمِنِینَ مِنَ الْهُـدَی وَ الرَّحْمَهِ وَ الْمَغْفِرَهِ وَ الْخَیْرِ وَ التَّحَنُّنِ وَ الْإِجَابَهِ وَ الْعَوْنِ وَ الْغُنْمِ وَ الْعُمُرِ وَ الْعَافِیَهِ وَ الْمُعَافَاهِ الدَّائِمَهِ وَ الْعِتْقِ مِنَ النَّارِ وَ الْفَوْزِ بِالْجَنَّهِ وَ خَیْرِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ اصْرِفْ عَنِّی شَرَّ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ دُعَائِی إِلَیْکَ فِیهِ وَاصِلًا وَ خَیْرَکَ إِلَیَّ فِیهِ نَازِلًا وَ عَمَلِی فِیهِ مَقْبُولًا وَ سَـعْیِی فِیهِ مَشْـکُوراً وَ ذَنْبِی فِیهِ مَغْفُوراً حَتَّی یَکُونَ نَصِـیبِی فِیهِ الْأَکْثَرَ وَ حَظِّی فِیهِ الْأَوْفَرَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ وَفِّقْنِی فِیهِ لِ لَیْلَهِ الْقَـدْرِ عَلَی أَفْضَـلِ حَالٍ تُحِبُّ أَنْ یَکُونَ عَلَیْهَا أَحَـدٌ مِنْ أَوْلِیَائِکَ وَ أَرْضَاهَا لَکَ ثُمَّ اجْعَلْهَا لِی خَیْراً مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ وَ ارْزُقْنِی

فِیهَا أَفْضَلَ مَا رَزَقْتَ أَحَداً مِمَّنْ بَلَّغْتَهُ إِیَّاهَا وَ أَكْرَمْتَهُ بِهَا وَ اجْعَلْنِی فِیهَا مِنْ عُتَقَائِكَ وَ طُلَقَائِكَ مِنَ النَّارِ وَ سُعَدَاءِ خَلْقِكَ الَّذِینَ أَغْنَیْتَهُمْ وَ أَوْسَعْتَ عَلَیْهِمْ فِی الرِّزْقِ وَ صُنْتَهُمْ مِنْ بَیْنِ خَلْقِكَ وَ لَمْ تَبْتَلِهِمْ وَ مِمَّنْ مَنَنْتَ عَلَیْهِ بِرَحْمَتِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ وَ رَأْفَتِكَ وَ تَحَنُّنِكَ وَ إِجَابَتِكَ وَ رِضَاكَ وَ مَحَبَّتِكَ وَ عَفْوِكَ وَ عَافِیَتِكَ وَ طَوْلِكَ وَ قُدْرَتِكَ- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

اللَّهُمَّ رَبَ الْفَجْرِ وَ لَیَالٍ عَشْرٍ وَ رَبَّ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ مَا أَنْزَلْتَ فِیهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَ رَبَّ جَبْرَئِیلَ وَ مِیكَائِیلَ وَ إِسْرَافِیلَ وَ رَبَّ إِبْرَاهِیمَ وَ إِسْمَاعِیلَ وَ إِسْحَاقَ وَ یَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ وَ رَبَّ مُوسَى وَ عِیسَى وَ رَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْهُمْ أَئِمَّةً یَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَ بِهِ یَعْدِلُونَ وَ انْصُرْهُمْ وَ انْتَصِرْ بِهِمْ وَ اجْعَلْنِی مِنْ أَنْصَارِ رَسُولِكَ وَ آلِ رَسُولِكَ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ وَ أَتْبَاعِهِمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَسْأَلُكَ بِحَقِّهِمْ عَلَیْكَ وَ بِحَقِّكَ الْعَظِیمِ عَلَیْهِمْ لَمَّا نَظَرْتَ إِلَیَّ نَظْرَةً مِنْكَ رَحِیمَةً تَرْضَى بِهَا عَنِّی رِضًى لَا تَسْخَطُ عَلَیَّ بَعْدَهُ أَبَداً وَ أَعْطِنِی جَمِیعَ سُؤْلِی وَ رَغْبَتِی وَ أُمْنِیَّتِی وَ إِرَادَتِی وَ اصْرِفْ عَنِّی جَمِیعَ مَا أَكْرَهُ وَ أَحْذَرُ وَ أَخَافُ عَلَى نَفْسِی وَ مَا لَا أَخَافُ وَ عَنْ أَهْلِی وَ مَالِی وَ ذُرِّیَّتِی.

إِلَهِی إِلَیْكَ فَرَرْتُ مِنْ ذُنُوبِی فَآوِنِی تَائِباً فَتُبْ عَلَیَّ مُسْتَغْفِراً فَاغْفِرْ لِی مُتَعَوِّذاً فَأَعِذْنِی مُسْتَجِیراً فَأَجِرْنِی مُسْتَسْلِماً فَلَا تَخْذُلْنِی رَاهِباً فَآمِنِّی رَاغِباً فَشَفِّعْنِی سَائِلًا فَأَعْطِنِی مُصَدِّقاً فَتَصَدَّقْ عَلَیَّ مُتَضَرِّعاً إِلَیْكَ فَلَا تُخَیِّبْنِی یَا قَرِیبُ یَا مُجِیبُ عَظُمَتْ ذُنُوبِی وَ جَلَّتْ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ لَا تَفْعَلْ بِی مَا أَنَا أَهْلُهُ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْزِلْ عَلَیَّ وَ عَلَى وَالِدَیَّ وَ أَهْلِ بَیْتِی وَ أَهْلِ حُزَانَتِی وَ إِخْوَانِیَ الْمُؤْمِنِینَ مِنْ رِزْقِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ سَكِینَتِكَ وَ مَحَبَّتِكَ وَ تَحَنُّنِكَ وَ رِزْقِكَ الْوَاسِعِ الْهَنِیءِ الْمَرِیءِ مَا تَجْعَلُهُ صَلَاحاً لِدُنْیَانَا وَ آخِرَتِنَا یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ وَ مَا كَانَتْ لِی إِلَیْكَ مِنْ حَاجَةٍ أَنَا فِی طَلَبِهَا وَ الْتِمَاسِهَا شَرَعْتُ فِیهَا أَوْ لَمْ أَشْرَعْ سَأَلْتُكَهَا أَوْ لَمْ أَسْأَلْكَهَا نَطَقْتُ أَنَا بِهَا أَوْ لَمْ أَنْطِقْ وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهَا مِنِّی فَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ نَبِیِّكَ مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ إِلَّا تَوَلَّیْتَ قَضَاءَهَا السَّاعَةَ السَّاعَةَ وَ قَضَاءَ جَمِیعِ حَوَائِجِی كُلِّهَا

صَغِيرِهَا وَ كَبِيرِهَا- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ.

وَ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِعِزَّتِكَ الَّتِي أَنْتَ أَهْلُهَا وَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي أَنْتَ أَهْلُهَا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا قَدِيمَهَا وَ حَدِيثَهَا وَ مَنْ أَرَادَنِي بِخَيْرٍ فَأَرِدْهُ بِخَيْرٍ وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَرِدْهُ بِسُوءٍ فِي نَحْرِهِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْتَعِينُ بِكَ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ مِنْ خَلْفِي وَ عَنْ يَمِينِي وَ عَنْ شِمَالِي وَ اجْعَلْنِي فِي حِفْظِكَ وَ فِي جِوَارِكَ وَ كَنَفِكَ عَزَّ جَارُكَ سَيِّدِي وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ ثم تصلي ركعتين.

و تقول بعدهما مَا نَقَلْنَاهُ عَنْ خَطِّ جَدِّي أَبِي جَعْفَرٍ الطُّوسِيِّ بِإِسْنَادِهِ عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فَقَهَرَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَلَكَ فَقَدَرَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَطَنَ فَخَبَرَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَ يُمِيتُ الْأَحْيَاءَ- وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْ ءٍ لِعَظَمَتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي ذَلَّ كُلُّ شَيْ ءٍ لِعِزَّتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَسْلَمَ كُلُّ شَيْ ءٍ لِقُدْرَتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَضَعَ كُلُّ شَيْ ءٍ لِمَلَكَتِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَ لَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ غَيْرُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَدْخِلْنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ أَدْخَلْتَ فِيهِ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ أَخْرِجْنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ أَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً كَثِيراً.

فإن قويت على طلب زيادات العنايات فقل دعاء هاتين الركعتين مِمَّا ذَكَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ فِي كِتَابِهِ عَمَلِ شَهْرِ رَمَضَانَ: يَا مَوْضِعَ كُلِّ شَكْوَى السَّائِلِينَ وَ يَا مُنْتَهَى رَغْبَةِ الرَّاغِبِينَ وَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ يَا جَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ وَ يَا خَيْرَ مَنْ رُفِعَتْ إِلَيْهِ أَيْدِي السَّائِلِينَ وَ مُدَّتْ إِلَيْهِ أَعْنَاقُ الطَّالِبِينَ أَنْتَ مَوْلَايَ وَ أَنَا عَبْدُكَ وَ أَحَقُّ مَنْ سَأَلَ الْعَبْدُ رَبَّهُ وَ لَمْ يَسْأَلِ الْعِبَادُ مِثْلَكَ كَرَماً وَ جُوداً أَنْتَ غَايَتِي فِي رَغْبَتِي وَ كَالِئِي فِي وَحْدَتِي وَ حَافِظِي فِي غُرْبَتِي وَ ثِقَتِي فِي طَلِبَتِي وَ مُنْجِحِي فِي حَاجَتِي وَ مُجِيبِي فِي دَعْوَتِي وَ مُصْرِخِي فِي وَرْطَتِي

وَ مَلْجَئِی عِنْدَ انْقِطَاعِ حِیلَتِی.

أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُعِزَّنِی وَ تَنْصُرَنِی وَ تَرْفَعَنِی وَ لَا تَضَعَنِی وَ عَلَی طَاعَتِکَ فَقَوِّنِی وَ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فَثَبِّتْنِی وَ قَرِّبْنِی إِلَیْکَ وَ أَدْنِنِی وَ أَحِبَّنِی وَ اسْتَصْفِنِی وَ اسْتَخْلِصْنِی وَ أَمْتِعْنِی وَ اصْطَنِعْنِی وَ زَکِّنِی وَ ارْزُقْنِی مِنْ فَضْلِکَ وَ رَحْمَتِکَ فَإِنَّهُ لَا یَمْلِکُهَا غَیْرُکَ وَ اجْعَلْ غِنَایَ فِیمَا رَزَقْتَنِی وَ مَا لَیْسَ لِی بِحَقٍّ فَلَا تُذْهِبْ إِلَیْهِ نَفْسِی وَ کِفْلَیْنِ مِنْ رَحْمَتِکَ فَآتِنِی وَ لَا تَحْرِمْنِی وَ لَا تُذِلَّنِی وَ لَا تَسْتَبْدِلْ بِی غَیْرِی وَ خَیْرَ السَّرَائِرِ فَاجْعَلْ سَرِیرَتِی وَ خَیْرَ الْمُعَادِ فَاجْعَلْ مُعَادِی وَ نَظْرَةً مِنْ وَجْهِکَ الْکَرِیمِ فَأَنِلْنِی وَ مِنْ ثِیَابِ الْجَنَّهِ فَأَلْبِسْنِی وَ مِنْ حُورِ الْعِینِ فَزَوِّجْنِی وَ تَوَلَّنِی یَا سَیِّدِی وَ لَا تُوَلِّنِی غَیْرَکَ وَ اعْفُ عَنِّی کُلَّ مَا سَلَفَ مِنِّی وَ اعْصِمْنِی فِیمَا بَقِیَ مِنْ عُمُرِی وَ اسْتُرْ عَلَیَّ وَ عَلَی وَالِدَیَّ وَ قَرَابَتِی وَ مَنْ کَانَ مِنِّی بِسَبِیلٍ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ فَإِنَّ ذَلِکَ کُلَّهُ بِیَدِکَ وَ أَنْتَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَهِ وَ لَا تُخَیِّبْنِی یَا سَیِّدِی وَ لَا تَرُدَّ یَدِی إِلَی نَحْرِی حَتَّی تَفْعَلَ ذَلِکَ بِی وَ تَسْتَجِیبَ لِی مَا سَأَلْتُکَ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ رَسُولِکَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَنْتَ رَبُّ شَهْرِ رَمَضَانَ الَّذِی أَنْزَلْتَ فِیهِ الْقُرْآنَ وَ افْتَرَضْتَ فِیهِ عَلَی عِبَادِکَ الصِّیَامَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنِی حَجَّ بَیْتِکَ الْحَرَامِ فِی عَامِنَا هَذَا وَ فِی کُلِّ عَامٍ وَ اغْفِرْ لِی تِلْکَ الْأُمُورَ الْعِظَامَ فَإِنَّهُ لَا یَغْفِرُهَا غَیْرُکَ یَا رَحْمَانُ یَا عَلَّامُ ثم تصلی رکعتین.

و تقول بعدهما مَا نَقَلْنَاهُ عَنْ خَطِّ جَدِّی أَبِی جَعْفَرٍ الطُّوسِیِّ رَحِمَهُ اللَّهُ مِمَّا رَوَاهُ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِمَعَانِی جَمِیعِ مَا دَعَاکَ بِهِ عِبَادُکَ الَّذِینَ اصْطَفَیْتَهُمْ لِنَفْسِکَ الْمَأْمُونُونَ عَلَی سِرِّکَ الْمُحْتَجِبُونَ بِغَیْبِکَ الْمُسْتَسِرُّونَ بِدِینِکَ الْمُعْلِنُونَ بِهِ الْوَاصِفُونَ لِعَظَمَتِکَ الْمُنَزَّهُونَ عَنْ مَعَاصِیکَ الدَّاعُونَ إِلَی سَبِیلِکَ السَّابِقُونَ فِی عِلْمِکَ الْفَائِزُونَ بِکَرَامَتِکَ أَدْعُوکَ عَلَی مَوَاضِعِ حُدُودِکَ وَ کَمَالِ طَاعَتِکَ وَ بِمَا یَدْعُوکَ بِهِ وُلَاهُ أَمْرِکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِی مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ لَا تَفْعَلَ بِی مَا أَنَا أَهْلُهُ.

ثم تقول ما ذكره محمد بن أبی قره فی کتابه: عقیب هاتین الرکعتین اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ الَّتِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ بِعِزَّتِکَ الَّتِی قَهَرَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ بِجَبَرُوتِکَ الَّتِی غَلَبَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ بِقُدْرَتِکَ الَّتِی لَا یَقُومُ لَهَا شَیْ ءٌ وَ بِعَظَمَتِکَ الَّتِی مَلَأَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ بِعِلْمِکَ الَّذِی أَحَاطَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ وَ بِنُورِ وَجْهِکَ الَّذِی أَضَاءَ لَهُ کُلُّ شَیْ ءٍ یَا أَقْدَمَ قَدِیمٍ فِی الْعِزِّ وَ الْجَبَرُوتِ وَ یَا رَحِیمَ کُلِّ مُسْتَرْحِمٍ وَ یَا رَاحَهَ کُلِّ مَحْزُونٍ وَ مُفَرِّجَ کُلِّ مَلْهُوفٍ أَسْأَلُکَ بِأَسْمَائِکَ الَّتِی دَعَاکَ بِهَا حَمَلَهُ عَرْشِکَ وَ مَنْ حَوْلَ عَرْشِکَ وَ بِأَسْمَائِکَ الَّتِی دَعَاکَ بِهَا جَبْرَئِیلُ وَ مِیکَائِیلُ وَ إِسْرَافِیلُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَرْضَی عَنِّی رِضًا لَا تَسْخَطُ عَلَیَّ مِنْ بَعْدِهِ أَبَداً وَ أَنْ تَمُدَّ لِی فِی عُمُرِی وَ أَنْ تُوَسِّعَ عَلَیَّ فِی رِزْقِی وَ أَنْ تَصِحَّ لِی جِسْمِی وَ أَنْ تُبَلِّغَنِی أَمَلِی وَ تُقَوِّیَنِی عَلَی طَاعَتِکَ وَ عِبَادَتِکَ وَ تُلْهِمَنِی شُکْرَکَ فَقَدْ ضَعُفَ عَنْ نَعْمَائِکَ شُکْرِی وَ قَلَّ عَلَی بَلْوَاکَ صَبْرِی وَ ضَعُفَ عَنْ أَدَاءِ حَقِّکَ عَمَلِی وَ أَنَا مَنْ قَدْ عَرَفْتَ سَیِّدِی الضَّعِیفُ عَنْ أَدَاءِ حَقِّکَ الْمُقَصِّرُ فِی عِبَادَتِکَ الرَّاکِبُ لِمَعْصِیَتِکَ فَإِنْ تُعَذِّبْنِی فَأَهْلُ ذَلِکَ أَنَا وَ إِنْ تَعْفُ عَنِّی فَأَهْلُ الْعَفْوِ أَنْتَ إِلَهِی إِلَهِی ظَلَمْتُ نَفْسِی وَ عَظُمَ عَلَیْهَا إِسْرَافِی وَ طَالَ لِمَعَاصِیکَ انْهِمَاکِی وَ تَکَاثَفَتْ ذُنُوبِی وَ تَظَاهَرَتْ سَیِّئَاتِی وَ طَالَ بِکَ اغْتِرَارِی وَ دَامَ لِشَهَوَاتِی اتِّبَاعِی إِلَهِی إِلَهِی غَرَّتْنِی الدُّنْیَا بِغُرُورِهَا فَاغْتَرَرْتُ وَ دَعَتْنِی إِلَی الْغَیِّ بِشَهَوَاتِهَا فَأَجَبْتُ وَ صَرَفَتْنِی عَنْ رُشْدِی فَانْصَرَفْتُ إِلَی الْهُلْکِ بِقَلِیلِ حَلَاوَتِهَا وَ تَزَیَّنَتْ لِی لِأَرْکَنَ إِلَیْهَا فَرَکَنْتُ إِلَهِی إِلَهِی قَدِ اقْتَرَفْتُ ذُنُوباً عِظَاماً مُوبِقَاتٍ وَ جَنَیْتُ عَلَی نَفْسِی بِالذُّنُوبِ الْمُهْلِکَاتِ وَ تَتَابَعَتْ مِنِّی السَّیِّئَاتُ وَ قَلَّتْ مِنِّی الْحَسَنَاتُ وَ رَکِبْتُ مِنَ الْأُمُورِ عَظِیماً وَ أَخْطَأْتُ خَطَاءً جَسِیماً وَ أَسَأْتُ إِلَی نَفْسِی حَدِیثاً وَ قَدِیماً وَ کُنْتُ فِی مَعَاصِیکَ سَاهِیاً لَاهِیاً وَ عَنْ طَاعَتِکَ نَوَّاماً نَاسِیاً فَقَدْ طَالَ عَنْ ذِکْرِکَ سَهْوِی وَ قَدْ أَسْرَعْتُ إِلَی مَا کَرِهْتَ بِجَمِیعِ جَوَارِحِی.

إِلَهِی قَدْ أَنْعَمْتَ عَلَیَّ فَلَمْ أَشْکُرْ وَ بَصَّرْتَنِی فَلَمْ أَبْصُرْ وَ أَرَیْتَنِی الْعِبَرَ فَلَمْ أَعْتَبِرْ وَ أَقَلْتَنِی الْعَثَرَاتِ فَلَمْ أَقْصُرْ وَ سَتَرْتَ مِنِّی الْعَوْرَاتِ فَلَمْ أَسْتَتِرْ وَ ابْتَلَیْتَنِی

فَلَمْ أَصْبِرْ وَ عَصَمْتَنِی فَلَمْ أَعْتَصِمْ وَ دَعَوْتَنِی إِلَی النَّجَاهِ فَلَمْ أَجِبْ وَ حَذَّرْتَنِی الْمَهَالِکَ فَلَمْ أَحْذَرْ.

إِلَهِی إِلَهِی خَلَقْتَنِی سَمِیعاً فَطَالَ لِمَا کَرِهْتَ سَمَاعِی وَ أَنْطَقْتَنِی فَکَثُرَ فِی مَعَاصِیکَ مَنْطِقِی وَ بَصَّرْتَنِی فَعَمِیَ عَنِ الرُّشْدِ بَصَرِی وَ جَعَلْتَنِی سَمِیعاً بَصِیراً فَکَثُرَ فِیمَا یُرْدِینِی سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ جَعَلْتَنِی قَبُوضاً بَسُوطاً فَدَامَ فِیمَا نَهَیْتَنِی عَنْهُ قَبْضِی وَ بَسْطِی وَ جَعَلْتَنِی سَاعِیاً مُتَقَلِّباً فَطَالَ فِیمَا یُرْدِینِی سَعْیِی وَ تَقَلُّبِی وَ غَلَبَتْ عَلَیَّ شَهَوَاتِی وَ عَصَیْتُکَ بِجَمِیعِ جَوَارِحِی فَقَدِ اشْتَدَّتْ إِلَیْکَ فَاقَتِی وَ عَظُمَتْ إِلَیْکَ حَاجَتِی وَ اشْتَدَّ إِلَیْکَ فَقْرِی فَبِأَیِّ وَجْهٍ أَشْکُو إِلَیْکَ أَمْرِی وَ بِأَیِّ لِسَانٍ أَسْأَلُکَ حَوَائِجِی وَ بِأَیِّ یَدٍ أَرْفَعُ إِلَیْکَ رَغْبَتِی وَ بِأَیَّةِ نَفْسٍ أُنْزِلُ إِلَیْکَ فَاقَتِی وَ بِأَیِّ عَمَلٍ أَبُثُّ إِلَیْکَ حُزْنِی وَ فَقْرِی أَ بِوَجْهِیَ الَّذِی قَلَّ حَیَاؤُهُ مِنْکَ یَا سَیِّدِی أَمْ بِقَلْبِیَ الَّذِی قَلَّ اکْتِرَاثُهُ مِنْکَ یَا مَوْلَایَ أَمْ بِلِسَانِیَ النَّاطِقِ کَثِیراً بِمَا کَرِهْتَ یَا رَبِّ أَمْ بِبَدَنِیَ السَّاکِنِ فِیهِ حُبُّ مَعَاصِیکَ یَا إِلَهِی أَمْ بِعَمَلِیَ الْمُخَالِفِ لِمَحَبَّتِکَ یَا خَالِقِی أَمْ بِنَفْسِیَ التَّارِکَهِ لِطَاعَتِکَ یَا رَازِقِی فَأَنَا الْهَالِکُ إِنْ لَمْ تَرْحَمْنِی وَ أَنَا الْهَالِکُ إِنْ کُنْتَ غَضِبْتَ عَلَیَّ یَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی مِنْ ذُنُوبِی وَ خَطِیئَتِی وَ إِسْرَافِی عَلَی نَفْسِی فَبِمَنْ أَسْتَغِیثُ فَیُغِیثَنِی إِنْ لَمْ تُغِثْنِی یَا سَیِّدِی وَ إِلَی مَنْ أَشْکُو فَیَرْحَمَنِی إِنْ کُنْتَ أَعْرَضْتَ عَنِّی یَا سَیِّدِی وَ مَنْ أَدْعُو فَیَشْفَعَ لِی إِنْ صَرَفْتَ وَجْهَکَ الْکَرِیمَ عَنِّی یَا سَیِّدِی وَ إِلَی مَنْ أَتَضَرَّعُ فَیُجِیبَنِی إِنْ کُنْتَ سَخِطْتَ عَلَیَّ فَلَمْ تُجِبْنِی یَا سَیِّدِی وَ مَنْ أَسْأَلُ فَیُعْطِیَنِی إِنْ لَمْ تُعْطِنِی وَ مَنَعْتَنِی یَا سَیِّدِی وَ بِمَنْ أَسْتَجِیرُ فَیُجِیرَنِی إِنْ خَذَلْتَنِی یَا سَیِّدِی وَ لَمْ تُجِرْنِی وَ بِمَنْ أَعْتَصِمُ فَیَعْصِمَنِی یَا سَیِّدِی إِنْ لَمْ تَعْصِمْنِی وَ عَلَی مَنْ أَتَوَکَّلُ فَیَحْفَظَنِی وَ یَکْفِیَنِی إِنْ خَذَلْتَنِی یَا سَیِّدِی وَ بِمَنْ أَسْتَشْفِعُ فَیَشْفَعَ لِی إِنْ کُنْتَ أَبْغَضْتَنِی یَا سَیِّدِی وَ إِلَی مَنْ أَلْتَجِئُ وَ إِلَی أَیْنَ أَفِرُّ إِنْ کُنْتَ قَدْ غَضِبْتَ عَلَیَّ یَا سَیِّدِی إِلَهِی إِلَهِی لَیْسَ إِلَّا إِلَیْکَ مِنْکَ فِرَارِی وَ لَیْسَ إِلَّا بِکَ مِنْکَ مَنْجَایَ وَ إِلَیْکَ مَلْجَئِی وَ لَیْسَ إِلَّا بِکَ اعْتِصَامِی وَ لَیْسَ إِلَّا عَلَیْکَ تَوَکُّلِی وَ مِنْکَ رَجَائِی وَ لَیْسَ إِلَّا رَحْمَتُکَ وَ عَفْوُکَ یَسْتَنْقِذُنِی وَ لَیْسَ إِلَّا رَأْفَتُکَ وَ مَغْفِرَتُکَ تُنْجِینِی أَنْتَ یَا سَیِّدِی

أَمَانِی مِمَّا أَخَافُ وَ مِمَّا لَا أَخَافُ بِرَحْمَتِکَ فَآمِنِّی وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی رَجَائِی مِمَّا أَحْذَرُ وَ مِمَّا لَا أَحْذَرُ بِمَغْفِرَتِکَ فَنَجِّنِی وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی مُسْتَغَاثِی مِمَّا تَوَرَّطْتُ فِیهِ مِنْ ذُنُوبِی فَأَغِثْنِی وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی مُشْتَکَایَ مِمَّا تَضَرَّعْتُ إِلَیْکَ فَارْحَمْنِی وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی مُسْتَجَارِی مِنْ عَذَابِکَ الْأَلِیمِ فَبِعِزَّتِکَ فَأَجِرْنِی وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی کَهْفِی وَ نَاصِرِی وَ رَازِقِی فَلَا تُضَیِّعْنِی وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی الْحَافِظُ لِی وَ الذَّابُّ عَنِّی وَ الرَّحِیمُ بِی فَلَا تَبْتَلِنِی سَیِّدِی فَمِنْکَ أَطْلُبُ حَاجَتِی فَأَعْطِنِی سَیِّدِی وَ إِیَّاکَ أَسْأَلُ رِزْقاً وَاسِعاً فَلَا تَحْرِمْنِی سَیِّدِی وَ بِکَ أَسْتَهْدِی فَاهْدِنِی وَ لَا تُضِلَّنِی سَیِّدِی وَ مِنْکَ أَسْتَقِیلُ فَأَقِلْنِی عَثْرَتِی سَیِّدِی وَ إِیَّاکَ أَسْتَغْفِرُ فَاغْفِرْ لِی ذُنُوبِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ غِنَاکَ لِی بِرَحْمَتِکَ فَأَغْنِنِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ رَحْمَتَکَ لِی بِمَنِّکَ فَارْحَمْنِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ عَطَایَاکَ بِفَضْلِکَ فَأَعْطِنِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ إِجَارَتَکَ لِی بِفَضْلِکَ فَأَجِرْنِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ عَفْوَکَ عَنِّی بِحِلْمِکَ فَاعْفُ عَنِّی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ تَجَاوُزَکَ عَنِّی بِرَحْمَتِکَ فَتَجَاوَزْ عَنِّی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ تَخْلِیصَکَ إِیَّایَ مِنَ النَّارِ فَخَلِّصْنِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ إِدْخَالَکَ إِیَّایَ الْجَنَّهَ بِجُودِکَ فَأَدْخِلْنِی سَیِّدِی وَ قَدْ رَجَوْتُ إِعْطَاءَکَ أَمَلِی وَ رَغْبَتِی وَ طَلِبَتِی فِی أَمْرِ دُنْیَایَ وَ آخِرَتِی بِکَرَمِکَ وَ جُودِکَ فَلَا تُخَیِّبْنِی إِلَهِی إِنْ لَمْ أَکُنْ أَهْلَ ذَلِکَ مِنْکَ فَإِنَّکَ أَهْلُهُ وَ أَنْتَ لَا تُخَیِّبُ مَنْ دَعَاکَ وَ لَا تُضَیِّعُ مَنْ وَثِقَ بِکَ وَ لَا تَخْذُلُ مَنْ تَوَکَّلَ عَلَیْکَ فَلَا تَجْعَلْنِی أُخَیِّبُ مَنْ سَأَلَکَ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ وَ لَا تَجْعَلْنِی أَخْسَرَ مَنْ سَأَلَکَ فِی هَذَا الشَّهْرِ وَ مُنَّ عَلَیَّ بِالْإِجَابَهِ وَ الْقَبُولِ وَ الْعِتْقِ مِنَ النَّارِ وَ الْفَوْزِ بِالْجَنَّهِ وَ اجْمَعْ لِی خَیْرَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی وَ عُیُوبِی وَ إِسَاءَتِی وَ ظُلْمِی وَ تَفْرِیطِی وَ إِسْرَافِی عَلَی نَفْسِی وَ احْبِسْنِی عَنْ کُلِّ ذَنْبٍ یَحْبِسُ عَنِّی الرِّزْقَ أَوْ یَحْجُبُ دُعَائِی عَنْکَ أَوْ یَرُدُّ مَسْأَلَتِی دُونَکَ أَوْ یُقَصِّرُنِی عَنْ بُلُوغِ أَمَلِی أَوْ یَعْرِضُ بِوَجْهِکَ الْکَرِیمِ عَنِّی فَقَدِ اشْتَدَّتْ بِکَ ثِقَتِی یَا سَیِّدِی وَ اشْتَدَّ لَکَ دُعَائِی وَ انْطَلَقَ بِدُعَائِکَ لِسَانِی فَاشْرَحْ لِمَسْأَلَتِکَ صَدْرِی لِمَا رَحِمْتَنِی وَ وَعَدْتَنِی عَلَی لِسَانِ نَبِیِّکَ الصَّادِقِ عَلَیْهِ وَ آلِهِ السَّلَامُ وَ فِی کِتَابِکَ فَلَا تَحْرِمْنِی یَا سَیِّدِی لِقِلَّهِ شُکْرِی وَ لَا تُضَیِّعْنِی یَا سَیِّدِی لِقِلَّهِ صَبْرِی وَ أَعْطِنِی یَا سَیِّدِی لِفَاقَتِی وَ فَقْرِی.

ص: ۳۶۶

فَارْحَمْنِی یَا سَیِّدِی لِذُلِّی وَ ضَعْفِی وَ تَمِّمْ یَا سَیِّدِی إِحْسَانَکَ لِی وَ نِعَمَکَ عَلَیَّ وَ أَعْطِنِی یَا سَیِّدِیَ الْکَثِیرَ مِنْ خَزَائِنِکَ وَ أَدْخِلْنِی یَا سَیِّدِیَ الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِکَ وَ أَسْکِنِّی یَا سَیِّدِی الْأَرْضَ بِخَشْیَتِکَ وَ ادْفَعْ عَنِّی یَا سَیِّدِی بِذِمَّتِکَ وَ ارْزُقْنِی یَا سَیِّدِی وُدَّکَ وَ مَحَبَّتَکَ وَ مَوَدَّتَکَ وَ الرَّاحَهَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَ الْمُعَافَاهَ عِنْدَ الْحِسَابِ وَ ارْزُقْنِی الْغِنَی وَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِیَهَ وَ حُسْنَ الْخُلُقِ وَ أَدَاءَ الْأَمَانَهِ وَ تَقَبَّلْ صَوْمِی وَ صَلَاتِی وَ اسْتَجِبْ دُعَائِی وَ ارْزُقْنِی الْحَجَّ وَ الْعُمْرَهَ فِی عَامِی هَذَا وَ أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنِی فَصَلِّ عَلَی خَیْرِ خَلْقِکَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اسْأَلْ حَوَائِجَکَ ثم تصلی رکعتین.

و تقول مَا نَقَلْنَاهُ مِنْ خَطِّ جَدِّی أَبِی جَعْفَرٍ الطُّوسِیِّ مِمَّا رَوَاهُ عَنْ مَوْلَانَا الصَّادِقِ علیه السلام: یَا ذَا الْمَنِّ لَا مَنَّ عَلَیْکَ یَا ذَا الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ظَهْرَ اللَّاجِینَ وَ مَأْمَنَ الْخَائِفِینَ وَ جَارَ الْمُسْتَجِیرِینَ إِنْ کَانَ فِی أُمِّ الْکِتَابِ عِنْدَکَ أَنِّی شَقِیٌّ أَوْ مَحْرُومٌ أَوْ مُقْتَرٌ عَلَیَّ رِزْقِی فَامْحُ مِنْ أُمِّ الْکِتَابِ شَقَایَ وَ حِرْمَانِی وَ إِقْتَارَ رِزْقِی وَ اکْتُبْنِی عِنْدَکَ سَعِیداً مُوَفَّقاً لِلْخَیْرِ مُوَسَّعاً عَلَیَّ رِزْقُکَ فَإِنَّکَ قُلْتَ فِی کِتَابِکَ الْمُنْزَلِ عَلَی لِسَانِ نَبِیِّکَ الْمُرْسَلِ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ آلِهِ- یَمْحُوا اللَّهُ ما یَشاءُ وَ یُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْکِتابِ (۱) وَ قُلْتَ وَ رَحْمَتِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ وَ أَنَا شَیْ ءٌ فَلْتَسَعْنِی رَحْمَتُکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ادْعُ بِمَا بَدَا لَکَ.

ثم تقول ما ذکره محمد بن أبی قره فی کتابه عمل شهر رمضان عقیب هاتین الرکعتین إِلَهِی إِلَهِی أَوْجَلَتْنِی ذُنُوبِی وَ ارْتُهِنْتُ بِعَمَلِی وَ ابْتُلِیتُ بِخَطِیئَتِی فَیَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی مِمَّا خِفْتُ عَلَی نَفْسِی مِمَّا ارْتَکَبْتُ بِجَوَارِحِی وَ الْوَیْلُ وَ الْعَوْلُ لِی أَمْ کَیْفَ أَمِنْتُ عُقُوبَهَ رَبِّی فِیمَا اجْتَرَأْتُ بِهِ عَلَی خَالِقِی فَیَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی عَصَیْتَ رَبِّی بِجَمِیعِ جَوَارِحِی وَ یَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی أَسْرَفْتُ عَلَی نَفْسِی وَ أَثْقَلْتُ ظَهْرِی بِجَرِیرَتِی وَ یَا وَیْلِی بَغَضَتْ نَفْسِی إِلَی خَالِقِی بِعَظِیمِ ذُنُوبِی وَ یَا وَیْلِی صِرْتُ کَأَنِّی

۱- ۱. الرعد: ۳۹.

لَا عَقْلَ لِی بَلْ لَیْسَ لِی عَقْلٌ یَنْفَعُنِی وَ یَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی أَ مَا تَفَکَّرْتُ فِیمَا اکْتَسَبْتُ وَ خِفْتُ مِمَّا عَمِلَتْ یَدِی وَ یَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی عَمِیتُ عَنِ النَّظَرِ فِی أَمْرِی وَ عَنِ التَّفَکُّرِ فِی ظُلْمِی وَ یَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی إِنْ کَانَ عِقَابِی مَذْخُوراً لِی إِلَی آخِرَتِی وَ یَا وَیْلِی وَ یَا عَوْلِی إِنْ أُتِیَ بِی یَوْمَ الْقِیَامَهِ مَغْلُولَهً یَدِی إِلَی عُنُقِی وَ یَا وَیْلِی وَ یَا عَوْلِی إِنْ بَدَّدَتِ النَّارُ جَسَدِی وَ عَرَکَتْ مَفَاصِلِی وَ یَا وَیْلِی إِنْ فُعِلَ بِی مَا أَسْتَوْجِبُهُ بِذُنُوبِی وَ یَا وَیْلِی إِنْ لَمْ یَرْحَمْنِی سَیِّدِی وَ یَعْفُ عَنِّی إِلَهِی وَ یَا وَیْلِی لَوْ عَلِمَتِ الْأَرْضُ بِذُنُوبِی لَسَاخَتْ بِی وَ یَا وَیْلِی لَوْ عَلِمَتِ الْبِحَارُ بِذُنُوبِی لَغَرَقَتْنِی وَ یَا وَیْلِی لَوْ عَلِمَتِ الْجِبَالُ بِذُنُوبِی لَدَهْدَهَتْنِی وَ یَا وَیْلِی مِنْ فِعْلِیَ الْقَبِیحِ وَ عَمَلِیَ الْخَبِیثِ وَ فَضَائِحِ جَرِیرَتِی وَ یَا وَیْلِی لَوْ ذَکَرْتُ لِلْأَرْضِ ذُنُوبِی لَابْتَلَعَتْنِی وَ یَا وَیْلِی لَیْتَ الَّذِی کَانَ خِفْتُ نَزَلَ بِی وَ لَمْ أُسْخِطْ إِلَهِی وَ یَا وَیْلِی إِنِّی لَمُفْتَضَحٌ یَوْمَ الْقِیَامَهِ بِعَظِیمِ ذُنُوبِی وَ یَا وَیْلِی إِنِ اسْوَدَّ یَوْمَ الْقِیَامَهِ فِی الْمَوْقِفِ وَجْهِی وَ یَا وَیْلِی إِنْ قُصِفَ عَلَی رُءُوسِ الْخَلَائِقِ ظَهْرِی وَ یَا وَیْلِی إِنْ قُویِسْتُ أَوْ حُوسِبْتُ أَوْ جُوزِیتُ بِعَمَلِی وَ یَا وَیْلِی وَ الْعَوْلَ لِی إِنْ لَمْ یَرْحَمْنِی رَبِّی یَا مَوْلَایَ قَدْ حَسُنَ ظَنِّی بِکَ لِمَا أَخَّرْتَ مِنْ عِقَابِی یَا مَوْلَایَ فَاعْفُ عَنِّی وَ اغْفِرْ لِی وَ تُبْ عَلَیَّ وَ أَصْلِحْنِی یَا مَوْلَایَ وَ تَقَبَّلْ مِنِّی صَوْمِی وَ صَلَاتِی وَ اسْتَجِبْ لِی دُعَائِی یَا مَوْلَایَ وَ ارْحَمْ تَضَرُّعِی وَ تَلْوِیذِی وَ بُؤْسِی وَ مَسْکَنَتِی یَا مَوْلَایَ وَ لَا تُخَیِّبْنِی وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ لَا تَضْرِبْ بِدُعَائِی وَجْهِی وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنِی الْحَجَّ وَ الْعُمْرَهَ فِی عَامِی هَذَا وَ أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنِی.

فإذا فرغت من الدعاء سجدت و قلت فی سجودک مَا نَقَلْنَاهُ مِنْ خَطِّ جَدِّی أَبِی جَعْفَرٍ الطُّوسِیِّ رَحْمَهُ اللَّهِ عَلَیْهِ: اللَّهُمَّ أَغْنِنِی بِالْعِلْمِ وَ زَیِّنِّی بِالْحِلْمِ وَ کَرِّمْنِی بِالتَّقْوَی وَ جَمِّلْنِی بِالْعَافِیَهِ یَا وَلِیَّ الْعَافِیَهِ عَفْوَکَ عَفْوَکَ مِنَ النَّارِ فَإِذَا رَفَعْتَ رَأْسَکَ فَقُلْ: یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ أَسْأَلُکَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِاسْمِکَ- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ

يَا رَحْمَانُ يَا اللَّهُ يَا رَبُّ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَام يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ تُحِبُّ أَنْ تُدْعَى بِهِ وَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاكَ بِهَا أَحَدٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَصْرِفَ قَلْبِي إِلَى خَشْيَتِكَ وَ رَهْبَتِكَ وَ أَنْ تَجْعَلَنِي مِنَ الْمُخْلَصِينَ وَ تُقَوِّيَ أَرْكَانِي كُلَّهَا لِعِبَادَتِكَ وَ تَشْرَحَ صَدْرِي لِلْخَيْرِ وَ التُّقَى وَ تُطْلِقَ لِسَانِي لِتِلَاوَةِ كِتَابِكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ- وَ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ ثم صل العشاء الآخره و ما يتعقبها.

فصل

فصل [(۱)](#)

فيما نذكره من ترتيب نافله شهر رمضان بعد العشاء الآخره و أدعيتها فى كل ليله يكون نافلتها عشرين ركعه أيضا ثم تصلى ركعتين و تقول بعدهما ما نقلناه من خط جدى أبى جعفر الطوسى رحمه الله فيما رواه عن الصادق عليه السلام.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِبَهَائِكَ وَ جَلَالِكَ وَ جَمَالِكَ وَ عَظَمَتِكَ وَ نُورِكَ وَ سَعَةِ رَحْمَتِكَ وَ بِأَسْمَائِكَ وَ عِزَّتِكَ وَ قُدْرَتِكَ وَ مَشِيَّتِكَ وَ نَفَاذِ أَمْرِكَ وَ مُنْتَهَى رِضَاكَ وَ شَرَفِكَ وَ كَرَمِكَ وَ دَوَامِ عِزِّكَ وَ سُلْطَانِكَ وَ فَخْرِكَ وَ عُلُوِّ شَأْنِكَ وَ قَدِيمِ مَنِّكَ وَ عَجِيبِ آيَاتِكَ وَ فَضْلِكَ وَ جُودِكَ وَ عُمُومِ رِزْقِكَ وَ عَطَائِكَ وَ خَيْرِكَ وَ إِحْسَانِكَ وَ تَفَضُّلِكَ وَ امْتِنَانِكَ وَ شَأْنِكَ وَ جَبَرُوتِكَ وَ أَسْأَلُكَ بِجَمِيعِ مَسَائِلِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تُنْجِيَنِي مِنَ النَّارِ وَ تَمُنَّ عَلَيَّ بِالْجَنَّةِ وَ تُوَسِّعَ عَلَيَّ مِنَ الرِّزْقِ الْحَلَالِ الطَّيِّبِ وَ تَدْرَأَ عَنِّي شَرَّ فَسَقَةِ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمِ وَ تَمْنَعَ لِسَانِي مِنَ الْكَذِبِ وَ قَلْبِي مِنَ الْحَسَدِ وَ عَيْنِي مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَ ما تُخْفِي الصُّدُورُ وَ تَرْزُقَنِي فِي عَامِي هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ وَ تَغُضَّ بَصَرِي وَ تُحْصِنَ فَرْجِي وَ تُوَسِّعَ رِزْقِي وَ تَعْصِمَنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ثُمَّ تَقُولُ مَا ذَكَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ فِي كِتَابِهِ عَقِيبَ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ:

۱- ۱. كتاب الاقبال: ۳۳- ۴۲.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ بَهَائِکَ بِأَبْهَاهُ وَ کُلُّ بَهَائِکَ بَهِیٌّ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِبَهَائِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ جَمَالِکَ بِأَجْمَلِهِ وَ کُلُّ جَمَالِکَ جَمِیلٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِجَمَالِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ جَلَالِکَ بِأَجَلِّهِ وَ کُلُّ جَلَالِکَ جَلِیلٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِجَلَالِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ عَظَمَتِکَ بِأَعْظَمِهَا وَ کُلُّ عَظَمَتِکَ عَظِیمَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِعَظَمَتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ نُورِکَ بِأَنْوَرِهِ وَ کُلُّ نُورِکَ نَیِّرٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِنُورِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ رَحْمَتِکَ بِأَوْسَعِهَا وَ کُلُّ رَحْمَتِکَ وَاسِعَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ کَمَالِکَ بِأَکْمَلِهِ وَ کُلُّ کَمَالِکَ کَامِلٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِکَمَالِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ کَلِمَاتِکَ بِأَتَمِّهَا وَ کُلُّ کَلِمَاتِکَ تَامَّةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِکَلِمَاتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ أَسْمَائِکَ بِأَکْبَرِهَا وَ کُلُّ أَسْمَائِکَ کَبِیرَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِأَسْمَائِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ عِزَّتِکَ بِأَعَزِّهَا وَ کُلُّ عِزَّتِکَ عَزِیزَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِعِزَّتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ مَشِیَّتِکَ بِأَمْضَاهَا وَ کُلُّ مَشِیَّتِکَ مَاضِیَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِمَشِیَّتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِالْقُدْرَةِ الَّتِی اسْتَطَلْتَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ وَ کُلُّ قُدْرَتِکَ مُسْتَطِیلَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِقُدْرَتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ عِلْمِکَ بِأَنْفَذِهِ وَ کُلُّ عِلْمِکَ نَافِذٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِعِلْمِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ قَوْلِکَ بِأَرْضَاهُ وَ کُلُّ قَوْلِکَ رَضِیٌّ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِقَوْلِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ مَسَائِلِکَ بِأَحَبِّهَا إِلَیْکَ وَ کُلُّ مَسَائِلِکَ إِلَیْکَ حَبِیبَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِمَسَائِلِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ شَرَفِکَ بِأَشْرَفِهِ وَ کُلُّ شَرَفِکَ شَرِیفٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِشَرَفِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ سُلْطَانِکَ بِأَدْوَمِهِ وَ کُلُّ سُلْطَانِکَ دَائِمٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِسُلْطَانِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ مُلْکِکَ بِأَفْخَرِهِ وَ کُلُّ مُلْکِکَ فَاخِرٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِمُلْکِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ مَنِّکَ بِأَقْدَمِهِ وَ کُلُّ مَنِّکَ قَدِیمٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِمَنِّکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ آیَاتِکَ بِأَعْجَبِهَا وَ کُلُّ آیَاتِکَ عَجِیبَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِآیَاتِکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ فَضْلِکَ بِأَفْضَلِهِ وَ کُلُّ فَضْلِکَ فَاضِلٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِفَضْلِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ رِزْقِکَ بِأَعَمِّهِ

وَ کُلَّ رِزْقِکَ عَامٌّ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِرِزْقِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ عَطَایَاکَ بِأَهْنَئِهَا وَ کُلَّ عَطَایَاکَ هَنِیئَةٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِعَطَایَاکَ کُلِّهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ خَیْرِکَ بِأَعْجَلِهِ وَ کُلُّ خَیْرِکَ عَاجِلٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِخَیْرِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مِنْ إِحْسَانِکَ بِأَحْسَنِهِ وَ کُلُّ إِحْسَانِکَ حَسَنٌ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِإِحْسَانِکَ کُلِّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِمَا أَنْتَ فِیهِ مِنَ الشُّئُونِ وَ الْجَبَرُوتِ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ بِکُلِّ شَأْنٍ وَحْدَهُ وَ بِکُلِّ جَبَرُوتٍ وَحْدَهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِمَا تُجِیبُنِی بِهِ حِینَ أَسْأَلُکَ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَرْزُقَنِی حَجَّ بَیْتِکَ الْحَرَامِ فِی عَامِی هَذَا وَ فِی کُلِّ عَامٍ وَ زِیَارَةَ قَبْرِ نَبِیِّکَ صلی الله علیه و آله وَ تَخْتِمَ لِی بِخَیْرٍ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ الْمُجْتَبَی وَ أَمِینِکَ الْمُصَفَّی وَ رَسُولِکَ الْمُصْطَفَی وَ نَجِیبِکَ دُونَ خَلْقِکَ وَ نَجِیِّکَ مِنْ عِبَادِکَ وَ نَبِیِّکَ بِالصِّدْقِ وَ حَبِیبِکَ الْمُفَضَّلِ عَلَی رُسُلِکَ وَ خِیَرَتِکَ مِنَ الْعَالَمِینَ النَّذِیرِ الْبَشِیرِ السِّرَاجِ الْمُنِیرِ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِهِ الْأَبْرَارِ الْمُطَهَّرِینَ الْأَخْیَارِ وَ عَلَی مَلَائِکَتِکَ الَّذِینَ اسْتَخْلَصْتَهُمْ لِنَفْسِکَ وَ حَجَبْتَهُمْ عَنْ خَلْقِکَ وَ عَلَی أَنْبِیَائِکَ الَّذِینَ یُنْبِئُونَ بِالصِّدْقِ عَنْکَ وَ عَلَی رُسُلِکَ الَّذِینَ خَصَصْتَهُمْ بِوَحْیِکَ وَ فَضَّلْتَهُمْ عَلَی الْعَالَمِینَ بِرِسَالاتِکَ وَ عَلَی عِبَادِکَ الصَّالِحِینَ الَّذِینَ أَدْخَلْتَهُمْ فِی رَحْمَتِکَ وَ عَلَی جَبْرَئِیلَ وَ مِیکَائِیلَ وَ إِسْرَافِیلَ وَ مَلَکِ الْمَوْتِ وَ مَالِکٍ خَازِنِ النَّارِ وَ رِضْوَانَ خَازِنِ الْجَنَّهِ وَ رُوحِ الْقُدُسِ وَ الرُّوحِ الْأَمِینِ وَ حَمَلَهِ عَرْشِکَ الْمُقَرَّبِینَ وَ عَلَی مُنْکَرٍ وَ نَکِیرٍ وَ عَلَی الْمَلَکَیْنِ الْحَافِظَیْنِ عَلَیَّ وَ عَلَی الْکِرَامِ الْکَاتِبِینَ بِالصَّلَاهِ الَّتِی تُحِبُّ أَنْ یُصَلِّیَ بِهَا عَلَیْهِمْ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ صَلَاةً کَثِیرَةً طَیِّبَةً مُبَارَکَةً زَاکِیَةً طَاهِرَةً نَامِیَةً کَرِیمَةً فَاضِلَةً تُبِینُ بِهَا فَضَائِلَهُمْ عَلَی الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ.

اللَّهُمَّ وَ أَعْطِ مُحَمَّداً صلی الله علیه و آله وَ أَهْلَ بَیْتِهِ الطَّیِّبِینَ الْوَسِیلَهَ وَ الشَّرَفَ وَ الْفَضِیلَهَ وَ الدَّرَجَهَ الْکَبِیرَهَ وَ أَجْزِهِ مِنْ کُلِّ زُلْفَهٍ زُلْفَهً وَ مَعَ کُلِّ کَرَامَهٍ کَرَامَهً وَ مَعَ کُلِّ وَسِیلَهٍ وَسِیلَهً وَ مَعَ کُلِّ فَضِیلَهٍ فَضِیلَهً وَ مَعَ کُلِّ شَرَفٍ شَرَفاً حَتَّی لَا تُعْطِیَ مَلَکاً مُقَرَّباً وَ لَا نَبِیّاً مُرْسَلًا إِلَّا دُونَ مَا تُعْطِی مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ یَوْمَ الْقِیَامَهِ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مُحَمَّداً أَدْنَى الْمُرْسَلِينَ مِنْكَ مَجْلِساً وَ أَفْسَحَهُمْ فِي الْجَنَّةِ مَنْزِلًا وَ أَقْرَبَهُمْ وَسِيلَةً وَ أَبْيَنَهُمْ فَضِيلَةً وَ اجْعَلْهُ أَوَّلَ شَافِعٍ وَ مُشَفَّعٍ وَ أَوَّلَ قَائِلٍ وَ أَنْجَحَ سَائِلٍ وَ ابْعَثْهُ الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ الَّذِي يَغْبِطُهُ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَ الْآخِرُونَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَسْمَعَ صَوْتِي وَ تُجِيبَ دَعْوَتِي وَ تُنْجِحَ طَلِبَتِي وَ تَقْضِيَ حَاجَتِي وَ تَقْبَلَ تَوْبَتِي وَ تُنْجِزَ لِي مَا وَعَدْتَنِي وَ تُقِيلَنِي عَثْرَتِي وَ تَغْفِرَ ذَنْبِي وَ تَتَجَاوَزَ عَنْ خَطِيئَتِي وَ تَصْفَحَ عَنْ ظُلْمِي وَ تَعْفُوَ عَنْ جُرْمِي وَ تُقْبِلَ عَلَيَّ وَ لَا تُعْرِضَ عَنِّي

وَ تَرْحَمَنِي وَ لَا تُعَذِّبَنِي وَ تُعَافِيَنِي وَ لَا تَبْتَلِيَنِي وَ تَرْزُقَنِي مِنْ أَطْيَبِ الرِّزْقِ وَ أَوْسَعِهِ وَ لَا تَحْرِمَنِي وَ تَقْضِيَ عَنِّي دَيْنِي وَ تُقِرَّ عَيْنِي وَ تَضَعَ عَنِّي وِزْرِي وَ لَا تُحَمِّلَنِي مَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ يَا سَيِّدِي وَ تُدْخِلَنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ أَدْخَلْتَ فِيهِ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ تُخْرِجَنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ أَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ تَجْعَلَنِي وَ أَهْلَ بَيْتِي وَ ذُرِّيَّتِي وَ إِخْوَانِي مَعَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَنِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ قَرِيبٌ مُجِيبٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَجْعَلَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَ زُوَّارِ قَبْرِ نَبِيِّكَ عليه السلام فِي عَامِي هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ وَ تَخْتِمَ لِي بِخَيْرٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْمَعَ لِي فِي مَقْعَدِي هَذَا مَا أُؤَمِّلُهُ فِي هَذَا الشَّهْرِ لِلدِّينِ وَ الدُّنْيَا وَ مُنَّ عَلَيَّ بِالزِّيَادَةِ مِنْ فَضْلِكَ مِمَّا لَا يَخْطُرُ بِبَالِي وَ لَا أَرْجُوهُ مِمَّا تُصْلِحُ بِهِ أَمْرَ دِينِي وَ دُنْيَايَ وَ تَجْعَلَ ذَلِكَ كُلَّهُ فِي عَافِيَةٍ وَ تَصْرِفَ عَنِّي أَنْوَاعَ الْبَلَاءِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ تَسْأَلَ حَوَائِجَكَ.

ثم تصلي ركعتين و تقول ما نقلناه من خط جدي أبي جعفر الطوسي رحمه الله مما رواه عن الصادق عليه السلام.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُسْنَ الظَّنِّ بِكَ وَ الصِّدْقَ فِي التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ تَبْتَلِيَنِي بِبَلِيَّةٍ تَحْمِلُنِي ضَرُورَتُهَا عَلَى التَّعَوُّذِ بِشَيْ ءٍ مِنْ مَعَاصِيكَ وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ

تُـدْخِلَنِی فِی حَـالٍ كُنْتُ أَكُونُ فِيهَا فِی عُسْرٍ وَ يُسْرٍ أَظُنُّ أَنَّ مَعَاصِـيَكَ أَنْجَـحُ لِی مِنْ طَاعَتِكَ وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَقُولَ قَوْلًا حَقّاً مِنْ طَاعَتِكَ أَلْتَمِسُ بِهِ سِوَاكَ وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ تَجْعَلَنِی عِظَةً لِغَيْرِی وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ يَكُونَ أَحَـدٌ أَسْـعَدَ بِمَا آتَيْتَنِی بِهِ مِنِّی وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَتَكَلَّفَ طَلَبَ مَـا لَمْ تَقْسِمْ لِی وَ مَـا قَسَـمْتَ لِی مِنْ قِسْمٍ أَوْ رَزَقْتَنِی مِنْ رِزْقٍ فَأْتِنِی بِهِ فِی يُسْرٍ مِنْكَ وَ عَافِيَةٍ حَلَالًا طَيِّباً وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَـیْ‏ءٍ زَحْزَحَ بَيْنِی وَ بَيْنَكَ أَوْ بَاعَدَ بَيْنِی وَ بَيْنَكَ أَوْ نَقَصَ بِهِ حَظِّی عِنْدَكَ أَوْ صَـرَفَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ عَنِّی وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ تَحُولَ خَطِيئَتِی أَوْ ظُلْمِی أَوْ جُرْمِی أَوْ إِسْـرَافِی عَلَى نَفْسِـی وَ اتِّبَاعُ هَوَایَ وَ اسْتِعْجَالُ شَهْوَتِی دُونَ مَغْفِرَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ وَ ثَوَابِكَ وَ نَائِلِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ مَوْعُودِكَ الْحَسَنِ الْجَمِيلِ عَلَى نَفْسِكَ.

ثُمَّ تَقُولُ مَـا ذَكَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی قُرَّةَ عَقِيبَ هَـاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ: اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُـكَ بِلَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ بِبَهَـاءِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِجَلَـالِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِجَمَالِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِعَظَمَهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِنُورِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِرَحْمَهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِكَمَالِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِكَلِمَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِأَسْمَاءِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِعِزَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِقُدْرَهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِسُلْطَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِعُلُوِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِآيَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِمَشِـيَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِعَلَمِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِشَـرَفِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِمُلْـكِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِفَضْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُكَ بِكَرَمِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَسْأَلُـكَ بِرِفْعَهِ لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَـا لَـا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُصَـلِّیَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَمُـدَّ لِی فِی عُمُرِی وَ تُوَسِّعَ عَلَیَّ فِی رِزْقِی وَ تُصِحَّ لِی جِسْمِی

وَ تَبْلُغَ بِی أَمَلِی اللَّهُمَّ إِنْ کُنْتُ عِنْدَکَ مِنَ الْأَشْقِیَاءِ فَامْحُنِی مِنَ الْأَشْقِیَاءِ وَ اکْتُبْنِی مِنَ السُّعَدَاءِ فَإِنَّکَ قُلْتَ یَمْحُوا اللَّهُ ما یَشاءُ وَ یُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْکِتابِ وَ تَسْأَلُ حَاجَتَکَ.

ثم تصلی رکعتین و تقول ما نقلناه من خط جدی أبی جعفر الطوسی ره فیما رواه عن الصادق علیه السلام.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِعَزَائِمِ مَغْفِرَتِکَ وَ بِوَاجِبِ رَحْمَتِکَ السَّلَامَهَ مِنْ کُلِّ إِثْمٍ وَ الْغَنِیمَهَ مِنْ کُلِّ بِرٍّ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّهِ وَ النَّجَاهَ مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ دَعَاکَ الدَّاعُونَ وَ دَعَوْتُکَ وَ سَأَلَکَ السَّائِلُونَ وَ سَأَلْتُکَ وَ طَلَبَ إِلَیْکَ الطَّالِبُونَ وَ طَلَبْتُ إِلَیْکَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الثِّقَهُ وَ الرَّجَاءُ وَ إِلَیْکَ مُنْتَهَی الرَّغْبَهِ وَ الدُّعَاءِ فِی الشِّدَّهِ وَ الرَّخَاءِ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلِ الْیَقِینَ فِی قَلْبِی وَ النُّورَ فِی بَصَرِی وَ النَّصِیحَهَ فِی صَدْرِی وَ ذِکْرَکَ بِاللَّیْلِ وَ النَّهَارِ عَلَی لِسَانِی وَ رِزْقاً وَاسِعاً غَیْرَ مَمْنُوعٍ وَ لَا مَمْنُونٍ وَ لَا مَحْظُورٍ فَارْزُقْنِی وَ بَارِکْ لِی فِیمَا رَزَقْتَنِی وَ اجْعَلْ غِنَایَ فِی نَفْسِی وَ رَغْبَتِی فِیمَا عِنْدَکَ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

ثُمَّ تَقُولُ مَا ذَکَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی قُرَّهَ فِی کِتَابِهِ عَقِیبَ هَاتَیْنِ الرَّکْعَتَیْنِ: یَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبَّ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ وَارِثَهُ یَا اللَّهُ إِلَهَ الْآلِهَهِ الرَّفِیعَ جَلَالُهُ یَا اللَّهُ الْمَعْبُودَ الْمَحْمُودَ فِی کُلِّ فِعَالِهِ یَا اللَّهُ الرَّحْمَنَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ وَ الرَّءُوفَ بِهِ وَ رَحِیمَهُ یَا اللَّهُ یَا قَیُّومُ فَلَا یَفُوتُهُ شَیْ ءٌ وَ لَا یَئُودُهُ یَا اللَّهُ الْوَاحِدَ الْأَحِدَ أَنْتَ قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ آخِرَهُ یَا اللَّهُ الدَّائِمَ بِلَا زَوَالٍ وَ لَا یَفْنَی مُلْکُهُ یَا اللَّهُ الصَّمَدَ فِی غَیْرِ شِبْهٍ وَ لَا شَیْ ءَ کَمِثْلِهِ یَا اللَّهُ الْبَادِئَ لِکُلِّ شَیْ ءٍ فَلَا شَیْ ءَ یَکُونُ کُفْوَهُ یَا اللَّهُ الْکَبِیرَ الَّذِی لَا یَهْتَدِی الْقُلُوبُ لِکُنْهِ عَظَمَتِهِ یَا اللَّهُ الْبَدِیءَ الْبَدِیعَ الْمُنْشِئَ الْخَالِقَ لِکُلِّ شَیْ ءٍ عَلَی غَیْرِ مِثَالٍ امْتَثَلْتَهُ یَا اللَّهُ الزَّاکِیَ الطَّاهِرَ مِنْ کُلِّ آفَهٍ بِقُدْسِهِ یَا اللَّهُ الْکَافِیَ الرَّازِقَ لِکُلِّ مَا خَلَقَ مِنْ عَطَایَا فَضْلِهِ یَا اللَّهُ النَّقِیَّ مِنْ کُلِّ جَوْرٍ لَمْ یَرْضَهُ وَ لَمْ یُخَالِطْهُ فِعَالُهُ یَا اللَّهُ الْمَنَّانَ ذو [ذَا] الْإِحْسَانِ وَ الْجُودِ قَدْ عَمَّ الْخَلَائِقَ مَنُّهُ یَا اللَّهُ الْحَنَّانَ الَّذِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْ ءٍ رَحْمَتُهُ یَا اللَّهُ الَّذِی خَضَعَ الْعِبَادُ کُلُّهُمْ رَهْبَهً مِنْهُ یَا اللَّهُ الْخَالِقَ لِمَنْ فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

وَ كُلِّ إِلَيْهِ مَعَادُهُ يَا اللَّهُ الرَّحْمَنَ بِكَلِّ مُسْتَصْرِخٍ وَ مَكْرُوبٍ وَ مُغِيثَهُ يَا اللَّهُ لَا تَصِفُ الْأَلْسُنُ كُنْهَ جَلَالِهِ وَ عِزِّهِ يَا اللَّهُ الْمُبْدِئَ الْأَشْيَاءَ لَمْ يَسْتَعِنْ فِي إِنْشَائِهَا بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ يَا اللَّهُ الْعَلَّامَ الْغُيُوبِ الَّذِي لَا يَئُودُهُ شَيْ ءٌ مِنْ خَلْقِهِ يَا اللَّهُ الْمُعِيدَ الْبَاعِثَ الْوَارِثَ لِجَمِيعِ خَلَائِقِهِ يَا اللَّهُ الْحَكِيمَ ذو [ذَا] الْآلَاءِ فَلَا شَيْ ءَ يَعْدِلُهُ مِنْ خَلْقِهِ يَا اللَّهُ الْفَعَّالَ لِمَا يُرِيدُ الْعَوَّادَ بِفَضْلِهِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ- يَا اللَّهُ الْعَزِيزَ الْمَنِيعَ الْغَالِبَ عَلَى خَلْقِهِ فَلَا شَيْ ءَ يَفُوتُهُ يَا اللَّهُ الْعَزِيزَ ذو [ذَا] الْبَطْشِ الشَّدِيدِ الَّذِي لَا يُطَاقُ انْتِقَامُهُ يَا اللَّهُ الْقَرِيبَ فِي ارْتِفَاعِهِ الْعَالِيَ فِي دُنُوِّهِ الَّذِي ذَلَّ كُلُّ شَيْ ءٍ لِعَظَمَتِهِ يَا اللَّهُ نُورَ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ هُدَاهُ الَّذِي فَلَقَ الظُّلُمَاتِ نُورُهُ يَا اللَّهُ الْقُدُّوسَ الطَّاهِرَ مِنْ كُلِّ شَيْ ءٍ فَلَا شَيْ ءَ يُعَادِلُهُ يَا اللَّهُ الْقَرِيبَ الْمُجِيبَ الْعَالِيَ الْمُتَدَانِيَ دُونَ كُلِّ شَيْ ءٍ قُرْبُهُ يَا اللَّهُ الشَّامِخَ فَوْقَ كُلِّ شَيْ ءٍ عُلُوُّهُ وَ ارْتِفَاعُهُ يَا اللَّهُ الْمُبْدِئَ الْأَشْيَاءِ وَ مُعِيدَهَا وَ لَا تَبْلُغُ الْأَقَاوِيلُ شَأْنَهُ يَا اللَّهُ الْمَاجِدَ الْكَرِيمَ الْعَفُوَّ الَّذِي وَسِعَ كُلَّ شَيْ ءٍ عَدْلُهُ يَا اللَّهُ الْعَظِيمَ ذو [ذَا] الْعِزَّهِ وَ الْكِبْرِيَاءِ فَلَا يَذِلُّ اسْتِكْبَارُهُ يَا اللَّهُ ذو [ذَا] السُّلْطَانِ الْفَاخِرِ الَّذِي لَا يُطِيقُ الْأَلْسُنُ وَصْفَ آلَائِهِ وَ ثَنَائِهِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِي وَ تُقَدِّرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُومِ وَ فِيمَا تَفْرُقُ مِنْ أَمْرِ الْحَكِيمِ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَ لَا يُبَدَّلُ أَنْ تَجْعَلَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ الْمَبْرُورِ حَجُّهُمُ الْمُكَفَّرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتُهُمُ الْمَغْفُورَهِ ذُنُوبُهُمُ الْمَشْكُورِ سَعْيُهُمْ وَ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِي وَ تُقَدِّرُ أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي وَ تُوَسِّعَ فِي رِزْقِي وَ أَنْ تُؤَدِّيَ عَنِّي أَمَانَتِي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَ زِيَارَهَ قَبْرِ نَبِيِّكَ صلى الله عليه و آله فِي عَامِي هَذَا فِي يُسْرٍ مِنْكَ وَ عَافِيَهٍ. وَ تَسْأَلُ حَوَائِجَكَ ثُمَّ تُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ وَ تَقُولُ مَا نَقَلْنَاهُ مِنْ خَطِّ جَدِّي أَبِي جَعْفَرٍ الطُّوسِيِّ ره فِيمَا رَوَاهُ عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرِّغْنِي لِمَا خَلَقْتَنِي لَهُ وَ لَا تَشْغَلْنِي بِمَا قَدْ تَكَفَّلْتَ لِي بِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَاناً لَا يَرْتَدُّ وَ نَعِيماً لَا يَنْفَدُ وَ مُرَافَقَهَ نَبِيِّكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي أَعْلَى جَنَّهِ الْخُلْدِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِزْقَ يَوْمٍ بِيَوْمٍ لَا قَلِيلًا

فَأَشْقَى وَ لَا كَثِيراً فَأَطْغَى اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنِي مِنْ فَضْلِكَ مَا تَرْزُقُنِي بِهِ الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ فِي عَامِي هَذَا وَ تُقَوِّينِي بِهِ عَلَى الصَّوْمِ وَ الصَّلَاةِ فَإِنَّكَ أَنْتَ رَبِّي وَ رَجَائِي وَ عِصْمَتِي لَيْسَ لِي مُعْتَصَمٌ إِلَّا أَنْتَ وَ لَا رَجَائِي غَيْرَكَ وَ لَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ آتِنِي فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنِي بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ.

ثُمَّ تَقُولُ مَا ذَكَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ فِي كِتَابِهِ عَقِيبَ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ: اللَّهُمَّ إِنِّي بِكَ وَ مِنْكَ أَطْلُبُ حَاجَتِي وَ مَنْ طَلَبَ حَاجَتَهُ إِلَى أَحَدٍ فَإِنِّي لَا أَطْلُبُ حَاجَتِي إِلَّا مِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ أَسْأَلُكَ بِفَضْلِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِي فِي عَامِي هَذَا إِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ سَبِيلًا حَجَّةً مَبْرُورَةً مُتَقَبَّلَةً زَاكِيَةً خَالِصَةً لَكَ تُقِرُّ بِهَا عَيْنِي وَ تَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَ تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ تَرْزُقُنِي أَنْ أَغُضَّ بَصَرِي وَ أَنْ أَحْفَظَ فَرْجِي عَنْ جَمِيعِ مَحَارِمِكَ وَ مَعَاصِيكَ حَتَّى لَا يَكُونَ شَيْ ءٌ آثَرَ عِنْدِي مِنْ طَاعَتِكَ وَ خَشْيَتِكَ وَ الْعَمَلِ بِمَا أَحْبَبْتَ وَ التَّرْكِ لِمَا كَرِهْتَ وَ نَهَيْتَ عَنْهُ وَ اجْعَلْ ذَلِكَ فِي يُسْرٍ وَ يَسَارٍ وَ عَافِيَةٍ فِي دِينِي وَ جَسَدِي وَ مَالِي وَ وُلْدِي وَ أَهْلِ بَيْتِي وَ إِخْوَانِي وَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ وَ خَوَّلْتَنِي وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ وَفَاتِي قَتْلًا فِي سَبِيلِكَ مَعَ أَوْلِيَائِكَ تَحْتَ رَايَةِ نَبِيِّكَ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَقْتُلَ بِي أَعْدَاءَكَ وَ أَعْدَاءَ رَسُولِكَ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُكْرِمَنِي بِهَوَانِ مَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ لَا تُهِنِّي بِكَرَامَةِ أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ وَ اجْعَلْ لِي مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا حَسْبِيَ اللَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

ثُمَّ تُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ وَ تَقُولُ مَا نَقَلْنَاهُ مِنْ خَطِّ أَبِي جَعْفَرٍ الطُّوسِيِّ ره فِيمَا رَوَاهُ عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ وَ لَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَ إِلَيْكَ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَتُهُ وَ سِرُّهُ وَ أَنْتَ مُنْتَهَى الشَّأْنِ كُلِّهِ وَ بِيَدِكَ الْخَيْرُ كُلُّهُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ رَضِّنِي بِقَضَائِكَ وَ بَارِكْ لِي فِي قَدَرِكَ حَتَّى لَا أُحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ وَ لَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ اللَّهُمَّ وَ

أَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ وَ ارْزُقْنِي بَرَكَتَكَ وَ اسْتَعْمِلْنِي فِي طَاعَتِكَ وَ تَوَفَّنِي عِنْدَ انْقِضَاءِ أَجَلِي عَلَى سَبِيلِكَ وَ لَا تُوَلِّ أَمْرِي غَيْرَكَ وَ لَا تُزِغْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

ثُمَّ تَقُولُ مَا ذَكَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ فِي كِتَابِهِ عَقِيبَ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ: اللَّهُمَّ رَبَّ شَهْرِ رَمَضَانَ الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ وَ افْتَرَضْتَ عَلَى عِبَادِكَ فِيهِ الصِّيَامَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ارْزُقْنِي حَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فِي عَامِي هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ وَ اغْفِرْ لِيَ الذُّنُوبَ الْعِظَامَ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُهَا غَيْرُكَ يَا رَحْمَانُ يَا عَلَّامُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ افْتَحْ مَسَامِعَ قَلْبِي لِذِكْرِكَ وَ اجْعَلْنِي أُصَدِّقُ بِكِتَابِكَ وَ أُومِنُ بِوَعْدِكَ وَ أُوفِي بِعَهْدِكَ وَ ارْزُقْنِي مِنْ خَشْيَتِكَ مَا أَهْرُبُ بِهِ مِنْكَ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ ارْحَمْنِي رَحْمَةً تَسَعُنِي وَ عَافِنِي عَافِيَةً تُجَلِّلُنِي وَ ارْزُقْنِي رِزْقاً يُغْنِينِي وَ فَرِّجْ عَنِّي فَرَجاً يَعُمُّنِي يَا أَجْوَدَ مَنْ سُئِلَ وَ يَا أَكْرَمَ مَنْ دُعِيَ وَ يَا أَرْحَمَ مَنِ اسْتُرْحِمَ وَ يَا أَرْأَفَ مَنْ عَفَا وَ يَا خَيْرَ مَنِ اعْتَمَدَ أَدْعُوكَ لِهَمٍّ لَا يُفَرِّجُهُ غَيْرُكَ وَ لِكَرْبٍ لَا يَكْشِفُهُ سِوَاكَ وَ لِغَمٍّ لَا يُنَفِّسُهُ إِلَّا أَنْتَ وَ لِرَحْمَةٍ لَا تُنَالُ إِلَّا مِنْكَ وَ لِحَاجَةٍ لَا تُقْضَى إِلَّا بِكَ اللَّهُمَّ فَكَمَا كَانَ مِنْ شَأْنِكَ مَا أَذِنْتَ لِي فِيهِ مِنْ مَسْأَلَتِكَ وَ رَحِمْتَنِي بِهِ مِنْ ذِكْرِكَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرِّجْ عَنِّي السَّاعَةَ السَّاعَةَ وَ تُخَلِّصَنِي مِنْ كُلِّ مَا أَخَافُ عَلَى نَفْسِي فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُدْرِكْنِي مِنْكَ بِرَحْمَةٍ تُخَلِّصُنِي بِهَا لَمْ أَجِدْ أَحَداً غَيْرَكَ يُخَلِّصُنِي وَ مَنْ لِي سِوَاكَ أَنْتَ أَنْتَ لِي يَا مَوْلَايَ الْعَوَّادُ بِالْمَغْفِرَةِ وَ أَنَا الْعَوَّادُ بِالْمَعْصِيَةِ وَ أَنَا الَّذِي لَمْ أُرَاقِبْكَ قَبْلَ مَعْصِيَتِي وَ لَمْ أُوثِرْكَ عَلَى شَهْوَتِي فَلَا يَمْنَعْكَ مِنْ إِجَابَتِي شَرُّ عَمَلِي وَ قَبِيحُ فِعْلِي وَ عَظِيمُ جُرْمِي بَلْ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِرَحْمَتِكَ وَ مُنَّ عَلَيَّ بِمَغْفِرَتِكَ وَ تَجَاوَزْ عَنِّي بِعَفْوِكَ وَ اسْتَجِبْ لِي دُعَائِي وَ عَرِّفْنِي الْإِجَابَةَ فِي جَمِيعِ ذَلِكَ بِرَحْمَتِكَ وَ أَسْأَلُكَ سَيِّدِي التَّسْدِيدَ فِي أَمْرِي وَ النُّجْحَ فِي طَلِبَتِي وَ الصَّلَاحَ لِنَفْسِي وَ الْفَلَاحَ لِدِينِي وَ السَّعَةَ فِي رِزْقِي وَ أَرْزَاقِ عِيَالِي وَ الْإِفْضَالَ عَلَيَّ وَ الْقُنُوعَ بِمَا قَسَمْتَ لِي.

اللَّهُمَّ اقْسِمْ لِيَ الْكَثِيرَ مِنْ فَضْلِكَ وَ أَجْرِ الْخَيْرَ عَلَى يَدَيَّ وَ رَضِّنِي بِمَا قَضَيْتَ

عَلَيَّ وَ اقْضِ لِي بِالْحُسْنَى وَ قَوِّنِي عَلَى صِيَامِ شَهْرِي وَ قِيَامِهِ- إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ-.

وَ اسْأَلْ حَوَائِجَكَ ثُمَّ تُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ وَ تَقُولُ مَا نَقَلْنَاهُ مِنْ خَطِّ جَدِّي أَبِي جَعْفَرٍ الطُّوسِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ فِيمَا رَوَاهُ (١)

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ وَ كَانَ يُسَمِّيهِ الدُّعَاءَ الْجَامِعَ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَ بِجَمِيعِ رُسُلِ اللَّهِ وَ بِجَمِيعِ مَا أَنْزَلْتَ بِهِ جَمِيعَ رُسُلِ اللَّهِ وَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ لِقَاءَهُ حَقٌّ وَ صَدَقَ اللَّهُ وَ بَلَّغَ الْمُرْسَلُونَ- وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ كُلَّمَا سَبَّحَ اللَّهَ شَيْ ءٌ وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُسَبَّحَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كُلَّمَا حَمِدَ اللَّهَ شَيْ ءٌ وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُحْمَدَ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كُلَّمَا هَلَّلَ اللَّهَ شَيْ ءٌ وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُهَلَّلَ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ كُلَّمَا كَبَّرَ اللَّهَ شَيْ ءٌ وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُكَبَّرَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ وَ خَوَاتِيمَهُ وَ سَوَابِغَهُ وَ فَوَائِدَهُ وَ بَرَكَاتِهِ مِمَّا بَلَغَ عِلْمَهُ عِلْمِي وَ مَا قَصُرَ عَنْ إِحْصَائِهِ حِفْظِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ انْهَجْ لِي أَسْبَابَ مَعْرِفَتِهِ وَ افْتَحْ لِي أَبْوَابَهُ وَ غَشِّنِي بَرَكَاتِ رَحْمَتِكَ وَ مُنَّ عَلَيَّ بِعِصْمَةٍ عَنِ الْإِزَالَةِ عَنْ دِينِكَ وَ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ الشَّكِّ وَ لَا تَشْغَلْ قَلْبِي بِدُنْيَايَ وَ عَاجِلِ مَعَاشِي عَنْ آجِلِ ثَوَابِ آخِرَتِي وَ اشْغَلْ قَلْبِي بِحِفْظِ مَا لَا تَقْبَلُ مِنِّي جَهْلَهُ وَ ذَلِّلْ لِكُلِّ خَيْرٍ لِسَانِي وَ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ الرِّيَاءِ وَ السُّمْعَهِ وَ لَا تُجْرِهِ فِي مَفَاصِلِي وَ اجْعَلْ عَمَلِي خَالِصاً لَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ وَ أَنْوَاعِ الْفَوَاحِشِ كُلِّهَا ظَاهِرِهَا وَ بَاطِنِهَا وَ غَفَلَاتِهَا وَ جَمِيعِ مَا يُرِيدُنِي بِهِ الشَّيْطَانُ الرَّجِيمُ وَ مَا يُرِيدُنِي بِهِ السُّلْطَانُ الْعَنِيدُ مِمَّا أَحَطْتَ بِعِلْمِهِ وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى صَرْفِهِ عَنِّي اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ طَوَارِقِ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ زَوَابِعِهِمْ وَ بَوَائِقِهِمْ وَ مَكَايِدِهِمْ وَ مَشَاهِدِ الْفَسَقَهِ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ أَنْ أُسْتَزَلَّ عَنْ دِينِي فَتَفْسُدَ عَلَيَّ آخِرَتِي وَ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ مِنْهُمْ ضَرَراً

١- ١. في المصدر: عن الصادق عليه السلام.

عَلَیَّ فِی مَعَاشِی أَوْ تَعَرَّضَ بَلَاءٌ یُصِیبُنِی مِنْهُمْ لَا قُوَّهَ لِی وَ لَا صَبْرَ لِی عَلَی احْتِمَالِهِ فَلَا تَبْتَلِنِی یَا إِلَهِی بِمُقَاسَاتِهِ فَیَمْنَعَنِی ذَلِکَ مِنْ ذِکْرِکَ وَ یَشْغَلَنِی عَنْ عِبَادَتِکَ أَنْتَ الْعَاصِمُ الْمَانِعُ وَ الدَّافِعُ الْوَاقِی مِنْ ذَلِکَ کُلِّهِ أَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ الرَّفَاهِیَهَ فِی مَعِیشَتِی مَا أَبْقَیْتَنِی مَعِیشَهً أَقْوَی بِهَا عَلَی طَاعَتِکَ وَ أَبْلُغُ بِهَا رِضْوَانَکَ وَ أَصِیرُ بِهَا بِمَنِّکَ إِلَی دَارِ الْحَیَوَانِ وَ لَا تَرْزُقْنِی رِزْقاً یُطْغِینِی وَ لَا تَبْتَلِنِی بِفَقْرٍ أَشْقَی بِهِ مُضَیِّقاً عَلَیَّ أَعْطِنِی حَظّاً وَافِراً فِی آخِرَتِی وَ مَعَاشاً وَاسِعاً هَنِیئاً مَرِیئاً فِی دُنْیَایَ وَ لَا تَجْعَلِ الدُّنْیَا عَلَیَّ سِجْناً وَ لَا تَجْعَلْ فِرَاقَهَا عَلَیَّ حُزْناً أَجِرْنِی مِنْ فِتْنَتِهَا سَلِیماً وَ اجْعَلْ عَمَلِی فِیهَا مَقْبُولًا وَ سَعْیِی فِیهَا مَشْکُوراً اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِی بِسُوءٍ فَأَرِدْهُ وَ مَنْ کَادَنِی فِیهَا فَکِدْهُ وَ اصْرِفْ عَنِّی هَمَّ مَنْ أَدْخَلَ عَلَیَّ هَمَّهُ وَ امْکُرْ بِمَنْ مَکَرَ بِی فَإِنَّکَ خَیْرُ الْمَاکِرِینَ وَ افْقَأْ عَنِّی عُیُونَ الْکَفَرَهِ الْفَجَرَهِ الطُّغَاهِ الْحَسَدَهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ- وَ أَنْزِلْ عَلَیَّ مِنْکَ سَکِینَهً وَ أَلْبِسْنِی دِرْعَکَ الْحَصِینَهَ وَ احْفَظْنِی بِسِتْرِکَ الْوَاقِی وَ جَلِّلْنِی عَافِیَتَکَ النَّافِعَهَ وَ صَدِّقْ قَوْلِی وَ فِعَالِی وَ بَارِکْ لِی فِی أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ مَالِی وَ مَا قَدَّمْتُ وَ مَا أَخَّرْتُ وَ مَا أَغْفَلْتُ وَ مَا تَعَمَّدْتُ وَ مَا تَوَانَیْتُ وَ مَا أَعْلَنْتُ وَ مَا أَسْرَرْتُ فَاغْفِرْ لِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ کَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ یَا وَلِیَّ الْمُؤْمِنِینَ.

ثُمَّ تَقُولُ مَا ذَکَرَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی قُرَّهَ فِی کِتَابِهِ عَقِیبَ هَاتَیْنِ الرَّکْعَتَیْنِ: اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مَسْأَلَهَ الْمِسْکِینِ الْمُسْتَکِینِ وَ أَبْتَغِی إِلَیْکَ ابْتِغَاءَ الْبَائِسِ الْفَقِیرِ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَیْکَ تَضَرُّعَ الْمَظْلُومِ الضَّرِیرِ وَ أَبْتَهِلُ إِلَیْکَ ابْتِهَالَ الْمُذْنِبِ الذَّلِیلِ الضَّعِیفِ وَ أَسْأَلُکَ مَسْأَلَهَ مَنْ خَضَعَتْ لَکَ نَفْسُهُ وَ ذَلَّتْ لَکَ رَقَبَتُهُ وَ رَغِمَ لَکَ أَنْفُهُ وَ عُفِّرَ لَکَ وَجْهُهُ وَ سَقَطَتْ لَکَ نَاصِیَتُهُ وَ هَمَلَتْ لَکَ دُمُوعُهُ وَ اضْمَحَلَّتْ عَنْهُ حِیلَتُهُ وَ انْقَطَعَتْ عَنْهُ حُجَّتُهُ وَ ضَعُفَتْ قُوَّتُهُ وَ اشْتَدَّتْ حَسْرَتُهُ وَ عَظُمَتْ نَدَامَتُهُ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمِ الْمُضْطَرَّ إِلَیْکَ الْمُحْتَاجَ إِلَی رَحْمَتِکَ بِحَقِّکَ الْعَظِیمِ یَا عَظِیمُ یَا عَظِیمُ یَا عَظِیمُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِی وَ لِوَالِدَیَّ وَ لِجَمِیعِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ أَعْطِنِی فِی مَجْلِسِی هَذَا فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ أَوْسِعْ عَلَیَّ مِنْ رِزْقِکَ

الْحَلَالِ الْمُوَسَّعِ الْمُفَضَّلِ وَ أَعْطِنِي مِنْ خَزَائِنِكَ وَ بَارِكْ لِي فِي أَهْلِي وَ مَالِي وَ جَمِيعِ مَا رَزَقْتَنِي وَ ارْزُقْنِي الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ فِي عَامِي هَذَا فِي أَسْبَغِ النَّفَقَةِ وَ أَوْسَعِ السَّعَةِ وَ اجْعَلْ ذَلِكَ مَقْبُولًا مَبْرُوراً خَالِصاً لِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ اكْفِنِي مَئُونَةَ أَهْلِي وَ نَفْسِي وَ عِيَالِي وَ غُرَمَائِي وَ تِجَارَتِي وَ جَمِيعِ مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَ مَئُونَةَ خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ وَ اكْفِنِي شَرَّ فَسَقَةِ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمِ وَ شَرَّ الصَّوَاعِقِ وَ الْبَرْدِ وَ شَرَّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ افْعَلْ بِي ذَلِكَ بِرَحْمَتِكَ وَ هَبْ لِي حَقَّكَ وَ تَغَمَّدْ ذُنُوبِي بِمَغْفِرَتِكَ وَ لَا تُزِغْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ سَلْ حَوَائِجَكَ ثُمَّ اسْجُدْ وَ قُلْ مَا كُنَّا قَدَّمْنَاهُ وَ إِنَّمَا كَرَّرْنَاهُ لِعُذْرٍ اقْتَضَاهُ- اللَّهُمَّ أَغْنِنِي بِالْعِلْمِ وَ زَيِّنِّي بِالْحِلْمِ وَ كَرِّمْنِي بِالتَّقْوَى وَ جَمِّلْنِي بِالْعَافِيَةِ يَا وَلِيَّ الْعَافِيَةِ عَفْوَكَ عَفْوَكَ مِنَ النَّارِ ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَكَ وَ قُلْ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ يَا اللَّهُ يَا رَبُّ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ تُحِبُّ أَنْ تُدْعَى بِهِ وَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاكَ بِهَا أَحَدٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ- وَ أَنْ تَصْرِفَ قَلْبِي إِلَى خَشْيَتِكَ وَ رَهْبَتِكَ وَ تَجْعَلَنِي مِنَ الْمُخْلَصِينَ وَ تُقَوِّيَ أَرْكَانِي كُلَّهَا لِعِبَادَتِكَ وَ تَشْرَحَ صَدْرِي لِلْخَيْرِ وَ التُّقَى وَ تُطْلِقَ لِسَانِي لِتِلَاوَةِ كِتَابِكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ افْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا وَ تَسْأَلُ حَوَائِجَكَ.

و اعلم أننى ترکت ذکر صلوات فى ليالى شهر رمضان التى ما وثقت بطرقها و رواتها و صرفت عن إثباتها(۱).

**[ترجمه]خلاصه ترین دعاهایی که بین رکعت های نافله ماه رمضان یافتم ذکر می کنم، شاید این دعاها برای کسانی باشد که گاهی اوقات از خواندن دعاهای بیشتر از این معذورند، یا شاید هم طبق گفته او در حدیث: «و از جمله دعاهایی که می... خوانی این باشد:»، به دیگر دعاها اضافه شده اند .

از رجاء بن یحیی بن سامان روایت شده که گفته است: در سال دویست و پنجاه و پنج، از منزل سرورمان ابو محمد حسن بن علی عسکری علیه السلام برای ما خارج شد و تمام رساله مقنعه را ذکر کرد. گفت: بین هر دو رکعت از نوافل ماه رمضان، باید این دعا نیز خوانده شود:

خدایا در آنچه از دستور حتمی خود حکم و مقرر فرموده ای و در آنچه از فرمان حکیمانه ات در شب قدر تقسیم می کنی، از تو خواهم که مرا در زمره حاجیان خانه محترم خویش گردانی که حجشان مقبول، سعیشان مورد سپاس و گناهانشان آمرزیده است و از تو خواهم که عمرم را در طاعت خویش طولانی گردانی و به روزیم وسعت بخشی، ای مهربان ترین مهربانان!

مؤلف

اینک ما با دعاهای متفرقه ای در بین هر دو رکعت آغاز می کنیم و آن را از خط جدم ابو جعفر طوسی که خداوند رحمت و عنایتش را بر او مستدام بدارد، نقل می‌کنیم.

از جمله این دعاها در«تهذیب الأحکام» و سایر کتب به نقل از امام صادق علیه السلام آن است که چون نماز مغرب و نوافل آن را خواندی، هشت رکعت نماز بعد از مغرب را بخوان. چون دو رکعت از آن را خواندی، بعد از هر دو رکعت تسبیح

حضرت زهرا علیها سلام را بخوان و بگو:

خـدایا تو آغـازی و چیزی پیش از تو نیست و تو انجامی و چیزی پس از تو نیست. تو آشـکاری و چیزی فراتر از تو نیست و تو نهانی و چیزی فرو تر از تو نیست و تویی شـکست ناپـذیر سـنجیده کار. خـدایا بر محمـد و خاندان او درود فرست و مرا در هر خیری که محمـد و خانـدان محمـد را در آن وارد کردی وارد گردان و مرا از هر بـدی ای که محمد و خاندان محمد را از آن بیرون کردی بیرون گردان و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او و آنان باد.

اگر دوست داشته باشی که به سعادت بیشتری نائل شوی، پس از این دو رکعت، دعای مطول را از کتاب محمد بن ابی قره در عمل ماه رمضان بخوان و بگو:

خدایا این ماه رمضان است و این ماه روزه داری و ماه عبادت شبانه و ماه بازگشت و توبه و ماه رحمت است و این ماه آمرزش است و این مـاه رسـتگاری و نیل به بهشت است و این ماه رهایی از آتش است و این ماه رمضان است که در آن قرآن را نازل فرمودی. خـدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا بر روزه و قیام آن یاری فرما و و آن را به من واگذار کن و از من تحویل بگیر و مرا در آن به سلامت دار و با بهترین یاری خود مرا بر آن یاری فرما و مرا بر طاعت خودت و طاعت رسولت که بر او و خاندانش درود باد، توفیق ده و مرا برای عبادت و دعای خویش و تلاوت کتابت فارغ فرما و برکتت را بر من عظیم فرما و سـلامتی روزیم گردان و تنم را در این ماه به سـلامت دار و روزیم را فراخ کن و مرا از هر چه برایم مهم است کفایت کن و دعایم را در این ماه مستجاب فرما و مرا به آرزویم برسان.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و چرت و کسالت و خسـتگی و سـستی و سـنگدلی و غفلت و غرور را از من برطرف فرمـا. خـدایا بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرست و در این مـاه مرا از بیمـاری و مرض و درد و مشـغولیت و غم و انـدوه و عوارض و امراض و اشـتباهات و گناهـان دور کن و بـدی و زشتی و سـختی و بلاـ و خسـتگی رنـج را از من بـاز گردان که به راستی تویی شـنونده دعا. خـدایا بر محمـد و خاندان محمد درود فرست و در این ماه مرا از شـیطان رانده شده و از عیبجویی و خرده گیری و دمیدن و فوت کردن و تجاوز و وسوسه و بازداشـتن و مکر و ریسمان ها و حیله گری و آرزوها و غرور و سواره نظام و پیاده نظام و شریکان و یاوران و برادران و همراهان و پیروان و دوستان و تمام حقه بازی های او در پناه گیر.

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و عبادت و روزه و رسـیدن به آرزویم را در آن ماه و در عبادتش روزیم گردان و هر چه را که تو را از من راضـی می گردانـد، از شـکیبایی و قصـد قربت و یقین و ایمان برایم کامل گردان، سپس آن را با ثوابی چندین برابر و پاداشـی عظیم از من بپذیر. خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و سلامتی و آسایش و حج و عمره و تلاش و کوشـش و توبه و قربت و شادابی و بازگشت به تو و اشتیاق و هراس و دلسوزی و فروتنی و درخواست حاجت و راستی نیت و بیم از خود و امیـدواری به تو و توکل و اعتماد بر تو و پارسایی از محارمت را به همراه سـخن شایسـته و تلاش مقبول و عمل اوج گیرنـده و دعـای مسـتجاب روزیم فرمـا و بین من و گوشه ای از این نعمـات با درد و مرض و بیماری و غفلت و فراموشـی فاصـله نکن، بلکه بـا پایبنـدی و پرهیز و خویشـتنداری برای تو و در راه تو و مراعـات حق تو و وفـای به پیمان و وعـده ات، ای مهربان ترین مهربانان!

خـدایا بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرست و بهترین آنچه را که به بندگان شایسـته ات قسـمت می کنی در این ماه به من قسـمت فرمـا و بهترین نعمتی را که به دوسـتان بـا ایمـان خود می بخشـی، از هـدایت و رحمت و آمرزش و نیکی و مهربـانی و اجابت و یاری و غنیمت و عمر و سلامتی و تندرستی همیشگی و رهایی از آتش دوزخ و رسیدن به بهشت و خیر دنیا و آخرت را به من ارزانی دار و شر دنیا و آخرت را از من باز دار، به مهربانیت ای مهربان ترین مهربانان!

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و دعایم را به خویش واصل و خیرت را بر من نازل و عملم را در آن مقبول و تلاشـم را در آن مورد سپاس و گناهم را در آن آمرزیـده گردان تا بهره من در آن بیشتر و شانس من در آن کامل تر گردد. خدایا بر محمـد و خانـدان او درود فرست و توفیق شب قدر را در این ماه در بهترین و رضایتمندانهترین حالتی که دوست داری یکی از دوسـتانت بر آن حالت باشد نصیبم گردان، سپس آن شب را برای من بهتر از هزار ماه قرار ده و بهترین چیزی را روزیم گردان که به یکی از کسانی روزی کردی که او را بدان شب رساندی و بدان کرامتش بخشـیدی و مرا را در آن شب از رهاشدگان و آزاد شـدگانت از آتش و از آن بنـدگان سـعادتمند خویش قرار ده که بی نیازشان کردی و روزیشان را فراخ گرداندی و آنان را در بین خلق خویش حفـظ کردی و دچـار بلاـ نسـاختی و از کسـانی که بـا رحمت و آمرزش و مهربـانی و ترحم و اجابت و خشـنودی و محبت و گذشت و سـلامتی و بخشش و قدرت خویش بر آنان منت نهادی. معبودی جز تو نیست. به مهربانیت ای مهربان ترین مهربانان!

خـدایا، ای پروردگار سپیده دم و شب های دهگانه و ای پروردگار ماه رمضان و آنچه در این شب از قرآن نازل فرمودی و ای پروردگار جبرییل و میکاییل و اسرافیل و ای پروردگار ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط و ای پروردگار موسی و عیسـی و پروردگار محمـد خاتم پیامبران، بر محمـد و خاندان محمد درود فرست و آنان را امامانی قرار ده که {به حقّ هدایت می کننـد و به حقّ داوری می نماینـد.} – . اعراف / ۱۸۱ – و آنـان را یـاری فرما و پیروزشان گردان و مرا از یاوران رسولت و خانـدان رسولت – که بر او و آنـان درود بـاد – و از پیروان آنان در دنیا و آخرت قرار ده و از تو خواهم به حق آنان بر تو و به حق عظیم تو بر آنان که نظر لطف و رحمت بر من افکنـده که به برکت آن از من خشـنود گردی، خشـنودی ای که پس از آن هیچ وقت بر من خشم نگیری و تمام خواسته ها و اشتیاق و آرزوها و اراده ام را به من ببخش و تمام آنچه را که از آن بیزارم و در هراسم و بر جانم می ترسم و آنچه نمی هراسم،از خانواده و مال و نسلم دور گردان.

خـدایا از گناهانم به سوی تو گریخته ام، پس پناهم ده. مرا که توبه کرده ام توبه ام بپـذیر و از تو درخواست آمرزش دارم پس مرا بیـامرز، و به تو پنـاه آورده ام پس پنـاهم ده و به تو مـأوی جسـته ام پس در پنـاهم گیر، و فرمانبردار تو شـده ام پس خوارم نکن، و بیمناکم پس امانم ده، و به تو مشـتاقم پس شـفاعتم کن، و از تو درخواست می کنم پس به من ببخش، و تو را تصدیق می کنم پس از من درگـذر و به درگاهت تضـرّع می کنم، پس ناامیـدم نکن. ای نزدیک، ای اجابتگر، گناهانم عظیم و بزرگ گشـته است، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و با من چنان کن که خود شایسته آنی و آنچنان که من سزاوار آنم با من رفتار نکن.

خـدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و از روزی و رحمت و آرامش و محبت و ترحم و روزی فراخ و گوارا و شـیرین خود بر من و پدر و مادرم و خانواده ام و بستگانی که از اندوه ایشان ناراحت می شوم و برادران با ایمانم فرود آور، آنچنان که

صلاح دنیا و آخرت ما در آن باشد، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا هر خواسته ای که به درگاهت داشتم و خواستار برآورده شدن آن بودم، به آن پرداخته بودم یا نپرداخته بودم، آن را از تو خواسته بودم یا نخواسته بودم، آن را بر زبان آورده بودم یا نیاورده بودم و تو از من بدان آگاه تر بودی، از تو می خواهم به حق پیامبرت محمد و خاندانش، که مسئولیت برآوردن آن و تمام حاجاتم را، کوچك و بزرگش را در همین ساعت، همین ساعت بر عهده بگیری که به راستی تو بر همه چیز توانایی.

خدایا از تو خواهم به عزتت که تو سزاوار آن هستی و به رحمتت که تو شایسته آن هستی، بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و تمام گناهانم را، کهنه و تازه اش را بیامرزی و هر که نسبت به من اراده خیری کند، بر او خیری را اراده فرما و هر که نیت سویی نسبت به من داشته باشد، نسبت به او امر سویی را اراده فرما و به تو پناه می برم از شر او و بر ضد او از تو یاری می جویم. خدایا مرا از روبرو و پشت سر و از راست و چپم حفظ فرما و مرا در حفظ و پناه و کنف حمایت خویش قرار ده که همسایه ات عزتمند و ثنایت بزرگ است، ای آقای من و معبودی جز تو نیست.

سپس دو رکعت نماز می گزاری و پس از آن، دعایی را که از خط جدم ابو جعفر طوسی با اسنادش به امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم، می خوانی:

ستایش مخصوص خداوند است که بلند مرتبه است و همه موجودات مقهور و مسخّر اراده اوست و ستایش خدایی را که بر همه چیز به فرمانروایی قادر است و ستایش خدایی را که خود پنهان است و از همه چیز آگاه و ستایش مخصوص خداوندی است که مردگان را زنده می سازد و زندگان را می میراند و اوست که بر هر چیزی توانا و قادر است. ستایش خدایی را که همه چیز در برابر عظمت او فروتن گشته و ستایش خدایی را که همه چیز در برابر عزت او خوار شده و ستایش خدایی را که همه چیز تسلیم قدرت اوست و ستایش خدایی را که همه چیز در برابر مالکیت او خاضع گشته و ستایش خدایی را که هر چه خواهد انجام دهد و دیگری هر چه بخواهد نتواند کرد. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا در هر امر نیکی که محمد و خاندان محمد را در آن وارد کردی وارد فرما و مرا از هر بدی ای که محمد و خاندان محمد را از آن بیرون کردی بیرون فرما، درود و رحمت و برکات و سلام بسیار خداوند بر او و آنان باد.

اگر توان درخواست عنایت های بیشتر را داشتی، پس از این دو رکعت، دعایی را که محمد بن ابی قره در کتابش، عمل ماه رمضان گفته است بخوان: ای محل [تمام] شکایات درخواست کنندگان و ای نهایت خواسته آرزومندان و ای فریادرس فریادخواهان و ای پناهگاه پناه جویان و ای بهترین کسی که دستان محتاجان به سوی او بلند شده و گردن‌های خواهندگان به سوی او کشیده شده است. تو مولای منی و من بنده توام و سزاوارترین کسی که بنده از او درخواست می کند پروردگار اوست و بندگان از هیچ کسی بخشنده تر و سخاوتمندتر از تو درخواستی نکرده اند. تویی نهایت اشتیاق من و نگهدار من در تنهایی‌ام و حافظ من در بی کسی‌ام و مایه اطمینان من در خواسته ام و برآورنده حاجتم و اجابتگر دعایم و فریادرسم در گرفتاری‌ام و پناهگاهم به هنگام بیچارگی‌ام.

از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و گرامی‌ام داری و یاری‌ام فرمایی و منزلتم را بالا بری و مرا خوار نگردانی. بر فرمانبرداریت نیرویم ده و بر سخن استوار ثابتم دار و مرا به خودت نزدیک کن و دوستم داشته باش و مرا پاك و خالص گردان و مرا برخوردار کن و پرورشم ده و تربیتم کن و از نعمت و رحمت خویش روزیم گردان که به راستی کسی جز تو بر

آن مالکیت نـدارد و مرا با نعمتی که روزیم کرده ای بی نیاز گردان و نفسم را به سوی آنچه سزاوار آن نیستم برنگردان و از رحمت خویش مرا دو بهره عطا فرما و مرا محروم و خوار نـدار و دیگری را جایگزین من نکن و بهترین خصلت‌ها را خصلت باطنی من قرار بـده و بازگشـتم را بهترین بازگشت ها قرار ده و مرا به نگاهی از ذات بزرگوار خویش توفیق ده و از جامه های بهشتی بپوشانم و از حوریان بهشتی به همسریم برگزین و مرا به عهـده خود گیر ای آقای من و به دیگری واگـذارم نکن و از تمام گناهـان گذشته ام درگـذر و در باقی عمرم مرا حفظ گردان و مرا و پـدر و مادرم و نزدیکانم و هر که را که در دنیا و آخرت به من بستگی دارد، در پوشش خویش قرار ده، که به راستی تمـام این هـا در دست توست و تو بزرگ آمرزشـی. ای آقای من، مرا ناامید مکن و دستم را به گردنم باز نگردان تا زمانی که این کار را برای من انجام دهی و خواسته ام را مستجاب فرمایی و بر محمـد، بنـده و فرسـتاده ات و بر خانـدان محمد درود فرست. تویی پروردگار ماه رمضانی که قرآن را در آن نازل فرمودی و روزه را در آن ماه بر بندگانت واجب کردی، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و حج خانه محترم خویش را در این سال و در هر سال روزیم گردان و گناهان بزرگم را بیامرز که به راستی جز تو کسی آن ها را نیامرزد، ای بخشاینده، ای بسیار دانا.

سپس دو رکعت می خوانی و بعـد از آن دعـایی را که از خط جـدم ابو جعفر طوسـی رحمه الله از امام صادق علیه السـلام نقل کردیم، می خوانی:

خـدایا از تو خواهم به مفاهیم تمام دعاهای آن بنـدگانت که آنان را برای خود برگزیـدی و امانتدار راز تواند و در پرده غیبت پنهان گشـته اند و دین تو را پنهانی و آشـکارا اعلام دارند و عظمتت را به توصیف درآورده و از نافرمانی‌ات بری هسـتند و به راحت فرا خواننـد و در دانشت پیشـتاز و به کرامتت نائل گشـته اند. تو را خوانم در جایگاه های حدودت و در کمال طاعتت و بـدانچه صاحبان امرت بدان تو را می خوانند که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و با من چنان کنی که تو خود شایسـته آنی و کاری را که من سزاوار آن هستم با من نکنی.

سپس دعایی را که محمد بن ابی قره در کتابش ذکر کرده را بعد از این دو رکعت می خوانی:

خدایا از تو خواهم به رحمتت که همه چیز را احاطه کرده و به عزتت که بر همه چیز چیره گشـته و به جبروتت که بر همه چیز غالب شـده و به قدرتت که هیچ چیز نمی تواند جلوی آن را بگیرد و به بزرگی‌ات که همه چیز را فرا گرفته است و به دانشـت که بر همه چیز احاطه یافته و به روشنی ذاتت که همه چیز بدان روشن گشته است. ای دیرینه ترین دیرینه در عزت و جبروت و ای مهربان نسـبت به هر که از تو طلب مهر کنـد و ای آرامش بخش هر انـدوهگین و برطرف کننده اندوه هر دل سوخته، از تو خواهم به آن نـام هایت که حاملان عرشت و هر که در گرد عرشت به سـر می برد تو را بـدان ها خوانـد و به آن نام هایت که جبرییل و میکاییل و اسـرافیل تو را بـدان خوانده اند که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و آنچنان از من خشـنود گردی که پس از آن هیـچ وقت بر من خشم نگیری و عمرم را طولانی داری و روزیم را فراخ گردانی و تنم را به سـلامت داری و مرا به آرزویم برسـانی و مرا بر طـاعت و عبادت خویش نیرو دهی و سپاست را بر من الهام فرمایی که سپاس من در برابر نعماتت ناتوان گشـته و شکیبایی‌ام بر امتحانت اندک شده و عملم از برآوردن حقت ناتوان گشته است و ای آقای من! من کسی هستم که می دانی از ادای حقت ناتوانم و در عبادتت کوتاهی کرده و بر مرکب نافرمانی‌ات سوار گشـته ام، که اگر مرا عـذاب دهی

من سزاوار آنم و اگر از من بگذری تو شایسته گذشت هستی.

خدایا خدایا! بر خویشتن ستم کرده و بسیار بر آن زیاده روی کرده و تلاشم برای نافرمانی هایت بسیار گشته و گناهانم انباشته شده و زشتی هایم آشکار گشته و غفلتم از تو طولانی شده و پیرویم از شهواتم پیوسته گشته است. خدایا، خدایا، دنیا مرا با مکر و حیله خویش بفریفت و من فریب خوردم و با خواسته های خویش مرا به گمراهی فرا خواند و من پاسخش دادم و مرا از هدایتم بازداشت و من با اندک شیرینی آن به سوی نابودی روانه گشتم و برای من خود را آراست تا بر او توجه کنم و من بر او توجه کردم. خدایا، خدایا، گناهان بزرگ و نابودگری مرتکب شدم و با گناهان ویرانگر بر خویشتن جنایت کردم و پی در پی زشتی ها را مرتکب شدم و کمتر نیکی از من سر زد و گناهان عظیمی مرتکب شدم و اشتباه بزرگی کردم و در جدید و قدیم به خود بدی کردم و به هنگام نافرمانی‌ات فراموشکار و سرگرم و غافل و به وقت فرمانبرداریت خواب آلود و فراموشکار بودم. فراموشی یادت برایم به درازا کشید و با تمام اعضایم به سوی آنچه ناپسند می داشتی شتافتم.

خدایا تو بر من نعمت داده ای و من ناسپاسی کردم و بینایی‌ام بخشیدی، ولی من بصیرت نیافتم و عبرت ها را به من نشان دادی و من پند نگرفتم و از لغزش هایم چشم پوشیدی و من کوتاه نیامدم و زشتی هایم را پوشاندی و من نپوشاندم و مرا امتحان کردی و من شکیبایی نکردم و مرا [از گناهان] حفظ فرمودی و من خود را حفظ نکردم و مرا به نجات فرا خواندی و اجابتت نکردم. مرا از پرتگاه های نابودی بر حذر داشتی و من از آن پرهیز نکردم.

خدایا، خدایا، مرا شنوا آفریدی و بسیار چیزها که ناپسند می داشتی را گوش دادم و گویایم فرمودی و من بسیاری از گناهانت را با زبان مرتکب شدم و بینایم نمودی و دیده ام از هدایت کور گشت و مرا شنوا و بینا گرداندی و چه بسیار چیزها که گوش و چشمم مرا در آن به هلاکت رساند و مرا گیرنده و دهنده قرار دادی و داد و ستد من در آنچه مرا از آن بازداشتی، ادامه یافت و مرا کوشا و پرتحرک گرداندی و بسیار چیزها که تلاش و حرکتم مرا در آن به نابودی کشاند و شهواتم بر من چیره گشت و با تمام اعضایم نافرمانی‌ات کردم. نیازم به تو شدید و احتیاجم به تو بسیار و فقرم به تو افزون گشته است، پس با چه رویی به تو شکایت برم و با چه زبانی حاجاتم را از تو بخواهم و با چه دستی آرزویم را به سوی تو بالا برم و با چه نفسی احتیاجم را به پیشگاهت آورم و با چه عملی اندوه و نیازم را برایت شرح گویم؟ ای آقای من! آیا با همان رویم که از تو کمتر شرم کرد؟ یا با آن دلم که کمتر به تو توجه کرد ای سرور من؟ یا با زبانم که بسیاری از چیزهایی را که ناپسند می داشتی گفته است، ای پروردگارم؟ یا با جسمم که عشق به گناهان در آن سکنی گزیده ای معبود من؟ یا با عملم که بر خلاف محبت تو بود ای آفریدگار من؟ یا با نفسم که فرمانبرداریت را ترک گفته است، ای روزی رسان من؟ که اگر به من رحم نفرمایی من نابود هستم و اگر بر من خشم بگیری من تباه می گردم.

ای وای و ای داد بر من از گناهان و اشتباهات و زیاده روی‌ام بر نفسم! ای سرور من اگر تو به فریادم نرسی، از که فریاد خواهم تا به فریادم رسد؟ ای آقای من! اگر تو از من روی گردانی، من به که شکایت برم تا به من رحم کند؟ ای آقای من! اگر تو روی بخشنده ات را از من برگردانی، من چه کسی را فرا خوانم تا شفاعتم کند؟ ای سرورم! اگر تو بر من خشم بگیری و پاسخم را ندهی، من دست به دامن چه کسی شوم تا پاسخم دهد؟ ای آقای من! اگر تو به من نبخشی و از من بازداری، از که بخواهم تا بر من ببخشد؟ ای آقای من! اگر تو مرا تنها بگذاری و پناهم ندهی، از که پناه خواهم تا نجاتم دهد؟ ای سرورم! اگر

تو حفظم نگردانی به چه کسی چنگ زنم تا حفظم گرداند؟ ای آقای من! اگر مرا تنها بگذاری، من بر که توکل کنم تا مرا محفوظ بدارد و نجاتم دهد؟ ای سرور من! اگر تو بر من غضب کنی من از که شفاعت خواهم تا شفاعتم کند؟ ای آقای من! اگر تو بر من خشم گیری، من به که پناه برم و به کجا بگریزم؟

خدایا، خدایا، گریز من از تو تنها به سوی توست و رهایی‌ام از تو تنها به سوی توست و پناهم به سوی توست و توسلم تنها به توست و توکلم تنها بر توست و امیدم تنها به توست و تنها رحمت و گذشت تو مرا نجات می دهد و تنها مهربانی و آمرزش توست که مرا رهایی می بخشد. تو ای آقای من! امان من هستی از هر چه می ترسم و هر چه نمی ترسم، پس به رحمت خویش مرا ایمنی بخش و تو ای آقای من! امید من هستی از هر چه از آن بیم دارم و هر چه بیمش ندارم، پس به آمرزش خویش نجاتم ده. و تو ای سرور من! یاری رس من هستی از گناهانی که در آن فرو رفته ام، پس مرا یاری فرما. و تو ای سرورم، مرجع شکایت من هستی از آنچه به سوی تو روی زاری آورده ام، پس به من رحم کن. و تو ای سرور من! پناهگاه من از عذاب دردناک خویش هستی، پس به عزت خویش پناهم ده. و تو ای آقای من! پناه و یاور و روزی رسان من هستی، پس مرا هیچ و نابود نگردان. ای سرور من، تو نگهدار و حمایتگر منی و نسبت به من مهربانی، پس مرا گرفتار بلا نکن ای آقای من. حاجتم را از تو می خواهم پس به من ببخش ای سرورم، از تو روزی فراخ می خواهم پس محرومم نساز ای آقای من و از تو هدایت می جویم، پس هدایتم فرما و گمراهم نکن ای آقای من. از تو گذشت می خواهم، پس از لغزشم درگذر ای سرورم، از تو آمرزش خواهم، پس گناهانم را بیامرز ای آقای من، به بی نیازی‌ات امید بسته ام پس به رحمت خویش بی نیازم فرما ای آقای من و به رحمتت امیدوارم پس به منت خویش به من رحم کن ای سرورم و به بخشش هایت امید بسته ام پس به نعمت بخشی خویش به من عطا فرما ای آقای من. به پناه دهی‌ات چشم امید بسته ام پس به فضل خویش پناهم ده ای آقای من و به گذشتت امیدوارم، پس به بردباری خویش از من درگذر ای آقای من. به چشم پوشی‌ات امید بسته ام، پس به مهربانی خویش از گناهانم چشم بپوش ای سرورم. به نجات بخشی‌ات از آتش دوزخ امید بسته ام، پس مرا نجات ده ای آقای من. به داخل کردنم به بهشت امید بسته ام، پس به بخشش خویش مرا داخل گردان ای آقای من. به برآوردن امید و آرزو و خواسته ام در کار دنیا و آخرتم امیدوارم، پس به لطف و سخاوت خویش ناامیدم نگردان.

خدایا اگر من سزاوار دریافت این نعمت از تو نیستم، تو شایسته این مقام هستی و کسی را که تو را بخواند ناامید نمی کنی و به هر که بر تو اعتماد کند بی توجهی نمی کنی و هر که را که بر تو توکل کند خوار نگردانی، پس مرا ناامیدترین کسی که در این شب از تو درخواست کرده نگردانم و زیانکارترین کسی که در این ماه از تو خواسته، قرارم مده و با اجابت و پذیرش و رهایی از آتش و رسیدن به بهشت بر من منت بگذار و خیر دنیا و آخرت را برایم گردآور و از گناهان و نقایص و بدی و ستم و زیاده روی‌ام بر خودم درگذر و مرا از هر گناهی که از روزی تو محرومم می کند یا مانع از پذیرش دعایم از سوی تو می شود یا موجب رد درخواستم می گردد یا مرا از رسیدن به امیدم ناتوان می کند یا روی بخشنده ات را از من می گرداند، باز دار که اطمینانم به تو محکم و درخواستم از تو بسیار و زبانم به دعایت گشوده شده است ای آقای من! پس به خاطر لطفی که به من کردی و به زبان پیامبر راستگویت – که بر او و خاندانش درود باد – و در کتاب خویش به من وعده دادی، سینه ام را برای درخواستت گشاده دار و به خاطر سپاس اندکم محرومم نکن ای آقای من! و به خاطر کم صبری‌ام از من نگیر ای سرورم و به خاطر احتیاج و نداری‌ام به من عطا فرما.

پس ای آقای من! به خواری و ناتوانی من رحم کن و احسان و نعماتت را بر من کامل کن ای آقای من! و از گنجینه های خویش بسیار به من ببخش ای آقای من! و به رحمت خویش مرا در بهشت وارد فرما ای آقای من! و به بیم خویش مرا در زمین ساکن گردان ای آقای من! و با تعهد خویش [قرضم را] از دوش من برگیر و دوستی و محبت و مهربانی خویش و راحتی به هنگام مرگ و گذشت به وقت حساب را روزی‌ام فرما و بی نیازی و گذشت و سلامتی و خوش اخلاقی و امانت داری را روزی‌ام گردان و روزه و نمازم را بپذیر و دعایم را مستجاب گردان و در این سال و همیشه تا زنده ام، حج و عمره را روزی‌ام فرما، بر بهترین خلقت محمد و خاندان محمد درود فرست... و حاجت هایت را بخواه

سپس دو رکعت نماز می گزاری و آنچه را که از دست خط جدم ابو جعفر طوسی به روایت از مولایمان امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم می خوانی:

ای صاحب نعمتی که منتی بر تو نیست، ای بخشگری که معبودی جز تو نیست، ای پشتیبان پناه آورندگان و مأمن بیمناکان و پناه پناهجویان! اگر در ام الکتاب چنین مقدر فرموده ای که من شقاوتمند یا محروم یا تنگ روزی باشم، پس شقاوت و محرومیت و تنگی روزیم را از ام الکتاب محو گردان و مرا در پیشگاه خویش سعادتمند و توفیق یافته بر خیر و فراخ روزی بنویس؛ چرا که تو در کتاب خویش که بر زبان پیامبر و فرستاده ات - که درودت بر او و خاندان او باد - نازل کرده ای فرمودی: «یَمْحُوا اللّٰهُ ما یَشاءُ وَ یُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْکِتابِ.»، - . رعد / ۳۹ - {خدا آنچه را بخواهد محو یا اثبات می کند و اصل کتاب نزد اوست.} و فرموده ای: {رحمتم همه چیز را فرا گرفته است.} - . اعراف / ۱۵۶ - من هم یک چیز هستم، پس باید رحمتت مرا فرا گیرد، ای مهربان ترین مهربانان! بر محمد و خاندان او درود فرست... و هر چه به خاطرت رسد از خدای خود بخواه.

سپس دعایی را که محمد بن ابی قره در کتابش «عمل شهر رمضان» در تعقیب این دو رکعت ذکر کرده است، می خوانی:

خدایا خدایا! گناهان مرا به هراس افکنده و به کارم گرفتار و به اشتباهم دچار گشته ام. پس ای وای و ای داد بر من از آنچه بر خویش ترسیدم و از اعمالی که با اعضای خویش مرتکب شدم و ای وای و بیداد بر من! چگونه در کارهایی که به وسیله آن ها به آفریدگارم جسارت کردم، از عقوبت پروردگارم احساس امنیت کرده ام؟ ای وای و داد بر من، با تمام اعضایم نافرمانی پروردگارم را کردم و ای وای و بیداد بر من که بر نفس خویش زیاده روی کردم و بار گناه را در پشتم سنگین کردم و ای وای من، با گناهان بزرگم با آفریدگارم دشمنی کردم و ای وای بر من! چنان شدم که گویی عقلی نداشتم، بلکه عقلی نداشتم که به من سود برساند و ای وای و داد بر من! آیا در کردارم نیندیشیدم و از کرده ام نترسیدم؟ ای وای و داد بر من! از نظارت بر کارم و تفکر بر ستمم کور گشتم. ای وای و داد بر من! اگر مجازاتم برای آخرتم ذخیره شده باشد و ای وای و داد بر من اگر در روز قیامت مرا بیاورند در حالی که دستم را به گردنم بسته اند و ای وای و داد بر من اگر آتش جسمم را بر باد دهد و مفاصلم را خرد کند و ای وای بر من اگر با من کاری کنند که به خاطر گناهانم شایسته آن هستم و ای وای بر من اگر آقای من به من رحم نکند و معبودم از من درنگذرد و ای وای بر من! اگر زمین از گناهانم آگاه گردد، مرا در خود فرو برد و ای وای بر من اگر دریاها از گناهانم آگاه گردند، بی تردید مرا در خود غرق خواهند ساخت و ای وای بر من! اگر کوه ها به گناهانم پی برند، یقیناً مرا سنگباران گردانند و ای وای بر من از کار زشتم و کردار پلیدم و از گناهان رسواکننده ام و ای وای

بر من! اگر گناهانم را برای زمین بگویم یقیناً مرا فرو می بلعد. ای وای بر من، ای کاش آنچه از آن می ترسیدم بر من فرود می آمد و موجب خشم معبودم نمی‌شدم. ای معبود من! ای وای بر من! یقیناً من در روز قیامت به خاطر گناهان عظیمم رسوا هستم و ای وای بر من! اگر در روز قیامت در محشر روسیاه گردم و ای وای بر من اگر در انظار مردم پشتم شکسته شود و ای وای بر من اگر با کردارم سنجیده شوم یا محاسبه گردم یا مجازات شوم و ای وای و مصیبت بر من اگر پروردگارم به من رحم نکند.

ای مولای من! من به تو گمان نیک دارم؛ بدین روی که عقوبتم را به تأخیر انداخته ای. ای مولای من! از من درگذر و مرا بیامرز و توبه ام را بپذیر و اصلاحم گردان. ای مولای من! روزه و نمازم را از من بپذیر و دعایم را مستجاب فرما ای مولای من و به عجز و لابه و پناه جویی و بی چیزی و بیچارگی‌ام رحم کن ای مولای من! و مرا ناامید نگردان و امیدم را قطع نکن و خواسته ام را به صورتم نزن و بر محمد و خاندان محمد درود فرست و امسال و همیشه تا زنده ام، حج و عمره را روزی‌ام فرما.

چون از دعا فراغت یافتی سجده می کنی و در سجده دعایی را که از دست نوشت جدم ابو جعفر طوسی رحمه الله علیه نقل می کنیم، می خوانی:

خدایا مرا با دانش بی نیاز فرما و با بردباری بپیرای و با پرهیزکاری کرامت بخش و با سلامتی زیبا کن. ای صاحب سلامتی، مرا از آتش در امان دار، در امان دار.

چون سر بلند کردی بگو:

ای خدا، ای خدا، ای خدا! از تو خواهم به این که معبودی جز تو نیست، به نامت، به نام خداوند بخشاینده مهربان، ای بخشاینده، ای خداوند، ای پروردگار، ای نزدیک، ای اجابتگر، ای پدید آورنده آسمان ها و زمین، ای باشکوه ارجمند، ای مهربان، ای عطابخش، ای زنده، ای پاینده! به حق هر نامی که مخصوص توست و تو دوست داری تا بدان نام خوانده شوی و به هر دعایی که یکی از پیشینیان و پسینیان تو را بدان خواند و تو مستجابش گرداندی، از تو خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و قلبم را به بیم و هراس از خودت متوجه گردانی و مرا از مخلصان قرار دهی و تمام ارکانم را برای عبادت خویش تقویت گردانی و سینه ام را برای نیکی و پارسایی گشاده کنی و زبانم را برای تلاوت کتابت گویا گردانی، ای صاحب اختیار مؤمنان!

و بر محمد و خاندان محمد درود فرست و هر چه دوست داشتی از خدا بخواه، سپس نماز عشا و تعقیبات آن را بخوان.

فصل

: - . کتاب الاقبال : ۴۲-۳۳ - ذکر ترتیب نافله ماه رمضان پس از نماز عشا و دعاهای آن در هر شب که نافله آن هم بیست رکعتی است.

سپس دو رکعت نماز می خوانی و بعد از اتمام، دعایی را که از دست نوشت جدم ابو جعفر طوسی به روایت از امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم، می خوانی:

خدایا از تو می خواهم به زیبایی و شکوه و جمال و بزرگی و روشنایی و فراخی رحمتت و به نام هایت و به عزت و قدرت و اراده ات و به نفوذ فرمانت و به حد نهایت خشنودیت و بزرگواری و بخشش و جاودانگی عزت و فرمانروایی‌ات و فخر و برتری مقامت و بخشش دیرینت و نشانه های شگفتت و لطف و سخاوت و روزی فراگیرت و بخشش و نیکی و احسان و فضل و نعمت بخشی و منزلت و جبروتت و از تو خواهم به تمام مسائلت که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و مرا از آتش نجات دهی و بهشت را به من ارزانی داری و روزی حلال و پاکت را بر من فراخ گردانی و شر بدکاران عرب و غیر عرب را از من دفع کنی و زبانم را از دروغ و دلم را از حسادت و چشمم را از خیانت باز داری که تو {نگاه های دزدانه و آنچه را که دل ها نهان می دارند}، - . غافر / ۱۹ -

می دانی. و در این سال و هر سال حج و عمره را روزی‌ام فرمایی و چشمم را فروپوشی و پاکدامنم گردانی و روزی‌ام را فراخ و مرا از هر بدی حفظ فرمایی، ای مهربان ترین مهربانان!

سپس دعایی را که محمد بن ابی قره در تعقیب این دو رکعت روایت کرده است، می خوانی:

خدایا از تو می خواهم از درخشندگی‌ات، به درخشنده ترین آن و همه درخشش تو روشنی بخش است. خدایا از تو خواهم به تمام مراتب درخشندگی‌ات. خدایا از تو خواهم از زیبایی‌ات به زیباترین آن و تمام زیبایی تو زیباست. خدایا از تو خواهم به تمام مراتب زیبایی‌ات. خدایا از تو خواهم از شکوهت به باشکوه ترین آن، در صورتی که همه مراتب شکوهت پرشکوه است. خدایا از تو خواهم به تمام مراتب شکوهت. خدایا از تو خواهم از عظمتت به عظیم ترین آن و تمام مراتب بزرگی تو بزرگ است. خدایا از تو خواهم به حق جملگی بزرگی‌ات. خدایا از تو خواهم از نورت، به حق نورانی ترین آن و تمام مراتب نورت تابنده است. خدایا از تو خواهم به حق تمام نورانیتت. خدایا از تو خواهم از رحمتت به وسیع ترینش و تمام مراتب رحمتت فراخ است. خدایا از تو خواهم به تمام مراتب رحمتت. خدایا از تو خواهم از کمالت به کامل ترین آن و تمام کمالت کامل است. خدایا از تو خواهم به تمام مراتب کمالت. خدایا از تو خواهم از کلماتت به کامل ترین آن و تمام کلماتت تامه است. خدایا از تو خواهم به تمام کلماتت. خدایا از تو خواهم از نام هایت، به بزرگ ترین آن و تمام نام هایت بزرگ است. خدایا از تو خواهم به تمام نام هایت. خدایا از تو خواهم از عزتت، به عزیزترینش و همه عزت تو عزیز است. خدایا از تو خواهم به حق تمام مراتب عزتت. خدایا از تو خواهم به حق جاری ترین مراتب خواست و مشیتت و تمام خواست تو جاری است. خدایا از تو خواهم به حق تمام مراتب مشیتت. خدایا از تو خواهم به قدرتی که بدان بر همه چیز احاطه کرده ای و همه توانایی تو فراگیر است. خدایا از تو خواهم به تمام توانایی‌ات. خدایا از تو خواهم از دانش نافذترت و همه دانش تو نافذ است. خدایا از تو خواهم به حق همه مراتب دانشت. خدایا از تو خواهم از گفته ات به پسندیده ترین آن و همه گفتارت پسندیده است. خدایا از تو خواهم به حق تمام گفتارت. خدایا از تو خواهم از خواسته‌هایت به محبوب ترین آن و همه خواسته هایت دوست داشتنی است. خدایا از تو خواهم به حق تمام خواسته هایت. خدایا از تو خواهم از شرافتت به شریف ترین آن و همه شرافت تو شریف است. خدایا از تو خواهم به حق همه شرافتت. خدایا از تو خواهم از فرمانروایی‌ات به ابدی‌ترین آن و همه فرمانروایی‌ات ابدی است. خدایا از تو خواهم به حق همه فرمانروایی‌ات. خدایا از تو خواهم از مفتخرترین فرمانروایی‌ات و همه فرمانروایی‌ات گرانمایه است. خدایا از تو خواهم به حق تمام فرمانروایی‌ات. خدایا از تو خواهم از منتت، به قدیم ترین آن و همه منت تو دیرینه است. خدایا از تو خواهم به همه منتت. خدایا از تو خواهم از آیاتت به شگفت‌ترین آن و همه آیاتت شگفت است.

خدایا از تو خواهم به جملگی آیاتت. خدایا از تو خواهم از فضلت به برترین آن و همه فضلت برترین است. خدایا از تو خواهم به حق تمام مراتب فضلت. خدایا از تو خواهم از فراگیرترین روزیت و روزیت همه فراگیر است. خدایا از تو خواهم به حق تمام روزیت. خدایا از تو خواهم به گواراترین بخشش هایت و همه بخشش های تو گواراست. خدایا از تو خواهم به حق تمام بخشش هایت. خدایا از تو خواهم از زودهنگام ترین نیکی‌ات و همه نیکی‌ات زودهنگام است. خدایا از تو خواهم به حق تمام نیکی‌ات. خدایا از تو خواهم از بهترین احسانت و همه احسان تو نیکوست. خدایا از تو خواهم به حق تمام مراتب احسانت.

خدایا از تو خواهم بدان مقام و بزرگ منشی که تو در آنی. خدایا از تو خواهم به هر شأن به تنهایی و به هر بزرگواری به تنهایی. خدایا از تو خواهم به آنچه مرا پاسخ دهی هنگامی که از تو خواهم، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای بخشاینده، ای مهربان، ای باشکوه ارجمند! [از تو خواهم] که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و حج خانه محترم خویش و زیارت قبر پیامبرت صلی الله علیه و آله را امسال و هر سال روزیم فرمایی و عاقبتم را به خیر ختم فرمایی، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از تو خواهم که درود فرستی بر محمد، بنده برگزیده و امین پاک و فرستاده منتخب و برگزیده آفرینشت از میان بندگانت که به او ندا دادی و پیامبر راستین و دوستت که او را بر فرستادگانت برتری دادی و از بین جهانیان برگزیدی، آن هشدار دهنده و بشارت دهنده و آن چراغ فروزان، و بر خاندان پاک و مطهر و برگزیده او و بر آن فرشتگانت که آن ها را برای خویش برگزیدی و از بندگانت پنهان داشتی و بر پیامبرانت که به راستی از تو خبر می دادند و بر فرستادگانت که آنان را به وحی خویش مخصوص گرداندی و با رسالت های خویش بر جهانیان برتریشان دادی و بر بندگان شایسته ات که آنان را در رحمت خویش وارد فرمودی و بر جبرییل و میکاییل و اسرافیل و فرشته مرگ و مالک، خزانه دار دوزخ و رضوان، خزانه دار بهشت و روح القدس و روح الامین و حاملان مقرب عرشت و بر منکر و نکیر و بر دو فرشته ای که حافظان من هستند و بر فرشتگان بزرگوار نویسنده اعمال بندگان درودی فرست که دوست داری اهل آسمان ها و زمین ها بدان بر آنان درود فرستند، درودی بسیار و پاک و مبارک و پاکیزه و طاهر و زیاد و شریف و برجسته که به وسیله آن فضیلت های آن بزرگواران را بر پیشینیان و پسینیان نمایانگر سازی.

خدایا به محمد و اهل بیت پاک او مقام وسیله و جایگاه بلندمرتبگی و برتری و درجه والا را عطا کن و با هر نزدیکی، نزدیکی دیگری و با هر کرامت کرامتی دیگر و با هر وسیله وسیله ای دیگر و با هر فضیلت فضیلتی دیگر و با هر مقام بلند، مقام بلند دیگری به او پاداش ده تا این که به هیچ فرشته مقرب و پیامبر فرستاده ای چیزی در روز قیامت نبخشی مگر کمتر از آنچه به محمد و خاندان او می بخشی.

خدایا جایگاه محمد را نزدیک ترین فرستادگان به خویش و منزلش را فراخترین منزل در بهشت و مقام وسیله اش را از همه آنان نزدیک تر و فضیلت او را از همه روشن تر گردان و او را اولین شفاعتگر و شفاعت شده و اولین گوینده و پیروزترین درخواست کننده قرار ده و او را در جایگاهی پسندیده محشور فرما که پیشینیان و پسینیان بدان غبطه ورزند. ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از تو می خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و صدایم را بشنوی و دعایم را مستجاب گردانی و خواسته ام را برآوری و حاجتم را برآورده سازی و توبه ام را بپذیری و به وعده خویش در مورد من عمل کنی و از لغزشم درگذری و گناهم را بیامرزی و از خطایم درگذری و از ستمم چشم بپوشی و بر جرمم گذشت کنی و به من رو کنی و از من

روی نگردانی و بـه مـن رحم کنی و مجـازاتم نکنی و از من درگـذری و گرفتـارم نسـازی و از پـاک ترین و فراخ ترین روزی خویش نصـیبم گردانی و محرومم نسـازی و قرضم را ادا فرمایی و چشـمم را روشن کنی و بارم را از دوشم برگیری و آنچه را که توانش را نـدارم بر من تحمیل نکنی ای سـرورم! و مرا در هر خیری که محمـد و خاندان محمد را در آن وارد کردی، وارد گردانی و از هر بدی ای که محمد و خاندان محمد را از آن خارج فرمودی، خارج گردانی و من و خانواده و نسـلم و برادرانم را در دنیا و آخرت با آنان قرار دهی.

خـدایا، چنانچه به من امر فرموده ای، تو را می خوانم، پس بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرست و چنانچه وعده ام داده ای دعـایم را مسـتجاب فرمـا که تویی شـنوای دعـا و نزدیـک و اجـابتگر. خـدایا از تو می خواهم ای خـدا، ای خـدا، ای بخشاینـده، ای مهربان، ای باشـکوه ارجمنـد، که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و در این سال و هر سال مرا از حاجیان خانه محترم خویش و زائران قبر پیامبرت علیه السلام قرار دهی و عاقبتم را ختم به خیر فرمایی، ای مهربان ترین مهربانان! خدایا از تو خواهم که بر محمـد و خانـدان محمد درود فرستی و در این جایگاهم، هر آرزویی را که در این ماه درباره دین و دنیایم دارم برایم گردآوری و با نعمت بیشتر خود بر من منت فرما، از جایی که فکرم بـدان خطور نمی کنـد و بـدان امیـد نـدارم و از چیزی که کار دین و دنیایم را بـدان اصـلاح می فرمایی و [از تو می خواهم] تمام این ها را در سـلامت قرار دهی و انواع بلا را از من دور بداری، ای مهربان ترین مهربانان....

و حاجاتت را می خواهی.

سپس دو رکعت نماز می گزاری و دعایی را که از دست نوشت جـدم ابو جعفر طوسـی رحمه الله به روایت از امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم، می خوانی:

خدایا گمان نیک را بر تو و صداقت را در توکل بر تو از تو می خواهم و به تو پناه می برم از این که با چیزی امتحانم کنی که ضرورت آن مرا وادار کنـد که به ذره ای از گناهـانت پناه برم و به تو پناه می برم از این که مرا به حالتی دچار کنی که در آن حالت در سختی و آسانی گمان کنم که نافرمانی های تو مرا بیشتر به موفقیت می رساند تا فرمانبرداریت و به تو پناه می برم از این که سـخن حقی را از روی فرمـانبرداری تو بگویم و به واسـطه آن در پی دیگری بـاشم، و به تو پنـاه برم از این که مرا مایه عبرت دیگری قرار دهی، و به تو پنـاه می برم از این که کسـی با آنچه به من بخشـیده ای سـعادتمندتر از من باشـد، و به تو پناه می برم از ایـن که برای درخـواست چیزی که به من قسـمت نکرده ای به رنـج افتم و آنچه را قسـمت یـا روزی‌ام کرده ای، در آسـانی و سـلامتی، حلاـل و پـاک به من ارزانی دار، و به تو پنـاه می برم از هر چه بین من و تو فاصـله کرده یا ما را از هم دور سـاخته یـا از بهره ام نزد تو کاسـته یا روی بزرگوارت را از من باز گردانـده است، و به تو پناه می برم از این که خطا یا سـتم یا گناه یا زیاده روی‌ام بر نفسم و پیروی از هوای نفسم و شـتابم در شهوت رانی مانع از آمرزش و خشنودی و پاداش و بخشش و برکات و ثواب نیک و زیبایت که خود وعده داده ای شود.

سپس دعای محمد بن ابی قره را در تعقیب این دو رکعت می خوانی:

خدایا از تو خواهم به ذکر «معبودی جز تو نیست» و به درخشش «معبودی جز تو نیست»، ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو

خـواهم به شـکوه ذکر «معبـودی جز تـو نیست» ای که «معبـودی جز تـو نیست» و از تـو خـواهم به زیبـایی ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست»، و از تو خواهم به عظمت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تـو خواهم به نورانیت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به رحمت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبـودی جز تـو نیست» و از تو خواهم به کمـال ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به کلمـات ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به نام های ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به عزت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به قـدرت ذکر «معبـودی جز تـو نیست» ای که «معبـودی جز تـو نیست» و از تـو خواهم به سـیطره ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبـودی جز تو نیست» و از تو خواهم به والا-یی ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تـو خـواهم به آیـات ذکر «معبـودی جز تـو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به مشـیت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبـودی جز تـو نیست» و از تـو خواهم به دانش ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تـو خواهم به شـرف ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به مـالکیت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به فضـیلت ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تـو خـواهم به کرامت ذکر «معبـودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» و از تو خواهم به بلنـدی ذکر «معبودی جز تو نیست» ای که «معبودی جز تو نیست» که بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرستی و عمرم را دراز و روزی‌ام را فراخ گردانی و تنم را به سلامت داری و به آرزویم برسانی. خدایا اگر در پیشگاهت از شقاوتمندان بودم، نامم را از بین شقاوتمندان محو فرما و در بین سـعادتمندانم بنویس که تو خود فرموده ای: { خدا آنچه را بخواهد محو یا اثبات می کند و اصل کتاب نزد اوست.} - . رعد / ۳۹ - ...

و حاجتت را می خواهی.

سپس دو رکعت نماز می گزاری و دعایی را که از دست نوشت جـدم ابو جعفر طوسـی رحمه الله به روایت از امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم، می خوانی:

خدایا به آمرزش لازم و به رحمت واجبت، سلامت از هر گناه و غنیمت یافتن از هر نیکی و رسیدن به بهشت و نجات از آتش را از تو خواهم. خدایا دعاگویان تو را خوانده اند و من نیز خوانده ام، حاجت خواهان از تو خواسـته اند و من نیز از تو خواسته ام و خواسـتاران از تو درخواست نموده انـد و من نیز به درگاهت درخواست کرده ام. خدایا مایه اطمینان و آروزی من تویی و منتهای خواسـته و دعا در سـختی و آسانی به سوی درگاه توست. خـدایا بر محمـد و خانـدان محمد درود فرست و یقین را در دلم و روشـنایی را در دیده ام و خیرخواهی را در سینه ام و یادت را در شب و روز بر زبانم قرار ده و روزی فراخ و غیر ممنوع و بی پایان و نه محظور روزیم فرما و در روزی ای که بر من ارزانی داشته ای برکت ده و بی نیازی‌ام را نزد خودم و خواسته ام را در نزد خودت قرار ده، ای مهربان ترین مهربانان! سـپس دعایی را که محمـد بن ابی قره در تعقیب این دو رکعت در کتابش ذکر کرده است، می خوانی:

ای که معبودی جز تو نیست. ای پروردگـار و وارث هر چیز، ای خـدا، ای معبود خـدایان که شـکوهش والا-ست. ای خـدا، ای

معبود ستوده در تمام کارهایش، ای خدا، ای بخشنده نسبت به همه چیز و مهرورز و مهربان به آن، ای خدا، ای پاینده ای که نه چیزی از دست او رود و نه بر او دشوار آید، ای خدای یگانه یکتا، تو پیش از هر چیز و پایان هر چیزی. ای خدای جاوید بی زوال که فرمانروایی‌اش فنا ناپذیر است. ای خدای بی نیاز و بی مانند که هیچ چیز مانند او نیست. ای خدای آغازگر همه چیز و هیچ چیز همتای او نیست. ای خدای بزرگی که دل ها به کنه عظمت او راه نیابند. ای خدای آغازگر نوآفرین ایجاد کننده و آفریدگار همه چیز بدون نمونه ای که در ساخت موجودات از آن الهام گرفته باشی. ای خدایی که با قداست خویش از هر آفتی پاک و طاهر است. ای خدایی که به هر چه آفریده، از بخشش و لطف خویش پاداش و روزی دهد. ای خدای پاک از هر ستمی که بدان راضی نیست و کارهایش با آن درنیامیزد. ای خدای نعمت بخش صاحب احسان و کرم که بخششش تمام خلایق را فرا گرفته است. ای خدای مهربانی که مهربانی‌اش به همه چیز رسیده است. ای خدایی که تمام بندگان از بیمش در برابر او خاضع گشته اند. ای خدای آفریننده هر که در آسمان ها و زمین است و بازگشت همه به سوی اوست. ای خدای بخشنده بر هر فریادخواه و گرفتار و فریادرس او. ای خدایی که زبان ها کنه شکوه و عزت او را توصیف نتوانند کرد. ای خدای آغازگر اشیا که در ایجاد آن ها از احدی از خلقش یاری نجسته است. ای خدای دانای به عالم غیب که ذره ای از آفرینش آن بر او دشوار نیاید. ای خدای بازگرداننده، برانگیزنده و ارث برنده تمام مخلوقاتش. ای خدای سنجیده کار صاحب نعمت که هیچ یک از آفریدگانش با او برابری نمی کند. ای خدایی که هر چه بخواهد می کند و لطف خویش را بر تمام خلقش از سر می گیرد.

ای خدای شکست ناپذیر والای چیره بر خلقش که چیزی از دست او نمی رود. ای خدای شکست ناپذیر و سخت کیفری که کسی تاب انتقامش را ندارد .

ای خدایی که در عین بلندی نزدیک و در عین نزدیکی والاست، کسی که همه چیز در برابر عظمت او خوار گشته است. ای خدایی که روشنی و هدایت هر چیز است که نورش تاریکی ها را شکافته است.

ای خدای قدوس پاک از هر چیز که هیچ چیز با او برابری نمی کند. ای خدای نزدیک اجابتگر و والای نزدیک که از همه چیز نزدیک تر است. ای خدای والا مقام که بلندی و رفعتش فراتر از همه چیز است. ای خدای آغازگر و بازگرداننده اشیا که گفته ها به پای منزلت او نرسند. ای خداوند بزرگ بزرگوار باگذشتی که عدالتش همه چیز را فرا گرفته است. ای خدای بزرگ عزتمند و صاحب کبریا که بزرگی‌اش به خواری بدل نگردد. ای خدای صاحب سلطه باشکوهی که زبان ها را یارای وصف نعمات و ستایش او نیست. بر محمد و خاندان محمد درود فرست و در آنچه از دستور حتمی خود حکم و مقرر فرموده ای و در آنچه از فرمان حکیمانه ات در شب قدر تقسیم کنی و در قضایی که بازگشت ندارد و تغییرناپذیر است، از تو خواهم که نام مرا در زمره حاجیان بیت الله الحرام بنویسی که حجشان مقبول، کارهای بدشان بخشوده شده، گناهانشان آمرزیده، سعیشان مورد سپاس است و [از تو خواهم] در آنچه حکم و مقدر می فرمایی، عمرم را طولانی و روزی‌ام را فراخ گردانی و امانتم را ادا فرمایی. خدایا امسال حج خانه محترم خویش و زیارت قبر پیامبرت صلی الله علیه و آله را در آسانی از سوی خویش و سلامتی روزی‌ام گردانی... و حاجاتت را می خواهی.

سپس دو رکعت می گزاری و دعایی را که از دست خط جدم ابو جعفر طوسی رحمه الله علیه به روایت از امام صادق علیه

السلام نقل کرده ایم، می خوانی:

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا برای آنچه خلقم کرده ای فارغ کن و از آنچه مرا مسئول آن کرده ای غافل نگردان. خدایا از تو ایمانی می خواهم که باز نگردد و نعمتی که پایان نپذیرد و همراهی با پیامبرت در بالاترین مراتب بهشت جاودان که درودت بر او و خاندان او باد. خدایا روزیم را روز به روز از تو می خواهم، نه آنقدر اندک که موجب بدبختی‌ام گردد و نه آنقدر بسیار که موجب سرکشی‌ام شود. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و از فضل خویش در این سال روزی‌ام فرما، آنچه را که به برکت آن حج و عمره را روزی‌ام می گردانی و به وسیله آن مرا بر روزه و نماز توانمند می سازی، که تویی پروردگار من و مایه امید و نگهدار من. نگهدار و امیدی جز تو و راه نجاتی از تو جز به سوی تو ندارم، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و در دنیا به من نیکی و در آخرت نیز نیکی عطا فرما و به رحمت خویش مرا از عذاب آتش حفظ فرما.

سپس دعایی را که محمد بن ابی قره در کتابش در پی این دو رکعت ذکر کرده است، می خوانی:

خدایا من حاجتم را به وسیله تو و از تو می خواهم. اگر کسی حاجتش را از دیگری بخواهد، من تنها آن را از تو می خواهم که یکتایی و شریکی نداری و از تو خواهم به فضل و رحمت و خشنودیت که بر محمد و اهل بیت او درود فرستی و در این سال، برای من راهی را به سوی خانه محترم خویش قرار دهی و حجی مقبول و پذیرفته و پاک که برای تو خالص گشته روزی‌ام گردانی و چشمم را به وسیله آن روشن گردانی و درجه ام را به آن ارتقا دهی و زشتی هایم را بدان فرو پوشی و فروبستن چشم و پاکدامنی از تمام محرمات و نافرمانی هایت را روزیم فرمایی تا این که هیچ چیز را بر فرمانبرداری و هراس از تو و عمل به آنچه دوست داری و ترک هر چه ناپسند می داری و از آن باز داشته ای ترجیح ندهم و آن را در دین و جسم و مال و فرزندان و خانواده و برادرانم و هر چه به وسیله آن بر من نعمت بخشیده ای و عطا فرموده ای، در آسانی و رفاه و دارایی و سلامتی قرار دهی. و از تو می خواهم که مرگم را شهادت در راهت، به همراه دوستانت و در زیر پرچم پیامبرت قرار دهی و از تو می خواهم تا دشمنان خود و دشمنان رسولت را به وسیله من به قتل برسانی و از تو خواهم که با خوار کردن هر کدام از بندگانت که بخواهی مرا گرامی داری و با گرامی داشتن هیچ یک از دوستانت مرا خوار نگردانی و راهی را به سوی رسولت برای من قرار دهی. خداوند مرا بس است، هر چه خدا بخواهد، بر خدا توکل کردم و هیچ نیرو و قوتی نیست، مگر به خداوند.

سپس دو رکعت نماز می گزاری و دعایی را که از دست نوشت جدم ابو جعفر طوسی رحمه الله علیه به روایت از امام صادق علیه السلام نقل کرده ایم، می خوانی: خدایا ستایش همه تو راست و فرمانروایی همه تو راست و تمام امور، آشکار و پنهانش به سوی تو باز می گردد و تویی نهایت هر امر و اسباب نیکی همه در دست توست. خدایا از تو خواهم از نیکی همه را و به تو پناه می برم از شر همه اش. خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا به تقدیر خویش راضی گردان و در تقدیر خویش به من برکت ده تا پیش انداختن آنچه را که به تأخیر انداخته ای و تأخیر انداختن آنچه را که پیش انداخته ای نخواهم. خدایا از فضل خویش بر من بگستران و برکت خویش را روزی‌ام گردان و مرا در طاعت خویش به کار گیر و به هنگام پایان عمرم مرا در راه خود بمیران و کارم را به دیگری وامگذار و پس از آنکه هدایتم کردی، دلم را دستخوش انحراف مگردان و از جانب خود، رحمتی بر من ارزانی دار که تو خود بخشایشگری.

سپس دعایی را که محمد بن ابی قره در کتابش در تعقیب این دو رکعت گفته، می خوانی:

بار خدایا ای پروردگار ماه رمضان، که قرآن را در آن نازل فرمودی و در آن روزه را بر بندگانت واجب کردی، بر محمد و خاندان او درود فرست و حج خانه محترم خویش را در این سال و هر سال روزیم گردان و گناهان بزرگم را بیامرز؛ به راستی که جز تو کسی آن را نبخشد. ای بخشاینده، ای بسیار دانا! خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و گوش جانم را بر ذکرت بگشا و چنان کن که کتابت را تصدیق کنم و به وعده ات ایمان پیدا کنم و به عهدت وفا کنم و از بیم خویش آنقدر روزی‌ام کن که به وسیله آن از تو به سوی تو بگریزم.

خدایا بر محمد و اهل بیت او درود فرست و به من مهر ورز، مهری که مرا فرا گیرد و مرا به سلامت دار، سلامتی که مرا بدان بپوشانی و روزی ای به من عطا فرما که مرا بی نیاز گرداند و گشایشی به من ده که مرا فراگیرد. ای سخاوتمندترین کسی که از او درخواست شده و ای بزگوارترین کسی که خوانده شده و ای مهربان ترین کسی که از او درخواست مهرورزی شده و ای رئوف ترین کسی که گذشت کرده و ای بهترین کسی که بر او تکیه شده است. تو را خوانم برای اندوهی که جز تو کسی آن را برندارد و برای گرفتاری ای که جز تو کسی آن را برطرف نسازد و برای غصه ای که جز تو کسی آن را از میان بردارد و برای رحمتی که جز از جانب تو بدان دست نیابند و برای خواسته ای که جز به وسیله تو برآورده نمی شود. خدایا، چنانچه عادتت بر این بود که برای درخواست از خود به من اجازه دهی و با یاد خویش به من مهر ورزی، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست و همین الآن الآن در کارم گشایش ده و مرا از هر آنچه بر جان خویش بیم دارم رهایی بخش؛ به راستی که اگر تو از جانب خویش رحمتی به من نرسانی که به وسیله آن نجاتم بخشی، غیر از تو هم کسی را نخواهم یافت که مرا نجات دهد و من جز تو که را دارم؟ تو تو تو ای مولای من! نسبت به من بسیار به آمرزش عادت داری و من بسیار به معصیت و منم کسی که پیش از معصیتم از تو نترسیدم و تو را بر شهوتم ترجیح ندادم، ولی عمل بدم و کردار زشتم و جرم عظیمم تو را از اجابت من باز ندارد، بلکه با رحمت خویش به من لطف فرما و با آمرزش خویش بر من منت نه و با گذشت خویش از من درگذر و دعایم را مستجاب فرما و به رحمت خویش اجابت تمام این ها را به من بشناسان. سرورم! از تو خواهم: راستی در کارم و موفقیت در خواسته ام و درستی نفسم و رستگاری در دینم و گشایش در روزی‌ام و روزی خانواده ام و نعمت بخشی بر من و قناعت بر آنچه قسمتم کرده ای.

خدایا از فضل خویش بسیار قسمتم فرما و خیر را در دستانم جاری کن و مرا از آنچه برایم مقدر فرموده ای خشنود گردان و عاقبتم را به هر چه خوب و نیکوست مقدّر فرما و مرا برای روزه داری و عبادت این ماه نیرو ده. به راستی که تو بر همه چیز توانایی. ای مهربان ترین مهربانان! و درود خدا بر بهترین آفریده اش محمد و خاندان محمد باد...

و حاجات خویش را از خدا بخواه.

سپس دو رکعت نماز می گزاری و دعایی را که از دست نوشت جدم ابو جعفر طوسی رحمه الله به روایت از امام محمد باقر علیه السلام - . در منبع آمده است: از امام صادق علیه السلام. - نقل کرده ایم و آن را دعای جامع می نامید، می خوانی: به نام خداوند بخشاینده مهربان. گواهی می دهم که معبودی جز الله نیست، او یگانه است و شریکی ندارد و گواهی می دهم که محمد، بنده و رسول اوست، به خدا و تمام فرستادگان خدا و به تمام آنچه بر جملگی فرستادگان خداوند نازل فرموده ای،

ایمان پیـدا کرده ام و این که وعـده خداونـد حق است و دیـدارش حق و خداونـد راست گفته و فرسـتادگان ابلاغ کرده اند. و ستایش خـدای را که پروردگار جهانیان است و منزه است خـدا، هر بار که چیزی خداونـد را تنزیه گوید و همان طور که خدا دوست می دارد که تنزیه شود و سـتایش خـدای را، هر بـار که چیزی خـدا را سـتایش کنـد و همان طور که خـدا دوست دارد ستـایش شود و معبودی جز خـدا نیست، هر بار که چیزی خـدا را به یگانگی بسـتاید و همان گونه که خداونـد دوست دارد به یگانگی سـتوده شود و خدا بزرگتر است، هر بار که چیزی خداوند را به بزرگی بسـتاید و همان گونه که خداوند دوست دارد به بزرگی سـتایش شود. خدایا کلیدهای نیکی و سـرانجام و فراخی و سودها و برکات آن را از تو خواهم، از آنچه دانشم بدان رسـیده و آنچه ذهنم از شـمردن آن ناتوان شـده است. خـدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و اسـباب شـناخت او را بر من روشن کن و درهای آن را بر من بگشا و مرا در پوشش برکات رحمت خویش قرار ده و با جلوگیری از جدایی از دینت بر من منت فرما و دلم را از تردید پاک فرما و دلم را به جای پاداش دیر هنگام آخرتم، سرگرم دنیا و زندگی زودهنگامم نساز و دلم را بـه حفـظ آنچـه نـادانی‌ام را در مـورد آن نمی پـذیری مشغول کن و زبـانم را به سـوی هر خیری راهنمـایی کن و دلم را از ریاکاری و بلندآوازگی پاک کن و آن را در مفاصلم جاری نساز و کردارم را برای خودت خالص گردان.

خـدایا به تو پناه برم از بـدی و همه انواع زشتی ها، آشـکار و نهان آن و غفلت های آن و تمام اموری که شـیطان رانده شده به وسـیله آن قصـد مرا کنـد و هر کاری که تو به آن علم داری و پادشاه ستیزه جو در مورد من می‌خواهد و تو به بازگرداندن آن از من توانایی. خدایا به تو پناه آورم از شب آزاران جن و انس و رئیسان جنیان و شـرور و حیله گری های آنان و محل حضور بـدکاران جن و انس و از این که از آیینم به خطا روم و به آن آخرتم تباه گردد و از این که در زنـدگی‌ام از اینان به من زیانی یـا بلایی رسـد که مرا گرفتار آنان سازد و توان و صبری بر تحمل آن نداشـته باشم، پس ای معبود من! مرا با تحمل آن امتحان نکن که مرا از یاد تو باز دارد و از عبادتت غافل کند. تویی حافظ بازدارنده و دفع کننده و نگهدار در برابر تمام این ها.

خـدایا از تو خواهم رفـاه را در زنـدگی‌ام، تا وقتی که زنـده ام می‌داری، زنـدگی ای که به وسـیله آن بر طاعت تو نیرو گیرم و بدان به خشـنودی تو نائل گردم و به وسـیله آن و به بخشش تو به سرای زندگی حقیقی بروم و روزی ای را که مرا به سرکشی وا می دارد روزی‌ام نگردان و به فقری که بـدان بـدبخت و تنگ دست شوم، دچارم نکن. بهره ای فراوان در آخرتم و زندگی فراخ و گوارا و خوشاینـد در دنیایم به من عطا فرما و دنیا را زنـدان من قرار نده و جدایی از آن را مایه اندوه من نگردان. مرا با سلامـت از فتنه آن پنـاه ده و عملم را در آن پـذیرفته و تلاشـم را در آن مورد سپاس قرار ده. خـدایا، هر که نسـبت به من نیت سویی دارد، تو به او اراده سوء کن و هر که قصد نیرنگ نسبت به من دارد، با او نیرنگ کن و نگرانی هر که را که نگرانی‌اش در وجـودم رخنـه کرده از مـن دور کـن و مکر هر کـه را نسـبت بـه من مکری کرده به خـودش بـاز گردان، که تـویی بهـترین مکرانگیزان. و چشـمان ناسپاسان و بـدکاران و سـرکشان و حسودان را درآور. خـدایا بر محمـد و خاندان او درود فرست و از جانب خویش آرامشی بر جانم فرود آور و زره محکم خویش را بر من بپوشان و با پوشش نگهدار خویش مرا حفظ کن و مرا زیر پوشش سلامتی سودمند خویش قرار ده و گفتار و کردارم را تأیید کن و به من خانواده و فرزندان و مالم برکت ده و آنچه از پیش فرستاده ام و آنچه به تأخیر انداخته ام و آنچه از آن غفلت کرده و آنچه قصدش را کرده و آنچه در آن کوتاهی نموده و آنچه آشـکار کرده و آنچه نهـان نموده ام. مرا بیـامرز ای مهربان ترین مهربانان! و بر محمـد و خانـدان پاک و طاهر او درود فرست، چنانچه تو شایسته آنی ای صاحب اختیار مؤمنان!

سپس دعـایی را که محمـد بن ابی قره در تعقیب این دو رکعت در کتـابش ذکر کرده است، می خـوانی: خـدایا از تـو خواهم، همچـون خواسـتن بیچـاره ای نـاتوان و از تـو طلب می کنم، همچـون طلبیـدن بینوایی بی چیز و روی زاری به درگـاهت آورم، همچون زاری ستمدیده ای نابینـا و دعـا و زاری می کنم، همچون دعا و زاری گنهکاری خوار و ناتوان و از تو درخواست می کنم، همچـون درخـواست کسـی که جـانش در برابر تـو خـاضع گشـته و گردنش در برابر تو خوار شـده و بینی‌اش در برابر تو تسـلیم شـده و چهره اش برای تو خاک آلود گشـته و پیشانی‌اش برای تو بر زمین افتاده و اشک هایش برای تو روان شده و راه چاره بر او بسته شده و دلیل و برهانی بر گناه خویش ندارد و توانش به تحلیل رفته و حسرتش شدت یافته و پشیمانی‌اش عظیم گشـته است. پس بر محمـد و خانـدان محمد درود فرست و به درمانده ای که نیازمند رحمت توست رحم کن. به حق عظیمت ای عظیم، ای عظیم، ای عظیم. بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرست و مرا و پـدر و مـادرم و تمـام مردان و زنـان با ایمان را بیـامرز و در این جایگاهم برات رهایی از آتش را بر من ارزانی دار و روزی حلال و وسیع و پر از لطفت را بر من فراخ گردان و از گنجینه هـای خویش بر من عطا فرما و بر من و خانواده و مالم و بر تمام آنچه روزی‌ام گردانـده ای برکت ده و امسال حج و عمره را در فراوان ترین بخشـش و فراخ ترین ثروت روزی‌ام فرما و آن را پذیرفته و مقبول و خالص برای ذات بزرگوار خود قرار ده. ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بزرگوار، رزق و روزی خانواده و زن و فرزنـدانم و بـدهکارانم و تجارتم و تمام آنچه از سختی آن می ترسم و روزی جملگی خلقت را کفایت فرما و مرا از شـر بدکاران عرب و عجم و از شـر آذرخش ها و سـرما و شر هر جنبنده ای که اختیارش در کف توست نجات ده که تو بر مسـیر درستی. ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بزرگوار، این ها را به رحمت خـویش برای من انجـام ده و حق خـویش را بر من ببخش و به آمرزش خـویش گناهـانم را بپوش و پس از آنکه هـدایتم کردی دلم را دسـتخوش انحراف مگردان و از جـانب خود، رحمتی بر من ارزانی دار {که تو خود بخشایشـگری.} - . آل عمران / ۸ - و بر محمد و خاندان محمد درود فرست... و حاجاتت را بخواه .

سپس به سجده برو و آنچه را که ذکر کرده بودیم و تنها بنا بر اقتضای عذری آن را تکرار کردهایم بخوان:

خدایا مرا با دانش بی نیاز فرما و با بردباری بپیرای و با پرهیزکاری کرامت بخش و با سلامتی زیبا کن. ای صاحب سلامتی، مرا از آتش در امان دار، در امان دار. سپس سر بلند کن و بگو:

ای خدا، ای خدا، ای خدا! به این که معبودی جز تو نیست، از تو خواهم به نامت: به نام خداوند بخشاینده مهربان، ای خداوند، ای پروردگار، ای نزدیک، ای اجابتگر، ای پدید آورنده آسـمان ها و زمین، ای باشکوه ارجمند، ای مهربان، ای عطابخش، ای زنـده، ای پاینـده! به حق هر نامی که مخصوص توست و تو دوست داری تا بـدان نام خوانـده شوی و به هر دعایی که یکی از پیشینیان و پسینیان تو را بدان خوانده و تو مستجابش گردانده ای، از تو خواهم که بر محمد و خاندان او درود فرستی و قلبم را به بیم و هراس از خـودت متوجه گردانی و مرا از مخلصـان قرار دهی و تمـام ارکـانم را برای عبـادت خویش تقویت گردانی و سینه ام را برای نیکی و پارسـایی گشـاده کنی و زبانم را برای تلاوت کتابت گویا گردانی، ای صاحب اختیار مؤمنان! بر محمد و خاندان محمد درود فرست و برایم چنین و چنان کن... و حاجت هایت را از خدا بخواه.

بـدان من نمازهـای مربوط به شب هـای مـاه رمضان را که به طریق روایت و راویان آن اطمینان نداشـتم ذکر نکردم و از اثبات آن‌ها صرف نظر کردم. - . کتاب الاقبال : ۴۲-۳۳ -

**[ترجمه]

«۴»

دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ، عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام: أَنَّهُ دَخَلَ مَسْجِدَ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله

۱- ۱. کتاب الاقبال: ۳۳- ۴۲.

وَ ابْنُ هِشَامٍ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ هُوَ يَقُولُ هَذَا شَهْرٌ فَرَضَ اللَّهُ صِيَامَهُ وَ سَنَّ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قِيَامَهُ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ كَذَبَ ابْنُ هِشَامٍ مَا كَانَتْ صَلَاهُ رَسُولِ اللَّهِ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ إِلَّا كَصَلَاتِهِ فِی غَيْرِهِ.

وَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: صَوْمُ شَهْرِ رَمَضَانَ فَرِيضَهٌ وَ الْقِيَامُ فِی جَمَاعَهٍ فِی لَيْلَتِهِ بِدْعَهٌ وَ مَا صَلَّاهَا رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فِی لَيَالِيهِ بِجَمَاعَهٍ وَ لَوْ كَانَ خَيْراً مَا تَرَكَهُ وَ قَدْ صَلَّى فِی بَعْضِ لَيَالِی شَهْرِ رَمَضَانَ وَحْدَهُ فَقَامَ قَوْمٌ خَلْفَهُ فَلَمَّا أَحَسَّ بِهِمْ دَخَلَ بَيْتَهُ فَعَلَ ذَلِكَ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَلَمَّا أَصْبَحَ بَعْدَ ثَلَاثٍ صَعِدَ الْمِنْبَرَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ لَا تُصَلُّوا النَّافِلَهَ لَيْلًا فِی شَهْرِ رَمَضَانَ وَ لَا فِی غَيْرِهِ فِی جَمَاعَهٍ فَإِنَّهَا بِدْعَهٌ وَ لَا تُصَلُّوا ضُحًى فَإِنَّهَا بِدْعَهٌ وَ كُلُّ بِدْعَهٍ ضَلَالَهٌ وَ كُلُّ ضَلَالَهٍ سَبِيلُهَا إِلَى النَّارِ ثُمَّ نَزَلَ وَ هُوَ يَقُولُ قَلِيلٌ فِی سُنَّهٍ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ فِی بِدْعَهٍ وَ إِنَّ الصَّلَاهَ نَافِلَهً فِی جَمَاعَهٍ فِی لَيَالِی شَهْرِ رَمَضَانَ لَمْ تَكُنْ فِی عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ وَ لَا فِی أَيَّامِ أَبِی بَكْرٍ وَ لَا فِی صَدْرٍ مِنْ أَيَّامِ عُمَرَ حَتَّى أَحْدَثَ ذَلِكَ عُمَرُ فَاتَّبَعَهُ النَّاسُ (۱).

**[ترجمه]دعائم الإسلام: از امام باقر علیه السلام روایت شده است که آن حضرت وارد مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله شدند و دیدند که ابن هشام در حال ایراد خطبه نماز جمعه ماه رمضان است و می گوید: این ماهی است که خداوند روزه آن را واجب فرمود و رسول خدا صلی الله علیه و آله نماز آن را سنت فرمود. که امام باقر عیه السلام فرمودند: ابن هشام دروغ گفت، نماز رسول خدا در ماه رمضان نبود مگر مانند نمازش در سایر اوقات .

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: روزه ماه رمضان واجب است و نماز به جماعت در شب آن بدعت است و رسول خدا صلی الله علیه و آله در شب های آن نمازش را به جماعت نخوانده و اگر نیک بود آن را ترک نمی فرمود. حضرت در بعضی از شب های ماه رمضان به تنهایی نماز می خواند که عده ای هم پشت سر او به نماز ایستادند و وقتی به حضور آن ها پی برد به خانه خویش رفت. این کار را سه شب انجام داد و پس از این سه شب چون صبح کرد، بر بالای منبر رفت و پس از حمد و ستایش خداوند فرمود: ای مردم! نافله شب را نه در ماه رمضان و نه در سایر ماه ها به جماعت نخوانید، که این بدعت است و نماز چاشت نخوانید که آن بدعت است و هر بدعتی گمراهی است و هر گمراهی راهش به سوی آتش است، سپس از منبر پایین آمد در حالی که می فرمود: اندکی در سنت بهتر است از بسیاری در بدعت. نماز نافله در شب های ماه رمضان نه در زمان رسول خدا به جماعت خوانده می شد و نه در دوران ابوبکر و نه در روزهای آغازین حکومت عمر، تا این که عمر آن را پایه ریزی کرد و مردم از او پیروی کردند. - . دعائم الإسلام ۱ : ۲۱۳ با اندکی تفاوت. -

**[ترجمه]

«۵»

أَرْبَعِينُ الشَّهِيدِ(۲)،

عَنِ السَّيِّدِ عَمِيدِ الدِّينِ عَنْ وَالِدِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْجَهْمِ عَنْ فَخَّارِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ فَضْلِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ الرَّاوَنْدِيِّ عَنْ ذِی الْفَقَارِ الْعَلَوِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ النَّجَاشِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ هَارُونَ وَ كَتَبَهُ لِی بِخَطِّهِ وَ مِنْهُ كَتَبْتُهُ قَالَ أَخْبَرَنِی أَبِی عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُوسَى عَنْ شَرِيكٍ عَنْ

أَبِی إِسْحَاقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام: أَنَّهُ سَأَلَهُ عَنْ فَضْلِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ عَنْ فَضْلِ الصَّلَاهِ فِیهِ فَقَالَ: مَنْ صَلَّی أَوَّلَ لَیْلَهٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ یَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ خَمْسَ عَشْرَهَ مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَی ثَوَابَ الصِّدِّیقِینَ

۱- ۱. دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۱۳ بتفاوت.

۲- ۲. الأربعین: ۲۱۰.

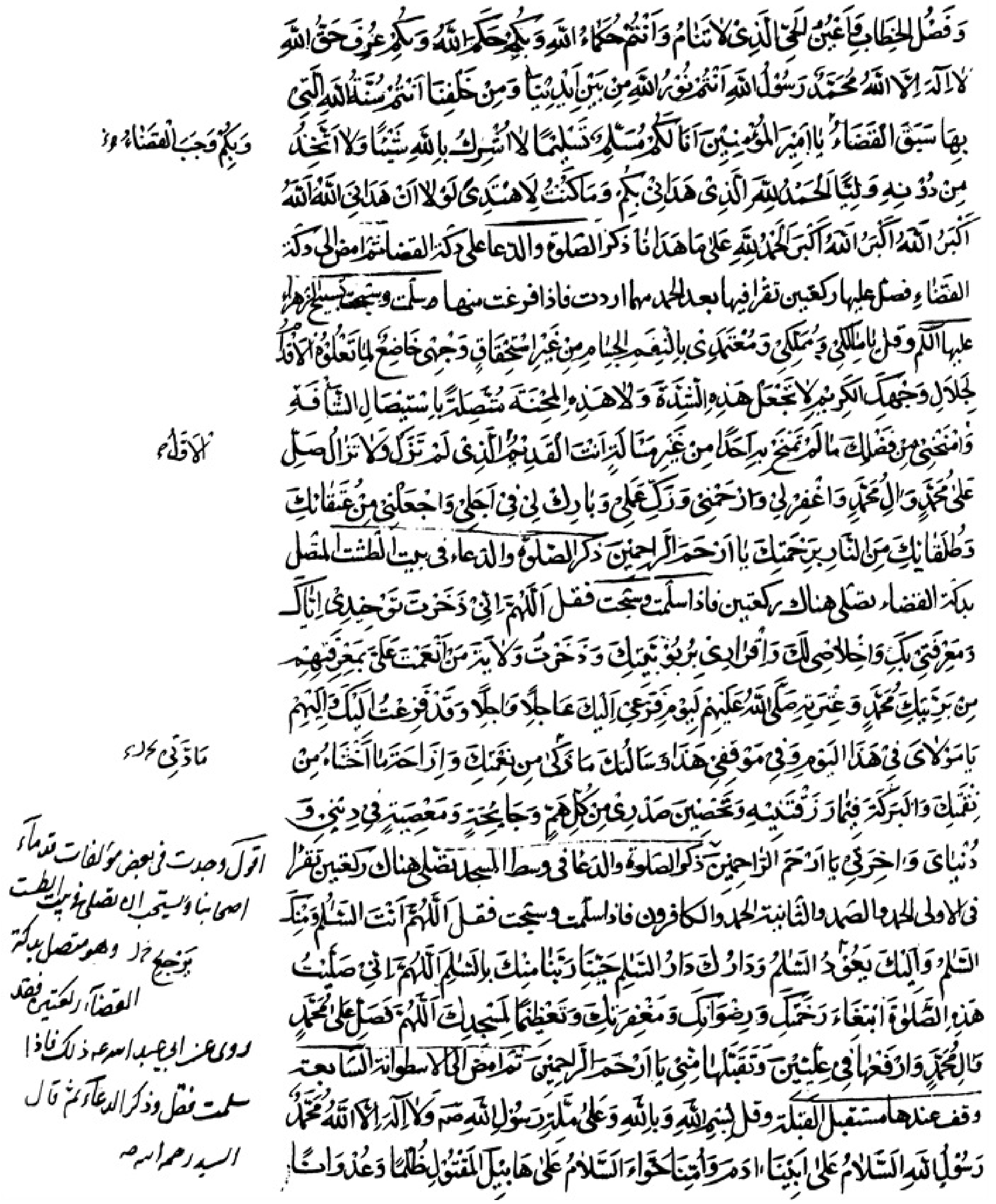
وَ الشُّهَدَاءِ وَ غَفَرَ لَهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مِنَ الْفَائِزِينَ.

وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ الثَّانِيَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ عِشْرِينَ مَرَّهً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَ وَسَّعَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ وَ كَفَى سُوءَ سَنَتِهِ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ الثَّالِثَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ خَمْسِينَ مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ نَادَاهُ مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَلَا إِنَّ فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ وَ فُتِّحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ وَ مَنْ قَامَ تِلْكَ اللَّيْلَهَ فَأَحْيَاهَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ الرَّابِعَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ عِشْرِينَ مَرَّهً وَ رَفَعَ اللَّهُ عَمَلَهُ تِلْكَ اللَّيْلَهَ كَعَمَلِ سَبْعَهِ أَنْبِيَاءَ مِمَّنْ بَلَّغَ رِسَالاتِ رَبِّهِ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ الْخَامِسَهِ رَكْعَتَيْنِ بِمِائَهِ مَرَّهٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسِينَ مَرَّهً فِي كُلِّ رَكْعَهٍ وَ إِذَا فَرَغَ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله مِائَهَ مَرَّهٍ زَاحَمَنِي يَوْمَ الْقِيَامَهِ عَلَى بَابِ الْجَنَّهِ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ السَّادِسَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ فَكَأَنَّمَا صَادَفَ لَيْلَهَ الْقَدْرِ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ السَّابِعَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ ثَلَاثَ عَشْرَهَ مَرَّهً بَنَى اللَّهُ لَهُ فِي جَنَّهِ عَدْنٍ قَصْرَيْ ذَهَبٍ وَ كَانَ فِي أَمَانِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى شَهْرِ رَمَضَانٍ مِثْلِهِ وَ مَنْ صَلَّى اللَّيْلَهَ الثَّامِنَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ رَكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ سَبَّحَ أَلْفَ تَسْبِيحَهٍ فُتِّحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجِنَانِ الثَّمَانِيَهُ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ التَّاسِعَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ سِتَّ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ آيَهَ الْكُرْسِيِّ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله خَمْسِينَ

مَرَّةً صَعِدَتِ الْمَلَائِكَهُ بِعَمَلِهِ كَعَمَلِ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَهِ الْعَاشِرَهِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عِشْرِينَ رَكْعَهً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثِينَ مَرَّهً وَسَّعَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ رِزْقَهُ وَ كَانَ مِنَ الْفَائِزِينَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ إِحْدَى عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ رَكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ عِشْرِينَ مَرَّهً لَمْ يَتْبَعْهُ ذَنْبٌ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَ إِنْ جَهَدَ إِبْلِيسُ جَهْدَهُ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ اثْنَتَيْ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ ثَلَاثِينَ مَرَّهً أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ وَ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مِنَ الْفَائِزِينَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ ثَلَاثَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ فَاتِحَهَ الْكِتَابِ مَرَّهً وَ خَمْساً وَ عِشْرِينَ مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ أَرْبَعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ سِتَّ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِذَا زُلْزِلَتْ ثَلَاثِينَ مَرَّهً هَوَّنَ اللَّهُ عَلَيْهِ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَ مُنْكَراً وَ نَكِيراً وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْهُ مِائَهَ رَكْعَهٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ صَلَّى أَيْضاً أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ مِنَ الْأُولَيَيْنِ مِائَهَ مَرَّهٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ الثِّنْتَيْنِ الْأُخْرَيَيْنِ خَمْسِينَ مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَ لَوْ كَانَ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ وَ رَمْلِ عَالِجٍ وَ عَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ وَ وَرَقِ الشَّجَرِ فِي أَسْرَعَ مِنْ طَرْفَهِ الْعَيْنِ مَعَ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمَزِيدِ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ سِتَّ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ اثْنَتَيْ عَشْرَهَ رَكْعَهً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ اثْنَتَيْ عَشْرَهَ مَرَّهً خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ هُوَ رَيَّانُ يُنَادِي بِشَهَادَهِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَتَّى يَرِدَ الْقِيَامَهَ فَيُؤْمَرَ بِهِ إِلَى الْجَنَّهِ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ سَبْعَ عَشْرَةَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ رَكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي الْأُولَى مَا تَيَسَّرَ بَعْدَ فَاتِحَهِ الْكِتَابِ وَ فِي الثَّانِيَهِ مِائَهَ مَرَّهٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِائَهَ مَرَّهٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ أَلْفِ أَلْفِ حَجَّهٍ وَ أَلْفِ أَلْفِ عُمْرَهٍ وَ أَلْفِ غَزْوَهٍ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ ثَمَانِيَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ بَعْدَ الْحَمْدِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ خَمْساً وَ عِشْرِينَ مَرَّهً لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُبَشِّرَهُ مَلَكُ الْمَوْتِ بِأَنَّ اللَّهَ رَاضٍ عَنْهُ غَيْرُ غَضْبَانَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ تِسْعَ عَشْرَهَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ خَمْسِينَ رَكْعَهً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ الْحَمْدَ مَرَّهً- وَ إِذَا زُلْزِلَتْ خَمْسِينَ مَرَّهً لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ كَمَنْ حَجَّ مِائَهَ حَجَّهٍ وَ اعْتَمَرَ مِائَهَ عُمْرَهٍ وَ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ سَائِرَ عَمَلِهِ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ عِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِيهَا مَا شَاءَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ فُتِّحَتْ لَهُ سَبْعُ سَمَاوَاتٍ وَ اسْتُجِيبَ لَهُ الدُّعَاءُ [مَعَ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمَزِيدِ] وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ اثْنَتَيْنِ وَ عِشْرِينَ مِنْهُ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ فُتِّحَتْ لَهُ ثَمَانِيَهُ أَبْوَابِ الْجَنَّهِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ مِنْهُ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ فُتِّحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ اسْتُجِيبَ دُعَاؤُهُ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ أَرْبَعٍ وَ عِشْرِينَ مِنْهُ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِيهَا مَا يَشَاءُ كَانَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ كَمَنْ حَجَّ وَ اعْتَمَرَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ خَمْسٍ وَ عِشْرِينَ مِنْهُ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِيهَا الْحَمْدَ وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ الْعَابِدِينَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ سِتٍّ وَ عِشْرِينَ مِنْهُ ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ وَاحِدَهٍ بِالْحَمْدِ وَ مِائَهَ مَرَّهٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فُتِّحَتْ لَهُ سَبْعُ سَمَاوَاتٍ مَعَ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمَزِيدِ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ سَبْعٍ وَ عِشْرِينَ مِنْهُ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ- بِفَاتِحَهِ الْكِتَابِ وَ تَبَارَكَ الَّذِي

بِيَدِهِ الْمُلْكُ مَرَّةً فَإِنْ لَمْ يَحْفَظْ تَبَارَكَ فَبِخَمْسٍ وَ عِشْرِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَ لِوَالِدَيْهِ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ ثَمَانِيَ وَ عِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ سِتَّ رَكَعَاتٍ- بِفَاتِحَهِ الْكِتَابِ وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ آيَهَ الْكُرْسِيِّ وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ تِسْعٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ رَكْعَتَيْنِ- بِفَاتِحَهِ الْكِتَابِ وَ عِشْرِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كَانَ مِنَ الْمَرْحُومِينَ وَ رُفِعَ كِتَابُهُ فِي عِلِّيِّينَ وَ مَنْ صَلَّى لَيْلَهَ الثَّلَاثِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ اثْنَتَيْ عَشْرَهَ رَكْعَهً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَهٍ فَاتِحَهَ الْكِتَابِ وَ عِشْرِينَ مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله مِائَهَ مَرَّهٍ خَتَمَ اللَّهُ لَهُ بِالرَّحْمَهِ.

وفصل الخطاب وأغثني يا الحي الذي لا تنام وأنتم حكماء الله وبكم حكم الله وبكم عرف حق الله
لا إله إلا الله محمد رسول الله أنتم نور الله من بين أيدينا ومن خلفنا أنتم سنة الله التي
بها سبق القضاء يا أمير المؤمنين أنا لكم مسلم تسليما لا أشرك بالله شيئا ولا أتخذ (وبكم وجب القضاء ظ)
من دونه وليا الحمد لله الذي هداني بكم وما كنت لأهتدي لولا أن هداني الله الله
أكبر الله أكبر الله أكبر الحمد لله على ما هدانا ذكر الصلاة والدعاء على دكة القضاء ثم امض إلى دكة
القضاء فصل عليها ركعتين تقرأ فيهما بعد الحمد ما أردت فإذا فرغت منهما وسلمت وسبحت تسبيح الزهراء
عليها السلام وقل يا مالكي ومملكي ومتغمدي بالنعم الجسام من غير استحقاق وجهي خاضع لما تعلوه الأقدام
لجلال وجهك الكريم لا تجعل هذه الشدة ولا هذه المحنة متصلة باستيصال الشأفة
وامنحني من فضلك ما لم تمنح به أحدا من غير مسألة أنت القديم الذي لم تزل ولا تزال صل (الأولى)
على محمد وآل محمد واغفر لي وارحمني وزك عملي وبارك لي في أجلي واجعلني من عتقائك
وطلقائك من النار برحمتك يا أرحم الراحمين ذكر الصلاة والدعاء في بيت الطشت المتصل
بدكة القضاء تصلي هناك ركعتين فإذا سلمت وسبحت فقل اللهم إني ذخرت توحيدي إياك
ومعرفتي بك وإخلاصي لك وإقراري بربوبيتك وذخرت ولاية من أنعمت علي بمعرفتهم
من بريتك محمد وعترته صلى الله عليهم ليوم فزعي إليك عاجلا وآجلا وقد فزعت إليك وإليهم
يا مولاي في هذا اليوم وفي موقفي هذا وسألتك ما زكى من نعمتك وإزاحة ما أخشاه من (ما ذكى ظ)
نقمتك والبركة فيما رزقتنيه وتحصين صدري من كل هم وجائحة ومعصية في ديني و
دنياي وآخرتي يا أرحم الراحمين ذكر الصلاة والدعاء في وسط المسجد تصلي هناك ركعتين تقرأ
في الأولى الحمد والصمد والثانية الحمد والكافرون فإذا سلمت وسبحت فقل اللهم أنت السلام ومنك
السلام وإليك يعود السلام ودارك دار السلام حينا ربنا منك بالسلام اللهم إني صليت
هذه الصلاة ابتغاء رحمتك ورضوانك ومغفرتك وتعظيما لمسجدك اللهم صل على محمد
وآل محمد وارفعها في عليين وتقبلها مني يا أرحم الراحمين ثم امض إلى الأسطوانة السابعة
وقف عندها مستقبل القبلة وقل بسم الله وبالله وعلى ملة رسول الله صلى الله عليه وآله ولا إله إلا الله محمد
رسول الله السلام على أبينا آدم وأمنا حواء السلام على هابيل المقتول ظلما وعدوانا

(هامش: أقول وجدت في بعض مؤلفات قدماء أصحابنا أنه يستحب أن تصلي في بيت الطشت بركعتين خ ل وهو متصل بدكة القضاء ركعتين فقد روي عن أبي عبد الله ع ذلك فإذا سلمت فقل وذكر الدعاء ثم قال السيد رحمه الله)

صوره فتوغرافيه من نسخه الأصل بخطّ المؤلّف العلّامه المجلسيّ -ره- إلّا أربعه أسطر من ذيل الصفحه تراها فى الصفحه ٧-٩ من هذا الجزء

لان في تخيّل القبر اولاً اظهر هو الوجه اولا كما فهم الشيخ رحمه الله وغيره وحكموا باستقبال القبر مطلقا وهو الموافق للاخبار الاخر الواردة في زيارة البعيد فانه يعلم يب احمد بن محمد بن عيسى عن ابي عمير عمن رواه قال قال لي ابو عبد الله عليه السلام اذا بعدت باحدكم الشقة ونأت به الدار فليعل اعلى منزله وليصلّ ركعتين وليوم بالصلوة الى قبورنا فان ذلك يصل الينا ويسلّم على الائمة عليهم السلام من بعيد كما يسلّم عليهم من قريب غير انك لا يصح ان تقول عندك زائرك بل تقول في موضع قصدتك بقلبي زائرا اذ عجزت عن حضور مشهدك ووجهت اليك سلامي لعلمي انه يبلغك صلى الله عليك فاشفع لي عند ربك جل وعز وتدعو بما احببت اقول قوله ويسلّم على الائمة عليهم السلام الى آخر الكلام من كلام الشيخ وليس من تتمة الخبر كما يظهر من الكافي ومما اوردنا في اول الباب يب كا العدة عن احمد بن محمد عن القاسم عن جده عن الحسين بن ثوير بن ابي فاختة قال كنت انا ويونس بن ظبيان والمفضل بن عمر وابو سلمة السراج جلوسا عند ابي عبد الله عليه السلام وكان المتكلم يونس وكان اكبرنا سنا فقال له جعلت فداك اني كثيرا ما اذكر الحسين صلوات الله عليه فاي شيء اقول فقال قل صلى الله عليك يا ابا عبد الله تعيد ذلك ثلثا فان السلام عليه يصل اليه من قريب ومن بعيد اقول قال الشهيد رحمه الله في الذكرى قال ابن زهرة رحمه الله من زار وهو مقيم في بلده قدم الصلوة ثم زار عقيبها وقال رحمه الله في الدروس يستحب زيارة النبي والائمة صلى الله عليهم كل يوم جمعة ولو من البعد واذا كان على مكان عال كان افضل اقول لا يبعد القول بالتخيير للبعيد بين تقديم الصلوة وتاخيرها لورود الروايتين بهما كما عرفت وما ذكره رحمه الله من جواز الزيارة في اي مكان تيسّر وان لم يكن موضعا عاليا لا يخلو من قوة لعمومات بعض ما مرّ من الاخبار وان كان الافضل والاحوط ايقاعها في سطح عال او صحراء ق زيارة للحسين صلوات الله عليه من بعد البلاد السلام عليك يا ولي الله السلام عليك يا حجة الله السلام عليك يا نور الله في ظلمات الارض السلام عليك يا امام المؤمنين وسلالة النبيين والوصيين وشاهد يوم الدين السلام على جدك رسول الله سيد المرسلين وخاتم النبيين السلام على ابيك امير المؤمنين ووارث علم النبيين السلام على امك فاطمة بنت رسول الله رب العالمين السلام على اخيك وشقيقك الحسن امام المؤمنين وحجة رب العالمين اشهد انك وآباءك الذين كانوا من قبلك وابناءك الذين من بعدك موالي واوليائي واشهد انكم اصفياء الله وحجته البالغة على خلقه انتجبكم

صوره فتوغرافيه من نسخه الأصل، بخطّ المؤلّف العلّامه المجلسيّ -ره- ينطبق مع الصفحه ۱۲۵ من هذا الجزء

دائمة كثيرة متصلة لا انقطاع لها ولا زوال وأسأله بكم وأقدمكم أمام حوائجي فكونوا
لي شفعاء يا ساداتي في فكاك رقبتي من النار وأن يقضي لي بكم حوائجي كلها للآخرة والدنيا
وأن يكفيني وأهلي وولدي والمؤمنين والمؤمنات شر كل ذي شر من الجن والإنس
من صغير أو كبير فقد رجوت أن لا انصرف من مشهدك يا مولاي صلوات الله عليك إلا
بقضاء حوائجي وما فزعت إليك فيه ورجوته من حسن معونته وبركته من زيارتك (بركة زيارتك خ ل)
صلوات الله عليك وعلى الأئمة من آبائك والأئمة من ولدك ورحمة الله وبركاته
ثم قبل الضريح وقل السلام عليكم يا آل محمد يا آل الله وأنصاره وظلال الله وأولاده لا أبد
لكم مودتي ومهجتي ومواساتي ومالي فإنها مذخورة ونصرتي لكم معدة حتى يأذن الله
لكم فإن أمرتموني يا موالي أطعت وإن نهيتموني يا ساداتي كففت وإن استنصرتموني
يا قادتي نصرت وإن استغنمتموني يا ساداتي أعنت وإن استنجدتموني يا هداتي أنجدت
وإن استعبدتموني يا ولاتي تعبدت فلكم يا أئمتي عبوديتي بعد الله تعالى طوعا
سرمدا وعليكم سلامي وتحياتي سلاما مجددا وصلوات الله عليكم ورحمة الله وبركاته
فإذا أردت الوداع فقل قد قضيت يا مولاي بعض الإرب من زيارتك ولو فعلت
يا مولاي ما يجب علي لجعلت عرصتك دار إقامة ولكنني من أبناء الدنيا الكدح فيها
كما جرت عادة من مضى فأسأل الله البار الرحيم أن يصلي على محمد وآله وأن لا يجعله
آخر العهد من زيارتكم وجميع المؤمنين إنه أرحم الراحمين وهو على كل شيء قدير
ثم ادع الله كثيرا بما أردت إن شاء الله تعالى أقول أوردت في هذا الكتاب من الجوامع بعدد المعصومين
صلوات الله عليهم أجمعين لكن أفضلها وأوثقها الثانية ثم الأولى والرابعة والخامسة والسادسة
والسابعة ثم العاشرة والثالثة ورأيت في بعض الكتب زيارات جامعة أخرى تركتها
إما لعدم الوثوق بها أو لتكرر مضامينها مع ما نقلناه وقد ذكر الكفعمي أيضا جامعة كبيرة
في البلد الأمين أوردتها في أعمال يوم الجمعة وفيما ذكرناه كفاية إن شاء الله تعالى باب
آخر في زياراتهم عليهم السلام في أيام الأسبوع والصلاة والسلام عليهم مفصلا محمد بالإسناد
إلى الصدوق عن ابن المتوكل عن علي بن إبراهيم عن عبد الرحمن بن أحمد الموصلي عن الصقر بن أبي دلف

ومرت جامعة في باب زيارة النبي صـ من البعد

صوره فتوغرافيه من نسخه الأصل، بخطّ المؤلّف العلّامه المجلسيّ -ره- ينطبق مع الصفحه ١٢٨ من هذا الجزء

**[ترجمه]اربعین الشهید: - . الأربعین : ۲۱۰ - از حارث روایت شده است که از امام علی علیه السلام درباره فضیلت ماه رمضان و فضیلت نماز در آن سؤال کرد، حضرت در پاسخ فرمود:

هر که در اولین شب ماه رمضان چهار رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک بار حمد و پانزده بار قل هو الله أحد بخواند، خداوند تعالی برابر پاداش راستگویان و شهدا را به او ببخشد و تمام گناهان او را بیامرزد و در روز قیامت از رستگاران باشد.

و هر که در شب دوم ماه رمضان چهار رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و بیست مرتبه إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ بخواند، خداوند تمام گناهان او را بیامرزد و روزی او را فراخ گرداند و بدی آن سال را از او کفایت فرماید.

هر که در شب سوم ماه رمضان ده رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و پنجاه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند، هاتفی از سوی خداوند عزوجلّ ندا دهد که آگاه باشید که فلان پسر فلان از جانب خدا از آتش دوزخ آزاد گشته و درهای آسمان ها به روی او گشوده شده است. و هر که آن شب برخیزد و آن را احیا دارد، خداوند گناهان او را بیامرزد.

و هر که در شب چهارم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و بیست إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ بخواند، خداوند در آن شب عمل او را به مانند عمل هفت تن از پیامبران که رسالات پروردگار خویش را ابلاغ کرده اند، بالا می برد.

و هر که در شب پنجم دو رکعت نماز بگزارد با صد قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، در هر رکعت پنجاه مرتبه و چون از نماز فارغ شد صد مرتبه بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات فرستد، در روز قیامت بر در بهشت با من رقابت کند.

و هر که در شب ششم ماه رمضان چهار رکعت نماز بخواند: در هر رکعت یک حمد و تَبَارَکَ الَّذِی بِیَدِهِ الْمُلْکُ بخواند، گویی که با شب قدر مصادف شده است.

هر کس در شب هفتم ماه مبارک رمضان چهار رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و سیزده إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ بخواند، خداوند در بهشت عدن دو قصر زرین برای او بنا نهد و تا ماه رمضان بعدی در امان خدای تعالی باشد.

هر کس در شب هشتم ماه رمضان دو رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک مرتبه حمد و یازده مرتبه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند و هزار تسبیح بگوید، درهای هشتگانه بهشت بر او گشوده میشود و از هر کدام که بخواهد وارد آن شود.

هر کس در شب نهم ماه رمضان بین نماز مغرب و عشا شش رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک مرتبه حمد و هفت مرتبه آیه الکرسی بخواند و پنجاه مرتبه بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات بفرستد، فرشتگان عمل او را مانند عمل راستگویان و شایستگان بالا می برند.

و هر که در شب دهم ماه رمضان بیست رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و سی قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند، خداوند تعالی روزی او را فراخ گرداند و از رستگاران گردد .

هر که در شب یازدهم ماه رمضان دو رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و بیست إِنَّا أَعْطَيْنَاکَ الْکَوْثَرَ بخواند، در آن روز گناهی در پی اش نباشد؛ هر چند که شیطان تمام تلاشش را کند.

هر که در شب دوازدهم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و سی إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَيْلَةِ الْقَدْرِ بخواند، خداوند تعالی ثواب شاکران را به او عطا فرماید و در روز قیامت از رستگاران باشد.

هر که در شب سیزدهم ماه رمضان چهار رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک فاتحه و بیست و پنج قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند، در روز قیامت همچون آذرخشی رباینده و سریع از صراط عبور کند.

هر که در شب چهاردهم ماه رمضان شش رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک مرتبه حمد و سی مرتبه زلزال بخواند، خداوند سختی مرگ و نکیر و منکر را بر او آسان کند.

هر کس در شب نیمه رمضان صد رکعت نماز بگزارد، در هر رکعت یک حمد و ده قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند و همچنین چهار رکعت نیز بخواند که در دو رکعت اول صد قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ و در دو رکعت دوم پنجاه مرتبه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند، خداوند گناه او را سریع تر از یک چشم بر هم زدن بیامرزد؛ هر چند که به تعداد کف دریا و شن های بیابان عالج و تعداد ستارگان آسمان و برگ درختان باشد، به علاوه پاداش بیشتری که در نزد خداوند دارد.

هر که در شب شانزدهم ماه رمضان دوازده رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و دوازده أَلْهَيكُمُ التَّكَاثُرُ بخواند، از قبر خویش شاداب بیرون آید و گواهی لا اله الا الله را سر داده تا این که وارد عرصه قیامت شود و دستور داده می شود که او را بدون حساب به بهشت برند.

هر که شب هفدهم ماه رمضان دو رکعت نماز بگزارد که در رکعت اول بعد از فاتحه الکتاب هر چه خواست بخواند و در رکعت دوم صد بار قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند و صد مرتبه لا إله إلا الله بگوید، خداوند ثواب یک میلیون حج و یک میلیون عمره و هزار غزوه را برایش بنویسد .

و هر که شب هجدهم ماه رمضان چهار رکعت نماز بگزارد و در هر رکعت بعد از حمد بیست و پنج بار إِنَّا أَعْطَيْنَاکَ الْکَوْثَرَ بخواند، از دنیا بیرون نرود تا این که فرشته مرگ به او بشارت دهد که خداوند از او خشنود است و خشمناک نیست.

و هر که شب نوزدهم ماه رمضان پنجاه رکعت نماز بگزارد: در هر رکعت یک حمد و پنجاه بار إِذَا زُلْزِلَتْ بخواند، خداوند را در روز قیامت دیدار کند به مانند کسی که صد بار حج و صد بار عمره به جا آورده و خداوند سایر اعمال او را از او بپذیرد.

هر که در شب بیستم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد و هر سوره ای که می خواهد در آن بخواند، خداوند گناهان گذشته و آینده او را بیامرزد.

هر که در شب بیست و یکم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد، هفت آسمان بر او گشوده می شود و دعایش مستجاب گردد [به علاوه پاداش بیشتری که نزد خداوند است].

هر که در شب بیست و دوم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد، هشت در بهشت بر او گشوده می شود تا از هر در که بخواهد وارد شود.

هر که در شب بیست و سوم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد، درهای آسمان های هفتگانه بر او گشوده شود و دعایش مستجاب شود.

هر که در شب بیست و چهارم این ماه هشت رکعت نماز بگزارد و هر سوره ای که بخواهد در آن بخواند، ثوابی همچون ثواب کسی که حج و عمره به جای آورده نصیبش گردد.

هر که در شب بیست و پنجم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد و در آن یک حمد و ده قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحِدٌ بخواند، خداوند ثواب عبادت پیشگان را برای او بنویسد.

هر که در شب بیست و ششم ماه رمضان هشت رکعت نماز بگزارد که در هر رکعت یک حمد و صد قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند، هفت آسمان به روی او گشوده می شود، به علاوه پاداش بیشتری که نزد خداوند دارد .

هر کس در شب بیست و هفتم ماه رمضان چهار رکعت نماز با فاتحه و یک تَبارَکَ الَّذِی بِیَدِهِ الْمُلْکُ بخواند و اگر تبارک را حفظ نبود بیست و پنج بار قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند، خداوند او و پدر و مادرش را بیامرزد.

هر کس در شب بیست و هشتم ماه رمضان شش رکعت نماز با فاتحه و ده آیه الکرسی و ده إِنَّا أَعْطَیْنَاکَ الْکَوْثَرَ و ده قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند و بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات فرستد، خداوند او را بیامرزد.

هر کس در شب بیست و نهم ماه رمضان دو رکعت نماز با فاتحه و بیست قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحِدٌ بخواند، از رحمت شدگان باشد و نامه اعمالش در علیین بالا رود.

هر کس در شب سی ام ماه رمضان دوازده رکعت نماز بگزارد و در هر رکعت یک فاتحه الکتاب و بیست قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند و صد مرتبه بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود فرستد، خداوند عاقبت او را به رحمت ختم فرماید.

ناشر دیجیتالی : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

**[ترجمه]

کلمه المصحّح الأولی

بسمه تعالی

إلی هنا انتهی الجزء الثانی من المجلّد العشرین من کتاب بحار الأنوار و هو الجزء الرابع و التسعون حسب تجزئتنا یحتوی علی ثلاثه عشر بابا من أبواب الصوم و باب واحد فی کتاب الاعتکاف و أربعه أبواب من کتاب أعمال السنین و الشهور و الأیّام و

يليه فى الجزء الثامن و التسعين باقى أبواب السنه بحول اللّه و قوّته.

و لقد بذلنا جهدنا فى تصحيحه و مقابلته فخرج بعون اللّه و مشيئته نقيّا من الأغلاط إلّا نزراً زهيداً زاغ عنه البصر و كلّ عنه النظر لا يكاد يخفى على القراء الكرام و من اللّه نسأل العصمه و الإعتصام.

السيّد إبراهيم الميانجى محمّد الباقر البهبودى

ص: ٣٨٩

**[ترجمه]ص: ۳۸۹

**[ترجمه]

کلمه المصحّح [الثانیه]

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

الحمد للّه و الصلاه و السلام علی رسول اللّه و علی آله أمناء اللّه.

و بعد: فقد تفضّل اللّه علینا و له الفضل و المنّ حیث اختارنا لخدمه الدین و أهله و قیّضنا لتصحیح هذه الموسوعه الکبری و هی الباحثه عن المعارف الإسلامیّه الدائره بین المسلمین و هی بحق بحار الأنوار الجامعه لدرر أخبار الأئمّه الأطهار علیهم الصلاه و السلام.

و هذا الجزء الذی نخرجه إلی القرّاء الکرام، ثانی أجزاء المجلّد العشرین (تتمه کتاب الصوم، کتاب الإعتکاف و شطر من کتاب أعمال السنین و الشهور و الأیّام) و قد قابلناه علی نسخه الکمبانیّ و هکذا علی نصّ المصادر أو علی الأخبار الأخر المشابهه للنصّ فسددنا بحول اللّه و قوته ما کان فیها من خلل تصحیف.

و قد قابلناه أیضا من أوّل هذا الجزء إلی آخر کتاب الإعتکاف علی نسخه الأصل التی هی بخطّ ید المؤلّف العلّامه رضوان اللّه علیه و و تری فی الصفحات التالیه صورا فتوغرافیّه منها و النسخه مخزونه محفوظه عند الفاضل البحّاث الوجیه المؤفّق المیرزا فخر الدین النصیریّ الأمینیّ المحترم وفّقه اللّه لحفظ کتب السلف عن الضیاع و التلف فی مکتبته الشخصیّه تفضّل سماحته علینا بایداع النسخه عندنا أمانه خدمه للدین و أهله جزاه اللّه عنّا خیر جزاء المحسنین

محمد الباقر البهبودیّ

ص: ۳۹۰

**[ترجمه]ص: ۳۹۰

**[ترجمه]

فهرس ما فی هذا الجزء من الأبواب

عناوین المطالب/ رقم الصفحه

ص: ۳۹۱

ص: ۳۹۲

**[ترجمه]ص: ۳۹۱

ص: ۳۹۲

**[ترجمه]

تعريف مركز

بسم الله الرحمن الرحيم

هَلْ يَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

الزمر: ۹

المقدمة:

تأسّس مركز القائمیة للدراسات الكمبیوتریة فی أصفهان بإشراف آیة الله الحاج السید حسن فقیه الإمامی عام ۱۴۲۶ الهجری فی المجالات الدینیة والثقافیة والعلمیة معتمداً علی النشاطات الخالصة والدؤوبة لجمع من الإخصائیین والمثقفین فی الجامعات والحوزات العلمیة.

إجراءات المؤسسة:

نظراً لقلة المراكز القائمة بتوفیر المصادر فی العلوم الإسلامیة وتبعثرها فی أنحاء البلاد وصعوبة الحصول علی مصادرها أحیاناً، تهدف مؤسسة القائمیة للدراسات الكمبیوتریة فی أصفهان إلی التوفیر الأسهل والأسرع للمعلومات ووصولها إلی الباحثین فی العلوم الإسلامیة وتقدم المؤسسة مجاناً مجموعة الكترونیة من الكتب والمقالات العلمیة والدراسات المفیدة وهی منظمة فی برامج إلكترونیة وجاهزة فی مختلف اللغات عرضاً للباحثین والمثقفین والراغبین فیها.

وتحاول المؤسسة تقدیم الخدمة معتمدة علی النظرة العلمیة البحتة البعیدة من التعصبات الشخصیة والاجتماعیة والسیاسیة والقومیة وعلی أساس خطة تنوی تنظیم الأعمال والمنشورات الصادرة من جمیع مراكز الشیعة.

الأهداف:

نشر الثقافة الإسلامیة وتعالیم القرآن وآل بیت النبیّ علیهم السلام

تحفیز الناس خصوصا الشباب علی دراسة أدقّ فی المسائل الدینیة

تنزیل البرامج المفیدة فی الهواتف والحاسوبات واللابتوب

الخدمة للباحثین والمحققین فی الحوزت العلمیة والجامعات

توسیع عام لفكرة المطالعة

تهمید الأرضیة لتحریض المنشورات والكتّاب علی تقدیم آثارهم لتنظیمها فی ملفات الكترونیة

السیاسات:

مراعاة القوانین والعمل حسب المعاییر القانونیة

إنشاء العلاقات المترابطة مع المراكز المرتبطة

الاجتنباب عن الروتینیة وتكرار المحاولات السابقة

العرض العلمی البحت للمصادر والمعلومات

الالتزام بذكر المصادر والمآخذ فى نشر المعلومات

من الواضح أن يتحمل المؤلف مسؤولية العمل.

نشاطات المؤسسة:

طبع الكتب والملزمات والدوريات

إقامة المسابقات فى مطالعة الكتب

إقامة المعارض الالكترونية: المعارض الثلاثية الأبعاد، أفلام بانوراما فى الأمكنة الدينية والسياحية

إنتاج الأفلام الكرتونية والألعاب الكمبيوترية

افتتاح موقع القائمية الانترنتى بعنوان : www.ghaemiyeh.com

إنتاج الأفلام الثقافية وأقراص المحاضرات و...

الإطلاق والدعم العلمى لنظام استلام الأسئلة والاستفسارات الدينية والأخلاقية والاعتقادية والردّ عليها

تصميم الأجهزة الخاصة بالمحاسبة، الجوال، بلوتوث Bluetooth، ويب كيوسك kiosk، الرسالة القصيرة ((sms

إقامة الدورات التعليمية الالكترونية لعموم الناس

إقامة الدورات الالكترونية لتدريب المعلمين

إنتاج آلاف برامج فى البحث والدراسة وتطبيقها فى أنواع من اللابتوب والحاسوب والهاتف ويمكن تحميلها على ٨ أنظمة؛

١.JAVA

٢.ANDROID

٣.EPUB

٤.CHM

٥.PDF

٦.HTML

٧.CHM

٨.GHB

إعداد ۴ الأسواق الإلكترونية للكتاب على موقع القائمية ويمكن تحميلها على الأنظمة التالية

١.ANDROID

٢.IOS

٣.WINDOWS PHONE

٤.WINDOWS

وتقدّم مجاناً فى الموقع بثلاث اللغات منها العربية والانجليزية والفارسية

الكلمة الأخيرة

نتقـدم بكلمـة الشـكر والتقـدير إلى مكاتب مراجع التقليـد منظمات والمراكز، المنشورات، المؤسـسات، الكتّاب وكل من قدّم لنا المساعدة فى تحقيق أهدافنا وعرض المعلومات علينا.
عنوان المكتب المركزى
أصفهان، شارع عبد الرزاق، سوق حاج محمد جعفر آباده اى، زقاق الشهيد محمد حسن التوكلى، الرقم ١٢٩، الطبقة الأولى.

عنوان الموقع : : www.ghbook.ir
البريد الالكترونى : Info@ghbook.ir
هاتف المكتب المركزى ٠٣١٣۴۴٩٠١٢٥
هاتف المكتب فى طهران ٨٨٣١٨٧٢٢ ـ ٠٢١
قسم البيع ٠٩١٣٢٠٠٠١٠٩شؤون المستخدمين ٠٩١٣٢٠٠٠١٠٩.